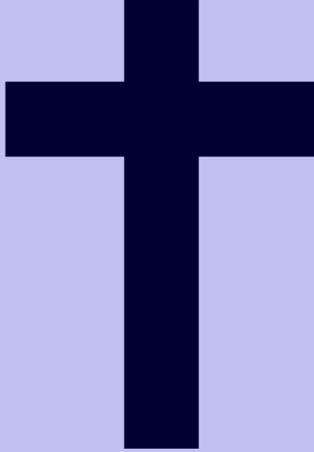

Ñ'oom xco na tqueⁿ ty'qots'om cantxja 'naa'

Jesucristo

New Testament in Amuzgo, Guerrero (MX:amu:Amuzgo, Guerrero)

Ñ'oom xco na tqueⁿ ty'oots'om cantxja 'naa' Jesucristo

New Testament in Amuzgo, Guerrero (MX:amu:Amuzgo, Guerrero)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Amuzgo, Guerrero

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amuzgo, Guerrero

amu

Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Amuzgo, Guerrero

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
f19bf10d-b9f4-54f8-aa78-06ee36e6a7cd

Contents

Mateo	1
Marcos	72
Lucas	116
Juan	184
Hechos	237
Romanos	299
1 Corintios	327
2 Corintios	354
Gálatas	372
Efesios	382
Filipenses	392
Colosenses	399
1 Tesalonicenses	406
2 Tesalonicenses	412
1 Timoteo	415
2 Timoteo	423
Tito	428
Filemón	432
Hebreos	434
Santiago	455
1 Pedro	462
2 Pedro	470
1 Juan	475
2 Juan	482
3 Juan	483
Judas	485
Apocalipsis	488

Ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Mateo

Nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiiñe Jesucristo
(Lc. 3:23-38)

¹ Luaa ñ'oom na matseijndaa'ñena' tsjaaⁿ nn'aⁿ na tuiiñe Jesucristo, na wjaac'oomna' David ñequio Abraham na jndyowicantyjoo' jona na tue'cañoomna' jom.

² Abraham, jom tsotye Isaac, Isaac tsotye Jacob, Jacob tsotye Judá ñequio ntyjee tsaⁿñeeⁿ. ³ Judá ñequio yuscu na jndyu Tamar, ndana Fares ñequio Zara. Fares tsotye Esrom, Esrom tsotye Aram. ⁴ Aram tsotye Aminadab, Aminadab tsotye Naasón, Naasón tsotye Salmón. ⁵ Salmón ñequio yuscu Rahab, ndana Booz, Booz ñequio scoom'm Rut, ndana Obed, Obed tsotye Isaí. ⁶ Isaí tsotye David tsaⁿ na tyoluiiñe rey, David to'ñoom scuu' ts'oo Uriás, t'oom ndana Salomón.

⁷ Salomón tsotye Roboam, Roboam tsotye Abías, Abías tsotye Asa. ⁸ Asa tsotye Josafat, Josafat tsotye Joram, Joram tsotye Uzías. ⁹ Uzías tsotye Jotam, Jotam tsotye Acáz, Acáz tsotye Ezequías. ¹⁰ Ezequías tsotye Manasés, Manasés tsotye Amón, Amón tsotye Josías. ¹¹ Josías tsotye Jeconías ñequio ntyjee tsaⁿñeeⁿ. Jona tuiindyena tiempo quia ty'e nn'aⁿ Israel na praso ndyuaa Babilonia nc'e na ticanaⁿndye nn'aⁿ Israel ndia' ñ'eⁿ nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. Ty'echo naⁿñeeⁿ jona na tyondye'tjontyeⁿna.

¹² Jndaⁿ teinom na ty'echo nn'aⁿ Babilonia nn'aⁿ Israel ndyuaana, tuiiñe jnda Jeconías ndyuaa'ñeeⁿ. Jndyu tsaⁿñeeⁿ Salatiel, Salatiel jom tsotye Zorobabel. ¹³ Zorobabel tsotye Abiud, Abiud tsotye Eliaquim, Eliaquim tsotye Azor. ¹⁴ Azor tsotye Sadoc, Sadoc tsotye Aquim, Aquim tsotye Eliud. ¹⁵ Eliud tsotye Eleazar, Eleazar tsotye Matán, Matán tsotye Jacob. ¹⁶ Jacob tsotye José, José saa' María. Ndo' María'ñeeⁿ na seincueⁿ Jesús na cwiluiiñe Cristo.

¹⁷ Jndaⁿ canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' Abraham, tue'cañoomna' hasta David. Ndo' cwiiⁿ canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' David, tue'cañoomna' tiempo quia na ty'e nn'aⁿ Israel na praso ndyuaa Babilonia. Ndo' cwiiⁿ canchoo'ñequiee ndii' tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo', jnaⁿna' quia ty'echo nn'aⁿ Babilonia nn'aⁿ Israel, tue'cañoomna' hasta xjeⁿ na tuiiñe nquii na cwiluiiñe Cristo.

Luaa waa na tuiiñe Jesús
(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Luaa waa na tuiiñe Jesucristo. Quia waacheⁿ ñomcaa' tsoñeeⁿ María ñequio José, ndo' cwiiⁿ tjoⁿcheⁿ na nntjomndyena, teitquioo' na majn-deiñe María cantyja najndei Espíritu Santo. ¹⁹ Ndo' José, tsaⁿ na nluiiñe saa' María, jom ts'aⁿ na ñequii'cheⁿ tyocantyjaa' ts'om na nts'aa yuu na maty'iomyana'. Tical'ue ts'oom na nluij'naaⁿñe tsaⁿñeeⁿ, jo' chii seitiom na cwe' ñemaaⁿ nntyuii' ñomca. ²⁰ Yocheⁿ na luaa' matseitiom, tsoom'm ndaa na teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ty'oⁿts'om nnoom. Tso tsaⁿñeeⁿ:

—'U José na cwiluiindyu' tsjaa' David na jndyowicantyjoo' tinty'ue' na nncó'ñom' María na nluiiñê scu'. Ee cantyja najndei Espíritu Santo jo' na jndeiñê. ²¹ Nntseincue' cwii yu'ndaa na tsa^{ns}'a. Ndo' 'u nntseicajndyu' juu Jesús. Ee na tseixmaa' na nncwji'n'maa'ñê nn'a' na m'a' cantyja 'naa'ⁿ. Nntseicanoom'm jna' na la'xma' naⁿñeeⁿ.

²² Cha'tso nmeiⁿ tui cha catseicandaq'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Ty'oqts'om ñequio ñ'oom 'ndyoo profeta. ²³ Tso tsaⁿñeeⁿ:

Queⁿ'yo' cwenta, nndeiñê cwii yuscundyua.

Nntseincueⁿ cwii tyochjoo ndo' njndyu Emanuel.

Ñ'oom Emanuel matsona': Ty'oqts'om m'aaⁿ ñ'eⁿndyo jaa.

²⁴ Jnda' na lcwii ts'om José na toom'm ndaa, quia jo' seicanaqⁿ ñ'oom na sa'ntjom ángel cwentaa' Ty'oqts'om, to'ñoom María na scoom'm. ²⁵ Saq' tcatjomndyena na mandiñoom' hasta quia jnda' seincui scoom'm yu'ndaa'ñeeⁿ. Quia jo' José seicajñoom yu'ndaa'ñeeⁿ Jesús.

2

Nn'a' na jndo' n'om ty'ena Belén

¹ Ncuae na tyom'aa' Herodes rey, tuiiñê Jesús tsjoom Belén ts'ondaa Judea. Luaa tuii, tqwie'cañom nn'a' na jndo' n'om Jerusalén, na jna' jo ndo' na macalui' ñe'quiom'.

² Tyota'x'eendyena:

—¿Yuu m'aa' nqueⁿ na tuiiñê rey cwentaa' nn'a' judíos? Ee já jnda' nty'iaayâ na teitquioo'ñe caxjuu cwentaa'ⁿ na ndicwaⁿ m'aa'yâ ndyuaayâ jo ndo' yuu na macalui' ñe'quiom'. Jo' na tqwiqoyâ na nlat'maaⁿndyô jom.

³ Quia na jndii Herodes ñ'oomwaa', jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' jom ndo' mati cha'tso nn'a' Jerusalén. ⁴ Jo' chii seitjoom cha'tso ntyee na cwilui-itquiendye, ñequio nn'a' na m'a' tsjoom'ñeeⁿ na cwit'moqⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' tax'eeñê ndaa' naⁿñeeⁿ yuu tsona' na nluiiñê juu na cwiluiiñê Cristo. ⁵ Naⁿñeeⁿ jluena nnoom:

—Ndi', matso ljeii na tsjoom Belén ts'ondaa Judea, jo' jo' nluiiñê. Ee luaa waa na seiljeii profeta:

⁶ 'O nn'a' tsjoom Belén, ts'ondaa Judá,

meiⁿchjoo ticju'cjena' tsjom'yo' quii'ntaaⁿ njoom nt'maⁿ cha'waa ts'ondaa Judá.

Ee quii'ntaaⁿ'yo' nlui' cwii ts'a' na nluiitquieñe na nnteix'ee nn'aaⁿya Israel.

⁷ Quia jo' cwe' nty'iu tqueeⁿñe Herodes nn'a' na jndo' n'om na jna' jo ndo' na macalui' ñe'quiom'. Tcuu tcuu tax'eeñê ndaa'na ñ'eeⁿ xjeⁿñeeⁿ na tei'tquioo'ñe caxjuu. ⁸ Jnda' jo' jñoom joona na c'oona tsjoom Belén. Tsoom ndaa'na:

—Catsa'yo', ndo' cata'x'ee'jndaa'ndyo' yuu m'aa' tyochjoo'ñeeⁿ. Ndo' quia na jnda' jliu'yo' jom, quiola'candii'yo' ja, cha mati ja nncjo, nnt-seit'maaⁿndyo jom.

⁹ Naⁿñeeⁿ, quia na jnda' jndyena ñ'om'ndyoo rey Herodes'ñeeⁿ mana ty'ena. Ndo' juu caxjuu na tei'tquioo'ñe ndaa'na na ndicwaⁿ m'a'na ndyuaana jo ndo' na macalui' ñe'quiom', tjajndyeena' jo ndaa'na hasta tue'cañoomna' ndeyeu yuu na m'aa' tyochjoo'ñeeⁿ. ¹⁰ Jeeⁿ tjawee' n'omna quia nty'iaannda'na caxjuu'ñeeⁿ. T'maⁿ tquiaana na neiiⁿna. ¹¹ Quia ty'equie'na naquii' w'aa, nty'iaana juu tyochjoo ñequio tsoñeeⁿ María.

Ty'ecata'na cantyena na tyola't'maa'ndyena jom. Tjeii'na 'na' na jnda na cwilei'chona. L'ana naya jom s'om caja' ñ'e'n suu ndo' ñ'e'n nasei cachi na tuina' ñ'e'n ntsuee' ts'oom mirra. ¹² Jnda chii cwiiche' nato ty'elcwee'na ndyuaa tsjoomna ee s'aa Ty'oqts'om na tsoona ndaa, jo' na seijndo'na' n'omna na tic'oolcwee'na na m'aa' Herodes'ñee'.

Cwilei'nomna, cwi'oona ndyuaa Egipto

¹³ Jnda na jlui' na ñ'ñee', teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oqts'om nnom José xje' na tsoom'm ndaa. Tso ángel'ñee' nnoom:

—Quicantyja', cja'ñ'oom' tyochjoo ñequio tsoñee'. Calei'nom'yo', catsa'yo' ndyuaa Egipto, ndo' jo' jo' c'om'yo' hasta xje' na nntseicandiya. Ee nl'ue Herodes tyochjoo na nntseicue'e' juu.

¹⁴ Quia jo' teicantyjaa', ndo' cwe' natsjom tjañ'oom tyochjoo ñequio tsondyee. Ty'ena Egipto. ¹⁵ Jo' jo' t'omna hasta na tue' Herodes. Na tuii na luaa' seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oqts'om na tyoñequiaa profeta. Matsona': “Tjeii'a Jndaaya na m'aa' ndyuaa Egipto.”

Herodes sa'ntjoom na cwje tyocanch'u

¹⁶ Juu Herodes, jnda na ljeii' na joo nn'a' na jndo' n'om ticala'ñ'oom'ndyena jom, seiw'iyayaa'. Jñoom sondaro tsjoom Belén ndo' cha'waa ndioche' yuu na m'a' nn'a'. Sa'ntjoom na cala'cwjee na'ñee' cha'tso tyonch'u na we ndyuu ndo' na cjeti m'a'. Ee laa'ti' tjeii'e' cwenta cwanti xuee na teitquioo'ñe jndyee caxjuu'ñee' cantyja 'naa' ñ'oom ndyuee nn'a' na jndo' n'om. ¹⁷ Ndo' na luaa' s'aa', seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oqts'om na seiljeii profeta Jeremías. Ee seineii' ñ'oom tjañoom' chiuu seichjoo'na' n'om yolcu judías tsjoom Belén na jla'cwjee sondaro ndana. ¹⁸ Tsoom:

Teic'uaa naquii' tsjoom Ramá na cwityuee londyee yocanch'u.

Jndei' cwila'xuaana,

cwityueena cantyja 'naa' ndana

mei' taleiquiaana' na nnjoomna, ee tja ndana.

¹⁹ Jnda na tue' Herodes, quia jo' teitquioo'ñenna' ángel cwentaa' Ty'oqts'om nnom José xje' na tsoom'm ndaa. Ndicwa' m'a'na ndyuaa Egipto.

²⁰ Tso nnoom:

—Quicantyja', cja'ñ'oom' tyochjoo ñequio tsoñee'. Tsalcwe'yo' ndyuaa nn'a' Israel. Ee jnda tja nn'a' na ñel'uee'ndye na ñe'cala'cuee' jom.

²¹ Quia jo' teicantyjaa', tjañ'oom tyochjoo ñ'e'n tsondyee. Ty'elcwee'na ndyuaana ndyuaa Israel. ²² Joo ncuee'ñee' m'aa' Arquelaos ts'iaa' ts'ondaa Judea yuu na tyotsa'ntjom tsotyee' Herodes. Saa quia na jndii José na ljo', t'oom na nquia'a' na nncja' Judea. Mati s'aannda' Ty'oqts'om na tsoom'm ndaa na tancja' jo' jo'. Jo' chii tjaa' cwiiche' ntyja, ts'ondaa Galilea. ²³ Tjaa' cwii tsjoom na jndyuu Nazaret. Jo' jo' ljoo'ñê. Na tuii na luaa' seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oqts'om na tyoñequiaa profetas na nntseicajndyuna' Jesús ts'a' Nazaret.

3

Juan mañequiaa' ñ'oom ndaa nn'a' jo ndo' yuu tjaa nn'a' c'om
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Tue'ntyjo xuee na teitquioo'ñe Juan, tōō'n'ō'n na tyotseits'oomñê nn'a'n. Tyoñequiaa'n ñ'loom ndaana ts'ondaa Judea jo ndo' yuu tjaa nn'a'n c'om. ² Tyotsoom:

—Calcwe' n'om'yo' ee juu na matsa'ntjom Ty'oots'om mandyocwje'cañoomna' 'o.

³ Cantya 'naa'n Juan'ñee'n na tyotseinei'n profeta Isaías, tsoom: M'aa'n cwii ts'a'n jo ndo' yuu tjaa nn'a'n c'oom na jndei matseinei'n ndaana. Matso tsa'ñee'n:

“Calajndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' nndyocwje'cañoom nquii na cwiluiñe na nntsa'ntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom na cwilayo'yo' nato na nñoom.”

⁴ Juan'ñee'n tyocwe'n liaa na tui ñequio soo' camello. Tyochu'tye'n tsia'n'a'n ñequio cwii tja'n. Ndo' nantquie na tyocwaa'n'a'n calcaa ntyue' ñequio tsiom' jndaa. ⁵ Ndo' jndye nn'a'n tsjoom Jerusalén ñequio nn'a'n na m'a'n cha'waa ts'ondaa Judea ndo' mati nn'a'n na m'a'n cantsu 'ndyoo jndaa Jordán, tyo'oona na m'aa'n. ⁶ Seits'oomñê joona ts'om jndaa Jordán jnda na lcwe' n'omna jnaa'na.

⁷ Saa quia na nty'iaa'n'a'n na jndye nn'a'n fariseos ñequio saduceos tquiona na m'aa'n na ñe'cwits'oomndyena, quia jo' tsoom ndaana:

—'O cwiluiindyoy' cha'na canduu na cwilei'nom'yo' na nquiaayo' na nnt'uiwi'na' jooyo'. Ee 'o cwinquio'yo' na m'aa'ya na nquia'yo' na nntseiw'ii Ty'oots'om 'o. ¿Ñee'n t'mō'n ndaa'yo' na waa na ndaa nluu'n'maa'ndyo' nawi' na quia ndyo? ⁸ Ca'ndye'yo' na tis'a ndo' call'a'yo' yuu na ya, quia jo' m'mō'n'na' na mayuu'che' cwilcwe' n'om'yo'. ⁹ Mei'n ticalas'andyo' che'ncjo'yo' naquii' n'om'yo' na nndu'yo': “Jaa tjaa na teincuu' nacjooya ee Abraham cwiluiñe weloo welooya.” Candye'yo' nntsjōō, meii'n cwe' ljo'meii'n nndaā nntseicwaque'n Ty'oots'om na nluindyena' tsjaa'n Abraham na jndyowicantjoo', quia jo' n'ndiina' 'o. ¹⁰ 'O matseijomna' cha'cwijom n'oom na tis'a tā cwil'a. Ndo' manquiu'yo' n'oom na tical'a tā naya, maxje'n nnt'uana'. Ndo' xe'n jnda t'ua n'oom'ñee'n nntioom nn'a'n joona' quii' chom. Maluaa' matseijomna' nnts'aa Ty'oots'om ñ'e'ndyo' 'o xe'n tical'a'yo' yuu na ya. ¹¹ Ja mayuu' matseits'ōō'ndyo' 'o ñequio ndaatioo ee na cwilcwe' n'om'yo'. Saa mandyontyjo nque'n na nntseits'oomñê 'o ñequio Espíritu Santo naquii' n'om'yo' ndo' ñequio chom. Nque'n t'ma'nti tseixmaa'n, nchiiti ja. Mei'n ticatseixma'ya na cwe' ja nnt'uiya lcoom'm na ñequiaya joona' na nñjoom. ¹² Jnda jaawindyoo' na nntu'xe'ndyo' ee laxma'nyo' cha'cwijom lquee'n na ndicwa'n cwajndii. Luaa ts'iaa'n cantya 'naa'n lquee'n. Matseicueñe ts'a'n lquee'n hasta na nlju'ñ'e'n. Jnda chii nntseiwee'n lquee'n na ya naquii' w'aa. Saa nchuaa'na' nñjoom chom. Maluaa' matseijomna' na nnts'aa Ty'oots'om. Nn'a'n na ya cwil'a maco'ñoom joona saa nn'a'n na tis'a cwil'a, nntseicoom joona ñequio chom na tijoom canduu'.

Teits'oomñe Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Quia jo' jna'n Jesús ts'ondaa Galilea, tjaa'n jndaa Jordán na nntseits'oomñe Juan jom. ¹⁴ Saa tiñe'nquiaañe Juan na calui na ljo'. Tsoom:

—Cwa jnda tyje'cañoom' ja na catseits'oomndyo' 'u meii'n na matsona' na 'u catseits'oomndyu' ja.

¹⁵ T'ō Jesús, matsoom nnom:

—Je' quiaandyu'to' na caluii na ljo'. Ee macaⁿna' na laa'ti' calacandaa'ndyo cha'tso cantyja na maty'iomyana'.

Ndo' tancuee' Juan. ¹⁶ Jnda na teits'oomñe Jesús, jlueeⁿeⁿ quii' ndaa. Ndo' seicanaaⁿñena' tsjo'luee. Nty'iaaⁿaⁿ Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om ndyocue cha'cwijom catu'. Jndyocaljo nacjoom'm. ¹⁷ Ndo' nandye cañoom'luee teic'uaa na seineiⁿ Ty'oots'om. Tsoom:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'oqⁿ. Cantyja 'naaⁿ jom mañequiaana' na neiⁿya.

4

Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Jnda jo' tjañ'oom Espíritu Santo Jesús jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om. Jo' jo' tyoqueⁿñe tsaⁿjndii na nnts'aa xjeⁿ jom.

² Tyom'aaⁿ wen'aaⁿ xuee ndo' wen'aaⁿ tsjom tícwaaⁿaⁿ, jnda chii jndyo na ñejnoom'm. ³ Ndo' tyje'cañoom tsaⁿjndii na mach'ee xjeⁿ nn'aⁿ. Tso nnoom:

—Xeⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om, cwa catsaⁿntjom' ljo'meiⁿ na catseicwaqueⁿna' tyoo' jooⁿa' na nlcwa'.

⁴ T'o Jesús:

—Ja xocats'aa na ljo' ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Nchii cwe' cantyja 'naaⁿ tyoo' na wando' ts'aⁿ, saq cantyja 'naaⁿ cha'tso ñ'oom na mañequiaa Ty'oots'om.”

⁵ Jnda jo' tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús Jerusalén tsjoom na lju' cwentaa' Ty'oots'om. Tqueeⁿ juu xqueⁿ tsiu' wats'om t'maⁿ. ⁶ Tsoom nnom Jesús:

—Xeⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om, cwa cju'ndyu' jo nacje. Ee luaa matso ñ'oom 'naaⁿaⁿ:

Nquii Ty'oots'om ñnequiaaⁿ 'u luee ángeles cwentaaⁿaⁿ na cal'ana cwenta 'u.

Ndo' nntyjee' lueena 'u cha tincjaacañjom ljo' nc'e'.

⁷ Quia jo' t'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja tijoom cats'aa cha'na matsu' luaa' ee mati waa cwiiⁿcheⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Tintsa' xjeⁿ Ta Ty'oots'om cwenta'.”

⁸ Jnda chii tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús cwii sjo nandye. Jo' jo' t'moqⁿ nnom cha'tsoti n'iaaⁿ t'maⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ñequio na t'maⁿ matseit'maaⁿñena' joo. ⁹ Ndo' tsoom nnom:

—Cha'tso nmeiⁿ nntiqo l'o' xeⁿ nlc'o' xtye' na nntseit'maaⁿndyu' ja.

¹⁰ Ndo' t'o Jesús nnoom, tso:

—Quindyoo' nacañomya 'u Satanás, ee ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': “Catseit'maaⁿndyu' nquii Ta Ty'oots'om cwenta', ndo' macandá nnom nqueⁿ candi'ntjom'.”

¹¹ Quia jo' 'ndii tsaⁿjndii jom. Ndo' tqiue'cañom ángeles, tyondye'ntjomna nnoom.

Mato' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ ts'oⁿdaa Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Quia jndii Jesús na jnda mam'aaⁿ Juan praso, tjalcweeⁿeⁿ ts'oⁿdaa Galilea. ¹³ Tjaaⁿ tsjom'm Nazaret, saq taticaljoo'ñe jo' jo'. Tjaaⁿ na nljoo'ñe tsjoom Capernaum na m'aaⁿna' 'ndyoo ndaaluee. Jo' jo' ndyuaa cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ Zabulón ñequio Neftalí. ¹⁴ Ndo' joo ndyuaa'ñeeⁿ

tyom'aaⁿ cha nntseicandaa'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, matsona':

¹⁵ Nntseixueeñena' jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa cwentaa' Zabulón ndo' jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa cwentaa' Neftalí.

Nntseixueeñena' jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ndyuaa 'ndyoo ndaaluee, ñequio ndyuaa xndyaa' jndaa Jordán, ñequio ts'ondaa Galilea yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos.

¹⁶ Naⁿñeeⁿ m'aⁿna nacje 'naaⁿ najaaⁿñe,

saa je' je' jnda teitquioo' cwii na jeeⁿ caxueeñe jo ndaana.

Ndo' mati m'aⁿna na manchjena' joona na wi' cwitjoomna,

saa je' jnda seicaxueeñena' jo ndaana.

¹⁷ Xjeⁿñeeⁿ jnaⁿna' na to' Jesús na tyoñequiaaⁿ ñ'oom. Tsoom:

—Calcwe' n'om'yo', ee juu na matsa'ntjom Ty'oqots'om mandyocwje'cañoomna' 'o.

Ma'ma' Jesús ñequiee nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Xjeⁿ na mawinom Jesús 'ndyoo ndaaluee Galilea, ljeiiⁿ we nn'aⁿ na ñenquii ts'aⁿ ntseinda, Simón, tsaⁿ na jndyu Pedro ñequio Andrés tyjee tsaⁿñeeⁿ. Cwituee'na tsqui' 'naaⁿna ts'om ndaaluee ee nn'aⁿ cwitjeii' calcaa joona. ¹⁹ Tso Jesús ndaana:

—Quiolajomndyo' ñ'eⁿndyoo ndo' ja nnts'aa na nla'tjom'yo' nn'aⁿ tachii cwe' calcaa.

²⁰ Joona mañoom' 'ndyena nlqui' 'naaⁿna, ty'ela'jomndyena ñ'eⁿñê.

²¹ Ndo' na tja tjatyeⁿ ljeiiⁿ cwiicheⁿ we ts'aⁿ, ntseinda Zebedeo naⁿñeeⁿ, Jacobo ñ'eⁿ tyjeeⁿ Juan. Ñjomndyena ts'om w'aandaa. Cwila'yona nlqui' 'naaⁿna ñequio tsotyena Zebedeo. Quia jo' t'maⁿ Jesús joona. ²² Ndo' mañoom' 'ndyena w'aandaa ñ'eⁿ tsotyena, ty'elajomndyena ñ'eⁿñê.

Jesús ma'mooⁿ ndaa jndye nn'aⁿ

(Lc. 6:17-19)

²³ Tyomanom Jesús cha'waa ts'ondaa Galilea. Tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya cantyja na matsa'ntjom Ty'oqots'om. Ndo' tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ cha'tso nnom ntycu na wiina. ²⁴ Ndo' t'om ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ndyuaa Siria. Naⁿñeeⁿ tquiochona cha'tso nn'aⁿwii na m'aaⁿ na cwitjoom jndye nnom ntycu ñequio na maquiina' joo. Mati ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwilei'cho jndyetia joo, ñ'eeⁿ nn'aⁿ na maleiñ'oom tycuwee', ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwitjoom tycutqueeⁿ. Sein'maaⁿ joona. ²⁵ Jo' chii t'maⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿeⁿ. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ ts'ondaa Galilea, ñ'eⁿ nn'aⁿ ndyuaa njoom Decápolis, ñ'eⁿ tsjoom Jerusalén, ñ'eⁿ ts'ondaa Judea, ndo' xndyaa' jndaa Jordán.

5

Jesús mañequiaaⁿ ñ'oom na wacatyeeⁿ cjoo' ta

¹ Quia na nty'iaa' Jesús na jndye nn'aⁿ, tjawaaⁿ cwii ta. Jnda na tjacjom, ty'entyja' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ² Toon'oⁿ na t'mooⁿ ndaana.

Nmeiiⁿ mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ

(Lc. 6:20-23)

³ Tsoom:

—Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwila'noⁿ na nty'iaandye jo nnom Ty'oots'om, ee naⁿñeeⁿ cwila'jomndyena cantyja na matsa'ntjoom.

⁴Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na chjoo' n'om cantyja jnaaⁿna, ee quia nñequiaa Ty'oots'om na t'maⁿ n'omna.

⁵Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwituee'ndyecje jo nnom Ty'oots'om ee nndaana na nnc'omna tsjoomnancue xco.

⁶Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿna cha'cwijom na ñe'jndo'na ndo' ñe'cwena ee na ntyjaa' n'omna na ndaaⁿ nl'ana yuu na maty'iomyana'. Ee candaⁿya nñequiaa Ty'oots'om na cwicantyyaa' n'omna.

⁷Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ na wi' n'om nc'iaa, ee nnc'oom Ty'oots'om na wi' ts'oom joona.

⁸Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na lju' naquii' n'om, ee nnty'iaa ndaana nquii Ty'oots'om.

⁹Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwita'ya nc'iaa na cwila'ntja'ndye, ee nntseicajndyu Ty'oots'om joona ntseinaaⁿ.

¹⁰Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwintyjo nc'iaana joona nc'e na m'aⁿna cantyja na maty'iomyana', ee la'xmaⁿ naⁿñeeⁿ cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹¹Mañequiaana' na neiⁿyo' quia na cwila'jnaaⁿ nn'aⁿ 'o, ndo' quia cwita'wi'na 'o ndo' cwituee'na cha'tso nnom ñ'oomwi' nacio'yo' na cwe' cantu nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'na'ya. ¹²C'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo' ndo' catseicwaljoo'tina' na neiⁿyo' ee t'maⁿ naya cwenta'yo' cwiwiwe cañoom'luee. Ee malaa'ti' tyolei'ntyjo nn'aⁿ profetas na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'oots'om tandyo xuee, cwii tjoocheⁿ na nntjom' 'o nawi'ñeeⁿ.

Cwiluiindyö tsjaaⁿchjeⁿ ndo' chom

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³'O cwiluiindyö' tsjaaⁿchjeⁿ, saaⁿ xeⁿ na jndaⁿ jlui' na chjeⁿna', ¿ljo' ñ'eⁿ cwii nleichjeⁿnnda'na'? Meiⁿchjoo' tjaa yuu cwii nleill'uena', jo' chii cwe' cwiteⁿnquiee' nn'aⁿ ndo' cwicandyuena joona'.

¹⁴'O cwiluiindyö' chom na cwiwixuee jo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Cwii tsjoom na wacatyeeⁿ xqueⁿ ta, xocandaⁿ nncwanty'iu juuna'. ¹⁵Mati xotseicw'aa ts'aⁿ cwii xjocanti ndo' nncwjaa'ñeyom juuna' nacjee' ts'oom costum. Maxjeⁿ nntseintyja ts'aⁿ juuna' cha ya nntseixueena' ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ naquii' w'aa. ¹⁶Malaa'ti' c'om' 'o na calaxueendo' ndaaⁿ nn'aⁿ cha nla'noⁿna na cwil'a'yo' cha'tso nnom na maty'iomyana'. Ndo' cantyja 'na'yo' nla't'maaⁿndyena Tsotyeyo' na m'aaⁿ cañoom'luee.

Ma'moⁿ Jesús cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'

¹⁷Mati tso Jesús:

—Ticala'tiuu'yo' na jndyoo na nntseityuii'a chiuu waa na t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, meiⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñe'quia profetas. Jndyoo na nntseicandaya joona' cha nlei'tquioo' chiuu waa na mayuu'cheⁿ ñe'cat'mooⁿna'. ¹⁸Ee mayuu'cheⁿ ndyeyo' nntsjoö, yocheⁿ na ndicwaaⁿ waa tsjo'luee ñequio tsjoomnancue, xoca'ndiina' meiⁿcwii ljeii cachjoo na ndii'na' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés, hasta xjeⁿ jndaⁿ jlui'ljuu'ñ'eⁿna'. ¹⁹Nc'e na luua', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na titseicandaⁿ cwii ñ'oommeiiⁿ na cachjoona', ndo' ma'mooⁿ ndaaⁿ nc'iaaⁿan' ya meiiⁿ tila'candana juuna', tjaa yuu l'ueñe cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Saaⁿ ñeeⁿ juu na matseicandaⁿ ñ'oommeiiⁿ ndo' naljo' ma'moⁿ na cal'a nc'iaa', juu matseijndaa'ñena' na t'maⁿ l'ueñe cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. ²⁰Jo' chii

candyeyo' nntsjoog, xeⁿ tilacandaag'ndyo'ti'yo' jo nnom Ty'ooots'om, nchiiti na cwil'a nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, quia jo' xonndaag'ntsaquiee'ndyo' cantyja na matsa'ntjoom. Macaⁿna' na 'o nncwinom'ti'yo' na ya nl'a'yo' nchiiti cha'na cwil'a naⁿñeeⁿ.

Ma'moⁿ Jesús na tila'wjaaya nc'iaaya

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ ndaa welooya na matsona': "Tintseicue' x'ia' ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nnts'aa na ljo', maxjeⁿ nnt'uiitye'na' juu." ²² Jo' chii nndye'yo' nntsjoog, meiiⁿ cwe' na nntseiw'ii ts'aⁿ x'iaa' maxjeⁿ nnt'uiitye'na' jom. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'omjnaaⁿ nnom x'iaa', maxjeⁿ nntu'xeⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye wats'om t'maⁿ juu. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseijoom'ñe quioo' x'iaa', maxjeⁿ matsona' na nntioomñê juuna' naquii' chom b'io.

²³ Jo' chii quia na ma'tioo' 'naⁿ jo nnom tio na mañequiaa' cwentaa' Ty'ooots'om, ndo' xeⁿ juu xjeⁿñeeⁿ macjaañjoom' ts'om' na tiya m'aaⁿ x'ia' ñ'eⁿndyu', ²⁴ quia jo' ca'ndii' 'na^m jo' jo', chii cja', catsa'jndyee' na caljoyaandyo' ñ'eⁿ x'ia'. Ndanquia, chii candyo'nnda' na ñequiaa' cwentaa' Ty'ooots'om.

²⁵ Yocheⁿ na ndicwaⁿ wanaaⁿ, queⁿndyu' na caljondyo'ya'yo' ñ'oom na maleichuuna' 'o ñ'eⁿ x'ia' cha tints'aana' na juu ts'aⁿ na m'aⁿntiaa'ndyo' ñ'eⁿñe nntseiquoom 'u l'o jwe. Ndo' jwe'ñeeⁿ ñequiaaⁿ cwentaa' 'u luee sondaro, Ndo' joona mana nntuee'na' 'u w'aancjo. ²⁶ Mayuu'cheⁿ matsjoog njom', xocalui' jo' jo', hasta quia na jnda tiom'nchaa'ndyu'.

Tiya na matseiqueeⁿ ts'om ts'aⁿ x'iaaⁿ aⁿ

²⁷ 'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyoñe'quia nn'aⁿ na matsona': "Tijoom xuee nnc'oom'ya' ñ'eⁿ cwiiicheⁿ ts'aⁿ." ²⁸ Saa nndye'yo' nntsjoog, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na cwe' manty'iaa' cwii yuscu na matseiqueeⁿ ts'oom juu, maxjeⁿ matsona' na mam'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿñe ee na luua' matseitioom.

²⁹ Macwe' jo' xeⁿ cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matseit'joondyu' nnom Ty'ooots'om, queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cha'cwijom na macwji' ts'om njom' ndo' matquie' juuna' cha taxocatseitjoondyu'ti'. Ee ñecuaa meiiⁿ na tacandaag'ndyu' saa nncu' nluin'maa'ndyu'. Ndo' xeⁿ tiñe'queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cantyja 'naⁿ, meiiⁿ na candaag'ndyu' ñe'c'oom', meiⁿchiuucheⁿ b'io nncju'na' 'u. ³⁰ Ndo' xeⁿ wjaañ'oomna' 'u na matseit'joondyu' nnom Ty'ooots'om jnaaⁿ ts'o' ntyjaya, queⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cha'cwijom na matyjee' ndo' matquie' juuna' cha xotseitjoondyu'ti'. Ee ñecuaa meiiⁿ na tacandaag'ndyu' saa nncu' nluin'maa'ndyu'. Ee xeⁿ tiqueⁿ cheⁿnncu' xjeⁿ cantyja 'naⁿ, meiiⁿ na candaag'ndyu' ñe'c'oom', maxjeⁿ nncju'na' 'u b'io.

Ticatoⁿndye nn'aⁿ na jnda t'unco

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Mati waa ñ'oom na tyoñequiaa Moisés na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseityuii' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ scuu', tsaⁿñeeⁿ nnoom'm na nluui ljeii cantyja na matogⁿñê ñ'eⁿ scoom'm. ³² Saa je' candyeyo' ñ'oom na nntsjoog nncog. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseityuii' ljeii 'naaⁿ ñ'eⁿ scuu', cwii na meiⁿnquia na s'aa scoom'm na nchii ñet'oomya ñequio cwiiicheⁿ ts'aⁿ, cha'cwijom nqueⁿ mach'eeⁿ na c'oomya scoom'm ñ'eⁿ cwiiicheⁿ ts'aⁿ.

Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncoco ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ, matsona' na cwe' m'aⁿyana.

Ma'moⁿ Jesús na tintjei'a ñ'oom jii' Ty'oots'om

³³ 'Mati jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo ndaa welooya na matsona': "Tilqueⁿtyeⁿ ñ'oom na ntyji'ya' na xondaã nntseicandaã'ndyu', saa ñ'oom na jnda tqueⁿtyeⁿ, catseicandaã'ndyu' juuna' nnom Ta Ty'oots'om." ³⁴ Saa je' nncõ matsjoo ndye'yo': Meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom jii' Ty'oots'om. Ee jom tjacantyja na t'maⁿ cwiluiiñê. Mati meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii cañoom'luee, ee juuna' cwiluiiñena' ndio 'naaⁿaⁿ, ndo' na ljo' nndu'yo' matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'oots'om. ³⁵ Meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii tsjoom-nancue, ee juuna' m'aaⁿna' nacje 'naaⁿ Ty'oots'om. Ndo' na nndu'yo' naljo', matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'oots'om. Ndo' meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿyo' na nntjei'yo'yo' ñ'oom na ntyjii tsjoom Jerusalén, ee tsjoom'ñeeⁿ cwiluiiñena' tsjoom' nquii Ty'oots'om na matsã'ntjom. Ndo' na nndu'yo' naljo' matseijomna' na cwindu'yo' jii' Ty'oots'om. ³⁶ Ndo' meiⁿcwii ñ'oom tilqueⁿtyeⁿ cjo' nncu' ee 'u tjaa ljo' tseixmaⁿ na nntsa' na nleicanchii' oo nleintom meiiⁿ ñe'cwii sooxqueⁿ. Macanda nquii Ty'oots'om ndaaã nnts'aaⁿ na ljo'. Jo' chii na nntsu' ñ'oom'ñeeⁿ matseijomna' na matsu' jii' Ty'oots'om. ³⁷ Quia na macwji'yuu'ndyu' cwii ñ'oom ndo' matsu' na mayuu' juuna', cats'aana' na mayuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Ndo' quia na matsu' na tiyuu', cats'aana' na tiyuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Ee canty-jati ñ'oom na nntseicwaljo'ti' na nntseijndei' 'ndyo' hasta nntseitiuu' na nntsu' jii' Ty'oots'om, ñ'oom'ñeeⁿ cwinaⁿna' na m'aaⁿ nquii tsa'jndii.

Tical'ueendyo na nnjoom na cwita'wi' nn'aⁿ jaa

(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'O jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo na matsona': "Cwaan cwii nnom nawil' mach'ee ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿaⁿ, mati nleijndaa' na nntjom jom. Aa ts'omnnom x'iaaⁿaⁿ seiquiee'ñê, mati catjom jom. Aa tsei'n'om x'iaaⁿaⁿ tcoom, maxjeⁿ mati jom majo'ti catjom." ³⁹ Saa je' nncõ matsjoo ndye'yo': Til'ueendyu' na nnjoom quia na maco'wi' ts'aⁿ 'u. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mmeiⁿ nda' ntsmaⁿ ntyjaya, mati ntyjatymaaⁿ quiaa' na mmeiⁿeⁿ nda'. ⁴⁰ Ñeeⁿ juu na maqueⁿ ñ'oom nacjo' na ñe'cuee' ñ'oom 'u wats'iaaⁿ ñe'cwjeeⁿeⁿ cotoom', mati quiaa' na nncjaañ'oom liaaso'. ⁴¹ Ñeeⁿ juu na mach'ee na jndei'na' cja' ñ'eⁿñê na ncja'chu' xuu 'naaⁿaⁿ cwii kilómetro, cja' meiiⁿ we. ⁴² Ts'aⁿ na macaⁿ 'naⁿ njom', quiaa' nnoom, ndo' ts'aⁿ na macoⁿ, nchii nntsa' ndoo' ticandi'.

C'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ na jndoo jaa

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Mati 'o jnda jndye'yo' ñ'oom na tyolue nn'aⁿ teiyo, na matsona': "Catsa' na wi' ts'om' x'ia' ndo' catseitaã' ts'om' ts'aⁿ na jndoo' 'u." ⁴⁴ Saa je' nncõ matsjoo ndye'yo': Cal'a'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo' 'o. Ndo' calaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwita'wi' 'o. ⁴⁵ Quia jo' nluindyo' ntseinda Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee. Ee jom mach'eeⁿ na manty'iaa' ñe'quioom' 'naaⁿaⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye' ndo' mati nn'aⁿ na wi'ndye. Ndo' matseicuaa'aⁿ yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana', ndo' nn'aⁿ na cwil'a na ticaty'iomyana'. ⁴⁶ Ee xeⁿ macanda nn'aⁿ na wi' n'om' 'o, cwil'a'yo' na wi' n'om'yo',

¿aa cwila'tiuu'yo' na cjaawee' ts'om Ty'oqots'om? ¿Aa nchii majo'ti cwil'a nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom? ⁴⁷ Ndo' xeⁿ cwe' ncjoondyo' cwiñe'quia'yo' na xmaⁿndyo', ¿yuuwaa na jeeⁿ ya cwil'a'yo'? Ee malaa'ti' m'aⁿ nn'aⁿ na tyoola't'maaⁿndye Ty'oqots'om. ⁴⁸ C'om'yo' na candaa' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ cha'xjeⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee, candaa' m'aaⁿ na candya' ts'oom jooa.

6

Ma'moⁿ Jesús na cal'aaya jndye nnom naya

¹ 'Queⁿyo' cwenta quia na nl'a'yo' cwii nnom na maty'iomyana', nchii nl'a'yo' cwe' cha na canty'iaa nn'aⁿ, ee xeⁿ na ljo', tjaa'naⁿ naya 'naⁿyo' jo nnom Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee. ² Cwe' nc'e jo' quia mache' naya cwii ts'aⁿ, catsa' na ñenncu' ntyji', tintseixuaandyu'. Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Cwi'oona lan'om ñequio n'om nantaa c'uaa ndyueena na cwil'ana naya ndyeñeeⁿ, cha queⁿ nn'aⁿ cwenta ndo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jooa. Mayuu'cheⁿ nntsjoō nndye'yo', cwe' tomti juu cantyja na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ jooa, jo' na cwita'ntjomna. ³ Saa 'u je', quia na mache' naya ts'aⁿ, tica'moⁿ na nljeii cwiicheⁿ ts'aⁿ, meiiⁿ ts'aⁿ na jeeⁿ ya ñ'oom ñ'eⁿndyu'. ⁴ Cats'aana' na ñenncu' ntyji' naya na mache'. Ndo' nquii Tsotye' na manty'iaaⁿ ljo' mache' na cwe' nty'iu, jom nntseinoomñê ljo' na matseitjoona' 'u.

Ma'moⁿ Jesús chiuu nlanaaⁿya nnom Ty'oqots'om

(Lc. 11:2-4)

⁵ 'O quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'oqots'om, tal'a'yo' cha'na joo nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Ee jooa jeeⁿ ya nquiuna na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ cwimeintyjee'na, cwila'neiⁿna nnom Ty'oqots'om naquii' lan'om ndo' jo nqui nantaa. Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoō, cwe' tomti juu na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ jooa jo' na cwita'ntjomna. ⁶ Saa 'u je', quia matsei'neiⁿ nnom Ty'oqots'om, cja'quie' naquii' wa', catseicu' 'ndyoots'a', ndo' catseineiⁿ nnom Tsotye' na m'aaⁿ na titquioo'ñe. Ndo' jom na noom'm meiiⁿ titquioo'ñê, nntseinoomñê ljo' na matseitjoona' 'u.

⁷ 'Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'oqots'om, tandu'yo' ñ'oom na ñejuu ñejuaa', cha'xjeⁿ quil'a nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿ Ty'oqots'om. Ee jooa cwila'tiuuna na jndye ndii' cwiluena, jo' na mañeeⁿ. ⁸ 'O je' til'a'yo' cha'na cwil'a jooa. Ee Tsotye'yo' ntyjiijndaa'ñê cwaaⁿ 'naⁿ na macaⁿna' 'o cwii tjoōcheⁿ na cwitaⁿyo' nnoom. ⁹ Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'oqots'om, luaa candu'yo':

Tsotyaayâ na m'aaⁿ cañoom'luee,
ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿñena' xue'.

¹⁰ Candyo cantyja na matsa'ntjom'.

Caluii cantyja na l'ue ts'om' nnom tsjoomnancue cha'xjeⁿ na macwiluii cañoom'luee.

¹¹ Quiaa' nantquie' 'naⁿ na macaⁿna' jâ xuee je'.

¹² Catseit'maⁿ ts'om' jâ natia na jnda l'aayâ cha'xjeⁿ jâ cwilat'maⁿ n'oqoⁿyâ nn'aⁿ na cwila'tjoondye ndaayâ.

¹³ Cateijndei' na ticjaachuuna' jâ na nl'aayâ yuu na ticatsa'ntjomna'.

Ndo' catseicandyaandyu' jâ cantyja 'naaⁿ juu natia.

Ee cha'waa na yo na wajj wjaana' 'u cwiluiindyu' na matsa'ntjom', ndo' cwiluiindyu' najndu',

ndo' tseixmaⁿ na catseit'maaⁿñena' 'u. Amén.

14 'Xeⁿ 'o cwilat'maⁿ n'om'yo' nn'aⁿ na cwila'tjoondye ndaa'yo', quia jo' mati Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee, nntseit'maⁿ ts'oom 'o na cwila'tjoondyo' nnoom. 15 Saaⁿ xeⁿ 'o ticalat'maⁿ n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'tjoondye ndaa'yo', quia jo' mati Tsotye'yo' xocatseit'maⁿ ts'oom 'o jnaⁿyo' na waa.

Cantyja na nntsei'cwejndo'ñe ts'aⁿ

16 'Quia na cwila'cwejndo'ndyo', til'a'ya'yo' na taquiomya ndaa'yo' cwe' cha na caliu nn'aⁿ na ljo' cwil'a'yo'. Ee m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'ayana taquiomya ndaana, cha ca'moⁿna' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'cwejndo'ndyena. Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo^o, cwe' tomti juu na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ jooⁿa, jo' na matseinoomñena' na cwila'cwe'jndo'ndyena. 17 Saaⁿ 'u je' quia matsei'cwejndo'ndyu', cwjaa'ndyu' ncheⁿ xqueⁿ, camaⁿ njom', 18 cha ticwitquioo' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na matsei'cwejndo'ndyu', macanda nquii Tsotye' na m'aaⁿ na titquioo'ñê nlqueeⁿ cwenta. Ndo' jom na noom'm meiiⁿ titquioo'ñê, nntio'naaⁿñê 'u.

Jeeⁿ jnda naya 'naaⁿ ts'aⁿ cañoom'luee

(Lc. 12:33-34)

19 'Tilatjom'yo' 'naⁿ na jdana' nnom tsjoomnancue yuu m'aⁿ canty'ua na nla'ndaa' jooⁿa, ndo' yuu na nlquii ch'meiⁿ, ndo' yuu na nndaⁿ nnc'ooquie' naⁿcanty'ue na nntjeii'na jooⁿa. 20 Saaⁿ joo naya 'naⁿyo' na quit'maⁿ n'om'yo' calatjom'yo' jooⁿa' jo nandye cañoom'luee yuu na xocwa' canty'ua, meiⁿ na nlquii ch'meiⁿ ndo' meiⁿ na nnc'ooquie' naⁿcanty'ue na nntjeii' jooⁿa. 21 Ee yuu na cwila'we'yo' naya na cwilatjom'yo', jo' jo' ntyjaa' n'om'yo'.

Ts'om nnom ts'aⁿ tseixmaⁿna' lámpara

(Lc. 11:34-36)

22 'Quia na mandí ñ'oom na mayuu', matseijomna' 'u cha'na ts'aⁿ na tquiioo'ya na xuee manty'iaa'. Ee quia matsei'noⁿ ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ quia jo' mateijndeina' cha'waa na m'aaⁿ. 23 Saaⁿ xeⁿ tiñe'candi' ñ'oom na mayuu', matseijomna' 'u cha'na ts'aⁿ na tis'a n'omnom na m'aaⁿ na nchjaaⁿ. Ee meiiⁿ na mandí ñ'oom'ñeeⁿ saaⁿ xeⁿ tixocatsei'noⁿ na mayuu' juuna', naquii' ts'om' matsei'xmaⁿ cha'cwijom na jaa'ñeñ'eⁿ.

Xondaq nndya'ntjo^o'ya ndaq we patrom

(Lc. 16:13)

24 'Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na nndaⁿ nndi'ntjomtyeⁿ nnom we patrom na ñejom. Ee nnc'oom ts'aⁿ na ticuee' ts'oom cwii patrom'ñeeⁿ, ndo' nnc'oom na wi' ts'oom cwiiⁿcheⁿ. Oo nnts'aana' na nntseit'maaⁿñê cwii naⁿñeeⁿ, ndo' cwiiⁿcheⁿ til'ueñe. Xeⁿ na jeeⁿ cwiqueⁿndyo' na nla'tjom'yo' 'naⁿ na nleityandyo' xocju'naaⁿñena' na nla't'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om, ee we ntyja nmeiⁿ xondaq nndye'ntjom'yo' na ñejom.

Ty'o^ots'om mach'eeⁿ cwenta ntseinaaⁿ

(Lc. 12:22-31)

25 'Cwe' nc'e jo', nndye'yo' nntsjo^o: Tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na cwitando'yo' tsjoomnancue, ljo' na nlcwa'yo' oo na nncwe'yo', ndo' lia'yo' chiuu nleitsaaⁿndyo'. Ee Ty'o^ots'om mantyjeeⁿ cantyjati na cwitando'yo' majndeiticheⁿ na cwe' nantquie na cwicwa'yo'. Mantyjeeⁿ hasta cha'waandyo' 'o, majndeiticheⁿ na cwe' liaa na cwicwee'yo'. 26 Queⁿyo' cwenta cantyja 'naaⁿ cantsaa na ma'ntyja jo nandye. Jooyo' tjaa ljo' cwinomyo' na nntyjeendyeyo' na

nla'weyo' nantquie na nleil'ue 'io cha. Saa meiiⁿ na ljo', nquii Tso-tye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee mañequiaaⁿ na cwicwa' jooyo'. Ndo' 'o cajndandyo'ti'yo' ntyjeeⁿ, nchiiti cantsaa. ²⁷ Mati ¿cwaaⁿ cwiindyo' 'o nddaa nnts'aa na nleitcooñeti cwe' na jeeⁿ jndye matseituu?

²⁸ 'Quia jo' ¿chiiu na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantya chiiu na nleitsaaⁿndyo'? Queⁿyo' cwenta, n'oom ljaa' quii' jnda, ya cwiwi-jndana'. Neiⁿncoo' cwiwaa' ljaa'. Tiquil'ana' ts'iaaⁿ, meiⁿ tiquil'ana' tsaⁿ na nluii liaana'. ²⁹ Saa nndye'yo' nntsjo: Juu rey Salomón meiiⁿ jeeⁿ tyañê, ndo' tjacantya na ya 'naⁿ na tyoleichom, saa tîcatseijomna' na neiⁿncoo' liaⁿ'aⁿ cha'na neiⁿncoo' cwii ljaa'meiⁿ'. ³⁰ Ndo' xeⁿ laa'ti' matseichjoomñe Ty'oots'om ljaa' quii' jnda na niomna' xuee je' ndo' 'io cha nlcona', majndeitiicheⁿ ntyjeeⁿ chiiu nlcwee'yo' liaa, 'o nn'aⁿ na ticala'yuya n'om'yo'. ³¹ Jo' chii tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na nndu'yo': "¿Chiiu nl'aayoo na nlcwaa'a ndo' na nncwaaaya?" oo nndu'yo': "¿Chiiu nl'aayoo na nleijndaa' liaaya?" ³² Ee ñenquii'cheⁿ nmeiⁿ cwil'uee'ndye nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'oots'om. Saa nqueⁿ na cwiluiiñê Tso'tye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee mantyjeeⁿ na tjoondyo' cha'tso nmeiⁿ'. ³³ Saa najndyee quiandyo' na nntsa'ntjom Ty'oots'om 'o. Ndo' cal'a'yo' yuu na maty'iomyana' cha'xeⁿ na l'ue ts'oom, quia jo' nñequiaaⁿ cha'tso nmeiⁿ na macaⁿ'na' 'o. ³⁴ Jo' chii tinc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantya 'naaⁿ 'naⁿ na nlcaⁿ'na' 'o xuee na cwii wjaana'. Ee xuee 'io waanquia ñ'omtiuu cwentaa'na'. Xuee je' malei'tyeⁿ nawi' na chuuna' cwenta'yo'.

7

Til'uee'ndyo jnaaⁿ nn'aⁿ

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Til'uee'ndyo' jnaaⁿ nn'aⁿ na cwe' xjeⁿto 'o cha ticu'xeⁿ Ty'oots'om 'o. ² Ee mañejuuti ñ'oom na cwil'ue'yo' nacjoo nc'iaa'yo', majuuna' nleil'uee'ñe Ty'oots'om na nncu'xeⁿ'na' 'o. Ndo' cha'xeⁿ na cwitjei'yo' cwenta na cat'uiina' nc'iaa'yo', malaa'ti' nnts'aaⁿ ñ'eⁿndyo'. ³ ¿Chiiu na jeeⁿ maqueⁿ cwenta meiiⁿ chjoowi' ljo' mach'ee x'ia'? Ndo' manncu'ti' tiqueⁿ cwenta na t'maⁿ matsei'tjoondyu'. Mach'eena' cantya 'naⁿ cha'cwijom jeeⁿ ndo' ntquioo' jnda na njom ts'omnom x'ia', saa meiⁿchjoo tiqueⁿ cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu'. ⁴ ¿Aa nntsu'yuu' nnom x'ia': "Cwa, quiaa' na nncwjiia' ntquioo' jnda na njom ts'omnjom'?" Ndo' 'u je' ndicwaⁿ njom ts'oom tscaa' ts'omnjom'. ⁵ 'U ts'aⁿ na we waa na matseixmaⁿ cwji'jndyee' ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu' quia jo' tqiuo'ya' na nncwji' ntquioo' jnda na njom ts'omnom x'ia'.

⁶ 'Tiñe'quia'yo' 'naⁿ na lju' la'xmaⁿ'na' ndaa nn'aⁿ na ticala'ñ'oom'ndye Ty'oots'om na ticala'xmaⁿ na nnto'ñoom joona'. Ee xeⁿ na luaa' nl'a'yo' matseijomna' cha'cwijom cwiñe'quia'yo' 'naⁿ na ya na la'xmaⁿ'na' cwentaa' Ty'oots'om ndaa calue'. Ndo' calue'ñeeⁿ nnta'queⁿyo' na nntquiiyo' 'o. Meiⁿ tiñe'quia'yo' 'naⁿ na jnda ndaa naⁿñeeⁿ, ee xeⁿ na ljo' nl'a'yo', matseijomna' cha'cwijom cwitue'yo' ts'uaa ta' na jeeⁿ jnda ndaa calcu. Ndo' calcu'ñeeⁿ cwe' nntyueyo' joona'.

Cataⁿyo' nnom Ty'oots'om, quia jo' nnto'ñoom'yo'

(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 'Ñequii'cheⁿ cataⁿ'yo' nnom Ty'oqots'om quia jo' nda'yo' juu na cwitaⁿ'yo'. Ñequii'cheⁿ cal'ue'yo' chiuuya jo nnoom quia jo' nliu'yo'. Ñequii'cheⁿ ca'maⁿ'yo' jom quia jo' nnaaⁿ cha'cwijom 'ndyoots'a jo ndaa'yo'. 8 Ee cwii ts'aⁿ na waa na macaaⁿ nnom Ty'oqots'om, maxjeⁿ nnc'oñoom juuna'. Ndo' mati ts'aⁿ na mal'ue yuu na l'ue ts'om Ty'oqots'om, maxjeⁿ nljeiiⁿ. Ndo' juu ts'aⁿ na ma'maⁿ, maxjeⁿ nntseicanaaⁿñe Ty'oqots'om cha'cwijom 'ndyoots'a jo nnom.

9 '¿Ñeeⁿ cwiindyo' 'o na m'aaⁿ yucachjoo jnda, ndo' xeⁿ macaaⁿ tyoo' njom', aa ñequiaa'yu' tsjo' nnoom? Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ nnts'aa na ljo'. 10 Ndo' xeⁿ macaⁿ yucachjoo jnda' cwii catscaa njom', ¿aa ñequiaa'yu' catsuu nnoom? Xocatsa' na ljo'. 11 Quia jo' 'o nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyo', xeⁿ manquiu'yo' na ñe'quia'yo' 'naⁿ na ya ndaa nda'yo', majndeiticheⁿ nquii Tsotye'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee ñequiaaⁿ 'naⁿ na yaticheⁿ ndaa nn'aⁿ na cwitaⁿ nnoom.

12 'Quia jo' meiⁿnquia na l'ue n'om'yo' na cal'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo' majo'ti cal'a' 'o ñ'eⁿndye jooa. Ee laa'ti' matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio ñ'oom' Ty'oqots'om na tyoñe'quia profetas tandyo xuee.

Catsaquiaa'a 'ndyoots'a na cantuu

(Lc. 13:24)

13 'O catsaquie'yo' 'ndyoots'a cantuu na nnc'om'yo' natoo' Ty'oqots'om. Ee waa 'ndyoots'a tmeiⁿ na matseicanaaⁿñena' nato t'maⁿ. Juuna' wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe ndo' jndye nn'aⁿ cwi'ooquie' jo' jo'. 14 Saa 'ndyoots'a cantuu matseicanaaⁿñena' nato cajneiⁿ. Nato'ñeeⁿ wjaañ'oomna' ts'aⁿ na ticantycwii na nncwando' saa tijndye nn'aⁿ cwiliu juuna'.

Ñ'oom tjañoom' cantya 'naa' taq' ts'oom

(Lc. 6:43-44)

15 'Cal'a'yo' cwenta ñequio joo nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom cwiñe'quia. Cwiqe'cañomna 'o na ndoo' jeeⁿ nioom' n'omna cha'na nioom' ts'om catsmaⁿ saa naquii' n'omna laxmaⁿna na wi'ndyena cha'cwijom lobo. 16 Nnta'jna'yo' 'ñeeⁿ jooa quia cwiqueⁿ'yo' cwenta chiuu cwil'ana. ¿Aa nnts'aache'na' na nntseicjoo ts'aⁿ tauva l'oonioom? Oo ¿aa nntseicjoo ts'aⁿ tãhigos ts'oom nioom? Xocats'aana' na ljo'. 17 Ee ticwii cwii ts'oom na ya, cwiwe' tã na ya, ndo' ticwii cwii ts'oom na tis'a, cwiwe' tã na tis'a. 18 Ts'oom na ya xocue' tã na tis'a, ndo' ts'oom na tis'a xocue' tã na ya. 19 Ticwii cwii ts'oom na ticats'aa tã na ya, cwit'uana', jnda chii cwituee' nn'aⁿ juuna' quii' chom. 20 Luua' waa na nnta'jna'yo' na ñ'eeⁿ, ee m'moⁿ'na' na tiyuu' ñ'oom na cwiñe'quiiana quia na nleitquioo' chiuu waa na cwil'ana.

Ticha'tsondye nn'aⁿ laxmaⁿna cantya na matsa'ntjom Ty'oqots'om

(Lc. 13:25-27)

21 'Majndye nn'aⁿ cwilue nnooⁿ Ta, saa ticha'tsondyena nnc'ooquiee'ndyena cantya na matsa'ntjom Ty'oqots'om. Ñequii'cheⁿ joo nn'aⁿ na cwil'a ljo' na l'ue ts'om Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, na ñ'eeⁿ nnc'ooquiee'ndye cantya na matsa'ntjoom. 22 Xuee na nncue'ntyjo na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ, majndye nn'aⁿ nluena nooⁿ: "Jeeⁿ 'u Ta, ¿aa nchii jnda tquiaayã ñ'oom naya 'naⁿ ñequio najndei na matsei'xmaⁿ ndo' tjeii'ã jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' l'aayã jndye 'naaⁿ ñequio najndu' nncu' na tixocaluina' cantya najndei na matseixmaⁿ ts'aⁿ?" 23 Quia

jo' nnc'oya ndyuee naⁿñeeⁿ, nntsjoq: “Meiⁿchjoo ticwajnaⁿa 'ñeeⁿ 'o. Quindyoyo' nacañomya, 'o nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyo'.”

Chiuu waa na tjaluii we w'aa

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ T'icwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oom na matsjoq nmeiiⁿ ndo' matseicandā joona', matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na cwii ts'aⁿ na jndq' ts'om na s'aa waa' nacjoo' tsjo't'maⁿ na tyeeⁿ wacatyeeⁿ. ²⁵ Jnaⁿna' tua', tyjee' jndaa, tioo jndye jndei, teicaljoona' w'aa'ñeeⁿ, saa tiquioona' ee na t'uiityeⁿna' nacjoo' tsjo'ñeeⁿ. ²⁶ Saa ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oom na matsjoq ndo' titseicandā joona', matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'na cwii ts'aⁿ na tijndq' ts'om na s'aa waa' nacjoo' tei'. ²⁷ Jnaⁿna' tua', tyjee' jndaa, tioo jndye jndei, teicaljoona' w'aa'ñeeⁿ, mana tioona'. Ndo' mat'maⁿ tsuu cantyja 'naaⁿ w'aa'ñeeⁿ.

²⁸ Quia na jndā jndā seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ, nn'aⁿ na jndyendye jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na t'moqⁿ ndaana. ²⁹ Ee tyo'moqⁿ na waa najndei na matseixmaaⁿ, nchii cha'na cwit'moqⁿ nn'aⁿ na jndq' n'om cantyja 'naaⁿ ljeii na tqeeⁿ Moisés.

8

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Quia na jndyocue Jesús ta na tjaaⁿ, jndyendye nn'aⁿ tqiontyjo naxeeⁿeⁿ. ² Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na chuu tycu lepra, tjatseicandyoo'ñe, tco' xtye jo nnoom, tso:

—Ta, ntyjii na 'u nndaā nntsein'maⁿ ja, xeⁿ l'ue ts'om'.

³ Ndo' Jesús seintyoqⁿ ts'oqⁿ, tyenquioom'm tsaⁿñeeⁿ, matsoom nnom:

—L'ue ts'oqⁿ. Can'maⁿ.

Ndo' mañoom' n'maⁿ tsaⁿñeeⁿ, mana tsu tycu lepra. ⁴ Quia jo' tso Jesús nnoom:

—Ndi' nntsjoq, meiⁿcwii ts'aⁿ ticatsu' nnom chiuu waa na tuii. Saa cja', cja'tseica'moⁿndyu' nnom tyee, ndo' quiaa' quioo' nnoom na tseixmaⁿ cwentaa' Ty'oqots'om cha'xjeⁿ na sa'ntjom Moisés. Luaa' catsa' cha calui'yuu'na' ndaaⁿ nn'aⁿ na jndā n'maⁿ.

Sein'maⁿ Jesús mosoo' capeitaⁿ, ts'aⁿ romano

(Lc. 7:1-10)

⁵ Xjeⁿ na mawjaaquiee' Jesús tsjoom Capernaum, cwii capeitaⁿ na matsa'ntjom cwii siaⁿnto sondaro seicandyoo'ñe nacañom'm. S'aa ty'oⁿ nnoom. ⁶ Tso:

—'U Ta, moso 'naⁿya macandā cwe' waaⁿ na waa w'aya, tei'caljoo tycutqueeⁿ jom. Jeeⁿ cwajndii maquiina' jom.

⁷ Tso Jesús nnom:

—Nncjo, nntsein'maⁿya jom.

⁸ Saa t'o capeitaⁿ, tsoom:

—'U Ta, ticatseixmaⁿya na nncja'quie' naquii' w'aya. Mantyjii meiiⁿ cwe' ñ'oom catsu', mana nn'maⁿ moso 'naⁿya. ⁹ Ee mati ja m'aaⁿya nacje 'naaⁿ nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. Ndo' mati nncq' m'aⁿ sondaro na matsa'ntjoⁿ. Quitsjoq nnom cwii joona: “Cja' luaa'”, ndo' wjaa. Quitsjoq nnom cwii cheⁿ: “Candyo' luaa’”, ndo' ndyo. Quitsjoq nnom cwii cwii moso 'naⁿya: “Catsa' ts'iaaⁿwaa'”, ndo' nts'aa.

10 Jeeⁿ tjawee' ts'om Jesús quia na jñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo tsaⁿ'ñeeⁿ. Tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ:

—Mayuu'cheⁿ nddye'yo' nntsjoq, meiⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ Israel tyooljei cwii ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om cha'na tsaⁿm'aaⁿ. 11 Candye'yo' nntsjoq, jndye nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ Israel nnaⁿ naⁿ'ñeeⁿ jo ntyja na macalui' ñe'quioom' ñequio ntyja na mawjaacue ñe'quioom'. Ndo' yuu na m'aⁿ Abraham ñ'eⁿ Isaac ñ'eⁿ Jacob yuu na matsaⁿ'ntjom Ty'oots'om, ñequio na neiⁿ'na nncwindyuaandyena na nlcwa'na ñ'eⁿ naⁿ'ñeeⁿ. 12 Saaⁿ nquiee nn'aⁿ judíos na qui na cwentaana cantyja na matsaⁿ'ntjom Ty'oots'om, nncwji'na' joona jo' jo'. Nncju'na' joona yuu na tjacantya na jaaⁿ'ñe. Jo' jo' nnc'omna na nla'xuaana na matsei'ndaa'na' n'omna. Ndo' nntein-quiena ndei'n'omna na maquina' joona.

13 Quia jo' tso Jesús nnom capeitaⁿ'ñeeⁿ:

—Cha'xjeⁿ na jndaⁿ seiyu', maxjeⁿ jo' nluui. Cja'lcwe' na waa wa'. Ndo' mañejuu xjeⁿ'ñeeⁿ n'maⁿ mosoo' tsaⁿ'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús staxeeⁿ Simón Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Tjaquiee' Jesús waa' Pedro. Ljeiiⁿ na waa staxeeⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ cjoo' jnduu. Matseicona' juu. 15 Tyenquioom'm ts'oⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ndo' mañoom' tjameintyjee' na matseicona' juu. Teicantya, to' na mandi'ntjom ndaana.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿwii

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Quia na jndaⁿ tmaa'nya, tqiuocho nn'aⁿ jndye nc'iaana na cwilei'cho jndyetya na m'aaⁿ Jesús. Ñe'cwii saⁿ'ntjom na calui' jndyetya, quia jo' jlui'na naquii' n'om naⁿ'ñeeⁿ. Ndo' sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿwii. 17 Luaa' tuii cha calui'ljuu' ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñequiaa profeta Isaías. Tso tsaⁿ'ñeeⁿ: “Manquityeeⁿ teijneiⁿ jaa cantyja na tijndeiⁿ n'oqⁿya. Ndo' mati sein'maaⁿ jaa cha'tso ntycu na ñejleichuuna' jaa.”

Nn'aⁿ na ñe'c'oontyjo naxeⁿ Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Quia na nty'iaa' Jesús na jndyendye nn'aⁿ m'aⁿ nacañom'm, tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê na cala'jndaa'ndyena w'aandaa na nnc'oona xndyaa' ndaaluee. 19 Ndo' tjantjaa' cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés. Matso nnoom:

—Maestro, nncjontyjo naxeⁿ meiⁿyuucheⁿ na wja'.

20 T'o Jesús nnom, tsoom:

—Joo canndye maniom lue'w'aayo' ndo' cantsaa na cwima'ntyja mati maniom cantquiaayo', saaⁿ ja na cwiluiindyⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee meiⁿ yuu na nncwajndya, tjaa'naⁿ.

21 Cwiicheⁿ ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ'ñê, matso nnoom:

—Ta, quiaa' ñ'om' na nndi'ntjoⁿtya nnom tsoty^a, hasta xeⁿ jndaⁿ ty'iuya jom, quia jo' yuu' je' nñ'aⁿya ñ'eⁿndyu'.

22 T'o Jesús nnom, matsoom:

—Jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tyootando' cantyja 'naⁿya. M'aⁿna cha'cwijom l'oo. Ca'ndii' na joona caty'iuundye ntyjeena. Saaⁿ 'u je', can-dyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyo.

Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmqⁿ ndaaluee

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Quia jo' tuooⁿ ts'om w'aandaa, mandi ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ²⁴ Luua tuii, tyoowijndye 'oona, tioo cwii jndye t'maⁿ jndei nnom ndaaluee, mawaa na wjaanchjeeñe nmoⁿ w'aandaa. Ndo' jom watsom. ²⁵ Ndo' ty'entyjaa' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'nlcwina jom, jluena:
—Jeeⁿ 'u Ta, cwji'n'maaⁿndyu' jaa, manncwjaaya.

²⁶ Quia jo' tsoom ndaana:
—'O nn'aⁿ na ticala'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, ¿chiiu na cwila-catyuendyo'?

Ndo' teicantyyaaⁿ, seitiaaⁿ jndye'ñeeⁿ ñequio ndaaluee, mana teicheⁿñ'eⁿna'. ²⁷ Cwe' seiñ'eeⁿtona' naⁿñeeⁿ, jluena:

—¿Ñeeⁿ cwiluiñe tsaⁿm'aaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya' waljoo'? Jnda'jom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee cwila'candana' ñ'oom na matsaⁿntjoom.

Nn'aⁿ Gadara na la'xmaⁿ naⁿjndii naquii' n'om

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Jndaⁿ jo' jlui'na cwiiicheⁿ xndyaa' ndaaluee, ndyuaa nn'aⁿ gadarenos, we nn'aⁿ na la'xmaⁿ naⁿjndii ty'ecatjomndye jom. Jlui'na yuu niom ndei'luaa, jeeⁿcheⁿ ndya' wjeena hasta leicandaⁿ nncwinom ts'aⁿ nato'ñeeⁿ. ²⁹ Luua tuii, jndei jla'xuaana, jluena:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyô, 'u Jesús, Jnda Ty'oots'om? ¿Aa jndaⁿ jndyo' na nlco'wi' já, meiiⁿ tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntu'xeⁿndyô?

³⁰ Jo' jo' chjooti matquiooⁿti m'aⁿ cwii tmaaⁿ t'maⁿ calcu na cwicwa'. ³¹ Ndo' naⁿjndii'ñeeⁿ jla'ty'oondyena nnoom jluena:

—Xeⁿ na nncwji' já naquii' n'om naⁿm'aⁿ, quiaa' ñ'om' na nntsaquiaⁿâ naquii' n'om calcu na m'aⁿ luaa'.

³² Quia jo' tsoom ndaana:

—Cwa, catsa'yo'.

Mana jlui'na, ty'equie'nomna naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Ndo' cha'waa tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ tmaⁿnquioyo', mana tei'tyu'yo' 'ndyoo ndaaluee. Tjajo' quii' ndaa.

³³ Ndo' nn'aⁿ na cwijndoo' jooyo', jlei'nomna, ty'equie'na quii' tsjoom. Tcuu tcuu tyola'candiina chiiu waa na tjoomna ñ'eⁿ calcu'ñeeⁿ ñequio chiiu waa na n'maaⁿ we naⁿñeeⁿ na tyolei'cho naⁿjndii. ³⁴ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jlui'na, ty'ena na m'aaⁿ Jesús. Ndo' quia na tjomndyena jom, l'ana ty'oo nnoom na calueeⁿeⁿ ndyuaana.

9

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Quia jo' tuonnda' Jesús ts'om w'aandaa ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tei'ty'ioo'na ndaaluee. Mana tquiena tsjoom yuu na mac'eⁿ Jesús. ² Ndo' tquiñoñ'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿwii' na m'aaⁿ, cwe' ñ'eⁿ tsuee. Tsaⁿñeeⁿ tycutqueeⁿ tei'ljoo jom mana teintjeiⁿ nc'eeⁿ. Quia na nty'iaa' Jesús na t'maⁿ cwila'yu'ya n'om naⁿñeeⁿ, tsoom nnom tsaⁿwii':

—'U jndaaya, c'om' t'maaⁿndyu' ts'om'. Ja jndaⁿ seit'maⁿ ts'oonya 'u cha'tso jnaⁿ na waa.

³ Quia jo' cwanti nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés tyom'aaⁿ n'omna, cwiluena: “Tsaⁿm'aaⁿ ñ'oom ntjeiⁿ matseineiⁿ ee mach'eeⁿ na ljo'yu cwiluiñe ñ'eⁿ Ty'oots'om.” ⁴ Jesús maxjeⁿ mantyjeeⁿ na luaa' cwila'tiuuna. Jo' chii tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquiu'yo' ñ'e'ndyo? ⁵ ¿Cwaañ ñ'oom cwila'tiuu'yo' na tijndeit'ina' na nntsjoō nnom tsa'm'aañ, aa nchii cha'na jnda' tsjoō nnom na matseit'ma'ñ ts'oo'ña jnaa'ñ'aa' na waa? Oo ¿aa nchii nquiu'yo' na jndeit'ina' na nntsjoō quicantyjaa', cjaaca'ñ? ⁶ Que'ño'yo' cwentaa', ja na cwiluiindyō tsa'ñ na jna'ñ cañoom'luee m'moo'ña ndaa'yo' na waa na jndō na matseixma'ña tsjoomnancuewaañe na nntseit'ma'ñ ts'oo'ña jnaa'ñ'aa'.

Quia jo' tsoom nnom ts'a'ñ na ntjei'ñ nc'ee:

—'U re, quicantyja', catseilcwiindyu' tsuee 'na'ñ. Cja'to' wa'.

⁷ Ndo' teicantyjaa', mana tjaa' wa'ñ'aa'. ⁸ Ndo' tmaa'ñ'ñ'aa' na nty'iaa na luaa', tyuenei'na ndo' tyola't'maa'ñdyena Ty'oots'om na tquiaa'ñ najnei'ñ nnom Jesús na nnteijndeina'ñ'aa'.

Ma'ma'ñ Jesús Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jlui' Jesús jo' jo', mana tjaa'. Ndo' ljeii'ñ ja na jndyuya Mateo. Wacatyaa' w'aa yuu cwitoom ñ'aa'ñ ts'iaa'ñdaa'ña cwentaa' gobiernom. Tsoom noo'ñ:

—Candyo'tseijomndyu' ñequio ts'iaa'ñ na mats'aa'.

Mañoom' teicantyjaya, tjotseijomndyo ñequioñê.

¹⁰ Luaa tuii, wacatyee'ñ Jesús nacañoom' mei'ña w'aya. Ndo' na'cwito'ñoom ts'iaa'ñdaa'ñ'aa' cwentaa' gobiernom ñ'e'ñ'aa' na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om cantyja na nquiu ñ'aa'ñ fariseos, ñe'naa'ñ meindyuaandyena ñ'e'ñê ñequio ñ'aa'ñ na cwila'jomndye ñ'e'ñê. ¹¹ Saa' quia na nty'iaa'ñ'aa'ñ fariseos na luaa' mach'ee'ñ, ta'x'eena ndaa'ñ'aa'ñ na cwila'jomndye ñ'e'ñê, jluena:

—¿Chiuu na macwa' maestro 'na'ño'yo' ñequio na'cwito'ñoom ts'iaa'ñdaa'ñ'aa'ñ cwentaa' gobiernom ndo' ñequio ñ'aa'ñ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om?

¹² Quia na jndii Jesús na luaa' cwiluena, tsoom:

—Ñ'aa'ñ na tiwii titjoondyena ts'a'ñ na mach'ee' nasei. Saa' ñ'aa'ñ na wii tjoondyena tsa'ñ'ee'ñ. ¹³ Waa ñ'oom' Ty'oots'om na luaa' matsona': "Ja cajndati ntyjii na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' nchiiti na cwiñe'quia'yo' quioo' na cwila't'maa'ñdyo' ja."

Tsoti Jesús:

—Catsa'yo' ndo' cala'ño'ño'yo' ljo' ñe'ca'mo'ñ ñ'oomwaa'. Ee ja nchii na jndyoō na nncwa'ña ñ'aa'ñ na cwil'a na maty'iomyana', saa' jndyoō na nncwa'ña ñ'aa'ñ'aa'ñ na calcwe'ñ'omna.

¿Aa maca'ña' na nla'cwejndo'ndye ñ'aa'ñ'aa'?

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Quia jo' ñ'aa'ñ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan, tyquie'cañomna Jesús. Tyola'ncjoo'ndyena, jluena:

—¿Chiuu na jâ ñequio ñ'aa'ñ fariseos jndye ndii' cwila'cwejndo'ndyô, saa' ñ'aa'ñ na cwila'jomndye ñ'e'ndyu' tiquila'cwejndo'ndyena?

¹⁵ T'ō Jesús ndaa'ñ'aa'ñ, seinei'ñ ñ'oom tjañoom':

—Joo ñ'aa'ñ na cwila'jomndye ñ'e'ñ nquii ts'a'ñ na macoco, ¿aa' nnc'omna na chjoo'ñ'omna yoche'ñ na cwiwit'maa'ñ na ndicwa'ñ m'aa'ñ tsa'ñ'ee'ñ quii'ntaa'ña? Xocats'aa'ña'. Saa' nncue'ntyjo xuee na nncwji'na' juu ts'a'ñ na macoco quii'ntaa'ña. Quia ljo'che'ñ nnc'omna na chjoo'ñ'omna ndo' nla'cwejndo'ndyena.

16 Quia jo' seineiⁿti Jesús ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ñ'oom xco na jndyoñ'oom. Tsoom:

—Ticatyiomyana' na nntseyjo ts'aⁿ liaa ntsaa ñ'eⁿ cwii taⁿ liaa xco na tyootmaⁿ. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa, nncjaateii liaa xco, nnc'ioo'ñena' liaa ntsaa ndo' liaa ntsaa cwajndiiti njndii'ñena'. 17 Meiⁿ xocatiom ts'aⁿ winom xco ts'om tjaⁿ na jnda teil'ue, ee xeⁿ na luaa' nts'aa ts'aⁿ, nty'ioo' tjaⁿ, mana cwiwindaa'ñ'eⁿ juuna' ndo' mati nlcwe' winom. Maxjeⁿ nntiom ts'aⁿ winom ts'om tjaⁿ xco ndo' laa'ti' meiⁿ tjaⁿ xocwi'ndaa' meiⁿ winom.

Yuscuchjoo jnda Jairo

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Yocheⁿ na matseineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, tyje'cañoom cwii ts'aⁿ na cwiluitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tco' xtye jo nnoom, tso:

—Je'ndyo tue' nomjndaaya. Saa xeⁿ wja' na nntio' ts'o' nacjoom'm, nncwando'nnaaⁿaⁿ. Cwa cja', catio'ya' ts'o' nacjoom'm, quia jo' nncwando'xcoom.

19 Ndo' teicantya Jesús, tjantjooⁿ naxeⁿ tsaⁿñeeⁿ ñequio já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. 20 Luaa tuui, jndyontyjo cwii yuscu naxeⁿ Jesús na nioom wii'. Yuscu'ñeeⁿ jnda canchoo'we chu na tyocameintyjee' na cwicaa nioom'm. Jndyotseicandyoo'ñê, t'ueeⁿ 'ndyoo liaa' Jesús. 21 Ee seitioom naquii' ts'oom: “Xeⁿ cwe' na nndaq̄a ñequiuu'a liaⁿaⁿ, quia jo' nn'maⁿya.” 22 Taqueⁿ Jesús nty'iaaⁿaⁿ yuscu'ñeeⁿ. Tsoom nnom:

—'U jndaaya, c'om' t'maaⁿndyu' ts'om'. Nc'e na matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿndyo, jnda n'maⁿ'.

Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ n'maⁿ'.

23 Jnda tuee' Jesús waa' Jairo'ñeeⁿ, tjaqueⁿeⁿ naquii' w'aa. Nty'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwitjoo' nmaaⁿ, ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tacwaxua ndyuee. 24 Tsoom ndaq̄a naⁿñeeⁿ:

—Calui'yo', ee nchii na jnda tue' yuscuchjoom'aaⁿ'. Cwe' watsoo.

Saa cwe' teincona jom. 25 Jnda na tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ, tjaqueⁿeⁿ yuu ndii' ts'oochjoo, t'ueeⁿ ts'o'. Teintyja yu'ñeeⁿ. 26 Cha'waa ts'ondaa'ñeeⁿ t'om ñ'oom na tuui na luaa'.

Sein'maⁿ Jesús we naⁿnchjaaⁿ

27 Na mawjaati Jesús ty'entyjo we naⁿnchjaaⁿ naxeeⁿeⁿ. Jndei tyola'xuaana, tyoluena:

—Ta, 'u na cwiluiindyu' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantjoo', c'oom' na wi' ts'om' já.

28 Quia na tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa, ty'entyjo naⁿnchjaaⁿñeeⁿ naxeeⁿeⁿ. Tsoom ndaana:

—¿Aa cwilayu'yo' na nndaq̄a nnts'aaya na nnty'ia'yo'?

T'oona nnoom jluena:

—Ta, cwilayuu'â na nndaq̄a nntsa'.

29 Quia jo' tyenquoom'm lua'ndaana, tsoom:

—Cats'aana' cha'xjeⁿ na cwilayu'ya n'om'yo'.

30 Mana tco'yana' n'omndaq̄a naⁿñeeⁿ. Ndo' tqeⁿtyeⁿ Jesús ñ'oom ndaana, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta na meiⁿcwii ts'aⁿ ticalaneiⁿ'yo' nnom 'ñeeⁿ sein'maⁿ 'o.

31 Saa yuu waa, jlui' naⁿñeeⁿ jo' jo', to'na, tyot'oomna ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ts'ondaa'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ

³² Xjeⁿ na cwi'oo naⁿñeeⁿ, luaa tuii, tquioñ'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tileicatseineiⁿ na maleiñ'oom jndyetia juu. ³³ Quia na jnda tjeiⁿeⁿ jndyetia naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ, jnaaⁿ na matseineiⁿ. Tyueneiiⁿ nn'aⁿ, jluena:

—Meiⁿ cha'waa ndyuaaya ndyuaa Israel, tijoom ñenty'iaaya cwii nnom cha'na luaa'.

³⁴ Saa nn'aⁿ fariseos tuee'na ñ'oom nacjoo' Jesús, jluena:

—Cantyja najndeii nquii na cwiluitquieñe ndaa naⁿjndii, jo' na macw-
jeeⁿeⁿ naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ.

Wi' ts'om Jesús nn'aⁿ

³⁵ Tyomanom Jesús cha'tso njoom t'maⁿ ñequio njoom nch'u ts'ondaa Galilea. Tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ naquii' lan'om. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om. Tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ ticwii cwii nnom tycu na wiina, ñ'eⁿ ticwii cwii nnom na tajndeii' n'omna na maquiina'. ³⁶ Quia na nty'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, t'oom na wi' ts'oom naⁿñeeⁿ ee cwe' m'aⁿntjeiⁿtona ndo' tjaa ñeeⁿ na nnteijndeii joona. Laxmaⁿna cha'cwijom cwii tmaaⁿ canmaⁿ na tjaa ñeeⁿ juu na ya nnteix'ee. ³⁷ Quia jo' tooⁿoⁿ na ma'mooⁿ na jndye nn'aⁿ mam'aⁿ na ndye ñ'oom' Ty'oots'om saa tijndye nn'aⁿ na nntjei'yuu'ndye ndaana. Tsoom ñ'oom tjañoom' ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñe:

—Jeeⁿ ya jnda tue' ntjom, saa naⁿntjom tijndyendyena. ³⁸ Jo' chii cala'ty'oondyo' nnom Ty'oots'om na jom cwentaaⁿaⁿ ntjom'ñeeⁿ, na cajñoom nn'aⁿ na c'oocatyjeendye ntjoom'm.

10

Macwjii'ñe Jesús canchoo'we nn'aⁿ nluindye apóstoles

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Jesús tqqueeⁿñê já nn'aⁿ canchoo'we. Tquiaaⁿ cantyja najndeii na matseixmaaⁿ ndaayâ na catjeii'â jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' na cala'n'maaⁿyâ nn'aⁿ cha'tso nnom ntycu na wiina ñequio cha'tso nnom na tajndeii' n'omna na maquiina'.

² Nmeiiⁿ ncuee canchoo'wendyô apóstoles na jñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Najndyee Simón, na mati jndyu Pedro, jnda we tyjeeⁿ Andrés, jnda jo' Jacobo ñequio tyjeeⁿ Juan ntseinda Zebedeo, ³ Felipe ñequio Bartolomé, Tomás ñequio ja Mateo na ñeto'ñeⁿ ts'iaaⁿndaa nn'aⁿ, ndo' Jacobo jnda Alfeo ñequio Lebeo, tsaⁿ na cwiluena Tadeo, ⁴ Simón, ts'aⁿ na ndii'ñe tmaaⁿ nn'aⁿ partido cananista, ndo' ñ'eⁿ Judas Iscariote, tsaⁿ na tquiaa cwenta Jesús.

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Ndo' canchoo'wendyô já jñom Jesús, jnda tquiaaⁿ ñ'oom ndaayâ, tsoom:

—Tinsaquie'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos ndo' tinsaquie'yo' naquii' meiⁿcwii tsjoom 'naaⁿ nn'aⁿ samaritanos. ⁶ Saa catsa'yo' na m'aⁿ nn'aaⁿya, nn'aⁿ Israel na cwiluiindyena cha'cwijom canmaⁿ na jnda tsuundye. ⁷ Ndo' yocheⁿ na tsaco'ndii'ndyo', quia'yo' ñ'oom, candu'yo' na jnda tue'ntyjo na nntsaⁿntjom Ty'oots'om naquii' n'om nn'aⁿ. ⁸ Calan'maⁿyo' nn'aⁿwii ñequio nn'aⁿ na cho tycu lepra. Calanlcwi'yo' l'oo. Catjei'yo' naⁿjndii naquii' n'om nn'aⁿ. Cha'xjeⁿ na

jnda 'o na cwe'yu naya na matseixmaⁿ Ty'o^oots'om, malaa'ti' quia' 'o na nndaa nt'omcheⁿ.

⁹ 'Tintsacho'yo' s'om cajaan, meiⁿ s'om xuee, meiⁿ s'om wee na ñjom chetsja' na ntyaandyo'. ¹⁰ Meiⁿ chetsja' tintsacho'yo' na tsa'yo' nato, ñecwii ljo liaa, meiⁿ lloom, meiⁿ ts'ooml'eii. Ee ts'aⁿ na mandintjom nnom Ty'o^oots'om, tseixmaaⁿ na co'ñoom na nleil'uee'ñê na macaⁿna' jom.

¹¹ 'Ndo' meiⁿyuucheⁿ na nntsaquie'yo', meiiⁿ tsjoom t'maⁿ, meiiⁿ tsjoom hjoo, jo' jo' cal'uee'ndyo' 'ñeeⁿ juu tseixmaⁿ na ya ts'aⁿñe. Waa' tsaⁿ'ñeeⁿ jo' caljoo'ndyo' hasta quia na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ. ¹² Quia na cwitsaquie'yo' naquii' w'aa'ñeeⁿ, candu'yo' ndaa nn'aⁿ na Ty'o^oots'om matio'naa'ñê joona. ¹³ Ndo' xeⁿ w'aa'ñeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye, quia jo' nluii cha'xeⁿ na cwindu'yo' na catio'naa'ñe Ty'o^oots'om joona. Saa xeⁿ tic'omna na ya nn'aⁿndyena, quia jo' tixocaluii cha'xeⁿ na cwindu'yo'. ¹⁴ Ndo' xeⁿ nnts'aana' na m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na tiñe'catseiljo 'o, oo tiñe'candii ñ'oom na cwindu'yo', quia na cwicalui'yo' w'aa'ñeeⁿ oo tsjoom'ñeeⁿ cala'quia'yo' ts'ojndaⁿ na chuu' nc'ee'yo'. Ee na nl'a'yo' na luaa' cwicalui'yuu'na' na joona tiñe'cato'ñoomna ñ'oom' Ty'o^oots'om na cwiñe'quia'yo'. ¹⁵ Mayuu'cheⁿ ndye'yo' nntsjoo, juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'o^oots'om nn'aⁿ, mat'maⁿti nlco'wi'na' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ yuu na ticato'ñoom nn'aⁿ ñ'oom naya, nchiiti na nlco'wi'na' nn'aⁿ ndyuaa Sodoma ñequio Gomorra na teiyo seityuii' Ty'o^oots'om cwii cwii tsjoomna nc'e na wi'ndye na'ñeeⁿ.

Nlco'wi'na' 'o

¹⁶ 'Que'yo' cwenta, majñooⁿya 'o quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye. Cwiluiindyo' cha'cwijom canmaⁿ na m'aⁿ quii'ntaaⁿ lobo. Cwe' jo' c'om'c'eendyo' cha'na catsuu cha tiquiu'nn'aⁿna' 'o. Ndo' c'om'yo' na tjaa mayaⁿyo' cha'na catu'. ¹⁷ Matsjoo cal'a'yo' cwenta na'ñeeⁿ ee nnc'oochona 'o ndaa na'maⁿ'iaaⁿ ndo' nla'sei'na 'o meiiⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna. ¹⁸ Ndo' nnc'oochona 'o jo ndaa gobiernom ñequio jo ndaa nn'aⁿ na cwiluii'tma'ndyeti nc'e cwila'xmaⁿyo' cwentaya. Jo' na ñnequiaana' na wanaaⁿ na nntjei'yuu'ndyo' cantya 'na'ya ndaa na'ñeeⁿ ndo' mati ndaa nn'aⁿ na tyoocandaa ñ'oom' Ty'o^oots'om. ¹⁹ Saa tinc'om'yo' ñ'omtiuu ñ'oom na nntjei'yuu'ndyo' oo chiuuya nlanchu'yo' ñ'oom. Ee nquii Ty'o^oots'om m'mooⁿ naquii' n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' quia na je' mamacaⁿna' na nntjei'yuu'ndyo'. ²⁰ Ee ñ'oom na nndu'yo' nchii na jndo' n'om' ncjo'yo' ee nquii Espíritu na cwiluiiñe Ty'o^oots'om nntseijnooⁿ'oⁿ n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom nnt'o'yo'.

²¹ 'Ee ntseinda ts'aⁿ ñnequiana cwenta tyjeena na nla'cuee' na'maⁿ'iaaⁿ juu. Ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na ñne'quiana cwenta ndana na cwje. Ndo' nda nn'aⁿ nla'wendyena nacjoo tyendyeena cha cwje na'ñeeⁿ. ²² Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ nnc'omna na jndona 'o, nc'e na cwilaxmaⁿyo' cantya 'na'ya. Saa juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe ñ'eⁿndyo hasta na macandá, tsaⁿ'ñeeⁿ nlui'n'maaⁿñe. ²³ Quia cwita'wi'na' 'o na m'aⁿyo' cwii tsjoom, calui'yo' jo' jo', catsa'yo' cwiicheⁿ tsjoom. Ee ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo, tyoolui'ñ'eⁿ njoom ndyuaa Israel na nntjei'yuu'ndyo' ndaa nn'aⁿ ndo' ja na cwiluiindyo' ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwjannda'a.

²⁴ Tsoti Jesús ñ'oom tjañoom' ndaa já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. Tsoom:

—Juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ticaluiit'maⁿñê, ee nquii maestro 'naaⁿaⁿ cwiluiit'maⁿñeti nchiiti jom. Ndo' mati juu ts'aⁿ na mandiantjom ticaluiit'maⁿñê, ee nquii patrom 'naaⁿaⁿ t'maⁿti cwiluiiñe nchiiti jom. ²⁵ Juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ matsona' na catjoom cha'xjeⁿ na matjom maestro 'naaⁿaⁿ. Ndo' mati juu ts'aⁿ na mandiantjom maty'iomna' na cjaawinoom cha'xjeⁿ na mawinom ts'aⁿ na mandiantjoom nnom. Ndo' nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cwii w'aa, xeⁿ nlue nn'aⁿ na cwiluiiñe tsaⁿjndiitquiee, majndeiticheⁿ tinluena ñ'oomwi' nacjoo nn'aⁿ waⁿaⁿ.

Ñeeⁿ juu laxmaaⁿya na c'ooⁿya na nquiaaya
(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'Quia jo' tintyue'yo' ljo' na nl'a nn'aⁿ 'o. Ee cha'tso na wanty'iuu' m'aaⁿna' je', maxjeⁿ nleitquioo'. Ndo' meiⁿ tjaa'naⁿ cwii na cwe' nty'iu tuii na tixocwitquioo'na'. ²⁷ Cwe' jo' joo ñ'oom tjañoom' na matseināⁿya ndāā'yo', 'o calaneiⁿ ndyeyu'yo' ndāā nn'aⁿ. Ndo' ñ'oom na matseināⁿya ndāā'yo' na ñencjo'yo', candu'yo' na candye cha'tso nn'aⁿ. ²⁸ Tinc'om'yo' na nquia'yo' joo nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa ee tixondaā nla'catsuuna añmaaⁿ nn'aⁿ. 'O je' c'om'yo' na nquia'yo' nquii Ty'oots'om ee jom waa najneiⁿ na nncjoom'm ts'aⁿ quii' b'io, na nntsuuñe añmaaⁿ ts'aⁿ na macanda.

²⁹ 'O manquiu'yo' na meiⁿchjoo ticajnda cwiwil'ua we cantsaa nch'u. Sāā nquii Tsotyeyo' Ty'oots'om mach'eeⁿ cwenta jooyo'. Meiⁿcwiindye jooyo' xocue' na ticaljeii'. ³⁰ Mati ticwii cwii soonqueⁿyo' majndaa' ntyjeeⁿ ljo' joona'. ³¹ Cwe' jo' tilacatyuendyo' ee jndandyo'ti'yo' ntyjeeⁿ nchiiti cantsaa nch'u.

Catjei'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ Jesucristo
(Lc. 12:8-9)

³² 'Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya jo ndāā nn'aⁿ, ja nncwji'yuu'ndyo na mawajnaⁿ'a jom jo nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee. ³³ Sāā 'ñeeⁿ ts'aⁿ na nncwji'ñe cantyja 'naⁿya jo ndāā nn'aⁿ, mati ja nncwji'yuu'ndyo na ticwajnaⁿ'a jom jo nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee.

Cantyja 'naaⁿ Jesús matoⁿ'na' nn'aⁿ
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Ticala'tiuu'yo' na jndyoō tsjoomnancue na ya nnc'om nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana. Ee ja nchii na jndyoō na caljoya n'om nn'aⁿ ñequio nc'iaana. Ee cantyja 'naⁿya nnc'om nn'aⁿ na jndoondye ntyjeena. ³⁵ Ee cantyja 'naⁿ ja nntoⁿ'na' tsaⁿs'a ñ'eⁿ tsotyeeⁿ, mati tsaⁿscu ñ'eⁿ tsoñeeⁿ, ndo' tsaⁿnntsa ñ'eⁿ staxeeⁿe'. ³⁶ Cwe' jo' cwii cwii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, nquiee nn'aⁿ waⁿ'aⁿ nla'jndoon a jom.

³⁷ 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na jndati ntyjii tsotyey, tsondyee, nchiiti ja, tsaⁿñeeⁿ titseixmaaⁿ na nnc'oomñe cwentaya. Mati juu ts'aⁿ na jndati ntyjii ñ'eⁿ til'jnda, oo nomjnda, nchiiti ñ'eⁿndyo ja, tsaⁿñeeⁿ ticatsona' na nnc'oomñe cwentaya. ³⁸ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseijomñe cantyja na mats'aa, xeⁿ tiljoya ts'om nawi' na matjom cantyja 'naⁿya, meiiⁿ cue', tsaⁿñeeⁿ ticatsona' na nntseixmaaⁿ cwentaya. ³⁹ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom nc'e na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya, nlui'n'maaⁿñe tsaⁿñeeⁿ. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nlui'n'maaⁿñê, majo'to jo' nntsuuñe.

Naya na cwicandaa nn'aⁿ

(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo 'o, mati ja matseiljo tsaⁿñeeⁿ. Ndo' juu ts'aⁿ na matseiljo ja, mati matseiljo tsaⁿñeeⁿ Tso^tyaya na jñom ja. ⁴¹ Meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo cwii profeta na mañequiaa ñ'oom' Ty'o^oots'om, juu naya na macandaa' cwii profeta, majo'ti nndaa' tsaⁿñeeⁿ. Ndo' meiⁿquia ts'aⁿ na matseiljo cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja na maty'iomyana', nc'e na manty'iaaⁿ'aⁿ na ya mach'ee tsaⁿñeeⁿ, mañejuu naya na macandaa' ts'aⁿ na ya mach'ee, majo'ti nnda' tsaⁿñeeⁿ. ⁴² Ndo' meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee naya meiiⁿ ñe'chjoowi' ndaatio teiⁿ na nnc'uu cwii ts'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiiñe nc'e na matseijomñe ñ'eⁿndyo, ñ'oom na mayuu' na matsjo^o ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ waa naya 'naaⁿ'aⁿ.

11

Juan jñoom nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús

(Lc. 7:18-35)

¹ Quia na jnda t'moⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ ndaa' ja nn'aⁿ na canchoo'wendye na cwilajomndy^o ñ'eⁿñê, quia jo' jlueeⁿ'eⁿ jo' jo'. Tjaaⁿ na m'mooⁿ ndo' na nñequiaaⁿ ñ'oom naquii' njoom ndyuaa'ñeeⁿ.

² Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ, m'aaⁿ w'aancjo quia na jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ' ts'iaaⁿ na tyoch'ee Cristo. Jñoom we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oota'x'ee cwii ñ'oom 'ndyoo Jesús. ³ Jluena:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Cristo na nncwjee'cañoom tsjoomnancue, oo aa nncwindoo'â cwiicheⁿ?

⁴ T'o Jesús ndaa' naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Catsa'yo' ndo' candu'yo' nnom Juan cantyja ñ'oom naya na cwindye'yo' ndo' na cwinty'ia'ndaa'yo' na jndye nn'aⁿ cwin'maaⁿ. ⁵ Ndo' candu'yo' nnoom nn'aⁿ na ñet'om na nchjaaⁿ jnda teitquioo. Nn'aⁿ na ñet'om na ntjeiⁿ nc'ee' je' ya cwi'ooca'. Nn'aⁿ na ñecho tycu lepra, je' jnda ljuu'ndye. Nn'aⁿ na ñet'om na cantaa, je' ya cwindye. Ndo' nn'aⁿ na jnda tja, je' jnda cwita'ndo'xcona. Ndo' joo nn'aⁿ na nty'iaandye jnda macwindyena ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^oots'om joona. ⁶ Ndo' neiiⁿ ts'om ts'aⁿ na ñe'cwii matseitiuu cantyja 'naⁿya ee juu xotseijnaaⁿ'na'.

Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús ndaa' nn'aⁿ na jñom Juan.

⁷ Quia na jnda ty'elcwee' naⁿñeeⁿ, to' Jesús na matseineiⁿ ndaa' tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm cantyja 'naaⁿ' Juan. Tsoom:

—¿Chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo' na m'aaⁿ Juan jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om? ¿Aa nty'ia'yo' na jom ts'aⁿ na we waa na matseineiⁿ cha'cwijom cwii tsmaaⁿ na maleiñ'oomñe jndye? Ntyjii nchii jo'. ⁸ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' cwii ts'aⁿ na cwee liaa na jnda? Ntyjii nchii jo'. Ee 'o nquiu'yo' na macandⁿ nn'aⁿ na tjacantyja na t'maⁿ n'iaaⁿ, joona cwicwee'na liaa jnda ñequio nn'aⁿ w'aana. ⁹ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' cwii profeta? Ja ntyjii na jo'. Ndo' jom t'maⁿti cwiluiiñê nchiiti nt'omcheⁿ profeta. ¹⁰ Ee ljeii 'naaⁿ' Ty'o^oots'om matseineiⁿ'na' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Luaa matsona':

Ja majñooⁿñetyaya cwii moso 'naⁿya na wjaajndyee jo njom'.

Jom nncwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿ', cha nnc'omc'leendye nn'aⁿ quia na nncue'cañoom'.

¹¹ Ndo' tsoticheⁿ Jesús:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjōo, tijoom ñeteitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿti cwiluiñe quii'ntaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cha'na juu Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Saaⁿ meiiⁿ na ljo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na jnda tjaquiee'ñe cantyja na matsa'ntjom Ty'ōots'om, meiiⁿ tit'maⁿ cwiluiñe, saaⁿ t'maⁿti cwiluiñe, nchiiti Juan.

¹² Ndo' seineiⁿti Jesús, tsoom:

—Quia na to' Juan na tyotseits'oomñe nn'aⁿ teitquioo' na cwila'jnda nn'aⁿ na nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'ōots'om hasta xjeⁿ je'. Ndo' naⁿñeeⁿ cwiqueⁿ n'omna na nnaⁿjndana cha ndaa nla'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ juuna'. ¹³ Cha'tso ñ'oom' Ty'ōots'om na tyotjeii'yuu'ndye profetas ñequio ljeii na tqeⁿ Moisés tjoom' t'mooⁿna' cantyja na matsa'ntjom Ty'ōots'om. Ndo' quia na tyjee' Juan, jom t'mooⁿ na jnda tue'ntyjo na mamatsa'ntjom Ty'ōots'om. ¹⁴ Toom cwe' nlayu'yo' na Juan matseinoomñê cwentaa' profeta Elías tsaⁿ na waa ñ'oom na nndyonnda'. ¹⁵ Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

¹⁶ ¿Ljo' ñ'oom na nntseijooⁿa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ tiempomeiiⁿ? Joon matseijomna' cha'na yocanch'u na cwinquioo' naquii' tsjoom. ¹⁷ Cwila'xuaana ndaa nc'iaana, cwiluena: “Ñetjoo'â tsmaaⁿ juu som na cwitjo' na toco ts'aⁿ saaⁿ 'o t'icala'jnom'yo'. Jnda chii ñetjoo'â som ts'oo, saaⁿ 'o t'icatyuee'yo'.” ¹⁸ Maluaa' matseijomna' na cwil'a nn'aⁿ na m'aⁿ tiempomeiiⁿ. Ee tyje'cañoom Juan quii'ntaaⁿ'yo', t'oom cha'cwijom ts'aⁿ na chjoo' ts'om. T'icwaaⁿ'aⁿ nantquie na ya, meiⁿ t'ic'om winom. Saaⁿ 'o cwindu'yo' tsaⁿjndii matseixmaaⁿ. ¹⁹ Jnda jo' tyjacañooⁿ nncō na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Ja matseijomndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ, macwa'a ñ'eⁿndyena. Saaⁿ 'o cwindu'yo' cantyja 'na'ya: “Luaa' ts'aⁿ jeeⁿ cwa', jeeⁿ 'uu. Juu jeeⁿ ya matseix'iaa'ñe ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'ōots'om ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom ts'iaaⁿndaa nn'aⁿ cwentaa' gobiernom.” Saaⁿ tints'aa, ee cwiwitquioo' na jndo' ts'om Ty'ōots'om ee cha'tso na matseijndaa'ñe ma'moⁿna' na ljo'.

*Njoom na m'aⁿ nn'aⁿ na tiñe'cala'canda
(Lc. 10:13-15)*

²⁰ Jnda chii to' Jesús na matseitaaⁿ'aⁿ nn'aⁿ njoom yuu na jndyeti ts'iaaⁿ s'aaⁿ na ma'moⁿna' na tseixmaaⁿ najndeii Ty'ōots'om ee na t'icalcwe' n'om naⁿñeeⁿ. Matsoom:

²¹ —Jee jndo'cheⁿ'yo' 'o nn'aⁿ tsjoom Corazín. Jee jndo'cheⁿ'yo' 'o nn'aⁿ tsjoom Betsaida. Ee quii'ntaaⁿ'yo' jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aa saa t'icalcwe' n'om'yo'. Xeⁿ s'aa ts'iaaⁿ'meiⁿl quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón, tyuaa'ti jnda tcewe'na liaa tsja' ndo' jnda tioona tsjaa' nqueⁿna na cwit'mooⁿna na cwilcwe' n'omna. ²² Nndye'yo' nntsjōo, xuee na nncu'xeⁿ Ty'ōots'om nn'aⁿ t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. ²³ Ndo' 'o nn'aⁿ tsjoom Capernaum, ¿aa cwila'tiuu'yo' na cañoom'lueecheⁿ nntseiwendyena' 'o cwe' ee na jndye ts'iaaⁿ s'aaya quii'ntaaⁿ'yo'? Maxjeⁿ nntiom Ty'ōots'om 'o yuu na meindo' l'oo. Mana ntsuuñ'eⁿ tsjom'yo' Capernaum. Xeⁿ nn'aⁿ na ñet'om tsjoom Sodoma nty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na s'aaya quii'ntaaⁿ'yo', ndicwaⁿ waa tsjoomna xjeⁿ je'cheⁿ. ²⁴ Nndye'yo' nntsjōo xuee na nncu'xeⁿ Ty'ōots'om nn'aⁿ t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ na ñet'om ndyuaa tsjoom Sodoma.

Quio'yo' na m'aa'ya ndo' nliu'yo' na nnta'jndyee'yo'
(Lc. 10:21-22)

²⁵ Ndo' majuu xje'n'ñee'n to' Jesús na matseinei'n nnom Ty'ooots'om, tsoom:

—Matseit'maa'ndyo 'u Tsotyaya na cwiluiindyu' na matsa'ntjom' cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue. Ee 'u jnda tanty'iuu'ndyo' ñ'oommei'n ndaa' nn'a' na jndo' n'om ñequio nn'a' na jee' t'ma' cwila'no', saa jnda seicanoo' jooa' ndaa' nn'a' na cje cwil'a. ²⁶ Mayuu Ta, ee luua' waa na tjawee' ts'om'.

²⁷ Tsonnda' Jesús ndaa' nn'a' na cwila'jomndye ñ'e'ñê:

—Cha'tso na cwila'xma' najnda, Tsotyaya Ty'ooots'om jnda tquiaa' jooa' l'ooya. Tjaa 'ñee' tsei'no' chiuu tseixma'ya na cwiluiindyó Jnaa', macanda' nque' ntyjee'. Mei' tjaa 'ñee' tsei'no' chiuu tseixma' Tsotyaya, macanda' ja na cwiluiindyó Jnaa' mantyjiiya. Mati mei'cwi'ñee'che' ts'a' na l'ue ts'oo' na nntsei'no' chiuu tseixma' Tsotyaya mañequia na nntsei'no'. ²⁸ Quio'yo' na m'aa'ya cha'tsondyo' na jnda teijndya'yo' cantya 'naa' jna'yo' na jooa' matseijaa'ñena' nacjo'yo' cha'cwijom xuu na tileicana'yo' ndo' ja ññequiaya na nnta'jndyee'yo'. ²⁹ Calajomndyo' ñ'e'ndyo' cha'na cwila'jomndye quioo'ndyo na ljoyu cwil'a ts'iaa'. Ndo' quiaandyo' na nnta'jna'yo' cantya 'na'ya. Ee ja tinc'uaa' ts'oo'ya ndo' m'aa'ya na wi' ts'oo'ya 'o. Ndo' nliu'yo' na nnta'jndyee' aña'yo'. ³⁰ Ee na nlax'iaa'ndyo' ñ'e'ndyo' xocanchjena' 'o cha'na manchje ts'oom na ljo cantya' quioo'ndyo. Ndo' ñ'oom na maqua'ya ndaa'yo' cwe' na ya ya xje' jnda'yo'.

12

Ty'ioo'ndyena xu'lquee' xuee na cwita'jndyee nn'a'
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Luua tuui cwii xuee na cwita'jndyee nn'a'. Mawinom Jesús yuu waa ntjom lquee' trigo. Ndo' ja nn'a' na cwilajomndyo' ñ'e'ñê na ñe'jndoo'â, too'â tyotyjaayâ xu'lquee'. Tyoty'ueendyo, tyotquiaayâ jooa'. ² Ndo' nn'a' fariseos quia na nty'iaana na luua' cwil'aayâ, jluena nnom Jesús:

—Que' cwenta, nn'a' na cwila'jomndye ñ'e'ndyo' cwil'ana yuu na ticaty'iomna' xuee na cwita'jndyee nn'a'.

³ T'oo' ndaa' na'ñee'n, tsoom:

—'O, ¿aa tyoola'na'yo' ñ'oom chiuu s'aa David ñequio nn'a' na ñ'ee' ñ'e'ñê na ñe'jndo'na? Saa tyoolancjoo'ndyo' cantya 'naa'na.

⁴ Ee tjaque'le' wats'om cwentaa' Ty'ooots'om, tcaa' ntyoo' nnom tyee. Tcwaan'a' jooa' ndo' mati tquiaa' na tcwa' nn'a' na ñ'ee' ñ'e'ñê. Ndo' ntyoo'ñee' na jnda tqee' nn'a' jooa' nnom Ty'ooots'om, ticwanaa' na nlcwa' mei'nquia ts'a'. Macanda' nquiee ntyee wanaa' na nlcwa'na.

⁵ Ndo' cwaa'ti jnda jla'na'yo' naquii' ljeii na tqee' Moisés na matsona' na nquiee ntyee jndye ts'iaa' cwil'ana naquii' wats'om t'ma' na cwindye'ntjomna juu xuee na cwita'jndyaaya. Saa tjaa jnaa'na na ljo' cwil'ana. ⁶ Je' nndye'yo' nntsjoo, ljo jnda tyjacaño'ya naquii' ntaa'yo' na t'ma'nti cwiluiindyó nchiiti juu wats'om t'ma' na jee' cwila't'maa'ndyo'. ⁷ 'O tyoola'no'yo' ljo' ñe'catso ñ'oomwaa na tso Ty'ooots'om: “Ja cajndati ntyjii na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'ia'yo' nchiiti na cwiñe'quia'yo' quioo' na cwila't'maa'ndyo' ja.” Xe' jla'no'yo' ñ'oomwaa' tixoque'yo' xje' nn'a' na tjaa jnaa'. ⁸ Nc'e na luua' waa, ja na

cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na matseixmaⁿya na nntsjoō ljo' cal'a nn'aⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ ts'o

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Jnda chii jlui' Jesús jo' jo'. Tjaaⁿ, tjaqueⁿeⁿ wats'om 'naaⁿna. ¹⁰ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na ntjeiⁿ ts'o. Ndo' nn'aⁿ fariseos na m'aⁿ wats'om'ñeeⁿ jeeⁿ tyol'ueendyena chiuu nl'ayoona na ññe'quiana cwenta Jesús. Ta'x'eena nnoom, jlueña:

—Juu xuee na cwita'jndyaaya ¿aa maty'iomna' na nntsein'maⁿ ts'aⁿ ts'aⁿwii', oo aa tis'a?

¹¹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Cala'tiuu'yo', xeⁿ m'aaⁿ cwiindyō' 'o na m'aaⁿ catsmaⁿ tsmeiⁿ', ndo' xeⁿ nncju'na' juuyo' ts'om tsue'tsjoom, ¿aa nchii nntseityua' na wja'cwji' juuyo' meiiⁿ juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ? ¹² Nquii Ty'oots'om jndati ntyjeeⁿ cwii ts'aⁿ nchiiti cwe' catsmaⁿ. Jo' chii maty'iomna' na cateijndeiⁿ ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ nawi' na matjom, meiiⁿ juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ.

¹³ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿwii':

—Catseiliuu' ts'o'.

Mana seiliuu ts'o. Mañoom' tco'yana' cha'xjeⁿ cwiicheⁿ ts'oqⁿ. ¹⁴ Ndo' fariseos'ñeeⁿ jlui'na. Jla'tjomndyena, to'na tyo'maⁿna chiuu nl'ayoona na nla'cuee'na Jesús.

Ñ'oom na tyoñequiaa Isaías cantyja 'naaⁿ Jesús

¹⁵ Saa sei'noⁿ Jesús na luaa' ñecal'ana ñ'eñê. Jo' chii jlueeⁿeⁿ jo' jo' ndo' jndye nn'aⁿ ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Sein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿwii. ¹⁶ Ndo' tqeⁿtyeeⁿ ñ'oom ndaana na ticat'oomna ñ'oom 'ñeeⁿ cwiluiñê. ¹⁷ Ndo' na luaa' tsoom, seicandaⁿ'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, na matsona':

¹⁸ Luaa ts'aⁿ na jnda tjeii'ndyō cwentaya na cwiluiñê na mand'i'ntjoom noqⁿ.

Jnda ntyjüya jom ndo' jeeⁿ neiⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ.

Nñequiaya Espíritu Santo na juu nnc'oomñe ñ'eñê.

Ndo' nñequiaaⁿ ñ'oomya chiuu waa na maty'iomyana' ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.

¹⁹ Jom xocatseintja'ñê, meiⁿ xocatseijndeiⁿ' ñom. Ndo' xocaljei' jom ts'om nataa na macwjaa'ñê tia' nn'aⁿ.

²⁰ Xoco'weeⁿeⁿ ts'aⁿ na tityeⁿ matseyu' na juu matseijomna' cha'na tsmaaⁿ na jnda tomndyaa.

Ee jom jaateijndeiityeeⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ.

Meiⁿ xotseicanduu'ñ'eeⁿ cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na tixuee naquii' ts'om na juu matseijomna' cha'na chom canti na ncuencue canduu'.

Ee jom nñequiaatyeeⁿ naxuee naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ.

Jo' chii nnts'aaⁿ na nnaⁿ'jndeiⁿ cantyja na maty'iomyana' naquii' n'om nn'aⁿ.

²¹ Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos nla'cantyjaa' n'omna jom.

Cwilueyoona na Jesús tsa'jndiitquiee matseixmaaⁿ

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Tquioñ'omna cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús na jnda tuo na'jndii naquii' ts'om. Tsaⁿ'ñeeⁿ nchjaaⁿ'aⁿ ndo' tileicatseineiⁿ l'a na'jndii'ñeeⁿ. Sein'maⁿ Jesús jom. Quia jo' toqⁿ'oⁿ na matseineiⁿ ndo' teitquioo'nnaaⁿ'aⁿ. ²³ Nto' cha'tso nn'aⁿ na nty'iaa na luaa' tuii, jeeⁿ tjawee' n'omna. Jluena:

—¿Aa nts'aache^{na} na tsa^m'aaⁿⁱ cwiluiñê nquii na meindo^o'a na nluiñe tsjaaⁿ David na jndyowicanty^ooo'?

²⁴Ndo' nn'aⁿ fariseos, quia jndyena ñ'oomwaa', tyoluena:

—Tsa^s'am'aaⁿⁱ matseixmaaⁿ najndei Beelzebú nquii tsaⁿ'jndiitquiee. Jo' chii cwicandaaⁿ macwjeeⁿeⁿ naⁿ'jndii naquii' n'om nn'aⁿ.

²⁵Seiⁿ'noⁿⁱ Jesús ñ'oom na tyom'aaⁿⁱ n'omna. Tsoom ndaa^{na}:

—Xeⁿ m'aaⁿ cwii gobiernom na cwitoⁿ'ndye nn'aⁿ 'naaⁿ'aⁿ, nt'om cwi'oo nacjoom'm ndo' nt'om cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ndo' na luaa' waa xocaljoo'ñetyeeⁿ ts'iaaⁿ. Ndo' cha'na nn'aⁿ na ñecwii tsjoom oo nn'aⁿ na ñe'cwii w'aa, xeⁿ cwila'ntja'ndyena, maxjeⁿ nntoⁿ'ndyena. Ndo' na ljo' cwila'tyuii'ndye cheⁿnqueena. ²⁶Ee xeⁿ na mayuu' cha'na cwindu'yo' na nquii tsaⁿ'jndiitquiee macwjeeⁿeⁿ ntyje naⁿ'jndiñê naquii' n'om nn'aⁿ, quia jo' ma'moⁿ'na' na matseyuii'ñe cheⁿnqueⁿ. ¿Chiuu nnts'aayom na nljotypeⁿ cantyja najneiⁿ na matsaⁿ'ntjoom? ²⁷'O cwindu'yo' na ja cwe' cantyja najndei Beelzebú jo' na macwjii'a naⁿ'jndii naquii' n'om nn'aⁿ. Xeⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' mati nc'iaa'yo', ñequio najndei jom cwitjei'na naⁿ'jndii naquii' n'om nn'aⁿ. Saaⁿ nc'e na tiyuu' na ljo', cantyja na cwil'a nqueena cwilui'yuu' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta. ²⁸Saaⁿ nc'e ja ñequio najndei Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om, jo' na macwjii'a naⁿ'jndii naquii' n'om nn'aⁿ, jo' chii ma'moⁿ'na' juu na matsaⁿ'ntjom Ty'oots'om, jndaⁿ tyjee'cañoomna' 'o.

²⁹'Cwii tsaⁿ'canch'ue xondaⁿ nncjaaqueⁿeⁿ waa' ts'aⁿ na waa najndei nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿ'. Saaⁿ xeⁿ nntseyeⁿ'ñeeⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ quia jo' nndaⁿ na nncwji'ñ'eeⁿ 'naaⁿ'.

³⁰'Ñeeⁿ juu na tic'oomñe cantyja 'naⁿya, maxjeⁿ m'aaⁿ nacjoya. Ndo' ñeeⁿ juu na ticatseitjom nn'aⁿ ñ'eⁿ'ndyo, jom mach'eeⁿ na matseilcwe'na' nn'aⁿ na ticala'yua'na ñ'eⁿ'ndyo.

³¹'Jo' chii matsjooⁿ ndaaⁿ'yo', Ty'oots'om nntseit'maⁿ ts'oom cha'tso jnaⁿ na cwila'xmaⁿ nn'aⁿ ñequio cha'tso ñ'omntjeiⁿ na cwiluena. Saaⁿ meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjoo' Espíritu Santo, tsaⁿ'ñeeⁿ xocatseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om. ³²Ndo' meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjo ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om tsaⁿ'ñeeⁿ. Saaⁿ meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na matsoyuu na cwiluii ts'iaaⁿ 'naⁿya cwe' cantyja najndei tsaⁿ'jndii, tsaⁿ'ñeeⁿ matseineiⁿ ñ'oom wi' nacjoo' Espíritu Santo. Ndo' na ljo' tijoom nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om tsaⁿ'ñeeⁿ, meiiⁿ tiempomeiiⁿ'cheⁿ ndo' meiiⁿ ncuee na jndaⁿ ntycwii tsjoomnancue.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ' taq' ts'oom

(Lc. 6:43-45)

³³'Quia jo' seineiⁿ Jesús cwii ñ'oom tjañoom' na macaⁿ'na' na catjeii'na cwenta cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Seijoom'ñe nqueⁿ cha'cwijom cwii ts'oom na ya taqⁿ'na'. Tsoom:

—Xeⁿ cwinty'ia'yo' na ya taⁿ na ntyja cwii ts'oom, cwila'noⁿ'yo' na mati nquii ts'oom cwiluiñena' ts'oom na ya. Ndo' xeⁿ cwinty'ia'yo' na tis'a taⁿ na ntyja cwii ts'oom, cwila'noⁿ'yo' na mati tis'a ts'oom'ñeeⁿ. Ee cantyja chiuu waa taⁿ na mach'ee cwii cwii ts'oom jo' nnta'jnaⁿ'yo' cwaaⁿ ts'oom na ya ndo' cwaaⁿ ts'oom na tis'a. ³⁴Cha'na catsuutsja jeeⁿ wjee ndaa'ndyooyo', maluaa' matseijomna' 'o. Chiuu nl'a'yo' na nlaneiⁿ'yo' ñ'oom ya ndo' naquii' n'om'yo' too'cheⁿ natia. Ee cantyati na matseitiuu ts'aⁿ naquii' ts'oom, mantyja jo' ñ'oom na cwicalui' 'ñom.

³⁵ Juu ts'aⁿ na ya ts'aⁿñe matseineiⁿ ñ'oom ya ee naquii' ts'oom cwinaⁿ naya na matseitoom. Saa juu ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe matseineiⁿ ñ'oom tia ee naquii' ts'oom cwinaⁿ natia na matseitoom. ³⁶ Nndye'yo' nntsjoog, juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om nn'aⁿ, quia jo' ñnequiana cwenta nnoom cantyja 'naaⁿ' cwii cwii 'ndyo ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿndyo na ñeja'neiⁿna. ³⁷ Ee cantyjati ñ'oom na cwilaneiⁿ'yo', Ty'ooots'om nncu'xeeⁿ 'o. Ñ'oom na ya na cwindu'yo' nncwañoom'na' 'o. Ndo' ñ'oom tia na cwindu'yo' nnt'uiityeⁿna' 'o.

Cwitaⁿ nn'aⁿ na cats'aaⁿ cwii 'naaⁿ
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Quia jo' nt'om nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés jluena nnom Jesús:

—Cwa, Maestro, l'ue n'oogⁿyā na m'moⁿ' cwii 'naaⁿ na t'maⁿ na nnty'iaayâ.

³⁹ T'o Jesús ndāana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ je' jeeⁿ tia nn'aⁿndye, jndā 'ndyena Ty'ooots'om. Jo' chii cwitaⁿ'na 'naaⁿ na t'maⁿti na nnty'iaandāana cha nnta'jnaaⁿ'na ñeeⁿ cwiluiindyog. Saa taxoca'mooⁿya. Macandâ nnty'iaana cwii 'naaⁿ na nntseijomna' cha'na tjom profeta Jonás. ⁴⁰ Ee Jonás tyom'aaⁿñê ndyee xuee ndo' ndyee tsjom ts'om tsiaa' catscaa t'maaⁿ. Maluaa' matseijomna' na nntjoⁿ ja na cwiluiindyog ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Ee ndyee xuee ndo' ndyee tsjom nljoo'ndyog naquii' tsei'tsua. ⁴¹ Xuee na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om nn'aⁿ na jndā tja, nlcwinnda' nn'aⁿ tsjoom Nínive. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quia nnc'oowje, nntando'nnda'na quia ljo'. Ndo' nnt'uiityeⁿna' jooona cwe' cantyja na yati l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ee naⁿñeeⁿ ntyja lcwe' n'omna quia na jndyena ñ'oom' Ty'ooots'om na tyoñequiaa Jonás. Ndo' queⁿ'yo' cwenta, ja jndā tyja quii'ntaaⁿ'yo' na cwiluiit'maⁿndyotyâ, nchiiti Jonás. ⁴² Ndo' xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ na jndā tja, mati nlcwinnda' juu yuscu na tyotsaⁿntjom nn'aⁿ ndyuaa jo ndo' na macalul' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ je' na quia nncwje, nntando'nnda'na quia ljo'. Ndo' nnt'uiityeⁿna' jooona cwe' cantyja na xcwee'ti ts'om yuscu'ñeeⁿ. Ee jom jeeⁿ ndya' tquia jnaaⁿ, jñoom na ñe'cañeeⁿ ñ'oom 'ndyoo Salomón, ts'aⁿ na jndo'ti ts'om. Ndo' queⁿ'yo' cwenta, ja jndā tyja quii'ntaaⁿ'yo' na cwiluiit'maⁿndyotyâ, nchiiti Salomón.

Na qui'oolcwee' na'jndii naquii' ts'om ts'aⁿ
(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Cwii tsaⁿjndii quia na jndā tjei'na' jom naquii' ts'om ts'aⁿ, cwe' manomtoom jo ndo' yuu na tjaa nn'aⁿ c'om na mal'ueeⁿ yuu na nljoo'ñê. Saa na ficaljeiiⁿ jo', seitoom naquii' ts'oom, tsoom: ⁴⁴ “Je' jonlcwâ'nnda'a naquii' ts'om ts'aⁿ yuu na tjei'na' ja.” Ndo' quia na nncueⁿ'eⁿ jo' jo' nljeiiⁿ naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ cha'cwijom naquii' w'aa na tjaa'na' ts'aⁿ candii'. Saa jndā taa lju' ndo' jndā teijndaa'ya. ⁴⁵ Quia jo' tjacachoom ntquiee' na'jndii na wi'ndyete nchiiti jom. Ty'equie'na naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ ndo' mana ljoo'ndyetyeⁿ'na jo' jo'. Ndo' na jndā we luaa', manioomti matjom tsaⁿ'ñeeⁿ nchiiti na ñetjomjñeeⁿ. Maluaa' nntjoom nn'aⁿ na m'aⁿ je' na jeeⁿ tia nn'aⁿndye.

Jesús tquie ntyjeeⁿ ñ'eⁿ tsoñeeⁿ
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ quia na tquie'cañom ntyjeeⁿ ñequio tsoñeeⁿ. Ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿñê saa ljoo'ndyena ch'eⁿ.

47 Seicandii cwii ts'aⁿ Jesús, tso:

—Aa ndi' Ta, jndaⁿ tyje'cañoom tso'ndyo' ñ'eⁿ ndyenty'iu' na ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿndyu'.

48 Saa jom t'ooⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—Candi' nntsjoⁿ njom' ñeeⁿ juu cwiluiñe tsondyoⁿ ndo' ñeeⁿ joo cwiluiindy ndyentyjo.

49 Quia jo' seiloom ts'ooⁿ, t'mooⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom:

—Naⁿm'aⁿ cwiluiindyena tsondyo ñequio ndyentyjo. 50 Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee ljo' na l'ue ts'om Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, tsaⁿñeeⁿ cwiluiñe ti'tyjoⁿ ndo' nomtyjo, ndo' tsondyo.

13

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Tjawiquiuu'ti majuu xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús naquii' w'aa, tjaaⁿ, tjacjom 'ndyoo ndaaluee. 2 Ndo' jeeⁿ jndye nn'aⁿ tjomndye na m'aaⁿ. Jo' chii tjacuoⁿ ts'om w'aandaa na mantyjocheⁿna' nnom ndaaluee. Jo' jo' tjacjom saa cha'tsondye naⁿñeeⁿ ljoo'ndyena, meintyjee'na tyuaatcwii 'ndyoo ndaaluee. 3 Quia jo' toⁿooⁿ na matseineiⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Jndye ñ'oom t'mooⁿ ndaana ñequio ñ'oom tjañoom'. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaa. Tjaaⁿ, tjacjoom'm tsjaaⁿ lqueeⁿ trigo. 4 Ndo' yocheⁿ na majoom'm lqueeⁿñeeⁿ nt'om tquiaa ts'om nato. Mañoom' tquie'cañom cantsaa, tcwa'yo' lqueeⁿñeeⁿ. 5 Ndo' nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na jeeⁿ ljo', yuu na tita m'aaⁿ ts'o. Tyuaa' t'oomna' ee tita m'aaⁿ ts'o. 6 Saa quia na jndaⁿ teijmeiⁿ na manty'iaa' ñe'quoom', t'uaana', tjacaaⁿna' ee na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. 7 Ndo' nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na too'nda' l'oonoom. Tyuaa'ti tjawindy l'oonoom'ñeeⁿ, jla'canto'ndyena' nacjoo' ntjom. 8 Saa nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o, jeeⁿ ya tue'na'. Cwii taⁿ tjei'na' ñequiee xuu lqueeⁿ trigo na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacju' ts'aⁿñeeⁿ. Ndo' cwii taⁿ tjei'na' we xuu waljoo' xcwe na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. Ndo' cwiicheⁿ cwii taⁿ tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. 9 Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Luaa ts'iaaⁿ na quitseineiⁿ Jesús ñ'oom tjañoom'

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ty'entyjaa'na jom. Ta'x'leena nnoom:

—Ticala'nogoⁿâ chiuu na cwe' ñ'oom wjaañoom' matsei'neiⁿ ndaa nn'aⁿ.

11 T'ooⁿ ndaana:

—Luaa waa na mach'ee Ty'ooots'om, mañequiaaⁿ na 'o caliu'yo' ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna' cantyja na matsa'ntjoom. Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tinquiaaⁿ na nla'noⁿna. 12 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na ma'mooⁿya, nñequiaa Ty'ooots'om na nntsei'noⁿtyeeⁿ. Saa meiⁿquia ts'aⁿ na tico'ñom ñ'oom na ma'mooⁿya, nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo cantyati chjoowi' na matsei'noⁿoⁿ. 13 Jo' chii ñ'oom tjañoom' matseinaⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ. Ee meiⁿ ñequii'cheⁿ cwinty'iaana ts'iaaⁿ na

mats'aa saꞗ maxjeⁿ tixoqueⁿna cwenta. Ndo' meiiⁿ cwindyena ñ'oom na mañequia saꞗ m'aⁿna cha'cwijom na tyoondyena, meiⁿ ticala'noⁿna ljo' cwindyena. ¹⁴ Cautyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ matseicandaꞗ'ñaena' ñ'oom na seiljei profeta Isaías, tsoom:

Meiiⁿ na jndye na cwindye'yo' saꞗ tixocala'noⁿyo',
ndo' meiiⁿ na jndye cwinty'ia'ndaꞗ'yo', saꞗ tixoqueⁿyo' cwenta.

¹⁵ Ee naⁿm'aⁿ jnda jla'quie' n'omna,
cha tico'xcwena' cautyja na cwila'tiuuna.

Ndo' tañe'quiandyena na nndyena
cha tints'aana' na nla'noⁿna.

Ndo' cwil'a nquieena cha'cwijom ticajndoo'na
cha ticaⁿna' na nlqueⁿna cwenta.

Joono cwil'ayana nmeiⁿ cha ticalcwe' n'omna,
tincwji'n'maaⁿndyo joona.

¹⁶ Seineiⁿti Jesús ndaꞗ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom:

—Saꞗ jeeⁿ matio'naaⁿñe Ty'oꞗts'om 'o na cwinty'ia'ndaꞗ'yo' ts'iaaⁿ
na mats'aa ndo' mati ñ'oom na cwindye'yo' cwila'noⁿyo' juuna'.

¹⁷ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoꞗ, jndye profetas na tyoñe'quia ñ'oom'
Ty'oꞗts'om tandyo xuee ñequio jndye nn'aⁿ na tyom'aⁿ cautyja na
maty'iomyana', jeeⁿ tyocautyjaa' n'omna na nnty'iaandaꞗana ljo' na
cwinty'ia' 'o ndo' na nndyena cha'na cwindye' 'o saꞗ ticauty'iaana meiⁿ
ticandena.

Luaa ma'moⁿna' na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Candy'e'yo' luaa ma'moⁿ ñ'oom tjañoom' cautyja na tjacju' ts'aⁿ
tsjaaⁿ lqueeⁿ trigo. ¹⁹ Nt'om lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato na tcwa'

cantsaa, jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'oꞗts'om. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ
ts'aⁿ na mandii ñ'oom cautyja na matsa'ntjom Ty'oꞗts'om saꞗ ticat-

sei'noꞗⁿoⁿ, maxjeⁿ macwje'cañoom tsaⁿjndii na nncwji' ñ'oom naya
naquii' ts'oom. ²⁰ Ndo' nt'om lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo', mann'aⁿ na

cwindye ñ'oom' Ty'oꞗts'om ndo' ñequio na neiiⁿna cwito'ñoomna juuna'.

²¹ Saꞗ naⁿñeeⁿ cha'cwijom ntjom na tinjoom ty'e nch'ioo'na', na tyuaa'
tcaaⁿna'. Ee quia na maco'wi'na' joona oo cwilei'ntyjo nn'aⁿ joona

cautyja 'naaⁿ ñ'oom naya, mantyja cwi'ndyena. ²² Ndo' lqueeⁿ na tquiaa
yuu na too' nda' l'oꞗnioom, mann'aⁿ na cwindye ñ'oom naya. Saꞗ

naⁿñeeⁿ jeeⁿ m'aⁿna ñomtiuu chiuu na cwii 'oom'aⁿyoono, ndo' chiuu ya
nleityandyetina. Jo' chii tileicanaⁿndyena na nl'ana yuu na matsona'. Ee

ñ'omtiuu'ñeeⁿ matseicu'na' na nla'candana nnom Ty'oꞗts'om cha'xeⁿl'a
joo l'oꞗnioom na jla'canto'ndyena' nacjoo' ntjom. ²³ Saꞗ lqueeⁿ na tquiaa

yuu na jeeⁿ ya ts'o mann'aⁿ na cwindye ñ'oom naya. Cwila'noⁿna juuna'
ndo' cautyja na cwil'ana cwiwitquioo' na cwinaⁿndyena chiuu waa na

matsona'. Nt'om naⁿñeeⁿ tjacautyja na ya cwil'ana. Matseijomna'
joona cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñequiee xuu. Ndo' nt'om

naⁿñeeⁿ xcweyandyo cwil'ana yuu na ya. Matseijomna' joona cha'na
cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' we xuu waljoo' xcwe. Ndo' nt'om

naⁿñeeⁿ tiqueⁿndyena na cwil'ana yuu na ya. Jo' chii matseijomna' joona
cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñe'cwii xuu waljoo' yom ts'oom.

Lqueeⁿ jndaꞗ ñequio lqueeⁿ trigo

²⁴ Ndo' seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom'. Tsoom ndaꞗana:

—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om, matseijomna' juuna' cha'na cwii ts'aⁿ na tja na waa tyuaa', tjacjoom'm lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya. ²⁵ Saa cwii teijaaⁿ yocheⁿ na watsom ñequio nn'aⁿ waⁿ'aⁿ tyje'cañoom cwii ts'aⁿ na jndoo' jom. Tjatseiñ'eeⁿñe tsaⁿ'ñeeⁿ lqueeⁿ jndaq̄ quii'ntaaⁿ lqueeⁿ trigo. Jndā chii tja. ²⁶ Tjawindyē jndā lqueeⁿ, tja'meiiⁿndyena', quia jo' chii teitquioo' na ñ'eeⁿ lqueeⁿ jndaq̄ naquii' ntjom'ñeeⁿ. ²⁷ Naⁿ'ntjom 'naaⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ tqueⁿna cwenta na nmeiiⁿ niom. Ty'entyjaa'na jom, jluena nnoom: “Ta, aa nchii ñequii'cheⁿ lqueeⁿ na ya tja'cju', quia jo' ¿chiiu na cwiwitquioo' lqueeⁿ jndaq̄ quii'ntaaⁿ jndā lqueeⁿ 'naⁿ'?” ²⁸ T'o^on ndaq̄ naⁿ'ñeeⁿ, tsoom: “Ts'aⁿ na jndoo' ja s'aa na luaa'.” Ndo' ta'x'ee naⁿ'ntjom'ñeeⁿ nnoom: “¿Aa l'ue ts'om' na nntsaacatjeii'ndyô jona' naquii' ntjom 'naⁿ'?” ²⁹ T'o^on ndaq̄ naⁿ'ntjoom'm, tsoom: “Til'a'yo' na ljo' ee xeⁿ nntjeii'ndyo' jona', nnts'aacheⁿna' na mati nnc'oomna' ntjom na ya. ³⁰ Ca'ndye'yo' na ñejom c'oowijndana' hasta na mmaⁿ'jndyena'.” Quia jo' nntsjo^o ndaq̄ nn'aⁿ na nntyje: “Catyje'jndyee'yo' jndā lqueeⁿ jndaq̄, cal'a'yo' cantsaa' jona' ee na nlcona'. Ndanquia catyje'yo' jndā lqueeⁿ na ya na nnc'oocuena' ts'om tsá' 'naⁿya.”

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Seineiⁿticheⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' na ma'moⁿna' na maxjeⁿ nleijndyendyeti nn'aⁿ na nntsá'ntjom Ty'oots'om naquii' n'om. Tsoom ndaana:

—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om matseijomna' cha'na cwii lqueeⁿ mostaza. Tjatseic'oom ts'aⁿ juuna' naquii' ntjoom'm. ³² Lqueeⁿ mostaza jeeⁿ cajndaana' saa xeⁿ jndā teijndeiⁿ ts'oom, nleindyena', nncwinom'na' nt'om n'oom ntjom na tiqwiwindye. Juuna' nleit'maⁿ'tina' hasta ndaq̄ nnaⁿ l'q̄ ts'oom'ñeeⁿ cantquiaa cantsaa.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ndaaljo'

(Lc. 13:20-21)

³³ Jndā chii cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús ndaq̄ naⁿ'ñeeⁿ, tsoom:

—Juu na matsa'ntjom Ty'oots'om matseijomna' juuna' cha'na ndaaljo' na seitjoom' yuscu ñ'eⁿ ndyee tsua'xjo jndaq̄ tyoo'. Seicandeiⁿ'na' cha'waa tsqueeⁿ tyoo'.

Ñe'quii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' na seineiⁿ Jesús

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús na tyo'mo^on ñ'oommeiⁿ ndaq̄ nn'aⁿ. Meiⁿcwii ñ'oom t'icatseineiⁿ ndaana na nchii ñ'oom tjañoom'.

³⁵ Jo' chii seicandaq̄'ñena' ñ'oom 'ndyoo profeta, tsoom:

Ja nntseinaⁿya ñ'oom tjañoom' ndaq̄ nn'aⁿ.

Nntseicanooⁿya ñ'oom na wanty'iuu' m'aaⁿna' ndaq̄ nn'aⁿ cantyjati na jnaⁿ tsjoomnancue.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ jndaq̄ ñequio lqueeⁿ trigo

³⁶ Jndā na jñom Jesús nn'aⁿ na c'oolcwee'na, quia jo' tjaqueⁿ'eⁿ naquii' w'aa. Ndo' já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñe santyjaa'â jom. L'uuyâ nnoom:

—Catsu' ndaayâ ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ jndaq̄ na t'oomna' naquii' ntjom na ya.

³⁷ T'o^on ndaayâ, tsoom:

—Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya, jo' jo' nncō na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ³⁸ Ndo' tyuaa 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ, jo' jo' tsjoomnancue. Lqueeⁿ tsjaaⁿ na ya, jo' jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye cantyja na matsaⁿntjom Ty'oōts'om. Ndo' lqueeⁿ tsjaaⁿ jndaā, jo' jo' nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii. ³⁹ Juu ts'aⁿ na wi'ñe na tjtaseiñ'eeⁿñe tsjaaⁿ lqueeⁿ jndaā, jo' jo' nquii tsaⁿjndii. Ndo' xuee na jnda tmaⁿ ntjom na ty'ecatyje naⁿntjom, jo' jo' xuee na cwintycwii tsjoomnancue. Joo naⁿntjom na ty'ecatyje lqueeⁿ, jo' jo' ángeles cwentaa' Ty'oōts'om. ⁴⁰ Ndo' cha'xjeⁿ l'a naⁿntjom cantsaa' jnda lqueeⁿ jndaā na nlcona' quii' chom, maluaa' matseijomna' na nluii xuee quia na cwintycwii tsjoomnancue. ⁴¹ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee njñōⁿya ángeles cwentaya na nntjeii'ndyona nn'aⁿ na wi'ndye ñequio nn'aⁿ na cwila'jndo' n'om n'iaa na cal'a naⁿñeeⁿ natia. ⁴² Ndo' ángeles nntuee'na naⁿñeeⁿ naquii' chom b'io. Jo' jo' nndyuee naⁿñeeⁿ ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na wi' cwitjoomna. ⁴³ Saa nn'aⁿ na cwila'candaā'ndye cha'xjeⁿ na matsaⁿntjom Ty'oōts'om, nts'aana' na caxueendyena cha'na xuee nnom ñe'quoom'. 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ s'om na wanty'iu quii' tyuaa

⁴⁴ Juu na matsaⁿntjom Ty'oōts'om matseijomna' cha'na castom na ñjom s'om cajaⁿ na wanty'iuna' quii' tyuaa. Ljeii cwii ts'aⁿ castom'ñeeⁿ saa tany'iunnaaⁿ'a juuna'. Tjaaⁿ na jeeⁿ neiiⁿ'eⁿ, tjacajnaāⁿ cha'tso 'naaⁿ'a na niom. Jnda chii seijnaaⁿ tyuaa'ñeeⁿ yuu na ndii' castom.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ ta' perla

⁴⁵ Juu na matsaⁿntjom Ty'oōts'om mati matseijomna' cha'na cwii ts'aⁿ na matseijinda ndo' majndaā ta' na ñequii'cheⁿ mal'ueeⁿ ta' perlas na yati. ⁴⁶ Quia na ljeiiⁿ cwii ta' perla na jeeⁿcheⁿ ndyaa' ya ndo' jndana', tja tsaⁿñeeⁿ tjacajnaāⁿ cha'tso 'naaⁿ'a, jnda chii seijnaaⁿ ta' perla'ñeeⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ tsqui'

⁴⁷ Juu na matsaⁿntjom Ty'oōts'om mati matseijomna' cha'na cwii tsqui' t'maⁿ na tuee' nn'aⁿ ts'om ndaaluee. Jndye nnom calcaa matseit'uena'. ⁴⁸ Quia na jnda too' tsqui' na ñjomndye calcaa, 'oocantyaandye nn'aⁿ juuna' tyuaatcwii. Meindyuaandyena, cwitjeii'ndyena calcaa na yati. Cwitioomna jooyo' n'om lquiee saa calcaa na cwantindyō cwityeⁿ'quiee'na jooyo'. ⁴⁹ Malaa'ti nnts'aana' xuee quia na cwintycwii tsjoomnancue. Nñequiocue ángeles na nntjeii'ndyena nn'aⁿ na wi'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana'. ⁵⁰ Ndo' nntioomna nn'aⁿ na wi'ndye naquii' chom b'io. Jo' jo' nndyuee naⁿñeeⁿ ndo' nnteinquiena ndei'n'omna na wi' cwitjoomna.

Jeeⁿ jnda la'xmaⁿ ñ'oom xco ñequio ñ'oom tquie

⁵¹ Quia jo' tax'ee Jesús ndaa jā nn'aⁿ na cwila'jomndyō ñ'eⁿñê, tsoom:
—¿Aa cwila'noⁿ'yo' cha'tso ñ'oommeiⁿ'?

T'ooyâ nnoom, l'uuyâ:

—Mayuu', Ta, macwila'noōⁿâ.

⁵² Quia jo' tsoom ndaayâ:

—Je' jnda jla'noⁿ'yo' ljo' ñe'cat'moōⁿ ñ'oom tjañoom'meiⁿ'. Nndye'yo' nntsjoō, ticwii cwii ts'aⁿ na jnda teijndo' ts'om chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ndo' mati jnda sei'noⁿ' cantyja 'naaⁿ juu na matsaⁿntjom Ty'oōts'om, tsaⁿñeeⁿ matseijomna' jom cha'na ts'aⁿ na cwiluiitquieñe

cwii w'aa. Ee ts'aⁿ na cwiluiitquieñe matseil'uee'ñê 'naⁿ na tqwie ndo' matseitjoom 'naⁿ na xco. Quia jo' meiⁿquia xjeⁿ na macaⁿ'na' cwii nmeiⁿ' mawaac'eena' na nleil'uee'ñê.

Tja Jesús tsjoom Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Quia na jnda seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ' na tjañoom', jlueeⁿ'eⁿ jo' jo'.
⁵⁴ Tjalcweeⁿ'eⁿ ndyuaa tsjom'm. Jo' jo' tyotseineiⁿ' ndaa nn'aⁿ naquii' wats'om. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na seineiⁿ'. Tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ' çhiuu s'aayom na jeeⁿ jndo' ts'oom? Ndo' çyuu jnaⁿ najneiⁿ' na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoonty'iaaya? ⁵⁵ ¿Aa nchii tsaⁿm'aaⁿ' jnda ts'aⁿ na macuuñe n'oom? Ndo' çaa nchii tsoñeeⁿ jndyu María? Ndo' ntyjeeⁿ, çaa nchii Jacobo, José, Simón ñequio Judas? ⁵⁶ Ndo' mati ntyjeeⁿ na yolcu m'aⁿ'na quii'ntaaⁿ'ya. Quia jo' çhiuu waa na jeeⁿ jndo' ts'oom ndo' cwe' ts'aⁿ tsjoom ñjaaⁿ jom?

⁵⁷ Cwe' jo' ticalañ'oom'ndyena Jesús. Jo' chii tsoom ndaaⁿ:

—Meiⁿquiyuucheⁿ na wjaa cwii profeta, nla't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ jom. Saa joo nn'aⁿ ndyuaaⁿ'aⁿ ñequio nn'aⁿ waⁿ'aⁿ, xocala't'maaⁿ'ndyena jom.

⁵⁸ Ndo' tijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ s'aaⁿ jo' jo', nc'e na ticala'yuu' na ñeeⁿ ñ'eⁿ'ñê.

14

Tue' Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Majoo ncuee'ñeeⁿ tyom'aaⁿ Herodes ts'iaaⁿ ts'ondaa Galilea. Jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ' jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na mach'ee Jesús. ² Tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê:

—Tsaⁿm'aaⁿ, maxjeⁿ Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Jnda wando'xcoom jo' chii cwiwitquioo' ts'iaaⁿ t'maⁿ na mach'eeⁿ.

³⁻⁴ Ee luaa waa na tuii. Herodes tyom'aaⁿ ñequio Herodías, scuu' tyjeeⁿ Felipe. Ndo' tso Juan nnoom na ticaty'iomyaⁿ' na m'aaⁿ ñ'eⁿ scuu' tyjeeⁿ. Jo' chii saⁿ'ntjoom na cala'tyeⁿ'na Juan, catueeⁿ'na juu w'aancjo.

⁵ Ndo' Herodes, meiiⁿ na ñe'catseicueⁿ'eⁿ Juan saaⁿ nquiaⁿ'aⁿ nn'aⁿ. Ee jndye nn'aⁿ nquiⁿ'na na Juan cwiluiiñe ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oots'om. ⁶ Quia na jla't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ na tuee' xueechuu' Herodes, quia jo' yuscundyua jnda Herodías seijnom jo ndaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' Herodes jeeⁿ tjawee' ts'oom cantyja na nty'iaaⁿ'aⁿ. ⁷ Tjoom'm ñ'omtyeⁿ cjoom'm na tsoom nnom yuscundyua'ñeeⁿ na ñnequiaaⁿ meiⁿquia ljo' na nlcaⁿ nnoom. ⁸ Ndo' yuscundyua'ñeeⁿ seijndo' tsoñeeⁿ ts'oom na caaⁿ xqueⁿ Juan. Quia jo' tsoom nnom Herodes:

—Luaa macaⁿ'a. Quiaa' cwii xio ñjaaⁿ na njom xqueⁿ Juan, tsaⁿ na ñeseits'oomñe nn'aⁿ.

⁹ Ndo' na luaa' tsoom, seichjoo'na' ts'om Herodes, saaⁿ cwe' nc'e ñ'omtyeⁿ na tjoom'm nacjoom'm ndo' nc'e na ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê, jo' chii tsoom na quiana ljo' na macaⁿ yuscundyua'ñeeⁿ. ¹⁰ Quia jo' saⁿ'ntjoom na cjaacanoⁿ xtyo' Juan naquii' w'aancjo. ¹¹ Jnda tuii na ljo', jndyoñ'oom ts'aⁿ xqueⁿ Juan na njomna' ts'om xio. Chii tquiaa juuna' nnom yuscundyua'ñeeⁿ ndo' jom tjañ'oom jo' na m'aaⁿ tsoñeeⁿ.

12 Jnda jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan tquie'cañomna, ty'eñ'omna sei'ts'o 'naaⁿaⁿ. Ty'ecaty'iuuna jom, jnda chii ty'ela'candiina Jesús ñ'oommeiⁿ!

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Jnda na jndii Jesús na jnda tue' Juan, jlueeⁿen jo', tuooⁿ ts'om w'aandaa ñ'eⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Saayâ cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ. Quia jliu nn'aⁿ na jnda tja Jesús na nncwity'oom ndaaluee, quia jo' jlui'na njoomna, ty'eca'na, ty'enquiandyena 'ndyoo ndaaluee na ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. 14 Quia na jnda jluii'ñe w'aandaa ts'om ndaaluee, ljeii Jesús na teijndyendye nn'aⁿ jnda tquie'cañom jo' jo'. Tioo na jeeⁿ wi' ts'oom joona. Sein'maaⁿ nn'aⁿwii na tquiochona. 15 Quia na jnda tmaaⁿ, já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê saantyyaa'â jom, l'uuyâ nnoom:

—Jnda tmaaⁿ je' ndo' yuu na m'aaⁿya ñjaaⁿñe cwe' jndaâ. Cajñom' naⁿm'aⁿ! na c'oona njoom nch'u na nndyoo' na nla'jndana na nlcwa'na.

16 Tso Jesús ndaayâ:

—Meiⁿ tica'na! na nnc'oona. 'O quia'yo' na nlcwa'na.

17 T'ooyâ nnoom, l'uuyâ:

—Tjaa'naⁿ na cwilei'ñ'ooyâ ñjaaⁿ, macandâ ñe'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa.

18 Tsoom ndaayâ:

—Quiocho'yo' joona' ñjaaⁿñe.

19 Sa'ntjoom na cwindyuaandye nn'aⁿ nacjoo' jnda nch'u. Quia jo' t'ueeⁿ 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa'ñeeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ cañoom'luee ndo' tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyya 'naaⁿ joona'. Jnda chii tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ joona' ndaâ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' já tquiaayâ joona' ndaâ nn'aⁿ na jndyendye. 20 Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jndyendye tcwa' tjacjoo. Jnda chii jla'tjooⁿyâ ntaⁿ ntyoo' ñequio calcaa na 'ndiina'. Too' canchoo'we tsquiee. 21 Nn'aⁿ na tcwa' tue'ntyjo cha'na 'om meiⁿ naⁿnom, meiⁿ tîcatu'nchondye naⁿlcu ñequio yocanch'u.

Tjacaá Jesús nnom ndaaluee

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Jnda tuii na luua' jñom Jesús já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na cuonndaa'â ts'om w'aandaa, na cwity'ioo'jndyaayâ na nntsquiaayâ xndyaa' ndaaluee. Saâ jom ljoo'ñetyeeⁿ na njñoom nn'aⁿ na jndyendye.

23 Ndo' jnda na jñoom naⁿñeeⁿ na c'oolcwee'na, quia jo' tjawaaⁿ cwii ta na ñenqueⁿ na nntseineiiⁿ nnom Ty'oots'om. Quia tjawijaaⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿñê jo' jo' na ñenqueⁿ. 24 Ndo' w'aandaa na ñjomndyô jnda tuee' xcwe na wjaana' saâ leicjaana' ee na jndeiⁿ maqui'ljoo nmoⁿ ndo' matseilcwe'tya' jndye juuna'. 25 S'aana' cha'na ñequiee na cwitsjoom jndyotseicandyoo'ñe Jesús na m'aaⁿyâ, jndyocaⁿ nnom ndaaluee. 26 Quia na nty'iaayâ na mandyocaⁿ nnoom ndaaluee, jeeⁿ ndyaa' tyuaayâ. Jlax-uaayâ na nquiaayâ, l'uuyâ:

—Jeeⁿ sa, jndii luua'.

27 Saâ mañoom' t'maⁿ Jesús já, tsoom:

—C'om' t'maaⁿndyo' n'om'yo'. Maja luua.

28 Ndo' t'o Pedro 'ndyoo Jesús, tsoom:

—Ta, xeⁿ na manncu'ti', cwe' catsu' na cjoca nnom ndaatioo na jocatjomndyo 'u.

29 Tso Jesús nnoom:

—Candyo'.

Jo' chii jlui' Pedro ts'om w'aandaa, t̄oⁿoⁿ na mawjaacaⁿ nnom ndaa-tioo na mawjaacatjomñê Jesús. 30 Saa quia na nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ indeii m'aaⁿ jndye, s'aana' na nquiaⁿaⁿ. Jnaⁿna' na nchjeeñena' jom. Quia jo' seixuaⁿ, tsoom:

—Ta, cwji'n'maaⁿndyu' ja.

31 Mañoom' seicjaa l'õ Jesús jom, tsoom nnom:

—'U re, cwa tit'maⁿ matsei'yu'ya' ts'om', ¿chiiu na tiñecwii matsei'tiuu'?

32 Ndo' quia jndã tuõna ts'om w'aandaa, mañoom' teicheⁿ jndye.

33 Ndo' jã na maxjeⁿ ñjomndyõ ts'om w'aandaa'ñeeⁿ taa'ã cantyaãyã, jla't'maaⁿndyõ jom. L'uuyã nnoom:

—'U mayuu'cheⁿ cwiluiindyü' Jnda Ty'õots'om.

Sein'ma' Jesús nn'aⁿwii ndyuua Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Quia na jndã tei'ty'iõõ'ã, jluii'ã ndyuua Genesaret. 35 Jndã na ta'jnaaⁿ nn'aⁿ ndyuua'ñeeⁿ jom, jla'cwanomna ñ'oom cha'waa ndiocheⁿ ndyuua'ñeeⁿ. Ndo' tqiuocho nn'aⁿ cha'tso nn'aⁿwii na m'aaⁿ. 36 Tyola'ty'oondyena nnoom na ññequiaaⁿ ñ'oom'm na nnt'uena meiiⁿ cwe' 'ndyoo liaⁿaⁿ. Ee ticwii cwii ts'aⁿ na tyenquiuu' liaⁿaⁿ, n'maⁿ.

15

Waa na mach'eena' na cwajndii naquii' ts'om ts'aⁿ

(Mr. 7:1-23)

1 Quia jo' cwanti nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mõõⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, jnaⁿna Jerusalén, tqeie'cañomna Jesús. Ta'x'eena nnoom:

2 —Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa', ¿chiiu na cwiwincje'na ñ'oom na tqeⁿ welooya ndaãya? Queⁿ cwenta tiquindyuu'na quia na nlcwa'na.

3 Ndo' t'õ Jesús ndaãna, tsoom:

—Ndo' 'o je', ¿chiiu na cwiwincje'yo' ñ'oom na sa'ntjom Ty'õots'om cwe' ñe'catsantyjo'yo' ñ'oom na tqeⁿ lotyaãya? 4 Ee ñ'oom' Ty'õots'om luaa matsona': "Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo'." Ndo' mat-sotina': "Ñeeⁿ juu na matso ñ'oom wi' nacjoo' tsotye, tsondyee tsa'ñeeⁿ matsona' na maxjeⁿ cala'cuee' nn'aⁿ juu." 5 Saa 'o cwindu'yo'yo' na wanaaⁿ na nntso ts'aⁿ nnom tsotyeⁿ, tsoñeeⁿ: "Catseit'maⁿ ts'om', tax-ocandaã nnteijndeiya 'u 'naⁿ na tjoõndyu', ee cha'tso na matseixmaⁿya jndã tquaaⁿya jooⁿa' cwentaa' Ty'õots'om." 6 Ndo' na luaa' cwila'tiuu'yo' jo' chii cwit'mõⁿyo' tacaⁿna' na nntseit'maaⁿñe ts'aⁿ tsotyeⁿ, tsoñeeⁿ. Cwil'a'yo' na tajndei ñ'oom' Ty'õots'om ee na cwila't'maaⁿndyo'ti'yo' ñ'oom na tqeⁿ lotye'yo'. 7 'O nn'aⁿ na we waa na cwil'a'yo', jeeⁿ xcwe m'aaⁿ ñ'oom na tyoñequiaa profeta Isaías cantyja 'na'yo'. Luaa matsona': 8 Naⁿm'aⁿ cwe' ñequio ntjaⁿndyueena cwila't'maaⁿndyena ja, saa t'maⁿ waa na tixcwee' n'omna ñ'eⁿndyõ.

9 Cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila't'maaⁿndyena ja,

ee cwit'mõõⁿna ñ'oom na cwe' cwil'ueendye nn'aⁿ, tachii ñ'oomya.

10 Quia jo' t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Candye'yo' ñ'oom na nntsjoõ ndo' cala'noⁿyo'. 11 Nantquie na macwa' ts'aⁿ, xocats'aana' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'õots'om. Saa

ñ'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ, joona' cwil'ana' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om.

¹² Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús, saantyyaa'â jom, l'uuyâ nnoom:

—¿Aa ntyji' quia na jndye nn'aⁿ fariseos ñ'oom na tsu' luaa', s'aana' na ticjaawee' n'omna?

¹³ T'ooⁿ ndaayâ cwii ñ'oom tjañoom', tsoom:

—Tsootyaya na m'aaⁿ cañoom'luee, ticwii cwii ts'oom ntjom na nchii nqueⁿ tcoom'm, maxjeⁿ nnqueeⁿ juuna'. ¹⁴ Jo' chii ca'ndye'yo' na n'm'aⁿ!. Ee matseijomna' joona cha'na na n'nchjaaⁿ na cwit'mooⁿna nato ndaa ntyjenchjaaⁿna. Ndo' manquiuy' tsa'n'nchjaaⁿ quia na wjaañ'oom tyjenchjaaⁿaⁿ, wendyena nntiomna' tsue'tsjoom.

¹⁵ Quia jo' tso Pedro nnom Jesús:

—Ca'moⁿ ndaayâ ljo' ñecatso ñ'oom tjañoom'waa'.

¹⁶ T'o Jesús nnom, matsoom:

—¿Aa mati 'o ndicwaⁿ tjoocheⁿ na nla'noⁿ'yo'? ¹⁷ Aa ticaliu'yo' na cha'tso nantquie na macwa' ts'aⁿ, cwil'oocuenta' ts'om tsiaa' nchii naquii' ts'om. Ndo' jndâ chii nnteei' juuna'. ¹⁸ Saa ñ'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ cwinaaⁿ naquii' ts'om, ndo' joona' cwil'ana' na tilju'ñe jo nnom Ty'oots'om. ¹⁹ Ee naquii' ts'om ts'aⁿ cwinaaⁿ ñ'oom na tia na matseitiuu na nntseicueⁿ'eⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, na nnc'oomyaaⁿ ñequio cwiicheⁿ ts'aⁿ, oo na nnc'oomyaaⁿ ñequio s'andyua oo scundyua, oo na nnch'ueeⁿ 'naaⁿ ts'aⁿ, oo na nntseineiⁿ cantu oo ñ'oom jnaaⁿ. ²⁰ Cha'tso nmeiⁿ cwil'ana' na tilju' naquii' ts'om ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om. Saa na nlcwa' ts'aⁿ na cwe' na ticañoom'm cha'xeⁿ ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ fariseos, xocatsei'ndaa'na' jom jo nnom Ty'oots'om.

Cwii yuscu na nchii ts'aⁿ judío seiyyu' ñequio Jesús

(Mr. 7:24-30)

²¹ Quia jo' jlui' Jesús jo' jo' ndi ñ'aaⁿya ñ'eⁿñê, tjaaⁿ jo ndyuaa tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. ²² Ndo' cwii yuscu tsjaaⁿ nn'aⁿ cananita na mac'eⁿ ndyuaa'ñeeⁿ jndyotseicandyoo'ñê na m'aaⁿ Jesús, c'uaa seineiⁿ, seti'ooñê tsoom:

—'U Ta, na cwiluiindyu' tsjaaⁿ David na jndyowicantyyoo', c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyoo. M'aaⁿ nomjndaaya na jeeⁿ cwajndii matjoom. Maleiñ'oom jndyettia jom.

²³ Saa Jesús mei'cwii ñ'oom tic'ooⁿ. Quia jo' jâ saantyyaa'â jom, jla'ty'oondyô nnoom, l'uuyâ:

—Cwa cajñom' yuscum'aaⁿ, ee jeeⁿ c'uaa 'ñom ndyontyyooⁿ nanquaaⁿa.

²⁴ Quia jo' tso Jesús:

—Macanda na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuaa Israel na jñom Ty'oots'om ja. Ee joona cwiluiindyena cha'cwijom canmaⁿ na jndâ tsuundye.

²⁵ Ndo' tyje'cañoom yuscu'ñeeⁿ jom, tco' xtye jo nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, cateijndei' ja.

²⁶ Saa t'ooⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ, tsoom:

—Ticatsona' na nncwjl' ts'aⁿ tyoo' cwentaa yocanch'u ndo' nncju'yom juuna' ndaaⁿ calue' nch'u.

²⁷ Tso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Mayuu' Ta, saa meiiⁿ na ljo', cwicwa' calue' nch'u nacajndaⁿ na cwiquiaa nacjee' mei'sa 'naaⁿ nty'oyo'.

28 Quia jo' t'ooⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ, tsoom:

—'U yuscu, t'maⁿ waa na matsei'yuya' ts'om'. Cats'aana' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om'.

Ndo' xjeⁿñeeⁿ mañoom' n'maⁿ nomjnda yuscu'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿwii

29 Jndā jlui' Jesús jo' jo' ndi ñ'aaⁿyâ ñ'eⁿñê, tjaaⁿ 'ndyoo 'ndyoo ndaaluee Galilea. Tjawaaⁿ cwii ta, tjacjom jo' jo'. 30 Ndo' tquie'cañom jndyendye nn'aⁿ na m'aaⁿ. Tquiochona nt'om nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', nn'aⁿ nchjaaⁿ, nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ, nn'aⁿ na ticandaa'ndye ndo' ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿwii. Tyotsa'na nn'aⁿwii'ñeeⁿ nacañoom' Jesús, ndo' sein'maaⁿ naⁿñeeⁿ. 31 Jndyendye nn'aⁿ nty'iaana na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ, ndo' tco'yana' nn'aⁿ na ticandaa'ndye, ndo' cwi'ooca' nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', ndo' ya cwinty'iaa nn'aⁿ na nchjaaⁿ. Jo' chii s'aana' na jeeⁿ tjawee' n'omna. To'na na tyola't'maaⁿndyena nquii Ty'oots'om na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ Israel.

Tquiaa Jesús na tcwa' ñequiee meiⁿ naⁿnom

(Mr. 8:1-10)

32 Quia jo' t'maⁿ Jesús jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Tsoom ndaayâ:

—Jeeⁿ wi' ts'ooⁿya tmaaⁿ nn'aⁿm'aⁿ, ee jndā ndyee xuee na m'aⁿna ñ'eⁿndyô ndo' tatjaa'naⁿ ljo' cwii cwilei'ñ'omtina na nlcwa'na. Tical'ue ts'ooⁿ na njñooⁿ jooa na c'oona l'aana na ñe'jndo'na, tints'aana' na tajndei' n'omna na 'oona nato.

33 Quia jo' l'uuyâ nnoom:

—Ñjaaⁿñe m'aaⁿya jo jndāa tjaa'naⁿ yuu ya nliuuyâ nantquie na jndye na nndaā' nncjaacjoo nn'aⁿ na jndyendye.

34 Tax'ee Jesús ndaayâ:

—¿Cwanti tyoo' cwilei'ñ'om'yo'?

T'ooⁿyâ nnoom, l'uuyâ:

—Ntquiee' taⁿ tyoo' ndo' ñ'eⁿ cwantindye calcaa nch'u.

35 Quia jo' sa'ntjoom na cwindyuaandye nn'aⁿ nomtyuaa. 36 To'ñoom ntyoo'ñeeⁿ ñequio calcaa ndo' tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naa'na'. Jndā jo' tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ jooa' ndaayâ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' jâ t'ooⁿyâ jooa' ndāa cha'tsondye nn'aⁿ. 37 Cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa'tjacjooa. Ndo' jla'catoo'â ntquiee' tsquiee ñequio ntaⁿ ntyoo' ñequio calcaa na 'ndiiche'na'. 38 Nn'aⁿ na tcwa' quia jo' tuee' cha'na ñequiee meiⁿ naⁿnom. Meiⁿ t'icatu'nchondye naⁿlcu ñequio yocanch'u. 39 Quia na jndā t'maⁿ Jesús nn'aⁿ ee mana cwitoⁿndyena, quia jo' tuooⁿ ts'om w'aandaa. Saayâ, squiaayâ ndyuaa Magdala.

16

Cats'aa Jesús cwii 'naaⁿ na cwe' ts'aⁿ xocandaa nnts'aa

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos tquie'cañomna na m'aaⁿ Jesús. Ñe'cal'ana xjeⁿ jom, jo' na taⁿna nnoom na cats'aaⁿ cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na m'mooⁿna' na Ty'oots'om jñom jom. 2 Saā t'o Jesús ndāa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Quia na jndā tmaaⁿ cwinty'ia'yo' na jeeⁿ tmaaⁿ nchquiu, cwindu'yo': "Matseinmaaⁿñeyana." 3 Ndo' quia na cwitsjoom cwinty'ia'yo' na jeeⁿ neiⁿncoo' nchquiu 'ndaa, cwindu'yo': "Je' maxjeⁿ nncua'." 'O nn'aⁿ na

tiñecwii m'aaⁿ n'om'yo', jeeⁿ ya cwila'noⁿ'yo' 'naaⁿ na cwit'moqⁿ nchquiu na m'aⁿ tsjo'luee saq tileicala'noⁿ'yo' ljo' cwii ndyoch'etina' cantyja na cwit'moqⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na cwinty'ia'yo' na mats'aa. ⁴Nn'aⁿ na m'aⁿ je' jeeⁿ tia nn'aⁿndye, jnda 'ndyena Ty'oots'om saq meiiⁿ na ljo', cwitaⁿna cwii 'naaⁿ t'maⁿ na ñe'canty'iaana. Saq xonquiaya na nnty'iaana cwii 'naaⁿ na t'maⁿ. Macandā cala'noⁿ'na ljo' ñe'ca'moⁿ'na' juu na tjom Jonás.

Mana tjaaⁿ, 'ñeeⁿ joona.

Ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos

(Mr. 8:14-21)

⁵ Quia jo' saanndaa'â cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluee. Ndo' quia na squiaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús jliuuyâ na tjaa'naⁿ nantquie cañ'eⁿ, jnda tsuu' n'oqⁿ'yâ juuna'. ⁶Tso Jesús ndaayâ:

—C'omc'eendyo' na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

⁷ Ndo' jâ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê toq'â na cwilanaqⁿ cheⁿncjooyâ. L'uuyâ:

—Macwjeeⁿeⁿ ñ'oomwaa' ndaaya nc'e na tjaa'naⁿ tyoo' cwilei'ñ'oqⁿ'ya.

⁸ Ndo' sei'noⁿ' Jesús na m'aaⁿ n'oqⁿ'yâ cantyja 'naaⁿ tyoo' ñ'eⁿ ndaaljo'. Tsoom ndaayâ:

—O nn'aⁿ na tit'maⁿ cwila'yuyâ n'om'yo', ¿chiiu na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' na tjaa'naⁿ tyoo' cwilei'ñ'om'yo'? ⁹ ¿Aa maxjeⁿ ticala'noⁿ'yo' ñ'oom na tsjoq luua'? ¿Aa ticjaañjoom' n'om'yo' 'om taⁿ tyoo'ñeeⁿ na tyjaya na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ, ndo' na jndye tsquiee tyoo' jla'we'yo' na seicwaljoo'na'? ¹⁰ Ndo' ¿aa meiⁿ ticjaañjoom' n'om'yo' cwiicheⁿ ntquiee' taⁿ tyoo' na tyjaya na tcwa' ñequiee meiⁿ nn'aⁿ, ndo' mati lojoo tsquiee ntaⁿ tyoo' jla'we'yo' na seicwaljoo'na'? Nndaq nnts'aa na nleijndaa' nantquie na nlcwa'yo'. ¹¹ Jo' chii ¿chiiu na tiqeeⁿ'yo' cwenta na nchii matseinaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ tyoo'? Ja tsjoq na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ ndaaljo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

¹² Quia ljo'cheⁿ jla'noqⁿ'â na nchii cantyja 'naaⁿ ndaaljo' na cwiluii tyoo' na cal'aayâ cwenta, saq tañe'quiandyô cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwit'moqⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ saduceos.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiiñê Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Quia jo' tja Jesús ndaatyuaa tsjoom Cesarea Filipino. Jnda squiaayâ jo' jo' tax'eeⁿ ndaa jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

—Ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ¿'ñeeⁿ cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyô?

¹⁴ T'oqyâ nnoom l'uuyâ:

—M'aⁿ nn'aⁿ na cwilue na 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'om cwilue Elías 'u, nt'om cwilue na Jeremías oo cwiicheⁿ profeta.

¹⁵ Tso Jesús ndaayâ:

—Ndo' 'o je', ¿'ñeeⁿ cwindu'yo' na cwiluiindyô?

¹⁶ T'o Simón Pedro nnoom, tso:

—'U cwiluiindyu' nquii Cristo, Jnda Ty'oots'om na wando'.

¹⁷ Tso Jesús nnom:

—'U Simón, jnda Jonás, t'maⁿ waa na matio'naa'ñe Ty'oots'om 'u na luua' matsei'noⁿ'. Ee nchii cwe' ts'aⁿ na t'moⁿ ñ'oommeiⁿ njom'. Nquii Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee tquiaaⁿ na matsei'noⁿ' cantyja 'naⁿ'ya.

18 Mati matsjoo njom' na 'u jndyu' Pedro, ñ'oom na ma'mo'na' tsjo'. Nacjoo' juu tsjo'waañe nlquaa'nya tmaa' nn'a' na macwjii'ndyo cwentaya. Ndo' mei' na'ndii na m'a' quii' b'io na jee' jnda cwila'xma'na, xocana'jndana nacjoo' tmaa' nn'a' na cwjii'ndyo cwentaya. ¹⁹ Ja ñeiquiaya na t'ma' nntseixma' quii'ntaa' nn'a' na m'a' cantyja 'naa' nque' na matsa'ntjoom cañoom'luee. Ñ'oom na nntsu' na ticaty'iomna' na cal'a nn'a' na m'a' tsjoomnancuewaa, ñ'oom'ñee' nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om. Ndo' ñ'oom na nntsu' na wanaa' na cal'a nn'a' mati nntseix'iaa'ñena' ñequio juu ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om.

²⁰ Quia jo' Jesús tque'nyee' ñ'oom ndaayâ na mei'cwii nnom ts'a' ticat'moq'nyâ na jom cwiluiñê Cristo.

Matseicandii Jesús cantyja na nncuee'ne

(Mr. 8:31–9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Xje'ñee' to' Jesús na ma'moo' ndaa' já nn'a' na cwila'jomndyô ñ'e'ñê na jndei'na' na nncja' Jerusalén. Jo' jo' t'ma' nawi' nntjoom nl'a' nn'a' na cwiluiitquiendye, ñequio ntyee' na cwiluiitquiendye, ñequio nn'a' na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés. Na'ñee' nla'cuee'na jom, saq' xuee jnda ndyee nncwando'xoom. ²² Quia jo' tjañ'oom Pedro Jesús cwii ntyja, toq'o' na matsoom nnom na ticatsa'ntjomna' na nntjom na luaa'. Tsoom:

—Tjoom quiaa Ty'oots'om na nntjom' na luaa'. Tixoquiaa' na nluii naljo'.

²³ Teique' Jesús tsoom nnom Pedro:

—Quindyoo' nacañomya 'u Satanás. Ñ'e'catseitsa' ja. 'U ñ'e'catsei'nnda' ts'oq'ya ee ñ'oom na matsei'tiuu' jna'na' cwe' cantyja na cwila'tiuu nn'a', nchii cha'xje' na l'ue ts'om Ty'oots'om.

²⁴ Jnda chii tso Jesús ndaayâ:

—Mei'cwi'ñee'che' ts'a' na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê ljo' na matseituu nque'. Caljaya ts'oom nawi' na matjoom meii' cuee'ne. Ndo' candyontyjo' cantyja na mats'aa. ²⁵ Ee mei'cwi'ñee'che' ts'a' na mañequiaa'ñe na catjom ljo' na nntjom, nc'e na m'aa' cantyja 'na'ya, tsa'ñee' nlui'n'maa'ñê. Ndo' mei'cwi'ñee'che' ts'a' na mal'uee'ñe che'nquii chiuu nlui'n'maa'ñe, majo'to jo' nntsuu'ñe. ²⁶ Meii' cha'waa tsjoomnancue cuaana' cwentaa' ts'a' saq' yuu waa na mateijndeina' tsa'ñee' ee xoc'ona' ñ'e'ñê na ticatsuu añmaa'a'. Ndo' ¿aa' nndaq' nntiom'l'ua ts'a' na nlui'n'maa'ñe añmaa'a'? ¿Cwaa' nndaq'? ²⁷ Ja na cwiluiindyô ts'a' na jna' cañoom'luee nncwjacañoo'nnda'a tsjoomnancue ñequio ángeles cwentaa' Tsotyaya. Quia ljo' nntseit'maa'ñena' ja cha'xje' na matseit'maa'ñena' nquii Tsotyaya. Ndo' nnts'aa na nnc'o'ñom ticwii cwii ts'a' cantyjati na ñes'aa, aa na ya, aa na tis'a. ²⁸ Ñ'oom na mayuu' matsjoo ndaa'yo', mam'a' nn'a' ljoo'ñe na tixocwjena hasta na jnda nty'iaandaana ja na cwiluiindyô ts'a' na jna' cañoom'luee na macwjacañoo' na nnts'a'ntjo'nyaa.

17

Na seichuii'na' Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Jnda teinom yom xuee, quia jo' tjañ'oom Jesús Pedro ñequio Jacobo ñequio Juan tyjee Jacobo'ñee'. Tjachom joona cwii sjo' nandyee yuu na ñenquieena. ² Xcwe na cwinty'iaana ndo' seichuii'na' jom jo ndaana.

S'aana' na jeeⁿ caxuee nnoom cha'cwijom nnom ñe'quiom'. Ndo' seicwaqueⁿna' liaⁿ na canchii' cha'na nnty'iaa' ts'aⁿ chom lámpara. ³ Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ nacañom'm teitquioo'ndye we nn'aⁿ na ñet'om teiyo, juu Moisés ñ'eⁿ Elías. Cwila'neiⁿna ñ'eⁿñê. ⁴ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Ta, jeeⁿ ya nquiuyâ na m'aaⁿyâ ñjaaⁿ. Xeⁿ cjaawee' ts'om', nluii ndyee xquie' ñjaaⁿñe, cwii cwenta' nncu', cwii cwentaa' Moisés ndo' cwicheⁿ cwentaa' Elías.

⁵ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Pedro ndo' jndyoquioo cwii nchquiu na jeeⁿ canchii' caxuee juuna'. Seicataⁿ'na' joona ndo' teic'uaa na seineiⁿ Ty'oots'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ, tsoom:

—Luaañe ti'jndaaya na jeeⁿ candya' ts'o^oya. Cantya 'naaⁿ jom ñequii'cheⁿ mañequiaana' na neiⁿya. Candye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ.

⁶ Ndyee naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, jnda na jndyena ñ'oomwaa', ty'eta'nquiona xjeⁿ nomtyuaacheⁿ ee jeeⁿ t'maⁿ jla'catyuendyena. ⁷ Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomna. Tyeⁿquioom'm joona, tsoom ndaⁿana:

—Quicantya'yo'. Talacatyuendyo'.

⁸ Jlundandyena. Meiⁿcwii ts'aⁿ tîcantly'iaana macanda ñenquii Jesús.

⁹ Ndo' yocheⁿ na tquiocuenta sjo'ñeeⁿ, saⁿtjom Jesús joona, tsoom:

—Yocheⁿ na ndicwaⁿ wand^o'a, ticandu'yo' nnom meiⁿcwii ts'aⁿ 'naⁿ na nty'ia'yo' je'. Ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nnc'io ndo' nncwando'xco, quia ljo'cheⁿ wanaaⁿ na ndu'yo' cantya na nty'iandaa'yo'.

¹⁰ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ta'x'eena nnoom, jluena:

—Nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés, cwit'mo^o'na na macaⁿna' na cwjee'jndyee Elías. Ñe'candyaⁿyâ ¿chiiu na luaa' cwit'mo^o'na?

¹¹ T'o^o'na ndaⁿana:

—Mayuu' na mandyocwjee'cañoom Elías, ndo' tseixmaaⁿ na nntseijn-daa'ñê cha'tso, ¹² saⁿ candye'yo' nntsjo^o na jnda tyjee' Elías saⁿ tîcala'noⁿ nn'aⁿ cantya 'naaⁿ'aⁿ. L'ana cha'xjeⁿ na l'ue n'omna ñ'eⁿñê. Ndo' malaa'ti' n'l'ana ñ'eⁿndyo ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

¹³ Quia ljo'cheⁿ jla'noⁿ'na na seineiⁿ ndaⁿana cantya 'naaⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

Sein'maⁿ Jesús cwii tyochjoo na cwe' cwiquiooñeto

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Quia na jnda tquiennada'na yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na jndyendye, jndy-otseicandyoo'ñe cwii tsaⁿ'sa na m'aaⁿ Jesús. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom, tsoom:

¹⁵ —Ta, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿ ti'jndaaya. Ee maleiñ'oom jndyeta jom ndo' jeeⁿ cwajndii matjoom. Jndye ndii' mach'eena' na cwiquiooñe naquii' chom ndo' naquii' ndaa. ¹⁶ Ndo' jndyoñ'oⁿya jom na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' saⁿ tileicandaⁿ na nla'n'maⁿna jom.

¹⁷ T'o Jesús, tsoom ndaⁿyâ:

—'O nn'aⁿ na ticalayu'ya n'om'yo', ndo' jeeⁿ tixcwe cwila'tiuu'yo', ¿cwanti yo cwii macaⁿna' na nljoo'ndyo ñ'eⁿndyo' na m'mo^o'tya ndaa'yo'? ¿Cwanti xuee cwii ndaaⁿ nntseiquii ts'o^o'ya ñ'eⁿndyo'? Quioñ'om'yo' ti'chjoom'aaⁿ ñjaaⁿñe.

¹⁸ Quia jo' seitia' Jesús jndyeta'ñeeⁿ, jo' chii jlui' naquii' ts'om tyochjoo. Mañoom' n'maⁿ juu.

¹⁹ Jndā tuii na luaa', quia jo' já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê jluui'â cwii ntyja na ñencjooyâ ñ'eⁿñê. Ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—¿Chiuu na já tîcandā nntjeii'â jndyeta'ñeeⁿ?

²⁰ T'ô Jesús ndaayâ, tsoom:

—Nc'e na ticala'yuy'a n'om'yo' jo' chii tîcandā l'a'yo'. Saā candye'yo' nntsjō, mayuu'cheⁿ meiiⁿ na cachjoo cwilayu'ya n'om'yo' cha'na cachjoo lqueeⁿ mostaza saā mat'maⁿ ts'iaaⁿ ndaā n'l'a'yo'. Meiiⁿ waa cwii na jeeⁿ jndei'na' cwiwinom'yo' hasta matseijomna' cha'na cwii sjondye nquiu'yo', saā ndaā n'l'a'yo'. Nnts'aana' cha'cwijom na nndu'yo' nnom sjowaa': “Quindyô' ñjaaⁿ, cja' la'ñeeⁿ”, ndo' nleindyooⁿa'. Ee tjaa'naⁿ cwii na xocandā n'l'a'yo' xeⁿ na mayuu' cwilayu'ya n'om'yo'.

²¹ Saā cantyja 'naaⁿ jndyetiameiⁿ cwicalui'nc'uaa'ndyena, jo' chii macaⁿna' na catseicwejndo'ñe ts'aⁿ ndo' catseineiⁿ nnom Ty'ôots'om cha ndaā nnts'aaⁿ.

Matseicandiinna' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Ndo' yocheⁿ na tyoma'nooyâ ts'ondaa Galilea, tso Jesús ndaayâ na jom na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, mam'aaⁿ ñeeⁿ juu na ñnequiaa cwenta jom luee nn'aⁿ. ²³ Ndo' nla'cuee' nn'aⁿ jom, saā xuee jndā ndyee ñnequiaa Ty'ôots'om na nncwando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Quia na jndyaayâ na luaa', s'aana' na jeeⁿ tia nquiuuyâ.

Tioomna ts'iaa'ndaqana cwentaa' wats'om t'maⁿ

²⁴ Tuee' Jesús tsjoom Capernaum ñequio já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ts'iaa'ndā nn'aⁿ judíos cwentaa' wats'om t'maⁿ ty'entyjaa'na Pedro, jluena nnoom:

—Tsaⁿ na ma'moⁿ ndaā'yo', ¿aa tiquitioom s'om ts'iaa'nnoom cwentaa' wats'om t'maⁿ?

²⁵ T'ô Pedro, matsoom:

—Quitioom ts'iaa'nnoom.

Tyoowiquiuu' na tuii na luaa', tjaquiee' Pedro quii' w'aa. Tyuaa'ti t'ô Jesús na matseineiⁿ nnom Pedro. Tsoom:

—¿Chiuu m'aaⁿ ts'om' 'u, Simón? Joo nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, ¿ñeeⁿ matsei'tiuu' na cwiqueⁿ na xjeⁿ na catioom ts'iaa'ndā? ¿Aa nn'aⁿ w'aana oo aa nt'omcheⁿ nn'aⁿ?

²⁶ T'ô Pedro nnoom, tso:

—Nt'omcheⁿ nn'aⁿ cwitioom ts'iaa'ndā, saā nn'aⁿ w'aana tiquitioom.

Tso Jesús nnom Pedro:

—Quia jo' na'ñeeⁿ ma'ndiina' nn'aⁿ w'aana. ²⁷ Saā meiiⁿ na ljo' cha tila'teincuu'ndye nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om, nntiçoⁿya cwanti na l'ue n'omna. Jo' chii cja'cju' tsei'nchquia ndaaluee. Catscaa na nncwji'jndyee', catôⁿndyu' 'ndyooyo', jo' jo' nljei' cwii tsjo'ñjeeⁿ na nlei-jndeina' ts'iaa'ndāaya. Cja'ñ'oom', ñnequiaa' juuna' ndaāna cwentaaya.

18

¿Ñeeⁿ nnc'oom na t'ma'ñeti?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ndo' xjeⁿñeeⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús squiaacañooⁿyâ jom. Ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—¿Ñeeⁿ juu nnc'oom na t'ma'ñeti yuu na matsa'ntjom Ty'ôots'om?

² Quia jo' t'maⁿ Jesús cwii tyochjoo, tqueeⁿ juu xcwe quii'ntaaⁿya. ³ Ndo' tsoom ndaayá:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoó, xeⁿ tilcwe' n'om'yo' jnaⁿ'yo' ndo' c'om'yo' cha'na yocanch'u na tiqueeⁿ n'om na nluuít'maⁿndyena, quia jo' xondaá nntsaquiee'ndyo' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. ⁴ Cwe' jo' ts'aⁿ na maju'ñecje ndo' tical'uee'ñe na nluuít'maⁿñe, matseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ cha'na tyochjoom'aaⁿ. Ndo' na ljo' cwiluiit'maⁿñê cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. ⁵ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na neiiⁿ' cwii yuchjoo cha'na tyochjoom'aaⁿ, maja neiiⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ.

Quaaⁿya cwenta tical'aaya natia

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ 'Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseijndo' ts'om cwii yucachjoo na cats'aa natia, tsaⁿ'ñeeⁿ yati xeⁿ cju'na' jom ts'om ndaaluee na chu'tyeⁿ xtyoom'm cwii tsjo'suu t'maⁿ. ⁷ Jeeⁿ wi' cwitjoom nn'aⁿ tsjoom-nancue na jndye nnom neiⁿncoo' niom na macjaachuuna' joona na cwila'tjoondyena. Saa tjaa chiuu ya ee maxjeⁿ niomna'. Saa nnt'uiiwi'na' ts'aⁿ na matseijndo' ts'om x'iaa' na cats'aa yuu na tia.

⁸ Xeⁿ na wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om jnaaⁿ ts'o' oo x'e', catsa' xjeⁿ joona' cha'cwijom catyjee', catyenquie' joona' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na ndaaá nntseixmaⁿ' na ticantycwii na wando' añmaaⁿ' meiiⁿ cha'cwijom na ticandaá'ndyu', nchiiti na candaá'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' chom na tijoom canduu'. ⁹ Ndo' xeⁿ cwe' cantyja na manty'ia' wjaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om, catsa' xjeⁿ cha'cwijom na cwji' ts'omnjom' ndo' catquie' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na ndaaá nntseixmaⁿ' na ticantycwii na wando' añmaaⁿ' meiiⁿ cha'cwijom ñe'cwii ts'omnjom', nchiiti na we ts'omnjom' ndo' nncju'na' 'u quii' chom b'io.

Cala'nooⁿ'a cantyja 'naaⁿ' catsmaⁿ na tsuuñe

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Cal'a'yo' cwenta na tinc'om'yo' na ticuee' n'om'yo' meiⁿcwii yucachjoo. Ee nndye'yo' nntsjoó jo nandye m'aⁿ ángeles na cwil'a cwenta yocanch'u. Ndo' ángeles'ñeeⁿ meiⁿnquia xjeⁿ cwila'neiⁿ'na nnom Tsotyaya na m'aaⁿ cañoom'luee. ¹¹ Ee ja na cwiluiindyó ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyoó na nncwji'n'maaⁿndyoó nn'aⁿ na cwitsuundye.

¹² '¿Chiuu m'aaⁿ' n'om'yo'? Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na m'aⁿ cwii siaⁿnto canmaⁿ ntsmeiiⁿ'eⁿ ndo' cwiindyé jooyo' nntsuuñe, aa nchii n'ñeeⁿ ñequieen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' ñjeeⁿ jooyo' cjoo' tyue' ndo' wjaacal'ueeⁿ juu quioo' na tsuuñe. ¹³ Ndo' xeⁿ na nljeiiⁿ juuyo', nndye'yo' nntsjoó, mayuu'cheⁿ t'maⁿ'ti nñequiaana' na neiiⁿ'eⁿ cantyja 'naaⁿ' catsmaⁿ'ñeeⁿ nchiiti cantyja 'naaⁿ cha'tsondyé nt'om canmaⁿ na tyootsuundye. ¹⁴ Cala'nooⁿ'yo' na nquii Tsotyeyo' na m'aaⁿ cañoom'luee malaa'ti' jeeⁿ xueeⁿ'o. Til'ue ts'oom na nntsuundye meiⁿcwiindyé joo nn'aⁿ na tit'maⁿ'ti cwiluiindyé.

Maty'iomna' na calat'maⁿ n'ooⁿ'ya nc'iaaya

(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Xeⁿ m'aaⁿ cwii x'ia' na matseyu' na matsei'tjooñê njom', cwa cja'cwaⁿ'ya' jom. Catsei'nooⁿ'oⁿ yuu matseitjooñê njom' ndo' calantycwii'yo' ñ'oom na ñe'wendyo'. Ndo' xeⁿ na nñeeⁿ ñ'oom na matsu' quia jo' jnda teijndeí' x'ia' na tco'xcwena' jom. ¹⁶ Saa xeⁿ tiñe'cañeeⁿ ñ'oom

na matsu' quia jo' cjaañ'eñ cwii oo we ts'añ ñ'e'ndyu' cha joo na'ñeeñ ndyena ñ'oom na cwi'ma'nyo' ñ'e'ñ x'ia' ndo' na ljo' nquiujndaa'ndyena chiuu t'ma'nyo'. 17 Saa xe'ñ tiñe'cañeeñ ñ'oom na nlue na'ñeeñ quia jo' ca'mo'ñ ñ'oom'ñeeñ ndaa' tmaa'ñ nn'a'ñ na macwji'ndyo cwentaya. Ndo' xe'ñ mei'ñ ticañeeñ ñ'oom na nlue cha'tso na'ñeeñ quia jo' tjaa chiuu ya. Caliu'yo' na jom cwiluiñê cha'cwijom ts'a'ñ na tyootseit'maa'ñe Ty'oots'om oo cha'cwijom tsa'co'ñom ts'iaa'ndaa'ñ nn'a'ñ cwentaa' gobier-nom na tia ts'a'ñe.

18 'Mayuu'che'ñ ndye'yo' nntsjo'o, mei'ñljo'che'ñ na cwindu'yo' na ticaty'iomna' na cal'a'ñ nn'a'ñ na m'a'ñ tsjoomnancuewaa, ñ'oom'ñeeñ nnt-seix'iaa'ñena' ñequio ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om. Ndo' mei'ñljo'che'ñ na cwindu'yo' na wanaa'ñ na cal'a'ñ nn'a'ñ, mati nntseix'iaa'ñena' ñequio ñ'oom na ntyjii Ty'oots'om.

19 'Mati candye'yo' nntsjo'o, xe'ñ wendyo' 'o ñe'cwii m'aa'ñ n'om'yo' ñ'oom na cwita'nyo' nnom Tsotyaya Ty'oots'om na m'aa'ñ cañoom'luee, quia jo' ñee'ñ ndo' ñe'quiaa'ñ ñ'oom na cwita'nyo'. 20 Ee mei'nquiayuuche'ñ na m'a'ñ we ndyee'ñ nn'a'ñ na cwtjomndye ñequio xueya, majo' jo' m'aa'ny quii'ntaa'ñna.

21 Quia jo' tjatseindyoo'ñe Pedro na m'aa'ñ Jesús. Tsoom nnom:

—Ta, cwii x'ia'ya na matseitjoo'ñe ñoo'ñ, ¿cwanti ndii' na maca'na' na catseit'ma'ñ ts'o'o'ya jom? ¿Aa'ñ nncue'ntyjo hasta ntquiee' ndii'?

22 T'o Jesús nnoom:

—Ticatsjo'o na ñe'ntquiee' ndii'. Matsjo'o na catseit'ma'ñ ts'om' jom ndyee'ñ aa'ñ nchoo' qui ndii' na ntquiee' ntquiee'. Maxje'ñ ñequii'che'ñ catseit'ma'ñ ts'om' jom.

Moso na tiñe'catseit'ma'ñ ts'om x'iaa'

23 'Cwe' jo' cala'no'nyo' cantyja 'naa'ñ nque'ñ na matsa'ntjoom cañoom'luee. Matseijomna' jom cha'na cwii patrom na seitioom na nntyjo'o'ñ mosoom'm na cho'jna'ñ nnoom. 24 T'o'o'ñ na macwjee'ñe' cwentaa' ndo' tquiño'ñomna cwii ts'a'ñ na chujna'ñ jndye mei'nyom s'om.

25 Quia na nty'iaa' patrom'ñee'ñ na mei'ncwii tsjo'ñjee'ñ tícanda'ñ nntiom mosoom'm, quia jo' sa'ntjoom na nleil'uañe tsa'ñee'ñ na nncjaaquiee'ñe na nndi'ntjomtye'ñ, ndo' mati scuu' tsa'ñee'ñ ñequio ndana ñequio cha'tso 'naa'ñna, cha nnc'ioo'ñe na chujna'ñ. 26 Quia jo' moso'ñee'ñ tcoom'm xtyee'ñ nnom patrom 'naa'ñna, t'ma'ñ ty'oo' s'aa'ñ nnom tsa'ñee'ñ. Tsoom:

“Ta, maca'ña ñ'omt'ma'ñ ts'om njom' na nncwinda'ya' ndo' nnti'o'o'ñ'a'ñ na chojna'ñ njom'.” 27 Quia jo' patrom'ñee'ñ ty'oom na wi' ts'oom mosoom'm. Seit'ma'ñ ts'oom juu cha'waa na chujna'ñ ndo' seicandyaañê juu.

28 Tyoowiquiuu' na jlui' moso'ñee'ñ naquii' w'aa' ndo' tjomñê cwii x'iaa'ñna' na matyjemosoñê. Chujna'ñ tsa'ñee'ñ nnoom cwii sia'nto s'om. Ndo' seicjaa' l'o'o'ñ tsa'ñee'ñ, tyonchjee'ñ xtyo'. Tsoom nnom: “Catiom' na chujna'ñ ñoo'ñ.” 29 Ndo' tco' x'iaa'ñna' xtye jo' nnoom. S'aa' ty'oo' nnoom, tso: “Maca'ña ñ'omt'ma'ñ ts'om njom' na nncwinda'ya' ndo' nnti'o'o'ñ na chojna'ñ njom'.” 30 Saa' jom tícwinom'm, matjaquee'ñ ñ'oom. Tjoom'm tsa'ñee'ñ w'aancjo hasta na nntiom na chujna'ñ nnoom.

31 Ndo' ntyjemosondyena, quia na nty'iaana na luaa'ñ s'aa'ñ, jee'ñ t'ma'ñ sei'ndaa'ñna' nquiuna. Ty'entyjaa'ñna patrom 'naa'ñna ndo' jluena cha'tso na jnda' tuii. 32 Quia jo' patrom'ñee'ñ tquee'ñê mosoom'm, tsoom nnom: “Cwa' jee'ñ ndya' wi'ndyu', 'u mosoya. Ja jnda' seit'ma'ñ ts'o'o'ny cha'tso na chujna'ñ ee' na jee'ñ seinty'iaa'ndyu' ñoo'ñ. 33 Ndo' mati 'u matsona' na

c'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xje' t'oo' na wi' ts'oo' ñ'e'ndyu' 'u.' 34 Quia jo' jee' t'ma' seiw'li patrom'ñee'. Tquee' ñ'oom na catuee'na mosoom'm w'aancjo na cata'wi'na juu hasta na nntiomñ'e' cha'waati na chujna' nnoom.

35 Seicandá Jesús ñ'oom tjañoom'mei'. Tsoom:

—Maluaa' nnts'aa Tsotyaya na m'aa' cañoom'luee ñ'e'ndyo' 'o, xe' nchii na xcwee' n'om'yo' nla't'ma' n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'tjoondye ndaa'yo'.

19

Ticatsona' na nntyuii' ljeii na toco ts'a'

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Jnda jnda seinei' Jesús ñ'oommei', quia jo' jluee'e' ts'ondaa Galilea, tjaa' ts'ondaa Judea, xndyaa' jndaa Jordán. 2 Jndyendye nn'a' ty'entyjo naxee'e'. Ndo' sein'maa' cha'tso nn'a'wii jo' jo'.

3 Quia jo' jla'candyoo'ndye nn'a' fariseos na m'aa' na ñecal'ana xje' jom. Ta'x'eena nnoom:

—¿Aa wanaa' na nntseyuii' ts'a' ljeii na tocoom ñ'e' scoom'm nc'e mei'nquia na seitjoñe tsa'ñee' nnoom?

4 T'o Jesús ndaana:

—Cwa'ti jnda jla'na'yo' ljeii 'naa' Ty'oots'om na matseinei'na' chiuu to'jñee' na tquee' cha'tso. Matsona': “S'aa' tsa's'a ñ'e' tsa'scu.”

5 Mati matso ljeii'ñee': “Macwe' jo' n'ndii tsa's'a tsotyee', tsoñee' ndo' nnc'oomtyee' ñ'e' scoom'm. Wendye na'ñee' ñ'e'cwii sei' nla'xma'na.”

6 Jo' chii tacala'xma'na na we ts'a'. Ndo' nc'e na luaa' seijndaa'ñe Ty'oots'om, jo chii ticatsona' na cwe' ts'a' nntseyuii' cantyja na m'a'na.

7 Ndo' ta'x'eena nnoom:

—Quia jo' ¿chiuu na sa'ntjom Moisés na wanaa' na nntyuii' ljeii 'naa' ts'a' ñ'e' scoom'm, jnda jo' ya na ca'ñee' juu?

8 T'oo' ndaa' na'ñee':

—Nc'e na 'o jee' quie' n'om'yo', jo' chii tquiaa Moisés na wanaa' na nntyuii' ljeii 'na'yo' ñ'e' lcuu'yo'. Saa nchii laa'ti' teijndaa' najndyee. 9 Ja matsjo' ndaa'yo', juu tsa's'a na nntseyuii' ljeii na toco ñ'e' scuu' ndo' nncoco ñ'e' cwiiche' yuscu, matsona' na cwe' m'aa'ya ñ'e' yuscu'ñee'. Wanaa' na nntseyuee'e' ljeii 'naa' ñ'e' scoom'm xe' na m'aa' tsa'ñee' ñ'e' cwiiche' tsa's'a. Ndo' mei'cwi'ñee'che' ts'a' na nncoco ñ'e' cwii yuscu na jnda tyuii' ljeii 'naa' ñ'e' saa', tsa'ñee' matseijndaa'ñena' na cwe' m'aa'ya' ñ'e' yuscu'ñee'.

10 Já nn'a' na cwila'jomndyô ñ'e' Jesús l'uuyâ nnoom:

—Xe' luaa' waa na nntseye'na' ts'a' ñ'e' scoom'm, quia jo' yati na tincoco ts'a'.

11 Tso Jesús ndaayâ:

—Ticha'tsondye nn'a' nnda' nla'candana ñ'oomwaa'. Cwe' ñejndaa' nn'a' na nnda' nla'candana nc'e na jnda tquiaa Ty'oots'om na ljo'. 12 Ee m'a' nn'a' na ticonco nc'e maxje' tuiindyena na titjoondyena yuscu, ndo' nt'omche' ticonco nc'e na tuii nasei joona cha titjoondyena yuscu. Saa m'a' nt'omche' nn'a' na cwila'jndaa'ndye che'nquiee na ticonco ee ñe'candy'e'ntjomna nnom Ty'oots'om na m'aa' cañoom'luee. 'Ñee' juu ts'a' na matsei'no' ndo' nnda' nntseicandá ñ'oomwaa', catseicana'.

Matio'naa'ñe Jesús yonch'u

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Tquiocho nn'aⁿ yonch'u na m'aaⁿ Jesús na nntioom ts'oqⁿ nacjoona ndo' na nntseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿna. Saa já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê jla'tiaa'â nn'aⁿ na tquiocho yonch'u'ñeeⁿ. ¹⁴ Quia jo' tso Jesús:

—Ca'ndye'yo' na quiontyjaa' yonch'u ja. Tilantycwi'yo' joona, ee matseijomna' joona cha'na nn'aⁿ na cwiñe'quiandyé na matsaⁿntjom Ty'o^ots'om naquii' n'om.

¹⁵ Ndo' tioom l'oqⁿ nacjoo yonch'u'ñeeⁿ, jndaⁿ chii jlueeⁿeⁿ jo' jo'.

Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Cwiicheⁿ xuee jndyotseicandyoo'ñe cwii ts'aⁿ na titquieeñe na m'aaⁿ Jesús. Tax'ee tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—'U Maestro na ya ts'aⁿndyu', ¿aa waa cwii nnom na yati na tseixmaⁿya na cats'aa cha nnc'o'ñeⁿ na ticantycwii na wando'a?

¹⁷ T'o Jesús nnom:

—¿Chiuu na matsaⁿ na ya ts'aⁿndyo ja? Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na jeeⁿ ya ts'aⁿñe macandaⁿ nquii Ty'o^ots'om. Saa 'u je', xeⁿ ñe'cja'quiee'ndyu' cantyja na ticantycwii na wando' macaⁿna' na catseicandaⁿ chiuu t'maⁿ ljeii na matsaⁿntjomna' na tqueⁿ Ty'o^ots'om.

¹⁸ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Cwaaⁿ ljeii?

T'o Jesús nnom, tsoom:

—Tintseicue' ts'aⁿ. Tinc'om'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ cantu nacjoo' ts'aⁿ. ¹⁹ Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo'. Ndo' c'oom' na wi' ts'om' nc'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.

²⁰ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandaya xjeⁿ na cachjoondyo'chaⁿ. ¿Aa waa na matseitjootina' ja na cats'aa?

²¹ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ 'u ñe'catseicandaⁿñ'eⁿ, quia jo' cja', cajndaⁿ cha'tso 'naⁿ na niom. Quiaa' s'om'ñeeⁿ ndaa ndyeñeeⁿ quia jo' nnc'oom' na tyandyu' cañoom'luee. Ndo' candyo'tseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ na mats'aa.

²² Jndaⁿ na jndii tsaⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿ, mana tjaaⁿ na chjoo' ts'oom ee jeeⁿ ndya' tyañe.

²³ Quia jo' tso Jesús ndaa já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê:

—Nndye'yo' nntsjoⁿ na mayuu'cheⁿ jeeⁿ jndei'na' ncju'cjeñe cwii tsaⁿtya na nntsaⁿntjom Ty'o^ots'om jom. ²⁴ Mati matsjootya ndaa'yo', jndei'tina' na nncju'cjeñe cwii tsaⁿtya na nntsaⁿntjom Ty'o^ots'om jom, nchiiti na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'ee tsei'nchquia.

²⁵ Quia na jndyaⁿyâ ñ'oomwaa', jeeⁿ seiñ'eeⁿna' já. Tyotax'aⁿyâ ndaa ntyjaⁿyâ, l'uuyâ:

—¿Quia jo' ñeeⁿ ts'aⁿ nndaⁿ nlui'n'maaⁿñe?

²⁶ Nty'iaa' Jesús ndaaⁿyâ, tsoom:

—Tijoom candaⁿ nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ. Saa Ty'o^ots'om cha'tso nndaⁿ nnts'aaⁿ.

²⁷ Ndo' tso Pedro nnoom:

—Ta, canty'ia', já jndaⁿ ndyaⁿyâ cha'tso cha ndaaⁿ nla'jomndyô ñequio ts'iaaⁿ 'naⁿ. ¿Aa waa naya 'naaⁿyâ?

²⁸ T'o Jesús ndaaⁿyâ, tsoom:

—Nndye'yo' nntsjoq, mayuu'cheⁿ quia na nncue'ntyjo xjeⁿ na nncuaaxco tsjoomnancue, mati ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncjocajma^{'ya} ndio 'na^{'ya} yuu na nntseit'maa^{'ñena} ja. Ndo' 'o na jnda['] macwila'jomndyo' ñ'e^{'ndyo} mati maniom canchoo'we ndio 'na^{'yo} na nntsaacwindyuaandyo' na nntu'xe^{'yo} canchoo'we ntmaa['] nn'a^{'n} ntseinda Israel. ²⁹ Ndo' ticwii cwii ts'a^{'n} na jnda['] 'ndii waa' oo ti'nquio oo ndyencjo oo tsotye oo tsondyee oo scuu' oo ntseinda oo ndyuaa' nc'e na jnda['] jndyoquiee'ñe cantyja 'na^{'ya}, tsa^{'ñee} cwii sia^{'nto} ndii' nncō'ñoom na nleinoom cantyja na jnda['] 'ñee^{'n}. Ndo' nnaa^{'n} na ticantycwii na wanoom'm. ³⁰ Ee majndye nn'a^{'n} m'a^{'n} je' na cwila'tiuu nquiee na t'ma^{'n} cwiluiindyē, saā nncue'ntyjo na mancju'cjena' joona. Ndo' jndye nn'a^{'n} m'a^{'n} je' na maju'cjena' joona, saā ndanquia nntseiwendyena' joona.

20

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naa' na'ntjom

¹ Seinei'ti Jesús ñ'oom tjañoom', tsoom:

—Juu na matsā'ntjom Ty'oots'om cañoom'luee, matseijomna' juuna' cha'na cwii patrom na waa ntjoom'. Cwitsjoom tjalal'ue patrom'ñee^{'n} na'ntjom na nnc'ooquie' ts'iaa^{'n} 'naa^{'n} a^{'n}. ² T'ma^{'na} ñ'e^{'n} na'ntjom 'naa^{'n} a^{'n} na nnto'ñoomna cwii denario na cwii xuee cha'xje^{'n} cwita'ntjom nn'a^{'n}. Jnda['] chii jñoom joona na waa ntjoom'm. ³ Cha'na ñjee^{'n} na cwitsjoom tjaa^{'n} xcwe quii' tsjoom, jo' jo' ljeii^{'n} nt'omche^{'n} nn'a^{'n} na cwe' mandil'. ⁴ Tsoom ndaana: “Cwa catsa'yo' na waa ntjom 'na^{'ya} na nl'a'yo' ts'iaa^{'n}. Ja nntioml'uaya 'o cha'xje^{'n} na matsona'.” Mana ty'e na^{'ñee}. ⁵ Cha'na quia-jmei^{'n} matjannda' patrom'ñee^{'n} quii' tsjoom. Ljeii^{'n} nt'omche^{'n} na'ntjom. Ndo' majo'ti s'aa^{'n} cha'na ndyee na matmaa^{'n}. ⁶ Manncuee' na 'om na matmaa^{'n}, tjannaa^{'n} a^{'n} quii' tsjoom. Mañoomche^{'n} na ljeii^{'n} na cwe' m'a^{'che}. Tsoom ndaana: “¿Chiuu na meii^{'n} chaa' xuee ñjaa^{'n} m'a^{'yo} na tjaa ts'iaa^{'n} cwil'a'yo'?” ⁷ Jluena nnoom: “Mayuu', ee tjaa 'ñee^{'n} cotsa'ntjom jâ.” Tsoom ndaana: “Cwa catsa'yo', nl'a'yo' ts'iaa^{'n} 'na^{'ya} na waa ntjoomya. Ja nntioml'uaya 'o cha'xje^{'n} na matsona'.” Ndo' mati ty'e na^{'ñee}. ⁸ Quia na jnda['] tmaa^{'ncue} tso patrom nnom moso tquiee 'naa^{'n} a^{'n}: “Cwa^{'n} na'ntjom m'a^{'n} ndo' cationl'ua' joona. Cato'jndyee' ñequio joo nn'a^{'n} na ty'equie' na macanda. Tcuu cjaana' hasta nncuee'cañoomna' nn'a^{'n} na ty'equie'jndyee.” ⁹ Quia jo' tquiontyjaa' nn'a^{'n} na ty'equie' ts'iaa^{'n} cha'na 'om na matmaa^{'n}. Ticwii cwii joona to'ñoomna cwii denario cha'xje^{'n} na nncwantjom ts'a^{'n} na cwii xuee. ¹⁰ Ndo' quia tuee'cañoomna' nn'a^{'n} na ty'equie'jndyee ts'iaa^{'n}, jla'tiuuna na joona jndyeti nnta'ntjomna. Saā mati ticwiindyē joona to'ñoomna cwii denario. ¹¹ Jnda['] na to'ñoomna s'om'ñee^{'n} to'na na tyola'ncjoo'ndyena nacjoo' patrom 'naa^{'na}. ¹² Jluena: “Joo na^{'m} a^{'n} na ty'equie'na ts'iaa^{'n} na macanda, ñecwii hora l'ana ts'iaa^{'n}, saā 'u ñe'cwii xje^{'n} mache' ñ'e^{'ndye} joona cha'xje^{'n} ñ'e^{'ndyo} jâ. Ndo' jâ tyolajndaayâ meii^{'n} chaa' xuee, tyolaquii n'oo^{'nyâ} meii^{'n} jee^{'n} jmei^{'n} nquiuyâ.” ¹³ T'o patrom nnom cwii joo na^{'ñee}, tsoom: “‘U re, tjaa'na^{'n} na seitjoondyo njom'. ¿Aa nchii t'maa^{'ya} ñ'e^{'ndyu} na cwii denario nncwantjom' cha'xje^{'n} quita'ntjom nn'a^{'n}? ¹⁴ Co'ñom' s'om 'na^{'n}, cja'to' wa'. Nncō ntyjii xe^{'n} ljo'yu nntioml'uaya 'u ñequio cwii^{'che} tsa^{'m} aa^{'n} na teiniom' tjaquiee' ts'iaa^{'n}. ¹⁵ ¿Aa ticatsetiuu' na wanaa^{'n} na nnts'aa cha'xje^{'n} na l'ue ts'o^{'o} ñequio s'om 'na^{'ya}? ¿Aa matsei'candya' ts'om' s'om

na ja titseintycwi'a?" ¹⁶Jo' chii luaa ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Nn'aⁿ na ticala'tiuu na t'maⁿ cwiluiindy ljo'yu nntseit'maaⁿñe Ty'oots'om joona cha'xjeⁿ matseit'maaⁿñe nt'omcheⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwila'tiuu nquiee na t'maⁿ cwiluiindy, quia nleitquioo' na ljo'yu la'xmaⁿna jo nnom Ty'oots'om ñequio meíⁿnquia nn'aⁿ.

Matseicandiinna' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷Yocheⁿ na njom Jesús nato na wjaⁿ Jerusalén, tjachom já na canchoo'wendyô cwii ntyja na ñencjooyâ. Tsoom ndaayâ:

¹⁸—Queⁿyo' cwentá, je' tsawaaya Jerusalén. Ndo' ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, jo' jo' ññequiaa ts'aⁿ cwentá ja luee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Naⁿñeeⁿ nl'ana na nnt'uiityeⁿna' ja na nnc'io. ¹⁹Ññe'quiána cwentá ja luee nn'aⁿ na nchii judíos na nla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ja. Nntjaa'na ja ndo' nnty'ioomna ja ts'oom'naaⁿ na nnc'io, saá xuee jndá ndyee nncwandô'xco.

Tsondyee Jacobo ñ'eⁿ Juan tcaaⁿ cwii naya

(Mr. 10:35-45)

²⁰Scuu' Zebedeo ñequio ntseinaaⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan tquiola'candyoo'ndyena na m'aaⁿ Jesús. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom na tcaaⁿ cwii naya. ²¹Tso Jesús nnoom:

—¿Ljo' l'ue ts'om'?

T'ô yuscu'ñeeⁿ nnom, tsoom:

—Quia na nncue'ntyjô na nntsa'ntjom', quiaa' ñ'om' na we ntseindaaya nmeiiⁿ nluiit'ma'ndyena ñ'eⁿndyu'. Cwii joona nnc'oom ts'ô' ntyjaya ndo' cwiicheⁿ nnc'oom ts'ô' ntyjatymaaⁿ.

²²Saa t'ô Jesús ndaa we naⁿñeeⁿ, tsoom:

—'O ticala'ngⁿyo' ljo' cwitaⁿyo'. Juu nawi' na nncwinooⁿ, ¿aa ndaa nnaⁿndyo'? Ndo' ¿aa ndaaⁿ njoya n'om'yo' na nncwje'yo' cha'xjeⁿ na jndá ljoya ts'ooⁿ na nnc'io?

T'ooⁿna nnoom, jluena:

—Nndaa.

²³Jom tsoom ndaana:

—Mayuu' juu nawi' na nncwinooⁿya, nncwinom'yo'. Ndo' cha'xjeⁿ na cwiljoya ts'ooⁿ na nnc'io mati macaⁿna' na caljoya n'om'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o. Saa titseixmaⁿya na nntseijndaa'ndyo' ñeeⁿ juu nncwacatyeeⁿ ntyjaa'a ntyjaya oo ntyjatymaaⁿ. Nquii Tsotyaya ññequiaaⁿ naya'ñeeⁿ ndaa joo nn'aⁿ na jndá seijndaa'ñe na nnto'ñoom juuna'.

²⁴Ndo' cwiicheⁿ quindyô já na cwila'jomndyô ñ'eⁿ Jesús, quia na jndyaayâ ñ'oom na tcaⁿ yuscu'ñeeⁿ, jeeⁿ tyola'wjaayâ nacjoo we nn'aaⁿya naⁿñeeⁿ. ²⁵Ndo' naljo', tqueeⁿ Jesús cha'tsondyô na m'aaⁿ. Tsoom ndaayâ:

—'O manquiu'yo' na nquiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cwii cwii ndyuaa cwila's'andyena ndaa nn'aⁿ na cwiit'ntjomna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'ma'ndye cwiqueⁿna xjeⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿna. ²⁶Saa quii'ntaaⁿ 'o ticatsona' na luaa' nl'a'yo'. Ee meíⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ 'o na ntyjaa' ts'om na nnc'oom na t'maⁿñe naquii' ntaaⁿyo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na catseixmaaⁿ ts'aⁿ na mandi'ntjom ndaa nc'iaa'. ²⁷Ndo' ñeeⁿ cwiindyô 'o na maqueⁿ ts'om na nlco'nnomna' juu jo ndaa'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona'

na c'oom cha'cwijom moso 'naⁿ'yo'. ²⁸ Maluaa' na jndyoo ja na cwilui-indyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jndyoo na nndi'ntjona ndaa nn'aⁿ nchii na ndyentjom nn'aⁿ nooⁿ. Ndo' jndyoo na nñequiaandyo na c'io na nntiooⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, cha ndyaandyena na nnt'uii jnaa'na joona.

Sein'ma' Jesús we tsa'nchjaa'

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Quia na saacaluii'â naquii' tsjoom Jericó, tquiontyjo cwii tmaaⁿ nn'aⁿ naxeⁿ Jesús. ³⁰ Jo' jo' 'ndyoo nato meindyuaandye we na'nchjaaⁿ. Quia na jndyena ñ'oom na juu Jesús mawinoom jo' jo', jla'xuaana, jluena: —'U Ta, na cwiluiindyu' jndacantyjo David, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyô já.

³¹ Saá nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jla'tia'na na'nchjaaⁿñeeⁿ. Ñe'cala'cheⁿna naⁿñeeⁿ, saá yacheⁿ jndei tyola'xuaa, jlué:

—'U Ta, na cwiluiindyu' jndacantyjo David, c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyô já.

³² Tjameintyjee' Jesús, t'maaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsoom ndaana:

—¿Ljo' l'ue n'om'yo' na nnts'aaya 'o?

³³ T'oo na'nchjaaⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Jeeⁿ 'u ta, toom cwe' ndaa nnty'iaayá.

³⁴ Quia jo' Jesús ty'oom na wi' ts'oom joona. Tye'nquioom'm lua'ndaana. Mañoom' teitquioona. Ty'entyjona naxeeⁿeⁿ.

21

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Quia na jnda teindyoo'â Jerusalén, na ndyoo' ta na jndyú Olivos, squiaayâ tsjoom Betfagé. Jñom Jesús we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñé. ² Tsoom ndaana:

—Catsaque'yo' tsjoom chjoo ndyeyu jo ndaa'yo'. Jo' jo' mantya nliu'yo' cwii snomxquie na ñjomyo', mati ñ'eⁿ jndayo'. Calacanaⁿ'yo', quiocho'yo' jooyo' na m'aaⁿya ñjaaⁿ. ³ Ndo' xeⁿ nncwax'ee ts'aⁿ ndyue'yo' chiuu na cwitsacho'yo' quioo' ntsmeiiⁿeⁿ, luaa candu'yo' nnoom: “Nquii Ta tjoñé jooyo'.” Quia jo' mañoom' nñequiaa ts'aⁿ na nquiocho'yo' jooyo'.

⁴ Luaa' tuii cha catseicandañena' ñ'oom na seineiⁿ profeta, luaa seiljeiⁿ:

⁵ Candu'yo' ndaa nn'aⁿ tsjoom Sión:

“Queⁿ'yo' cwenta macwjee'cañoom nquii rey na cwiluiñe na matsa'ntjom 'o,

ticatseit'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ, ee cwe' snom wa'ljoom.

Snom chjoo, quioo' na maxjeⁿ ts'iaaⁿ na nnchuu xuú.”

⁶ Quia jo' we naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, ty'ena, l'ana cha'xjeⁿ ñ'oom na tsoom ndaana. ⁷ Tquie'ñ'omna snomxquie'ñeeⁿ ñequio jndayo'. Ndo' tioona liaana nanqueⁿ quioo'ñeeⁿ, chii tjawa'ljoom. ⁸ Jndyendye nn'aⁿ ty'eñ'eeⁿna ñ'eⁿ Jesús. Nt'om naⁿñeeⁿ tyola'n'meiⁿna liaana ts'om nato yuu na wjaⁿ. Ndo' nt'om nn'aⁿ tyotyje luee n'oom, tsá'na joona' ts'om nato. ⁹ Nn'aⁿ na 'oojndyee ñequio nn'aⁿ na 'oontyjo t'na tyola'xuaana, tyoluena:

—Matseit'maaⁿñena' nquii rey na cwiluiñe jndacantyjo David. Matio'naaⁿñena' nqueⁿ na macwjee'cañoom ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Ty'ooots'om. Matseit'maaⁿñena' jom nandye cañoom'luee.

¹⁰ Quia na tjaquiee' Jesús Jerusalén jeeⁿ t'maⁿ seits'eiina' naquii' n'om cha'tsondye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Tyoluena ndaaⁿ nc'iaana:

—¿Ñeeⁿ ts'aⁿ tsaⁿm'aaⁿ?

¹¹ T'o^o nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ jñoom Jesús. Cwiluiñê profeta na jnaaⁿ tsjoom Nazaret ts'ondaa Galilea.

Macwji' Jesús nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Tjaquiee' Jesús wats'om t'maⁿ, jleintyjo^o cha'tso nn'aⁿ na cwindaa ndo' na cwila'jnda 'naⁿ jo' jo'. Seicantqueeⁿ meiⁿsa 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om ndo' majo'ti s'aaⁿ ñequio ntsulaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindaa cantu'. ¹³ Tsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Waa ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om na matsona': “W'aya jndyuna' w'aa yuu na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'ooots'om”, saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjo' yuu na cwicatoo'ndye naⁿcanty'ue.

¹⁴ Ndo' naⁿnchjaaⁿ ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', tqwie'cañomna wats'om t'maⁿ na m'aaⁿ Jesús. Sein'maaⁿ joona. ¹⁵ Saaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'moo^o ljeii na tqeⁿ Moisés nty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ na matsein'maaⁿ nn'aⁿ. Ndo' mati tyondyena na tyolaxuaa yocanch'u na tyolue: “Matseit'maaⁿñena' nquii rey na cwiluiñe jndacantyjo David.” Quia jo' t'maⁿ jla'wjee naⁿñeeⁿ jom. ¹⁶ Jluena nnoom:

—¿Aa ticandi' ljo' cwilue yocanch'um'aⁿ?

T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Mandiia. Ndo' 'o, aa tijoom ñejla'naⁿyo' ljeii 'naaⁿ Ty'ooots'om na matsona':

'U jndaⁿ seijndaa'ndyu' na yonch'u ñequio yo'ndaa na ndicwaⁿ cwintei' joona nlaⁿt'maaⁿndyena ja ñequio na xcwee' n'omna.

¹⁷ Mana 'ndii Jesús joona, jlueeⁿeⁿ tsjoom Jerusalén, tjaaⁿ tsjoom chjoo Betania. Jo' jo' ljo^oñê natsjom.

Tju' Jesús ñ'oomwi' nacjoo' ts'oom higuera

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Teincoo cwiiⁿcheⁿ xuee wjaalcweeⁿeⁿ tsjoom Jerusalén. Jndyo na ñejnoom'm. ¹⁹ Nty'iaaⁿaⁿ cwii ts'oom higuera na meintyjee' lndyoo nato. Tjatseicandyoo'ñê saaⁿ ljeiiⁿ na meiⁿcwiiⁿ tã higo tjaa na cantyja, macanda tscó na ntyjoo. Tso Jesús nacjoo' ts'oom'ñeeⁿ:

—Tajom xuee cwii nntsa'nnda' tã.

Mañoom' tjacaaⁿ ts'oom higuera'ñeeⁿ. ²⁰ Ndo' já nn'aⁿ na cwilajom-ndyô ñ'eⁿ Jesús, quia na nty'iaayâ na tuii na luaa', jeeⁿ tjawee' n'ooⁿyâ. Tax'aayâ nnoom:

—¿Chiuu waayuu na mañoom' tjacaaⁿ ts'oom higerawaa'?

²¹ T'o Jesús ndaayâ, tsoom:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo^o, xeⁿ na cwilayu'ya n'om'yo' ndo' tic'om'yo' na we waa na cwila'tiuu'yo', nndaⁿ nl'a'yo' cha'na s'aaya ñ'eⁿ ts'oom higerawaa'. Ndo' nchii macandaⁿ jo' saaⁿ meiⁿnquia na nquii'yo' na jeeⁿ jndei'na' nndaⁿ nl'a'yo'. Nnts'aana' cha'cwijom na ndu'yo' nnom sjowaa': “Quindyô' ñjaaⁿ. Cju'na' 'u ts'om ndaaluee,” maxjeⁿ nndaⁿ nna'ndyo'. Meiiⁿ waa cwii na jeeⁿ jndei'na' na cwiwinom'yo',

hasta matseijomna' cha'na cwii sjo t'maⁿ nquiu'yo' saā nndaā nnaⁿndyo' ñ'eⁿ juuna'. ²² Ee cha'tso na cwitaⁿ'yo' na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om, xeⁿ tyeⁿ cwilayu'yo', maxjeⁿ nnto'ñoom'yo' cha'xjeⁿ na cwitaⁿ'yo'.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tjaquiee'nnda' Jesús wats'om t'maⁿ. Yocheⁿ na ma'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ jo' jo', ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo ndaaⁿ nn'aⁿ judíos tquiontyjaa'na jom. Ta'x'eena nnoom, jlueⁿ:

—¿Ñeeⁿ najndei ñ'eⁿ na mache' na nmeiiⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ juu tquiaa na matsei'xmaⁿ najndu'?

²⁴ T'o Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Mati ja nncwax'aya cwii ñ'oom ndaa'yo'. Xeⁿ nnt'o'yo' juuna' quia jo' mati ja nntsjoo ndaa'yo' ñeeⁿ juu tquiaa najndu na nmeiiⁿ mats'aa.

²⁵ Quia jo' tax'eeⁿ ndaana, tsoom:

—Na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najndei na tyotseixmaaⁿ? ¿Aa na m'aaⁿ Ty'oots'om jnaⁿna' oo aa nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ?

Quia jo' to'na, tyo'maⁿ che'nquieena ñ'eⁿ nc'iaana, tyoluena:

—Jeeⁿ sa ¿chiiu nnt'ooyoo na luaa' mawax'eeⁿ? Ee xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, quia jo' majo'to nntsoom ndaaya: “¿Chiiu na ticalayu'yo' ñ'oom na tso Juan?” ²⁶ Saā xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ, nndaā nlco'wi'na' jaa nl'a nn'aⁿ na jndyendye, ee cha'tsondye joona cwila'yu'na na Juan cwiluiñê ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om.

²⁷ Jo' chii t'oona nnom Jesús, jlueⁿ:

—Jeeⁿ ticaliuuyâ.

Tso Jesús ndaana:

—Aa ya, mati ja xocatsjoo ndaa'yo' yuu jnaⁿ najndei na matseixmaⁿ ya na s'aa ya nmeiiⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ we ntseinda ts'aⁿ

²⁸ Quia jo' tsoi Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa na tjañoom' na manntsjo. T'oom cwii ts'aⁿ. Tyom'aⁿ we ntseinaaⁿ yonom. Tjantyjaa'aⁿ ts'aⁿ na tuiñejndyee, tsoom nnom: “U re jndaaya, cja' je' catsa' ts'iaaⁿ na waa ntjoomya.” ²⁹ T'o tsaⁿñeeⁿ, “Ja, ta, maxjeⁿ ticjo.” Saā jndaⁿ je' seichuii'na' na seitiuu, tja tjacats'aa ts'iaaⁿ. ³⁰ Jndaⁿ chii tjantyjaa'aⁿ cwiicheⁿ jnaaⁿ. Majo'ti tsoom nnom tsaⁿ na jndaⁿ we. T'o tsaⁿñeeⁿ nnoom: “Aa ya, ta, joya.” Saā tícjaa. ³¹ Ndo' tax'ee Jesús, tsoom:

—Candu'yo' je', ¿Cwaaⁿ cwii na wendye joona s'aa yuu na l'ue ts'om tsotyena?

Jlue naⁿñeeⁿ:

—Juu jnaaⁿ na tjantyjaa'ñeeⁿ.

Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo, na nquiee naⁿcwito'ñoom s'om ndo' mati lculjaa' tyuaa'ti ññe'quiandyena na nntsā'ntjom Ty'oots'om naquii' n'omna, nchiiti 'o. ³² Ee tyjee'cañoom Juan quii'ntaaⁿ'yo' na tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja na maty'iomyana' saā 'o maxjeⁿ ticalayu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ñequio lculjaa', joona jla'yu'na ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. 'O tqueⁿ'yo' cwenta na ljo' saā chaa' l'uu lcwe' n'om'yo' na nlayu'yo' ñ'oom na tjei'yuu'ñê.

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Candyeyo' je' cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom': Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ ndyuaaⁿ niom. Tcoom'm l'oo uva. S'aaⁿ tiom ndiocheⁿ. S'aaⁿ peila na nnc'ocue ndaa na jnda 'ndiindyena tauva. Mati s'aaⁿ cwii tatsiaⁿndye na nljo ts'aⁿ na nnts'aa cwenta ntjom'ñeeⁿ. Jnda chii tiom cwenta ntjom'ñeeⁿ luee nn'aⁿ na nl'ayana ts'iaaⁿ. Quia na ncue' taa' ntjom, nnc'o'ñoom na tseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ. Jnda na seijndaa'ñê cha'tso nmeiⁿ, tjaaⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. ³⁴ Ndo' quia tue'ntyjo xjeⁿ na jnda tquie ta, jñoom mosoom'm na m'aⁿ na n'ñeeⁿ na c'oocachona ta na tantjom tyuaaⁿaⁿ. ³⁵ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ jo' jo' jla'cjaa lueena moso'ñeeⁿ. Cwii tsaⁿñeeⁿ tjaa'na jom. Cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ jlacuee'na jom. Ndo' cwiicheⁿ tsaⁿ na jnda ndyee tyojñomna ljo'. ³⁶ Quia na jndii patrom na luaa', majndyeti mosoom'm jñomnaaⁿaⁿ na m'aⁿ na n'ñeeⁿ. Saa majo'ti tjoomna l'a na n'ñeeⁿ.

³⁷ 'Na cwii macanda jñoom jnda nqueⁿ ee seitioom naquii' ts'oom: "Ti'jndaaya luaa, nla't'maaⁿndyena juu." ³⁸ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ quia nty'iaana jnda nquii patrom'ñeeⁿ, jluena ndaa nc'iaana: "Luaa' jnda nquii patrom. Tsaⁿm'aaⁿ nnaaⁿaⁿ tyuaawaa. Cwa nlacuaa'a jom cha nljo 'naaⁿaⁿ luaa jaa." ³⁹ Ndo' t'uena jom, tjeii'na jom nnom ntjom. Jo' jo' jla'cuee'na jom.

⁴⁰ Quia jo' tax'ee Jesús ndaa na n'ñeeⁿ, tsoom:

—Quia na nncwjee'nnda' nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ ntjom'ñeeⁿ, ¿ljo' cwilatiuu'yo' na nnts'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ nnom tyuaaⁿaⁿ?

⁴¹ Jluena nnoom:

—Xoc'oom na wi' ts'oom na n'ñeeⁿ, maxjeⁿ nntseicwjeⁿ na n'ñeeⁿ na jeeⁿ tia nn'aⁿndyena. Ndo' nñequiaaⁿ ntjoom'm luee nt'omcheⁿ nn'aⁿ na joo nñe'quia na tantjom tyuaaⁿaⁿ quia na nncue' ntjom.

⁴² Quia jo' seinei'ti Jesús ndaa na n'ñeeⁿ cwii ñ'oom na seijoom'ñeeⁿ cheⁿnqueⁿ na tsjo' na ya jom. Tsoom:

—¿Aa tijoom ñejla'na'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'oqots'om na matsona'?:

Majuuto tsjo' na tixocwil'ue nquiu luañe na cwil'a tsiaⁿtsjo',

jnda mawacatyee'na' nqui tsiaⁿtsjo'.

Nquii Ta Ty'oqots'om seijndaa'ñê na ljo'.

Ndo' jeeⁿ cwijaawee' n'oo'ya na cwinty'iaaya na luaa' tuii.

⁴³ Jo' chii candyeyo' nntsjo, juu na laxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'oqots'om, nncwjeeⁿeⁿ naya'ñeeⁿ luee'yo', ndo' nñequiaaⁿ na nt'omcheⁿ nn'aⁿ n'laxmaⁿna juuna'. ⁴⁴ Ndo' mati cantyja 'naaⁿ tsjo'waa' na seinⁿya ndaa'yo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tileicatsei'noⁿ cantyja 'na'ya, nlco'wi'na' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na toomñe na tiooñe nacjoo' tsjo'. Saa ts'aⁿ na tiñe'catseyiu' ñ'eⁿndyo maxjeⁿ nlco'wi'na' jom quia na nncue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeⁿ Ty'oqots'om nn'aⁿ. Quia jo' nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tioo cwii tsjo' t'maⁿ nacjoo' na seitiuujndaana' juu.

⁴⁵ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos, jnda na jndyena ñ'oom tjañoom'meiⁿ na seineiⁿ Jesús, jla'noⁿna na cantyja 'naaⁿna tjeiiⁿeⁿ ñ'oomwaa'. ⁴⁶ Jo' chii seijmeiⁿna' joona na ñe'cat'uena jom. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye. Ee na n'ñeeⁿ cwitjeii'na cwenta na jom cwiluiiñe profeta.

22

Ñ'oom tjañoom' cantyja na toco ts'a'

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' seineiⁿnda' Jesús ndaa ntyee na cwiluitquiendye ñequio ndaa nn'aⁿ fariseos. Tsoom ndaana:

² —Juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om nandye cañoom'luee, matseijomna' juuna' cha'na cwii rey na t'maⁿ xuee s'aa na ncoco ti'jnda. ³ Jñoom mosoom'm na 'ooca'maⁿna cha'tso nn'aⁿ na jnda jndye na nnquiola'jomndye. Saa naⁿñeeⁿ tiñe'quiontyjaa'na. ⁴ Jñomnaaⁿaⁿ nt'omcheⁿ mosoom'm, tsoom ndaana: “Candu'yo' ndaa nn'aⁿ na jnda t'maa'yâ na nla'jomndyena na jnda maya waa. Jnda seicwja quioo'ndyo ñequio nt'om quioo' na jnda seica'maⁿ. Cha'tso jnda teiñ'oom', jo' chii quiona na nla'jomndyena na macoco ti'jndaaya.” ⁵ Saa naⁿñeeⁿ na ty'ecwaⁿ mosoom'm t'calan'oom'ndyena jom. Ty'ena ts'iaaⁿ 'naaⁿna. Cwii tsaⁿñeeⁿ tjaaⁿ ranchoom'm. Cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ tjaaⁿ, tjacajnaaⁿ 'naⁿ. ⁶ Ndo' nt'om naⁿñeeⁿ t'uena mosoom'm, cwajndii' tjaa'na joo hasta jla'cwjeena moso'ñeeⁿ. ⁷ Jnda na jndii' rey'ñeeⁿ chiuu tjoom mosoom'm jeeⁿcheⁿ ndyaa' seilioo'ñê. Jñoom sondaro 'naaⁿaⁿ na c'oola'cwjee nn'aⁿ na l'a nata' mosoom'm. Ndo' nla'cona tsjoom naⁿñeeⁿ. ⁸ Ndo' tsoom ndaa nt'om mosoom'm: “Jnda teijndaa'ya cha'tso cantyja na nleit'maaⁿ na nncoco ti'jndaaya saa nn'aⁿ na jnda tquaaⁿa na nla'jomndye ñ'eⁿndyo, tacatsona' na cwii nntseit'maaⁿndyo joona. ⁹ Je' catsa'yo' nqui nantaa nt'maⁿ, jo' jo' ca'maⁿyo' ticwii cwii ts'aⁿ na nliu'yo', candu'yo' ndaana na quiontyjaa'na ja na macoco ti'jndaaya.” ¹⁰ Quia jo' jlui' moso'ñeeⁿ tyo'oona nqui nantaa. Jla'tjomna cha'tso nn'aⁿ na jliuna. Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye. Ndo' laa'ti' seicatoo'na' w'aa ñequio nn'aⁿ na jla'jomndye na toco jnda rey'ñeeⁿ.

¹¹ Jnda chii tjaquiee' rey quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nncwaaⁿ joona. Ljeiiⁿ ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ na ticwee liaa cha'xjeⁿ liaa cwicwee' nn'aⁿ na cwila'jomndye quia na macoco ts'aⁿ. ¹² Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ: “U re, ¿chiuu tuiiyuu na jndyo'tsei'jomndyu' ndo' ticwe' liaa cha'xjeⁿ na cwicwee' nn'aⁿ quia na macoco ts'aⁿ?” Saa t'candaa nnc'o' tsaⁿñeeⁿ. ¹³ Quia jo' nqui rey tsoom ndaa mosoom'm: “Calaty'eⁿyo' nc'eeⁿ ñequio l'ooⁿ. Catjei'yo' jom ch'eⁿ yuu na jaa'ñe. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nnei'nqueeⁿ ndei'n'oom.”

¹⁴ Seintycwii Jesús ñ'oom, luaa tsoom:

—Majndyendye nn'aⁿ m'aⁿ na macwaⁿ Ty'oots'om, saa tijndye nn'aⁿ na macwjii'ñê cwentaaⁿaⁿ.

Cwita'x'eena 'ñeeⁿ nnom nñe'quiana ts'iaa'ndaana

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Quia jo' ty'e nn'aⁿ fariseos, tyo'maⁿ cheⁿnquieena chiuu ya nl'ana na nnc'omna jom ñequio ñ'oom na matseineiⁿ. ¹⁶ Jo' chii jñoomna nn'aⁿ 'naaⁿna ñequio nt'om nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes na c'oota'jndoondyena Jesús. Ty'e naⁿñeeⁿ, jluena:

—U Maestro, manquiuyâ na 'u ts'aⁿ na xcwee' ts'om', ndo' tiquiquiu'nn'aⁿ ñ'oom na ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'oots'om. Ndo' mati meiⁿ tjaa na coch'eena' 'u ljo' cwila'tiuu nn'aⁿ oo mei'jlo'cheⁿ na cwiluiindyena. ¹⁷ Catsu' ndyaayâ. Chiuu matsei'tiuu': ¿Aa maty'iomna' na catiooⁿya ts'iaa'ndaaya nnom tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, oo aa ticaty'iomna'?

¹⁸ Saa Jesús sei'nooⁿoⁿ natia na cwila'tiuuna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ñe'cal'a'yo' xjeⁿ ja, 'o nn'aⁿ na tixcwe cwitsam'aⁿ'yo'?
 19 Cat'moⁿ'yo' nooⁿ tsjo'ñjeeⁿ na cwitiom'yo' ts'iaaⁿndaⁿ'yo'.

Quia jo' tjeii'na cwii denario, t'mooⁿna juuna' nnoom. 20 Jnda na nty'iaaⁿ'aⁿ, tsoom ndaⁿana:

—¿Ñeeⁿ 'ndyoonnom ñoom nacjoo' tsjo'ñjeeⁿwaa ndo' 'ñeeⁿ xuee' ljei-imeiiⁿ?

21 T'oona nnoom, jluena:

—'Ndyoonnom tsaⁿmats'iaaⁿ luua' ndo' xueⁿeⁿ'ñoom.

Quia jo' tso Jesús ndaⁿana:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaⁿ'yo' nnom tsaⁿmats'iaaⁿ yuu na tseixmaⁿ'na' na nnc'o'ñoom. Ndo' quia'yo' cwentaa' Ty'o^ots'om yuu na tseixmaⁿ'na' cwentaa' nqueⁿ.

22 Jnda na jndyena na luua', jeeⁿcheⁿ ndyaa' tjawee' n'omna. Mana 'ndyena jom, ty'ena.

Cwita'x'leena cantyja na nntando'nnda' nn'aⁿ

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Mañejuu xuee'ñeeⁿ tqwie'cañom nn'aⁿ saduceos na m'aaⁿ Jesús. Nn'aⁿ saduceos cwila'yu'tyeⁿna na xocatando'nnda' nn'aⁿ na jnda tjā. Jo' chii jluena cwii ñ'oom nnoom:

24—'U Maestro, waa ñ'oom na 'ndii Moisés luⁿaya na matsona' xeⁿ tue' cwii tsaⁿ's'a ndo' tjaa'naⁿ ntseinaaⁿ, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñê na tjaa ntseinda xioom t'om. 25 Ndo' quii'ntaaⁿ jā tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom na ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsaⁿtquiee tocoom, ndo' tyuaa' tueeⁿ'eⁿ. Tjaa'naⁿ ntseinaaⁿ ñ'eⁿ scoom'm. Quia jo' ljoñe scoom'm l'õ ti'tyjeeⁿ. 26 Saa majo'ti tjom ts'aⁿ na jnda we, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ ndo' tueeⁿ'eⁿ. Mati tjom ts'aⁿ na jnda ndyee ndo' malaa'ti' hasta ts'aⁿ na jnda ntquiee'. 27 Ndo' jnda tjā cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ mati tue' yuscu. 28 Jo' na ñe'cata'x'aayâ njom', Ta, quia na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tjā, ¿cwaaⁿ cwii na ntquiee'ndye joona scuu' jom? Ee jom ñet'oom scuu cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ.

29 Tso Jesús ndaⁿana:

—'O tixcwe cwitjei'yo' cwenta, ee meiiⁿ na cwila'naⁿ'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na waa saa ticala'noⁿ'yo' ljo' ma'moⁿ'na' meiⁿ cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ. 30 Ee quia na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tjā, taxocunconnda'na, meiⁿ naⁿnom, meiⁿ naⁿlcu. Ee quia jo' nla'xmaⁿ'na cha'na ángeles na m'aⁿ cañoom'luee. 31 Ndo' cantyja 'naaⁿ na nntando'xco nn'aⁿ na jnda tjā, ¿aa tijoom ñe'jla'naⁿ'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om? Luua matsoom: 32 “Ja cwiluiindy Ty'o^ots'om cwentaa' Abraham, ndo' Isaac, ndo' Jacob.” Jo' chii caliu'yo' na cwita'ndo' naⁿ'ñeeⁿ ee jom cwiluiiñê Ty'o^ots'om cwentaa nn'aⁿ na cwita'ndo', nchii cwentaa l'oo.

33 Ndo' nn'aⁿ na jndyendye, quia na jndyena ñ'oommeiⁿ na t'mooⁿ, jeeⁿ tjawee' n'omna.

Ñ'oom na t'maⁿ'ti na matsaⁿ'ntjom Ty'o^ots'om

(Mr. 12:28-34)

34 Jnda na jndye nn'aⁿ fariseos na jnda seicheⁿ Jesús nn'aⁿ saduceos, quia jo' jla'tjomndyena. 35 Ndo' cwiindy joona, ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ta'x'eeⁿ cwii ñ'oom nnom Jesús cha cat'uiina' juu. Tsoom:

36—'U Maestro, naquii' ljeii 'naaⁿ Ty'o^ots'om na tqueⁿ Moisés, ¿cwaaⁿ ñ'oom na t'mati cwiluiiñeⁿ'a'?

37 T'lo Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—“C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'oots'om cwenta', ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ndo' ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om'.” 38 Ñ'oomwaa' jndati tseixmaⁿna' ndo' t'maⁿti matsaⁿntjomna'. 39 Ndo' ñ'oom na jnda we matseijomna' ñ'oom'ñeeⁿ, luaa matsona': “C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.” 40 We ñ'oommeiⁿ laxmaⁿna' x'ee cha'tso ñ'oom' Ty'oots'om na tqeⁿ Moisés ñequio ñ'oom na tyoñe'quia profetas.

Cristo cwiluiñê Jnda Ty'oots'om

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Yocheⁿ na tyoot'oom'ndye nn'aⁿ fariseos, tax'ee Jesús cwii ñ'oom ndaana. 42 Tsoom:

—¿Chiuu cwila'nqⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiñe Cristo? ¿Ñeeⁿ jnda jom?

T'ooona nnoom, jluena:

—Nluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'.

43 Tsoom ndaana:

—Mayuu'. Ndo' nquii David, nc'e na t'moⁿ Espíritu Santo naquii' ts'oom seiljeiⁿ cwii ñ'oom cantyja 'naaⁿ Cristo. Tsoom na juu cwiluiñe na matsaⁿntjom jom. ¿Ljo' ma'moⁿna' na luaa' tsoom? ee seiljeiⁿ:

44 Nquii Ta Ty'oots'om tsoom nnom juu Ta na matsaⁿntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u

hasta xjeⁿ na jnda tsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

45 Nc'e na luaa' matso ljeii'ñeeⁿ, jo' mawax'aya ndaa'yo': “¿Chiuu waayuu na cwiluiñe Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' ee manquiti David tsoom na juu cwiluiñe Ta na matsaⁿntjom jom?”

46 Saa meiⁿcwiindye joona tícandaa nnc'o' ñom meiⁿ ñe'cwii 'ndyoo ñ'oom. Ndo' xuee na tja tjatina' meiⁿcwii ts'aⁿ tícandaa' ts'om na nncwax'eeti ñ'oom ñom.

23

Matseitia' Jesús nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Quia jo' seineiⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye ñequio ndaaⁿ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tsoom:

2 —Nquiee nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos to'ñoomna ts'iaaⁿ na ñeseixmaⁿ Moisés na cwit'mooⁿna ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsaⁿntjomna'. 3 Jo' chii queⁿ'yo' cwenta ñ'oom na cwit'mooⁿna. Ndo' cal'a'yo' cha'tso na cwitsaⁿntjomna na cal'a'yo'. Saa tintsantyjo'yo' cha'na cwil'ana, ee joona ya ñ'oom cwiñe'quiiana saa nquieena ñoomñoom na cwil'ana. 4 Ee joona cwiqueⁿna ñ'oom na jn-dei'na' na cateicandaa'ñe ts'aⁿ. Matseijomna' cha'cwijom cwila'tyeⁿna cwii xuu na jaa' na cwitioona cantya' naⁿñeeⁿ. Saa nquieena nchaa' l'uu nntii'ndyena meiiⁿ ñe'cwii ndaaⁿ lueena na nntei'jndeiina naⁿñeeⁿ. 5 Cha'tso na cwil'ana l'ue n'omna na canty'iaa nn'aⁿ. Ee cwil'ana na jeeⁿ ntmeiⁿ ntjaⁿ na chuu' ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na cwiwityeⁿ can-taana ñequio lueena. Ndo' mati teincooti nmaⁿ 'ndyoo liaateincoo na cwicwee'na nchiiti liaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ. 6 Cwiqueⁿ n'omna na nquieena nncwindyuaandyena nacañoomticheⁿ quia na cwiwee' ncuee.

Ndo' naquii' lan'om cwila'yuundaana ntsula nacañoomcheⁿ yuu na nnt-seit'maaⁿñetina' jooa. ⁷ Jeeⁿ cjaawee' n'omna na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ jooa quia cwiwincwindyena ts'om nataa yuu na jndoo' nn'aⁿ. Ndo' l'ue n'omna na nlue nn'aⁿ na maestro jooa.

⁸ 'Saa 'o tical'ueendyo' na nlue nn'aⁿ na maestro 'o ee cha'tsondyo' ñecwii tmaaⁿ cwilaxmaⁿ'yo' ndo' ñecwii na cwiluiiñe Maestro 'naⁿ'yo', juu Cristo. ⁹ Meiⁿcwii ts'aⁿ tsjoomnancue ticalat'maaⁿndyo' na nndu'yo' nnom na tsotye'yo' juu cha'na quindu'yo' na Tsotye'yo' Ty'oots'om. Ee ñe'cwii m'aaⁿ na cwiluiiñe Tsotye'yo', nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee. ¹⁰ Ndo' meiⁿ tiñe'quiandyo' na nlue nn'aⁿ na 'o cwitsajndyee'yo' ee ñecwii m'aaⁿ na wjaajndyee jo ndaa'yo', nquii Cristo. ¹¹ Juu ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñeti quii'ntaaⁿ'yo', tsaⁿñeeⁿ maxjeⁿ matsona' na candi'ntjoom ndaa'yo'. ¹² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'oots'om juu. Ndo' 'ñeeⁿ juu na maju'ñecje, maxjeⁿ nntseiwe Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ.

¹³ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo' ee cwila'ñ'eeⁿndyo' nn'aⁿ cha xocandaⁿ nnc'ooquiee'ndyena cantyja na matsa'ntjoom Ty'oots'om. Ncjo'yo' tiñe'catsaquiee'ndyo' na jom nntsa'ntjoom 'o, meiⁿ tiñe'quia'yo' na nnc'ooquiee'ndye nt'om nc'ia'yo' cantyja na matsa'ntjoom.

¹⁴ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. 'O mantyo'yo' 'naaⁿ l'oo na cwe' ñe'catjei'to'yo' luee yolcu na jnda tja s'aa. Saa majuu xjeⁿñeeⁿ teincoo ñ'oom cwilanei'yo' nnom Ty'oots'om cha tica'moⁿna' na wi'ndyo'. Cwe' jo' na t'maⁿti nlco'wi'na' 'o quia na nncu'xeeⁿ 'o.

¹⁵ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. 'O jeeⁿ tquia ma'nom'yo' hasta ndaaluee cwiwity'ioo'yo' na cwil'ue'yo' meiiⁿ ñe'cwii ts'aⁿ na nntseijomñe ñ'eⁿndyo'. Ndo' xeⁿ jnda jndaⁿ l'a'yo' na wjaantyjoⁿ cha'na cwil'a'yo' quia jo' wjaañ'oomna' jom na cwajndiiti nnts'aaⁿ. Ndo' na ljo', t'maⁿti nlco'wi'na' jom quii' b'io, nchiiti 'o.

¹⁶ 'Ndo' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ndaaⁿ nc'iaa'yo', mati nnt'uiiwi'na' 'o ee laxmaⁿ'yo' cha'cwijom nchjaaⁿ'yo'. Cwindu'yo' tityeⁿ ñ'oom na maqueⁿtyeⁿ ts'aⁿ nacjoom'm quia na macwjeeⁿeⁿ xuee' wats'om t'maⁿ. Saa tyeⁿti ñ'oom na nncwji' ts'aⁿ xuee' s'om cajaan na ñ'eⁿ teichjoomna'. ¹⁷ 'O jeeⁿcheⁿ ndyaa' ntjei'ndyo', laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na nchjaaⁿ'yo'. ¿Cwaan cwii na we nmeiⁿ t'maⁿti tseixmaⁿna'? ¿Aa s'om cajaan na ñ'eⁿ teichjoom wats'om oo aa nquii wats'om? Juu wats'om t'maⁿti tseixmaⁿna' ee cantyja 'naaⁿ juuna' maqueⁿlju'na' s'om cajaanñeeⁿ. ¹⁸ Mati cwindu'yo' na tityeⁿ ñ'oom na cwe' xuee' tio naquii' wats'om nncwji' ts'aⁿ. Tyeⁿti ñ'oom cwindu'yo' quia na nncwji' ts'aⁿ xuee' seii quioo' na cwitioo nn'aⁿ jo' jo' cwentaa' Ty'oots'om. ¹⁹ 'O jeeⁿcheⁿ nchjaaⁿ'yo'. ¿Cwaan na we nmeiⁿ t'maⁿti tseixmaⁿna'? ¿Aa seii quioo' na cwitioo nn'aⁿ nacjoo' tio, oo aa juu tio? T'maⁿti tseixmaⁿ nquii' tio yuu na cwicantyjo sei'ñeeⁿ ee nc'e juuna' maqueⁿlju'na' sei' na nndaⁿ nnc'oñom Ty'oots'om. ²⁰ Ee ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii' na macwji' xuee' tio naquii' wats'om t'maⁿ, nchii macandaⁿ cantyja 'naaⁿ tio'ñeeⁿ maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ maw'at'maⁿtona' cha'tso 'naⁿ na cwicantyjo nacjoo'na'. ²¹ Ndo' juu ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii' na macwji' xuee'

wats'om t'maⁿ, nchii macanda cantyja 'naaⁿ juuna' maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ mañ'oomna' nquii Ty'o^oots'om ee jom mac'eeⁿ jo' jo'. ²² Ndo' juu ts'aⁿ na maqueⁿtyeⁿ cwii ñ'oom nacjoo' nquii na macwji' xuee' cañoom'luee nchii macanda cwe' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee maqueⁿtyeⁿ ñ'oom, maxjeⁿ mañ'oomna' nquii Ty'o^oots'om ñequio tio yuu na mawacatyeeⁿ.

²³ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqeⁿ Moisés, nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Ee cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'o^oots'om na cwiwe' ntjoom'yo' hasta meiⁿ cwe' tsojñom ts'oomjndya ñequio tscolcoo ñequio lqueeⁿ cameiⁿnom saa ticalacanda'yo' ñ'oom na t'maⁿti naquii' ñ'oom na tqeⁿ Moisés. Ñ'oom'ñeeⁿ ma'moⁿ'na' chiuu na c'om'yo' cantyja na maty'iomyana' ndo' c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ndo' calacanda'yo' ñ'oom na cwindu'yo'. Maxjeⁿ maty'iomyana' na cwiñe'quia'yo' diezmo saa mati calacanda'yo' ñ'oommeiⁿ na t'maⁿti na saⁿntjom Moisés. ²⁴ Matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na cwila'cw'aaⁿndye ndaatioo na cwiwe cha ca'ndiina' quioo' na cajnda^a saa tiqueⁿna cwenta na jo nandye njom cwii quioo' t'maa'ñe na jaato'. Ee jeeⁿ cwiqueⁿndyo' na ñe'cala'canda'yo' ñ'oom na niom nch'unch'u saa tiñe'cala'canda'yo' ñ'oom na t'maⁿti na maca'na'. Jo' chii 'o laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' nato ndaaⁿ nc'ia'yo' saa ncjo'yo' cha'cwijom na nchjaaⁿ'yo' na tiñe'catsa'jndyee'yo' nato'ñeeⁿ.

²⁵ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqeⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo' ee yaya cwilalju'yo' naxeⁿ waso ñequio xio na cwiwil'uee'ndyo' saa ts'omna' cwajndii. Ee nantquie na cwicwa'yo' cwicañjom jo', la'xmaⁿ'na' 'naaⁿ nc'iaa'yo' na cwinty'uee'yo' ee na tiñe'queⁿ cheⁿncjo'yo' xjeⁿ na cwilaqueeⁿ n'om'yo'. ²⁶ 'O nn'aⁿ fariseos cwiluiindyo' cha'cwijom na'nchjaaⁿ. Cata'ndyo'xcwe'yo' jo nnom Ty'o^oots'om quia jo' nnts'aana' cha'cwijom na cwilalju'yo' ts'om waso ñequio xio. Ndo' na ljo' nntseiljoyuna' na lju' ts'omna' ñ'eⁿ naxeⁿ'na'.

²⁷ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqeⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Matseijomna' 'o cha'na ndei'luaa na jeeⁿ canchii' l'a nn'aⁿ, na cwe' nacjoo'na' nnty'iaa' ts'aⁿ na jeeⁿ neiⁿncoo' saa naquii'na' too' ndeii nn'aⁿ ñequio cha'tso nnom na ts'iaaⁿ. ²⁸ Maluaa' matseijomna' cantyja 'naⁿ'yo' ee jo ndaaⁿ nn'aⁿ ndoo' xeⁿ maty'iomyana' ljo' cwil'a'yo', saa naquii' n'om'yo' ñenquii'cheⁿ na we waa na cwil'a'yo' ndo' too'ñ'eⁿ m'aaⁿ natia.

²⁹ 'O nn'aⁿ fariseos ñ'eⁿ 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqeⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o ee cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ ya nn'aⁿndyo'. Ee cwil'a'yo' ndei'luaa profetas ndo' cwilachjoomndyo' ndei'luaa 'naaⁿ nn'aⁿ na ñel'a cantyja na maty'iomyana'. ³⁰ Jnda chii cwindu'yo': "Xeⁿ jaa mam'aa'ya ncuee na ñet'om welooya teiyo, tixocalajomndyo na jla'cwjeena profetas." ³¹ Ndo' na luaa' cwindu'yo' cwitjei'yuu'ndyo' cheⁿncjo'yo' ñ'oom nacjo'yo' na 'o cwiluiindyo' tsjaaⁿ 'naaⁿ nquiee nn'aⁿ na tyola'cwjee profetas. ³² Jo' chii calacanda'yo' chiuu waa na to' jndyee nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuindyo'.

³³ 'O cwiluiindyo' cha'cwijom nda canduulja na jeeⁿ tia cwil'a'yo'. Chiuu nl'a'yo'yo' na ndaaⁿ nluii'ndyo' nawi' na cwitjoom nn'aⁿ na cwi'oo b'io. ³⁴ Queⁿ'yo' cwenta, ja njñooⁿ'ya profetas na nnc'om naquii' ntaaⁿ'yo' ndo' na nla'nei'na cantyja na jndo' ts'om Ty'o^oots'om ndo' na nnt'mo^o'na

ñ'oom na matsa'ntjoom. Saa 'o nla'cwje'yo' cwantindye na'ñeeⁿ. Ndo' nt'om na'ñeeⁿ nnty'iom'yo' n'oom'naaⁿ. Ndo' nt'om nntja'yo' naquii' lan'om 'na'yo'. Ndo' nt'omndye jooa nlei'ntyjo'yo' cwii ndo' cwii tsjoom. ³⁵ Jo' chii cho'nqueⁿyo' jnaⁿ cantyja nawi' na nntjoom na'ñeeⁿ, ndo' mati cantyja na tja cha'tso nn'aⁿ na nchii jnaaⁿ na hasta xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Nna'na' na waa jna'yo' xjeⁿ na seicuee' Caín tyjeeⁿ Abel, tsaⁿ na tyotseixmaⁿ na maty'iomyaⁿna', nndyowana' hasta na tue' Zacarías jnda Berequías l'a welo'yo' xcwe quii'ntaaⁿ tio t'maⁿ ñequio ta wats'om. ³⁶ Nndye'yo' nntsjo^o, mayuu'cheⁿ nnt'uiina' 'o nn'aⁿ na m'a'yo' je' cantyja cha'tso nawi'meiⁿ na tjoom na'ñeeⁿ.

Maty'ioo Jesús cantyja 'naa' nn'a' Jerusalén

(Lc. 13:34-35)

³⁷ 'O nn'aⁿ Jerusalén, cwilacwje'yo' nn'aⁿ na cwiñe'quia ñ'oom' Ty'o^ots'om ndo' cwijñom'yo' ljo' nn'aⁿ na majñoom na m'a'yo'. Majndye ndii' ñentyjaa' ts'o^o na nntseitjoⁿya 'o na nnc'om'yo' cwentaya cha'xjeⁿ matseitjom caxtixquie ntseinaaⁿ nacjee' ntsqueeⁿ. Saa 'o cwaaⁿ tquiandyo'. ³⁸ Queⁿyo' cwenta, ma'ndii Ty'o^ots'om 'o. Taxoc'oomñe wats'om t'maⁿ 'na'yo'. ³⁹ Nndye'yo' nntsjo^o na taxocanty'ia'yo' ja hasta na nncue'ntyjo xuee na nndu'yo': “Matio'naa'ñena' nguii na macwjee'cañoom ñequio najndei na matseixma' Ta Ty'o^ots'om.”

24

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'ma'

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Jlui' Jesús wats'om t'maⁿ na mawjaⁿ. Ndo' ja nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñe squire'caño^oya jom. To^oâ na cwit'moo^oya chiuu waa na jeeⁿ nei'ncoo' l'aa cwentaa' wats'om t'maⁿ. ² Saa jom t'ooⁿ nda^oya, tsoom:

—¿Aa cwinty'ia'yo' na jeeⁿ ya cha'tso nmeiⁿ? Candye'yo' nntsjo^o na mayuu'cheⁿ tixoca'ndiina' cwii tsjo' nacjoo' x'iaa'na'. Nntyuii'ñ'eⁿ l'aameiⁿ.

'Naa' na cwit'moo'na' na manndyoo' na nntycwii

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Quia jo' saayâ ta na jndyu Olivos. Ndo' quia jnda tacatyeeⁿ Jesús jo' jo' ja nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñe saantyyaa'â jom cha nnda^o nlan^oya ñ'eⁿñe na ñencjo^oya. L'uuyâ:

—Catsu' nda^oya cwaaⁿ nluui na nmeiⁿ. Ndo' ¿cwaaⁿ 'naaⁿ na nleitquoo' na m'moⁿna' na manndyoo'nda' ndo' na nntycwii tsjoomnancue?

⁴ T'o Jesús nda^oya, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta na tjaa 'ñeeⁿ nnquiu'nn'aⁿ 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ. ⁵ Ee jndye nn'aⁿ ñequiona ñequio xueya na nluena: “Ja cwiluiindy^o nguii Cristo”, na ñe'quio'nn'aⁿ na nn'aⁿ. ⁶ Ee nnty'ia'yo' na nndyocwjee'cañoom ntia' ndo' nleic'uaa ñ'oom na cwiluii ntia' cwiicheⁿ ntyja. Saa tiñe'quiandyo' na nlacatyendyo' ee maxjeⁿ jndei'na' na nmeiⁿ cwinomjndyee. Saa ndicwaⁿ tjo^ocheⁿ na nntycwii tsjoomnancue. ⁷ Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsa'mats'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñe nacjoo' cwiicheⁿ tsa'mats'iaaⁿ. Jndye joo nnc'oom jndo' t'maⁿ ndo' nnonom ntycu na wjaatcuuñena' ndo' jndye jo jndei nnts'eii. ⁸ Cha'tso nawi'meiⁿ cwe' we'yandyo la'xma'na'. Quia nlquie'ntyjo nt'omcheⁿ nawi' na jaa'ti.

⁹ Jndye nn'aⁿ hasta ndiocheⁿ tsjoomnancue nnc'omna na jndooana 'o nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿya. Jo' na nla'quioo nn'aⁿ 'o luee nn'aⁿ na nnta'wi'na 'o, ndo' nla'cwjeena 'o. ¹⁰ Jndye nn'aⁿ nntjeii'ndyena cantyja na cwila'yuya n'omna. Nnc'omna na jndooandy ntyjeena hasta na nl'uee'ndyena ñ'oom na nnt'uiina' nc'iaana. ¹¹ Ndo' jndye nn'aⁿ nluena na profeta jooa saā tiyuu' ñ'oom cwiñequiana. Ndo' jndye nn'aⁿ ññe'quio'nn'aⁿna. ¹² Ndo' nc'e na nncjaanty'ee nncjaanty'ee natia, juuna' nnts'aana' na tawi' n'omndye ntyjeena. ¹³ Saā juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe cantyja 'naⁿya hasta na macanda, tsaⁿñeeⁿ nluin'n'maa'ñe. ¹⁴ Cha'waa tsjoomnancue nnc'oo nn'aⁿ na ññe'quiana ñ'oom nayawaañe cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. Juuna' nncwji'yuu'ñena' chiuu cal'a nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa, quia ljo'cheⁿ nncue'ntyjo na nntycwii tsjoomnancue.

¹⁵ Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ, catsei'noⁿ ljo' ñecatsona'. Juu profeta Daniel, seiljeiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ juu na jee'cheⁿ ndyaa' tiaa' na nntseityuii' cha'tso. Quia na nnty'ia'yo' na jnda mam'aaⁿ naquii' wats'om t'maⁿ yuu na lju'ti na cwiluiiñena' cwentaa' Ty'oots'om, ¹⁶ quia jo' cha'tsondyo' na m'aⁿyo' ts'ondaa Judea catsalei'nom'yo' quii' ntsjo. ¹⁷ Juu xjeⁿñeeⁿ ñeeⁿ ts'aⁿ na ljo nacjoo' waa' ticandy-ocueeⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ jo' na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿaⁿ. ¹⁸ Ndo' ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jndaā, na mach'ee ts'iaaⁿ, ticjaalcweeⁿeⁿ na nncjaacachoom liaⁿaⁿ. ¹⁹ Ndo' joo ncuee'ñeeⁿ jeeⁿ wi' nntjoom yolcu na ndeiindy eñequio yolcu na 'ndaandy ndana. ²⁰ Cal'a'yo' ty'oo nnom Ty'oots'om na nchii xcwe ncuee na teiⁿ, meiⁿ nchii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ na nlcaⁿna' na calei'nom'yo' nawi'ñeeⁿ. ²¹ Ee quia ljo'cheⁿ nnquioo cwii nawi' na t'maⁿticheⁿ na meiⁿjom ndii' tyootjoom nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuu tsjoomnancue hasta je'. Ndo' xuee na cwii wjaatina', meiⁿ tajom cwii nluinnda' cwiicheⁿ nawi' cha'na juuna'. ²² Ndo' xeⁿ ticats'aa Ty'oots'om na tijndyete xuee na nnc'oom nawi'ñeeⁿ quia jo' meiⁿcwii ts'aⁿ xocalui'n'maaⁿñe cantyja 'naaⁿna'. Saā nc'e na wi' ts'oom nn'aⁿ na jnda tjeii'ñe cwentaaⁿaⁿ, nnts'aaⁿ na tijndyete xuee na nnc'oom nawi'ñeeⁿ.

²³ Jo' chii xeⁿ nntso cwii ts'aⁿ ndaa'yo': "Canty'ia'yo' ljo m'aaⁿ nquii na cwiluiiñe Cristo", oo nntso ts'aⁿ: "Canty'ia'yo', la'ñeⁿ m'aaⁿ", tilayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ²⁴ Ee maxjeⁿ nlquie'cañom nn'aⁿ 'o na nluena jooa cwiluiindyena Cristo. Ndo' nluena na profeta jooa saā tiyuu' ñ'oom na cwiñequiana. Nl'ana jndye nnom 'naaⁿ t'maⁿ ñequio jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na nncjaawee' n'om nn'aⁿ cha xeⁿ na ndaaⁿ nl'ana na ññequio'nn'aⁿna nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ²⁵ Matyuua'ti matseicandiiya 'o cwii tjoocheⁿ na nluii jooa' cha cal'a'yo' cwenta. ²⁶ Quia jo' xeⁿ nlue nn'aⁿ ndaa'yo': "Queⁿyo' cwenta, la'ñeⁿ m'aaⁿ ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom", tints'a'yo' jo' jo'. Ndo' xeⁿ na nluena: "Canty'ia'yo', luaa' m'aaⁿ naquii' w'aa", tilayu'yo' na ljo'. ²⁷ Ee ja na cwiluiindy ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee quia na nddyoonnda'a nleitquioo'ndyo ndaaⁿ nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue, cha'xjeⁿ na cwiwixuee chomtsuee yuu na macalui' ñe'quioom' hasta wjaantycwiina' ntyja na majaacue ñe'quioom'. ²⁸ Saā nawi'ñeeⁿ na jnda tsjoo na nntjom'yo', maxjeⁿ ticwinom'na' ee queⁿyo' cwenta, meiⁿyuucheⁿ na meindyuaa 'naⁿ to', jo' j' nntjomndye cant'eiⁿ.

*Nmeiiⁿ nnts'aana' quia na nddyonnda' Jesús
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

29 'Quia na jndā teinomncue nawi' t'maⁿ ncuee'ñeeⁿ, nleijaaⁿñe ñe'quioom', ndo' mati chī taxocwixueeñe. Nntquiaandyee cancjuu. Ndo' cha'tso na cwila'xmaⁿ najndā na m'aⁿ tsjo'luee nntyuii'. 30 Quia jo' ja na cwiluiindyō tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, nleitquioo' 'naaⁿ cantyja 'naⁿya. Ndo' nntseity'ioona' cha'tsondyee nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Ee nnty'iaana ja, tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nluui'a jo' jo'. Nndyocuaⁿ naquii' nchquiu ñequio najndei na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿncoo' nacaxuee na cwiluii't'maⁿndyō. 31 Ndo' njñōōⁿya ángeles 'naⁿya na jndei ntjō'na ndu na nnc'oona cha'waa tsjoomnancue, na nla'tjomna nn'aⁿ na jndā tjeii'ndyō cwentaya.

32 'Cala'nōⁿyo' 'naaⁿ na ma'mōⁿna' ndāa'yo' cantyja 'naaⁿ ts'oom higuera. Quia na cwinty'ia'yo' na cwinntei' l'ona' ndo' cwicalui' tscō 'ndaa juuna', quia jo' cwila'nōⁿyo' na majndā jaawindyoo' ncueesua'. 33 Ndo' majō'ti quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ na jndā tsjōō ndāa'yo', quia jo' cala'nōⁿyo' na jndā teindyoo' m'aaⁿna'. Man-ncwjācañōōⁿnda'a. 34 Candye'yo' nntsjōō, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jndā seicandāa'ñena' cha'tso ñ'oommeiⁿ. 35 Tsjo'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna' sāj ñ'oom 'naⁿya tjjoom xuee nnts'aana' na xotseicandāa'ñena'.

36 'Sāj meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljeii cwaaⁿ xuee ndo' ñ'eeⁿ xjeⁿ na nluui cha'tso nmeiⁿ. Meiⁿ nquiee ángeles na m'aⁿ cañoom'luee ticaliuna, meiⁿ ja na cwiluiindyō Jnda Ty'ōōts'om ticaljeiia. Macandā ñenquiicheⁿ Tsotyaya ntyjeeⁿ.

37 'Cha'xjeⁿ na tyom'aⁿ nn'aⁿ ncuee quia ñet'oom Noé, maluaa' matseijomna' na nl'a nn'aⁿ quia na nncwjācañōōⁿya na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. 38 Ee ncuee'ñeeⁿ cwii tjoōcheⁿ na seicatsuu ndaalua'nty'a tsjoomnancue tyom'aⁿ nn'aⁿ. Tyocwa'na, tyowena, tyowuncona, tyoñe'quiana ndana na nnc'unco hasta juu xuee quia na tjaquiee' Noé w'aandaa t'ma'. 39 Sāj tiqueⁿna cwenta na waa na tein-cuu' hasta mats'ia jo' tyjee' ndaalua'nty'a. Tyjee' candaa, tjachuuna' cha'tsondyee na'ñeeⁿ. Maluaa' matseijomna' na nntjoom nn'aⁿ quia na nncwjācañōōⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. 40 Ee juu xuee'ñeeⁿ nntseijomna' m'aⁿ we nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ jo jndāa. Cwii tsaⁿñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya ndo' cwii ma'ndiina'. 41 Nntseijomna' m'aⁿ we yolcu na cwitua. Cwii tsaⁿñeeⁿ wjaañ'oomna' jom na m'aaⁿya ndo' cwii ma'ndiina'.

42 'Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'c'eendyō' ee na ticali'yo' cwaaⁿ xuee nncw-je'e'cañoom nqueⁿ na matsa'ntjoom 'o. 43 Ñ'oomwaa cala'nōⁿyo': Xeⁿ ntyjii ts'aⁿ cwaaⁿ nlquie naⁿcanty'ue waⁿaⁿ, tixocatsom meiⁿ xonquiaaⁿ na nnc'ooquie'na na nntjeii'na 'na'. 44 Jo' chii mati 'o c'om'c'eendyō' ee juu xjeⁿ na ticala'tiuu'yo', majuuto xjeⁿñeeⁿ nncwjācañōōⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

Moso na matseicandā ñequio moso na tiñe'tseicandā

(Lc. 12:41-48)

45 'Cal'uu m'aaⁿ cwii moso na jndo' ts'om ndo' matseicandā, jom nlco'jndyee patrom 'naaⁿaⁿ na catsa'ntjoom cha'tso nt'omcheⁿ moso w'aa'ñeeⁿ na ñnequiaaⁿ nantquie ndāana quia na mawe'ntyjo xjeⁿ. 46 Quia na nncwjee' patrom 'naaⁿaⁿ na tja cwii joo ndo' nljeii na jeeⁿ ya cwenta mach'eeⁿ, t'maⁿ ñnequiaana' na neiiⁿ. 47 Candye'yo' nntsjōō, mayuu'cheⁿ na cha'tso 'naⁿ na matseixmaⁿ patrom'ñeeⁿ, nntioom cwenta

l'õ mosoom'm. ⁴⁸ Saa cal'uu na juu moso'ñeeⁿ cwiluiiñê na tia ts'añê ndo' nntseitoom naquii' ts'oom na taxocwjee' patrom 'naa'aⁿ na tyuaa', ⁴⁹ ndo' nntõo'õⁿ na nncwjaa'aⁿ ntyjemosoñe na m'aⁿ nacje 'naa'aⁿ. Nlcwa'jndoo'ñê ndo' nntseijomñê nnc'om ñequio naⁿcandyee. ⁵⁰ Mats'ia jo' nncwjee' patrom 'naa'aⁿ cwii xuee na tic'omc'eⁿ ndo' hora na ticat-seitoom na nncwjee'. ⁵¹ Cwajndii nntseisei' patrom jom, jnda nncju' tsa'ñeeⁿ jom yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na ya nn'aⁿndye. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nnei'nqueeⁿ ndei'n'oom.

25

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naa' qui yolcundyua

¹ 'Seinei'nti Jesús ñ'oom tjañoom' cantyja na matsa'ntjom Ty'õots'om cañoom'luee. Tsoom:

—Tyom'aⁿ qui yolcundyua ty'echona xjocanti 'naaⁿna na ntyjo chom na cwico seitye. Jlu'na, ty'ecatjomndyena juu tsa's'a na macoco. ² 'Omndye joona tijndo' n'omna ndo' 'omndye naⁿñeeⁿ majndo' n'omna. ³ Joo yolcu na tijndo' n'om quia na ty'echona xjocanti 'naaⁿna, tatic'oochotina seitye na nlco. ⁴ Saa yolcu na jndo' n'om ty'echona xjocanti 'naaⁿna na ntyjo chom ndi ñ'eeⁿ lioo na ñjomti seitye. ⁵ Ndo' yocheⁿ na meindoo'na nquii tsa's'a na macoco, jna'na' na ma'oondana ndo' mana jdana. ⁶ Quia tuee' xcwe tsjom, teic'uaa na matseixuaa ts'aⁿ. Matso: “C'om'c'eendyo', macwjee'cañoom ts'aⁿ na macoco. Quio'yo' na nlajomndyo' ñ'eⁿñê.” ⁷ Quia jo' tei'cantyja yolcu'ñeeⁿ. Jla'yõna nmaⁿ na ntyjo chom xjocanti 'naaⁿna. ⁸ Ndo' joo yolcu na tijndo' n'om jluena ndaa nc'iaana na jndo' n'om: “Jeeⁿ 'o leii, cateijndei'ya'yo' seitye na cwilei'ñ'om'yo' ee majaanuu' chom 'naa'yâ.” ⁹ Saa yolcu na jndo' n'om t'õona ndaa naⁿñeeⁿ: “Xondaq, ee xeⁿ nnts'aache'na' na xocwijndei na nleil'uee'ndyo' ncjooyâ ndo' mati 'o. Yati catsalajnda'yo' na nleil'uee'ndyo'.” ¹⁰ Ndo' yocheⁿ na ty'ela'jnda naⁿñeeⁿ seitye, ty-jee'cañoom nquii tsa's'a na macoco. Quia jo' joo yolcu na m'aⁿc'eendye ty'equie'na quii' w'aa ñ'eⁿñê yuu na nleit'maaⁿ na macocom. Jnda jo' ta' ndyueel'a. ¹¹ Jnda chii mati tquie'cañom nt'omcheⁿ yolcundyua'ñeeⁿ. Jluena: “Aa ndi' ta, catseicanaa'ndyu' ndyoots'a. Aa ndi' ta.” ¹² T'õ tsa'ñeeⁿ ndaaⁿa: “Mayuu'cheⁿ matsjõ ndaa'yo' ticwajna'na 'o.”

¹³ Ndo' tso Jesús ndaa'yâ:

—Cala'no'yo' na ñ'oommeiⁿ cwit'mõõⁿna' na c'om'c'eendyo', ee ticaliu'yo' cwaaⁿ xuee ndo' cwaaⁿ hora na ja na cwiluiindyõ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwjaçañõõ'ya 'o.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naa' s'om na to'ñoom ndyee moso

¹⁴ 'Nntseinaⁿtya nndaq'yo' cwiicheⁿ ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'õots'om cañoom'luee. Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na seijndaa'ñe na wjaa cwiicheⁿ tsjoomnancue na tquia. Tqueeⁿñê mosoom'm ndo' tquiaaⁿ tsjõ'ñjeeⁿ 'naa'aⁿ ndaaⁿa na nl'ana ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona'.

¹⁵ 'Nnom cwii joo naⁿñeeⁿ tquiaaⁿ 'om meiⁿ s'om. Nnom cwiicheⁿ tquiaaⁿ ñ'e'we meiⁿ ndo' nnom cwiicheⁿ ñ'e'cwii meiⁿ cwii tquiaaⁿ. Tquiaaⁿ nnom cwii jooⁿa cantyjati na sei'noo'õⁿ na ndaaⁿ nnts'aa. Jnda jo' jlueeⁿeⁿ, tjaaⁿ cwiicheⁿ tsjoomnancue. ¹⁶ Juu ts'aⁿ na to'ñom 'om meiⁿ s'om mantyjacheⁿ tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ ñ'eⁿ joona'. Ndo' tantjomtyeeⁿ cwiicheⁿ 'om meiⁿ. ¹⁷ Mati juu ts'aⁿ na to'ñom we meiⁿ, tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ

ñ'eⁿ joona' ndo' tantjoom cwiicheⁿ we meiⁿ. ¹⁸ Saa juu ts'aⁿ na ñecwii meiⁿ to'ñom, tjaaⁿ tjaca'ñeeⁿ quii' tyuaa, jo' jo' tany'ioom s'om 'naaⁿ patrom 'naaⁿaⁿ.

¹⁹ 'Majndye xuee tjacaana' ndo' tyjee'nnda' patrom 'naaⁿna. Seijnda-
daa'ñê na nncwjeeⁿleⁿ cwenta ñ'eⁿndyena cwanti tue'ntyjo ta'ntjomna
ñ'eⁿ s'om 'naaⁿaⁿ. ²⁰ Tyjee'cañoomjndyee juu ts'aⁿ na to'ñom 'om meiⁿ
s'om. Maleichuuñ'eeⁿ s'om'ñeeⁿ, mandí ñ'eⁿ 'om meiⁿ na tantjoom.
Tquiaaⁿ joona' nnom patrom 'naaⁿaⁿ. Tsoom: "U ta, tquiaa' 'om meiⁿ
s'om nooⁿ. Canty'ia' je' luaa cwiicheⁿ 'om meiⁿ na jnda tantjoⁿya."
²¹ Tso patrom nnoom: "U moso 'naⁿya, ya sa'. Tquioo' na tjoo' ts'om'
ndo' na seicanda'. Meiiⁿ cwe' cwii ts'iaaⁿ na cachjoo saa 'u seicanda'.
Je' nlquaaⁿya 'u na t'maⁿti ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ. Ndo' na luaa' wendyo
nnc'ooⁿya na neiiⁿya." ²² Jnda chii tyjee'cañoom juu ts'aⁿ na to'ñom we
meiⁿ s'om. Tsoom: "U ta, tquiaa' we meiⁿ s'om nooⁿ. Canty'ia' je' luaa
cwiicheⁿ we meiⁿ na jnda tantjoⁿya." ²³ Tso patrom nnoom: "U moso
'naⁿya, ya sa'. Tquioo' na tjoo' ts'om' ndo' na seicanda'. Meiiⁿ cwe' cwii
ts'iaaⁿ na cachjoo saa 'u seicanda'. Je' nlquaaⁿya 'u na t'maⁿti ts'iaaⁿ
nntseixmaⁿ. Ndo' na luaa' wendyo nnc'ooⁿya na neiiⁿya." ²⁴ Quia jo'
na macanda tyjee'cañoom juu moso na ñe'cwii meiⁿ s'om to'ñom. Tsoom
nnom patrom 'naaⁿaⁿ: "U ta, mantyjiiya na 'u ts'aⁿ na jeeⁿ majñoom'
'ndyo' moso 'naⁿ. 'U cwe' matsei'we' cantyja na cwiwe' ntjom 'naⁿ,
meiⁿ na nnom', meiⁿ na nntseicueendyu'. Macanda nencjooyâ moso
'naⁿ jeeⁿ cwilajndağyâ. ²⁵ Cwe' na nquiaya 'u, jo' chii tjo, tjocaty'iuya
s'om 'naⁿ quii' tyuaa. Luaa juuna', co'ñom'." ²⁶ Ndo' t'o patrom 'naaⁿaⁿ
nnoom: "U re moso na tia ts'aⁿndyu' ndo' na nchqueⁿ, cwa maxjeⁿ ntyji'
na matseiwaya ntjom meiiⁿ nchii nnc'ooⁿa, ndo' mawantjoⁿya meiiⁿ
nchii nnc'ooⁿ matseicatsuundyö. ²⁷ Cwe' nc'e jo' yati xeⁿ 'u seiwe' s'om
'naⁿya w'aa banco yuu na cwileiweya s'om 'naaⁿ nn'aⁿ, quia jo' to'ñomⁿ
s'om 'naⁿya ñequio ts'iaaⁿnnomna' quia na tyja." ²⁸ Ndo' tso patrom
ndağ nt'omcheⁿ mosoom'm: "Catjei'yo' cwii meiⁿwaa' l'ooⁿ ndo' quia'yo'
juuna' l'o juu ts'aⁿ na maleiñ'oom qui meiⁿ. ²⁹ Ee cantyjati na matseixmaⁿ
ticwii cwii ts'aⁿ, xeⁿ ya ts'iaaⁿ mach'eeⁿ ñ'eⁿ juuna' quia jo' nnc'ooⁿñomtyeeⁿ
na nleil'uee'ñê. Saa juu ts'aⁿ na tis'a ts'iaaⁿ mach'ee, nlui' cantyjati
chjoowi' na maleiñ'oomtyeeⁿ. ³⁰ Cwe' jo' catue'yo' moso nchqueeⁿm'aaⁿ
ch'eⁿ yuu na jaa'ñe. Jo' jo' nnty'ioom ndo' nneiⁿnqueeⁿ ndeiⁿ'oom."

Cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue nntu'xeⁿndyena

³¹ 'Ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndyooⁿnda'a ñequio
cha'tso ángeles 'naⁿya, na nntsá'ntjoⁿya. Quia jo' nntseit'maaⁿñena' ja na
nncjoajmaⁿ ntio 'naⁿya na jeeⁿ neiⁿncoo' caxuee na nncu'xaⁿya nn'aⁿ.
³² Ndo' nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue nntjomndyena jo nooⁿ. Quia
jo' nntoⁿa joona cha'xeⁿ na matoⁿ cwii pasto canmaⁿ ñequio canch'ioo
ntsmeiiⁿeⁿ. ³³ Nnts'aaⁿ na nncwintyjee' canmaⁿ ntyjaaⁿ'aⁿ ntyjaya ndo'
canch'ioo nnts'aaⁿ na nncwintyjee' ntyjatymaaⁿ. ³⁴ Maluaa' nnts'aaⁿ ja
na cwiluiindyö na matsa'ntjoⁿya. Nntsjoö ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a
ntyjaya: "Quio'yo' 'o nn'aⁿ na jnda jnda'yo' na matio'naaⁿñe Tsotyaya
'o. Cato'ñoom'yo' naya na mañequiaaⁿ na mati 'o cwilajomndyo' ñequio
na matsa'ntjoom. Ee luaa' teiyoti seijndaa'ñê cwenta'yo' quia na tqueeⁿ
tsjoomnancue. ³⁵ Ee tyom'aaⁿya na ñejndo'a ndo' tquia'yo' na tcwaa'a.
Tyom'aaⁿya na ñe'c'ua ndaa ndo' tquia'yo' na t'ua. Tyoma'nooⁿya cwii
cwii tsjom'yo' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ ja ndo' to'ñoom'yo' ja naquii'

l'a'yo'. ³⁶ Tyom'aa^{ny}a na ntsaandyo' ndo' 'o jla'tsaaⁿndyo' ja. Tyom'aa^{ny}a na wii'a ndo' 'o tyotsacajndo'yo' ja. Tyom'aa^{ny}a praso ndo' tyotsantyja'yo' ja." ³⁷ Quia jo' nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjaya na la'xmaⁿna cantyja na maty'iomyana' nnt'oona, nluena: "Ta, ¿cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na ñe'jndo' ndo' tquiaayâ na tcwa', oo nty'iaayâ 'u na ñe'c'ua' ndaa ndo' ñetquiaayâ ndaatioo na t'ua'?" ³⁸ ¿Cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na tyoma'noom' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ 'u ndo' to'ñoo^{ny}â 'u quii'ntaa^{ny}â, oo na nty'iaayâ 'u na ntsaandyu' ndo' jla'tsaaⁿndyô 'u?" ³⁹ ¿Cwaaⁿ nty'iaayâ 'u na wi' oo na m'aaⁿ praso ndo' sacajndoo'â 'u?" ⁴⁰ Quia jo' ja na cwilui-indyo na matsa'ntjo^{ny}a nntsjoo ndaa na'ñeeⁿ: "Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', meiⁿquia na l'a'yo' na teijnde'yo' cwii nn'a^{ny}a nmeiⁿ na tit'maⁿ cwiluiñe, nncō teijnde'yo'."

⁴¹ Jnda chii, ja na matsa'ntjo^{ny}a nntsjoo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ntyjaa'a ntyjatymaaⁿ: "Quindyoo'yo' nacañomya 'o nn'aⁿ na jnda tso Ty'oots'om na cat'uiwi'na' 'o. Je' je' nntsa'yo' quii' chom na tijoom canduu' na juu jo' seijndaa'ñe Ty'oots'om cwentaa' tsa'jndii na nlco'wi'na' jom ñequio ángeles 'naa'aⁿ. ⁴² Ee tyom'aa^{ny}a na ñe'c'ua ndaatioo saa tñquia'yo' na nnc'ua. ⁴³ Tyoma'noo^{ny}a yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ ja saa tícato'ñoom'yo' ja. Tyom'aa^{ny}a na ntsaandyo saa ticala'tsaaⁿndyo' ja. Tyom'aa^{ny}a na wii'a saa tícatsajndo'yo' ja. Tyom'aa^{ny}a na praso saa tícatsantyja'yo' ja." ⁴⁴ Quia jo' nnt'oō na'ñeeⁿ noōⁿ, nluena: "Ta, ¿cwaaⁿ ñenty'iaayâ 'u na ñe'jndo', oo na ñe'c'ua' ndaa, oo na ñeto'noom' yuu na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ 'u, oo na ñet'oom' na ntsaandyu', oo na ñeteiwi', oo na ñet'oom' praso saa tícatei'jndeiyâ 'u?" ⁴⁵ Quia jo' nntsjoō ndaa na'ñeeⁿ: "Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', nc'e na tícateijnde'yo' nn'a^{ny}a nmeiⁿ na tit'maⁿ cwilui-indye, maty'iomna' nncō tícatei'jnde'yo'." ⁴⁶ Ndo' nnc'oo na'ñeeⁿ yuu na tijoom cantycwii na nlco'wi'na' joona. Saa nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja na maty'iomyana' nnto'ñoomna na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

26

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ, seineiiⁿ ndaa ja nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. ² Tsoom:

—'O nquii'yo' na we xuee cwii tjoō ndo' nncuee' xuee pascua. Ndo' ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maquialjo' ññe'quia nn'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ na nnty'ioomna ja ts'oom'naaⁿ.

³ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, mañejuu xjeⁿñeeⁿ tjomndyena tach'eeⁿ w'aa t'maⁿ, waa' tyee na cwilui-itquieñe na jndyu Caifás. ⁴ Tyo'maⁿna ñ'eⁿ nc'iaana chiuu nl'ayoona na ññequio'nn'aⁿna Jesús cha nt'uena jom, ndo' na nla'cuee'na jom. ⁵ Jla'tiuuna, jluena ndaa nc'iaana:

—Saa tícata'uaaya jom xcwe ncuee cha ticala'wendye nn'aⁿ nacjooya.

Tu'nquio cwii yuscu ncheⁿ xqueⁿ Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Tyom'aaⁿ Jesús tsjoom Betania waa' Simón, tsaⁿ na ñechuu tycu lepra. ⁷ Wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa ndo' tuee'cañoom cwii yuscu na

maleiñ'oom cwii tsioo na tuiina' ñ'eⁿ tsjo' canchii' na jndyu alabastro. Tsioo'ñeeⁿ ñjom ncheⁿ cachi na jeeⁿ jnda. Tu'nquioom joona' xqueⁿ Jesús. ⁸ Ndo' já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, quia na nty'iaayâ na luaa', jla'líoo'ndyô, l'uuyâ:

—Jee'cheⁿ ndyaa' cwe'chi tsuu ncheⁿ. ⁹ Yati xeⁿ teil'uana' ee jndye s'om nncwji'na' na nluii naya ndyeñeeⁿ.

¹⁰ Quia sei'noⁿ Jesús na luaa' cwil'uuyâ, tsoom ndaayâ:

—¿Chiuu na cwila'líoo'ndyô' ñ'eⁿ yuscum'aaⁿ? ee jeeⁿ tjakanjoom' nayawaa' na s'aaⁿ ñ'eⁿndyô. ¹¹ Ee ja nchii ñequii'cheⁿ nnc'ooⁿya ñ'eⁿndyô' saa ndyeñeeⁿ ñequii'cheⁿ m'aⁿna quii'ntaaⁿyo'. ¹² Yuscum'aaⁿ na tu'nquioom ncheⁿ nacjoya, matseijndaa'ñena' na nncjaacanty'íuu'ndyô. ¹³ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo, meiⁿyuucheⁿ na ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'ooⁿts'om na cha'waa tsjoomnancue, maxjeⁿ nla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ naya na s'aa yuscum'aaⁿ cha ticatsuu ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ.

Judas mañequiaaⁿ cwenta Jesús luee ntyee

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Ndo' cwii já nn'aⁿ na canchoo'wendyô, juu tsaⁿ na jndyu Judas Iscariote, tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye. ¹⁵ Tsoom ndaana:

—¿Cwanti nncwantjoⁿ nl'a'yo', ññequia cwenta Jesús luee'yo'?

Jla'jndaa'ndyena, tquiana ntquiuu nchoo' qui s'om xuee. ¹⁶ Ndo' xjeⁿñeeⁿ toⁿoⁿ, tyol'uee'ñê chiuu ya nnts'aaⁿ na ññequiaaⁿ cwenta Jesús lueena.

Sa'ntjom Jesús na cuaa Cena

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Tuee' xuee na cwiwityeⁿ ncuee na cwicwa' nn'aⁿ tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús jla'candyoo'ndyô na m'aaⁿ, l'uuyâ:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nntsalajndaa'ndyô cantyja 'naaⁿ xuee pascua na nleiñ'oom' na nlqui' catsmaⁿ?

¹⁸ T'ooⁿ ndaayâ, tsoom:

—Catsaqui'e'yo' quii' tsjoom, candu'yo' nnom juu ts'aⁿ na nliu'yo': “Ndi' matso Maestro ts'aⁿ na ma'mooⁿ ndaayâ na majnda jaawe'ntyjo xjeⁿ na nlco'wi'na' jom. L'ue ts'oom na nnteijndei' wa' na nleijsndaa' na nlcwaaⁿaⁿ, nlqueeⁿ catsmaⁿ na nntseit'maaⁿñê xuee pascua ñequio já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê.”

¹⁹ Ndo' l'aayâ cha'xjeⁿ na tsoom. Jla'jndaa'ndyô na nlcwaa'â natmaaⁿ xuee pascua.

²⁰ Jnda na teincooⁿ ncue, tjawacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meiⁿsa ñequio já na canchoo'wendyô. ²¹ Ndo' yocheⁿ na cwicwaa'â toⁿoⁿ, seineiiⁿ ndaayâ, tsoom:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo, cwiindyô' 'o ññequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

²² Ñ'oomwaa' jeeⁿ ndyaa' seichjoo'na' n'ooⁿyâ. Toⁿo'â cwii ndo' cwiindyô ta'x'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—Ta, ¿aa nnts'aacheⁿna' na ja?

²³ T'ooⁿ ndaayâ, tsoom:

—Cwii ts'aⁿ na jnda tjoom xiowaa ñ'eⁿndyô, tsaⁿñeeⁿ ññequiaaⁿ cwenta ja. ²⁴ Ndo' maxjeⁿ nlco'wi'na' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee

cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿl Ty'o^oots'om. Saa jeeⁿ nty'iaa'ñe juu ts'aⁿ na nñequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ. Yati xeⁿ ticaluiiñe tsaⁿñeeⁿ.

²⁵ Quia jo' t'o Judas, tsaⁿ na nñequiaa cwenta jom. Tso:

—'U Maestro, ¿aa nnts'aache'na' na ja?

T'o Jesús nnoom:

—Majo'ndyo cha'xjeⁿ jndā tsu'.

²⁶ Yocheⁿ na cwicwaa'â to'ñom Jesús tyoo', seit'maaⁿñê Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿna'. Tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaayâ. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo' cwa'yo' tyoo'waa, ee cwiluiiñena' seiia'.

²⁷ Mati to'ñoom cwii waso na ñjom ndaa winom, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'o^oots'om. Jndā chii tquiaaⁿ juuna' ndaayâ, tsoom:

—Luaa cwe'yo'. Calui' cjaana'. ²⁸ Ndaa winomwaa cwiluiiñena' nioom'a na ñequio juuna' maquaⁿtyaⁿya ñ'oom xco cha ndaa nteit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om jnaaⁿ jndyendye nn'aⁿ. ²⁹ Nndye'yo' nntsjo^o, xuee na cwii wjaatina' taxoc'uannda'a ndaa winom hasta quia jndā tue'ntyjo na mamatsa'ntjom Tsotyā. Quia ljo'cheⁿ nnc'uaxco juuna' ñ'eⁿndyo' yuu na matsa'ntjoom.

Jesús matseicañeeⁿ na nncwji'ñe Pedro

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Taayâ cwii luantsa, jndā chii jluii'â jo' jo'. Saayâ ta na jndyū Olivos.

³¹ Quia jo' tso Jesús ndaayâ:

—Tsjom je' cha'tsondyo' 'o nntjei'ndyo' ñ'eⁿndyo. Ee ljeii 'naaⁿl Ty'o^oots'om matsona': "Nla'cuee' nn'aⁿ juu ts'aⁿ na mach'ee cwenta canmaⁿ. Ndo' canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ nnt'oom'ndyeyo'."

³² Ndo' tsotyeeⁿ ndaayâ:

—Ja quia na jndā mawandō'xco na jndā ty'io, nncjojndyaa ts'ondaa Galilea, xeⁿ jndā nntsantyo'yo'.

³³ Ndo' t'o Pedro nnoom, tso:

—Meiiⁿ cha'tsondye na'm'aⁿl nntjeii'ndyena ñ'eⁿndyo' saa ja tijoom cwji'ndyo ñ'eⁿndyo'.

³⁴ T'o Jesús nnoom, tso:

—Mayuu'cheⁿ matsjo^o njom', tsjom je', cwii tjocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo, saa 'u jndā ndyee ndii' macwji'ndyo' ñ'eⁿndyo.

³⁵ Tso Pedro nnoom:

—Meiiⁿ na nncju'na' na c'io ñ'eⁿndyo' saa tijoom cwji'ndyo cantyja 'naⁿl.

Ndo' majuu ñ'oom t'oo^yâ na cha'tsondyô na cwilajomndyo ñ'eⁿ Jesús.

Matseineiⁿ Jesús nnon Ty'o^oots'om quii' ntjom Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Ndo' squiaayâ cwii joo na jndyuna' Getsemaní. Tsoom ndaayâ:

—Cwindyuaandyo' ñjaaⁿñe yocheⁿ na jo luaa' na nntseinaⁿya nnom Ty'o^oots'om.

³⁷ Quia jo' tjatyeⁿ, tjañ'oom Pedro ñequio we ntseinda Zebedeo. Jna'na' na t'maⁿ matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' jeeⁿ matseichjoo'na' ts'oom. ³⁸ Tsoom ndaana:

—Jeeⁿcheⁿ ndyaa' matseichjoo'na' ts'ooⁿ hasta jom ndyowe' ts'ooⁿ. Caljoo'ndyo' ljo^o. C'om'c'eendyo', calajomndyo' ñ'eⁿndyo, nchii cwinda'yo'.

³⁹ Quia jo' tjatjatyeⁿ chjoowi'. Tjawanquiom na matsei'maaⁿñê Ty'o^oots'om. Tyoch'eeⁿ ty'oo nnom, tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ aa waa na nndaꝯ nluui, quiaa' na tincwinooⁿya nawi'waa na matseijomna' cwii na jeeⁿ ja. Saa meiiⁿ na luaa' macaⁿa, caluii cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu', nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'ooⁿ ja.

⁴⁰ Jnda jo' jndyolcweeⁿeⁿ na m'aⁿ ndyee naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ljeiiⁿ na cwindana. Tsoom nnom Pedro:

—'U Pedro, ¿aa tícandaꝯ nlaquii n'om'yo' meiiⁿ ñe'cwii hora na ticanda'yo' na nlajomndyo' ñ'eⁿndyo? ⁴¹ Cha'tsondyo' c'om'c'eendyo' na calaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om cha ticjaachuuna' 'o xjeⁿ 'naaⁿ'na' quia wi' cwiⁿjom'yo'. Mayuu', jeeⁿ m'aaⁿc'ee' ts'om ts'aⁿ na nnts'aa yuu na macaⁿ'na' saaⁿ nc'e na ts'aⁿ tseixmaaⁿ, tileicanaⁿñê.

⁴² Jnda jo' tjannaaⁿ'aⁿ na jnda we ndii' na nntseineiⁿ nnom Ty'oots'om. Tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ xocandaꝯ na nncwinom'na' nawi' na nntjōⁿya, ñecuaa, caluii cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu'.

⁴³ Jndyonnaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ naⁿñeeⁿ. Ljeiiⁿ maxjeⁿ cwindana, ee jeeⁿ tyeⁿ maleichuu tsaⁿtsjom joona. ⁴⁴ Quia jo' 'ñeeⁿ joona, tjannaaⁿ'aⁿ na seineiⁿ nnom Ty'oots'om na jnda ndyee ndii'. Mañejooti ñ'oom tyotseity'ooñê. ⁴⁵ Tyjee'cañoomnaaⁿ'aⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom ndaꝯna:

—¿Aa maxjeⁿ ndicwaⁿ cwindayo'? Ya na mañjom cwita'jndyee'yo'. Cwa je' c'om'c'eendyo', ee jnda tueⁿntyjō xjeⁿ cantyja 'naⁿya na cwilui-indyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Je' mañequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ na wi'ndye. ⁴⁶ Quicantya'yo', cjaaya. Canty'ia'yo' luaa' mandyocw-je'e'cañoom juu ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

T'uena Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tyjee'cañoom Judas, cwii jâ nn'aⁿ na canchoo'wendyō. Jndyochom jndye nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjom. Cwilei'cho naⁿñeeⁿ ncjo espadas ñequio n'oom nch'io. ⁴⁸ Ndo' Judas, tsaⁿ na tquiaa cwenta Jesús, jnda t'mooⁿ 'naaⁿ chiuu waa na nnts'aaⁿ. Tsoom:

—Ts'aⁿ na nnc'ua ntsmaⁿ maxjeⁿ juu na cwil'ue'yo'. Mana cat'ue'yo' jom.

⁴⁹ Mañoom' tyjee'cañoom nacañoom' Jesús. Tsoom nnom:

—Xmaⁿndyu' Maestro.

Ndo' t'om ntsmaⁿ Jesús. ⁵⁰ Tso Jesús nnoom:

—Xmaⁿndyu'. Ts'iaaⁿ na jndyo', mana catseicandaꝯ'ndyu'.

Quia jo' tquie'cañom naⁿñeeⁿ Jesús, t'uena jom. Jla'tyeⁿna jom.

⁵¹ Ndo' cwiindyō jâ na ñ'aaⁿya ñ'eⁿ Jesús, tjei'ñoomñe xjoo'. Tyjee tsua'qui mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. ⁵² Quia jo' tso Jesús nnoom:

—Cwjaa'ndyu'nnda' xjo' naquii' tjaⁿwaa'na'. Ee juu ts'aⁿ na mach'ee natã' quio xjo mañequio jo' nncueeⁿeⁿ. ⁵³ ¿Aa ticatseituu' na nndaꝯ ncaaⁿ'a nnom Tsotyã ndo' jom mañoom' njñoom meiⁿ'cheⁿ ntnaaⁿ' ángeles na nntei'jndeina ja? ⁵⁴ Saa xeⁿ na nmeiⁿ' nnts'aa, ¿chiuu nntseicandaꝯ'ñeyuuna' ljeii 'naaⁿ'aⁿ na matsona' na tseixmaⁿ'ya na catjōⁿya na luaa?

⁵⁵ Ndo' tso Jesús ndaꝯ cha'tso nn'aⁿ:

—Jnda'jom ñ'eⁿ ncjo espadas ñ'eⁿ n'oom nch'io tquicat'ue'yo' ja cha'cwijom tquio'yo' nacjoo' cwii tsaⁿcanch'ue. 'Io ndii 'io ñeta'catyaⁿ

naquii' wats'om t'maⁿ na ñet'mooⁿ ndaa'yo', saa tîcat'ue'yo' ja. ⁵⁶ Saa cha'tso na matjoⁿ nmeiiⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom ndyuee profetas.

Quia jo' cha'tsondyô na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús jlei'nqoⁿyâ, ndyaayâ jom na ñenqueⁿ.

'Ooqueⁿ na Jesús luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Quia jo' nquiee nn'aⁿ na t'ue Jesús, ty'eñ'omna jom waa' Caifás, juu tyee na cwiluiitquieñe. Jo' jo' jnda tjomndye nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom.

⁵⁸ Ndo' Pedro tquiacheⁿ tquia tjantyjoⁿ naxeⁿ Jesús. Tueⁿeⁿ waa' tyee na cwiluiitquieñe. Tjaqueⁿeⁿ tach'eeⁿ w'aa'ñeeⁿ. Tjacjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, cha nnty'iaaⁿaⁿ chiuu nncjaaju'yuuⁿa' cantyja 'naaⁿ Jesús.

⁵⁹ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio cha'tsondye nt'omcheⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, tyol'ueena nn'aⁿ na calue ñ'oom cantu nacjoo' Jesús cha ndaa' nleijndaa' jnaaⁿaⁿ na cueeⁿeⁿ. ⁶⁰ Saa meiiⁿ na jndye nn'aⁿ jlue ñ'oom cantu nacjoom'm na waa' jnaaⁿaⁿ maxjeⁿ ticalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ. Jnda chii wendye naⁿñeeⁿ tjoom' cantu jluena:

⁶¹ —Tsaⁿm'aaⁿ ñetsoom jom nntseityueeⁿeⁿ wats'om t'maⁿ cwentaa' Ty'oots'om, ndo' ñendyee xuee na nnts'aaxcoom cwiicheⁿ.

⁶² Quia jo' nquii tyee na cwiluiitquieñe teintyjeeⁿeⁿ, tsoom nnom Jesús: —¿Aa maxjeⁿ meiiⁿ cwii ñ'oom tic'o'? ¿Chiuu waayuu na nmeiiⁿ ñ'oom cwitjei'yuu'ndye naⁿm'aⁿ nacjo'?

⁶³ Saa Jesús meiiⁿ cwii ñ'oom tic'oqⁿ. Quia jo' nquii tyee na cwiluiitquieñe tso nnoom:

—Ñequio xuee' Ty'oots'om na wando', tyeⁿ matsaⁿntjoⁿya 'u, catsu' ñ'oom na mayuu'. Catsu'ndyeyu' ndyaayâ, ¿aa 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oots'om?

⁶⁴ T'o Jesús nnoom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu'. Ndo' mati matseicandiiya 'o na 'io cha xuee na cwii wjaatina' nnty'ia'ndaa'yo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na m'aaⁿndyô yuu na matseit'maaⁿñena' ja ntyjaa' Ty'oots'om ntyjaya. Jom tseixmaaⁿ cha'tso najnda. Ndo' nnty'ia'yo' ja na nnaaⁿ cañoom'luee na nndyocuannda'a ñequio nchquiu.

⁶⁵ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe jndii'ñê liaⁿaⁿ na lioom'm, tsoom:

—Tsaⁿm'aaⁿ jnda seineiiⁿ ñ'omntjeiⁿ nacjoo' Ty'oots'om. Ticaⁿtina' ñeeⁿ na nncwji'yuu'ñe nacjoom'm. 'O cwindyeyo' ñ'omntjeiⁿ na tsoom.

⁶⁶ ¿Ljo' cwilatuu'yo' je' ñ'eⁿñê?

T'oqⁿ nn'aⁿ nnoom, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ maxjeⁿ tseixmaaⁿ na cueeⁿeⁿ.

⁶⁷ Ndo' tyojñomna ndaa'jnaⁿ nnoom. Tyotioona nda' jom ndo' nt'om tyotmeiiⁿ nda' watmeiⁿ nnoom. ⁶⁸ Ndo' jluena nnoom:

—'U na cwiluiindyu' Cristo na jñom Ty'oots'om, cwa cjaawee' 'ndyo' ñeeⁿ tmeiⁿ nda' 'u.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Yocheⁿ na cwiluii na nmeiiⁿ, Pedro wacatyeeⁿ tach'eⁿ ndo' tyjee'cañoom cwii yuscu na mandi'ntjom jo' jo'. Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—'U maxjeⁿ ñeñ'eⁿ ñ'eⁿ Jesús, tsaⁿ na jnaⁿ Galilea.

⁷⁰ Saa Pedro tjei'ñê ñequio na ndye cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Meiⁿchjoo ticaljei ñ'oom na matsu'.

⁷¹ Jndaⁿ chii tjaaⁿ na waa 'ndyoots'a t'maⁿ ndo' cwiicheⁿ yuscu na mandi'ntjom jo' jo' ljeii jom. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ na nndyoo':

—Tsaⁿm'aaⁿ maxjeⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús, tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁷² Cwiicheⁿ cwii ndii' tjei'ñe Pedro mana tjei'yom xuee' Ty'oots'om. Tsoom:

—Ntyjii Ty'oots'om na ticwajnaⁿ'a tsaⁿm'aaⁿ'.

⁷³ Tyoowiquiuu' ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—Mayuu'cheⁿ na 'u cwii joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ'. Ee ñ'oom na matsei'neiⁿ ma'moⁿ'na' na Galilea jnaⁿ'.

⁷⁴ Quia jo' to' Pedro na tju' cheⁿnqueⁿ ñ'omwi' nacjoom'm. Tsoom na ntyjiicheⁿ Ty'oots'om na mayom'm. Tsoom:

—Ja maxjeⁿ ticwajnaⁿ'a tsaⁿm'aaⁿ'.

Ndo' majo'to xjeⁿñeeⁿ seixuaa caxtijndyo. ⁷⁵ Mañoom' tjañjoom' ts'om Pedro juu ñ'oom na jndaⁿ tso Jesús nnoom: “Cwii tjoocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo saa 'u jndaⁿ ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'eⁿndyo.” Mana jlueeⁿ'eⁿ ch'eⁿ. Sei'ndaa'ñ'eⁿ'na' ntyjeeⁿ, tyoty'ioom.

27

'Ooñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Quia na jndaⁿ teincoo cha'tso ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom ndaaⁿ nn'aⁿ judíos ñe'cwii jla'tjoom'na ñ'oom na t'maⁿ'na cue' Jesús. ² Jla'tyeⁿ'na jom, ty'eñ'omna jom. Ty'ecatioona cwenta jom l'õ nqui Poncio Pilato na juu cwiluiiñe gobier-nom.

Cantyja na tue' Judas

³ Ndo' Judas, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús luee naⁿñeeⁿ, quia na nty'iaaⁿ'aⁿ na jndaⁿ teijndaa' na nncue' Jesús, tiao na jeeⁿ tia ntyjeeⁿ cantyja na s'aaⁿ. Tjatseilcweeⁿ'eⁿ ntquiuu nchoo' nqui s'om xuee ndaaⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ⁴ Tsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—T'maⁿ jnaⁿ'ya waa na seiquiooya cwii ts'aⁿ luee'yo' na tjaa'naⁿ jnaⁿ tseixmaⁿ'.

T'ooⁿ naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ljo' mach'eena' jâ na ljo'? Cando' nncu'.

⁵ Quia jo' Judas tyeⁿnqueeⁿ'eⁿ s'om xuee'ñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ'. Jndaⁿ jo' jlueeⁿ'eⁿ, tjaaⁿ. Tjatseintyjañê, seicuee'ñe cheⁿnqueⁿ'.

⁶ Ntyee na cwiluiitquiendye jla'xcwiina s'om'ñeeⁿ. Jluena:

—S'ommeiⁿ jndaⁿ njoml'ua na nncue' ts'aⁿ. Jo' chii ticaty'iomyana' na nlatjooⁿ'a joona' ñequio s'om na cwiquioo cwentaa' Ty'oots'om.

⁷ Jndaⁿ na jla'tjoom'na ñ'oom ñ'eⁿ nc'iaana, jla'catsuuna s'om'ñeeⁿ. Tioml'uana cwii taⁿ tyuaa na jndaⁿ ts'aⁿ na mach'ee ncuua. Jo' jo' l'ana wats'om tyue' yuu na nnc'oocaty'iuuna l'oo, nn'aⁿ na cwe' cwiquieya tsjoomna. ⁸ Cwe' jo' hasta xuee je' jndyu tyuaa'ñeeⁿ Tyuaa Niom'. ⁹ Ndo' na l'uaa' tui seicandaa'ñena' ñ'oom 'ndyoo profeta Jeremías, tsoom: “Nn'aⁿ Israel jla'jndaa'ndyena na njoml'uañe ts'aⁿ ntquiuu nchoo' nqui

s'om xuee. Jnda chii to'ñoomlcwe'na s'om'ñeeⁿ. ¹⁰Ñequio jooona' jla'jndana cwii taⁿ tyuaa' ts'aⁿ na mach'ee ncuua cha'xjeⁿ na t'moⁿ Ty'oots'om nooⁿ na maxjeⁿ nluuiⁿ.”

Tyomeintyjee' Jesús jo nnom Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ty'eñ'omna Jesús, tyomeintyjeeⁿeⁿ jo nnom gobiernom Pilato. Tax'ee tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

T'o Jesús, tsoom:

—Maxjeⁿ jo' ja, cha'na matsu'.

¹² Ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom tqiiana jnaaⁿ'aⁿ nnom Pilato. Ndo' meiiⁿ na cwiqueⁿ'na ñ'oom nacjoom'm saā jom meiiⁿ cwii ñ'oom tíc'oqⁿ. ¹³ Jo' chii tso Pilato nnoom:

—¿Aa maxjeⁿ ticandi' ñ'oommeiiⁿ na cwtije'i'yuu'ndyena nacjo'?

¹⁴ Saā meiiⁿ cwii 'ndyoo ñ'oom tíc'oqⁿ cantyja ñ'oom na tuee'na nacjoom'm. Jo' chii s'aana' na jeeⁿ tjawee' ts'om Pilato na tíc'o Jesús.

Cwiwijndaa'tyeⁿ na nncue' Jesús
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38–19:16)

¹⁵ Ndo' ticwii chu na nncuee' xuee pascua tyowaa costumbre na nquii gobiernom nntseicandyaañê meiiⁿ cwii'ñeeⁿ cheⁿ praso na nntaⁿ nn'aⁿ. ¹⁶ Ndo' quia jo' tyom'aaⁿ cwii praso na jndyu Barrabás w'aaancjo na t'maⁿ ñ'oom waa nacjoom'm. ¹⁷ Ndo' quia na tjomndye nn'aⁿ, tax'ee Pilato ndaana, tsoom:

—Je' candu'yo', ¿ñeeⁿ juu l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyo? ¿Aa juu Barrabás, oo ¿aa Jesús na cwilue nn'aⁿ na cwiluiiñe Cristo?

¹⁸ Ee sei'noⁿ Pilato na cwe' na jndoon Jesús jo' chii jla'quioon juu l'oqⁿ nchii ee na waa jnaaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ.

¹⁹ Ndo' yocheⁿ na wacatyeeⁿ na nncu'xeeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ seicwanom scoom'm cwii ñ'oom na m'aaⁿ. Tso: “Ticati'ndyu' ñ'oomwaa' ee tsaⁿ'm'aaⁿ matseixmaaⁿ cantyja na maty'iomyana'. Ee tsjom tein-cooquiuu' jeeⁿ ñeseicachjuu tsaⁿ'tsjom ja cantyja 'naaⁿ'aⁿ.”

²⁰ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom tyola'jndo'na n'om nn'aⁿ na cataⁿ naⁿ'ñeeⁿ na candyaañe juu Barrabás ndo' Jesús cueeⁿ'eⁿ. ²¹ Jo' chii tax'eennda' Pilato ndaā nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Cwa candu'yo', ¿cwaaⁿ cwii na wendye jooona l'ue n'om'yo' na catseicandyaandyo?

Jooona t'oqⁿna, jluena:

—Juu Barrabás.

²² Tax'eennda' Pilato ndaāna. Tsoom:

—Xeⁿ juu Barrabás ndyaañê quia jo' ¿chiiu nnts'aayo ñequio Jesús na cwindu'yo' na cwiluiiñe Cristo?

Cha'tsondye naⁿ'ñeeⁿ t'oqⁿna nnoom, jluena:

—Caty'ioom' jom ts'oom'naaⁿ.

²³ Quia jo' tax'ee Pilato ndaāna, tsoom:

—¿Ljo' jnaⁿ tseixmaaⁿ nquiu'yo'?

Saā majndeiti jla'xuaa naⁿ'ñeeⁿ, jluena:

—Caty'ioom' jom ts'oom'naaⁿ.

²⁴ Jndā na nty'iaa' Pilato na tícanaⁿñê ñ'oom'ñeeⁿ hasta manndyo na nla'wendyena nacjoom'm, quia jo' tcaaⁿ ndaatioo, jñoom'm na jndoo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Je' mandyuu'a cha calui'yuu'na' na ticachoo jnaⁿ xeⁿ nlacue'yo' tsaⁿm'aaⁿ na tjaa jnaaⁿ. Jo' chii, cajndo' ncjo'yo'.

²⁵ Saa t'oo cha'tsondye naⁿñeeⁿ, jlúena:

—Ljo' ch'eena' já. Ncjooyâ nnchoonquaaⁿyâ jnaⁿ ñequio ndaayâ na nncue' tsaⁿm'aaⁿ.

²⁶ Jo' chii Pilato seicandyaañê Barrabás cha'xjeⁿ na taⁿ nn'aⁿ. Ndo' sa'ntjoom na cala'sei' sondaro 'naaⁿ'aⁿ Jesús. Jndā jo' tqúiaaⁿ juu lúena na caty'ioomna juu ts'oom'naaⁿ.

²⁷ Jndā jo' ty'eñ'om sondaro'ñeeⁿ Jesús naquii'cheⁿ wats'iaaⁿ. Jo' jo' jla'tjomndye cha'tso ntmaaⁿ sondaro nacañom'm. ²⁸ Tjeii'na liaⁿ'aⁿ ndo' jla'cweena cwíicheⁿ liaa jom, liaatco colo wee juuna'. ²⁹ Ndo' jla'tyjoondyena n'oomnioom cwii tsei. Tiroomna juuna' xqueeⁿ cha'cwijom corona. Ndo' tjaa'ndyena cwii tsmáaⁿ ts'ooⁿ ntyjaya cha'cwijom ts'oom'leii' tsaⁿmats'iaaⁿ t'maⁿ. Jndā chii tyota'na cantyena jo nnoom na cwe' cwincona jom. Tyoluena:

—Cwila't'maaⁿndyô 'u Rey cwentaa nn'aⁿ judíos.

³⁰ Mati tyotuee'na ndaajnaⁿ cjoom'm. Tjeii'ndyena tsmáaⁿ na ndii' ts'ooⁿ, tyotmeii'na juuna' xqueeⁿ. ³¹ Jndā tjacjooⁿ na cwincona jom, quia jo' tjeii'na liaatco'ñeeⁿ, jla'cweennda'na liaⁿ'aⁿ jom. Jndā chii ty'eñ'omna jom na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Xjeⁿ na ma'oocalui'na quii' tsjoom, tjomndyena cwii ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyú Simón. L'ana na jndei'na' na cjaañ'oom ts'oom'naaⁿ na nñoom Jesús.

³³ Tquiéna cwii joo na jndyú Gólgota. Ñ'oomwaa' ñecatsona' Ta Tsei'xqueⁿ Ts'oo. ³⁴ Tquiána winom na nnc'om na tjoom'na' ñequio cwii nasei na ja. Saa tatic'om quia ljeiiⁿ na tjoom' nasei'ñeeⁿ.

³⁵ Ndo' quia jndā ty'ioom sondaro jom ts'oom'naaⁿ, tyo'oona x'iaa na nnty'iaana ñeeⁿ nleijnoom' cwii cwii liaⁿ'aⁿ. Ndo' na luaa' tui seicandaa'ñena' ñ'oom na seiljeii profeta. Tso: “Tyo'oona x'iaa na nnty'iaana ñeeⁿ joona nleijnoom' cwii cwii liaya.” ³⁶ Jndā chii ty'ecwindyuaandyé sondaro'ñeeⁿ na cwil'ana cwentá Jesús. ³⁷ Ndo' jo ndyeyu ts'om xqueeⁿ ty'ioomna ljeii na t'moⁿ'na' jnaaⁿ'aⁿ. Tsona': “Lúaañe juu Jesús na cwiluiiñe Rey cwentaa nn'aⁿ judíos.”

³⁸ Mati jo' jo' ty'ioomna we naⁿcanty'ue n'oom'naaⁿ, cwii tsaⁿñeeⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na meintyjee' ntyjaa' Jesús ntyjaya. Ndo' cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na meintyjee' ntyjatymaaⁿ. ³⁹ Ndo' nn'aⁿ na tyowinom jo' jo' tyoluena ñ'omwi' nacjoo' Jesús. Tyola'caandyena nqueⁿna. ⁴⁰ Tyoluena:

—'U ts'aⁿ na matsú' na nntseityui' wats'om t'maⁿ ndo' ñendyee xuee nntseiw'eⁿnda' juuna', cwa je' cwji'n'maaⁿndyú' cheⁿnncu'. Xeⁿ mayuu' na cwiluiindyú' Jnda Ty'oots'om, cwa candyo'cue' ts'oom'naaⁿwaa'.

⁴¹ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqúeⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom cha'tsondye naⁿñeeⁿ mati malúaa' tyola'jnaaⁿna Jesús. Tyoluena:

42 —Jeeⁿ ya ñetjei'n'maa^{nñê} nt'omcheⁿ saa tileicandaa nncwji'n'maa^{nñê} cheⁿnqueⁿ. Xeⁿ mayuu' na cwiluiiñê Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, cwa candyocueeⁿ na ñoom ts'oom'naaⁿ quia jo' nlayuu'a ñ'e^{nñê}. 43 Jom matseicantyyaa' ts'oom ñequio Ty'oqots'om ee tsoom ndaaya na jom cwiluiiñê Jnda Ty'oqots'om. Jo' chii xeⁿ na mayuu' na jnda ntyjii Ty'oqots'om ñ'e^{nñê}, cwji'n'maa^{nñê} juu.

44 Ndo' mati naⁿcanty'ue na ñom n'oom'naaⁿ ñ'eⁿ Jesús, tyotuee'na ñ'omwi' nacjoom'm.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿeⁿ

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Quia na tuee' na quiajmeiⁿ, teijaaⁿ cha'waa tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. 46 Juu xje^{nñee} jndei seixuaa Jesús, tsoom:

—Elí, Elí, lama sabactani.

(Ñ'oomwaa' matsona': Tsotyaya Ty'oqots'om, ¿chiiu na ma'ndii' ja?)

47 Cwantindye joo nn'aⁿ na m'aⁿ ndyoo' quia na jndyena ñ'oommeiⁿ, jluena:

—Tsa^m'aaⁿ macwaaⁿ profeta Elías.

48 Ndo' mantya jleinom cwii ts'aⁿ, tjac'oom cwii 'naⁿ na ya maw'ana' ndaa. Nchjeeñê juuna' naquii' winom na ta, tioom juuna' nnom tsmaaⁿ cha ndaa nncue'cañoomna' 'ndyoo Jesús na nnc'uu. 49 Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyoluena:

—Ca'ndii' jom. Ñ'e'canty'iaayâ aa nncwje'cañoom Elías na nncwji'n'maa^{nñê} jom.

50 Quia jo' seixuaannda' Jesús jndei, mana tueeⁿeⁿ. 51 Ndo' xje^{nñee} liaatco na ntyjaty'io wats'om t'maⁿ jndii'tcona' hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Jndei s'eii tyuaa ndo' tiuu ljo'. 52 Mati jnaaⁿ ndei'luaa ndo' jndye nn'aⁿ na jnda tja na tyola'yuu' ñequio Ty'oqots'om tando'nnda'na xje^{nñee}. 53 Quia na jnda tando'nnda' Jesús, mati na^{nñee} jluina naquii' ndei'luaana, ty'equie'na quii' tsjoom Jerusalén. Jo' jo' teitquioo'ndyena ndaa jndye nn'aⁿ.

54 Ndo' juu capeitaⁿ ñequio sondaro 'naaⁿaⁿ na cwil'a cwentaa Jesús quia na nty'iaana na s'eii ndo' tqeⁿna cwentaa cha'tso na tuii, jeeⁿ ndya' tyuena. Jluena:

—Mayuu'cheⁿ tsa^m'aaⁿ tyoluiiñê Jnda Ty'oqots'om.

55 Ndo' jo' jo' m'aⁿ jndye yolcu na cwe' cwinty'iaatquiiana ljo' cwiluii. Jnaⁿ na^{nñee} ts'ondaa Galilea, tquiontyona naxeⁿ Jesús na cwindye'ntjomna nnoom. 56 Quii'ntaaⁿ yolcu'ñeeⁿ ñ'eⁿ María Magdalena ñequio María tsondyee Jacobo ñ'eⁿ José, ndo' ñequio tsondyee ntseinda Zebedeo.

'Oocaty'iuuna Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Quia tuee' na tmaaⁿ, cwii tsaⁿtya na jndyu José na jnaⁿ tsjoom Arimatea, cwiluiiñê ts'aⁿ na matseijomñê ñ'oom na t'moⁿ Jesús. 58 tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato, tjacaⁿ ts'oo Jesús. Ndo' tquiaa Pilato ñ'oom'm na ñ'e'quia sondaro sei'ts'o 'naaⁿ Jesús nnom José. 59 Quia jo' tjaco'ñom José Jesús, seityjooñê liaa sáana na lju' juu ts'oo'ñeeⁿ. 60 Jnda chii tjaa'ñê ts'oo'ñeeⁿ naquii' tsue'tsjo' xco na jnda tuiya na tseixmaⁿna' tsei'tsuuaa 'naaⁿaⁿ. Jnda jo' seicuu'ñê 'ndyoo tsei'tsuuaa ñequio cwii tsjo' t'maⁿ, mana tjaaⁿ.

61 Ndo' María Magdalena ñequio cwiicheⁿ María nty'iaacheⁿna na luaa' s'aaⁿ. Ty'ewindyuaandyena ndyeyu 'ndyoo tsei'tsuaa'ñeeⁿ.

Cwil'a sondaro cwenta tsei'tsuaa

62 Xuee na tuii na luaa', maxuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ 'naⁿ na nla'na' jooona ee na 'io xuee na nnta'jndyena. Quia na teincoo cwiicheⁿ xuee, ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos, ñecwii tmaaⁿ ty'ena na m'aaⁿ Pilato. 63 Jluena nnoom:

—'U ta gobiernom, cwijaañjoom' n'oq^{nyâ} ñ'oom na tyotso tsaⁿcantu'ñeeⁿ quia ndi wanoom'm. Tsoom na xuee jnda' ndyee nncwando'xcoom jnda' na tueeⁿeⁿ. 64 Cwe' jo' l'ue n'oq^{nyâ} na catsaⁿntjom' sondaro 'naⁿ, na c'oocal'ana cwenta tsei'tsuaaⁿaⁿ hasta xeⁿjnda' teinom ndyee xuee cha nntseicu'na' na joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê nluque'cañomna ndo' nnty'ueena sei'ts'o 'naaⁿaⁿ, jnda' jo' nluena ndaa' nn'aⁿ na jom jnda' mawando'xcoom na tueeⁿeⁿ. Ndo' juu cantuwaa' t'maⁿti ñequiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ nchiiti ñ'oom na ñeseineiⁿ xjeⁿ na ñetanoom'm.

65 T'o Pilato ndaana, tsoom:

—Nmeiiⁿ sondaro na mañequia luee'yo'. Cwa catsa'yo' ñ'eⁿndyena. Ya ya cwenta cal'a'yo' tsei'tsuaa'ñeeⁿ.

66 Quia jo' ty'e naⁿñeeⁿ. Ty'ela'cu'tyeⁿna tsei'tsuaa. Ty'ioomna sayo yuu na ntjom 'ndyoo tsue'tsjo' quio tsjo' t'maⁿ cha nnoqⁿ xeⁿ nntse-icanaaⁿñe ts'aⁿ. Jnda' chii 'ndyena sondaro na nl'a cwenta tsei'tsuaa.

28

Tando'xco Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Jnda' teinom xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos ndo' jnda' jaawix-uee xuee najndyee smooⁿ, quia jo' tja María Magdalena ñequio cwi-icheⁿ María, ty'elcajndoo'na tsei'tsuaa. 2 Mats'ia jo' jdeiie s'eii. Ee cwii ángel cwentaa' Ty'oqots'om jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ na waa tsei'tsuaa. Teiñooⁿ tsjo' na ta' 'ndyoo tsei'tsuaa'ñeeⁿ, tjacjom nacjoo'na'. 3 Cha'waañe caxueeñe cha'cwijom chomtsuee. Ndo' canchii' liaⁿaⁿ cha'na canchii' tsaaⁿ. 4 Ndo' sondaro na cwil'a cwenta tsei'tsuaa, quia na nty'iaana ángel'ñeeⁿ tyoteindyena, tquiaandyena nomtyuaa, cha'cwijom l'oo jooona. 5 Quia jo' seineiⁿ ángel ndaa' yolcu'ñeeⁿ, tsoom:

—Tilacatyuendyo'. Ee mantyjiiya na Jesús cwil'ue'yo', nquii tsaⁿ na ty'ioom nn'aⁿ ts'oom'naaⁿ. 6 Je' tac'oomñe ñjaaⁿ, ee na jnda' mawando'xcoom na tueeⁿeⁿ cha'xjeⁿ ñ'oom ñetsoom. Quiocanty'ia'yo' yuu ñetacatyeeⁿ. 7 Jnda' jo' calatyua'yo', catsalacandii'yo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na jnda' mawando'xcoom. Ndo' candu'yo' na mawjaañetyeeⁿ ts'ondaa Galilea, jnda' jo' catsantjo'yo'. Jo' jo' nle-icwindyo' ñ'eⁿñê. Ñ'oommeiiⁿ jndyocatsjooya ndaa'yo'.

8 Ndo' yolcu'ñeeⁿ, jdeiie jlui'na tsei'tsuaa, jeeⁿ tyuena ndo' neiⁿna. Jla'tyuaa'na na nla'candiina nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa' jndyena. 9 Ndo' mats'ia jo' tjomndyena Jesús. Tquiaaⁿ na xmaⁿndyena. Ndo' ta'na cantyena, ta'xcweendyena nc'eeⁿ na tyola't'maaⁿndyena jom. 10 Ndo' tso Jesús ndaana:

—Tilacatyuendyo'. Catsa'yo', tsalacandii'yo' nn'aaⁿya na c'oona ts'ondaa Galilea. Jo' jo' nnty'iaana ja.

Ñ'oom na tyolue sondaro

¹¹ Yocheⁿ na 'oo yolcu'ñeeⁿ, nt'om sondaro na tyol'a cwenta tsei'tsuaa ty'equie'na quii' tsjoom Jerusalén, ty'ela'candiina ntyee na cwilui-itquiendye cha'tso na tuii. ¹² Ndo' ntyee'ñeeⁿ jla'tjoom'na ñ'oom ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, mat'maaⁿ tsjō'ñjeeⁿ tquiiana ndaa sondaro'ñeeⁿ. ¹³ Ndo' jlueña ndaa naⁿ'ñeeⁿ:

—Candu'yo' ndaa nn'aⁿ na cwe' natsjom tquie'cañom nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Tquiocanty'ueena sei'ts'o 'naaⁿ'aⁿ xjeⁿ na cwindayo'. ¹⁴ Tinc'om'yo' ñ'omtiuu tjaa ljo' nntjom'yo', ee xeⁿ nndii gobiernom ñ'oomwaa', já manquiuuyâ chiuu nlui'ljuu' ñ'oom 'naⁿ'yo' luaa'.

¹⁵ Ndo' to'ñoom sondaro tsjō'ñjeeⁿ'ñeeⁿ. Tō'na, tyot'oomna ñ'oom cha'xjeⁿ na jndā jndyena na caluena. Cwe' jo' hasta je'cheⁿ ndicwaⁿ cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos na ty'ecanty'uee nn'aⁿ sei'ts'o 'naaⁿ' Jesús.

Jesús majñoom nn'aⁿ na c'oonquiiana ñ'oom'm

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Quia jo' já na canchoo'cwiindyô saayâ ts'ondaa Galilea. Saawaayâ cwii ta yuu na jndā seicandii Jesús na catsaayâ. ¹⁷ Xjeⁿ na nty'iaayâ jom tyolat'maaⁿ'ndyô jom. Saa ñ'eeⁿ cwantindyô na tijndaa' nquiuuyâ aa mayuu' na jom. ¹⁸ Quia jo' seicandyoo'ñê nacañoomyâ. Tsoom ndaayâ:

—Nandye cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, cha'waa matseixmaⁿya najndo, ¹⁹ jo' chii catsa'yo' na m'aⁿ nn'aⁿ ticwii cwii ndyuaa. Nñe'quia'yo' ñ'oom naya ndaana cha nla'yu'na ñ'eⁿ'ndyô. Calats'oomndyo' jona ñequio xuee' Tsotyaya, ñequio xuee' Ja na Jnaaⁿ, ndo' ñequio xuee' Espíritu Santo. ²⁰ Cat'moⁿ'yo' na cala'candana cha'tso ñ'oom na jndā tquiaya ndaa'yo'. Ndo' cjaañjoom' n'om'yo' na m'aaⁿya ñ'eⁿ'ndyô' ticwii xuee, hasta na nntywii tsjoomnancue. Amén.

Ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Marcos

Tyoñequiaa Juan ñ'oom ndyuua na tjaa nn'aⁿ c'om
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Luaa waa na jnaⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo, Jnda Ty'oots'om.

² Jnda seicandaa ñ'enaⁿ ñ'oom na seiljeii profeta Isaías, matsona': Majñooⁿ ñetyaya cwii moso 'naⁿya na wjaajndyee jo njom'. Jom nncwji'yuu ñê cantyja 'naⁿ, cha mam'aⁿc'eendye nn'aⁿ quia na nncue'cañoom'.

³ Jom ts'aⁿ na jndei matseineiⁿ ndaa nn'aⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'om. Matsoom: "Calajndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' nndyocwjee'cañoom nquii na nntsa'ntjom 'o. Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom cwilayo'yo' nato na ñoom."

⁴ Ñ'oommeiⁿ seicandaa ñ'enaⁿ quia na to' Juan na tyotseits'oomñê nn'aⁿ ndyuua yuu tjaa nn'aⁿ c'om. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom na calcwe' n'omna jnaaⁿna cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jona ndo' nleits'oomndyena.

⁵ Jndye nn'aⁿ ty'e na m'aaⁿ na jnaⁿna cha'waa ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén. Jnda na lcwe' n'omna jnaaⁿna, seits'oomñê jona ts'om jndaa Jordán.

⁶ Juan ñeeⁿ tyocweⁿ liaa na tuiina' ñ'eⁿ soo' camello. Chi'tyeⁿ xcweeⁿeⁿ cwii tjaⁿ. Tyocwaaⁿaⁿ calcaa ntyue' ndo' tyo'om tsiom' jnda. ⁷ Luaa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ ndaa nn'aⁿ, tyotsoom:

—Mandyontyjo nqueⁿ na t'maⁿti tseixmaaⁿ, nchiiti ja. Ticatseixmaⁿya na cwe' ja nndi'ntjoⁿya nnoom na nntseicanaⁿa lcoom'm. ⁸ Ja matseits'oomndyo 'o ñequio ndaatoo, saⁿ nqueⁿ nntseits'oomñê 'o ñequio Espíritu Santo.

Na teits'oomñe Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Tiempo'ñeeⁿ jnaⁿ Jesús tsjoom Nazaret, ts'ondaa Galilea. Tyje'cañoom Juan ndyuua yuu na tjaa nn'aⁿ c'om. Ndo' seits'oomñe Juan jom ts'om jndaa Jordán. ¹⁰ Quia na jlueeⁿeⁿ naquii' ndaa mantyjacheⁿ nty'iaaⁿaⁿ na seicanaaⁿñ'ena' tsjo'luee. Jndyocue Espíritu Santo cha'cwijom catu'. Jndyocaljo nacjoom'm. ¹¹ Ndo' teic'uaa na seineⁿ Ty'oots'om cañoom'luee. Matso:

—'U cwiluiindyu' Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'oⁿya. Cantyja 'naⁿ 'u ñequii'cheⁿ mañequiaana' na neiⁿya.

Ñe'queⁿ tsa'jndii xjeⁿ Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Ndo' mantyjacheⁿ tjañ'oom Espíritu Santo Jesús cwiiⁿeⁿ ntyja yuu tjaa nn'aⁿ c'om. ¹³ Jo' ljoo'ñê wen'aaⁿ xuee. Tyoqueⁿñe tsa'jndii na nlqueⁿ xjeⁿ jom. Mati tyom'aaⁿ Jesús quii'ntaaⁿ quioo' wjee. Ndo' tquie'cañom ángeles na tyondye'ntjomna nnoom.

Mato' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ ts'ondaa Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Jnda na tju' Herodes Juan w'aancjo, quia jo' tja Jesús ts'ondaa Galilea. Jo' jo' tyoñequiaa' ñ'oom naya ndaa nn'a' cantyja na matsa'ntjom Ty'oqts'om. 15 Tyotsoom:

—Jnda tue'ntyjo xje' na ñ'e'quiandyo' na nntsa'ntjom Ty'oqts'om 'o. Calayu'yo' ñ'oom naya 'naa'na' ndo' calcwe' n'om'yo'.

Ma'ma' Jesús ñequiee nn'a' na cwitjeii' calcaa

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Yoche' na mawinom Jesús 'ndyoo ndaaluae Galilea, nty'iaa'na' Simón ñequio tyjee tsa'ñee' Andrés. Cwituee'na tsqui' 'naa'na ts'om ndaaluae ee joona ts'iaa' 'naa'na na cwitjeii'na calcaa. 17 Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Quio'yo' ñ'e'ndyô ndo' ja nnts'aa na nlatjom'yo' nn'a' tachii cwe' calcaa.

18 Joona mañoom' 'ndyena lqui' 'naa'na. Ty'ena ñ'e'ñê.

19 Tjatjatyee' chjoowi' 'ndyoo ndaaluae. Tuee'cañoom Jacobo ñ'e' tyjee tsa'ñee' na jndyu Juan. Joona ntseinda Zebedeo. Ma'na ts'om w'aandaa, cwila'yona lqui'tsa' 'naa'na. 20 Mantya tquee'ñê joona, quia jo' 'ndyena tsotyena Zebedeo ts'om w'aandaa ñequio na'ntjoom'm. Ty'ena ñequio Jesús.

Tsa'na tyoleiñ'oom jndyeta

(Lc. 4:31-37)

21 Ty'ena tquiena tsjoom Capernaum. Quia na tue'ntyjo xuee na cwita'jndyee nn'a' judíos quia jo' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Toq'om' na tyo'moq' ndaa nn'a'. 22 Ndo' ñ'oom na tyoñequiaa', jee' tjawee' n'omna. T'mo'na' ndaana na waa najndei na matseixmaa', ee ñ'oom na tyo'moq' cajndatina', nchii cwe' cha'na ñ'oom na cwit'moq' nn'a' na jndo' n'om chiuu t'ma' ljeii na tque' Moisés. 23 Ndo' naquii' wats'om'ñee' tyje'cañoom cwii ts'a' na maleiñ'oom jndyeta juu. Jndei tyotseixuaa tsa'ñee' ñ'oom ndyuee jndyeta'ñee'.

24 Tsoom nnom Jesús:

—¿Ljo' l'ue ts'om' ñ'e'ndyô já, 'u Jesús na jna' Nazaret? ¿Aa jndyo' na jndyo'tsei'tyui' na laxmaa'nyâ najndaayâ? Já macwitajnaa'ñâ ñee' cwilui-indyu'. Nncu' cwiluiindyu' na lju' ts'om' na jna' na m'aa' Ty'oqts'om.

25 Quia jo' seitia' Jesús jndyeta'ñee'. Tsoom:

—Catseiche'. Calui' naquii' ts'om tsa'm'aa'.

26 Ndo' s'aa jndyeta'ñee' na seicantye'e'ñe tsa'ñee' ndo' tyoteiñe. S'aa' na seixuaa jndei, jnda jo' jluee'ne' naquii' ts'om tsa'ñee'. 27 Ndo' cha'tso nn'a' na nty'iaa na luaa' tuii jee' tyuena. Tyota'x'eena ndaa n'ciaana, tyoluena:

—¿Ljo' ma'mo'na' na luaa' tuii? Cwa cwii ñ'oom xco cwindyaaya je'. Ee tsa'm'aa' waa najnei' na matsa'ntjoom me' jndyeta' ndo' cwila'candana ñ'oom na matsoom.

28 Mañoom' t'om ñ'oom cantyja 'naa' Jesús cha'waa ts'ondaa Galilea.

Sein'ma' Jesús staxee' Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Ndo' jnda na jlui'na wats'om, ty'ena waa' Simón ñ'e' Andrés, ndi ñ'e' Jacobo ñ'e' Juan. 30 Tquiena. Ndo' jo' jo' m'aa' staxee' Simón. Waa cjoo' jnduu na matseicon'a' juu. Mañoom' jla'candii nn'a' Jesús na wii' yuscu'ñee'. 31 Quia jo' tjantyjaa' Jesús tsa'ñee', t'uee' ts'o, seiwee'

juu. Mañoom' ntquiuuñe na matseicona' juu. Mana to' na mandintjom ndaana.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿwii

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Majuu tmaaⁿñeeⁿ jnda na tjacue ñe'quoom', tquie'cho nn'aⁿ nn'aⁿwii ñ'eⁿ nn'aⁿ na maleichuu jndyetia na m'aaⁿ Jesús. ³³ Manndyo ndyuendye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na tquiena na cwe' 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ. ³⁴ Xjeⁿñeeⁿ sein'maaⁿ jndye nn'aⁿwii cha'tso nnom ntycu na cwitjoomna. Mati jndye jndyetia tjeiiⁿeⁿ naquii' n'om nn'aⁿ. Meiⁿ tñiquiaaⁿ na nla'neiⁿ jndyetia'ñeeⁿ meiⁿcwii ñ'oom ee tical'ue ts'oom na nndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee jndyetia'ñeeⁿ manquiuna 'ñeeⁿ cwiluiiñê.

Jesús mañequiaaⁿ ñ'oom ts'ondaa Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Teincoo cwicheⁿ xuee ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ teicantyyaaⁿ, tjaaⁿ cwii joo yuu na ñenqueⁿ. Jo' jo' tyotseineiⁿ nnom Ty'ooots'om. ³⁶ Ndo' Simón ñequio ncl'iaaⁿaⁿ ty'entyjona naxeⁿ Jesús na cwil'ueena jom. ³⁷ Jnda na jliuna jom, jluena nnoom:

—Jndye nn'aⁿ jeeⁿ cwil'uee 'u.

³⁸ Tsoom ndaana:

—Cjaaya nt'omcheⁿ njoom na nndyoo' cha mati jo' ññequiaya ñ'oom naya na nndye nn'aⁿ. Ee maxjeⁿ ts'iaaⁿwaa' na qui na jndyooya.

³⁹ Quia jo' tyomanoom cha'waa ts'ondaa Galilea. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya naquii' lan'om 'naaⁿ na'ñeeⁿ cwii cwii joo. Ndo' tyocwjeeⁿeⁿ jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ Jesús na chuu tycu lepra. Tco'xtye jo nnoom, s'aa ty'oo, tso:

—Ta, ntyjii 'u nndaq nntsein'maⁿ ja, xeⁿ wajnaⁿ na maty'iomna'.

⁴¹ Jesús t'oom na wi' ts'oom tsaⁿñeeⁿ. Seiloom ts'oqⁿ, tyeⁿnquoom'm juu. Tsoom nnom:

—Maxjeⁿ maty'iomna' na ljo'. Can'maⁿ.

⁴² Mantya tsu tycu lepra. Mana ljuu' tjaaⁿaⁿ cha'waañê. ⁴³ Jnda jo' jñom Jesús tsaⁿñeeⁿ, tyeⁿ ñ'oom tsoom nnom:

⁴⁴ —Meiⁿcwii ñ'oom ticatsu' ndaq nn'aⁿ chiuu tuii na n'maⁿ. Saa cja', cja'tseica'moⁿndyu' nnom tyeë. Ndo' quiaa' quioo' nnoom na matseit'maaⁿndyu' Ty'ooots'om cha'xjeⁿ na tyotsa'ntjom Moisés. Ee laa'ti' nncwji'yuu'ñena' ndaq nn'aⁿ na jnda n'maⁿ.

⁴⁵ Saa quia na tja tsaⁿñeeⁿ, toqⁿ na tyotseineiⁿ, tyotsoñ'eeⁿ chiuu waa na n'maaⁿ. Jo' chii mañoom' t'om ñ'oom ndiocheⁿ. Cwe' jo' seicu'na' na nncjaaquiee' Jesús meiⁿnquia tsjoom ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ nnc'oontyaa'na xeⁿ nliuna jom. Jo' chii ljoo'ñê yuu tjaa nn'aⁿ c'oom ndo' tquie'cañom nn'aⁿ na m'aaⁿ na jndye joo jnaⁿna.

2

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Jnda na teinom cwantindyo xuee, tue'cañoomnda' Jesús tsjoom Capernaum. Ndo' teic'uaa ñ'oom na jnda tyjeeⁿeⁿ, m'aaⁿ waa' cwii

ts'aⁿ. ² Jndye nn'aⁿ tjomndyena jo' jo' hasta tileicwiiⁿndeiⁱ w'aa. Meiⁿ cwe' 'ndyoots'a t'icanda^a n'luque'cañomna. Ndo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om nda^ana. ³ Ndo' jo' t'quie'cañom ñequiee nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús. T'quioñ'omna cwii ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee. ⁴ Quia na nty'iaana na t'icanda^a nnc'oontyjaa'na na m'aaⁿ ee na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ, quia jo' ty'ewana xqueⁿ w'aa. Jla'canaaⁿndyena ndyeyu na meintyjee' Jesús. Jla'c'oⁿna tsuee na ndii' ts'aⁿwii'. ⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na cwila'yuy'a n'om naⁿñeeⁿ, tsoom nnom nquii ts'aⁿ na wii':

—'U jndaaya, jnda^a seit'maⁿ ts'o^ony'a 'u cha'tso jnaⁿ na niom.

⁶ Ndo' nt'om nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na teindyuaandye jo' jo', jndye ñ'oom tyola'tiuuna naquii' n'omna na ticuee' n'omna Jesús. ⁷ Jla'neiⁿ cheⁿnquieena naquii' n'omna, jluena: “Tsaⁿm'aaⁿ! ¿chiiu na luaa' matsoom? Cwa ñ'oom ntjeiⁿ matseineiⁿ nacjoo' Ty'o^ots'om ee macanda^a jom nda^a nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ nn'aⁿ.” ⁸ Ndo' ntyjii Jesús na luaa' m'aaⁿ n'omna. Tsoom nda^ana:

—¿Chiiu na ticuaaya nquii'yo' ñ'eⁿndyo? ⁹ ¿Cwaaⁿ ñ'oom cwila'tiuu'yo' na tijndeit'ina' na nntsjo^o nnom tsaⁿwii'm'aaⁿ? ¿Aa nchii cha'na jnda^a tsjo^o nnom na matseit'maⁿ ts'o^ony'a jnaaⁿaⁿ na waa? Oo ¿aa nchii jndeit'ina' nquii'yo' na nntsjo^o na quicantyyaaⁿ, catseilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ ndo' cjaacaⁿ? ¹⁰ Queⁿ'yo' cwenta, ja na cwiluiindy^o tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nntsjo^o juu ñ'oom na nquii' 'o na jndeit'ina'. Quia jo' quia na jnda^a tco'yana' tsaⁿm'aaⁿ nla'noⁿ'yo' na majndeitiicheⁿ ja waa najndo^o nnom tsjoomnancue na nda^a nntseit'maⁿ ts'o^ony'a jnaaⁿ nn'aⁿ.

¹¹ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—'U re, matsjo^oya njom', quicantyya'. Catseilcwiindyu' tsuee 'naⁿ! Cja'to' wa'.

¹² Ndo' mantyya teicantyya tsaⁿñeeⁿ, seilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ. Jlueneⁿ na jndoo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ. Jeeⁿ tjawee' n'omna na luaa' tuii. Tyola't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om, tyoluena:

—Meiⁿjom ndii' tyoonty'iaaya na nluii na luaa'.

Ma'maⁿ Jesús Leví na mati jndyu Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jnda^a tuii na luaa', tja Jesús cwicheⁿ cwii ndii' 'ndyoo ndaaluee ndo' jndye nn'aⁿ ty'entyjaa'na jom. Tyo'mooⁿ nda^ana. ¹⁴ Cwii xuee mawinoom yuu na cwitioom nn'aⁿ ts'iaaⁿnda^ana cwentaa' gobiernom. Jo' jo' noom'm cwii ts'aⁿ na jndyu Leví jnda Alfeo. Wacatyeeⁿ tsaⁿñeeⁿ na macoñoom s'om na cwitioom nn'aⁿ. Tso Jesús nnoom:

—Candyo'tseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ 'naⁿya.

Ndo' teicantyya tsaⁿñeeⁿ, tjatseijomñe ñ'eⁿ Jesús.

¹⁵ Cwii xuee m'aaⁿ Jesús waa' Leví ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Jo' jo' wacatyeeⁿ nacañoom' meiⁿsa ñequio naⁿñeeⁿ na cwicwa'na. Ndo' mati majndye nn'aⁿ na cwito'noom ts'iaaⁿnda^a nn'aⁿ cwentaa' gobiernom ñequio nn'aⁿ na cwila'tjo^ondye nnom Ty'o^ots'om cantyya na nquii nn'aⁿ fariseos, teindyuaandyena ñ'eⁿñê. Ee jndye nn'aⁿ ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. ¹⁶ Saaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio nc'iaana na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, quia na nty'iaana na macwa' Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'tjo^ondye nnom Ty'o^ots'om ndo' ñequio nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom, ta'x'eena nda^a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, jluena:

—¿Chiuu waayuu na macwaaⁿaⁿ ñ^en nn^an na cwito^lñoom s'om ndo' ñ^en nn^an na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om?

¹⁷ Jndā na jndii Jesús na luua' cwiluena, tsoom ndāana:

—Nn^an na tiwii titjoondyena ts'aⁿ na mach'ee nasei. Saa nn^an na wii, tjoondyena tsaⁿñeeⁿ. Ja nchii na jndyoo na nncwaⁿya nn^an na m^an cantyja na maty'iomyana', ja jndyoo na nncwaⁿya nn^an'jnaⁿ.

*¿Chiuu na tyoola'cwejn^ondye nn^an na cwila'jomndye ñ^en Jesús?
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)*

¹⁸ Nn^an na cwila'jomndye ñ^oom na tyoñequiaa Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn^an ñequio nn^an na cwila'jomndye ñ^oom na cwila'naaⁿ nn^an fariseos, m^anna na cwila'cwejn^ondyena cwii xuee. Ndo' nt'omndye joona ty'entyjaa'na Jesús, ta'x'eena nnoom, jluena:

—Nn^an na cwila'jomndye ñ^oom na mañequiaa Juan cwila'cwejn^ondyena ndo' majo'ti cwil'a nn^an fariseos, saa nn^an na cwila'jomndye ñ^oom na mañequiaa', tyoola'cwejn^ondyena. ¿Chiuu na tyool'ana?

¹⁹ T'o Jesús cwii ñ^oom na cwe' tjañoom' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ. Tsoom ndāa naⁿñeeⁿ:

—Nn^an na cwila'jomndye na macoco ts'aⁿ ¿aa maty'iomna' na nla'cwejn^ondyena yocheⁿ na ndii ñ^en tsaⁿs'a'ñeeⁿ ñ^enndyena? Cantyjaⁿ xuee na m'aaⁿ ñ^enndye naⁿñeeⁿ na cwiwit'maaⁿ na tocoom, ticatsona' na nla'cwejn^ondyena. ²⁰ Saa manncueⁿntyjo xuee na nncwji'na' jom quii'ntaaⁿna, quia ljo'cheⁿ nla'cwejn^ondyena.

²¹ Seineⁿticheⁿ Jesús cwii ñ^oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ ñ^oom xco na ma'mooⁿ ndāana. Tsoom:

—Ts'aⁿ na matseyjo liaa, ticaty'iomna' na nncwjaa'ñê cwii taⁿ liaa xco na tyootmaⁿ na nntseyjooⁿ liaa ntsaa. Ee na ljo' nnts'aaⁿ, quia nntmaⁿ liaa tquie quia jo' nncjaateii liaa xco, nntyjaañena' liaa ntsaa, ndo' cwajndiiti nnc'ioo'ñena' liaa ntsaa'ñeeⁿ. ²² Mati ts'aⁿ na mach'ee winom tijoom nntioom juuna' tjaⁿ na jndā teijndyo. Ee xeⁿ na ljo' nnts'aa ts'aⁿ nnt'ioo' tjaⁿñeeⁿ, mana cwiwi'ndaa'na', ndo' mati nlcwe' winom. Jo' chii maty'iomna' na ts'om tjaⁿ xco nnc'oocuenal.

*Cwit'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndye nn^an
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)*

²³ Cwii xuee na cwita'jndyee nn^an judíos, mawinom Jesús yuu na niom ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' nn^an na cwila'jomndye ñ^enñê, yocheⁿ na cwiwinomna jo' jo', to'na na cwit'ioo'ndyena meiⁿ ndyee xu'lqueeⁿ.

²⁴ Nt'om nn^an fariseos jluena nnom Jesús:

—Queⁿ cwenta naⁿm'aⁿl, ¿chiuu na cwil'ana cwii na ticatsaⁿntjomna' xuee na cwita'jndyaaya?

²⁵ T'o Jesús, tsoom ndāana:

—'O, ¿aa nchii jndā jla'naⁿyo' ñ^oom chiuu s'aa David quia na seitjoona' na nlcwaaⁿaⁿ? Saa tyoolancjooⁿndyo' cantyja 'naaⁿaⁿ. Jom t'oom na ñejnoom'm ndo' mati nn^an na ñ^en ñ^enñê. ²⁶ Tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om 'naaⁿl Ty'oots'om ndo' tcaaⁿ tyoo' nnom Abiatar tyee na cwiluiitquieñe. Jnaaⁿaⁿ ntyoo'ñeeⁿ. Tcwaan^an joona' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn^an na ñ^en ñ^enñê. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ na jndā tquia nn^an nnom Ty'oots'om, ticwanaaⁿ na nlcwa' meiⁿnquia ts'aⁿ, macandā ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na juuna'.

²⁷ Tsoticheⁿ Jesús ndāana:

—Tqueⁿ Ty'o^ots'om xuee na nnta'jndyee nn'aⁿ cha na nnteijndeina' joona, nchii seijndaa'ñê na nnts'aana' xjeⁿ 'o na nndu'yo' na jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixma'na'. ²⁸ Jo' chii ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na matseixma'ya na nntsjo^o ljo' wanaaⁿ na cal'a nn'aⁿ xuee na cwita'jndyaaya.

3

Sein'ma' Jesús ts'aⁿ na jnda'jtateii cwii ts'o
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om. Jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda'jtateii cwii ts'o. ² Jeeⁿ tyoqueⁿ nn'aⁿ fariseos cwenta ljo' nnts'aaⁿ, aa nntsein'maaⁿ tsaⁿñeeⁿ juu xuee na cwita'jndyeena, ee jeeⁿ queeⁿ n'omna na nnda^ā nlqueⁿna ñ'oom nacjoom'm. ³ Quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na jnda'jtateii ts'o:

—Quicantyja', cwintyje' xcwe quii'ntaaⁿ naⁿm'aⁿ.

⁴ Ndo' tsoom nda^ā nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Ja mawax'aya ndaa'yo', xuee na cwita'jndyaaya ¿aa wanaaⁿ na cateijndei ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ na wi' matjom, oo aa ticateijneiⁿ juu? ¿Aa cwji'n'maaⁿñê x'iaaⁿ'aⁿ na ticue', oo aa ca'ñeeⁿ na cue'?

Saa joona yacheⁿ jla'cheⁿna. ⁵ Quia jo' nty'iaaⁿ'aⁿ nda^ā nn'aⁿ ndiocheⁿ, seiloo'ñê ñ'eⁿndyena. Tquiaana' na chjoo' ts'oom ee sei'nqooⁿ'oⁿ na jeeⁿ quie' n'omna. Tsoom nnom tsaⁿs'a'ñeeⁿ:

—Catseiliuu' ts'o'.

Seiliuu tsaⁿñeeⁿ ts'o^on ndo' mana tco'yana' jom. ⁶ Saa nn'aⁿ fariseos mantya jlui'na, tyo'maⁿna ñequio nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes chiuu nl'ayoona na nla'cuee'na Jesús.

Jndye nn'aⁿ tjomndye 'ndyoo ndaaluee

⁷ Quia jo' tjandaa' Jesús 'ndyoo ndaaluee ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Cwii tmaaⁿ nn'aⁿ ty'entyjo naxeeⁿ'eⁿ na jnaⁿna ts'ondaa Galilea. ⁸ Ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyondyena cantyja 'naaⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ. Quia jo' jndyendyena jnaⁿna ts'ondaa Judea ñequio tsjoom Jerusalén, ñequio ndyuaa Idumea, ñequio xndyaa' jndaa Jordán, ndo' ñequio ndiocheⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. Ty'entyjaa'na jom. ⁹ Jo' chii saⁿntjoom nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cala'jndaa'ndyena cwii w'aandaa chjoo na nleil'uee'ñê cha tints'aana' na 'oontquieena jom ee tyeeⁿ na jeeⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ nacañom'm. ¹⁰ Ee nc'e na jnda' sein'maaⁿ jndyendye nn'aⁿ, jo' chii cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na ndicwaⁿ chona ntycu, tyola'canto'ndyena nacañom'm na ñ'e'nquio'na jom cha nn'maaⁿna. ¹¹ Ndo' jndyetia na m'aⁿ naquii' n'om nn'aⁿ, meiyuucheⁿ na nty'iaana jom, l'ana naquii' n'om naⁿñeeⁿ na cata'na cantyena jo nnoom. Tyola'xuaana, tyoluena:

—U cwiluiindy' Jnda Ty'o^ots'om.

¹² Saa Jesús jndei'na' tyotsaⁿntjoom na ticat'mooⁿ'na ñ'eeⁿ cwiluiiñê.

Ma'ma' Jesús canchoo'we nn'aⁿ na nla'jomndye ñ'oom 'naaⁿ'aⁿ
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Tjawa Jesús cwii ta, ndo' tqueeⁿñê nn'aⁿ na macwjii'ñê cwen-taaⁿ'aⁿ na c'oona na m'aaⁿ. ¹⁴ Tqueeⁿ canchoo'wendyena na ñ'eeⁿ'na ñ'eⁿñê ndo' na njñoom joona na ñ'e'quiiana ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ nda^ā nn'aⁿ. Matseicajndyuna' joona apóstoles. ¹⁵ Tquiaaⁿ cantyja najndei

na tseixmaaⁿ na nla'xmaⁿna cha nnda^a nla'n'maaⁿna nn'aⁿ ndo' nnda^a nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ. ¹⁶ Nmeiiⁿ ncuee nchoo'we nn'aⁿ na tjeii'ñe Jesús cwentaaⁿaⁿ: Simón, tsaⁿ na seicajñoom Pedro, ¹⁷ Jacobo ñequio tyjeeⁿ Juan, ntseinda Zebedeo, joona seicajñoom Boanerges, ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na jeeⁿ chona ndyueena, ¹⁸ Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo jnda Alfeo, Tadeo, Simón, tsaⁿ na matii'ñe ñ'oom ñ'eⁿ tmaaⁿl nn'aⁿ cananista. ¹⁹ Ndo' ñ'eⁿ Judas Iscariote, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús.

Cwilueyoona na Jesús tsaⁿjndiitquiee matseixmaaⁿ

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jnda' jo' tja Jesús yuu na mac'eeⁿ, ndi ñ'eeⁿ na ñ'eeⁿ. Ndo' tjom-ndyennda' cwii tmaaⁿl nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ hasta tileinquiaana' na nlcwaaⁿaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ²¹ Jnda' na jndye nn'aaⁿl nqueⁿ na luaa' matjoom, ty'ec'omna jom na jndei'na' ee cwilue nn'aⁿ na jnda seintjei'na' jom.

²² Nt'om nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na jnaⁿ Jerusalén, tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿl matseixmaaⁿ Beelzebú, juu tsaⁿjndiitquiee. Nc'e najndeiⁿ na matseixmaⁿ, jo' na macwjeeⁿeⁿ jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ.

²³ Tqueeⁿñe Jesús na ñ'eeⁿ ndo' seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' nda^ana. Tsoom:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na nquii Satanás mawjaⁿ nacjoo' nqueⁿ na macwjeeⁿeⁿ jndyetia ñequio ntyjenaⁿjndiiñê naquii' n'om nn'aⁿ? ²⁴ Xeⁿ m'aaⁿ cwii gobiernom na cwitoⁿndye nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ, nt'om cwiloⁿ nacjoom'm ndo' nt'om cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsaⁿñ'eeⁿ xocaljoo'ñetyeeⁿ ts'iaaⁿ. ²⁵ Ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ cwii w'aa xeⁿ cwila'ntja'ndyena, xoc'omna na ñ'e'naaⁿl, maxjeⁿ nnt'oom'ndyena. ²⁶ Ndo' majo'ti cantyja 'naaⁿl Satanás, xeⁿ na matseiwēñê nacjoo' ntyjenaⁿjndiiñê quia jo' xocaljotyeⁿ cantyja najneiⁿ na matsaⁿntjoom joona. Ee xeⁿ na luaa' mach'eeⁿ, quia jo' matseintycwiiñe cheⁿnqueⁿ.

²⁷ 'Tjaa'na' ts'aⁿ na nnda^a na cwe' nncjaaquiee'to waa' ts'aⁿ na jeeⁿ jndeiⁿ na nncwji' 'naaⁿl tsaⁿñ'eeⁿ. Saa xeⁿ nntseytyeⁿjñ'eeⁿ tsaⁿñ'eeⁿ quia ljo'cheⁿ nnda^a nncwji'ñ'eeⁿ 'naaⁿl. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿndyo ja quia macwji'a naⁿjndii ñ'eⁿ jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ.

²⁸ 'Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjoⁿ, nnda^a nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om cha'tso nnom na cwila'tjoⁿndye nn'aⁿ ñequio meiⁿnquia ñ'oom wi' na ntjei'na' na cwiluena. ²⁹ Saa meiⁿcwi'ñ'eeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matsoyuu na cwiluii ts'iaaⁿ 'naⁿya cwe' cantyja najndeiⁿ tsaⁿjndii, tsaⁿñ'eeⁿ matseineiⁿ ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Espiritu Santo. Ndo' na ljo' tijoom nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om tsaⁿñ'eeⁿ. Jnaⁿwaa' tijoom cantycwiina'.

³⁰ Luaa' tsoom nda^a na ñ'eeⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ee joona tyoluena na jom tseixmaaⁿ tsaⁿjndiitquiee.

Jesús, tquie ntyjeeⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ tsoñ'eeⁿ

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Tquiecañom ntyjee Jesús ñequio tsoñ'eeⁿ yuu na m'aaⁿ saa ch'eⁿ ljoo'ndyena nc'e na jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ. Cwe' jla'cwanomna ñ'oom na calueeⁿeⁿ ch'eⁿ. ³² Jo' chii nn'aⁿ na meindyuaandy e nacañom'm jlueña nnoom:

—Aa ndi', jnda tyjee' tso'ndyo' ñ'eⁿ ndyenty'iu'. M'aⁿna ch'eⁿ, cwil'ueena 'u.

³³ Saa t'ooⁿ ndaana tsoom:

—Nndye'yo' nntsjo^o ndaa'yo' 'ñeeⁿ cwiluiñe tsondyo ndo' ndyentyjo.

³⁴ Jnda chii nty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ ndaa nn'aⁿ na meindyuaandye nacañom'm, tsoom ndaana:

—Queⁿ'yo' cwenta, ncjo'yo' cwiluiindy'o' tsondyo ñequio ndyentyjo.

³⁵ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee yuu na l'ue ts'om Ty'o^ots'om, tsaⁿ'ñeeⁿ cwiluiñe ti'tyjo, ndo' nomtyjo, ndo' tsondyo.

4

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' tquie'cañom cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na m'aaⁿ Jesús 'ndyoo ndaaluee. To^o'oⁿ na ma'mo^o'n ndaana. Ndo' jeeⁿ ndya' tyola'canto'ndyena nacañom'm. Jo' chii tjacu^o'n ts'om w'aandaa chjoo na meintye'cheⁿna' ts'om ndaaluee. Tjacjom ts'omna' ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ljoo'ndyena 'ndyoowi' ndaaluee tyuaatcwii. ² Jndye ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñe na tyo'mo^o'n ndaa nn'aⁿ. Tue'cañoomna' na tsoom ñ'oomwaa:

³ —Candy'e'yo' ñ'oomwaa: Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tjacjoom'm lqueeⁿ trigo. ⁴ Ndo' yocheⁿ na majoom'm lqueeⁿ'ñee, nt'om tquiaa ts'om nato. Ndo' tquie cantsaa, tcwa'yo' joona'. ⁵ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' tyuaa na jeeⁿ ljo' yuu na tita m'aaⁿ ts'o. Lqueeⁿ'ñeeⁿ tyuaa' t'oomna' ee tita tiona' ts'o. ⁶ Saa na jeeⁿ jmeiⁿ' tyonty'iaa' ñe'quioom', t'uaana'. Tjacaⁿ'na' ee na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. ⁷ Nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na meintyjee' nda' l'oo nioom. Tyuaa'ti tjawindye l'oo nioom'ñeeⁿ, tc'o'na' ntjom, nc'e naljo' tjaa'na' ljo' tue' l'a lqueeⁿ'ñeeⁿ. ⁸ Saa nt'om lqueeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o. T'oomna', ty'ewijndana', jndye lqueeⁿ tue'. Nt'om tjei'na' cwii xuu waljoo' yom ts'oom lqueeⁿ trigo na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacju' tsaⁿ'ñeeⁿ. Ndo' nt'om tjei'na' we xuu waljoo' xcwe na cwii ts'oom lqueeⁿ tjacjoom'm. Ndo' nt'om tjei'na' ñequiee xuu na cwii ts'oom lqueeⁿ na tjacjoom'm.

⁹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

Luaa ts'iaaⁿ' ñ'oom tjañoom'

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jnda na tju'na' na ñenquii Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'wendye ndo' ñequio nt'om nn'aⁿ na mati cwicañ'eeⁿtyeⁿ ñ'eⁿñe, ta'x'eena ljo' ñe'ca'moⁿ ñ'oom tjañoom'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' tsoom ndaana:

—Mañequiaa Ty'o^ots'om na 'o cala'noⁿ'yo' ñ'oom na tyooliu nn'aⁿ cantyja na matsa'ntjoom. Saa nn'aⁿ na tyoola'jomndye ñ'eⁿndyo, ñenquii' ñ'oom tjañoom' matseinaⁿya ndaana. ¹² Jo' chii mach'eena' na mayuu'cheⁿ meiiⁿ na jndye ndii' ndyena ñ'oom na mañequiaya, saa xocala'noⁿ'na. Ndo' meiiⁿ na jndye ndii' nnty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa saa tixoqueⁿna cwenta. Ee cwil'ayana na nmeiiⁿ' cha tilcwe' n'omna, tintseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om jnaaⁿna.

Luaa ma'moⁿ' ñ'oom na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ ticala'noⁿyo' ñ'oom tjañoom'waa'? ¿Chiuu nla'aa na nla'noⁿyo' nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom'? ¹⁴Juu ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo, jo' ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oots'om. ¹⁵Lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato, jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'oots'om na mañequiaa ts'aⁿ, saa mantya macwji' Satanás ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna. ¹⁶Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo' tyuaa, jo' nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. Neiiⁿna cwito'ñoomna juuna'. ¹⁷Saa tiyo cwindyena ee matseijomna' jooa cha'na jnda lqueeⁿñeeⁿ na tinjoom ty'e nch'ioo'na'. Ndo' quia na maco'wi'na' jooa oo cwila'wjee nn'aⁿ jooa nc'e na cwila'yu'na, mantya cwi'ndyena. ¹⁸Lqueeⁿ na tquiaa naquii' l'oo nioom, jo' nn'aⁿ na ya Cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. ¹⁹Saa naⁿñeeⁿ jeeⁿ m'aaⁿ n'omna chiuu cwii 'oom'aⁿtina. Maquiu'nn'aⁿna' jooa na ñ'cwityandyena, ndo' jeeⁿ cwila'queeⁿ n'omna na ñ'e'calei'chona cha'tso nnom 'naⁿ. Cha'tso nmeiⁿ matseicatsuuna' ñ'oom' Ty'oots'om naquii' n'omna. Jo' chii tileicanaⁿjndeina' na nla'ana yuu na cjawee' ntyjii Ty'oots'om. ²⁰Saa m'aⁿ nn'aⁿ na ya cwindye ñ'oom' Ty'oots'om. Cwila'ljona juuna' naquii' n'omna. Cwiqueⁿndyena na cwil'ana yuu na ya. Matseijomna' jooa cha'na lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ya ts'o. Nt'om naⁿñeeⁿ matseijomna' cantya 'naaⁿna cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' cwii xuu waljoo'yom ts'oom. Ndo' nt'omndyena matseijomna' cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' we xuu waljoo' xcwe. Ndo' nt'omndyena naⁿñeeⁿ matseijomna' jooa cha'na cwii ts'oom lqueeⁿñeeⁿ na tjei'na' ñequiee xuu.

Ñ'oom tjañoom' cantya 'naaⁿ xjocanti
(Lc. 8:16-18)

²¹Jnda jo' seineiⁿtyeeⁿcheⁿ ndaana:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicw'aa ts'aⁿ xjocanti ndo' nncwjaa'ñeyom juuna' nacjee' ts'oom maquila, oo na nlcoom'm juuna' nacjee' jnduu? ¿Aa nchii ndye nntseintyaaⁿ juuna'? ²²Cha'tso na mats'aa je' na ticaliu cha'tsonde nn'aⁿ, mancjo'yo' nlacanooⁿyo' ndaana. Ndo' cwii cwii ñ'oom wjaañoom' na matseinaⁿya je' maxjeⁿ nncueⁿntyjo na nla'noⁿ nn'aⁿ meiⁿnquiayuucheⁿ. ²³Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candii.

²⁴Ndo' mati tsoom ndaana:

—Queⁿyo' cwenta cantya 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ na cwindye'yo'. Ee cha'xjeⁿ na cwiqueⁿndyo' na cwindye'yo', malaa'ti' nñequiaa Ty'oots'om na nla'noⁿyo'. Ndo' nnts'aaⁿ na nntsaala'noⁿti'yo' nc'e na cwiqueⁿyo' cwenta. ²⁵Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mayuu' matseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, m'mooⁿtyaya nnom. Saa ts'aⁿ na ticatseiljo ñ'oomya naquii' ts'om, tsaⁿñeeⁿ mach'eena' cwe' ts'iaaⁿndyo cantyati chjoowi' ñ'oom na mantyjityeeⁿ.

Ñ'oom tjañoom' cantya na 'oowijnda lqueeⁿ trigo

²⁶Mati tsonnda' Jesús ndaana:

—Juu na matsaⁿtjom Ty'oots'om, matseijomna' cha'xjeⁿ na cwiluii quia na maju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo nomtyuaa. ²⁷Jnda na tjoom'm lqueeⁿ wjaⁿ. Nntsom, nneiⁿncooñê, mmaaⁿñê, cwe' laa'ti' cwiwinom jndye xuee, jndye tsjom. Ndo' lqueeⁿñeeⁿ nnc'oomna', wjaawindyena' saa tsaⁿñeeⁿ ticatsei'nooⁿoⁿ chiuu cwiluiiyuu na cwi'oowijndana'. ²⁸Ee tyuaa ticaⁿna' ts'aⁿ na nnteijndei na nnc'oom ntjom. Najndyee cwi'oom jnda, ndo' 'oowindyena'. Ndo' cwiwaa' xu'lqueeⁿ. Jnda jo' macwjaa'ñena'

n'om lqueeⁿ. ²⁹ Ndo' quia na jndā tmaⁿ lqueeⁿ, 'oocatyje nn'aⁿ joona' ee na jndā tue'ntyjo xjeⁿ na nnoⁿna'.

Ñ'oom tjañoom' cantyja 'naaⁿ lqueeⁿ mostaza
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ndo' mati tsoom:

—Juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om, ¿ljo' ñ'eⁿ matseijomna'? Ndo' ¿ljo' ñ'eⁿ nlajooⁿa na m'moⁿna' chiuu jaawit'maⁿ cantyja na matsaⁿntjoom?
³¹ Matseijomna' cha'na cwii lqueeⁿ mostaza na nnom' ts'aⁿ. Tjaa'naⁿ cwiiⁿcheⁿ lqueeⁿ na cachjooti na cwinom nn'aⁿ. ³² Jndā na jnom' ts'aⁿ lqueeⁿñeeⁿ cwi'oomna', wjaawindyena', mawinom'na' cha'tso ntjom na tiqwiwindye. Cwileitana' hasta cantsaa na cwi'oontyja cwital'jndyeyo' ncwaⁿ l'q ts'oom'ñeeⁿ.

Ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom' seineiⁿ Jesús quia t'mooⁿ ndaa nn'aⁿ.
(Mt. 13:34-35)

³³ Jndye nt'omcheⁿ ñ'oom tjañoom' teil'uee'ñe Jesús quia tyotseineiⁿ ndaa tmaaⁿ naⁿneeⁿ, cantyjati na ndaa nla'noⁿna. ³⁴ Cha'tso ñ'oom na tyotseineiⁿ ndaaⁿ, ñequii'cheⁿ ñ'oom tjañoom'. Ndo' jndāⁿquia quia na tju'na' na ñenqueⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, quia jo' seineiⁿndyeyoom ñ'oom'ñeeⁿ ndaaⁿ.

Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmooⁿ ndaaluee
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Mañejuu xuee'ñeeⁿ quia na jndā tmaaⁿ, tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—Cjaaya xndyaa' ndaaluee, ntyjawa'ñeⁿ.

³⁶ Quia jo' 'ndyena nn'aⁿ na jndyendye. Tuona ts'om w'aandaa na maxjeⁿ njom Jesús. Ty'eñ'omna jom. Mati ty'ela'jomndye nt'omcheⁿ la'andaa. ³⁷ Xjeⁿñeeⁿ jndeiⁿ tioo jndye nnom ndaaluee tyontquiena' nmooⁿ ts'om w'aandaa hasta wjaatoo'na' wjaatiomna' ndaatioo. ³⁸ Saa nquii Jesús watsom jo ts'aaⁿ w'aandaa, wantyeeⁿ cwii liaa ndyaa. Joonā jla'nlcwina jom, jluena nnoom:

—'U Maestro, ¿aa maxjeⁿ tjaa na coch'eena' 'u meiiⁿ na nncwjaaya?

³⁹ Quia jo' teicantyja Jesús, seitiaaⁿaⁿ jndye. Seineiⁿ nnom ndaaluee, tsoom:

—Cuacheeⁿ, cjameiⁿntyje'.

Quia jo' teicheⁿ jndye ndo' su s'aana' nnom ndaaluee. ⁴⁰ Ndo' tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê:

—¿Chiuu na jeeⁿcheⁿ tyue'yo'? ¿Aa maxjeⁿ tjoocheⁿ na nlayu'ya n'om'yo'?

⁴¹ Saa joona yacheⁿ tyocatyuena. Tyoluena ndaa ntyjeena:

—¿Ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿm'aaⁿ? Jnda'jom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee cwila'candāna' ñ'oom na matsaⁿntjoom.

5

Ts'aⁿ Gadara na maleiñ'oom jndyeta
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Tquiēna xndyaa' ndaaluee, ndyuaa Gadara. ² Quia na jlui' Jesús ts'om w'aandaa mantya jnaⁿ cwii ts'aⁿ wats'omtyue' na m'aaⁿ jndyeta naquii' ts'om. Jndyocatjomñe Jesús. ³ Ñequii' mac'eⁿ tsaⁿñeeⁿ yuu niom ndei'luaa. Ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ taticandaa nntseyteⁿ jom, meiiⁿ ñ'eⁿ

l'uaancjo. ⁴ Ee jndye ndii' jnda ñejla'tyeⁿ nn'aⁿ nc'eeⁿ ñequio l'ooⁿ ñ'eⁿ l'uaancjo. Saa jom tyoc'ioo'ñê l'uaancjo'ñeeⁿ nch'u nch'u ntaⁿ!. Tjaa meiⁿ cwii ts'aⁿ na ndaa nlqueⁿ xjeⁿ jom. ⁵ Naxuee, natsjom ñequii'cheⁿ tyomanoom quii'ntaaⁿ ndei'luaa ndo' quii' jnda. Matseixuaⁿ indeii ndo' matseiquiee'ñe cheⁿnqueⁿ ñequio ljo'. ⁶ Quia na nty'iaa'tquiaaⁿ Jesús, jndyoleinoom, tjantjyaaⁿaⁿ tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. ⁷⁻⁸ To' Jesús na matseineiⁿ nnom jndyeta, tsoom:

—'U jndyeta, calui' naquii' ts'om tsaⁿm'aaⁿ!.

Jo' chii t'o tsaⁿñeeⁿ. Jndei seineiⁿ tso:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyo ja, 'u Jesús na cwiluiindy' Jnda Ty'oots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ? Ñequio xuee' Ty'oots'om, mats'aa ty'oo njom' na tilco'wi' ja.

⁹ Ndo' tax'ee Jesús 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ, tsoom:

—¿Chiuu jndy'?

T'o jndyeta, tso:

—Ja jndyuya Jndye Meiⁿ, ee na jndye meiⁿ caya.

¹⁰ Quia jo' jndye ty'oo tyoch'ee tsaⁿñeeⁿ na tincwji' Jesús joo jndyeta ndyuaa'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' jo' jo' ndyoo' waa cwii ta yuu na m'aaⁿ cwii tmaaⁿ calcu na cwicwa'. ¹² Joo jndyeta'ñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnom Jesús, jluena:

—Cwe' na cajñom' já yuu na m'aⁿ calcu. Quiaa' ñ'om' na nncuooyá naquii' n'om jooyo'.

¹³ Quia jo' tquiaa Jesús ñ'oom'm na ljo' cal'ana. Jo' chii jlui'na, ty'equie'na naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Jleinomyo', teityu'yo' yuu na nty'a 'ndyoo ndaaluee. Mana nchjeeña' jooyo' quii' ndaa. Ndo' tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ tuee' cha'na we meiⁿ jooyo'.

¹⁴ Quia jo' nn'aⁿ na tyojndoo' calcu jla'tyuaa'na, ty'ela'candiina nn'aⁿ quii' tsjoom ndo' jo jnda na luaa' tuii. Jluu' nn'aⁿ, tquiocanty'iaana chiuu waa na tuii. ¹⁵ Tquiena na m'aaⁿ Jesús. Jliuna ts'aⁿ na jeeⁿ cwajndii ñetjom, jnda macweⁿ liaa ndo' jnda tco'yañ'eⁿna' jom. Jeeⁿ ndya' seicaty'uena' joona. ¹⁶ Ndo' nn'aⁿ na nty'iaandaa chiuu waa na tuii, tcuu tcuu jla'nei'na ndaa nn'aⁿ na tquiocanty'iaa. Jla'candiina chiuu waa na n'maⁿ ts'aⁿ na ñejleiñ'oom jndyeta ndo' chiuu na tjoom calcu'ñeeⁿ. ¹⁷ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ to'na na tyotaⁿna nnom Jesús na calueeⁿeⁿ ndyuaa tsjoomna.

¹⁸ Xjeⁿ na majaacuonnaⁿaⁿ ts'om w'aandaa, tjatseicandyoo'ñe juu ts'aⁿ na ñeseixmaⁿ jndyeta naquii' ts'om, macaⁿ na wjaa ñ'eⁿñê. ¹⁹ Saa Jesús ticwancueⁿeⁿ. Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Cja'lcwe' wa' na m'aⁿ nn'aⁿ!. Catsu' ndaa cwanti na jeeⁿ t'maⁿ naya na s'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndy'!, ndo' chiuu na ty'oom na wi' ts'oom 'u.

²⁰ Quia jo' tja tsaⁿñeeⁿ ndyuaa na m'aⁿ njoom Decápolis. To'oⁿoⁿ na tyoteicañeeⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ naya na s'aa Jesús ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna.

Yuscuchjoo jnda Jairo ndo' yuscu na tyenquiuu' liaa' Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Teixndyaañenda' Jesús ndaaluee ñequio w'aandaa. Quia na tueⁿeⁿ mantya ty'entyjaa' cwicheⁿ cwii tmaaⁿ! nn'aⁿ jom. ²² Cwii ts'aⁿ na jndy Jairo na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tyje'cañoom tsaⁿñeeⁿ jo' jo'. Quia na ljeiiⁿ Jesús, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom. ²³ S'aaⁿ ty'oo, tsoom:

—Nomjndaaya mañe'cueeⁿen. ¿Aa tijoom nntsa' cwii naya'ñeeⁿ na nncja', cja'catioo' l'o' nacjoom'm cha na nn'maaⁿ na nncwando'tyeeⁿ?

²⁴ Ndo' tja Jesús ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Mati jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ty'entyjo, jo' chii saana' na jeeⁿ tyeeⁿ wjaⁿ. ²⁵ Ndo' na quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu na jeeⁿ niroom wii' na jndā canchoo'we chu na tyoojaameintyjee' na cwicaa niroom'm. ²⁶ Jeeⁿ wi' ñetjoom na jndye nnom nasei tyol'a nn'aⁿ jom. Ndo' cha'tso 'naaⁿaⁿ jndā seicatsoom. Saa tjaa'naⁿ na teijndeina' jom, yacheⁿ niroomti matjoom. ²⁷ Jndā ñejñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús, jo' chii tjantyjoⁿ naxeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndo' tyenquoom'm liaa'. ²⁸ Ee na jndā seitioom naquii' ts'oom: “Xeⁿ cwe' na nndaā ñeiquuu'a liaⁿaⁿ, quia jo' nn'maⁿya.” ²⁹ Ndo' jndā na tyenquoom'm, mantyja taa'. Ntyjiicheeⁿ na jndā n'maaⁿ tycu na weeⁿeⁿ. ³⁰ Saa Jesús sei'nooⁿoⁿ na n'maⁿ cwii ts'aⁿ ñequio najndeiⁿ na matseixmaaⁿ. Quia jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ ndāā cha'tso nn'aⁿ. Tax'eeñê ndāāna:

—¿Ñeeⁿ cwii 'o tyenquuu' liaya?

³¹ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jluena nroom:

—Jeeⁿ 'u Ta, jeeⁿ tyeeⁿ m'aⁿ nn'aⁿ nacañom'. Ndo' na mawaxe' ndāyâ, xocandaā nl'uuyâ ñeeⁿ tyenquuu' lia'.

³² Saa manty'iaaⁿaⁿ ndiocheⁿ nacañom'm cha nljeiiⁿ 'ñeeⁿ juu tyenquuu' liaⁿaⁿ. ³³ Ndo' juu yuscu'ñeeⁿ, jeeⁿ cwiteiñê na macaty'ueeⁿ ee na ntyjiicheeⁿ na jom jndā tco'yana'. Seicandyoo'ñê, tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Tjei'yuu'ñê na jom tyenquoom'm. ³⁴ Tso Jesús nroom:

—'U nomjndaaya, nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyo, jo' na jndā n'maⁿ!. Jndā jndyaandyu' tycu na ñetjom'. Cja'to' wa'. Ty'oots'om cjaa ñ'eⁿndyu'.

³⁵ Yocheⁿ na ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ, tquie'cañom nn'aⁿ na jnaⁿ waa' Jairo, juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Jluena nroom:

—Jndā tue' nomjnda'. ¿Ljo' nntsa' na cwimatseicachjuu'ti' Maestrom'aaⁿ?

³⁶ S'aa Jesús ndoo' ticañeeⁿ ñ'oom na jlue naⁿñeeⁿ. Tsoom nnom ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om:

—Tinty'ue'. Macandā na catseyu' ñ'eⁿndyo ja.

³⁷ Meiⁿ tatinquiaaⁿ na nnc'oola'jomndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿñê na wjaⁿ waa' tsaⁿñeeⁿ. Macandā tjañ'oom Pedro, ñequio Jacobo ñ'eⁿ Juan, tyjee Jacobo'ñeeⁿ. ³⁸ Jndā na tquiena waa' ts'aⁿ na cwiluiitquieñe cantyja 'naaⁿ wats'om, jndyena na jeeⁿ c'uaa cam'aⁿ nn'aⁿ najndeiⁿ cwila'xuaa na cwityuee. ³⁹ Jndā na tjaqueⁿeⁿ quii' w'aa, tsoom ndāā naⁿñeeⁿ:

—¿Chiuu na jeeⁿ c'uaa m'aⁿ'yo' na cwityuee'yo'? Yuscuchjoom'aaⁿ nchii na jndā tueeⁿeⁿ. Cwe' na watsom.

⁴⁰ Saa joona cwe' cwincona jom. Quia jo' tjeiiⁿeⁿ cha'tsondye naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Jndā jo' tjañ'oom tsotye yuscuchjoo ñ'eⁿ tsondyee, mati ndyee naⁿñeeⁿ na ñ'eⁿ ñ'eⁿñê. Ty'equie'na na m'aaⁿ ts'oo chjoo. ⁴¹ T'ueeⁿ ts'o ts'oo chjoo. Tsoom nnom:

—Talita, cumi. (Ñ'oomwaa' matsona': 'U leii, matsjoo njom', quicantya'.)

⁴² Mañoom' teicantya yuscuchjoo'ñeeⁿ. Tqooⁿoⁿ na manoom ee ts'aⁿ na canchoo'we chuu' jom. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' mañoom' tquiaana' na jeeⁿ tjawee' n'omna, hasta tyueneiiⁿna. ⁴³ Quia jo' Jesús seicoom'm ndyueena na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ ljo' tuii. Ndo' tsoom na quiana na nlcwa' yuscuchjoo'ñeeⁿ.

6

Tja Jesús tsjoom Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jluí' Jesús tsjoom'ñeeⁿ, tjalcweeⁿeⁿ ndyuua tsjom'm. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ty'ena ñ'eⁿñê. ² Quia na tuee' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tjaquiee' Jesús naquii' wats'om 'naaⁿna, toqⁿoⁿ na tyo'mooⁿndaana. Ndo' jndye nn'aⁿ na tyondye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ jeeⁿ tjawee' n'omna. Jluena:

—¿Yuu chuu tsaⁿm'aaⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ na jeeⁿ yana'? Ndo' ¿yuu jnaⁿ na jeeⁿ jndo' ts'oom? ¿Chiuu waayuu na jeeⁿ jndye nnom ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'eeⁿ na tiqinty'iaaya? ³ Ndo' tsaⁿm'aaⁿ, ¿aa nchii cwe' ts'aⁿ na macuuñe n'oom? ¿Aa tiyuu' na jom jnda María? Ndo' ntyjeeⁿ, ¿aa nchii Jacobo ñequio José ndo' Judas ñequio Simón? Ndo' mati yolcu ntyjeeⁿ m'aⁿna quii'ntaaⁿya.

Jo' chii t'omna na tineiiⁿna jom. ⁴ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Majndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwila't'maaⁿndye profeta. Saa macandaⁿ nn'aⁿ ndyuuaⁿaⁿ ñequio nn'aaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ tixocala't'maaⁿndyena jom.

⁵ Macwe' jo' tjaaⁿnaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aaⁿ quii'ntaaⁿna. Macandaⁿ tioom l'ooⁿ nacjoo cwantindye nn'aⁿwii na sein'maaⁿ joona. ⁶ Ndo' s'aana' na jeeⁿ jnda ntyjeeⁿ na tileica'la'yu' naⁿñeeⁿ. Jndaⁿ chii tjawinoom njoom nch'u na ndyoo' tsjom'm. Tyo'moⁿtyeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Quia jo' t'maaⁿ nn'aⁿ canchoo'we na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tquiaaⁿ najndeii na tseixmaaⁿ na nla'xmaⁿna cha ndaaⁿ nntjeii'na jndyetia naquii' n'om nn'aⁿ. Ndo' toqⁿoⁿ na majñoom we wendyena ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ⁸ Ndo' saⁿntjoom na meiⁿcwii 'na' tic'ooñ'omna nato, meiⁿ chetsja', meiⁿ tyoo', meiⁿ tsjo'ñjeeⁿ. Macandaⁿ ts'oom l'eii wanaaⁿ na nnc'ooñ'omna, ⁹ ñequio lcoom na ñjoomna. Ndo' mandaⁿ liaa na cwee'na na cwi'oona. ¹⁰ Mati toom ndaana:

—Meiⁿyuucheⁿ waa' ts'aⁿ na nntsquie'yo', caljoo'ndyo' jo' jo' hasta xjeⁿ na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ. ¹¹ Saa xeⁿ nntsquie'yo' cwii tsjoom na tiñe'cato'ñoom nn'aⁿ 'o, meiⁿ tiñe'candyena ñ'oom ndyue'yo', quia na nlui'yo' tsjoom'ñeeⁿ, calaquia'yo' ts'ojndaⁿ na chuu' nc'ee'yo' cha na nncwji'yuu'ñena' nacjoo naⁿñeeⁿ na tícato'ñoomna ñ'oom! Ty'oots'om. Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoⁿ, xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ, t'maⁿti nawi' nntjoom nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, nchiiti na nntjoom nn'aⁿ tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra.

¹² Ndo' jluí' nn'aⁿ na jñom Jesús. Ty'enquiana ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna. ¹³ Mati majndye jndyetia tyotjeii'na naquii' n'om nn'aⁿ. Tyoty'oomndyena seitye nacjoo nn'aⁿ wii na tyola'n'maⁿna naⁿñeeⁿ.

Cantyja na tue' Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ndo' Herodes, ts'aⁿ na matsaⁿntjom, jñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús ee cha'waa ndyuuaⁿñeeⁿ jndaⁿ t'oom' ñ'oom'ñeeⁿ. Saa luua seitiom cantyja 'naaⁿ Jesús, tsoom:

—Tsa^m'aaⁿ! ¿aa nchii juu Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ? ¿Aa nchii jom jnda wando'xcoom na tueeⁿ'eⁿ, jo' chii waa na matseixmaaⁿ na cwicandaꞗ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ t'ma^m'meiⁿ'?

¹⁵ Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyolue:

—Profeta Elías luaa'.

Ndo' nt'omcheⁿ tyolue:

—Luaa' profeta cha'na joo profeta na tyom'aⁿ tandyo xuee.

¹⁶ Quia na jndii Herodes ñ'oommeiⁿ na cwilue nt'omcheⁿ, tsonnaaⁿ'aⁿ:

—Maxjeⁿ Juan luaa', ts'aⁿ na saⁿ'ntjoⁿ na catyjena xtyo'. Jnda wando'xcoom na tueeⁿ'eⁿ.

¹⁷⁻¹⁹ Ee Herodes ñequio tsaⁿ na jndyu Felipe joona cwii nquieendyena. Saa Herodes m'aaⁿ ñ'eⁿ scuu' tyjeeⁿ. Herodías jndyu yuscu'ñeeⁿ. Ndo' tyotso Juan nnoom:

—'U ticatsaⁿ'ntjomna' na mañ'oom' scuu' t'iu'.

Jnaaⁿ ñ'oomwaa' na jeeⁿ ndya' jndoo' yuscu Herodías Juan. Jo' chii seincjoo'ñe yuscu'ñeeⁿ nnom Herodes ndo' jom je' seiyoom'm, saⁿ'ntjoom na cala'tyeⁿ'na Juan, chii catuee'na juu w'aancjo. Herodías queeⁿ ts'oom Juan hasta l'ue ts'oom na calacuee'na juu saa tileicandaꞗ.

²⁰ Ee Herodes nquiaⁿ'aⁿ juu. Sei'nogoⁿ'oⁿ na tseixmaⁿ Juan cantyja na maty'iomyaⁿ'a' ndo' na jnda tqueⁿ'lju' Ty'o^o'ts'om naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ. Jo' chii tyowañom'm juu cha ticats'aa yuscu'ñeeⁿ nawi' ñ'eⁿ'ñe. Ñequio na xcwee' ts'oom tyoñeeⁿ ñ'oom na tyoñe'quiaa tsaⁿ'ñeeⁿ saa tijndye sei'nogoⁿ'oⁿ ñ'oom na tyotseineiⁿ Juan. ²¹ Saa tue'ntyjo xjeⁿ na juu Herodías ljeiiⁿ chiuu ya na ndaaⁿ nnts'aaⁿ. Ee tuee' xueechuu' Herodes, tyola't'maaⁿ'ndyena jom. Tquiaaⁿ nantquie na tcwa' nn'aⁿ na cwilui-itiendiye cantyja 'naaⁿ'aⁿ, ñequio nn'aⁿ na cwitsaⁿ'ntjom sondaro, ndo' ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendiye ts'ondaꞗ Galilea. ²² Quia jo' tjaquiee' yuscundyua jnda Herodías yuu cwicwa' naⁿ'ñeeⁿ, seijnom jo ndaaⁿ. Jeeⁿ tjawee' ts'om Herodes ndo' mati nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'eⁿ'ñê. Tsoom nnom yuscundyua'ñeeⁿ:

—Caⁿ' cantyjati na l'ue ts'om' nogoⁿ, ndo' ja ñnequia.

²³ Seityeⁿ'tyeeⁿ ñ'oom, tsoom:

—Meiⁿ'nquia na nlcaⁿ' nogoⁿ, ñnequia hasta meiiⁿ xcwe cantyja na matsaⁿ'ntjoⁿ.

²⁴ Jlui' yuscu'ñeeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, tax'eeⁿ nnom tsoñeeⁿ:

—Naⁿ, ¿ljo' nlcaaⁿ'a'?

T'o tsaⁿ'ñeeⁿ nnom jnaaⁿ:

—Caⁿ' xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁵ Mantya seityuaaⁿ'aⁿ, tjaquiee'nnaaⁿ'aⁿ na m'aaⁿ rey Herodes, tsoom:

—Ja l'ue ts'o^o' na maje'ndyo quiaa' nogoⁿ cwii xio na njom xqueⁿ Juan, tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

²⁶ Na luaa' tso tsaⁿ'ñeeⁿ, jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Herodes. Saa nc'e na jnda tqueⁿ'tyeeⁿ ñ'oom'm ñequio na ndyecheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê, jo' chii tîcandaꞗ' ts'oom na nntseichueeⁿ'eⁿ ñ'oom. ²⁷ Mantya jñoom cwii sondaro 'naaⁿ'aⁿ, saⁿ'ntjoom na cjaac'oom tsaⁿ'ñeeⁿ xqueⁿ Juan.

²⁸ Quia jo' tja sondaro'ñeeⁿ w'aancjo, tjacatyjeeⁿ xtyo' Juan. Jnda chii jndyoñ'oom juuna' ts'om cwii xio. Tquiaaⁿ nnom yuscu'ñeeⁿ ndo' juu tquiaa nnom tsondyee.

²⁹ Jnda na jndye nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Juan, quia jo' ty'ec'omna sei'ts'o 'naaⁿ'aⁿ. Ty'ecat'iuuna jom.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om mei' na'nom

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Nn'a'n na jñom Jesús ts'iaa'n 'naa'n'a'n tjomndyennda'na na m'aa'n. Tyoluena nnoom cha'tso ts'iaa'n na jndā ñel'ana ndo' cha'tso ñ'oom na jndā ñet'moo'na. ³¹ Quia jo' tsoom nda'ana:

—Cjaaya, nntsaaya cwii joo yuu na ñencjo' jo jndā na nnta'jndya'aya.

Ee yuu na tyom'a'na jndye ts'a'n, nn'a'n na cwiquie ndo' nn'a'n na cwi'oo, mei'n tileicju'naa'ñena' na nlcwa'na. ³² Jo' chii jlui'na na ñenqueena ñ'e'n w'aandaa na 'oona cwii joo yuu na tjaa'na'n nn'a'n. ³³ Saa jndye nn'a'n nty'iaatquia na cwi'oona ndo' ta'jnaa'n na'ñee'n joona na 'oowinomna. Ndo' jla'tyuua'ti na'ñee'n, jna'nna njoomna ty'eca'na, ty'enquiandyena 'ndyoo ndaaluae. Joona tquiejndyeena yuu na wjaa Jesús ñequio nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê. ³⁴ Quia jluee'n'e' ts'om w'aandaa nty'iaa'n'a'n na jee'n jndye nn'a'n jndā tjomndye jo' jo'. Ty'oom na jee'n wi' ts'oom na'ñee'n ee cwe' m'a'ntona cha'cwijom cwii tmaa'n canma'n na tjaa'ñee'n juu na ya nnteix'ee. Quia jo' too'q'n na jndye ñ'oom tyo'moo' nda'ana. ³⁵ Quia na jndā tmaa'n, nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê ty'entyjaa'na jom, jluena nnoom:

—Je' jndā tmaa'n ndo' tjaa'na'n l'aa mei'n rancho 'naa'n nn'a'n. ³⁶ Cajñom' na'm'a'n na nnc'oona ranchoo nn'a'n oo njoom nch'u na nndyoo' nndyoo' cha jo' jo' nnda' nla'jndana na nlcwa'na. Ee joona tjaa'na'n na c'omna na nlcwa'na.

³⁷ T'o Jesús nda'ana, tsoom:

—'O quia'yo' na nlcwa'na.

Quia jo' jluena nnoom:

—¿Cwaa'n nda' nlejindeii mei'n nntsalajndaayâ cha'na we sia'nto s'om denario tyoo' na ñe'quiaayâ na nlcwa' na'm'a'n'?

³⁸ Tax'ee'n nda'ana, tsoom:

—¿Cwanti tyoo' cwileiñ'yo'? Canti'ia'yo' cwanti na mawaa.

Jndā na l'ueena, jluena nnoom:

—Ñe'om ta'n tyoo' ñ'e'n we catscaa cwilein'oo'nyâ.

³⁹ Quia jo' sa'ntjoom na cal'a nn'a'n cwii cwii tmaa'n ndo' cwindyuaandyena nacjoo' jndā nch'u. ⁴⁰ Nt'om na'ñee'n ty'emeindyuaandyena cwii sia'nto na cwii cwii tmaa'n, ndo' nt'om na'ñee'n l'ana wen'aa'n nchoo' nqui na cwii cwii tmaa'n joona. ⁴¹ Jndā na to'ñoom 'om ta'n tyoo' ñequio we catscaa, quia jo' jlunda'ñê cañoom'luee. Tquiaa'n na quian'l'uaa' Tsotyee'n. Jndā jo' tyjee'n tyoo'ñee'n, tquiaa'n joona' ndā nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê cha joona nnt'oomna joona' ndā nn'a'n na meindyuaandyee. Majo'ti s'aa'n ñ'e'n we catscaa. ⁴² Tcwa' cha'tsondyee nn'a'n hasta tjacjoona. ⁴³ Ndo' nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê jla'tjomna nta'n ntyoo' ñ'e'n calcaa na 'ndiina'. Too' canchoo'we tsquiee. ⁴⁴ Ndo' jndye nn'a'n na tcwa' ntyoo' na tyot'oom na'ñee'n. Tue'ntyjo cha'na 'om mei' na cwe' na'nom.

Tjaca Jesús nnom ndaaluae

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Quia jo' mantya jñom Jesús nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'nñê na cuona ts'om w'aandaa, c'ooñetina, nncwit'ioo'na xndyaa' ndaaluae na nlquiena tsjoom Betsaida. Jom nljoo'ñetyee'n yoche'n na majñoom nn'a'n na jndyendye. ⁴⁶ Ndo' jndā na jñoom na'ñee'n, tjawaa'n cwii joo quii' jndā yuu na ñenque'n na nntseineii' nnom Tsotyee'n. ⁴⁷ Quia na jndā teinco'ni,

juu w'aandaa'ñeeⁿ mam'aaⁿna' xcwe ts'om ndaaluee, ndo' Jesús ñenqueⁿ cwii m'aaⁿ tyuaatcwii. ⁴⁸ Nty'iaaⁿaⁿ na jeeⁿ wi' cwiitjoom naⁿñeeⁿ na ñjomndye w'aandaa, ee matseilcwe'tya' jndye juuna'. Jeeⁿ cwila'jndana na cwicantyaandyena n'oom pala' cwentaa' w'aandaa'ñeeⁿ. Cha'na ñequie na cwiitsjoom jnaaⁿ tjacaⁿ nnom ndaaluee. Tuee'cañoom na m'aⁿna, ndoo' cwe' nncwinoom'm joona. ⁴⁹ Quia nty'iaana na mawjaacaⁿ nnom ndaaluee, jla'tiuuna jndii cwinty'iaana. Jndei tyola'xuaana. ⁵⁰ Jeeⁿ ndya' tyuena ee cha'tsondyena nty'iaana jom. Mantya t'maaⁿ joona, tsoom ndaana:

—C'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo'. Mannco luua. Tilacatyendyo'.

⁵¹ Quia jo' tuooⁿ ts'om w'aandaa yuu na ñjomndyena, mana teicheⁿ jndye. Jo' chii jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' joona cantyja 'naaⁿaⁿ. ⁵² Ee tila'noⁿna cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na s'aa Jesús ñequio ntyoo' na tcwa' nn'aⁿ. Ndo' ndicwaⁿ tileiquena cwenta 'ñeeⁿ cwiluiñê.

Sein'ma' Jesús nn'aⁿwii ndyuua Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Quia na jnda tei'xndyaandyena ndaaluee, tquiena ndyuua Genesaret. Jo' jo' teicjoomna w'aandaa 'ndyoo ndaaluee. ⁵⁴ Quia jlui'na w'aandaa mañoom' ta'jnaaⁿ nn'aⁿ ndyuua'ñeeⁿ Jesús. ⁵⁵ Jla'tyuua'na, ty'ena cha'waa ndyuua'ñeeⁿ, tyo'oochona nn'aⁿwii cwe' ñ'eⁿ nduu mei'nyuucheⁿ joo na ndyena na mawee' Jesús. ⁵⁶ Ndo' mei'nyuucheⁿ na tueⁿeⁿ, meiiⁿ njoom nch'u, meiiⁿ njoom t'maⁿ, meiiⁿ jo ndo' jnda, tyotsa'na nn'aⁿwii ts'om nato. Ndo' joo nn'aⁿwii'ñeeⁿ tyola'ty'oondyena nnoom na ññequiaaⁿ meiiⁿ cwe' 'ndyoo liaⁿaⁿ na ññequio'na. Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tye'nquio' 'ndyoo liaⁿaⁿ n'maaⁿ.

7

Waa na mach'eena' na til'ueñe ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om

(Mt. 15:1-20)

¹ Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwiit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, jnaⁿna Jerusalén, tquiena na m'aaⁿ Jesús. ² Ee jnda tqueⁿna cwenta chiuu cwil'a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cwicwa' na tyootjei'ljuu'ndyena cha'xjeⁿ costumbre na waa ee tyoondyuu'na cha'xjeⁿ nquiu naⁿñeeⁿ na maca'na'. Jo' chii tyola'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ nacjoona. ³ Ee nn'aⁿ fariseos ñequio cha'tso nn'aⁿ judíos, jeeⁿ cwiqueⁿndyena na cwila'candana costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye ndaana. Jo' chii mati ticwa'na xeⁿ nchii na ndyuu'jndyeena cha'xjeⁿ na matso costumbre'ñeeⁿ. ⁴ Ndo' quia na cwinquiolcwee'na na ty'ena ts'ua ticwa'na xeⁿ nchii na cwiqueⁿlju'ndyejndyeena. Mati jndye nt'omcheⁿ costumbre cwila'wena na matseijndaa'ñena' chiuu waa na nntmaaⁿ waso, ñequio caseito, ñequio xjo casuela, ñequio jnduu. ⁵ Quia jo' nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwiit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ta'x'eena nnom Jesús, jlueña:

—Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' ¿chiuu na ticala'candana costumbre na tqueⁿ nn'aⁿ na tyoluiitquiendye ndaana na cwicwa'na na ndicwaⁿ m'aⁿna na tiqueⁿlju'ndyena?

⁶ T'o Jesús ndaana, tsoom:

—O nn'aⁿ na we waa cwila'tiuu'yo', jeeⁿ teixcwe ñ'oom tjei' profeta Isaías cantyja 'naⁿyo' quia na seiljeiⁿ ñ'oom na matsona': Na'm'aⁿ ndoo' na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyena ja, saã t'maⁿ waa na tixcwee' n'omna ñ'eⁿndyo.

7 Cwe' ts'iaa'ndyo na cwila't'maa'ndyena ja ee cwit'moq'na ñ'oom na cwe' cwique' nn'a'n, tachii ñ'oomya.

8 Ndo' tsoti Jesús ndaana:

—'O yache' cwi'ndye'yo' ñ'oom na sa'ntjom Ty'oqots'om ndo' cwit-santjo'yo'yo' costumbre na cwe' nn'a'n tque'n. Joo costumbre'ñee' cwit'moq'na' chiuu waa na nntmaa' caseito, ñequio waso, ndo' jndye nt'omche' ñ'oom na laa'ti' maca'na' na calacanda'yo'.

9 Ndo' tsotyeen' ndaa na'ñee'n:

—'O jee' cwil'a'yo' na til'ue ljei na sa'ntjom Ty'oqots'om, cha ndaa nntsantjo'yo' costumbre na cwil'uee'ndyo' ncho'yo'.¹⁰ Ee matso Moisés: “Catseit'maa'ndyu' tsotye' ñ'e'n tso'ndyo'”, ndo' mati matsoom: “Ñee' juu na matso ñ'oomwi' nacjoo' tsotye oo tsondyee, cala'cuee' nn'a'n juu.”¹¹ Saa 'o cwindu'yo' wanaa' na nntso ts'a'n nnom tsotyeen' oo tsoñee'n: “Catseit'ma' ts'om' taxocanda' nnteijndeiya 'u 'na' na tjoondyu' ee cha'tso 'na'ya na niom la'xma'na' Corbán.” (Ñ'oomwaa' ma'mo'na' na cha'tso 'naa'ni' ts'a'n jnda' tquee' joona' cwentaa' Ty'oqots'om).¹² Ndo' quia na luaa' cwindu'yo' cwil'a'yo'yo' na taca'na' na cateijndei' ts'a'n tsotyeen' oo tsoñee'n.¹³ Ndo' laa'ti' cwil'a'yo' na til'ue ñ'oom na tque' Ty'oqots'om ee cwilacanda'yo' costumbre na tque' nn'a'n. Mati jndye nt'omche' nnom na cwil'a'yo' cha'na nmei'.

14 Cwiiche' cwii ndii' t'ma' Jesús nn'a'n na jndyendye na m'aa'n, tsoom ndaana:

—Candye'yo' cha'tsondyo' ndo' cala'no'nyo':¹⁵ Tjaa'na' cwii nantquie na macwa' ts'a'n na nnts'aana' na til'ueñê jo nnom Ty'oqots'om. Saa ñ'oom na cwinaa' naquii' ts'oom n'l'ana' na til'ueñê.¹⁶ Ñee' juu na niom lue' n'om lua'qui na ndii, candii.

17 Quia jo' 'ndii Jesús nn'a'n na jndyendye, tjaque'ne' quii' w'aa. Ndo' nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'ñê ta'x'eendyena cantyja 'naa'ni' ñ'oom tjañoom' na seineii'.¹⁸ Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa maxje' mati 'o tila'no'nyo'? ¿Aa tique'nyo' cwentaa' na tjaa'na' cwii nnom nantquie na cwicwa' nn'a'n na juuna' nnts'aana' na til'ueñê ts'a'n jo nnom Ty'oqots'om? ¹⁹ Ee nchii naquii' ts'om ts'a'n nncuee'na'. Maxje' ts'om tsia'na' nncuee'na', jnda' chii nnteine' juuna'.

Luua' tsoom na ma'moq' na ya nlcwa' ts'a'n cha'tso nnom nantquie.²⁰ Jnda' chii tsoom ndaana:

—Joo na cwinaa' naquii' ts'om ts'a'n cwil'ana' na til'ueñê jo nnom Ty'oqots'om.²¹ Ee cantyjati na tseixma' naquii' ts'om ts'a'n jo' na cwit-witquioo' natia na matseitiuu cha'na cwe' nnc'oomya ts'a'n ñ'e'n x'iaa'na', oo ñ'e'n sculjaa', cha'na nntseicuee' ts'a'n x'iaa'na',²² cha'na nnch'uee' ts'a'n, cha'na nntseiquee' ts'om ts'a'n 'naa'ni' x'iaa'na', cha'na nnc'oom ts'a'n na wi'ñe, cha'na cwe' ñequiu'nn'a'n ts'a'n, cha'na mei' cwe' tajnaa'to ts'a'n, cha'na nntseita' ts'om ts'a'n, cha'na nntio'ñ'oom ts'a'n x'iaa'na', cha'na nntseis'añe oo nntseiscuñe ts'a'n, oo cha'na nntseintjei'ñe che'nquii' ts'a'n.²³ Cha'tso natiamei' cwinaa'na' naquii' ts'om ts'a'n ndo' joona' cwil'ana' na tjaa' yuu l'ueñê jo nnom Ty'oqots'om.

Cwii yuscu na seiyyu' ñequio Jesús
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Jlui' Jesús jo' jo', tjaa' ndyuaa Tiro ñ'e'n Sidón. Jo' tjaque'ne' quii' w'aa ee tical'ue ts'oom na ndye nn'a'n na jo' m'aa'n. Saa t'icanda'

nncwanty'ioom. ²⁵Mañoom' jndii cwii yuscu na jo' m'aaⁿ. Tyje'cañoom jo' jo' ndo' tco' xtye jo nnom Jesús. Ee m'aaⁿ yuscuchjoo jnda yuscu'ñeeⁿ na maleiñ'oom jndyeta. ²⁶Ndo' jom nchii ts'aⁿ judío. Jom ts'aⁿ sirofenicia. S'aa ty'oo nnom Jesús na cwji' tsaⁿ'ñeeⁿ jndyeta naquii' ts'om yuscuchjoo jnaaⁿ. ²⁷Saa tso Jesús nnoom:

—Matsona' na nlcwa'jndyee yocanch'u, ee ticaty'iomna' na nntjeii'a na cwicwa'na na ñe'quiaayoo joona' ndaaⁿ calue' nch'u.

²⁸Yuscu'ñeeⁿ t'ooⁿ nnom Jesús. Tsoom:

—Jeeⁿ mayuu', 'u Ta, saa canty'ia', calue' nch'u ndya' cwicwa'yo' meiiⁿ cwe' nacajndaⁿ na cwiquiaa nacjee' me'rsa na jla'quiaa yocanch'u.

²⁹Quia jo' tso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Jeeⁿ majo'ndyo ñ'oom na tsu'. Ya xeⁿ wja'to' wa'. Jnda jlui' jndyeta naquii' ts'om yuscuchjoo jnda'.

³⁰Tja tsaⁿ'ñeeⁿ ndo' quia na tueⁿ'eⁿ waⁿ'aⁿ, ljeiiⁿ na mawaacheⁿ yuscuchjoo cjoo' jnduu. Mayuu' na jnda jlui' jndyeta naquii' ts'om.

Sein'ma' Jesús cwii ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ

³¹Tjalcwe' Jesús na ñet'oom jo' jo'. Tjawinoom ndyuaa Tiro, ndo' ndyuaa Sidón ñequio ndyuaa jo ndo' njoom Decápolis. Tueⁿ'eⁿ ndaaluee chjoo ts'ondaⁿ Galilea. ³²Ndo' tquioñ'om nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na cantaa' ndo' canchee'ñe. L'ana ty'oo nnom Jesús na catioom ts'ooⁿ nacjoo' tsaⁿ'ñeeⁿ. ³³Quia jo' tjei'ñooⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ quii'ntaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, ty'ena yuu na ñe'wendyena. Tjaa'ñe ndaal'ooⁿ n'om lua'qui tsaⁿ'ñeeⁿ, seicanaⁿ'aⁿ nomts'ooⁿ ñ'eⁿ ndaaⁿnaaⁿ'aⁿ, quia jo' tyenquioom'm nomtsaa tsaⁿ'ñeeⁿ. ³⁴Jnda jo' nty'iaaⁿ'aⁿ cañoom'luee, ndo' tcom ts'oom na jnda ntyjeeⁿ, tsoom:

—Efata. (Ñ'oomwaa' matsona': Catseicanaaⁿ'ñena'.)

³⁵Mantyja jnaaⁿ n'om lua'qui tsaⁿ'ñeeⁿ ndo' mati x'ee tsaa. Ndo' mana jnaⁿ'na' na ya matseineiⁿ. ³⁶Quia jo' seicu' Jesús ndyuee naⁿ'ñeeⁿ na ticaluena nnom meiiⁿ cwii ts'aⁿ cantyja na tuui. Saa meiiⁿ na ñenquii'cheⁿ tyotsoom ndaana na ticaluena, joona yacheⁿ jndyeta tyola'neiⁿ'na ndaaⁿ nlc'iaana. ³⁷Ndo' jeeⁿ tjawee' n'om naⁿ'ñeeⁿ, tyola'neiⁿ'na, tyoluena:

—Jesús jeeⁿ ya mach'eeⁿ ee nn'aⁿ na cantaa, mach'eeⁿ na ya cwindyena. Ndo' nn'aⁿ na tileicala'neiⁿ mach'eeⁿ na ya cwilaneiⁿ'na.

8

Tquiaa Jesús na tcwa' ñequiee meiiⁿ nn'aⁿ

(Mt. 15:32-39)

¹Joo ncuue'ñeeⁿ tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Ndo' tjaa'naⁿ na cwileiñ'om naⁿ'ñeeⁿ na nlcwa'na. Jo' chii t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê, tsoom ndaana:

²—Wi' ts'ooⁿ'ya tmaaⁿ nn'aⁿ'm'aⁿ', ee je' jnda ndyee xuee na m'aⁿ'na ñ'eⁿ'ndyo ndo' tatjaa'na' ljo' cwii cwileiñ'omna na nlcwa'na. ³Ndo' xeⁿ njñooⁿ'ya joona na c'oolcwee'na l'aana na ñe'jndo'na, quia jo' nato m'aⁿ'na nntycwii na jndeiⁿ' n'omna ee ñ'eeⁿ nt'omndye joona na tquia jnaⁿ'na.

⁴Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ'ñê jluena nnoom:

—Tjaa'naⁿ chiuu ya na nnts'aa ts'aⁿ na ñequiaaⁿ na nlcwa' naⁿ'm'aⁿ' na jndyendyena, ee ljoⁿ na m'aaⁿ'ya jo jndaⁿ.

⁵Tax'eeñê ndaana:

—¿Cwanti tyoo' cwilei'ñ'om'yo'?

T'ooona, jluena:

—Ntquiee' taⁿ tyoo'.

⁶ Quia jo' sa'ntjoom na c'oocwindyuaandye nn'aⁿ nomtyuaa. To'ñoom ntquiee' taⁿ tyoo'ñeeⁿ, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, jnda jo' tyjeeⁿ joona'. Tquiaaⁿ joona' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñêⁿ ndo' joona tquiana joona' ndaaⁿ nn'aⁿ. ⁷ Mati cwileiñ'omna cwantindyo calcaa nch'u. Jnda na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om, tsoom na quiana jooyo' ndaaⁿ nn'aⁿ. ⁸ Ndo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa' tjacjoona. Too' ntquiee' tsquiee na jla'tjomna ntaⁿ ntyoo' ñequio ntaⁿ calcaa na 'ndiina'. ⁹ Ndo' joo nn'aⁿ na tcwa' jo' tuee' cha'na ñequiee meiⁿ joona. Quia jo' t'maⁿ Jesús naⁿñeeⁿ na c'ootona. ¹⁰ Jnda chii tuooⁿ ts'om w'aandaa ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñêⁿ. Ty'ena ndyuaa Dalmanuta.

Nn'aⁿ fariseos cwitaⁿna cwii 'naaⁿ na nnty'iaana

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Tquie'cañom nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ Jesús, to'na na cwila'ncjoo'ndyena ñ'eⁿñêⁿ. Ndo' cha na nlqueⁿna xjeⁿ jom, taⁿna na ca'mooⁿ ndaana cwii 'naaⁿ na nnaⁿna' na m'aaⁿ Ty'oots'om. ¹² Jesús jeeⁿ tcom ts'oom na chjoo' ts'oom, tsoom:

—Naⁿm'aⁿ cwitaⁿna cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na nnaⁿna' cañoom'luee. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaaⁿ'yo', maxjeⁿ xonquia na nnty'iaana meiⁿcwii 'naaⁿ meiiⁿ na cwitaⁿna.

¹³ Quia jo' tjaaⁿ. 'Ñeeⁿ naⁿñeeⁿ. Tuonnaaⁿ'aⁿ ts'om w'aandaa, teixndyaañê cwicheⁿ nantyja ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñêⁿ.

Ndaaljo' na la'xmaⁿ nn'aⁿ fariseos

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús ñecwii taⁿ tyoo' cwileiñ'omtina ts'om w'aandaa ee tsuu' n'omna na nnc'ooñ'omna na nlcwa'na. ¹⁵ Quia jo' seijnooⁿ'oⁿ n'omna na ticjaañ'oomna' joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ fariseos. Ndo' seijoom'ñê ñ'oom'ñeeⁿ ñequio ndaaljo' na cwilui tyoo'. Tsoom ndaana:

—C'om'c'eendyo' na cal'a'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ tyoo' 'naaⁿ nn'aⁿ fariseos ñequio Herodes ee ndaaljo' 'naaⁿna tis'a laxmaⁿna'.

¹⁶ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús to'na na cwilaneiⁿna ndaa nc'iaana cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Jluena:

—Luaa' matsoom cwe' ee tjaa'naⁿ tyoo' tquichooⁿya.

¹⁷ Sei'noⁿ Jesús na ljo' cwila'tiuuna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na jeeⁿ matseiñ'eeⁿñena' 'o cwe' jnaaⁿ na tjaa'naⁿ tyoo' tquicho'yo'? ¿Aa maxjeⁿ ndicwaⁿ ticala'noⁿ'yo' ndo' na tileicjo ñ'oom naquii' n'om'yo'? ¿Aa maxjeⁿ tileiqueⁿ'yo' cwenta? ¹⁸ 'O na niom n'omndaⁿ'yo', ¿aa maxjeⁿ ticajndo'yo'? Ndo' 'o na niom lue' n'om lua'qui'yo', ¿aa maxjeⁿ ticandye'yo'? ¿Aa tacjaanjoom' n'om'yo' ljo' s'aaya quia na seitjoona' na nlcwa' nn'aⁿ? ¹⁹ Quia na tyaja 'om taⁿ tyoo' na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na ñjom tyoo' 'ndiina' na jla'we'yo'?

T'ooona, jluena nnoom:

—Canchoo'we lquiee 'ndiina'.

²⁰ —Ndo' cwicheⁿ cwii ndii' quia na tyaja ntquiee' taⁿ tyoo' na tcwa' ñequiee meiⁿ nn'aⁿ, ¿cwanti lquiee na 'ndiina'?

Jooa t'ooona nnoom, jluena:

—Ntquiee' 'ndiina'.

²¹ Quia jo' matsoom ndaana:

—¿Aa maxjeⁿ hasta je' ticala'noⁿyo'?

Sein'maⁿ Jesús cwii tsaⁿnchjaaⁿl tsjoom Betsaida

²² Quia na jnda tquiena tsjoom Betsaida tquion^om nn'aⁿ cwii tsaⁿnchjaaⁿ na m'aaⁿ Jesús. Tyol'ana ty'oo na catioyaaⁿ ts'ooⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ na catsein'maaⁿ juu. ²³ Quia jo' t'ueeⁿ ts'o tsaⁿnchjaaⁿl. Tjañ'oom juu nnom tsjoom. Ty'oomñê ndaajnaaⁿaⁿ lua'nnom ndo' tyenquioom'm lua'nnom tsaⁿñeeⁿ, jnda chii tax'eeⁿ nnom, tsoom:

—¿Aa waa ljo' manty'ia'?

²⁴ Sein'meiⁿl tsaⁿnchjaaⁿñeeⁿ lua'nnoom, tsoom:

—Manty'ia nn'aⁿ ndoo' ntjii cha'cwijom n'oom joona, saã cwi'ooa'na.

²⁵ Cwiicheⁿ cwii ndii' tionnda' Jesús l'ooⁿ cjoo' lua'nnom tsaⁿñeeⁿ. Quia jo' nquiee nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿl ndo' mana n'maaⁿ, xueeya nty'iaaⁿaⁿ.

²⁶ Jnda chii jñom Jesús jom. Tso nnoom:

—Cja'to', cja'ndye'yu' wa'. Ticwinoom' quii' tsjoom, meiⁿ tintsu' nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Jnda chii jlui' Jesús tsjoom Betsaida ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'ena njoom nch'u ndyuaa tsjoom Cesarea Filipino. Ndo' xcwe na ñjomndyena nato, tax'eeⁿ ndaãna, tsoom:

—¿Ñeeⁿ cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyo'?

²⁸ Naⁿñeeⁿ t'oona, jluena:

—Nt'om nn'aⁿ cwilue na 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue Elías 'u. Saã nt'omcheⁿ cwilue na 'u cwii profeta na jnda wando'xco'.

²⁹ Quia jo' tax'eennaⁿaⁿ ndyueena, tsoom:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ juu cwindu'yo' na cwiluiindyo'?

T'o Pedro, tso:

—'U maxjeⁿ nquii Cristo cwiluiindyu'.

³⁰ Jesús ñecwii ñ'oom saⁿntjoom na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ na cwiluiñê na ljo'.

Matseicandii Jesús cantyja na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Quia jo' toⁿoⁿ na tyo'mooⁿ ndaãna cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Tsoom jndye nawi' tseixmaaⁿ na catjoom. Ndo' tyo'mooⁿ na xocato'ñoom nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye jom, meiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye, meiⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljei na tqeⁿ Moisés. Maxjeⁿ nla'cuee'na jom saã xuee jnda ndyee, nncwando'nnaaⁿaⁿ na nncueeⁿeⁿ. ³² Ndyeyu seineiⁿ ñ'oommeiⁿl ndaãna. Ndo' Pedro tjañ'oom Jesús cwii ntyja. Toⁿoⁿ na matseitaaⁿaⁿ juu na nmeiⁿl matso na nluii. ³³ Teiqueⁿ Jesús, nty'iaaⁿaⁿ ndaã nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Seitaaⁿaⁿ Pedro, tsoom:

—Quindyoo' nacañomya 'u na matseijomndyu' ñ'eⁿ Satanás. Ee ñ'oom na matsei'tiuu' jnaⁿna' cwe' cantyja na cwila'tiuu nn'aⁿ, nchii cantyja na l'ue ts'om Ty'oqts'om.

³⁴ Quia jo' t'maaⁿ cwii tmaaⁿl nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaãna:

—Meiⁿcwiⁿñeeⁿcheⁿts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê cantyja na matseitiuu nqueⁿ. Caljaya ts'oom nawí' na matjoom, meiiⁿ cueeⁿeⁿ. Ndo' candyontyjoⁿ cantyja na mats'aa. ³⁵ Ee meiⁿcwiⁿñeeⁿcheⁿts'aⁿ na mañequiaaⁿñe na catjom ljo' na nntjom ee na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya ñequio ñ'oom naya, juu tsaⁿñeeⁿ nluí'n'maaⁿñê. Ndo' meiⁿcwiⁿñeeⁿcheⁿts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nluí'n'maaⁿñe, majo'to jo' nntsuuñe. ³⁶ Meiiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' cwentaa' ts'aⁿ, sãa ¿yuu waa na mateijndeiiⁿ juu ee xoc'ona' ñ'eⁿñê na ticatsuuñe añmaaⁿaⁿ? ³⁷ ¿Aa ndaã nnts'aa ts'aⁿ na nnjoml'ua na nluí'n'maaⁿñe añmaaⁿaⁿ? Cwaaⁿ ndaã. ³⁸ Tiempo je' laxmaⁿ nn'aⁿ na ticala'yuy'a n'omna ñ'eⁿ Ty'o^ots'om ndo' la'xmaⁿna jnaⁿ, xeⁿ jnaaⁿna ja ñequio ñ'oom naya na mañequia, mati ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, quia na nddyonnda'a ñequio na matseit'maaⁿñena' Tsotyã ñequio ángeles na lju' n'om, nnc'o^on na jnaaⁿa naⁿñeeⁿ.

9

¹ Mati tso Jesús ndaãna:

—Mayuu'cheⁿ nddye'yo' nntsjo^o, m'aⁿ nn'aⁿ ñjaaⁿ na xocwjena hasta xeⁿ jnda nty'iaandaãna na matsã'ntjom Ty'o^ots'om ñequio cha'tso najnda na matseixmaaⁿ.

Seichuii'na' Jesús

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jnda na teinom yom xuee, tjañ'oom Jesús Pedro ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. Ty'ena cwii sjo nandye yuu na ñenquieena. Ndo' jo' jo' seichuii'na' jom jo ndaãna. ³ S'aana' na caxuee liaⁿaⁿ, canchii'tina' cha'na tsaaⁿ. Meiⁿ tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na ndaã mmaⁿ cwii liaa na nleicanchii'ti juuna' cha'na liaⁿaⁿ. ⁴ Ndo' xjeⁿñeeⁿ teitquioo'ñe Elías ñ'eⁿ Moisés na cwila'neiⁿna ñ'eⁿ Jesús. ⁵ Quia jo' tso Pedro nnom Jesús:

—Jeeⁿ ndya' ya na m'aaⁿya ñjaaⁿ. Cwa, nl'aayâ ndyee xquie' ncwaⁿ. Cwii cwentaa' nncu', cwii cwentaa' Moisés, ndo' cwii cwentaa' Elías.

⁶ Ñ'oommeiⁿ tsoyom cwe' nc'e na seiñ'eeⁿñ'eⁿna' jom ee na jeeⁿ ndya' cwicatyuena. ⁷ Quia jo' jndyocue cwii nchquiu na seincwaaⁿñena' nacjoona. Ndo' teic'uaa na seineiⁿ Ty'o^ots'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ, tsoom:

—Luaaⁿñe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'o^onya. Candye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ.

⁸ Mats'iaa jo' quia jleity'iomndaãna, jliuna cwa tac'oomñe Elías ñ'eⁿ Moisés ñ'eⁿndyena. Macanda ñenquii Jesús cwim'aaⁿ.

⁹ Yocheⁿ na cwinquiocuenta sjo'ñeeⁿ, sã'ntjom Jesús na meiⁿcwii ñ'oom ticaluena ndaã nn'aⁿ chiuu waa na nty'iaana na seichuii'na' jom. Ñequii'cheⁿ na nla'neiⁿna ñ'oomwaa' quia jnda mawando'xcoom xeⁿ jnda jla'cuee' nn'aⁿ jom. ¹⁰ Ndo' tyola'wena ñ'oom'ñeeⁿ ñequio na jeeⁿ xcwee' n'omna. Tyota'x'eendye cheⁿnquieena ndaãna ljo' ñecatso ñ'oom na tsoom na quia nncwando'xcoom na nncueeⁿeⁿ. ¹¹ Quia jo' jluena nnoom:

—Nquiee nn'aⁿ na cwit'mo^on ljeii na tqueⁿ Moisés cwilue macaⁿna' na Elías nndyoyñeeⁿ.

—¿Chiuu na luaa' cwilue naⁿñeeⁿ?

¹² Ndo' t'o Jesús ndaãna tsoom:

—Mayuu' na ncwjee'jndyee Elías na nntseijndaa'ñe cha'tso. Sãa ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿chiuu waa na matso ljeii 'naaⁿ'

Ty'oots'om cantyja 'na'ya? Matsona' na jndye nawi' catjoⁿ ndo' nnc'om nn'aⁿ na ticuee' n'omna ja. ¹³ Sa^a matsjo^o ndaa'yo' na nguii na cwiluiiñe Eliás, jnda tyjeeⁿeⁿ, ndo' tyol'a nn'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue n'omna ñ'eⁿñê ee luaa' matso ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na tseixmaaⁿ na catjoom.

Sein'maⁿ Jesús cwii tyochjoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Jnda na tquienna'na yuu ljoo'ndye nt'omcheⁿ nc'iaana, quia jo' nty'iaana na jnda tquie'cañom cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye nacañoom naⁿñeeⁿ. Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, na cwila'ñ'eeⁿ ndyueena ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' nn'aⁿ tmaaⁿñeeⁿ quia na nty'iaana jom, t'omna na jeeⁿ tjawee' n'omna. Jla'tyuaa'na, ty'ecatjomndyena jom. Tquiana na xmaⁿñê. ¹⁶ Quia jo' tax'eeⁿ nda^ana, tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom na jeeⁿ cwilañ'eeⁿ ndyuee'yo'?

¹⁷ Cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ naquii' tmaaⁿ naⁿñeeⁿ, t'ooⁿ. Tsoom:

—Maestro, jndyoñ'oⁿya ti'jndaaya ñjaaⁿ, ee maleiñ'oom jndyetia jom ndo' mach'ee na tileicatseineiⁿ. ¹⁸ Ndo' meiⁿyuucheⁿ na m'aaⁿñê quia jnda jna'na' maxjeⁿ matseiQUIOO jndyetia jom nomtyuaa. Cwilu' chom' ñom, mati manqueeⁿ ndei'n'oom, ndo' cwileiquiñê. Ma'ndiina' jom na tajneiⁿ. Ndo' jnda s'aa ty'oo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' na catejii'na jndyetia'ñeeⁿ, sa^a tîcanda^a l'ana.

¹⁹ Quia jo' tso Jesús:

—'O nn'aⁿ na ticala'yu'ya' n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, ¿cwanti yo maca'na' na cwii nljoo'ndyo ñ'eⁿndyo' na m'mooⁿtyaⁿ ndaa'yo'? ¿Cwanti xuee cwii ndaaⁿ nntseiQUII ts'oⁿya ñ'eⁿndyo'? Quio'ñ'om'yo' tyochjoom'aaⁿ ñjaaⁿñe.

²⁰ Quia jo' tquioñ'omna tyochjoo na m'aaⁿ Jesús. Ndo' quia nty'iaa' jndyetia Jesús, s'aana' na tyocoñoomñena' tyochjoo'ñeeⁿ. Tiooñê nomtyuaa, tyotseicantyeⁿñê ndo' tyocalui' chom' ñom. ²¹ Ta'x'ee Jesús nnom tsotye tyochjoo, tsoom:

—¿Cwanti xuee na luua' matjoom?

T'o tsotyeⁿ, tso:

—Xjeⁿ na cachjoñêcheⁿ jna'na'. ²² Ndo' teijndye ndii' matseiQUIOONA' jom quii' chom ndo' quii' ndaa, cha cueeⁿeⁿ. Jo' chii c'oom' na wi' ts'om' ñ'eⁿndyô xeⁿ waa na ndaaⁿ nntsa', catejndeii' ja.

²³ Tso Jesús nnom:

—Matsu' xeⁿ ndaaⁿ nts'aa. Cha'tso ndaaⁿ nluii quia na matseyu' ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oots'om.

²⁴ Quia jo' jndei seineiⁿ tsotye tyochjoo, tso:

—Ja matseyu'a. Catejndeii' ja na nntseyu'yatya.

²⁵ Quia na nty'iaa' Jesús na ntyjantyja jaawijndyendye nn'aⁿ nacañom'm, quia jo' seitiaaⁿaⁿ jndyetia'ñeeⁿ, tsoom:

—'U jndyetia na mache' na cantaa nn'aⁿ ndo' na tileicala'neiⁿna, matsa'ntjoⁿ na calui' ndo' tajom nncja'quie'nnda' naquii' ts'om tyochjoom'aaⁿ.

²⁶ Quia jo' jndei seixuaa jndyetia. S'aaⁿ na jeeⁿ tyoco'ñoomñena' tyochjoo, mana jlueeⁿeⁿ. 'Ndiina' juu cha'cwijom ts'oo. Jo' chii majndyeti nn'aⁿ jluea na jnda tue' tyochjoo. ²⁷ Sa^a Jesús t'ueeⁿ ts'o tyochjoo'ñeeⁿ, seiweeⁿ juu. Mañoom' teintyjee'.

²⁸ Jnda jo' tjaquiee' Jesús quii' w'aa. Tju'na' na ñenqueⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ndo' ta'x'eena ñ'oom'ñeeⁿ ñom, jluea:

—¿Chiuu waayuu na já tícandaꝯ nntjeii'á jndyeties'aa'?

²⁹ Quia jo' tsoom ndaꝯna:

—Cha'na jndyeties'aⁿl, tjaa'naⁿ 'neeⁿ nndaꝯ nncwji' jooa xeⁿ nchii na nntseineiⁿ ts'aⁿ nnom Ty'oqts'om ndo' na nntseicwejndo'ñe.

Matseicandiinna' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Jnda na jlui' Jesús jo' jo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ty'ena, teinomna ts'ondaꝯ Galilea. Saa tical'ue ts'oom na nliu nn'aⁿ na jo' wjaⁿ. ³¹ Ee ma'moꝯⁿ chiuu waa na nntjoom na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na ñequiaa ts'aⁿ cwenta jom luee nn'aⁿ ndo' nla'cuee' jom saa xeⁿ jnda ndyee xuee na tueeⁿeⁿ maxjeⁿ nncwando'xcoom. ³² Saa jooa ticala'nqⁿna ñ'oom na tsoom ndo' nquiaana na nnta'x'eena nnoom ljo' ñe'ca'mqⁿna'.

¿Ñeeⁿ na t'maⁿti cwiluiñe'?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Tquiena Capernaum. Ndo' quia na jnda mam'aⁿna quii' w'aa, quia jo' tax'een ndaꝯna, tsoom:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom ñejla'ncjoo'ndyo' ndaꝯ ntyjee'yo' xjeⁿ na ñetquiꝯya nato?

³⁴ Saa jooa yacheⁿ jla'cheⁿna, ee mayuu' xjeⁿ na ñeñjomndyena nato tyola'ncjoo'ndyena 'ñeeⁿ cwii jooa t'maⁿti cwiluiñe'. ³⁵ Jnda na tjacjoo Jesús, tqueeⁿñê canchoo'wendye jooa na c'oontyaa'tina. Tsoom ndaꝯna:

—'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na maqueⁿ ts'om na nlco'nnomna' juu jo ndaꝯ'yo', tsaⁿñeeⁿ matsona' na cju'ñecjeeⁿ ndo' candi'ntjoom ndaꝯ cha'tso nc'iaaⁿaⁿ.

³⁶ Quia jo' t'ueeⁿ cwii tyochjoo, tcoom'm juu xcwe quii'ntaaⁿna. Jnda chii ty'oom juu ndo' tsoom ndaꝯna:

³⁷ —Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maco'ñom cwii yucachjoo ñequio xueya cha'na yucachjoom'aaⁿ, ja maco'ñom tsaⁿñeeⁿ. Ndo' ts'aⁿ na maco'ñom ja, nchii macandaⁿ ñennco maco'ñom. Mati maco'ñom nqueⁿ na jñoom ja.

Ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸ Tso Juan nnom Jesús:

—Maestro, nty'iaayâ cwii ts'aⁿ na macwji' jndyeties' naquii' n'om nn'aⁿ ñequio xue'. Juu tsaⁿñeeⁿ tyootseijomñê ñ'eⁿndyoⁿ jaa. Jo' chii jla'tsaaⁿndyô jom.

³⁹ Saa tso Jesús ndaꝯna:

—Tala'tsaaⁿndyo' jom ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ t'maⁿ ñequio xueya, xocats'aana' na ndanquia nntso cwii ñ'oom wi' nacjoya. ⁴⁰ Ee ts'aⁿ na tic'oom nacjoya, cwiluiñe' ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya. ⁴¹ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñequiaa meiⁿ ñechjoowi' ndaatioo na nncwe'yo' nc'e na cwilaxmaⁿyo' cantyja 'naⁿ nncꝯ na cwilui-indyo Cristo, mayuu'cheⁿ waa naya 'naaⁿl tsaⁿñeeⁿ.

Quaaⁿya cwenta na tical'aya natia

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nts'aa na catseitjooñe cwii ts'aⁿ na cachjoo matseyu' ñ'eⁿndyo, juu tsaⁿñeeⁿ yati xeⁿ cwityeⁿ cwii tsjo'suu xtyoom'm, ndo' catuee' nn'aⁿ jom ts'om ndaaluee. ⁴³ Xeⁿ na wjaañ'oomna' 'u na

matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om jnaaⁿ cwii ts'o', catsa' xjeⁿ juuna' cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom na ticandaa' we ts'o' nchiiti na candaa'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁴Yuu tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁵Ndo' xeⁿ wjaaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om jnaaⁿ cwii x'e', catsa' xjeⁿ cha'cwijom na catyjee' juuna' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando' meiiⁿ cha'cwijom ticandaa' we nc'e' nchiiti na candaa'ndyu' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io yuu na tijoom canduu' chom. ⁴⁶Ndo' tijoom cwje canti meiⁿ na nnduu' chom. ⁴⁷Ndo' xeⁿ cwe' cantyja na manty'ia' wjaaañ'oomna' 'u na matsei'tjoondyu' nnom Ty'oots'om, catsa' xjeⁿ cha'cwijom na cwji' ts'omnjom' cha tintsei'tjoondyu'ti'. Ee yati na nncja'quie' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om meiiⁿ cha'cwijom na nchjaⁿ nchiiti na candaa' we n'omnjom' ndo' nncju'na' 'u quii' b'io ⁴⁸yuu na tijoom cwje canti ndo' meiⁿ na nnduu' chom.

⁴⁹'Ee ticwii cwii ts'aⁿ nleichjeⁿñê ñequio chom. Cwila'chjeⁿ nn'aⁿ seii quioo' na cwiñe'quiana na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om. ⁵⁰Jeeⁿ l'ue tsjaaⁿ saaⁿ xeⁿ jndaⁿ jlui' na chjeⁿna', tjaa yuu cwii nl'ue juuna'. Jo' chii 'o c'om'yo' cha'na tsjaaⁿ na xocalui' na chjeⁿna' quia jo' ñenquii'cheⁿ nleil'uendyo' quii'ntaaⁿ nc'ia'yo' ndo' tjoom' ñ'oom nnc'om'yo' ñ'eⁿndyena.

10

Tintseyuui' ts'aⁿ ljeii na tocoom

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹Cwiicheⁿ cwii ndii' jnaⁿ Jesús Capernaum, tjaaⁿ, tueⁿeⁿ ts'ondaa Judea. Teinoom cwiicheⁿ nantyjaa' jndaa Jordán. Tjomndyennda' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ yuu na m'aaⁿ. Quia jo' t'mooⁿ ndaana cha'xjeⁿ na quich'eeⁿ. ²Majuu xjeⁿñeeⁿ tqwie'cañom nn'aⁿ fariseos na m'aaⁿ na ñe'cal'ana xjeⁿ jom. Ta'x'eeena nnoom:

—¿Aa matsa'ntjomna' na tsaⁿs'a nntseyuueⁿeⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ scoom'm?

³Jom t'ooⁿ, tsoom ndaana:

—Juu ñ'oom na tqueⁿ Moisés, ¿ljo' matsona' na cal'a'yo'?

⁴Quia jo' jluena:

—Moisés tquiaaⁿ na wanaaⁿ na nntyuii' ljeii na toco tsaⁿs'a ñequio scoom'm. Ndo' tsaⁿscu nnc'o'ñoom cwiicheⁿ ljeii na matsona' na macandaa cwitqⁿndyena ñ'eⁿ saaⁿaⁿ.

⁵T'oo Jesús ndaana, tsoom:

—Cwe' ee na 'o jeeⁿ quie' n'om'yo', jo' na seiljeii Moisés ñ'oomwaa'.

⁶Saa cantyjati xuee na to' Ty'oots'om na tqueeⁿ cha'tso, s'aaⁿ tsaⁿs'a ñ'eⁿ tsaⁿscu. ⁷Ndo' tsoom: “Macwe' jo' na n'ndii tsaⁿs'a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ, cha tyeⁿ nnc'oom ñ'eⁿ scoom'm, ⁸ndo' wendyena ñe'cwii sei' nla'xmaⁿna.” Jo' chii meiiⁿ na we ts'aⁿ ñe'jla'xmaⁿna saaⁿ je' ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyena. ⁹Ndo' nc'e na luaa', seijndaa'ñe nquii Ty'oots'om na ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyena, jo' chii ticatsona' na cwe' ts'aⁿ nntseyuuii' na luaa' cwiluiindyena.

¹⁰ Ndo' quia na tquiennda'na na waa w'aa, nquiee nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús jla'lcwii'ndyennda'na juu ñ'oomwaa'. ¹¹ Tsoom ndaana:

—Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntseityuui' ljeii na toco ñ'eⁿ scuu' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ yuscu, tsaⁿñeeⁿ waa jnaaⁿ nnom scuu' nc'e na matsona' cantyja 'naaⁿ na cwe' m'aaⁿya ñequio cwiicheⁿ yuscu. ¹² Ndo' mati xeⁿ m'aaⁿ cwii yuscu na nntseityuui' ljeii na toco ñ'eⁿ saa' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿs'a, majo'ti matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ tsaⁿs'a.

Matio'naa'ñe Jesús yocanch'u

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ndo' tyonquiocho nt'om nn'aⁿ yocanch'u na m'aaⁿ Jesús na catioom l'ooⁿ nacjoona. Saaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê jla'tia'na nn'aⁿ na tqüocho yocanch'u'ñeeⁿ. ¹⁴ Quia nty'iaa' Jesús na ljo' cwil'ana, seilioo'ñê ñ'eⁿndyena. Tsoom ndaana:

—Ca'ndye'yo' na quiontyjaa' yocanch'um'aⁿ ja. Tilacu'yo' joona, ee yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om macandá nnc'ooquiee'ndye nn'aⁿ na ntyjaandye ja cha'na cwil'a yocanch'u. ¹⁵ Ñ'oom na mayuu' matsjoo ndaa'yo', meincwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjaañe Ty'oots'om cha'na ntyjaandye yocanch'u ja, ndo' mañequiaañe na matsa'ntjom Ty'oots'om juu, tsaⁿñeeⁿ ndaaⁿ nncjaaquiee'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁶ Quia jo' to'ñoom yocanch'u'ñeeⁿ naquii' l'ooⁿ. Tioom l'ooⁿ nacjoona na tio'naa'ñê joona.

Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ'eⁿ Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Tjatjati Jesús nato. Ndo' cwii tsaⁿs'a maleinom na jndyontyjaa' jom. Jndyoco' xtye jo nnoom. Tso:

—'U Maestro na ya ts'aⁿndyu', ¿ljo' maca'na' na cats'aa cha nntseixmaⁿya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

¹⁸ Ndo' tso Jesús nnom:

—¿Chiuu na matsu' na ya ts'aⁿndyo ja? Macandá nquii Ty'oots'om cwiluiñê na ljo'. ¹⁹ 'U mantyji' ljeii naquii na matsa'ntjoom. Matsona': "Tinc'om'ya' ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tintsei'cue' ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ ñ'oom na cwe' cantu nacjoo' ts'aⁿ. Tiñenquiu'nn'aⁿ ts'aⁿ. Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ'eⁿ tso'ndyo."

²⁰ Tsaⁿñeeⁿ tsoom nnom Jesús:

—Maestro, cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandaya xjeⁿ na cachjoondyoçaaⁿ.

²¹ Jesús nty'iaaⁿ aⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ. S'aana' na jeeⁿ wi' ts'oom juu. Tsoom nnom:

—Cwii waa na matseitjoona' 'u. Cja', cajndaa' cha'tso 'naⁿ. S'om'ñeeⁿ quiaa' ndaaⁿ ndyeñeeⁿ. Quia jo' nnc'oom' na tyandyu' nandye cañoom'luee. Ndo' caljoya ts'om' nawil' na nntjom' hasta meiiⁿ xeⁿ nntseicuee'na' 'u. Candyo'tsei'jomndyu' ñ'eⁿndyo.

²² Jndaⁿ na ñeeⁿ ñ'oomwaa' quia jo' jeeⁿ sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ. Tjaaⁿ na chjoo' ts'oom ee jeeⁿ jndye 'naaⁿ aⁿ niom.

²³ Quia jo' taqueⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na tyandye jeeⁿ ndya' jndei'na' na ññe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'oots'om joona.

24 Jnda na jndyena ñ'oomwaa', seitsa'na' joona. Quia jo' tsonnaa'n'a'ndaana:

—O nn'a'ya, joo nn'a' na quit'ma' n'om 'na' jee' jndei'na' na nñe'quiandyena na nntsa'ntjom Ty'oots'om joona. 25 Jndei'tina' na nncju'ñecje cwii tsa'tya na nntsa'ntjom Ty'oots'om jom, nchiiti na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'e tsei'nchquia.

26 Jnda na jndyena ñ'oomwaa' yache' seiñ'ee'ñ'e'na' joona. Ta'x'leendye che'nquieena ndaa ntyjeena, jluea:

—Quia jo' ¿'ñee' ts'a' nndaq nlu'i'n'maa'ñe?

27 Nty'iaa' Jesús ndaana, tsoom:

—Tijoom candaq nncwji'n'maa'ñe che'nquii ts'a'. Macanda quii Ty'oots'om ndaa nncwji'n'maa'ñe ts'a'. Ee tjaa'na' cwii na xocandaq nnts'aa'.

28 Ndo' tso Pedro nnom Jesús:

—Aa ndi' Ta, ja jnda 'ndyaayâ cha'tso 'naa'ya na cwitsaantyooyâ naxe'.

29 Tso Jesús ndaana:

—Candyeyo' nntsjoq ñ'oom na mayuu'che'. Mei'cwi'ñee'che' ts'a' na ma'ndii waa', oo ti'nquio oo ndyencjo, oo tsotye, oo tsondyee, oo scuu' oo ntseinda, oo ndyuaa' nc'e na matseijomñe ñ'oom na mañequia na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om nn'a', 30 juu tsa'ñee' tiempomeii'ñe nnc'o'ñoom sia'nto ndii'che' l'a'n'a', ti'nquioom, ndyencjoom, loñee', ntseinaa', ndyuaa'a' ñequio na nnta'wi' nn'a' jom. Saa ncuee na cwii nndyona', ticantycwii na nncwanoom'm. 31 Ee jndye nn'a' m'a' na cwila'tiuu nquiee na t'ma' cwiluiindyey, saa nncue'ntyjo na nncju'cjena' joona. Ndo' jndye nn'a' m'a' na maju'cjena' saa ndanquia nntsei-wendyena' joona.

Matseicandiinnda' Jesús na nncuee'ne

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Jesús ñequio nn'a' na cwila'jomndye ñ'e'ñê, ñjomndyena nato na cwi'oon Jerusalén. Jom wjaajñee' jo ndaana. Jee' matseiñ'ee'na' joona ndo' cwicatyena na cwi'oontyjo'na naxee'ne. Quia jo' tjei'ñoo' nn'a' na canchoo'wendye, toq'o'na na matseinei' ndaana chiuu waa na nntjom nque'. 33 Tsoom:

—Que'yo' cwenta, macwitsaawaaya Jerusalén. Ndo' ja na cwilui-indyo ts'a' na jna' cañoom'luee nñequiaa' ts'a' cwenta ja luee ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'a' na cwi'tmoq' ljeii na tque' Moisés na nla'jndaa'ndyetye'na na nnc'io' ndo' nñe'quiiana cwenta ja luee nn'a' na nchii judíos. 34 Ndo' na'ñee' nnei'n'conna ndo' nñjomna ndaajna' ja. Nntjaa'na ja ñ'e' tja'tsei' ndo' nla'cuee'na ja. Saa xuee jnda ndyee nncwa'ndo'xcq.

Jacobo ñ'e' Juan cwita'na cwii naya

(Mt. 20:20-28)

35 Quia jo' ntseinda Zebedeo, Jacobo ñ'e' Juan tquiontyjaa'na Jesús, jluea:

—Aa ndi' Ta, l'ue n'oo'ya na nñequiaa' cwii naya na cwitaa'ya njom'.

36 Tsoom ndaana:

—¿Ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aa' o'?

37 T'oo'na nnoom, jluea:

—Quia jndā mam'aaⁿl yuu na matseit'maaⁿñena^l 'u, quiaaⁿ na cwii jā nncwacatyeeⁿ ntyja^l ntyjaya ndo^l cwiicheⁿ jā nncwacatyeeⁿ ntyjaty-maaⁿl.

³⁸ Quia jo^l matso Jesús ndāana:

—'O maxjeⁿ ticala'noⁿyo^l ljo^l cwitaⁿyo^l nooⁿ. Na wi't'maⁿ na nncwinooⁿ, ¿aa nndaā nnaⁿndyo^l? ¿Aa nndaā nlyoya n'om'yo^l na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'xjeⁿ na jndā ljoya ts'ooⁿ na nla'cuee'na ja?

³⁹ Joona t'ooⁿa, jluena:

—Nndaā.

Tsoom ndāana:

—Mayuu^l macaⁿna^l na mañejuu nawi^l na nncwinooⁿya, nncwi^lnom'yo^l. Ndo^l macaⁿna^l na caljoya n'om'yo^l na nla'cwjee nn'aⁿ 'o cha'na cwiljoya ts'ooⁿ na nla'cuee'na ja. ⁴⁰ Saā nchii nncō tseixmaⁿya na nntseijndaa'ndyo^l 'ñeeⁿ juu nncwacatyeeⁿ ntyjaa'a ntyjaya oo ntyjatymaaⁿl. Nquii Ty'oots'om ñeiquiaaⁿ naya'ñeeⁿ ndāā nn'aⁿ na jndā seijndaa'ñê na nnto'ñoom juuna^l.

⁴¹ Ndo^l joo nquindye naⁿñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús to^lna ty-ola'wjeena we nc'iaana Jacobo ñ'eⁿ Juan. ⁴² Jo^l chii Jesús tcwaaⁿ joona, tsoom ndāana:

—'O manquiu'yo^l nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cwii cwii tsjoomnancue cwila's'andyena ndāā nn'aⁿ na cwitsaⁿntjomna. Ndo^l nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye cwiqueⁿna xjeⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿna. ⁴³ Saā nchii laa'ti^l nl'a'yo^l quii'ntaaⁿyo^l. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ 'o na ntyjaa^l ts'om na nnc'oom na t'maⁿñe quii'ntaaⁿyo^l, tsaⁿñeeⁿ matsona^l na jom candiⁿntjoom ndāā'yo^l. ⁴⁴ Ndo^l 'ñeeⁿ juu quii'ntaaⁿyo^l na maqueⁿ ts'om na juu nlco'nnomna^l jo ndāā'yo^l, matsona^l na cateijndeii 'o. ⁴⁵ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyōō na nndiⁿntjoⁿya ndāā nn'aⁿ, nchii na nndyeⁿntjom nn'aⁿ nooⁿ. Ndo^l jndyōō na ñeiquiaandyō na c'ioⁿ na nntioōⁿya jnaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye cha ndyaandyena jnaaⁿna na waa.

Matsein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ na jndyū Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ndo^l tquiena tsjoom Jericó. Jndā jo^l majaacalui^l Jesús ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo^l ñequio cwii tmaaⁿl nn'aⁿ na jndyendye. Juu xjeⁿñeeⁿ wacatyeeⁿ tsaⁿnchjaaⁿl Bartimeo 'ndyoo nato. Jom jnda Timeo. Macaaⁿ ljo^l na nleil'uee'ñê. ⁴⁷ Quia na jñeeⁿ na mawinom Jesús ts'aⁿ Nazaret, toōⁿlōⁿ na matseixuaⁿ, tsoom:

—'U Jesús, na cwiluiindyū^l tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoō^l, c'oom^l na wi^l ts'om^l ja.

⁴⁸ Jndye nn'aⁿ jla'tiaⁿna jom na catseicheeⁿ, saā jom yacheⁿ tyotseixuaatyeeⁿ, tsoom:

—'U, na cwiluiindyū^l tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoō^l, c'oom^l na wi^l ts'om^l ñ'eⁿndyō.

⁴⁹ Jesús tjameintyjeeⁿeⁿ, tsoom:

—Cwaⁿyo^l jom.

Quia jo^l tcwaaⁿna tsaⁿnchjaaⁿl, jluena nnoom:

—C'om't'maaⁿndyū^l ts'om^l. Quicantyja^l ee macwaaⁿ 'u.

⁵⁰ Ndo^l jom cwe^l tju'toom liaa na wanjoom'ñê, teicantyjaaⁿ, tjaaⁿ na m'aaⁿ Jesús. ⁵¹ Tax'ee Jesús nnoom:

—¿Aa waa na nntsa^l ja?

T'ō tsaⁿnchjaaⁿl, tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, l'ue ts'oqⁿ na nleitquioya.

⁵² Tso Jesús nnoom:

—Cja'to'. Jnda n'maⁿ nc'e na matsei'yu' ñ'eⁿndyo.

Mañoom' teitquoom'm. Tjantyjoⁿ naxeⁿ Jesús na ty'ety'etina nato.

11

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Jnda ty'ewindyoonaa Jerusalén na nddyoo' tsjoom Betfagé ñequio Betania. Tquiena ndyeyu ta Olivos, quia jo' jñom Jesús we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na c'oona l'aa. ² Tsoom ndaana:

—Catsaaquie'yo' tsjoom chjoo la'ñeⁿ. Quia na jnda squie'yo' mantyjacheⁿ nliu'yo' cwii snom xcoo na ñjom. Juuyo' quioo' na mei'jom ndii' tyooljo ts'aⁿ. Cala'na'yo' ndo' quio'ñ'om'yo' juuyo' luaa. ³ Xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntso ndaa'yo' chiuu na luaa' cwil'a'yo', candu'yo' nnom na nquii tsaⁿ na matsa'ntjom 'o tjoqñê snom'ñeeⁿ ndo' mantyja nntseicwanomnaaⁿ aⁿ juuyo'.

⁴ Quia jo' ty'ena, jliuna snom xcoo na ñjomyo' 'ndyoots'a waa' ts'aⁿ 'ndyoo nato. Ndo' jlacanaⁿ na juuyo'.

⁵ Jlué nt'om nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo':

—¿Ljo' cwil'a'yo'? ¿Chiuu na cwilacana'yo' snom xcoom'aaⁿ'?

⁶ Joonaa t'oona ndaa naⁿ ñeeⁿ cha'xjeⁿ na jnda tso Jesús na caluena. Quia jo' 'ndye naⁿ ñeeⁿ na c'oona. ⁷ Ty'eñ'omna snom xcoo na m'aaⁿ Jesús. Tioona liaana naxeⁿyo', jnda jo' tjaljoom juuyo'. ⁸ Jndye nn'aⁿ tyotsa'na liaana ts'om nato na wjaⁿ, ndo' nt'om tyotyje tscó, tyotsa' joonaa' ts'om nato'ñeeⁿ.

⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwi'oojndyee ñequio nn'aⁿ na cwi'oontyjo, ñequii'cheⁿ tyola'xuaana, tyoluena:

—Matseit'maaⁿñena' tsaⁿm'aaⁿ. Matio'naaⁿñena' jom na macwjee'cañoom ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Ty'oqts'om. ¹⁰ Matio'naaⁿñena' jom na nntsa'ntjoom cha'xjeⁿ na ñesa'ntjom welooya David tiyo. Matseit'maaⁿñena' Ty'oqts'om nandyee cañoom'luee.

¹¹ Tjaquiee' Jesús naquii' tsjoom Jerusalén. Tjaaⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' quia jnda nty'iaaⁿ aⁿ ndiocheⁿ naquii' wats'om quia jo' tjalcweeⁿ en Betaña ñ'eⁿ nn'aⁿ na canchoo'wendye ee na jnda tmaaⁿ.

Ñoomwi' tju' Jesús nacjoo' ts'oom higuera

(Mt. 21:18-19)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee quia na m'aⁿna nato na jnaⁿna Betania, jndyo na ñe'jndo' Jesús. ¹³ Nty'iaa'tquiaaⁿ cwii ts'oom higuera na niom tscó'na'. Seicandyoo'ñê, tjacanty'iaaⁿ aⁿ aa nljeiiⁿ tã na nlqueeⁿ. Saa quia na tue'cañoom, cwe' tscó ljeiiⁿ ee tjoqcheⁿ na nncue' tã. ¹⁴ Tsoom nnom ts'oom'ñeeⁿ:

—Tajom xuee nntsa'nnda' tã na nlquii' ts'aⁿ.

Ndyeeheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa' ñ'oom tsoom.

Macwji' Jesús nn'aⁿ na wi'ndye naquii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jnda na tquienna'na Jerusalén, quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjaquiee' Jesús naquii' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' niom jndye nnom 'naⁿ ñ'eⁿ quioo' na cwindaaⁿ nn'aⁿ ndo' cwila'jnda nn'aⁿ na macaⁿna' joonaa na

cwila't'maaⁿndyena Ty'oqots'om. To' Jesús na tyocwjeeⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Tyotseicantqueeⁿ meiⁿsa 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om, ñequio ntsulá 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindaa cantu'. ¹⁶ Meiⁿ tatinquiaaⁿ na nncwinom nn'aⁿ tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ na cwilei'chona 'naⁿ. ¹⁷ T'mooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Aa nchii mawaa ljeii 'naaⁿ Ty'oqots'om na matsona': “W'aya tseixmaⁿna' w'aa yuu cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue cwila'neiⁿna nnom Ty'oqots'om.” Saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjo' yuu na cwica-too'ndye naⁿcanty'ue.

¹⁸ Ntyee na cwiluitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, quia tyondyena na luaa' matso Jesús, tyol'ueendyena chiuu ya nl'ana na nla'cuee'na jom. Saa nquiaana na nnt'uena jom ee na cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tjawee' n'om ñ'oom na tyo'mooⁿ ndaa. ¹⁹ Ndo' ticwii tmaaⁿ tyocalui' Jesús Jerusalén.

Tcaaⁿ ts'oom higuera

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Teincoo cwiicheⁿ xuee tei'nomnda'na x'ee ts'oom higueraⁿñeeⁿ. Nty'iaana na jnda tcaaⁿñ'eⁿna' xjeⁿ quii' nch'ioo'na'. ²¹ Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro, tsoom nnom Jesús:

—Canty'ia' Maestro, ts'oom na tju'wi' ñ'oom nacjoo' jnda tcaaⁿñ'eⁿna'.

²² T'o Jesús, tsoom:

—C'om'yo' na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oqots'om. ²³ Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo, meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cwii waa na matseitiu ndo' matseyoom'm naquii' ts'oom na nluii cha'xjeⁿ na matsoom, nntsoom nnom sjowaa': “Quicantyja', cja', cju'ndyu' ts'om ndaaluee.” Ndo' nluii cha'xjeⁿ na matsoom. ²⁴ Cwe' jo' matsjo ndaa'yo', cha'tso na cwitaⁿ'yo' quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oqots'om, calayu'yo' na cwito'ñoom'yo' joona', quia jo' nnto'ñoom'yo' na cwitaⁿ'yo'. ²⁵ Ndo' quia xcwe na matsei'neiⁿ nnom Ty'oqots'om xeⁿ waa na mach'eená 'u ñ'eⁿ x'ia', catseit'maⁿ ts'om' jom, cha mati Tsotyé' na m'aaⁿ cañoom'luee, nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'oom 'u jnaⁿ na waa. ²⁶ Ee xeⁿ 'u tiñe'catseit'maⁿ ts'om' x'ia', mati Tsotyé' na m'aaⁿ cañoom'luee xocatseit'maⁿ ts'oom 'u juu na matsei'tjoondyu'.

Cantyja 'naaⁿ najndei na matseixmaⁿ Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Quia jo' cwiicheⁿ ndii' tquiennda'na Jerusalén. Ndo' yocheⁿ na matseicaañe Jesús nomch'eⁿ wats'om t'maⁿ ty'entyjaa' ntyee na cwiluitquiendye jom, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos. ²⁸ Ta'x'eena nnoom:

—¿Ñeeⁿ najndei ñ'eⁿ na tjei' naⁿñeeⁿ wats'om? Ndo' ¿ñeeⁿ tquiaa na matsei'xmaⁿ juuna'?

²⁹ Tso Jesús ndaana:

—Mati nncwax'a ja cwii ñ'oom ndaa'yo'. Cat'o'yo' nooⁿya quia jo' mati ja nntsjo ndaa'yo' ñeeⁿ juu tquiaa najndei na matseixmaⁿya na s'aaya na ljo'. ³⁰ Juu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najndei na tyotseixmaaⁿ? ¿Aa na m'aaⁿ Ty'oqots'om? oo ¿aa nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ? Cat'o'yo'.

³¹ Quia jo' to'na na tyola'neiⁿ cheⁿnquieena, tyola'ñ'eeⁿ ndyueena. Jluena:

—¿Chiuu l'uuyoo? Xeⁿ nl'uuya juu najndeii na tyotseixmaaⁿ jnaⁿna' na m'aaⁿ Ty'oots'om, quia jo' majo'to nntso Jesús ndaaya: “¿Chiuu na ticalayu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ?” ³² Ndo' xeⁿ nl'uuya na jnaⁿna' cwe' ee na nn'aⁿ jlue na ljo' cats'aaⁿ, ¿chiuu nntjoo'yoo?

Luaa' jla'tiuuna na nquiaana nn'aⁿ na jndyendye. Ee cha'tsondye nn'aⁿ cwila'yu' na mayuu'cheⁿ Juan cwiluiñê profeta. ³³ Jo' chii t'oona nnom Jesús, jluea:

—Aa jâ maxjeⁿ ticaliuuyâ.

Tsoom ndaana:

—Mati ja xocatsjoo ndaa'yo' ñ'eeⁿ tquiaa najndeii na matseixmaⁿya na mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ.

12

Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Quia jo' to' Jesús na tyotseineiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaaⁿ na ñ'eeⁿ. Tsoom: —Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ. Jnoom'm l'oo tãuva nnom tyuaaⁿaⁿ. S'aaⁿ tiom ndiocheⁿ nnom ntjoom'm. Mati s'aaⁿ cwii peila na nnc'oocue ndaaⁿ na jndaⁿ 'ndiindyena ta'ñeeⁿ. Na macandaⁿ s'aaⁿ cwii tatsiaⁿndye yuu na nnts'aa ts'aⁿ cwenta ntjoom'm.

² Ndo' teijneiⁿ tyuaaⁿaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ, jndaⁿ jo' tjayaaⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. ³ Quia na jndaⁿ tquie ntjom, jñoom cwii mosoom'm yuu m'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ na ñ'eeⁿ quia na ñ'eeⁿ tã na tseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ. ⁴ Saaⁿ joona yacheⁿ t'uena moso'ñeeⁿ, cwajndii tyotjaa'na juu. Jñoomna juu na meiⁿcwii tjaa ljo' tjañoom. ⁵ Quia jo' jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm. Juu tsaⁿñeeⁿ jñomna ljo'. Jla'quiee'ndyena xqueⁿ ndo' tyola'jnaa'na juu. ⁶ Saaⁿ ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaa jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm, tsaⁿñeeⁿ jla'cuee'na jom. Ndo' malaa'ti' l'ana ñequio jndye nt'omcheⁿ mosoom'm na jñoom. Tjaa'na nt'om na ñ'eeⁿ ndo' nt'om jla'cwjeena.

⁷ Ñecwii ts'aⁿ cwii m'aaⁿ na matseitoom na njñoom, nquii jnaaⁿ jo', na jeeⁿ candya' ts'oom. Tsaⁿñeeⁿ jñoom na macandaⁿ, ee luua seitoom: “Matsona' na nla't'maaⁿndyena ti'jndaaya.” ⁸ Saaⁿ nquiee nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ, tyoluena ndaaⁿ ntyjeena: “Juu tsaⁿm'aaⁿ nljo ntjomwaañe l'ooⁿ ee jom jnda nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaawaa. Chiuu ticala'cuaa'a tsaⁿm'aaⁿ cha jaa nljona' 'naaⁿya.” ⁹ Jo' chii t'uena tsaⁿñeeⁿ, jla'cuee'na jom. Ty'ecatquiee'na jom tquia nnom ntjom'ñeeⁿ.

¹⁰ Quia jo' tax'ee Jesús ndaana, tsoom:

—Nquii ts'aⁿ na 'naaⁿ tyuaa'ñeeⁿ, ¿chiuu nnts'aaⁿ? Maxjeⁿ ñ'oom, nntseicwjeⁿ na ñ'eeⁿ ndo' ñ'eeⁿ quiaaⁿ tyuaaⁿaⁿ ndaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ.

¹¹ ¿Aa tyoola'na'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': Majuuto tsjo' na tixocwil'ue nquii luañeⁿ na cwil'a tsiaⁿtsjo', jndaⁿ mawacatyeeⁿna' nqui tsiaⁿtsjo'?

¹² Nquii Ta Ty'oots'om seijndaa'ñê na ljo' ndo' jeeⁿ cwijaawee' n'ooⁿya na cwinty'iaaya na luua' tuii.

¹³ Ndo' nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ tyoqueⁿndyena na nnt'uena Jesús, ee jla'noⁿna na cjoo joona seineiⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Saaⁿ nquiaana nn'aⁿ na jndyendye, cwe' jo' 'ndyena jom, mana ty'ena.

¿Ñeeⁿ nnom ññe'quiana ts'iaaⁿndaqana?

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jndañquia nn'aⁿ fariseos jñoomna cwantindye nc'iaana ñequio nn'aⁿ 'naaⁿ Herodes na m'aaⁿ Jesús. Naⁿñeeⁿ nnc'omna cwenta ñ'oom na matseineiⁿ cha ndaq nnt'uiina' jom cantyja 'naaⁿna'. ¹⁴ Jnda na tquiena na m'aaⁿ, jluena nnoom:

—Maestro, nquiuyâ na maxjeⁿ ñ'oom na mayuu' matsei'neiⁿ ndo' ñecwii xjeⁿ mache' ñequio meiⁿnquia nn'aⁿ ee titseiñ'oom'ndyu' ljo' waa na cwiluiindyena. Mayuu' ñ'oom na ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'oots'om. ¿Aa matsaⁿntjomna' na nntiooⁿya ts'iaaⁿndaqaya nnom César, oo aa ticatsaⁿntjomna'? ¿Aa laxmaaⁿya na catiooⁿya jo' oo aa ticalax-maaⁿya?

¹⁵ Ndo' sei'noⁿ Jesús na cwe' cwilueyana. Tsoom ndaqana:

—¿Chiuu na ñe'cat'ue'yo' ja? Quia'yo' cwii tsjo'ñjeeⁿ denario na nnty'iaya.

¹⁶ Tquiana cwii denario ndo' jnda na nty'iaaⁿaⁿ tsoom ndaqana:

—¿Ñeeⁿ 'ndyoo nnom luaa? Ndo' ¿ñeeⁿ xuee' teiljeii luaa?

Ndo' t'oona, jluena:

—Tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, César.

¹⁷ Ndo' tsoom:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaq'yo' nnom César yuu na tseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ. Ndo' mati quia'yo' cwentaa' Ty'oots'om yuu na tseixmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ.

Tjawee' n'omna ñ'oom na t'oona saq tiya nquiuna na ticat'uiina' jom.

Cwita'x'eena cantyja na nntando'nnda' nn'aⁿ

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Jnda jo' tqiuo nt'om nn'aⁿ saduceos na m'aaⁿ Jesús. Naⁿñeeⁿ ticala'yu'na na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja. Ta'x'eena nnoom, jluena:

¹⁹ —Maestro, waa ljeii na 'ndii Moisés luaqaya na matsona' xeⁿ tue' cwii tsaⁿs'a ndo' 'ndiina' scuu' na ñenquii, tjaa'naⁿ ndana, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom. Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñe na tjaa ntseinda xioom t'om. ²⁰ Tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom na ñenquii ts'aⁿ ntseinda. Juu tsaⁿtquiee tocoom saq tyuaa' tueeⁿeⁿ, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ scoom'm. ²¹ Quia jo' tsaⁿ na jnda we tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom saq mati jom tueeⁿeⁿ ndo' tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Mati tsaⁿ na jnda ndyee tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom ndo' majo'ti tjoom. ²² Malaa'ti' cha'tso ntquiee'ndye naⁿnom'ñeeⁿ tuncona ñequio yuscu'ñeeⁿ ndo' majo'ti quia tjana, tjaa'naⁿ ndana ñ'eⁿñe. Ndo' na macanda tue'to yuscu'ñeeⁿ. ²³ Ñe'cata'x'aayâ njom', Ta, quia na nnta'ndo'xco cha'tso nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' ¿ñeeⁿ cwiindyee jona na nluii scuu' yuscu'ñeeⁿ? Ee jom ñet'oom scuu cha'tso na ntquiee'ndye naⁿñeeⁿ.

²⁴ Matso Jesús ndaqana:

—Aa nchii ñ'oomwaa' matseicanooⁿna' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta, ee meiiⁿ na cwila'na'yo' ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om saq ticala'noⁿyo' ljo' ma'moⁿna'. Meiⁿ cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaaⁿ. ²⁵ Ee quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja taxoc'unconnda' meiⁿ naⁿnom, meiⁿ naⁿlcu ee nnc'omna cha'na ángeles na m'aⁿ cañoom'luee. ²⁶ Saq cantyja 'naaⁿ ñ'oom na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿aa chii jnda ñejla'na'yo' libro na seiljeii Moisés yuu na matseinei'na' cantyja 'naaⁿ

ts'oom nioom na nty'iaaⁿaⁿ? Jo' jo' xcwe naquii' ntsaachom na cwico ts'oomⁿñeeⁿ, teic'uaa na matseineiⁿ Ty'oqots'om nnoom, tso: “Ja cwilui-indyo Ty'oqots'om cwentaa' Abraham, Isaac ndo' Jacob.” ²⁷ Jo' chii caliu'yo' na cwita'ndo' naⁿñeeⁿ ee jom nchii cwiluiiñê Ty'oqots'om cwentaa' l'oo. Jom cwiluiiñê Ty'oqots'om cwentaa' nn'aⁿ na cwita'ndo'. Cwe' jo' ma'moⁿna' na 'o meiⁿchjoo ticala'noⁿyo'.

Ñ'oom na matsaⁿntjom Ty'oqots'om na t'maⁿti tseixmaⁿna'
(Mt. 22:34-40)

²⁸ Cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés tyjee'cañoom na m'aⁿ nn'aⁿ saduceosⁿñeeⁿ. Tyondiñecheeⁿ cha'tso ñ'oom na tyola'neiⁿna ndo' tyoqueeⁿ cwenta na jeeⁿ xcwe ñ'oom t'o Jesús ndaana. Tax'eeⁿ nnom Jesús, tsoom:

—Quii'ntaaⁿ cha'tso ñ'oom' Ty'oqots'om na matsaⁿntjomna', ¿cwaaⁿ cwii jooⁿ na t'maⁿti tseixmaⁿna'?

²⁹ T'o Jesús, tsoom:

—Luaa matso ñ'oom na t'maⁿti: “Candyeyo', 'o nn'aⁿ Israel. Nquii Ta Ty'oqots'om cwentaaya, macandaⁿ ñenqueⁿ cwiluiiñê na matsaⁿntjoom. ³⁰ C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'oqots'om cwenta' ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ñequio cha'waa na jndo'ya ts'om', ndo' ñequio cha'waa najndu'.” Luaa' ñ'oom na t'maⁿti na matsaⁿntjomna'. ³¹ Ndo' ñ'oom na jnda we matseijomna' ñ'oomⁿñeeⁿ. Luaa matsona': “C'oom' na wi' ts'om' nc'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ñ'oom na t'maⁿti na matsaⁿntjomna' cha'na ñ'oommeiⁿ.”

³² Quia jo' t'o tsaⁿñeeⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, tsoom:

—Maxjeⁿ ya, 'u Maestro. Luaa' ñ'oom na mayuu' matsu' na ñecwii Ty'oqots'om. Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ na matsaⁿntjom, macandaⁿ jom. ³³ Ndo' na nnc'oom ts'aⁿ na candya' ts'oom Ty'oqots'om ñequio na xcwee'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jndo'ya ts'oom, ñequio cha'waa na jnda ntyjeeⁿ, ndo' ñequio cha'waa najneiⁿ, ndo' mati na nnc'oom na wi' ts'oom nc'iaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ jnda ntyjii nqueⁿ, cha'tso nmeiⁿ l'ueti nchiiti quioo' na nlco na mañequiaa ts'aⁿ nnom Ty'oqots'om ñequio meinquia nt'omcheⁿ na cwiñequia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena jom.

³⁴ Jnda na nty'iaa' Jesús na jndo' ts'om tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na t'o, tsoom nnom:

—Jnda teindyoo' na ñnequiaandyu' na nntsaⁿntjom Ty'oqots'om 'u.

Jnda jo' tjaa'naⁿ ñeeⁿ cwii jndaⁿ ts'om na nncwax'eti.

Cristo cwiluiiñê Jnda Ty'oqots'om
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Cwiicheⁿ ndii' na tyom'aaⁿ Jesús naquii' wats'om t'maⁿ na tyo'moqⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Nquiee nn'aⁿ na cwit'moqⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés cwiluena na nquii Cristo cwiluiiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyoo'. ³⁶ Saa manquiiti David cantyja na t'moⁿ Espíritu Santo nnoom tsoom na Cristo cwiluiiñê Ta na matsaⁿntjom jom. Tsoom:

Nquii Ta Ty'oqots'om tsoom nnom juu Ta na matsaⁿntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u

hasta xjeⁿ na jnda tsa'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

³⁷ Cwe' jo' mawax'aaya ndaa'yo' ¿chiiu waayuu na cwiluiiñe Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantjoo' ee manquiti David tsoom na juu cwiluiiñe Ta na matsa'ntjom jom?

Ndo' jndyendye nn'aⁿ ñequio na neiiⁿ na tyondyena ñ'oom na seineiiⁿ.

Matseitia' Jesús nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Naquii' ñ'oom na tyo'mooⁿ, tsoom:

—Cal'a'yo' cwenta nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ee joona jeeⁿ cjaawee' n'omna na nnc'o'nomna na cwee'na liaa jnda na tei'ncoo ndo' na nntaⁿ nn'aⁿ lueena na nla't'maaⁿ ndye joona ñequio na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ. ³⁹ Joona jeeⁿ ñe'cwindyuaandyena ntsulá nacañoomticheⁿ naquii' lan'om ndo' majo'ti cwil'ana quia na cwicwa'na na waa xuee. ⁴⁰ Mati cwitjeii'na 'naaⁿ yolcu na jnda ljonnye na tja s'aa, ndo' cha nntseicu'na' na luaa' la'xmaⁿna, jeeⁿ yo cwila'neiⁿna nnom Ty'oots'om. Jo' t'maⁿti nnt'uiiweeⁿeⁿ joona.

Tsjo'ñjeeⁿ na tquiaa yuscu na jñeeⁿñe

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Cwii xuee wacatyeeⁿ Jesús ndyeyu na meintyjee' castom na cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' wats'om t'maⁿ. Nty'iaa'cheeⁿ na cwitioom nn'aⁿ s'om ts'om castom ndo' na jndye naⁿtya t'maaⁿ s'om cwitioomna.

⁴² Mati tyje'cañoom cwii yuscu na jnda ljoñe. Jeeⁿcheⁿ ndya' jñeeⁿñê. Tjajoom'm we tsjo'ñjeeⁿ chjoo s'om wee na meiⁿchjoo tit'maaⁿ. ⁴³ Chii t'maⁿ Jesús nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tsoom ndaana:

—Na mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjoq, yuscum'aaⁿ ts'aⁿ na jnda tue' saa' ndo' jeeⁿ jñeeⁿñê, saa t'maaⁿti tjoom'm ts'om castom, nchiiti cha'tso nt'omcheⁿ. ⁴⁴ Ee cha'tsondye naⁿm'aⁿ tiomna s'om na cwe' waljoo' na cwilei'chona, saa jom meiiⁿ na jeeⁿcheⁿ nty'iaa'ñê, tju'ñ'eeⁿ cha'waati na maleiñ'oom na nntseijnaaⁿ na nlcwaaⁿaⁿ.

13

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Xjeⁿ na jaacalui' Jesús na waa wats'om t'maⁿ seineiⁿ cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿñê, tso nnoom:

—Maestro, canty'ia', jeeⁿ tjacanjoom' ts'iaaⁿ na tuii ñ'eⁿ ljo'meiⁿ ndo' jeeⁿ nei'ncoo' l'aameiⁿ.

² Tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mayuu' na jeeⁿ nei'ncoo' l'aa na manty'ia'. Saa queⁿ cwenta, ljo'meiⁿ xocaljoo'tyeⁿna' nacjoo nc'iaana'. Maxjeⁿ nntyuii'ñ'eⁿna'.

'Naaⁿ na cwit'mooⁿna' na manndyoo' na nntycwii

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Ty'ena ta na jndyu Olivos ndyeyu yuu na meintyjee' wats'om t'maⁿ. Jo' jo' tjacjoo Jesús. Ndo' Pedro ñ'eⁿ Jacobo, ñ'eⁿ Juan ñ'eⁿ Andrés ty'entyjaa'na jom cha ndaaⁿ nla'neiⁿna ñ'eⁿñê na ñenqueena. Ta'x'eeena nnoom, jlueña:

⁴ —Catsu' ndaayâ, ¿cwaaⁿ nncue'ntyjo na nluii nmeiⁿ? Ndo' ¿cwaaⁿ 'naaⁿ m'moⁿna' na manndyoo' nluii nmeiⁿ?

⁵ Quia jo' to' Jesús tyotseineiⁿ ndaana:

—Cal'a'yo' cwenta na meiⁿcwii ts'aⁿ tinguu'nn'aⁿ 'o cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ. ⁶ Ee nleitquoo'ndye nn'aⁿ cwii cwii ntyja na nla'cajndyundyena xueya ee nluena na joona cwiluiindyena Cristo. Ndo' jndye nn'aⁿ ññe'quio'nn'aⁿ na ljo' nl'ana.

⁷ 'Nnty'ia'yo' na ndyocwje'cañoom ntia' ndo' nleic'uaa ñ'oom na cwiluii ntia' cwiicheⁿ ntyja, saā tiñe'quiandyo' na nlacatyundyoyo', ee maxjeⁿ jndei'na' na nmeiⁿ nncwinomjndyee. Saā tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntycwiiñ'eⁿ. ⁸ Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñe nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ. Jndye joo nnts'eii ndo' nnc'oom jndo' t'maⁿ ndo' t'maⁿ nntseiñ'eeⁿna' nn'aⁿ. Saā cha'tso nawi'meiⁿ cwe' we'yandyo la'xma'na'. Quia nnquioo nt'omcheⁿ nawi' na jaa'ti.

⁹ Saā 'o c'om'c'eendyo', ee m'aⁿ nn'aⁿ na ññe'quia cwenta 'o luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' lan'om ndo' joona nntsā'ntjomna na catjaa' nn'aⁿ 'o naquii' lan'om. Mati nl'a nn'aⁿ na jndei'na' nncwintyje'jna'yo' jo ndaa gobiernom ñequio jo ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwijsā'ntjom nc'e na laxma'yo' cantyja 'na'ya. Ndo' na luaa' nntjom'yo', ññequiaana' na 'o nntjei'yuu'ndyo' ñ'oom naya 'na'ya ndaa naⁿñeeⁿ. ¹⁰ Ee cwii tjocheⁿ na nntsuu tsjoomnancue ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom cantyja na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue. ¹¹ Ndo' quia na nnt'uena 'o na ññe'quiana cwenta 'o, tinc'om'yo' ñomtiuu cwaaⁿ ñ'oom na nndu'yo' ndaa naⁿman'iaaⁿ. Ee xjeⁿñeeⁿ m'moⁿ Ty'oots'om cwaaⁿ ñ'oom na nnt'o'yo'. Ee nchii nlanei'yo' ñ'oom na nquiu' ncjo'yo' saā nquii Espiritu Santo nnts'aaⁿ naquii' n'om'yo' ljo' ñ'oom na nndu'yo'. ¹² Maxio ts'aⁿ ññequiaa cwenta jom na cueeⁿeⁿ. Ndo' majo'ti nnts'aa ts'aⁿ ñ'eⁿ ntseinaaⁿ. Ndo' nda nn'aⁿ nla'wendyena nacjoo lotyena, londyeena, nl'ueendyena chiuu nncwje naⁿñeeⁿ. ¹³ Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ nla'jndoona 'o nc'e na m'aⁿyo' cantyja 'na'ya. Saā juu ts'aⁿ na tyeⁿ cwiljoo'ñe ñ'eⁿndyo hasta na macandā, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê.

¹⁴ Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ, catsei'noⁿ ljo' ñecatsona'. Juu profeta Daniel, seiljeiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ tsaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya' tiaa' na nntseyuyii' cha'tso. Quia na nnty'ia'yo' na jnda mameintyjeeⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ yuu na meiⁿchjoo ticatsā'ntjomna na nnc'oom, quia jo' 'o na m'aⁿyo' ts'ondaa Judea catsaalei'nom'yo' quii' ntsjo. ¹⁵ Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ, ts'aⁿ na ljo nacjoo' waa' yuu na su, ticandyocueeⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ na nncwjeeⁿeⁿ 'naaⁿaⁿ. Catseyuuaaⁿaⁿ, calei'noom. ¹⁶ Ndo' ts'aⁿ na m'aaⁿ jo jndaa na mach'ee ts'iaaⁿ tyuaa', ticjaalcweeⁿeⁿ na nncjaacachoom liaⁿaⁿ. ¹⁷ Juu xjeⁿñeeⁿ jeeⁿ wi' nntjoom yolcu na ndei'ndye ñequio joo yolcu na 'ndaandye nda. ¹⁸ Cata'yo' nnom Ty'oots'om na nchii xcwe ncuee na teiⁿ na nlca'na' na calei'nom'yo' nawi'ñeeⁿ. ¹⁹ Ee quia ljo'cheⁿ nnquioo cwii nawi' na t'maⁿticheⁿ na meiⁿjom ndii' tyootjoom nn'aⁿ cantyjati na tqeeⁿ Ty'oots'om tsjoomnancue hasta je'. Ndo' xuee na cwiwjaatina' meiⁿ tajom cwinluiinnda' cwiicheⁿ nawi' cha'na juuna'. ²⁰ Xeⁿ nchii nquii Ta Ty'oots'om tqeeⁿ na tijndyeti xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ, meiⁿcwii ts'aⁿ xocalui'n'maaⁿñe cantyja 'naaⁿna'. Saā nc'e na wi' ts'oom joo nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿaⁿ, jo' chii nnts'aaⁿ na tijndyeti xuee nnc'oom nawi'ñeeⁿ.

²¹ Ndo' xeⁿ quia ljo' nntso cwii ts'aⁿ ndaa'yo': "Canty'ia'yo', ljo m'aaⁿ Cristo", oo nntso: "Canty'ia'yo', laa'ñeⁿ m'aaⁿ", ticalayu'yo'. ²² Ee maxjeⁿ nlquie'cañom profetas na tiyuu' ñ'oom cwiñequia ñequio nn'aⁿ na nlue

na joona cwiluiindyena Cristo. Nl'ana jndye nnom 'naa' t'ma' ñequio ts'iaa' t'ma' na nncjaawee' n'om nn'a' hasta nquiee nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a' ñequio'nn'a' ts'iaa'ñee' joona xe' na ndaa' nl'ana. Saa' Ty'oots'om tixonquiaa' na ndaa' nl'ana. ²³ Cha'tso nmei' jnda' tsjo' ndaa'yo' cwii tjo'che' na nluui cha cal'a'yo' cwenta.

Luaa nncuaa quia na ndyonnda' Jesús

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ncuae quia na jnda' teinom nawi' t'ma'ñee', quia jo' nleijaa'ñee' ñe'quiom', ndo' taxocwixuee' chi'. ²⁵ Nntquiaandye canjuu. Ndo' cha'tso najnda' na matseixma' tsjo'luee nntyui'. ²⁶ Quia ljo'che' nnty'iaa' nn'a' ja na cwiluiindy' tsa' na jna' cañoom'luee na macwja'cañoo'nda'a' tsjoomnancue. Ndyoo' naquii' nchquiu ñequio najndei' na matseixma'ya ndo' ñequio na nei'ncoo' nacaxuee na matseit'maa'ñena' ja. ²⁷ Njño'ya ángeles 'na'ya na c'oona cwii cwii ntyjaa' tsjoomnancue ndo' mati ndioche' cañoom'luee na nla'tjomna nn'a' na jnda' tjei'ndyo cwentaya.

²⁸ 'Cala'no'yo' 'naa' na ma'mo'na' ndaa'yo' cantyja 'naa' ts'oom higuera. Quia na cwinty'ia'yo' na cwintei' l'ona' ndo' cwicandei' tsc'ndaa' juuna', quia jo' cwila'no'yo' na jaawindyoo' ncueesua'. ²⁹ Majo'ti quia na cwinty'ia'yo' na cwilui cha'tso nmei' na jnda' tsjo' ndaa'yo', quia jo' cala'no'yo' na jnda' teitsjo' m'aa'na'. Mawaa mawaa xje' nncwja'cañoo'nda'a'. ³⁰ Candye'yo' nntsjo', mayuu'che' na xocwje'ñ'e' nn'a' na m'a' je' hasta xje' na jnda' seicanda'ñena' cha'tso ñ'oommei'. ³¹ Tsjo'luee ñ'e' tsjoomnancue nntycwiiñ'e'na' saa' ñ'oom 'na'ya maxje' nntseicanda'ñena'.

³² 'Saa' mei'cwii ts'a' ticaljeii cwaa' xuee ndo' ñee' xje' na nluui cha'tso nmei'. Mei' ángeles na m'a' cañoom'luee ticaliuna, mei' ja na cwiluiindy' Jnda Ty'oots'om ticaljei'ya cwaa'. Macanda' ñenquiche' Tsotyaya ntyjee'.

³³ 'Jo' chii c'om'c'eendyo' ndo' que'yo' cwenta. Ndo' calanei'yo' nnom Ty'oots'om, ee ticaliu'yo' cwaa' nncue'ntyjo tiempo'ñee'. ³⁴ Nmei' matseijomna' cha'na mach'ee cwii ts'a' na wjaa cwii ndyuaa na tquia. Cwii tjo'che' na nnaa' wa'na', nnty'ioom ts'iaa' mosoom'm, cwii cwii nnom ts'iaa' na cwii cwiindyena. Ndo' nntsaj'ntjom ts'a' na mach'ee cwenta 'ndyoots'a na ñe'quii'che' cats'aa cwenta. ³⁵ Malaa'ti' matseijomna' 'o ee na ticaliu'yo' ñee' xje' na nncwjee' nquii na matsaj'ntjom 'o. ¿Aa nncwjee'e' natmaa', oo aa nateijaa'? ¿Aa nncwjee'e' xcwe tsjom, oo aa na jaancoo? Jo' chii c'om'c'eendyo'. ³⁶ Ee ticatsona' na mats'ia jo' nncwjee'e' ndo' nljei' 'o cha'cwijom na cwinda'yo'. ³⁷ Ñ'oom na jnda' tsjo' luaa' ndaa'yo', juuna' matsjo' ndaa'yo' na cha'tsondyo', ñe'quii'che' c'om'c'eendyo'.

14

Cwi'ma'na na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ We xuee cwii tjo' na nncuee' xuee pascua ñequio xuee na cwicwa' nn'a' ntyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'a' na cwit'moo' ljei' na tque' Moisés, tyol'ueendyena chiuu nl'ayoona na ñe'quio'nn'a'na Jesús cha nnt'uena jom, ndo' na nla'cuee'na jom. ² Jla'tiuuna, jluena ndaa' ntyjeena:

—Saa ticat'uaaya jom xcwe ncuue, tints'aana' na nla'wendye nn'a'n nacjooya.

Tu'nquio María nche' nacjoo' Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Tyom'aa'n Jesús tsjoom Betania, waa' Simón, ts'a'n na ñechuu tycu lepra. Yoche'n na meindyuaandyena nacañoom' mei'sa, tue'cañoom cwii yuscu na malei'ñ'oom cwii tsioo na tuii ñ'e'n tsjo' canchii' na jndyu alabastro. Ñjom nche'n na jndyu nardo na jee'n cachi, ndo' jee'n jndana'. Tyjee'n yuu na ta'tye'n tsioo'ñee'n, chii tu'nquioom nche'n'ñee'n xque'n Jesús. ⁴ Nt'om nn'a'n na m'a'n jo' jo' jla'líoo'ndyena nacjoo' yuscu'ñee'n. Jluena ndaa ntyjeena:

—Jee'n ndya' cwe'chi nche'n' naa'n'a'n na seicatsoom. ⁵ Yati xe'n teil'uana' ee nncwinom ndyee sia'nto denarios nncwji'na'. S'om'ñee'n nlluii naya ndyeñee'n.

Jnaa'n luua' na tyola'wjeena yuscu'ñee'n.

⁶ Saa tso Jesús:

—Ca'ndye'yo' tsa'n'm'aa'n'. ¿Chiuu na cwila'líoo'ndyo' ñ'e'n'ñê? Ee jee'n tja-cañjoom' nayawaa' na s'aa'n ñ'e'ndyo. ⁷ Ee ja nchii ñequi'che'n nnc'oo'ya ñ'e'ndyo'. Saa ndyeñee'n' ñequi'che'n na m'a'na quii'ntaa'yo' ndo' quia na ñe'cal'a'yo' naya joona, wanaa'n. ⁸ Yuscum'aa'n' s'aa'n cwanti na ndaa nnts'aa'n. Jom tu'nquioom nche'n' nacjoo' cwii tjoche'n na nnt'iuu nn'a'n ja. ⁹ Na mayuu'che'n ndye'yo' nntsjo, mei'yuu'che'n na ñe'quia nn'a'n ñ'oom cha'waa tsjoomnancue na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om nn'a'n, maxje'n nla'nei'na cantyja 'naa'n' naya na s'aa yuscum'aa'n' cha ticatsuu ñ'oom cantyja 'naa'n'a'n.

Judas mañequiaa' cwenta Jesús luee ntyee
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Jnda tuii na luua', quia jo' Judas Iscariote, cwindye nn'a'n na can-choo'wendye, tjaa'n na m'a'n ntyee na cwiluiitquiendye na nntseijndaa'ñê ñequio joona na ñe'quiaa' cwenta Jesús lueena. ¹¹ Jnda na jndye na'ñee'n na ljo' nnts'aa'n tquiaana' na jee'n nei'na. T'ma'na na ñe'quiana s'om nnoom. Quia jo' Judas tyol'uee'ñetyee'n chiuu ya nnts'aa'n na ñe'quiaa' cwenta Jesús lueena.

Seijndaa'ñe Jesús na nncuaa Cena
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Quia jo' xuee na cwiwitye'n ncuue na cwicwa' nn'a'n judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee', mañejuu xuee na cwila'cwjeena canma'n nch'uu, nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'n Jesús ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nntsaalajndaa'ndyô cantyja 'naa'n' xuee pascua, na nleiñ'oom' na nliqui' catsma'n' chjoo'?

¹³ Ndo' jñoom we nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'n'ñê cwii l'aa. Tsoom ndaana:

—Catsa'quie'yo' quii' tsjoom. Jo' jo' nliu'yo' cwii tsa'n's'a na maleiñ'oom cwii tsjoo ndaatoo. Catsaantyjo'yo' naxee'n'e'n. ¹⁴ Yuu na nncjaaque'n'e'n candu'yo' nnom ts'a'n na waa': “Luua matso nque'n na matsa'ntjoom jaa: ¿yuu waa cuarto na nlcwaa'a na nntseit'maa'ndyo xuee pascua ñequio nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'ndyo?” ¹⁵ Juu tsa'n'ñee'n m'moo'n' cwii cuarto t'ma' w'aa nandye teicantyjo'. Maniom candaa' 'na' na maca'na' na nncuaa xuee. Jo' calajndaa'ndyo' nantquie na nlcwaa'a ñ'e'ndyo'.

¹⁶ Ndo' ty'e we naⁿñeeⁿ. Quia na tquiena tsjoom'ñeeⁿ jliuna cha'xjeⁿ na jndā tsoom ndaāna. Jo' jo' jla'jndaa'ndyena nantquie na nlcwa'na na nla't'maaⁿndyena xuee pascua.

¹⁷ Cwe' tmaaⁿya, xjeⁿ na tyje'cañoom Jesús ñequio nn'aⁿ canchoo'we na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹⁸ Yocheⁿ na meindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na cwicwa'na, tso Jesús ndaāna:

—Mayuu'cheⁿ candye'yo' nntsjoō, cwiindyoy' 'o na macwa' ñ'eⁿndyo nñequiaa cwenta ja luee nn'aⁿ.

¹⁹ Ñ'oomwaa' jeeⁿ ndya' seichjoo'na' n'omna. Tō'na cwii ndo' cwiindyena ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa ndya' nnts'aana' na ja?

²⁰ Quia jo' tsoom ndaāna:

—Cwii 'o na canchoo'wendyo', cwii ts'aⁿ na cwinchjeendyō tyoo' ñ'eⁿñe ts'om xio jom nñequiaaⁿ cwenta ja. ²¹ Ee na mayuu'cheⁿ, ja na cwiluindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, maxjeⁿ wjaañ'oomna' ja na nnc'io cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om. Saa jeeⁿ nty'iaa'ñe ts'aⁿ na mañequiaa cwenta ja, yaticheⁿ xeⁿ ticaluiiñe tsaⁿñeeⁿ.

²² Yocheⁿ na cwicwa'na, to'ñom Jesús tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oōts'om. Jndā jo' tyjeeⁿ juuna', tquiaaⁿ ndaāna. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo', cwa'yo' tyoo'waa, ee cwiluiiñena' sei'ia.

²³ Mati to'ñom cwii waso na ñjom ndaa winom. Jndā na tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oōts'om, quia jo' tquiaaⁿ juuna' ndaāna, cha'tsondyena tana. ²⁴ Ndo' tsoom ndaāna:

—Ndaa winomwaa cwiluiiñena' nioom'a na nnquioo na nncwji'n'maaⁿndyo jndyendye nn'aⁿ. Ñ'eⁿ juuna' maquaⁿtyaⁿya ñ'oom xco. ²⁵ Candye'yo' nntsjoō na mayuu'cheⁿ taxoc'uannda'a winom hasta juu xuee na nnc'uaaxco juuna' quia na nntsā'ntjom Ty'oōts'om.

Jesús matseicañeeⁿ na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Ndo' jndā na tana luantsa, jlui'na jo' jo'. Ty'ena ta Olivos. ²⁷ Quia jo' tso Jesús ndaāna:

—Tsjom je' cha'tsondyo' 'o nntjei'ndyo' ñ'eⁿndyo. Ee ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om matsona': “Nntseicua'a ts'aⁿ na mach'ee cwenta canmaⁿ, ndo' canmaⁿ ntsmeiiⁿeⁿ nnt'oom'ndyeyo'.”

²⁸ Saa tso Jesús:

—Ndo' ja quia jndā na mawando'xco nncjojndyaa ts'ōndaa Galilea, xeⁿ jndā nntsaantyo'yo'.

²⁹ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Meii' cha'tsondye na^maⁿ nntjeii'ndyena ñ'eⁿndyu', saa ja tijoom cwji'ndyo ñ'eⁿndyu'.

³⁰ T'ō Jesús, tsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu' matsjoō njom', tsjom je' cwii tjoōcheⁿ na nndaā' we ndii' na matseixuaa caxtijndyo, saa 'u xjeⁿñeeⁿ jndā ndyee ndii' jndā tjei'ndyu' ñ'eⁿndyo.

³¹ Saa Pedro yacheⁿ jndei' ñ'oom t'ōōⁿ:

—Meiiⁿ c'io ñ'eⁿndyu', saa tijoom cwji'ndyo cantyja 'naⁿ.

Ndo' cha'tso nc'iaaⁿaⁿ majo'ti jluena.

Getsemaní matseineiⁿ Jesús nnom Ty'oōts'om

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Quia jo' tquiena cwii joo na jndyu Getsemaní. Tsoom ndaana:
—Cwindyuaandyo' ñjaañe yocheⁿ na jo luaa' na nntseinaⁿya nnom Ty'oots'om.

33 Jo' chii tjatyeen, tjañ'oom Pedro ñ'eⁿ Jacobo ñ'eⁿ Juan. Ndo' jnaⁿna' na t'maⁿ matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ ndo' jeeⁿ matseichjoo'na' ts'oom. 34 Tsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Jeeⁿ matseichjoo'na' ts'ooⁿ hasta jom ndyowe' ts'ooⁿ. Caljoo'ndyo' ljoñe. C'om'c'eendyo', nchii cwindayo'.

35 Quia jo' tjatjatyeeⁿcheⁿ, tjacwanquoom nomtyuaa. Tyocaaⁿ nnom Ty'oots'om xeⁿ wanaaⁿ tintjoom nawiw' na meiⁿndoo'na' jom juu xjeⁿñeeⁿ. 36 Tsoom:

—Tsootyaya, 'u cha'tso ndaaⁿ nntsa'. Catseicandyaandyu' ja na ticwinooⁿya nawiw'waa. Saa catsa' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om' nncu' nchii cha'xjeⁿ na l'ue ts'ooⁿ ja.

37 Quia jo' jndyolcwe' Jesús na m'aⁿ ndyee naⁿñeeⁿ. Ndo' ljeiiⁿ na cwindana. Tsoom nnom Pedro:

—Aa ndi' Simón, ¿aa wa'tsu'? ¿Aa maxjeⁿ tícandaⁿ nntsa' na ticatsu' meiⁿ ñe'cwii hora? 38 Ñequi'cheⁿ c'om'c'eendyo' na calaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om cha ticjaachuuna' 'o quia na ñe'cats'aana' xjeⁿ 'o. Jeeⁿ m'aaⁿc'ee' ts'om ts'aⁿ na nnts'aa yuu na ya, saaⁿ nc'e na ts'aⁿ tseixmaⁿ, tileicanaaⁿñe na nnts'aa na ljo'.

39 Jndaⁿ jo' cwiiⁿcheⁿ ndii' tjannaaⁿaⁿ. Mañeooti ñ'oom seineiiⁿ nnom Ty'oots'om. 40 Quia na jndyolcwe'nnaaⁿaⁿ na m'aⁿna, majo'ti ljeiiⁿ na cwindana, ee jeeⁿ tyeⁿ waa na maleichuu tsaⁿtsjom joona. Ndo' meiⁿ cwe' ticaliuna ljo' nluena nnoom. 41 Tjannaaⁿaⁿ na nntseineiiⁿ nnom Ty'oots'om ndo' quia tyjeeⁿeⁿ na jndaⁿ ndyee ndii' na m'aⁿna, tsoom ndaana:

—Cwa ndicwaⁿ cwindayo' na cwita'jndyee'yo'. Malei'tyeⁿ. Jndaⁿ tue'ntyjo xjeⁿ 'naⁿya. Je' mannt'ue nn'aⁿ na wi'ndye ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. 42 Quicantya'yo'. Cjaaya. Luaa' mandyocw- jee'cañoom juu ts'aⁿ na tjacatio cwenta ja luee nn'aⁿ.

T'uena Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tyjee'cañoom Judas, cwii joo nn'aⁿ na canchoo'wendye. Ñ'eeⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ ñ'eⁿñê na cwilei'cho ncjo espadas ñequio n'oom nch'io. Naⁿñeeⁿ nn'aⁿ 'naaⁿ ntyee na cwilui- itquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom. 44 Ndo' Judas, ts'aⁿ na tquiaa cwenta jom luee naⁿñeeⁿ, jndaⁿ t'mooⁿ 'naaⁿ ndaana chiuu nnts'aaⁿ. Tsoom:

—Juu ts'aⁿ na nnc'ua ntsmaⁿ, majom jo'. Tyeⁿ cat'ue'yo' jom ndo' tsaañ'om'yo' jom. Cal'a'yo' cwenta na ticalacanom'yo' jom.

45 Ndo' quia tquie'cañomna Jesús, mantya seicandyoo'ñê, tsoom nnom Jesús:

—Xmaⁿndyu' Maestro.

Ndo' t'om ntsmaⁿ ts'aⁿñeeⁿ. 46 Quia jo' jla'cjaa lueena Jesús. Tyeⁿ t'uena jom.

47 Cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ Jesús na meintyjee' jo' tjeiiⁿeⁿ xjo espada 'naaⁿaⁿ. Tioom juuna' mosoo' nquii tyee na cwiluiitquieñe. Jnoⁿ tsua'qui. 48 Ndo' tso Jesús ndaana:

—Jnda'jom tquio'cat'ue'yo' ja cha'cwijom tquio'yo' nacjoo' cwii tsa'ncanch'ue na cho'yo' ncjo espadas ñ'eⁿ n'oom nch'io. ⁴⁹ 'Io ndii 'io ñet'oo^{ya} quii'ntaa'yo' na ñet'moo^{ya} ndaa'yo' naquii' wats'om t'maⁿ saa' t'icat'ue'yo' ja. Ñecuaa ee cwiluii na luaa' cha catseicandaa'ñena' ljeii 'naaⁿ Ty'oqots'om na waa.

⁵⁰ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús, jlei'nomna, 'ndyena jom na ñenqueⁿ.

Cwii tsa's'andyua na jleinom

⁵¹ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsa's'andyua na tjantjooⁿ naxeⁿ Jesús. Macanda chu'tyjooñê cwii sávana. Mati jom t'ue naⁿñeeⁿ. ⁵² Saa' jom je' jluii'ñê naquii' sávana 'naaⁿaⁿ, 'ñeeⁿ juuna', jlei'nom na ñecasei'ñê.

'Ooque'na Jesús luee naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Quia jo' ty'eñ'omna Jesús jo' nnom nquii' tyee na cwiluiitquieñe ndaa' ntyjentyeeñe. Jo' jo' tjomndye cha'tsondye ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwi't'mooⁿ ljeii na tqeeⁿ Moisés. ⁵⁴ Ndo' Pedro tquiacheⁿ tquia tjan'tyjooⁿ. Macanda tuee'tyeeⁿ tach'eeⁿ waa' tyee na cwiluiitquieñe. Jo' jo' tjacjom nacañoom nn'aⁿ na cwindye'ntjom wats'om t'maⁿ. Tyotseiwiñê 'ndyoo chom.

⁵⁵ Quia jo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio cha'tsondye naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos tyol'ueena nn'aⁿ na calue ñ'oom cantu nacjoo' Jesús cha'ndaa' nleijndaa' jnaaⁿaⁿ na cueeⁿeⁿ. Saa' tilecaliuna. ⁵⁶ Ee majndye nn'aⁿ ty'enquia ñ'oom na cwe' cantu saa' tiñecwii ñ'oom tquiiana jo' chii ticalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ nacjoom'm. ⁵⁷ Jnda' jo' tei'cantya nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tquia cwiicheⁿ ñ'oom na tiyuu' nacjoom'm, jluena:

⁵⁸ —Jâ jndyaayâ na tso tsa'm'aaⁿ na jom nntseityueeⁿeⁿ wats'om t'maⁿwaa na l'a nn'aⁿ, ndo' ñendyee xuee nnts'aaxcoom cwiicheⁿ na nchii nn'aⁿ n'l'a.

⁵⁹ Saa' meii' jluena ñ'oomwaa', maxjeⁿ ticatjoom' ñ'oom.

⁶⁰ Quia jo' teintyjee' nquii' tyee na cwiluiitquieñe xcwe quii' ntaaⁿna, tax'eeⁿ 'ndyoo Jesús, tsoom:

—¿Aa maxjeⁿ meiⁿcwii ñ'oom tic'o'? ¿Chiuu waayuu cantya 'naaⁿ ñ'oom na cwi'tuee'na nacjo'?

⁶¹ Saa' Jesús ñemaaⁿcheeⁿ m'aaⁿ. Meiⁿcwii ñ'oom tic'ooⁿ. Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe tax'eeñennaⁿaⁿ, tsoom:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda' nquii' Ty'oqots'om na cwila't'maaⁿndyô?

⁶² T'o Jesús, tsoom:

—Mayuu' na jo' ja. Ndo' nnty'ia'yo' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncwa'catyaⁿ ntyjaa' Ty'oqots'om ntyjaya na jom matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda' na nndyo^{cuaya}, na nnaaⁿ cañoom'luee ñequio nchquiu.

⁶³ Quia jo' juu tyee na cwiluiitquieñe jndii'ñê tsca'nnoom na lioom'm, tsoom:

—¿Aa cwimacaⁿtina' ñeeⁿ ññequiotjei'yuu'ndyete jnaaⁿaⁿ? ⁶⁴ 'O macwindye'yo' ñ'oom ntjeiⁿ na matseineiⁿ nacjoo' Ty'oqots'om. ¿Chiuu cwilatuu'yo' ñ'eⁿñê?

Ndo' cha'tsondyena ñe'cwii jla'jomndyena na waa jnaaⁿaⁿ ndo' tseix-maaⁿ na cueeⁿeⁿ.

⁶⁵ Cwawintindyena to'na na tyojñomna ndaajnaⁿ jom. Jla'catã'na nnoom, tyotmeiiⁿ na nda' jom, jluena:

—Cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ tquiaa 'u.

Mati nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om tyoñe'quiaana nda' watmeiiⁿ nnoom.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿ Pedro jo nacje, tach'eⁿ w'aa'ñeeⁿ, tjantyjaa' cwii yuscu jom na mandiantjom nnom tyee na cwiluiitquieñe. ⁶⁷ Quia na ljeiiⁿ Pedro na matseiwiñe 'ndyoo chom, quiee tyonty'iaaⁿ aⁿ tsaⁿ ñeeⁿ. Tsoom:

—'U mati ñeñ'eⁿ ñ'eⁿ Jesús, ts'aⁿ tsjoom Nazaret.

⁶⁸ Saa tjei'ñe Pedro, tsoom:

—Ja ticwajnaⁿ a tsaⁿ ñeeⁿ. Meiⁿ chjoo ticaljeiyya ñ'oom na matsu' luaa'.

Jnda' jo' teiñooⁿ nacañoom nn'aⁿ, tjaaⁿ yuu waa 'ndyoots'atiom. Xjeⁿ ñeeⁿ mana seixuaa caxtijndyo. ⁶⁹ Ndo' majuu yuscu na mandiantjom, cwiicheⁿ cwii ndii' nty'iaa' nnaaⁿ aⁿ Pedro. Toqⁿ oⁿ na tsonnaaⁿ aⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

—Tsaⁿ m'aaⁿ maxjeⁿ cwiindyee joona jom.

⁷⁰ Ndo' Pedro tjei'ñennaⁿ aⁿ. Ndo' tiyocheⁿ majluennda' nn'aⁿ na meintyjee' jo' jo' nnoom:

—Mayuu'cheⁿ cwiluiindyuu' cwii joona. Ts'aⁿ Galilea 'u ee ljo'yu ñ'oom na matsei'neiⁿ cha'na cwila'neiⁿ joona.

⁷¹ Quia jo' toqⁿ oⁿ na tju' cheⁿ nqueⁿ ñ'omwi' nacjoom'm, ndo' tsoom na ntyjiicheⁿ Ty'oqts'om na mayom'm. Tsoom:

—Meiⁿ chjoo ticwajnaⁿ a tsaⁿ na cwindu'yo' luaa'.

⁷² Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo na jnda' we ndii'. Quia jo' tjañjoom' ts'om Pedro ñ'oom na tso Jesús nnoom: “Cwii tjoocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo we ndii', saa 'u je' jnda' ndyee ndii' macwji'ndyu' cantyja 'na'ya.” Ndo' quia tjañjoom' ts'oom ñ'oommeiⁿ, jeeⁿ ndya' tyoty'ioom.

15

'Ooñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Ndo' na jaawixuee ntyee na cwiluiitquiendye tjomndyena ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio cha'tso naⁿ man'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jla'jndaa'ndyena. Jnda' jo' jla'tyeⁿ na Jesús, ty'eñ'omna jom. Ty'ecatioona cwenta jom l'o Pilato. ² Ndyeyu tax'ee Pilato nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwiluiindyuu' rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

Ndo' t'ooⁿ:

—Majo'ndyo cha'xjeⁿ na matsu'.

³ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye jndye jnaaⁿ aⁿ tquiaana. ⁴ Quia jo' tax'eennda' Pilato nnoom, tso:

—¿Aa maxjeⁿ meiⁿ cwii ñ'oom xoc'o'? Queⁿ cwenta na jndye jnaⁿ cwiluena nacjo'.

⁵ Saa tjaa na t'oti Jesús hasta tquiaana' na jeeⁿ tyom'aaⁿ ts'om Pilato.

Cwiiwjndaa'tyeⁿ na nncue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38–19:16)

⁶ Ndo' ticwii chu na cwiwee' xuee pascua waa costumbre na matseicandyaañe Pilato meiⁿ cwi'ñeeⁿ cheⁿ prašo na l'ue n'om nn'aⁿ. ⁷ Quia

ljo'cheⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Barrabás w'aancjo ñequio nt'omcheⁿ praso. Joonā jla'wendyena nacjoo' gobiernom, ndo' jla'cwjeena nn'aⁿ.⁸ Ty'entyjaa' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ Pilato. To'na na tyotaⁿna na cats'aaⁿ cha'xjeⁿ quich'eeⁿ na nntseicandyaañê cwii ts'aⁿ.⁹ Quia jo' tso Pilato ndaana:

—¿Aa l'ue n'om'yo' na catseicandyandyo juu rey cwenta 'o nn'aⁿ judíos?

¹⁰ Luua' tsoom ee jnda sei'nooⁿoⁿ na joo ntyee na cwiluiitquiendye taa' n'omna Jesús, jo' na ty'ecatioona tsaⁿñeeⁿ l'ooⁿ.¹¹ Ndo' joona tyola'jndo'na n'om nn'aⁿ na jndyendye na cataⁿna nnom Pilato na catseicandyaañê Barrabás, nchii Jesús.¹² Quia jo' tax'eennda' Pilato ndaa nn'aⁿ na jndyendye, tsoom:

—Ndo' ¿ljo' l'ue n'om'yo' na cats'aaya ñ'eⁿ juu ts'aⁿ na cwindu'yo' na cwiluiiñe rey cwenta 'o nn'aⁿ judíos?

¹³ Tacwaxua ndyueena, jlueña:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁴ Tax'ee Pilato ndaana:

—¿Ljo' jeeⁿ tis'a s'aaⁿ nquiu'yo'?

Saa joona ñe'quii'cheⁿ najndeiit tyola'xuaana, jlueña:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

¹⁵ Quia jo' Pilato, cwe' ee na l'ue ts'oom na calue nn'aⁿ na ya ts'aⁿñê, jo' na seicandyaañê Barrabás. Ndo' sa'ntjoom na catjaa' sondaro Jesús ñ'eⁿ tja'tsei'. Jnda jo' tquiaaⁿ juu lueena na caty'ioomna juu ts'oom'naaⁿ.

¹⁶ Ndo' ty'eñ'om sondaro'ñeeⁿ Jesús naquii'cheⁿ wats'iaaⁿ cwentaa' gobiernom. Jo' jo' tjomndye cha'tso nc'iaana.¹⁷ Jla'cweena cwii liaa colo catsioo' jom. Tyola'tyjoondyena l'ooⁿ niroom, l'ana cwii tsei, tiomna juuna' xqueeⁿ.¹⁸ Jnda jo' to'na, ndoo' na cwila't'maaⁿndyena jom, jlueña:

—Catseit'maaⁿñena' 'u na cwiluiindyu' rey cwentaa nn'aⁿ judíos.

¹⁹ Ndo' tyotmeiiⁿna ts'oom xqueeⁿ. Tyojñomna ndaajnaⁿ jom, tyota'na cantyena jo nnoom cha'cwijom cwila't'maaⁿndyena jom.²⁰ Quia na jnda jla'jnaaⁿñ'eⁿna jom, quia jo' tjeii'na liaa catsioo'. Jla'cweennda'na jom liaⁿaⁿ. Jnda jo' ty'eñ'omna jom na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Xcwe na cwi'oocalui'na naquii' tsjoom ndo' tjomndyena ts'aⁿ tsjoom Cirene na jndyu Simón na jnaⁿ jnda. Jom tsotye Alejandro ñequio Rufo. L'a sondaro na jndei'na' cjaañ'oom ts'oom na ñoom Jesús.

²² Quia jo' ty'eñ'omna Jesús Gólgota. Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' cwii ta na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo.²³ Ndo' tquiana winom na nnc'om na tjoom'na' ñequio mirra. Saa jom tíco'ñoom juuna'.²⁴ Jnda chii ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' sondaro tyo'oona x'iaa, cha nnty'iaana cwaaⁿ liaⁿaⁿ nleijnoom' cwii cwii joona. Laa'ti' t'oomna liaⁿaⁿ.

²⁵ Jnda tuee' cha'na ñjeeⁿ nacwitsjoom quia ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ.²⁶ Ndo' jnaaⁿaⁿ na teiljeii luua matsona': "Rey cwenta nn'aⁿ judíos."²⁷ Mati ty'ioomna we naⁿcanty'ue nacjoo noom'naaⁿ. Cwii tsaⁿñeeⁿ ntyjaaⁿaⁿ ntyjaya ndo' cwii'cheⁿ tsaⁿñeeⁿ ntyjatymaaⁿ.²⁸ Ndo' na l'ana na ljo', seicandañ'ñena' na matso ljeii'naaⁿ Ty'oqots'om: "Seicañ'eⁿyuuna' jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye."

29 Nn'aⁿ na tyowinom jo' jo', tyola'jnaaⁿna jom. Tyola'caandyena nqueⁿna, tyoluena:

—U je', na nntseityui' wats'om t'maⁿ 'naaⁿyâ ndo' ñendyee xuee nntseiw'e'nnda' juuna', 30 cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿnncu'. Candyo'cue' na ñoom' ts'oom'naaⁿwaa'.

31 Mati ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés malaa'ti' tyola'jnaaⁿna jom. Jluena:

—Jeeⁿ ya ñetjei'n'maaⁿñe tsaⁿm'aaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ saã tileicandaa nncwji'n'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ. 32 Jom na matsoom na cwiluiiñê Cristo ndo' Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, cwa candyocueeⁿ na ñoom ts'oom'naaⁿ cha nnty'iaaya quia jo' nlayuu'a ñ'eⁿñê.

Ndo' mati we nn'aⁿ na ñom noom'naaⁿ ñ'eⁿñê tyola'jnaaⁿna jom.

Tquiaañe Jesús na tueeⁿeⁿ

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Quia na jnda tuee' na quiajmeiⁿl, teijaaⁿñe tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. 34 Juu xjeⁿñeeⁿ jndei seixuaa Jesús, tsoom:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ñ'oommeiiⁿ matsona': Ty'oqts'omya, Ty'oqts'omya, ¿chiiu na ma'ndii' ja?)

35 Nt'om nn'aⁿ na meintyjee' nndyoo' nacañom'm, quia jndyena na seixuaⁿ, jluena:

—Aa ndye'yo', macwaaⁿ profeta Elías.

36 Quia jo' jleinom cwii ts'aⁿñeeⁿ, jndyoñ'oom cwii 'naⁿ na ya maw'ana' ndaa. Nchjeeñê juuna' naquii' winom na ta. Tjaa'ñê juuna' nnom cwii ts'oom, chii ty'iroom juuna' 'ndyoo Jesús na cateii'ñe. Tsoom:

—Cwa je' nnty'iaaya aa nncwjee'cañoom Elías na nncwjii'ñe jom na ñoom ts'oom'naaⁿ.

37 Jnda na seixuaa Jesús jndei mana tueeⁿeⁿ. 38 Ndo' liaa na ntyjaty'io na matseicu'na' yuu na lju'ti naquii'cheⁿ wats'om t'maⁿ, jndii'tcona' hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. 39 Juu capeitaⁿ na meintyjee' ndyeyu jo nnom Jesús, quia jñeeⁿ na seixuaa ndo' nty'iaaⁿaⁿ na luaa' tuii na tue' tsaⁿñeeⁿ, quia jo' tsoom:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê Jnda Ty'oqts'om.

40 Mati jo' jo' meintyjee'tquia nt'om yolcu na jeeⁿ cwinty'iaa na ljo' tuii. Quii'ntaaⁿ joona m'aaⁿ María Magdalena ñequio Salomé ñequio cwii'cheⁿ María, tsondyee José ñ'eⁿ Jacobo, tsaⁿ na titquieñeti. 41 Joo yolcum'aⁿ tyocañ'eeⁿna ñ'eⁿ Jesús quia ñet'oom ts'ondaa Galilea. Tyondye'ntjomna nnoom. Ndo' mati jo' jo' meintyjee' jndye nt'omcheⁿ yolcu na jnaⁿ Galilea na ñencwi tquiowana Jerusalén ñ'eⁿ Jesús.

'Oocat'iuuna Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Tmaaⁿndye nn'aⁿ jo' jo'. Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ xuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ jndíos 'naⁿ na nlcana' joona ee jnda jnaⁿna' xuee na nnta'jndyena.

43 Mati jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ tsjoom Arimatea na jndyu José. Jom t'maⁿ cwiluiiñê naquii' tmaaⁿ naⁿman'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jeeⁿ meinom'm xuee na nnty'iaa'nnoom na matsa'ntjom Ty'oqts'om. Ndo' nc'e na jnda jaamaaⁿ chii tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato. Ty'oomt'maaⁿñê ts'oom tjacaaⁿ sei'ts'o 'naaⁿ Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ. 44 Jeeⁿ seitsaⁿna' Pilato quia na jñeeⁿ na tyuaa' tue' Jesús. Ee ntyjeeⁿ yo cwíñom nn'aⁿ noom'naaⁿ ndo' cwiwjena. Jo' chii tqueeⁿñê capeitaⁿ, tax'eeñê 'ndyoo tsaⁿñeeⁿ aa

maxjeⁿ jndaⁿ tue' Jesús. ⁴⁵ Ndo' quia na jñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo capeitaⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' tquiaaⁿ ñ'oom'm na cjaañ'oom José sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ⁴⁶ Quia jo' tjatseijnda José cwii sábana ya, jndaⁿ jo' tjacatyjeeñê sei'ts'o 'naaⁿ Jesús, seityjooñê liaa'ñeeⁿ juu, ndo' tjacaty'ioom juu naquii' tsue'tsjo' na tuiiya. Jndaⁿ chii seicuu'ñê 'ndyoo tsue'tsjo' ñequio cwii tsjo' t'maⁿ. ⁴⁷ Ndo' María Magdalena ñequio María, tsondyee José, nty'iaana na tjacant'iuu'ñe Jesús.

16

Cantyja na tando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jndaⁿ na tjacue ñequioom' juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, tja María Magdalena ñequio Salomé ñequio María, tsondyee Jacobo, ty'ela'jndana ncheⁿ cachi na nnc'oocaty'oomndyena sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ² Ndo' cwitsjoomya xuee najndyee smanaⁿ manlui'nom ñequioom', ty'ena yuu waa tsei'tsuaa' Jesús. ³ Nato ñjomndyena tyoluecheⁿnquieena ndaaⁿ ntyjeena:

—¿Ñeeⁿ ya nnteiñdeii jaa na nnquindyö tsjo' 'ndyoo tsei'tsuaa'?

⁴ Saaⁿ quia na jndaⁿ tquiena jo', jleinty'iaana, jliuna cwa jndaⁿ teindyö tsjo'. Ndo' juuna' jeeⁿ t'maⁿna'. ⁵ Ndo' jndaⁿ na ty'equeie'na quii' tsei'tsuaa'ñeeⁿ, nty'iaana cha'cwijom cwii tsa'sandyua wacatyeeⁿ ntyjaya. Cweⁿ cwii liaatco, liaa canchii'. Jeeⁿ ndya' nioom tyuena. ⁶ Tso tsaⁿñeeⁿ ndaana:

—Tintyue'yo'. 'O cwil'ue'yo' Jesús na jnaⁿ Nazaret, jom na ty'ioom nn'aⁿ ts'oom'naaⁿ. Jndaⁿ tando'xcom na tueeⁿeⁿ. Tac'oomñê ñjaaⁿ. Canty'ia'yo' yuu na tqueⁿna jom. ⁷ Je' catsa'yo' na m'aaⁿ Pedro ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús. Calacandii'yo' joona na nncjaañeeⁿ Galilea, jndañquia nnc'oontyjoⁿa. Jo' jo' nleicwindyena ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ jndaⁿ tsoom ndaaⁿ'yo'.

⁸ Quia jo' jlui'na naquii' tsei'tsuaa. Jndeiⁿ ty'elcwee'na ndo' cwiteindyena, ndoo' nquiuna na tanchii' joona. Ndo' cwe' na jeeⁿ tyuena, jo' na seitsaⁿ'na' joona, meiⁿ tícaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Mañejuuti cwitsjoom xuee najndyee smanaⁿ quia na jndaⁿ tando'xco Jesús, najndyee teitquioo'ñê nnom María Magdalena, tsaⁿ na tjeiiⁿeⁿ ntquiee' jndyetia naquii' ts'om. ¹⁰ Ndo' María'ñeeⁿ tjatseicañeeⁿ nquiee nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ Jesús. Xjeⁿñeeⁿ jeeⁿ xcwe na m'aⁿna na chjoo' n'omna ndo' cwityueena. ¹¹ Saaⁿ quia jndyena na Jesús jndaⁿ mawa'ndo'xcom, ndo' juu yuscu'ñeeⁿ jndaⁿ nty'iaa'nnom jom, maxjeⁿ tícala'yuna.

Teitquioo'ñe Jesús ndaaⁿ we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê

(Lc. 24:13-35)

¹² Jndañquia teitquioo'ñe Jesús ndaaⁿ we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na cwi'oo nato jndaⁿ, s'aana' na cwiicheⁿ ljo waaⁿ. ¹³ Ndo' ty'elcwee' naⁿñeeⁿ Jerusalén, ty'ela'candiina nc'iaana. Saaⁿ meiiⁿ ñ'omndyuee joona, tjaa 'ñeeⁿ seiyu'.

Majñom Jesús nn'aⁿ na c'oonquiiana ñ'oom'm

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jnda jo' teitquioo'ñê ndaa canchoo'cwii nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê yocheⁿ na cwimeindyuaandyena nacañoom' meiⁿsa na cwicwa'na. Nc'e na tiñe'cala'yu'ya n'omna, jo' na seitiaaⁿaⁿ joona na quie' n'omna. Ee ticala'yu'na na jnda wando'xcoom meiiⁿ na jla'candii nn'aⁿ na jnda nty'iaandaa jom. ¹⁵ Xjeⁿñeeⁿ tsoom ndaana:

—Catsa'yo' cha'waa tsjoomnancue, ññe'quia'yo' ñ'oom naya ndaa cha'tso nn'aⁿ na macwji'ñ'maaⁿñe Ty'ooots'om joona. ¹⁶ Juu ts'aⁿ na nntseyiu' ndo' nleits'oomñe, nlui'n'maaⁿñe. Saa juu ts'aⁿ na ticatseyiu', maxjeⁿ nnt'uiityeⁿna' juu cantyja jnaaⁿ!. ¹⁷ Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' jndye ts'iaaⁿ t'maⁿ nl'ana. Ñequio xueya nntjeii'na jndyeta naquii' n'om nn'aⁿ, ndo' nla'nei'na nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. ¹⁸ Xeⁿ nnt'uena canduu ñequio lueena oo xeⁿ nncwena nasei wjee, tjaa'naⁿ ljo' nntjoomna. Ndo' quia na nntioona lueena nacjoo nn'aⁿwii, nn'maaⁿ naⁿñeeⁿ.

Tjawa Jesús cañoom'luee

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Quia na jnda teinom na seineiⁿ Ta Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tjañ'oomna' jom cañoom'luee. Tjacjom ntyjaa' ts'o Ty'ooots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' jom. ²⁰ Quia jo' jnaⁿ naⁿñeeⁿ ty'ena, tyoñe'quiiana ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ meiⁿyuucheⁿ na ty'ena. Ndo' manquiiⁿ Ta Jesús tyoteijneiⁿ joona. Tquiaaⁿ na tyocandaa tyol'ana ts'iaaⁿ t'maⁿ na tjei'yuu'ndyena' na mayuu' ñ'oom na tyoñe'quiiana. Amén.

Ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Lucas

Seijndaa'ñe Lucas na seiljeiⁿ ñ'oom naya

¹ Na m'aaⁿ 'u Teófilo, na jeeⁿ ya ts'aⁿndyu', matseiljeiya ñ'oommeiiⁿ. Majndye nn'aⁿ jnda jla'ljeii ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús chiuu waa na mayuu'cheⁿ na jnda tuii quii'ntaaⁿya. ² Jla'ljeiina ñ'oom'ñeeⁿ cha'xjeⁿ ñ'oom na to'ñooⁿya na tquia nn'aⁿ na nty'iaandaaⁿ chiuu waa na tuii xjeⁿ na jna'cheⁿna'. ³ Jaach'ee xuee mañjom ts'ooⁿya cha'tso na tuii. Je' mach'eena' ts'ooⁿ na mati ja nntseiljeitcuundyö ñ'oomwaa na nnt-sei'naⁿ, ⁴ cha catsei'nöⁿ na mayuu' ñ'oom na jnda t'mooⁿ nn'aⁿ njom'.

Seicandii ángel na nluiiñe Juan

⁵ Ncuee quia tyom'aaⁿ Herodes tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ ts'ondaa Judea, tyom'aaⁿ cwii tyee cwentaa nn'aⁿ judíos na jndyu Zacarías. Jom tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ tmaaⁿ ntyee na seicajndyuna' Abías. Scoom'm jndyu Elisabet, cwii ts'aⁿ tsjaaⁿ Aarón. ⁶ Wendye joona, tyol'ana na maty'iomyana' jo nnom Ty'oots'om. Meiⁿcwii na cha'tso ñ'oom na matsaⁿntjom Ta Ty'oots'om tícwi'nom'na, tyola'candana juuna'. ⁷ Saá tjaa'naⁿ ndana ee Elisabet tíc'oom jnaaⁿ. Ndo' jeeⁿ jnda tquiendyena.

⁸ Quia na tue'cañoomna' tmaaⁿ ntyee na ñ'eⁿ Zacarías na nndye'ntjomna jo nnom Ty'oots'om naquii' wats'om t'maⁿ, ⁹ cha'xjeⁿ na waa ñ'oom ndaaⁿ ntyee, tyo'oona x'iaa, 'ñeeⁿ nleijnoom' na nncjaaquiee' naquii' wats'om t'maⁿ cwentaa' Ty'oots'om. Zacarías teijnoom'm na nncjaaqueⁿeⁿ na nnts'aaⁿ tsioom suu. Quia jo' tjaqueⁿeⁿ ndo' tooⁿoⁿ na matseicoom suu. ¹⁰ Yocheⁿ na mach'eeⁿ tsioom suu jndye nn'aⁿ m'aⁿ tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ na cwila'neiⁿ nnom Ty'oots'om. ¹¹ Xjeⁿ'ñeeⁿ teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ty'oots'om nnoom. Meintyjee' ángel'ñeeⁿ ntyjaa' tio ntyjaya yuu na cwico suu. ¹² Seiñ'eeⁿna' Zacarías quia na nty'iaaⁿ'aⁿ juu. Jeeⁿ seicaty'uena' jom. ¹³ Saá tso ángel nnoom:

—Tinty'ue', Zacarías. Majnda jndii Ty'oots'om ñ'oom na macaⁿ. Ndo' scu' Elisabet nntseincueⁿ yu'ndaa nda'yo'. Ndo' nntseicajndyu' juu Juan. ¹⁴ Cantyja 'naaⁿ juu ññequiaana' na jeeⁿ neiⁿ ndo' nncjaaawee' ts'om'. Mati jndye nn'aⁿ nnc'omna na jeeⁿ neiⁿna na nluiiñê. ¹⁵ Ee jom t'maⁿ nntseixmaaⁿ jo nnom Ty'oots'om. Tixoc'om winom meiⁿ nta na wjeeti. Ndo' cha'waa naquii' ts'oom nnc'oom Espíritu Santo meiiⁿ na ndi njoom ts'om tsiaa' tsoñeeⁿ. ¹⁶ Cantyja 'naaⁿ jom jndyendye nn'aⁿ tsjaaⁿ Israel nlcwe' n'omna jo nnom Ta Ty'oots'om cwentana. ¹⁷ Jom nndyojñeeⁿ jo nnom Ta Jesucristo cwii tjoocheⁿ na nndyo. Ndo' nndi'ntjoom nnom ñequio najndeii na ñejndi'ntjom Elías. Nnts'aaⁿ na caljaya n'om nn'aⁿ ñ'eⁿ ndana cha nn'aⁿ na cwila'quie' n'om, nnquioo' n'omna cantyja na jndö' n'om nn'aⁿ na cwil'a yuu na maty'iomyana'. Luaa' nnts'aaⁿ cha nntseijndaa'ñeyana' naquii' n'om nn'aⁿ na nnc'om cwentaa' Ta Ty'oots'om.

¹⁸ Quia jo' tso Zacarías nnom ángel:

—¿Chiuu nnts'aquyuna' na luaa' nluii? Ee ja luaa jnda tquiendyo ndo' mati scuya jnda tquiñê.

¹⁹ T'ö ángel nnoom, tso:

—Ja jndyuya Gabriel na mandí'ntjõ^{ya} nnom Ty'õõts'om. Jom jñoom ja na catseicandiya 'u ñ'oom nayameiiⁿ. ²⁰ Saa queⁿ cwenta, je' nnta' na matsei'neiⁿ jnaaⁿ na ticatseyiu' ñ'oom na matsjoo njom'. Ndo' nnaaⁿnda' na nntseineiⁿ juu xuee quia na nntseicanda^añena' ñ'oomwaa'.

²¹ Ndo' joo nn'aⁿ na tyomeindoo' Zacarías, jeeⁿ tyom'aaⁿ n'omna chiuu waa na jeeⁿ yo tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. ²² Saa quia na jlueeⁿeⁿ taleicatseineiⁿ, jo' na jla'noⁿna na waa na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ naquii' wats'om. Cwe' tyots'õõ l'õõⁿ nda^ana. Ee jnda ta' na matseineiⁿ.

²³ Quia na jnda jnda^a xuee na mandí'ntjoom naquii' wats'om t'maⁿ, tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ. ²⁴ Jndaⁿquia teitquioo' na jndeiñe scoom'm Elisabet. Tyom'aaⁿcheⁿ tsaⁿñeeⁿ w'aana cwii 'om chi'. ²⁵ Quia jo' tso juu Elisabet: “Luaa naya mach'ee Ta Ty'õõts'om ñ'eⁿndyo. Seijndaa'ñe na cantycwii na cwicalui'jnaaⁿndyo jo ndaa nn'aⁿ na tjaa'naⁿ jndaaya.”

Seicandii ángel na nluiñe Jesús

²⁶ Jo' jo' chi' na jnda yom na teitquioo'ñe ángel Gabriel nnom Zacarías, ndo' majñomnda' Ty'õõts'om jom cwiicheⁿ tsjoom na jndyu Nazaret, ts'õndaa Galilea ²⁷ na m'aaⁿ cwii yuscundyua na jndyu María, tsaⁿñeeⁿ mawaa ñomcaaⁿaⁿ ñequio cwii tsaⁿs'a na jndyu José tsjaaⁿ David. ²⁸ Jnda tjaquiee' ángel yuu na m'aaⁿ, tso nnoom:

—Xmaⁿndyu!, 'u na t'maⁿti naya na macanda!. Nquii Ty'õõts'om m'aaⁿñe ñ'eⁿndyu!. Quii'ntaa' cha'tso ntyjelcu', 'u matio'naaⁿñetyeeⁿ.

²⁹ Ndo' María quia na jñeeⁿ ñ'oommeiⁿ!, jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' jom ndo' jeeⁿ tyom'aaⁿ ts'oom ljo' ma'mõⁿ ñ'oommeiⁿ!. ³⁰ Quia jo' tso ángel nnoom:

—María, tinty'ue!. Ee 'u t'maⁿ naya jnda teijnom' na macanda' jo nnom Ty'õõts'om. ³¹ Luaa nluii, ndeiindyuu' ndo' nntseincui' cwii tyochjoo ndo' nntseicajndyu' juu Jesús. ³² Jom nluiit'maⁿñê. Nntseicajndyuna' jom Jnda nquii Ty'õõts'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ. Ndo' ñnequiaaⁿ na nluiñe rey cha'xjeⁿ ñeseixmaⁿ David na tyotsa'ntjom. ³³ Maxjeⁿ nljotyeⁿ na nntsa'ntjoom ntseindacantyjo Jacob, ndo' tijoom cantycwii cantyja na nntsa'ntjoom.

³⁴ Tso María nnom ángel:

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na nluii na luaa'? Ee tyoom'aaⁿya ñ'eⁿ tsaⁿs'a.

³⁵ Quia jo' t'õ ángel nnoom, tso:

—Juu Espíritu Santo nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ ñ'eⁿndyu!. Ndo' juu na jndei na matseixmaⁿ nquii Ty'õõts'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ, nnc'oomna' ñ'eⁿndyu!. Ee jo' na nluiñe yu'nda na lju' ts'om, ndo' nntseicajndyuna' juu Jnda nquii Ty'õõts'om. ³⁶ Ndo' queⁿ cwenta, mati nomn'aⁿ Elisabet meiiⁿ na jnda tqieñe majndeiñe cwii tyochjoo. Je' chi' na jnda yom na jndeiñe. Ndo' jom ts'aⁿ na cwilue nn'aⁿ na tileic'oom jnda. ³⁷ Ee tjaa'naⁿ cwii nnom na xocanda^a nnts'aa Ty'õõts'om.

³⁸ Ndo' tso María nnom ángel:

—Ja ts'aⁿ mandí'ntjomtyeⁿ nnom Ta Ty'õõts'om. Cats'aana' ñ'eⁿndyo cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsu'.

Quia jo' mana jlui' ángel na m'aaⁿ.

Wjaacando' María xjoom Elisabet

³⁹ Jnda jo' seijndaa'ñe María, seityuaaⁿaⁿ tjaaⁿ. Tjaaⁿ cwii tsjoom naquii' ntsjo ts'õndaa Judá. ⁴⁰ Tueⁿeⁿ waa' Zacarías. Tjaqueⁿeⁿ ndo' tquiaaⁿ na xmaⁿñe Elisabet. ⁴¹ Jnda na jndii Elisabet jndyee' María na

tquiaa na xmaⁿñê, quia jo' seijndei yu'ndaa ts'om tsiaⁿaⁿ. Ndo' xjeⁿñeeⁿ tjaquiee' Espíritu Santo cha'waa naquii' ts'oom. ⁴² Ndo' jndei seineiⁿ, tsoom:

—Quii'ntaaⁿ cha'tsondye tyjaalcuuya, 'u na matio'naaⁿñeti Ty'oots'om. Ndo' matio'naaⁿñê yu'ndaa na njom ts'om tsia'. ⁴³ Saã ja, ¿ñeeⁿ cwiluiindy^o na jnda'jom nncu' na cwiluiindy^u tsondye quii Ta na matsaⁿntjom ja tyjee'cañoom' jndyocando' ja? ⁴⁴ Ee quia na jndiia na matsu' na xmaⁿndyo, quia jo' mantyjacheⁿ seijndei yu'ndaa ts'om tsiaya na neiiⁿeⁿ. ⁴⁵ Matio'naaⁿñe Ty'oots'om 'u. Ee matsei'y^u na nntseicandaaⁿñena' ñ'oom na seicañeeⁿ 'u, na tso ángel njom'.

⁴⁶ Quia jo' tso María:

Ñequio na xcwee' ts'oqⁿ matseit'maaⁿndyo Ta Ty'oots'om,

⁴⁷ ndo' neiiⁿ ts'oqⁿya jom, ee cwiluiñê na macwji'n'maaⁿñê ja.

⁴⁸ Ee ty'oom na wi' ts'oom ñ'eⁿndyo, meiiⁿ ts'aⁿ na cwe' cwantindy^o ja na mandi'ntjoⁿtyaⁿ nnoom.

Ndo' je' je', xuee na cwii wjaana', cha'tsondye nn'aⁿ tsjaaⁿ na wjaawicantyjoo' nluena na matio'naaⁿñê ja.

⁴⁹ Ee nqueⁿ na cha'tso najndei matseixmaaⁿ, t'maⁿ naya jndaⁿ s'aaⁿ ñ'eⁿndyo.

Jom lju' cwiluiñê, ndo' maxjeⁿ jo' jo' xueⁿeⁿ.

⁵⁰ Cha'waa na ndyowana', m'aaⁿ na wi' ts'oom cha'tsoti nn'aⁿ na cwii wjaawicantyjoo' na cwila't'maaⁿndye jom.

⁵¹ Ee cantya na s'aaⁿ, t'moⁿna' chiuu waa najndei na matseixmaaⁿ.

S'aaⁿ na t'loom'ndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye cheⁿnquiee cantya na cwila'tiuu.

⁵² Tyotseit'maaⁿñê nn'aⁿ na cwe' cwantindy^o

ndo' tjeiiⁿeⁿ nn'aⁿ na waa najndaⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ.

⁵³ Teijneiⁿ nn'aⁿ na nquiu na tjoondye jom.

Saaⁿ nn'aⁿ na nquiu na tjaa ljo' cotseitjoona' joo, tícateijneiⁿ na n'ñeeⁿ.

⁵⁴ Tyoteijneiⁿ welooya, nn'aⁿ Israel na tyondye'ntjom nnoom, cha ca'moⁿna' na mañjom ts'oom na nntseicandaaⁿñê ñ'oom na tsoom ndaana na nnts'aaⁿ.

⁵⁵ Ee tsoom na tijoom cantycwii na wi' ts'oom cha'tsondye nn'aⁿ tsjaaⁿ Israel,

majuu Abraham ñequio nn'aⁿ na tuiindy^e tsjaaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

⁵⁶ Ndo' ljoo'ñe María cha'na ndyee chi' ñequio Elisabet. Jndaⁿ chii tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ.

Cantyja na tuiñe Juan

⁵⁷ Tue'ntyjo xjeⁿ na nntseincui Elisabet, quia jo' seincueⁿ cwii tyochjoo. ⁵⁸ Ndo' nn'aaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ ndyoo' jndyena na jeeⁿ wi' ts'om Ty'oots'om jom. Jo' chii t'omna na neiiⁿna ñ'eⁿñê. ⁵⁹ Xuee na jnda ñeeⁿ na tuiñe yu'ndaa, tjomndyena na nla'candaaⁿndyena costumbre na waa jo ndaana na cwil'ana ñ'eⁿ yo'ndaa na naⁿnom. Ndo' tyol'ana na nla'cajndyuna jom xuee' tsotyeeⁿ, Zacarías. ⁶⁰ Saã t'oq tsoñeeⁿ, matso:

—Nchii jo', maxjeⁿ Juan njñoom.

⁶¹ Jluena nnoom:

—¿Chiuu na luaa'? ndo' tjaa'naⁿ cwii nn'aⁿyo' na luaa' jndy^u.

⁶² Quia jo' s'oq lueena nnom tsoty^e yu'ndaa na cwitax'eena chiuu l'ue ts'oom na njndy^u jnaaⁿ. ⁶³ Ndo' jom tcaaⁿ cwii tso^m ndaana. Seiljeiⁿ nacjoo'na': "Juan xuee' yu'ndaam'aaⁿ." Ndo' cha'tsondyena tjawee'

n'omna. ⁶⁴ Mañejuu xjeⁿñeeⁿ, jnaaⁿ na matseineiⁿ Zacarías, seit'maaⁿñê Ty'oots'om. ⁶⁵ Jeeⁿ ndyaaⁿ tyueneiiⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ nndyooⁿ ñ'eⁿndyena. T'om ñ'oom cha'waa naquiiⁿ ntsjō ts'ondaa Judea cantyja na nmeiiⁿ tuii. ⁶⁶ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tyondye ñ'oommeiⁿ, jeeⁿ tyola'wena ñ'oom'ñeeⁿ naquiiⁿ n'omna. Jeeⁿ tyom'aaⁿ n'omna, tyota'x'eena ndaa ntyjeena:

—¿Ljo'to cwiluiiñe yu'ndaam'aaⁿ?

Ee jla'nqⁿna na Ty'oots'om m'aaⁿ ts'o nacjoo' yu'ndaa'ñeeⁿ.

Matseit'maaⁿñe Zacarías Ty'oots'om

⁶⁷ Ndo' Zacarías, tsotye yu'ndaa, too' quiiⁿ ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom na tquiaa Ty'oots'om naquiiⁿ ts'oom. Tsoom:

⁶⁸ Catseit'maaⁿñena' nquii Ta Ty'oots'om cwentaa jaa nn'aⁿ Israel, ee jnda jndyoteijneiⁿ jaa nn'aaⁿaⁿ ndo' tiom'l'uaaⁿ jnaaⁿya.

⁶⁹ Quii'ntaaⁿ jaa jnda tqueeⁿ nquii na tjacantyja cwiluiit'maⁿñe na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

Cwiluiiñe tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' na ñejndi'ntjom nnoom.

⁷⁰ Teiyo toom na luaa' nnts'aaⁿ ñequio ñ'oom ndyuee profetas cwentaaⁿaⁿ na lju' n'om.

⁷¹ Na nncwjii'ñê jaa luee nn'aⁿ na jndoo jaa, ndo' ñequio luee nn'aⁿ na ticuee' n'om jaa.

⁷² Ndo' nnc'oom na wi' ts'oom welooya na ñet'om teiyo.

Macañjom ts'oom ñ'oom'ñeeⁿ na seijndaa'ñetyeeⁿ na lju' tseixmaⁿna'.

⁷³ Juu ñ'oom'ñeeⁿ toom na nnts'aaⁿ nnom welooya Abraham na ñet'oom teiyoticheⁿ.

⁷⁴ Jo' na nntseicandyaañê jaa luee nn'aⁿ na jndoo jaa cha nndyaⁿntjooⁿya nnoom ñequio na ti'maaⁿ n'ooⁿya.

⁷⁵ Ndo' cha'waati xuee na cwii m'aaⁿtyaaya, nnc'ooⁿya naquiiⁿ na jnda tqueⁿljoom'm jaa.

Nndyaⁿntjooⁿya nnoom cantyja na maty'iomyana'.

⁷⁶ Ndo' 'u jndaaya, nluindyuu' profeta cwentaa' nquii Ty'oots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ.

Ee 'u nncja'jndyee' jo nnom Ta na nncwji'yuu'ndyuu' cantyja 'naaⁿaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na matseijndaa'ñe nato, cha mam'aⁿc'eendye nn'aⁿ quia nncuee'cañoom.

⁷⁷ 'U ññequiaa' na nla'nqⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na macwilui'n'maaⁿndyena nc'e na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna.

⁷⁸ Nc'e na tjacantyja na wi' ts'om Ty'oots'om jaa, juu na nnaⁿ nandyeticheⁿ, njñoom juu na nntseixueeñe jo ndaaya.

⁷⁹ Juu nntseixueeñe ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ nacje 'naaⁿ najooⁿñe na manch-jena' joo na wi' na cwitjoom.

Ndo' nncjaachom jaa nato na ya nnc'ooⁿya jo nnom Ty'oots'om.

⁸⁰ Tjawijndei tyochjoo Juan. Tjawijndo' ts'oom cantyja najndei na matseixmaⁿ Ty'oots'om. Ndo' quia na tue'ntyjō na tsaⁿs'a jom, tyom'aaⁿ jo ndo' yuu tjaa nn'aⁿ c'oom hasta xjeⁿ na seica'mqⁿñê ndaa nn'aⁿ Israel.

2

Cantyja na tuiiñe Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ Joo ncuue'ñeeⁿ tqueⁿ Augusto César ñ'oom na nleiljeii ncuue cha'tso nn'aⁿ na cha'tso ndyuaa na matsaⁿntjoom. ² Luaa' najndyee na teiljeii

ncuee nn'aⁿ. Maquialjo' tyom'aaⁿ Cirenio gobiernom ndyuua Siria. ³ Jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ tyo'oona tsjoomna na nleiljeii ncueena. ⁴ Jo' jnaⁿ José tsjoom Nazaret, ts'ondaa Galilea. Tjawaaⁿ ts'ondaa Judea, tsjoom' David na jndyu Belén. Ee juu José cwiluiiñê tsjaaⁿ David. ⁵ Tjaaⁿ ñequio María, tsaⁿ na waa ñomca ñ'eⁿñê na nleiljeii ncueena. Ndo' juu majndeiñe, jnda teinndyoo' na nntseincuii. ⁶ Ndo' yocheⁿ na m'aⁿna Belén, tue'ntyjo xuee na nntseincuii María. ⁷ Seincueⁿ jnaaⁿ na cwe' jndyee. Tyochjoo juu. Seityjooñê liaa juu, chii tqueeⁿ juu ts'om 'naⁿ na quicanjom na cwicwa' quioo'. Ee ticwanaaⁿ l'aa yuu na cwe' cwiquieya nn'aⁿ.

Teitquioo'ndye ángeles ndaa nn'aⁿ

⁸ Ndyoo' tsjoom Belén jo ndo' jnda^a, tyom'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ natsjom. ⁹ Ñejomto teitquioo'ñe cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oots'om jo ndaana, ndo' juu nacaxuee na matseixmaaⁿ seixueeñaⁿ nacañoomna. Ndo' t'maⁿ waa na jla'catyuendyena. ¹⁰ Ndo' tso ángel ndaana:

—Tila'catyuendyo', mañequiaya ñ'oom na jeeⁿ ya ndaa'yo'. Juunaⁿ nnts'aana' na jeeⁿ neiiⁿ cha'tsondye nn'aⁿ tsjoomnancue. ¹¹ Ee tsjom je' naquii' tsjoom' David tuiñe cwii ts'aⁿ na nncwji'n'maaⁿñe 'o. Majuu Cristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom. ¹² Luaa waa na ndaa^a nnta'jnaⁿ'yo' jom. Nliu'yo' yu'ndaa'ñeeⁿ na chu'tyjooñê liaa ndo' njoom yuu cwicwa' quioo'.

¹³ Ndo' mats'ia jo' teitquioo' cwii tmaaⁿ ángeles ñequio ángel'ñeeⁿ. Cwilcwii'na Ty'oots'om. Cwiluena:

¹⁴ Catseit'maaⁿñena' nquii Ta Ty'oots'om na m'aaⁿ nandyetichena.

Cats'aana' na tjaa ñomtiuⁿ c'om nn'aⁿ tsjoomnancue jo nnoom, ee jeeⁿ cjaawee' ts'oom joona.

¹⁵ Jnda jo' ty'elcwee' ángeles'ñeeⁿ cañoom'luee. Quia jo' nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ jluena ndaa^a nc'iaana:

—Cjaaya Belén. Tsaacanty'iaaya chiuu waa na jnda tuii na luaa' ma'moⁿ Ta Ty'oots'om ndaaya.

¹⁶ Ndo' jla'tyuua'na, ty'ena. Quia na tquiena, jliuna María ñequio José ñ'eⁿ yu'ndaa na njoom yuu cwicwa' quioo'. ¹⁷ Jnda na nty'iaana na luaa', jla'canooⁿna chiuu waa na jnda jndyena cantyja 'naaⁿ yu'ndaa'ñeeⁿ. ¹⁸ Cha'tso nn'aⁿ na jndye ñ'oom na jluena, s'aana' na jeeⁿ tjawee' n'om. ¹⁹ Ndo' María jeeⁿ tyoqueeⁿ cwenta cha'tso na tuii. Wjaawa, wjaacue na tyotseitoom. ²⁰ Quia na ty'elcwee' nn'aⁿ na cwil'a cwenta quioo' njmeiⁿ, tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om. Tyolcwii'na jom cantyja cha'tso na jnda jndyena ndo' na jnda nty'iaana cha'xeⁿ na tso ángel ndaana.

Ty'equena yu'ndaa Jesús l'o Ty'oots'om

²¹ Jnda jnda^a ñeeⁿ xuee na tuiñe yu'ndaa, quia jo' chii jla'candaaⁿndyena costumbre na waa jo ndaana na cwil'a nn'aⁿ judíos ñ'eⁿ yo'ndaa na naⁿnom. Ndo' jla'cajndyuna jom Jesús. Ee luaa' jnda tqueeⁿ ángel xueⁿeⁿ cwii tjoocheⁿ na ndeiñe María jom.

²² Jnda teinom wen'aaⁿ xuee na seincuii María, tue'ntyjo xjeⁿ na nntjei'ljuu'ndyena cha'xeⁿ na matsa'ntjom ljeii na tqueeⁿ Moisés. Quia jo' ty'ena Jerusalén, ty'eñ'omna Jesús na nlqueⁿna juu l'o Ta Ty'oots'om. ²³ Ee luaa tso ljeii 'naaⁿaⁿ: “Ticwii cwii tyochjoo na nluiñejndyee, queⁿ tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ jom cwentaa' Ta Ty'oots'om.” ²⁴ Jo' chii ty'ena na

nñe'quiiana quioo' cwentaa' Ty'oots'om. Quioo'ñeeⁿ nla'cwjee ntyee cha'xjeⁿ na t'maⁿ ljeii 'naaⁿaⁿ. Tsona': nñequiana cwii ljo xencoo oo we cantu' ndyua.

²⁵ Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Simeón tsjoom Jerusalén. Tsaⁿñeeⁿ tyom'aaⁿ cantyja na maty'iomyana' ndo' jeeⁿ xcwee' ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ñequio na ntyjaa' ts'oom tyomeinom'm na nnty'iaaⁿaⁿ nquii na nntseinjoom' n'om nn'aⁿ Israel. Ndo' tyom'aaⁿ Espíritu Santo ñ'eⁿñê. ²⁶ Jnda t'moⁿ Espíritu Santo nnoom na xocueeⁿeⁿ cwitjoocheⁿ na nnty'iaaⁿaⁿ nquii Cristo na tqeⁿ Ta Ty'oots'om na ndyo. ²⁷ S'aa Espíritu Santo naquii' ts'oom na nncjaⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' maxjeⁿñeeⁿ nn'aⁿ na nda yu'ndaa Jesús ty'eñ'omna juu jo' jo' na nluui ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ waa costumbre na matsa'ntjom ljeii na tqeⁿ Moisés. ²⁸ Quia jo' to'ñom Simeón yu'ndaa, tel'caljoom juu l'ooⁿ. Tyolcweeⁿeⁿ Ty'oots'om. Tsoom:

²⁹ Ta, juu ñ'oom na jnda tsu' nooⁿ, jnda seicandaqⁿñena'.
Je' ja na cwiluiindyō moso 'naⁿl, quiaa' na nnc'ioṭo na meiⁿcwii ñomtiuu tic'ooⁿya.

³⁰ Ee na jnda mamanty'ianooⁿ nquii na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

³¹ Majuu na jnda tqeⁿl jo ndaqⁿ cha'tsondye nn'aⁿ.

³² Juu cwiluiiñe naxuee na m'moⁿ ñ'oom na mayuu' ndaqⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.

Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ 'naⁿl, nn'aⁿ Israel, nnts'aaⁿ na nluui'tmaⁿndyena cantyja 'naaⁿaⁿ.

³³ José ñequio tsondyee Jesús jeeⁿ tjawee' n'omna cha'tso ñ'oom na seineiⁿ Simeón cantyja 'naaⁿl Jesús. ³⁴ Ndo' Simeón seit'maaⁿñê joona, tsoom nnom María, tsondyee Jesús:

—Queⁿl cwenta, yu'ndaam'aaⁿ, maqueⁿ Ty'oots'om jom na nt'om nn'aⁿ Israel nntsuundyena nc'e na ticala'yu'na ñ'eⁿñê. Ndo' nt'om nn'aⁿ Israel nluin'maaⁿndyena nc'e na nla'yu'na ñ'eⁿñê. M'mooⁿ chiuu waa na maty'iomyana' na cal'a nn'aⁿ. Saqⁿ ñ'eeⁿl nn'aⁿ nntio'ñ'oomna jom. ³⁵ Ndo' na luaa' nl'ana, nntseicanooⁿna' ñ'omtiuu 'naaⁿna. Ndo' 'u je', quia na nnty'ia' na ljo', nntsei'ndaa'na' ntyji' cha'cwijom na nncwicandi' espada 'u.

³⁶ Ndo' jo' jo' tyom'aaⁿ cwii yuscu na jndyu Ana, jom cwiluiiñê ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om. Tsaⁿñeeⁿ jnda Fanuel, tsaⁿ na cwiluiiñe tsjaaⁿ na jndyowicantyjoo' Aser. Xjeⁿ na scundyua jom tocoom, t'oom ñequio saaⁿaⁿ ntquiee' chu, ³⁷ jnda chii ljoñê na tue' saaⁿaⁿ. Ndo' jnda tqeieñê, jnda ñequieen'aaⁿ nchoo' ñequiee choom'm. Ndo' ticalueeⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Tyondi'ntjoom nnom Ty'oots'om naxuee ndo' natsjom. Tyotseicwejndo'ñê ndo' tyotseineiⁿ nnom Ty'oots'om. ³⁸ Majuu xjeⁿñeeⁿ na matseineiⁿ Simeón, seicandyoo'ñe Ana nacañoomna. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿl yu'ndaa Jesús. Jnda chii tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿl juu ndaqⁿ cha'tsondye nn'aⁿ Jerusalén ñequio nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoom na cwimeindoo' na ndyaandye na cwilaxmaⁿ jnaⁿ.

Ty'elcwee'na tsjoom Nazaret

³⁹ José ñ'eⁿ María quia na jnda jla'candaqⁿndyena cha'tsoti na matso ljeii na tqeⁿ Ty'oots'om, ty'elcwee'na tsjoomna Nazaret, ts'ondaa Galilea. ⁴⁰ Tjawijndeii tyochjoo'ñeeⁿ, tjawitquioo' na wando' ts'oom ndo'

candaꝯya tjawijndo' ts'oom. Ndo' t'maⁿ waa na matseixmaaⁿ naya 'naaⁿ Ty'oqots'om.

Ljoo'ñe tyochjoo Jesús wats'om t'maⁿ

⁴¹ Ticwii chu tyocaa José ñ'eⁿ María Jerusalén quia cwiwee' xuee pascua. ⁴² Ndo' quia na jndaꝯ' canchoo'we chuu' Jesús, ty'ewana ñ'eⁿñê Jerusalén cha'xjeⁿ waa costumbre na qui'oona xuee pascua'ñeeⁿ. ⁴³ Jnda teinom xuee, José ñequio tsondyee Jesús macwi'oolcwee'na. Saa tiqueⁿna cwenta na ljoo'ñe tyochjoo Jesús Jerusalén. ⁴⁴ Jla'tiuuna na ñ'eeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na macwi'oolcwee' na ty'e xuee. Meiiⁿchaa' xuee tyocañjomndyena nato. Jnda chii to'na, tyol'ueena jom quii'ntaaⁿ nn'aaⁿna ñequio nn'aⁿ na ta'jnaaⁿna. ⁴⁵ Saa na ticaliuuna jom, jo' chii ty'elcwee'nnda'na Jerusalén, na cwil'ueena jom.

⁴⁶ Xuee na jnda ndyee, ndo' jliuna jom naquii' wats'om t'maⁿ. Wacatyeeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndo' n'om na cwit'mooⁿ ñ'oom na tqeⁿ Moisés. Maqueeⁿ cwenta ñ'oom na cwila'neiⁿ naⁿñeeⁿ ndo' mawax'eeⁿ ndaꝯana. ⁴⁷ Cha'tsondyena na tyondyena ñ'oom na tyotseineiⁿ, jeeⁿ tyojaawee' n'omna na cjee matsei'nqooⁿoⁿ ndo' majo'ndyo ñ'oom matseilcweeⁿeⁿ ndaꝯana. ⁴⁸ Ndo' nn'aⁿ na nda jom quia na nty'iaana, jeeⁿ seiñ'eeⁿna' jooⁿa. Tso tsoñeeⁿ nnoom:

—'U jndaaya, ¿chiiu na luaa' sa'? Ja ñ'eⁿ tsoⁿtye' ñequio na chjoo' n'ooⁿyâ cwil'uaꝯyâ 'u.

⁴⁹ Quia jo' tsoom ndaꝯana:

—¿Chiiu waa na cwil'ue'yo' ja? ¿Aa ticaliu'yo' na tseixmaⁿya na c'ooⁿya naquii' waa' Tsotyá?

⁵⁰ Saa ticala'noⁿna ñ'oom na seilcweeⁿeⁿ ndaꝯana.

⁵¹ Quia jo' tjalcweeⁿeⁿ ñ'eⁿndyena tsjoom Nazaret. Ndo' tyom'aaⁿñê na ndyaañê ndaꝯana. Jeeⁿ tyocañjom ts'om tsoñeeⁿ cha'tso na tuui. ⁵² Jesús tjawijndo'ti ts'oom ndo' tjawijndeiiⁿtyeeⁿ. Tjawee' ts'om Ty'oqots'om ñ'eⁿñê ndo' mati nn'aⁿ.

3

Juan mañequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ yuu tjaa nn'aⁿ c'om

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Chu na jnda quin'oom na m'aaⁿ Tiberio César tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, quia jo' tyom'aaⁿ Poncio Pilato gobiernom ts'ondaa Judea. Ndo' Herodes tyom'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Galilea. Tyjeeⁿ Felipe tyom'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Iturea ñequio ts'ondaa Tracónite. Lisánias tyom'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Abilinia. ² Ndo' Anás ñequio Caifás, jooⁿa ntyee na tyoluiitquiendyena ndaa ntyee quia jo'. Ndo' Juan jnda Zacarías, xjeⁿñeeⁿ tquiaa Ty'oqots'om ñ'oom nnoom quia na m'aaⁿ yuu tjaa nn'aⁿ c'om. ³ Tyomanoom cha'waa ndyuaa na nndyoo' jndaa Jordán. Tyoñequiaaⁿ ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaaⁿna cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'oqots'om jooⁿa, ndo' nleits'oomndyena. ⁴ Tuui na luaa' cha'xjeⁿ na matso ljeii libro na chuu ñ'oom 'ndyoo profeta Isaías. Matso ljeii'ñeeⁿ: M'aaⁿ ts'aⁿ na matseineiⁿ ndaa nn'aⁿ yuu tjaa nn'aⁿ c'om. Matso tsaⁿñeeⁿ: “Cala'jndaa'ndyo' naquii' n'om'yo' cha'cwijom cwii nato na juu jo' nndyocwjee'cañoom nquii na nntsaⁿntjom 'o.

Cata'ndyo'xcwe'yo' cha'cwijom cwilayo'yo' nato na ñoom.

⁵ Maxjeⁿ nntseicatoo'na' ticwii cwii cantmaⁿ

ndo' ticwii cwii sjo ñequio ta nleisuna'.

Nanto na canc'eeⁿ, nntseiliuuna',
ndo' nanto na cwajndii nntseyona'.

⁶ Quia jo' nnty'iaa cha'tsondye nn'aⁿ Nquii na maqueⁿ Ty'oots'om na nncwji'n'maaⁿñê joo."

⁷ Jndyendye nn'aⁿ tyo'oontyjaa'na Juan na nntseits'oomñê joona. Quia jo' tyotsoom ndaana:

—'O tsjaaⁿ canduulja, ¿ñeeⁿ t'moⁿ ndaa'yo' na calei'nom'yo' na ndyocwjee'cañoom na nntseiw'ii Ty'oots'om 'o? ⁸ C'om'yo' na ndyaandyo' cha m'moⁿna' na mayuu'cheⁿ cwilcwe' n'om'yo'. Ndo' ticala's'andyo' cheⁿncjo'yo' naquii' n'om'yo' na ndu'yo': "Jaa cwiluiindy^o tsjaaⁿ Abraham." Nndye'yo' nntsjo^o, meiiⁿ cwe' ljo'meiiⁿ ndaaⁿ nntseicwaqueⁿ Ty'oots'om na nluindyena' tsjaaⁿ Abraham, quia jo' n'ndiina' 'o. ⁹ 'O matseijomna' cha'cwijom n'oom na tis'a tã cwil'a. Ndo' manquiu'yo' n'oom na tical'a tã na ya, maxjeⁿ nnt'ua'na'. Ndo' xeⁿ jndaⁿ nntioom nn'aⁿ joona' quii' chom. Maluaa' matseijomna' na nnts'aa Ty'oots'om ñêⁿndyo' 'o xeⁿ tical'a'yo' yuu na ya.

¹⁰ Quia jo' ta'x'ee naⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Chiuu macaⁿna' na cal'aayâ xeⁿ yuu' na ljo'?

¹¹ T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Ts'aⁿ na maleiñ'oom we cotom, quiaa cwii nnom ts'aⁿ na tjaa na cuaa. Ndo' ñeeⁿ na waa nantquie, cats'aa naya ts'aⁿ na tjaa'naⁿ chiuu ya.

¹² Mati nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom tquiona nam'aaⁿ na nleits'oomndyena. Jluena nnoom:

—Ta, ¿chiuu macaⁿna' na cal'aayâ?

¹³ T'ooⁿ ndaana:

—Tancwinom'yo' na cwitjei'yo' ts'iaaⁿndaⁿ nn'aⁿ. Cataⁿ'yo' tomti na matsona' na nntioomna.

¹⁴ Mati ta'x'ee sondaro nnoom:

—Ndo' jã je', ¿chiuu macaⁿna' na cal'aayâ?

T'ooⁿ ndaana:

—Talacaty'ue'yo' nn'aⁿ, ndo' talaco'yo' cantu joona cwe' cha na ndaaⁿ nntjei'yo' s'om 'naaⁿna. Caljoya n'om'yo' cwanti na cwitantjom'yo'.

¹⁵ Cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ tyocantyyaa' n'omna na nncwjee' juu Cristo. Jo' chii tyom'aaⁿ n'omna cantyya 'naaⁿ Juan, ¿aa nnts'aacheⁿna' na jom cwiluiiñê Cristo? ¹⁶ Jo' chii t'ooⁿ ndaaⁿ cha'tsondyena, tsoom:

—Ja matseits'ooⁿndyo' 'o ñequio ndaatoo, saaⁿ mandyontyjo nqueⁿ na nntseits'oomñê 'o na ñequiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Saaⁿ nt'omndyo' 'o nnts'aana' cha'cwijom nntseits'oomñê 'o ñequio chom ee na nnt'uiityeⁿna' 'o cantyya jnaⁿ'yo'. Nqueⁿ t'maⁿti cwiluiiñê nchiiti ja. Meiⁿ ticatseixmaⁿya na cwe' ja na nntseicanaⁿa lcoom'm. ¹⁷ Jndaⁿ wjaawindyoo' na nntu'xeⁿndyo'. Ee 'o la'xmaⁿ'yo' cha'cwijom lqueeⁿ na ndicwaⁿ cwajndii. Luaa ts'iaaⁿ cantyya 'naaⁿ lqueeⁿ. Matseicueeñê ts'aⁿ lqueeⁿ trigo, cha ya ya nlju'na'. Quia na jndaⁿ lju'ya lqueeⁿñeeⁿ, mana nntseiweeⁿ joona' ts'om tsã'. Saaⁿ lqueeⁿ lue' ñêⁿ to' nñoom chom jo'. Maluaa' matseijomna' na mach'ee Ty'oots'om. Nn'aⁿ na ya cwil'a maco'ñoom joonaⁿ saaⁿ nn'aⁿ na tis'a cwil'a, nntseicoom joona ñequio chom na tijoom canduu'.

¹⁸ Nmeiⁿ ñ'oom na tyotseijndo' Juan n'om nn'aⁿ ñequio jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na tyotseicañeeⁿ joona ñ'oom naya. ¹⁹ Herodes, tsaⁿ na m'aaⁿ gobiernom ts'ondaa Galilea, jom cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñêⁿ

Herodías, scuu' tyjeeⁿ Felipe. Jo' na seitia' Juan jom na ticatsa'ntjomna' na ljo' mach'eeⁿ ndo' ñequio cha'tso natia na jnda ñes'aa tsaⁿñeeⁿ. ²⁰ Luaa seicwaljoo'tyeeⁿ nacjoo cha'tso natia na s'aaⁿ, na tjoom'm Juan w'aancjo.

Cantyja na teits'oomñe Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Quia na jnda teits'oomndye jndye nn'aⁿ, mati teits'oomñe Jesús, xcwe na matseineiⁿ nnom Ty'oots'om ndo' seicanaaⁿñena' tsjo'luee. ²² Jndyocue Espíritu Santo nacjoom'm cha'cwijom catu'. Ndo' teic'uaa na seineiⁿ Ty'oots'om cañoom'luee, matso:

—U cwiluiindy^u' Jndaaya na candya' ts'ooⁿya. Jeeⁿ neiⁿya 'u.

Tsjaaⁿ na tjawintyjoo' na tuiñe Jesucristo

(Mt. 1:1-17)

²³ Ndo' Jesús cha'na ntquiuu nchoo' qui choom'm quia na tooⁿoⁿ ts'iaaⁿ na jñom Ty'oots'om jom. Tyolue nn'aⁿ jnda José jom. Ndo' José jnda Elí, ²⁴ Elí jnda Matat, Matat jnda Leví, Leví jnda Melqui, Melqui jnda Jana, Jana jnda José, ²⁵ José jnda Matatías, Matatías jnda Amós, Amós jnda Nahum, Nahum jnda Esli, Esli jnda Nagai, ²⁶ Nagai jnda Maat, Maat jnda Matatías, Matatías jnda Semei, Semei jnda José, José jnda Judá, ²⁷ Judá jnda Joana, Joana jnda Resa, Resa jnda Zorobabel, Zorobabel jnda Salatiel, Salatiel jnda Neri, ²⁸ Neri jnda Melqui, Melqui jnda Adi, Adi jnda Cosam, Cosam jnda Elmodam, Elmodam jnda Er, ²⁹ Er jnda Josué, Josué jnda Eliezer, Eliezer jnda Jorim, Jorim jnda Matat, ³⁰ Matat jnda Leví, Leví jnda Simeón, Simeón jnda Judá, Judá jnda José, José jnda Jonán, Jonán jnda Eliaquim, ³¹ Eliaquim jnda Melea, Melea jnda Mainán, Mainán jnda Matata, Matata jnda Natán, ³² Natán jnda David, David jnda Isaí, Isaí jnda Obed, Obed jnda Booz, Booz jnda Salmón, Salmón jnda Naasón, ³³ Naasón jnda Aminadab, Aminadab jnda Aram, Aram jnda Esrom, Esrom jnda Fares, Fares jnda Judá, ³⁴ Judá jnda Jacob, Jacob jnda Isaac, Isaac jnda Abraham, Abraham jnda Taré, Taré jnda Nacor, ³⁵ Nacor jnda Serug, Serug jnda Ragau, Ragau jnda Peleg, Peleg jnda Heber, Heber jnda Sala, ³⁶ Sala jnda Cainán, Cainán jnda Arfaxad, Arfaxad jnda Sem, Sem jnda Noé, Noé jnda Lamec, ³⁷ Lamec jnda Matusalén, Matusalén jnda Enoc, Enoc jnda Jared, Jared jnda Mahalaleel, Mahalaleel jnda Cainán, ³⁸ Cainán jnda Enós, Enós jnda Set, Set jnda Adán, Adán jnda Ty'oots'om.

4

Ñe'queⁿ tsaⁿjndii xjeⁿ Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Mawjaalwe' Jesús ts'onⁿdaa Galilea na jnaaⁿ jndaa Jordán. Ndo' cha'waañ'eⁿ naquii' ts'oom too' m'aaⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom Espíritu jom cwii joo yuu na tjaa nn'aⁿ c'oom. ² Jo' jo' wen'aaⁿ xuee tyol'uee'ñe tsaⁿjndii chiuu nnts'aaⁿ cha catseitjooñe Jesús. Cha'waati xueewaa' meiⁿchjoo ticwa' Jesús, jnda chii tyjee' na ñe'jnoom'm. ³ Quia jo' tso tsaⁿjndii nnoom:

—Xeⁿ mayuu' 'u cwiluiindy^u' Jnda Ty'oots'om, cwa catsa'ntjom' tsjo'waa' na catseicwaqueⁿna' tyoo'.

⁴ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja xocats'aa na ljo' ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Nchii cwe' cantyja 'naaⁿ nantquie na wando' ts'aⁿ, saa cantyja 'naaⁿ cha'tso ñ'oom na mañequiaa Ty'oots'om.”

⁵ Jnda chii tjañ'oom tsaⁿjndii jom xqueⁿ cwii sjo nandye. Ndo' manty-jacheⁿ t'moⁿ nnoom cha'tsoti n'iaaⁿ nt'maⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. ⁶ Ndo' tso nnoom:

—L'o' 'u nntiogo cwenta cha'tso najndanmeiⁿ na cwila'xmaⁿ na'maⁿn'iaaⁿ nt'maⁿ ñequio cha'tso na cwiluiit'maⁿndyena. Ee l'ooya jnda ljona' ndo' ñeeⁿ juu na l'ue ts'ooⁿ nñequiaya joona' nnom. ⁷ Xeⁿ 'u nlco' xtye' na nntseit'maaⁿndyu' ja, quia jo' cha'tso joona' ma'naⁿ!

⁸ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Quindyoo' nacañomya, 'u Satanás. Ja tijoom nntseit'maaⁿndyo 'u ee waa ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Macanda nquii Ta Ty'oots'om cwenta' catseit'maaⁿndyu' ndo' macanda nnom jom nndi'ntjom'.”

⁹ Jnda jo' tjañ'oom tsaⁿjndii Jesús tsjoom Jerusalén ndo' tqeⁿ jom xqueⁿ tsiu' wats'om t'maⁿ. Tso nnoom:

—Xeⁿ 'u cwiluiindy' Jnda Ty'oots'om, cwa cju'ndyu' jo nacje, ¹⁰ ee waa ljeii 'naaⁿaⁿ na matsona':

Nñequiaa Ty'oots'om 'u luee ángeles cwentaaⁿaⁿ na cal'ana cwenta 'u.

¹¹ Ndo' nntyjee' lueena 'u cha tincjaañjom ljo' nc'e'!

¹² Saa t'o Jesús nnom, tsoom:

—Ja tijoom cats'aa cha'na mats' luaa' ee mati waa cwiicheⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “Tintsa' xjeⁿ Ta Ty'oots'om cwenta'.”

¹³ Quia jnda^a cha'tso nnom na tyoch'ee tsaⁿjndii na nnts'aaⁿ xjeⁿ Jesús, ñeeⁿ juu hasta jndanquiacheⁿ nnty'iaaⁿaⁿ aa nddaa^a nnts'aaⁿ.

Mato' Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ndo' tjalcwe' Jesús ts'ondaa Galilea. Juu najndeiⁿ na matseixmaⁿ Espíritu Santo, canda^añ'eⁿ tyotseixmaaⁿ jo'. Ndo' t'om ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ cha'waa ndyuua^añeeⁿ. ¹⁵ Tyo'mooⁿ ndaa^a nn'aⁿ naquii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, ndo' cha'tso nn'aⁿ jeeⁿ tyola't'maaⁿndyena jom.

Tja Jesús tsjoom Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Tjaaⁿ Nazaret yuu na tjawijneiⁿ. Xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, tjaaⁿ wats'om cha'xjeⁿ na quich'eeⁿ. Ndo' teicantyyaaⁿ na nntsei'naⁿaⁿ. ¹⁷ Quia jo' tquiana ljeii l'ooⁿ na seiljeii profeta Isaías, seicanooⁿ ljeii'ñeeⁿ ndo' tue'cañoom yuu na matsona':

¹⁸ Nquii Espíritu cwentaa' Ta Ty'oots'om m'aaⁿñe ñ'eⁿndyo.

Ee nqueⁿ jnda tqeⁿñooⁿ ja na nñequiaya ñ'oom naya ndaa^a nn'aⁿ na nty'iaa'ndye.

Ndo' jnda jñoom ja na jndyoo na catseinjooⁿa nn'aⁿ na chjoo' n'om.

Ndo' catseicandiiya nn'aⁿ na matseicandyaandyo joona jnaaⁿna na waa.

Ndo' cats'aaya na nleitquioo nn'aⁿ na nchjaaⁿ.

Ndo' catseicandyaandyo nn'aⁿ na manchje nawi'!

¹⁹ Ndo' catseicandiiya cantyja 'naaⁿ tiempo na tqeⁿ Ty'oots'om na nlui'n'maaⁿndye añmaaⁿ nn'aⁿ.

²⁰ Jnda jo' seilcwiiñe Jesús tsom na chuu ljeii'ñeeⁿ ndo' seilcweeⁿeⁿ juuna' nnom ts'aⁿ na mandi'ntjom. Jnda chii tjacwacatyeeⁿ. Ndo' cha'tso nn'aⁿ na too'ndye wats'om'ñeeⁿ jeeⁿ tyonty'iaana nnoom. ²¹ Quia jo' toⁿoⁿ tyotseineiⁿ ndaana. Ndo' tsoom:

—Maxuee je' matseicandaa'ñena' ljeiiwaa' yocheⁿ na cwindye'yo' na matsei'na'ya juuna'.

²² Cha'tso nn'aⁿ tyolue ñ'oom ya cantyja 'naa'ⁿa. Tjawee' n'omna na jeeⁿ cajnda ñ'oom na tyotseineiⁿ. Tyoluena:

—Cwa cwe' jnda José tsa'm'aaⁿl.

²³ Tso Jesús ndaana:

—Je' je' nndu'yo' nooⁿ ñ'oomwaañe na cwe' wjaañoom' na matsona': “‘U ts'aⁿ na mach'ee nasei, catsein'ma'ndyu' che'nncu'.” Ndo' cwaaⁿti nndu'yo' nooⁿ: “Ts'iaaⁿ na cwindyaayâ na ñesa' tsjoom Capernaum, mati catsa' joona' ñjaa'ñe ndyuaa tsjom'.”

²⁴ Quia jo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo', tixocala'ljo nn'aⁿ cwii profeta na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñe na mañequiaa ñ'oom' Ty'oots'om. ²⁵ Ñ'oom na mayuu' matsjo^o ndaa'yo', jndye yolcu na jnda ljondye tyom'aⁿ ndyuaa Israel joo ncuee na ñet'oom Elías. Ncuee'ñeeⁿ ndyee chu waljoo' xcwe tícu^al, ndo' teijndo' cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. ²⁶ Saa nchii na m'aaⁿ cwii joo na'lcu'ñeeⁿ jñom Ty'oots'om Elías, jñomyom juu na m'aaⁿ cwii yuscu na jnda ljoñe tsjoom Sarepta ndyuaa Sidón. ²⁷ Ndo' mati jndye nn'aⁿ na tyolei'cho ntyoc lepra tyom'aⁿ ndyuaa Israel joo ncuee na tyom'aaⁿ profeta Eliseo. Saa meiⁿcwiindye naⁿñeeⁿ ticatsein'maaⁿ, macandá quii Naamán, ts'aⁿ ndyuaa Siria.

²⁸ Saa quia jndyena na luaa' tso Jesús, quia jo' cha'tso nn'aⁿ na too'ndye wats'om, jeeⁿcheⁿ ndya' jla'wjeena. ²⁹ Jla'tyuaa'na, tjeii'na jom nnom tsjoom. Ty'eñ'omna jom xqueⁿ ta yuu waa tsjoomna cha nla'cwatyu'na jom. ³⁰ Saa jom jluii'ñê quii'ntaaⁿna, mana tjaaⁿ yuu na wjaⁿ.

Tsa's'a na tseixmaⁿ na'jndii naquii' ts'om

(Mr. 1:21-28)

³¹ Tjacue Jesús Capernaum, cwii tsjoom ts'ondaa Galilea. Jo' jo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ judíos xuee na cwita'jndyeena. ³² Ndo' jeeⁿ tjawee' n'omna ñ'oom na tyotseineiⁿ, ee tyo'moⁿna' na waa najndeii na matseixmaaⁿ.

³³ Naquii' wats'om'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cwii tsa's'a na m'aaⁿ jndyeticia naquii' ts'om. Jndeiⁿ seixuaⁿ ñ'oom 'ndyoo jndyeticia'ñeeⁿ. ³⁴ Tsoom:

—Ca'ndii' já 'u Jesús ts'aⁿ Nazaret. ¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyô já? ¿Aa jndyo' na nntseityuii' já? Mawajnaⁿa 'ñeeⁿ cwiluiindyuu'. 'U cwiluiindyuu' Jnda Ty'oots'om na lju' ts'om'.

³⁵ Seitia' Jesús juu, matsoom:

—Catseicheⁿl ndo' calui'yo' naquii' ts'om tsa'm'aaⁿ.

Ndo' jnda na seiquioo jndyeticia juu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, mana jlui' jndyeticia ñ'eⁿ na'jndii naquii' ts'om. Ndo' meiⁿcwii nata^l tícal'ana ñ'eⁿñe. ³⁶ Jeeⁿ tyue cha'tsondye nn'aⁿ na ljo' s'aa Jesús. Jluena ndaa nc'iaana:

—Ñ'oommeiⁿl cwit'mooⁿna' na cwiluiiñê ts'aⁿ na maqueⁿ xjeⁿ. Ee waa najndeii na matseixmaaⁿ na matsa'ntjoom meiiⁿ jndyeticia, meiiⁿ na'jndii, cwicalui'.

³⁷ Tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naa'ⁿa cha'waa ndiocheⁿ ndyuaa'ñeeⁿ.

Sein'maⁿ Jesús staxeeⁿl Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Quia jo' teicantyyaaⁿ, jlueeⁿeⁿ naquii' wats'om'ñeeⁿ. Tjaqueⁿeⁿ waa' Simón. Ndo' Simón'ñeeⁿ jeeⁿ nioom matseicona' staxeeⁿeⁿ. L'ana ty'oo nnom Jesús na catsein'maaⁿ juu. ³⁹ Jo' chii tjantyyaaⁿa' tsaⁿñeeⁿ,

sa'ntjoom na ca'ndii tycu'ñeeⁿ juu. Ndo' mañoom' tco'yana' tsaⁿ'ñeeⁿ. Mana teicantyja, seiñ'oom'ñe na tcwa'na.

Sein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿ wii
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Quia na jndā tmaaⁿ na manndyoo' wjaacue ñe'quioom', cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ nn'aaⁿna na jndye nnom ntycu cwitjoom, tquiochona joo na m'aaⁿ Jesús. Tioom l'ooⁿ nacjoo ticwii cwii joo naⁿ'ñeeⁿ, mana n'maaⁿ. ⁴¹ Mati jndyendye nn'aⁿ sa'ntjoom na calui' jndyeta naquii' n'om. Tyola'xuaa jndyeta'ñeeⁿ, tyolue:

—U cwiluiindy' Jnda nquii Ta Ty'oqots'om.

Saa jom seitiaaⁿ'aⁿ jndyeta, tinquiaaⁿ na nla'neiⁿ, ee manquiuna na jom cwiluiñê Cristo.

Mañequiaa Jesús ñ'oom naya ts'ondaa Galilea
(Mr. 1:35-39)

⁴² Quia jndā teincoo jlueeⁿ'eⁿ quii' tsjoom. Tjaaⁿ yuu na wataaⁿ' quii' jndā. Ty'ecal'uee nn'aⁿ jom ndo' jliuna yuu m'aaⁿ. Ñe'cala'tsaaⁿ'ndyena jom na wjaatyeeⁿ, cha tica'ñeeⁿ joona. ⁴³ Saa tsoom ndāna:

—Mati maca'na' na ñequeiaya ñ'oom naya cantyja na matsa'ntjom Ty'oqots'om ndā nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoom. Ee maxjeⁿ jo' ts'iaaⁿ na jñoom ja.

⁴⁴ Ndo' tyojaanquiaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ naquii' lan'om ts'ondaa Galilea.

5

Jndye calcaa tjeii'na
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Cwii ndii' tyom'aaⁿ Jesús 'ndyoo ndaaluee chjoo na jndy Gene-saret. Jeeⁿ tyonchjena' jom na jla'canto'ndye nn'aⁿ nacañom'm cha nndā nndyena ñ'oom' Ty'oqots'om. ² Nty'iaaⁿ'aⁿ we w'aandaa 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ. Saa nn'aⁿ na cwitjeii' calcaa jndā jlui'na jo' jo'. Macwit-maaⁿ na nlqui' 'naaⁿ'na. ³ Quia jo' tjacuooⁿ ts'om cwii w'aandaa'ñeeⁿ. W'aandaa 'naaⁿ' Simón jo'. Tcaaⁿ na cjaañ'oom'ti tsaⁿ'ñeeⁿ juuna' chjooi' cha n'ndiina' tyuaatcwii. Ndo' tjacjom. Tquiaaⁿ ñ'oom ndā nn'aⁿ xjeⁿ na wacatyeeⁿ'cheⁿ ts'om w'aandaa. ⁴ Quia na jndā jndā seineiiⁿ, tsoom nnom Simón:

—Catsaañ'om'yo' w'aandaawaa, wjaawjaatyāya yuu na njoomti. Ndo' catue'yo' nlqui' 'naⁿ'yo' na nntjei'yo' calcaa.

⁵ T'o Simón nnoom:

—Ta, meiiⁿ'chaa' tsjom ñel'aayâ ts'iaaⁿ ndo' meiⁿ'cwii catscaa t'icatjeii'â. Saa cantyja ñ'oom 'ndyoo' 'u nncju'nnda'a tsqui'.

⁶ Jndā na l'ana na ljo', jeeⁿ jndye calcaa ty'oomna' ts'om tsqui' 'naaⁿ'na hasta ñe'caty'ioo'na'. ⁷ Jo' chii s'oo lueena ndā nt'omcheⁿ nc'iaana na ñjomndye cwicheⁿ w'aandaa na quieteijndeiⁿ naⁿ'ñeeⁿ joona. Tquio naⁿ'ñeeⁿ. Ndo' jla'catoo'na we w'aandaa ñ'eⁿ calcaa, hasta ncuencie na c'u'na' joona'. ⁸ Quia jndā nty'iaa' Simón Pedro na luaa', tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Tsoom:

—Ta, t'icaty'iomyana' na nñ'eⁿ' ñ'eⁿ'ndyoo, ee ja ts'a'njana'.

⁹ Ee jeeⁿ ndya' seicaty'uena' jom ñequio nt'omcheⁿ nc'iaaⁿ'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ'ñê cantyja 'naaⁿ calcaa na tjeii'na. ¹⁰ Majo'ti tjom Jacobo ñequio Juan,

ntseinda Zebedeo. Joona mañecwii t'maⁿ ts'iaaⁿ cwil'ana ñequio Simón. Quia jo' tso Jesús nnom Simón:

—Tinty'ue', je' mamanaⁿtona' na nn'aⁿ nntseitjom' na nla'jomndyena ñ'eⁿndyo, tachii cwe' calcaa.

¹¹ Jnda na tquiena tyuaatcwii ñ'eⁿ l'aandaa, mana 'ndyena ts'iaaⁿ 'naaⁿna. Ty'elajomndyena ñ'eⁿ Jesús.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na chuu tycu lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Quia na tyom'aaⁿ Jesús cwii tsjoom, tyjee'cañoom cwii tsaⁿs'a na cha'waañe chuu tycu lepra. Quia na nty'iaaⁿaⁿ Jesús, tjacwanquoom nomtyuaa, s'aaⁿ ty'oo, tsoom:

—Ta, ntyjii na 'u nnda^a nntsein'maⁿ ja, xeⁿ l'ue ts'om'.

¹³ Quia jo' Jesús seintyjoⁿ ts'oⁿ tyeⁿnquoom'm tsaⁿñeeⁿ. Tsoom nnom:

—Maxjeⁿ l'ue ts'oⁿ na can'maⁿ.

Ndo' mantyjacheⁿ n'maⁿ tsaⁿñeeⁿ. ¹⁴ Jnda chii tsoom nnom:

—Tintseineiⁿ nnom meicwii ts'aⁿ na luaa' tuii. Saa cja', catseica'moⁿndyu' nnom tyee ndo' quiaa' quioo' na nncue' cantyja na jnda n'maⁿ cha'xeⁿ na saⁿntjom Moisés. Na nntsa' na luaa' nlu'iyuu'na' ndaa nn'aⁿ na jnda n'maⁿ.

¹⁵ Saa tjanty'eeti ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús. Ndo' jndyendye nn'aⁿ tyo'oontyjaa' na ndye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Mati ñe'can'maaⁿna ntycu na wiina. ¹⁶ Saa jom teiñoⁿ, tjaaⁿ jo yuu na ñenqueⁿ. Jo' jo' tyotseineiⁿ nnom Ty'oⁿts'om.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Cwii xuee'ñeeⁿ ma'moⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ. Jo' jo' meindyuaandye nt'om nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés. Naⁿñeeⁿ jnaⁿna cha'tso njoom nch'u ts'onⁿdaa Galilea ñequio Judea ndo' mati tsjoom Jerusalén. Ndo' juu najndeiⁿ na matseixmaⁿ Ty'oⁿts'om m'aaⁿna' ñ'eⁿ Jesús na matsein'maaⁿ nn'aⁿwii. ¹⁸ Mañejuu xjeⁿñeeⁿ tqeie'cañom nt'om naⁿnom na chona tsuee na ndii' ts'aⁿ na jnda teintjeiⁿ nc'ee na tei'caljoo tycutqueeⁿ. Tyol'uee'ndyena chiuu ya na nnc'ooñ'omna tsaⁿñeeⁿ naquii' w'aa na nlqueⁿna jom jo nnom Jesús. ¹⁹ Saa ticaliuna chiuu ya nl'ana ee na jeeⁿ jndye nn'aⁿ. Jo' chii ty'ewana nacjoo' w'aa, tjoona nquioo, jla'c'oⁿna jom na njoom tsuee. Tqueⁿna jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ jo nnom Jesús. ²⁰ Quia na nty'iaa' Jesús na cwila'yuy'a n'om naⁿñeeⁿ, tsoom:

—'U re, matseit'maⁿ ts'oⁿnya jnaⁿ na matseixmaⁿ.

²¹ Quia jo' nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos toⁿna na tiya nquiuna ñ'eⁿñê. Tyola'tiuuna naquii' n'omna: “¿'Ñeeⁿ cwiluñe tsaⁿm'aaⁿ na ti'maaⁿ ts'oom na matseineiⁿ ñ'oom na wjaana' nacjoo' Ty'oⁿts'om?”

²² Sei'noⁿ Jesús ñ'omtiuuna 'naaⁿna. Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na ticuaaya nquiuy'o' ñ'eⁿndyo? ²³ ¿Cwaaⁿ ñ'oom na tijndeit'ina' na catsjooya? ¿Aa na nntsjoⁿ: “Matseit'maⁿ ts'oⁿnya cha'tso jnaⁿ”, oo aa na nntsjoⁿ: “Quicantyja', cja'caⁿ”? ²⁴ Saa cha caliu'yoy' na cwiluindyoy' tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na waa najndeiⁿ na matseixmaⁿya nnom tsjoomnancuewaa na catseit'maⁿ ts'oⁿnya jnaaⁿ nn'aⁿ, quia jo' tsoom nnom ts'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee:

—U re, matsjoooya njom', quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' cja'to' wa'.
 25 Mañoom' teicantyja tsa'ñíee' na jndoo' cha'tso nn'a'. Seilcwiiñê tsuee 'naa'a' na ñetuaa'. Mana tjaa' wa'a'. Jee' matseit'maa'ñê Ty'oqts'om. 26 Ndo' tyueneii' cha'tsondey nn'a'. Tyola't'maa'ndyena Ty'oqts'om. Jluena ñequio na tyueneii'na:

—Xuee je' nty'iaa ndaaya cwii na jee' t'ma', na mei'jom tiquinty'iaaya.

Ma'ma' Jesús Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Jnda' tuui na luua', jlui' Jesús jo' jo'. Ljeii' cwii tsa'co'ñom s'om na jndyu Leví. Wacatyee' tsa'ñíee' w'aa yuu na cwi'ooatiom nn'a' s'om ts'iaa'ndaana cwentaa' gobiernom. Quia jo' tsoom nnom tsa'ñíee':

—Candy'ntyjo' naxa'a.

28 Mantyja teicantyja Leví, tjei'ñê cantyja 'naa' ts'iaa'ñíee', chii tjatsei-jomñê ñ'e' Jesús.

29 Ndo' seiñ'oom'ñê cwii nantquie t'ma' wa'a' cwentaa' Jesús. Seitjoom jndye nc'iaa'a' na ñequio ñeto'ñoom s'om ts'iaa'nda'a nn'a' cwentaa' gobiernom. Teindyuaandyena nacañoom' mei'sa ñ'e'ñê ndo' ñ'e' Jesús ñequio nt'omche' nn'a'. 30 Ndo' nn'a' fariseos ñequio nn'a' na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés tyola'ncjoo'ndyena nacjoo nn'a' na cwila'jomndye ñ'e' Jesús. Jluena ndaa' na'ñíee':

—¿Chiuu na cwicwa'yo' ndo' cwiwe'yo' ñequio nn'a' na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom, ndo' ñequio nn'a' na cwila'tjoondyena nnom Ty'oqts'om?

31 T'o Jesús ndaana, tsoom:

—Nn'a' na tiwii titjoondyena ts'a' na mach'ee nasei, saa' nn'a' na wii tjoondyena jom. 32 Ja nchii jndyoooya na nncwa'ya nn'a' na cwila'jomndye cantyja na maty'iomyana'. Ja jndyoooya na nncwa'ya nn'a'jna' na calcwe' n'omna.

Cantyja 'naa' na nntseicwejndo'ñe ts'a'

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Quia jo' tyoluena nnom Jesús:

—Nn'a' na cwila'jomndye ñ'e' Juan, jndye ndii' cwila'cwejndo'ndyena ndo' cwila'nei'na nnom Ty'oqts'om. Ndo' majo'ti cwil'a nn'a' tmaa' fariseos. Saa' joo nn'a' na cwila'jomndye ñ'e'ndyu' cwicwa'na ndo' cwiwena. ¿Chiuu na luua' cwil'ana?

34 T'oo' ndaana:

—¿Aa ndya' nndu'yo' ndaa' nn'a' na tquiola'jomndyena na macoco ts'a' na cala'cwejndo'ndyena yoche' na ndicwa' m'aa' nquii tsa's'a na macoco quii'ntaa'na? 35 Saa' nncue'ntyjo' xuee na nncwji'na' jom quii'ntaa'na, ncuee'ñee' nla'cwejndo'ndyena.

36 Mati seineii' ndaana ñ'oom na wjaa'ñoom' cantyja 'naa' ñ'oom xco na ma'moo' ndaana. Tsoom:

—Tjaa'na' ñíee' nntyjee cwii ta' liaa', liaa xco na nntseiyo' liaa ntsaa ñ'e' juuna'. Ee xe' luua' nnts'aa ts'a', nntsei'naa'a' liaa'a' liaa xco'ñíee' ndo' nchii macanda' jo', mati tixocatseix'iaa'ñena' ñequio liaa ntsaa'ñíee'. 37 Mei' tjaa' ñíee' juu nntiom winom xco n'om ntja' teindy. Ee xe' na ljo' nnts'aa ts'a', nnty'ioo'na' nl'a winom xco'ñíee', mana cwiwi'ndaa' winom ndo' mati ntja'ñíee'. 38 Jo' chii maca'na' na nnc'ocue winom xco n'om ntja' xco cha mei' ntja' xco'ñíee' ticwi'ndaa'na' ndo' mei' winom.

³⁹ Ee ts'aⁿ na ma'uu winom tquie, meiⁿchjoo tica'naⁿ ntyjii winomxco. Ee matsoom na joo winom tquie, jo' ca'naⁿti.

6

Ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Luaa tuui cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos. Mawinom Jesús yuu na niom ntjom lqueeⁿ trigo. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, ty'ioo'ndyena xu'lqueeⁿ. Ty'uee'ndyena jooⁿa' n'om lueena jndaⁿ chii tquiiina. ² Quia jo' nt'om nn'aⁿ tmaa^m fariseos jluena:

—¿Chiuu na cwil'a'yo' cwii na ticatsaⁿntjomna' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ?

³ T'o Jesús, tsoom ndaⁿana:

—O, ¿aa tyoola'naⁿyo' ñ'oom chiuu s'aa David quia na t'oom na ñe'jnoom'm, ndo' mati nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê? ⁴ Tjaqueⁿeⁿ wats'om cwentaⁿ Ty'oots'om, tcaaⁿ ntyoo' na jndaⁿ tqueⁿ nn'aⁿ jo nnom Ty'oots'om. Ndo' ntyoo'ñeeⁿ macandaⁿ ntyee wanaaⁿ na nlcwa'na jooⁿa'. Saaⁿ tcwa' David jooⁿa' ndo' mati tquiaaⁿ na tcwa' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê.

⁵ Quia jo' tsoom ndaⁿana:

—Ja na cwiluiindy^o tsaⁿ na jnaⁿ cañoom'luee waa na jnd^o na nntsjoo ljo' cal'a nn'aⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaⁿaya.

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ na jndaⁿ tjateii ts'o
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Cwiicheⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ, tjaquiee' Jesús wats'om chjoo. Tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndaⁿ tjateii ts'o ntyajaya. ⁷ Ndo' nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos, jeeⁿ tyoqueⁿna cwentaⁿ xeⁿ na nntsein'maⁿ Jesús ts'aⁿwii' xuee na cwita'jndyeena, cha quia jo' nndaⁿ ñe'quiaⁿ jnaaⁿaⁿ. ⁸ Saaⁿ mantyjeeⁿ chiuu cwila'tiuuna, jo' chii tsoom nnom ts'aⁿ na jndaⁿ tjateii ts'o:

—Quicantyja', cwintyje' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

Ndo' teicantyja tsaⁿñeeⁿ, teintyjeeⁿeⁿ xcwe. ⁹ Jndaⁿ jo' tso Jesús ndaⁿana:

—Nncwax'a cwii ñ'oom ndaaⁿyo', xuee na cwita'jndyaⁿaya, ¿aa wanaaⁿ na cateijndeiⁿ ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ na wi' matjom oo aa ticateijneiⁿ juu? ¿Aa cwji'n'maaⁿñê x'iaaⁿaⁿ cha ticue' oo aa ca'ñeeⁿ na cue'?

¹⁰ Jndaⁿ chii nty'iaaⁿaⁿ ndaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ, tsoom nnom ts'aⁿwii':

—Catseiliuu' ts'o'!

S'aa tsaⁿñeeⁿ na ljo' ndo' tco'ya'ñ'eⁿna' ts'o^o. ¹¹ Jnaaⁿ jo' jeeⁿ jla'wjeena Jesús. Ndo' tyo'maⁿna ñ'eⁿ nc'iaana ljo' nndaⁿ nl'ana jom.

Macwii'ñe Jesús canchoo'we ts'aⁿ cwentaⁿaⁿ
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Joo ncuee'ñeeⁿ tjawa Jesús cwii ta naquii' jndaⁿ na nntseineiⁿ nnom Ty'oots'om. Ndo' meii'nchaa' tsjom tyotseineiⁿ nnom. ¹³ Quia na jndaⁿ teixuee, tcwaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Quii'ntaaⁿna tjeii'ñê canchoo'wendye nn'aⁿ na seicajñoom jooⁿa apóstoles, nn'aⁿ na majñoom Ty'oots'om ts'iaaⁿ 'naaⁿ!. ¹⁴ Nmeiiⁿ ncueena: Simón, tsaⁿ na seicajñoom Pedro, ñequio tyee tsaⁿñeeⁿ, Andrés, ñ'eⁿ Jacobo ñequio Juan, ñ'eⁿ Felipe ñequio Bartolomé, ¹⁵ ñ'eⁿ Mateo ñequio Tomás, ñ'eⁿ Jacobo jnda Alfeo, ndo' ñ'eⁿ Simón na cwiluena cananista, ¹⁶ ñ'eⁿ Judas jnda Jacobo ñequio Judas Iscariote, ts'aⁿ na tquiaa cwenta Jesús.

Ma'moⁿ Jesús ñ'oom ndaa jndye nn'aⁿ

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Jndyocue Jesús ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Ty'emeintyjee'na cwii su. Jo' jo' jnda tquie'cañom nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ ñequio jndyendye nn'aⁿ na jnaⁿ cha'waa Judea ñequio Jerusalén ñequio 'ndyoo ndaaluee na nndyoo' tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. Naⁿñeeⁿ tquiona na nndyena ñ'oom na mañequiaaⁿ, ndo' na nntsein'maaⁿ joona ntycu na cwitjoomna. ¹⁸ Mati sein'maaⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ cwajndii tyoleichuu jndyeta. ¹⁹ Cha'tsondye nn'aⁿ tyol'uee'ndyena chiuu ya cha nnda^a ññe'quio'na jom, ee waa najneiⁿ na nn'maⁿ ts'aⁿ xeⁿ nnda^a ññequiuu' jom. Jo' chii cha'tsondyena n'maaⁿna.

Nmeii' mañequiaana' na neiⁿ ts'aⁿ

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Quia jo' nty'iaaⁿaⁿ ndaa^a nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsoom nda^ana:

—'O nn'aⁿ na nty'iaandyo', mañequiaana' na neiⁿyo', ee cwilaxmaⁿyo' cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om.

²¹ 'O nn'aⁿ na cwiwe'jndo'yo' je', mañequiaana' na neiⁿyo' ee quia ññequiaa Ty'oots'om cha'cwijom na jnda tjacjo'yo'.

'O nn'aⁿ na cwityuee'yo' je', mañequiaana' na neiⁿyo' ee macwji' Ty'oots'om na chjoo' n'om'yo'.

²² 'Mañequiaana' na neiⁿyo' quia na cwila'jndoo nn'aⁿ 'o na cwilei'ntyjona 'o, na cwila'jnaaⁿna 'o, ndo' na cwil'ana na ticuee' n'omna 'o ne'e na m'aⁿyo' cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²³ Manmeiiⁿ tyota'wi' weloo naⁿñeeⁿ profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om tandyo xuee. Jo' chii c'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo' xuee na cwitjom'yo' nawi'meiⁿ!. Ee t'maⁿ naya 'naⁿyo' cwiwiwe cañoom'luee.

²⁴ 'Saa nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndyo' na quit'maⁿ n'om'yo' juu na tyandyo'. Ee cwe' cantyjati je' na mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo' na jeeⁿ l'ue m'aⁿyo'.

²⁵ 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwicwa'jaacjo'yo' je'. Ee nncue'ntyjo xuee na nnc'om'yo' cha'cwijom na ñejndo'yo'.

'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na jeeⁿ neiⁿyo' je'. Ee nncue'ntyjo xuee na nntyuee'yo' ndo' nla'xua'yo' na chjoo' n'om'yo'.

²⁶ 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na je' jndye nn'aⁿ cwitjeii'yana 'o. Ee maluaa' ñel'a weloo naⁿñeeⁿ. Tyoluena ñ'oom ya cantyja 'naaⁿ joo profetas na cwe' tyonquio'nn'aⁿ joona.

C'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ na jndoo jaa

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Saa matsjooya ndaa' 'o nn'aⁿ na cwindye'yo' ñ'oom na mañequiaa: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo 'o. Ndo' cal'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na ticuee' n'om' 'o. ²⁸ Cataⁿyo' na catio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na cwituee' ñ'oom wi' nacjo'yo'. Ndo' calaneiⁿyo' nnoom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jnaaⁿna 'o. ²⁹ 'Ñeeⁿ na mmeiⁿ nda' ntsmaⁿ!, mati cwicheⁿ ntyja quiaa' na mmeiⁿ nda'. Ndo' 'ñeeⁿ na nncwji' liaatco 'naⁿ!, mati quiaa' cotom' na nncjaañ'oom. ³⁰ Meiⁿñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macaⁿ cwii 'naⁿ njom', quiaa'. Ndo' xeⁿ tjañ'oom ts'aⁿ 'naⁿ ndo' tiñe'catseilcweeⁿeⁿ juuna', tintseincjoo'ndyu' na calcwe'na'. ³¹ Cha'xjeⁿ na l'ue n'om'yo' na cal'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo', majo'ti cal'a' 'o ñ'eⁿndye joona.

³² 'Xeⁿ m'aⁿ'yo' na wi' n'om'yo' cwe' tomti nn'aⁿ na mati wi' n'om 'o, quia jo' ζyuu waa na yaticheⁿ cwil'a'yo'? Ee nn'aⁿ na tyoola't'maaⁿndyena Ty'oots'om m'aⁿna na wi' n'omna nc'iaana na wi' n'om joona. ³³ Xeⁿ cwil'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' cwe' tomti ñ'eⁿ nn'aⁿ na mati cwil'a na ya nn'aⁿndyena ñ'eⁿndyo', ζyuu waa na jeeⁿ ya cwil'a'yo'? Ee mati nn'aⁿ na cwila'xmaⁿ jnaⁿ majo'ti cwil'ana. ³⁴ Ndo' xeⁿ cwitei'jndei'yo' 'naⁿ nn'aⁿ na nqui'u'yo' na mati joo nntei'jndei'yo', quia jo' ζyuu waa na yaticheⁿ cwil'a'yo'? Ee mati nn'aⁿ na cwila'xmaⁿ jnaⁿ cwitei'jndei'yo' 'naⁿ ndaaⁿ nc'iaana ee manquiuna na nnjoom jo'. ³⁵ Saa 'o je' c'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na jndoo 'o. Cal'a'yo' na ya nn'aⁿndyo' ñequio cha'tsondye nn'aⁿ. Catei'jndei'yo' 'naⁿ na cwilei'ñ'om'yo' nn'aⁿ, meiiⁿ ticantjaa' n'om'yo' na nla'l'cwe'na. Quia jo' t'maⁿ naya nda'yo' cañoom'luee. Ndo' n'laxmaⁿ'yo' ntseinda Ty'oots'om na m'aaⁿ nandyeticeⁿ. Ee mati jom m'aaⁿ na wi' ts'oom meiiⁿ nn'aⁿ na l'o meiiⁿ mach'eeⁿ ya joona. Ndo' wi' ts'oom nn'aⁿ na wi'ndye. ³⁶ C'om'yo' na wi' n'om'yo' cha'tsondye nn'aⁿ cha'xjeⁿ nquii Tsotye'yo' m'aaⁿ na wi' ts'oom cha'tsondye nn'aⁿ.

Tintu'xaqⁿya nn'aⁿ

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Tintu'xeⁿ'yo' nn'aⁿ na cwe' xjeⁿto 'o, cha meiⁿ tincu'xeⁿ Ty'oots'om 'o. Tintio'yo' nn'aⁿ l'o nawi' cha tintioom 'o l'o nawi'. Cala't'maⁿ n'om'yo' nn'aⁿ cha mati nntseit'maⁿ ts'oom 'o. ³⁸ Quia'yo' na catei'jndei'yo' nn'aⁿ, quia jo' mati nnto'ñoom'yo' na nntei'jndei'yo' 'o. Ee Ty'oots'om ñequiaaⁿ na nnto'ñoom'yo' cwii na candaⁿ tu'xeⁿna'. Jo' jo' matseijomna' cha'cwijom cwii 'naⁿ na teincwii'na', tyeⁿ ty'ecuena' hasta too' wantyjo. Ee cantyjati xjeⁿ na cwiñe'quia'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ, majo'ti nntseilcwe' Ty'oots'om na cwii nnjoom ndaaⁿ'yo'.

³⁹ Mati seineiⁿ Jesús ndaaⁿna cwii ñ'oom na tjañoom', tsoom:

—ζAa ndaaⁿ nncjaañ'oom tsaⁿnchjaaⁿ cwiicheⁿ tyjenchjaaⁿ'aⁿ? ζAa nchii wendyena nntiomna' ts'om tsue'tsjoom? ⁴⁰ Xocats'aana' na ts'aⁿ na matsei'naaⁿ cwiluii't'maⁿñetyeeⁿ, nchiiti ts'aⁿ na ma'moⁿ nnoom. Saa quia na jnda sei'naaⁿñ'eeⁿ cha'tso na t'moⁿ tsaⁿñ'eeⁿ nnoom, quialjo'cheⁿ nntseijomna' jom cha'na ts'aⁿ na t'moⁿ nnoom.

⁴¹ 'ζChiuu na jeeⁿ ndo' jnda na njom ts'omnnom x'ia', saa tiqueⁿ cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu'? ⁴² ζChiuu na jeeⁿ ñe'catseijndaaⁿndyu' jnaaⁿ x'ia'? ζAa nntsu'yu' nnoom: “Cwa 'u nn'aⁿya, quiaa' na nncwiji'a ntquioo' jnda na njom ts'omnjom'”, saa manncu' tiqueⁿ cwenta ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom'? 'U ts'aⁿ na mache' na matseicandaⁿndyu' cha canty'iaa nn'aⁿ, najndyee cwji' ts'oom tscaa' na njom ts'omnjom' nncu', quia jo' tquio'ya' na nncwiji' ntquioo' jnda ts'omnnom x'ia'.

Taa' ts'oom ma'moⁿna' ljo' ts'oom juuna'

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Ticwii cwii ts'oom na ya xocats'aana' ta na tis'a. Ndo' ts'oom na tis'a meiⁿ xocats'aana' ta na ya. ⁴⁴ Ticwii cwii ts'oom, taaⁿ'na' ma'moⁿna' ljo' ts'oom juuna'. Ee tijoom nntseicjoo ts'aⁿ ta higo ts'oom nioom. Meiⁿ tijoom nntseicjoo ts'aⁿ ta'auva cwii ts'oⁿ nioom. ⁴⁵ Maluaa' matseijomna' nn'aⁿ cha'na n'om ntjom. Juu ts'aⁿ na ya ts'aⁿñe, mach'eeⁿ yuu na ya, ee naquii' ts'oom cwinaⁿ na ya na matseitioom. Saa ts'aⁿ na wi'ñe, mach'eeⁿ

yuu na tis'a, ee naquii' ts'oom cwinaⁿ nawi' na matseitoom. Ticwii cwii ts'aⁿ cantyjati na matseituu naquii' ts'om, maxjeⁿ jo' matseineiⁿ.

We nnom tsiaⁿtsjo'

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Chiuu na cwindu'yo' na Ta ja quia na cwi'maⁿyo' ja ndo' tiñe'calacanda'yo' ñ'oom na matsjoo ndaa'yo'? ⁴⁷ Ticwii cwii ts'aⁿ na macwjee'cañoom ja na mandii ñ'oom na matsjoo nmeiiⁿ, ndo' matseicanda' joona', m'mooⁿya ndaa'yo' chiuu matseijomna' tsaⁿñeeⁿ. ⁴⁸ Matseijomna' jom cha'cwijom cwii ts'aⁿ na jndo' ts'om na s'aa waa'. Tyoca'ñeeⁿ njoom, tyeⁿ tqueeⁿ tsiaⁿtsjo' cha jndei w'aa. Quia na tyjee' jndaa, tcoona' tyuaatcwii, jndei tyocjaacameiiⁿñena' ndaa w'aa'ñeeⁿ. Saa tícats'eiina' ee na tyeⁿ tjaluiina' nacjoo' tsiaⁿtsjo'ñeeⁿ. ⁴⁹ Saa juu ts'aⁿ na cwe' mandii ñ'oom na matsjoo ndo' titseicanda' joona', tsaⁿñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwii ts'aⁿ na tijndo' ts'om na s'aa waa' na cwe' jnaⁿtona' nomtyuaa. Tjaa'naⁿ niaⁿljo' tuii. Quia na tyjee' jndaa ndo' jndei tyocjaacameiiⁿñena' w'aa'ñeeⁿ, mantyja tmeiⁿ'na' juuna'. Ndo' t'maaⁿ tsuu cantyja 'naaⁿ'na'.

7

Sein'maⁿ Jesús mosoo' capeitaⁿ, ts'aⁿ romano

(Mt. 8:5-13)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús cha'tso ñ'oommeiⁿ na tyondye nn'aⁿ, quia jo' tjaaⁿ tsjoom Capernaum. ² Tsjoom'ñeeⁿ m'aaⁿ cwii capeitaⁿ na matsaⁿntjom cwii siaⁿnto sondaro. Ndo' m'aaⁿ cwii mosoom'm na jeeⁿ wi' ts'oom, mañe'cue' na niroom wii'. ³ Quia na jñeeⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús, jñoom nt'om nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na c'oocal'ana ty'oo na candyoya Jesús na nntsein'maⁿ tsaⁿñeeⁿ mosoom'm.

⁴ Jnda tquiena na m'aaⁿ Jesús, ñequio ñ'oom ty'oo tyoluena nnoom:

—Ts'aⁿ na jñom já, ya ts'aⁿñe, jo' chii maty'iomna' na catseñ'oom'ndyu' jom. ⁵ Ee jeeⁿ wi' ts'oom jaa nn'aⁿ tsjaaⁿ Israel, ndo' s'aaⁿ wats'om 'naaⁿyâ.

⁶ Quia jo' tja Jesús ñ'eⁿ na ñeeⁿ. Quia ma'ooquiena waa' capeitaⁿ, jñom tsaⁿñeeⁿ nt'om nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye na c'oocaluena nnom Jesús:

—Ta, ndi' matso ts'aⁿ na wii' mosoo' ticatseixmaaⁿ na nncja'quie' naquii' waⁿ'a, jo' chii tiñe'tseicachjuutyeeⁿ 'u. ⁷ Meiⁿ cwe' na ndy-ocatjomñê 'u, ticatseixmaaⁿ. Ndo' ntyjeeⁿ na meiiⁿ cwe' ñ'oom na nntsu', nn'maⁿ mosoom'm. ⁸ Ee jom m'aaⁿ nacje 'naaⁿ ts'aⁿ na matsaⁿntjom jom. Ndo' mati m'aⁿ sondaro nacje 'naaⁿ'a. Quia na nntsoom nnom cwii joona: “Luaa' cja'”, wjaa tsaⁿñeeⁿ. Ndo' quia na nntsoom nnom cwiicheⁿ: “Candyo' luaa”, ndyo. Mati quitsoom nnom cwii cwii mosoom'm: “Catsa' luaa”, ndo' nnts'aa.

⁹ Quia na jndii Jesús ñ'oomwaa', jeeⁿ tjawee' ts'oom cantyja 'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ. Taqueeⁿ nty'iaaⁿ'a ndaa nn'aⁿ na 'oontyjo naxeeⁿ'eⁿ, tsoom:

—Candye'yo' nntsjoo, meiⁿ cwii ts'aⁿ tyooljeiya quii'ntaaⁿ jaa nn'aⁿ Israel, na t'maⁿ matseyu'ya ts'om cha'na tsaⁿm'aaⁿ'.

¹⁰ Quia na jnda ty'elcwee' nn'aⁿ na jñom capeitaⁿ, jliuna na jnda n'maⁿ moso na wii'.

Seilcwinnda' Jesús ts'oo

¹¹ Jnda tuii na luaa', tja Jesús tsjoom na jndyu Naín. Ndo' jndye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ ty'ena ñ'eⁿñê ñequio jndye

nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹² Quia na jndā teindyoona 'ndyoots'a tatiom nnom tsjoom, jliuna na cwicalui' nn'aⁿ na 'oocaty'liuu ts'oo, tsa^{ns}'s'a jnda cwii yuscu na jndā ljoñe. Tsa^{ns}'s'a'ñeeⁿ macandā ñenquii tuiiñe. Jndye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ty'ela'jomndye ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. ¹³ Jndā na nty'iaa' Ta Jesús yuscu'ñeeⁿ tioo na jeeⁿ wi' ts'oom juu. Tsoom nnom:

—Tanty'ioo'.

¹⁴ Quia jo' tjantyjaaⁿ'aⁿ, tyeⁿnquioom'm yuu na njom ts'oo. Ndo' nn'aⁿ na cho juuna', ty'emei'ntyjee'na. Matsoom nnom ts'oo'ñeeⁿ:

—Aa ndi' sa, matsjoo njom': Quicantyja'.

¹⁵ Ndo' teicantyja ts'aⁿ na jndā tue', tooⁿ'oⁿ na matseineiⁿ. Tquiaa Jesús jom l'o tsoñeeⁿ. ¹⁶ Jeeⁿ ndya' seicaty'uena' cha'tso nn'aⁿ. Ty-ola't'maaⁿ'ndyena Ty'oots'om, tyoluena:

—Jndā teitquioo'ñe cwii profeta quii'ntaaⁿya na t'maⁿ tseixmaaⁿ.

Ndo' mati tyoluena:

—Ty'oots'om jndā tyjee'cañoom na mateijneiⁿ jaa na cwiluiindyo cwentaaⁿ'aⁿ.

¹⁷ Ndo' tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naaⁿ' na luaa' s'aa Jesús cha'waa ts'ondaa Judea ñequio njoom na niom ndiocheⁿ jo' jo'.

*Juan majñoom nn'aⁿ na m'aaⁿ Jesús
(Mt. 11:2-19)*

¹⁸ Nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan, jla'candiina jom cha'tso ñ'oommeiⁿ. Quia jo' t'maaⁿ wendye naⁿ'ñeeⁿ. ¹⁹ Jñoom joona na c'oota'x'ena 'ndyoo Jesús, ¿aa jom cwiluiiñê nquii na nncwjee'cañoom tsjoomnancue oo aa nncwindoo'na cwiicheⁿ? ²⁰ Ndo' quia na jndā tquie'cañoom naⁿ'ñeeⁿ Jesús, jluena nnoom:

—Juan tsaⁿ na matseits'oomñe nn'aⁿ, jom jñoom jâ na m'aaⁿ' na cata'x'aayâ njom': “¿Aa 'u cwiluiindyu' nquii na nncwjee'cañoom tsjoomnancue, oo aa nncwindoo'â cwiicheⁿ?”

²¹ Juu xjeⁿ'ñeeⁿ tyotsein'maⁿ Jesús jndye nn'aⁿ na wii ñequio ntycu na tcuu wjaana'. Mati tyotsein'maaⁿ nn'aⁿ na maleichuu jndyetia, ndo' s'aaⁿ na nty'iaa nn'aⁿ na nchjaaⁿ. ²² Jndā chii tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na jñom Juan:

—Catsa'yo', cala'candii'yo' Juan ljo' na jndā jndye'yo', ndo' na jndā nty'ia'ndaa'yo' jndye nn'aⁿ n'maaⁿ. Nn'aⁿ na nchjaaⁿ jndā teitquioo. Ndo' nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee', je' ya cwi'ooca'. Nn'aⁿ na cho tycu lepra, je' jndā n'maaⁿ. Nn'aⁿ na candaa, je' ya cwindye. Nn'aⁿ na jndā tja, jndā cwitando'nnda'. Ndo' ndyeñeeⁿ jndā macwindye ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'oots'om. ²³ Ndo' mañequiaana' na neiiⁿ meiⁿ'cwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticwji'ñe cantyja 'naⁿya.

²⁴ Jndā na ty'elcwee' nn'aⁿ na jñom Juan, to' Jesús na matseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ nacañom'm cantyja 'naaⁿ' Juan. Matsoom:

—¿Chiuu waa saacanty'ia'yo' na sa'yo' ndyuaa na tja nn'aⁿ c'oom yuu na tyom'aaⁿ Juan? ¿Aa nty'ia'yo' jom cha'cwijom cwii tsmaaⁿ na maleiñ'oomñe jndye? Ntyjii nchii jo'. ²⁵ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' jom na cweⁿ liaa na jeeⁿ jnda? Ntyjii nchii jo'. Queⁿ'yo' cwenta, nn'aⁿ na cwicwee' liaa na jnda, joona jeeⁿ l'ue m'aⁿna ndo' ya cwic'eeⁿna quii' lan'iaaⁿ nt'maⁿ. ²⁶ Quia jo' ¿chiuu waa na saacanty'ia'yo' na sa'yo'? ¿Aa nty'ia'yo' na cwiluiiñê profeta? Mayuu' na jo' jom. Ndo' t'maⁿ'ti matseixmaaⁿ, nchiiti meiⁿ'nquia profeta. ²⁷ Ee waa ljeii na matseineiⁿ'na' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Matsona':

Ja majñooññetyaya cwii moso 'na'ya na wjaajndyee cantyja na nncja' na wjaañ'oom ñ'oomya.

Jom nncwji'yuu'ñe cantyja 'na' cha nnc'omc'eendye nn'aⁿ quia na nncue'cañoom'.

²⁸ Candye'yo' nntsjoō, quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue, tijoom ñet'oom cwii profeta na t'maⁿti cwiluiiñe cha'na Juan. Saā meiiⁿ na ljo', ts'aⁿ na cjeti mach'ee, juu t'maⁿti cwiluiiñe yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om, nchiiti Juan.

²⁹ Cha'tso nn'aⁿ na jndye ñ'oom na seiñee Juan mandiiñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om ts'iaaⁿndaā nn'aⁿ cwentaa' gobiernom, ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ, teits'oomndyena s'aa Juan ee jla'noⁿna na xcwe mach'ee Ty'oots'om. ³⁰ Saā nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, l'ana na ticwil'ue ñ'oom na seiñdaa'ñe Ty'oots'om na nluin'maaⁿndyena, jo' chii tñquiandyena na nntseits'oomñe Juan joona.

³¹ Quia jo' tso Jesús ndaāna:

—¿Ljo' nntseijoom'ndyo cantyja 'na'yo' ñequio cha'tso nt'omcheⁿ nc'iaa'yo' na m'aⁿ je'? Ndo' ¿ñeeⁿ matseijomna' 'o? ³² Matseijomna' 'o cha'na yocanch'u na tileicatjoom' na cwinquioo' na meindyuaandye ts'om nataa. Cwila'xuaana ndaā nc'iaana, cwiluena: “Cwitjoo'â ts-maaⁿ na macoco ts'aⁿ saā 'o tiñe'cala'jnom'yo'. Cwitaayâ som ts'oo saā mati tiñecatyue'yo'.” ³³ Ee tyjee'cañoom Juan, ts'aⁿ na ñeseits'oomñe nn'aⁿ, jom tícwaaⁿaⁿ nantquie na ya, meiiⁿ winom tíc'om. Saā 'o cwindu'yo': “Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ.” ³⁴ Ndo' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, jnda tyjacañooⁿya 'o. Ja matseijomndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ, macwa'a ndo' ma'ua. Saā 'o cwindu'yo' na ja cwiluiindyō ts'aⁿ na jeeⁿ cwa', jeeⁿ 'uu. Ndo' mati cwindu'yo' na ja matseix'iaa'ndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondye nnom Ty'oots'om. ³⁵ Saā tints'aa ee cha'tso ljo' na mach'ee Ty'oots'om cwit'mooⁿna' na jndo' ts'oom.

Tja Jesús waa' Simón, ts'aⁿ fariseo

³⁶ Cwii ts'aⁿ fariseo tqueeⁿñe Jesús waⁿaⁿ na nlcwa'na. Ndo' tjaquiee' Jesús quii' waa' fariseo'ñeeⁿ ndo' tjacjom nacañom' meiiⁿsa. ³⁷ Cwii yuscu tsjoom'ñeeⁿ na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ naⁿnom, quia na jñeeⁿ na wacatyeeⁿ Jesús nacañoom' meiiⁿsa waa' fariseo, jndyoñ'oom cwii tsioo na tuina' ñ'eⁿ tsjo' canchii' na njom ncheⁿ cachi. ³⁸ Jndyomeintyjeeⁿeⁿ nacañoom' nc'ee Jesús. Toōⁿoⁿ na maty'ioom ndo' cwiquiaa ndaannoom nacjoo' nc'ee Jesús. Ñequio sooxqueeⁿ tyowee'ñe nc'ee Jesús. Tyo'om nc'ee ndo' tyoñ'oomñe ncheⁿ cachi'ñeeⁿ. ³⁹ Ndo' juu ts'aⁿ fariseo na tqueeⁿñe Jesús na catseijomñe ñ'eⁿñe, nty'iaaⁿaⁿ na luaa'. Quia jo' seitioom naquii' ts'oom: “Tsaⁿm'aaⁿ, xeⁿ mayuu' cwiluiiñe profeta, jnda sei'nqooⁿoⁿ ñeeⁿ yuscum'aaⁿ na manquiu' jom, ndo' ljo' mayaaⁿ. Ee tsaⁿm'aaⁿ, ts'aⁿ na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ naⁿnom.” ⁴⁰ Quia jo' tso Jesús nnom fariseo'ñeeⁿ:

—Aa ndi', Simón, waa cwii na ñe'catsjoō njom'.

T'ō Simón, tsoom:

—Ta, catsu' nndii.

⁴¹ Tso Jesús:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na teijndeei s'om nn'aⁿ. Ndo' t'om we nn'aⁿ na tyocacho'jnaⁿ nnoom. Cwii tsaⁿñeeⁿ tyocachujnaaⁿ 'om siaⁿnto denarios. Ndo' cwiiche' tsaⁿñeeⁿ tyocachujnaaⁿ ñewen'aaⁿ nchoo' qui denarios. ⁴² Ndo' naⁿñeeⁿ tícandaā nntioomna, saā meiiⁿ na ljo', wendyena seit'maⁿ

ts'oom. Quia jo' ζcwaaⁿ cwii na wendye naⁿñeeⁿ nnc'oom na jndati ntyjii ñ'eⁿñê?

⁴³ T'o Simón, matsoom:

—Matseiteuuya ts'aⁿ na t'maaⁿti chujnaⁿ nnoom, juu tsaⁿñeeⁿ jndati ntyjii jom.

Quia jo' matso Jesús nnoom:

—Majo'ndyo macwji' cwenta.

⁴⁴ Jnda jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ yuscu'ñeeⁿ, matsoom nnom Simón:

—ζAa manty'ia' yuscum'aaⁿ? Ja jndyoquia'a wa', tñquiaa' ndaa na nntmaⁿ nc'a^a saa tsaⁿm'aaⁿ je', jnda tmaaⁿ nc'a^a ñequio ndaannoom. Ndo' jnda tyuee'ñê nc'a^a ñequio sooxqueeⁿ. ⁴⁵ 'U tñ'ua' ntsmaaⁿa cha'na waa costumbre, saa tsaⁿm'aaⁿ cantyjati na jndyoquia'a wa', tyoocjaameintyjeeⁿeⁿ na ma'om nc'a^a. ⁴⁶ 'U tñcwjaa'ndyu' seitye xquaaⁿ saa tsaⁿm'aaⁿ jnda ty'oomñê ncheⁿ cachi nc'a^a. ⁴⁷ Jo' chii matsjoo njom' cha'tso na matseitjooñê jnda seit'maⁿ ts'o^o, jo' na jeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Saa juu ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'om nquii na tit'maⁿ matseitjooñê, meiiⁿ na matseit'maⁿ ts'o^o juu, maxjeⁿ ticuee' na jnda ntyjii ñ'eⁿndyo.

⁴⁸ Jnda chii matsoom nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Jnda seit'maⁿ ts'o^oya cha'tso jnaⁿ.

⁴⁹ Nn'aⁿ na meindyuaandye ñ'eⁿñê nacañoom' mei'sa, to'na na cwiluenanda^a nc'iaana:

—ζ'Ñeeⁿ cwiluiñe tsaⁿm'aaⁿ na mati matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ nn'aⁿ?

⁵⁰ Saa matsoom nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Nc'e na matsei'yuya ts'om' ñ'eⁿndyo, jo' na jnda jlui'ya'. Cja' na meiⁿcwii ñomtiuu tanc'oom'.

8

Yolcu na tei'jndei Jesús

¹ Jnda jo' tja Jesús cha'tso njoom nt'maⁿ ñequio njoom nch'u na tyoñequiaaⁿ ñ'oom. Tyotseicañeeⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na canchoo'we ñ'eⁿñê. ² Mati ty'e ñ'eeⁿ yolcu na jnda sein'maaⁿ na ñejleichuu jndyetia. Ndo' ñ'eeⁿ nt'omcheⁿ yolcu na jnda sein'maaⁿ cwii cwii nnom ntycu na ñetjoom. Cwii joona jndyu María Magdalena, tsaⁿ na jnda tjei' Jesús ntquiee' na'jndii naquii' ts'om. ³ Ndo' ñ'eⁿ Juana, jom scuu' Chuza, ts'aⁿ na mando' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Herodes. Ndo' mati ñ'eⁿ Susana, ñequio jndyendye nt'omcheⁿ yolcu. Tyocaljondyena s'om na tyotei'jndeiina Jesús 'naⁿ na maca'na' jom ñ'eⁿ nn'aⁿ canchoo'we.

Ts'aⁿ na tjacju' lqueeⁿ trigo

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Tjomndye cwii tmaaⁿ t'maⁿ nn'aⁿ nacañoom' Jesús, na jnaⁿna cwii cwii njoom. Tyotseineiiⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana. ⁵ Matsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoch'ee ts'iaaⁿ jnda^a. Tjaaⁿ, tjacjoom'm lqueeⁿ trigo. Ndo' yocheⁿ na tyojoom'm lqueeⁿñeeⁿ, nt'om jo' tquiaa ts'om nato. Joona' ndyue nn'aⁿ ndo' nt'om tcwa' cantsaa. ⁶ Ndo' nt'om lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na jeeⁿ ljo'. Quia jnda t'oomna', mantyja tjacaana' ee titeiiⁿ tyuaa. ⁷ Ndo' nt'om lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na too' nda' l'o^o nioom. Ñe'naaⁿ ty'ewijndana', saa l'o^o nioom'ñeeⁿ tco'na' joona'. ⁸ Ndo' nt'om tsjaaⁿ lqueeⁿñeeⁿ tquiaana' yuu na ya ts'o. T'oomna' ndo' l'ana' cwii cwii siaⁿto lqueeⁿ na cwiina'.

Jndá na tsoom ñ'oommeiⁿ, seineiⁿ na c'uaati, matsoom:
—'Ñeeⁿ juu na niom lueⁿ n'om lua'qui na nndii, candiyya.

Luaa ts'iaaⁿ ñ'oom tjañoom'
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ta'x'eena nnoom chiuu ma'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. ¹⁰ T'o Jesús matsoom:

—Ndaa' 'o mañequiaa Ty'o^oots'om na caliu'yo' ñ'oom wanty'iuu' cantyya 'naaⁿ na matsa'ntjoom. Saa ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ matseinaⁿya ñ'oom na wjaañoom', cha meiiⁿ na cwinty'iaa ndaana saa tixoqueⁿna cwenta ndo' meiiⁿ na cwindyena saa xocala'noⁿna.

Luaa ma'moⁿ ñ'oom cantyya na tjacju' ts'aⁿ lqueeⁿ trigo
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Luaa ma'moⁿ ñ'oom tjañoom'waa'. Lqueeⁿ trigo na tjacju' ts'aⁿ, ñ'oom' Ty'o^oots'om jo'. ¹² Lqueeⁿ na tquiaa ts'om nato, jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^oots'om. Mantyya ndyo tsa'jndii, macwjeeⁿeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ naquii' n'omna cha tila'yu'na, tilui'yana. ¹³ Lqueeⁿ na tquiaa yuu na jeeⁿ ljo', jo' jo' nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^oots'om. Cwila'yu'na cwantindyo xuee saa quia na mandyo cwii na maco'wi'na' jona, cwi'ndyena. ¹⁴ Ndo' lqueeⁿ na tquiaa yuu na too' nda' l'o^o nioom, mati nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^oots'om. Saa jona, jeeⁿ m'aⁿna ñ'omtiuⁿ chiuu na cwii 'oom'aⁿtina. Ñe'cuuaa 'naaⁿna, ndo' ñe'c'omna cantyya na neiⁿnc^o tsjoomnancue. Jo' chii tjaa'naⁿ cwii nnom na cwiwitquioo' cantyya 'naaⁿna na cwila'ñ'oom'ndyena ñ'oom' Ty'o^oots'om. ¹⁵ Ndo' tsjaaⁿ na tquiaa yuu na ya ts'o, mant'omcheⁿ nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'o^oots'om. Ñequio na xcweeⁿ n'omna cwila'wena ñ'oom na cwindyena naquii' n'omna. Tica'ndyenc'uaa'ndyena meiiⁿ nawi' cwi'tjoomna. Cantyya na cwil'ana cwiwitquioo' na cwina'ndyena yuu na matsona'.

Ñ'oom tjañoom' cantyya 'naaⁿ lámpara
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom na tjañoom'. Tsoom ndaana:
—Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na nntseicw'aa lámpara jndá chii nntseicoom'm juuna' ñ'eⁿ xuua oo nncwjaa'ñê juuna' nacjee' jnduu. Maxjeⁿ nntseintyya ts'aⁿ juuna' cha na xuee nnty'iaa nn'aⁿ na nnc'ooquie'. ¹⁷ Cha'tso na mats'aa je' na ticaliu cha'tsondye nn'aⁿ, mancjo'yo' nlacano^o'yo' jona' ndaana. Ndo' cwii cwii ñ'oom wjaañoom' na matseinaⁿya je' maxjeⁿ nncue'ntyjo' na meiⁿquiayuucheⁿ nla'noⁿ nn'aⁿ juuna'. Maxjeⁿ nncuaa tyenquiona'.

¹⁸ Jo' chii queⁿ'ya'yo' cwenta joo ñ'oommeiiⁿ na matseinaⁿya ndaa'yo'. Ee juu ts'aⁿ na mamaleiñ'oom nlo'ñomti saa ts'aⁿ na tjaa ljo' coleiñ'oom, nlu'ñ'eⁿ mandíñ'eⁿ ljo' na matseitoom na niom naquii' l'o^o.

Tquie ntyjee Jesús ñ'eⁿ tsondyena
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Tsondyee Jesús ñequio ntyjeeⁿ tquie'cañomna, saa tícandaa nnc'oontyyaa'na jom ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ. ²⁰ Ndo' seicandii ts'aⁿ jom, tso:

—Ch'eⁿ m'aaⁿ tso'ndyo' ñequio nty'iu'. Ñe'cala'neiⁿna ñ'eⁿndyu'.

²¹ T'o^o tsoom:

—Joo nn'aⁿ na cwindye ñ'oom 'naaⁿ Ty'oots'om ndo' cwila'candā juuna', naⁿñeeⁿ cwiluiindyē tsondyōya ndo' ntyjōya.

Seicheⁿ Jesús jndye ñ'eⁿ nmoⁿ ndaaluee

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Cwii xuee'ñeeⁿ tuō Jesús ts'om cwii w'aandaa ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm. Tsoom ndāāna:

—Cjaaya xndyaa' ndaaluee.

Quia jo' jnaⁿ na ts'ondaa Galilea, tō'na na 'oowity'ioo'na juuna'.
²³ Yocheⁿ na cwiwi'ty'ioo'na, tsoo Jesús. Ndo' indeii tioo jndye nnom ndaaluee'ñeeⁿ. Tiomna' ndaa ts'om w'aandaa. Waa na teincuu' na nnc'u'na' juuna'.²⁴ Ndo' ty'entyjaa'na jom, jla'nlcwina jom, jluena:

—'U Maestro, manncwjaaya.

Jndā na lcweeⁿ, seitiaaⁿ'aⁿ jndye ñequio nmoⁿ ndo' jla'cheⁿna'. S'aana' na wacheeⁿ nnom ndaaluee.²⁵ Quia jo' tsoom ndāāna:

—¿Yuu waa na ma'mōⁿna' na cwilayu'ya n'om'yo'?

Sāā joona jla'catyundyena ndo' tjaawee' n'omna. Tyoluena ndāā n'iaana:

—¿Ñeeⁿ cwiluiñe tsaⁿm'aaⁿ na matsā'ntjoom meiiⁿ jndye, meiiⁿ ndaaluee ndo' cwila'candāna' ñ'oom na matsoom?

Ts'aⁿ Gadara na ñjomndye naⁿjndii naquii' ts'om

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Jndā jo' jlui'na xndyaa' ndaaluee, ndyuaa tsjoom nn'aⁿ Gadara na waa ndyeyu ts'ondaa Galilea.²⁷ Jndā na jlui' Jesús tyuaatcwii, jndyocatjomñe cwii ts'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jom. Tsaⁿñeeⁿ jndā s'aa xuee na matseixmaaⁿ naⁿjndii naquii' ts'oom. Tacocweⁿ liaa ndo' tacoc'eeⁿ na waa w'aa. Mac'eⁿyom yuu na cwijaacanty'iuu'ndye l'oo.²⁸ Quia na nty'iaaⁿ'aⁿ Jesús, indeii seixuaⁿ s'aa jndyetia. Tcoom'm xtyeeⁿ jo n'ee Jesús. Indeiⁿ seineiiⁿ, tsoom:

—¿Ljo' nntsa' ñ'eⁿndyō, 'u Jesús, Jnda Ty'oots'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ? Mats'aaya ty'oo njom', na tilco'wi' ja.

²⁹ Tsoom ñ'oomwaa' ee jndā sā'ntjom Jesús na calui' jndyetia naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ. Teijndye xuee maleiñ'oom jndyetia juu. Tyolatyeⁿ nn'aⁿ l'uaancjo l'ōōⁿ ndo' n'eeⁿ. Sāā tyoc'ioo'ñe joona' ndo' tyowjaañ'oom jndyetia'ñeeⁿ jom yuu na tjaa nn'aⁿ c'oom.³⁰ Quia jo' tax'ee Jesús nnom, matsoom:

—¿Ljo' jndyu'?

T'ō 'ñom, tso:

—Ja jndyuya Jndye Meiⁿ.

Luaa' tsoom ee jeeⁿ jndye naⁿjndii jndā tuō naquii' ts'oom.³¹ Ndo' tyola'ty'oondye naⁿjndii'ñeeⁿ nnom Jesús na ticajñoom joona yuu na wi' nntjoomna.³² Jo' jo' tyom'aⁿ cwii tmaaⁿ calcu quii' jndāā na cwicwa'. Naⁿjndii'ñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnoom na quiaaⁿ na nnc'ooquie'na naquii' n'om calcu'ñeeⁿ. Quia jo' tquiaaⁿ na wanaaⁿ.³³ Ndo' jndā na jlui' jndyetia ñ'eⁿ naⁿjndii naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ, ty'equie'na naquii' n'om calcu. Ndo' tmaaⁿ calcu'ñeeⁿ jlei'nomyo', tei'tyu'yo' yuu na nty'a 'ndyoo ndaaluee'ñeeⁿ, mana nchjeeñena' jooyo' quii' ndaa.

³⁴ Nn'aⁿ na cwitei'x'ee calcu'ñeeⁿ, jndā na nty'iaana na luaa' tuii, jlei'nomna, tyola'neiⁿna ñ'oomwaa' naquii' tsjoom ndo' jo jndāā.³⁵ Quia jo' ty'e nn'aⁿ, ty'ecanty'iaa ljo' tuii. Tquie'cañomna Jesús ndo' jliuna ts'aⁿ na jndā jlui' naⁿjndii naquii' ts'om, wacatyeeⁿ nacañoom' Jesús. Macweⁿ

liaa ndo' jnda tco'yañ'e'na' jom. Ndo' naⁿñeeⁿ, jeeⁿ tyuena. ³⁶ Joo nn'aⁿ na jndoo' chiuu tuui na n'maⁿ ts'aⁿ na ñeseixmaⁿ naⁿjndii, jla'neiⁿ na ndaa nn'aⁿ na ty'ecanty'iaa. ³⁷ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ndyuuaa Gadara, l'ana ty'oo nnom Jesús na calueeⁿeⁿ quii'ntaaⁿ, ee joona jeeⁿ nquiaana. Jo' chii tuonnda' Jesús ts'om w'aandaa mana tjalcweeⁿeⁿ ts'ondaa Galilea. ³⁸ Juu ts'aⁿ na jnda jlui' naⁿjndii naquii' ts'om, tyoch'ee ty'oo nnom Jesús na quiaa tsaⁿñeeⁿ ñ'oom' na ññ'eⁿ ñ'eⁿñê, saā sa'ntjom Jesús na caljoo'ñê. ³⁹ Tsoom nnom:

—Cja'lcwe' na waa wa', catseineiⁿ ndaa nn'aⁿ cwanti t'maⁿ naya jnda s'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyu'.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ cha'waa quii' tsjoom na t'maⁿ naya s'aa Jesús ñ'eⁿñê.

Yuscuchjoo jnda Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Teity'ionnda' Jesús ndaaluee. Quia na jlueeⁿeⁿ w'aandaa, jndyendye nn'aⁿ to'ñoomna jom ñequio na neiiⁿ, ee cha'tsondyena mamei'ndoo'na jom. ⁴¹ Tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ na jndyu Jairo. Jom cwiluiitquieñê naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nc'ee Jesús, s'aaⁿ ty'oo na cjaa tsaⁿñeeⁿ waⁿaⁿ. ⁴² Ee m'aaⁿ jnaaⁿ na yuscu, na macandā juu. Cha'na canchoo'we chuu' yu'ñeeⁿ ndo' mañe'cue'. Yocheⁿ na njom Jesús nato na mawjaⁿ waa' tsaⁿñeeⁿ, s'aana' na jeeⁿ tyeeⁿ nacañom'm na jeeⁿ jndye nn'aⁿ.

⁴³ Ndo' quii'ntaaⁿ na m'aaⁿ cwii yuscu na jnda canchoo'we chu wii' tycu na cwicaa nioom'. Jnda seicatsoom cha'tso 'naaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwil'a nasei. Saā meiⁿcwiindyee joona tīcandā nntsein'maⁿ jom. ⁴⁴ Tjatseicandyoo'ñê jo naxeⁿ Jesús ndo' tyenquiom'm 'ndyoo liaatco na cwee Jesús. Mañoom' tjameintyjee' na cwicaa nioom'm.

⁴⁵ Quia jo' tax'e Jesús, tsoom:

—¿Ñeeⁿ juu tyenquiuu' ja?

Cha'tsondye nn'aⁿ jlue ticaliu. Ndo' tso Pedro ñequio nc'iaaⁿaⁿ:

—Ta, jndyendye nn'aⁿ jnda seicanto'na' nacañom' hasta manchjena' 'u cwil'ana, ndo' mawaxe': “¿Ñeeⁿ juu tyenquiuu' ja?”

⁴⁶ T'o Jesús, tsoom:

—M'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na wii' tyenquiuu' ja. Ee ntyjiiya na jnda teil'ue juu najndeiⁿ na matseixmaⁿya na n'maⁿ ts'aⁿ.

⁴⁷ Jnda na ljeii yuscu'ñeeⁿ na xocandā nncwanty'iuu'ñê, ñequio na cwiteiñê jndyocoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús. Ndo' ñequio na ndye cha'tsondye nn'aⁿ tjei'yuu'ñê chiuu na tyenquiom'm liaa' Jesús ndo' na mañoom' n'maaⁿ. ⁴⁸ Quia jo' tso Jesús nnoom:

—'U jndaaya, nc'e na matsei'yuy'a' ts'om' ñ'eⁿndyo jo' na jnda n'maⁿ. Cja' na meiⁿncwii ñomtiuu tanc'oom'.

⁴⁹ Ndicwaⁿ matseineiⁿ ndo' tyjee' ts'aⁿ na jnaⁿ waa' Jairo, ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om. Matso tsaⁿñeeⁿ:

—Tantseicachjuu'ti' Tam'aaⁿ ee jnda tue' nomjnda'.

⁵⁰ Jnda na jndii Jesús ñ'oomwaa', tsoom nnom Jairo:

—Tinty'ue', macandā na catseyu' ñ'eⁿndyo, quia jo' nn'maⁿ nomjnda'.

⁵¹ Ndo' jnda na tueⁿeⁿ na waa w'aa, meiⁿcwii ts'aⁿ tñquiaaⁿ na nnc-jaaquee' ñ'eⁿñê, macandā Pedro ñequio Juan ñequio Jacobo, ndo' tso-tye yuscuchjoo ñ'eⁿ tsondyee. ⁵² Cha'tso nn'aⁿ jndeiⁿ cwila'xuaana, cwityueena cantyja 'naaⁿ ts'oochjoo. Saā matso Jesús ndaana:

—Tantyuue'yo' ee tyooweeⁿeⁿ, cwe' watsom.

⁵³ Saa joona, cwe' tyoncona Jesús ee manquiuyana na jnda tue' tsaⁿñeeⁿ. ⁵⁴ Quia jo' t'ueeⁿ ts'o, seineiⁿ jndeiⁿ, tsoom:

—Yuscuchjoo, quicantyja'.

⁵⁵ Mantyja tando'nnda' ndo' mañoom' teicantyja. Saⁿtjom Jesús na quiana na nlcwa' yuscuchjoo'ñeeⁿ. ⁵⁶ Nn'aⁿ na nda tsaⁿñeeⁿ t'omna na jeeⁿ t'maⁿ tjawee' n'omna, saa Jesús saⁿtjoom na ticaluena nnom meiⁿcwii ts'aⁿ chiuu tuii.

9

Majñom Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Quia jnda seitjom Jesús canchoo'we nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'eⁿñê, tquiaaⁿ na cala'xmaⁿna najneiⁿ cha nnda^a nntjeii'na naⁿjndii, ndo' na nnda^a nla'n'maⁿna nn'aⁿ wii. ² Jñoom joona na c'oonquiana ñ'oom cantyja na matsaⁿtjom Ty'o^ots'om ndo' na nla'n'maⁿna nn'aⁿwii.

³ Tsoom nda^ana:

—Meiⁿcwiiⁿ tjaa ljo' catsaañ'om'yo' na nleil'uee'ndyo' nato, meiⁿ ts'ooml'eii, meiⁿ 'naⁿ na cwicañjom s'om, meiⁿ nantquie, meiⁿ tsjo'ñjeeⁿ, mandaⁿ liaa na cwee'yo'. ⁴ Meiⁿnquia w'aa yuu na nntsquie'yo', jo' caljoo'ndyo'. Ndo' majo' nlui'yo' na nntsa'tsa'ti'yo'. ⁵ Meiⁿnquia tsjoom na tiñ'cato'ñoom nn'aⁿ 'o, quia na cwicalui'yo' tsjoom'ñeeⁿ, calaquia'yo' ts'oⁿjnda^a na chuu' nc'ee'yo'. Luua' nl'a'yo' cha calui'yuu' nacjoo naⁿñeeⁿ na t'icato'ñoomna ñ'oom' Ty'o^ots'om.

⁶ Quia jo' jlui'na, ty'ena cha'tso njoom nch'u, tyoñe'quiana ñ'oom chiuu na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ ndo' tyola'n'maⁿna nn'aⁿ wii.

Tileicatsei'noⁿ Herodes cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jndii Herodes, ts'aⁿ na m'aaⁿ gobiernom, cha'tso na tyoch'ee Jesús. T'maⁿ seiñ'eeⁿna' jom na tyolue nt'om nn'aⁿ na Juan jnda wando'nnda'.

⁸ Nt'om tyolue na Elías jnda teitquioo'ñennda'. Ndo' nt'om tyolue na jnda wando'nnda' cwii profeta na teiyo tyoñequia ñ'oom' Ty'o^ots'om. ⁹ Saa tso Herodes:

—Nnc^o saⁿtjom na catyjena xtyo' Juan. Quia jo' ¿'ñeeⁿ luua' na teijndye ñ'oom mandii cantyja 'naaⁿ?

Ndo' tyojoo' ts'oom na nnty'iaaⁿaⁿ juu.

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ naⁿnom

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jnda na lcwee'nnda' nn'aⁿ na canchoo'we ts'iaaⁿ na jñom Jesús joona, jla'candiina jom cha'tso na jnda l'ana. Quia jo' tjachom joona, ty'ena cwii ntyja jo jnda^a ndyoo' tsjoom Betsaida. ¹¹ Quia na jliu nn'aⁿ na ljo', ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. To'ñoom joona ndo' tyotseineiⁿ nda^ana cantyja na matsaⁿtjom Ty'o^ots'om. Ndo' sein'maaⁿ nn'aⁿ wii.

¹² Jnda na jaamaaⁿ, ty'entyjaa' nn'aⁿ na canchoo'wendye jom. Jluena:

—Cajñom' nn'aⁿ na c'oona njoom nch'u oo jo ranchoo nn'aⁿ nmeiⁿ ndiocheⁿ na nl'ueena yuu nlquiena ndo' cha nliuna na nlcwa'na, ee ñjaaⁿ tjaa chiuuya, tjaa ljo' quiom.

¹³ Saa matsoom nda^ana:

—'O quia'yo' na nlcwa'na.

T'o^o naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—Macandá ñe'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa cwileiñ'oqnyá. ¿Ljo'ti nntso luaa'? Macandato xeⁿ tsaalajndaayá nantquie na nlcwa' cha'tsondye na^m'aⁿ.

¹⁴ Ndo' naⁿñeeⁿ na cwe' tomti naⁿnom, cha'na 'om meiⁿndyena. Quia jo' tsoom ndaa nn'aⁿ canchoo'we:

—Candu'yo' ndaa na^m'aⁿ na cwindyuaandyena xjeⁿ ntmaaⁿ na wen'aaⁿ wen'aaⁿ nchoo' qui na cwii cwii tmaaⁿ.

¹⁵ Ndo' l'ana na ljo', teindyuaandyé cha'tsondye nn'aⁿ. ¹⁶ Jnda jo' to'ñoom 'om taⁿ tyoo' ñequio we catscaa'ñeeⁿ. Jlundaañê cañoom'luee, tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oqts'om. Jnda chii tyjeeⁿ joona', tquiaaⁿ ndaa nn'aⁿ na t'maaⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ na cat'oom naⁿñeeⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na jndyendye. ¹⁷ Cha'tsondye naⁿñeeⁿ tcwa' tjacjoona. Ndo' 'ndiicheⁿna' na t'icandyue lcwa'na. Quia na jnda jla'tjomna jo', too' canchoo'we tsquiee.

Macwji'yuu'ñe Pedro na Jesús cwiluiñê Cristo

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Cwii xuee'ñeeⁿ m'aaⁿndyō Jesús cwii ntyja na matseineiiⁿ nnom Ty'oqts'om. Mañ'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Ñeeⁿ juu cwilue nn'aⁿ na cwiluiindyō?

¹⁹ Joona t'oqna nnoom:

—Nt'om nn'aⁿ cwilue 'u Juan, ts'aⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue 'u Elías. Ndo' nt'omcheⁿ cwilue na 'u cwii profeta na tyoñequia ñ'oom' Ty'oqts'om tandyo xuee na jnda wando'nnda'.

²⁰ Ndo' tsoom ndaana:

—Ndo' 'o je', ¿ñeeⁿ juu cwindu'yo' na cwiluiindyō?

T'o Pedro, tsoom:

—'U cwiluiindyu' nquii Cristo na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oqts'om.

Matseicandii Jesús na nncueeⁿ'eⁿ

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Quia jo' saⁿntjoomtyeeⁿ na meiⁿcwii ts'aⁿ ticaluena nnom na ljo'.

²² Matsoom:

—Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maxjeⁿ tseixmaⁿya na jndye nawil' catjōⁿ. Nn'aⁿ na cwiluiitquiendye, ñequio ntyee na cwiluiitquiendye, ñequio nn'aⁿ na cwit'moqⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés nnc'omna na ticuee' n'omna ja. Nla'cuee'na ja, saⁿ xuee jnda ndyee nncwa'ndo'xcō.

²³ Jndanquia tsoom ndaa cha'tsondyena:

—Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'om na nncw'aa'ñe ja, cwji'ñê cantyja na matseitiuu nqueⁿ. Caljoya ts'oom nawil' na matjoom ticwii xuee, ndo' candyontyjoqⁿ cantyja na mats'aa, meiiⁿ quio jo' cueeⁿ'eⁿ. ²⁴ Ee meiⁿnquia ts'aⁿ na mañequiaañe na catjom ljo' na nntjom nc'e na m'aaⁿ cantyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nluu'n'maaⁿñê. Saⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mal'uee'ñe cheⁿnquii chiuu nluu'n'maaⁿñê, majo'to jo' nntsuuñe. ²⁵ Quia jo' yuu waa je' na mateijndeina' ts'aⁿ meiiⁿ cha'waa tsjoomnancue cuaana' na 'naaⁿ'aⁿ xeⁿ nntsuu añmaaⁿ'aⁿ ndo' matseityuii'ñe cheⁿnqueⁿ. ²⁶ Ndo' meiⁿquia ts'aⁿ na m'aaⁿ na jnaaⁿ cantyja 'naⁿya ñequio ñ'oom naya 'naⁿya, ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nc'oqⁿya na jnaaⁿ'a tsaⁿñeeⁿ quia ndyooⁿnda'a na matseit'maaⁿñena' ja, ñequio na matseit'maaⁿñena' Tsotyā ndo' ñequio ángeles na lju'ndye. ²⁷ Saⁿ

mayuu'cheⁿ, nndye'yo' nntsjoog, nt'om nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ xocwjena hasta xeⁿ jnda nty'iaandaana cantyja na matsa'ntjom Ty'oqots'om.

Seichuii'na' Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jndaⁿ cha'na ñeeⁿ xueendyo na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ, tjawaaⁿ cwii ta na nntseineiⁿ nnom Ty'oqots'om. Tjañ'oom Pedro ñequio Juan ñ'eⁿ Jacobo. ²⁹ Ndo' yocheⁿ na matseineiⁿ nnom Ty'oqots'om, seichuii'na' nnoom. Ndo' s'aanaⁿ na jeeⁿcheⁿ ndya' canchii' liaⁿaⁿ, jnda'jom maco'na' lui'. ³⁰ Ndo' teitquioo'ndye we naⁿnom na cwila'neiⁿ ñ'eⁿñê, Moisés ñ'eⁿ Elías jo'. ³¹ Seixueeñaⁿ ndiocheⁿ nacañoomna, ndo' jla'neiⁿna ñ'eⁿñê cantyja na nla'cuee' nn'aⁿ jom quia na nncjaⁿ Jerusalén. ³² Ndo' Pedro, jeeⁿ seijaa'ñe tsa'ntsjom nacjoom'm ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê saⁿ jndaⁿ l'ana na tîcandana. Jo' chii nty'iaana nacaxuee na matseixmaⁿ Jesús ndo' nty'iaa ndaana we naⁿnom'ñeeⁿ na teitquioo'ndye ñ'eⁿñê. ³³ Juu xjeⁿ na cwit'oⁿndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ Jesús, tso Pedro nnoom:

—Ta, jeeⁿ ya na m'aaⁿya ñjaaⁿ. Cwa nl'aayâ ndyee xquie'ncwaⁿ, cwii cwenta' 'u, cwii cwentaa' Moisés ndo' cwii cwentaa' Elías.

Saⁿ ticatsei'noⁿ Pedro ljo' na tsoom. ³⁴ Yocheⁿ na matseineiⁿ na ljo', jndyocue cwii nchquiu na seicata'na' joona. Ndo' jeeⁿ nioom tyuena na tjaa'ñena' joona naquii' nchquiu'ñeeⁿ. ³⁵ Ndo' teic'uaa jndyee' Ty'oqots'om naquii' nchquiu'ñeeⁿ, matso:

—Luaañe Jndaaya na jeeⁿ candya' ts'oⁿya. Candye'yo' ñ'oom 'ñom.

³⁶ Jndaⁿ na teicheⁿ na seineiⁿ Ty'oqots'om, jliuna ñenquii Jesús cwii m'aaⁿ. Ndo' xuee na cwityom'aⁿtina, meiⁿcwii ts'aⁿ tîcaluena nnom chiuu waa na nty'iaana.

Sein'maⁿ Jesús tyochjoo

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Cwiicheⁿ xuee quia na jnda tquiocuena sjo'ñeeⁿ, tjacatjomñe cwii tmaaⁿ t'maⁿ nn'aⁿ joona. ³⁸ Naquii' tmaaⁿñeeⁿ seixuaa cwii ts'aⁿ, tso:

—Ta, mats'aaya ty'oo njom' na canty'ia' ljo' matjom ti'jndaaya, ee ñenqueⁿ tuiiñê. ³⁹ Luaa matjoom, mat'uii jndyetia jom, ndo' mach'ee na jndei matseixuaⁿ. Cwiteiñê ndo' cwicalui' chom' 'ñom. Nc'uaa' ma'ndii jom xeⁿ jnda seity'uiiñe jom. ⁴⁰ Ndo' jnda seity'oondyo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyu' na catjeii'na jndyetia saⁿ tîcandaⁿ l'ana.

⁴¹ T'o Jesús, matsoom:

—'O nn'aⁿ na tiñe'cala'yu'yo' ndo' quie' n'om'yo', hasta cwanti yo na macaⁿna' na c'oⁿya ñ'eⁿndyo' ndo' na matseiquii ts'oⁿya quiondyo'.

Jnda jo' tsoom nnom tsoty tyochjoo'ñeeⁿ:

—Candyo'ñ'oom' ti'jnda' ñjaaⁿ.

⁴² Ndo' yocheⁿ na mandyotseicandyoo'ñe tyochjoo, seiquioo tsaⁿjndii jom ndo' s'aa na jndei tyoteiñê. Saⁿ seitia' Jesús tsaⁿjndii. Sein'maaⁿ tyochjoo jnda chii tquiaaⁿ juu nnom tsoty. ⁴³ Cha'tso nn'aⁿ na nty'iaa na luaa', jeeⁿ tjawee' n'omna cantyja na t'maⁿ najndei na matseixmaⁿ Ty'oqots'om.

Matseicandiinna' Jesús na nncueeⁿeⁿ

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndo' ncuee'ñeeⁿ jndyendye nn'aⁿ jeeⁿ tyojaawee' n'omna cha'tso na tyoch'ee Jesús. Ndo' seineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaaⁿ. ⁴⁴ Tsoom:

—Quiandyo' na cjo ñ'oommeiiⁿ n'om lua'qui'yo'. Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee maxjeⁿ ññequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ.

⁴⁵ Saa jooa ticala'noⁿ na ñ'oommeiⁿ ee seicu'na na nliuna jooa'. Ndo' nquiiana na nnta'x'eena 'ñom chiuu ma'moⁿna'.

¿Ñeeⁿ t'maⁿti cwiluiñe?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Joo nn'aⁿ canchoo'we tyola'ñ'eeⁿ ndyueena 'ñeeⁿ cwii jooa nnc'oom na t'maⁿti nntseixmaⁿ. ⁴⁷ Jnda na sei'noⁿ Jesús chiuu waa na m'aaⁿ n'omna, quia jo' to'ñoom cwii yucachjoo, tqueeⁿ juu nacañom'm. ⁴⁸ Tsoom ndaana:

—Mei'nquia ts'aⁿ na maco'ñom yucachjoom'aaⁿ nc'e xueya, ja maco'ñom tsaⁿñeeⁿ, ndo' mei'nquia ts'aⁿ na maco'ñom ja, mati maco'ñom tsaⁿñeeⁿ nguii na jñom ja. Nc'e na luaa', ts'aⁿ na cjeti cwiluiñe quii'ntaaⁿyo', tsaⁿñeeⁿ cwiluii'tmaⁿñetyeeⁿ.

Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'na'ya

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Quia jo' t'o Juan, tsoom:

—Ta, nty'iaayâ cwii ts'aⁿ na macwji' na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ ñequio xue'. Ndo' l'uuyâ nnoom ticwanaaⁿ ee nchii ñ'eⁿ jaa matseijomñê.

⁵⁰ Saa Jesús tsoom nnom:

—Tindu'yo' na ticwanaaⁿ ee juu ts'aⁿ na tic'oom nacjooya, maxjeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyo jaa.

Matseitia' Jesús Jacobo ñ'eⁿ Juan

⁵¹ Quia na jnda jaawe'ntyjo xjeⁿ na nnc'o'ñom Ty'oqots'om jom cañoom'luee, quia jo' ñe'cwii seijndaa'ñê na wjaⁿ Jerusalén. ⁵² Ndo' jñomjñeeⁿ nn'aⁿ na c'oo cwii tsjoom chjoo, tsjoom nn'aⁿ samaritanos. Ty'e naⁿñeeⁿ na nla'jndaa'ndyena cantyja na nncuee'cañoom ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. ⁵³ Saa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tical'ue n'omna na nljoo'ñê tsjoomna ee jla'noⁿna na Jerusalén wjaⁿ. ⁵⁴ Quia jo' we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, Jacobo ñ'eⁿ Juan, quia na nty'iaana na luaa', jluea:

—Aa ndi' Ta, ¿aa nncwancue' na nl'aayâ cha'na s'aa Elías? Nntaa'yâ na quioo chom na nnaⁿ cañoom'luee nacjoo na'm'aⁿ cha nntseicwjeena' jooa.

⁵⁵ Saa jom taqueeⁿ, seitiaaⁿan jooa, tsoom:

—'O ticala'noⁿyo' ljo' cwii nnom cwilaxmaⁿyo'. ⁵⁶ Ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee tícandyōō na nncwjiia na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ja jindyōō na nncwji'n'maaⁿndyo jooa.

Mana ty'ety'etina cwiicheⁿ tsjoom chjoo.

Nn'aⁿ na ñe'calajomndyena ñ'eⁿ Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Yocheⁿ na ñjomndyena nato, tso cwii ts'aⁿ nnoom:

—Ta, ja nntseijomndyo ñ'eⁿndyu' mei'nyuucheⁿ na wja'.

⁵⁸ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Candye majndaa' lue'l'aayo', ndo' cantsaa majndaa' cantquiaayo', saa ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, meiⁿ yuu na nncwajndya, tijndaa'.

⁵⁹ Ndo' tsoom nnom cwiicheⁿ ts'aⁿ:

—Candyotseijomndyu' ñ'eⁿndyo.

Saa tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Jeeⁿ sa 'u Ta, quiaa' na wanaaⁿ na caty'iuindyaa tsotyā, quia jo' yuu' je', nñ'aⁿya ñ'eⁿndyu'.

⁶⁰ Ndo' tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Ca'ndii' nmeiⁿ!. M'aⁿ nt'om nn'aⁿ na ticata'ndo' cantyja 'naⁿya, la'xmaⁿna cha'cwijom l'oo. Joonā caty'iuundye ntyjeena. Saa 'u cja'quiaa' ñ'oom cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om ndaa cha'tso nn'aⁿ.

⁶¹ Tso cwiicheⁿ ts'aⁿ nnoom:

—Ta, nntseijomndyo ñ'eⁿndyu', saa quiaa' ñ'om' na jocwaⁿjndyaa nn'aⁿ w'aya na majo.

⁶² T'o Jesús nnom, matsoom:

—Meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na mato' na matseijomñe ñ'eⁿndyo, aa tixcwee' ts'om, ñenquii'cheⁿ ñjom ts'om cantyja na jnda 'ndii, matseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na mat'uii ts'oomsnda saa mawaqueⁿxeⁿ!, tsaⁿñeeⁿ ticatsona' na nncjaaquieeⁿñe cantyja na matsa'ntjom Ty'o^ots'om.

10

Majñom Jesús ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' we nn'aⁿ

¹ Jnda teinom nmeiⁿ!, tjeii'ñe Jesús nt'omcheⁿ nn'aⁿ, ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' wendyena. Jñoom we we, we wendyena na c'oojndyena ticwii tsjoom ndo' ticwii joo yuu na quia nncjaa nqueⁿ. ² Tsoom ndaana:

—Jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tyoondye ñ'oom naya. Matseijomna' naⁿñeeⁿ cha'cwijom lqueeⁿ na jnda tmaⁿ. Saa naⁿntjom na nntyje lqueeⁿ, meiⁿchjoo tijndye. Cwe' jo' cataⁿ'yo' nnom Ta Ty'o^ots'om na cajñomtyeeⁿ nt'omcheⁿ naⁿntjom na nntei'jndeiⁿ 'o na nntjei'yuu'ndyo' ñ'oom naya ndaa naⁿñeeⁿ.

³ Ndo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Catsa'yo'. Queⁿ'yo' cwenta, majñooⁿya 'o quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye. Matseijomna' 'o cha'cwijom canmaⁿ na m'aⁿ quii'ntaaⁿ lobo. ⁴ Tintsaañ'om'yo' 'naⁿ na cwicañjom s'om, meiⁿ chetsja', meiⁿ lcoom. Ndo' nchii na nla'chjuundyo' na nlaneiⁿ'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ nato. ⁵ Meiⁿnquia w'aa na nntsquie'yo', candu'jndyee'yo' ndaa nn'aⁿ w'aa'ñeeⁿ: “Quiaa Ty'o^ots'om na ya m'aⁿ'yo' ñ'eⁿ ntyjee'yo'.” ⁶ Ndo' nn'aⁿ w'aa'ñeeⁿ xeⁿ cwila'xmaⁿ na cato'ñoom naya'ñeeⁿ, quia jo' caljona' quiondyena, saa xeⁿ na ticala'xmaⁿna na nnto'ñoomna juuna', quia jo' calcwe'nnda'na' ñ'eⁿndyo'. ⁷ Ndo' w'aa yuu na nntsquie'yo', jo' caljoo'ndyo'. Nchii cwe' cwii ndo' cwii w'aa nnc'om'yo'. Cwa'yo' ndo' cwe'yo' nantquie na ñe'quiāna ndaa'yo'. Ee tsaⁿntjom maxjeⁿ tseixmaaⁿ na co'ñoom na mawantjoom. ⁸ Meiⁿnquia tsjoom na nntsquie'yo' ndo' nnto'ñoomna 'o, cwa'yo' meiⁿnquia nantquie na ñe'quiāna ndaa'yo'. ⁹ Calan'maⁿ'yo' nn'aⁿwii na m'aⁿ jo' jo' ndo' candu'yo' ndaana: “O nn'aⁿ, juu na matsa'ntjom Ty'o^ots'om nn'aⁿ, matseindyoo'ñena' jo ndaa'yo'.” ¹⁰ Saa meiⁿnquia tsjoom na nntsquie'yo' na tiñe'cala'ljo nn'aⁿ 'o, calui'yo' ts'om nataa ndo' candu'yo': ¹¹ “Cwilaquiaayā ts'o jndaā na niom tsjom'yo' na chuu' nc'aa'á. Nmeiiⁿ cwil'aayā na cwit'mooⁿyā na 'o tiñe'cato'ñoom'yo' ñ'oom' Ty'o^ots'om. Saa cala'noⁿ'yo' juu na matsa'ntjoom nn'aⁿ matseicandyoo'ñena' na m'aⁿ'yo'.”

¹² Quia jo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Nndye'yo' nntsjoꝝ quia na nncue'ntyjo xuee na nncu'xeⁿ Ty'oꝝts'om nn'aⁿ, nlco'wi'tina' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, nchiiti nn'aⁿ tsjoom Sodoma.

Njoom na m'aⁿ nn'aⁿ na tiñe'la'canda
(Mt. 11:20-24)

¹³ 'Wi' nntjom'yo' 'o nn'aⁿ tsjoom Corazín. Mati 'o nn'aⁿ tsjoom Bet-saida, ee xeⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Sidón ñ'eⁿ Tiro t'mooⁿya juu najndeii na matseixmaⁿya cha'xjeⁿ t'mooⁿya ndaaⁿ 'o, tyuaa' jla'candaⁿndye naⁿñeeⁿ na teindyuaandyena na tcwee'na liaa na taꝝ ndo' tioona ts-jaa' nqueⁿna na cwit'mooⁿna na cwilcwe' n'omna. ¹⁴ Cwe' jo', xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ, t'maⁿti nlco'wi'na' 'o nchiiti nn'aⁿ tsjoom Tiro ñ'eⁿ Sidón. ¹⁵ 'O nn'aⁿ tsjoom Capernaum, ¿aa ndya' cwilatuu'yo' na cañoom'lueecheⁿ nntseiwendyena' 'o, cwe' ee na jndye ts'iaaⁿ s'aaya quii'ntaaⁿyo'? Maxjeⁿ nntiom Ty'oꝝts'om 'o yuu na njoomticheⁿ na maco'wi'na' nn'aⁿ.

¹⁶ 'Ts'aⁿ na mandii ñ'oom na cwiñe'quia'yo', mañ'oomya jo' mañeeⁿ. Saaⁿ 'ñeeⁿ na nts'oꝝ 'o, maja mach'ee tsaⁿñeeⁿ na nts'oꝝⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ na nts'oꝝ ja, nquii na jñom ja mach'ee tsaⁿñeeⁿ na nts'oꝝⁿ.

Na lcwee' ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' we nn'aⁿ

¹⁷ Quia na jndaⁿ tquienda' ndyeen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' we naⁿñeeⁿ na jñom Jesús, ñequio na neiiⁿna jluena:

—Ta, hasta naⁿjndii tuee'ndyecje ndaꝝyâ ñequio xue'.

¹⁸ Tso Jesús ndaꝝana:

—Ntyjiiya na jndaⁿ tyuui' najndeii na ñeseixmaⁿ Satanás. Ñejomto tiooñê cha'cwijom tioo chom tsuee. ¹⁹ Ja jndaⁿ tquiaya najnda'yo', cha meiiⁿ candyue'yo' canduu ñ'eⁿ caljo, meiⁿchjoo tjaa ljo' nntjom'yo'. Ndo' nnaⁿndyo' ñequio cha'tso najndeii na matseixmaⁿ Satanás na m'aaⁿ nacjo'yo'. Meiⁿcwii nmeiⁿ xocal'a nataⁿ 'o. ²⁰ Saaⁿ tinc'om'yo' na neiⁿyo' cwe' cantyja na cwituee'ndyecje naⁿjndii ndaaⁿyo'. C'om'yo' na neiⁿyo' nc'e na jndaⁿ teiljeii ncue'yo' cañoom'luee.

Jesús ma'mooⁿ na neiiⁿeⁿ
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Mañejuuti xjeⁿñeeⁿ, tioo na neiiⁿ Jesús nc'e Espíritu Santo. Toꝝⁿoꝝⁿ na matseineiⁿ nnom Ty'oꝝts'om, tsoom:

—Matseit'maaⁿndyoⁿ 'u Tsotyaya na cwiluiindyⁿ na matsaⁿntjom' cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue. Ee jndaⁿ tany'iuu'ndyu' ñ'oommeiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwe' jndo'to n'om ñequio nn'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ cwila'noⁿ. Ndo' jndaⁿ seicanooⁿ jooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cje cwil'a. Mayuu' Ta, ee luaa' waa na tjawee' ts'om'.

²² Jndaⁿ jo' seineiⁿnnda' Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye, tsoom:

—Nquii Tsotyaya Ty'oꝝts'om cha'tso nnom jndaⁿ tioom l'oꝝya. Tjaa 'ñeeⁿ matsei'noⁿ chiuu tseixmaⁿya na cwiluiindyⁿ Jnaaⁿ, macandaⁿ nqueⁿ ntyjeeⁿ. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ matsei'noⁿ chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, macandaⁿ ja na cwiluiindyⁿ Jnaaⁿ mantyjiiya. Ndo' mati meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na l'ue ts'oꝝⁿ na nntsei'noⁿ chiuu tseixmaⁿ Tsotyaya, mañequia na nntsei'noⁿ.

²³ Quia jo' taqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom ndaꝝana na ñenquieena:

—Jeeⁿ neiiⁿ nn'aⁿ na cwinty'iaandaa ts'iaaⁿ na cwinty'ia'yo' na mats'aaya. ²⁴ Candye'yo' nntsjoō, jndye profetas ñequio reyes na tyotsa'ntjom, jeeⁿ tyocantyyaa' n'omna na nnty'iaandaaⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ na cwinty'ia' 'o na mats'aa ndo' na nndyena ñ'oom na cwindye' 'o na mañenquia, saa' t'icantyyaana meiⁿ t'icandyena.

Naya na s'aa ts'aⁿ samaritano

²⁵ Teintyjee' cwii ts'aⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Tax'ee nnom Jesús na cwe' ñe'canty'iaa' chiuu nnts'aaⁿ. Matso:

—Ta, ¿cwaaⁿ na tseixmaⁿya na cats'aa cha na ndaya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

²⁶ T'ō Jesús nnom, tsoom:

—¿Chiuu t'maⁿ ljeii na mawaa? ¿Chiuu matsei'noⁿ na matsei'naⁿ juuna'?

²⁷ T'ō tsaⁿñeeⁿ, matso:

—Ljeii'ñeeⁿ luaa matsa'ntjomna': “C'oom' na candya' ts'om' Ta Ty'oots'om cwenta' ñequio na xcwee'ya ts'om', ñequio cha'waa na jnda ntyji', ñequio cha'waa na jndu' ndo' ñequio cha'waa na jndō'ya ts'om'.” Ndo' mati matsona': “C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xjeⁿ na jnda ntyji' ñequio nncu'.”

²⁸ Quia jo' tso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na t'ō'. Catseicandā' nmeiⁿ, quia jo' nnda' na nncwando'.

²⁹ Saa' tsaⁿñeeⁿ na ñe'cwji'yañe cheⁿnqueⁿ tax'eennaaⁿ'aⁿ 'ndyoo Jesús, tsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu cwiluiñe x'iaya?

³⁰ T'ō Jesús, tsoom:

—Ndi', t'oom cwii tsaⁿs'a. Jnaaⁿ Jerusalén na wjaacueeⁿ tsjoom Jericó ndo' tioondye naⁿcanty'ue cjoom'm. Tjeii'na 'naaⁿ'aⁿ, jla'quiee'ndyena jom, 'ndyena jom na majaaweⁿ'eⁿ. ³¹ Ndo' seijomna' na wjaacue cwii tyeⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos juu nato'ñeeⁿ. Ndo' quia na ljeiiⁿ juu ts'aⁿ na tquiee'ñe, tjanquiaañe, chii teinoom'm. ³² Majo'ti s'aa cwii ts'aⁿ levita. Jnda na mawjaawiñoom'm jo' jo' ndo' ljeiiⁿ juu, majo'ti tjanquiaañe chii teinoom'm. ³³ Saa' cwii ts'aⁿ ndyuaa Samaria na wjaa nato'ñeeⁿ, quia na tjawiñoom'm tsaⁿñeeⁿ ndo' na nty'iaaⁿ'aⁿ juu tioo na jeeⁿ wi' ts'oom. ³⁴ Tjantyyaaⁿ'aⁿ juu. Tioom seitye ñ'eⁿ winom yuu na tquiee'ñe, jnda chii seityeeⁿ liaa. Jnda jo' tei'caljoom juu quioo' na ñeljoom. Tjañ'oom juu w'aa na cwe' cwiquieya nn'aⁿ. Jo' jo' teix'eeⁿ juu. ³⁵ Cwiicheⁿ xuee quia na mawjaⁿ, tjeiiⁿ'eⁿ we tsjo'ñjeeⁿ s'om denarios, tquiaaⁿ joona' nnom ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ. Tsoom nnom: “Cateix'ee' jom ndo' xeⁿ nlcaⁿtina' s'om, quia nndyolcwa'la, ntseicandaaⁿ'ndyo.” ³⁶ Quia jo' tax'ee Jesús 'ndyoo tsaⁿ na matsei'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, tsoom: “¿Chiuu matsei'tiuu', 'ñeeⁿ cwii na ndyeendye naⁿñeeⁿ cwiluiñe x'iaa' ts'aⁿ na tioondye naⁿcanty'ue nacjoo'?”

³⁷ T'ō tsaⁿñeeⁿ, matso:

—Juu ts'aⁿ na ty'oom na wi' ts'om ñ'eⁿñê cwiluiñe x'iaaⁿ'aⁿ.

Ndo' tso Jesús nnom:

—Cja', ndo' majo'ti catsa'.

Tja Jesús na m'aaⁿ Marta ñ'eⁿ María

³⁸ Tjatjati Jesús ñequio nn'aⁿ na nty'oo ñ'eⁿñê. Tquiena cwii tsjoom chjoo. Ndo' cwii yuscu na jndyu Marta, seiljo joona waa'. ³⁹ M'aaⁿ

tyjee tsaⁿñeeⁿ na jndyu María, juu tjacjoo cwii ntyjaa' Jesús na mandii ñ'oom na matseineiiⁿ. ⁴⁰ Saa Marta, tileicalui'ñê na jeeⁿ matsein'oom'ñê. Tjantyyaaⁿaⁿ Jesús, tsoom nnom:

—Ta, ¿aa mando' na ñencõ ma'ndii nomtyjõ na catsei'n'õõⁿndyo? Catsu' nnoom na cateijneiⁿ ja.

⁴¹ T'õ Jesús, tsoom nnom:

—U leii, Marta, t'maⁿ matseiñ'eeⁿna' 'u na jndye ñ'omtiuu m'aaⁿ. ⁴² Saa ñecwii waa na macaⁿna', ndo' nomty'iu' María jnda tjeii'ñê cwii na yati cwentaaⁿaⁿ, na mañeeⁿ ñ'oom naya. Ndo' tjaa 'ñeeⁿ nncwji' na matseixmaaⁿ juuna'.

11

Ma'mõⁿ Jesús chiuu nlanaaⁿya nnom Ty'õõts'om
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Tyom'aaⁿ Jesús cwii joo na matseineiiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Quia na jnda jnda seineiiⁿ, cwiindye joo nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tso nnoom:

—Ta, ca'mõⁿ ndaa^{yâ} chiuu nlanaaⁿyâ nnom Ty'õõts'om, cha'xjeⁿ na t'mõⁿ Juan ndaaⁿ nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'eⁿñê.

² Tsoom ndaana:

—Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'õõts'om, candu'yo':

Tsotyaa^{yâ} na m'aaⁿ cañoom'luee

ñequi'cheⁿ catseit'maaⁿñena' xue'.

Candy cautyja na matsaⁿntjom' naquii' n'õõⁿyâ.

Caluii cautyja na 'u l'ue ts'om' nnom tsjoomnancue cha'xjeⁿ na cwiluii cañoom'luee.

³ Quiaa' na nlcwaaⁿâ ticwii xuee.

⁴ Ndo' catseit'maⁿ ts'om' jâ jnaaⁿyâ,

ee mati cwila't'maⁿ n'õõⁿyâ cha'tso nn'aⁿ na cwila'tjoõndye ndaa^{yâ}.

Cateijndei' na tincjaachuuñena' jâ na nl'aayâ yuu na ticatsaⁿntjomna'.

Ndo' catseicandyaandyu' jâ l'õ juu natia.

⁵ Mati tsoom ndaana:

—Cal'uuya xeⁿ cwiindyo' 'o ya ñ'oom ñequio cwii ts'aⁿ, ndo' xcwe tsjom nncja' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ na nntsu' nnoom: “Aa ndi', cateijndei'ya' ndyee taⁿ tyoo' ja. ⁶ Ee je'ndyo tyjee' cwii ts'aⁿ na ya ñ'oom ja ñ'eⁿñê w'aya na cwe' mawinomyaaⁿ, tquia quia wjaatyeeⁿcheⁿ. Ndo' ja tjaa'naⁿ ljo' ya na nlcwaaⁿaⁿ.” ⁷ Quia jo' naquii' w'aacheⁿ nnc'õõⁿ, nntsoom:

“Jeeⁿ sa 'u, tañe'quicautyja, ee jnda seicu'tyaⁿ 'ndyoots'a, ndo' jnda mawaya cjoo' jnduu. Mati ntseindaaya jnda jndana. Jo' chii xondaⁿ na nnteijndei na macõⁿ.” ⁸ Candye'yo' nntsjoo, meii' na ts'aⁿ na ya ñ'oom 'u ñ'eⁿñê, xoquintyyaaⁿ na nnteijneiⁿ 'u. Cwe' ee na jndei' 'ndyo',

jo' na nnquicautyjatoom na ñnequiaaⁿ cha'tso na macaⁿna' 'u. ⁹ Jo' chii ja matsjoo ndaaⁿyo': Cataⁿyo' nnom Ty'õõts'om quia jo' ñnequiaaⁿ.

Cjoo'ya n'om'yo' na cal'uee'ndyo' chiuu ya jo nnoom, quia jo' nliu'yo'. Macwe' na ca'maⁿyo' ndo' nnaaⁿ cha'cwijom cwii 'ndyoots'a jo ndaaⁿyo'.

¹⁰ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na waa na macaⁿ nnom Ty'õõts'om, maxjeⁿ nlo'ñom. Ndo' ts'aⁿ na mal'ue, maxjeⁿ nljeii. Ndo' ts'aⁿ na ma'maⁿ, maxjeⁿ nnaaⁿ jo nnom.

¹¹ Aa ndya' m'aaⁿ cwiindyo' 'o xeⁿ nlcaⁿ jnda' tyoo' njom', ¿aa cwe' tsjo' ñnequiaa'yu' nnoom? Oo xeⁿ nlcaaⁿ catscaa njom', ¿aa catsuu ñnequiaa' nnoom?

¹² Oo xeⁿ nlcaaⁿ tsei'caxti njom', ¿aa ñnequiaa'yu' catsjo nnoom?

13 Jo' chii xeⁿ na 'o na tia nn'aⁿndyo' nquiu'yo' na nñequia'yo' 'naⁿ na ya ndaa nda'yo', majndeitiicheⁿ nquii Tsoty'e'yo' na m'aaⁿ cañoom'luee nñequiaaⁿ Espiritu Santo naquii' n'om nn'aⁿ na cwitaⁿ juu nnoom.

Cwilueyoona na Jesús tsa'jndiitquiee matseixmaaⁿ
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 Tjei' Jesús tsa'jndii naquii' ts'om ts'aⁿ na tileicatseineiⁿ. Jnda na jlui' tsa'jndii, quia jo' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ, ya seineiiⁿ. Ndo' jeeⁿ tjawee' n'om nn'aⁿ. 15 Saa cwantindyee joona tyoluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ macwjeeⁿeⁿ na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ cwe' nc'e na matseixmaaⁿ najndei tsa'jndiitquiee Beelzebú.

16 Ndo' nt'omcheⁿ cwe' na ñe'cal'a xjeⁿ jom, tyotaⁿ cwii 'naaⁿ cha ca'moⁿna' na cañoom'luee cwinaⁿ najneiⁿ. 17 Saa jom na mantyjeeⁿ ñ'omtiuu 'naaⁿna, tsoom ndaana:

—Xeⁿ cwitoⁿndye nn'aⁿ ndyuaa yuu na matsa'ntjom cwii gobiernom, maxjeⁿ nntyuii' cantyja na matsa'ntjoom. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ cwii w'aa, xeⁿ titjoom' cwi'maⁿ, maxjeⁿ cwila'tyuii'ndye cheⁿnquieena. 18 Mati Satanás xeⁿ matoⁿñe cheⁿnqueⁿ, quia jo' ¿chiiu nnts'aayuuna' na nljotyeeⁿ cantyja na matsa'ntjoom? Luaa' matsjooya ee 'o cwindu'yo' na ja macwjii'a na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ nc'e Beelzebú. 19 Ee xeⁿ mayuu' na ja macwjii'a na'jndii ñequio najndei na matseixmaⁿ Beelzebú, quia jo' mati nc'iaa'yo', ñequio najndei jom cwitjeii'na na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ. Saa nc'e na tiyuu' na ljo', jo' chii cantyja na cwil'a joona macwji'yuu'ñena' na tixcwe cwitjei'yo' cwenta. 20 Ee xeⁿ ja ñequio najndei na matseixmaⁿ Ty'oqts'om macwjii'a na'jndii naquii' n'om nn'aⁿ, ma'moⁿna' na juu na matsa'ntjom Ty'oqts'om nn'aⁿ, jnda tyee'cañoomna' 'o.

21 Manquiu'yo' ts'aⁿ na maleichuu l'o ts'iaaⁿ cwentaa' tia', waa najneiⁿ. Jo' na ya mach'eeⁿ cwenta waⁿaⁿ. Ndo' tjaa'naⁿ ljo' nntjoom 'naaⁿaⁿ na niom. 22 Saa quia nncwjee'cañoom cwicheⁿ ts'aⁿ na jndeiiti, nchiiti jom, quia jo' taxocana'jneiⁿ ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ. Cha'tso l'o ts'iaaⁿ na quit'maⁿ ts'oom, nncwji' tsaⁿñeeⁿ ndo' nleil'uee'ñe 'naaⁿaⁿ na niom.

23 Ñeeⁿ juu na tic'oomñe cantyja 'naⁿya, maxjeⁿ m'aaⁿ nacjoya. Ndo' ñeeⁿ juu na ticatseitjom nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, matseilcweeⁿeⁿ nn'aⁿ cha ticala'yu'na ñ'eⁿndyo.

Cwi'oolcwee' na'jndii naquii' ts'om ts'aⁿ
(Mt. 12:43-45)

24 Cwii tsa'jndii quia na jnda tjei'na' jom naquii' ts'om cwii ts'aⁿ, cwe' manomtoom yuu na tjaa'naⁿ ndaa, mal'ueeⁿ yuu nncwajñeeⁿ. Ndo' na ticaljeii' jo', seitioom: “Jonlcwa'nnda'a naquii' ts'om ts'aⁿ yuu na jluii'a.”

25 Quia na nncueⁿeⁿ jo' jo', nljeiiⁿ na jnda taa ndo' jnda teijndaa'ya. 26 Jo' chii nncjaacachoom nt'omcheⁿ ntquiee' na'jndii na wi'ndyeti, nchiiti jom. Nnc'ooquie'na naquii' ts'om tsaⁿñeeⁿ ndo' jo' jo' nnc'omna. Tsaⁿñeeⁿ manioomti ntjoom na jnda we.

Nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na neiⁿ

27 Xjeⁿ na matseineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, cwii yuscu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, seiwe jndyee' ndo' tso nnoom:

—Matio'naaⁿñe Ty'oqts'om ts'aⁿ na seincuii 'u ndo' seicatei' 'u.

28 Saa jom t'oqⁿ nnom, tsoom:

—Mat'maⁿti matio'naaⁿñê nn'aⁿ na cwindye ñ'oom'm ndo' cwila'candá joona'.

'Naaⁿ cantyja 'naaⁿ Jonás

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Jndá tjawijindyeti nn'aⁿ na cañoom' Jesús, to^on'ōⁿ na matsoom ndaana:

—Nn'aⁿ na m'aⁿ je', jeeⁿ ndya' tia nn'aⁿndye. Cwitaⁿna na caluii cwii 'naaⁿ na nnty'iaana na xocandaá nnts'aa na cwe' ts'aⁿ, saá taxocaluii na cwitaⁿna, macandá nluui 'naaⁿ cha'xjeⁿ na tjom Jonás. ³⁰ Ee juu Jonás tyotseixmaaⁿ 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ tsjoom Nínive nc'e na jlui'n'maaⁿñê ts'om tsiaa' catscaa t'maaⁿ xuee jndá ndyee na tíojo' jom. Maluaa' ja na cwilui-indyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nntseixmaⁿya 'naaⁿ jo ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ je'. ³¹ Xuee quia na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ, nncwando'nnda' yuscu na tyotsa'ntjom nn'aⁿ ndyuua jo ndo' na macalui' caxjuu ts'oom'naaⁿ. Ndo' ññequiaaⁿ jnaaⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ je', ee jeeⁿ ndya' tquia jnaaⁿ na ñe'cañeeⁿ ñ'oomjndo'ts'om na tyotseineiⁿ Salomón. Ndo' ljuo m'aaⁿya je' na t'maⁿti cwiluiindyo, nchiiti Salomón, saá tiñecandyeyo' ñ'oom na mañequia. ³² Xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ na jndá tja, nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ tsjoom Nínive, mandí'eeⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿ je' na quia nnc'oowjee. Ndo' nnt'uiityeⁿna' joona nc'e na yati l'a nn'aⁿ Nínive. Ee juo naⁿñeeⁿ l'cwe' n'omna quia na tyoñequiaa Jonás ñ'oom' Ty'oots'om ndaana. Ndo' 'o je', ja jndá tyjá quii'ntaaⁿ'yo' na cwiluiit'maⁿndyotyá, nchiiti Jonás, saá nchaa' l'uu ñe'calcwe' n'om'yo'.

Ts'omnom ts'aⁿ tseixmaⁿna' cha'cwijom lámpara

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Tso Jesús:

—Tjaa'naⁿ ts'aⁿ na ntseicw'aa lámpara, jndá jo' nncwjaa'ñeyom juuna' yuu na wanty'iuu' oo nacjee' costum. Maxjeⁿ nntseintyjaaⁿ juuna' yuu na ndye cha xuee nnc'ooquie' nn'aⁿ. ³⁴ La'xmaⁿ n'omnom ts'aⁿ cha'cwijom lámpara cwentaa' cha'waañe ts'aⁿ. Xeⁿ na ya n'omnjom' quia jo' cha'waandyu'ñ'eⁿl' m'aaⁿ na xueeñe. Saá xeⁿ tis'a n'omnjom' quia jo' cha'waandyu'ñ'eⁿl' m'aaⁿ na jaaⁿñe. ³⁵ Quia jo' catsa' cwenta na juu na cwiluiiñe naxuee cantyja 'naⁿl', tintseicwaqueⁿna' jo' najaaⁿñe. ³⁶ Xeⁿ cha'tso cantyja 'naⁿl' matsei'xmaⁿl' naxuee ndo' tjaa yuu candii' najaaⁿ, quia jo' nntseijomna' cantyja 'naⁿl' cha'cwijom lámpara na matseixueeñe chom ndaaⁿ nn'aⁿ.

Matseicanooⁿ Jesús jnaaⁿ nn'aⁿ fariseos

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Quia na jndá seineiⁿ Jesús, cwii ts'aⁿ fariseo tso nnoom na cjaⁿ, nlcwaaⁿ'aⁿ waa'. Jndá tueⁿ'eⁿ, tjaqueⁿ'eⁿ quii' w'aa ndo' ty'ewindyuaandyena nacañoom' mei'nsa. ³⁸ Juu fariseo'ñeeⁿ, jeeⁿ ticjaawee' ts'om quia nty'iaa' na ticandyuu' Jesús cwii tjoocheⁿ na nlcwaaⁿ'aⁿ cha'xjeⁿ costumbre cwil'a joona. ³⁹ Tso Ta Jesús nnom:

—'O nn'aⁿ fariseos, jeeⁿ cwilalju'yo' nacjoo watso ñ'eⁿ nquio saá n'omna' ndicwaⁿ cwajndii. Maluaa' matseijomna' naquii' n'om'yo' ee too'cheⁿ m'aaⁿ ñomtiu chiuu ndaaⁿ nnty'uee'yo' 'naⁿ ñequio nt'omcheⁿ nati na cwil'a'yo'. ⁴⁰ Ntjei'ndyo' 'o. Manquiu'yo' na Ty'oots'om seijn-daa'ñe nacjoo' ts'aⁿ, mati seijn-daa'ñe naquii' ts'om ts'aⁿ. ⁴¹ Cal'a'yo' naya ndyeñeeⁿ, quia jo' m'moⁿ'na' na lju' cwiluiindyo' naquii' n'om'yo'.

42 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ fariseos, meiiⁿ jeeⁿ cwilacanda'yo' na cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'oots'om hasta meiiⁿ cwe' ñequio tsojñom ts'oomjndya ñequio tso na ja, ndo' cha'tso nt'omcheⁿ nnom tso na cwicwa'yo', saã tquia cwi'ndye'yo' na nl'a'yo' yuu na maty'iomyana' ñequio nc'iaa'yo'. Mati meiⁿchjoo ticajnda nquiu'yo' Ty'oots'om. Nmeiⁿ maca'na' na calacanda'yo' ndo' titaawi'ntyje'yo' na cwiñe'quia'yo' diezmo cwentaa' Ty'oots'om.

43 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ fariseos, ee 'o cwilayuunda'yo' ntsula na cañoomticheⁿ naquii' lan'om. Ndo' jeeⁿ l'ue n'om'yo' na cala't'maaⁿndye nn'aⁿ 'o quia cwiwincwindyo' nataa cha canty'iaa nn'aⁿ.

44 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio 'o nn'aⁿ fariseos na cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ yann'aⁿndyo' cwe' cha queⁿ nn'aⁿ cwentaa. Cantyja 'naⁿ 'o jndye nn'aⁿ wjaachuuñena' na meiⁿchjoo ticaliuna na tis'a cwil'ana. Matseijomna' 'o cha'na ndei'luaa na jnda tsu. Meiiⁿ cwico' nn'aⁿ nacjoona' saã ticaliuna na ndei'luaa jo'."

45 T'o cwiindyee naⁿñeeⁿ na ma'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Tso nnoom: —Jeeⁿ 'u Ta, ñ'oom na matsu' luaa', mati matseijnaa'na' jã.

46 Quia jo' tsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mati 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés nnt'uiiwi'na' 'o na cwila'jnda'yo' na cala'canda nn'aⁿ ñ'oom na jeeⁿ ndei'na' cha'cwijom na cwity'iom'yo' xuu nn'aⁿ saã ncjo'yo', nchaa' l'uu nntii' luee'yo'.

47 'Nnt'uiiwi'na' 'o ee cwil'a'xco'yo' ndei'luaa 'naaⁿ profetas na tyola'cwje welo'yo' tandyo xuee, cha canty'iaa nn'aⁿ na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyo' naⁿñeeⁿ. Ndo' manquieeti welo'yo' na ñet'om quia ljo' jla'cwjeena naⁿñeeⁿ. 48 Ndo' na luaa' cwil'a'yo', cwilui'yuu' na cwilajomndyo' na luaa' l'ana. Ee joona jla'cwjeena naⁿñeeⁿ ndo' 'o je' cwil'a'xco'yo' ndei'luaa naⁿñeeⁿ.

49 Jo' chii cantyja na jndo' ts'om Ty'oots'om, jo' na tsoom: “Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ njñooⁿya profetas ñequio apóstoles. Nt'omndye joona nla'cwjee nn'aⁿ, ndo' nt'omcheⁿ nlei'ntyjona.” 50 Jo' chii, nn'aⁿ na m'aⁿ je' nnts'aa Ty'oots'om na chojnaⁿ na nioom cha'tso profetas na tyola'cwjee nn'aⁿ xjeⁿ na jnaⁿcheⁿ tsjomnancue. 51 Wjaac'oomna' na tío nioom' Abel na seiquioo Caín hasta na macanda na tío nioom' Zacarías, ts'aⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ quii'ntaaⁿ tio t'maⁿ ñequio ta wats'om. Nndye'yo' nntsjoq, maxjeⁿ nntioomndye nn'aⁿ na m'aⁿ je'.

52 'Nnt'uiiwi'na' 'o nn'aⁿ na cwit'moⁿ'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés. Ee jnda jla'cu'yo' ñ'oom na mañequiaana' na wjaatseijndo'na' n'om nn'aⁿ. Mancjo'ti'yo' ticjoo' n'om'yo' na nla'noⁿ'yo' ñ'oomñeeⁿ meiⁿ tiñe'quia'yo' na nnc'ooliu nn'aⁿna queeⁿ n'om na ñecala'noⁿ'na juuna'.

53 Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ ndaana, quia jo' nn'aⁿ na cwit'moⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio nn'aⁿ fariseos, to'na na t'maⁿ tyola'ncjoo'ndyena ñ'eñê. To'na na tyola'líoo'na jom na jndye ñ'oom tyota'x'eena nnoom. 54 Tyoqueⁿna cwentaa xeⁿ nntsoom cwii ñ'oom na nñequiaana' na nt'uiina' jom.

12

Ma'moⁿ Jesús na tinc'ooⁿya na we waa cwilatíuuya

1 Yocheⁿ na luaa', jndye meiⁿ nn'aⁿ tjatjomndye hasta tyotei'caljoondye ntyjeena na tyeeⁿ m'aⁿna. Toqⁿ'oⁿ na tyotseineiⁿñeeⁿ ndaã nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê. Matsoom:

—Call'a'yo' cwenta ñ'oom na cwit'mooⁿ fariseos, ee we waa cwila'tiuuna. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ wjaanty'eena' cha'na cwiwicandi' ndaaljo' naquii' tsqueeⁿ tyoo'. ² Tjaa'naⁿ cwii na cwe' wanty'iuu' waa na xocangoⁿ ndo' tjaa'naⁿ meicwii na cwe' nty'iu na xocaliu nn'aⁿ. ³ Cwe' nc'e jo', cha'tso na ñejndu'yo' yuu najaa'ñe, maxjeⁿ nleitquoo' ñ'oom'ñeeⁿ yuu na xuee. Ndo' ñ'oom na jnda jlanei'yo' na ñemaaⁿ ñemaaⁿ naquii' l'aa na ta', maxjeⁿ nleic'uaana' ch'eⁿ.

Ñeeⁿ juu laxmaaⁿ na c'ooⁿ na nquiaaya
(Mt. 10:28-31)

⁴ 'O nn'aⁿ na ya ñ'oom ja ñ'e'ndyo', nndye'yo' nntsjo^o, tinc'om'yo' na nquia'yo' nn'aⁿ na cwila'cwjee nn'aⁿ ee tjaa ljo' cwii ndaaⁿ nl'atina ñ'e'ndyo'. ⁵ Ja m'mooⁿ ñ'eeⁿ na nnc'om'yo' na nquia'yo'. C'om'yo' na nquia'yo' naquii Ty'o^ots'om. Ee jom waa najneiⁿ na nncjoom'm 'o naquii' b'io quia na jnda tjeii'eⁿ na cwitando'yo'. Mayuu' matsjo^o ndaaⁿ'yo', jom c'om'yo' na nquia'yo'.

⁶ 'Om cantsaa nch'u za nchii ñewe tsjo'ñjeeⁿ cwileil'uandyeyo'? Saa meiiⁿ na ljo', meicwiindy^e jooyo' tyootsuu' ts'om Ty'o^ots'om. ⁷ Majndeiticheⁿ 'o. Hasta ticwii cwii soonqueⁿ'yo', jnda tei'nchona'. Jo' chii tintyue'yo', ee 'o jndandyo'ti'yo' nchiiti cantsaa nch'u na jndyendye.

Catjei'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿ Jesucristo
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Nndye'yo' nntsjo^o, meicwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe cantyja 'na'ya jo ndaaⁿ nn'aⁿ, mati ja na cwiluiindy^o ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncwji'yuu'ndyo na mawajna'a tsaⁿ'ñeeⁿ jo ndaaⁿ ángeles cwentaa' Ty'o^ots'om. ⁹ Saa juu ts'aⁿ na macwji'ñe cantyja 'na'ya jo ndaaⁿ nn'aⁿ, mati ja nntsjo^o na ticwajna'aⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ jo ndaaⁿ ángeles cwentaa' Ty'o^ots'om.

¹⁰ Meicwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matso cwii ñ'omntjeiⁿ nacjo ja na cwilui-indyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, Ty'o^ots'om ndaaⁿ nntseit'maⁿ ts'oom tsaⁿ'ñeeⁿ. Saa ts'aⁿ na nncju' ñ'omwi' nacjoo' Espíritu Santo, taxocat-seit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om juu.

¹¹ Quia na nnc'oocho nn'aⁿ 'o jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitu'xeⁿ ñ'oom naquii' lan'om nch'u, oo jo ndaaⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿ, xjeⁿ'ñeeⁿ tinc'om'yo' ñ'omtiu^u cwaaⁿ ñ'oom nla'lcwe'yo' ¹² ee xjeⁿ'ñeeⁿ naquii Espíritu Santo m'mooⁿ ndaaⁿ'yo' cwaaⁿ ñ'oom nndu'yo'.

Maquiu'nn'a'na' ts'aⁿ na tyañe

¹³ Quia jo' cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye, tso:

—Ta, catsu' nnom ti'xio^o na catooⁿ'oⁿ 'naⁿ na 'ndii tsotyayâ, nlo'ñoⁿ'ya na tseixmaⁿ'na' cwentaya.

¹⁴ T'o Jesús nnom, matsoom:

—'U re, ja nchii cwiluiindy^o na cu'xaⁿ'ya ñ'oom 'naⁿ'yo' oo na catooⁿ'a 'naⁿ'yo'.

¹⁵ Jnda jo' tsoom ndaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ:

—za jndo'yo'? Nmeiiⁿ quich'eena'. Queⁿndyo' cwenta na tilaqueeⁿ n'om'yo' 'naⁿ. Ee na wando' ts'aⁿ nchii manaⁿ'na' cwe' na jndye 'naaⁿ'aⁿ niom.

¹⁶ Quia jo' mati seineiⁿ cwii ñ'oom na cwe' tjañoom', tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿ'tya na ya tyuaaⁿ'aⁿ ndo' jeeⁿ ya tyoweⁿ ntjoom'm.

¹⁷ Tyotseitoom naquii' ts'oom, matsoom: “Chiuu chiuu nnts'aayo ee tjaa'naⁿ yuu ya nntseiwaya 'naⁿ na tue'.” ¹⁸ Seineiⁿ cheⁿqueⁿ, tsoom:

“Ntyjii chiuu nnts'aa, nntseityuui'a nda' yuu na cwicañjom na cwiwe' ndo' nnts'aa nt'omcheⁿ na nt'ma^{nti}. Jo' jo' nntseiwā cha'tso na tue' ñequio nt'omcheⁿ 'na^{nya}.¹⁹ Ndo' nntsjoocheⁿncō noqⁿ: Je' je' yuu'a, jndye 'na^{nya} jnda seiwā na nleijndeina' jndye ndyu. Je' nncwajndya, nlcwaa'a ndo' nnc'ua. Nnc'ooⁿ na neiⁿncō ts'ooⁿ.”²⁰ Saa tso Ty'oots'om nnoom: “Ntjeiⁿndyu' 'u. Tsjom je' nnc'io' ndo' cha'tso 'naⁿ na jnda seiwe', ¿ñeeⁿ nljona' l'o?”²¹ Maluaa' nntjom ts'aⁿ na tomti ñjom ts'om na matseit'ue 'naaⁿ. Saa jo nnom Ty'oots'om tseixmaⁿ na jñeeⁿñe.

Mach'ee Ty'oots'om cwenta ntseinaaⁿ

(Mt. 6:25-34)

²² Ndo' tso Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñeⁿ:

—Cwe' jo' na matsjoo ndaa'yo', tanc'om'yo' na jeeⁿ jndye m'aaⁿ n'om'yo' cantyja 'naⁿ na macaⁿna' 'o tsjoomnancue, yuu nlui' na nlcwa'yo' ndo' na nlcwee'yo'.²³ Ee t'ma^{nti} tseixmaⁿ na cwitando'yo' nchiiti nantquie na cwicwa'yo'. Ndo' cajndandyo'ti'yo' nchiiti lia'yo'.²⁴ Queⁿyo' cwenta candyaa, tiquinomyo', meiⁿ tiquila'weyo' ntjom na cwiwe', meiⁿ l'aa yuu na nla'weyo' nantquie tjaa'naⁿ, ndo' meiⁿ nda' 'naaⁿyo' tjaa'naⁿ saa Ty'oots'om mateix'eeⁿ jooyo'. 'O cajndandyo'ti ntyjeeⁿ, nchiiti cwe' candyaa.²⁵ ¿Ñeeⁿ cwii 'o ndaa nnts'aa na nleitcooñeti meiiⁿ ñe'chjoowi', cwe' na jeeⁿ jndye matseitiu? ²⁶ Quia jo' xeⁿ xondaā nl'a'yo' meiⁿ ñechjoowi' luaa', cwe' ts'iaaⁿ na jeeⁿ jndye cwilatuu'yo' cantyja 'naaⁿ nt'omcheⁿ na majndeiticheⁿ jo' xondaā nl'a'yo'.

²⁷ 'Queⁿyo' cwenta chiuu waa na neiⁿncōo' ljaa' canchii'. Tiquil'ana' ts'iaaⁿ, meiⁿ tiquil'ana' canduu na nluii liaana'. Saa ndye'yo' nntsjoō, meiⁿ nquii rey Salomón, xcwe xjeⁿ na tjacantyja na tyañe ticue'ntyjō na neiⁿncōo' liaⁿaⁿ cha'na neiⁿncōo' cwii ljaa' canchii'ñeeⁿ.²⁸ Xeⁿ luaa' waa na mach'ee Ty'oots'om, na neiⁿncōo' ljaa' tsojndaā, ndo' 'io cha nlcona', aa nchii majndeiticheⁿ ntyjeeⁿ chiuu nlcwee' 'o liaa, 'o nn'aⁿ na ticalayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ jom.²⁹ Nc'e jo' tanc'om'yo' na jaawa jaacue m'aaⁿ n'om'yo' na nlcwa'yo' ndo' na nncwe'yo'. Tanc'om'yo' na jeeⁿ chjoo' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ.³⁰ Ee ñenquii'cheⁿ nmeiⁿ cwil'uee nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Saa nquii Tsotye'yo', mantyjeeⁿ na tjoondyo' cha'tso nmeiⁿ.³¹ Jo' chii 'o, cal'ue'yo' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om ndo' nto'ñoom'yo' cha'tso 'naⁿmeiⁿ.

Naya 'naaⁿ ts'aⁿ na waa cañoom'luee

(Mt. 6:19-21)

³² 'O nn'aⁿ tmaaⁿ chjoo cwentaya, tila'catyuendyo', ee cjaawee' ntyjii Tsotye'yo' na nlxamaⁿyo' cantyja na matsa'ntjoom.³³ Candaā'yo' 'naⁿyo' na niom ndo' cal'a'yo' naya ndyeñeeⁿ. Xeⁿ luaa' nl'a'yo', cañoom'luee nlat'ue'yo' 'naⁿyo' yuu na xocandyue ee jo' jo' xocandaā nncjaaquie' tsaⁿcanch'ue meiⁿ candiu tixocala'ndaa'yo' joona'.³⁴ Ee yuu na cwilawe'yo' naya 'naⁿyo', jo' jo' quit'maⁿ n'om'yo'.

C'omc'eendyo

³⁵ Seineiⁿ Jesús chiuu nnts'aana' quia na nncwjee'nnaaⁿaⁿ. Tsoom:

—C'omc'eendyo' na cwimei'ndo'yo' ja. C'om'yo' cha'na nn'aⁿ na m'aⁿ moso na ñequii'cheⁿ xuee chom lámpara 'naaⁿna.³⁶ Cwimei'ndoo'na patrom 'naaⁿna na nncwjeeⁿeⁿ na tjaaⁿ yuu toco ts'aⁿ. Quia na m'maaⁿ 'ndyoots'a, m'aⁿc'eendyena na nla'canaaⁿndyena.³⁷ Matseineiⁿñe patrom mosoom'm quia na nncwje'cañoom na nljeiiⁿ na ya

cwenta cwil'ana. Mayuu'cheⁿ matsjoō ndaa'yo', nntseijndaa'ñê na nntseĩñ'oom'ñê ljo' nlcwa'na. Ndo' nnts'aaⁿ na cwindyuaandyena nacañoom' meĩⁿsa na nndi'ntjoom ndaana. ³⁸ Maxjeⁿ matio'naa'ñena' moso'ñeeⁿ xeⁿ nljeiiⁿ na m'a^{nc}eendyena, meiiⁿ aa nncwjeeⁿeⁿ xcwe tsjom oo jaancoo. ³⁹ Ndo' cala'nōⁿ'yo' ñ'oomwaa, juu ts'aⁿ na cwiluitquieñe naquii' w'aa, xeⁿ ntyjeeⁿ ljo' xjeⁿ nncwjee' tsaⁿcach'ue, quia jo' nnc'oomc'eeñê ndo' tixonquiaaⁿ na nncjaaquiee' tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' w'aa. ⁴⁰ Mati 'o c'om'c'eendyo', ee ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee majuuto xjeⁿ na ticalatiuu'yo' na nncwja, majo'to xjeⁿ'ñeeⁿ nncwja'cañōⁿ.

Moso na matseicandā ñequio moso na ticatseicandā

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Quia jo' tso Pedro nnoom:

—Aa ndi' Ta, ¿aa cwe' ndaa jā matsei'neiⁿl' ñ'oom tjañoom'waa', oo aa mati ndaa cha'tsondye nn'aⁿ?

⁴² T'ō Jesús, toom:

—¿'Ñeeⁿ juu jo' matseitiuu' na cwiluiñe moso tquiee na cjee matseingⁿl' ndo' na matseicandā? Tsaⁿ'ñeeⁿ nnty'iom patrom ts'iaaⁿ na cando' tsaⁿ'ñeeⁿ ntyje mosoñe na ñnequiaa nantquie na nlcwa' naⁿ'ñeeⁿ quia cwiwee' xjeⁿ. ⁴³ Mañequiaana' na neiiⁿl' moso'ñeeⁿ quia na nncwje'cañoom patrom 'naaⁿ'aⁿ na nljeii na ya mach'eeⁿ. ⁴⁴ Mayuu'cheⁿ matsjoō ndaa'yo', l'ō juu ñnequiaa patrom cha'tso 'naaⁿ'aⁿ na niom na cateix'ee joona'. ⁴⁵ Saa xeⁿ mosotquiee'ñeeⁿ nntseitoom: “Tjoocheⁿ na nncwjee' patrom 'naⁿ'ya.” Ndo' jo' na nntōⁿ'ōⁿ na nncwjaaⁿ'aⁿ cha'tso ntyjemosoñê, naⁿnom ndo' naⁿlcu. Nlcwa'jndoo'ñê, nnc'om ndo' nñeⁿ. ⁴⁶ Majuuto xuee na tic'oomc'eⁿ ndo' na taqueⁿtoom cwenta, nncwje'cañoom patrom 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' cwajndii nnchoom'm. Jnda jo' nncju'na' jom yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na ticala'yu' ñ'eⁿ Ty'ōots'om.

⁴⁷ 'Ee moso'ñeeⁿ mantyjeeⁿ ljo' l'ue ts'om patrom 'naaⁿ'aⁿ na cats'aaⁿ saa ticatseijndaa'ñê, meiiⁿ ticatseicanaaⁿ yuu na l'ue ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ, jo' chii jeeⁿ jndye nnchoom'm. ⁴⁸ Saa moso na seitjooñe cwe' ticatsei'nōⁿl' ljo' nnts'aa, meiiⁿ na nnchuu' saa tijndye. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na t'maⁿ ts'iaaⁿ maco'ñom, jndye nlcaⁿ'na' na cats'aaⁿ. Ndo' ts'aⁿ na t'maⁿ xuu jnda ty'iom ts'aⁿ juu, majndyetei nnom ñnequiaaⁿ cwenta.

Matōⁿ'na' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Ja jndyōō na jndyōcwjaa'ndyō chom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' toom cwe' na cwiluii naljo'. ⁵⁰ Waa cwii na jndeĩ'na' na catjōⁿ'ya, na nnc'ioya. Ndo' jeeⁿ matsei'ndaa'na' ntyjii hasta xuee na nntseicandaa'ñena' jo'. ⁵¹ Ticala'tiuu'yo' na jndyōō tsjoomnancue na caljōyaandyē nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana. Ja jndyōō na jndyōcwjaa'ndyō tia' nn'aⁿ. ⁵² Ee je' xuee na cwii wjaatina', nn'aⁿ na ñ'eⁿcwii w'aa nntōⁿ'ndyena, ndyeendye naⁿ'ñeeⁿ nnc'omna nacjoo we, ndo' wendye naⁿ'ñeeⁿ nnc'omna nacjoo ndyee. ⁵³ Maxjeⁿ nntōⁿ'ndyē nn'aⁿ. Tsotype ts'aⁿ wjaⁿ nacjoo' ti'jnaaⁿ, ndo' ti'jnaaⁿ wjaa nacjoom'm. Tsondyee ts'aⁿ wjaⁿ nacjoo' nomjnaaⁿ ndo' nomjnaaⁿ wjaa nacjoom'm. Ndo' wjaⁿ nacjoo' nomnntsaaⁿ'aⁿ ndo' nomnntsaaⁿ'aⁿ wjaa nacjoom'm.

'Naaⁿ na ma'mōⁿ'na' cantyja na macwiluii

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Mati tso Jesús ndaa nn'aⁿ na jndyendye:

—Quia na cwinty'ia'yo' na cwicalui' nchquiu ntyja na majaacue ñe'quioom', mantya quindu'yo' na manncua', ndo' mayuu' na ljo'.
⁵⁵ Ndo' quia na cwinty'ia'yo' na manaⁿ jndye ntyja na macalui' caxjuu tsoom'naaⁿ, quindu'yo': “Je' nleijmeiⁿ”, ndo' mayuu' na ljo'.
⁵⁶ O nn'aⁿ na cwe' cwil'a'ya'yo' na jeeⁿ cwilacandaa'ndyo' cwe' cha canty'iaa nn'aⁿ, jeeⁿ jndo' n'om'yo' na cwiliu'yo' cantyja na cwichuii' nnom tsjoomnancue ñequio tsjo'luee. Saa ¿chiiu na tileicala'nqⁿ'yo' cantyja na mats'aaya quii'ntaaⁿ'yo' je'?

Caljoya n'oo'ya ñequio nn'aⁿ na jndoo jaa
 (Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Tsoticheⁿ Jesús ndaana:

—¿Chiiu na ticatjei'yo' cwenta yuu waa na maty'iomyana'?
⁵⁸ Quia na nlqueⁿ ts'aⁿ na quio matseintja'ndyu' ñ'oom nacjo', yocheⁿ na ñjomndyo' nato na tsa'yo' na nntjomndyo' wats'iaaⁿ, queⁿndyu' na cwaⁿ'ya' jom, cha tints'aana' na nleñ'oomtscoo'ñê 'u ñ'eⁿ ñ'oom jo nnom jwe. Ndo' jwe'ñeeⁿ nñequiaaⁿ cwenta 'u luee sondaro. Ndo' joona nntuee'na' 'u w'aancjo. ⁵⁹ Nndi' nntsjoq, taxocalui' jo' jo' hasta na jnda tiom'nchaa'ndyu'.

13

Jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom na calcwe' ts'om ts'aⁿ

¹ Maxjeⁿñeeⁿ tquie'cañom nn'aⁿ na jla'candiina Jesús na sa'ntjom Pilato na cwje nt'om nn'aⁿ galileos xcwe xjeⁿ na cwila'cwjeena quioo' na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om. Seitjoom'na' nioomna ñequio nioom quioo'ñeeⁿ.
² T'o Jesús ndaana, matsoom:

—¿Aa cwila'tiiu'yo' na luua' tjoomna ee na t'maⁿti jnaaⁿna waa, nchiiti cha'tso nt'omcheⁿ nc'iaana ndyuuaa'ñeeⁿ?
³ Nndye'yo' nntsjoq, meiⁿchjoo nchii jo'. Ee mati xeⁿ ticalcwe' n'om'yo', cha'tsondyo' nntsuundyo' cha'xjeⁿ na tsuundye joona.
⁴ Ndo' joo quin'oom nchoo' ndyee nn'aⁿ na tja quia na tioo w'aandye nacjoona ndyoo' peila Siloé, ¿aa cwilatuu'yo' na naⁿñeeⁿ t'maⁿti tyola'tjoondyena, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ na tyom'aⁿ Jerusalén?
⁵ Nndye'yo' nntsjoq, meiⁿchjoo nchii jo', ee mati meiiⁿ 'o xeⁿ ticalcwe' n'om'yo', cha'tsondyo' maluaa' nntsuundyo' cha'xjeⁿ na tsuundye joona.

Ts'oom higuera na tjaa'naⁿ tq coch'ee

⁶ Quia jo' seineiiⁿ ñ'oomwaa na tjañoom' na ma'moⁿ'na' na macaⁿ'na' na calcwe' n'om nn'aⁿ. Matsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, tyomeintyjee' ts'oom higuera naquii' ntjoom'm. Ndo' tjacal'ueeⁿ taa' ts'oom'ñeeⁿ saa tjaa ljo' ljeiiⁿ.
⁷ Jo' chii tsoom nnom ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjoom'm: “Canty'ia', ts'oom higuerañañe, jnda ndyee chu na mandyoocal'ua' taa'na' ndo' tjaa ljo' coljeiya. Cwa c'ua' juuna' ee cwe' ts'iaaⁿ matseityeeⁿñena' nomtyuaa.”
⁸ Saa t'o tsaⁿñeeⁿ nnoom, tso: “Ta, ca'ndii'ya' juuna' meiiⁿ cwe' chuwaⁿ hasta na jnda 'ñaⁿ ndiocheⁿ x'leena' ndo' nntiooⁿ ts'o to'.
⁹ Xeⁿ nnts'aana' ta, ya. Ndo' xeⁿ tjaa'naⁿ, quia ljo'cheⁿ c'ua' juuna'.”

Sein'maⁿ Jesús yuscu na tcom jndyew'ii naxeⁿ

¹⁰ Cwii xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ tyo'moⁿ Jesús naquii' wats'om chjoo. ¹¹ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii yuscu na jnda quin'oom nchoo' ndyee

chu na tei'caljoo jndyew'ii naxeⁿ. Jeeⁿ ntyjō tyojaacaⁿ ndo' meiⁿchjoo tileicwintyjeeⁿeⁿ nayuu. ¹² Quia na nty'iaa' Jesús tsaⁿñeeⁿ, t'maaⁿ juu, tsoom nnom:

—'U nomxjōō, je' jndā jndyaandyu' tycu na wi'.

¹³ Quia jo' tiom l'ōōⁿ nacjoo', mantya jliuu naxeⁿ. Ndo' tyot-seit'maaⁿñe Ty'ōots'om. ¹⁴ Sāā juu ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om'ñeeⁿ, seiw'eeⁿ na sein'maⁿ Jesús tsaⁿñeeⁿ xuee na cwita'jndyeena. Tsoom ndāā nn'aⁿ:

—Yom xuee wanaaⁿ na cal'a'yo' ts'iaaⁿ. Joo ncueemeiⁿ quio'yo' na nn'maaⁿ'yo', nchii xuee na cwita'jndyaāya.

¹⁵ Ndo' t'ō Jesús nnom, tsoom:

—'O nn'aⁿ na cwe' cwil'a'yo' na ndoo' na jeeⁿ cwilacandāā'ndyo', ¿aa meiⁿcwindyo' 'o tiquila'canaⁿ'yo' quioo'jndyo oo snom njmeiⁿ'yo' yuu na macwa'yo' ndo' na nntsaala'c'u'yo' ndaa juuyo' xuee na cwita'jndyaāya? ¹⁶ Ee yuscum'aaⁿ, na cwiluiñe tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham na jndā quin'oom nchoo' ndyee chu na maco'wi' Satanás jom, ¿aa ticatey'iomna' na nndyaañe nawii'waa' xuee na cwita'jndyaāya?

¹⁷ Yocheⁿ na matseineiⁿ ñ'loommeiⁿ, tiō na jeeⁿ jnaaⁿ cha'tso nn'aⁿ na jndoo jom. Sāā nn'aⁿ na jndyendye, s'aana' na jeeⁿ neiⁿna nc'e cha'tso ts'iaaⁿ na cajnda na tyoch'eeⁿ.

Cala'nooⁿ'a cantya 'naaⁿ lqueeⁿ' ts'oom mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Jndā chii tsotyeeⁿcheⁿ ndāāna:

—Juu na matsa'ntjom Ty'ōots'om, ¿ljo' ñ'eⁿ matseijomna' cantya 'naaⁿ'na'? ¹⁹ Juuna' matseijomna' cha'na lqueeⁿ' ts'oom mostaza na jeeⁿ cajndaā. Seic'oom ts'aⁿ juuna' naquii' ntjoom'm. Tyuaa' tjawijndeina', tue'ntyjō na teit'maⁿ'na' hasta tyol'a cantsaa cantquiaayo' naquii' l'ona'.

Cala'nooⁿ'a cantya 'naaⁿ ndaaljo'

(Mt. 13:33)

²⁰ Ndo' tsonnaaⁿ'aⁿ ndāāna:

—¿ljo' cwiicheⁿ na nntseijōōⁿ'a juu na matsa'ntjom Ty'ōots'om? ²¹ Juuna' matseijomna' cha'na ndaaljo' na tjaa'ñe cwii yuscu naquii' ndyee tsua' xje' jndāā tyoo'. Ndo' seicandeiⁿ'na' cha'waa tsqueeⁿ tyoo'ñeeⁿ.

'Ndyoots'a na cantuu

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Quia jo' tjawinom Jesús njoom nt'maⁿ ndo' njoom nch'u na tyo'mōōⁿ ndāā nn'aⁿ yocheⁿ na tyocanjoom nato na wjaⁿ Jerusalén. ²³ Cwii ts'aⁿ tax'ee nnoom, tso:

—Ta, ¿aa tijndye nn'aⁿ na nlui'n'maaⁿndye?

²⁴ T'ōōⁿ, matsoom ndāāna:

—'Ndyoots'a cantya na matsa'ntjom Ty'ōots'om, cantuuna'. Cala-jnda'yo' na ntsaaquie'yo' juuna'. Ee jndye nn'aⁿ na ñe'c'ooquie' jo' jo', sāā xocandāā nl'ana. ²⁵ Ee quia na jndā teicantya naquii' ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ na nntseicu'tyeeⁿ 'ndyoots'a, quia jo' 'o na m'aⁿ'yo' ch'eⁿ nntō'yo' na ncwaⁿ'yo'. Nndu'yo': "Ta, catseicanaaⁿ'ndyu' na ntsaquiāā'ā." Sāā jom nnc'ōōⁿ nndyue'yo', nntsoom: "Ticaljeii yuu nn'aⁿ 'o." ²⁶ Quia jo' nntō'yo' na nndu'yo' nnoom: "Jā tsuu, tyocwaa'ā ñ'eⁿndyu' ndo' tyo'mōōⁿ ndāāyā xcwe naquii' tsjoomyā." ²⁷ Sāā jom nnc'ōōⁿ, nntsoom: "Jnda' tsjōō ndāā'yo' na ticaljeii yuu nn'aⁿ 'o. Quindyō'yo'

ñjaa'n, 'o nn'a'n na cwil'a'yo' natia." 28 Jo' jo' nnc'om'yo' na nlxua'yo' na matsei'ndaa'na' nquiu'yo' ndo' nntei'nquie'yo' ndei'n'om'yo' na maqui-ina' 'o. Ee nnty'ia'yo' Abraham, Isaac, Jacob ndo' ñ'ee'n cha'tso profetas, na m'a'n na yuu na matsa'ntjoom, saa 'o jnda' 'ndiina' ch'e'n. 29 Quia ljo' nluque nn'a'n na nna' ndioche'n tsjoomnancue. Ñequio na neii'n na'ñee'n nncwindyuaandyena nacañoom' mei'sa yuu na matsa'ntjom Ty'oqts'om na nlcwa'na. 30 Que'yo' cwenta, m'a'n nn'a'n je' na cwilatiuu'yo' na maju'cjena' joona. Saa ndanquia nntseiwendyena' joona. Ndo' m'a'n nn'a'n je' na cwila'tiuu nquiee na t'ma'n cwiluiindy'e, saa nncue'ntyjo na nncju'cjena' joona.

Maty'ioo Jesús cantyja 'naa'n nn'a'n Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

31 Majuuti xuee'ñee'n, tquie'cañom nt'om nn'a'n fariseos Jesús, jluena nnoom:

—Calui' ñjaa'n, cja' cwiiche'n joo ee ñe'catseicuee' Herodes 'u.

32 Tsoom ndaana:

—Catsa'yo', candu'yo' nnom cajndye'ñee'n: “Que'n cwenta, ja man-cwjiit'yaaya na'jndii naquii' n'om nn'a'n. Ndo' nntsein'ma'tyaya nn'a'nwii' 'io cha luua'. Ndo' tajndye cwii tjoq na nntseicandaq'ndyo ts'iaa'n na jndyoqya.” 33 Saa jndei'na' na je', 'io ndo' cha jojoty'a cantyja 'naa'n ts'iaa'n na mats'aaya, ee ticatsona' na nchii Jerusalén na nncue' cwii profeta.

34' O nn'a'n Jerusalén na cwilacwje'yo' profetas ndo' majñoom' ljo' nn'a'n na majñoo'ya na m'aa'n. Jndye ndii' ñentyjaa' ts'oo'n na nntseitjo'ya ntseinda' cha'xje'n matseitjom caxtixquie ntseinaa'n nacjee' ntsquee'n. Saa 'u cwaa'n tquiaandyu'. 35 Que'yo' cwenta, Ty'oqts'om ma'ñee'n 'o. Taxoc'oom wats'om t'ma'n 'na'yo'.

Quia jo' seineii' ndaa' nn'a'n, tsoom:

—Nndye'yo' nntsjoq na taxocanty'ia'yo' ja hasta na nncue'ntyjo xuee na ndu'yo': “Matio'naa'ñena' nque'n na mañoom ñequio xuee' Ta Ty'oqts'om.”

14

Sein'ma'n Jesús ts'a'n na ndii' tcoo'

1 Cwii xuee na cwita'jndyee nn'a'n, tjatseijomñee Jesús waa' ts'a'n na cwiluiitquieñee cantyja 'naa'n nn'a'n fariseos, na nlcwaa'n'a'n jo' jo'. Ndo' ñ'ee'n nn'a'n fariseos na tyoque'n cwenta ljo' nnts'aa'n. 2 Jo' jo' tjameintyjee' cwii ts'a'n na wii' jo nnoom na ndii' tcoo'. 3 Ndo' tax'ee'n ndaa' nn'a'n na cwit'moo'n ljeii na tque'n Moisés ñequio nn'a'n fariseos, tsoom:

—¿Aa maty'iomyana' na nntsein'ma'n ts'a'n tsa'nwii' xuee na cwita'jndyee nn'a'n, oo aa ticaty'iomna'?

4 Saa joona yache'n jla'che'na. Quia jo' to'ñoom ts'a'nwii', sein'maa'n juu ndo' tsoom nnom:

—Ya xe'n na wja'to' wa'.

5 Jnda' jo' tsoom ndaa' fariseos'ñee'n:

—¿Aa m'aa'n cwiindy'o' 'o na xocatseicjeeñee na nncwji' snom oo quio'jndyo tsmei' na tju'na' ts'om tsue'tsjoom, meii'n na juu xuee na cwita'jndyee nn'a'n?

6 Saa ticat'oqna 'ñom.

Nn'a'n na 'oo yuu na macoco ts'a'n

7 Ndo' naⁿñeeⁿ na tqueeⁿ ts'aⁿ fariseo na nlcwa' ñ'eⁿñê, tqueeⁿ Jesús cwenta ljo' l'ana. Jla'yuu ndaana ntsulā nacañoom'ticheⁿ nacañoom' meinsa. Jo' chii seineiiⁿ ñ'oom tjañoom' ndaana. 8 Tsoom:

—Quia na maqueeⁿ ts'aⁿ 'u na catseijomndyu' na macoco jnaaⁿ, tincja'cajmaⁿ sulā nacañoom'ticheⁿ. Ee xeⁿ nntseijomna' tqueeⁿñê cwicheⁿ ts'aⁿ na t'maⁿti cwiluiñe, nchiiti 'u, 9 quia jo' jom na tqueeⁿñê 'o, nncjaantyjaaⁿ'aⁿ 'u, nntsoom njom': “U quiaa' na tsaⁿm'aaⁿ nncjom yuu na wacatyēⁿ.” Quia jo' nlui'jnaaⁿndyu' na nncja'cajmaⁿ sulā na macanda. 10 Jo' chii, quia na maqueeⁿñe ts'aⁿ 'u, cja'cajmaⁿ sulā na we'yandyo, cha quia na nncjaantyjaa' ts'aⁿ na tqueeⁿñe 'u, nntsoom njom': “U x'iaya, cwinoom' nacañoomcheⁿ.” Quia jo' nntseit'maaⁿñena' 'u jo ndaā cha'tso nn'aⁿ na meindyuaandye nacañoom' meinsa ñ'eⁿndyu'. 11 Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'oots'om juu. Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maju'ñecje, maxjeⁿ nntseiwendye Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ.

12 Mati tso Jesús nnom ts'aⁿ na tqueeⁿñe jom:

—Quia na maqueⁿ nn'aⁿ na cala'jomndye na nlcwa'yo' na quia-jmeiⁿ oo natmaaⁿ, tilqueⁿ nc'ia', meiⁿ nn'aⁿ nncu', meiⁿ nn'aⁿ na jnda teitquioo', meiⁿ naⁿtya na m'aⁿ ndyoo'. ¿Ee aa nchii nncuee' xuee na majo'ti nl'a joona, cha nnjoom cha'xjeⁿ na sa' 'u? 13 Jo' chii quia na nntsa' nantquie na t'maⁿ na nlcwa' nn'aⁿ, queⁿ ndyeñeeⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na ticandaā' luee, nc'ee', ndo' nn'aⁿ na tileic'ooa' ñequio nn'aⁿ na nchjaaⁿ. 14 Quia jo' nnc'oom' na neiⁿ na luaa' nntsa'. Ee joona xocandaā' nl'ana na nnjoom ljo' na sa', saā 'u nnc'oñom' na nnjoom quia na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ na ñel'a yuu na maty'iomyana'.

Nantquie t'maⁿ natmaaⁿ

15 Cwii ts'aⁿ na ñ'eⁿ meindyuaandyena nacañoom' meinsa, quia na jndii na luaa', tso nnom Jesús:

—Ññequiaana' na neiⁿ ts'aⁿ na nntseijomñe nantquie t'maⁿ yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om.

16 T'lo Jesús cwii ñ'oom na tjañoom'. Ma'moⁿna' na nchii cha'tsondye nn'aⁿ nnc'ooquieeⁿndye yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om. Tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ, jom jnoom'm cwii nantquie t'maⁿ ndo' tqueeⁿñê jndye nn'aⁿ. 17 Quia na tuee'ntyjo xjeⁿ na nlcwa'na natmaaⁿ jñoom mosoom'm na cjaacatso ndaā nn'aⁿ na maqueeⁿñê: “Aa ndye'yo', cjaaya, ee cha'tso jnda maya waa.” 18 Saā cha'tsondye naⁿñeeⁿ cwii cwii nnom jla'cajñoom'ndyena. Tsaⁿ najndyee tso: “Catsa' cwii naya'ñeeⁿ na catsu' nnom patrom 'naⁿ na catseit'maⁿ ts'oom ja, ee jnda seijndaya cwii taⁿ tyuaa ndo' macaⁿna' na cjocondoo'a juuna.” 19 Ndo' tso cwiicheⁿ ts'aⁿ nnom moso: “Ja jnda seijndaya 'om ljo quioo'ndyo na nl'a ts'iaaⁿ ndo' je' jocanty'ia aa ndyaa' ya nl'ayo'. Jo' chii catsa' cwii naya'ñeeⁿ na catsu' nnom na catseit'maⁿ ts'oom ja.” 20 Ndo' cwiicheⁿ tso: “Cwe' xcondyo na tmaⁿcō, jo' na xocandaā' nncjo.” 21 Tjalcwe' moso tjatseicañeeⁿ patrom 'naaⁿ'aⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ. Ndo' seiloo'ñe patrom. Tsoom nnom mosoom'm: “Catseityua', cja' jo ts'ua ndo' n'om nantaa naquii' tsjoom ndo' candyo'chu' ndyeñeeⁿ ñequio nn'aⁿ na ticandaā' luee, nc'ee', nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee' ñequio nn'aⁿ na nchjaaⁿ.” 22 Jnda chii seicandii moso'ñeeⁿ, tsoom: “Ta, jnda tuii cha'xjeⁿ na sa'ntjom' saā ndicwaⁿ wanaaⁿti.” 23 Quia jo' tso patrom nnom: “Cja' jo n'om nato nt'maⁿ ñequio cha'tso nato cajneiⁿ. Catsa' na jndei'na' na ññequio nn'aⁿ cha na nntoo' w'aya.

24 Je' nndye'yo' nntsjoq na meiⁿcwiindyē nn'aⁿ na tquaaⁿndyojndyaa xocaljeii chiuu waa nantquie t'maⁿ na mandoo'a."

Jeeⁿ jndyaa' na wjaantyjo ts'aⁿ naxeⁿ Cristo

25 T'maⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ tye ñ'eⁿ Jesús. Quia jo' taqueeⁿ, tsoom ndaana:

26 —Meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nndyo ñ'eⁿndyo xeⁿ tic'oom na jndati ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo, nchiiti tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ, scoom'm, ntseinaaⁿ, ti'nquoom ñequio ndyencjoom, hasta cantyja na wando' nqueⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaq nntseijomñê ñ'eⁿndyo. 27 Ndo' meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nndyontyjo cantyja na mats'aa, xeⁿ tic'oom na cwiljoya ts'oom nawi' na matjoom cantyja 'naⁿya meiⁿ cueeⁿeⁿ, tsaⁿñeeⁿ xocandaq nntseijomñê ñ'eⁿndyo. 28 Xeⁿ cwiindyoye 'o ñe'cats'aa w'aandyē, ¿aa nchii nncjaacjoojndyee, nntseitiuuya chiuuxjeⁿ nlcaⁿna' cha ntyji aa nleijndei cwanti na maleiñ'oom hasta na ndaaⁿ w'aa'ñeeⁿ? 29 Xeⁿ ticats'aaⁿ na ljo', jnda s'aaⁿ tsiaⁿtsjo' ndo' nljeiiⁿ na taticatquii nnts'aaⁿ, quia jo' cha'tso nn'aⁿ na nnty'iaa na ljo', nnto'na na nla'jnaaⁿna jom. 30 Nluena: "Tsaⁿm'aaⁿ toqⁿoⁿ cwii ts'iaaⁿ saq cwe' ts'iaaⁿ taⁿ. Títseicandaq'ñê." 31 Mati cwii rey na tseixmaⁿ qui meiⁿ sondaro, ¿aa nts'aacheⁿna' na nncjaacatjomñê cwiicheⁿ rey na nndyocats'aa tia' nacjoom'm na matseixmaⁿ ntquiuu meiⁿ sondaro? ¿Aa chii nncjaacjoojñeeⁿ na nntseitiuuyaaⁿ, aa ndaaq nnts'aaⁿ? 32 Ndo' xeⁿ nnty'iaaⁿaⁿ na tixocandaq nnts'aaⁿ, quia jo' nntseicwanoom ñ'oom ñequio ts'aⁿ 'naaⁿaⁿ na nntseity'ooñê na cwitsaaⁿ tia', cwii na ndicwaⁿ tquia ndyo tsaⁿñeeⁿ. 33 Jo' chii meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ 'o na tica'ndii cha'tso na matseixmaⁿ nquii, xocandaq nntseijomñê ñ'eⁿndyo.

Til'ue tsjaaⁿ xeⁿ na jnda jlui' na chjeⁿna'

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Jeeⁿ l'ue tsjaaⁿ, saq xeⁿ nlui' na chjeⁿna', ¿ljo' ñ'eⁿ cwii nleicheⁿñnda'na'? 35 Taxocwil'uena', meiⁿ quio tyuaa, meiⁿ ñ'eⁿ to'. Cwe' quiiyeⁿquieeⁿ nn'aⁿ joona'. Maluaa' matseijomna' 'o, m'aⁿyo' cha'cwijom tsjaaⁿ na til'ue xeⁿ tyotei'jndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na niom lue' n'om lua'qui na nndii, candiyya.

15

Cantyja 'naaⁿ catsmaⁿ na tsuuñe

(Mt. 18:10-14)

1 Cha'tsondyē nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom Roma ñequio nn'aⁿ na cwila'tjoondyē nnom Ty'oqots'om cantyja na nquiu nn'aⁿ fariseos, jla'candyoo'ndyena nam'aaⁿ Jesús na nndyena ñ'oom na nntseineiⁿ. 2 Nn'aⁿ fariseos ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés tyotio'ñ'oomna jom. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ ya ñ'oom jom ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondyē nnom Ty'oqots'om ndo' macwaaⁿaⁿ ñ'eⁿndyena.

3 Quia jo' seineiⁿ ñ'oom na tjañoom' ndaana, tsoom:

4 —Xeⁿ cwiindyoye 'o m'aaⁿ cwii siaⁿnto canmaⁿ ntsmeiⁿ ndo' xeⁿ nntsuuñe cwii jooyo', ¿aa nchii n'ndiyyaaⁿ ñequieen'aaⁿ nchoo' qui nchoo' ñjeeⁿ quioo'ñeeⁿ yuu na cwicwa'yo' ndo' nncjaacal'ueeⁿ juu catsmaⁿ na tsuuñe hasta xjeⁿ na nljeiiⁿcheⁿ? 5 Xeⁿ jnda ljeiiⁿ catsmaⁿñeeⁿ, nlei'caljoom juuyo' xtyoom'm ñequio na neiiⁿeⁿ. 6 Ndo' quia na nncueⁿeⁿ waⁿaⁿ, nntseitjoom nc'iaaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ nndyoo' waⁿaⁿ. Nntsoom ndaana: "C'ooⁿya na neiiⁿya, ee catsmaⁿ tsmaaⁿa na tsuuñe

jndā ljeinnda'a juuyo'." 7 Luaa nntsjoō ndye'yo', maluaa' na t'manti neii' Ty'oots'om na m'aa' cañoom'luee cantyja 'naa' cwii ts'a'jna' na cwilcwe' ts'om, nchiiti ñequieen'aa' nchoo' nqui nchoo' ñjee' ts'a' na mamach'ee yuu na maty'iomyana' na tica'na' na nlcwe' ts'om.

Tsjō'ñjee' na tsuu

8'Oo cal'uu na m'aa' cwii yuscu na maleiñ'oom qui xje' s'om xuee, ndo' xe' nntsuañê cwii joona' naquii' w'aa, ζaa nchii nntseicanaañê chom, ndo' ya ya nlcaañe, tcuutcuu nl'uee' juuna' hasta xje' na nljeii'che'?' 9 Ndo' xe' jndā ljeii', nntseitjoom nc'iaa'na' ñequio nn'a' na m'a' nndyoo' wa'na' ndo' nntsoom ndaana: "C'oo'ya na nei'ya, ee jndā ljeiya tsjō'ñjee' na tsuu." 10 Luaa nntsjoō ndye'yo', maluaa' jee' cwila'nei'ndye ángeles cwentaa' Ty'oots'om cantyja 'naa' cwii ts'a'jna' na cwilcwe' ts'om.

Seit'ma' ts'om ts'a' jnaa'

11 Seinei'tiche' Jesús, tsoom:

—Tyom'aa' cwii ts'a', tyom'a' we ntseinaa' na na'nom. 12 Juu tsa'chee tsoom nnom tsotyee': "Ta, quiaa' 'na' na tseixma'ya na nnc'o'ñō." Quia jo' to' tsotyee' 'na' na niom, tquiaa' nnoom. 13 Tyoowijndye xuee na tuii na ljo', seitjoom cha'tso 'naa'na', tjaa' tquia' cwiiche' ndyuaa. Jo' jo' seicoō' cha'tso 'naa'na' cwe' luua'. 14 Jndā na ndyueñ'e' seicatsoom, seijomna' jndyo cwii jndo' t'ma' tyuaa'ñee'. Jna'na' na tco'wi'na' jom na tjaa'na' ljo' cwii ya nleil'uee'ñê. 15 Quia jo' tjaa', tjaquiee'toom na nnts'aa' ts'iaa' moso 'naa' cwii ts'a' ndyuaa'ñee'. Jñom tsa'ñee' jom na nnteix'ee' calcu jo jndāa. 16 Jee' ñe'cwaa'na' meii' cwe' nlcwa jndāa na cwicwa' calcu. Saa' meii'cwii tjaa' ñee' tquiaa' ljo' nlcwaa'na'. 17 Quia jo' tjañjoom' ts'oom, seitioom: "Jndye moso m'a' waa' tsotyā, hasta ma'ndiina' nantquie na cwicwa'na. Ndo' ja ñjaa' m'aa'ya, mañe'c'ioya na ñe'jndo'a. 18 Je' yuu' nluii'a ljoō, nncjōlcwā'nnda'a m'aa' tsotyāya, ndo' nntsjoō nnoom: Ta, jndā seitjōondyo nnom Ty'oots'om ndo' njom' 'u. 19 Tacatseixma'ya na nntsu' na jnda' ja. Catsa' cwe' cha'na cwii moso' ja." 20 Quia jo' mana tjalcwee'na' na m'aa' tsotyee'.

'Tquia ndicwa' wjaanoom, ljeii' tsotyee' jom. Tioo na jee' jnda ntyjii ñe'ñê. Jleinom, tjacatjomñe jom. Taxcweeñe ndo' t'uu ntsmaa'na'. 21 Quia jo' tso jnaa' nnoom: "Ta, jndā seitjōondyo nnom Ty'oots'om ndo' njom' 'u. Tacatseixma'ya na nntsu' na jnda' ja." 22 Jndā tquiena na waa' w'aa, tso tsotyee' ndāa mosoo': "Cwa que'ndyo' quia'yo' liaa na yati, ndo' cala'cwe'yo' joona' jom. Ndo' catjaa'ndyo' tsei'x'ii ts'oo' cala'ñjom'yo' lcoom jom. 23 Ndo' mati tsaac'om'yo' quioo'jndyo chjoo na t'meii'ñe. Cala'cue'yo' juuyo'. Nlcwaa'a ndo' nl'aaya xuee. 24 Ee ti'jndaaya luua, cha'cwijom jndā tuee'na' ndo' wando'nnaa'na', tsuuñê ndo' teijndaa'ñenna'na'." Quia jo' to'na na tyola't'maa'ndyena.

25 'Saa' jnaa' tsa'tquiee, tic'oomñe, jndāa tja. Quia na jndā tyjee' ndyowindyoo' na waa' w'aana, jndii na cwitjō' ndo' cam'aa' jnoom. 26 Tcwaa' cwii mosoona, tax'ee' ndyoo' ljo' cwiluii. 27 T'o' tsa'ñee' nnoom: "Ti'tyiu' jndā tyjee'na' jo' na seicuee' tsotyee' quioo'jndyo chjoo na t'meii'ñe ee ya tyjee'na', tiwee'na'." 28 Saa' tsa'ñee' seiw'ee', meii' quii' w'aa' ti'cjaaque'na'. Jo' chii' jlui' tsotyee' ndo' s'aa' ty'oo' nnoom na cjaaque'na'. 29 Saa' jom t'oo' nnoom tsotyee', tsoom: "Que'na' cwenta, teijndye ndyū mandi'ntjō'ya njom' meii' tyootseiquie' ts'oo'ya yuu na matsa'ntjom' ja. Saa' meii'cwii ndii' tyooñequiaa' meii' cwe' canch'ioo

ndyua na nntseicua'a na nnc'oog^{ya} na nei^{ya} ñequio nc'iaya. ³⁰ Saa je' na tyjee' ti'jnda' luaa' na tjatseicooⁿ 'naⁿ ñequio lculjaa', jnda'jom quio'jndyo chjoo na t'meiⁿñe jnda' seicue' cwentaaⁿ'aⁿ." ³¹ Ndo' t'q' tsotyeeⁿ nnoom, tso: "U jndaaya, maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿndyo ndo' cha'tso 'na^{ya} 'u 'naⁿ. ³² Saa maty'iomna' na cal'aaya xuee ndo' c'oog^{ya} na nei^{ya} ee ti'ty'iu' luaa' cha'cwijom jnda' tueeⁿ'eⁿ ndo' wando'nnaaⁿ'aⁿ, jnda' tsuuñe saa teijndaa'ñennaⁿ'aⁿ."

16

Mosotquiee na seitjoqñe

¹ Mati seineiⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê, tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya ndo' t'oom cwii mosotquiee 'naaⁿ'aⁿ. Jla'candii nn'aⁿ jom na cwe' matseicatsuuto tsaⁿñeeⁿ 'naaⁿ'aⁿ. ² Quia jo' tqueeⁿñê juu, tsoom nnom: "¿Chiuu waayuu ñ'loom na mandii cantyja 'naⁿ? Quiaa' cwenta ts'iaaⁿ na mache' ee ma'ndiina' 'u na m'aaⁿ mosotquiee." ³ Quia jo' seitiiu mosotquiee naquii' ts'oom: "¿Chiuu nnts'aayo na cwii nncwan-tjoⁿ? Ee patrom 'na^{ya} macwjeeⁿ'eⁿ ja na m'aa^{ya} mosotquiee. Ee tijndo na nnts'aa ts'iaaⁿ jndaⁿ ndo' jnaaⁿ'a na cwe' ndaaⁿ nn'aⁿ nlcaaⁿ'a ljo' na macaⁿ'a ja. ⁴ Mantyjii chiuu nnts'aa cha nnto'ñoom nn'aⁿ ja l'aana xeⁿ jnda' ndiina' ja na mosotquiee." ⁵ Quia jo' tqueeⁿñê cwii ndo' cwii nn'aⁿ na cho'jnaⁿ nnom patrom 'naaⁿ'aⁿ. Tax'eeⁿ nnom ts'aⁿ najndyee: "¿Cwanti t'maaⁿ chujnaⁿ nnom patrom 'na^{ya}?" ⁶ T'q' tsaⁿñeeⁿ nnoom, tso: "Ja chojnaⁿ cwii siaⁿnto ncjo seitye." Ndo' tsoom nnom: "Luaa co'ñom' tsoom na teiljeii cwanti chujnaⁿ. Queⁿdyu', cajmaⁿ, catseiljei'xco' na ñe'wen'aaⁿ nchoo' qui ncjo chujnaⁿ." ⁷ Jnda' jo' tax'eeⁿ nnom cwiicheⁿ, tsoom: "Ndo' 'u je', ¿cwanti chujnaⁿ?" T'q' tsaⁿñeeⁿ nnoom: "Ja chojnaⁿ cwii siaⁿnto xuu lqueeⁿ trigo." Quia jo' tsoom nnom: "Luaa co'ñom' tsoom na chuuna' cwanti chujnaⁿ. Catseiljei'xco' na ñe'ñequieen'aaⁿ xuu lqueeⁿ trigo chujnaⁿ." ⁸ Ndo' tjawee' ts'om tsaⁿtya na luaa' s'aa moso tiaa'ñeeⁿ, ee na jndo' ts'oom ts'iaaⁿ na s'aaⁿ. Ee nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaa, jndo'ti n'omna quii'ntaaⁿ nc'iaana, nchiiti nn'aⁿ na la'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ naxuee.

⁹ Candye'yo' ntsjoq, cwil'uee'ndyo' 'naⁿ'yo' na niom tsjoomnancue na quio nla'jndyeendyo' nn'aⁿ na nljoya ñ'loom ñ'endyo'. Quia jo' quia na nntycwii 'naⁿ'yo' jo', m'aⁿ ñ'eeⁿ nnto'ñoom 'o jo nandye cañoom'luee.

¹⁰ Ts'aⁿ na ya matseicanda ñ'loom na tit'maⁿ, mati ntseicanaⁿ ñ'loom na t'maⁿ. Ndo' ts'aⁿ na titseicanda meiiⁿ ñ'loom na ti't'maⁿ tseixmaⁿ'a', majndeiticheⁿ ti'xotseicanaⁿ ñ'loom na t'maⁿ. ¹¹ Saa xeⁿ 'o ticala-canda'yo' ñequio 'naⁿ'yo' na waa tsjoomnancuejnaⁿwaa, tjaa ñ'eeⁿ juu ñequeiaa na nnto'ñoom'yo' 'naⁿ na mayuu'cheⁿ na jnda matseixmaⁿ. ¹² Ndo' xeⁿ 'o tis'a cwenta cwil'a'yo' ñequio 'naⁿ na nchii 'naⁿ'yo' joona', meiⁿ tjaa ñ'eeⁿ juu na ñequeiaa naya luee'yo' na nla'xmaⁿ'a' cwenta'yo'.

¹³ Tjaa'naⁿ moso na ndaaⁿ nndi'ntjom nnom we patrom. Ee nnc'oom na ticuee' ts'oom cwii, ndo' cwiicheⁿ nncjaawee' ts'oom. Oo na nncjaañ'oomñê ñ'eⁿ cwii, saa cwiicheⁿ nntseijnaaⁿ'aⁿ. 'O xocandaⁿ ndye'ntjom'yo' nnom Ty'oqts'om ndo' mati ndaaⁿ s'om.

¹⁴ Nn'aⁿ fariseos na m'aⁿ jo' jo', tyondyena cha'tso ñ'oommeiⁿ na seineiⁿ Jesús. Ndo' tyola'jnaaⁿ'a' jom, ee jeeⁿ cwila'candya' n'omna s'om.

¹⁵ Saa tsoom ndaana:

—'O cwitjei'yandyo' cheⁿncjo'yo' jo ndaa nn'aⁿ saa Ty'oqots'om wa-jnaⁿaⁿ naquii' n'om'yo'. Cha'tso nnom na jeeⁿ neiⁿncoo' nquiu nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena, Ty'oqots'om jnoom'm nmeiⁿ'.

Xocantycwii ñ'oom' Ty'oqots'om

¹⁶ 'Tyola'neiⁿ nn'aⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om na tqueⁿ Moisés, ñequio ñ'oom ndyuee profetas hasta quia na tyjee' Juan. Quia ljo'cheⁿ jnaⁿna' na cwiwineiⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ' na matsaⁿntjom Ty'oqots'om nn'aⁿ. Ndo' je' je' jnda tue'ntyjo xjeⁿ na ticwii cwii ts'aⁿ matseijndeii cha ndaa nncjaaquiee'ñe cantyja 'naaⁿ'aⁿ.

¹⁷ 'Tijndeit'ina' na nntsuu tsjo'luee ñequio tsjoomnancue, nchiiti na titseicandaq'ñena' meiiⁿ ñe'cwii ljeii cachjoo na quio teiljeii ñ'oom' Ty'oqots'om na matsaⁿntjomna'.

Ticatsona' na nntyuii' ljeii cantyja na toco ts'aⁿ

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Meiⁿ'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseityuii' ljeii 'naaⁿ' ñ'eⁿ scuu' ndo' nncoco ñ'eⁿ cwiicheⁿ yuscu, tsaⁿ'ñeeⁿ mach'ena' na cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Ndo' mati meiⁿ'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncoco ñ'eⁿ yuscu na jnda tyuii' ljeii 'naaⁿ' ñ'eⁿ saa', mati tsaⁿ'ñeeⁿ mach'ena' na cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ.

Tsaⁿtya ñequio tsaⁿ'ñeeⁿ' Lázaro

¹⁹ 'Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿtya na ñequii'cheⁿ tyocweⁿ liaa na jeeⁿ ya ndo' jndana' na tuina' ñ'eⁿ tsaⁿ lino. Ndo' 'io ndii 'io tyocwaaⁿ'aⁿ nantquie na yaticheⁿ. ²⁰ Jo 'ndyoots'a tiom waa' tsaⁿtya'ñeeⁿ tyowacatyeeⁿ cwii tsaⁿ'ñeeⁿ' na jndyu Lázaro. Cha'waañê chom ntyje'. ²¹ Tyocantyyaa' ts'oom na nlcwaaⁿ'aⁿ meiiⁿ cwe' na cajndaq na cwiquiaa nacjee' meiⁿ'sa 'naaⁿ' tsaⁿtya. Ndo' calue' tyonquiocatyueendeyeyo' ntyje' na chom. ²² Tue'ntyjo xuee na tue' tsaⁿ'ñeeⁿ', ndo' ty'eñ'om ángeles añmaaⁿ'aⁿ paraíso na m'aaⁿ Abraham. Mati tue' tsaⁿtya ndo' tjacanty'iuu'ñê. ²³ Tyom'aaⁿ'ñê yuu na ñjomndye l'oo. Jlundaañê, nty'iaa'tquiaaⁿ na m'aaⁿ Lázaro nacañoom' Abraham. ²⁴ Quia jo' seixuaⁿ, tsoom: "Tsotyaya, Abraham, c'oom' na wi' ts'om' ja. Cajñom' Lázaro na canchjeñê nomts'ooⁿ naquii' ndaatioo cha nntseicanaⁿ'aⁿ tsaya. Ee jeeⁿ t'maⁿ wi' matjoⁿ'ya naquii' chomwaa." ²⁵ Saa tso Abraham nnoom: "Jndaaya, cjaañjoom' ts'om' cha'tso na ya na ñeto'ñom' xjeⁿ na ñetando', ndo' Lázaro wi' ñetjoom. Saa je' je' jom ljoow mawajñeeⁿ ndo' 'u je', wi' matjom'. ²⁶ Ndo' nchii macanda cwe' jo'. Quii'ntaaⁿ já ñ'eⁿndyo' 'o waa cwii tsue'tsjoom na tjaa yuu cwintycwii na njoom, cha 'ñeeⁿ já na ñe'c'oo na m'aⁿ' 'o, xocandaq nncwinom. Ndo' meiⁿ nn'aⁿ nam'aⁿ yuu jo' xocandaq nncwinom nty-jawaa." ²⁷ Quia jo' matso tsaⁿtya: "Ta, mats'aa ty'oo njom', cwa cajñom' jom waa' tsotyā, ²⁸ ee jo' jo' m'aⁿ 'om ti'ntyjo. Cjaanquiaaⁿ ñ'oom ndaana cha ticandyochuuna' joona ljooñe yuu na jeeⁿ wi'." ²⁹ Saa tso Abraham nnoom: "Joona macwilei'ñ'omna ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas. Ñ'oommeiⁿ' candyena." ³⁰ Saa jom tsoom nnom Abraham: "Tiyuu' ta, xeⁿ cwii joo nn'aⁿ na jnda tja wjaa na m'aⁿ'na, maxjeⁿ nlcwe' n'omna." ³¹ Ndo' t'q Abraham nnoom: "Xeⁿ tiñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas, mati xocandyena ñ'oom 'ndyoo cwii ts'aⁿ meiiⁿ na nncwando'nnda' na jnda tue'."

17

Waa na teincuu' na nntseiquioo jnaⁿ ts'aⁿ

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Tso Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm:

—Tijoom jaawintyjee'na' na ñe'catseiquiaana' nn'aⁿ na cal'ana jnaⁿ, saa nnt'uiiwi'na' ts'aⁿ na jnaaⁿ juu nncjaachuuna' nn'aⁿ na mati nl'ana jnaⁿ. ² Yati xeⁿ cwityeⁿ cwii tsjo'suu xtyo' tsaⁿ ñeeⁿ ndo' catuee' nn'aⁿ jom ts'om ndaaluee nchiiti na nntseiquioona' cwii joo nn'aⁿ na tyoowijndaya cantyja na cwila'yu'. ³ Queⁿyo' cwenta cantyja 'naⁿyo'.

'Xeⁿ cwii nn'aⁿ na matseyiu' matseitjooñê njom', cwaⁿya' jom. Ndo' xeⁿ cwilcwe' ts'oom, catseit'maⁿ ts'om' jom. ⁴ Ndo' meiiⁿ matseitjooñê njom' ntquiee' ndii' na cwii xuee, ndo' cwii cwii ndii' nncjaacatsoom njom': “Catseit'maⁿ ts'om' ja, cwilcwe' ts'oqⁿ”, maxjeⁿ ñequii'cheⁿ catseit'maⁿ ts'om' jom.

Na matseyiu'ya ts'om ts'aⁿ, t'maⁿ najndeii matseixmaⁿna'

⁵ Apóstoles jluena nnom Ta Jesús:

—Quiaa' na t'maⁿti nlayu'ya n'oqⁿya.

⁶ Tsoom ndaana:

—Meiiⁿ na jeeⁿ cachjoo cwilayu'ya n'om'yo' cwe' cha'na cachjoo cwii ts'om lqueeⁿ mostaza, nndaⁿ nddu'yo' nnom ts'oom sicómorowaa': “Catyendyu' ndo' co'na' 'u ts'om ndaaluee.” Ndo' maxjeⁿ nntseicandana' ñ'omndyue'yo'.

Ts'aⁿ na mand'ntjom macaⁿna' na catseicanaⁿ

⁷ 'Cal'uu cwiindyo' 'o m'aaⁿ mosoo' na matseindyaa oo na mach'ee cwenta quioo' jo jndaⁿ, ndo' quia jndaⁿ tyjee' tsaⁿ ñeeⁿ na jnaⁿ jndaⁿ, ¿aa mantyja nntsu' nnom: “Cwinoom' luaa, cajmaⁿ na nlcwa'”? ⁸ ¿Aa nchii najndyee nntsu' nnom?: “Cwa catseijndaa'ndyu' je', catseiñ'oom'ndyu' na nlcwaa'a. Xeⁿ jndaⁿ tcwaa'a ndo' jndaⁿ t'ua, quia ljo'cheⁿ nlcwa' ndo' nnc'ua'.” ⁹ ¿Aa nnts'aacheⁿna' na ñequiaa' na quianl'uaa' moso' nlc' na seicanaⁿ ñ'oom na sa'ntjom' jom? Matseitiuu xocatsa' na ljo'. ¹⁰ Mati 'o, quia na jndaⁿ l'a'yo' cha'tso na matsa'ntjomna' na cal'a'yo', quia jo' candu'yo': “Jâ cwiluiindyô moso na tjaa yuu l'uendye. Ee cwe' tomti na laxmaaⁿyâ na cal'aayâ jndaⁿ ñel'aayâ.”

Sein'maⁿ Jesús qui ts'aⁿ na chuu tycu lepra

¹¹ Quia jo' tjatjati Jesús na mawjaⁿ Jerusalén, teinoom tyencoo' ts'ondaa Samaria ñequio ts'ondaa Galilea. ¹² Cha'na tjaqueⁿeⁿ cwii tsjoom chjoo, jlui'nom qui nn'aⁿ na cho tycu lepra, tquia ty'emei'ntyjee'na. ¹³ Jndeii jla'xuaana, jluena:

—'U Jesús na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ, c'oom' na wi' ts'om' já.

¹⁴ Quia na nty'iaa' Jesús joona, tsoom ndaana:

—Catsala'ca'moⁿndyo' ndaa ntyee.

Ndo' yocheⁿ na cwi'oonaa, jliuna cwa jndaⁿ ljuu'ndyena tycu'ñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' cwii tsaⁿ ñeeⁿ, quia na ljeiiⁿ na jndaⁿ n'maaⁿ, tjalcweeⁿeⁿ, c'uaa 'ñom na matseit'maaⁿñe Ty'oots'om. ¹⁶ Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom Jesús, tquiaaⁿ na quianl'uaa'. Ts'aⁿ samaritano tsaⁿ ñeeⁿ. ¹⁷ Quia jo' tso Jesús:

—¿Aa nchii quindyee nn'aⁿ na ljuu'ndye? Ndo' nt'omcheⁿ ñjeeⁿ je' ¿yuu m'aⁿ? ¹⁸ Macandá juu tsaⁿm'aaⁿ na nchii ts'aⁿ judío, jndyotseit'maaⁿñê Ty'oots'om.

19 Quia jo' tso Jesús nnom:

—Quicantyja', cja'to'. Nc'e na matsei'yu'ya ts'om' ñ'e'ndyo jnda n'ma'.

Luaa waa na nncwjee'cañoom na matsa'ntjom Ty'oots'om
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Tyota'x'ee nn'a'n fariseos nnom Jesús cwaa'n nncwjee'cañoom juu na matsa'ntjom Ty'oots'om. T'oo'n ndaana, tsoom:

—Xocala'no'yo' aa jnda tue'ntyjo juuna' cwe' cwii 'naa'n na nleitquioo'.

21 Tjaa 'ñee'n ndaa nntso: “Luaa' m'aa'n”, oo “La'ñee'n m'aa'n na matsa'ntjoom”, ee jnda mamatsa'ntjom Ty'oots'om naquii' n'om'yo'.

22 Tsoom ndaa nn'a'n na cwila'jomndye ñ'oom'm:

—Manncue'ntyjo xuee na nntseiquee'na' n'om'yo' na ñe'canty'ia'nda'yo' ja na cwiluiindyö nquii na jna' cañoom'luee, saa taxocanty'ia'yo' ja. 23 Nluena ndaa'yo': “Luaa' jom”, oo “Luaa.” Saa tintsanty'ia'yo'. Mei' tintsanty'ia'yo'. 24 Ee cha'xje'n na maco' tsueechom matseixueena' cwii ntyjaa' tsjo'luee xje'n cwiiche'n ntyjaa'na', maluaa' nntseijomna' quia na ndyoonnda'a na cwiluiindyö ts'a'n na jna' cañoom'luee. 25 Saa najndyee maca'na' na t'ma'n nawi' catjo'n ndo' mati cal'a nn'a'n na m'a'n je' na ticuee' n'omna ja. 26 Cha'xje'n na tyol'a nn'a'n xje'n na tyom'aa'n Noé, maluaa' nntseijomna' nl'a nn'a'n xje'n na manndyoonnda'a na cwiluiindyö ts'a'n na jna' cañoom'luee. 27 Ee quia ljo'che'n tyocwa'na, tyowena. Tyo'uncona, tyoñequiana ndana na nnc'unco hasta xuee quia na tuo' Noé ts'om w'aandaa. Quia jo' jna'na' na tua'nty'a, tja' cha'tsondye na'ñee'n. 28 Ndo' majo'ti tuii quia na tyom'aa'n Lot, tyocwa'na, tyowena. Tyola'jndana, tyondaana. Tyonomna ntjom, tyol'ana l'aa. 29 Saa juu xuee na tjei' Ty'oots'om Lot tsjoom Sodoma, tua' ndaaluaa' chom ñequio ljo' sufra na jna'na' tsjo'luee. Ndo' seicwjeena' cha'tso nn'a'n tsjoom' ñee'n. 30 Maluaa' nnts'aana' xuee na nleitquioo'ndyo ja na cwiluiindyö ts'a'n na jna' cañoom'luee.

31 'Majuu xuee'ñee'n, ts'a'n na m'aa'n ch'e'n, tintseicandya' ts'oom 'naa'na' na nncjaaque'ne' naquii w'aa na nncwjee'ne' jona'. Ndo' majo'ti ts'a'n na m'aa'n jo jnda' tindyolcwee'ne' na ndyochoom 'naa'na'.

32 Cjaañjoom' n'om'yo' cantyja 'naa' scuu' Lot. 33 Mei'cwi'ñee'nche'n ts'a'n na ñe'cwji'n'maa'ñee'nche'nquii, majo'to jo' nntsuuñee'. Saa mei'nquia ts'a'n na mañequiaañee' na catjom ljo' na nntjom, tsa'ñee'n nlui'n'maa'ñee'.

34 'Candy'e'yo' nntsjo, juu teijaa'ñee'n quia na ndyoonnda'a, we nn'a'n ma' cjoo' jnduu, cwii tsa'ñee'n wjaañ'oomna' jom na m'aa'ya, ndo' cwiiche'n ma'ndiina'. 35 We yolcu ñe'naa' cwitua, cwii tsa'ñee'n wjaañ'oomna' jom na m'aa'ya, ndo' cwiiche'n ma'ndiina'. 36 We nn'a'n m'a'n jo jnda' na cwila' ts'iaa'n, cwii tsa'ñee'n wjaañ'oomna' jom na m'aa'ya, ndo' cwiiche'n ma'ndiina'.

37 Quia jo' nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'ñee', ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Yuu cwii jom jo', Ta?

T'oo'n ndyueena cwii ñ'oom na tjañoom' na ma'mo'na' na maxje'n nntu'xe'ndye na'ñee'n. Tsoom:

—Yuu na meindyuaa 'na'n to', jo' jo' nntjomndye cant'ei'.

18

Yuscu na jnda ljoñee'ndo'jwe

¹ Mati seineiⁿ Jesús cwiicheⁿ ñ'oom na tjañoom'. Ma'moⁿna' na ñe'quii'cheⁿ cala'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oots'om, tincwintqueeⁿna. ² Tsoom ndaana:

—Tyom'aaⁿ cwii jwe cwii tsjoom. Juu tsaⁿñeeⁿ meiⁿ Ty'oots'om tinquiaⁿaⁿ, meiⁿ nn'aⁿ tiquitseit'maaⁿñê. ³ Mati tyom'aaⁿ cwii yuscu tsjoom'ñeeⁿ na jnda ljoñe na tue' saa'. Juu yuscu'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ na tyocaa na m'aaⁿ jwe'ñeeⁿ na catseijndaa'ñe ñ'oom 'naaⁿaⁿ. Tyotsoom nnom: “Cwañom' ja ñ'oom cantu na s'aa ts'aⁿ nacjoya.” ⁴ Jndye xuee ticatsein'oom'ñe jwe yuscu'ñeeⁿ, saa jnda jo' seitioom naquii' ts'oom: “Meiiⁿ na tinquiaya Ty'oots'om ndo' meiiⁿ na ticatseit'maaⁿndyoⁿ nn'aⁿ, ⁵ saa cwe' ee na jeeⁿ matseilioo' yuscum'aaⁿ ja, nncwañoⁿtoⁿ jom cwitjoocheⁿ nntycwii na t'maⁿ ts'oqⁿ ñ'eⁿñê.”

⁶ Tso Ta Jesús:

—Jwe'ñeeⁿ meiiⁿ na wi'ñe saa ¿aa cwiqueⁿyo' cwenta na tsoom na nncwañom'toom yuscu'ñeeⁿ? ⁷ Majndeiticheⁿ nquii Ty'oots'om, ¿aa nchii nncwañom'm nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿaⁿ, na cwilcwii'na jom naxuee ndo' nntsjom? Xocats'aaⁿ na mayo ticatseiñ'oom'ñe joona. ⁸ Nndye'yo' nntsjom, jom mantya nntseiñ'oom'ñê. Saa quia na nndyoqonnda'a, ja na cwiluindyⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿aa ndya' cwii nljei na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'yuya n'om ñ'eⁿ Ty'oots'om?

Ts'aⁿ fariseo ndo' tsaⁿquiñom s'om

⁹ Mati seineiⁿ Jesús ñ'oom tjañoom'waa ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitjeii' cheⁿnquiee cwenta na jeeⁿ ya cwil'a, saa m'aⁿna na ticuee' n'omna nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Tsoom:

¹⁰ —Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ fariseo ndo' mati tyom'aaⁿ cwii tsaⁿquiñom s'om cwentaa' gobiernom. We naⁿñeeⁿ mañejuu xjeⁿ ty'ena wats'om t'maⁿ na nla'neiⁿna nnom Ty'oots'om. ¹¹ Juu fariseo teintyjeeⁿeⁿ, luaa waa ñ'oom na tsoom nnom Ty'oots'om: “U Ta Ty'oots'om, mañequiaya na quianl'ua' na ticatseixmaⁿya cha'na nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cha'na nn'aⁿ na canty'uendye, nn'aⁿ na quil'a yuu na ticaty'iomyana', nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿ n'iaa, mati meiiⁿ nchii cha' tsaⁿm'aaⁿl', tsaⁿquiñom s'om. ¹² Ja we ndii' matsejwejndo'ndyo na cwii smaⁿna, ndo' cha'tso na mawantjoⁿ mañequiaya diezmo.” ¹³ Saa juu tsaⁿquiñom s'om, tquia tjameintyjeeⁿeⁿ, meiⁿ na nlu'ndaañê tsjo'luee. Macanda tyomeiiⁿeⁿ nda' tsei'jñaaⁿ na tyotseinty'iaa'ñê, tsoom: “U Ty'oots'om, c'oom' na wi' ts'om' ja ts'aⁿjna.” ¹⁴ Candye'yo' nntsjom, tsaⁿquiñoom s'om tjalcweeⁿeⁿ waⁿaⁿ na jnda seit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jom, nchiiti cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, maxjeⁿ nntseiquioo Ty'oots'om juu. Ndo' ts'aⁿ na maju'cjeñe, maxjeⁿ nntseit'maaⁿñeⁿ Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ.

Matio'naa'ñe Jesús yocanch'u

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Tquiocho nn'aⁿ yocanch'u na m'aaⁿ Jesús na nntioom'l'ooⁿ nacjoona. Ndo' quia na nty'iaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê na luaa', jla'tia'na nn'aⁿ na tqiocho yocanch'u'ñeeⁿ. ¹⁶ Quia jo' tqueeⁿñe Jesús yocanch'u ndo' tsoom ndaaⁿ nn'aⁿ:

—Ca'ndye'yo' na ñeiquio yocanch'u na m'aaⁿya, tila'ntycwi'yo' joona ee yuu na matsaⁿntjom Ty'oots'om, juuna' matseixmaⁿna' cwentaa nn'aⁿ na ntyjaandye ja cha'na quil'a yosanch'um'aⁿ. ¹⁷ Mayuu'cheⁿ matsjom ndaaⁿyo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticantyyaa' ts'om na nntsaⁿntjom

Ty'oots'om juu cha'na ntyjaa' ts'om cwii yucachjoo, tsaⁿñeeⁿ xocandaꝯ nncjaaquiee'ñe jo' jo'.

*Matseineiⁿ tsaⁿtya ñ^en Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)*

¹⁸ Cwii ts'aⁿ judío na cwiluiitquieñe tax'ee nnoom:

—'U Ta na ma'mooꝯⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaaꝯ nn'aⁿ na ya ts'aⁿndyu', ¿chiuu ya nnts'aa cha ndaya na ticantycwii na nncwa'ndo'a?

¹⁹ T'o Jesús nnom:

—Matsu' na ja ya ts'aⁿndyo, macandaꝯ nquii Ty'oots'om cwiluiiñe na ljo'. ²⁰ 'U mantyi' ñ'oom na matsa'ntjoom na matsona': “Tinc'oom'ya' ñ^en cwiicheⁿ ts'aⁿ. Tintseicue' ts'aⁿ. Tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ. Tintseineiⁿ cantu nacjoo' ts'aⁿ. Catseit'maaⁿndyu' tsotye' ñ^en tso'ndyo'.”

²¹ Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Cha'tso ñ'oommeiⁿ matseicandaꝯ xjeⁿ na cachjoondyo.

²² Quia na jndii Jesús na luaa', tsoom nnom:

—Cwii waa na cwii matsei'tjoo'. Cajndaꝯ cha'tso na maleichu' ndo' quiaa' ndaaꝯ ndyeñeeⁿ. Quia jo' nnc'oom' na tyandyu' cañoom'luee. Jnda jo' candyotseijomndyu' ñequiondyo.

²³ Saa quia na jndii tsaⁿñeeⁿ na luaa', seichjoo'na' ts'oom ee jeeⁿ tyañe.

²⁴ Quia na nty'iaa' Jesús na jeeⁿ chjoo' ts'oom, tso:

—Jeeⁿ ndya' jndei'na' na ññe'quiandye naⁿtya na nnts'a'ntjom Ty'oots'om joona. ²⁵ Tijndei'tina' na nncwicandii'ñe quioo' camello tsue' x'ee tsei'nchquia nchiiti na nncjaaquiee' cwii tsaⁿtya ntyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

²⁶ Ndo' nn'aⁿ na jndye ñ'oomwaa', tyolue:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ juu ndaaꝯ nlui'n'maa'ñe?

²⁷ Tso Jesús ndaaꝯna:

—Yuu na xocandaꝯ nl'a nn'aⁿ, nquii Ty'oots'om ndaaꝯ nnts'aaⁿ.

²⁸ Tso Pedro:

—Canty'ia', já jnda 'ndyaayâ cha'tso 'naaⁿya na cwilajomndyo ñ^enndyu'.

²⁹ Tso Jesús ndaaꝯna:

—Mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ma'ndii waa' oo scuu', ntyjee, tsotye, tsondyee, oo ntseinda nc'e na matseijomñe cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'oots'om, ³⁰ tsaⁿñeeⁿ jndyeti nmeiⁿ nnc'oñoom tiempomeiⁿ, ndo' xuee na cwii nndyotina' nnc'oom na ticantycwii na wanoom'm.

Matseicandiinna' Jesús na nncueeⁿe

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Quia jo' tjei'ndyo Jesús nn'aⁿ canchoo'wendye. Tsoom ndaaꝯna:

—Queⁿyo' cwenta, je' macwitsaawaaya Jerusalén. Jo' jo' nntseicandaꝯñena' cha'tso ñ'oom' Ty'oots'om na jla'ljeii profetas cantyja 'naⁿya na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ³² Ee ññe'quia nn'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿ gentiles, nla'jnaaⁿ na ja, cwajndii ñ'oom na nluena cjoya ndo' njñomna ndaa'jnaⁿ ja. ³³ Mati nntjaa'na ja, ndo' xeⁿ jnda nla'cuae'na ja, saa xuee jnda ndyee nncwando'xc'o.

³⁴ Saa naⁿñeeⁿ tícala'noⁿna ljo' cwit'mooꝯⁿ ñ'oommeiⁿ ee tyootseicanooꝯⁿ Ty'oots'om joona' ndaaꝯna. Jo' chii tíleicala'noⁿna.

Matsein'maⁿ Jesús cwii tsaⁿnchjaaⁿ

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Luaa tuii. Quia na ty'ewindyoona tsjoom Jericó, jo' wacatyeeⁿ cwii tsaⁿnchjaaⁿ 'lndyoo nato, macaaⁿ ljo' tjoõñê ndaaⁿ nn'aⁿ. ³⁶ Quia na jñeeⁿ na jndyendye nn'aⁿ cawi'nom, tax'eeⁿ ljo' cwiluii. ³⁷ Jluena nnoom:

—Jesús na jnaⁿ Nazaret jom luaa' mawinoom.

³⁸ Quia jo' seixuaⁿ, tsoom:

—Jesús, 'u na cwiluiindyu' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantyjo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

³⁹ Nn'aⁿ na 'oojndyee jla'tia'na jom, jluena catseicheeⁿ, saaⁿ jom yacheⁿ jndei seixuaⁿ:

—'U na cwiluiindyu' tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantyjo', c'oom' na wi' ts'om' ja.

⁴⁰ Quia jo' tjameintyjee' Jesús, saⁿ'ntjoom na quioñ'omna tsaⁿ'ñeeⁿ na m'aaⁿ. Quia tuee'cañoom tsaⁿ'ñeeⁿ, tax'eeⁿ nnom, matsoom:

⁴¹ —¿Ljo' l'ue ts'om' na cats'aa ñ'eⁿndyu'?

T'o tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, l'ue ts'oõⁿ na nleitquioya.

⁴² T'o Jesús nnom:

—Cwitquio'. Nc'e na matsei'yuy'ya ts'om' ñ'eⁿndyo, jo' na jndaⁿ n'maⁿ'.

⁴³ Mañoom' teitquoom'm. Tjantyjoõⁿ naxeⁿ Jesús, tyotseit'maaⁿ'ñê Ty'oõts'om. Ndo' mati nn'aⁿ na jndyendye, quia nty'iaana na luaa', tyola't'maaⁿndyena Ty'oõts'om.

19

Jesús ñ'eⁿ Zaqueo

¹ Quia na jndaⁿ tjaquiee' Jesús tsjoom Jericó, tjawinoom quii' tsjoom. ² Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿ'ntya na jndyu Zaqueo. Tsaⁿ'ñeeⁿ cwiluiitquieñê jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwito'ñoom s'om cwentaa' gobiernom. ³ Tyoqueⁿ'ñê na nncwajnaⁿ'aⁿ ñeeⁿ jo' na Jesús, saaⁿ tileicandaaⁿ ee jeeⁿ jndye nn'aⁿ ndo' na cat'aa'ñê. ⁴ Jo' chii jleinoom, tjañetyeeⁿ, tjawaaⁿ cwii ts'oom sicómoro na nnty'iaaⁿ'aⁿ Jesús ee na jo' jo' nncwinom tsaⁿ'ñeeⁿ. ⁵ Quia na tue'cañoom Jesús jo' jo', jlundaaⁿ'ñê, tsoom nnom:

—Zaqueo, catseyyuaa', candyo'cue' ee xuee je' macaⁿ'na' na caljoo'ndyo wa'.

⁶ Quia jo' seityuaaⁿ'aⁿ jndyocueeⁿ. Ñequio na neii'eⁿ seiljoom Jesús waⁿ'aⁿ. ⁷ Saaⁿ quia na nty'iaaⁿ nn'aⁿ na luaa', cha'tsondyena tyola'ncjoo'ndyena, jluena:

—Cwa jndaa' tjaqueⁿ'eⁿ na nljoo'ñê waa' ts'aⁿ na matseitjooñê nnom Ty'oõts'om.

⁸ Ndo' teintyjee' Zaqueo, tsoom nnom Jesús:

—Aa ndi', Ta, xcwe 'naⁿ'ya na niom manñequiaya ndaaⁿ ndyeñeeⁿ ndo' xeⁿ na x'uaya 'naaⁿ ts'aⁿ, je' manntseilcwa'a ñequiee ndii' cha'xjeⁿ na tjeii'a.

⁹ Tso Jesús nnoom:

—Xuee je' juu na macwji'n'maaⁿ'ñê Ty'oõts'om nn'aⁿ, jndaⁿ tyjee'na' w'aawaa. Ee mati tsaⁿ'm'aaⁿ cwiluiiñê ts'aⁿ tsjaaⁿ Abraham. ¹⁰ Ee ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee jndyocal'uaⁿ ndo' jndyocwji'n'maaⁿndyo nn'aⁿ na cwitsuundyena añmaaⁿ.

'Ndii ts'a'n s'om luee mosoom'm

¹¹ Nn'a'n na tyondye ñ'oommei' jla'tiuuna tyuaa' nleitquioo' cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om, ee manndyoo' m'aa'n Jesús tsjoom Jerusalén. Jo' chii, tsotyee' ñ'oom na tjañoom' ndaana. ¹² Tsoom:

—Tyom'aa'n cwii ts'a'n na t'ma'n cwiluiñe. Tjaa'n tquia cwiiche' ndyuaa na nnc'o'ñoom ts'iaa'n na nntseixmaa'n rey, ndo' xe'n jnda' nndyolcwee'ne. ¹³ Cwii tjoche' na nncja'n, tquee'ñê qui nn'a'n na cwindye'ntjomtye'n nnoom. T'ma'n s'om teijndeiyyaa'n nnom cwii cwii tsa'ñee'n. Tsoom ndaana: “Cal'ueendyo' chiuu nl'a'yo' ts'iaa'n na nntantjom'yo' ñ'e'n joona' yoche' na ja nncwja.” ¹⁴ Saa' nn'a'n ndyuaa tsjom'm, jndoo'na jom. Jo' jñoomna nn'a'n ndyuaa yuu na tjaa'n, ty'ecalue na'ñee'n: “Jâ tical'ue n'oo'nyâ na tsa'm'aa'n nluiñê rey cwentaaya.” ¹⁵ Jnda' na to'ñom tsa'ñee'n n'iaa'n na nnc'oom, jndyolcwee'ne. Tquee'ñê nn'a'n na tquiaa'n s'om 'naa'n'na'nda. Ee ñe'caljei' cwanti jnda' ta'ntjom cwii cwiindye na'ñee'n. ¹⁶ Tyjee' tsa'n najndyee, tso nnoom: “Nmei' s'om 'na'n, ta, qui ndii' cha'xje' na to'ñon' jnda' tantjo' ñ'e'n juuna'.” ¹⁷ Quia jo' tsoom nnom: “Ya sa', 'u mosoya, meii' cachjoo na to'ñom' saa' seicanda'. Jo' chii je' maqua'ya 'u nnc'oom' ts'iaa'n, nntsa'ntjom' qui tsjoom.” ¹⁸ Ndo' tyjee' tsa'n na jnda' we, tso nnoom: “Nmei' s'om 'na'n, ta, 'om ndii' cha'xje' na to'ñon' jnda' tantjo'ya ñ'e'n juuna'.” ¹⁹ Quia jo' majo'ti tsoom nnom: “Je' maqua'ya 'u nnc'oom' ts'iaa'n, nntsa'ntjom' 'om tsjoom t'ma'n.” ²⁰ Tyjee' cwiiche' ts'a'n, tso nnoom: “Luaa s'om 'na'n, ta, na seiwa' naquii' payom. ²¹ Ee ja jee' nquiaya 'u na jee' jnda' ñ'oom tseinei'. Ee 'u maco'ñom' yuu na nchii cwenta', ndo' quitsei'we' yuu na nchii 'u jnom'.” ²² Quia jo' tsoom nnom: “'U moso 'na'nyâ na tia matseitiuu', majuuti ñ'oom 'ndyo' nnts'aaya na nncu'xe'na' 'u. Xe'n ntyji' na ja ts'a'n na jee' jnda' ñ'oom tseinei' ndo' na maco'ñon' yuu na nchii cwentaya ndo' na quitseiwaya yuu na nchii nnc'o' jnoo'na, ²³ quia jo' çchiiu na t'icja'ca'ndii' s'om 'na'nyâ banco yuu na nncwantjomna' cha quia na nndyoo'nda'a, nnc'o'ñon' s'om 'na'nyâ mandii'ee' ts'iaa'ndaana'?” ²⁴ Ndo' tsoom ndaa' nt'omche' nn'a'n na m'a'n nacañom'm: “Catjei'yo' s'om 'na'nyâ l'oo' ndo' quia'yo' juuna' nnom tsa'm'aa'n na tantjom qui ndii'.” ²⁵ T'oo' na'ñee'n, jluena: “Ta, çchiiu ndo' mamalei'ñ'oom qui ndii' na laa'ti'?” ²⁶ Candye'yo' nntsjo'o, mei'cwi'ñee'che' ts'a'n na maniom na maleichuu, nlo'ñomti. Saa' ts'a'n na tjaa'na' na cuaa' l'o, nlui'ñ'e' cwanti na malei'ñ'oom. ²⁷ Mati joo' nn'a'n na jndoo' ja, na tical'ue n'om na nntsa'ntjo'nyâ joo, quiocho'yo' joona ñjaa'ñe' ndo' ñequio na ndoo'a' catyje'yo' cantyo'na.

Tjaquiee' Jesús Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Jnda' seinei' Jesús ñ'oomwaa', tjatjatye'e' na nncue'ne' Jerusalén. ²⁹ Ndo' quia na tjawiñoom'm tsjoom Betfagé ñequio tsjoom Betania nndyoo' yuu waa ta na jndy' Olivos, jñoom we nn'a'n na cwila'jomndye ñ'e'ñê na c'oona l'aa. ³⁰ Tsoom ndaana:

—Catsa'yo' juu tsjoom chjoo na m'aa'n ndyeyu jo ndaa'yo', ndo' cha'na nntsaaquei'yo' jo', nliu'yo' cwii snom chjoo na ñjom. Juu quioo'ñee' meii'cwii ndii' tyoowa'ljoo ts'a'n. Calacana'yo', nquioñ'om'yo' juuyo' ñjaa'. ³¹ Ndo' xe'n m'aa'n ñee'n juu na nncwax'ee ndaa'yo' chiuu na cwilacana'yo' juuyo', luaa candu'yo' nnom: “Nquii Ta na matsa'ntjom jâ tjoñê juuyo'.”

32 Quia jo' ty'ena l'aa na jñoom joona ndo' jliuna cha'xjeⁿ na tsoom.

33 Yocheⁿ na cwila'canaⁿ na snom, jlue nn'aⁿ na njmeiⁿ juuyo':

—¿Chiuu na cwilacanaⁿyo' snomm'aaⁿ?

34 Quia jo' t'ooⁿna:

—Nquii Ta tjoõñê juuyo'.

35 Mana ty'eñ'omna snom'ñeeⁿ na m'aaⁿ Jesús. Jndaⁿ tioona liaana naxeⁿyo', tei'caljoona jom. 36 Yocheⁿ na mawjaawinoom, tyotsaⁿ nn'aⁿ liaateincoo 'naaⁿ na ts'om nato. 37 Quia na jndaⁿ 'oowindyooona tsjoom Jerusalén yuu na wjaacue nato ta na jndyu Olivos, cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, to'na na jndei tyola'xuaana. Tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om cantyja cha'tso ts'iaaⁿ t'maⁿ na nty'iaana na tyoch'ee Jesús. 38 Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ cwiluiiñê Rey na matsaⁿntjoom jaa. Macwje'cañoom ñequio xuee' nquii na tjacantyja cwiluii t'maⁿñê. Jom catio'naaⁿñê Ty'oots'om na m'aaⁿ cañoom'luee. Cwiljoya ts'oom ñequio nn'aⁿ. Catseit'maaⁿñena' nqueⁿ na m'aaⁿ nandyeticheⁿ.

39 Nt'om nn'aⁿ fariseos na ñ'eeⁿndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye jluena:

—'U na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaaⁿ nn'aⁿ, catseitia' naⁿm'aⁿ na cwila'jomndye ñ'om'.

40 T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Candyeyo' nntsjoõ, xeⁿ naⁿm'aⁿ nla'cheⁿna, quia jo' joo ljo' nla't'maaⁿndyena' ja.

41 Quia tueⁿen nnom tsjoom'ñeeⁿ, ndo' quia nty'iaaⁿaⁿ juuna', ty'ioom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. 42 Tyotseineiⁿ cha'cwijom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Toom cwe' xuee je' cwila'noⁿyo' ljo' na macaⁿna' cha nndaⁿ ljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyo'. Saa je' cwe' wanty'iuu' m'aaⁿna' jo ndaaⁿyo'. 43 Ee nncue'ntyjo xuee na joo nn'aⁿ na jndoo 'o nl'ana tiomtsjo' ndiocheⁿ nnom tsjom'yo' na nncwañoom'na' joona. Ndo' nntaⁿ'na 'o meiⁿnquia ntyja. 44 Nla'tyuii'ñ'eⁿna 'o ndo' nla'cwjeena nda'yo'. Ndo' nla'tyuii'na niaⁿljo' tsjom'yo'. Meiⁿcwii tsjo' taxoca'ndyena nacjoo' x'iaa'na', cwe' nc'e na ticalañ'oom'ndyo' ja na jñom Ty'oots'om cha nndaⁿ nlui'n'maaⁿndyo'.

Macwji' Jesús nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Jndaⁿ jo' tjaquiee' Jesús wats'om t'maⁿ, toõⁿoⁿ tjeiiⁿeⁿ nn'aⁿ ch'eⁿ, joo nn'aⁿ na cwindaaⁿ ndo' nn'aⁿ na cwila'jnda jo' jo'. 46 Tsoom ndaana:

—Waa ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsona': “W'aya cwiluiiñena' w'aa yuu na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oots'om.” Saa 'o cwil'a'yo' juuna' cha'cwijom tsue'tsjo' yuu na cwicatoo'ndye naⁿcanty'ue.

47 Ndo' ticwii xuee tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Saa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjoom, tyol'uee'ndyena chiuu ya nl'ana na nla'cuee'na jom. 48 Saa meiⁿchjoo tileicaliuna chiuu ya nl'ana ee cha'tsondye nn'aⁿ tyocantyjaa' n'om ñ'oom na tyotseineiⁿ ndaana.

20

*Najndei na matseixmaⁿ Jesús**(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)*

¹ Tju'na' cwii xuee'ñeeⁿ na ma'moⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Mañequiaaⁿ ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, ndo' xjeⁿñeeⁿ tquie'cañom ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ² Jlu naⁿñeeⁿ nnoom:

—Catsu' ndaayâ, ¿yuu ty'om' najndu' na mache' nmeiiⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ tquiaa na matseixmaⁿ na luaa'?

³ Quia jo' t'o Jesús ndaana:

—Mati ja mawax'a cwii ñ'oom ndaa'yo'. Cat'o'yo' nndii. ⁴ Na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ, ¿yuu jnaⁿ najneiⁿ? ¿Aa nam'aaⁿ Ty'oots'om oo aa cwe' ñ'om ndyuee nn'aⁿ?

⁵ Quia jo' tyola'neiⁿ cheⁿnquieena ñ'eⁿ nc'iaana, tyoluena:

—Xeⁿ nl'uuya na m'aaⁿ Ty'oots'om jnaⁿna', quia jo' nntsoom: “¿Chiuu na tícala'yuy'o' ñ'eⁿñê?” ⁶ Saa xeⁿ nl'uuya nam'aⁿ nn'aⁿ jnaⁿna', nla'cwjee nn'aⁿ jaa ñ'eⁿ ljo', ee cwilayu'yana na Juan cwiluiiñe profeta.

⁷ Jo' chii t'oona nnoom:

—Jâ ticaliuuyâ yuu jna'yuu najndei Juan na tyotseits'oomñe nn'aⁿ.

⁸ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Meiⁿ ja, xocatsjoⁿ ndaa'yo' ñeeⁿ mañequiaa najndo na mats'aa nmeiiⁿ.

*Nn'aⁿ na tyol'a cwenta l'oontjom**(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)*

⁹ Togoⁿ na tyotseineiⁿ ñ'oom tjañoom'waa ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ. Tcoom'm l'oⁿ uva tyuaaⁿaⁿ. Jndaⁿ jo' teijn-deiiyaaⁿ jona' nn'aⁿ na nl'a ts'iaaⁿ jo' jo' ndo' jndye xuee tjaaⁿ cwiicheⁿ ntyja. ¹⁰ Quia na tue'ntyjo xjeⁿ na tquie ntjom'ñeeⁿ, jñoom cwii mosoom'm na m'aⁿ naⁿñeeⁿ na ññe'quiiana na tseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ. Saa tyotjaa' naⁿñeeⁿ juu, jñoomna juu na tjaa ljo' tjachuu. ¹¹ Jo' chii jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ mosoom'm. Mati tsaⁿñeeⁿ tyotjaa'na ndo' tyolajnaaⁿna juu, jndaⁿ chii jñoomna juu na tjaa ljo' tjachuu. ¹² Jñomnaaⁿaⁿ cwiicheⁿ moso na jndaⁿ ndyee. Juu tsaⁿñeeⁿ jla'quiee'ndyena, jndaⁿ chii tjeii'na juu naquii' ntjom'ñeeⁿ.

¹³ Quia jo' tso ts'aⁿ na ntjoom' jo': “¿Chiuu chiuu nnts'aayo? Luaa nnts'aa, njñoⁿ nquii ti'jndaa na jeeⁿ candya' ts'oⁿ. Nnts'aacheⁿndyo quia na nnty'iaana jom, nla't'maaⁿndyena jom.” ¹⁴ Saa nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ tyuaaⁿaⁿ, quia na nty'iaana na nquii jnaaⁿ jo', tyoluena ndaaⁿ nc'iaana: “Luaa' ts'aⁿ na cwiljo ntjom l'o. Cwa nla'cuag'a jom cha jaa nljo ntjom luagya.” ¹⁵ Jo' chii, tjeii'na jom nnom ntjom ndo' jla'cuee'na jom.

Tax'ee Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ, tsoom:

—Nquii ts'aⁿ na ntjoom' jo', ¿ljo' nts'aaⁿ quio naⁿñeeⁿ? ¹⁶ Nñoom ndo' nntseicwjeⁿ jona. Ndo' ññe'quiaaⁿ ntjom 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

Jndaⁿ na jndyena na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, jluena:

—Tijoom cwancuee' Ty'oots'om na caluii na luaa'.

¹⁷ Saa Jesús nquiee nty'iaaⁿaⁿ ndaana. Tjeii'eⁿ cwii ñ'oom na sei-joom'ñe cheⁿnqueⁿ na tsjo' na ya jom. Tsoom:

—Quia jo' ¿ljo' ñe'ca'moⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na mawaa na matsona'?:

Majuu tsjo' na tîcwil'uee'ndye luañeⁿ na cwil'a tsiaⁿtsjo',
jnda mameiⁿntyjee'na' nqui tsiaⁿtsjo'.

¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tileicatsei'noⁿl cantyja 'naⁿya, maju'wi'na'
juu cha'cwijom ts'aⁿ na toomñe na tiooñe nacjoo' tsjo'. Saa ts'aⁿ na
tiñe'cateiyu' ñeⁿndyo, maxjeⁿ nlcow'i'na' jom. Nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ
cha'cwijom ts'aⁿ na tîoo cwii tsjo' t'maⁿ nacjoo', na seitiuujndaⁿna' juu.

Ñeeⁿ nnom ññe'quiiana ts'iaaⁿndaⁿna

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na
cwit'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, mañeejuu xjeⁿñeeⁿ tyola'jndana na
nnt'uena Jesús, ee jla'noⁿna na nacjoo joona seineiiⁿ ñ'oom na
tjañoom'waa'. Saa nquiaana nn'aⁿ na jndyendye, ²⁰ jo' chii jñoomna
nn'aⁿ na tye'queⁿ cwenta ñ'oom na matseineiⁿ. Tyol'a naⁿñeeⁿ na ya
nn'aⁿndyena, cha nnty'iaana aa nntseineiⁿ ñ'oom na quio majuutina'
nndaⁿ nla'quioona jom l'o gobiernom na cu'xeⁿ tsaⁿñeeⁿ jom. ²¹ Joo
naⁿñeeⁿ ta'x'lee nnoom:

—'U Maestro na ma'mooⁿl ñ'oom' Ty'ooots'om ndaa nn'aⁿ, nquiuyâ
na ndyeyu matsei'neiⁿl ndo' ya ma'mooⁿl meiⁿ tyooche' na cwe' jndaa'
'ñeeⁿ neiⁿl. Ñe'quii'cheⁿ ñ'oom na mayuu' ma'mooⁿl cantyja 'naaⁿl natoo'
Ty'ooots'om. ²² Ndo' je' Ta, ñe'candyayâ, ¿aa matsona' na ññe'quiaayâ
ts'iaaⁿndaayâ nnom César, oo aa ticatsaⁿntjomna'?

²³ Saa jom sei'nooⁿl'ooⁿ cwe' na ñe'c'omna cwenta jom. Tsoom ndaⁿna:

—¿Chiuu na ñe'cal'a'yo' na cat'uiina' ja? ²⁴ Cat'moⁿl'yo' cwii tsjo'ñjeeⁿ
nooⁿ. ¿Ñeeⁿ 'ndyoonnom luaa ndo' 'ñeeⁿ xuee' ljeiiwaa'?

Jlue naⁿñeeⁿ:

—Nquii César, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma.

²⁵ Quia jo' tsoom ndaⁿna:

—Catiom'yo' ts'iaaⁿndaay'yo' nnom César yuu na tseixmaⁿna' cwen-
taaⁿl'aⁿ, ndo' quia'yo' cwentaa' Ty'ooots'om yuu na tseixmaⁿna' cwentaa'
nqueⁿ.

²⁶ Ticandaa nnc'omna jom ñ'eⁿ ñ'oom na matseineiⁿ. Yacheⁿ jla'cheⁿna
na tjawee' n'omna ñ'oom na t'ooⁿ.

Cwita'x'eena cantyja na nnta'ndo'nnda' nn'aⁿ

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Jnda jo' tquie'cañom nt'om nn'aⁿ saduceos nam'aaⁿ Jesús. Jooa
nn'aⁿ na cwilue na xocata'ndo'nnda' nn'aⁿ. ²⁸ Ta'x'eena nnoom, jluea:

—'U Maestro na ma'mooⁿl ñ'oom' Ty'ooots'om ndaa nn'aⁿ, 'ndii Moisés
ñ'oom luaayâ na matsona' xeⁿ nncue' cwii tsaⁿs'a ndo' nljoñe scoom'm
na tjaa'naⁿ ntseinda, quia jo' tyjee ts'oo'ñeeⁿ cocoom ñ'eⁿ scuu' xioom.
Nnc'om ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ cha nntseinoomñe na tjaa ntseinda
xioom t'om. ²⁹ Luaa tuii. Tyom'aⁿ ntquiee' naⁿnom ñenquii ts'aⁿ nt-
seinda. Juu tsaⁿtquiee tocoom ndo' tyuaa' tueeⁿeⁿ, tjaa ndana ñ'eⁿ
scoom'm. ³⁰ Jnda chii tsaⁿ na jnda we tocoom ñ'eⁿ scuu' xioom, ndo'
mati jom tueeⁿeⁿ, tjaa ntseinaaⁿ ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. ³¹ Quia jo' tsaⁿ na jnda
ndyee tocoom ñ'eⁿ yuscu'ñeeⁿ. Ndo' majo'ti cha'tso ntquiee'ndyena cwii
ndo' cwiindyena to'ñoomna jom na scuuna ndo' tjana. Meiⁿcwii ndana
tjaa'naⁿ ñ'eⁿñe. ³² Ndo' na cwiimacanda tue' yuscu'ñeeⁿ. ³³ Quia jo' quia
na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, ¿ñeeⁿ cwiindyee joona na saaⁿaⁿ? Ee
cha'tso ntquiee'ndye naⁿñeeⁿ scuuna jom.

³⁴ T'ŋ Jesúŋ ndaana, tsoom:

—Nn'aⁿ tsjoomnancue cwil'unco ndo' cwiñe'quia nda na cwil'unco. ³⁵ Saã m'aⁿ nn'aⁿ na majnda majndaa'ya na la'xmaⁿ na nnta'ndo'xcona na jnda tja. Ndo' la'xmaⁿ na nnc'omna tiempo na nncuaaxco tsjoomnancue. Naⁿñeeⁿ taxoc'uncona, meiⁿ naⁿnom, ndo' meiⁿ naⁿlcu. ³⁶ Meiⁿ taxocwjennnda'na ee nntseijomna' joona cha'na ángeles. Ndo' nc'e na cwicandaana na nnta'ndo'xcona, jo' chii matseijomna' na cwita'ndo'na cha'na wando' nquii Ty'oots'om. ³⁷ Saã cantyja 'naaⁿ na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, maquiiti Moisés t'mooⁿ na ljo' ñequio ñ'oom na seiljeiⁿ cantyja 'naaⁿ ts'oom niom zarza. Naquii' ñ'oom'ñeeⁿ tsoom na Ta Ty'oots'om cwiluiñê Ty'oots'om cwentaa' Abraham, Isaac, ndo' Jacob. ³⁸ Ee jom nchii cwiluiñê Ty'oots'om cwentaa' l'oo, jom cwentaa' nn'aⁿ na cwita'ndo'. Jo' chii maxjeⁿ ma'mooⁿna' na cha'tso nn'aⁿ cwita'ndo'na cantyja 'naaⁿaⁿ.

³⁹ Cwantindye nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés t'oona nnoom, jlueña:

—U Maestro na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ majo'ndyo ñ'oom matsu'.

⁴⁰ Ndo' taticandaa' n'om nn'aⁿ saduceos na cwii nnta'x'etina nnoom.

¿Ñeeⁿ jnda cwiluiñê Cristo?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Tso Jesús ndaa cha'tso nn'aⁿ:

—¿Chiuu na cwilue nn'aⁿ na Cristo cwiluiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'? ⁴² Ee naquii' libro na chuu Salmos, maquiiti David tsoom: Nquii Ta Ty'oots'om tsoom nnom juu Ta na matsa'ntjom ja:

“Cajmaⁿ ntyjaa'a ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' 'u,

⁴³ hasta xjeⁿ na jnda tsã'a nn'aⁿ na jndoo 'u na c'omna nacje 'naⁿ.”

⁴⁴ Cwe' jo' mawax'aya ndaa'yo':

—¿Chiuu nnts'aayuuna' na cwiluiñê Cristo tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo' ee manquiiti David matsoom na juu cwiluiñê Ta na matsa'ntjom jom?

Matseitia' Jesús nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Luaa ñ'oom na tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eñê, ñequio na ndye cha'tsondye nn'aⁿ:

⁴⁶ —Que'ndyo' cwenta na til'a'yo' cha'na cwil'a nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ee joona jeeⁿ neiiⁿna na nnc'o'nomna na cwee'na liaa na jnda na tei'ncoo. Ndo' l'ue n'omna na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joona na quia naⁿñeeⁿ na xmaⁿndyena ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ. Mati na nncwindyuaandyena yuu na matseit'maaⁿñetina' joona naquii' lan'om. Ndo' na nncwindyuaandyena yuu na yati cwiwiñ'oom' na waa xuee. ⁴⁷ Ndo' cwinty'uetye'nquiona 'naaⁿ yolcu na jnda ljondye na tja nom. Juu xjeⁿ na cwil'ana na ljo', jeeⁿ teincoo ñ'oom cwila'neiⁿna nnom Ty'oots'om cha tinooⁿ na ljo' cwila'xmaⁿna. T'maⁿti lco'wi'na' naⁿñeeⁿ nnts'aa Ty'oots'om.

21

Tsjō'ñjeeⁿ na tqiiaa yuscu nnom Ty'oots'om
(Mr. 12:41-44)

¹ M'aaⁿ Jesús wats'om t'maⁿ, ndo' jleinty'iaaⁿ'aⁿ naⁿtya na cwiñe'quia ofrendas cwentaa' Ty'oots'om. Cwitioomna jooⁿa' ts'om castom. ² Mati nty'iaaⁿ'aⁿ cwii yuscu na jnda ljoñe, na jeeⁿ jñeeⁿ'ñe. Tsaⁿ'ñeeⁿ tjacjoom'm me tsjo'ñjeeⁿ na ticajdana' jo' jo'. ³ Tso Jesús:

—Mayuu'cheⁿ nndye'yo' nntsjo^o, yuscum'aaⁿ na jnda ljoñe, ndo' jñeeⁿ'ñe, saa t'maaⁿ'ti tquiaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om, nchiiti na tquia cha'tsondye nt'omcheⁿ. ⁴ Ee cha'tso naⁿm'aⁿ cwe' na waljoo' tuee'na na cwiñe'quiana nnom Ty'oots'om, saa yuscum'aaⁿ meiiⁿ na jñeeⁿ'ñe, tju'ñ'eeⁿ mandi cantyja na nlcwaaⁿ'aⁿ.

Matso Jesús na nntyuii' wats'om t'maⁿ

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Tyola'neiⁿ nt'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ wats'om t'maⁿ na jeeⁿ chjoomna' ñequio ljo' na neiⁿncoo' ndo' ñequio 'naⁿ na ya na cwiñe'quia nn'aⁿ.

⁶ Tsoom:

—Cha'tso na cwinty'ia'yo' nmeiⁿ, manncue'ntyjo xuee na nntyuii'ñ'eⁿ'na'. Taxocaljoo' cwii tsjo' nacjoo' x'iaa'na'.

'Naaⁿ na nluii cwitjoocheⁿ na nntsuu

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Quia jo' ta'x'eena nnoom:

—'U Maestro na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaaⁿ nn'aⁿ, ¿cwaaⁿ nluii na luaa'? Ndo' ¿cwaaⁿ cwii 'naaⁿ m'moⁿ'na' na jnda teinndyoo' nluii nmeiⁿ'?

⁸ Tsoom ndaana:

—Queⁿ'yo' cwenta cha tinguio'nn'aⁿ nn'aⁿ 'o. Ee jndye nn'aⁿ nlquie'cañom na nlue na jooⁿa cwiluiindyena Cristo. Nluena: “Ja cwiluiindyjo Cristo”, ndo' nluena: “Je' jnda tue'ntyjo xjeⁿ.” Saa 'o tilajomndyo' ñequio naⁿ'ñeeⁿ. ⁹ Meiⁿ tila'catyuendyo' quia na cwindye'yo' na nndyocwje'cañoom ntia' ndo' cwila'wendye nn'aⁿ nacjoo gobiernom 'naaⁿ'na. Ee jndeina' na nmeiⁿ cwinomjndyee, saa tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntsuu tsjoomnancue.

¹⁰ Ndo' tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Nla'wendye nn'aⁿ cwii ndyuaa nacjoo nn'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa. Ndo' cwii tsaⁿ'maⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ nntseiweñe nacjoo' cwiicheⁿ tsaⁿ'maⁿ'ts'iaaⁿ.

¹¹ Jndye joo jndeiⁿ nnts'eii ndo' nnc'oom jndo' nt'maⁿ ñequio ntycu na wjaatcuuñena'. Ndo' t'maⁿ nla'catyuendye nn'aⁿ na nnty'iaana jndye 'naaⁿ t'maⁿ na nleitquioo' tsjo'luee.

¹² Saa cwii tjocheⁿ na nluii cha'tso nmeiⁿ, nnt'ue nn'aⁿ 'o nawi' ndo' nlei'ntyjona 'o ndo' mati ññe'quiana cwenta 'o ndaaⁿ nn'aⁿ naquii' lan'om nch'u ndo' nntioomna 'o l'aancjo. Ndo' nnc'oochona 'o jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitsa'ntjom ñequio naⁿ'maⁿ'n'iaaⁿ t'maⁿ, cwe' cantyja 'naaⁿ xueya.

¹³ Quia na nntjom'yo' nmeiⁿ nncju'naaⁿ'ñena' na nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿ'ya. ¹⁴ Cala'jndaa'ndyo'ya'yo' na tinc'oom' n'om'yo' cwaaⁿ ñ'oom na nnt'q'yo' cha nncwafoom'na' 'o, ¹⁵ ee xjeⁿ'ñeeⁿ nnc^o nncwjaa'ndyo' ñ'oom quii' ndyue'yo' ndo' ññequia na jndo' n'om'yo' hasta meiiⁿcwiindyee joo nn'aⁿ na jndoo 'o xondaⁿ nluena na til'ue ñ'oom na nndu'yo' meiiⁿ na nluena na tiyuu'na'. ¹⁶ Mati lotye'yo', londyee'yo', ntyjee'yo', nn'aⁿ'yo', nn'aⁿ na ya ñ'oom 'o ñ'eⁿndye, ññe'quiana cwenta 'o luee nn'aⁿ ndo' nt'omndyo' nla'cwjee naⁿ'ñeeⁿ. ¹⁷ Cha'tsondye nn'aⁿ nnc'omna na ticuee' n'omna 'o cwe'nc'e na m'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ xueya. ¹⁸ Saa xoca'ndiya na nntsuaⁿdyoo'. Hasta meiiⁿ cwe' cwii soonqueⁿ'yo' xocatsuuna' ñ'eⁿndyo'.

19 Ndo' nc'e na tica'ndyenc'uaa'ndyo' nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na nntando'yo'.

Nntyuii' tsjoom Jerusalén

20 'Saa quia na nnty'ia'yo' na cwitjaa'ndye sondaro tsei ndiocheⁿ Jerusalén, quia jo' cala'nq'yo' na jndā tue'ntyjō xjeⁿ na nntyuii' tsjoom'ñeeⁿ. 21 Quia ljo' nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ōndaa Judea, c'oolainomna, c'oona quii' ntsjō. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ quii' tsjoom'ñeeⁿ calui'na jo' jo'. Ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ jo jndāā tinc'oolcwe'na tsjoom'ñeeⁿ. 22 Ee quia jo' ncuee na cwitioomndye nn'aⁿ cantyja na wi'ndyena cha nntseicandāā'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'oqts'om na jndā teiljeii. 23 Nty'iaandye yolcu na ndeiindyē joo ncuee'ñeeⁿ ñequio yolcu na ndaandye nda. Ee nñquioo cwii nawī' t'maⁿ nacjoo nn'aⁿ tyuaawaa ndo' jee' t'maⁿ nawī' na nnt'uiina' jona. 24 Nncwjena ñ'eⁿ xjo ndo' nt'om nnc'oocho nn'aⁿ p̄aso na ticwii cwii ndyuaa. Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos nlcō'na tsjoom Jerusalén jndye xuee, hasta nncuee' xjeⁿ na jndā seijndāā'ñe Ty'oqts'om na nncjaawintyjee' na cwiluii na ljo'.

Luaa nnts'aana' quia na nndyonnda' Jesús
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'T'maⁿ 'naaⁿ nleitquioo' nnty'iaa nn'aⁿ nnom ñe'quioom' ñ'eⁿ chi' ñ'eⁿ cancjoo. Ndo' nnom tsjoomnancue t'maⁿ nntsei'ndaa'na' n'om nn'aⁿ. Nntseiñ'eeⁿna' jona quia na ndyena na jeeⁿ c'uaa manquiuu' nmōⁿ ndaaluee, nntseicaty'uena' jona. 26 Nnts'aana' na tajndeiī' n'omna nc'e na cwicatyuena ñequio na m'aaⁿticheⁿ n'omna chiuu cwii wjaach'eeatina' nnom tsjoomnancue. Ee nntseicwachuu'ñena' cha'tso 'na' najndā na matseixma' tsjō'luee. 27 Quia ljo'cheⁿ nnty'iaana ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na macwjacañōōⁿnda'a tsjoomnancue. Nndyōō naquii' nchquiu ñequio najndeiī' na matseixmaⁿya ndo' ñequio na neiⁿncōo' nacaxuee na cwiluiit'maⁿndyō. 28 Quia na jndā jnaⁿna' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ, c'omt'maaⁿndyō' n'om'yo', c'om'c'eendyō' ee jndā teindyōo' na nluin'maaⁿndyō'.

29 Mati seineiī' ñ'oom na tjañoom' ndāana, tsoom:

—Cala'nq'yo' cantyja 'naaⁿ ts'oom higuera ndo' cha'tso nt'omcheⁿ n'oom. 30 Quia cwinty'ia'yo' na jndā macwicalui' tscōo'na', cwila'nq'yo' na jndā teindyōo' ncueesua'. 31 Mati quia na cwinty'ia'yo' na cwiluii cha'tso nmeiⁿ, cala'nq'yo' na jndā teindyōo' m'aaⁿna' na nntsā'ntjom Ty'oqts'om.

32 'Candyeyo' nntsjoō, mayuu'cheⁿ na xocwjeñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ je' hasta xjeⁿ na jndā seicandāā'ñena' cha'tso ñ'oommeiⁿ. 33 Tsjō'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue nntycwiiñ'eⁿna' saa juu ñ'oom 'naⁿya tijoom cwinom'na' juuna'.

34 'Cal'andyō' cwenta na tincjaachuna' 'o na ñoomñoom na nl'a'yo', oo na nnc'om'yo' na candyeyo', oo na nncuaa ñ'omtiuu 'naⁿyo' 'na' na macaⁿna' 'o. Cha tints'aana' na tic'omc'eendyō' ndo' majndeiito nncwjee'cañoom xuee'ñeeⁿ 'o. 35 Tintjom'yo' cha'cwijom na nñquioo cwii teinco' ee nnt'uiina' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa nnom tsjoomnancue. 36 Jo' chii c'om'c'eendyō' cha'waa xuee na m'aⁿyo'. Ndo' calaty'oondyō' nnom Ty'oqts'om cha nnc'oom jndeiī' n'om'yo' na ndāā nnaⁿndyō' nawī' na quia nndyō, ndo' ndāā nncwintyje'tyeⁿyo' jo nqōⁿ na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee.

³⁷ Naxuee tyo'moꝝ Jesús ndaa nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ. Ndo' quia tmaaⁿ tyocalueeⁿeⁿ, tyocaⁿ ta na jndyu Olivos. ³⁸ Ndo' cha'tso nn'aⁿ cwijsjom tyoquiena wats'om t'maⁿ na ndyena ñ'oom na ñequiaaⁿ.

22

Cwi'maⁿna na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Majnda jaawindyoo' nncuee' xuee pascua na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. ² Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na cwit'mooꝝⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, cwe' nty'iu tyol'ueendyena chiuu ya cha ndaaꝝ nla'cuee'na Jesús, ee nquiaana nn'aⁿ na neiiⁿ jom.

³ Xjeⁿñeeⁿ tuo Satanás naquii' ts'om Judas, tsaⁿ na mati jndyu Iscariote. Jom cwii joo nn'aⁿ na canchoo'wendye. ⁴ Tjaaⁿ na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ na cwiluii wats'om. Tjatseijndaa'ñê chiuu ya nnts'aaⁿ na ñequiaaⁿ cwenta Jesús lueena. ⁵ Ndo' naⁿñeeⁿ jeeⁿ jla'neiiⁿndyena, tjoom' t'maⁿna na ñe'quiiana s'om nnoom. ⁶ Mati jom seijomñê na ljo'. Tyol'ueeⁿ cwaaⁿ nncju'naaⁿñena' na ñequiaaⁿ cwenta Jesús lueena xjeⁿ na ticajndoo' nn'aⁿ.

Seijndaa'ñe Jesús na cuaa Cena

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tue'ntyjoꝝ ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Ncuee'ñeeⁿ macaⁿna' na cala'cwjeena canmaⁿ cantyja 'naaⁿ ncuee pascua. ⁸ Ndo' jñom Jesús Pedro ñequio Juan, tsoom ndaana:

—Catsa'yo', nlajndaa'ndyo' yuu na nlcwaa'a cantyja 'naaⁿ ncuee pas-cua.

⁹ Ta'x'eena nnoom:

—¿Yuu l'ue ts'om' na nlajndaa'ndyô?

¹⁰ T'ooꝝⁿ ndaana:

—Quia na jnda saaquie'yo' naquii' tsjoomwa'ñeeⁿ, nntjomndyo' cwii tsaⁿs'a na ñ'oom tsjoo na ñjom ndaa. Catsaantyo'yo' naxeeⁿeⁿ hasta na nncueeⁿeⁿ w'aa yuu na nncjaaqueⁿeⁿ. ¹¹ Jo' jo' candu'yo' nnom ts'aⁿ na waa' w'aa'ñeeⁿ: “Nquii ts'aⁿ na ma'moꝝⁿ ndaaⁿya mawax'eeⁿ: ¿Yuu waa cuarto na nlcwaa'â cwentaa' xuee pascua ñequio nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyog?” ¹² Quia jo' juu tsaⁿñeeⁿ m'mooꝝⁿ ndaa'yo' cwii cuarto t'maⁿ, w'aa nandyena na maniomcandaꝝⁿ 'naⁿ. Jo' jo' calajndaa'ndyo'ya'yo'.

¹³ Ty'ena ndo' jliuna cha'xjeⁿ na tsoom. Ndo' jla'jndaa'ndyena na nlcwa'na, nntquiina catsmaⁿ.

¹⁴ Quia na jnda tmaaⁿ, tue'cañoom Jesús, tjacjom nacañoom' meiⁿsa ñequio canchoo'we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê. ¹⁵ Tsoom ndaana:

—Jeeⁿ ntyjaa' ts'ooꝝⁿya na nlcwaa'a nantquie pascuawaa ñ'eⁿndyo' cwii tjoocheⁿ na nnc'io. ¹⁶ Ee candye'yo' nntsjoꝝ, taxocwa'nnda'a juuna' hasta xjeⁿ na jnda seicandaꝝⁿñena' yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om.

¹⁷ Jnda jo' to'ñoom cwii waso, jnda chii tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om ndo' tsoom ndaana:

—Cato'ñoom'yo' wasowaa, calui' cjaana' cwii ndo' cwiindyo', cwe'yo'. ¹⁸ Ee candye'yo' nntsjoꝝ, je' na cwii wjaatina', taxoc'ua ndaawinom hasta quia nncue'ntyjoꝝ xjeⁿ na nntsaj'ntjom Ty'oots'om.

19 Ndo' to'ñoom tyoo', tquiaa' na quian'l'uaa' Ty'ooots'om, jndā chii tyjee' juuna', tquiaa' ndaana. Tsoom:

—Tyoo'waa cwiluiiñena' seii'a na mañequiaandyo na nnc'io. Luaa' nntsaal'a'yo' na cwicañjom n'om'yo' ja.

20 Jndā na tcwa'na tyoo'ñee', majo'ti s'aa', to'ñoom waso. Tsoom:

—Juu ndaa winom na ñjom wasowaa tseixma'na' ñ'oom xco na maqua'tya' ñequio nioom'a na nnquioo cwenta'yo'.

21 'Saa que'nyo' cwenta, ñe'cwii mei'sa na cañom' meindyuaandyo ñequio ts'a'na mañequiaa cwenta ja. 22 Ndo' ja na cwiluiindyō ts'a'na jna' cañoom'luee, mayuu'che' manntjo' cha'xje' na jndā teijndaa' cantyja 'na'ya, saa nnt'uiwi'na' juu ts'a'na mañequiaa cwenta ja.

23 Quia jo' to'na na tyota'x'eendyena ndaana, 'ñee' cwiindyē joona na nnts'aa na ljo'.

¿Ñee' cwiluiit'ma'ñeti?

24 Mati jla'ñ'ee' ndyueena 'ñee' cwiindyē joona na nnc'oom na t'ma'ñeti. 25 Saa jom tsoom ndaana:

—Nn'a'na ma'na'iaa' tsjoomnancuewaa ñequio nn'a'na cwitsa'ntjom, cwinchjeena nn'a'na cwindyē'ntjom ndaana, saa cwila'cajndyu yo'ñee' joona nn'a'na ya cwil'a. 26 Saa quii'ntaa' 'o nchii luaa' nncuaa. Ee juu ts'a'na cwiluiitquieñeti c'oom cha'na ts'a'na cje tseixma'. Ndo' ts'a'na matsa'ntjom c'oom cha'na ts'a'na mand'i'ntjom. 27 Ee ¿ñee' cwiluiit'ma'ñeti, aa juu ts'a'na wacatyee' nacañoom' mei'sa, oo aa juu ts'a'na mand'i'ntjom jo' jo'? ¿Aa nchii maxje' juu ts'a'na wacatyee' nacañoom' mei'sa? Saa que'nyo' cwenta, ja m'aa'ya quii'ntaa'nyo' na mand'i'ntjo'.

28 'O ñequi'che' ñ'e'nyo' ñ'e'ndyo cha'tsoti na maque'na' xje' ja. 29 Jo' chii cha'xje' na tque'nye' Tsotyaya ñ'oom na ja nnts'a'ntjo', malaa'ti' maqua' na 'o nnts'a'ntjom'yo'. 30 Yuu na nnts'a'ntjo'nyā, jo' ññequiāya na nlcwa'yo' ndo' nncwe'yo' ñ'e'ndyo cañoom' mei'sa 'na'ya. Ndo' nncwindyuaandyo' ntio yuu na nntu'xe'nyo' canchoo'we ntmaa' nn'a'na Israel.

Matseicandii Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Tso ta Jesús:

—U Simón, que' cwenta, jndā tca' Satanás ñ'oom na nntseitei'ncwee'ne' 'o cha'na matseicuee'ne' ts'a'na lquee' trigo, 32 saa ja jndā ñes'aa ty'oo' nnom Ty'ooots'om cantyja 'na' cha tintseintycwiina' na matsei'yu'ya' ts'om'. Ndo' xe' jndā tco'ndyu'xcwe'nnda', quiaa' ñ'oom t'ma' ts'om ndāā nn'a'na nmeii' na cwila'yu'.

33 T'o Simón nnoom, matso:

—Ta, m'aa'nc'eendyo na nncjo' w'aancjo ñ'e'ndyu'. Ndo' tints'aa meii' na nnc'io ñ'e'ndyu'.

34 Tso Jesús nnoom:

—Aa ndi', Pedro, njom' matsjoo, cwii tjooc'he' na nntseixuaa cax-tijndyo je'je'che', saa 'u xje'ñee' jndā ndyee ndii' macwji'ndyu' na ticwajna' ja.

Nntseicandaq'ñena' ljeii na mawaa

35 Tso Jesús ndaana:

—Quia na jñooⁿya 'o na saanquia'yo' ñ'oom 'naⁿya, tsjoo na tícatsañ'om'yo' tsjo'ñjeeⁿ, meiⁿ chetsja', meiⁿ lcoom, ¿aa waa na seitjoona' 'o?

Jluena nnoom:

—Meiⁿcwii tjaa'naⁿ.

³⁶ Tsotyeeⁿcheⁿ ndaana:

—Saa je', 'ñeeⁿ juu na maleiñ'oom 'naⁿ na cwicañjom s'om, cjaañ'oom juuna' ndo' mati chetsja'. Ndo' 'ñeeⁿ juu na tjaa'naⁿ xjo espada, cajndaalíaatco 'naaⁿ, chii'oom xjoo'. ³⁷ Ee candye'yo' nntsjoó, maxjeⁿ jñ-dei'na' na catseicandañ'ñena' ljeii na mawaa cantyja 'naⁿya na matsona': “Tjeii'na cwenta na ljo'yu wi'ñê cha'xjeⁿ nn'aⁿ na wi'ndye.”

³⁸ Jluena nnoom:

—Ta, canty'ia', luaa mawaa we xjo espadas.

T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Malei'tyeⁿ luaa'.

Matseineiⁿ Jesús nnom Ty'oots'om

(Mt. 26:36; Mr. 14:32-42)

³⁹ Quia jo' jlueeⁿeⁿ w'aa yuu na tcwa'na, tjaaⁿ ta na jndyu Olivos yuu na maxjeⁿ quicaⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom'm, mandi'ntyjona naxeeⁿeⁿ. ⁴⁰ Quia na tquiena jo' jo', tsoom ndaana:

—Calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cha juu na ñequeⁿna' xjeⁿ 'o tincwan-tjomna' 'o.

⁴¹ Ndo' teiñooⁿ nacañoomna, tjaaⁿ cha'na tquia na nncju' ts'aⁿ cwii tsjo'. Tcoom'm xtyeeⁿ ndo' seineiiⁿ nnom Ty'oots'om. ⁴² Tsoom:

—Tsotyaya, xeⁿ 'u l'ue ts'om', catseicandyaandyu' ja nawi'waa. Saa ticaluii ljo' na l'ue ts'ooⁿ ja, caluii ljo' na l'ue ts'om' nncu'.

⁴³ Ndo' xjeⁿñeeⁿ tyje'cañoom cwii ángel nacañom'm na jnaⁿ cañoom'luee na tyoñequiaa najneiⁿ. ⁴⁴ Yocheⁿ na tyotsei'ndaa'na' ts'oom, tyoqueⁿñetyeeⁿ na tyotseineiiⁿ nnom Ty'oots'om ñequio cha'waa najneiⁿ. Ndo' ndaatmeiiⁿeⁿ tyotseijomna' cha'na t'maⁿ ndaateiⁿ niom', ñecwii ndii' cwi'iuuna' xjeⁿ nomtyuaacheⁿ.

⁴⁵ Quia na jnda teicantyyjaaⁿ na seineiiⁿ nnom Ty'oots'om, tjantyyjaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê ndo' ljeiiⁿ na cwindana. Ee tícanaⁿndyena na jeeⁿ chjoo' n'omna. ⁴⁶ Tsoom ndaana:

—¿Chiuu na cwinda'yo'? Quicantyyja'yo', calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cha juu na ñe'queⁿna' xjeⁿ 'o, tincjaachuuna' 'o.

T'uena Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Jesús ndo' tque'cañom nn'aⁿ na jndyendye. Jo ndaaⁿ naⁿñeeⁿ wjaajndyee Judas, cwii joo nn'aⁿ na canchoo'we. Seicandyoo'ñê nacañoom' Jesús na nnc'om ntsmaⁿ!. ⁴⁸ Tso Jesús nnoom:

—'U Judas, ja na cwiluiindyó ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ¿aa ma'tioo' cwenta ja luee nn'aⁿ ñequio na ma'ua' ntsmaaⁿ!a?

⁴⁹ Ndo' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, quia na nty'iaana chiuu wjaach'eena', jluena nnoom:

—Ta, ¿aa mañejom nntuaa'a xjo?

⁵⁰ Ndo' cwii joona mañoom' seiquiee'ñe mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. Tyjee tsua'qui tsaⁿñeeⁿ ntyjaya. ⁵¹ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—Maya, ca'ndye'yo'.

Ndo' tyenquoom'm tsua'qui tsa'ñeeⁿ, sein'maaⁿ juu. ⁵² Ndo' nn'aⁿ na tqiio nacjoom'm, joo ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'ndoo' ts'iaaⁿ cwentaa' wats'om, ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye naquii' tsjom, soom ndaa na'ñeeⁿ:

—Jnda'jom ñequio ncjo espadas ndo' ñ'eⁿ n'oom nch'io na tqiio'yo' nacjoya. Ndo' na tqiio'om'yo' cwii tsa'canch'ue. ⁵³ 'Io ndii 'io tyom'aa'ya quii'ntaa'yo' naquii' wats'om t'maⁿ mein' t'icat'ue'yo' ja. Saa je' je' jnda' tue'ntyjo na juu na jaa'ñe maque'na' xjeⁿ.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naa' Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jnda' na t'ue na'ñeeⁿ jom, ty'eñ'omna jom waa' tyee na cwilui-itquieñe. Ndo' Pedro tjantjoo' tquiache' tquia. ⁵⁵ Jo' jo' jla'ntjoomndye nn'aⁿ chom tach'eⁿ, tyomeindyuaandyena ndioche' nacañoom' chom. Ndo' mati Pedro tjacjom quii'ntaa'na. ⁵⁶ Cwii yuscu na mandi'ntjom ljeii jom na wacatyeeⁿ 'ndyoo chom, jeeⁿ nquiee nty'iaa' nnoom ndo' tso:

—Mati tsa'm'aaⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ tsa'm'aaⁿ!

⁵⁷ Saa jom tjei'ñe, soom:

—Jeeⁿ 'u yuscu ticwajna'a tsa'm'aaⁿ!

⁵⁸ Tyoowiquiuu' ljeii cwiicheⁿ ts'aⁿ jom, tso nnoom:

—'U, maxjeⁿ cwiindye joona.

Saa t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

⁵⁹ Jnda' jawiquiuu'ticheⁿ, cha'na cwii hora, cwiicheⁿ ts'aⁿ tyotseijndeii' 'ndyoo, tso:

—Tsa'm'aaⁿ, mayuu'cheⁿ ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿ tsa'm'aaⁿ ee ts'aⁿ ts'ondaa Galilea jom.

⁶⁰ T'o Pedro nnom:

—Ja re, mein'chjoo ticaljeii ñ'oom na matsu'!

Ndicwaⁿ matseineiiⁿ ñ'eⁿ tsa'ñeeⁿ ndo' seixuaa caxtijndyo. ⁶¹ Quia jo' taqueⁿ Ta Jesús ndyeyu jo ndo' na m'aaⁿ Pedro ndo' nty'iaa' nnoom. Ndo' mañoom' tjañjoom' ts'oom ñ'oom na jnda' tso nnoom: “Cwii tjoocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo je'je'cheⁿ saa xje'ñeeⁿ 'u jnda' ndyee ndii' macwji'ndyu' ñ'e'ndyo.” ⁶² Quia jo' mana jlui' Pedro quii'ntaaⁿ na'ñeeⁿ. Jee'cheⁿ ndya' tyoty'ioom na jnda ntyjeeⁿ.

Cwila'jnaa'na Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Nn'aⁿ na tyol'a cwenta Jesús, tyola'jnaa'na ndo' tyotjaa'na jom. ⁶⁴ Mati tyola'tye'na liaa nnoom, tyotmeii'na nda' nnoom ndo' tyoluena:

—Cjaawee' 'ndyo' 'ñeeⁿ juu macwja' 'u.

⁶⁵ Ndo' jndye ñ'oom ticuee' ts'om tyoluena nacjoom'm.

'Ooque'na Jesús luee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Quia na jnda' teixuee, tjomndye ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ wats'om t'maⁿ ñequio nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ty'eñ'omna Jesús na m'aⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena n'iaaⁿ ndaa nn'aⁿ judíos. Jlua na'ñeeⁿ nnoom:

⁶⁷ —Catsu' ndaayâ, çaa 'u cwiluiindyu' Cristo?

Jom t'ooⁿ ndaana:

—Meiiⁿ xeⁿ na nntsjoō ndaa'yo', sãã xocala'yu'yo'. ⁶⁸ Ndo' meiiⁿ xeⁿ na cwax'aya ndaa'yo', 'o xocat'o'yo' 'ndyo, xocalacandyaandyo' ja. ⁶⁹ Sãã je' xuee na cwii wjaana', ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee nncjocajmaⁿ ntyjaa' Ty'oōts'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñetina' ja. Jo' jo' nntseijomndyo ñ'eⁿñê cha'tso najndeii na matseixmaaⁿ.

⁷⁰ Cha'tsondyena ta'x'eena:

—Quia jo' çaa 'u cwiluiindyu' Jnda Ty'oōts'om?

T'oōⁿ ndaana:

—Mancjo'ti'yo' jnda macwindu'yo'.

⁷¹ Quia jo' jluena:

—çLjo' cwii macaⁿtina' na nlui'yuu' nacjoom'm? Ee mancjoōtyaa jnda jndyaaya ñ'oom 'ñom.

23

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na tjomndye jo' jo', tei'cantyjana, ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ Pilato. ² To'na na tyoñequiana jnaaⁿaⁿ. Jluena: —Tsaⁿm'aaⁿ jnda jliuuyâ na matsei'naⁿaⁿ n'om nn'aⁿ ndyuaayâ. Ee quitsoom na ticwanaaⁿ na ñe'quiaayâ ts'iaaⁿndaayâ nnom César. Ndo' manquiiyeeⁿ matsoom na cwiluiñê Cristo ndo' rey jom.

³ Quia jo' ta'x'ee Pilato nnoom, tso:

—çAa 'u cwiluiindyu' rey na catsa'ntjom nn'aⁿ judíos?

T'o Jesús nnom:

—Maxje' jo' ja, cha'xjeⁿ na matsu'.

⁴ Ndo' tso Pilato ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na jndyendye:

—Ja meiⁿcwii jnaaⁿ! tsaⁿs'am'aaⁿ! ticaljeiya.

⁵ Sãã naⁿñeeⁿ jla'jndeiiⁿ ndyueena, jluena:

—Ñ'oom na ma'moōⁿ matseijmeiⁿ'na' nn'aⁿ cha'waa ts'ondaa Judea. Tyoch'eeⁿ na ljo' ts'ondaa Galilea, ndo' mati ñjaaⁿ.

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ Herodes

⁶ Jnda na jndii Pilato ñ'oom cantyja 'naaⁿ Galilea, tax'eeⁿ:

—çAa ts'aⁿ ts'ondaa Galilea tsaⁿs'am'aaⁿ?

⁷ Quia na ljeijndaa'ñê na jnaⁿ Jesús ts'ondaa Galilea yuu na matsa'ntjom Herodes, quia jo' seicwanoom Jesús na m'aaⁿ Herodes'ñeeⁿ na tsaⁿñeeⁿ cu'xeeⁿ Jesús. Ee tyjee' tsaⁿñeeⁿ Jerusalén quia jo'. ⁸ Ndo' jeeⁿ neiiⁿ'eⁿ quia na nty'iaaⁿaⁿ Jesús ee jaach'ee xuee na jeeⁿ ñe'cwajnaⁿaⁿ juu ndo' na jndye ñ'oom jnda jñeeⁿ cantyja 'naaⁿ!. Jo' jeeⁿ queeⁿ ts'oom na nnty'iaaⁿaⁿ na nnts'aa Jesús cwii ts'iaaⁿ na xocandaã nnts'aa na cwe' cwii ts'aⁿ. ⁹ Ndo' jndye ñ'oom tyowax'eeⁿ, sãã meiⁿcwii ñ'oom tic'o Jesús. ¹⁰ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'moōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, mati ty'ena na m'aaⁿ. Tyoque'ya n'omna na tyoñequiana jnaaⁿ Jesús. ¹¹ Ndo' mati Herodes ñequio sondaro 'naaⁿaⁿ, cwe' tyoncona Jesús ndo' tyola'jnaaⁿ'na jom. Jla'cweena jom cwii liaa na jnda, jnda chii jla'cwanomnnda'na jom na m'aaⁿ Pilato. ¹² Juu xuee'ñeeⁿ ljoyaañe Pilato ñ'eⁿ Herodes, ee ñet'omntiaa'ndyena.

Cwiwijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Quia jo' seitjom Pilato ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ n'iaaⁿ ñequio nn'aⁿ na jndyendye. 14 Tsoom ndaana:

—'O tquioñ'om'yo' tsa's'am'aaⁿ na cwindu'yo' matseijmeiiⁿeⁿ nn'aⁿ judios. Saa queⁿyo' cwenta, jo ndaa cha'tsondyo' jnda tcaaⁿa ñ'oom nnoom, ndo' meiⁿcwii jnaaⁿaⁿ ticaljei na cha'tso ñ'oom na cwiqueⁿyo' nacjoom'm. 15 Meiⁿ Herodes ticaljeii jnaaⁿaⁿ, jo' na seicwanomnda' tsaⁿñeeⁿ jom na m'aaⁿya. Queⁿyo' cwenta, meiⁿcwii tyootseitjooñê na matsa'ntjomna' na cueeⁿeⁿ. 16 Jo' chii nnchuu'jñeeⁿ xeⁿ jnda nntseican-dyaandyo jom.

17 Ndo' waa costumbre na jndei'na' na catseicandyaañe Pilato cwii praso jo ndaa nn'aⁿ xcwe na waa xuee. 18 Saa cha'tso nn'aⁿ na jndyendye, ñe'cwii ñ'oom jla'xuaana, jluena:

—Quindyoo' luaa' ñjaaⁿñeeⁿ ndo' catseicandyaandyu' Barrabás.

19 Tsaⁿñeeⁿ tuee'na jom w'aancjo ee teijndaa' jnaaⁿaⁿ na seiweñê nacjoo' gobiernom. Ndo' seicueⁿeⁿ ts'aⁿ. 20 Ndo' Pilato nc'e na ñe'catseicandyaañê Jesús, seineiⁿnaaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ. 21 Saa joo naⁿñeeⁿ jndeiiti jla'xuaannda'na, jluena:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

22 Tsoom ndaana na jnda ndyee ndii':

—¿Ljo' jeeⁿcheⁿ tis'a s'aaⁿ? Meiⁿcwii jnaaⁿaⁿ ticaljeiya na matsa'ntjomna' na cueeⁿeⁿ. Jo' chii nnchuu' jñeeⁿ, xeⁿ jnda nntseicandyaandyo jom.

23 Saa naⁿñeeⁿ jndeiⁿ ndyueena, jndeiⁿ tyola'xuaana, tyotaⁿna na cañoom ts'oom'naaⁿ. Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ na tyoluena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee jnaⁿjndeiina'. 24 Jo' chii Pilato tquiaañetoom ñ'oom na caluii cha'xjeⁿ na cwitaⁿna. 25 Seicandyaañê ts'aⁿ na tyotaⁿna na m'aaⁿ w'aancjo, meiiⁿ na tyotseiweñê nacjoo' gobiernom ndo' seicuee' ts'aⁿ. Ndo' tquiaaⁿ Jesús lueena na cal'ana chiuu na l'ue n'omna.

Cwity'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Xjeⁿ na ty'eñ'om sondaro Jesús na nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ, t'uena cwii ts'aⁿ na jnaⁿ jnda, ts'aⁿ tsjom Cirene na jndyu Simón. Jla'cachuuna jom ts'oom'naaⁿ tyojaantyjoⁿ naxeⁿ Jesús ñ'eⁿ juuna'.

27 Ndo' cwii tmaaⁿ t'maⁿ nn'aⁿ ty'entyjoⁿ naxeⁿ Jesús, ndii ñ'eeⁿ yolcu na jeeⁿ cwityuee ndo' cwila'xuaa na matsei'ndaa'na' n'om na cwinty'iaa na luaa' matjoom. 28 Saa taqueⁿ Jesús, tsoom:

—'O yolcu Jerusalén, tandyuee'yo' cantyja 'naⁿ ja luaa, catyuee'yo' cantyja 'naⁿ ncjo'yo' ñ'eⁿ nda'yo'. 29 Ee queⁿyo' cwenta, man-cueⁿntyjo xuee na nlue nn'aⁿ: “Jeeⁿ teijnoom yolcu na tileic'om nda, na ticandeiindye, meiⁿ tjaa yo'ndaa jla'cantei'.” 30 Ncuaeⁿñeeⁿ nnto' nn'aⁿ na nluena ndaa ntsjo: “Catquiaandyo' nacjooyâ”, ndo' nluena ndaa nta: “Cala'cata'yo' jâ.” 31 Ee xeⁿ nmeiiⁿ macwil'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyo ja na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿya, cwanti na t'maⁿti nawil' nntjoom naⁿñeeⁿ na waa jnaaⁿna.

32 Ndo' mati ty'echona we nn'aⁿ na wi'ndye na nnty'ioomna n'om'naaⁿ. 33 Quia na tquiena cwii joo na jndyu Ta Tsei'xqueⁿ Ts'oo, ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ jo' jo' ñequio naⁿñeeⁿ na wi'ndye, cwii tsaⁿñeeⁿ ntyjaaⁿaⁿ ntyjaya ndo' cwiiⁿcheⁿ tsaⁿñeeⁿ ntyjaaⁿaⁿ ntyjatymaaⁿ. 34 Tsoom:

—Tsotyaya, catseit'maⁿ ts'om' joona, ee ticala'noⁿna ljo' cwil'ana ñ'eⁿndyo.

Ndo' tyo'oo sondaro x'iaa na nnty'iaana 'ñeeⁿ nleijnoom' cwii cwii liaⁿaⁿ. ³⁵ Jo' jo' jndye nn'aⁿ na cwe' ty'ecanty'iaa na luaa'. Saa naⁿmaⁿn'iaaⁿ jeeⁿ ticuee' n'omna jom, tyoluena:

—Jeeⁿ ya tjei'n'maaⁿñê nt'omcheⁿ nn'aⁿ, je' cwji'n'maaⁿñe cheⁿnqueⁿ xeⁿ mayuu' cwiluiiñê nquii Cristo tsaⁿ na tjeii'ñe Ty'oqots'om na catsaⁿntjom.

³⁶ Mati tyola'jnaaⁿ sondaro Jesús. Ty'entyjaa'na na nñe'quiana winom na taⁿ na nnc'om. ³⁷ Jluena:

—Xeⁿ 'u cwiluiindyu' Rey na catsaⁿntjom' nn'aⁿ judíos, cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿnncu'.

³⁸ Ndo' jo ndyeyu ts'om xqueeⁿ ty'iroomna ljeii ñ'oom griego, latyeⁿ, ñ'eⁿ hebreo. Matsona': "Luaaⁿñe Rey cwentaa nn'aⁿ judíos."

³⁹ Cwii joo naⁿñeeⁿ na wi'ndye na ñoom ñ'eⁿñê, seijnaaⁿ jom. Tso:

—¿Aa nchii Cristo cwiluiindyu'? Cwa cwji'n'maaⁿndyu' cheⁿnncu' ndo' mati jâ.

⁴⁰ Saa t'õ cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ, seitiaaⁿaⁿ x'iaaⁿaⁿ, tsoom:

—Cwa tinqua' Ty'oqots'om. Ndo' 'u jnda' t'uiiyeⁿna' na maxjeⁿ nnc'io'. ¿Aa ticando' mañejo'ti matjom' cha'xeⁿ matjom jom? ⁴¹ Ndo' wendyo jaa nmeiiⁿ mayuu'cheⁿ maty'iomyana' na catjooⁿya na luaa ee cwitiooⁿndyo cantyja na ñel'aaya. Saa juu Tam'aaⁿ meiⁿcwii nawi' t'icats'aaⁿ.

⁴² Quia jo' tsoom nnom Jesús:

—'U Ta, cjaañjoom' ts'om' ja quia na nndyo' na nntsãⁿntjom'.

⁴³ Tso Jesús nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Mayuu'cheⁿ matsjoo njom', xuee je' nnc'oom' ñ'eⁿndyo jo paraíso yuu na m'aaⁿ nquii Ty'oqots'om.

Tquiaaⁿñe Jesús na tueeⁿeⁿ

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Xjeⁿ na tuee' quiajmeiⁿ, teijaaⁿ cha'waa tsjoomnancue hasta na ndyee na matmaaⁿ. ⁴⁵ Ee na teijaaⁿ ñe'quioom'. Ndo' juu liaa tco na ntyjaty'io naquii' wats'om t'maⁿ ty'ioo'xcwena'. ⁴⁶ Quia jo' jndei seixuaa Jesús, tsoom:

—Tsootyaya, ma'ndiya cantyja na wando'a naquii' l'õ'.

Jnda' tsoom na luaa', mana tueeⁿeⁿ.

⁴⁷ Quia na nty'iaa' tyo na matsãⁿntjom sondaro chiuu waa na tuii, seit'maaⁿñê Ty'oqots'om, tsoom:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿm'aaⁿ matseixmaaⁿ ts'aⁿ na lju' cwiluiiñe.

⁴⁸ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tjomndye na nty'iaa na ljo' tuii, quia ty'elcwee'na laana, tyotmeiiⁿna nda' ndei'candyaana na cwit'mooⁿna na matsei'ndaa'na' nquiuna. ⁴⁹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na ta'jnaaⁿna Jesús ñequio yolcu na ty'entyjo naxeeⁿeⁿ na jnaⁿ Galilea, tyonty'iaa tquiana na luaa' tjom Jesús.

'Oocaty'iuuna Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu José na jnaⁿ tsjoom Arimatea ts'ondaa Judea. Tsaⁿñeeⁿ cwii joo nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ cwentaa nn'aⁿ judíos. Jom ya ts'aⁿñê ndo' mach'eeⁿ na maty'iomyana'. ⁵¹ Mati tyomeinom'm juu na nntsãⁿntjom Ty'oqots'om. T'icatseijomñê ñ'oom na t'maⁿ nt'omcheⁿ nc'iaaⁿaⁿ na cue' Jesús. ⁵² Tjaaⁿ na m'aaⁿ Pilato ndo' tcaaⁿ ts'oo Jesús. ⁵³ Jnda' chii tjacatyjeeñê juu. Seityjooñê liaa sábana tsaⁿ lino ndo' tjaaⁿñê

juu naquii' tsue'tsjò' na tuiiya. Jo' jo' meiⁿcwii tjaa'naⁿ ñeeⁿ cojaaqueie'.
⁵⁴ Juu xuee'ñeeⁿ, maxuee na cwila'jndaa'ndye nn'aⁿ na nnta'jndyeena
 xuee sábado. Ndo' xjeⁿñeeⁿ majaawee'ya xjeⁿ cantyja 'naaⁿna'.

⁵⁵ Yolcu na tqiuo ñ'eⁿñê na jnaⁿna Galilea, ty'enty'iaana tsei'tsuuaa,
 tqueⁿna cwenta chiuu waa na tjacanty'iuu'ñê. ⁵⁶ Jndā jo' ty'elcwee'na
 Jerusalén, ty'ela'jndaa'ndyena nasei cachi ndo' ncheⁿ. Ndo' ta'jndyeena
 juu xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ cha'xjeⁿ matsa'ntjom ljeii naqui.

24

Cantyja na tando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Cwitsjoomya xuee najndyee smanaⁿ, ty'ena yuu waa tsei'tsuuaa.
 Ty'echona nasei cachi na jndā jla'jndaa'ndyena. ² Jndā na tquiena jliuna
 na jndā teindyò tsjò' na tã' 'ndyoo tsue'tsjò'. ³ Quia na ty'equie'na
 jo' jo', taticaliuna sei'ts'o 'naaⁿ Ta Jesús. ⁴ Xcwe na matseiñ'eeⁿñena'
 joona na cwicatyena, ndo' teitquioo'ndye we nn'aⁿ nacañoomna na
 jeeⁿ canchii', caxuee liaa. ⁵ Jeeⁿ ndya' tyuena, jla'ntyjanquioondyena
 nqueⁿna nomtyuaa. Jlue naⁿñeeⁿ ndāāna:

—¿Chiuu quii'ntaaⁿ l'oo cwil'ue'yo' ts'aⁿ na wando'? ⁶ Tac'oomñê ñjaaⁿ,
 jndā wando'xcoom. Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na seineiiⁿ ndāā'yo' quia
 na ndi m'aaⁿ ts'õndaa Galilea. ⁷ Tsoom na nqueⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na jnaⁿ
 cañoom'luee, ññe'quia nn'aⁿ cwenta jom luee nn'aⁿjnaⁿ. Ndo' naⁿñeeⁿ
 nnty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Saa xuee jndā ndyee ncwando'xcoom.

⁸ Quia jo' tjañjoom' n'omna ñ'oom na tyotseineiⁿ. ⁹ Jnaⁿna yuu na
 waa tsei'tsuuaa, ty'elcwee'na ndo' jla'candiina nn'aⁿ canchoo'cwii ñequio
 cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ chiuu waa na tuii. ¹⁰ María Magdalena, ñ'eⁿ
 Juana, ñ'eⁿ María tsondyee Jacobo, ñ'eeⁿ nt'omcheⁿ yolcu na ñ'eeⁿ
 ñ'eⁿndyena, joona jla'candiina nn'aⁿ canchoo'cwii ñ'oom'ñeeⁿ. ¹¹ Saa
 apóstoles ndoo' nquiuna cwe' ñ'omnco jo'. Ticala'yu'na.

¹² Saa Pedro teicantyyaaⁿ, jleinoom, tjaaⁿ yuu waa tsei'tsuuaa. Quia
 na nty'iaaⁿaⁿ naquii' tsei'tsuuaa, cwe' liaa canchii' ljeiiⁿ. Ndo' tjal-
 cwe'nnaaⁿaⁿ waⁿaⁿ, jaawa jaacue tyom'aaⁿ ts'oom cha'tso na jndā tuii.

Ñjomndye we nn'aⁿ nato Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Majuuti xuee'ñeeⁿ we nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús cwi'oona
 cwii tsjoom chjoo na jndy Emaús na m'aaⁿ na' canchoo'cwii kilómetros
 na tquiana' ñ'eⁿ Jerusalén. ¹⁴ Ndo' cheⁿnquieena cantyja cha'tso na
 nmeiiⁿ tuii. ¹⁵ Yocheⁿ na luaa' jeeⁿ cwila'neiⁿna, manquiiiti Jesús
 tue'ntyjooⁿ joona. Ñ'e'cwi tjaaⁿ ñ'eⁿndyena. ¹⁶ Saa tãcata'jnaaⁿna jom ee
 s'aana' n'omndaāna cha'cwijom na titquioona. ¹⁷ Tsoom ndāāna:

—¿Ljo' ñ'oom jeeⁿ cwilanei'yo' na tsa'yo' nato? Quia jo'
 ty'emeintyjee'na na chjoo' n'omna.

¹⁸ Ndo' cwiindye joona na jndy Cleofas t'õ nnoom, tso:

—¿Aa 'u cwii ts'aⁿ na cwe' tyje'ya Jerusalén, jo' chii ticaljei' chiuu waa
 na tuii wja mawena'?

¹⁹ Quia jo' t'õõⁿ ndāāna:

—¿Ljo' tuii?

Joonā t'õõna nnoom:

—Aa, waa na tuii cantyja 'naa^{nl} Jesús, ts'aⁿ tsjoom Nazaret na tyot-seixmaⁿ profeta. T'maⁿ najneiⁿ ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ ñequio ñ'oom na tyotseineiⁿ jo ndaa cha'tso nn'aⁿ ndo' jo nnom Ty'oqts'om. ²⁰ Saa nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ndaa ntyee ñequio na'ma'n'iaaⁿ cwentaayâ tquiana cwenta jom na cat'uiityeⁿna' jom na cuee^{ne}, ndo' ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ. ²¹ Ndo' jâ jeeⁿ ñentyjaa' n'oq^{nyâ} na jom nluiiñê nquii na nntseicandyaañe nn'aⁿ Israel. Ndo' waa cwiiicheⁿ, je' jndâ ndyee xuee na tuii na nmeii^{nl}. ²² Ndo' nchii macandâ jo', mati joo yolcu na ñ'eeⁿ tmaa^{nl} na laxmaa^{nyâ}, tquion'omna ñ'oom na jeeⁿ seiñ'ee^{nl}na' jâ. Ee mateincooquiuu' ty'ena yuu waa tsei'tsua^{nl}aⁿ, ²³ saa taticaliuna sei'ts'o 'naa^{nl}aⁿ. Tquiolcweeⁿna, tyoluena na mati tco'na' ángeles ndaana na jlue yo'ñeeⁿ ndaana na jom wanoom'm. ²⁴ Jo' chii ty'e nt'om nc'iaayâ yuu waa tsei'tsuaa ndo' jliuna na mayuu' cha'xjeⁿ na jlue yolcu'ñeeⁿ. Saa maxjeⁿ t'icanty'iaana nquii Jesús.

²⁵ Quia jo' tso Jesús ndaana:

—'O nn'aⁿ na tileicala'no^{nyo'} maxjeⁿ tique^{nyo'} cwenta ndo' ticjoo' n'om'yo' na nlayu'yo' cha'tso ñ'oom na tyolue profetas. ²⁶ Aa nchii maxjeⁿ matsona' na nquii Cristo catjoom cha'tso nawi'mei^{nl} cwitjoocheⁿ na nntseit'maa^{nl}ñena' jom.

²⁷ Quia jo' tyo'mooⁿ naquii' ljeii 'naa^{nl} Ty'oqts'om cha'tso ñ'oom na matseineiⁿna' cantyja 'naa^{nl} nqueⁿ. Toq^{no} ñequio ljeii na tqueⁿ Moisés ndo' t'cuu ty'oomna' hasta xjeⁿ ljeii na tqueⁿ cha'tso profetas.

²⁸ Quia na ty'ewindyona tsjoom chjoo yuu na cwi'oona, quia jo' s'aaⁿ na ndoo' wjaatyeeⁿcheⁿ. ²⁹ Saa joona l'ana na jndei'na' na caljoo'ñê ñ'e^{ndyena}. Jluena:

—Caljoo'ndyu' ñ'e^{ndyô} ee je' jndâ tmaaⁿ ndo' manleincqo^{nl}.

Jo' chii tjaque^{ne} naquii' w'aa na nljoo'ñê. ³⁰ Ndo' quia na tjacjom nacañoom' mei^{nsa} ñ'e^{ndyena}, to'ñoom tyoo', tquiaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oqts'om cantyja 'naa^{nl}na', tyjeeⁿ ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaana. ³¹ Ndo' xje^{nl}ñeeⁿ s'aana' joona cha'cwijom ts'aⁿ na ya teitquioo'nnda' ndo' ta'jnaa^{nl}na na manquii Jesús jo'. Saa jom mana tsuñê jo ndaana. ³² Tyoluena ndaa ntyjeena:

—Aa tiyuu' s'aana' jnda'jom teiiⁿ n'oq^{ny}a yocheⁿ na matseineiⁿ ndaaya xjeⁿ na ñjomndyo nato quia na seicanqoⁿ chiuu ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oqts'om na teiljeii.

³³ Ndo' mañejuu xje^{nl}ñeeⁿ teicantyjana, ty'elcweeⁿna Jerusalén. Jliuna nn'aⁿ na canchoo'cwii ñe'naa^{nl} m'aⁿ nañ'eeⁿ ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana. ³⁴ Quia jo' jlue na ñ'eeⁿ ndaana:

—Jeeⁿ sa, mayuu'cheⁿ jndâ mawando'xco Ta Jesús, ee jndâ teitquioo'ñê nnom Simón.

³⁵ Quia jo' joona tyola'neiⁿna chiuu waa na tuii quia na m'aⁿna nato ndo' chiuu waa na ta'jnaa^{nl}na jom quia na tyjeeⁿ tyoo'.

*Teitquioo'ñe Jesús ndaa nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)*

³⁶ Yocheⁿ na cwila'neiⁿna ñ'oommei^{nl}, teitquioo' meintyjee' Jesús xcwe quii'ntaaⁿna. Tquiaaⁿ na xma^{ndyena}. Tsoom:

—C'om'yo' na tjaañomt'iuu quii' n'om'yo'.

³⁷ Saa joona nioom tyuena, ee jla'tiuuna na cwe' ncwaa^{nl}aⁿ jo' cwinty'iaana. ³⁸ Ndo' tsoom ndaana:

—¿Chiuu na jeeⁿ matsei'ndaa'na' nquiu'yo' ndo' na luaa' m'aaⁿ n'om'yo'? ³⁹ Cauty'ia'yo' l'ooya ñ'eⁿ nc'aya na manncotyā luaa. Ndo' nquio'yo' ja, ee ncwaaⁿ ts'aⁿ tjaa'naⁿ sei' cachuuna', meiⁿ ndei' cha'na cwinty'ia'yo' na chō ja.

⁴⁰ Jndaⁿ tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ndo' nc'eeⁿ. ⁴¹ Saaⁿ ndicwaaⁿ cwe' matseitsaⁿtona' joona na jeeⁿ neiiⁿna, jeeⁿ cjaawee' n'omna, hasta tileicalayu'na na jom. Quia jo' tsoom ndaana:

—¿Aa cwilei'ñ'om'yo' na ya nlcwa' ts'aⁿ?

⁴² Jo' chii tquiana cwii taⁿ catscaa jneiiⁿ ñequio tscuu na ñjom tsiom'. ⁴³ To'ñoom ndo' tcwaaⁿaⁿ ñequio na jndoo'na. ⁴⁴ Ndo' tsoom ndaana:

—Cha'tso ñ'oom na teiljeii cantyja 'na'ya naquii' ñ'oom na tqeⁿ Moisés ñequio profetas, ndo' mati naquii' salmos, ñ'oom'ñeeⁿ tyo'mooⁿya ndaa'yo' quia na ndicwaaⁿ m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. Joona' wjaatseicandañ'ena', ndo' je' macwiluii cha'xjeⁿ na tsjoo.

⁴⁵ Quia jo'cheⁿ tquiaa Jesús na nla'nqⁿna ñ'oom' Ty'oots'om na teiljei-ina'. ⁴⁶ Tsoom ndaana:

—Ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii, matsona' na nquii na cwiluiiñe Cristo, jndei'na' na nntjoom nawí' t'maⁿ, ndo' xuee na jndaⁿ ndyee nncwando'xcoom na tueeⁿeⁿ. ⁴⁷ Ñequio xuee' jom ññe'quia nn'aⁿ ñ'oom na calcwe' n'om nn'aⁿ jnaa'na cha na nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om joona. Ñ'oommeiiⁿ nna'na' Jerusalén, nncjaanty'eena' xjeⁿ cha'waa tsjoomnancue. ⁴⁸ Ndo' 'o la'xmaⁿyo' na catjei'yuu'ndyo' ñ'oommeiiⁿ. ⁴⁹ Queⁿyo' cwenta, ja njñooⁿya nquii Espiritu Santo na jndaⁿ tso Tsotyaya na ññequiaaⁿ ndaa'yo'. Jo' chii, caljoo'ndyo' tsjoom Jerusalén hasta na nnto'ñoom'yo' juu na nnaⁿ nandye na ññequiaa najnda'yo'.

Tjawa Jesús cañoom'luee

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Quia jo' jlui'na tsjoom'ñeeⁿ. Tjachom joona nndyoo' tsjoom Betania. Seintyjooⁿ l'ooⁿ nacjoona, tio'naaⁿñê joona. ⁵¹ Majuu xjeⁿ na matio'naaⁿñê joona toⁿna' jom ñ'eⁿndyena. Tjañ'oomna' jom nandye cañoom'luee. ⁵² Ndo' joona, quia jndaⁿ jla't'maaⁿndyena jom, ty'elcwee'na Jerusalén na jee'cheⁿ ndya' neiiⁿna. ⁵³ Ñe'quii'cheⁿ tyom'aⁿna wats'om t'maⁿ na tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om. Mantyjati luaa'ndyo.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesucristo na seiljeii Juan

Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om tuiiñê na ts'a' jom

¹ Xjeⁿ na to' Ty'oots'om na tqeeⁿ cha'tso, juu na cwiluiiñe ñ'oom'm maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tso na cwiluiiñê mati juu candaq'ñ'eⁿ cwiluiiñe. ² Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna'. ³ Cha'tso na maniom na tqeeⁿ Ty'oots'om, ñ'eeⁿ quia tqeeⁿna joona'. Cwii cwii nnom na maniom, ñequii'cheⁿ na ñ'eeⁿ na tqeeⁿna jo'. ⁴ Tseixmaⁿ cheⁿnqueⁿ na ticantycwii na wanoom'm. Juu jo' na matseixmaaⁿ matseijomna' cha'cwijom chom na matseixueeñena' ndaq' nn'aⁿ. ⁵ Juu naxuee na matseixmaaⁿ, matseicanooⁿna' cha'tso na cwi'oo nacjoo' Ty'oots'om. Saq' cha'tso joo jo' tícandaq' nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' jom.

⁶ Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jñom Ty'oots'om na m'aⁿ nn'aⁿ judíos. Juan jndyu tsaⁿñeeⁿ. ⁷ Jñoom na ty'iom Ty'oots'om ts'iaaⁿ jom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ Cristo na cwiluiiñe naxueeñe, tyoch'eeⁿ na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ ñ'eⁿ Cristo nla'yu'na. ⁸ Nchii nqueⁿ cwiluiiñe naxueeñe saq' jñoom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu na cwiluiiñe naxueeñe. ⁹ Cristo cwiluiiñe naxueeñe na mayuu'cheⁿ, tuiiñê tsjoomnancue. Jom mañequiaaⁿ naxuee nnom ticwii cwii ts'aⁿ.

¹⁰ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om, tyom'aaⁿñe tsjoomnancue, saq' meiiⁿ na jom tqeeⁿ juuna', maxjeⁿ tícala'noq' nn'aⁿ ñ'eeⁿ cwiluiiñe. ¹¹ Tyje'cañoom nn'aⁿ judíos na mañecwii ndyuaana ñ'eⁿñê, saq' tícato'ñoomna jom. ¹² Saq' nt'omndye joona to'ñoomna jom, ndo' tyola'yu'na ñ'eⁿñê. Ndaq' joona tquiaaⁿ na cwila'xmaⁿna ntseinda Ty'oots'om. ¹³ Nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ cha'xjeⁿ na cwiluiindyenda nn'aⁿ. Meiⁿ nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ ee na queeⁿya ts'om cwii ts'aⁿ. Tomti maqueⁿna' joona ntseinaaⁿ ee nqueⁿ l'ue ts'oom.

¹⁴ Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om tuiiñe na ts'aⁿ, tyom'aaⁿñe quii'ntaaⁿna. Candaq'ya m'aaⁿ na candya' ts'om nn'aⁿ, ndo' cwiluiiñe na mayuu'. Nty'iaandaq'ya quia seit'maaⁿñe Ty'oots'om juu. Quia tuii na ljo' saaliuuyâ na ñenquii cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om. ¹⁵ Juan'ñeeⁿ tyocwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu quia seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ ndaq' nn'aⁿ. Tsoom:

—Nquiu'yo' na jnda ñetsjoo' na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na mei'chjoo' tic'oom'na' ja ñ'eⁿñê, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluindyoo. Manquii ts'aⁿ na mandyowindyoo' luaa' jo'.

¹⁶ Jom candaq'ñ'eⁿ naya matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ jo' matio'naaⁿñe Ty'oots'om cha'tsondyoo. Cwii nnom na jnda to'ñooⁿya na matio'naaⁿñê jaa, jnda mañoomcheⁿ na cwito'ñooⁿya. ¹⁷ L'oo Moisés tquiaa Ty'oots'om ljeii na matsa'ntjomna'. Saq' cantyja 'naaⁿ Jesucristo cwiliuuya na candya' ts'om Ty'oots'om jaa ndo' na cwiluiiñe ñ'oom na mayuu'. ¹⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na jnda nty'iaa' Ty'oots'om. Macandaⁿ nquii Jnaaⁿ na ñecwiiñe, juu jnda t'moⁿ ndaq'ya chiuu cwiluiiñe.

*Ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan tsaⁿ na tyotseits'oomñe nn'aⁿ
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

19 Nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye Jerusalén jñoomna ntyee cwen-taana na m'aaⁿ Juan ñequio nt'om levitas na cwindyentjom naquii' wats'om. Ty'ioomna ts'iaaⁿ ntyee'ñeeⁿ na cata'x'ee naⁿñeeⁿ nnom Juan 'ñeeⁿ cwiluiiñê. 20 Jom ndyeyu tjei'yuu'ñê, tsoom:

—Ja nchii Cristo cwiluiindyô.

21 Jo' chii ta'x'etina nnoom:

—¿Aa profeta Elías 'u?

Jom t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

Ta'x'eennda'na nnoom:

—Quia jo', ¿aa cwiluiindyô' profeta'ñeeⁿ na matso Moisés na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya?

Saa t'ooⁿ:

—Nchii jo' ja.

22 Jo' chii jluena nnoom:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ cwiluiindyô'? Catsu' cha ya nnt'ooyâ ndaa nn'aⁿ na jñoom jâ. ¿Chiuu matsu' cheⁿnncu' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matsei'xmaⁿ'?

23 Luaa ñ'oom na seilcweeⁿ'eⁿ ndaa naⁿñeeⁿ. Matsoom:

—Ja mats'aa cha'xjeⁿ na tso profeta Isaías quia tsoom: “M'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseiwe jndyee' jo ndo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Calajnda'ndyo' na nquii na tjacantyja na cwiluiit'maⁿñe nntsantjom 'o.”

24 Nn'aⁿ na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos jñoomna naⁿñeeⁿ. 25 Ndo' ta'x'eendyeti naⁿñeeⁿ nnoom. Jluena:

—Matsu' na 'u meiⁿ nchii Cristo cwiluiindyô, meiⁿ Elías, meiⁿ nquii profeta na tso Moisés na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya, quia jo' ¿chiuu na matseits'oomndyô' nn'aⁿ?

26 Ndo' t'ô Juan ndaana. Tsoom:

—Ja matseits'oomndyô nn'aⁿ ñequio ndaatoo, saa quii'ntaaⁿ'yo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ. 27 Majom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om quia na jnda 'ndiina' ja, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluindyô. Ja meiⁿ cwe' na nndi'ntjoⁿ'ya nnoom til'uendyo.

28 Luaa' tuui cwii joo na jndyô Betábara, jo ntyja na macalui' ñe'quoom' xndyaa' jndaa Jordán yuu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ.

Jesús cwiluiiñê catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om

29 Xuee na jnda we na tuui na luaa', nty'iaa' Juan na ndyowindyoo' Jesús na m'aaⁿ. Matsoom ndaa jâ na m'aaⁿyâ ñ'eⁿñê jo' jo':

—Queⁿ'yo' cwenta, luaa' ts'aⁿ na cwiluiiñê catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om na juu matseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. 30 Mañejuu ts'aⁿ na jnda ñetsjooya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na 'io cha nleitquoo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na t'maⁿ'ti cwiluiiñê, nchiiti ja. Ee m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluindyô. 31 Xjeⁿ na to'a na matseits'oomndyô nn'aⁿ ñequio ndaatoo, meiⁿ ticatsei'noⁿ'a na jom ts'iaⁿ'aⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ cha cateica'moⁿ'na' ndaa nn'aⁿ Israel na ljo' cwiluiiñê.

32 Ndo' Juan tjei'yuu'ñetyeeⁿ ndaayâ. Matsoom:

—Nty'ianooⁿ na jnaⁿ Espíritu Santo cañoom'luee. Indyocue cha'cwijom catu', ljoo'ñe ñ'eⁿñê. 33 Xjeⁿ'ñeeⁿ meiⁿ ticatsei'noⁿ'a 'ñeeⁿ juu na nluuiñe nquii na nntseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa tjañjoom' ts'ooⁿ quia jñom Ty'oots'om ja na cateits'oomndyô nn'aⁿ, tsoom nooⁿ: “Nnty'ia'njom' na ndyocue Espíritu nacjoo' cwii ts'aⁿ, ndo' nljoo'ñe ñ'eⁿñê. Juu tsaⁿ'ñeeⁿ jnda ty'ioⁿ'ya ts'iaaⁿ jom na nntseits'oomñe nn'aⁿ ñ'eⁿ Espíritu Santo.”

³⁴ Ndo' jndā nty'ianooⁿya na tuii na ljo' ñ'eⁿñê. Jo' chii macwji'yuu'ndyo na jom cwiluiiñê Jnda Ty'oots'om.

Nn'aⁿ na t'ma'jndyee Jesús na cala'jomndyena ñ'eⁿñê

³⁵ Cwiicheⁿ xuee meintyjee'nnda' Juan ñequio wendyô jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'oom na mañequiaaⁿ. ³⁶ Ndo' quia nty'iaaⁿaⁿ Jesús na mawjaawinom jo' jo', matsoom ndaayâ:

—Canty'ia'yo', luaa' ts'aⁿ na cwiluiiñê catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om.

³⁷ Ndo' wendyô jâ na cwila'jomndyô ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia na jndyaayâ ñ'oomwaa', saantyjooyâ naxeⁿ Jesús. ³⁸ Taqueⁿ Jesús ndo' nty'iaaⁿaⁿ na cwitsaantyjooyâ naxeeⁿeⁿ. Tax'eeñê ndaayâ, tsoom:

—¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

Ndo' l'uuyâ nnoom:

—Rabí, ¿cwaaⁿ w'aa nncja'meintyje' je'? Ñ'oom rabí matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oots'om.

³⁹ Matsoom ndaayâ:

—Quio'yo' mana nnty'ia'yo'.

Quia jo' saayâ ñ'eⁿñê w'aa na tjameintyjeeⁿeⁿ. Ndo' cha'na ñequiee na matmaaⁿ na squiaayâ ñ'eⁿñê. Ljoo'ndyô ñ'eⁿñê hasta na jndā teincqoⁿ.

⁴⁰ Ja Juan ñequio Andrés, tyjee Simón Pedro, jâ jndyaayâ ñ'oom na tso Juan'ñeeⁿ, ndo' saantyjooyâ naxeⁿ Jesús. ⁴¹ Juu Andrés'ñeeⁿ tjacal'ueeⁿ xioom Simón. Matsoom nnom:

—Jndā jliuuyâ juu na cwiluiiñê Mesías. (Ñ'oomwaa' matsona' Cristo, nquii na tqueⁿ Ty'oots'om na cwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.)

⁴² Quia jo' tjañ'oom Andrés xioom na m'aaⁿ Jesús. Nty'iaa' Jesús juu, ndo' matsoom:

—'U re, Simón, jnda Jonás 'u. Je' nntseicajndyuya 'u Cefas. (Ñ'oomwaa' matsona' Pedro.)

Ma'maⁿ Jesús Felipe ñequio Natanael

⁴³ Cwiicheⁿ xuee seijndaa'ñe Jesús na nncjaⁿ ts'ondaa Galilea. Quia ljo'cheⁿ teincwiñê ñ'eⁿ Felipe. Matsoom nnom:

—Candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyo ts'iaaⁿ na mats'aa.

⁴⁴ Juu Felipe'ñeeⁿ mañe'cwii tsjom'm ñequio Andrés ñ'eⁿ Pedro. Joonna nn'aⁿ tsjoom Betsaida. ⁴⁵ Ndo' tjacal'ue Felipe Natanael. Matsoom nnom:

—Jndā jliuuyâ nquii na cantyja 'naaⁿ seiljeii Moisés nacjoo' libro na chuuna' ñ'oom' Ty'oots'om na matsa'ntjomna'. Ndo' mati nt'omcheⁿ profetas tyola'ljeiina cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ. Majuu Jesús jo', ts'aⁿ tsjoom Nazaret, na cwilue nn'aⁿ na jnda José juu.

⁴⁶ Tso Natanael:

—Ndoo' ntyjii na cwe' Nazaret xocwitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ.

T'o Felipe nnoom, matso:

—Candyo' sa. Nnty'ia'njom' jom.

⁴⁷ Nty'iaa' Jesús na ndyocwje'cañoom Natanael jom. Matsoom:

—Canty'ia'yo' tsaⁿm'aaⁿ tiquinquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ. Jom mayuu'cheⁿ cwiluiiñê ts'aⁿ Israel.

⁴⁸ Tax'eeñe Natanael nnoom:

—¿Chiuu ljei'yu' Ta na ljo' matseixmaⁿya?

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Cwii tjoqcheⁿ na nncjaacwaⁿ Felipe 'u, nty'iaya 'u quia m'aaⁿ wa' x'ee ts'oom higuera 'naⁿ.

49 Ndo' t'ò Natanael, matsoom:

—'U ts'aⁿ na ma'mooⁿ ñ'oom naya ndaa nn'aⁿ, 'u maxjeⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oots'om. 'U cwiluiindyu' rey cwentaa jâ nn'aⁿ Israel.

50 T'ò Jesús:

—¿Aa cwe' nc'e na tsjooya na nty'iaaya 'u x'ee ts'oom higuera 'naⁿ, aa cwe' jo' na matseyu' ñ'eⁿndyo? Maxjeⁿ maniom na jndati la'xmaⁿna' cantyja 'naⁿya na quia wja'nty'ia'.

51 Ndo' matsotyeeⁿ nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. 'O nnty'ia'yo' na nnaaⁿ cañoom'luee. Ndo' nnty'ia'yo' na nnquiocue ángeles na m'aaⁿ ja na cwiluiindyu' ts'aⁿ na jnaaⁿya na m'aaⁿ Ty'oots'om, ndo' na nnc'oowannda'na.

2

Toco ts'aⁿ tsjoom Caná ts'ondaa Galilea

1 Xuee jnda ndyee na tuii na luaa' toco cwii ts'aⁿ tsjoom Caná, ts'ondaa Galilea. Ndo' seijomñe tsondyee Jesús. 2 Ndo' joo nn'aⁿ na t'unco t'maⁿna Jesús ñequio jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na mati calajomndyô ñ'eⁿndyena na cwi'uncona. 3 Jnda na ntquie' winom, tsondyee Jesús tso nnoom:

—Ticwijndeii winom.

4 T'ò Jesús nnom, matsoom:

—Naⁿ, ¿ljo' nntsa' ja? Tyoowe'ntyjò xjeⁿ na nnts'aa cwii nnom na tixocandaa nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

5 Matso tsoñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo':

—Cal'a'yo' cha'tso na nntsá'ntjoom 'o.

6 Maniom ñ'oom na cwiquaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos na cwinndyuu'a ñequio na cwitmaaⁿya 'naⁿ. W'aa yuu na toco tsaⁿñeeⁿ meintyjee' yom ljo' t'maⁿ na tuina' ñ'eⁿ ljo', na quiwil'uee'ndyena na cwila'candaa'ndyena costumbre'ñeeⁿ. Cwiwijndeii cwii cwii tsjoo'ñeeⁿ cha'na ñequiee hasta yom xjo lata ndaa. 7 Seineiⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo'. Matsoom:

—Calacato'yo' ljoomeiⁿ ñequio ndaatoo.

Ndo' jla'catoo' naⁿñeeⁿ joona' hasta too' cwijomna'. 8 Jnda jo' matsoom ndaana:

—Je' catjei'yo' chjoowi' juuna'. Catsaañ'om'yo' na m'aaⁿ ts'aⁿ na matsá'ntjom nn'aⁿ na cwila'ñ'oom'ndye nantquie.

Jo' chii ty'eñ'omna juuna' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ. 9 Ndo' juu ts'aⁿ na matsá'ntjom naⁿñeeⁿ t'uu chjoowi' ndaatoo na jnda seicwaqueⁿ Jesús na winom. Ticaljeii tsaⁿñeeⁿ yuu jnaⁿna' saá nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo' nquiucheⁿ na yuu tjeii'na juuna'. Quia jo' tcwaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na macoco. 10 Matsoom nnom:

—Ticwii cwii joo na ñetjò na t'unco nn'aⁿ, najndyee tyoñe'quia nn'aⁿ winom na yaticheⁿ na nncwe nc'iaana. Ndo' quia na jnda mawjaacjoo naⁿñeeⁿ na cwiwena, quia jo' cwiñe'quiiana winom na ticue'ntyjò na yana'. Saá 'u je', jnda seiljo' winom na yaticheⁿ na quia je'cheⁿ nleil'uena'.

11 M'aaⁿ Jesús Caná ts'ondaa Galilea quia s'aañeeⁿ ts'iaaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Ndo' na luaa' s'aaⁿ t'mooⁿ na t'maⁿ cwiluiñê. Manc'e jo' na jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, jnaⁿna' na cwilayuu'á ñ'eⁿñê.

¹² Jndā na tuii na luaa', quia jo' jā nn'aⁿ na cwindyaayā ñ'oom na mañequiaaⁿ, saayā Capernaum ñ'eⁿñê, ñequio tsoñeeⁿ ñequio ntyjeeⁿ. Ndo' ljoo'ndyô jo' jo' cwantindyo xuee.

Tjei' Jesús nn'aⁿ quii' wats'om t'maⁿ Jerusalén
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Juu xjeⁿñeeⁿ jndā wjaawindyoo' nncuee' ncuee pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaā canmaⁿ. Jo' chii saayā Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. ¹⁴ Tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ, jo' jo' ljeiiⁿ nn'aⁿ na cwindāā quioondyo ñ'eⁿ canmaⁿ ñ'eⁿ cantu'. Ndo' mati meindyuaandye nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om 'naaⁿ nn'aⁿ na cwi'ooquie' wats'om. ¹⁵ Ndo' jndā na nty'iaaⁿ na luaa', quia jo' s'aaⁿ l'uaa tsja'jneiⁿ, jndā chii jleintyjooⁿ naⁿñeeⁿ. Tjeiiⁿeⁿ cha'tsondye joona ch'eeⁿ tach'eⁿ wats'om'ñeeⁿ. Mati canmaⁿ ñ'eⁿ quioondyo. Ndo' seicantqueeⁿ meiⁿsa na cwilei'cho nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om jo' jo'. Seiquiaⁿ s'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Ndo' ndāā nn'aⁿ na cwindāā cantu' matsoom:

—Catjei'yo' quioo'm'aⁿ ñjaañê. Tacal'a'yo' na waa' Tsotyaya na matseijomna' cha'na ts'ua.

¹⁷ Quia jo' jā nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tjañjoom' n'ooⁿyâ ñ'oom na mawaa cjoo' libro Salmos. Matsona': "Nla'cuee' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na queeⁿ ts'ooⁿya na nleil'uee'ndyena waa' Ty'oots'om cha'xjeⁿ na matsa'ntjomna'."

¹⁸ Ndo' ta'x'ee nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—¿Cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntsa' na tixocaluii juuna' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa na m'moⁿna' ndāayâ na waa najndeii na matseixmaⁿ na nmeiⁿ mache'?

¹⁹ T'o Jesús ndāāna, matsoom:

—Calatyui'yo' wats'omwaañê ndo' ñe'ndyee xuee nntseiwānda'a juuna'.

²⁰ Ndo' t'oo nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Wen'aaⁿ nchoo' yom ntyu tjacaa na tuii wats'omwaañê, ndo' 'u je' ¿aa cwe' ñe'ndyee xuee nntseiwē' juuna'?

²¹ Saa seijoom'ñê na juu seiiⁿeⁿ cwiluiñena' wats'om. ²² Jo' chii jndā na tquiaa Ty'oots'om na tando'xcoom jndā na tueeⁿeⁿ, jā nn'aⁿ na cwindyaayā ñ'oom na mañequiaaⁿ tjañjoom' n'ooⁿyâ na ljo' tsoom. Ndo' jlayuu'â ñ'oom na seineiⁿ ndo' mati ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii.

Ntyjii Jesús chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ

²³ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ Jesús Jerusalén na tyowaa xuee Pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwila'wjaaya canmaⁿ, nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' tyonty'iaana jndye nnom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ na tixocandāā nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Jo' chii jndyendyena tyola'yu'na na cwiluiñê Cristo. ²⁴ Saa tñquiaañê ñ'eⁿndyena, ee ntyjeeⁿ chiuu n'omna. ²⁵ Meiⁿ ticaⁿna' na cwji'yuu'ñe ts'aⁿ nnoom cantyja ljo' la'xmaⁿ nn'aⁿ, ee maxjeⁿ mantyjeeⁿ chiuu n'omna.

3

Tyjee'cañoom Nicodemo Jesús

¹ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Tsaⁿñeeⁿ tyotseijomñê ñ'oom na quit'maⁿ n'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Jom jñoom Nicodemo. ² Jñoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Matsoom nnom:

—Maestro, manquiuuyâ na 'u cwiluiindy' ts'a' na jñom Ty'oots'om na ca'mo' ñ'oom naya 'naa'a' ndaayâ. Ee xocandaa nntsa' ts'iaa'mei' xe' nchii Ty'oots'om m'aa' ñ'e'ndyu'.

³ Jesús t'o'o', matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'che' matsjo'o njom', xe' ticaluiixcoñe ts'a' tixocandaa nntseijomñe cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

⁴ Ndo' tax'eeñe Nicodemo nnoom, matso:

—¿Chiuu nnts'aa ts'a' na nluiñenna'a' na jnda tqwieñê? Ee tixocandaa nncjaaqueie'nnaa'a' tsiatsjaa' tsoñee' ndo' na nluiñenna'a'.

⁵ Jesús t'o'o', matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'che' matsjo'oya njom'. Xe' ticaluiiñe ts'a' cantyja 'naa' ndaatoo ndo' ñequio Espiritu, tixocandaa nncjaaqueie'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om. ⁶ Nc'e na nn'a' jaa, jo' chii mati ndaaya mann'a' jooa. Maluaa' matseijomna' ts'a' na tuiiñe cantyja 'naa' Espiritu Santo. Tseixma' tsa'ñee' cantyja 'naa' Ty'oots'om. ⁷ Tintseñ'ee'ñena' ts'om' juu ñ'oom na matsjo'oya: “Maxje' jndei'na' na caluiindy'xco'yo'.” ⁸ Ndi' na c'uaa cam'aa' jndye, saa tileicantyo' yuu jna'na', mei' yuu wjaana'. Malaa'ti' matseijomna' na tileicala'no' nn'a' chiuu waa na tuiiñe ts'a' cantyja 'naa' Espiritu.

⁹ T'o Nicodemo, tsonnaa'a':

—Maxje' ticatsei'no'a.

¹⁰ Matso Jesús:

—Aa ljo', ndo' 'u t'ma' cwiluiindy' na ma'moo' ndaa nn'a' Israel. Jo' chii ticatseitiuuya na tileicatsei'no' ñ'oommei'. ¹¹ Ñ'oom na mayuu'che' matsjo'oya njom'. Matseina'ya cantyja na mantyjiiya, ndo' macwji'yuu'ndyo ljo' na jnda nty'ianoo', saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñee'. ¹² Jnda mamatseina'ya ndaa nn'a' cantyja 'naa' 'na' na niom tsjoomnancue cha cala'no'yo', saa tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñee'. Quia jo', ¿chiuu ya nnts'aa cha na nlayu'yo' ñ'oom na mañequia cantyja 'naa' cañoom'luee?

¹³ 'Ee tjaa'na' ts'a' na jnda tjawa cañoom'luee cha ndaa nntseicandii nn'a' chiuu maca'na' na cal'ana na nlco'xcwena' ntyjii Ty'oots'om ñ'e'ndyena. Macandâ ja na cwiluiindy' ts'a' na jnaa'ya cañoom'luee ntyjiiya. ¹⁴ Quia ñet'om nn'a' judíos jo' ndo' ndyuaa yuu na tjaa nn'a' c'om, quia jo' ty'iom Moisés cwii xjo na tuiina' cha'na cat-suu cjo' cwii ts'oom. Maluaa' matseijomna' na nnty'ioom nn'a' ja ts'oom'naa' na cwiluiindy' ts'a' na jnaa'ya cañoom'luee. ¹⁵ Luaa' nluii cha mei'cwi'ñee'che' ts'a' na matseyu' ñ'e'ndyo nntseixma' na ticantycwii na nncwando'.

Ty'oots'om m'aa' na candya' ts'oom nn'a'

¹⁶ Nc'e Ty'oots'om t'ma' waa na m'aa' na candya' ts'oom nn'a' tsjoomnancue, jo' chii Ja na ñennc'o na cwiluiindy' jnaa' tquiaa' na tuiindy' cha ticwii cwii ts'a' na nntseyu' ñ'e'ndyo tixocatsuñe. M'aa' na ticantycwii na wando'. ¹⁷ Ja na cwiluiindy' Jnda Ty'oots'om nchii jñoom ja quii'ntaa' nn'a' cha na cat'uii'ya jooa cantyja jnaa'na. Jom jñoom ja cha ndaa nlui'n'maa'ndyena.

¹⁸ Mei'cwi'ñee'che' ts'a' na nntseyu' ñequio ja, ticat'uii Ty'oots'om juu cantyja 'naa' jnaa'. Saa mei'quia ts'a' na tiñe'catseyu', je' mamat'uiina' juu cantyja jnaa', ee na tiñe'catseyu' ñ'e'ndyo na macandâ ja cwiluiindy' jnaa'. ¹⁹ Jnda mamat'uiina' nn'a' na tyoolayu' ee ja na cwiluiindy'

naxuee jndā tyjācanōō^{ya} joona, s̄aā neii^{tina}' na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿ' na jooⁿñe, ee cwil'ana yuu na ticatsantjomna'. ²⁰ Ee ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee natia, jeeⁿ jnoom'm ja na cwiluiindyō naxueeñe. Tsaⁿñeeⁿ tiñe'catseijomñê ñ'eⁿndyō ja, ee jeeⁿ nquiaⁿ'aⁿ na nntseicanōō^{ya} natia na mach'eeⁿ. ²¹ S̄aā juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', tsaⁿñeeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyō ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ndo' na ljo' cwiwitquioo^{ya} na cha'tso na mach'eeⁿ, mach'eeⁿ nc'e Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê.

Matseinei^{ti} Juan cantyja 'naaⁿ' Jesús

²² Jndā jo' jlui' Jesús Jerusalén ndo' jā nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyō ñ'eⁿ ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, mati jlui'â ñ'eⁿñê. Tyoma'noō^{yâ} ñ'eⁿñê ts'ondaa Judea. Tyom'aa^{yâ} jo' jo' cwantindyō xuee. Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom jom na nleits'oomndye. ²³ Mati Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ cwii joo na jndyū Enón, manndyoo' Salim, ee majndye ndaatioo m'aaⁿ jo'. Ndo' tyo'oo nn'aⁿ na tyotseits'oomñê joona. ²⁴ Ee xjeⁿñeeⁿ tyooju' Herodes jom w'aancjo.

²⁵ Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa jom, jla'ñ'eeⁿ ndyueena ñequio nc'iaana nn'aⁿ judíos na cwe' tquieya. Ee cwila'ntja'ndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyena cwaaⁿ cwii nnom na jndati tseixmaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ. ¿Aa cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na mañequiaa Juan, oo, aa cantyja 'naaⁿ' Jesús? ²⁶ Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—'U ta na ma'mōōⁿ cantyja 'naaⁿ' Ty'oots'om ndaayâ, juu ts'aⁿ na tyocañ'eⁿ ñ'eⁿndyū' xndyaa' jndaa Jordán, nquii na tjei'yuu'ndyū' cantyja 'naaⁿ' ndaayâ, canty'ia', cwiwits'oomndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ, ndo' cha'tsondye nn'aⁿ cwi'oontyō naxeeⁿeⁿ.

²⁷ Juan t'ōōⁿ ndaāna, matsoom:

—Tjaa na nndaā nnts'aa ts'aⁿ xeⁿ nchii Ty'oots'om matseijndaa'ñê ljo' nntseixmaⁿ ts'aⁿ. ²⁸ Mancjo'yo' nquiu'yo' na ñetsjoō cantyja 'naⁿ'ya, ja nchii Cristo cwiluiindyō. Ty'oots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na catseijndō'a n'om nn'aⁿ na cala'jndaa'ndyena naquii' n'omna na cala'ljona Cristo. ²⁹ 'O cwila'noⁿ'yo' ñ'oom na tjañoom' na juu tsaⁿ's'a na maco'ñom yuscu na macoco ñ'eⁿñê, masaa' yuscu'ñeeⁿ jom. S̄aā juu ts'aⁿ na matseijomñê ñ'eⁿ tsaⁿ's'a'ñeeⁿ, nchii m'aaⁿ na lioo' na maco'ñom x'iaa' yuscu'ñeeⁿ. Nchii jo'. Cwiquioo na neiiⁿ na mandiiñe ñ'oom na matseineiⁿ x'iaa'. Maluaa' matseijomna' na matseicandaa'ñena' na neiⁿ'ya cantyja 'naaⁿ' Jesús. ³⁰ Jo' chii jeeⁿ xcwe na jom cjaaluiit'mañetyeeⁿ s̄aā ja catseicjetina'.

Luaa nquii na jnaⁿ' cañoom'luee

³¹ Tsoti Juan:

—Nc'e tsaⁿ'm'aaⁿ' jnaaⁿ cañoom'luee, t'maⁿ'ti cwiluiñê, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ. Ja na cwe' ts'aⁿ ja, matseixmaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue ndo' matseinaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ'na'. S̄aā nquii tsaⁿ'm'aaⁿ' na jnaaⁿ cañoom'luee, cwiluiit'mañetyeeⁿ na cha'tso. ³² Ndo' macwji'yuu'ñê cantyja na jndā nty'iaaⁿ'aⁿ ñequio na jndā jñeeⁿ, s̄aā tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu ñe'co'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê. ³³ Juu ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê, matseijomñê tsaⁿ'ñeeⁿ na Ty'oots'om cwiluiñe na mayuu'. ³⁴ Ee nquii na jñom Ty'oots'om jo ndaā nn'aⁿ, ñ'oom'm matseineiⁿ, ee candaāⁿ'ya mañequiaaⁿ Espíritu na cwiluiñê naquii' ts'om. ³⁵ Nquii Ty'oots'om na cwiluiñê Tsotyaaⁿ

m'aaⁿ na candya' ts'oom Jnaaⁿ. Ndo' naquii' l'o jnda tqueeⁿ cha'tsoti na maniom. ³⁶ Meir'cwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñequio Jnda Ty'oots'om, matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ!. Saa 'ñeeⁿ juu na ticatseiñ'oom'ñe na nntseyu' ñequio Jnaaⁿ, tsaⁿ'ñeeⁿ xocandaa' na nncwando' añmaaⁿ!. Tyeⁿ waa na matseiw'ii Ty'oots'om juu.

4

Jesús ñequio yuscu ts'ondaa Samaria

¹ Nn'aⁿ na cwiluiindy tmaaⁿ nn'aⁿ fariseos tyondyena na mandyendyeti nn'aⁿ teits'oomndye cantyja 'naaⁿ Jesús, nchiiti cantyja 'naaⁿ Juan. ² Saa na mayuu'cheⁿ nquii Jesús t'icatseits'oomñê nn'aⁿ. Macandã já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, já l'aayâ ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. ³ Jo' chii quia na jñeeⁿ na luaa' cwilue fariseos'ñeeⁿ, jlueeⁿ'eⁿ ts'ondaa Judea ñ'eⁿndyô na nntsaayâ Galilea.

⁴ Ndo' na cwitsaayâ jo' jo' majndaa' na nncwinooⁿyâ ts'ondaa Samaria. ⁵ Jo' chii squiaayâ cwii tsjoom na jndyu Sicar ts'ondaa Samaria. Tsjoom'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' yuu waa tyuaa na jndaa' José nnom tsotyeeⁿ Jacob. ⁶ Jo' jo' tyowaa tsui' na s'aa Jacob. Ndo' Jesús, na teijñaaⁿ'aⁿ na jñoom nato, tjacjom nacañoom' tsui'ñeeⁿ. Ndo' jnda tuee' quiajmeiⁿ!. ⁷ Xjeⁿ'ñeeⁿ tyje'cañoom cwii yuscu Samaria jo' jo' na nncwji' ndaatioo. Matsoom nnom:

—Quiaa' ndaatioo nnc'ua.

⁸ Ndo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, xjeⁿ'ñeeⁿ jnda saayâ quii' tsjoom. Saalajndaayâ na nlcwaa'â ñ'eⁿñê.

⁹ Matso yuscu Samaria nnoom:

—¿Chiuu na macaⁿ ndaatioo nooⁿ, ee 'u cwiluiindyu' ts'aⁿ judío ndo' ja cwiluiindyô samaritana?

Luaa' tso yuscu'ñeeⁿ nc'e nn'aⁿ judíos tiquila'tjoom'ndyena ñequio nn'aⁿ samaritanos. ¹⁰ T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ cwe' matsei'noⁿ na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ naya na ñe'cats'aa Ty'oots'om 'u, ndo' xeⁿ matsei'noⁿ 'ñeeⁿ cwiluiindyô na macaⁿ'a ndaatioo njom', nntseyi'oondyu' nooⁿ na cateijndeiya 'u, ndo' ja jnda tquiaya cwii na matseijomna' ndaatioo na ñequiaana' na ticantycwii na wando'.

¹¹ Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ta, tjaa'naⁿ 'na' c'oom' na nncwji' ndaatioo, ndo' tsui'waa, jeeⁿ njoomna'. Quia jo' ¿yuu nnc'oom'yu' ndaatioo'ñeeⁿ na nntseixmaⁿya na ticantycwii na wando'a? ¹² ¿Aa nnts'aacheⁿna' na mache' na 'u cwiluiit'maⁿndyu'ti' nchiiti weloo welooya Jacob? Ee jom tyo'om ndaa tsui'waa, mati ntseinaaⁿ ñequio quioo' ntsmeiiⁿ'eⁿ, ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaa já.

¹³ T'o Jesús nnom, matsoom:

—Cha'tso nn'aⁿ na cwiwe ndaatioomeiiⁿ nndyo na ñe'cwennda'na. ¹⁴ Saa nn'aⁿ na cwiwena ndaa na mañequia tixocats'aana' na ñecwetina ee nnts'aana' naquii' n'omna cha'cwijom ndaa na cwilei'woona' ts'om xo' na ticantquiee'na' na nnts'aana' na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

¹⁵ Ndo' yuscu'ñeeⁿ matso:

—Jeeⁿ 'u Ta quiaa' ndaatioowaa' cha na tacandyo na ñe'c'uatya, meiⁿ tantseicachjuundyô na ñequii'cheⁿ na candyocwjii'a juuna'.

¹⁶ Matso Jesús nnom:

—Cja', cwaaⁿ sa', ndo' jnda jo' quio'yo' ñjaaⁿ.

17 T'o yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja tjaa'naⁿ s'aya.

Matso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu' na 'u tjaa'naⁿ sa'. 18 Ee jnda ñet'oom 'om sa' ndo' juu ts'aⁿ na m'aaⁿ ñ'eⁿndyu' je', nchii sa' jom. Cantyja na luaa' waa, mayuu' ñ'oom tsu'.

19 Jnda na jndii yuscu'ñeeⁿ ñ'oomwaa', tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, matsei'noⁿa na 'u cwiluiindyu' profeta. 20 Weloo weloo já nn'aⁿ samaritanos tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om sjowaa. Saa 'o nn'aⁿ judíos cwindu'yo' wats'om t'maⁿ'naⁿyo' Jerusalén jo' jo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

21 Matso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—'U yuscu, catseyu' ñ'oom na matsjoo njom' na manncue'ntyjo xjeⁿ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ Tsotyaya meiⁿquiayuucheⁿ, nchii cwe' sjowaa oo Jerusalén. 22 'O nn'aⁿ Samaria jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, ndo' cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' jom. Saa já nn'aⁿ judíos cwila'nooⁿyayâ ñ'eeⁿ cwila't'maaⁿndyô. Ee cantyja 'naaⁿyâ jo' na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. 23 Saa manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' ma-mawe'ntyjo na joo nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ na cwila't'maaⁿndye Tsotyaya, maca'na' na cala't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ Espíritu na cwiluiñê ndo' ñequio na mayoona. Ee l'ue ts'om Tsotyaya na luaa' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom. 24 Ty'oots'om cwiluiñê Espíritu. Jo' chii joo nn'aⁿ na ñe'cala't'maaⁿndye jom, maca'na' na c'omna nacje 'naaⁿ Espíritu Santo, ndo' ñequio na mayoona.

25 Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja ntyjii na nncwje'cañoom Mesías, manqueⁿ na cwiluiñê Cristo. Jom quia na nncwjeeⁿeⁿ, nntseinchoom'm cha'tso ñ'oommeiⁿ ndaaya.

26 Matso Jesús nnom:

—Manncô na matseinaⁿya ñ'eⁿndyu' cwiluiindyô nqueⁿ.

27 Majuu xjeⁿñeeⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê squie'cañooyâ joona. Ticjawee' n'oqoyâ na matseineiⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu, saa meiiⁿ na ljo' tjaa'naⁿ na ta'x'aayâ 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ: “¿Ljo' l'ue ts'om'?” oo na l'uuyâ nnom Ta Jesús: “¿Cwaaⁿ ñ'oom matseineiⁿ ñequio yuscum'aaⁿ?”

28 Ndo' 'ndii yuscu'ñeeⁿ tsjoo 'naaⁿaⁿ, tjalcweeⁿeⁿ tsjoom. Tjacatsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo':

29—Quio'yo' na nntsaacanty'ia'yo' cwii tsaⁿs'a na jnda tso noqⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa. M'aaⁿ ts'oqⁿ na juu cwiluiñê Mesías.

30 Ndo' jlui' nañ'ñeeⁿ tsjoomna, ty'ena yuu na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús. 31 Yocheⁿ na tyooquiena, já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ nnoom:

—'U Maestro, cwa sa, cwa'.

32 Saa matsoom ndaayâ:

—Ja mañ'oⁿ cwii na nlcwaa'a na 'o ticaliu'yo'.

33 Quia jo' já na cwindyayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ jlanaaⁿ cheⁿncjooyâ ndaaⁿ nc'iaayâ. L'uuyâ:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na jndyoñ'oom cwii ts'aⁿ na nlcwaaⁿaⁿ?

34 Saa matso Jesús ndaayâ:

—Luaa waa na matseijomna' nantquie 'naⁿya, na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja, hasta na jnda jnda' ts'iaaⁿ na ty'oom ja. 35 'O waa ñ'oom tjañoom' na cwindu'yo' na ñequiee chi' cwii tjoo

ndo' nntyjeendye nn'aⁿ. Saa ja matsjoo ndaa'yo': Caleity'iom ndaa'yo', ndo' canty'ia'yo' ndiocheⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ cha'cwijom ntjom na jnda tmaⁿ na nncwantjom ts'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om. Matseijomna' jona na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na ntyjeeñe ts'aⁿ. ³⁶ Juu ts'aⁿ na matyjee ntjom na jnda tue' waa na mawantjoom ee matseitjoom nn'aⁿ na nndaana na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' na luaa' waa, juu ts'aⁿ na manom' ntjom ñecwiixjeⁿ na ñnequiaana' na neiiⁿeⁿ cha'xjeⁿ juu ts'aⁿ na matyjee ntjom. ³⁷ Ee juu ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwii ts'aⁿ manom' saa cwiicheⁿ ts'aⁿ matyjeeñe, ñ'oom na mayuu' jo'. ³⁸ Na majñooⁿya 'o naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿya matseijomna' cha'cwijom na cwitzacatyjeendyo' yuu na nchii ncjo'yo' jla'cato'yo' ts'iaaⁿ. Nt'omcheⁿ nn'aⁿ jnda jla'nchu'na na nncuaa ts'iaaⁿ'naaⁿ Ty'o^ots'om naquii' n'om nn'aⁿ ndo' 'o jnda macwitsaquie'yo' ts'iaaⁿ'ñeeⁿ.

³⁹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ samaritanos tsjoom'ñeeⁿ tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús, cwe' nc'e ñ'oom 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ na tjei'yuu'ñe ndaana na matso: "Jnda t'mooⁿ nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa." ⁴⁰ Jnda na tquie'cañom nn'aⁿ samaritanos'ñeeⁿ yuu na m'aaⁿ Jesús, tyotaⁿna nnoom na caljoo'ñe ñ'eⁿndyena, ndo' ljoo'ñe tsjoomna we xuee. ⁴¹ Ndo' quia tyondyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jndyendyetina tyola'yu'na. ⁴² Ndo' tyoluena nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Je' tachii macanda cwe' ñ'oom na tsu', jo' chii cwilayuu'â. Ee mancjootyayâ jnda jndyaayâ ñ'oom 'ñom. Je' cwila'nooⁿ'â na jom mayuu'cheⁿ cwiluiiñe Cristo na macwji'n'maaⁿ'ñe nn'aⁿ tsjoomnancue.

Sein'ma' Jesús jnda ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿ'ñe

⁴³ Ndo' quia na jnda teinom we xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús jo' jo'. Saalcwaa'â ñ'eⁿ'ñe Galilea. ⁴⁴ Ee manquiityeeⁿ tjei'yuu'ñe na ticala't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ cwii profeta na mañe'cwii ndyuaaⁿ'aⁿ ñ'eⁿndyena. ⁴⁵ Ndo' quia na squiaayâ Galilea ñ'eⁿ'ñe nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' jeeⁿ neiiⁿ'na jom, jla'ljona jom. Ee mati jona ty'ena Jerusalén quia tuee' ncuee Pascua, ndo' nty'iaana cha'tso 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ jo' jo'.

⁴⁶ Jnda jo' saannaa'â ñ'eⁿ'ñe Caná ts'ondaa Galilea, yuu na seicwaqueeⁿ ndaa na s'aana' winom. Ndo' tsjoom Capernaum tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿ'ñe cantyja 'naaⁿ gobiernom. Tyochjoo, jnda tsaⁿ'ñeeⁿ, m'aaⁿ na wii'. ⁴⁷ Quia na jndii tsaⁿ'ñeeⁿ na jnda squiaayâ Galilea ñ'eⁿ Jesús na jnaa'yâ Judea, tja tsaⁿ'ñeeⁿ na m'aa'yâ. S'aa ty'oo nnoom na cjaⁿ waa', na catsein'maaⁿ tyochjoo jnda, ee juu mañe'cue'. ⁴⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—'O maxjeⁿ tixocala'yu'yo' na waa najndo xeⁿ ticanty'ia'ndaa'yo' na nnts'aa yuu na xocandaⁿ na nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁴⁹ Nquii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿ'ñe ñ'eⁿ gobiernom t'o 'ndyoo Jesús. Tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, maje'ndyo cja' w'aya, cwii tyoowe' ti'jndaaya.

⁵⁰ Tso Jesús nnom tsaⁿ'ñeeⁿ:

—Cja' ee maxjeⁿ nlco'yana' tyochjoo jnda'.

Ndo' juu tsaⁿ's'a'ñeeⁿ seiyoom'm ñ'oom na tso Jesús. Tjalcweeⁿ'eⁿ waⁿ'aⁿ. ⁵¹ Ndo' yocheⁿ na mawjaaweⁿ'eⁿ Capernaum, tquicatjomndye mosoom'm. Jla'candiina jom, jluena:

—Jnda wjaaco'yana' tyochjoo jnda'.

⁵² Tax'eeⁿ ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ ljo' xjeⁿ jnaⁿ'na na tjaco'yana' jnaaⁿ. Ndo' t'oo naⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—Wjacheⁿ chjooti na teinom na quiajmeiⁿ 'ndii tycu na matseicona' jom.

⁵³ Quia jo' tsotyetyochjoo'ñeeⁿ sei'nooⁿoⁿ na mañejuu xjeⁿñeeⁿ tso Jesús noom na nlco'yana' tyochjoo jnaaⁿ. Ndo' seiyoom'm ñ'eⁿ Jesús, mati cha'tsondye nn'aⁿ waⁿaⁿ.

⁵⁴ Luaa' ts'iaaⁿ na jnda we na s'aa Jesús na tueⁿeⁿ Galilea na jnaaⁿ Judea, na juu ts'iaaⁿñeeⁿ tixocaluui na cwe' mei'nquia ts'aⁿ nnts'aa.

5

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ yuu waa peila

¹ Jnda na tuui nmeiⁿ, saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús ee tyowaa xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwila't'maaⁿndyo. ² Nnom tsjoom Jerusalén tyowaa cwii 'ndyoots'a t'maⁿ na jla'cajndyuna 'Ndyoots'a Canmaⁿ. Manndyoo' juuna' tyowaa cwii peila t'maⁿ na ñequio ñ'oom hebreo jndyuna' Betesda. Ndiocheⁿ peila'ñeeⁿ niom 'lom l'aa na cwe' wanaa'to. ³ Naquii' l'aa'ñeeⁿ tyomaⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿwii, ñ'eⁿ nn'aⁿ na nchjaaⁿ, ñ'eⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', ñequio nn'aⁿ na jnda teintjeiⁿ luee, nc'ee'. Tyomeindoo'na na nleiwoō ndaatioo na ñjom peila'ñeeⁿ. ⁴ Ee tquiacheⁿ tquia mandyocue cwii ángel na matseitsjā ndaatioo'ñeeⁿ. Ndo' quia na jnda tuui na ljo', juu ts'aⁿ najndyee na nncuo'jo' jo', nn'maⁿ mei'nquia tycu na matjom. ⁵ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda ntquiuu nchoo' quii nchoo' ñeeⁿ chu na wii'. ⁶ Nty'iaa' Jesús juu na waa. Ndo' nc'e na ntyjeeⁿ na jnda teijndye xuee na matjom na luaa', matsoom nnom:

—¿Aa ñe'can'maⁿ?

⁷ Ndo' t'o' ts'aⁿ na wii' nnoom. Matso:

—Ta, tjaa 'ñeeⁿ nchjeeñe ja quii' ndaa quia na cwitsjana', ee yocheⁿ na matseijndo, cwiicheⁿ ts'aⁿ jnda teinom' ja.

⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—Quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'.

⁹ Mañoom' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ, n'maaⁿ. Jnda jo' seilcwiiñê tsuee 'naaⁿaⁿ, tooⁿoⁿ na tjacaⁿ. Ndo' xuee'ñeeⁿ xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwita'jndyaaya. ¹⁰ Cwe' jo' nt'om nn'aⁿ judíos tyoluena nnom juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ:

—Je' xuee na cwita'jndyaaya. Ljeii na matsa'ntjomna' tinquiaana' na wanaaⁿ na nncja'ñ'oom' tsue'.

¹¹ T'o' tsaⁿñeeⁿ ndaana:

—Nquii ts'aⁿ na sein'maⁿ ja matso nooⁿ na catseilcwiindyu' tsuee 'naⁿya ndo' cjoñ'oⁿya juuna'.

¹² Ta'x'ee naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ñeeⁿ juu tsaⁿñeeⁿ na matso njom' na catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'?

¹³ Saā juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ ticaljeiiⁿ 'ñeeⁿ sein'maⁿ jom. Ee nc'e jndye nn'aⁿ tyom'aⁿ jo' jo', jo' chii teindyoo Jesús. ¹⁴ Jndaquia ljeii Jesús tsaⁿñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom nnom:

—Je' queⁿ cwentā, jnda n'maⁿ, cja'meintyje' na matsei'tjoondyu' nnom Ty'ooots'om cha tintjom' cwii na cwajndiiticheⁿ.

¹⁵ Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ tjacatsoom ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na nquii Jesús sein'maⁿ jom. ¹⁶ Cwe' nc'e jo' tyol'uee nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na cat'uiina' Jesús. Tyojoo' n'omna na nla'cuee'na jom, ee tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyeena. ¹⁷ Saā Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Tsotyaya ñequii'cheⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ, ndo' mati ja.

18 Jnaaⁿ ñ'oomwaa' nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ tyojoo'ti n'omna na nla'cuee'na jom. Ee cantyja na cwitjeii'na cwenta nchii macandá na seitjooñê cantyja 'naaⁿ xuee na cwita'jndyeena, sãã mati nquiuna na seitjooñê na tsoom na Ty'oots'om cwiluiñe Tsotyeeⁿ, ee na laa'ti' mach'eeⁿ na ñe'cwii cwiluiñê ñ'eⁿñe.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jnda Ty'oots'om

19 Quia jo' matso Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseinaⁿya ndaa'yo'. Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om, ticalatiuu'yo' na ñequii' cantyja na l'ue ts'ooⁿ nnts'aa. Ja ñequii'cheⁿ cantyja na manty'ia na mach'ee Tsotyá, jo' na mats'aa. Ee ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ, ñequii'cheⁿ mats'aa cha'xjeⁿ na manty'ia ya na mach'eeⁿ. 20 Ee Tsotyáya m'aaⁿ na candya' ts'oom ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ. Ma'mooⁿ nooⁿ cha'tso na mach'eeⁿ. Ndo' m'moⁿtyeeⁿcheⁿ ts'iaaⁿ na t'maⁿti na cats'aa cha cats'aana' na cjaawee'ticheⁿ n'om'yo'. 21 Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyáya mañequiaaⁿ na cwitando' l'oo, mati ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ meiⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ mañequia na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. 22 Tsotyáya meiⁿcwii ts'aⁿ ticu'xeeⁿ. Sãã l'oo ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ jnda tquiaaⁿ cha'waati na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ. 23 Ee l'ue ts'oom na ñecwii xjeⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ, cha'xjeⁿ cwila't'maaⁿndyena jom. Sãã meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiñe'catseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ meiⁿ Tsotyáya ticatseit'maaⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

24 'Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na mandii ñ'oom 'ndyō ndo' matseyu' ñequio nqueⁿ na jñoom ja, juu tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ na ticantycwii na wando', meiⁿ ticatu'xeⁿñe cantyja jnaaⁿ. Ñeseixmaⁿ na ts'oo juu sãã je' matseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. 25 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Nncue'ntyjo xjeⁿ ndo' je' mawe'ntyjona' quia na nndye nn'aⁿ na jnda tja jndye ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om. Ndo' nn'aⁿ na cwila'yuu' ñ'eⁿndyō ññequia na nnta'ndo'na. 26 Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyáya matseixmaaⁿ na wanoom'm cantyja 'naaⁿ nqueⁿ, malaa'ti' jnda tquiaaⁿ nooⁿ na cwiluiindyō Jnaaⁿ, na matseixmaⁿya na wando'a cantyja 'naⁿ nncō. 27 Ndo' jnda tquiaaⁿ najndei na matseixmaaⁿ na ja nncu'xaⁿ nn'aⁿ cantyja jnaaⁿna, nc'e cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. 28 Tacal'a'yo' na jeeⁿ cwijaawee' n'om'yo' na luaa' tsjoo ee nncue'ntyjo xjeⁿ na cha'tso l'oo na too'ndye ndei'luaa, nndyena jndyeya. 29 Joo nn'aⁿ na jnda ñel'a na maty'iomyana', nntando'xcona na ticantycwii na cwita'ndo'na. Sãã joo nn'aⁿ na tyoolaxmaⁿ na maty'iomyana', nntando'nnda'na na nnt'uiiⁿtyeⁿna' jooa.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jesús

30 'Tjaa na nndaã nnts'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'oots'om ts'ooⁿya, jo' na macu'xaⁿ. Ndo' macu'xaⁿya cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee nchii mal'uee'ndyō na nluii yuu na l'ue ts'ooⁿ nncō. Mal'uee'ndyō na nnts'aa yuu na l'ue ts'om Tsotyá na jñom ja quii'ntaa'yo'. 31 Xeⁿ macwji'yuu'ndyō cantyja 'na'ya, ticajnda ñ'oom'ñeeⁿ. 32 Sãã m'aaⁿ cwiicheⁿ na macwji'yuu'ñe cantyja 'na'ya, majuu Juan. Ndo' ntyjiiyaya na juu ñ'oom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' na mayuu'. 33 Mancjo'yo' jñom'yo' nn'aⁿ na m'aaⁿ ndo' ñ'oom na tjei'yuu'ñe cantyja 'na'ya, ñ'oom na mayuu' juuna'. 34 Sãã ja ticantycwii ts'ooⁿ ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'na'ya. Luaa' matsjoo cha nndaã

nncwji'n'maa'ndyo 'o. ³⁵ Juan'ñeeⁿ tyoseixmaaⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueena' jo ndaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' 'o xjeⁿ na ñet'oom t'om'yo' na neiⁿ'yo' ee nquii'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cha'cwijom seixueñaena' naquii' n'om'yo'. ³⁶ Saaⁿ waa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'na'ya na t'ma'nti cwiluiñaena', nchiiti ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan. Joo ts'iaaⁿ na tquiaa Tsotyaya na catseicandaaⁿndyo na mats'aa, joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'na'ya na nqueⁿ jñoom ja. ³⁷ Ndo' nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' macwji'yuu'ñe cantyja 'na'ya naquii' ñ'oom'm. 'O meiⁿ'jom ndii' tyoondye'yo' jñeeⁿeⁿ, meiⁿ na nnty'ia'yo' chiuu waaⁿ. ³⁸ Meiⁿ ñ'oom'm tic'oomna' naquii' n'om'yo', ee 'o tiñe'cala'yuu'yo' ñequio ja na jñoom. ³⁹ Tcuu tcuu cwila'na'nyo' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiljeii teiyo ee cwila'tiuu'yo' cwe' na cwil'a'yo' na ljo', jo' na nnda'yo' na ticantycwii na cwitando'yo' jo nnoom. Ndo' joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'na'ya. ⁴⁰ Saaⁿ tiñe'cala'jomndyo' cantyja 'na'ya cha nndaⁿ nlxma'nyo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

⁴¹ 'Ja ticantyyaa' ts'ooⁿ na nla't'maa'ndye nn'aⁿ ja. ⁴² Ee matsei'noⁿ'a cantyja 'na'nyo' na juu na m'aaⁿ Ty'ooots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, ticala'xma'nyo' jo'. ⁴³ M'aa'nyaya quii'ntaaⁿ'yo' ñequio xuee' Tsotyaya, saa 'o ticala'ljo'yo' ja. Saaⁿ xeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ nncwjee' ñequio xuee' nquii, maxjeⁿ nla'ljo'yo' juu. ⁴⁴ 'O cwil'ue'yo' na nla't'maa'ndye nc'ia'yo' 'o, saa tical'ue'yo' na nteit'maa'ñe nquii Ty'ooots'om 'o. Ndo' na luaa' cwil'a'yo', tixocandaa nla'yuu'yo' ñ'e'ndyo. ⁴⁵ Saaⁿ ticala'tiuu'yo' na manncoty nntsjoⁿ jna'nyo' nnom Tsotyā. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mañequiaa jna'nyo', manquiiti Moisés, tsaⁿ na jeeⁿ cwicantyyaa' n'om'yo'. ⁴⁶ Xeⁿ cwila'yuu'yo' ñequio Moisés, quia jo' mati nla'yuu'yo' ñ'e'ndyo, ee seiljeiⁿ cantyja 'na'ya. ⁴⁷ Saaⁿ xeⁿ 'o tiñe'cala'yuu'yo' ñ'oom na seiljeiⁿ, quia jo' ¿chiuu ya nl'a'yo' na nla'yuu'yo' ñ'oom na matseinaⁿ?

6

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jnda teinom na nmeiiⁿ, teity'ioo'â ndaaluee Galilea ñ'eⁿ Jesús na mati jndyu juuna' Tiberias. ² Ndo' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye ty'entyjona naxeeⁿeⁿ ee jnda nty'iaandaaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ na tyotsein'maaⁿ nn'aⁿwii. ³ Quia jo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, saawaayâ cwii sjo ñ'eⁿñê. Jo' jo' saawindyuaandyô. ⁴ Ndo' quia ljo' manndyoo' nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judios cwilacwjaaya canmaⁿ. ⁵ Ndo' Jesús jleity'iom nnoom, manty'iaaⁿ'aⁿ jnda manquioquie cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Quia jo' matsoom nnom Felipe:

—¿Yuu nla'jndaaya nantquie cha nndaⁿ nlcwa' cha'tsondye na'm'aⁿ?

⁶ Luaa' matsoom cha nleitquioo' chiuu m'aaⁿ ts'om Felipe. Ee nqueⁿ mantyjiicheeⁿ ljo' nnts'aaⁿ. ⁷ T'o Felipe nnoom, matso:

—Meiⁿ xeⁿ we siaⁿnto s'om denarios na nlacatsuuya na nla'jndaaya ntyoo', saa maxjeⁿ xocwijndeii juuna' na nlcwa' cwii cwii joona meiiⁿ ñe'chjoowi'.

⁸ Cwii ncjoondyô nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsaⁿ na jndyu Andrés, tyjee Simón Pedro, matso nnom Jesús:

9 —Ñjaaⁿ m'aaⁿ cwii tyochjoo na maleiñ'oom 'om taⁿ tyoo' na tuiina' ñequio jndaatyoo' lqueeⁿ cebada ñ'eⁿ we catscaa chjoo na jnda jneiiⁿ saa çwaaⁿ nndaã' nmeiⁿ na jndyendye nn'aⁿ?

¹⁰ T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Candu'yo' ndaã nn'aⁿ na cwindyuaandyena.

Ndo' jo' jo' jndye jnda nch'u niom. Quia jo' to'ñom Jesús ntyoo'ñeeⁿ. Tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Tsotyeeⁿ cantyja 'naaⁿ joona'. Jnda jo' tyoc'oom joona' ndaã já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' já t'ooⁿyâ joona' ndaã nn'aⁿ na meindyuaandye. Ndo' malaa'ti' s'aaⁿ ñequio calcaa nch'u, cwanti na ñe'catquiina na cwii cwiindyena. ¹² Jnda na tjacjoona, quia jo' ndaã já na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê tsoom:

—Cala'tjom'yo' ntaⁿ cajndaã na 'ndiina' cha tints'aana' na cwe' nlei'ndaa'na'.

¹³ Ndo' jlatjooⁿyâ ntaⁿ ntyoo' na 'ndiina' na tcwa' naⁿñeeⁿ na tuiina' ñ'eⁿ jndaatyoo' cebada. Jla'catoo'â canchoo'we tsquiee ñ'eⁿ joona'. ¹⁴ Ndo' naⁿñeeⁿ, jnda na nty'iaana ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aaⁿ na ma'moⁿ'na' na waa najndei na cwiluiñê, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsa's'am'aaⁿ cwiluiñê nqui profeta na mawaa ljeii na matsona' na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om.

¹⁵ Ndo' sei'noⁿ Jesús na mawaa xjeⁿ na nnquioc'om naⁿñeeⁿ jom ndo' ñequio najndei'na' na nlqueⁿna jom na nluiñê rey. Cwe' jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjannaaⁿaⁿ na ñenqueⁿ jo sjo.

Tjaca Jesús nnom ndaaluee

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ndo' quia na tuee' na jnda tmaaⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, saacuaayâ, squiaayâ 'ndyoo ndaaluee. ¹⁷ Jo' jo' tuooⁿyâ cwii w'aandaa, na nncwity'iio'â ndaaluee na nntsquiaayâ Capernaum. Ndo' quia tuee' na teijaaⁿ, ticando' na nncwje'cañoom já. ¹⁸ Ndo' nc'e na jndei tiao jndye tyotseiwena' ndaaluee'ñeeⁿ. ¹⁹ Jo' chii ñe'om oo yom kilómetros jnda tjaca w'aandaa'ñeeⁿ na cwicantyjaandyô n'oom pala'. Xjeⁿñeeⁿ nty'iaayâ na mandyocaa Jesús nnom ndaaluee na matseicandyoo'ñê na m'aaⁿyâ. Jeeⁿ ndya' jla'catyuendyô. ²⁰ Tsoom ndaayâ:

—Mannco luaañe, tilacatyuendyo'.

²¹ Jeeⁿ ndya' neiⁿyâ s'aana' na to'ñooⁿyâ jom ts'om w'aandaa. Ndo' mantyjacheⁿ tue'cañoom juuna' yuu na cwitsaayâ.

Cwil'uee nn'aⁿ Jesús

²² Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, nn'aⁿ na jndyendye na ljoo'ndye xndyaa' ndaaluee yuu na tquiaa Jesús na tcwa'na, tyoqueⁿna cwenta na ñe'cwii w'aandaa chjoo ñetuaa. Tjañjoom' n'omna na tícuoⁿ juuna' ñequiondyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ. ²³ Saa nt'omcheⁿ l'aandaa nch'u na jnaⁿ Tiberias, tqwie'cañomna' yuu na tcwa' naⁿñeeⁿ ntyoo'ñeeⁿ na jnda tquiaa Ta Jesús na quian'l'uaa' Tsotyeeⁿ. ²⁴ Quia jo' tuoⁿ naⁿñeeⁿ l'aandaa nch'u'ñeeⁿ. Ty'ena tquiena Capernaum na ty'ecal'ueena Jesús. Ee jla'noⁿ'na na tac'oomñê yuu na tquiaaⁿ na tcwa'na, meiⁿ já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Jesús cwiluiñê tyoo' na cwita'ndo' nn'a"

²⁵ Ndo' quia na jnda jliuna Jesús cwicheⁿ xndyaa' ndaaluee, tyoluena nnoom:

—Maestro, ¿ljo' xjeⁿ jndyo' luaa?

²⁶ T'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. 'O cwil'ue'ya'yo' ja nchii nc'e na nty'ia'yo' ts'iaa' na s'aa na tixocandaa nts'aa cwe' meiⁿ quia ts'aⁿ saa cwe' nc'e na tcwa'yo' tyoo' na tquiaana' na tjacjo'yo'. ²⁷ 'O cwijoo' n'om'yo' na nleijndaa' nantquie, ndo' joona' 'naⁿ na cwilei'ndaa'. Saa ticaty'iomna' na cwil'a'yo' na ljo'. Calajnda'yo' na nliu'yo' cwii na cha'cwijom nantquie na cantyja 'naaⁿ juu jo' nla'xmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ñnequia juu na matseijomna' nantquie naquii' n'om'yo' ee Tsotyaya Ty'oqts'om ma'mooⁿ na jnda tqueeⁿ ja ts'iaaⁿmeiiⁿ.

²⁸ Quia jo' nt'omndyena jluena nnoom:

—¿Ljo' macaⁿna' na cal'aayâ cha na nncjaawee' ntyjii Ty'oqts'om jâ?

²⁹ T'ō Jesús ndaana, matsoom:

—Luaa waa na l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' na cala'yuu'yo' ñequio ja na jñoom.

³⁰ Jo' chii t'ooⁿna nnoom:

—¿Cwaaⁿ cwii nnom na nntsa' nnty'iaayâ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa cha m'moⁿna' ndaayâ na waa na cwiluiindyū' ndo' cha na nla'yuu'â ñ'eⁿndyū'? ³¹ Nquiee weloo welooya tyocwa'na maná quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, cha'xjeⁿ na matso ljeii ñ'oom' Ty'oqts'om na teiyo teiljeii: “Tquiaa Ty'oqts'om tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee na tcwa'na.”

³² T'ō Jesús ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Juu maná na tquiaa Moisés nchii cwiluiñena' tyoo' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oqts'om. Saa nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ juu na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee na matseijomna' juu cha'na tyoo'. ³³ Juu na cwiluiñe tyoo' na mañequiaa Ty'oqts'om, cañoom'luee jnaⁿ jndyocue. Juu mañequiaa na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

³⁴ Quia jo' tyoluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñenquii'cheⁿ quiaa' tyoo'meiⁿ ndaayâ.

³⁵ Ndo' t'ō Jesús ndaana, matsoom:

—Ja cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na. 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'oo, matseijomna' juu cha'cwijom ts'aⁿ na jnda tjacjoo' na macwa'. Ndo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyō nquioo na teiiⁿ naquii' ts'om cha'na quia ma'uu ts'aⁿ ndaa. ³⁶ Saa cha'na ñ'oom na jnda tsjooya ndaa'yo', meiiⁿ na jnda nty'ia'ndaa'yo' ts'iaaⁿ na mats'aa, maxjeⁿ tícala'yuu'yo'. ³⁷ Cha'tso nn'aⁿ na mañequiaa Tsotyaya l'oo, nntioondyena l'oo. Ndo' 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'ooya tijoom nnts'aa na tico'ñōⁿ juu. ³⁸ Ee ja na jnaaⁿya caáoom'luee nchii na jndyoo na cats'aa ljo' na l'ue ts'ooⁿ. Saa jndyoo na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja. ³⁹ Ndo' Tsotyaya na jñoom ja luaa waa na l'ue ts'oom na cats'aa, na cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tquiaaⁿ l'ooya, meiⁿcwiindyē joona ticatsuuñe añmaaⁿ!. Ndo' xuee na macanda ñnequia na nnta'ndo'xco cha'tsondye joona. ⁴⁰ Ee Tsotyaya l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ na cwinty'iaa ja na cwiluiindyō jnaaⁿ na cwila'yuu' ñ'eⁿndyō nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' xuee na macanda ja ñnequia na nnta'ndo'xco joo nn'aⁿ na jnda tja.

41 Jndā na tso Jesús ñ'oomwaa', tyola'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñ'oom na tsoom: “Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee.”

42 Ee tyoluena:

—Jesúsm'aaⁿ! ¿aa nchii jnda José jom? Cwita'jnaaⁿa tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ. ¿Chiuu na tsoom na jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ?

43 T'ō Jesús, matsoom ndāa naⁿñeeⁿ:

—Tala'ncjoo'ndyo' cantyja 'naa^m ñ'oomwaa'. 44 Ee tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na nndaā nntioñe l'oo xeⁿ nchii Tsotyā na jñoom ja nnts'aaⁿ na cats'aa tsaⁿñeeⁿ na ljo'. Ndo' xuee na macandā ja nnts'aaⁿ na nncwando'xco tsaⁿñeeⁿ. 45 Ee profetas, waa ñ'oom na jla'ljeiina na matsona': “M'moⁿ Ty'oots'om ndāa cha'tso nn'aⁿ.” Luaa' ñe'catsona' na ticwii cwii ts'aⁿ na jndā jndii ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om ndo' jndā sei'noⁿ juuna', tsaⁿñeeⁿ nntioñe l'oo^ya.

46 Ñ'oomwaa' tica'moⁿna' na jndā nty'iaa' ts'aⁿ Tsotyāya Ty'oots'om. Macandā ja na jñoom quii'ntaaⁿyo', ja jndā nty'ianooⁿya jom. 47 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndāa'yo', ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyo juu matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. 48 Ja cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. 49 Weloo weloo'yo' tcwa'na maná jo ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, ndo' tjana. 50 Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa', tixocat-suuñe. 51 Ja na jnaaⁿya cañoom'luee cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo'waa mamat-seixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' juu tyoo' na mañequiaya cha na nnta'ndo'na jo nnom Ty'oots'om, seii'a cwiluiñe Jo'.

52 Ñ'oomwaa' s'aana' na jla'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñequio nc'iaana. Tyoluena:

—Manquiuyu na xocandāa ññequiaa tsaⁿm'aaⁿ seii'eⁿ na nntquiaa.

53 Quia jo' tsoticheⁿ Jesús ndāana:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndāa'yo', xeⁿ ticatquie'yo' seii' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na cwe'yo' nioom'a, ticala'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tando' añmaaⁿ. 54 Nquii ts'aⁿ na jndā tquii seii'a ndo' jndā t'uu nioom'a tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' xuee na macandā nnts'aaya na nncwando'xcoom. 55 Ee seii'a matseixmaⁿna' nantquie na tjacantyja naya ndo' nioom'a matseixmaⁿna' juu na nnc'uu ts'aⁿ na tjacantyja naya. 56 Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maquii seii'a ndo' ma'uu nioom'a, tyeⁿ matseitjoom'na' tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' tyeⁿ matseitjoom'na' ja ñ'eⁿñe. 57 Nquii Tsotyāya na jñoom ja quii'ntaaⁿyo', jom wanoom'm ndo' cantyja 'naaⁿaⁿ mati wando'a. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿ ts'aⁿ na maquii seii'a, nncwando' añmaaⁿ cantyja 'naⁿya. 58 Matseinaⁿya cantyja 'naaⁿ nquii na cwiluiñe tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee. Tyoo'waa titseixmaⁿna' cha'na maná na tcwa' weloo welo'yo' ndo' tjana. Sāa ticatseijomna' cantyja 'naⁿya cha'na maná ñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo' na matseixmaⁿya, tijoom nncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na wando'.

59 Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ ndāa nn'aⁿ quii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Capernaum.

Ñ'oom na ticantycwii na wando' añmaaⁿ ts'aⁿ.

60 Majndye nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia jndyena ñ'oomwaa' jluena:

—Jeeⁿ jndei'na' ñ'oom na matseineiⁿ, tixocandaa n'lajomndyo juuna'.
⁶¹ Ntyjii Jesús naquii' ts'oom na cwila'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ cantyja ñ'oom na seineiⁿ ndaana. Jo' chii tsoom ndaana:

—¿Aa cwila'lcwe' ñ'oommeiⁿ 'o? ⁶² Quia jo' c'oom'yaya n'om'yo' chiuu nnts'aana' 'o quia nnty'ia'ndaayo' ja na cwiluiindyö ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncjowaannda'a nandye yuu na ñet'oo'jndyaa.
⁶³ Macandā nquii Espíritu mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ jo nnom Ty'ooots'om. Nchii cantyja 'naaⁿ seiina na la'xmaⁿna na ljo'. Ñ'oom na mañequiaya cwiluiiñena' cantyja 'naaⁿ Espíritu ndo' nc'e juuna' jo' na wando' ts'aⁿ. ⁶⁴ Saa ndicwaⁿ ñ'eeⁿndyo' na ticalayu'yo' ñ'eⁿndyo.

Luaa' matsoom ndaana ee cantyjati na tōō'n'ōⁿ na mañequiaaⁿ ñ'oom, mantyjeeⁿ ñeeⁿ joo na ticala'yū' ñ'eⁿñê, ndo' ñeeⁿ juu na ñequeiaa cwenta jom. ⁶⁵ Matsotyee'cheⁿ:

—Cwe' nc'e' jo' na jnda tsjoo ndaa'yo' macandā nndaā ntseijomñe ts'aⁿ ñ'eⁿndyo quia mañequiaa Tsotyaya na caluii na ljo'.

⁶⁶ Ndo' nc'e' ñ'oomwaa', majndye nn'aⁿ na tyondyejndyeena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, ty'elcwee'na. Taticala'jomndyetina ñ'eⁿñê. ⁶⁷ Jo' na tax'eeñê ndaa' ja nn'aⁿ na canchoo'we na t'maaⁿ na cala'jomndyō ñ'eⁿñê, matsoom:

—Ndo' 'o je' ¿aa mati nntōⁿndyo' ñ'eⁿndyo?

⁶⁸ Simón Pedro t'ōōⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ticatsona' na nla'jomndyō ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, ee ñ'oom na matseineiⁿ mañequiaana' na ticantycwii na cwitandōō'â. ⁶⁹ Ndo' jâ jnda macwila'yuu'â ndo' jnda macwila'nōōⁿâ na 'u cwiluiindyū' Cristo, Jnda Ty'ooots'om na wando'.

⁷⁰ T'ō Jesús, matsoom ndaayâ:

—Ja tjeii'a 'o na canchoo'wendyo'. Ndo' cwii 'o m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii.

⁷¹ Luaa' matsoom na ma'mōōⁿ Judas Iscariote, jnda Simón. Ee tsaⁿñeeⁿ ñequeiaa cwenta jom. Mati juu cwii jâ na canchoo'wendyō.

7

Tiñecala'yū' ntyjee Jesús ñ'eⁿñê

¹ Jnda tuii na nmeiiⁿ tyoma'nōōⁿyâ ts'ondaa Galilea ñ'eⁿ Jesús. Ee jnaaⁿ na tyoqeeⁿndye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na ñe'cala'cuee'na jom, jo' chii tiñe'cjaⁿ Judea. ² Ndo' jaawindyoo' na nncuee' ncuee na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos quia na quil'ana xeⁿnquie' ncwaⁿ na cwijaañjoom' n'omna chiuu ñet'om weloo weloona ndyū'ñeeⁿcheⁿ. ³ Ndo' na manncuee' xuee'ñeeⁿ tyolue ntyjeeⁿ nnoom:

—Cwa sa, calui' ñjaaⁿñe. Cja' Judea cha nn'aⁿ na m'aⁿ la'ñeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa' mati nnty'iaana ts'iaaⁿ na mache'.
⁴ Ee ts'aⁿ na matseicantyyaa' ts'om na cala'yū' nn'aⁿ ñ'eⁿñê, ticatsona' na nljoo'ñe jo jndaā. Quiaandyū' na caliu cha'tso nn'aⁿ ts'iaaⁿ na mache'.

⁵ Nmeiiⁿ jluena nnoom ee meiⁿ jooa ticala'yū'na ñ'eⁿñê. ⁶ Quia jo' matsoom ndaana:

—Tyooowe'ntyjo xjeⁿ na ca'mōōⁿya ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye na cwiluiindyö nquii na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Saa 'o meiⁿquia xjeⁿ na ñe'conom'yo', tjaa'na na teincuu'. ⁷ Joo nn'aⁿ tsjoomnancue tijndoona 'o. Saa cantyja 'na' ja luaañe, ñequii'cheⁿ m'aⁿna na jndoona ja, cwe' nc'e' na macwji'yū'ndyō cantyja 'naaⁿ natia na cwil'ana. ⁸ Tsa'yo' na

ñencjo'yo' xueewaa', ja tjoocheⁿ na nncjo xuee. Ee tjoocheⁿ na nntseica'moⁿndyo na cwiluiindyō nquii na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.

⁹ Ndo' jndā na tsoom na luaa' ndaana, ljoo'ñetyeeⁿ we ndyee xuee Galilea.

Tja Jesús na tuee' xuee xeⁿnquie' ncwaⁿ

¹⁰ Ndo' jndā na ty'e ntyjeeⁿ na tuee' xuee, quia jo' mati jom tjantyjoōⁿ, saa títseica'moⁿñê ndaa nn'aⁿ. Tjaaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tical'ue ts'om na caliu nn'aⁿ na m'aaⁿ. ¹¹ Ndo' nn'aⁿ judíos na ticuee' n'omna jom jeeⁿ tyoll'ueena jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tqiuo ncuee. Tyota'x'eena, tyoluena:

—¿Yuu m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ?

¹² Ndo' t'maⁿ waa na ticatjoom' na jla'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee cwantindye joona tyolue: “Ya ts'aⁿñe tsaⁿm'aaⁿ.” Saa nt'omcheⁿ tyolue: “Tiyuu!, ee manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ.”

¹³ Saa cwe' nc'e na nquiaana nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye ndaana, jo' na tícala'neiⁿndyeyuna cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹⁴ Jndā na tuee' xcwe ncuee, tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ndo' jo' jo' tyo'moōⁿ ndaa nn'aⁿ. ¹⁵ Saa tileicala'noⁿ nn'aⁿ judíos na cwiluitquiendye. Tyoluena:

—Nchaa' l'uu na tja tsaⁿm'aaⁿ scwela. Quia jo' ¿chiiu na jeeⁿ ya matseitjoom'm ñ'oom?

¹⁶ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Nchii nncō matseijndaa'ndyo ñ'oom na ma'moōⁿya. Nqueⁿ na jñoom ja seijndaa'ñê chiiu catsjoōya. ¹⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa cantyja na matsa'ntjom Ty'oōts'om, juu nntsei'noⁿ aa Ty'oōts'om seijndaa'ñe ñ'oom na ma'moōⁿya, oo aa cwe' ñ'oom na seitiuu nncō na mañequiaya. ¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji' ñ'oom cantyja 'naaⁿ nquii, matseijndei tsaⁿñeeⁿ na caluiit'maⁿñê ndaa nc'iaaⁿaⁿ. Saa ts'aⁿ na matseijndei na catseit'maaⁿñena' nquii na jñom jom, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê na mayom'm. Tiquinquiu'nn'aaⁿ.

¹⁹ 'Moisés seiljeiⁿ ñ'oom na tqeⁿ Ty'oōts'om ndaa'yo' na matsa'ntjomna'. Saa meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindyō' 'o tyoola'candaā'ndyo' juuna'. Ee xeⁿ cwila'canda'yo' juuna' xoqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja.

²⁰ Nn'aⁿ na jndyendye t'oōna nnoom, jluena:

—'U tsaⁿjndii matseixmaⁿ. ¿Ñeeⁿ ts'aⁿ maqueⁿñe na nntseicuee' 'u?

²¹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya ts'aⁿ na leicjaciaa, ndo' s'aana' na tjoom' ticala'noⁿyo'. ²² Saa cala'noⁿyo' ñ'oom na nntsjoō. Tso Moisés na cal'a'yo' costumbre yonom nda'yo' na 'ndaandye. Ndo' cwila'candaā'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ meiiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Saa nchii jom seicatoōⁿoⁿ costumbre'ñeeⁿ. Nquiee weloo welooya jla'catōō'na juuna'. ²³ Nquiu'yo' na mañequiaa ljeii na tqeⁿeⁿ na wanaaⁿ na cwil'a'yo' costumbre'ñeeⁿ meiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Ndo' na luaa' waa, chiiu na cwila'wjee'yo' ja nc'e na juu xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya cwii ts'aⁿ na wii'. ²⁴ Jo' chii tintjei'yo' cwenta na cwe' tomti cantyja na cwiwitquioo'. Catjei'yo' cwenta cantyja na maty'iomiana'.

Jesús ¿aa Cristo cwiluiiñê?

²⁵ Quia jo' nt'om nn'aⁿ Jerusalén tyota'x'eena ndaa nc'iaana:

—¿Aa nchii tsaⁿs'am'aaⁿ ts'aⁿ na cwil'uee na maⁿ'iaaⁿ na nla'cuee'na?

²⁶ Saa canty'ia'yo' ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ matseineiⁿ, meiⁿ tjaa

ljo' coluena nnoom. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na cwila'tiuu na^mmaⁿ'iaaⁿ cwentaaya na tsa^mm'aaⁿl mayuu'cheⁿ cwiluiiñê Cristo? ²⁷ Saa nqueⁿ quia nncwjeeⁿeⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nntsei'noⁿl yuu jnaⁿyom. Saa tsa^mm'aaⁿl manquiuuyaaya yuu jnaaⁿ.

²⁸ Jnda jndii Jesús na jluna ñ'oomwaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Matsoom:

—Mach'een^a na cwita'jnaⁿ'yo' ja ndo' manquiu'ya'yo' yuu ts'aⁿ ja. Saa nchii na jndyoo cantyja 'naⁿ nncō. Nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' cwiluiiñê na mayom'm, saa jom ticata'naⁿ'yo'. ²⁹ Saa ja mawajnaⁿ'la jom, ee jnaaⁿ'ya jo nnoom, ndo' manquiiyeeⁿ jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

³⁰ Cwe' nc'e na tsoom ñ'oomwaa', tyoqueⁿndye na^mmaⁿ'iaaⁿ na nnt'uena jom. Saa nc'e na tyoowe'ntyjō na ntyjii Ty'oots'om na nncwinoom nawi' t'maⁿ, jo' chii meiⁿcwiindyena t'icat'uii jom. ³¹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ na tyom'aⁿna jo' jo', jla'yu'na ñ'eⁿñê. Ndo' tyoluena ndaaⁿ nc'iaana:

—Quia nncwjee' nquii Cristo, ¿aa nnts'aacheⁿna' jndyete ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ na tixocandaⁿ na nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa nchiiti na mach'ee tsa^mm'aaⁿl?

Ty'ecat'uena Jesús

³² Nn'aⁿ tmaaⁿl fariseos tyondyena na nmeiiⁿl ñ'oom tyola'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿl Jesús. Jo' chii jla'jomndyena ñequio ntyee na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nc'iaana nn'aⁿ judíos. Jñoomna nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om na c'oocat'ue naⁿñeeⁿ jom. ³³ Matso Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye:

—Chjootindyō cwii m'aaⁿtya ñ'eⁿndyo'. Ndo' ndanquia nncjōlcwā'nnda'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja na m'aⁿ'yo'. ³⁴ Quia ljo'cheⁿ nl'ue'yo' ja saa taxocaliu'yo' ja. Ndo' yuu na nnc'oōⁿ'ya, 'o xocandaⁿ nntsquie'cañom'yo'.

³⁵ Quia jo' nt'om nn'aaⁿ'ya nn'aⁿ judíos tyoluena ndaaⁿ nc'iaana:

—¿Yuu nncjaayuu tsa^mm'aaⁿl na xocandaⁿ nliuuya jom? ¿Aa nnc'oomñê quii'ntaaⁿ nc'iaaya nn'aⁿ judíos na jnda t'oom'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ griegos, cha ndaaⁿ m'mōōⁿ ndaana? ³⁶ ¿Ljo' ñe'catso ñ'oom na matseineiⁿ luaa' na nl'uaⁿ'ya jom saa xocaliuuya jom? Ndo' na matsoom yuu na wjaⁿ jaa xocandaⁿ nntsquiacañōⁿ'ya jom.

Canda na cwiñe'quiana' na cwita'ndo' nn'aⁿ

³⁷ Xuee na cwintycwii ncuee cwil'ana na t'maⁿti xuee juuna' na cwila't'maaⁿndyena. Juu xuee'ñeeⁿ tjameintyjee' Jesús, seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Tsoom:

—'Ñeeⁿ juu na matseiqueeⁿna' ts'om na ñec'oomñê nacje 'naaⁿl Ty'oots'om, candyontyjo naxaⁿ'a, ndo' catseyu' ñ'eⁿndyo. ³⁸ Nnts'aana' ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ cha'xje' matso ñ'oom' Ty'oots'om na jnda teiljeii. Juu ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, nnaaⁿl quii' ts'oom cha'cwijom canda na cwiñe'quia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ.

³⁹ Luaa' matsoom na ma'mōōⁿ cantyja 'naaⁿl Espíritu Santo na juu nnto'ñoom nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê. Ee xjeⁿñeeⁿ tjōōcheⁿ na ññequiaa Ty'oots'om juu naquii' n'om nn'aⁿ, ee tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntseit'maaⁿñê Jesús.

Tiñecwii na cwilue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús

⁴⁰ Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye quia tyondyena ñ'oommeiⁿl, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿs'am'aaⁿl cwiluiiñê nquii ts'aⁿ na waa ñ'oom na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ññequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya.

41 Ndo' jlue nt'omcheⁿ:

—Tsaⁿm'aaⁿl cwiluiiñê Cristo.

Ndo' nt'om jlue:

—Chiuu sa 'o, juu Cristo ticatsona' na nnaaⁿ Galilea. 42 Ee ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona' na juu Cristo cwiluiiñê tsjaaⁿ David na jndyowicantjoo'. Ndo' mati jom ts'aⁿ tsjoom chjoo Belén yuu na jnaⁿ David.

43 Ñ'oomwaa' toⁿna' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús. 44 Ee cwantindye joona ñe'cat'uena jom, saã meiⁿcwii ts'aⁿ tîcat'uii jom.

Naⁿmaⁿn'iaaⁿ ticala'yu'na na Jesús cwiluiiñê Cristo

45 Quia jo' nquiee nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om ty'elcwee'na na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ tmaaⁿl fariseos. Tax'ee naⁿñeeⁿ ndaaⁿ nn'a na cwil'a cwenta wats'om:

—¿Chiuu na tînquio'ñ'om'yo' jom?

46 T'oo naⁿñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jlueⁿ:

—Meiⁿjom ndii' tyoondyaayâ na nntseineiⁿ cwii ts'aⁿ cha'na na matseineiⁿ tsaⁿm'aaⁿl.

47 Quia jo' fariseos'ñeeⁿ t'ooⁿna ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, jlueⁿ:

—¿Aa cha' mati 'o manquiu'nn'aⁿna'? 48 Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na matseixmaⁿ n'iaaⁿ oo cwii fariseo na matseyu' ñ'eⁿñê. 49 Saã naⁿm'aⁿl na cje cwil'a, ticala'noⁿna ljeii na matsa'ntjom Ty'oots'om. Joona la'xmaⁿna na catsuundyena.

50 T'o Nicodemo, tsaⁿ na tyje'cañoom na m'aaⁿl Jesús cwii teijaaⁿ. Jom macañ'leeⁿ ñ'eⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ. 51 Tsoom:

—Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oots'om na teiljeina' na cwileiñ'ooⁿya, manquiuuya na matsona' na ticaty'iomyana' na nntu'xaaⁿya cwii ts'aⁿ cwii tjoocheⁿ na ndyaaya jnaaⁿl, ndo' na nliuuya ljo' s'aa.

52 T'oo naⁿñeeⁿ nnoom, jlueⁿ:

—¿Aa maxjeⁿ mati 'u ts'aⁿ na jnaⁿl Galilea? Tcuu tcuu catsei'naⁿl ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii, quia jo' nljei' tjaa'naⁿ cwii profeta na nnaⁿ Galilea.

Jnooⁿ na seitjooñe cwii yuscu

53 Ndo' cwii ndo' cwiindyena ty'ena w'aana.

8

1 Saã Jesús tjaaⁿ ta na jndyu Olivos. 2 Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, lcweeⁿeⁿ, tjaquiee'nnaaⁿl'aⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' jndyendye nn'aⁿ tquie'cañomna jom. Quia na jndaⁿ tjacjom, tyo'mooⁿ ndaana.

3 Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ joo nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na matsa'ntjomna' ñequio nn'aⁿ tmaaⁿl fariseos tquioñ'omna cwii yuscu na m'aaⁿ. Yuscu'ñeeⁿ jliuna juu xcwe na matseitjooñe na m'aaⁿ ñ'eⁿ cwii tsaⁿs'a. Tquioqueⁿna juu xcwe quii'ntaaⁿna. 4 Ndo' jlueⁿ nnom Jesús:

—'U na ma'mooⁿl cantyja 'naaⁿl Ty'oots'om, jliuuyâ yuscum'aaⁿl xcwe na matseitjooñê ñ'eⁿ cwii tsaⁿs'a. 5 Ndo' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés matsa'ntjomna' na catuaaⁿl'a ljo' cjoo yolcu na cwil'a na luaa'. Saã 'u je', ¿chiiu matsu'?

6 Luaa' jlueⁿ nnoom cwe' ee cwil'ueena na cat'uiina' jom. Saã jom je', seintquie'ñê, seiljeiⁿ nomtyuaa ñequio nomts'ooⁿ. 7 Ndo' cwe' nc'e

na tic'oowintyjee'na na cwita'x'eena ñ'oomwaa' nnoom, teintyjee'yuuñê. Matsoom ndaana:

—Ñeeⁿ cwiindyoyo' 'o na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ, juu cju'jndyee tsjo' nacjoo' yuscum'aaⁿ!

⁸ Jnda jo' seintyjee'ñennaⁿ na nomtyuaa, seiljeiityeeⁿ. ⁹ Saa quia jndyee naⁿ ñeeⁿ ñ'oomwaa', jnaⁿ na' na maco'tiana' nquiuna. Quia jo' to'na na cwii ndo' cwiindyena jlui'na jo' jo'. Nn'aⁿ na tquiendyee jlui'jndyeeena, jnda jo' nn'aⁿ na cjeti m'aⁿ. Na macanda 'ndiina' nquii Jesús ñequio yuscuneeⁿ na meintyjee' jo nnoom. ¹⁰ Jnda jo' teintyjee'yuu Jesús, ndo' cwe' nc'e meiⁿ cwiindyee naⁿ ñeeⁿ tac'oomndyena, macanda juu yuscuneeⁿ cwii m'aaⁿ, jo' chii tsoom nnom:

—'U yuscu, ¿yuu m'aⁿ nn'aⁿ na tquiocalue jnaⁿ? ¿Aa meiⁿ ncwii ts'aⁿ ticatseijndaa'ñee jnaⁿ?

¹¹ T'o nnoom, matso:

—Mayuu' Ta, meiⁿ cwii ts'aⁿ tjaljo' s'aa.

Matso Jesús nnom:

—Meiⁿ ja ticats'aaya na cat'uiina' 'u. Cja'to', tantsa'nnda' jnaⁿ.

Jesús cwiluiñê naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ

¹² Ndo' seineiⁿ nda' Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ. Matsoom:

—Ja cwiluiindyoy naxueeñee na mañequia naxuee jo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Meiⁿ cwiñeeⁿ cheⁿ ts'aⁿ na matseijomñee ñ'eⁿ ndyoy, nntseixmaⁿ naxuee na mañequia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Tijoom nntseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ najaaⁿ.

¹³ Quia jo' nn'aⁿ fariseos jlueña nnoom:

—'U macwji'yuu'ndyuy che'nncu' cantyja 'naⁿ! Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ meiⁿ tiyuu' joona'.

¹⁴ T'o Jesús ndaana:

—Meiⁿ na macwji'yuu'ndyoy cantyja 'naⁿya, saa ñ'oom na mayuu' juuna', nc'e ntyjiiya yuu jnaaⁿya, ndo' ntyjiiya yuu joyoy. Saa 'o ticaliyoy' yuu jnaaⁿya, meiⁿ yuu na jyo. ¹⁵ 'O cwilajndaa'ndyoy' jnaaⁿ nn'aⁿ cantyjaⁿ na jndo' n'om nn'aⁿ saa ja meiⁿ cwii ts'aⁿ ticat'uiya juu cantyja jnaaⁿ. ¹⁶ Saa quia nncue'ntyjyo xjeⁿ na nncu'xaⁿ, nncu'xaⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee nchii m'aaⁿya na ñencoy na nnts'aa ts'iaaⁿ ñeeⁿ. Nquii Tsotyay na jñoom ja, m'aaⁿñê ñ'eⁿ ndyoy. ¹⁷ Naquii' ñ'oom na sa'ntjom Ty'ooots'om na teiljeiina' na cwileiñ'om'yo', waa ñ'oom na matsona': "Quia na cwitjoom' ñ'oom na cwitjei'yuu'ndyee we nn'aⁿ, maxjeⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ." ¹⁸ Jo' chii nc'e na luaa' matsona', ja cwiluiindyoy cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ndyoy cantyja 'naⁿya, ndo' Tsotyaya cwiluiñê cwiicheⁿ na jnda we.

¹⁹ Quia jo' tax'eena nnoom:

—¿Yuu m'aaⁿ Tsotyey?

T'o Jesús matsoom:

—'O ticala'noⁿyo' cantyja 'naⁿya meiⁿ cantyja 'naaⁿ Tsotyaya. Ee xeⁿ cwila'noⁿyo' cantyja 'naⁿya mati nla'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ jom.

²⁰ Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yochey na tyo'mooⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, yuu cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' Ty'ooots'om. Ndo' meiⁿ cwii ts'aⁿ ticat'uii jom, ee tyoowe'ntyjyo xjeⁿ na nntjoom nawi' t'maⁿ.

"Yuu na jyo xondaq nntsquie'yo"

²¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' matso Jesús ndaana:

—Ja majo, ndo' 'o nl'ue'yo' ja, saa ndicwaⁿ cho'nque'yo' jnaⁿ ndo' nncwje'yo'. Ndo' yuu na jo 'o xocandaā nntsquie'cañom'yo'.

22 Cwe' nc'e ñ'oomwaa', jlue nn'aⁿ judíos:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicuee'ñe cheⁿnqueⁿ, na matsoom yuu na mawjaⁿ jaa xocandaā nntsquie'cañooⁿya?

23 Jo' chii t'ooⁿ ndaāna, tsoom:

—'O ticalaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee saa ja tseixmaⁿya jo'. 'O laxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe, saa ja nchii jo' tseixmaⁿya. 24 Cwe' nc'e ñ'oomwaa' jo' na tsjooya ndaa'yo' na ndicwaⁿ cho'nque'yo' jnaⁿyo' ndo' nncwje'yo'. Ee xeⁿ ticalayu'yo' na ja cwiluiindyō nquii na jñom Ty'oots'om, quia jo' meiⁿchiiucheⁿ ndicwaⁿ cho'nque'yo' jnaⁿyo' quia na nncwje'yo'.

25 Quia jo' tax'eennda'na nnoom, jluena:

—'U je', ¿ñeeⁿ cwiluiindyū'?

Matso Jesús ndaāna:

—Majo' cha'xjeⁿ na jnda ñetsjoō ndaa'yo' xjeⁿ na to'a na mañequiaya ñ'oom naya. 26 Nqueⁿ na jñoom ja cwiluiñê na mayom'm. Jndye ñ'oom tsoom noōⁿ na catsjooya ndaa'yo'. Ndo' ñequii'cheⁿ matseiteincoō'a joo ñ'oom'ñeeⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Saa jndye niom na ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo' na macaⁿna' na cu'xaⁿya.

27 Saa naⁿñeeⁿ ticala'noⁿna na ma'mooⁿ ndaāna na Ty'oots'om cwiluiñe Tsotyeeⁿ. 28 Quia jo' matsoom ndaāna:

—Ja cwiluiindyō nquii ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Quia na jnda jla'we'yo' ja na nlacue'yo', quia ljo'cheⁿ nla'noⁿyo' na jo' cwiluiindyō, ndo' nncjaantyjoō' n'om'yo' na tjaa'naⁿ cwii na mats'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cantyjati na t'moⁿ Tsotyā noōⁿ, ntyjati jo'ndyo na mats'aa. 29 Ndo' Tsotyā na jñoom ja m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. Tica'ñeeⁿ ja na ñenco, ee ñequii'cheⁿ mats'aa yuu na cjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo.

30 Jnda na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ!, jndye nn'aⁿ jla'yū' ñ'eⁿñê.

Ñ'oom na mayuu' nntseicandyaañena' 'o

31 Ndo' matso Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ judíos na jnda macwila'yū' ñ'eⁿñê:

—Xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿyo' ñequio ñ'oom naya quia jo' mayuu'cheⁿ na cwiluiindyō' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'oom na mañequiaya. 32 Ndo' nla'noⁿyo' cwaaⁿ ñ'oom tseixmaⁿna' ñ'oom na mayuu', ndo' juu ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ nntseicandyaañena' 'o.

33 Joo naⁿñeeⁿ t'ooⁿna nnoom, jluena:

—Jâ cwiluiindyō tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoō'. Meiⁿjom ndii' tyoom'aaⁿyâ moso ndaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¿Chiuu na matsu' na nnc'ooⁿcandyaⁿndyō na m'aaⁿyâ nacje 'naaⁿ cwiicheⁿ?

34 T'o Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseitjoōñe nnom Ty'oots'om m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ jnaⁿ. 35 Ndo' ts'aⁿ na cwe' moso m'aaⁿ nndaā nnts'aana' na tixocaljoo'ñetyeⁿ na m'aaⁿ patrom 'naaⁿ, saa nquii jnda patrom ñenquicheⁿ m'aaⁿ. 36 Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om, ja nntseicandyaandyō 'o. Macwe' nc'e jo' nnc'om'yo' na candaā'ya na jnda jndyaandyō'. 37 Mantyjiiya na 'o cwiluiindyō' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoō', saa cwiqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja jnaaⁿ na tileicjō ñ'oom 'naⁿya naquii' n'om'yo'. 38 Ljo' na jnda ñenty'iaya na

ñet'ooⁿya ñequio Tsotyá, jo' matseinaⁿya ndaa'yo'. Saa 'o je', cantyja na jnda ñeindyeyo' ñ'oom 'ndyoo tsotyeyo', jo' cwil'a'yo'.

³⁹ T'oo naⁿ ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Abraham cwiluiiñê tsotyáaya.

Matso Jesús ndaana:

—Xeⁿ 'o na mayuu'cheⁿ cwiluiindyoy' ntseinda Abraham na jndyowicantyjoo', quia jo' nl'a'yo' cha'xjeⁿ s'aaⁿ. ⁴⁰ Saa je' cwijoo' n'om'yo' na ñe'calacue'yo' ja na cwiluiindyoy' ts'aⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' ndaa'yo'. Ndo' joo ñ'oom'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ ñ'oom na jndiia 'ndyoo Ty'oots'om. Nquii Abraham tícats'aaⁿ cha'na ñe'cal'a' o' ñ'e'ndyoo. ⁴¹ 'O cwil'a'yo' cha'xjeⁿ na mach'ee nquii tsotyeyo'.

Jluena nnoom:

—Jâ nchii na tuiindyô na tijndaa' tsotyáayâ. Jâ la'xmaaⁿyâ na ñecwii tsotyáayâ, nquii Ty'oots'om.

⁴² T'oo Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na mayuu'cheⁿ Ty'oots'om cwiluiiñê tsotyeyo', quia jo' mati nnc'om'yo' na jnda nquiu'yo' ja ee jnaaⁿya na m'aaⁿ ndo' jndyooⁿya na m'a'yo'. Nchii jndyoo cantyja 'naⁿ nncô, nqueⁿ jñoom ja. ⁴³ ¿Chiuu na tileicala'no'yo' ñ'oom na matseinaⁿ? Maxjeⁿ cwitjom'yo' na nmeiiⁿ nc'e na tiñe'calañ'oom'ndyoy' ja. ⁴⁴ 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsotyeyo', juu tsaⁿjndii. Yuu na l'ue ts'om jom, jo' ñe'calacandaa'ndyoy'. Jom cwiluiiñê na matseicwjeⁿ nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuui tsjoomnancue. Jom tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' catseixmaaⁿ, ee tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' naquii' ts'oom. Quia matseineiⁿ cantu, matseineiⁿ cantyjati na matseixmaaⁿ, cwe' nc'e tsaⁿcantu jom, ndo' cwiluiiñê tsotyeyo' cha'tso ñ'oom na cantu. ⁴⁵ Saa ja meiiⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' maxjeⁿ tiñe'calayuyoy' ñ'e'ndyoo. ⁴⁶ Tjaa ñeeⁿ cwiindyoy' 'o ndaaⁿ nncju' jnaⁿ nacjoya. Ñ'oom na matsjoo ndaa'yo' cwiluiiñena' ñ'oom na mayuu', quia jo' ¿chiuu na tiñe'calayuyoy' ñ'e'ndyoo? ⁴⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om mandii ñ'oom ñ'om. Saa cwe' nc'e na ticaluiindyoy' cantyja 'naaⁿaⁿ, jo' chii tiñe'candye'yo'.

Mam'aaⁿ Jesús cwii tjoqcheⁿ na nnc'oom Abraham

⁴⁸ Quia jo' t'oo nn'aⁿ judíos nnoom. Jluena:

—Jeeⁿ xcwe cwil'uuyâ na 'u cwiluiindyuy' ts'aⁿ Samaria. Mati m'aaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om' jo' na matseintjei'na' 'u.

⁴⁹ Jesús t'ooⁿ ndaana. Matsoom:

—Ja tic'oom tsaⁿjndii quii' ts'ooⁿ. Ja Tsotyáaya matseit'maaⁿndyoy', saa 'o cwilajnaⁿ'yo' ja. ⁵⁰ Saa nchii mal'uee'ndyoy' na calat'maaⁿndyoy' ja. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mach'ee na nluiit'maaⁿndyoy', ndo' manquii nncu'xeⁿ aa cwiluii na ljo'. ⁵¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿya, tijoⁿ nntsuuñe.

⁵² T'oo nn'aⁿ judíos, jluena:

—Jeh' manquuijndaa'ndyoy' na matsei'xmaⁿ tsaⁿjndii quii' ts'om'. Tue' Abraham, ndo' mati profetas. Saa 'u matsu': “Xeeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ juu na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'naⁿ, tijoⁿ cue'.” ⁵³ Chaa l'uu na cwiluiit'maⁿndyuy'ti', nchiiti weloo welooya Abraham tsaⁿ na teiyo tue' ndo' mati jnda tja profetas. ¿Ñeeⁿ juu mache' cheⁿnncu' na cwiluiindyoy'?

⁵⁴ T'oo Jesús, matsoom:

—Xeⁿ ñequii'cheⁿ na matseit'maaⁿndyo cheⁿnncg, maxjeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo. Juu Tsotyaya cwiluiiñê na matseit'maaⁿñê ja, nqueⁿ na cwiluiiñê Ty'oots'om na cwila't'maaⁿndyo'. ⁵⁵ Meiⁿ ticata'jnaaⁿyo' jom. Ja mayuu' mawajnaⁿa jom, ndo' xeⁿ nntsjo^o na ticwajnaⁿa jom, quia jo' nnts'aa cheⁿnncg na cantundy^o cha'xjeⁿ 'o. Saa mayuu'cheⁿ mawajnaⁿa jom, ndo' matseicandaⁿndyo ñ'oom'm. ⁵⁶ Tioo na neiiⁿ ts'om weloo'yo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyo na sei'nogoⁿoⁿ na nncuee' xjeⁿ na nluiindy^o na ts'aⁿ ja. Nty'iaaⁿa jo', ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿeⁿ cantyja 'naaⁿ na ljo'.

⁵⁷ Ndo' jlue nn'aⁿ judíos nnoom:

—Nchaa l'uu mayuu' na jnda nty'ia' Abraham ee 'u meiⁿ cwe' wen'aaⁿ nchoo' nqui chu' tyoowee'.

⁵⁸ T'o Jesús ndaa na n'ñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o ndaa'yo', cwii tjo^ocheⁿ na nluiiñê Abraham, saa ja maxjeⁿ mam'aaⁿya.

⁵⁹ Quia jo' jla'xcwiina ljo' na njñomna jom. Meiⁿ tiqueⁿna cwenta teiño^on xcwe quii'ntaaⁿna. Mana jlueeⁿeⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna.

9

Sein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ'

¹ Já nn'aⁿ na canchoo'we na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê ty-oma'nogoⁿyâ ñ'eⁿñê. Yocheⁿ na saawi'nogoⁿyâ cwii joo, nty'iaayâ cwii tsaⁿs'a xjeⁿ na tuiiñê na nchjaaⁿ'. ² Ndo' tax'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—'U Maestro, ¿ñeeⁿ juu seitjo^oñê nnom Ty'oots'om, jo' na tuiiñê tsaⁿm'aaⁿ na nchjaaⁿ'aⁿ? ¿Aa nqueⁿ oo aa nn'aⁿ na nda jom?

³ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Meiⁿ nchii jnaaⁿ nqui na tuiiñê na nchjaaⁿ', meiⁿ nchii jnaaⁿ nn'aⁿ na nda juu. Luaa' tjom cha cantyja 'naaⁿ ca'moⁿ'na' na nqui Ty'oots'om waa najndei na matseixmaaⁿ. ⁴ Tseixmaⁿya na cats'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ na jñoom ja yocheⁿ na ndicwaⁿ wando'a. Ee quia nncue'ntyjo xjeⁿ na nncwjaaya, quia jo' xondaⁿ nl'aatyaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ. ⁵ Yocheⁿ na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, cwiluiindy^o chom na mañequiaa naxuee jo ndaana.

⁶ Jnda na tsoom na luaa', tjoom'm ndaajnaⁿ nomtyuaa. S'aaⁿ tsoo' ñequio juuna', jnda jo' ty'oomñê tsoo'ñeeⁿ lua'nnom tsaⁿnchjaaⁿ'. ⁷ Ndo' tsoom nnom:

—Cja' peila na jndyu Siloé, camaⁿ n'omnjom'. Ñ'oom Siloé matsona' jñom ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tmaaⁿ nnoom. Ndo' quia jndyolcweeⁿeⁿ xuee manty'iaaⁿ'aⁿ. ⁸ Ndo' nn'aⁿ na nndyoo' m'aⁿ yuu na mac'eeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñenty'iaana jom na ñetcaaⁿ ljo' tjo^oñê, ta'x'leena ndaa ntyjeena:

—¿Aa nchii luaa' tsaⁿnchjaaⁿ' na tacatyeeⁿ na tcaⁿ ljo' tjo^oñê?

⁹ Nt'omndye joona jluea:

—Majom luaa'.

Saa nt'omcheⁿ jlue:

—Nchii jom, cwe' na jeeⁿ tseijomna'.

Saa nqueⁿ matsoom:

—Maja luaa.

¹⁰ Jo' na ta'x'leena nnoom, jluea:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya teitquio' je'?

¹¹ T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Juu ts'aⁿ na jndyu Jesús s'aaⁿ tsoo', ty'oomñê juuna' lua'nooⁿ. Jnda jo' matso na cjoya Siloé na cjoyamaaⁿ nooⁿ. Ndo' tjo jo', tmaaⁿ nooⁿ, ndo' je' xuee manty'ia^a.

¹² Quia jo' ta'x'leetina nnoom, jluena:

—¿Ndo' juu tsaⁿñeeⁿ, yuu m'aaⁿ?

T'ooⁿ ndaana:

—Ticaljeiia.

Fariseos ñe'caliuna chiuu tuii na n'maⁿ tsaⁿnchjaaⁿ'

¹³ Quia jo' ty'eñ'omna juu ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos. ¹⁴ Ee xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ quia s'aa Jesús tsoo' na s'aaⁿ na ya manty'iaa' tsaⁿñeeⁿ. ¹⁵ Ndo' mati nn'aⁿ fariseos'ñeeⁿ tyota'x'leena nnoom. Tyoluena:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya manty'ia'?

T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Juu tsaⁿñeeⁿ ty'oomñê tsoo' lua'nooⁿ, jnda chii tmaaⁿya lua'nooⁿ, ndo' je' ya manty'ia^a.

¹⁶ Saa nt'om fariseos'ñeeⁿ tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ nchii m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, ee ticatseit'maaⁿñê xuee na cwita'jndyaaya.

Ndo' nt'om nc'iaana jlue:

—Ts'aⁿ na tseixmaⁿ jnaⁿ tixocanda^a nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na luaa'.

Ndo' laa'ti' tîcwijom ñ'oom na jla'neiⁿna. ¹⁷ Jo' chii ta'x'eennda'na nnom ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿ljo' matsu' cantyja 'naaⁿaⁿ na s'aaⁿ na ya manty'ia'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê profeta.

¹⁸ Saa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ maxjeⁿ tiñe'cala'yu'na na ñet'oom na nchjaaⁿaⁿ ndo' je' jnda ljoya manty'iaaⁿaⁿ. Jo' chii tqeeⁿndyena nn'aⁿ na nda jom.

¹⁹ Ndo' ta'x'leena ndaa naⁿñeeⁿ, jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ, ¿aa nda'yo' jom? Chiuu cwindu'yo', ¿aa mayuu' na tuiiñê na nchjaaⁿaⁿ?

²⁰ Ndo' t'oo nn'aⁿ na nda jom. Jluena:

—Manquiuyâ na ndaayâ jom, ndo' manquiuyâ na tuiiñê na nchjaaⁿaⁿ. ²¹ Saa cantyja chiuu tuiiyuu na ya manty'iaaⁿaⁿ je', jo' ticaliuuyâ. Meiⁿ ticaliuuyâ ñeeⁿ s'aa na ya manty'iaaⁿaⁿ. Saa jnda tue'ntyjo choom'm. Jo' chii cata'x'ee'yo' ñom chiuu waa. Manquiityeeⁿ nntsoom chiuu tuii.

²² Luaa' ñ'oom t'oo joo nn'aⁿ na nda jom, ee nquiaana nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaa nn'aaⁿna. Ee jnda jla'jomndyena xeⁿ na nncwji'yuu'ñe meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na Jesús cwiluiiñê Cristo, tixonquiiana na wanaaⁿ na nntseijomñe tsaⁿñeeⁿ xjeⁿ na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om. ²³ Cwe' na luaa' waa, jo' na jlue nn'aⁿ na nda jom: “Jnda tue'ntyjo ñoom'm. Cata'x'ee'yo' ñom.”

²⁴ Quia jo' jnda we ndii' tqeeⁿ nn'aⁿ judíos juu tsaⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Tyoluena nnoom:

—Ñequio na ndo' Ty'oots'om catseineiⁿ ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Já cwila'nooⁿâ na juu tsaⁿs'am'aaⁿ matseixmaaⁿ jnaⁿ.

²⁵ Ndo' t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ticaljeiyya, aa jom ts'aⁿ na matseixmaⁿ jnaⁿ. Ñe'cwii waa na matsei'noⁿa, meiiⁿ na ñet'ooⁿ na nchjaⁿya, saa je' ya manty'iaya.

²⁶ Quia jo' ta'x'eennda'na nnoom. Jluena:

—¿Ljo' s'aaⁿ 'u? ¿Chiuu s'aayom na ya manty'ia'?

²⁷ T'ooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Majndaⁿ tsjooya ndaaⁿ'yo', saa ticalañ'oom'ndyo'. Ndo' je' ¿chiuu na ñe'candyennda'yo'? ¿Aa mati 'o ñe'calajomndyo' ñ'oom na mañequiaaⁿ?

²⁸ Ndo' jla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena:

—'U cwiluiindyu' ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom'm, saa já cwilajomndyô ñ'oom na tyoñequiaa Moisés. ²⁹ Já manquiuyayâ na seineiⁿ Ty'oqots'om nnom Moisés, saa tsaⁿm'aaⁿ meiⁿ cwe' ticaliuuyâ yuu jnaⁿyom.

³⁰ T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana, matsoom:

—Jee'cheⁿ ndya' cjaawee' ts'oqⁿ na luaa', na 'o ticaliu'yo' yuu jnaⁿyom, ndo' jndaⁿ tquiaaⁿ na ya manty'iaya. ³¹ Cha'tsondyo manquiuyaa na Ty'oqots'om xocañeeⁿ ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ. Saa meiⁿcwiñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseit'maaⁿñe jom ndo' na mach'ee yuu na l'ue ts'oom, tsaⁿñeeⁿ ñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo. ³² Cantyjati xuee na jnaⁿ tsjoomnancue, meiⁿjom ndii' tyoondye nn'aⁿ na ñet'oom cwii ts'aⁿ na s'aa na ya manty'iaa' cwii ts'aⁿ na tuiñe na nchjaaⁿ. ³³ Xeⁿ nchii Ty'oqots'om m'aaⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ, tjaa na ndaaⁿ nnts'aaⁿ.

³⁴ T'oqona nnoom, jluena:

—'U cha'tso na cha'tso cantyja na tuiindyu' matsei'xmaⁿ jnaⁿ. Ndo' ¿aa matseijndu' na m'moⁿ ndaaⁿ já?

Quia jo' tjeii'na jom wats'om chjoo 'naaⁿ na yuu cwitjomndyena.

La'xma'na cha'na nn'aⁿ nchjaaⁿ jo nnom Ty'oqots'om

³⁵ Jndii Jesús na tjeii'na tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna. Quia ljeiiⁿ juu, matsoom nnom:

—¿Aa matseyiu' ñequio Jnda Ty'oqots'om?

³⁶ T'o tsaⁿñeeⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ¿cwaan ts'aⁿ jom cha ya nntseyiu'a ñ'eⁿñê?

³⁷ Matso Jesús nnoom:

—Majndaⁿ nty'ia' jom. Manncō na matseinaⁿya njom' cwiluiindyō nqueⁿ.

³⁸ Quia jo'cheⁿ matsoom:

—'U Ta, matseyiu'a ñ'eⁿndyu'.

Ndo' seit'maaⁿñê Jesús.

³⁹ Ndo' Jesús matsotyeeⁿcheⁿ:

—Ja jndyooⁿ tsjoomnancuewaañe na nntoⁿa nn'aⁿ. Nquiee nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na cwila'noⁿna chiuu waa cantyja 'naaⁿ Ty'oqots'om nnts'aa na nnc'omna cha'cwijom ts'aⁿ na nchjaaⁿ. Ndo' joo nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na m'aⁿna na nchjaaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'oqots'om, joona ñequeiaya na candaⁿ'ya nla'noⁿna cantyja 'naaⁿaⁿ.

⁴⁰ Nndyoo' meintyjee' cwantindye nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ndo' jndyena na luaa' tso Jesús. Quia jo' ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa mati já mach'eena' na nchjaaⁿyâ?

⁴¹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na je' laxmaⁿ'yo' cha'na nn'aⁿ na ticala'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oqots'om quia jo' tjaa'naⁿ jnaⁿ na cwilaxmaⁿ'yo'. Saa nc'e na cwindu'yo' na 'o laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na candaⁿ'ya cwila'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oqots'om, jo' chii cwilaxmaⁿ'yo' na cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo'.

10

Ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naa' tiom canma'

¹ 'Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo', juu ts'aⁿ na nchii 'ndyoots'a tiom wjaaqueie' yuu na ñjomndye canmaⁿ, saa cwicheⁿ joo wjaawaaⁿ juu tiom'ñeeⁿ na nncwincjeeⁿ juuna', tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê tsaⁿcanch'ue ndo' tsaⁿ na mawincje' tiom. ² Saa nguii ts'aⁿ na cwiluiiñê na mateix'ee canmaⁿ, xcwe 'ndyoots'a tiom nncjaaqueⁿ. ³ Ts'aⁿ na mach'ee cwentá 'ndyoots'a tiom'ñeeⁿ, matseicanaaⁿñê na nncwinoom. Ndo' joo canmaⁿñeeⁿ na mateix'eeⁿ cwita'jnaaⁿ'yo' ññeeⁿ. Macwjeeⁿ ncueeyo', wjaachom jooyo'. ⁴ Ndo' quia na jnda tjeiiⁿ cha'tso canmaⁿ na mach'eeⁿ cwentá, wjaajñeeⁿ jo ndaayo', 'oontyjoyo' naxeeⁿ ee cwita'jnaaⁿ'yo' ññeeⁿ. ⁵ Cwii ts'aⁿ na ticata'jnaaⁿ'yo' na nchii ty'oyo', xoc'oontyjoyo' naxeⁿ, hasta nlei'nomyo' juu. Ee ticata'jnaaⁿ'yo' jndyee' cwicheⁿ ts'aⁿ na nchii ty'oyo'.

⁶ Luaa' ñ'oom na cwe' tjañoom' na seineiⁿ Jesús ndaana. Saa tícala'noⁿ na ljo' ñe'catsona'.

Jesús cwiluiiñê ts'aⁿ na candaq'ya mateix'ee canma'

⁷ Ndo' seineiⁿ ticheⁿ Jesús ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', ja cwiluiindyó 'ndyoots'a tiom na cwi'ooquie' canmaⁿ. ⁸ Cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tquio-calúe na cwiluiindyé na nntei'x'ee canmaⁿ cwii tjoocheⁿ na jndyoo, joo naⁿñeeⁿ la'xmaⁿ na naⁿcanty'ue ndo' nn'aⁿ na cwiwincje' tiom. Saa joo canmaⁿ na mayuu'cheⁿ cwiluiindyé cwentaya tñquiandyena cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ⁹ Ja 'ndyoots'a tiom cwiluiindyó. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncjaaquiee' cantyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nluí'n'maaⁿñê. Nntseijomna' jom cha'cwijom cwii catsmaⁿ na maljeiyo' na nlcwa' na macalui'yo' tiom'ñeeⁿ ndo' na macwjeeⁿ nda'yo'.

¹⁰ 'Tsaⁿcanch'ue ñequii'cheⁿ na macwjeeⁿ na nnc'hueeⁿ nntseicueⁿ ndo' na nntseiⁿ naⁿa. Ja jndyoo na ññequia na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ, ndo' cha na candaq'ya na nla'xmaⁿ na juu jo'. ¹¹ Ja cwiluiindyó ts'aⁿ na candaq'ya mateix'ee canmaⁿ. Juu ts'aⁿ na candaq'ya na mateix'ee canmaⁿ ntsmeiⁿ, mañequiaaⁿ na cue' cwentaaⁿ. ¹² Saa juu tsaⁿntjom na nchii cwiluiiñê ty'oyo' ee cwe' mach'eeⁿ cwentá jooyo', noom'm na ndyocwjee'cañoom lobo. Quia jo' ma'ñeeⁿ canmaⁿñeeⁿ, maleinoom. Ndo' juu lobo'ñeeⁿ mantyjo ndo' mat'uii jooyo'. ¹³ Maleinom tsaⁿñeeⁿ ee cwe' tsaⁿntjom jom, jo' chii ticajnda ntyjeeⁿ canmaⁿñeeⁿ.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ja cwiluiindyó ts'aⁿ na candaq'ya mateix'aya canmaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ wajnaaⁿ Tsotyá ja, mati ja mawajnaⁿ a jom. Maluaa' matseijomna' na wajnaⁿ a canmaⁿ ntsmaaⁿ a, ndo' quioo' ntsmaaⁿ a cwitajnaaⁿ'yo' ja. Ndo' mañequiaandyó na c'io cwentaa canmaⁿ ntsmaaⁿ a. ¹⁶ Mati mam'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena canmaⁿ ntsmaaⁿ a na tic'omna tmaaⁿ waa. Mati joona cwiluiindyó na cjocachooⁿya, ndo' nnguiontyjoⁿ na nncwaⁿya joona. Ndo' nncuaa na ñe'cwii tmaaⁿ, ndo' ñe'cwii ts'aⁿ na nntei'x'ee joona.

¹⁷ 'Nquii Tsotyá jeeⁿ candya' ts'oom ja, ee mañequiaandyó na c'io cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindyé canmaⁿ ntsmaaⁿ a cha ññequiaaⁿ na nncwando' nda' a. ¹⁸ Tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu na ndaaⁿ nntseicuee' ja na nchii ñ'oomya. Manncotyá mañequiaandyó na ljo' catjoⁿ. Waa najndoⁿ na

cwiluiindyō na cats'aa na ljo', ndo' mati waa na jndō na nncwandō'xcō. Luaa' ñ'oom na sa'ntjom Tsotyaya na catseixma'ya.

¹⁹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos ñ'oommeiⁿ s'aana' na tīcatjoom'nnda' na jla'neiⁿ na cantyja 'naaⁿaⁿ. ²⁰ Ee jndyendye joona jluena:

—Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ, ndo' jnda teintjeiⁿñê. ¿Chiuu na cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ?

²¹ Saā nt'omndye joona jlue:

—Nchaa l'uu ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿna' ñ'oom na nntseineiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ tsaⁿjndii. ¿Aa nnts'aacheⁿna' cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ tsaⁿjndii nndaā nnts'aa na nnty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ?

Tinquandye nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ Jesús

²² Tsjoom Jerusalén tuee' xuee quia cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos na cwijaañjoom' n'omna xjeⁿ na tioxconnda' weloo weloona cwenta wats'om t'maⁿ l'ō Ty'ōots'om. ²³ Ndo' xcwe ncueesua' quia tuee' xuee'ñeeⁿ. Jesús m'aaⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna. Manoom naquii' cwii w'aa cwentaa' wats'om'ñeeⁿ na cwe' wanaaⁿ ndiocheⁿ na s'aa Salomón. ²⁴ Quia jo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndāā nn'aⁿ judíos tjaa'ndyena tsei Jesús. Ta'x'eeena nnoom jluena:

—¿Cwanti yo na maleichu' jâ na matseñ'eeⁿndyu' jâ? Xeⁿ na mayuu' cwiluiindyu' Cristo, ntyjaju catsu' ndāyâ.

²⁵ Matso Jesús ndāāna:

—Jnda tsjōō na ljo' ndāā'yo', saā maxjeⁿ tīcalayu'yo'. Majoo ts'iaaⁿ na mats'aa ñequio najndeiⁿ na matseixmaⁿ Tsotyā, joona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya. ²⁶ Saā 'o tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō cwe' nc'e nchii cwiluiindyō' canmaⁿ ntsmaāⁿa. ²⁷ Ee nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmaāⁿa cwindyena jndyeya, ndo' ja mawajnaⁿa joona, ndo' joona cwinquiontyjōna naxaⁿa. ²⁸ Ja mañequia na ticantycwii na cwita'ndo'na, meiⁿ tajom catsuundyena. Ndo' tjaa meiⁿcwii ts'aⁿ na nndaā nncwji' joona l'ōō. ²⁹ Ee nquii Tsotyā na tquiaaⁿ joona l'ōō, jom cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso, ndo' meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ juu nndaā nncwji' joona l'ōōⁿ. ³⁰ Ja ñequio Tsotyā ñe'cwii cwiluiindyō ñ'eⁿñê.

³¹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na luaa' ñ'oom tso Jesús, jla'xcwiinnda'na ljo' na nntuee'na nacjoom'm. ³² Quia jo' tsoom ndāāna:

—Majndye ts'iaaⁿ na ya jnda s'aaya jo ndāā'yo' ñequio najndeiⁿ na matseixmaⁿ Tsotyaya. ¿Cwaaⁿ cwii juuna' na mach'eeena' na ñe'cajñom'yo' ljo' ja?

³³ Ndo' t'ōō judíos'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Nchii ñe'cajñōō'yâ ljo' 'u cwe' cwii ts'iaaⁿ na ya mache'. Nl'aayâ na luaa' 'u ee matsei'jnaⁿ Ty'ōots'om. Ee 'u cwe' ts'aⁿ 'u, saā mache' na cwiluiindyu' Ty'ōots'om.

³⁴ Jesús t'ōōⁿ ndāāna, tsoom:

—Naquii' ljeii ñ'oom' Ty'ōots'om na cwileiñ'om'yo', manquiu'yo' na nquii Ty'ōots'om matsoom: “Ndaā 'o na cwiluiitquiendyō' jo ndāā nn'aⁿ matsjōō na matseijomna' 'o cha'na nncō.”

³⁵ Matsoticheⁿ Jesús:

—Tso Ty'ōots'om ndāā nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndāā nn'aⁿ judíos na matseijomna' joona cha'na nqueⁿ. Ndo' manquiuuya na tixocats'aana' na cwe' cantu ñ'oom na tsoom. ³⁶ Jo' chii tixcwe na cwindu'yo' na matseijnaaⁿa jom nc'e na tsjōō na cwiluiindyō Jnaaⁿ. Ee nqueⁿ ty'ioom ts'iaaⁿ ja,

ndo' sã'ntjoom ja na candyoc'oo'ndyo quii'ntaa' 'o nn'a' tsjoomnancue.
 37 Jo' chii xe' nchii ts'iaa' 'naa' Tso'tya mats'aa, ticalayu'yo' ñ'e'ndyo.
 38 Saa' nc'e na mats'aa ts'iaa' 'naa' a', jo' chii calayu'yo' cantyja 'naa' mañe'joo ts'iaa' ñee' meii' na tiñe'calayu'yo' ñ'e'ndyo ja. Ee cantyja 'naa' joona' nliu'yo' ndo' nla'no'yo' na quii Tso'tya ñe'cwii cwiluiiñe' ñ'e'ndyo, ndo' ja ñe'cwii cwiluiiñe' ñ'e'ñê.

39 Quia jo' cwiche' cwii ndii' jla'jndaa'ndyena na nnt'uena jom, saa' tãcanda' l'ana, tjaa'.

40 Quia jo' tei'ty'io'ndaa'â jndaa' Jordán ñ'e' Jesús yuu ñet'oomjndyee Juan na tyotseits'oomñe' nn'a'. Ndo' majndye xuee ñet'oo'nyâ jo' jo' ñ'e' Jesús. 41 Ndo' jndye nn'a' tquie'cañom na m'aa'nyâ na ñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaa'. Tyoluena ndaa' nc'iaana:

—Juan mei'cwii ts'iaa' tyooch'ee' na xocanda' nluiina' na cwe' ts'a' nnts'aa. Saa' cha'tso ñ'oom na tyoñequiaa' cantyja 'naa' tsa'm'aa', ñequii'che' na mayuu' joona'.

42 Ndo' majndye nn'a' tyola'yuu' ñ'e' Jesús jo' jo'.

11

Na tue' Lázaro

1 Tyom'aa' cwii ts'a' wii' na jndyu Lázaro. Juu tsa'ñee' tyom'aa' tsjoom Betania ñequio María ñequio xjoom Marta. 2 Majuu María, xjo Lázaro'ñee', tsa' na tu'nquio nche' nc'ee Jesús, ndo' ñequio sooxquee' tyuee'ñe' nc'ee. 3 Ndo' joo yolcu'ñee' jla'cwanomna ñ'oom na m'aa' Jesús. Jluena:

—'U Ta, juu ts'a' na jee' candya' ts'om', wee'e'.

4 Jnda' na jndii Jesús ñ'oomwaa', matsoom:

—Tycuwaa' nchii macanda' na cwe' nntseicuee'na' jom. Matjoom na luaa' cha caluiit'maa'ñe' Ty'o'ots'om cantyja 'naa'a'. Ndo' mati nntseit'maa'ñe' ja na cwiluiiñe' jnaa'.

5 Jee' wi' ts'om Jesús Marta ñequio tyjee tsa'ñee' ñequio nquii Lázaro. 6 Jnda' na ñee' na wii' Lázaro'ñee', ljo'o'ñetyee' we xuee jo' jo' yuu na m'aa'. 7 Jnda' teinom we xuee'ñee', já nn'a' na t'maa' na calajomndyô ñ'e'ñê ts'iaa' na mach'ee', matsoom nda'ayâ:

—Tsaannndaa'a Judea.

8 Jo' chii l'uuyâ nnoom:

—'U ta na ma'moo' ñ'oom' Ty'o'ots'om nda'ayâ, tyoowijndye xuee na jla'jndaa'ndye nn'a' judíos na njñomna ljo' 'u, ndo' ¿aa jo' wja'nnda'?

9 T'o Jesús nda'ayâ, matsoom:

—Ndicwaa' waa xje' na nnts'aatyã ts'iaa' cwii tjo'che' na nnt'ue nn'a' judíos ja. Ndo' na luaa' waa matseijomna' cha'cwijom na cwii xuee na canda'ya canchoo'we horas na nnts'aa ts'a' ts'iaa'. Quia naxuee manom ts'a', xocwity'uee', ee ya tquioom'm nc'e na manty'iaa' ñe'quioom' tsjoomnancuewaañe. 10 Saa' tixocanda' nnts'aa ts'a' ts'iaa' natsjom. Xe' nnts'aa' na ljo' nncwity'uee', ee tjaa'na' naxuee c'oom ñ'e'ñê.

11 Jnda' tsoom na luaa' nda'ayâ, tsotyee'che':

—Juu ti'x'iaaya Lázaro watsom, saa' jô na nntseilcwiya jom.

12 Quia jo' t'o'oyâ, l'uuyâ:

—Jee' 'u Ta, xe' na cwe' watsom, maxje' nlc'o'yana' jom.

13 Seinei' Jesús ñ'oomwaa' ee na m'aa' ts'ooñe' Lázaro, saa' já jlatiuyâ na ma'moo' na watsoo tsa'ñee'. 14 Quia jo' tsondyeyoom nda'ayâ:

—Jnda tue' Lázaro. ¹⁵Ndo' nei^{na} na tic'oo^{na}ya jo' jo' quia na tuee^{na}e^{na} cha na nlayu'yo'. Je' cjaaya na m'aaⁿ.

¹⁶Tomás, tsaⁿ na cwilacajndyuuyâ catyeⁿnquiee, juu cwii já nn'aⁿ na canchoo'wendyô na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê, matso ti'ñeeⁿ ndaayâ:

—Mati cjaaya cha mañejom cwjaaya ñ'eⁿñê.

Tseixmaⁿ Jesús na cwita'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja

¹⁷Quia jo' saayâ, squiaayâ Betania. Jnda na squiaayâ jo' jo' tyolue nn'aⁿ nnom Jesús na jnda ñequiee xuee na ndii' Lázaro tsei'tsuaa. ¹⁸Tsjoom'ñeeⁿ cha'na we kilómetros waljoo' xcwe na tquia m'aaⁿna' ñ'eⁿ Jerusalén. ¹⁹Ndo' majndye nn'aⁿ judíos jnda tquie'cañom Marta ñequio María. Tquiola'jomndyena na cwiñe'quia na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ na tue' Lázaro. ²⁰Jnda na jndii Marta na jnda wjaawindyoo'â ñ'eⁿ Jesús, jlueeⁿeⁿ na jndyocatjomñê juu yuu na m'aaⁿyâ. Saa María ljoo'ñê na waa w'aa. ²¹Matso Marta nnom Jesús:

—'U Ta, toom cwe' m'aaⁿl ñjaaⁿ, tícue' ñetyjo. ²²Saa meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ ntyjiiyaya na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nlcaⁿ nnom Ty'oqts'om, ñnequiaⁿ.

²³T'o Jesús, matsoom nnom:

—Ncwando'nnda' ti'ty'iu' meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ.

²⁴T'o Marta nnoom, matso:

—Ntyjiiya na nncwando'nnda' ñetyjo xuee na macandâ quia na nntseinlcwi Ty'oqts'om nn'aⁿ na jnda tja.

²⁵Matso Jesús nnom:

—Ja cwiluiindyô na mañequia na cwita'ndo'xco nn'aⁿ, ndo' ja mañequia na ticantycwii na mawando' ts'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyô, meiiⁿ na cue', maxjeⁿ nncwando'xco. ²⁶Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyô, ticantycwii na nncwando', ndo' meiⁿ tijoom nntsuuñe. ¿Aa matseyu' na ljo'?

²⁷Matsoom nnom Jesús:

—Mayuu' Ta, matseyu'a na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oqts'om. Ma'u jo' na tseixmaⁿ na nncwje'cañoom' tsjoomnancue.

Seichjoo'na' ts'om Jesús, ty'ioom

²⁸Jnda na tso Marta na luaa', quia jo' tjaaⁿ, tjacwaaⁿ tyjeeⁿ María. Ñemaaⁿl matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Jnda tyjee' nquii Maestro ndo' maqueeⁿñê 'u.

²⁹Quia na jndii María na ljo', seityuaaⁿaⁿ, jndyocatjomñê Jesús yuu na m'aaⁿyâ. ³⁰Ee xjeⁿñeeⁿ tyootsaaquiaa'â quii' tsjoom ñ'eⁿ Jesús. Ndi m'aaⁿyâ ñ'eⁿñê yuu na tjacatjomñe Marta já. ³¹Ndo' joo nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'eⁿ María na cwiñe'quia na t'maⁿ ts'oom, quia nty'iaana na seityuaaⁿaⁿ, teicantyyaaⁿ, jlueeⁿeⁿ quii' w'aa, ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Ee jla'tiuuna na wjaacaty'ioom yuu waa tsei'tsuaa.

³²Quia na tueⁿeⁿ na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús, toom'm xtyeeⁿ jo nc'ee. Matsoom nnom:

—Jeeⁿ 'u Ta, toom cwe' m'aaⁿl ñjaaⁿñe, quia jo' tícue' ñetyjo.

³³Nty'iaa' Jesús na jeeⁿ maty'ioo María, ndo' jeeⁿ cwityuee nn'aⁿ judíos na tquiontyjo naxeeⁿeⁿ. Quia jo' jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Jesús, ndo' sei'ndaa'na ntyjeeⁿ. ³⁴Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Yuu cwijom ty'iu'yo' jom?

Jluena nnoom:

—Ta, candyo' canty'ia'.

³⁵ Ndo' Jesús ty'ioom. ³⁶ Quia jo' joo nn'aⁿ judíos jlue:

—Queⁿ'yo' cwenta na jeeⁿ wi' ts'oom ti'ts'oo.

³⁷ Saa cwantindye joona jlue:

—Tsaⁿ's'am'aaⁿ' s'aaⁿ na ya nty'iaa' tsaⁿ'nchjaaⁿ'. ¿Aa nchii mati ndaa nnts'aaⁿ na tícue' Lázaro?

Tquiaa Jesús na ta'ndo'xco Lázaro

³⁸ Sei'ndaa'nnda'na' ntyjii Jesús. Saayâ ñ'eⁿñê yuu na waa tsue'tsjò' na tuii tsei'tsuaa juuna'. Cwita' tsjò' 'ndyoots'aa'na'. ³⁹ Tso Jesús ndaaⁿ:

—Quindyò'yo' tsjò'waa.

Juu Marta, xjo ts'oo, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, je' jndā teic'eeñê ee jndā jndāā' ñequiee xuee na tueeⁿ'eⁿ.

⁴⁰ Matso Jesús nnoom:

—¿Aa nchii jndā tsjòò njom', xeⁿ nntseyu' nnty'ia'njom' na nnt-seit'maaⁿ'ñena' Ty'oots'om'?

⁴¹ Quia ljo'cheⁿ tei'ndyooⁿna tsjò' yuu na tjaa'ndyena ts'oo. Ndo' jlundañê, matsoom:

—Jeeⁿ quianl'ua' 'u Tsotyaya na mandì' ñ'oom 'ndyoya. ⁴² Ee mantyji-iyà na ñequii'cheⁿ mandì' ñ'oom na matseinaⁿ'ya njom'. Saa cwe' nc'e nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿna na cañomya jo' chii tsjòoya ñ'oomwaa' cha cala'yua'na na 'u jñom' ja.

⁴³ Ndo' quia na jndā tsoom na luaa', seiweeⁿ jñeeⁿ'eⁿ, tsoom:

—Lázaro, calui'.

⁴⁴ Ndo' juu ts'oo Lázaro, jlueeⁿ'eⁿ na chu'tyoo liaa na tintmeiⁿ nc'eeⁿ ndo' l'ooⁿ. Ndo' ta' nnoom payom. Matso Jesús ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ:

—Calacanò'yo' liaameiⁿ' cha ndaaⁿ nncjaⁿ.

Jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na nnt'uena Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ndo' majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ quia na nty'iaana na luaa' s'aa Jesús, jla'yua'na ñ'eⁿñê. ⁴⁶ Saa nt'omndye joona ty'entyjaa'na nn'aⁿ fariseos. Tyoluena chiuu nty'iaana na s'aa Jesús. ⁴⁷ Jo' chii tjomndye nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana na m'aⁿ n'iaaⁿ. Tyoluena ndaaⁿ nc'iaana:

—¿Chiuu nl'aayoò? Ee teijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'ee tsaⁿ'm'aaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. ⁴⁸ Ndo' xeⁿ cwe' 'ndyaaatoo na nc-jaach'eetyeeⁿ na luaa', quia jo' cha'tso nn'aⁿ nla'yua' ñ'eⁿñê. Ndo' na ljo' nquiee naⁿmaⁿ'n'iaaⁿ nn'aⁿ romanos nla'tyuii'na wats'om 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos ñequio ndaandyuaa 'naaⁿya.

⁴⁹ Caifás jndyu cwiindye joo naⁿ'ñeeⁿ na luaa' tso. Juu cwiluiitquieñê chu'ñeeⁿ ndaaⁿ ntyee cwentaa jaa nn'aⁿ judíos. Matsoom ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ:

—'O meiⁿ'chjoo ticala'nq'yo'. ⁵⁰ Meiⁿ ticaliu'yo' na yati xeⁿ na cue' cwii tsaⁿ's'a cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ ndyuaaya, cha tints'aa gobiernom na cwjaaya na cha'tsondyo.

⁵¹ Saa nchii cantyja na jndò' ts'om nqueⁿ na luaa' ñ'oom tjeiiⁿ'eⁿ. Jom nc'e na cwiluiiñê tyee na cwiluiit'maⁿ'ñê ndaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos chu'ñeeⁿ, jo' chii seijndò' Ty'oots'om ts'oom na nncue' Jesús cwentaa nn'aⁿ judíos.

⁵² Ndo' nchii macandā cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, mati nntjoom na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ na meiⁿ'quiayuucheⁿ na m'aⁿ na quit'maⁿ n'om

jom nntseitjom Ty'ooots'om joona cantyja 'naa'na'. ⁵³Jo' chii nc'e na luaa' tso Caifás, cantyjati xuee'ñee' jna'na' na jla'jomndye na'ma'n'iaa'ñee' na nla'cuee'na Jesús.

⁵⁴Cwe' nc'e jo', ticonom xcweyaa' quii'ntaa' nn'a' judíos. Jo' chii jluii'â ts'ondaa Judea ñ'e'ñê, saayâ cwii tsjoom chjoo na jndyu Efraín. Tsjoom'ñee' candyoo' m'aa'na' ñequio ndyuaa na tjaa nn'a' c'oom. T'oo'yâ ñ'e'ñê jo' jo' cwantindyo xuee.

⁵⁵Ndo' jnda' jaawindyoo' na nncuee' xuee pascua na jaa nn'a' judíos cwilacwjaaya canma'. Cwii tjooche' na nncuee' xuee pascua'ñee', jndyendye nn'a' jlui'na njoomna, ty'ena Jerusalén cha ndaa nnt-jei'ljuu'ndyena cantyja 'naa' ñ'oom na cwila't'maa'ndyo Ty'ooots'om. ⁵⁶Joo nn'a' na ty'e xuee tyol'ueena Jesús. Yoche' na tyom'a'na wats'om, tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Chiuu m'aa' n'om'yo', aa nnts'aache'na' na ticañoom ncuee'?

⁵⁷Ntyee na cwiluiitquiendye ndaa' jaa nn'a' judíos ñequio nn'a' tmaa' fariseos tque'na ñ'oom na jndei'na'. Sa'ntjomna xe' m'aa' mei'cwi'ñee'che' ts'a' na ntyjii yuu m'aa' Jesús, catseicandii tsa'ñee' joona, cha na ndaa' nnt'uena jom.

12

Tu'ñquio María nche' cjoo' nc'ee Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹Yom xuee cwii tjoo' na nla'tye' nn'a' judíos xuee pascua quia cwila'cwjeena canma', ndo' squiaayâ tsjoom Betania ñ'e' Jesús. Squiaayâ na m'aa' Lázaro, tsa' na tquiaa' na wando' xco jnda' na tue'.

²Tyola't'maa'ndyena Jesús jo' jo'. Jla'jndaa'ndyena cwii nantquie na tcwaa'â. Marta tyondi'ntjoom ndaayâ ndo' juu Lázaro'ñee' tacatyee' ñ'e'ndyô na meindyuaandyô nacañoom' mei'sa ñ'e' Jesús. ³Ndo' juu María malei'ñ'oom cwii tsua' xjo nche' na ñequi'che' nardo. Juuna' jee' jndana'. Tu'ñquiom nche'ñee' nc'ee Jesús, jnda' jo' tyowee'ñê nc'ee ñequio sooxque'. Na s'aa' na ljo' tju'na' jndye cachi cha'waa quii' w'aa.

⁴Mañ'e' Judas Iscariote, jnda Simón, juu mawaa xje' na ñequiaa' cwenta Jesús. Tsa'ñee' cwii jâ na t'ma' Jesús na calajomndyô ñ'e'ñê. ⁵Matso:

—Cwa nchii na teil'ua nche'waa' na cwii ndyee sia'nto s'om denario. Ñequio s'om'ñee' ndaa' nnteijndei' ts'a' ndyee'ñee'.

⁶Saa' nchii tsoom na luaa' nc'e na jee' wi' ts'oom ndyee'ñee' saa' ee na jee' canch'ueñe' ndo' nc'e na jom malei'ñ'oom tja'che na ñjom s'om na cwileil'uee'ndyô na cha'tsondyô, ndo' xje'nto jom macwjee' s'om jo' jo'.

⁷Saa' matso Jesús:

—Ca'ndii' yuscum'aa' na luaa' mach'ee'. Matseijndaa'ñê cantyja 'naa' xuee na nncjaanty'iuu'ndyo. ⁸Ee ndyee'ñee' ñequi'che' na m'a'na ñ'e'ndyo', saa' ja nchii ñequi'che' na nnc'oo'ya ñ'e'ndyo'.

Jla'jndaa'ndye ntyee na nla'cuee'na Lázaro

⁹Jo' chii quia na jndye nn'a' na jndyendye na jo' jo' m'aa' Jesús, tquie'cañomna na m'aa'yâ. Ee nchii macandâ nc'e na ñe'canty'iaana Jesús, saa' mati ñe'canty'iaana Lázaro, ts'a' na tue' na tquiaa' Jesús na tando'xco. ¹⁰Cwe' nc'e jo', ntyee na cwiluiitquiendye ndaa' nn'a' judíos, mati jla'jndaa'ndyena na nla'cuee'na Lázaro. ¹¹Ee cwe' cantyja 'naa'

jom majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ toⁿndye cantyja 'naaⁿ ntyee, jla'y^u'na ñ'eⁿ Jesús.

Jla't'maaⁿndye nn'aⁿ Jesús quia squiaayâ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee nn'aⁿ na jndyendye na tquio ncuue, jndyena na manndyoo' na nntsquiaayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. ¹³ Jo' chii tye'echona njom, ty'ecatjomndyena já ñ'eⁿñê. Tyola'xuaana tyoluena:

—Caluiit'maⁿñe Ty'oqots'om. Catio'naaⁿñê nquii ts'aⁿ na mandyo ñequio xuee' nquii na cwiluiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel.

¹⁴ Ndo' ljeii Jesús cwii snom chjoo. Tjaljoom juuyo'. Ndo' na ljo' s'aaⁿ seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oqots'om na teiyo teiljeii. ¹⁵ Matsona':

'O nn'aⁿ tsjoom Jerusalén, tila'catyuendyo'. Canty'ia'y^o' macwjee'cañoom nqueⁿ na cwiluiñê Rey cwenta' 'o, na waljoom snom.

¹⁶ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê ticala'nqoⁿâ ñ'oommeiⁿ najndyee. Saa ndanquia quia na jndâ seit'maaⁿñe Ty'oqots'om jom, tjañjoom' n'oqoⁿyâ na teiljeii ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' maxjeⁿ tuui na ljo'.

¹⁷ M'aⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ judíos quia t'maⁿ Jesús Lázaro na ñejndii' quii' tsei'tsuaa. Jndâ na tquiaaⁿ na wando'xco Lázaro'ñeeⁿ, quia jo' tyotjeii'yuu'ndye na'ñeeⁿ chiuu nty'iaana na tuui. ¹⁸ Macwe' juu ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aa Jesús na tixocandaa nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, jo' na ty'ecatjomndye nn'aⁿ na jndyendye jom quia jndâ jndyena na ljo' s'aaⁿ. ¹⁹ Saa joo fariseos'ñeeⁿ tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Aa jndo'y^o' je'? Maxjeⁿ tjaa na ndaa n'l'aaya. Cha'tsondye nn'aⁿ cwilajomndye ñ'eⁿñê.

Nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego cwil'ueena Jesús

²⁰ Ndo' tyom'aⁿ cwantindye nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na ty'e ncuue quia cwila'cwjee nn'aⁿ judíos canmaⁿ. ²¹ Tquie'cañom na'ñeeⁿ Felipe. Jom ts'aⁿ tsjoom Betsaida, ts'ondaa Galilea. Nn'aⁿ griegos'ñeeⁿ ty'ecataⁿ na cwii naya'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Aa re sa, l'ue n'oqoⁿyâ na nlanaaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús.

²² Quia jo' tja Felipe, matsoom na ljo' nnom Andrés, ndo' wendye joona ty'ecaluena na ljo' nnom Jesús. ²³ Tso Jesús ndaaⁿ:

—Ja cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jndâ tue'ntyjo xjeⁿ na t'maⁿ nlco'wi'na' ja, ndo' cantyja 'naaⁿ jo' Ty'oqots'om nntseit'maaⁿñê ja. ²⁴ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'y^o', cwii lqueeⁿ na cwiquioo, xeⁿ ticjaaquiee'na' quii' ts'o yuu na nntseijomna' cha'cwijom na nncue'na', cwiljona' na ñenquiina'. Saa xeⁿ nnom' ts'aⁿ juuna' quii' ts'o yuu na matseijomna' na nncue'na', quia jo' majndye nncue' nnts'aana'.

²⁵ Ñeeⁿ juu na matseicandya' ts'om cantyja na matseijndaa'ñe nquii na nncwando', jnaaⁿ jo' nntsuuñe. Saa juu ts'aⁿ na mach'ee na jndoo' cantyja na wjaam'aaⁿ, nndaa' tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na nncwanoom'm.

²⁶ Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñe'candi'ntjom nqoⁿ, candyontyjoⁿ naxaⁿa. Ndo' yuu na nnc'oqoⁿya majo' jo' nnc'oom ts'aⁿ na mand'i'ntjom nqoⁿ. Ndo' ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nndi'ntjom nqoⁿ nntseit'maaⁿñe Tsotyaya tsaⁿñeeⁿ.

Matseineiⁿ Jesús na nla'cuue' nn'aⁿ jom

²⁷ 'Je' mamatsei'ndaa'na' ts'oqoⁿ, ndo' ¿chiuu nntsjoⁿ cantyja 'naaⁿ jo'? ¿Aa nntsjoⁿ: “Tsotyaya, cwji'n'maaⁿndyu' ja juu xjeⁿ na nntjoⁿya

nawi'waañe"? Saa xocatsjoo na ljo' ee jnda jndyoo cha na nnc'io cwentaa nn'aⁿ. ²⁸ U Tsotyaya, quiaa' na catseit'maañ'fena' 'u.

Xjeñ'fene' teic'uaa jndyee' Tsotyee' cañoom'luee. T'o:

—Jnda tquia na matseit'maañ'fena' ja ndo' wjaatseit'maañ'fetina' ja.

²⁹ Nn'aⁿ na jndyendye na meintyjee' nacañoomyâ jo' jo', jndyena na ljo'. Jluena ndaa ntyjeena na seixuaa tsuee. Saa nt'om nn'aⁿ jlue:

—Cwii ángel seineiⁿ nnoom.

³⁰ Tso Jesús ndaana:

—Jndye'yo' na teic'uaa na seineiⁿ cha cateijndeina' 'o, nchii cha cateijndeina' ja. ³¹ Ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeⁿ na nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' mati nntyuii' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii na matsaⁿntjom quii' n'om nn'aⁿ. ³² Ndo' quia na jnda jla'we nn'aⁿ ja na nla'cuee'na ja, quia jo' nnts'aa na nntseitjomna' nn'aⁿ cantyja 'naⁿya.

³³ Ñ'oomwaa' matsoom cha ca'moⁿna' cwaaⁿ cwii nnom na nntjoom na nncueeⁿeⁿ. ³⁴ T'o^o nn'aⁿ na jndyendye, jluena:

—Majnda macwindyaaⁿ na matso ñ'oom na saⁿntjom Ty'o^ots'om na teiljeina' na juu Cristo xocantycwii na m'aañ'ñê. Quia jo' ¿chiiu na matsul' na matsona' na nla'we nn'aⁿ juu na cwiluiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nla'cuee'na juu? ¿Ñeeⁿ juu luaa' na matsul' na cwiluiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee?

³⁵ Quia jo' matso Jesús ndaana:

—Ja na cwiluiindy^o naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿtyaya quii'ntaaⁿyo'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' cantyja 'naⁿya yocheⁿ na cwii m'aaⁿtyaya ñ'eⁿndyo', cha tincwinom' natia 'o. Ee ts'aⁿ na m'aañ'ñe nacje 'naaⁿ natia, ticaljeii yuu wjaañ'oomna' juu. ³⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿya na mañequia naxuee quii' n'om'yo', calayu'yo' ñequiondyo ja na cwiluiindy^o naxueeñe. Ee na nl'a'yo' na ljo' nlaxmaⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om na nqueⁿ cwiluiñê naxueeñe.

Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ!, tjaaⁿ yuu na xocaliu nañ'fene' jom.

Tiñe'calayu' nn'aⁿ jndíos ñ'eⁿ Jesús

³⁷ Meiiⁿ jndye ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ jo ndaana na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, saa tiñe'cala'yu'na ñ'eñ'ñê. ³⁸ Luaa' tuii cha catseicandaⁿñ'fena' ñ'oom na tyotseiljeii profeta Isaías, matso:

Ta, ¿ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'oom na cwiñe'quiaayâ?

Ndo' tsotyeeⁿ cwiicheⁿ ñ'oom:

¿Ñeeⁿ juu na jnda t'moⁿ Ty'o^ots'om nnom najndeii na matseixmaaⁿ?

³⁹ T'moⁿ Isaías chiiu waa na tileicandaⁿ nla'yu' nn'aⁿ judíos, ee waa cwiicheⁿ ñ'oom na matsoom:

⁴⁰ Cha'xjeⁿ tileicanty'iaa' ts'aⁿ na nchjaaⁿ!, maluaa' s'aa Ty'o^ots'om quii' n'omna, ndo' tquiaaⁿ na jla'quie' n'omna jo nnoom.

Nmeiiⁿ tuii cha tixocaliuna chiiu l'ue ts'oom ñ'eⁿndyena, meiⁿ na nla'nqⁿna quii' n'omna.

Ee xeⁿ nnc'ooliuna chiiu l'ue ts'oom ndo' nla'nqⁿna, maxjeⁿ nlcwe' n'omna ndo' nncwji'n'maañ'ñê joona.

⁴¹ Seineiⁿ Isaías ñ'oommeiⁿ! quia na tco'na' nnoom na seit'maañ'ñe Ty'o^ots'om Jesús, ndo' seineiⁿ cantyja 'naaⁿ juu.

⁴² Saa meiiⁿ na luaa' tso Isaías, majndyendye nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos, tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús. Saa jnaaⁿ na nquiaana nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, jo' chii ticatjei'yuu'ndyena na ljo'. Ee xeⁿ nl'ana na ljo' tixonquia fariseos'ñeeⁿ na wanaaⁿ na nla'jomndyena xjeⁿ na cwi'oona

wats'om. ⁴³ Ee jooa neiiⁿtina na calue nc'iaana na ya cwil'ana, nchiiti na ntyjaa' n'omna na catso Ty'oqots'om na ya ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena.

Ñ'oom na mañequiaa Jesús macu'xeⁿna' nn'aⁿ

⁴⁴ Jndeiⁿ seineiⁿ Jesús. Matsoom:

—Ñ'eeⁿ juu na matseyiu' ñ'eⁿndyo, nchii macanda ñequio ja matseyiu' tsaⁿñ'eeⁿ. Mati matseyiu' ñequio nquii Tsotyā na jñom ja quii'ntaaⁿyo'. ⁴⁵ Ndo' ñ'eeⁿ juu na manty'iaa' ja, mati manty'iaa' tsaⁿñ'eeⁿ nquii na jñom ja quii'ntaaⁿyo'. ⁴⁶ Ja na cwiluiindyō naxuee, jndyoō tsjoomnancue, cha meiⁿcwi'ñ'eeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo nncwji'na' juu naquii' nati. ⁴⁷ Saā xeⁿ cwe' na mandii ts'aⁿ ñ'oom na mañequiaa, meiⁿ ticatseinda jooa', nchii ja tseixmaⁿya na nncu'xaⁿ tsaⁿñ'eeⁿ. Ee nchii ty'iom Tsotyā ts'iaaⁿ ja na nncu'xaⁿya nn'aⁿ, ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cwji'n'maaⁿndyo jooa. ⁴⁸ Ñ'eeⁿ juu na ticuee' ts'om ja, meiⁿ tico'ñom ñ'oom na mañequiaa, waa cwii na nncu'xeⁿna' tsaⁿñ'eeⁿ. Ee xuee na macanda majooti ñ'oom na jnda seināⁿya, jooa' nntu'xeⁿna' jom. ⁴⁹ Ticalatiuu'yo' na cwe' na jndei' ñ'ndyo nncō ñ'oommeiⁿ na matseināⁿ. Nquii Tsotyā na jñom ja, nqueⁿ saⁿntjoom na nmeiiⁿ catseināⁿya ndo' na ca'mooⁿya jooa' ndaaⁿyo'. ⁵⁰ Ndo' ntyjiia ñ'oom na matsāⁿntjoom mañequiaana' na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. Jo' chii matseināⁿya cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsoom noōⁿ.

13

Tma' Jesús nc'ee' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê

¹ Cantyjati na jnaⁿna' na t'maⁿ Jesús jā na cwilajomndyō ñ'eⁿñê, t'mooⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jā. Ntyjeeⁿ na jnda jaaweⁿntyjo xjeⁿ na nlueeⁿeⁿ tsjoomnancuewaañe na nncjaalcwe'nnaaⁿaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ. Jo' chii quia majaaweⁿntyjo xjeⁿ na nlatyāⁿ jaa nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwilacwjaāya canmaⁿ, t'moⁿtyeeⁿ na jeeⁿ t'maⁿ waa na candya' ts'oom jā.

² Cwicwaa'ā ñ'eⁿ Jesús natmaaⁿ. Xjeⁿñ'eeⁿ jnda seiindo' tsaⁿjndii ts'om x'iaayā Judas Iscariote, jnda Simón, na quiaa tsaⁿñ'eeⁿ cwenta jom. ³ Ndo' jom majndaaⁿya ntyjeeⁿ na l'ooⁿ jnda tquiaa Tsotyeeⁿ na meiⁿcwii tintjoom na nchii ñ'oom' nquii. Mantyjeeⁿ na jnaaⁿ na m'aaⁿ Ty'oqots'om, ndo' na majo' wjaalcweeⁿeⁿ. ⁴ Teicantyjaaⁿ yocheⁿ na cwicwaa'ā natmaaⁿ. Tjeiiⁿeⁿ liaatco na cweⁿ, to'ñoom cwii liaa na cwityuee' luāyā, seityeeⁿ juuna' tsiaⁿaⁿ. ⁵ Jnda jo' tiom ndaatioo ts'om 'naⁿ na cwicandyuu'ā. Toōⁿoⁿ na maaaaⁿ nc'aa'ā na t'maaⁿ na calajomndyō ñ'eⁿñê, jnda chii mawee'ñê nc'aa'ā ñequio liaa'ñ'eeⁿ.

⁶ Ndo' quia na tue'cañoom yuu na wacatyeeⁿ Simón Pedro, matso tsaⁿñ'eeⁿ nnoom:

—Ta, ¿aa mmaⁿ nc'āya?

⁷ T'ooⁿ nnom, matsoom:

—Ts'iaaⁿ na mats'aa tileicatsei'noⁿ na majeⁿndyo, saā ndaquiacheⁿ nntsei'noⁿ.

⁸ Matso Pedro nnoom:

—Xoya na mmaⁿ nc'āya.

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Xeⁿ ticamaaⁿya nc'e' ticatseixmaⁿ cantyja 'naⁿya.

⁹ Matso Simón Pedro nnoom:

—Xeⁿ luaa'waa Ta, nchii macanda nc'ā. Mati camaⁿ l'ooya ñequio xquaaⁿya.

10 Matso Jesús nnom:

—Cwii ts'aⁿ na jndā jndāa', ticaⁿna' na nntmaⁿñe na cha'waañe ee jndā lju'ñe, mandā nc'ee macaⁿna' na nntmaⁿ. 'O laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo' sãã ticha'tsondyo'.

11 Ee ntyjeeⁿ 'ñeeⁿ juu ñnequiaa cwenta jom luee ntyee. Macwe' jo' na matsoom: “Sãã ticha'tsondyo' laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo'.”

12 Quia na jndā tmaaⁿ nc'aa'â, ndo' tcweennaaⁿ'aⁿ liaatco 'naaⁿ'aⁿ, jndā jo' tjacjoonnaaⁿ'aⁿ nacañoom' meiⁿsa. Matsoom ndāayâ:

—¿Aa cwila'noⁿ'yo' cantyja na s'aaya 'o? 13 'O cwilacajndyu'yo' ja Maestro ndo' na cwiluiindyō na matsa'ntjōnya 'o. Ndo' maty'iomyaⁿ na ljo' cwindu'yo', ee maxjeⁿ jo' ja. 14 Ndo' na jndā tmaaⁿya nc'ee'yo' na cwiluiindyō na matsa'ntjōnya 'o ndo' na ma'mooⁿya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oōts'om ndāa'yo', mati 'o matsona' na nntue'ndyo'cje'yo' na nndye'ntjom'yo' ndāa nc'iaa'yo'. 15 Ee jndā s'aaya cwii nnom na ma'moⁿ'na' ndāa'yo' cha mati cal'a'yo' ñequio nt'omcheⁿ cha'xjeⁿ jndā s'aaya 'o. 16 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooⁿya ndāa'yo', juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿñe cha'na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom juu. Mati ts'aⁿ na mawjaa ts'iaaⁿ na jñom ts'aⁿ juu, ticaluiit'maⁿñeti cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na jñom juu. 17 Xeⁿ cwila'noⁿ'yo' ñ'oommeiⁿ ndo' cwil'a'yo' na ljo', nntio'naaⁿñe Ty'oōts'om 'o.

18 'Nchii matsjoo ñ'oomwaa' cantyja 'na'yo' na cha'tsondyo'. Mantjiiya chiuu n'om' 'o na jndā tjeii'ndyo. Ee maxjeⁿ macaⁿna' na catseicandāa'ñena' ñ'oom' Ty'oōts'om na teiljeii. Matsona': “Manquii na macwa' ñ'eⁿndyo malcwe' nacjōya.” 19 Je' matsjooⁿya ñ'oomwaa' ndāa'yo' cwii tjoocheⁿ na nluui na ljo', cha quia na nntseicandāa'ñena' nlayu'yo' na ja cwiluiindyō manquii na jndā tsjoo ndāa'yo'. 20 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndāa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ts'aⁿ na majñooⁿya, ja matseiljo tsaⁿ'ñeeⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ juu na matseiljo ja, matseiljo tsaⁿ'ñeeⁿ nqueⁿ na jñoom ja.

Matso Jesús na ñnequiaa Judas cwenta jom

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Jndā na tso Jesús ñ'oomwaa', sei'ndaa'na' ntyjeeⁿ, ndo' ndyeyu tjei'yuu'ñe ndāayâ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndāa'yo', cwiindyo' 'o ñnequiaa cwenta ja.

22 Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyō ñ'eⁿñe tyonty'iaa ntyjaayâ ndāayâ. Ee ticala'nooⁿ'â 'ñeeⁿ cwiindyō jâ na matsoom na luaa' nnts'aa.

23 Xjeⁿ'ñeeⁿ ja Juan na jeeⁿ candya' ts'om Jesús, mawacatyāⁿ nacañom'm na cwicwaa'â. 24 Ndo' Simón Pedro s'oō l'oōⁿ noōⁿ na cwax'ā 'ndyoo Jesús cwaaⁿ cwiindyō jâ na ñnequiaa cwenta jom. 25 Jo' chii seintyjōndyo jo ndo' jndya Jesús, tax'aya nnoom, tsjoo:

—Aa ndi' Ta, ¿'ñeeⁿ cwii jâ na nnts'aa na ljo'?

26 T'oōⁿ noōⁿ, tsoom:

—Majuu ts'aⁿ na nnom ñnequiaya cwii taⁿ tyoo' xjeⁿ na jndā seicanda'a juuna'.

Ndo' quia na jndā seicanaⁿ'aⁿ tyoo'ñeeⁿ tquiaaⁿ juuna' nnom Judas Iscariote, jndā Simón. 27 Ndo' Judas, jndā na to'ñoom taⁿ tyoo'ñeeⁿ, mana tuō Satanás quii' ts'oom. Ndo' tso Jesús nnoom:

—Queⁿndyu' ts'iaaⁿ na nntsa'.

²⁸ Saa meiⁿcwiindyô jâ na meindyuaandyô nacañoom' mei^{nsa} ñ'eⁿñê ticala'nooⁿâ chiuu na luaa' ñ'oom tsoom. ²⁹ Ndo' ee na manquiuyuâ na Judas maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwiwil'uee'ndyô, jo' chii nt'omndyô jâ jla'tiuuyâ na ñe'catso Jesús nnoom na catseijnaaⁿ ljo'tindyô na macaⁿna' na nleil'uee'ndyô na waa xuee, oo quiaaⁿ cwantindyô ndaa ndyeñeeⁿ. ³⁰ Ndo' jnda na tcwa' Judas tyoo'ñeeⁿ, mañoom' jlueeⁿeⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ jnda teijaaⁿ.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

³¹ Jnda na jlui' Judas quii'ntaa^{nyâ}, matso Jesús ndaayâ:

—Je' ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, manntseit'maaⁿñena' ja. Ndo' cantyja 'naaⁿ ljo' na manntj^onya nntseit'maaⁿñena' Ty'o^ots'om. ³² Ndo' xeⁿ nntseit'maaⁿñena' jom cantyja na manntj^o, quia jo' mati cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñê ja na cwiluiindyô ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndo' tyuaa' nnts'aaⁿ na ljo'. ³³ 'O ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'o^onya, chjootindyô cwii m'aa^{nyâ} ñ'eⁿndyô'. Nl'ue'yo' ja, ndo' cha'xjeⁿ tsjooya ndaaⁿ nc'iaa'yo' nn'aⁿ judíos, je' mati matsjo^o ndaaⁿ 'o: 'O xocandaⁿ nntsquie'cañom'yo' yuu na nncjo. ³⁴ Cwii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' mañequiaya ndaaⁿyo', na c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'. Cha'xjeⁿ na m'aa^{nyâ} na candya' ts'o^onya 'o, malaa'ti' c'om' 'o na wi' n'om' nc'iaa'yo'. ³⁵ Na nl'a'yo' na ljo' nla'n^oñi' cha'tsondye nn'aⁿ na 'o cwiluiindyô' nn'aⁿ na cwilajomndyô' ñ'eⁿndyô, xeⁿ m'aⁿyo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

Matso Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tax'eeñe Simón Pedro nnoom. Matso:

—Ta, çyuu wja'y^u'?

T'ô Jesús, matsoom nnom:

—Cantyja na nntj^oñe' je' 'u xocandaⁿ nntseijomndy^u', saaⁿ mati 'u nncue'ntyj^o nntjom' na ljo'.

³⁷ Matso Pedro nnoom:

—Ta, çchiuu na xocandaⁿ nntseijomndyô je' ljo' na nntjom'? Tints'aa meiiⁿ quio jo' c'io.

³⁸ T'ô Jesús, matsoom nnom: 'U matsei'tiuu' na nñequiaandyu' na nnc'io' cantyja 'na^{nyâ}. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo^o njom', cwii tjoocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyô na jaawixuee, saaⁿ 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndy^u' cantyja 'na^{nyâ}.

14

Jesús cwiluiñê nato

¹ Tiñe'quiandyô' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo'. Cala'y^u'yo' ñ'eⁿ Ty'o^ots'om ndo' mati cala'y^u'yo' ñ'eⁿndyô ja. ² Naquii' waa' Tsotyaya jndye joo niom yuu na ya nnc'om nn'aⁿ. Xeⁿ nchii na luaa' waa, jnda tsjo^o ndaaⁿyo'. Manncjo na nntseijndaa'ndyô joona' na nleil'uee'ndyô'. ³ Ndo' na jô na nntseijndaa'ndyô yuu na nnc'om'yo', nndyolcwa'nnda'a na nncjocho 'o yuu na m'aa^{nyâ}, cha yuu na mac'a^{nyâ}, majo' nnc'om'yo'. ⁴ Ndo' 'o manquiuy^u'yo' yuu na majô ndo' mati cwita'jnaⁿ'yo' nato.

⁵ Matso Tomás nnoom:

—'U Ta, taliciuuyâ yuu wja', jo' chii çchiuu ya na nla'n^oñi'â yuu waa nato'ñeeⁿ?

⁶ T'ô Jesús, matsoom nnom:

—Ja cwiluiindyō nato, ndo' ñ'oom na mayuu', ndo' na tijoom cwin-tycwii na wando' ts'aⁿ. Ñequii'cheⁿ cantyja 'naⁿ ja jo' na nndaā nncuee' ts'aⁿ na m'aaⁿ Tsotyāya. ⁷ Xeⁿ na cwila'noⁿ'yo' 'ñeeⁿ cwiluiindyō, quia jo' mati nla'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' Tsotyā. Na je' na cwii wjaatina' nc'e na cwita'jnaⁿ'yo' ja, mati cwita'jnaⁿ'yo' jom, ndo' jnda nty'ia'ndaā'yo' jom.

⁸ Matso Felipe nnom:

—Ta, quiaa' na nnty'iaandaāyâ Tsotyē', quialjo'cheⁿ nljoya n'ooⁿyâ.

⁹ T'o Jesús nnom:

—Chiuu sa 'u Felipe, jaach'ee xuee m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', ¿aa maxjeⁿ ticwajnaⁿ ja? Ts'aⁿ na jnda nty'iaa' ja, mati jnda nty'iaaⁿ' Tsotyā. ¿Chiuu na matsu': "Quiaa' na nnty'iaandaāyâ Tsotyē'?" ¹⁰ ¿Aa ticatseyu' na ljo'yu cwiluiindyō ñequio Tsotyāya, ndo' jom ljo'yu cwiluiñē ñ'eⁿndyo ja? Ñ'oom na matseinaⁿya ndaa'yo', nchii matseinaⁿya jona' cantyja 'naaⁿ na jndo' ts'ooⁿ nncō. Nquii Tsotyā na ñequii'cheⁿ m'aaⁿñē ñ'eⁿndyo, nqueⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ' cantyja 'naⁿya. ¹¹ Cala'yu'yo' na ljo'yu cwiluiindyō ñequio Tsotyā, ndo' Tsotyāya ljo'yu cwiluiñē ñ'eⁿndyo ja. Xeⁿ tileicala'yu'yo' na ljo', saā quiandyo' na nla'yu'yo' ñ'eⁿndyo cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿmeiiⁿ na mats'aa. ¹² Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿndyo, mañejoo ts'iaaⁿ na mats'aa nnts'aaⁿ. Hasta jndaticheⁿ ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ, nc'e na majō na m'aaⁿ Tsotyāya. ¹³ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nntaⁿ'yo' nnom Tsotyā ñequio xueya, jo' jo' ññequia cha na catseit'maaⁿñena' jom cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ. ¹⁴ Cha'tso na cwitaⁿ'yo' ñequio xueya, jo' jo' nnts'aa.

Njñom Jesús Espiritu Santo

¹⁵ 'Xeⁿ m'aⁿ'yo' na jnda nqui'u'yo' ja, quia jo' cala'canda'yo' ñ'oom na matsa'ntjoⁿ. ¹⁶ Ndo' ja ncaaⁿ'a nnom Tsotyāya na ññequiaaⁿ cwiicheⁿ na nnteijndeiⁿ 'o, nquii Espiritu na cwiluiñē na mayuu' na ñequii'cheⁿ nnc'oomñē ñ'eⁿndyo'. ¹⁷ Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue xocandaā nnto'ñoomna jom, ee tyoonty'iaana jom, meiⁿ ticata'jnaaⁿ'na jom. Saā 'o cwita'jnaⁿ'yo' jom, ee m'aaⁿñē naquii' n'om'yo', ndo' ñequii'cheⁿ nnc'oomñē ñ'eⁿndyo'. ¹⁸ Tixoca'ndiya 'o na macanda, maxjeⁿ nncwjannda'a na m'aⁿ'yo'. ¹⁹ Mawaa xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, ndo' jnda jo' taxocanty'iaana ja. Saā ñ'eⁿndyo' 'o ñequii'cheⁿ na nnc'ooⁿya, ee nc'e na nncwando'xco, jo' chii mati 'o nlaxmaⁿ'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. ²⁰ Quia na jnda tue'ntyjo xjeⁿ'ñeeⁿ nla'noⁿ'yo' na m'aaⁿya ñ'eⁿ Tsotyā, ndo' 'o m'aⁿ'yo' ñ'eⁿndyo, ndo' ja m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. ²¹ Ñ'eeⁿ juu na matseiljo ñ'oom na matsa'ntjoⁿ ndo' matseicanda jona', tsaⁿ'ñeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Ndo' 'ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja, nquii Tsotyāya candya' ts'oom juu. Ndo' mati ja candya' ts'ooⁿya juu, ndo' m'mooⁿya cantyja 'naⁿya nnom.

²² Tsaⁿ na jndyu Judas, saā nchii Judas Iscariote, matso:

—Ta, ¿chiuu na cwe' ndaa jā m'moⁿ' cantyja 'naⁿ' saā ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue xocatsa' na ljo'?

²³ T'o Jesús nnom, matsoom:

—Ñ'eeⁿ juu na jnda ntyjii ja maxjeⁿ nntseñ'oom'ñē ñ'oom na maquaⁿ. Nnc'oom Tsotyā na candya' ts'oom tsaⁿ'ñeeⁿ, ndo' nntsquiaañooⁿyâ juu. Nnc'ooⁿyâ ñ'eⁿñē. ²⁴ 'Ñ'eeⁿ juu na ticajnda ntyjii ja, tsaⁿ'ñeeⁿ tiñe'catseicanaāⁿ ñ'oom na mañequiaya. Ndo' ñ'oom na matseinaⁿ

ndaꞑa'yo' nchii ñ'oom 'ndyo nncoya. Matseixmaⁿ'na' ñ'oom 'ndyo Tsotyaya ee jom jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

²⁵ 'Ñ'oommeiⁿ' matseinaⁿ ndaa'yo' yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿ'ndyo ñ'eⁿ'ndyo'. ²⁶ Saa ja nlcāaⁿ'a nnom Tsotyaya na njñoom Espíritu Santo na nnteijndeiⁿ'o. Juu m'omⁿ'ti ñ'oom ndaa'yo' na macaⁿ'na' na nliu'yo'. Ndo' nnts'aa na nncjaañoomⁿ' n'om'yo' cha'tso ñ'oom na jnda ñetsjoo ndaa'yo'.

²⁷ 'Ja tjaaⁿ'naⁿ ñomtiuu tseixmaⁿ'ya. Mañequiaya na cala'xmaⁿ'yo' juuna' naquiiⁿ' n'om'yo'. Juu na mañequia na cwicanda'yo' t'maⁿ'ti tseixmaⁿ'na', nchiiti juu na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ na mañequiaa tsjoomnancue. Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿ'ñena' n'om'yo' ljo' cwii nntjom'yo' meiⁿ' tila'catyuendyo'. ²⁸ Jnda jndye'yo' na tsjoo ndaa'yo', majo, saa nndyonnda'a na m'aⁿ'yo'. Xeⁿ na mayuu' jnda nqiu'yo' ja, quia jo' ññequiaana' na neiⁿ'yo' meiiⁿ na tsjoo na majo ee na m'aaⁿ' Tsotyaya jo. Jom t'maⁿ'ti cwiluiñê, nchiiti ja. ²⁹ Ndo' je' cwitjoocheⁿ na nluui na ljo' matsjooⁿ'ya ndaa'yo', cha quia na jnda tue'ntyjo juuna' quia jo' nla'yuu'yo'.

³⁰ 'Tajndye cwimatseinaⁿ'tyaya ñ'eⁿ'ndyo', ee mandyo nquii na cwiluitquieñe quiiⁿ' n'om nn'aⁿ tsjoomnancuewaañe. Saa tjaa meiⁿ'cwii na matseixmaⁿ'ya na juu jo' nndaꞑa ñleil'uee'ñe na cat'uiina' ja. ³¹ Saa cha nnc'ooliu nn'aⁿ tsjoomnancue na m'aaⁿ'ya na candya' ts'ooⁿ'ya Tsotyaya, ndo' na matseicandaꞑaⁿ'ndyo cha'tso na matsaⁿ'ntjoom ja, mañequiaandyo na nnc'io. Quicantya'yo', cjaaya, caluii'a ñjaaⁿ'ñe.

15

Jesús cwiluiñê ts'oo ntjom na mayuu'cheⁿ

¹ 'Ja cwiluiindyo ts'oo ntjom na mayuu' ndo' Tsotyaya cwiluiñê ts'aⁿ na mateix'ee juuna'. ² Matyjeeⁿ meiⁿ'nquia l'o ts'oo'ñeeⁿ na tyool'ana' tã. Saa ticwii l'o ts'oo'ñeeⁿ na cwil'ana' tã, matyjeeⁿ nqueⁿ'na' cha mandyetei tã cal'ana'. ³ Mati joo ñ'oom na ma'mooⁿ ndaa'yo' maqueⁿ'lju'na' n'om'yo' cha ya nl'a'yo' ts'iaaⁿ' naⁿ'ya. ⁴ Jo' chii caljooⁿ'ndyo'tyeⁿ'yo' cantya' naⁿ'ya, cha'xeⁿ macwiljooⁿ'ndyotyⁿ'ya ñ'eⁿ'ndyo'. Ee cha'xeⁿ ts'o ts'oo xondaꞑa nnts'aa cheⁿ'nquiina' tã xeⁿ ticat'uiina' nquii ts'oo, majo'ti cantya' naⁿ'yo', meiⁿ' xocats'aana' na nncue' tã nl'a'yo' xeⁿ ticaljooⁿ'ndyo' cantya' naⁿ'ya.

⁵ 'Ja cwiluiindyo x'ee ts'oo, ndo' 'o cwiluiindyo' l'o ts'oo. 'Ñeeⁿ cwii 'o na tyeⁿ matseijomñe cantya' naⁿ'ya, ndo' na cwiljooⁿ'ndyo ñ'eⁿ'ñe, tsaⁿ'ñeeⁿ jndye cha'cwijom tã nncue' cantya' naaⁿ'aⁿ. Saa xeⁿ na nntoⁿ'ñe cantya' naⁿ'ya, tjaaⁿ'na' ljo' cwii nndaꞑa nnts'aa. ⁶ 'Ñeeⁿ juu na ticaljoo'ñe cantya' naⁿ'ya, nntquie'na' juu cha'xeⁿ cwityeⁿ'nquie' l'o ts'oo, ndo' jo' jo' cwicaaⁿ'na'. Jnda chii cwicajñeeⁿ' nn'aⁿ l'oo'ñeeⁿ, cwitioomna joona' quii' chom.

⁷ 'Xeⁿ cwila'jomndyo'tyeⁿ'yo' cantya' naⁿ'ya, meiⁿ ticatsuu' n'om'yo' ñ'oom na mañequiaya, quia jo' cataⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cha'tso na l'ue n'om'yo', ndo' ññequiaaⁿ. ⁸ Luaa waa na matseit'maaⁿ'ñena' Tsotyaya, na cantya' naⁿ'yo' jndye tã nncue'. Ee laa'ti' m'omⁿ'na' na mayuu'cheⁿ cwila'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mañequia. ⁹ Cha'xeⁿ juu Tsotyaya candya' ts'oom ja, mati ja candya' ts'ooⁿ'ya 'o. Jo' chii caljooⁿ'ndyo'tyeⁿ'yo' cantya' na m'aaⁿ'ya na candya' ts'ooⁿ'ya 'o. ¹⁰ Ja matseicandaꞑaⁿ'ndyo ñ'oom na matsaⁿ'ntjom Tsotyaya, ndo' cwiljooⁿ'ndyo cantya' na candya' ts'oom ja. Ñequii'cheⁿ cala'canda'yo' ñ'oom na

matsa'ntjo^{na} 'o, ee na nl'a'yo' na ljo', nljoo'ndyo'tye^{na}'yo' cantyja na candya' ts'oq^{na} 'o.

¹¹ 'Ñ'oommeiiⁿ matseina^{na} ndaa'yo' cha nla'xma^{na}'yo' na nei^{na}'yo' ñ'e^{na}ndyo ndo' cha candaa'ya nnc'om'yo' na nei^{na}'yo'. Hasta quiaana' na waljoo'cheⁿ na nei^{na}'yo' na cwila'candaa'ndyo' yuu na matsa'ntjo^{na}.
¹² Luaa waa ñ'oom na matsa'ntjo^{na}: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', cha'xjeⁿ m'aa^{na} na candya' ts'oq^{na} 'o. ¹³ Tjaa'naⁿ cwii na t'ma^{ti} na ma'mo^{na}'na' na wi' ts'om ts'aⁿ nc'iaa' cha'na juu ts'aⁿ na ñeiquiaa^{ne} na cue' cwentaa nc'iaa'. ¹⁴ 'O cwiluiindyoy' nc'iaaya xeⁿ cwila'candaa'ndyo' na matsa'ntjo^{na} 'o. ¹⁵ Je' tacatsjootyaya na 'o cwiluiindyoy' moso. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaljeiiⁿ ljo' matseijndaa'ñe patrom 'naa^{na}'aⁿ. Je' matsjooya na 'o cwiluiindyoy' nn'aⁿ na ya ñ'oom ñ'e^{na}ndyo ee jnda tquiaya na caliu'yo' cha'tso ñ'oom na jnda jndiia 'ndyoo Tsotyaya. ¹⁶ 'O nchii tjeii'ndyo' na nla'xma^{na}'yo' cantyja 'na^{na}, nncō tjeii'ndyo 'o, ndo' jnda ty'io^{na} ts'iaaⁿ 'o na catsa'yo' ndo' cal'a'yo' yuu na ñenquii'cheⁿ nntseit'maaⁿñena' Ty'oqots'om. Ee na ljo' nl'a'yo' meiⁿquia ñ'oom na nta^{na}'yo' nnom Tsotyā ñequio xueya, jom ñeiquiaaⁿ. ¹⁷ Luaa ñ'oom na matsa'ntjo^{na} 'o: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'.

Ticuee' n'om nn'aⁿ Jesús

¹⁸ 'Quia ticuee' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue 'o, cala'no^{na}'yo' na ja tyuaa'ti t'omna na ticuee' n'omna. ¹⁹ Xeⁿ cwila'xma^{na}'yo' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue, nn'aⁿ cwentaa'na' nnc'omna na neiiⁿna 'o cha'xjeⁿ na neiiⁿna nc'iaana, saaⁿ nc'e jnda tjeii'a 'o quii'ntaa^{na}, jo' chii ticala'xma^{na}'yo' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue, ndo' jo' na jndoo nn'aⁿ 'o. ²⁰ Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda ñetsjoō ndaa'yo', na juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluii'tmaⁿñē cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom jom. Nc'e na cwita'wi' nn'aⁿ ja, mati nnta'wi'na 'o. Ndo' xeⁿ cwila'candaa'ndyena ñ'oom na mañequiaya, quia jo' mati nla'candaa'ndyena ñ'oom na ñe'quia'yo'.
²¹ Cha'tso nmeiⁿ nl'ana 'o cwe' nc'e na la'xma^{na}'yo' cwentaya ee ticata'jnaaⁿna nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaa^{na}.

²² 'Xeⁿ nchii na jndyotseina^{na} ndaana, quia jo' tixocwijndaa' na la'xma^{na}na jnaⁿ. Saaⁿ je' tixocandaaⁿ nluena na ticaliuna na cwila'tjoōndyena nnoom. ²³ Ee 'ñeeⁿ juu na jndoo' ja, mati jndoo' tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na cwiluiiñē Tsotyā. ²⁴ Tijoom ñes'aa cwiiche' ts'aⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na mats'aa. Xeⁿ na nchii ts'iaaⁿmeiⁿ mats'aa, quia jo' tixocwijndaa' na cwila'tjoōndyena nnoom, saaⁿ je' meiiⁿ na jnda ñenty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa cantyjati xjeⁿ na to'a, m'aⁿna na jndoona ja ndo' mati nqueⁿ na cwiluiiñē Tsotyā. ²⁵ Saaⁿ luaa' waa cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na teiljeii naquii' ljeii na cwilei'ñ'omna na matsa'ntjomna', na matsona': "Jndoona ja meiiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'na^{na} na matseijndaa'ñena' na nl'ana na ljo'."

²⁶ 'Ja nlcaaⁿ'a nnom Tsotyā na cajñoom Espíritu na cwiluiiñe na mayuu' naquii' n'om'yo'. Quia na jnda tyjeeⁿ'eⁿ nncwji'yuu'ñē cantyja 'na^{na}.
²⁷ Ndo' mati 'o nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'na^{na}, ee m'aⁿ'yo' ñ'e^{na}ndyo xjeⁿ na to'jndyaaⁿ ts'iaaⁿmeiiⁿ.

—Ñ'oommei' jndā seinā cantyja 'na'ya ndaa'yo' cha tintseiquiaana' 'o. ² Ee nntjeii' nn'a' judíos 'o naquii' lan'om 'naa'na. Ndo' mancucen'tyjo xje' na meinquandyo ts'a' na nntseicuee' cwii' 'o nntseitiu-utoom na mandintjoom nnom Ty'oots'om na ljo' nnts'aa'. ³ Nmeii' n'lana cwe' nc'e ticala'no'na cantyja 'naa' Tso'tya, mei' cantyja 'na' ja. ⁴ Saa jndā tsjooya ñ'oommei' ndaa'yo' cha quia na nncue'ntyjo xje'ñee' nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jndā tsjoō ndaa'yo'.

Ts'iaa' na nnts'aa Espíritu Santo

'Tícatsjoō ñ'oommei' ndaa'yo' quia na to'jndyaa ts'iaa' na maleiñ'onyā nc'e m'aa'ya ñ'e'ndyo'. ⁵ Saa je' majolcwa'a na m'aa' nque' na jñoom ja quii'ntaa'yo', ndo' meincwii' 'o tyoowaxe' noo' yuu jo. ⁶ Saa cwe' ee na tsjoō ñ'oommei' ndaa'yo', jo' na jee' ndya' chjoo' n'om'yo'. ⁷ Saa ñ'oom na mayuu' matsjooya ndaa'yo', maxje' nnteijndeitina' 'o xe' joya. Ee xe' ticjo, nque' na nnteijnei' 'o ndo' na ñnequiaa' na t'ma' n'om'yo' tixocwjee'cañoom 'o. Ndo' na nncjo, njñoo'ya jom na ññoom na m'a'yo'. ⁸ Ee quia na jndā tyjee'cañoom, nnts'aa' na nlco'tiana' nquii' nn'a' na la'xma'na jna' ndo' na cala'no'na na c'omna cantyja na maty'iomyana' ndo' na nncu'xe' Ty'oots'om joona. ⁹ M'moo' na la'xma' nn'a' jna' cwe' nc'e na tiñe'cala'yu'na ñ'e'ndyo. ¹⁰ Ndo' m'moo' chiuu waa na maty'iomyana' na c'omna nc'e jo na m'aa' Tso'tya ndo' taxocanty'iaatina ja. ¹¹ M'moo' chiuu na nncu'xe' Ty'oots'om nn'a' ee na jndā tu'xe'ñe nquii' na cwiluiitquieñe tsjoomnancuewaañe.

¹² 'Ndo' niom jndye nt'omche' ñ'oom na maca'na' na catsjooya ndaa'yo', saa tileicala'no'yo' joo ñ'oom'ñee' je'. ¹³ Saa quia na nncwjee'cañoom juu Espíritu na cwiluiiñe na mayuu', juu nncjaa'mo' ndaa'yo' cha'tso ñ'oom na mayuu' ee nchii nntseinei' cantyja 'naa' nquii, nntseinei' ticwii cwii ñ'oom na mandii na matseinei' Ty'oots'om. Ndo' m'mo' ndaa'yo' 'na' na quia nluii. ¹⁴ Juu nntseit'maa'ñe ja, ee nncol'ñom cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o, ndo' m'mo' joona' ndaa'yo'. ¹⁵ Cha'tso na matseixma' cwentaa' Tso'tyaya macwentaya joona'. Cwe' nc'e jo' na tsjoō na nncol'ñom juu Espíritu cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o ndo' m'mo' joona' ndaa'yo'.

Juu na chjoo' n'om'yo' nntseicwaque'na' na nei'yo'

¹⁶ 'Chjootindyō cwii ñ'a'tya ñ'e'ndyo', ndo' jndā jo' taxocanty'ia'yo' ja. Ndo' ndanquia chjootindyō cwii nnty'ia'ti'yo' ja, cwe' nc'e nncjo' na m'aa' Tso'tya.

¹⁷ Jndā tsoom ñ'oommei' cwantindyō jā nn'a' na cwila'jomndyō ñ'e'ñe' ts'iaa' na mach'ee' l'uuyâ ndaa' ntyjaayâ:

—¿Chiuu ñeca'mo' ñ'oomwaa' na matseinei' ndaayâ, na chjootindyō cwii ñ'e'ntyee' ñ'e'ndyo, ndo' xe' jndache' taxocanty'iaa'ya jom, ndo' ndanquia jo' chjootindyō cwii nnty'iannda'a jom? Ndo' na tsoom cwe' nc'e na wja' na m'aa' Tso'tyee'.

¹⁸ L'uutyayâ:

—Juu ñ'oomwaa' na chjootindyō na tsoom, ¿ljo' ñe'ca'mo'na'? Ticala'noo'â ñ'oom na matseinei'.

¹⁹ Ndo' sei'no' Jesús na ñe'cata'x'eendyotyayâ ñ'oomwaa' nnoom. Quia jo' matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwita'xe'yo' ndaa' ntyjee'yo' cantyja ñ'oommei' na matsjoō na chjootindyō mei' taxocanty'ia'yo' ja, ndo' ndanquiche' na chjootindyō

quia jo' nnty'ia'nnda'yo' ja? ²⁰ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', joo nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñequio na neiⁿna nnty'iaana ljo' nntjoⁿ. 'Naⁿ na nntjoⁿ nnts'aana' na 'o nntyuee'yo' na matseichjoo'na' n'om'yo', saa juu na chjoo' n'om'yo', xeⁿ jndacheⁿ nntseicwaqueⁿna' na nnc'oom'yo' na neiⁿyo'. ²¹ Manquiu'yo' cwii yuscu quia manntseincuii, maquiina' juu, cwe' ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nntseincuii. Saa quia na jnda tuiiñe yu'ndaa, cwitsuu' ts'oom na tquiina' jom, ee m'aaⁿ na neiⁿeⁿ na jnda tuiiñe yu'ndaa. ²² Maluaa' matseijomna' 'o. Je' m'aⁿyo' na chjoo' n'om'yo', saa quia na nnty'iannda'a 'o, quia ljo'cheⁿ ñeiquiaana' na neiⁿyo'. Ndo' xjeⁿñeeⁿ meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaa nncwji' na neiⁿyo'.

²³ Juu xuee'ñeeⁿ, taxocaⁿna' na nnta'xe'ti'yo' ñ'oom nooⁿ. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', cha'tso na ntaⁿyo' nnom Tsotyaya cha catseit'maaⁿñena' ja, jo' ñeiquiaaⁿ na nnda'yo'. ²⁴ Hasta xjeⁿ je'cheⁿ tyooocaⁿna' na candu'yo' na catseit'maaⁿñena' ja joo ñ'oom na nntaⁿyo' nnoom. Saa je' cal'a'yo' na ljo' quia jo' nnto'ñoom'yo' ñ'oom na cwilaty'oondyo', cha ñeiquiaana' na candaa'ya na neiⁿyo'.

Jnda jnaⁿndyo ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue

²⁵ Jnda seinãⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' na cwe' tjañoom'. Saa manncue'ntyjo xjeⁿ na taxocatseinãⁿ ndaa'yo' ñ'oom na cwe' wjaañoom', ee nntseinãⁿ ndaa'yo' ñ'oom na ndyeyu cantyja 'naaⁿ Tsotyã. ²⁶ Ndo' juu xjeⁿñeeⁿ, nntaⁿyo' nnoom ñequio xueya cha catseit'maaⁿñena' ja. Ndo' quia ljo'cheⁿ meiⁿ taxocaⁿna' na nntseity'oondyo nnom jom na ñeiquiaaⁿ ñ'oom na cwitaⁿyo', ²⁷ ee manquiiⁿ Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, n'c'e na jnda nquiuy'yo' ja ndo' jnda macwilayu'yo' na jnaaⁿya na m'aaⁿ. ²⁸ Ja jnaaⁿya na m'aaⁿ, tyja'cañooⁿya tsjoomnancuewaa. Ndo' je' je' ma'ndiya juuna' na manncjõlcwã'a na m'aaⁿ.

²⁹ Quia jo' jã nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê l'uuyã:

—Je' ndyeyu matsei'neiⁿ, nchii cwe' ñ'oom na wjaañoom'. ³⁰ Je' macwila'nooⁿã na 'u cha'tso ntyji' meiⁿ ticaⁿna' na nnta'x'aatyayã njom'. Jo' chii cwilayuu'ã na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'oots'om.

³¹ T'o Jesús ndaayã, matsoom:

—Je' cwila'tiuu'yo' na cwilayu'yo'. ³² Saa manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je' cwiwe'ntyjona' na nnt'oom'ndyo'. Cwii ndo' cwiindyoy' nnts'a'yo' na waa w'a'yo' ndo' n'ndye'yo' ja na ñencõ. Saa tiñencõ m'aaⁿya, ee nquii Tsotyaya m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. ³³ Jnda seinãⁿya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha cantyja na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo meiⁿcwii ñomtiuu tanc'oom. Ñequii' nawi' nntjom'yo' na m'aⁿyo' tsjoomnancue, saa c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo', ee jnda jnaⁿndyo ñequio juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

17

Mateijndei Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿ Jesús

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ, jlundaãñê cañoom'luee. Matsoom:

—Tsotyaya, jnda tue'ntyjo na nluii cha'tso na teijndaa' cantyja 'naⁿya. Je' catseit'maaⁿndyu' ja na cwiluiindyoy' Jnda', cha mati ja nntseit'maaⁿndyo 'u. ² Ee 'u jnda tqueⁿ na waa na jndo na matseixmaⁿya jo ndaa' cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticwii cwii ts'aⁿ na mañeiquiaa' l'ooⁿya na ñeiquiaa' na tsixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ³ Luaa waa na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando' añaⁿaⁿ, na catsei'nooⁿoⁿ

na ñenncu'cheⁿ¹ cwiluiindy^u Ty'o^ots'om na mayuu' ndo' mati na ja Jesús cwiluiindy^o Cristo na jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁴ 'Ja jndā seit'maaⁿndyo 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' majnda mamañequiaandy^o na c'io cwentaa nn'aⁿ, mañejuu ts'iaaⁿñeeⁿ na tq^uiaa' no^o na cats'aa. ⁵ Ndo' je' je' 'u Tsotyaya, catseit'maaⁿndyu' ja cha'xjeⁿ na cwiluiit'maⁿndyu' yuu na m'aaⁿ¹, na juu jo' matseixmaⁿya ñ'eⁿndyu' cwii tjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue.

⁶ 'Ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tq^uiaa' joona l'oo, jnda t'mooⁿya chiuu cwiluiindy^u. Tyom'aⁿna cwenta', ndo' tq^uiaa' na cwila'xmaⁿna cwentaya. Joona cwila'wena ñ'oom naya 'naⁿ ndo' cwila'candāna juuna'. ⁷ Ndo' macwila'noⁿna na cha'tso na cwicandāa mats'aa, ñenncu' tq^uiaa' na matseixmaⁿya na ljo'. ⁸ Ee ñ'oom na tsu' no^oya, jnda tq^uiaa' joona' ndāana. Ndo' joona jnda to'ñoomna ñ'oom'ñeeⁿ. Cwila'noⁿna na mayuu'cheⁿ jnaaⁿya na m'aaⁿ¹, ndo' cwila'y^una na 'u jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

⁹ 'Macaⁿa naya njom' cantyja 'naaⁿna, nchii cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ja macaⁿa na catejndei' joo na jnda tq^uiaa' l'oo^oya, ee cwila'xmaⁿna cwenta'. ¹⁰ Cha'tsondye joona na la'xmaⁿna cwentaya, mati la'xmaⁿna cwenta'. Ndo' joona na la'xmaⁿna cwenta', mati la'xmaⁿna cwentaya, ndo' matseit'maaⁿñena' ja cantyja 'naaⁿna.

¹¹ 'Je' taxoc'ooⁿtya tsjoomnancue, saa joo na^maⁿ¹ cwiljooⁿndyena juuna', ee ja jonlcwā'a na m'aaⁿ¹. 'U Tsotyaya na lju' cwiluiindy^u, catsa' cwenta na^maⁿ na jnda tq^uiaa' l'oo ñequio juu najndei na matsei'xmaⁿ¹ cha nnts'aana' ñe'cwii nla'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwilaxmaaⁿya. ¹² Yocheⁿ na tyom'aaⁿya naquii'ntaaⁿ na^maⁿ na jnda tq^uiaa' l'oo, tyots'aa cwenta joona ñequio najndei na matsei'xmaⁿ¹ nncu'. Ndo' meiⁿcwiindyena ticatsuuñe, macandā tsuuñe juu ts'aⁿ na matseixmaⁿ na catsuuñe, cha na catseicandāñena' ñ'om' na teiljei.

¹³ 'Saa je' na nncjolcwā'a na m'aaⁿ¹. Ndo' matseinaⁿya ñ'oommeiⁿ yocheⁿ na ndi m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, cha juu na m'aaⁿya na neiⁿya, candaⁿ nla'xmaⁿna juuna'. ¹⁴ Jnda tq^uiaa' ñ'oom naya 'naⁿ ndāana, saa nn'aⁿ tsjoomnancue ticuee' n'om joona ee ticala'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ¹ tsjoomnancue, cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿ¹na'. ¹⁵ Nchii macaⁿa na cwji' joona tsjoomnancue, saa na cwañom' joona ljo' na ñe'cats'aa tsaⁿjndii ñ'eⁿndyena. ¹⁶ Joona ticalaxmaⁿna cantyja 'naaⁿ¹ tsjoomnancue cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿ¹na'. ¹⁷ Queⁿ¹ joona na cwiluiindyena na lju' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'. Juuna' cwiluiñena' na mayuu'. ¹⁸ Cha'xjeⁿ na jñom' ja na jndyo^o tsjoomnancue, mati majñooⁿya joona na c'oocatjei'yuuⁿndyena ndāa nn'aⁿ tsjoomnancue. ¹⁹ Ee nc'e joona maquaⁿ cheⁿnnc^o na lju' ts'ooⁿ jo njom' cha mati nlqueⁿlju'na' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'.

²⁰ 'Ndo' nchii macandā macaⁿa cantyja 'naaⁿ joo na^maⁿ¹. Mati macaⁿa na catejndei' joo nn'aⁿ na quia nla'y^u ñ'eⁿndyo nc'e ñ'oom na quia nntjei'yuuⁿndyena ²¹ cha ñe'cwii nla'xmaⁿna, cha'xjeⁿ 'u Tsotyaya ñe'cwii cwiluiindy^u ñ'eⁿndyo, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindy^o ñ'eⁿndyu'. Ee na ljo' mati joona ndāa nla'xmaⁿna na ñe'cwii cwiluiindyena ñequiondyo jaa. Quia jo' nla'y^u nn'aⁿ tsjoomnancue na 'u jñom' ja. ²² Juu na tq^uiaa' na matseit'maaⁿñena' ja, mati tq^uiaa' jo' na cala'xmaⁿna, cha na ñe'cwii cala'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwila'xmaaⁿya. ²³ Ja m'aaⁿya ñ'eⁿndye joona, ndo' 'u m'aaⁿ¹ ñ'eⁿndyo ja cha nnts'aana' na ñe'cwii

cwila'xma^{na}. Ndo' na ljo' nla'noⁿ nn'aⁿ na 'u jñom' ja, ndo' na candya' ts'om' joona cha'xjeⁿ na candya' ts'om' ja.

²⁴ 'U Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'om' ja cwii tjooc^{he}n na tqeⁿ tsjoomnancue. L'ue ts'o^on na na^maⁿ na jnda tquiaa' l'o^oya, c'omna yuu na m'aa^{ny}a ñ'eⁿndyu'. Ee quia ljo'cheⁿ nnda^q juu na matseit'maaⁿñena' ja na tquiaa' na matseixma^{ny}a. ²⁵ Tsotyaya 'u na cwilui-indyu' na maty'iomyana', nn'aⁿ na la'xma^{na} cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue ticala'noⁿna cantyja 'naⁿ, sa^q ja mawajna^{na} 'u ndo' na^maⁿ cwila'noⁿna na 'u jñom' ja. ²⁶ Jnda t'mo^ony^a cantyja 'naⁿ nda^qna, ndo' m'mo^otyaya jo' nda^qna. Luaa' nnts'aa cha juu na m'aaⁿ na candya' ts'om' ja, mati nlxma^{na} juuna'. Ndo' mati nnc'o^ony^a ñ'eⁿndye joona.

18

'Ooñ'omna Jesús na praso

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ nnom Ty'o^ots'om, mana jlueeⁿeⁿ jo' jo' ñ'eⁿdyô jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. Tei'ty'io^oâ tso' Cedrón. Squiaayâ cwii joo yuu waa cwii ntjom, jo' jo' santyo^oyâ na tjaqueⁿeⁿ. ² Ndo' Judas, juu x'iaayâ na tquiaa cwenta jom, mati mantyjii jo' jo', ee majndye ndii' ñesaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. ³ Quia jo' Judas'ñeeⁿ, to'ñoom cwii tmaaⁿ sondaro ñ'eⁿ nt'om nn'aⁿ na cwindyentjom nda^q ntyee na cwiluiitquiendye, ndo' mañ'eeⁿ nt'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Tjachom naⁿñeeⁿ jo' jo'. Ty'echona lioochom ndo' chom nlca ñ'eⁿ l'o ts'iaaⁿ ntia'. ⁴ Ndo' Jesús, nc'e na mantyjeeⁿ cha'tso na mawaa xjeⁿ na nntjoom, tjacatjomñê naⁿñeeⁿ. Tax'eeⁿ nda^qna, matsoom:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

⁵ T'o^ona, jluena:

—Cwil'uaayâ Jesús na jnaⁿ Nazaret.

Matsoom:

—Maja luaa jo'.

Ndo' mati Judas na tquiaa cwenta jom, mañ'eeⁿ ñequio naⁿñeeⁿ. ⁶ Ndo' quia tso Jesús: “Maja luaa jo'”, seilcwe'nty'a'na' joona hasta xjeⁿ nomtyuaacheⁿ tquiaandyena. ⁷ Quia jo' tax'eeñenda' Jesús nda^qna:

—¿Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

Ndo' joona t'o^onda'na nnoom:

—Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

⁸ T'o Jesús nda^qna:

—Jnda tsjo^oya, maja luaa jo'. Jo' chii xeⁿ ja cwil'ue'yo', ca'ndye'yo' na^maⁿ na nnc'oona.

⁹ Luaa' tuui cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na toom quia seineiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Tsoom: “Nn'aⁿ na jnda tquiaa' l'o^oya, meiⁿcwiindyee joona títseicatsuyaya.” ¹⁰ Quia jo' Simón Pedro tjei'ñoomñê xjo na maleiñ'oom. Seiquiee'ñê ts'aⁿ na jndyu Malco. Tyjeeⁿ tsua'qui tsaⁿñeeⁿ ntyjaya. Juu tsaⁿñeeⁿ mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. ¹¹ Matso Jesús nnom Pedro:

—Cwja'ndyu'nda' xjo' quii' tjaⁿwaa'na'. ¿Aa matseitiuu' na ticaty'iomyana' na catjo^{ny}a nawi' t'maⁿ na seijndaa'ñe Tsotyaya na nntjoⁿ?

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Quia jo' sondaro'ñeeñ ñequio capeitaⁿ na cwiluiitquieñe ndaana ñequio naⁿñeeñ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, t'uena Jesús, jla'tyeⁿna jom. 13 Ty'eñ'omjndyena jom na m'aaⁿ Anás, xeeⁿ tyee na jndyu Caifás na cwiluiitquieñe chu'ñeeñ. 14 Majuu Caifás'ñeeñ jnda seijnooⁿoⁿ n'om nc'iaaⁿaⁿ nn'aⁿ judíos'ñeeñ na yaticheⁿ na cwii ts'aⁿ cue' cwentaa cha'tsondye jooa.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Wendyô já, nquii Simón Pedro ñ'eⁿ ja Juan saantyooyâ nanqueⁿ naⁿñeeñ. Juu tyee na cwiluiitquieñe mawajnaⁿaⁿ ja. Macwe' jo' tjoquia'a tach'eⁿ waa' tyee'ñeeñ xjeⁿ na ty'eñ'omna Jesús jo' jo'. 16 Saa Pedro tjawintyjeeⁿeⁿ 'ndyoots'a tatiom. Jo' chii ja na mawajnaaⁿ tyee na cwiluiitquieñe, jluii'a ch'eⁿ, seinãⁿ nnom yuscu na mach'ee cwenta 'ndyoots'a'ñeeñ. Ndo' juu tquiaa ñ'oom' na jndyoquiee' Pedro tach'eⁿ w'aa. 17 Ndo' tax'ee yuscu'ñeeñ nnom Pedro:

—¿Aa nchii 'u cwii jooa na matseijomñe ñ'oom na mañequiaa tsaⁿm'aaⁿ?

T'o Pedro matsoom:

—Nchii jo' ja.

18 Ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom w'aa'ñeeñ, ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jnda jla'cw'aana ñoom. Meintyjee'na na cwila'windyena, ee jeeⁿ teiⁿ. Ndo' mati meintyjee' Pedro quii'ntaaⁿna, matseiwiñê ñ'eⁿndyena.

Mawax'ee tyee na cwiluiitquieñe ñ'oom nnom Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ndo' nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee, tax'eeñe nnom Jesús 'ñeeñ já nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, ndo' mati chiuu waa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. 20 T'o Jesús matsoom:

—Ñequii'cheⁿ ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyotseinãⁿya. Ndo' na tyo'mooⁿya ndaa nn'aⁿ judíos naquii' lan'om 'naaⁿna ñequio wats'om t'maⁿ yuu na cwitjomndyena. Meiⁿcwii ñ'oom tyootseinãⁿ na cwe' ñe'we ndyee ts'aⁿ ndii. 21 Na mawaxe' nqooⁿ, ¿chiuu na ticwaxe' ndaa nn'aⁿ na jnda ñejndyena ñ'oom na mañequiaa jjo' ñetsjoó? Naⁿñeeñ nquiiujndaa'ndyena ñ'oom na ñet'mooⁿ.

22 Ndo' quia na jnda tso Jesús ñ'oomwaa', cwii naⁿñeeñ na cwil'a cwenta wats'om na tyom'aⁿ jo' jo' tquiaa tsaⁿñeeñ nda' watmeiⁿ jom. Tso tsaⁿñeeñ nnoom:

—¿Aa laa'ti' maw'o' 'ndyoo nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa ntyee cwentaaya?

23 T'o Jesús, matsoom:

—Xeⁿ tia ñ'oom na matsjoó, cwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'omtia'ñeeñ, saa xeⁿ ñ'oom na maty'iomyana' matseinãⁿ, tis'a na macwja' ja.

24 Quia jo' seicwanom Anás Jesús na ndi chu'tyeⁿñê l'o Caifás, tyee na cwiluiitquieñe ndaa nn'aⁿ judíos.

Macwji'ñeennda' Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Yocheⁿ na meintyjee' Pedro 'ndyoo chom na matseiwiñê, ta'x'eena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿aa nchii macwii nquiee naⁿñeeñ na cwilajomndyo' ñ'eⁿñê?

Saa jom tjei'ñê, tsoom:

—Nchii jo' ja.

²⁶ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ tyee na cwiluitquieñe ndaaⁿ ntyee. Juu tsaⁿñeeⁿ mann'aaⁿ'aⁿ ts'aⁿ na tyjee Pedro tsua'qui. Matso tsaⁿñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii nty'iaya 'u na ñ'eⁿ ñ'eⁿñê yuu waa ntjom?

²⁷ Saa Pedro tjei'ñennaaⁿ'aⁿ. Ndo' mañoom' seixuaa caxtijndyo.

Nn'aⁿ judíos tioonaa cwenta Jesús l'o Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Quia jo' ty'eñ'om nn'aⁿ judíos Jesús, jnaⁿna waa' Caifás, tquiena w'aa yuu na mac'eⁿ gobiernom. Ndo' ndicwaⁿ cwitsjoom xjeⁿñeeⁿ. Saa tic'ooquie' nn'aⁿ judíos naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ gobiernom cha tints'aana' na tilju' laxmaⁿna, ee xeⁿ na ljo' tixonquiaana' na wanaaⁿ na nla'jomndyena xuee na cwitquiina catsmaⁿ chjoo. ²⁹ Jo' chii jlui' Pilato quii' w'aa'ñeeⁿ tjatseineiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom cwiqueⁿyo' nacjoo' tsaⁿs'am'aaⁿ?

³⁰ Joonaa t'oona nnoom:

—Xeⁿ nchii ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe jom, xonqui^{oo}ñ'ooⁿyâ jom na m'aaⁿ.

³¹ Ndo' tso Pilato ndaaⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Ncjo'yo' catsaañ'om'yo' jom. Catu'xeⁿyo' jom cantyja 'naaⁿ ljeii naⁿyo' na waa.

T'oo naⁿñeeⁿ nnoom:

—T'jaa'naⁿ najndaaya na nlacuaa'â ts'aⁿ.

³² Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Jesús na t'mooⁿ cwaaⁿ cwii nnom na nntseicuee'na' jom. ³³ Ndo' tjaquiee'nnda' Pilato quii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ. Tax'eeñê nnom Jesús:

—¿Aa 'u cwiluiindyu' Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

³⁴ T'o Jesús, matsoom nnom:

—¿Aa luaa' matsu' ee na matsei'noⁿ cheⁿnnuⁿ? Oo, ¿aa m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilue na ljo' cantyja 'naⁿya njom'?

³⁵ T'o Pilato, matsoom:

—Ja nchii ts'aⁿ judío ja. Manquiee nn'aⁿ ndyua' ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaaⁿ ntyee 'naⁿyo', joona tquiana cwenta 'u l'ooya. ¿Ljo' sa'?

³⁶ T'o Jesús nnoom:

—Juu na cwiluiindy^o na catsa'ntjoⁿya, nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe na matseixmaⁿ'aⁿ. Ee xeⁿ cwiluiiñena' na ljo', quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo n'l'ana tia' cha na tiñequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿya nn'aⁿ judíos, saa nchii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue tseixmaⁿya na catsa'ntjoⁿ.

³⁷ Ndo' tax'ee Pilato nnoom:

—Quia jo', ¿Aa cwiluiindyu' rey?

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Maxjeⁿ jo' cwiluiindy^o. Macwe' jo' na tuiindy^o na jndyo^o tsjoomnancue, cha cwji'yuu'ndyo ñ'oom na mayuu'. Ticwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ, tsaⁿñeeⁿ mandii ñ'oom na mañequiaya.

³⁸ Tax'eeñe Pilato nnom Jesús:

—¿Ljo' jo' na cwiluiiñena' na mayuu'?

Teijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndo' jndā na tso Pilato na luaa', jlui'nnaaⁿ'aⁿ jo ndāā nn'aⁿ judíos. Tsoom ndāāna:

—Tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿ'm'aaⁿl. ³⁹ Sāā mawaa costumbre quii'ntaaⁿ'yo' na catseicandyaandyō cwii praso na nntioō juu luee'yo' xuee na cwitquie'yo' catsmaⁿ chjoo. Quia jo' ζaa l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyō juu rey na matseixmaⁿ na catsā'ntjom 'o?

⁴⁰ Ndo' jla'xuaana, jluena:

—Nchii tsaⁿ'm'aaⁿl. Catseicandyaandyu' Barrabás.

Luaa' ñ'oom taⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Ndo' juu Barrabás'ñeeⁿ, tsaⁿcanch'ue jo'.

19

¹ Quia jo' sa'ntjom Pilato na catjaa' sondaro Jesús. ² Ndo' sondaro'ñeeⁿ l'ana tsei nioom, jndā chii tioomna juuna' xqueⁿ Jesús, ndo' jla'cweena jom cwii liaatco colo catsioo'. ³ Ndo' ty'entyjaa' nt'om sondaro'ñeeⁿ jom. Cwe' tyoncona, jluena:

—Caluit'maⁿndyu' 'u Rey na cwiluiindyu' na catsā'ntjom' nn'aⁿ judíos. Ndo' tyotmeiiⁿ'na nda' watmeiⁿ nnoom.

⁴ Jndā jo' jlui'nnda' Pilato jo ndāāna. Matsoom:

—Canty'ia'yo', macwji'a jom jo ndāā'yo' cha queⁿ'yo' cwenta meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁵ Xjeⁿ'ñeeⁿ jlui' Jesús jo ndāāna na ñjom tsei nioom xqueeⁿ, ndo' cweⁿ liaatco colo catsioo'. Tso Pilato ndāāna:

—Luaañe tsaⁿ's'am'aaⁿ.

⁶ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, quia nty'iaana Jesús, jla'xuaana:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

T'ō Pilato ndāāna, matsoom:

—Ncjo'yo' cato'ñoom'yo' jom ndo' caty'iom'yo' jom ts'oom'naaⁿ ee jndā ljeiya na meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁷ T'ōōnnda' nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—Mawaa ljeii na cwileiñ'ōōⁿya, ndo' cantyja 'naaⁿl juuna' matsā'ntjomna' na cueeⁿ'eⁿ ee na tsoom na Jnda Ty'ōōts'om cwiluiiñê.

⁸ Jndā na jndii Pilato ñ'oommeiⁿl, seicaty'uetina' jom. ⁹ Ndo' tjaquiee'nnaaⁿ'aⁿ wats'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ. Tax'eeñê 'ndyoo Jesús:

—¿U yuu jnaⁿ'yu'?

Sāā Jesús meiⁿcwii ñ'oom tic'ōōⁿ.

¹⁰ Jo' chii matso Pilato nnoom:

—¿Chiuu na tic'ō' 'ndyo? Ja waa na jndō na nntseicandyaandyō 'u, oo na nnty'ioⁿya 'u ts'oom'naaⁿ.

¹¹ T'ō Jesús, matsoom:

—Xeⁿ nchii Ty'ōōts'om tquiaa na jndu' tjaa meiⁿcwii na nndaā nntsa' ñ'eⁿndyo. Macwe' jo' juu ts'aⁿ na tio ja l'ō' mat'maⁿ'ti jnaaⁿl mawaa.

¹² Quia na jndii Pilato ñ'oomwaa', seijneiⁿ na nntseicandyaañê Jesús. Sāā nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndāā nn'aⁿ judíos jla'xuaana:

—Xeⁿ nntseicandyaandyu' tsaⁿ'm'aaⁿl, tiñe'catseix'iaa'ndyu' ñequio César, tsaⁿmaⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ, ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'caluiiñe rey cha'na tsaⁿ'm'aaⁿl, mawjaa nacjoo' César.

¹³ Ndo' jndā na jndii Pilato ñ'oommeiⁿl, tjeiiⁿ'eⁿ Jesús jo ndāāna. Tjacjom ntio 'naaⁿ'aⁿ cwii joo na jndyu Nataa Ljō' yuu quicu'xeeⁿ ñ'oom. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gabata. ¹⁴ Ndo' juu xuee'ñeeⁿ, xuee na cwilajndaa'ndyo jaa nn'aⁿ judíos na nntquiaāya

catsmaⁿ chjoo. Tuui na luaa' cha'na quiajmeiⁿ. Quia jo' matso Pilato ndaa nn'aⁿ judíosⁿñeeⁿ:

—Canty'ia'yo', luaañe rey na tseixmaⁿ na nntsá'ntjom 'o.

¹⁵ Saá naⁿñeeⁿ jla'xuaana:

—Catseicue' jom. Catseicue' jom. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

Matso Pilato ndaana:

—Nquii rey na nntsá'ntjom 'o, ¿aa maxjeⁿ caty'ioⁿya jom ts'oom'naaⁿ?

Ntyee na cwiluiitquiendye t'oona, jluena:

—Jâ tjaa'naⁿ cwiicheⁿ rey na catsá'ntjom já, macandá nquii César.

¹⁶ Quia jo'cheⁿ tquiaa Pilato Jesús ndaa naⁿñeeⁿ na caty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mana ty'eñ'omna jom.

Ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Quia jo' tjachuu Jesús ts'oom'naaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwii joo na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gólgota. ¹⁸ Ndo' jo' jo' ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mati ty'ioomna cwiicheⁿ we ts'aⁿ noom'naaⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na cwii ntyjaaⁿaⁿ, ndo' m'aaⁿñê xcwe. ¹⁹ Ndo' sa'ntjom Pilato na teiljeii cwii ñ'oom na ty'iom sondaro xqueⁿ ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ matsona': "Luaa Jesús, ts'aⁿ Nazaret na cwiluiñe rey na matsá'ntjom nn'aⁿ judíos." ²⁰ Jndye nn'aⁿ judíos jla'naaⁿna ljeiwaⁿ, ee yuu na ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ manndyoo' nnom tsjoom. Juu ñ'oom'ñeeⁿ teiljeiina' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ romanos, ndo' nn'aⁿ griegos. ²¹ Quia jo' jla'neiⁿ ntyee na cwiluiitquiendye cwentaa nn'aⁿ judíos nnom Pilato. Jluena:

—Tintseiljei' na tsaⁿm'aaⁿ cwiluiñê rey na nntsá'ntjoom já. Luaa catseiljei': "Tsaⁿm'aaⁿ matsoom: Ja cwiluiindyó Rey na catsá'ntjoⁿya nn'aⁿ judíos."

²² T'o Pilato ndaana, matsoom:

—Cantya na jnda seiljeiya, mantyjati jo'ndyo.

²³ Jnda na ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ, quia jo' ñequieendye joona to'ñoomna cwii cwii liaⁿaⁿ. Mati to'ñoomna liaatco 'naaⁿaⁿ na tuiina' na tjaa yuu ñjoom'na'. ²⁴ Jluena ndaa nc'iaana:

—Ticajndii'ndyo juuna', x'iaa nncjaaya na nnty'iaaya 'ñeeⁿ cwii jaa nncwantjom juuna'.

Luaa' l'ana cha catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oqots'om na teiyo teiljeii nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Tquiana cwii cwii liaya ndaa nc'iaana, ndo' ty'ena x'iaa na ta'ntjomna liaya." Nc'e na luaa' matso ljeii'ñee, jo' chii l'a sondaro na ljo'.

²⁵ Ndo' macañoom' ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús meintyjee' tsoñeeⁿ. Mati jo' jo' m'aaⁿ María tyjee tsoñeeⁿ, scuu' Cleofas, ñequio María Magdalena.

²⁶ Jnda na nty'iaa' Jesús na jo' jo' meintyjee' tsoñeeⁿ na cañom ja na jeeⁿ candya' ts'oom, tsoom nnom:

—'U naⁿ, tsaⁿm'aaⁿ nntseixmaaⁿ ti'jnda'.

²⁷ Jnda jo' matso Jesús noqⁿ:

—Luaañe tso'ndyo'.

Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ to'ñoⁿya tsoñeeⁿ. Teix'aya juu cha'cwijom cwii ts'aⁿ w'aya.

Na tue' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Jndā tuii na luaa', ntyjii Jesús na jndā jndāa' cha'tso cantyja 'naa'n'a'. Jo' chii cha na nntseicandāa'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii, matsoom:

—Ñe'c'ua ndaa.

²⁹ Ndo' jo' jo' waa cwii xuaa na cwicañjom winom na ta. Quia jo' nchjeendye sondaro'ñee' cwii 'na' na ya maw'ana' winom'ñee'. Chii tioona juuna' nnom cwii ts'oom hisopo, jndā chii ty'ioomna juuna' 'ndyoo Jesús. ³⁰ Ndo' jndā na tjawe'na' 'ñom, matsoom:

—Jndā seicandāa'ñena' cha'tso cantyja 'na'ya. Jndā chii seintyan-quiioñe' xquee'.

Tioom cantyja na wanoom'm l'o Ty'oots'om.

Seicjooñe cwii sondaro tsei'ntsquiee' Jesús

³¹ Xuee na cwila'tye' nn'a' judíos xuee pascua quia ty'ioomna Jesús ts'oom'naa'. Nn'a' na m'a' n'iaa' quii'ntaa' nn'a' judíos, tical'ue n'omna na ñom ndyee na'ñee' noom'naa' xuee na cwita'jndyeena. Ee juu xuee'ñee' jee' t'ma' xuee tseixma'na' quia cwila'cue'na catsma'ñjoo. Jo' chii ty'ecata'na nnom Pilato na catsa'ntjoom na catom ndei'nc'ee' na'ñee' cha catseytuua'na' na nncwjena, ndo' cha tyuua' nntaa'ndyena na'ñee' noom'naa'. ³² Jo' chii sondaro'ñee' ty'ecatoma' ndei'nc'ee' ts'a' najndyee, ndo' majo'ti l'ana cwiiche' tsa'ñee' na ty'ioomna jom ts'oom'naa' cwiiche' ntyjaa' Jesús. ³³ Sāa quia na ty'entyjaa'na Jesús, jliuna na jndā tuee'ne'. Tat'icatoma' ndei'nc'ee'.

³⁴ Sāa meii' na ljo' cwii sondaro'ñee' tjaa'ñe lantsa tsei'ntsquee'ne'. Mañoom' jlui' niom' ñequio ndaa. ³⁵ Ja nty'ia na ljo' tuii, ndo' macwji'yuu'ndyo. Cala'ng'yo' na mayu'a ñ'oom matseina' cha mati nndāa nla'yuyoyo'. ³⁶ Ee nmeii' tuii cha na catseicandāa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeiina' nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Mei'cwii tseii'ne' t'catom." ³⁷ Ndo' mati waa cwiiche' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeiina' na matsona': "Nnty'iaana nquii ts'a' na jla'cjoondyena tsei'ntsquiee'."

Tjacanty'iuu'ñe Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jndā teinom nmeii', José ts'a' na jna' Arimatea, tjacaa' nnom Pilato na ñnequiaa tsa'ñee' sei'ts'o 'naa' Jesús. José'ñee' matseijomñe ñ'oom na mañequiaa Jesús sāa cwe' nty'iu ee nquia'a' nn'a' judíos. Pilato tquiaa' ñ'oom'm. Jo' chii José tjaa', tjac'oom sei'ts'o 'naa' Jesús. ³⁹ Ñ'e' Nicodemo, tsa' na tja na m'aa' Jesús cwii teijaa'. Jom tjañ'oom cha'na ntquiuu nchoo' nqui kilos nche' na tjoom'na' mirra ñequio áloes na nnty'oomndyena juuna' sei'ts'o 'naa' Jesús. ⁴⁰ Quia jo' to'ñoomna ts'oo Jesús, ty'oomndyena nche' cachi'ñee' liaa na jndyuna' lino. Jndā chii jla'tyjoondyena liaa'ñee' jom. Ee luaa' waa costumbre 'naa' nn'a' judíos na cwity'iuuna l'oo. ⁴¹ Yuu na ty'ioom nn'a' Jesús ts'oom'naa' waa cwii ntjom. Naquii' ntjom'ñee' waa cwii tsei'tsuua xco, na mei'jom ndii' tyoojaanty'iuu'ñe ts'oo. ⁴² Ndo' nc'e na mawaa xje' na nnc'ooquie' nn'a' judíos xuee sauro', jo' chii jo' jo' ty'ecatjaa'ndyena ts'oo Jesús. Ee tsei'tsuua'ñee' nndyoo' waana' yuu na ty'ioom nn'a' Jesús ts'oom'naa'.

20

Tquiaa Ty'oots'om na wando'xco Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Jaancoo xuee neiⁿnco', xuee najndyee smaⁿna, tyjee'cañoom María Magdalena tsei'tsuuaa'ñeeⁿ, ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ. Nty'iaaⁿaⁿ na jnda teindyö tsjo' na ñejñoom 'ndyoo juuna'. ² Quia jo' jleinoom, tjaaⁿ yuu na m'aaⁿ ja na jeeⁿ candya' ts'om Jesús ñ'eⁿ Simón Pedro. Matsoom ndaayâ:

—Jnda tjeii'na sei'ts'o 'naaⁿ! Ta Jesús tsei'tsuua, meiⁿ ticaliuuyâ yuu tqeⁿna juuna'.

³ Quia jo' ja ñequio Pedro saayâ, squiaayâ yuu waa tsei'tsuua. ⁴ Ñe'cwi saayâ, jleinooyâ, saa jndeiiti jleinoon, nchiiti Pedro. Jo' chii ja tuajndyaa yuu waa tsei'tsuua. ⁵ Seintyanquiondyo, nty'iaya liaa na ñechu'tyjoofne Jesús meindyuaana' naquii' tsei'tsuua, saa tîcjoquia'a. ⁶ Ndo' quia na tuee'cañoom Simón Pedro jo' jo', na cwijndyontyjoon naxaⁿa, jom tjaqueⁿeⁿ hasta naquii'cheⁿ tsei'tsuua. Mati nty'iaaⁿaⁿ joo liaa'ñeeⁿ na ñechu'tyjoofne Jesús meindyuaana' jo' jo'. ⁷ Ndo' juu liaa na ñeta' xqueⁿ Jesús ljeiiⁿ na ticwacatyeeⁿna' ñequio nt'omcheⁿ liaa na ñechu'tyjoofne. Wacatyeeⁿna' na ñenquiina', chi'lcwiina'. ⁸ Quia jo' mati ja na matseijomndyö ñ'eⁿ Jesús, tjoquia'a naquii'cheⁿ tsei'tsuua. Nty'iaya na ljo' waa, ndo' quia ljo'cheⁿ seiyu'a. Ee meiⁿ na ja tuajndyaa jo' jo', saa tîcjoquia'a na mandíñoom'. ⁹ Ee xjeⁿñeeⁿ ndicwaⁿ tjocheⁿ nla'noon'â ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona' maxjeⁿ ñequiaa Ty'oots'om na nncwando'xco Jesús xeⁿ jnda tue'. ¹⁰ Quia jo' wendyô já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê jluii'â tsei'tsuua. Saalcwaa'â na waa w'aayâ.

Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Saa María meintyjee'cheeⁿ nacañoom' tsei'tsuua, maty'ioom. Yocheⁿ na maty'ioom jo' jo', seintyanquioñe na nty'iaaⁿaⁿ naquii'cheⁿ tsei'tsuua. ¹² Jo' jo' nty'iaaⁿaⁿ we ángeles, jeeⁿ canchii' liaa cwee'na. Cwii tsaⁿñeeⁿ wacatyeeⁿ jo yuu na ñet'oom xqueⁿ Jesús, ndo' x'iaaⁿaⁿ wacatyeeⁿ jo yuu ñet'om nc'ee Jesús. ¹³ Ndo' ta'x'eena nnoom:

—¿Chiuu 'u ts'aⁿ na maty'ioo'?

Tsoom ndaana:

—Jnda ty'eñ'omna nqueⁿ na cwiluiiñe na matsa'ntjoom ja, meiⁿ ticaljeiia yuu ty'equenⁿ na jom.

¹⁴ Jnda ncue na tsoom na luaa', quia jo' teiqueeⁿ, nty'iaaⁿaⁿ na meintyjee' Jesús jo' jo', saa ticwajnaⁿaⁿ na nquii Jesús jo'. ¹⁵ Tso Jesús nnoom:

—'U yuscu, ¿chiuu na jeeⁿ maty'ioo'? ¿'Ñeeⁿ juu mal'ue'?

Ndoo' ntyjeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjom'ñeeⁿ juu Jesús. Jo' chii matsoom nnom:

—Aa ndi' ta, xeⁿ 'u tjañ'oom' jom, catsu' noon yuu tja'queⁿ jom, quia jo' nncjoc'oⁿya jom.

¹⁶ Quia jo' matso Jesús:

—María.

Jnda na jñeeⁿ na tjei' Jesús xueⁿeⁿ, quia jo' teiqueeⁿ. T'oon ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom:

—Raboni.

Ñ'oom'ñeeⁿ matsona' ts'aⁿ na ma'mon ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nc'iaa'.

¹⁷ Matso Jesús nnoom:

—Tint'uii'tyeⁿ ja, ee tyoocjowaa na m'aaⁿ Tsotyaya. Saa cja' na m'aⁿ ti'nc'iaya na cwiteijndeiina ja, catseicandii' na majowaa na m'aaⁿ Tsotyaya na mati cwiluiiñe Tsotyeyo', na m'aaⁿ Ty'oots'omya ndo' Ty'oots'om cwenta'yo'.

¹⁸ Quia jo' tja María Magdalena, tjatseicañeeⁿ já na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús. Juu María t'mooⁿ ndaayâ ñ'oom na jnda seineiⁿ Jesús nnoom, ndo' na jnda nty'iaaⁿ'aⁿ juu.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa já nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ndo' mañejuu tmaaⁿ xuee neiⁿnc'o'ñeeⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús tjomndyô na ñ'e'naaⁿ'. Jla'cata'tyaaⁿyâ ndyueel'a nc'e na nquiaayâ nc'iaaya nn'aⁿ judíos. Xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom na m'aaⁿyâ, teintyjeeⁿ'eⁿ xcwe quii'ntaaⁿyâ. Matsoom:

—C'oom'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁰ Ndo' jnda tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ñequio tsei'ntsqueeⁿ'eⁿ ndaayâ. Ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿyâ na nty'iaanndaa'â jom. ²¹ Ndo' tsoom ndaayâ:

—Quiaa Ty'oots'om na tjaa ñomtiuu laxmaⁿ'yo'. Cha'xjeⁿ jnda jñoom ja ñequio ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ malaa'ti' majñooⁿ'ya 'o.

²² Ndo' quia na jnda tsoom na luaa', tjoom'm jndye ndaayâ. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo' Espíritu Santo. ²³ Ñeeⁿ joo na cwilat'maⁿ n'om'yo' jnaaⁿ, mati Ty'oots'om matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿ'na. Saa 'ñeeⁿ joo na ticalacandyaandyo' cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ, maxjeⁿ tyeⁿ jnda t'uii jnaaⁿ'na joona.

Nty'iaa' Tomás na mawando'xco Jesús

²⁴ Xjeⁿ na jndyoyndyee Jesús, juu Tomás, cwii já na cwilajomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tic'oomñê, jom tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee. ²⁵ Jo' chii nt'omndyô já l'uuyâ nnom Tomás:

—Jnda nty'iaayâ nquii Jesús.

Saa t'ooⁿ ndaayâ:

—Ja xeⁿ ticanty'ianooⁿ 'naaⁿ yuu na tjaa clavos n'oml'ooⁿ, ndo' na nncwjaa'ndyô nnomts'o^o yuu na jla'cjoondye clavos, ndo' xeⁿ ticantquieendyô jnda'ts'o^o tsei'ntsqueeⁿ'eⁿ maxjeⁿ xocatseyu'a na wando'xcoom.

²⁶ Jnda ñeeⁿ xuee na tuii na luaa' quia jo' já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyom'aaⁿndaa'â w'aa'ñeeⁿ, ndo' quia ljo'cheⁿ mati ñ'eⁿ Tomás. Ndo' tyjee'cañoom Jesús naquii' ntaaⁿyâ na ndi ta' ndyueel'a. Tsonnaaⁿ'aⁿ ndaayâ:

—C'om'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁷ Mañoom' matsoom nnom Tomás:

—Caty'iom' nnomts'o' ts'om ts'o^ogya, ndo' canty'ia' l'o^ogya. Ndo' cw-jaa'ndyu' jnda'ts'o' tsei'ntsquieeya. Tantsa' na tiñe'catseyu'.

²⁸ T'o Tomás nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, 'u cwiluiindyu' Ty'oots'omya ndo' nquii na matsa'ntjom ja.

²⁹ Matso Jesús nnoom:

—'U Tomás, cwe' na je' jnda nty'ia'njom' ja, jo' na matsei'yu'. Matio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyô meiiⁿ tyoonty'iaandaana ja.

Jndaa' ts'iaaⁿ na teiljeii librowaañe

³⁰ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê jndoo'ndaayâ na jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ s'aaⁿ na tixocaluii na cwe' meiⁿquia ts'aⁿ nnts'aa. Joona' t'icwiljeii nacjoo' librowaa. ³¹ Saa nmeiiⁿ matseiljeiya cha na calayu'yo'

na juu Jesús cwiluiiñê Cristo, ndo' Jnda Ty'ooots'om. Matseiljeiya nmeii' cha cantyja na cwilayu'yo' ñ'eñê nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwi-tando'yo'.

21

Teitquioo'ñe Jesús ndaa ntquiee'ndyô já

¹ Jnda tuii nmeii', Jesús seica'mo'ñenna'a' ndaa já nn'a' na cwilajom-ndyô ñ'eñê. S'aa' na ljo' yoche' na m'aa'yâ xndyaa' ndaaluee Tiberias. Luaa waa na seica'mo'ñê ndaayâ. ² Ñe'naa' m'aa' Simón Pedro ñequio Tomás tsa' na cwil'uuyâ catye'nquiee, ñequio Natanael na jna' Caná ts'ondaa Galilea, ñequio wendyô já ntseinda Zebedeo ñequio nt'omche' n'iaayâ na t'ma' Jesús na cala'jomndyô ñ'eñê. ³ Tso Simón Pedro ndaayâ:

Jocwjii'a catscaa.

L'uuyâ nnoom:

—Cwitsaayâ ñ'e'ndyu'.

Quia jo' saayâ, tuoo'yâ ts'om w'aandaa. Saa juu tsjom'ñee' meii'cwii catscaa t'icatjeii'â. ⁴ Ndo' jnda wjaawixuee, quia jo' tyjee'cañoom Jesús já. Meintyjee'e' ndyoo ndaaluee, saa t'icala'nqoo'â na manque' jo'. ⁵ Quia jo' tax'eeñê ndaayâ:

—'O tyjano', ¿aa jnda tjei'yo' calcaa?

T'oo'yâ nnoom:

—T'jaa'na'.

⁶ Matsoom ndaayâ:

—Catue'yo' tsqui' 'na'yo' ntyjaa' w'aandaa ntyjaya, quia ljo'che' nliu'yo' calcaa.

Ndo' tuaa'â juuna' jo' jo', jnda jo' tileicandaa nntjeii'â juuna' cwe' ee jee'che' ndya' jndye calcaa chuuna'. ⁷ Quia jo' ja na jee' wi' ts'om Jesús, tsjooya nnom Pedro:

—Juu Ta Jesús luaa'.

Quia ñee' na ljo' tsjoo, tcwee' liaa maseta, ee jnda tjeii'e' juuna' na mach'ee' ts'iaa'. Jnda jo' tju'ñê ts'om ndaaluee, mana tue'e' tyuaatcwii. ⁸ Ndo' nt'omndyô já tquiotyjooyâ cha'na wen'aa' nchoo' nqui nc'aa ñ'e' w'aandaa chjoo, chii squiaayâ tyuaatcwii. Ndo' saantyaandyô tsqui' na too' ñjom calcaa. ⁹ Quia na jnda squiaayâ tyuaatcwii, nty'iaayâ ñoom na cwico, ndo' ljo catscaa ñ'e' tyoo' cjoo ñoom'ñee', cwineii'na'. ¹⁰ Matso Jesús ndaayâ:

—Quiocho'yo' nt'om calcaa na jnda tjei'yo' je'.

¹¹ Quia jo' tuo Simón Pedro ts'om w'aandaa chjoo. Jndyoñ'oom tsqui' tyuaatcwii na too'na' ñjom calcaa nt'ma'. Tue'ntyjo jooyoo' cwii sia'nto waljoo' wen'aa' nchoo' nqui nchoo' ndyeeyo'. Ndo' meii' na jee' ndya' jndye calcaa'ñee', saa t'icaty'ioo' tsqui'. ¹² Matso Jesús ndaayâ:

—Quio'yo' nlcwa'yo'.

Saa meii'cwiindyô já na cwilajomndyô ñ'eñê, tic'oom na t'ma' ts'om na nncwax'ee nnoom, ¿Ñee' 'u? Ee manquiuyaa'yâ na manquii Ta Jesús jo'. ¹³ Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomyâ. To'ñoom tyoo' ñ'e' catscaa. Tquiaa' joona' ndaayâ.

¹⁴ Cantyjati na tquiaa Ty'ooots'om na tando'xcoom na tuee'e', luaa' jnda ndyee ndii' na seica'mo'ñê ndaa já na cwilajomndyô ñ'eñê ts'iaa' na mach'ee'.

Ñ'oom na sa'ntjom Jesús Simón Pedro

¹⁵ Ndo' quia na jnda tcwaa'â tax'ee Jesús 'ndyoo Simón Pedro. Tsoom:
—'U Simón jnda Jonás, ¿aa ja jndati ntyji' nchiiti ts'iaaⁿmeiⁿ na mache'?
T'ooⁿ, matsoom:

—Mayuu' Ta, ntyji' na 'u wi' ts'ooⁿya.

Matso Jesús nnoom ñ'oom na wjaañoom':

—Quiaa' na nlcwa' canmaⁿ nch'u cwentaya.

¹⁶ Jnda we ndii' tax'eennaaⁿaⁿ nnom Pedro:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa mayuu' na jndati ntyji' ja?

T'oo Pedro:

—Mayuu' Ta, ntyji' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Tsonnda' Jesús ñ'oom na wjaañoom':

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya.

¹⁷ Na jnda ndyee ndii' tax'eeñê nnom Pedro. Tsoom:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa wi' ts'om' ja?

Seichjoo'na' ts'om Pedro na jnda ndyee ndii' mawax'eeñe Jesús: “¿Aa wi' ts'om' ja?” Quia jo' t'ooⁿ, tsoom:

—Ta, cha'tso matsei'noⁿ. Ndo' manty'ia'nchaa'ndyu' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Matso Jesús nnoom:

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya. ¹⁸ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseican-diiya 'u. Quia ñet'oom' na xcwe ts'aⁿndyu', seijndaa'ndyu' na nntsa' meiⁿljo'cheⁿ na l'ue ts'om', ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nntseitsaaⁿñe 'u yuu na ñe'cja'. Saa quia na jnda teinc'uaa'ndyu' nntseiliuu' l'oo' ndo' nntseyteⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ 'u na nncjaañ'oom 'u yuu na tiñe'cja'.

¹⁹ Luaa' ñ'oom na tso Jesús na ma'mooⁿ ljo' cwii nnom na nnts'aana' na nncue' Pedro, na cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. Quia na jnda seineiⁿ ñ'oommeiⁿ, matsoom:

—'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

Ñ'oom na seineiⁿ Jesús cantyja 'naaⁿ Juan

²⁰ Teiqueⁿ Pedro ndo' nty'iaaⁿaⁿ na jontyjo ja na candya' ts'om Jesús ja, ndo' maja na seintyjondyo jo ndo' jñaaⁿ quia na tcwaa'â teijaaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñê juu xjeⁿ na tax'aya 'ñom: “Ta, ¿'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ññequiaa cwenta 'u?” ²¹ Ndo' quia nty'iaa' Pedro na jontyjo, tax'eeñê 'ndyoo Jesús. Tsoom:

—Ta, ndo' tsaⁿm'aaⁿ je', ¿ljo' cwii nnom na nntjoom?

²² T'oo Jesús nnoom:

—Xeⁿ l'ue ts'ooⁿ na ñec'oom hasta quia nndyooⁿnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u? 'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

²³ Quia jo' t'om ñ'oom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu' na tso Jesús na xoc'ioya. Saa nchii matsoom na xoc'io. Tomti tsoom: “Xeⁿ l'ue ts'ooⁿ na ñec'oom hasta quia nndyooⁿnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u, Pedro?”

²⁴ Maja luaa jo'. Maja matseiljeiya ñ'oommeiⁿ. Ndo' joo ñ'oom na macwji'yuu'ndyo, ñ'oom na mayuu' jo', nchii cwe' na maquiu'nn'a'ya.

²⁵ Ndo' jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ maniom na s'aa Jesús. M'aaⁿ ts'ooⁿ xeⁿ nleiljeii cwii ndo' cwii joona', mach'eena' ntyjii na xocwijndeii tsjoomnancue libros na nluui na nleiljeii joo jo'. Mantyjati luaa'ndyo.

Ts'iaaⁿ na l'a Apóstoles

Ñ'oomtyeⁿ na nndyo Espíritu Santo

1-2 'U ta Teófilo, tsom na seiljeijndyaa na seicwanoⁿ na m'aaⁿ seicandiiya 'u cantyja cha'tso na tyoch'ee Jesús ndo' na tyo'mooⁿ hasta xuee na tjawaaⁿ cañoom'luee. Cwii tjoocheⁿ na nncjaawaaⁿ tjeii'ñê apóstoles. Ndo' cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo t'mooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ chiuu nl'ana. ³ Jnda na tueeⁿeⁿ, tando'nnaaⁿaⁿ, teitquioo'ñê ndaana ñequio jndye nnom na t'moⁿna' na wando'xoom. Wen'aaⁿ xuee tyom'aaⁿ na nty'iaana jom. Ndo' seineiiⁿ ndaana cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'oots'om.

⁴ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ ñ'eⁿndyena sa'ntjoom na ticalui'na tsjoom Jerusalén. Tsoom ndaana:

—Cwindo'yo' hasta xeⁿ jnda seicandañ'ñena' ñ'oom na tqeⁿtyeⁿ Tsotyaya na tsoom na nndyo Espíritu Santo cha'xjeⁿ jnda ñejndye'yo' na tsjoo ndaa'yo'. ⁵ Ee Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ ñequio ndaatioo, saa 'o tajndye xuee ndo' njñom Ty'oots'om Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Luaa' waa na nleits'oomndyo'.

Cantyja na tjawa Jesús cañoom'luee

⁶ Quia na tyom'aⁿ naⁿñeeⁿ ñ'eⁿ Jesús ta'x'eena nnoom, jluea:

—Ta, ¿aa je' na nntsa' na catsa'ntjomndyennda' nn'aⁿ Israel?

⁷ Tsoom ndaana:

—Tsotyaya waa najndeii na matseixmaaⁿ na matseijndaa'ñê cwaaⁿ xuee oo ljo' xjeⁿ ntyjeeⁿ na nluii cwii cwii nnom na matseijndaa'ñê. ⁸ Saa quia na jnda jndyo Espíritu Santo naquii' n'om'yo', quia jo' ññequiaaⁿ na nlxmaⁿ'yo' najndeii na cwiluiiñê. Ndo' nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'na' ja naquii' tsjoom Jerusalén, ñ'eⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ñ'eⁿ ndyuaa Samaria, ndo' hasta cha'waa nnom tsjoomnancue.

⁹ Jnda na tsoom na luaa' jndoo'cheⁿna tjawaaⁿ. Ndo' jndyo cwii nchquiu, mana seicu'na' na cwinty'iaana jom. ¹⁰ Nquiee cwinty'iaana jo nandye tsjo'luee xjeⁿ na mawjaaⁿ, ndo' mats'iaa jo' teitquioo'ndye we yonom nacañoomna na jeeⁿ canchii' liaa cwee'. ¹¹ Jlué naⁿñeeⁿ ndaana:

—'O nn'aⁿ Galilea, ¿chuu na jeeⁿ cwinty'ia'yo' jo nandye tsjo'luee? Jesús m'aaⁿ na jnaaⁿ jo ndaa'yo' xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ tjaaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ na tjawaaⁿ maluaa' nndyonnaaⁿaⁿ.

Matías nntseinoomñê cantyja na 'ndiina Judas

¹² Quia jo' ty'elcwee'na Jerusalén na ñet'omna ta na jndyu Olivos. Juu ta'ñeeⁿ tquia m'aaⁿna' ñequio tsjoom Jerusalén cha'na tquia na wanaaⁿ na nntseicaañe ts'aⁿ judío xuee na cwita'jndyeena. ¹³ Jnda na ty'equei'na quii' tsjoom, tquiena yuu waa w'aa. Ty'ewana cuarto nandye w'aa yuu cwic'ee'yana. Ndo' ñ'eⁿ Pedro ñequio Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo jnda Alfeo, Simón ts'aⁿ na cwilue nn'aⁿ cananista ndo' ñ'eⁿ Judas tyjee Jacobo. ¹⁴ Cha'tsondyena ñecwii jla'jomndyena na 'io ndi 'io tyolaneiⁿna nnom Ty'oots'om. Mati jla'jomndye nt'om yolcu, ndo' ñ'eeⁿ ti'ntyjee Jesús ñ'eⁿ tsoñeeⁿ María.

¹⁵ Cwii xuee'ñeeⁿ teicantyja Pedro quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Joo naⁿñeeⁿ cha'na cwii siaⁿto waljoo' ntquiuundyena. ¹⁶ Matsoom ndaana:

—'O nn'a'nya na cwilayu'yo', jndei'na' na seicandaꝯ'ñena' ñ'oom na seiljeii David cantyja 'naa' Judas cha'xje' tso Espíritu Santo nnoom cantyja 'naa' Judas'ñee' tsa' na tjaca'mo' Jesús ndaa' nn'a' na t'ue jom. ¹⁷ Judas'ñee' tyocañ'ee' ñ'e'ndyô já ndo' ñeseijomñê ts'iaa' na cwilax-maa'nyâ. ¹⁸ Ñequio s'om na tantjoom cantyja natia na s'aa', tioml'uaa' cwii ta' tyuaa. Jo' jo' tiooñê meintyjee' xquee', t'ioo'ñexcwee'. Jlui' cha'tso tsia'a'. ¹⁹ Ndo' cha'tso nn'a' Jerusalén nquiuna na luaa' s'aa'. Quia jo' ñequio ñ'oom na cwila'nei'na jla'cajndyuna tyuaa'ñee' Acéldama. Ñ'oomwaa' matsona' Tyuaa Niom'. ²⁰ Ee waa ñ'oom nacjoo' libro Salmos na matsona':

Caljo wa'a' na ñe'nquiina'.

Tinc'om nn'a' juuna'.

Mati matsona':

Cwiiche' ts'a' coñom ts'iaa' na ñeseixmaa'.

²¹ 'Quia jo' cwii ts'a' na maxje' ñ'ee' ñ'e'ndyô cha'waati xuee na tyocañ'aa'nyâ ñ'e' nqui Ta Jesús na tjawa tjacuee' tyomanoom naquii' njoom, ²² ts'a' na maxje' ñ'ee' ñ'e'ndyô cantyjati xuee na teits'oomñe Jesús s'aa Juan hasta xuee quia na tjawaa'. Maca'na' na nntseijomñê tsa'ñee' ñ'e'ndyô na nntjei'yuu'ndyô na jndꝯ tando'xco Jesús.

²³ Quia jo' tyot'mo'na we ts'a', José ñequio Matías. José'ñee' mati cwila'cajndyuna jom Barsabás, ndo' xque' xue'e' Justo. ²⁴⁻²⁵ Tyolanei'na nnom Ty'oqots'om, tyoluena:

—'U Ta na mawa'na' naquii' n'om cha'tsondye nn'a', ca'mo' cwaa' cwii na wendye na'm'a' na nncwji'ndyu' na nntseijomñe ñequio nn'a' na ma'jñoom' ts'iaa' 'na'. Nntseinoomñe tsa'ñee' ts'iaa' na ñeseixma' Judas na jndꝯ tjei'ñe, ndo' jndꝯ tja yuu tseixma' na nncjaa cantyja 'naa' jnaa'.

²⁶ Quia jo' ty'ena x'iaa cha m'mo'na' 'ñee' nleijnoom' ts'iaa'ñee'. Ndo' teijnoom' Matías. Jo' chi ty'oomna' jom ts'iaa' cha'xje' ts'iaa' na m'a' canchoo'cwii apóstoles.

2

Jndyo Espíritu Santo

¹ Quia na tuee' xuee Pentecostés, cha'tsondye nn'a' na cwila'yu' ñe'cwii tmaa' tjomndyena. ² Mats'ia jo' jna' na teic'uaa jo nandye cañoom'luee cha'cwijom quia na jndei' mandyo jndye. Ndo' s'aana' na c'uaa cha'waa naquii' w'aa yuu na meindyuaandyena. ³ Teitquioo' nty'iaana nacjoo cha'tsondyena ntyjo cha'cwijom ntsaachom. ⁴ Ndo' cha'tsondyena t'omna na too' Espíritu Santo cha'waañ'e' naquii' n'omna. Tquiaa' na la'xma'na cantyja najnei'. Ndo' jna'na' na jla'nei'na nt'omche' nnom ñ'oom na nchii ñ'oom na maxje' cwila'nei'na.

⁵ Joo ncuue'ñee' m'a'ya nn'a' judíos naquii' tsjoom Jerusalén na jee' quee' n'om ts'iaa' 'naa' Ty'oqots'om. Na'ñee' jna'na cha'waa nnom tsjoomnancue. ⁶ Quia na teic'uaa na luaa', quia jo' ty'ecanty'iaana. Mei' leicala'ng'na ee cha'tsondyena tyondyena na tyola'nei' na'ñee' cwii cwii nnom ñ'oom na cwila'nei' nquienea. ⁷ Jee' ndya' tyueneii'na, ndo' tyom'aa' n'omna. Tyoluena ndaa' ntyjeena:

—Cha'tsondye na'm'a' na cwila'nei'na ñequii'che' nn'a' ts'ondaa Galilea joona, ⁸ quia jo' ¿chiiu waayuu na cwindyaa'ya na ya cwila'nei'na cwii cwii nnom ñ'oom na cwilanaꝯ'ya xje' na tquiowijndaꝯ'ya? ⁹ Ee jaa

tiñe'cwii ndyuaa jnaa'ya. Nt'omndyo jnaa' ndyuaa Partia, nt'omndyo Media, Elam ñ'e'n Mesopotamia, ts'ondaa Judea ñ'e'n Capadocia, mati Ponto ñ'e'n ndyuaa Asia. ¹⁰ Ndo' nt'omndyo jaa jnaa'ya ndyuaa Frigia ñ'e'n Panfilia, Egipto ñ'e'n nt'omche'n l'ondaa África na manndyoo' Cirene. Ndo' nt'omndyo jnaa'ya tsjoom Roma, na tuiindyoo nn'a'n judíos ndo' mati ñ'e'n nn'a'n mei'n nchii tuiindyena nn'a'n tsjaa'n jaa, saꝓ macwila't'maa'ndyena Ty'oots'om cha'xje'n na jaa nn'a'n judíos cwilat'maa'ndyoo' jom. ¹¹ Ndo' nt'omndyo jaa jnaa'ya Creta ñ'e'n Arabia. Saꝓ cha'tsondyoo' cwindyaa' na ya cwila'nei'n na'm'aa'n' ñ'oomya. Cwiluena cantyja na jee'n t'ma'n mach'ee Ty'oots'om.

¹² Cha'tsondyee na'ñ'ee'n na jna'n cwii cwii joo, jee'n ndya' tyojaawee' n'omna ndo' seiñ'ee'na' joona. Tyoluena ndaa' nc'iaana:

—¿Ljo' ñeca'mo'na' na luaa' cwiluii?

¹³ Saꝓ nt'omche'n cwe' tyonco, tyolue:

—Na'm'a'n' jnda' jndyeena.

Ñ'oom na tso Pedro ndaa' nn'a'n

¹⁴ Quia jo' Pedro teintyjee'n' ñequio canchoo'cwii apóstoles. Jndei' seinei'n, tsoom ndaa' nn'a'n:

—'O nn'a'ya ntyjañ'o'ya nn'a'n judíos ñequiondyoo' 'o na tsjom'yo' ñjaa'n Jerusalén, que'nyo' cwenta ndo' candye'yo' ñ'oom na nntsjoꝓ. ¹⁵ Ee na'm'a'n' nchii na candyeena cha'xje'n na cwila'tiuu'yo', ee je' quia tuee'che'n na ñjee'n na cwitsjoom. ¹⁶ Saꝓ juu na cwinty'ia'yo' na cwiluii matseicandaa'ñena' ñ'oom na tyoñequiaa profeta Joel, tsoom:

¹⁷ Ncuae na macandaa', matso Ty'oots'om,

njñoo'ya Espíritu na cwiluiindyoo' naquii' n'om jndye nn'a'n.

Nda'yo' na na'nom ñequio nda'yo' na na'lcu nla'nei'n' ñ'oom na nntsjoꝓ ndaa'na.

Na'nom na titquiendye waa na nlco'na' ndaa'na na nnty'iaana.

Ndo' na'nom na tquiendye ndaa' nntsoona.

¹⁸ Ncuae'ñee'n njñoo'ya Espíritu na cwiluiindyoo' naquii' n'om nn'a'n na cwindye'ntjom noꝓ' mei'n na'nom ndo' mei'n na'lcu.

Ñ'equia na'ñ'ee'n ñ'oom na nntsjoꝓ ndaa'na.

¹⁹ Ndo' nnts'aaya na nleitquioo' jndye nnom 'naa'n jo nandye tsjo'luee na nla'catyuendye nn'a'n quia na nnty'iaana.

Ndo' nnts'aaya 'naa'n na nleitquioo' jo nacje nnom tsjoomnancue, cha'na niom' ñequio chom ñequio ndioom.

²⁰ Ñ'e'quioom' nntseicwaque'na' na joo'ñe nnom,

ndo' chi' nntseicwaque'na' cha'cwijom niom'.

Nmei'n' nluui cwii tjoche'n na nncuae' xuee cantyja 'na' ja na cwiluiindyoo' na matsa'ntjo'n.

Juu xuee'ñee'n t'ma'tiche'n matseixma'na' na nleitquioo' najndei' na matseixma'ya.

²¹ Saꝓ cwii cwii ts'a'n na nncwji' xueya na cwiluiindyoo' na matsa'ntjo'n, juu tsa'ñee'n nluui'n'maa'ñe."

Luaa' ñ'oom na tso Ty'oots'om ñequio 'ndyoo Joel.

²² Tsoti Pedro:

—'O nn'a'ya Israel, candyeya'yo' na nntsjoꝓ cantyja 'naa'n' Jesús tsa'n na jna'n Nazaret. Tquioo' na nquii Ty'oots'om jñom jom ee jndye nnom ts'iaa'n t'ma'n s'aa'n quii'ntaa'yo' na nchii na ndaa' nluui na cwe' ts'a'n nnts'aa, mei'n xocjaantyoꝓ' n'om nn'a'n chiuu tuiiyuu. Ndo' 'o manquiu'yo' na ljo'

ee cantyja najndeii na matseixmaⁿ nquii Ty'oots'om, jo' na tyoch'ee Jesús 'naaⁿ t'maⁿ quii'ntaaⁿyo'. ²³ Maxjeⁿ teiyo ntyjii Ty'oots'om na nnc'oom Jesús luee'yo' ee seijndaa'ñê na tuui na ljo'. Jo' na tio'yo' Jesús luee nn'aⁿ romanos. 'O l'a'yo' na ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ na jlacuee'na jom. ²⁴ Saa Ty'oots'om tquiaa na tando'xcoom na tueeⁿe. Seicandyaañê jom na ñet'omts'ooñê ee tijoom jndaa caljoo'ñê nacje 'naaⁿ na cwiwje nn'aⁿ. ²⁵ Seineiⁿ rey David na ndoo' matseineiⁿ nquii Jesús. Matsoom: Manty'iaya Ty'oots'om na ñequii'cheⁿ m'aaⁿñê jo nqoⁿya. Nc'e na m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo, jo' chii xocju'cjena' ja.

²⁶ Jo' na jeeⁿ neiⁿnco ts'oqⁿya, ndo' ñequio na neiⁿya mataya. Ndo' cwe' nc'e meindoqⁿnty'iaandyo, jo' na mach'eena' na mawajndyaya.

²⁷ Ee xonquiaa' na nljoo'ndyo tsei'tsuaa meiⁿ xonquiaa' na nnto'ndyo ee cwiluiindyo na lju' ts'oqⁿ na mandi'ntjoⁿya njom'.

²⁸ 'U t'moⁿ nqoⁿya nato cantyja na nncwando'xco ts'aⁿ.

Ndo' na nnc'oqⁿya ñ'eⁿndyu' nnts'aana' na neiⁿtyaya.

Luaa' ñ'oom na seineiⁿ David.

²⁹ Tsoti Pedro:

—'O nn'aⁿya, ndyeyu nntsjoqⁿ ndye'yo' na tue' welooya David na ñet'oom teiyo. Ty'ecat'iuuna jom, ndo' tsei'tsuaaⁿ ndicwaⁿ waana' tsjoom ñjaaⁿ hasta xuee je'. ³⁰ Jom tyoluiiñê profeta, ndo' ntyjiiyaaⁿ na tso Ty'oots'om ñ'oomtyeⁿ nnoom na nluiiñê Cristo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ na nndyowicantyjoo' ndo' juu tsaⁿñeeⁿ nncjaacjoo ntio na ñetacatyeeⁿ. ³¹ Ndo' cha'cwijom na nnty'iaa' nnoom najnda tuiina', jo' na tsoom na xocaljoo'ñe añaⁿ yuu na cwiljoo'ndye añaⁿ nn'aⁿ na jnda tja ndo' meiⁿ seii' xocatqo'. ³² Ñ'oommeiⁿ seineiiⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús. Ndo' cha'tsondyô cwitjei'yuu'ndyô na mayuu' na tquiaa Ty'oots'om na tando'xco juu. ³³ Je' m'aaⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' jom. Jo' na jnda jñom Tsotyeeⁿ Espiritu Santo naquii' n'om nn'aⁿ cha'xjeⁿ ñ'oomtyeⁿ na tqueⁿ ndo' na cwiluii cha'tso na cwinty'ia'yo' je' ndo' na cwindye'yo'. ³⁴ Ee nchii nquii David tja cañoom'luee. Jo' chii ma'moⁿna' cantyja 'naaⁿ Jesús seneiiⁿ. Ee tso David: Seineiⁿ Ta Ty'oots'om nnom Ta na matsaⁿntjom ja.

Matsoom nnom:

“Cajmaⁿ jo ntyjaa' ts'oqⁿya ntyjaya

³⁵ hasta xjeⁿ na jnda tsã'a nn'aⁿ na jndoo 'u cjee' nc'e.”

³⁶ Tsoti Pedro:

—Quia jo' cha'tsondyo' 'o nn'aⁿ Israel cala'noⁿyo' na mayuu' na juu Jesús na ty'iom'yo' ts'oom'naaⁿ, tqueⁿ Ty'oots'om na Ta jom na matsaⁿntjoom jaa ndo' na Cristo jom na macwji'n'maaⁿñê jaa.

³⁷ Ndo' quia jndye nn'aⁿ Israel na luaa', jeeⁿ sei'ndaa'na' nquiuna. Jluena nnom Pedro ñequio ndaaⁿ nt'omcheⁿ apóstoles:

—'O nn'aaⁿya, ¿chiiu macaⁿna' na cal'aayâ?

³⁸ Quia jo' t'o Pedro ndaana:

—Ticwiindyo' 'o calcwe' n'om'yo' ndo' cwits'oomndyo' ñequio xuee' Jesucristo, cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaⁿyo'. Quia jo' nnto'ñoom'yo' Espiritu Santo naquii' n'om'yo'. ³⁹ Ee ñ'oomtyeⁿwaa' tseixmaⁿ cwenta' 'o ñ'eⁿnda'yo', ndo' cwentaa cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ na tquia, ndo' mati ticwii cwii ts'aⁿ na ma'maⁿ Ta Ty'oots'om cwentaaⁿ.

40 Pedro jndye nt'omcheñ ñ'oom tyocwji'yuu'ñetyeeñ ndaḡana. Ndo' tyotseijndo'tyeeñ n'omna. Tsoom:

—Catjei'ndyo' cantyja 'naa' nn'a' na m'a' je' na quie' n'om cha nndaḡa nluin'maa'ndyo'.

41 Quia jo' nn'a' na jla'yu' ñ'oom na tsoom teits'oomndyena. Juu xuee'ñeeñ, cha'na ndyee mei'ndyena jla'yu'na. 42 Tyoque'ndyena na tyondyena ñ'oom na tyot'moo' apóstoles'ñeeñ. Tjoom' tyom'a'na ñequio na'ñeeñ. Tyotjomndyena na tyotyjena tyoo' na tyocañjom n'omna Jesús. Ndo' tyola'nei'na nnom Ty'oqts'om.

Luaa tyom'a' nn'a' na tyola'yu'jndyee

43 Cha'tsondye nn'a' tyotseitsa'na' joona ee na tyonty'iaana jndye ts'iaa' t'ma' na tyol'a apóstoles na xocandaḡa nluui na cwe' na jnda nquieena mei' xocjaantyjo' n'om nn'a' 'naa' na tuii. 44 Cha'tsondye nn'a' na jnda jla'yu', ñe'cwii n'omna. Ndo' cha'tso 'na' na tyowil'uee'ndyena tjom na 'naa'na joona'. 45 Tyondaḡana ndyuaana ñequio nt'omcheñ 'naa'na na waa. Ndo' s'om na tyoto'ñoomna tyoto'na joona', tyoñequiana ndaḡa nn'a' na tyotseitjoona' joo. 46 'Io ndi 'io tyotjomndyena wats'om t'ma'. Mati naquii' l'aana tyola'jomndyena na tyotyjena tyoo' na tyocañjom n'omna Jesús. Tyocwa'na ñequio na neii'na ndo' na xcwee' n'omna. 47 Tyola't'maa'ndyena Ty'oqts'om ndo' cha'tsondye nt'omcheñ nn'a' tyotjeii'ya joona. Ndo' 'io ndi 'io tyocwji'n'maa'ñetichē Ty'oqts'om nn'a'. Jo' chii tjawit'ma'ti tmaa' nn'a' na macwji' Ty'oqts'om cwen-taa'a'.

3

Tco'yana' cwii ts'a' na ntjei' nc'ee

1 Cwii xuee Pedro ñ'e' Juan ljo'yu ty'ena wats'om t'ma' na ndyee na matmaa' xje' na cwi'oola'nei' nn'a' nnom Ty'oqts'om. 2 Ndo' jo' jo' m'aa' cwii tsa'ns'a na tuiiñe na ntjei' nc'ee. Juu tsa'ñeeñ 'io ndi 'io tyo'ooñ'om nn'a' jom wats'om t'ma', tyoque'na jom 'ndyoots'a na jndyuna' Jee' Nei'ncoo' cha nndaḡa nlcaa' ljo' na matseitjoona' jom ndaḡa nn'a' na cwi'ooquie' jo' jo'. 3 Quia na nty'iaa'na Pedro ñ'e' Juan na macwi'ooquie'na naquii' wats'om'ñeeñ tcaa' s'om ndaḡana. 4 Ndo' nty'iaa' Pedro ñequio Juan jom. Tso Pedro nnoom:

—Aa re sa, canty'ia' ndaḡayâ.

5 Quia jo' nty'iaa'na ndaḡana ee seitioom waa na ññequiana na nnc'o'ñoom. 6 Saḡ matso Pedro nnoom:

—Ja mei' s'om xuee mei' s'om cajaan' tjaa'na' na maleiñ'o'ya, saḡ cantyja na maleiñ'o'tya ññequiaya na nnc'o'ñom'. Ñequio xuee' Jesucristo, tsa' na jna' Nazaret, quicantya' ndo' cja'ca'.

7 Jnda chii t'uii Pedro ts'oq' ntyjaya seiwe tsa'ñeeñ jom. Mañoom' tco'yana' nda'nc'eeñ ñequio candyo'nc'eeñ. 8 Jo' na ñejomto teicantya-jaa'. Teintyjee'na' ndo' toq'na' na tjaca'. Tjaque'na' naquii' wats'om t'ma' ñ'e'ndyena. Tyojaaca' ndo' tyowantjaaa' ndo' tyotseit'maa'ñe Ty'oqts'om. 9 Ndo' cha'tsondye nn'a' na too'ndye naquii' wats'om tyonty'iaana na tyojaaca' ndo' tyotseit'maa'ñe Ty'oqts'om. 10 Ee taj-naa'na na jom ts'a' na ñetacatyee' 'ndyoots'a wats'om t'ma'ñeeñ na jndyuna' Jee' Nei'ncoo'. Majom na tyocaa' ljo' na matseitjoona' jom ndaḡa nn'a'. Jo' na jee' tyotseitsa'na' joona ndo' jee' tjawee' n'omna na jnda tco'yana' nc'ee'.

Ñoom na seineiⁿ Pedro leirooⁿ wats'om t'maⁿ

¹¹ Wats'om'ñeeⁿ waa cwii leiroo'na' na jndyuna' Salomón. Jo' jo' tquiontyjaa' cha'tsondye nn'aⁿ na cwityueneiiⁿna. Ee ts'aⁿ na tco'yana' nc'ee jo' jo' tiñe'ca'ñeeⁿ Pedro ñequio Juan. ¹² Quia na nty'iaa' Pedro na cha'tsondye nn'aⁿ jnda' jla'candyoo'ndyena, matsoom ndaana:

—O re nn'aⁿya Israel, ¿chiiu na jeeⁿ matseitsaⁿna' 'o? ¿Chiiu na jeeⁿ cwinty'ia'yo' ndaayâ na chacwijom cwila'tiuu'yo' na cwe' na jndaâ ncjooyâ oo cwe' nc'e na jeeⁿ cwila't'maaⁿndyô Ty'oots'om jo' na majaacaa tsaⁿm'aaⁿ? Meiⁿchjoo nchiijo'. ¹³ Ee nquii Ty'oots'om na tyotseit'maaⁿñe welooya Abraham na ñet'oom teiyo, na tyotseit'maaⁿñe welooya Isaac, ndo' welooya Jacob, ndo' tyola't'maaⁿndye nt'omcheⁿ welooya na jndyowi'cantyjoo', jom seit'maaⁿñe Jnaaⁿ Jesús, na jla'quioo'yo' luee naⁿmaⁿn'iaaⁿ cha cue'. Ndo' meiiⁿ Pilato ñe'catseicandyaañe jom, saâ tâtancue'yo'. Sa'yo' nacjoom'm meiiⁿ juu ñe'catseicandyaañe jom. ¹⁴ 'O nchii taⁿyo' na nndyaañe nquii na cwiluiiñe na lju' ts'om ndo' na tyoch'ee yuu na maty'iomyana'. 'O taⁿyo'yo' na nndyaañe ts'aⁿ na ñeseicwjee nn'aⁿ. ¹⁵ Jla'cue'yo' nqueⁿ na mañequiaaⁿ na cwitando' nn'aⁿ. Saâ Ty'oots'om tquiaa na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ ndo' jâ cwitjei'yuu'ndyô na ljo'. ¹⁶ Nc'e na cwilayu'ya cwii n'oo'yâ ñ'eⁿ xuee' Jesús, jo' na tquiaana' najnda' nc'ee tsaⁿm'aaⁿ na cwinty'ia'yo' ndo' na cwita'jna'yo'. Ee nc'e juu na cwilayuuyâ n'oo'yâ ñequio Jesús, jo' na cha'tsondyo' cwinty'ia'yo' na candaâ' tco'yana' tsaⁿm'aaⁿ'.

¹⁷ 'Ndo' ntyjiiya, 'o nn'aⁿya, na tîcala'nqo'yo' ljo' l'a'yo' ñequio naⁿmaⁿn'iaaⁿ 'naⁿyo' jla'cue'yo' Jesús. ¹⁸ Saâ laa'ti' waa na seicandaâ'ñe Ty'oots'om ñ'oom na seineiⁿ ñequio ndyuee profetas na maxjeⁿ nncue' Cristo tsaⁿ na jñoom. ¹⁹ Jo' chii calcwe' n'om'yo' ndo' cata'ndyo'xcwelyo' nnom Ty'oots'om cha nntseicanoom'm jna'yo' ndo' na ñnequiaaⁿ na ntseixcona' cantyja na cwitsaam'a'yo' joo nnoom. ²⁰ Ndo' na ljo' njñomnaaⁿ Jesucristo, tsaⁿ na nncwji'n'maaⁿñe 'o, ee teiyo seijndaa'ñe na luaa' nnts'aaⁿ. ²¹ Saâ macaⁿna' na caljoo'ñe Jesucristo cañoom'luee hasta quia na jnda' seicandaâ'ñena' cha'tso ñ'oom na seineiⁿ ñequio ndyuee profetas na tyoñequia ñ'oom'm tandyo xuee. ²² Ee tyotso Moisés ndaâ welooya na ñet'om teiyo: “Nquii Ta Ty'oots'om njñoom cwii nn'aⁿyo' na m'aⁿyo' na ñnequiaa ñ'oom'm cha'xjeⁿ na jñoom ja. Queⁿyo' cwenta cha'tso ñ'oom na nntseineiⁿ tsaⁿñeeⁿ ndaâ'yo'. ²³ Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiqueⁿ cwenta ñ'oom na nntso tsaⁿñeeⁿ nncwji'ndyona' juu quii'ntaaⁿ nn'aⁿ Israel.”

²⁴ Tsoti Pedro:

—Cha'tsondye profetas cha'na Samuel ñequio nn'aⁿ na cwiñet'om jnda' na tue' tsaⁿñeeⁿ, tyoluena na nluii cha'xjeⁿ na cwiluii je'. ²⁵ Ñequio ndyuee profetas tquiaa Ty'oots'om ñ'oomtyeⁿ ndo' 'o laxma'yo' na nnda'yo' naya na cwit'mooⁿ joona' ndo' cha'xjeⁿ ñ'oom na seijndaa'ñetyeⁿ Ty'oots'om ndaâ welooya na ñet'om teiyo quia tsoom nnom welooya Abraham: “Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naⁿ na nncjaawi'cantyjoo' nluiiñe ts'aⁿ na njñooⁿya na m'aⁿyo'. Ndo' nc'e juu nntio'naaⁿndyo cha'tsondye nn'aⁿ tsjoomnancue.” ²⁶ Jo' chii quia na s'aa Ty'oots'om na ta'ndo'xco Jnaaⁿ na tue', najndyee tio'naaⁿñe 'o na jñoom juu na m'aⁿyo' cha tincwiindyo' 'o nlcwe' n'om'yo' natia na cwil'a'yo'.

4

Pedro ñ'e'n Juan jo ndaa na'ma'n'iaa'n

¹ Pedro ñ'e'n Juan xcwe na cwila'nei'na ndaa nn'a'n, ndo' tquie ntyee na m'a'na ñequio ts'a'n na matsa'ntjom nn'a'n na cwil'a cwenta wats'om t'ma'n. Mati nt'om nn'a'n judíos na laxma'na tmaa'ñ saduceos tquiena. ² Jnda teiloo na'ñee'n ee Pedro ñ'e'n Juan cwit'moo'na ndaa nn'a'n na jnda mawando'xco Jesús, jo' chii mati nn'a'n na jnda tja maxje'n ntando'xcona. ³ Quia jo' t'ue na'ñee'n joona. Ndo' cwe' nc'e na jnda tmaa'n, jo' chii tiomya na'ñee'n joona w'aancjo hasta quia nnei'ncoo cwiiche'n xuee. ⁴ Saa nn'a'n na tyondye ñ'oom' Ty'oots'om na tyoñe'quiiana, jdyendye na'ñee'n jla'yu'na. Ndo' cha'tsoñ'e'n nn'a'n na cwila'yu' tue'ntyjo cha'na 'om mei'ndyena na cwe' na'nom.

⁵ Teincoo cwiiche'n xuee naquii' Jerusalén tjomndye nn'a'n na m'a'n n'iaa'n cwentaa nn'a'n judíos ñequio nn'a'n na cwiluiitquiendye, ñequio nn'a'n na cwit'moo'n ljeii na tqe'n Moisés. ⁶ Ñ'e'n Anás, tyee na cwiluiitquieñe, ñequio Caifás, ñ'e'n Juan ñequio Alejandro, ndo' ñ'ee'n cha'tsondye nt'omche'n nn'a'n na nn'aa'na ntyee na cwiluiitquiendye. ⁷ Tquee'ndyena Pedro ñ'e'n Juan ndo' ts'a'na na'ñee'n quii'ntaa'na. Jluena:

—¿Ñee'n tquiaa na jnda'yo', ndo' ñee'n ts'a'n xuee' cwilei'ñ'om'yo' na luua' cwil'a'yo'?

⁸ Ndo' Pedro too' quii' ts'oom m'aa'n Espíritu Santo, matsoom ndaana:

—'O re nn'a'n na m'a'nyo' n'iaa'n ñequio 'o nn'a'n na cwiluiitquiendyo' joo ndaa jaa nn'a'n Israel, ⁹ na cwita'x'ee'yo' ndaayâ cantyja naya na tuii ñ'e'n ts'a'n na ñet'oom na ntjei'n nc'ee, ¿aa ñe'candy'e'yo' chiuu tuiyuu na jnda tco'yana' jom? ¹⁰ Xe'n na ljo', quia jo' cha'tsondyo' 'o ñequio cha'tsondye nn'a'n Israel cala'nq'nyo' chiuu waa. Nquii Jesucristo, ts'a'n na jna'n Nazaret na ty'iom'yo' ts'oom'naa'n, tquiaa Ty'oots'om na tando'xcom jnda na tuee'n'e'n. Ñequio xuee' jom jo' na jnda n'ma'n tsa's'am'aa'ñ na cwinty'ia'yo' na meintyjee'n'e'n jo ndaa'yo'. ¹¹ Juu Jesús cwiluiine tsjo' na 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaaya jnda tquie'yo'. Saa jnda tacatyee'tyee'n tsjo'ñee'n nquii tsia'ntsjjo' yuu na t'ma'nti matseixma'na' na cha'tso ljo'. ¹² Tjaa'na'n ñee'n cwiiche'n na ndaa nncwji'n'maa'ñe nn'a'n macanda nquii Jesús. Ee cha'waa nnom tsjoomnancue tjaa'na'n xuee' cwiiche'n na tqe'n Ty'oots'om na juu ndaa nncwji'n'maa'ñe jaa.

¹³ Jnda na nty'iaa na'ma'n'iaa'n na tinquiaa' Pedro ñ'e'n Juan, ndo' jla'no'na na tyoola'naa'n na'ñee'n cha'xje'n na nquiuna, ee cwe' nn'a'n mei'nquiandye joona, quia jo' jee'n tyotseitsa'na' joona, ndo' tjañjoom' n'omna na tyocañ'ee'n na'ñee'n ñ'e'n Jesús. ¹⁴ Ndo' majndeiti quia na nty'iaana nacañoom na'ñee'n meintyjee' ts'a'n na jnda tco'yana', jo' chii seicu'ñ'e'na' na nluena ñ'oom nacjoo na'ñee'n. ¹⁵ Quia jo' tjeii'yana na'ñee'n quii'ntaa'na. Jnda chii tyola'nei' che'nquieena. ¹⁶ Tyoluena:

—¿Chiuu nl'aayoo ñequio ti'm'a'nt? Ee cha'tsondye nn'a'n tsjoom ñjaa'n Jerusalén manquiuyana na jnda l'a na'm'a'ñ cwii ts'iaa'n t'ma'n na xocanda nnts'aa na cwe' na jndei nquii ts'a'n ndo' jaa xonda nluuya na tiyuu' na ljo'. ¹⁷ Jo' chii yati cal'uuya ndaa na'm'a'ñ ñequio na jndei'na' mei'ncwii nnom ts'a'n tala'nei'tina ñ'oom cantyja 'naa'ñ Jesús, cha tant'omti ñ'oommei'ñ quii'ntaa'nn'a'n.

¹⁸ Quia jo' t'ma'na na'ñee'n. Sa'ntjomna na mei'ncwii ñ'oom tala'nei'ti na'ñee'n, tant'moo'na ñequio xuee' Jesús. ¹⁹ Saa Pedro ñequio Juan, jluena:

—Ncjo'yo' calatiuu'ya'yo' aa maty'iomna' jo nnom Ty'ooots'om na calacandaayâ ñ'oom na cwindu' 'o, nchii ñ'oom na matso jom. ²⁰ Ee já tijoom jndaa ca'ndyaayâ na nlanaa'yâ ljo' na ñenty'iaayâ na tyoch'ee Jesús ndo' na tyondyaayâ na tyotseinei'.

²¹ Saa joo na'ma'n'iaa'n jndei'ti ñ'oom tyoluena ndaa na'ñee'n. Jnda chii jñoomna na'ñee'n, ee tileicaliuna chiuu ya nnta'wi'na na'ñee'n ee nquiaana nn'a'n quii' tsjoom, ee cha'tsondye nn'a'n tyolat'maa'ndyena Ty'ooots'om cantyja na nty'iaana na tco'yana' ts'a'n na ñet'oom na ntjei'n nc'ee. ²² Ee tsa'ns'a'ñee'n, na jee'n t'ma'n ts'iaa'n s'aa Ty'ooots'om na tco'yana' jom, jnda teinom wen'aa'n choom'm.

Nn'a'n na cwila'yu' ñe'cwii t'ma'n jla'nei'na nnom Ty'ooots'om

²³ Pedro ñ'e'n Juan, jnda na jndyaandyena, ty'ena na m'a'n nc'iaana. Jla'candiina na'ñee'n cha'tso ñ'oom na tyolue ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'a'n na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. ²⁴ Ndo' joo na'ñee'n, quia na jndyena ñ'oom'ñee'n, ñe'cwii t'ma'n jla'nei'na nnom Ty'ooots'om, jluena:

—'U Ta Ty'ooots'om, macandâ 'U na mayuu'che'n na matsa'ntjom'. 'U tqe'm' cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, ñequio ndaaluee, ndo' ñequio cha'tso na niom. ²⁵ Ñequio Espíritu Santo seijndo' ts'om moso' David. Jo' na seiljei'n ñ'oom na tsu'. Tsoom:

¿Chiuu na cwila'wjee nn'a'n na nchii judíos?

Ndo' ¿chiuu na cwila'tiuu nn'a'n judíos cwii na cwe' ts'iaa'ndyo?

²⁶ Nn'a'n tsjoomnancue na cwi'sa'ntjom jla'wendyena.

Ndo' nn'a'n na m'a'n n'iaa'n jla'jomndyena.

Ñe'cwii ty'ena nacjoo' nquii Ty'ooots'om,

ñequio Cristo tsa'n na jñoom.

²⁷ Jlueti na'ñee'n nnom Ty'ooots'om:

—Mayuu' ñ'oom'ñee'n na tso David ee Herodes ñequio Poncio Pilato jla'jomndyena naquii' tsjoomwaa ñequio nn'a'n judíos ñequio nn'a'n na nchii judíos. Ty'ena nacjoo' Jnda' na lju' tseixmaa'n ndo' na majndaa' ts'ia'a'n na tqe'm' jom. ²⁸ Tandyo xuee seijndaa'ndyu' ljo' nl'ana. Ndo' majo' jnda l'ana je'. ²⁹ Ndo' je' je' 'u Ta, que'n' cwenta ñ'oom wi' na jndei'na' na cwiluena ndaayâ, ndo' cateijndei' já na cwindya'ntjoo'yâ njom' na calanaa'yâ ñ'oom naya 'na'n ñequio na t'ma'n n'oo'yâ. ³⁰ Ndo' catseintyjo' ts'o' nacjoo nn'a'nwii. Catsein'ma'n' joona. Catsa' 'naa' t'ma'n ñequio 'naa' na xocjaantyyoo' n'om nn'a'n chiuu tuiiyuu. Nmei'n' catsa' ee cwilcwii'â xuee' Jnda' Jesús na lju' tseixma'n.

³¹ Jnda na jla'nei'na nnom Ty'ooots'om tei'ncwii' w'aa yuu na cwitjomndyena. Ndo' joona too' m'aa'n Espíritu Santo naquii' n'omna. Ndo' tyola'nei'na ñ'oom' Ty'ooots'om ñequio na t'ma'n n'omna.

Cha'tso 'na' tjom na 'naa'na joona'

³² Cha'tsondye nn'a'n na cwila'yu' tyom'a'na na ñe'cwii n'omna, ndo' ñe'cwii tyola'tiuuna. Mei'cwiindyee joona ticatso na joo 'na' na malei'ñ'oom macandâ juu 'naa'm' jo', ee cha'tso 'na' na tyoleichona tyol'ana na tjom na 'naa'na joona'. ³³ Ndo' nquiee apóstoles tyotjei'yuu'ndyena ñequio najndei' na matseixmaa'n na jnda mawando'xco Ta Jesús. Ndo' t'ma'n tio'naa'ñe Ty'ooots'om joona. ³⁴ Ndo' quii'ntaa'n cha'tso nn'a'n na cwila'yu' tjaa'na'n ñee'n c'oom na matseitjoo'n' jantyyee nn'a'n na niom ndyuaa ndo' niom l'aa tyondaana joona' ndo' cantyjati s'om na to'ñoomna na ndaana joona' tquioñ'omna. ³⁵ Tquiana s'om'ñee'n

ndaꞗ apóstoles. Ndo' naⁿñeeⁿ tyoñequiana jooⁿa' nnom ticwii cwii ts'aⁿ na matseitjooⁿa' 'naⁿ na macaⁿ'na' juu. ³⁶ Quii'ntaaⁿna tyom'aaⁿ ts'aⁿ na jndyu José. Jom ts'aⁿ tsjaaⁿ Leví na jndyowicantyjoo', tuiiñê tyuaaxeⁿncwe Chipre. Apóstoles tq^{ue}'na xueeⁿ'eⁿ Bernabé. Ñ'oomwaa' matsona' ts'aⁿ na mañequiaa na t'maⁿ ts'om x'iaa'. ³⁷ Jom waa tyuaaⁿ'aⁿ. Jnaꞗ juuna', jndaꞗ chii jndyofñ'oom s'om na to'ñoom, tq^{uiaa}'n s'om'ñeeⁿ ndaaꞗ apóstoles.

5

Seitjooñe Ananías ñ'eⁿ Safira

¹ Saa cwii tsaⁿ's'a na jndyu Ananías ñequio scoom'm Safira ndaaⁿa cwii tyuaana. ² Ananías'ñeeⁿ seitjooⁿ cantyja na jnaꞗ juuna', ndo' mati ntyjii scoom'm na ljo'. Jndyochom meiⁿ ndyee s'om'ñeeⁿ tq^{uiaa}'n jooⁿa' ndaaꞗ apóstoles. ³ Quia jo' matso Pedro nnoom:

—'U re Ananías, ¿chiiu na tq^{uiaa}andyu' na seicattoo' Satanás naquii' ts'om' na tsu' cantu nnom Espíritu Santo na seitjoo' s'om cantyja na jndaꞗ tyua'? ⁴ Yocheⁿ na tyoojndaꞗ juuna' tseixmaⁿ'na' cwenta'. Ndo' mati meiiⁿ na jndaꞗ jndaꞗ juuna' wanaaⁿ na nntsa' yuu na l'ue ts'om' ñequio s'om'ñeeⁿ. 'U je' ¿chiiu na luaa' seitiuu' naquii' ts'om'? Ee nchii ndaaꞗ nn'aⁿ sa' cantu, nnom nquii Ty'oqots'om waa jnaⁿ'.

⁵ Jndaꞗ na jndii Ananías ñ'oommeiⁿ' cwe' tíoofetoom na ts'oo jom. Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na nquiuna na luaa' tuii, jeeⁿ ndya' nioom tyuena. ⁶ Teicantya naⁿnom na titquiendye. Jla'tyjoondyena liaa jom. Jndaꞗ chii tjeii'na jom, mana ty'ecat'iuuna jom.

⁷ Jndaꞗ teinom cha'na ndyee hora na tuii na ljo' ndo' tyjee' scuu' Ananías. Meiⁿchjoo ticaljeiiⁿ aa waa ljo' tuii. ⁸ Quia jo' Pedro matsoom nnom tsaⁿ'ñeeⁿ:

—Catsu' nqooⁿ, ¿aa mayuu' na laa'ti'ndyo ndaaꞗ'yo' tyuaa'yo'?

Ndo' matso tsaⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—Mayuu' na laa'ti'.

⁹ Matso Pedro nnoom:

—Chiiu na jla'tjom'yo' ñ'oom na tq^{uio}'nn'aⁿ'yo' Espíritu na cwiluiiñe Ty'oqots'om. Aa ndi', je' cwiquie nn'aⁿ na ty'ecat'iuu sa'. Mati 'u maje'ndyo nnc'oocat'iuuna 'u.

¹⁰ Mantyjacheⁿ cwe' tíoofetoom jo nc'ee Pedro, mana tueeⁿ'eⁿ. Quia na ty'equie' naⁿnom na titquiendye jliuna na jndaꞗ tueeⁿ'eⁿ. Mati tjeii'na jom, ty'ecat'iuuna jom nacañoom' saaⁿ'aⁿ. ¹¹ Quia jo', tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿ'aⁿ, jeeⁿ t'maⁿ seicaty'uena' ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tyondye na luaa' tuii.

Ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyol'a apóstoles

¹² Nn'aⁿ na cwiluiindyena apóstoles jndye nnom 'naaⁿ l'ana ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na xondaꞗ nluii na cwe' najndeiⁿ nquii ts'aⁿ. Ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na jndaꞗ cwila'yu' tjoom' t'maⁿ'na na tyotjomndyena wats'om t'maⁿ na jndyu leiroo'na' Salomón. ¹³ Saa nt'omcheⁿ nn'aⁿ nquiaana na nla'jomndyena, meiiⁿ na ljo' tyotjeii'yana nn'aⁿ na cwila'yu'. ¹⁴ Ndo' tjawijndyendyeti nn'aⁿ na tyola'yu' ñequio Ta Jesús, naⁿnom ndo' na'lcu. ¹⁵ Tyotsaꞗ na nn'aⁿwii ndyuee nantaa, cjoo' nduu ndo' cjoo' luee, cha quia na wjaawinom Pedro nnquioo ncwaaⁿ'aⁿ nacjoo cwantindye jooⁿa cha nn'maaⁿ'na. ¹⁶ Mati nn'aⁿ na m'aⁿ njoom na

nndyoo' Jerusalén tquiochona nn'aⁿwii ñ'eⁿ nn'aⁿ na tyoleichuu jndyeta. Ndo' cha'tsondye naⁿñeeⁿ n'maaⁿna.

Naⁿmaⁿ'iaaⁿ tyota'wi'na Pedro ñ'eⁿ Juan

¹⁷ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ judíos na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê na jndyu saduceos, jlawendyena nacjoo apóstoles ee jeeⁿ lioona naⁿñeeⁿ. ¹⁸ Jo' chii t'uena naⁿñeeⁿ. Tiomna joo w'aancjo. ¹⁹ Saa teijaaⁿ tyjee' cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oots'om. Seicanaaⁿñê ndyueel'a w'aancjo. Tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. ²⁰ Matsoom ndaana:

—Catsa'yo' wats'om t'maⁿ. Calaneiⁿ'yo' ndaa nn'aⁿ ñ'oomwaa' cantyja 'naaⁿ na nncwando' añmaaⁿ ts'aⁿ.

²¹ Jnda na jndyena ñ'oomwaa' ty'ena. Ndo' cwitsjoom ty'equie'na wats'om t'maⁿ. Tyot'mooⁿna ndaa nn'aⁿ.

Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê, jnda na tjomndyena ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyena naⁿmaⁿ'iaaⁿ ndaa nn'aⁿ Israel, saⁿ'ntjomna na cjaacandyoo'ndye apóstoles na tiomna w'aancjo. ²² Saa quia na jnda tquie sondaro 'ndyoots'a w'aancjo jliuna na tac'om naⁿñeeⁿ jo' jo'. Jo' chii ty'elcwee'na. Ty'ela'candiina na tac'om naⁿñeeⁿ. ²³ Jluena:

—Quia na squiaayâ 'ndyoots'a w'aancjo tyeⁿ ta'na' ndo' m'aⁿ sondaro na cwil'a cwenta, saa quia na jla'canaaⁿndyô jo' jliuuyâ tjaa'ñeeⁿ c'oom.

²⁴ Ndo' tyee na cwiluiitquieñe ñequio ts'aⁿ na matsaⁿ'ntjom nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om t'maⁿ ñequio nt'omcheⁿ ntyee na cwilui-itquiendye, quia na jndyena na luua', tyom'aaⁿ n'omna chiuu ya nluii cha nleicheⁿ ñ'oomwaa'. ²⁵ Ndo' mañejuu xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom cwii ts'aⁿ, seicandii joona, matso:

—Nn'aⁿ na tiom'yo' w'aancjo, naquii' wats'om t'maⁿ meintyjee'na je'. Cwit'mooⁿna ndaa nn'aⁿ.

²⁶ Quia jo' ts'aⁿ na matsaⁿ'ntjom tjaaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ. Ty'ecachona naⁿñeeⁿ saa nchii ñequio na jndei'na' ee nquiaana xeⁿ nn'aⁿ na cwindyena ñ'oom'ñeeⁿ nñom ljo' joona. ²⁷ Ndo' quia na jnda tquiennda'na yuu cwitjomndye naⁿman'iaaⁿ, tqiana cwenta praso ndaa naⁿñeeⁿ. Ndo' tyee na cwiluiitquieñe, seilcwii'ñê ndaa praso'ñeeⁿ. ²⁸ Matsoom:

—Mandy'e'yo' na tyol'uuyâ ndaa'yo' ñequio ñ'oom na jndei'na' na tant'moⁿ'yo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús. Saa 'o je' cha'waa naquii' Jerusalén jnda manquiu nn'aⁿ ñ'oom na cwit'moⁿ'yo' ndaana. Mati cwindu'yo' na já chooyâ jnaⁿ na tue' Jesús.

²⁹ Quia jo' Pedro ñequio nt'omcheⁿ apóstoles, t'oona, jluena:

—Jndei'tina' na calacandaayâ ñ'oom na matso Ty'oots'om nchiiti ñ'oom na cwilue nn'aⁿ. ³⁰ Manqueⁿ na tyola't'maaⁿndye welooya na ñet'om teiyo, tqiaaⁿ na wando'xco Jesús na jla'cue'yo' na ty'iom'yo' nacjoo' ts'oom'naaⁿ. ³¹ Seit'maaⁿñê juu. Tqueeⁿ juu ntyjaa' ts'ooⁿ ntyjaya. Tqueeⁿ juu na cwiluiit'maaⁿñe ndo' na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ cha calcwe' n'om nn'aⁿ Israel ndo' na nntseit'maⁿ ts'om jnaaⁿna. ³² Já cwitjei'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ, ndo' majo'ti mach'ee Espiritu Santo, nquii na mañequiaa Ty'oots'om naquii' n'om nn'aⁿ na cwila'canda ñ'oom na matsoom.

³³ Jnda na jndye naⁿmaⁿ'iaaⁿ ñ'oommeiⁿ jeeⁿ ndya' lioona hasta ñ'cala'cwjeena naⁿñeeⁿ. ³⁴ Saa teicantya cwiindyena joona, ts'aⁿ na jndyu Gamaliel. Jom ts'aⁿ tmaaⁿ fariseos ndo' ma'mooⁿ chiuu matsaⁿ'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, cha'tsondye nn'aⁿ ya ñ'oom nquiuna cantyja 'naaⁿaⁿ.

Teintyjee'n'ndo' sa'ntjoom na calui'ya apóstoles ch'e'n chjoowi' ta'ndyo.
 35 Tsoom ndaa' nc'iaa'n'a'n:

—'O ntyjaño'n nn'a'n Israel, cal'a'yo' cwenta ljo' na cwilatiuu'yo' na ñe'cal'a'yo' ñ'e'n na'nomm'a'n'. 36 Ee cjañjoom' n'om'yo' jaach'ee'ti xuee tyom'aa'n Teudas. Tyotsoom na jom ts'a'n na t'ma'n cwiluiñe, ndo' cha'na ñequiee sia'nto na'nom jla'jomndyena ñ'e'ñê. Saa jla'cuee' nn'a'n jom, ndo' cha'tsondye nn'a'n na jla'jomndye ñ'e'ñê t'oom'ndyena. Mana ntycwii cantyja 'naa'n'a'n. 37 Jnda teinom na ljo', xcwe na cwiwiljeixco ncuee nn'a'n, mati seis'añe Judas ts'a'n Galileo. Ndo' jndye nn'a'n jla'jomndyena ñ'e'ñê. Saa mati jla'cuee' nn'a'n jom, ndo' cha'tsondye nn'a'n na tyola'jomndye ñ'e'ñê majo'ti t'oom'ndyena. 38 Jo' chii matseijndo'a n'om'yo', ca'ndye'yo' ti'm'a'n'. Cajndoo' nquieena, ee xe' ñ'oommei' ñequio ts'iaa'mei' cwila'xma'na' cwe' ts'iaa'n'naa'n nn'a'n quia jo' nncjaandyue che'nquieena'. 39 Saa xe' cwila'xma'na' ts'iaa'n'naa'n Ty'oots'om, quia jo' tijoom canda' na nlatyui'yo' joona'. Nleitquoo'to na cwitsa'yo' nacjoo' Ty'oots'om.

40 Ndo' jla'jomndye nc'iaa' Gamaliel ñ'oom na tsoom ndaana. Jo' chii tquee'nnda'na apóstoles. Cwe' tyotjaa'na na'ñee'n. Ndo' ñequio na jnde'na' tyoluena na tant'moo'n na'ñee'n ñ'oom ñequio xuee' Jesús. Jnda chii jñoomna na'ñee'n. 41 Ndo' na'ñee'n je', jlui'na quii'ntaa'n na'ma'n'iaa'n ñequio na neii'na na tquiaa Ty'oots'om na cwila'xma'na na co'wi'na' joona nc'e na cwi'tjei'yuu'ndyena ñ'oom ñequio xuee' Jesús. 42 Ndo' 'io ndi 'io tíc'oomeintyjee'na na tyot'moo'n na naquii' wats'om t'ma'n ndo' mati l'aa nn'a'n. Tyot'moo'n na ndo' tyola'nei'na ñ'oom cantyja 'naa' Jesús na cwiluiñe Cristo.

6

Tjeii'ndyena ntquiee' nn'a'n na nndye'ntjom naquii' ntaa'na

1 Majoo ncuee'ñee'n tjawijndyendye nn'a'n na cwila'yu'. Saa we ndi'ndyena. Nt'omndyena nn'a'n judíos na cwila'nei'n griego ndo' nt'om nc'iaana cwila'nei'n hebreo. Ndo' na'ñee'n na cwila'nei'na griego to'na na jla'ncjoo'ndyena nacjoo' nn'a'n na cwilayu' na cwila'nei'n hebreo. Ee cha'tso yolcu na cwila'yu' na jnda tja noom ticwii xuee cwito'ñoomna nantquie. Saa joo yolcu na cwila'nei'n griego tijndyetei cwito'ñoomna cha'xje'n cwito'ñoom nc'iaana na cwila'nei'n hebreo. Jo' na to'na na jla'ncjoo'ndyena. 2 Jo' chii canchoo'we apóstoles jla'tjomna cha'tso nn'a'n na cwila'yu'. Jluena ndaa' na'ñee'n:

—Ticatsa'ntjomna' na n'ndyaayâ na cwiñe'quiaayâ ñ'oom' Ty'oots'om na njndoo'â cantyja 'naa'n' nantquie. 3 Jo' chii 'o nn'aa'ya, catjeii'ndyo' ntquiee' tsa'ns'a quii'ntaa'yo' na waa ñ'oom ya cantyja 'naa'n'na, na too' m'aa'n Espíritu Santo naquii' n'omna, ndo' na jndo' n'omna. Joona nnt'ioo'ya ts'iaa'n na njndoo'na cantyja 'naa'n' nantquie na nnto'ñoom yolcu na jnda tja noom. 4 Saa já ñecwitco nlanaa'nyâ nnom Ty'oots'om ndo' na ññequiaayâ ñ'oom'm ndaa' nn'a'n.

5 Ndo' cha'tso nn'a'n na cwila'yu' jla'jomndyena na ljo'. Jo' tjeii'ndyena Esteban, ts'a'n na matseyu'ya ts'om ndo' too' naquii' ts'oom m'aa'n Espíritu Santo. Ndo' mati Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón ñequio Parmenas. Mati tjeii'ndyena Nicolás, ts'a'n tsjoom Antioquía. Jom nchii ts'a'n judío saa jaach'ee xuee matseijomñê ñ'oom na cwila't'maa'ndye nn'a'n judíos. 6 Jnda na tjeii'ndyena na'ñee'n chii tquiochona joo na m'a'n apóstoles. Ndo'

joona jla'neiⁿ na nnom Ty'o^oots'om cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. Jndā chii tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ na cwito'ñoom ts'iaaⁿ.

⁷ Ndo' ñ'oom' Ty'o^oots'om jndyetei tjanty'eena'. Ndo' ty'ewijndyendyetei nn'aⁿ na cwila'yu' naquii' Jerusalén hasta mati jndye ntyee cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos tyola'yu'ya cwii n'om.

Cwita'wi'na Esteban

⁸ Esteban t'maⁿ najndei Ty'o^oots'om tyotseixmaaⁿ. Jndye 'naaⁿ s'aaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ñequio ts'iaaⁿ t'maⁿ na xocandāā nluu na cwe' najndei nquii ts'aⁿ. ⁹ Tyowaa cwii wats'om cwentaa nn'aⁿ judíos na jndyu tmaaⁿ nn'aⁿ m'aⁿcandyaa'ndye. Naⁿñeeⁿ jnaⁿ na tsjoom Cirene ñequio tsjoom Alejandría ndo' ndyuaa Cilicia ñequio ndyuaa Asia. Nt'omndye naⁿñeeⁿ to'na tjawa ñ'oom na tyola'neiⁿ na ñ'eⁿ Esteban. ¹⁰ Saā tileicanaⁿ ndyena na nncwinom'na jom ñ'oom na matseineiⁿ ee jom matseineiⁿ ñequio na jndō'ya ts'oom nc'e matseixmaaⁿ Espiritu Santo. ¹¹ Quia jo' cwe' nt'iu tyotsa'ntjomna nn'aⁿ na calue cantu nacjoo' Esteban, na jndā jndyena na tyotseineiⁿ ñ'oom tia nacjoo' Moisés ndo' nacjoo' Ty'o^oots'om. ¹² Jndā na jlue naⁿñeeⁿ cantu jeeⁿ seijmeiⁿ na' nn'aⁿ quii' tsjoom ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Ndo' ty'ena nacjoo' Esteban. T'uena jom. Ty'eñ'omna jom jo ndāā naⁿmaⁿ'iaaⁿ. ¹³ Ndo' tqueeⁿ ndyena nt'omcheⁿ nn'aⁿ na calue cantu nacjoom'm. Tyolue naⁿñeeⁿ:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ ñequii'cheⁿ matseineiⁿ ñ'oom tia nacjoo' wats'om t'maⁿ na matseixmaⁿ na' cwentaa' Ty'o^oots'om ndo' nacjoo' ljeii na tqueⁿ Moisés. ¹⁴ Ee jndā jndyaⁿāyā na tyotsoom na Jesús na jnaⁿ Nazaret nntseityuii' wats'omwaañe ndo' nntseichuii' costumbre na tquiaa Moisés ndāāya.

¹⁵ Ndo' cha'tso naⁿmaⁿ'iaaⁿ na meindyuaandye nty'iaana Esteban. Jliuna seichuii'na' nnoom, s'aana' cha'cwijom nnom ángel.

7

Ñ'oom na seilcwe' Esteban ndāā nn'aⁿ na t'ue jom

¹ Quia jo' tyee na cwiluiitquieñe tax'eeⁿ nnom Esteban, matsoom:

—¿Aa mayuu' na ljo' tsu'?

² T'o Esteban matsoom:

—'O ta na cwiluiitquiendyo' ñequio 'o nn'aⁿya, candye'yo' ñ'oom na nntsjoō. Nquii Taya Ty'o^oots'om na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiiñê, jom seica'mōñê nnom welooya Abraham quia na tyom'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ ndyuaa Mesopotamia cwii tjoōcheⁿ na nnc'oom tsjoom Harán. ³ Tsoom nnom: “Calui' ñjaañe ndyuaa tsjom'. Ca'ndii' nn'aⁿ, cja' ndyuaa yuu na m'mōōⁿya njom'.” ⁴ Quia jo' jlueeⁿ ndyuaa tsjom'm, ndyuaa Caldea. Tjaaⁿ ndyuaa Harán, tyom'aaⁿñê jo' jo'. Ndo' jndā na tue' tsotyeeⁿ, jndyofñ'oom Ty'o^oots'om jom ndyuaameiiⁿ yuu na m'aⁿ'yo' je'. ⁵ Saā tñquiaa Ty'o^oots'om na nnaaⁿ'aⁿ ndyuaameiiⁿñe meiⁿ cwe' yuu na nncwintyjeeⁿ. Saā tyeⁿ 'ndii Ty'o^oots'om ñ'oom nnoom na maxjeⁿ nnaaⁿ'aⁿ ndyuaameiiⁿ. Nncuaana' cwentaa nn'aⁿ na nluindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ jom xeⁿ jndā tueeⁿ meiⁿ xjeⁿñeeⁿ tjaa'naⁿ ntseinaaⁿ. ⁶ Tso Ty'o^oots'om na joo nn'aⁿ na nluindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham cwiiⁿ ndyuaa na nnc'omna na nchii ndyuaana. Tyeⁿ ndyentjomna ndāā nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ ndo' wi' nntjoomna nl'a naⁿñeeⁿ cwii ñequiee siaⁿnto ntyu. ⁷ Ndo' tso Ty'o^oots'om nnoom: “Ja nncu'xaⁿ

nn'aⁿ ndyuuaa'ñeeⁿ yuu na nndye'ntjomtyeⁿ nn'aⁿ na nluindyena tsjaaⁿ 'naⁿ na wjaawicantyyoo', jndā chii nluina jo' jo'. Tyuaawaañe nnc'omna nlat'maaⁿndyena ja." ⁸ Tqueⁿtyeⁿ Ty'oots'om ñ'oom nnom Abraham na cats'aaⁿ 'naaⁿ tjaaⁿ yu'ndaa na nluini na tsaⁿs'a. Jo' chii quia na tuiiñe jnaaⁿ Isaac, s'aaⁿ na ljo' juu jndā na jndāa' ñeeⁿ xuee na tuiiñe. Majo'ti s'aa Isaac ñequio jnaaⁿ Jacob. Ndo' Jacob ñecwii xjeⁿ s'aaⁿ ñequio canchoo'we ntseinaaⁿ na yonom, nn'aⁿ na cwiluiindyeye weloo jaa na canchoo'we ntmaaⁿ nn'aⁿ Israel.

⁹ Saa joo ntseinda Jacob, jo' welooya na ñet'om teiyo, jeeⁿ taa' n'omna tyjeena José. Ndaana jom ndaaⁿ nn'aⁿ na ty'eñ'om jom ndyuuaa Egipto. Saa Ty'oots'om tyom'aaⁿ ñ'eⁿñeⁿ ndyuuaa'ñeeⁿ. ¹⁰ Seicandyaañe jom naquii' cha'tso nawi' na tyotjoom. Tquiaa na jndo' ts'oom ndo' s'aa na neiiⁿ ts'om Faraón jom. Faraón'ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ ndyuuaa Egipto, ndo' jom ty'oom ts'iaaⁿ José na catsā'ntjom tsaⁿñeeⁿ cha'waa ndyuuaa Egipto hasta mati catsā'ntjom naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ.

¹¹ 'Xjeⁿñeeⁿ jnaⁿna' na jndyo cwii jndo' t'maⁿ cha'waa ndyuuaa Egipto ñequio ndyuuaa Canaán. T'maⁿ nawi' tyotjoom nn'aⁿ. Ndo' welooya taticaliuna ljo' na nlcwa'na. ¹² Saa jndā na jndii Jacob na niom nantquie ndyuuaa Egipto, jñoom ntseinaaⁿ welooya najndyee ty'ena jo' jo'. ¹³ Jndā chii ty'ennda'na na jndā we. Jo' na secaño^o José na tyjeena jom. Ndo' tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ tajnaⁿaⁿ na nn'aaⁿ José naⁿñeeⁿ. ¹⁴ Ndanquia seijndaa'ñe José na quiona ñequio tsotyena Jacob ñequio cha'tso nn'aⁿ w'aana. Jona jndāa' ndyeeⁿaaⁿ nchoo' qui nchoo' omndyena. ¹⁵ Quia jo' tja Jacob ndyuuaa Egipto. Jo' jo' m'aaⁿ ndo' tueeⁿeⁿ ndo' mati jo' jo' tja ntseinaaⁿ, joo welooya na ñet'om teiyo. ¹⁶ Jndā chii ty'eñ'omlcwe' ntseinda Jacob sei'ts'o 'naaⁿaⁿ tsjoom Siquem ndyuuaa yuu na jnaⁿna. Jo' jo' tjacant'iuu'ñe naquii' tsei'tsuua na seijnda Abraham ñequio s'om xuee ndaaⁿ ntseinda Hamor.

¹⁷ Tsoti Esteban:

—Welooya nn'aⁿ Israel na ñet'om teiyo, tyom'aⁿtina ndyuuaa Egipto. Ndo' yocheⁿ na tjatseicandaa'ñena' ñ'oom na tso Ty'oots'om nnom Abraham na nnts'aaⁿ, yacheⁿ tjawijndyendyena. ¹⁸ Jndye nn'aⁿ ñet'om ts'iaaⁿ t'maⁿ ndyuuaa Egipto. Ndo' tueeⁿntyjo na tjaquiee' cwii ts'aⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ na ticaljeii cantyja 'naaⁿ ts'oo José. ¹⁹ Cwajndii s'aaⁿ. Tco'weeⁿeⁿ welooya. Saⁿntjoom na ca'ndyeta na yo'ndaa ndana na cwjeto. ²⁰ Joo ncueeⁿñeeⁿ tuiiñe Moisés. Tjawee' ts'om Ty'oots'om yu'ndaa. Tyom'aaⁿñeⁿ waa' tsotyeeⁿ cha'na ndyee chi' na teix'etina jom. ²¹ Jndā chii 'ndyena jom na cueeⁿeⁿ saa majuuto yuscu jnda tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿñeeⁿ ljeii jom. S'aa cha'na jnda jom. ²² Jo' chii tyotsei'naⁿaⁿ cha'tso na jndo' n'om nn'aⁿ ndyuuaa Egipto. T'oom na jndo' ts'oom na tyotseineiiⁿ ndo' na tyoch'eeⁿ.

²³ 'Ndo' Moisés, quia na tuee' cha'na wen'aaⁿ choom'm s'aana' ts'oom na ñe'cjaacanoom'm nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiiñe ntseindacantyjo Israel. ²⁴ Tjaaⁿ ndo' nty'iaaⁿaⁿ na maco'wi' cwii ts'aⁿ Egipto cwii ts'aⁿ tsjaaⁿ na tuiiñe. Jo' chii tjacwañom'm tsaⁿñeeⁿ. Tjeii'ñeⁿ juu nawi' na matjom. Seicueⁿeⁿ ts'aⁿ Egipto. ²⁵ Ee seitoom na nla'noⁿ nn'aaⁿaⁿ nn'aⁿ Israel na Ty'oots'om nntseicandyaañe jona ñequio l'o jom, saa ticala'noⁿna. ²⁶ Ndo' cwiicheⁿ xuee ljeii' we nn'aⁿ Israel na cwilantja'ndye. Ndo' na l'ue ts'oom na caljoaandyena, jo' chii tsoom ndaana: “O re mann'aaⁿndyo'. ¿Chiuu na cwilantja'ndyo?” ²⁷ Quia jo' juu ts'aⁿ na mal'ue tia' ñ'eⁿ x'iaa', ntqueeⁿ Moisés. Matsoom nnom: “¿Ñeeⁿ juu tqueⁿ 'u na nntsā'ntjom' jâ,

ndo' na nncu'xeⁿ¹ jâ? ²⁸ ¿Aa ñe'catseicue' ja, cha'na seicue' ts'aⁿ Egipto wja?" ²⁹ Jnda na jndii Moisés ñ'oomwaa', jleinoom. Tjaaⁿ ndyuaa Madián. Mana ljoo'ñeyaaⁿ jo' jo'. Ndo' jo' jo' tocoom, tuiindy e we ntseinaaⁿ naⁿnom.

³⁰ 'Quia na jnda teinom wen'aaⁿ ntyu na m'aaⁿ jo' jo' seijomna' na m'aaⁿ cwii joo quii' jnda na nndyoo' sjo Sinaí ndo' teitquoo' ñe cwii ángel nnoom naquii' ntsaachom na cwico tsa' ts'o^o n'ioom. ³¹ T'maⁿ seitsaⁿ¹ na' jom na nty'iaaⁿ¹ aⁿ na ljo'. Ndo' seicandyoo' ñê na nnty'iaa'yaaⁿ ndo' jñeeⁿ na matseineiⁿ Ta Ty'o^ots'om. ³² Matso: "Ja cwiluiindy^o Ty'o^ots'om cwenta' welo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyoticheⁿ, ñ'eⁿ Isaac, ñ'eⁿ Jacob." Quia na jndii Moisés na ljo', teiñê na macaty'ueeⁿ. Meiⁿ tíc'oomt'maaⁿ¹ ñê ts'oom na nnty'iaaⁿ¹ aⁿ. ³³ Ndo' matso Ty'o^ots'om nnoom: "Cwji' lcom' na ñjom' ee yujo' yuu na meintyje' matseixmaⁿ¹ na' tyuaa na lju' ee ñjaaⁿ tyje'cañooⁿ ya. ³⁴ Ja jnda nty'iaayaya na cwita'wi' nn'aⁿ ndyuaa Egipto nn'aⁿ ya nn'aⁿ Israel ndo' jnda jndiia na cwitcweena. Ndo' jnda jndyocua^y na nntseicandyaandy^o joona. Jo' chii majñooⁿ ya 'u na cja'lwe' ndyuaa Egipto."

³⁵ Tsoticheⁿ Esteban:

—Moisés'ñeeⁿ, ñel'a nn'aⁿ Israel na ticuee' n'omna jom. Jluena nnoom: "¿Ñeeⁿ tqueⁿ 'u na nntsa'ntjom' jâ ndo' na nncu'xeⁿ¹ jâ?" Sa^o majuutoom ty'iom Ty'o^ots'om ts'iaaⁿ jom na catsa'ntjoom joona ndo' cantyja 'naaⁿ¹ na nndyaandyena nawi' na tyom'aⁿ¹ na. Luaa' s'aa Ty'o^ots'om xjeⁿ na teitquoo' ñe ángel nnoom naquii' tsa' ts'o^o nioom na cwico. ³⁶ Majuu Moisés'ñeeⁿ tjeiiⁿ¹ eⁿ welooya nn'aⁿ Israel na ñet'om ndyuaa Egipto. Jndye 'naaⁿ t'maⁿ tyoch'eeⁿ ndyuaa'ñeeⁿ na tjaa 'ñeeⁿ juu ndda^o nnts'aa na cwe' na jndeiⁿ nquii. Mati tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ quia na tei'nomna Ndaalwee Wee ndo' quia na tyom'aⁿ¹ na ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom wen'aaⁿ ntyu. ³⁷ Manqueⁿ na tsoom ndaa^o nn'aⁿ Israel: "Ty'o^ots'om nlqueeⁿ cwii nn'aⁿ yo' na ñequeiaa ñ'oom'm ndaa^o yo' cha'xjeⁿ na tqueeⁿ ja." ³⁸ Majom na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿ ndyena quia na tyotjomndyena ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Jo' jo' seineiⁿ ángel ñ'eⁿ ñê sjo Sinaí. Jnda chii jom seineiⁿ ndaa^o welooya nn'aⁿ Israel. Jom to'ñoom ñ'oom na mañequiaana' na tseixmaⁿ ts'aⁿ na wando' añmaaⁿ¹ na jndyoteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ ndaa^o jaa.

³⁹ 'Sa^o welooya tiñe'calacandana ñ'oom na tsoom ndaana. Tiñe'calañ'oom'ndyena jom ndo' l'ana na ñe'c'oolcwee'na ndyuaa Egipto. ⁴⁰ Yocheⁿ na tyom'aaⁿ xqueⁿ sjo Sinaí jluena nnom Aarón: "Catsa' 'naⁿ na nlat'maaⁿ¹ ndy^o na nnc'oojndyena' jo ndaaya na nntsaalcwaa^o a Egipto ee ticaliuuya ljo' tjom Moisés ts'aⁿ na tjei' jaa jo' jo'." ⁴¹ Ndo' l'ana cwii 'naⁿ cha'cwijom quoo'jndy^o chjoo. Ndo' nnom juuna' tyola'cwjeena quoo' na tyola't'maaⁿ¹ ndyena na l'ana xuee. Jeeⁿ neiⁿ¹ na ñequio juuna', ndo' cwe' 'naⁿ na l'a nquieena. ⁴² Jo' chii 'ndii Ty'o^ots'om joona. 'Ndiitoom na calat'maaⁿ¹ ndyetona meiiⁿ cwe' cancjuu na m'aⁿ tsjo'luee. Ee naquii' libro na teiljeii ñ'oom ndyuee profetas, matsona': 'O nn'aⁿ Israel, ¿aa no^o ya tyoñequia'yo' quoo' na tyolacwje'yo' wen'aaⁿ ntyu'ñeeⁿ na tyom'aⁿ¹ yo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom?

⁴³ Nchii jo' l'a'yo' ee ñejleñ'om'yo' w'aaliaa na ndii' juu na tyolat'maaⁿ¹ ndy^o na jndy Moloc. Ndo' ñejleñ'om'yo' caxjuu cwenta' juu na tyolat'maaⁿ¹ ndy^o na jndy Renfán.

Ñequii'cheⁿ 'naⁿ na ñel'a' ncjo'yo' ñejlat'maaⁿndyo'.

Jo' chii je' nncwjii'a 'o ndyuua tsjom'yo', nntsa'yo' hasta cwiicheⁿ na ntyjaa' tsjom Babilonia.

⁴⁴ Tsoti Esteban:

—Juu ndyuua yuu tjaa nn'aⁿ c'oom, tyoleiñ'om welooya w'aaliaa yuu tyolawena ljo' lcaa' na chuu' ljeii na tqueⁿ Ty'oots'om na matsa'ntjomna'. W'aaliaa'ñeeⁿ tuina' cha'xjeⁿ na sa'ntjom Ty'oots'om Moisés na cats'aaⁿ juuna' cha'xjeⁿ na jnda t'mooⁿ nnom. ⁴⁵ Juuna' tquioñ'om nda-cantyo welooya quia na jndyochuu Josué joona ndyuuaameiiⁿñe, ndyuua na seijndaa'ñe Ty'oots'om na nndaana. Jo' chii tjeiiⁿeⁿ nn'aⁿ na ñet'om ndyuuaameiiⁿñe cha ljoo'ndye welooya juuna'. Ndo' ljooñe tyoleiñ'omtina w'aaliaa'ñeeⁿ hasta quia na tyom'aaⁿ David. ⁴⁶ Tjawee' ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿ David. Ñe'cats'aaⁿ w'aa yuu na nnc'oom Ty'oots'om na tyotseit'maaⁿñe weloom'm Jacob tsaⁿ na ñet'oom teiy-ochēⁿ. ⁴⁷ Saā jnaaⁿ Salomón juu s'aa w'aa'ñeeⁿ cwentaa' Ty'oots'om. ⁴⁸ Saā nquii Ty'oots'om na m'aaⁿ na ndyeticheⁿ, nchii cwe' naquii' l'aa na cwil'a nn'aⁿ mac'eeⁿ. Ee luaa' tyotso profeta. Seineiⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na seijnooⁿoⁿ ts'om. Matsoom:

⁴⁹ Cañoom'luee matseixmaⁿna' ndio 'naⁿya yuu na mawacatyāⁿ na matsa'ntjoⁿya.

Ndo' tsjoomnancue matseixmaⁿna' cwe' cha'na 'naⁿ yuu na cwiquie' nc'a.

Nc'e na ljo', ¿cwaan w'aa na nl'a'yo' cwentaya?

Ndo' ¿yuu waa cwii joo na ya na nncwajndyaya?

⁵⁰ ¿Aa nchii nncō s'aa cañoom'luee ñ'eⁿ tsjoomnancue?

⁵¹ Tsoti Esteban:

—'O maxjeⁿ quie' n'om'yo'. Matseijomna' 'o cha'na nn'aⁿ na tyoolat'maaⁿndye Ty'oots'om ee tiñe'candy'e'yo' meiⁿ tiñe'calacanda'yo'. Ñequii' na cwitsa'yo' nacjoo' Espíritu Santo. Cha'na tyol'a welo'yo' na ñet'om teiyo majo'ti cwil'a' 'o. ⁵² Welo'yo' na ñet'om teiyo, ¿Aa tyom'aaⁿ 'ñeeⁿ na tyoñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om na tícata'wi'na juu? Maxjeⁿ tjaa'naⁿ. Jla'cwjee welo'yo' nn'aⁿ na tyola'candii na nndyo nquii Cristo na cwiluiñe na maty'iomyaⁿ. Ndo' 'o je' jnda tquia'yo' cwentajom ndo' jnda jla'cue'yo' jom. ⁵³ Mancjo'to'yo' na to'ñoom'yo' ljeii na tqueⁿ Moisés na tquia ángeles. Saā ticalacanda'yo' juuna'.

Jla'cuee'na Esteban

⁵⁴ Jnda na jndye naⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿ jla'jmeiⁿndyena. Tyoteinquiena ndei'n'omna na jeeⁿ lioona Esteban. ⁵⁵ Saā jom na too' naquii' ts'oom m'aaⁿ Espíritu Santo, jlundañê nty'iaaⁿaⁿ cañoom'luee. Nty'iaaⁿaⁿ na neiⁿcoo' caxuee yuu na m'aaⁿ nquii Ty'oots'om ndo' nty'iaaⁿaⁿ Jesús na meintyjee' jo ntyjaa' Ty'oots'om ntyjaya. ⁵⁶ Ndo' matsoom:

—Canty'ia'yo'. Manty'iaⁿya na jnda jnaaⁿ cañoom'luee, ndo' nquii Jesús na jnaⁿ jo' jo', meintyjee' ntyjaa' Ty'oots'om ntyjaya.

⁵⁷ Quia jo' jndeiⁿ tyolaxuaana na jmeiⁿndyena. Jlacu'na lua'quina ndo' ñejom ty'enomna nacjoom'm. ⁵⁸ Ndo' jndeiⁿ ty'entquieena jom nnom tsjoom. Jnda chii nn'aⁿ na tyolue na waa jnaaⁿaⁿ tjeii'na liaa na teincoo na cwee'na. Tsa'na joona', ndo' cwii ts'aⁿ na titquieñe na jndyu Saulo jom s'aaⁿ cwentajona'. Jnda chii tyotmeiiⁿna ljo' Esteban. ⁵⁹ Ndo' yocheⁿ na cwitmeiiⁿna ljo' jom, seineiⁿ nnom Ty'oots'om, matsoom:

—Ta Jesús, coñom' añaⁿ 'naⁿya.

⁶⁰ Jndā chii tcoom'm xtyeeⁿ. Jndeiⁿ seixuaⁿ, matsoom:
—Ta, tincwjaa'ndyu' cwenta jnaaⁿ na cwila'cuee'na ja.
Jndā tsoom na luaa' mana tueeⁿeⁿ.

8

¹ Ndo' tyom'aaⁿ Saulo jo' jo', seijomñê na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban.

Tyoco'wi' Saulo nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaa' Ty'oqots'om

Majuu xuee na jlacuee'na Esteban jnaⁿna' cwajndii tyontyjo nn'aⁿ Jerusalén tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ jo' jo'. Jo' chii cha'tsondyena tyot'oom'ndyena cha'waa ts'ondaa Judea ñequio ts'ondaa Samaria. Macandā nquiee apóstoles t'icat'oom'ndyena. ² Nt'om naⁿnom na jeeⁿ xcwee' n'om ñ'eⁿ Ty'oqots'om ty'ecat'iuuna Esteban. Jeeⁿ tyotyueena na jnda nquiuna jom. ³ Ndo' Saulo cwajndii tyoco'weeⁿeⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ. Tyojaaqueⁿeⁿ meiiⁿ quii' l'aa ndo' ñequio na jndei'na' tyocwjeeⁿeⁿ naⁿnom ndo' naⁿlcu. Tyocjaachom joona. Tyotioom joona w'aancjo.

Tyoñe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya ndyuaa Samaria

⁴ Saā naⁿñeeⁿ na t'oom'ndye tyoma'nomna. Meiⁿyuucheⁿ na tqienua tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'oqots'om ndaa nn'aⁿ. ⁵ Cwii joona, ts'aⁿ na jndyu Felipe, tjacueeⁿ cwii tsjoom ts'ondaa Samaria. Tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo ndaa nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. ⁶ Cha'tsondye nn'aⁿ jeeⁿ ya tqeⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ ndo' nty'iaana 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ na xocandaa nnts'aa na cwe' najndeiⁿ nquii ts'aⁿ. ⁷ Jndye nn'aⁿ na tyoleichuu jndyeta n'maaⁿna s'aaⁿ. Quia na jlui' jndyeta'ñeeⁿ quii' n'omna jndeiⁿ jla'xuaana'. Ndo' jndye nn'aⁿ na ntjeiⁿ nc'ee' ndo' ntjeiⁿ luee tco'yana' joona s'aa Felipe. ⁸ Nc'e na ljo', jndye nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyom'aⁿna na jeeⁿ neiⁿna.

⁹ Jndā jaach'ee xuee m'aaⁿ cwii ts'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na calua'ñe na jndyu Simón. Tyonquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Samaria, na tyotsoom ndaāna na jom jeeⁿ t'maⁿ tseixmaaⁿ. ¹⁰ Cha'tsondye nn'aⁿ meiiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindy meiiⁿ nn'aⁿ na cje laxmaⁿ jeeⁿ tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ. Tyoluena:

—Simónm'aaⁿ, juu najndeiⁿ na matseixmaⁿ Ty'oqots'om, t'maⁿ matseixmaaⁿ jo'.

¹¹ Nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ ee teiyu manquiu'nn'aaⁿ joona ñequio ts'iaaⁿ calua' na mach'eeⁿ. ¹² Saā quia na jndā jla'yu'na ñ'oom na tyotseineiⁿ Felipe cantyja na matsa'ntjom Ty'oqots'om ndo' cantyja 'naaⁿ xuee' Jesucristo, quia jo' naⁿnom ndo' naⁿlcu teits'oomndyena. ¹³ Ndo' manquiiⁿ Simón seiyoom'm ndo' teits'oomñê. Ndo' ñequii'cheⁿ na ñ'eⁿñ'eeⁿ ñ'eⁿ Felipe. Jeeⁿ tyocjaawee' ts'oom 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'ee Felipe na xocandaa nnts'aa na cwe' najndeiⁿ nquii ts'aⁿ meiiⁿ xocjaantyjoq' ts'om ts'aⁿ chiuu tuiiyuu.

¹⁴ Ndo' Jerusalén m'aⁿ apóstoles, jndā na jndyena na mati nn'aⁿ ts'ondaa Samaria macwila'yu'na ñ'oom' Ty'oqots'om, jo' chii jñoomna we x'iaana, Pedro ñ'eⁿ Juan, na c'oo naⁿñeeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuaa Samaria. ¹⁵ Ndo' jndā na tquie naⁿñeeⁿ jo' jo', tyola'neiⁿna nnom Ty'oqots'om. Taⁿna nnom na quiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'om naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Ee meiiⁿcwiindy naⁿñeeⁿ tyooto'ñoomna Espíritu Santo, macandā na jndā

teits'oomndyena ñequio xuee' Ta Jesús. ¹⁷ Quia jo' Pedro ñ'e'n Juan tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ. Mana to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna.

¹⁸ Jndā na nty'iaa' Simón na joo nn'aⁿ na jñom Ty'oots'om tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ, to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna, quia jo' seiqueeⁿna' ts'oom na mati jom ñe'cats'aaⁿ na ljo'. Jo' chii tsoom ndaana na s'om ñequeiaaⁿ. ¹⁹ Matsoom:

—Quia'yo' na ntseixmaⁿya najndeii na cwilaxmaⁿyo' cha mati ja meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntioo l'oo nacjoo' maxjeⁿ nnc'o'ñom Espíritu Santo naquii' ts'om.

²⁰ Saa matso Pedro nnoom:

—S'om 'naⁿ catsuuna' ñ'eⁿndyu', 'u matsei'tiuu' na cwe' ñequio s'om nnc'oñom' naya na mañequiaa Ty'oots'om na cwicandaa nn'aⁿ na cwe'yu. ²¹ 'U ticatsona' na nntseijomndyu' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om na cwil'aayā ee tiyuu' na xcwee' ts'om' jo nnoom. ²² Calcwe' ts'om' jnaⁿ luaa', ndo' catsey'toondyu' nnom Ty'oots'om nts'aacheⁿndyo ndya' nntseit'maⁿ ts'oom 'u na luaa' m'aaⁿ ts'om'. ²³ Ee manty'iaya juu jnaⁿ matseijomna' cha'cwijom 'na' ja na nnc'uu ts'aⁿ ndo' cha'cwijom l'uaancjo na chu'tyeⁿndyu'.

²⁴ Quia jo' tso Simón ndaana:

—Cataⁿyo' nnom Ty'oots'om na meiⁿcwii ticatjoⁿya cha'na cwindu'yo'.

²⁵ Pedro ñ'e'n Juan jla'neiⁿna ñ'oom' Ty'oots'om ndo' tjei'yuⁿndyena cantyja 'naaⁿ Jesús. Jndā chii jnaⁿna tsjoom'ñeeⁿ ndyuaa Samaria na nnc'oolcwee'na Jerusalén. Jndye njoom nch'u tyo'oowi'nomna ndyuaa'ñeeⁿ. Tyoñequiana ñ'oom naya ndāa nn'aⁿ.

Felipe ñequio ts'aⁿ ndyuaa Etiopía

²⁶ Ndo' seineiⁿ ángel 'naaⁿ Ty'oots'om nnom Felipe. Tso: “Cja' nato Jerusalén na wjaana' tsjoom Gaza jo ntyja na macalui' caxjuu tsoom'naaⁿ.” Juu nato'ñeeⁿ mawinomna' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. ²⁷ Quia jo' teicantyyaaⁿ tjaaⁿ. Ndo' nato'ñeeⁿ teincwiñê ñ'eⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ ndyuaa Etiopía. Tsaⁿñeeⁿ tsaⁿs'a eunuco na mandi'ntjom nnom Candace tsaⁿscu na matsaⁿntjom ndyuaa Etiopía. Tyom'aaⁿ ts'iaaⁿ na tyotseiweeⁿ s'om naquii' wats'iaaⁿ 'naaⁿ tsaⁿscu'ñeeⁿ. Tjatseit'maaⁿñê Ty'oots'om Jerusalén. ²⁸ Ndo' je' majaalcweeⁿeⁿ. Ñjoom ts'om tornom 'naaⁿaⁿ. Matsei'naⁿaⁿ tsom na chuu' ñ'oom' Ty'oots'om na seiljeii Isaías. ²⁹ Ndo' tso Espíritu nnom Felipe:

—Catseicandyooⁿndyu' nacañoom' tornomwaa'. Catseijomndyu' ñ'eⁿ ts'aⁿ na maleiñ'oom juuna'.

³⁰ Quia jo' tjantyyaa' Felipe tsaⁿñeeⁿ. Jñeeⁿ na matsei'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na seiljeii Isaías. Tax'eeñê nnom, matsoom:

—¿Aa matsei'nqⁿ ñ'oom na matsei'naⁿ?

³¹ Matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Chiuu nnts'aayo na nntsei'nqⁿa ee tjaa 'ñeeⁿ juu m'mqⁿ nqⁿ?

Ndo' tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ na cjawa Felipe tornom 'naaⁿaⁿ na nncwacatyeeⁿ na cañoom'm.

³² Luua matso ñ'oom' Ty'oots'om na matsei'naaⁿ tsaⁿñeeⁿ:

Quia na wjaañ'oom ts'aⁿ catsmaⁿ na nntseicueⁿeⁿ juuyo' meiⁿchjoo ticatseixuaayo'.

Mati cha'na catsmaⁿ chjoo quia na matyjee ts'aⁿ som'm ñemaaⁿ 'ñom, malaa'ti' tjaa ljo' tso ts'aⁿ na cwiluiiñe catsmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om meiiⁿ na wi' tyotjoom.

33 Jla'jnaaⁿ nn'aⁿ jom meiⁿ tícatu'xe^{ny}yana ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ. Ndo' ñeeⁿ juu ndaa nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aaⁿaⁿ na tjawicantyjoo', maxjeⁿ tjaa'naⁿ ee tyuaa' jla'cuee'na jom.

34 Quia jo' tax'ee ts'aⁿ Etiopía nnom Felipe, matsoom:

—Cwii naya'ñeeⁿ, catsu'ya' nooⁿ, ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oommeiiⁿñe ¿aa matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ' nqueⁿ oo aa cantyja 'naaⁿ' cwiiche'?

35 Quia jo' Felipe tooⁿoⁿ na tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ' juu ñ'oom'ñeeⁿ na teiljeii naquii' ñ'oom' Ty'oots'om na sei'naaⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ. Tyotseineiⁿ nnom tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ' Jesús. 36 Ndo' yocheⁿ na cwi'oona nato, tquiena cwii joo yuu waa ndaatioo. Quia jo' matso ts'aⁿ Etiopía nnoom:

—Canty'ia', ñjaaⁿ waa ndaatioo. ¿Aa waa na nntseicu'na' na nnleits'oomndyo?

37 Quia jo' matso Felipe nnoom:

—Xeⁿ matsei'yu' ñequio na xcwee' ts'om' ndaa nleits'oomndyu'.

T'o tsaⁿ'ñeeⁿ matsoom:

—Matseyu'a na Jesucristo cwiluiñê Jnda Ty'oots'om.

38 Quia jo' ts'aⁿ Etiopía saⁿtjoom na cjaameintyjee' tornom. Jnda chii wendyena tqiuocuena, ty'ecuona quii' ndaatioo, mana seits'oomñe Felipe jom. 39 Jnda na jlui'na quii' ndaatioo, nquii Espiritu na cwiluiñe Ty'oots'om tjañ'oom Felipe. Ndo' ts'aⁿ Etiopía'ñeeⁿ taticanty'iaa'tyeeⁿ Felipe, saa tjaaⁿ nato na mawjaⁿ ñequio na neiiⁿ' ts'oom. 40 Ndo' Felipe je', teitquoo'ñê tsjoom Azoto, ndo' jndye njoom tyomanoom tyoñequiaaⁿ ñ'oom naya hasta tuee'nnaaⁿ'aⁿ tsjoom Cesarea.

9

Lcwe' ts'om Saulo jnaaⁿ'aⁿ

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Ndo' Saulo ticando' nncjaameintyjeeⁿeⁿ na matseicaty'ueeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ñequio Ta Jesús. Ndicwaⁿ macantyjaa'ñê na nntseicwjeⁿ joona. Jo' chii tjaaⁿ na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe. 2 Tcaaⁿ ljeii nnom juu na nncjaañ'oom tsjoom Damasco na m'aⁿ nn'aⁿ judíos lan'om 'naaⁿ'na. Ljeii'ñeeⁿ tquiaana' najneiⁿ na nncjaacwjaaⁿ naⁿnom ndo' naⁿlcu nn'aⁿ na m'aⁿ nato' Jesús, na nncjaachom joona praso Jerusalén. 3 Njoom nato na jnda jaawinoom'm tsjoom Damasco ndo' mats'ia jo' tioo cwii chom ndiocheⁿ nacañom'm na jnaⁿ'na' cañoom'luee. 4 Ndo' tiooñê nomtyuaa ndo' jñeeⁿ na seineiⁿ ts'aⁿ. Matso nnoom:

—Aa ndi', Saulo, ¿chiiu na jeeⁿ mantyjo' ja?

5 Ndo' t'ooⁿ:

—¿'Ñeeⁿ 'u Ta?

Matso nnoom:

—Ja Jesús ts'aⁿ na mantyjo'.

6 Ndo' Saulo cwiteiñê na macaty'ueeⁿ. Matsoom:

—¿Chiiu l'ue ts'om' Ta na cats'aa?

Quia jo' matso Jesús nnoom:

—Quicantyja', cja'quie' quii' tsjoom. Jo' jo' nntso ts'aⁿ njom' ljo' macaⁿ'na' na nntsa'.

7 Ndo' naⁿnom na cwi'oo ñ'eⁿ Saulo, s'aana' na jeeⁿ tyuena ee jndyena na seineiⁿ ts'aⁿ saa titquoo'ñe. 8 Quia jo' teicantyja Saulo nomtyuaa. Sein'meiiⁿeⁿ lua'nnoom saa tileicanty'iaaⁿ'aⁿ. Jo' chii t'uena ts'ooⁿ

ty'eñ'omna jom tsjoom Damasco. ⁹ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii ndyee xuee na tileicanty'iaaⁿ'aⁿ, ndo' t'ícwaaⁿ'aⁿ meín na nnc'om ndaa tjaa'naⁿ.

¹⁰ Tsjoom'ñeeⁿ tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseyiu' na jndyu Ananías. Tsaⁿ'ñeeⁿ tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ Ta Jesús. Seineiⁿ matso:

—Ananías.

T'ooⁿ, matsoom:

—Luaa ja Ta.

¹¹ Quia jo' matso Ta Jesús nnoom:

—Quicantyja' cja' nataa na jndyuna' na Ndyeyu tja. Waa' Judas cal'ue' ts'aⁿ na jndyu Saulo, ts'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Tarso. Tsaⁿ'ñeeⁿ mamatseineiⁿ nooⁿ. ¹² Ndo' jndā tco'na' nty'iaaⁿ'aⁿ na 'u Ananías jndā jndyo'quie' na m'aaⁿ ndo' jndyo'catioo' l'ō' nacjoom'm cha nndaā nnty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ.

¹³ Jndā na jndii Ananías na luaa', tsoom:

—Jndye ñ'oom jndā mandiiya, Ta, na cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ cwanti nawil' mach'eeⁿ nn'aⁿ cwenta' na m'aⁿ Jerusalén.

¹⁴ Ndo' je' ñjaaⁿ jndā tyjeeⁿ'eⁿ ñequio ljeii na tquia ntyee na cwilui-itquiendye na mañequiaana' najneiⁿ cha na cha'tso nn'aⁿ na cwilcwii' xue' nncjaachom joona na chu'tyeeⁿndyena na nntioom joona w'aancjo.

¹⁵ Saā matso Jesús nnoom:

—Cja' ee jndā tjeii'ndyo jom na nntseineiⁿ cantyja 'naⁿya jo ndāā nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa ñequio nn'aⁿ na cwiṣā'ntjom joona, ndo' mati ndāā nn'aⁿ Israel. ¹⁶ Ndo' nnts'aa na nncjaaljeiiⁿ na maxjeⁿ jndye nawil' maca'na' na nncwinoom cantyja na matseyioom'm ñ'eⁿndyo.

¹⁷ Quia jo' tja Ananías w'aa na m'aaⁿ Saulo'ñeeⁿ. Jndā na tjaqueⁿ'eⁿ, tiom l'ōoⁿ nacjoo' tsaⁿ'ñeeⁿ. Matsoom:

—'U re nn'aⁿya Saulo, nquii Ta Jesús na teitquioo'ñê njom' nato na jndyo', jñoom ja na m'aaⁿ. L'ue ts'oom na nnty'ia'nnda' ndo' na too' nntseixmaⁿ Espíritu Santo naquii' ts'om'.

¹⁸ Mañoom' tquiaa cha'cwijom lua'tsja n'om nnom Saulo. Jndaā na nty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ. Quia jo' teicantyjaaⁿ, teits'oomñê. ¹⁹ Jndā chii tcwaaⁿ'aⁿ ndo' tquiaannda'na' najneiⁿ. Ljoo'ñê cwantindyo xuee ñequio nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Damasco.

Saulo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om Damasco

²⁰ Mantyja tōoⁿ'ōⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom quii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na nquii Jesús cwiluiiñê Jnda Ty'oqots'om. ²¹ Ndo' cha'tso nn'aⁿ na tyondye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ seitsaⁿ'na' joona. Tyoluena:

—¿Aa nchii tsaⁿm'aaⁿ' ts'aⁿ na tyoma'nom Jerusalén na tyoco'weeⁿ'eⁿ nn'aⁿ na cwilcwii' xuee' Jesús? Ndo' ¿aa nchii mati jndā jñoom ñjaaⁿ na nncjaachom nn'aⁿ na cwilayu' na chu'tyeeⁿndye jo ndāā ntyee na cwiluiitquiendye?

²² Ndo' Saulo tjanaⁿjndeiityeeⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om. Tyo'mōoⁿ na mayuu' na Jesús cwiluiiñê Cristo. Jo' na tjatseiñ'eeⁿ'ñena' nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Damasco.

Jlui'n'maa'ñe Saulo luee nn'aⁿ judíos

²³ Jndā jaach'ee xuee na ma'mōⁿ Saulo ndo' jndā chii tjoom' ñ'oom t'maaⁿ nn'aⁿ judíos na nlacuee'na jom. ²⁴ Saā jñeeⁿ na ljo'. Ndo' naⁿ'ñeeⁿ naxuee ndo' natsjom tyondoona jom ndyueel'a tatiom nnom tsjoomna na nlacuee'na jom. ²⁵ Saā nn'aⁿ na cwilayu' teijndeiina jom natsjom.

Tuooⁿ ts'om cwii tsquiee l'oo. Jlac'oⁿna jom mantana na waa na ndye 'ndyoo tatiom nnom tsjoom. Chii tjacueeⁿ cwiicheⁿ na ntyja, mana tjaaⁿ.

Saulo tyoñequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oots'om tsjoom Jerusalén

²⁶ Quia na jndā tueⁿeⁿ Jerusalén ñe'catseijomñē ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwilayu', saā cha'tsondye naⁿñeeⁿ nquiaana jom ee tiñe'calayu'na na ts'aⁿ na matseyu' jom. ²⁷ Saā tjañ'oom Bernabé jom na m'aⁿ apóstoles. Tso tsaⁿñeeⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ chiuu waa na nty'iaa' Saulo Ta Jesús na njoom nato, ndo' na seineiⁿ Ta Jesús nnoom ndo' chiuu waa na meiⁿchjoo tinquiaⁿaⁿ na tyoñequiaaⁿ ñ'oom ñequio xuee' Jesús Damasco. ²⁸ Ndo' ljoo'ñe Saulo Jerusalén na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. ²⁹ Meiⁿchjoo ti'maaⁿ ts'oom na tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ Ta Jesús. Tyotseineiⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, saā joona tyol'ueena chiuu ya nl'ana na nlacuee'na jom. ³⁰ Saā jndā na jndye nn'aⁿ na cwilayu' na ljo', ty'eñ'omna jom Cesarea, ndo' jo' jo' jla'cwanomtina jom tsjoom Tarso.

³¹ Quia jo' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ cha'waa ts'ondaa Judea ñequio Galilea ñequio Samaria ya tyom'aⁿna. Tjaa na cwit'uiitina' joona l'a nn'aⁿ ndo' ty'enajndana. Tyom'aⁿna na nquiaana Ty'oots'om ndo' ñequio na tyoteijndeii Espíritu Santo tjawijndyendyetina.

Cantyja na n'maⁿ Eneas

³² Pedro tyomanoom tyojaacanoom'm nn'aⁿ na cwilayu'. Mati tsjoom Lida tjacanoom'm nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om. ³³ Jo' jo' ljeiiⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Eneas. Jndā ñeeⁿ chu na ljo tsaⁿñeeⁿ cjoo' jnduu na wii' na ntjeiⁿ nc'ee. ³⁴ Matso Pedro nnom:

—'U re Eneas, Jesucristo matsein'maaⁿ 'u. Quicantyja'. Tseijn-daa'ndyu'ya' jndu'.

Quia jo' mantyja teicantyja tsaⁿñeeⁿ. Jndā na tco'yana' jom. ³⁵ Ndo' cha'tso nn'aⁿ tsjoom Lida ñequio ndyuaa su Sarón tyonty'iaana tsaⁿñeeⁿ ndo' lcwe' n'omna, jlayu'na ñequio Ta Jesús.

Tando'nnda' Dorcas na tueeⁿeⁿ

³⁶ Tsjoom Jope tyom'aaⁿ cwii tsaⁿscu na matseyu' na jndyu Tabita. Ñequio ñ'oom griego cwiluena jom Dorcas. Tsaⁿñeeⁿ ñequii'cheⁿ na ya tyoch'eeⁿ ndo' tyoteijneiⁿ ndyeñeeⁿ. ³⁷ Ncuee'ñeeⁿ teiweeⁿeⁿ ndo' tueeⁿeⁿ. Jndā tueeⁿeⁿ chii jlacandaā'na jom, ndo' tqeeⁿna jom w'aa na ndā we teicantyjoo'. ³⁸ Tsjoom Jope'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' ñequio tsjoom Lida. Ndo' nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ tsjoom Jope'ñeeⁿ jndyena na tsjoom Lida m'aaⁿ Pedro. Jo' chii jñoomna we tsaⁿs'a na c'oocataⁿna nnom Pedro na ntyjantyja cjaⁿ na m'aⁿna.

³⁹ Ndo' tjañ'eⁿ Pedro ñ'eⁿndyena. Ndo' jndā na tueⁿeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ na meindoo' jom chii ty'eñ'omna jom w'aa na jndā we teicantyjoo'. Cha'tso yolcu na jndā ljondye na tjā noom tjaa'ndyena tsei jom. Tyotyueena ndo' tyot'mooⁿna nchuee ñequio cotom na tyoch'ee Dorcas xjeⁿ na ñetanoom'm. ⁴⁰ Saā Pedro jñoom cha'tso naⁿñeeⁿ ch'eⁿ. Jndā chii tcoom'm xtyeeⁿ, seineiⁿ nnom Ty'oots'om. Jndā jo' taqueeⁿ jo ndo' yuu m'aaⁿ ts'oo, nty'iaaⁿaⁿ juu. Matsoom:

—Tabita, quicantyja'.

Quia jo' tsaⁿñeeⁿ sein'meiⁿeⁿ lua'nnom. Nty'iaaⁿaⁿ Pedro, mana tacatyeeⁿ. ⁴¹ Ndo' Pedro t'ueeⁿ ts'o tsaⁿñeeⁿ seiweeⁿ juu. Jndā chii t'maaⁿ yolcu na jndā ljondye ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu'. T'moⁿ Pedro

yuscu'ñeeⁿ ndaana na mawando'. ⁴² Cha'tso nn'aⁿ tsjoom Jope jndyena na luaa' tuui, ndo' jndyendyena tyolayu'na ñequio Ta Jesús. ⁴³ Ndo' Pedro majndye xuee ljoo'ñê tsjoom'ñeeⁿ waa' ts'aⁿ na jndyu Simón ts'aⁿ na matseitqo'ñe ntjaⁿ.

10

Pedro ñequio Cornelio

¹ Tsjoom Cesarea tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Cornelio. Tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿl sondaro na jndyuna' Italiano. ² Tsaⁿñeeⁿ jeeⁿ xcwee' ts'oom tyotseit'maaⁿñê Ty'oqots'om ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿaⁿ. M'aaⁿ na nquiaⁿaⁿ Ty'oqots'om. Mati jndye waa na tyoteijneiⁿ nn'aⁿ judíos na jñeeⁿndye. Ndo' ñequi'cheⁿ tyotseineiⁿ nnom Ty'oqots'om. ³ Cwii xuee cha'na na ndyee na matmaaⁿ tco'na' ángel cwentaa' Ty'oqots'om nnoom. Ndo'yaaⁿ na jndyoquiee' ángel'ñeeⁿ na m'aaⁿ. Matso nnoom:

—Aa ndi', Cornelio.

⁴ Ndo' jom cwe' nty'iaa'toom ángel na jeeⁿ nioom ty'ueeⁿ hasta seiqueeⁿñena' jom. Jndaⁿ chii matsoom:

—¿Ljo' nntsa' Ta?

T'o ángel nnoom matso:

—Mandii Ty'oqots'om na matsei'neiⁿl nnoom. Ndo' maqueeⁿ cwenta na mateijndeí' ndyeñeeⁿl ndo' macañjom ts'oom 'u. ⁵ Jo'chii cajñom' nn'aⁿ na c'oona tsjoom Jope na c'ooqueeⁿndyena Simón tsaⁿ na mati jndyu Pedro. ⁶ Tsaⁿñeeⁿ nntsoom ljo' catsa'. Jom cwe' mac'eⁿyaaⁿ waa' tcayoom'm Simón ts'aⁿ na matseicatqo' ntjaⁿ. Nndyoo' 'ndyoo ndaaluee waa waa' tsaⁿñeeⁿ.

⁷ Ndo' Cornelio quia na jndaⁿ tja ángel na seineiⁿ ñ'eⁿñê tcwaaⁿ we mosoom'm ndo' cwii sondaro. Sondaro'ñeeⁿ matseit'maaⁿñê Ty'oqots'om ndo' mandii'ntjoom nnom Cornelio. ⁸ Cornelio tsoñ'eeⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ chiuu waa na tco'na na nty'iaaⁿaⁿ. Jndaⁿ chii jñoom naⁿñeeⁿ tsjoom Jope.

⁹ Ndo' cwiicheⁿ xuee manjomndye naⁿñeeⁿ nato. Cha'na manndyoo' quiajmeiⁿl 'oowindyoona tsjoom Jope. Majuu xjeⁿñeeⁿ tjawa Pedro xqueⁿ w'aa yuu su na nntseineiⁿl nnom Ty'oqots'om. ¹⁰ M'aaⁿ jo' jo' ndo' tyjee' na ñe'jnoom'm, saq yocheⁿ na cwila'ñ'oom'ndyena na nlcwaaⁿaⁿ waa na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ. ¹¹ Nty'iaaⁿaⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee. Jndyocue cwii 'naⁿ cha'cwijom cwii liaa tsa'ndyu' tmeiⁿ na chu'tyeⁿ ñequiee nquina'. Tioona' xjeⁿ yuu na m'aaⁿcheⁿ. ¹² Liaa'ñeeⁿ ñjom cha'tso nnom quioo' na cwi'ooca' ñequio quioo' na cwi'ooutscoo'ndye ñequio cantsaa. ¹³ Ndo' jndii Pedro na teic'uaa, seineiⁿ, matso:

—Quicantyja' Pedro. Catseicue' quioo' na nlqui'l.

¹⁴ Ndo' t'o Pedro, matsoom:

—Xoquiaⁿ Ta. Ee meiⁿjom tyooquiaⁿ cwii nnom na cwe' cwantindyoo na tilju' tseixmaⁿna' jo njom' nncu'.

¹⁵ Teic'uaannda'l, matso nnoom:

—'Naⁿ na jndaⁿ tqeeⁿ Ty'oqots'om na lju' tseixmaⁿna', 'u tintsu' na cwe' na cwantindyoo juuna'.

¹⁶ Ndyee ndiiⁿ teic'uaa seineiⁿ. Jndaⁿ chii juu 'naⁿñeeⁿ tjalcwe'nnda'na' cañoom'luee. ¹⁷ Ndo' xcwe na m'aaⁿl ts'om Pedro ljo' ñe'ca'moⁿ 'naaⁿ na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ, ndo' nn'aⁿ na jñom Cornelio jndaⁿ tquiena tsjoom'ñeeⁿ,

na tax'eendyena yuu waa waa' Simón na cwe' mac'e'ya Pedro. ¹⁸ Jndā na tguiena 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ, jluena:

—¿Aa ljoō m'aaⁿ Simón ts'aⁿ na mati jndyū Pedro?

¹⁹ Xje'ñeeⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿ ts'om Pedro cantyja na tco'na' nty'iaaⁿaⁿ ndo' matso Espiritu Santo nnoom:

—Ndyee naⁿnom cwil'uee 'u. ²⁰ Jo' chii quicantyya', cja'cue'. Cja' ñ'eⁿndyena. Tinc'oom' ñomtiuu' ee ja jñōōⁿya jōona.

²¹ Quia jo' Pedro tjacueeⁿ na m'aⁿna. Matsoom ndaāna:

—Ja ts'aⁿ na cwil'ue'yo'. ¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

²² Jluena nnoom:

—Jā tquioōyā ts'iaaⁿ 'naaⁿ ts'aⁿ na jndyū Cornelio, ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro. Jom ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyyana' ndo' na matseit'maaⁿñē Ty'ōōts'om. Cha'tsondye nn'aⁿ judíos ya ñ'oom cwilaneiⁿna cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' jnda nquiuna jom. Cwii ángel cwentaa' Ty'ōōts'om tso nnoom na catseicañeeⁿ 'u na cja' waⁿaⁿ ndo' na ññeeⁿ ñ'oom na nntseineiⁿ.

²³ Quia jo' seiñ'oom'ñe Pedro jōona na caljoo'ndyena jo' jo'. Ndo' teincoo cwiiicheⁿ xuee tjaaⁿ ñ'eⁿndyena. Ndo' nt'om nn'aⁿ tsjoom Jope na cwilayu' ty'ena ñ'eⁿñē.

²⁴ Cwiiicheⁿ xuee tguiena tsjoom Cesarea. Mameindoo' Cornelio jōona. Jndā seitjoom nn'aaⁿaⁿ ñequio nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye. ²⁵ Jom jlui'noom naquii' waⁿaⁿ quia na ljeiiⁿ na jndā tyjee'cañoom Pedro, tja-catjomñē juu. Tcoom'm xtyeeⁿ jo nnom na seit'maaⁿñē juu. ²⁶ Saa seiwe tsaⁿñeeⁿ jom. Matso nnoom:

—Quicantyya' sa, ee mats'aⁿ ja cha'na 'u.

²⁷ Ndo' yocheⁿ na cwila'neiⁿna 'ooquie'na naquii' w'aa. Jo' jo' ljeii Pedro cwa jndye nn'aⁿ jndā tjomndye. ²⁸ Quia jo' matsoom ndaāna:

—'O nquiū'yo' juu ljeii na cwileiñ'ōōⁿyā matsona' na ticaty'iomyyana' na cwii ts'aⁿ judío nncjaantyyaa' meiⁿnquia ts'aⁿ na nchii ts'aⁿ judío oo meiⁿ na nncjaaqueⁿeⁿ quii' waa'. Saa Ty'ōōts'om jndā t'mōōⁿ nōōⁿ na meiⁿcwii ts'aⁿ tantsjōō na cwe' cwantindyo juu oo na tilju' tseixmaⁿ. ²⁹ Jo' chii quia na tque'nyo' ja tjaa na seitsaaⁿndyō, maxjeⁿ jndyōō. Saa je' ñecaljeiya chiuu na tque'nyo' ja.

³⁰ Ndo' t'ō Cornelio matsoom:

—Xuee je' jndā ñequiee xuee maxjeⁿmeiiⁿ tyom'aaⁿya naquii' w'aya. Matseicwejndo'ndyō ndo' matseinaⁿya nnom Ty'ōōts'om cha'na quil'a' 'o nn'aⁿ judíos na ticwii xuee na ndyee na matmaaⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ teitquioō'ñe cwii ts'aⁿ nōōⁿ na jeeⁿ caxuee liaa'. ³¹ Matso tsaⁿñeeⁿ nōōⁿ: “U re Cornelio, mandii Ty'ōōts'om ñ'oom na matsei'neiⁿ nnoom ndo' macañjom ts'oom na mateijndeⁿ nn'aⁿ ljo' na matseitjōona' jōona. ³² Jo' chii cajñom' nn'aⁿ na c'oona tsjoom Jope na nnc'ooqueeⁿndyena Simón ts'aⁿ na mati jndyū Pedro. Jom cwe' mac'eⁿyaaⁿ waa' tcayoom'm Simón ts'aⁿ na matseicatōō'ñe ntjaⁿ, ts'aⁿ na waa waa' 'ndyooⁿ ndaaluee.” ³³ Jo' chii mantyya jñōōⁿ nn'aⁿ na c'oo'omna 'u. Ndo' 'u quianl'ua' na jndyō'. Je' je' cha'tsondyō ljoō m'aaⁿyā jo nnom Ty'ōōts'om na nndyaayā cha'tso na l'ue ts'oom na nntsu' ndaayā.

Ñ'oom na seinei' Pedro waa' Cornelio

³⁴ Quia jo' to' Pedro na matseineiⁿ, matsoom ndaāna:

—Je' quia matsei'noⁿchaⁿya, na mayuu' Ty'ōōts'om tiquich'eeⁿ na cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na candya' ts'oom. ³⁵ Ee meiⁿquia ndyuaa na m'aⁿ nn'aⁿ

na cwila't'maaⁿndye jom ndo' na cwil'a yuu na maty'iomyana' maxjeⁿ macjaawee' ts'oom ñ'eⁿndyena. ³⁶ Tyoñequiaaⁿ ñ'oom'm ndaaⁿ já nn'aⁿ Israel. Tyotseicañeeⁿ já ñ'oom naya na mañequiaana' na meiⁿcwii ñ'omtiuu tic'oom naquii' n'ooⁿyâ nc'e Jesucristo tsaⁿ na cwiluiiñe na matsaⁿntjom cha'tsondye nn'aⁿ. ³⁷ 'O manquiu'yo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ Jesús. Jnda teinom na tyotseineiⁿ Juan ñ'oom na nleits'oomndye nn'aⁿ, to' Jesús tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Galilea ndo' t'oom'na' cha'waa ts'ondaa Judea. ³⁸ Cantyja 'naaⁿ Jesús'ñeeⁿ na jnaⁿ Nazaret, tquiaa Ty'ooots'om na jom matseixmaaⁿ najndeii Espíritu Santo. Tyomanoom, tyoch'eeⁿ naya ndo' tyotsein'maaⁿ cha'tso nn'aⁿ na ñenche tsaⁿjndii ee maxjeⁿ ñ'eⁿñ'eⁿ Ty'ooots'om ñ'eⁿñê. ³⁹ Já cwitjei'yuuⁿndyô cantyja 'naaⁿ cha'tso na tyoch'eeⁿ ts'ondaa Judea, ndo' mati naquii' tsjoom Jerusalén. Jla'cuee' naⁿñeeⁿ jom na ty'ioomna jom cjoⁿ ts'oom'naaⁿ, ⁴⁰ saaⁿ xuee jndaⁿ ndyee na tueeⁿeⁿ s'aa Ty'ooots'om na tando'xcoom, ndo' na teitquioo'ñennaⁿaⁿ ndaaⁿ já. ⁴¹ Ticwitquioo'ñê ndaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ, macandâ ndaaⁿ já. Ee jndaⁿ tjeii'ñe Ty'ooots'om já na cwilaxmaaⁿyâ na catjei'yuuⁿndyô cantyja 'naaⁿ Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ. Já tyocwaa'â ndo' tyowaayâ ñ'eⁿñê jndaⁿ na tando'xcoom. ⁴² Saⁿntjom Ty'ooots'om já na ñnequiaayâ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ ndo' na catjei'yuuⁿndyô na tqueeⁿ Jesús na cu'xeⁿ nn'aⁿ na ta'ndo' ñequio nn'aⁿ na jndaⁿ tja. ⁴³ Mati profetas tyola'neiⁿna cantyja 'naaⁿ Jesús. Tyoluena na cha'tsondye nn'aⁿ na nlayu' ñ'eⁿñê maxjeⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jnaaⁿna nc'e xuee' jom.

Nn'aⁿ na nchii judíos cwito'ñoomna Espíritu Santo

⁴⁴ Ndicwaⁿ matseineiⁿ Pedro ndaana ndo' to'ñoom naⁿñeeⁿ Espíritu Santo naquii' n'om. ⁴⁵ Ndo' nn'aⁿ judíos na cwilayu' na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ Pedro jeeⁿ seiñ'eeⁿñena' jona na mati nn'aⁿ na nchii judíos to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'om. ⁴⁶ Ee nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jndyena na xuii' ñ'oom jla'neiⁿ naⁿñeeⁿ na lcwii'na Ty'ooots'om. ⁴⁷ Jo' chii matso Pedro:

—Aa tiyuu' tjaa 'ñeeⁿ nntso na ticwits'oomndye naⁿm'aⁿ ee jnda to'ñoomna Espíritu Santo naquii' n'omna majo'ti cha'xjeⁿ to'ñooⁿ jaa jom naquii' n'ooⁿya.

⁴⁸ Quia jo' seijndaa'ñê na cwits'oomndye naⁿñeeⁿ ñequio xuee' Jesucristo. Jndaⁿ chii taⁿ naⁿñeeⁿ nnoom na caljoo'ñê ñ'eⁿndyena cwantindyoo xuee.

11

Tso Pedro chiuu s'aaⁿ

¹ Nquiee apóstoles ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu' ts'ondaa Judea, jndyena na mati nn'aⁿ na nchii judíos jndaⁿ to'ñoomna ñ'oom' Ty'ooots'om. ² Saaⁿ jndaⁿ na tjalcwe' Pedro Jerusalén, nt'om nn'aⁿ judíos na cwilayu' jla'tia'na jom. ³ Tyoluena nnoom:

—¿Chiuu na tja' na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos ndo' chiuu na tcwa' ñ'eⁿndyena?

⁴ Quia jo' Pedro toⁿoⁿ na tcuu tcuu tsoom ndaana cha'tso na tuii. ⁵ Tsoom:

—Tyom'aaⁿya tsjoom Jope. Yocheⁿ na matseinaⁿya nnom Ty'ooots'om waa na tco'na' noⁿya. Nty'iaya cwii 'na' cha'cwijom cwii liaa tsa'ndyu' tmeiⁿ na chu'tyeⁿ ñequiee nquina'. Cañoom'luee jnaⁿna', tioona' xjeⁿ yuu na m'aaⁿya. ⁶ Quia na nty'iayaya ljo' njom, jo' na ndooⁿ na

njom quioo' xiom' ñequio quioo' jndaꝯ ndo' quioo' na cwi'ootscoꝯndye ñequio cantsaa. ⁷ Ndo' jndii na seineiⁿ Ty'oots'om noꝯⁿ, matsoom: “Quicantya' Pedro. Catseicue' quioo' nlqui'.” ⁸ Saa tsjoo: “Xoquia Ta, ee ja tijom ñetquiaꝯ meĩⁿquia nnom na cwe' cwantindyoo na tilju' tseixmaⁿna'.” ⁹ Na jnda we t'onnda' Ty'oots'om na m'aaⁿ cañoom'luee, matsoom noꝯⁿya: “Naⁿ na jnda tquaaⁿya na lju' tseixmaⁿna' 'u tintsu' na cwajndiina'.” ¹⁰ Cwii ndyee ndii' seineiⁿ Ty'oots'om. Jnda chii cha'waa juuna' tjalcwe'nnda'na' cañoom'luee. ¹¹ Majuu xjeⁿñeeⁿ tyjee' ndyee ts'aⁿ w'aa yuu na tyom'aa'yaya. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ tsjoom Cesarea na jñom ts'aⁿ joona na quioocal'ueena ja. ¹² Ndo' tso Espiritu noꝯⁿ na cjo ñ'eⁿndyena na meĩⁿcwii ñomtiiu tic'ooⁿ. Mati yom nn'aaⁿya nmeiiⁿ na cwilayu' ty'eñ'eeⁿna ñ'eⁿndyo. Cha'tsondyo saquiaa'â naquii' waa' tsaⁿñeeⁿ. ¹³ Ndo' tso tsaⁿñeeⁿ ndaayâ na nty'iaaⁿaⁿ cwii ángel na meintyjee' quii' waⁿaⁿ. Matso nnoom: “Cajñom' nn'aⁿ na c'oona Jope na nnc'ooc'omna Simón tsaⁿ na mati jndyu Pedro. ¹⁴ Jom nntsoom njom' chiuu waa na nntsa' cha nluĩ'n'maaⁿndyu' nncu' ndo' mati cha'tso nn'aⁿ wa'.” ¹⁵ Ndo' quia jnda to'a na matseinaⁿya ndaana to'ñoomna Espiritu Santo naquii' n'omna cha'xjeⁿ na to'ñooⁿ jaa jom xuee'ñeeⁿcheⁿ. ¹⁶ Xjeⁿñeeⁿ tjañjoom' ts'ooⁿ ñ'oom na seineiⁿ Ta Jesús na matsoom: “Juan tyotseits'oomñe nn'aⁿ ñequio ndaatioo saa 'o xuii' na nleits'oomndyo'. Ee njñom Ty'oots'om Espiritu Santo naquii' n'om'yo'. Luaa' waa na nleits'oomndyo'.” ¹⁷ Quia jo' mañecwii xjeⁿ tquiaa Ty'oots'om na to'ñoomna Espiritu Santo naquii' n'omna cha'xjeⁿ tquiaaⁿ na to'ñooⁿ jaa jom quia na jlayuu'a ñequio Ta Jesucristo. Quia jo' ÿ'ñeeⁿ cwiluiindyoo ja na nntseitsaaⁿndyo Ty'oots'om?

¹⁸ Nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Jerusalén quia na jndyena ñ'oommeiⁿ jla'cheⁿna. Tyolat'maaⁿndyena Ty'oots'om. Tyoluena:

—Cwa mati nn'aⁿ na nchii judíos mañequiaa Ty'oots'om na ticantycwii na cwitando' añmaaⁿna quia cwilcwe' n'omna.

Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Antioquia

¹⁹ Jnda na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban jnaⁿna' na tyoco'wi'na' nn'aⁿ na cwilayu'. Jo' chii jndyendye naⁿñeeⁿ t'oom'ndyena, jleinomna. Nt'om ty'e hasta ndyuaa Fenicia ñequio ndyuaaxeⁿcwe Chipre ñequio tsjoom Antioquia. Jo' jo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'oots'om saa ñequii'cheⁿ ndaa nci'iaana nn'aⁿ judíos, ²⁰ quii'ntaaⁿna ñ'eeⁿndye nt'om nn'aⁿ na jnaⁿ ndyuaaxeⁿcwe Chipre ñequio nn'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Cirene. Naⁿñeeⁿ jnda na tquiena tsjoom Antioquia, mati tyola'neiⁿna ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Ta Jesús ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ²¹ Tyoteijndei Ty'oots'om joona. Jo' chii jndye nn'aⁿ lcwe' n'om, jlayu' ñequio Ta Jesús.

²² Ndo' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ Jerusalén, jnda na jndyena na ljo', jñoomna Bernabé tsjoom Antioquia. ²³ Jnda na tueⁿeⁿ nty'iaaⁿaⁿ na t'maⁿ matio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na jnda jlayu'. Quia jo' s'aana' na jeeⁿ neiiⁿeⁿ. Ndo' cha'tsondyena tyotseijnooⁿoⁿ n'omna na ñ'e'cwii cala'tiuuna na caljoo'ndyetyeⁿna cantyja 'naaⁿ Ta Jesús. ²⁴ Jeeⁿ ya ts'aⁿñe Bernabé, too' naquii' ts'oom m'aaⁿ Espiritu Santo ndo' na matseyu'ya ts'oom. Jo' chii majndyendyeti nn'aⁿ tyolayu' ñequio Ta Jesús.

²⁵ Jnda jo' tjaaⁿ tsjoom Tarso na tjacal'ueeⁿ Saulo. ²⁶ Jnda na ljeiiⁿ tsaⁿñeeⁿ jndyofñ'oom juu Antioquia. Cha'waa cwii chu tyotjomndyena jo' jo' ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Jndye nn'aⁿ

tyot'mooⁿna ndaa. Ndo' nn'aⁿ tsjoom Antioquia'ñeeⁿ, jona najndyee jla'cajndyuuna cristianos joo nn'aⁿ na cwilayu' ñequio Cristo.

²⁷ Ncuee'ñeeⁿ nt'om nn'aⁿ na tyoñe'quia ñ'oom' Ty'oots'om jlui'na Jerusalén, ty'ena Antioquia. ²⁸ Cwiindyee jona, ts'aⁿ na jndyu Agabo, teicantyyaaⁿ ndo' nc'e na seijndo' Espíritu ts'oom tsoom na cwajndii nleijndo' cha'waa ndyuua'ñeeⁿ. Ndo' ñ'oom na tsoom seicandaa'ñena' quia tyom'aaⁿ Claudio tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. ²⁹ Jo' chii nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Antioquia jla'jndaa'ndyena na nl'ana naya tsjo'ñjeeⁿ nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ ndyuua Judea nc'e na matseitjoona' naⁿñeeⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ nnteijneiⁿ cantyjati na ndaaⁿ nnts'aaⁿ. ³⁰ Luaa' tyoll'ana. Ndo' tsjo'ñjeeⁿ na tyola'tjomna tquiana jona' l'o Bernabé ñ'eⁿ Saulo. Ty'echo naⁿñeeⁿ s'om'ñeeⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwilayu' ts'ondaa Judea.

12

Tue' Jacobo ndo' na tyocanjom Pedro w'aancjo

¹ Ncuee'ñeeⁿ nquii rey Herodes, cwajndii tyoco'weeⁿeⁿ nt'om nn'aⁿ na cwilaxmaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaⁿaⁿ. ² Sa'ntjoom na cue' Jacobo xio Juan ñ'eⁿ xjo espada. ³ Ndo' quia na nty'iaaⁿaⁿ na tjawee' n'om nn'aⁿ judíos na tue' Jacobo mati t'ueeⁿ Pedro. Luaa' tuii xcwe ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa'naⁿ ndaaljo' tjaquiee'. ⁴ Ndo' jnda na t'ueeⁿ Pedro tjoom'm tsaⁿñeeⁿ w'aancjo. Tquiaaⁿ cwenta tsaⁿñeeⁿ luee quin'oom nchoo' cwii sondaro na jom jom ndii' ñequiee ñequieendye naⁿñeeⁿ na cal'ana cwenta tsaⁿñeeⁿ. Ee seitioom xeⁿ jnda teinom ncuee pascua nncwjeeⁿeⁿ juu na nntu'xeⁿñe joo ndaaⁿ nn'aⁿ. ⁵ Jo' chii tyoll'ana cwenta tsaⁿñeeⁿ naquii' w'aancjo, saaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaⁿaⁿ tic'loomeintyjee'na na tyola'neiⁿna nnom Ty'oots'om na cateijneiⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Ty'oots'om tjei'n'maaⁿñê Pedro

⁶ Ndo' Pedro, majuu tsjom'ñeeⁿ na nneiⁿncoo nncwji' Herodes jom jo ndaaⁿ nn'aⁿ, watsom quii'ntaaⁿ we sondaro na chu'tyeⁿñê we l'uaancjo. Ndo' nt'om sondaro m'aⁿ 'ndyoots'a na cwil'a cwenta. ⁷ Mats'ia jo' tyjee' cwii ángel cwentaa' Ta Ty'oots'om ndo' teixueeñe naquii' w'aancjo. Ángel'ñeeⁿ tii' l'oⁿ tsei'ntsquiee' Pedro, seilcweeⁿ juu. Matsoom nnom:

—Maje' maje'ndyo quicantyya'.

Quia jo' mana tquiaa l'uaancjo na chu'tyeⁿ l'o Pedro. ⁸ Tso ángel'ñeeⁿ nnoom:

—Cwe' lia' ndo' cañjom' lcom'.

Jnda s'aaⁿ na ljo' tso ángel nnoom:

—Cwe' liaatco 'naⁿ ndo' candyo'ntyjo' naxaⁿa.

⁹ Jlui' Pedro, tjantyyooⁿ naxeⁿ ángel, saaⁿ ticaljeiiⁿ aa mayuu'cheⁿ na jndyaañê s'aa ángel. Ndo' s'aana' ntyjeeⁿ na cwe' tsoom'm ndaa. ¹⁰ Tei'nomna yuu m'aaⁿ sondaro najndyee. Jnda chii yuu m'aaⁿ sondaro na jnda we. Mana tquiena 'ndyoots'a xjo yuu na nlui' ts'aⁿ na nncuooⁿ nataa quii' tsjoom. 'Ndyoots'a'ñeeⁿ jnaaⁿ cheⁿnquiina'. Jo' chii tei'nomna. Ty'ena cwii nataa, mana 'ndii ángel jom na ñeⁿnqueⁿ. ¹¹ Quia jo' sei'noⁿyaaⁿ, matsoom:

—Cwa mayuu'cheⁿ na Ty'oots'om jñoom ángel 'naaⁿaⁿ na catseicandyaañe ja l'o Herodes ñequio luee nn'aⁿ judíos cha'tso na cwiqueⁿ n'omna na nl'ana ñ'eⁿndyo.

¹² Jndā na ljeiiyaaⁿ na mayuu' na jndyaañê, tjaaⁿ waa' María tsondyee Juan ts'aⁿ na mati jndy Marcos. Ee jo' jo' jndye nn'aⁿ jndā tjomndye na cwila'neiⁿ nnom Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹³ Tjo' Pedro 'ndyoots'a w'aa'ñeeⁿ. Cwii yuscu na mandí'ntjom na jndy Rode tjacanty'iaa' 'ñeeⁿ cacjo'. ¹⁴ Tajnaⁿaⁿ na jndyee' Pedro, jo' na tquiaana' na jeeⁿ neiⁿeⁿ. Meiⁿ na nntseicanaaⁿñê 'ndyoots'a tícatseicanaaⁿñê. Seityuaa'toom tjaaⁿ naquii' w'aa' tjatseicañeeⁿ nn'aⁿ cwa Pedro luaa' jndā tyjee', macjo' 'ndyoots'a.

¹⁵ Saa jluena nnoom:

—Jeeⁿcheⁿ ntjeiⁿ xqueⁿ!

Saa jom ñe'cwii ñ'oom matsoom na mayuu'cheⁿ na Pedro luaa'. Quia jo' jluena:

—Luua' ángel na mach'ee cwenta jom. Cwe' na mach'eeyana' ntyji' na jom.

¹⁶ Yocheⁿ na luaa', tícjaameiⁿntyjee' Pedro na macjoqⁿ'oⁿ 'ndyoots'a hasta quia na jlacanaaⁿndyena. Ndo' quia nty'iaana jom jeeⁿ se-icaty'ueneiiⁿ'na' joona. ¹⁷ Saa s'oo l'ooⁿ na calacheⁿna. Tsoom ndaana chiuu s'aa Ta Ty'oots'om na tjei' jom naquii' w'aancjo. Ndo' matsoom:

—Ñ'oomwaa' calacandii'yo' Jacobo ñequio nt'omcheⁿ nn'aaⁿya na cwilayu'.

Jndā jo' jlueeⁿeⁿ, tjaaⁿ cwiiⁿcheⁿ joo.

¹⁸ Jndā teixuee jeeⁿ ndyaa' tyolañ'eeⁿ ndyuee sondaro ee tíleicaliuna ljo' tuui ñequio Pedro. ¹⁹ Herodes tcuu tcuu tyol'ueeⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ saa tícaljeiiⁿ juu, Jndā jo' chii tyowajndooñê sondaro ndo' saⁿ'ntjoom na cwje naⁿ'ñeeⁿ. Jndā jo' jlueeⁿeⁿ ndyuaa Judea. Tjaaⁿ Cesarea na nnc'oomñê jo' jo'.

Tue' Herodes

²⁰ Herodes jeeⁿ lioom'm nn'aⁿ tsjoom Tiro ñequio tsjoom Sidón. Jo' chii joona jlajndaaⁿndyena na nnc'oona na m'aaⁿ. Saa ty'ecal'ueendye jndyena ñ'oom nnom Blasto ts'aⁿ na wjaañoom'ñe nacañom'm. Tyol'ana ty'oo nnom tsaⁿ'ñeeⁿ na cateijneiⁿ joona na cantycwii tia'ñeeⁿ na lioo' Herodes ñ'eⁿndyena ee nantquie na macaⁿ'na' joona cwinaⁿ'na' yuu na matsaⁿ'ntjom tsaⁿ'ñeeⁿ. ²¹ Quia jo' tqueⁿ Herodes cwii xuee ndo' quia na tue'ntyjo xuee'ñeeⁿ tcweeⁿ liaa na ya cantyja na matsaⁿ'ntjoom ndo' tjawacatyeeⁿ sulā yuu na maxjeⁿ mawacatyeeⁿ quia na matseijndaaⁿñê ñ'oom. Jndā jo' tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ. ²² Quia jo' jlat'maaⁿndye nn'aⁿ jom. Jlaxuaana, jluena:

—Luua' cwii ty'oots'om matseineiiⁿ nchii cwe' ts'aⁿ.

²³ Ndo' ángel cwentaa' nquii Ty'oots'om mañoom' s'aa na teiwii' Herodes ee tícatseit'maaⁿñê Ty'oots'om. Tueeⁿeⁿ na tcwa' canti jom.

²⁴ Saa ñ'oom' Ty'oots'om tjanty'etina', tjawijndyendyeti nn'aⁿ tyolayu'.

²⁵ Ndo' Bernabé ñ'eⁿ Saulo, jndā na jndāa' ts'iaaⁿ na ty'ena Jerusalén, quia jo' ty'elcweeⁿna Antioquía. Ty'eñ'omna Juan ts'aⁿ na mati jndy Marcos.

13

Bernabé ñ'eⁿ Saulo cwi'oonquiana ñ'oom' Ty'oots'om

¹ Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Antioquía, quii'ntaaⁿna tyom'aⁿ profetas ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tyot'mooⁿ. Joo naⁿ'ñeeⁿ Bernabé ñ'eⁿ Simón, tsaⁿ na cwiluena negro juu, ndo' Lucio ts'aⁿ tsjoom

Cirene ñ'eⁿ Manaén ndo' Saulo. Ndo' juu Manaén ñecwii ty'ewijndana ñ'eⁿ Herodes tsaⁿ na tyotsaⁿntjom ts'ondaa Galilea. ² Cwii xuee na cwila't'maaⁿndye naⁿñeeⁿ Ty'o^ots'om, ndo' cwilacwe'jndo'ndyena, juu xjeⁿñeeⁿ tso Espiritu Santo ndaⁿna:

—Catjeii'ndyo'yo' Bernabé ñ'eⁿ Saulo na nnc'oona ts'iaaⁿ na t'iq'ya joona.

³ Quia jo' jlacwejndo'ndyetina, ndo' tyola'neiⁿtina nnom Ty'o^ots'om. Jndaⁿ chii tioona lueena nacjoo naⁿñeeⁿ ndo' jñoomna joo na c'oo ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om.

Bernabé ñ'eⁿ Saulo cwiñe'quiana ñ'oom Chipre

⁴ Jo' chii Bernabé ñ'eⁿ Saulo ty'ena yuu na jñom Espiritu Santo joona. Ty'ecuenta tsjoom Seleucia. Jo' jo' jnaⁿna ty'ena ñ'eⁿ w'aandaa na nlquiena ndyuaaxeⁿncwe Chipre. ⁵ Ndo' jndaⁿ na tquiena tsjoom Salamina, quia jo' tyoñe'quiana ñ'oom' Ty'o^ots'om naquii' lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Ndo' Juan, ts'aⁿ na mati jndyu Marcos, tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena na tyoteijneiⁿ joona. ⁶ Tei'nomna cha'waa ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ. Tquiena hasta tsjoom Pafos. Jo' jo' jliuna cwii tsaⁿcalua', ts'aⁿ judío na tyoch'ee na profeta juu saaⁿ tiyuu' ñ'oom tyoñequiaa. Jndyu tsaⁿñeeⁿ Barjesús. ⁷ Tyocañ'eeⁿ tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿ tsaⁿ na tyotsaⁿntjom na jndyu Sergio Paulo ts'aⁿ na jeeⁿ jndo' ts'om. Ndo' Sergio'ñeeⁿ tqueeⁿñê Bernabé ñ'eⁿ Saulo ee ñe'cañeeⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om. ⁸ Tsaⁿcalua'ñeeⁿ waa cwiiⁿcheⁿ xueⁿeⁿ na jñoom Elimas. Jom ñe'catseitsaaⁿñê naⁿñeeⁿ na tacala'neiⁿna nnom ts'aⁿ na matsaⁿntjom ndo' seijneiⁿ na tintseiñ'oom'ñe tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na cwit'mo^o naⁿñeeⁿ, ee tical'ue ts'oom na nntseyu' juu. ⁹ Jo' chii Saulo na mati jndyu Pablo, cha'waañ'eeⁿ naquii' ts'oom too' Espiritu Santo, nquiee nty'iaaⁿaⁿ tsaⁿcalua'ñeeⁿ. ¹⁰ Matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—'U ts'aⁿ na jeeⁿ t'maⁿ manquiu'nn'aⁿ ndo' na jeeⁿ tia ts'aⁿndyu', 'u jnda tsaⁿjndii. 'U na jndoo' cha'tso nnom na ya, ¿Aa tixocja'meintyje' na matsei'cu' na nnc'ooquie' nn'aⁿ nato na yuu cantyja 'naaⁿ Ty'o^ots'om? ¹¹ Na nmeii' mache' m'aaⁿ Ty'o^ots'om nacjo'. Jo' chii nnc'oom' na nchjaⁿ. Ndo' cwantindyo xuee taxocanty'ia' naxueeñe ñe'quiom'.

Ndo' mañoom' s'aana' cha'cwijom tío nchquiuts'o nacjoom'm ndo' s'aana' ntyjeeⁿ najaaⁿñe. Tyol'ueeⁿ ts'aⁿ na nnt'uii ts'o^o na wjaañ'oom jom ee na titquiom'm. ¹² Ndo' ts'aⁿ na matsaⁿntjom, quia na nty'iaaⁿaⁿ na luaa' tuii seiyoom'm ee jeeⁿ tjawee' ts'oom ñ'oom na cwit'mo^ona cantyja 'naaⁿ Ta Ty'o^ots'om.

Pablo ñ'eⁿ Bernabé cwiñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om tsjoom Antioquía ndyuuaa Pisidia

¹³ Quia jo' Pablo ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê jlui'na tsjoom Pafos. Tuona w'aandaa. Ty'ena, tquiena tsjoom Perge ndyuuaa Panfilia. Jo' jo' ndii Juan joona, tjalcweeⁿeⁿ Jerusalén. ¹⁴ Jndaⁿ jo' jlui'na Perge, ty'ety'etina. Tquiena tsjoom Antioquía ndyuuaa Pisidia. Ndo' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos ty'equie'na naquii' wats'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ ndo' ty'emeindyuaandyena. ¹⁵ Jndaⁿ jo' sei'naaⁿ ts'aⁿ ljeii na tqeeⁿ Moisés ñequio ñ'oom na tyola'ljeii profetas, jndaⁿ chii nn'aⁿ na cwiluiitquiendye cantyja 'naaⁿ wats'om'ñeeⁿ jlueña nnom Pablo ñ'eⁿ Bernabé:

—'O nn'aaⁿya xeⁿ waa na ñe'calajndo'yo' n'o^onyâ, candu'yo' nndyaayâ.

¹⁶ Jo' chii teicantya Pablo, seintyaaⁿ ts'o^o na cala'cheⁿna. Matsoom:

—'O nn'aa'ya tsjaaⁿ Israel ñ'eⁿ nt'omndyo' 'o na mati cwila't'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om, candye'yo' ñ'oom na nntsjo^o: ¹⁷ Nquii Ty'o^ots'om cwentaa jaa nn'aⁿ Israel tjeii'ñê welooya na ñet'om teiyo cwentaaⁿaⁿ. S'aaⁿ na teit'maⁿ tmaaⁿl jooⁿa na tyom'aⁿyaⁿ ndyuua Egipto, ndo' jndanquiacheⁿ ñequio najneiⁿ tañom'm jooⁿa, tjeiiⁿeⁿ jooⁿa ndyuuaⁿñeeⁿ. ¹⁸ Tyotseiⁿquii ts'oom ñ'eⁿndyena cha'na wen'aaⁿ ntyu quia tyom'aⁿna ndyuua yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. ¹⁹ Jndaⁿ chii tquiaaⁿ na jndaana ndyuua Canaán ee seityueeⁿeⁿ ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na ñet'om ndyuuaⁿñeeⁿ cha jo' jo' nnc'om jooⁿa. ²⁰ Jndaⁿ jo' tqueeⁿ na tyotsaⁿntjom jwe jooⁿa cha'na cwii ñequiee siaⁿnto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' qui ntyu. Tyotsaⁿntjom naⁿñeeⁿ jooⁿa hasta na macanda cwii t'oom profeta Samuel. ²¹ Xjeⁿñeeⁿ tyotaⁿna nnom Ty'o^ots'om na ñequiaaⁿ cwii rey na nntsantjom jooⁿa. Ndo' ty'i^ooom ts'iaaⁿñeeⁿ Saúl jnda Cis, tsjaaⁿ 'naaⁿl Benjamín, na tsaⁿñeeⁿ saⁿntjom jooⁿa cwii wen'aaⁿ ntyu. ²² Jndaⁿ jo' tjeiiⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ ndo' ty'i^ooom ts'iaaⁿñeeⁿ David. Tyotsoom cantyja 'naaⁿl juu: “Juu David jnda Isai, nts'aaⁿ cha'xjeⁿ cjaawee' ts'o^oñ. Cha'tso na l'ue ts'o^oñ nntseicanaⁿñ.” ²³ Nquii David'ñeeⁿ, matsjaaⁿ 'naaⁿaⁿ Jesús, tsaⁿ na macwji'n'maaⁿñeeⁿ nn'aⁿ Israel cha'xjeⁿ ñ'oom na tso Ty'o^ots'om na nnts'aaⁿ. ²⁴ Cwii tjo^ocheⁿ na nnto' Jesús ts'iaaⁿ na ty'i^oom Ty'o^ots'om jom tyom'aaⁿ Juan, tyoñequiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ Israel. Tyotsoom ndaaⁿna na calcwe' n'omna ndo' cwits'oomndyena. ²⁵ Quia na jndaⁿ majaatseicandaⁿñeeⁿ Juan ts'iaaⁿ na tyotseixmaaⁿ, tsoom: “'O m'aaⁿl n'om'yo' na ja ts'aⁿ na nndyocwji'n'maaⁿñeeⁿ 'o saaⁿ nchii jom ja. Jom manncwjeeⁿeⁿ ndo' t'maⁿ tseixmaaⁿ. Ja meiⁿ cwe' lcoom'm ticatseixmaⁿya na nntseicanaⁿa.”

²⁶ Tsoti Pablo ndaaⁿna:

—'O nn'aa'ya, nt'omndyo jaa cwiluiindy^o tsjaaⁿ 'naaⁿl Abraham ndo' nt'omndyo' 'o nchii jo' saaⁿ mati cwila't'maaⁿndyo' Ty'o^ots'om. Ndaaⁿ jaa na cha'tsondy^o seicwanom Ty'o^ots'om ñ'oomwaa na ma'moⁿna' ndaaya chiuu cal'aaya cha nlui'n'maaⁿndyo. ²⁷ Nn'aⁿ na m'aⁿ Jerusalén ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo ndaana ticala'n^oñeeⁿ cwiluiiñeeⁿ Jesús. Ee meiiⁿ ticwii cwii xuee na cwita'lndyena cwila'naaⁿna ñ'oom na tyola'ljeii profetas saaⁿ ticala'n^oñeeⁿ na matseineiⁿ ñ'oom'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús. Jo' na manquieetona tquiana jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ tso ñ'oom'ñeeⁿ na nntjoom. ²⁸ Meiⁿ t'icatseixmaaⁿ na nncueeⁿeⁿ ee meiⁿcwii jnaaⁿaⁿ tjaa'naⁿ, saaⁿ tyotaⁿna nnom Pilato na cueeⁿeⁿ. ²⁹ Jndaⁿ na jlacandaⁿñeeⁿna cha'tso ñ'oom cha'xjeⁿ na matso ljeii 'naaⁿl Ty'o^ots'om na nntjom Jesús, tyjeendye nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ. Chii ty'ecat'iuuna jom quii' tsei'tsuaa. ³⁰ Saaⁿ s'aa Ty'o^ots'om na tando'xcoom. Je' tac'oomñê quii'ntaaⁿl'oo. ³¹ Ndo' nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿñê na jnaⁿna Galilea na ty'ewana Jerusalén jndye xuee tyonty'iaatina jom jndaⁿ na wando'xcoom. Je' majoona cwitjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ.

³² Jo' chii cwiñequiaayâ ñ'oom naya ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿl ñ'oom na tso Ty'o^ots'om ndaaⁿ welooya na ñet'om teiyo na nnts'aaⁿ. ³³ Ndo' je' ndaaⁿ jaa nn'aⁿ tsjaaⁿ jooⁿa jndaⁿ seicandaⁿñeeⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ee wando'xco Jesús jndaⁿ na tue'. Teiyo teiljeii ñ'oom naquii' salmo jndaⁿ we na matsona': “'U cwiluiindy^o ti'jndaaya ndo' xuee je' ma'moⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindy^o tsoty'e.” ³⁴ Jndaⁿ t'moⁿ Ty'o^ots'om na nnts'aaⁿ na nncwando'xco Jesús jndaⁿ na tueeⁿeⁿ, meiⁿ xocat^o seil'ts'o 'naaⁿaⁿ

cha'xjeⁿ matso salmo jndā we. Matsona': "Nntio'naa'ndyo 'o cha'xjeⁿ ñ'om na tsjoo nnom David na nnts'aa." ³⁵ Mati teiljeii ñ'oom naquii' cwiicheⁿ salmo na ndoo' matseineiⁿ nquii Jesús. Matsona': "'U xon-quiaa' na nnto'ndyo ee na cwiluiindyö ti'jnda' na lju' ts'ooⁿya jo njom'." ³⁶ David, tsaⁿ na seiljeii ñ'oom'ñeeⁿ ñejndi'ntjoom ndaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'oöts'om. Jndā chii tueeⁿeⁿ. Ty'ecat'iuu nn'aⁿ jom yuu tjacant'iuu'ndye weloom'm na ñet'om teiyocheⁿ ndo' to'ñê. ³⁷ Saa Jesús t'icatoo'ñê. S'aa Ty'oöts'om na tando'xcoom. ³⁸ Jo' chii 'o nn'aa'ya, cala'noⁿ'yo' ñ'oom na cwiñequiaayâ ndaaⁿ'yo', ee cantyja 'naaⁿ' jom jo' na matseit'maⁿ ts'om Ty'oöts'om jnaⁿ'yo'. ³⁹ Cantyja 'naaⁿ' ljeii na tqueⁿ Moisés xocalui'n'maa'ñe ts'aⁿ. Saa cantyja 'naaⁿ' Jesús mei'cwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseyiu' ñ'eⁿñê nlui'n'maa'ñe. ⁴⁰ Jo' chii queⁿ' queⁿ'yo' cwenta cha tintjom'yo' cha'xjeⁿ matso ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ⁴¹ Tyoluena: Queⁿ'yo' cwenta 'o nn'aⁿ na ticuee' n'om'yo' ñ'oom na mayuu'. Catseicaty'uena' 'o. Ndo' na nntsuundyö'.

Ee ncuee na cwitando'yo' ja Ty'oöts'om nnts'aa ts'iaaⁿ t'maⁿ na nntse-icaty'uena' 'o,

na xocala'yu'yo' ñ'eⁿndyo meiiⁿ na nntso ts'aⁿ ndaaⁿ'yo' na cal'a'yo' na ljo'.

⁴² Jndā na seineiⁿ Pablo jlueeⁿeⁿ naquii' wats'om'ñeeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' nn'aⁿ na nchii judíos tyol'ana ty'oo ndaaⁿ na ñ'eeⁿ na cala'neiⁿtina ñ'oom'ñeeⁿ ndaana cwiicheⁿ xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos. ⁴³ Quia na jndā t'oom'ndye nn'aⁿ na tyotjomndye wats'om'ñeeⁿ jndye nn'aⁿ ty'elajomndyena ñ'eⁿ Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Ñ'eeⁿ nn'aⁿ judíos ndo' ñ'eeⁿ nn'aⁿ na nchii judíos saa ñequio na xcwee' n'omna cwila't'maaⁿ'ndyena Ty'oöts'om cha'xjeⁿ nn'aⁿ judíos. Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolajndo'na n'om na ñ'eeⁿ na tyeⁿ c'omna na quit'maⁿ n'omna Ty'oöts'om ee jom matseixmaaⁿ naya.

⁴⁴ Quia na tue'ntyjonnda' xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos man-ndyo ndyuendye nn'aⁿ quii' tsjoom tjomndyena na ndyena ñ'oom' Ty'oöts'om. ⁴⁵ Saa nn'aⁿ judíos, quia na nty'iaana na jndyendye nn'aⁿ jndā tjomndye, tyola'taa' n'omna. Tyoluena na tiyuu' ñ'oom na tyot-seineiⁿ Pablo ndo' tyoluena ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm. ⁴⁶ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolaneiⁿna ñequio na t'maⁿya n'omna. Jluena:

—Matsa'ntjomna' na nleineiⁿjndyee ñ'oom' Ty'oöts'om ndaaⁿ 'o nn'aⁿ judíos, saa tiñe'cato'ñoom'yo' juuna'. Cwil'a'yo' cha'cwijom ticalaxmaⁿ'yo' na nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. Jo' chii je' nñequiaayâ ñ'oom nayawaa ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ⁴⁷ Ee luua sa'ntjom Ta Ty'oöts'om já, tsoom:

Ja jndā tquaaⁿya 'o na nlxaxmaⁿ'yo' cha'cwijom chom na nntseixueeñena' ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.

Hasta cha'waa nnom tsjoomnancue nñequia'yo' ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja na nlui'n'maa'ndyena.

⁴⁸ Quia na jndye nn'aⁿ na nchii judíos ñ'oomwaa' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿ n'omna. Tyolat'maaⁿ'ndyena ñ'oom' Ty'oöts'om. Ndo' jlayu' cha'tsondye nn'aⁿ na maxjeⁿ ntyjii Ty'oöts'om na nnto'ñoomna na ticantycwii na nntando'na. ⁴⁹ Ndo' t'oom' ñ'oom' Ta Ty'oöts'om cha'waa ndyuuaa'ñeeⁿ. ⁵⁰ Saa nn'aⁿ judíos tyolajndo'na n'om na n'lcu na t'maⁿ cwilaxmaⁿ ndo' na cwilacandā cantyja na cwi'oi'wats'om 'naaⁿna. Mati tyolajndo'na n'om na n'nom na cwiluitquiendye tsjoom Antioquia'ñeeⁿ. Jo' na jla'jomndye nn'aⁿ na tyota'wi'na Pablo ñ'eⁿ Bernabé hasta tjeii'na

naⁿñeeⁿ ndyuaana. ⁵¹ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ Bernabé jla'teincwii'na nc'ee'na chii tquiaa ts'ojnda^a na chuu' na t'moⁿ'na' na tis'a l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Jnda^a chii ty'ena tsjoom Iconio. ⁵² Sa^a nn'aⁿ na cwilayu' na m'aⁿ tsjoom Antioquia'ñeeⁿ neiⁿ'na ndo' too' naquii' n'omna m'aaⁿ Espiritu Santo.

14

Cwiñequiana ñ'oom' Ty'oots'om tsjoom Iconio

¹ Ndo' Pablo ñ'eⁿ Bernabé majo'ti l'ana tsjoom Iconio. Ty'equie'na naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyoñequiana ñ'oom' Ty'oots'om. Jeeⁿ ya tyola'neiⁿ'na. Jo' chii jndyendye nn'aⁿ judíos jlayu' ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ² Sa^a nn'aⁿ judíos na tyoolayu' tyola'nda^a'na n'om nn'aⁿ na nchii judíos. Tyol'ana na calancjoo'ndye naⁿñeeⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwilayu'. ³ Jo' chii Pablo ñ'eⁿ Bernabé majndye xuee ljoo'ndyena tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' ñequio na t'maⁿ'ya n'omna tyoñequiana ñ'oom cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om ee nquiuna na ñ'eⁿñ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. Ndo' jom t'moⁿ'na mayuu' ñ'oom na tyoñequiana ee s'aaⁿ na tyol'ana 'naaⁿ t'maⁿ na xocanda^a nnts'aa na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ meiⁿ xocatsei'noⁿ' ts'aⁿ chiuu tuiiyuu. ⁴ Sa^a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ toⁿ'na' jooⁿa. Ee nt'omndyena tyola'jomndyena ñequio nn'aⁿ judíos ndo' nt'omcheⁿ tyola'jomndye ñequio apóstoles. ⁵ Quia jo' nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii jo' jla'jomndyena ñequio naⁿmaⁿ'iaaⁿ tsjoomna na tyol'ueendyena chiuu nnta'wi'na naⁿñeeⁿ ndo' na njñomna ljo'. ⁶ Sa^a Pablo ñ'eⁿ Bernabé jndyena na ljo'. Jo' chii jleinomna. Ty'ena tsjoom Lистра ñequio tsjoom Derbe, jo' jo' ndyuaa Licaonia. Ndo' ty'ena ndyuaa na mat'uiina' ñ'eⁿ ndyuaa'ñeeⁿ. ⁷ Jo' jo' tyoñequiana ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om.

Nn'aⁿ tsjoom Lистра cwijñomna ljo' Pablo

⁸ Tsjoom Lистра tyowacatyeeⁿ cwii tsaⁿ's'a na tileicjaacaa ee maxjeⁿ ntjeiⁿ nc'eeⁿ tuiiñê. Mei'jom ndii' tyoojaacaⁿ. ⁹ Jndii tsaⁿ'ñeeⁿ na seineiⁿ Pablo. Ndo' nquiee nty'iaaⁿ'aⁿ juu, ee sei'noⁿ'oⁿ na tseixmaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ na matseyu'ya ts'om na nlco'yana' juu. ¹⁰ Quia jo' jndeii seineiⁿ, matsoom: —Quintya', cwintyje'.

Quia jo' mañoom' teintyjee', to' tjacaa. ¹¹ Ndo' nn'aⁿ ndyuaa Licaonia, quia na nty'iaana na luaa' s'aa Pablo, to'na tyola'xuaana ñequio ñ'oomna. Tyoluena:

—Cwa we nty'o^o cha'na nn'aⁿ jnda^a tquiecañomna jaa.

¹² Jo' chii jluena na Bernabé ty'o^o Júpiter jom, ndo' Pablo je' jluena na jom ty'o^o Mercurio ee jom mañequiaaⁿ ñ'oom nda^ana. ¹³ Nnom tsjoom meintyjee' wats'om cwentaa' ty'o^o Júpiter. Ndo' tyee cwentaa' Júpiter'ñeeⁿ jndyochom quioo'ndyo na ta'njoom' l'uaaljaa' cantyo'yo' hasta 'ndyoots'atoom' tsjoom ee jom ñequio nn'aⁿ quii' tsjoom ñe'cala'cwjeena quioo'ñeeⁿ na nla't'maaⁿ'ndyena Bernabé ñ'eⁿ Pablo. ¹⁴ Sa^a apóstoles, quia na nty'iaana na luaa' nl'a nn'aⁿ, to'na tyojndii'ndyena liaana na matsei'nda^a'na' nquiuna na luaa' cwil'a naⁿñeeⁿ. Jndei ty'equie'na quii'ntaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁵ Tyolaxuaana tyoluena:

—Chiuu sa 'o nn'aⁿ na luaa' ñe'cal'a'yo'. Mann'aⁿ já cha'na 'o. Tquioñ'o^o'yá ñ'oom naya na nndye'yo' cha ca'ndye'yo' nmeiⁿ na cwe' ts'iaaⁿ'ndyo. Calat'maaⁿ'ndyo' nquii Ty'oots'om na wando' ee jom tqueeⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue ñequio ndaaluee ndo' cha'tso nnom na

cwilaxma^{na}!. ¹⁶ Ncuee na ñejndyowaana! ñe'ndiitoom na cal'a cha'tso nn'aⁿ meiⁿljo'cheⁿ na l'ue n'omna. ¹⁷ Saā tīcañeeⁿ na ticwji'yuu'ñē cantyja 'naaⁿ nqueⁿ, ee mach'eeⁿ naya cha'tsondyee nn'aⁿ. Mañequiaaⁿ ndaaluaa' na cwina^{na} tsjo'luee. Ndo' mach'eeⁿ na cwiquire ntjom. Mach'eeⁿ na cwijaacjooya ñ'eⁿ nantquie na mañequiaaⁿ ndo' mach'eeⁿ na neii^{ya}.

¹⁸ Saā meiiⁿ na jluena ñ'oommeiⁿ jeeⁿ nc'uaa' tjawitsaaⁿ na ñe'calacwjee nn'aⁿ quioo' jo ndaana na nlat'maaⁿndye naⁿñeeⁿ joona.

¹⁹ Juu xjeⁿñeeⁿ tquiecañom nn'aⁿ judíos na jnaⁿ tsjoom Antioquía ñequio Iconio. L'ana na ñe'cwii ñ'oom t'ma^{na} ñequio nn'aⁿ tsjoom Listra. Jo' chii tyojñomna ljo' Pablo. Jndaⁿ chii ty'eñ'omtscooⁿndyena jom nnom tsjoom ee jla'tiuuna na jndaⁿ tueeⁿeⁿ. ²⁰ Saā nn'aⁿ na cwilayu' ty'elcwintyjee'na ndiocheⁿ nacañom'm. Quia jo' teicantyyaaⁿ, tjaquie'nnaaⁿaⁿ quii' tsjoom. Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee jlueeⁿeⁿ tjaaⁿ ñ'eⁿ Bernabé tsjoom Derbe.

²¹ Tyoñequiana ñ'oom naya ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, ndo' jndye nn'aⁿ jlayu'. Jndaⁿ chii ty'elcwee'nnda'na Listra ñequio Iconio ñequio Antioquía. ²² Njoom'ñeeⁿ tyoteijndeiitina nn'aⁿ na cwilayu' na c'omt'maaⁿndyeti naⁿñeeⁿ n'omna. Tyola'jndo'na n'om naⁿñeeⁿ na cwintyjee'tyeⁿna na cwilayu'na. Ndo' tyoluena:

—Maxjeⁿ cwilaxmaa^{ya} na jndye nawi' nntjoo^{ya} na cwitsaaquiaa'a cantyja 'naaⁿ na matsa'ntjom Ty'oots'om.

²³ Mati tjeii'ndyena nn'aⁿ na nntioona ts'iaaⁿ na nluiitquiendye cwentaa' cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Tyola'neiⁿna nnoom Ty'oots'om ndo' tyola'cwejndo'ndyena. Ndo' tioona naⁿñeeⁿ l'ooⁿ ee na ñ'eⁿ jom jndaⁿ jlayu'na.

Cwi'oolcwee'nnda'na tsjoom Antioquía ndyuua Siria

²⁴ Jndaⁿ jo' tei'nomna ndyuua Pisidia, tquiena ndyuua Panfilia. ²⁵ Jo' jo' tyoñequiana ñ'oom tsjoom Perge. Jndaⁿ chii ty'ena tsjoom Atalia. ²⁶ Tsjoom'ñeeⁿ tuona w'aandaa. Ty'elcwee'nnda'na tsjoom Antioquía yuu na jnaⁿna jndaⁿ na tioo nn'aⁿ joona l'o Ty'oots'om ndo' je' jndaⁿ jlacandana ts'iaaⁿñeeⁿ. ²⁷ Ndo' jndaⁿ na tquiena Antioquía jla'tjomna nn'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Tyoluena ndaaⁿ naⁿñeeⁿ cha'tso na tyoteijndeiⁿ Ty'oots'om na tyol'ana ndo' na mati s'aaⁿ na cwilayu' nn'aⁿ na nchii judíos. ²⁸ Jndye xuee ljoo'ndyena ñequio nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo'.

15

Tjomndye nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Jerusalén

¹ Xjeⁿñeeⁿ nt'om nn'aⁿ jnaⁿna ts'ondaa Judea, tquiocuena Antioquía. Tyot'mooⁿna ndaaⁿ nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo'. Tyoluena na jndei'na' na cal'a naⁿñeeⁿ costumbre cha'xjeⁿ ñ'oom na sa'ntjom Moisés na cal'a nn'aⁿ judíos ñequio yo'ndaa na naⁿnom. Ee xeⁿ ticalacandaⁿ naⁿñeeⁿ jo', jluena na xocalui'n'maaⁿndye naⁿñeeⁿ. ² Ndo' Pablo ñ'eⁿ Bernabé tyolañ'eeⁿ ndyueena ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ na tqiue Antioquía. Tyoluena na tiyuu' na maca^{na} na cal'a naⁿñeeⁿ costumbre'ñeeⁿ. Jndaⁿ chii teijn-daa' na wendye joona ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilayu' nnc'oona Jerusalén. Nnc'oontyyaaⁿ na nquie apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwilui-itquiendye quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Jo ndaaⁿ naⁿñeeⁿ nleijndaa' ñ'oomwaa'.

³ Quia jo' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿan' tsjoom Antioquia ty'oomna ts'iaaⁿ naⁿñeeⁿ. Jo' chii ty'ena. Teinomna ndyuuaa Fencia ñequio Samaria. Tyolacandiina nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo' na mati nn'aⁿ na nchii judíos macwilcwe' n'om, macwilayu'na. Ndo' quia na jndye naⁿñeeⁿ na ljo', cha'tsondyena tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿna.

⁴ Quia tuee' Pablo ñ'eⁿ Bernabé Jerusalén, cha'waa tmaaⁿ nn'aⁿ na cwilayu' jo' jo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿna ñequio apóstoles to'ñoomna naⁿñeeⁿ ñequio na neiiⁿna. Quia jo' naⁿñeeⁿ tyoluena cha'tso na jndā s'aa Ty'oots'om ñ'eⁿndyena. ⁵ Saā nt'om nn'aⁿ na cwilayu' na cwilaxmaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ judíos na jndyu fariseos teicantjyana. Tyoluena:

—Jndei'na' na cal'a naⁿñeeⁿ costumbre na cwil'aa jaa nn'aⁿ judíos ñequio yo'ndaa na naⁿnom ndo' cal'uuya ndaana na calacandaāⁿndyena cha'tso ljeii na tqeⁿ Moisés.

⁶ Ndo' apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye tjomndyena na m'maⁿna ñ'oomwaa'. ⁷ Mayo tyol'uee'ndyena chiuu nl'ayoona na nla-jndaa'ndyena ñ'oomñeeⁿ. Jndā chii teicantjya Pedro. Tsoom ndaana:

—'O re nn'aⁿya na cwilayu'yo' manquiu'yo' na jaach'ee xuee tjeii'ñe Ty'oots'om ja quii'ntaaⁿyo' na ññequiaya ñ'oom naya chiuu na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ na nchii judíos cha nlayu'na. ⁸ Ee nqueⁿ mantyjeeⁿ chiuu cwila'xmaⁿ nn'aⁿ naquii' n'om. Ndo' jndā t'moqⁿ na mati maco'ñoom nn'aⁿ na nchii judíos laxmaⁿ ee tquiaaⁿ Espíritu Santo na nnc'oomñe naquii' n'omna cha'xjeⁿ tquiaaⁿ juu na nnc'oomñe naquii' n'oqⁿ jaa. ⁹ Meiⁿ tiquich'eeⁿ na we waa ñ'eⁿndye joona ndo' ñ'eⁿndyo jaa ee seiljoom'm n'omna nc'e na cwilayu'ya n'omna ñ'eⁿñê. ¹⁰ Quia jo' je' je' ¿chiuu na ñe'cal'a'yo' xjeⁿ Ty'oots'om? 'O cwil'a'yo' na jndei'na' na joo nn'aⁿ na cwilayu' na nchii judíos calacandana ñ'oom na matsaⁿntjomna' jaa nn'aⁿ judíos na juuna' matseijomna' cwii xuu, ndo' xuu'ñeeⁿ meiⁿ welooya na ñet'om teiyo ticanaⁿndyena meiⁿ jaa. ¹¹ Saā tiyuu' na ljo' macaⁿna' ee cwilayu' na macandaⁿ juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesús na cwe' yu jo' na cwilui'n'maaⁿndyo jaa ndo' mati joona.

¹² Quia jo' cha'tsondye nn'aⁿ na tjomndye jla'cheⁿna. Tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ Bernabé ñequio Pablo cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ t'maⁿ ñequio 'naaⁿ na tyol'ana quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na xocandaā nluina' na cwe' najndeiⁿ nquii ts'aⁿ. ¹³ Jndā na jla'neiⁿ naⁿñeeⁿ quia jo' t'o Jacobo, matsoom:

—'O re nn'aⁿya na cwilayu'yo' candye'yo' ñ'oom na nntsjoq. ¹⁴ Juu Simón Pedro jndā tsoom ndaaya chiuu waa na jnaⁿjndyeena' na tio'naaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ na nchii judíos na macwji'ñe nn'aⁿ quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ na n'laxmaⁿ tmaaⁿ cwentaaⁿan'. ¹⁵ Juu ñ'oomwaa' ljo'yu tseixmaⁿna' ñequio ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ¹⁶ Luaa matsona': Quia na jndā tuii cha'tso nmeiⁿ, nnc'oqⁿnnda'a na wi' ts'oqⁿya tsjaaⁿ 'naaⁿ David na jndyowicantjyoo'. Matseijndaa'ndyo na cwii joona nntsāⁿntjom.

¹⁷ Luaa' matseijndaa'ndyo cha mati nn'aⁿ na nchii judíos nl'ueena ja na cwiluiindyō na matsaⁿntjoⁿya.

Cha'tsondye naⁿñeeⁿ na quia n'laxmaⁿ cwentaya nl'ueena ja.

¹⁸ Ñ'oomñeeⁿ tsotina':

Luaa' ñ'oom na teiyo t'moqⁿ Ty'oots'om ndaaya ñequio ts'iaaⁿmeiiⁿ na mach'eeⁿ.

¹⁹ Tsoti Jacobo:

—Nc'e ñ'oom'ñeeⁿ, jo' chii matseitiuuya cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na cwilcwe' n'om na cwilayu', meiⁿ ticatsona' na nlacachuuya xuu joona joo ñ'oom na matsa'ntjomna' jaa. ²⁰ Malei'tyeⁿ xeⁿ cwe' nlaljeiia ñ'oom na nlacwanooⁿya na m'aⁿna na tacwa'na nantquie na jnda tsa' nn'aⁿ jo ndaa 'naⁿ na cwila't'maaⁿndyena na nchii Ty'ooots'om. Ndo' tanc'omna na cwe' nnc'omyana ñ'eⁿ ncl'iaana. Tantquiina sei quioo' na cwe' cwi'uoo cantyo'. Ndo' tantquiina niom'. ²¹ Ee teiyo maxjeⁿ cwit'mooⁿ nn'aⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés. Ndo' cha'tso njoom cwila'naaⁿ nn'aⁿ judíos ñ'oom'ñeeⁿ naquii' lan'om 'naaⁿna ticwii cwii xuee na cwita'jndyena.

Carta na tja na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos

²² Quia jo' apóstoles ñequio nn'aⁿ na cwiluitquiendye ñequio cha'waa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Jerusalén t'maⁿna na ya na nntjeii'ndyena nn'aⁿ quii'ntaaⁿna na nnc'oo tsjoom Antioquía ñequio Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Ty'ioomna ts'iaaⁿñeeⁿ Judas ts'aⁿ na jnda we xuee' Barsabás, ñequio Silas. Naⁿnomm'aⁿ cwiluitquiendye quii'ntaaⁿna. ²³ Ndo' jla'cwanomna cwii carta ñequio naⁿñeeⁿ. Carta'ñeeⁿ matsona':

“Já apóstoles ñequiondyo já nn'aⁿ na cwiluitquiendyô quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Jerusalén, cwilacwanooⁿyâ cartawaa na m'aⁿl' 'o nn'aⁿ na nchii judíos na m'aⁿyo' tsjoom Antioquía ñequio ndyuaa Siria ñ'eⁿ Cilicia. Cwil'uuyâ na xmaⁿndyo' 'o nn'aaⁿya na cwilayu'yo'. ²⁴ Já jnda jndyaayâ na ljo jnaⁿ nt'om nn'aⁿ na ty'e na m'aⁿyo' ndo' tyolañ'eeⁿndyena 'o ñ'eⁿ ñ'oom na tyoluena. Tyola'ndaa'na n'om'yo' ñequio ñ'oom'ñeeⁿ. Saa nchii já l'uuyâ na caluena na ljo'. ²⁵ Jo' chii já tjomndyô ndo' ñ'e'cwii jnda t'maaⁿyâ na ya na nntjeii'ndyô nt'om nn'aⁿ quii'ntaaⁿyâ na nnc'oona na m'aⁿyo' ñequio Bernabé ñ'eⁿ Pablo, nquiee nn'aaⁿya na jeeⁿ jnda nquiuuya. ²⁶ Ee naⁿm'aⁿl' ti'maaⁿl' n'omna meiⁿ cwjena na m'aⁿna cantyja 'naaⁿl' Taya Jesucristo. ²⁷ Jo' chii cwijñooⁿyâ Judas ñequio Silas na m'aⁿyo'. Joona nlue jndaa'ndyena ndaaⁿyo' ñ'oom na cwil'uuyâ. ²⁸ Ee nquii Espíritu Santo jnda t'mooⁿ ndaaⁿyâ na tilacachuutyaayâ xuu 'o, macandâ nmeiiⁿ laxmaⁿyo' na calacandâ'yo': ²⁹ Tacwa'yo' nantquie na jnda tsa' nn'aⁿ jo ndaa 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. Tantquie'yo' niom' meiiⁿ sei quioo' na cwe' cwi'uoo cantyo'. Ndo' meiⁿ tanc'om'yo' na cwe' nnc'om'ya'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ. Xeⁿ cwilacandâ'yo' nmeiiⁿ quia jo' malei'tyeⁿ, ya cwil'a'yo'. Macandâ ñ'oommeiiⁿ cwil'uuyâ ndaaⁿyo'. Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'.”

³⁰ Quia jo' jlui' Judas ñ'eⁿ Silas. Ty'ena tsjoom Antioquía ñ'eⁿ Pablo ñ'eⁿ Bernabé. Quia na tquiena jo' jo' jla'tjomna nn'aⁿ na cwilayu' ndo' tquiana carta na cwileiñ'omna ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. ³¹ Ndo' jnda na jla'naaⁿ naⁿñeeⁿ juuna' tquiaana' na neiiⁿna, ty'omt'maaⁿndyena n'omna. ³² Ndo' Judas ñequio Silas, mati cwiluiindyena profetas. Jo' chii jndye ñ'oom tyola'neiⁿna ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, tquiana na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ ndo' ty'enajndana na cwilayu'na. ³³ Judas ñ'eⁿ Silas tyom'aⁿna jo' jo' cwantindyo xuee. Xjeⁿ na macwi'oolcwee'na Jerusalén yuu m'aⁿ nn'aⁿ na jñoom joona, nn'aⁿ na cwilayu' tsjoom Antioquía tío joona l'o Ty'ooots'om na c'oona na tjaa ñomtiuu c'omna. ³⁴ Saa Silas seitioom na nljoo'ñetyeeⁿ jo' jo'. ³⁵ Mati Pablo ñ'eⁿ Bernabé ljoo'ndyena. Joona ñequio jndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ tyot'mooⁿna ndo' tyoñequiana ñ'oom naya 'naaⁿl' Ty'ooots'om ndaaⁿ nn'aⁿ.

Pablo na nda we ndii' wjaanquiaa' ñ'oom' Ty'oqots'om

³⁶ Jnda na teinom cwanti xuee na ñet'omna jo' jo', tso Pablo nnom Bernabé:

—Cwa nntsaalcwaa'ndaa'a nntsacanty'iaaya chiuu cwi'oom'a'n nn'aa'ya na cwilayu' cwii cwii tsjoom yuu na tyoñequiaaya ñ'oom 'naa' Ta Ty'oqots'om.

³⁷ Ndo' Bernabé l'ue ts'oom na nncjaañ'e'n Juan ñ'e'ndyena, ts'a'n na nda we xuee' Marcos. ³⁸ Saã Pablo tiljoya ts'oom na nncjaa tsa'ñee'n ee ñee'n joona ndyuaa Panfilia ts'iaa'n na ty'ena. ³⁹ Jo' chii Pablo ñequio Bernabé ticjaañ'oom' t'ma'na hasta to'ndyena. Bernabé tjañ'oom Marcos. Tuona ts'om w'aandaa. Ty'ena ndyuaaxe'ncwe Chipre. ⁴⁰ Saã Pablo, tjeii'ñê Silas. Cwii tjoqche'n na nnc'oona tioo nn'a'n na cwilayu' joona l'o Ty'oqots'om na catio'naa'ñê joona. Jnda chii ty'ena. ⁴¹ Tyowi'nomna ndyuaa Siria ñequio Cilicia. Tyotei'jndeina na ty'enajnda ntmaa' nn'a'n na macwji' Ty'oqots'om cwentaa'a'n.

16

Pablo ñequio Silas ty'eñ'omna Timoteo

¹ Quia jo' Pablo ñ'e'n Silas tquiena tsjoom Derbe. Jnda chii ty'ena tsjoom Litra. Jo' jo' tajnaa'na cwii ts'a'n na matseyu' na jndyu Timoteo. Jom jnda yuscu ts'a'n judía na matseyu' saã tsotyee'n nchii ts'a'n judío juu. ² Nn'a'n na cwilayu' na m'a'n tsjoom Litra ñ'e'n tsjoom Iconio tyotjeii'yana Timoteo. ³ L'ue ts'om Pablo na nncjaañ'e'n Timoteo ñ'e'ñê. Jo' chii seijndaa'ñê na tuii ñ'e'n tsa'ñee'n cha'xe'n costumbre na cwil'a nn'a'n judíos ñequio yo'ndaa na na'nom. S'aa'n na ljo' cha nn'a'n judíos na m'a'n ndyuaa na cwi'oona til'ana na tila'ñoom'ndyena ñ'oom na cwiñequiana ee nqui na'ñee'n na Timoteo nchii ts'a'n judío tsotyee'n. ⁴ Pablo ñequio Silas ñ'e'n Timoteo tyoma'nomna. Ndo' ticwii cwii tsjoom yuu na tyoquiena tyola'candiina nn'a'n na cwila'yu' ñ'oom na jla'jndaa'ndye apóstoles ñequio nn'a'n na cwiluiitquiendye quii'ntaa' tmaa' nn'a'n na macwji' Ty'oqots'om cwentaa'a'n tsjoom Jerusalén. ⁵ Jo' chii cwii cwii tmaa' nn'a'n na macwji' Ty'oqots'om cwentaa'a'n ty'oona jndana na cwila'yu'ya n'omna ndo' 'io ndii 'io ty'ewijndyendyetina.

Tco'na' nnom Pablo cwii ts'a'n ndyuaa Macedonia

⁶ Pablo ñequio nn'a'n na ñ'ee'n ñ'e'ñê, seicu' Espíritu Santo na nnc'oola'nei'na ñ'oom' Ty'oqots'om ndyuaa Asia. Jo' chii tei'nomna ndyuaa Frigia ñequio ndyuaa Galacia. ⁷ Quia na tquiena tye'ncoo ndyuaa Misia jla'tiuuna na nnc'ooquie'na ndyuaa Bitinia saã tinquiaa Espíritu Santo na nnc'oona jo'. ⁸ Jo' chii cwe' tei'nomna ndyuaa Misia. Ty'ecuena hasta tquiena tsjoom Troas, nndyoo' 'ndyoo ndaaluee. ⁹ Jo' jo' waa na tco'na' nty'iaa' Pablo natsjom. Nty'iaa'a'n meintyjee' cwii tsa's'a ts'a'n ndyuaa Macedonia. S'aa tsa'ñee'n ty'oo nnoom, tso: “Cwinoom' ntyjawaa ndyuaa Macedonia. Candyo'tei'jndei' já.” ¹⁰ Jnda na nty'iaa' Pablo na tco'na' nnoom, mantya jla'jndaa'ndyô na nncwit'iqo'â ndaaluee nntsaayâ ndyuaa Macedonia. Ee jla'nqo'â na majñom Ty'oqots'om já na nntsaanquiaayâ ñ'oom naya ndaa' nn'a'n ndyuaa'ñee'n.

Tyjee' Pablo ñ'e'n Silas tsjoom Filipos

11 Jo' chii tuqoyâ ts'om w'aandaa tsjoom Troas. Saandyeyuuyâ squiaayâ ndyuaaxeⁿcwe Samotracia. Teincoo cwiicheⁿ xuee saayâ squiaayâ tsjom Neápolis. 12 Jo' jluiiâ ñ'eⁿ w'aandaa, saayâ squiaayâ tsjom Filipos. Tsjom'ñeeⁿ m'aaⁿna' nacje 'naaⁿ nn'aⁿ romanos ndo' t'maⁿti matseixmaⁿna' na cha'tso njoom cha'waa ndyuaa Macedonia. Tsjom Filipos'ñeeⁿ ljoo'ndyoyayâ cwantindyo xuee. 13 Xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos jluii'â nnom tsjom 'ndyoo jndaa. Ee jla'tiuuyâ aa nchii nliuuyâ yuu cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oqts'om, nlajomndyô ñ'eⁿndyena. Jo' jo' jliuuyâ nt'om yolcu. Saacwindyuaandyô jlanaaⁿyâ ñ'oom' Ty'oqts'om ndaa naⁿñeeⁿ. 14 Quii'ntaaⁿ yolcu'ñeeⁿ ñ'eⁿ ts'aⁿ na jndyu Lidia. Jom ts'aⁿ na jnaⁿ tsjom Tiatira na majndaq liaa ya, liaa colo catsioo'. Jom ts'aⁿ na matseit'maaⁿñê Ty'oqts'om. S'aa Ta Ty'oqts'om naquii' ts'oom na ya tqueeⁿ cwenta ñ'oom na tyoñeeⁿ na seineiⁿ Pablo. 15 Ndo' teits'oomñê ñ'eⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ. Jnda chii seity'ooñê ndaayâ, tsoom: —Xeⁿ cwinty'ia'yo' na matseicandaya na matseyu'a ñequio Ta Jesús cwa caljoo'ndyo' w'aya.

Ndo' s'aaⁿ na caljoo'ndyô waⁿaⁿ.

Pablo ñ'eⁿ Silas ñjomndyena w'aancjo tsjom Filipos

16 Cwii xuee'ñeeⁿ saayâ yuu cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnom Ty'oqts'om ndo' tjomndyô cwii yuscuchjoo na macjawee' 'ndyoo nc'e na m'aaⁿ jndyeta naquii' ts'om. Tsaⁿñeeⁿ m'aaⁿtyeeⁿ luee nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿaⁿ. T'maaⁿ s'om cwiquioo luee naⁿñeeⁿ nc'e na macjawee' ñom. 17 Toqⁿoⁿ na tyojaantyjoqⁿ nanquaaⁿâ ñ'eⁿ Pablo. Tacwaxua 'ñom, tyots'oom:

—Naⁿnomm'aⁿ cwindye'ntjomna nnom Ty'oqts'om na m'aaⁿ nandyeticheⁿ. Cwila'candiina 'o cantyja nato na cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ.

18 Jndye xuee tyoch'ee yuscuchjoo'ñeeⁿ na ljo'. Jo' chii seilioo'ñe Pablo, taqueeⁿ seineiⁿ nnom jndyeta na m'aaⁿ naquii' ts'om yuscuchjoo'ñeeⁿ. Tsoom:

—'U jndyeta, ñequio xuee' Jesucristo matsa'ntjoⁿya, calui' naquii' ts'om yuscuchjoom'aaⁿ.

Ndo' mantyjacheⁿ jlui' jndyeta'ñeeⁿ.

19 Ndo' nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿ juu, quia na nty'iaana na jnda jlui' jndyeta'ñeeⁿ naquii' ts'oom jla'noqⁿna na jnda tsuundyena s'om na cwiquioo lueena cantyja na macjawee' ñom. Jo' chii t'uena Pablo ñ'eⁿ Silas. Tye'chona naⁿñeeⁿ jo ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ naquii' ts'ua t'maⁿ. 20 Quia na tquiena ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ jluena:

—Nn'aⁿ judíos m'aⁿ, cwitzaa'ndyena tia' nn'aⁿ tsjoomya. 21 Ee cwit'moqⁿna ñ'oom na jaa na cwilaxmaaⁿya nn'aⁿ romanos, ticaty'iomna' na nnto'ñoqⁿya meiⁿ na nl'aaya chiuu na cwiluena.

22 Quia jo' jla'wendye nn'aⁿ tsjom'ñeeⁿ nacjoo' Pablo ñ'eⁿ Silas ndo' naⁿmaⁿ'iaaⁿ sa'ntjomna na calui' liaa naⁿñeeⁿ ndo' cacho'na n'oomjneiⁿ. 23 Jndye tjaa'na naⁿñeeⁿ. Jnda chii tiomna joo w'aancjo. Jluena nnom ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo na ya ya cats'aaⁿ cwenta joona. 24 Ndo' tsaⁿñeeⁿ, jnda na jñeeⁿ ñ'oomwaa' tjaa'ñê naⁿñeeⁿ w'aancjo naquii'cheⁿ ndo' seityeeⁿ joona na tyeⁿ ñjoom' nc'ee'na ts'oom tscaa'.

25 Ndo' Pablo ñ'eⁿ Silas, cha'na xcwe tsjom to'na tyola'neiⁿna nnom Ty'oqts'om, tyotana luantsa, ndo' praso na too'ndye ñ'eⁿndyena naquii' w'aancjo, tyondyendye naⁿñeeⁿ. 26 Ndo' mats'ia jo' jndei' s'eii, teincwii'

tsiaⁿtsjo' w'aancjo. Xjeⁿñeeⁿ cha'tso ndyueel'a w'aancjo'ñeeⁿ jnaaⁿ cheⁿnquieena' ndo' mati l'uaancjo na ñjoom cha'tso praso jnaⁿna'.²⁷ Ndo' juu ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo l'cweeⁿ, nty'iaaⁿ'aⁿ na meiⁿnaaⁿ ndyueel'a w'aancjo. Jo' chii tjeii'ñê espada 'naaⁿ'aⁿ na nntse-icuee'ñe cheⁿnqueⁿ ee seitiom na jnda jleinom praso.²⁸ Saq Pablo jndei seixuaⁿ nnom tsaⁿñeeⁿ tsoom:

—Aa ndi' re, tintseicuee'ndyu' ee cha'tsondyô ndi m'aaⁿyâ.

²⁹ Quia jo' tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ chom. Jndei tjaqueⁿ'eⁿ naquii' w'aancjo. Cwiteiñê na ty'ueeⁿ. Cwe' seiquiooñetoom jo nnom Pablo ñ'eⁿ Silas.³⁰ Jnda chii tjeiiⁿ'eⁿ joona ch'eⁿ. Matsoom ndaana:

—'O ta, ¿ljo' macaⁿna' na cats'aaya cha nlui'n'maaⁿndyo?

³¹ Jluena nnoom:

—Catseyu' ñequio Ta Jesucristo, quia jo' nlui'n'maaⁿndyu' 'u ndo' mati nn'aⁿ wa'.

³² Quia jo' tyola'neiⁿna ñ'oom' Ty'oots'om nnom tsaⁿñeeⁿ ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿ'aⁿ.³³ Juu xjeⁿñeeⁿ na ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ tjachom joona ndo' tmaaⁿ yuu na tqiee'ndyena na cho'na. Jnda chii teits'oomñê ndo' mati cha'tso nn'aⁿ waⁿ'aⁿ.³⁴ Jnda jo' tjañ'oom Pablo ñequio Silas waⁿ'aⁿ, tquiaaⁿ na tcwa'na. Jom ndo' ñequio cha'tso nn'aⁿ waⁿ'aⁿ neiⁿna na jnda macwilayu'na ñequio Ty'oots'om.

³⁵ Quia na jnda teixuee, naⁿmaⁿ'iaaⁿ jñoomna policia na m'aaⁿ tsaⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo na candyaañe Pablo ñ'eⁿ Silas.³⁶ Jo' chii ts'aⁿ na mach'ee cwenta w'aancjo seicañeeⁿ Pablo, matsoom nnom:

—Naⁿmaⁿ'iaaⁿ jnda jla'cwanomna ñ'oom na nndyaandyo'. Wanaaⁿ na nlui'yo'. Catsa'yo', meiⁿcwii ñomtiuu tac'om'yo'.

³⁷ Saq Pablo matsoom ndaaⁿ policia:

—Jâ cwilaxmaaⁿyâ cantyja 'naaⁿ tsjoom Roma. Saq meiiⁿ na ljo' tjaa'na jâ na jndoo' cha'tso nn'aⁿ meiiⁿ na tyoowijndaa' aa waa na jla'tjoondyô. Jnda chii tiomna jâ w'aancjo. Nmeiiⁿ l'ana jâ meiiⁿ na meiⁿchjoo ticatsona' na nl'ana na ljo' nn'aⁿ romanos. Ndo' je' ¿aa cwe' nt'iu nntjeii'na jâ? Xoya na ljo'. Nquieena quiocatjeii'na jâ.

³⁸ Quia jo' policia'ñeeⁿ ty'elacandiina naⁿmaⁿ'iaaⁿñeeⁿ ñ'oommeiⁿ. Ndo' naⁿñeeⁿ quia jndyena na Pablo ñequio Silas cwilaxmaⁿna nn'aⁿ romanos, jeeⁿ tyuena.³⁹ Jo' chii naⁿmaⁿ'iaaⁿ ty'ecataⁿna ñ'oom t'maⁿ ts'om ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. Jnda chii tjeii'na joo w'aancjo. Jla'ty'oondyena na calui' naⁿñeeⁿ tsjoomna.⁴⁰ Quia jo' jlui'na w'aancjo, ty'ena waa' Lidia. Jo' jo' tyola'neiⁿna ñequio nn'aⁿ na cwila'yu'. Tyoñe'quia na t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ. Jnda jo' jlui'na tsjoom Filipos'ñeeⁿ.

17

Jlajmeiⁿndye nn'aⁿ tsjoom Tesalónica

¹ Pablo ñ'eⁿ Silas ty'ena tei'nomna tsjoom Anfípolis ñ'eⁿ tsjoom Apolonia. Jnda chii tquiena tsjoom Tesalónica yuu waa cwii wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos.² Ndyee smaⁿna tyom'aⁿna tsjoom'ñeeⁿ. Ñequii' quia xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ judíos, Pablo s'aaⁿ cha'xjeⁿ quich'eeⁿ. Tjatseijomñê ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ na cwiⁿjomndyena wats'om 'naaⁿna. Tyotseineiⁿ ndaana.³ T'mooⁿ na juu ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii matsona' na maxjeⁿ jndei'na' na cwajndii nntjom Cristo. Nnty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, maxjeⁿ nncueeⁿ'eⁿ jnda chii nncwando'xcoom. Tsoti Pablo:

—Jndyocwji'yuu'ndyō cantyja 'naaⁿl Jesús ndaa'yo', jom cwiluiiñê Cristo.

⁴ Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jla'yuna, jla'jomndyena ñequio Pablo ñ'eⁿ Silas. Mati nn'aⁿ na nchii judíos na cwila't'maaⁿndye Ty'oots'om jndyendyena jla'yuna. Mati jndye yolcu na cwiluiitquiendye jla'yuna. ⁵ Saa joo nn'aⁿ judíos na tyoola'yuu' jeeⁿ ndya' taa' n'omna nn'aⁿ na cwila'yuu' ñ'oom na mañequiaa Pablo. Jo' chii jla'tjomna cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na wi'ndye. Jnda chii jla'jmeiⁿna nn'aⁿ tsjoomna. Ndo' ty'ena waa' ts'aⁿ na jndyu Jasón. Ty'equie'na w'aa'ñeeⁿ ñequio na jndei'na' na cwil'ueena Pablo ñequio Silas ee ñ'e'catsa'na naⁿñeeⁿ jo ndaa nn'aⁿ tsjoomna. ⁶ Saa ticaliuana naⁿñeeⁿ, jo' chii ty'eñ'omna Jasón ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu'. Ñequio na jndei'na' ty'echona naⁿñeeⁿ jo ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ tsjoomna. Jndei tyolaxuaana, jluena:

—Joo naⁿnom na cwila'ñ'eeⁿndyena nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue, mati ñjaaⁿ jnda tquiena. ⁷ Ndo' Jasónm'aaⁿ jnda seiljoom joona waⁿaⁿ. Ndo' cha'tso naⁿm'aⁿ cwil'ana na tjaa yuu l'ue ñ'oom na maqueⁿ tsaⁿmaⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, ee cwiluena cwiicheⁿ ts'aⁿ m'aaⁿ na matsa'ntjom na jndyu Jesús.

⁸ Ndo' naⁿmaⁿ'iaaⁿ ñequio nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, quia jndyena ñ'oommeiⁿ jla'jmeiⁿndyena. ⁹ Saa Jasón ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu', jnda na tiomna s'om, quia jo' jla'candyaandy naⁿñeeⁿ joona.

Pablo ñ'eⁿ Silas cwiñequiana ñ'oom' Ty'oots'om tsjoom Berea

¹⁰ Jnda na teijaaⁿ xuee'ñeeⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu' mañoom' jñoomna Pablo ñ'eⁿ Silas na c'oo naⁿñeeⁿ tsjoom Berea. Quia na jnda tquiena tsjoom'ñeeⁿ ty'ena wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. ¹¹ Nn'aⁿ judíos tsjoom Berea'ñeeⁿ ya nn'aⁿndyetina nchiiti nc'iaana na m'aⁿ tsjoom Tesalónica. Ñequio na xcwee' n'omna tyoqueⁿna cwenta ñ'oom na tyolue naⁿñeeⁿ. Ndo' 'io ndi 'io tyola'naaⁿna ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljei na tyol'ueena aa mayuu' ñ'oom na cwilue naⁿñeeⁿ ndaana. ¹² Jo' chii jndyendye nn'aⁿ judíos jla'yuna. Mati nn'aⁿ na cwilaneiⁿ ñ'oom griego, jndye yolcu na t'maⁿti cwiluiitquiendye ndo' mati naⁿnom na cwilaneiⁿ griego jndyendyena jla'yuna. ¹³ Saa nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Tesalónica jndyena na mañequiaa Pablo ñ'oom' Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ Berea. Jo' chii ty'ena tsjoom'ñeeⁿ, ty'ela'jmeiⁿna naⁿñeeⁿ. ¹⁴ Jo' chii nn'aⁿ na cwila'yuu' jla'tyuua'na jñoomna Pablo na cjaⁿ 'ndyoo ndaaluee. Saa Silas ñequio Timoteo l'joo'ndyena Berea'ñeeⁿ. ¹⁵ Nn'aⁿ na ty'ela'jomndye ñ'eⁿ Pablo ty'eca'ndyena jom tsjoom Atenas. Jnda chii ty'elcwee'na tsjoomna Berea. Ty'eñ'omna ñ'oom na seintyjaañe Pablo ndaana na catseyuua' Silas ñ'eⁿ Timoteo na nnc'oontyona naxeeⁿeⁿ. Tila'yoo'ndyena.

Pablo matseineiⁿ ndaa nn'aⁿ tsjoom Atenas

¹⁶ Yocheⁿ na meindoo' Pablo joona tsjoom Atenas seilio'ñê na nty'iaaⁿaⁿ na cha'waa quii' tsjoom'ñeeⁿ too' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. ¹⁷ Jo' chii tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ judíos naquii' wats'om 'naaⁿna ñequio ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwitjomndye jo' jo' na cwila't'maaⁿndye Ty'oots'om. Mati 'io ndi 'io tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ua t'maⁿ. ¹⁸ Tyom'aⁿ nt'om nn'aⁿ naquii' tsjoom'ñeeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ epicúreos ndo' tyom'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ estoicos. To' naⁿñeeⁿ na cwila'neiⁿna ñ'eⁿ Pablo. Nt'omndye joona jluena:

—¿Ljo' ñ'oom matseineiⁿ tsaⁿm'aaⁿ na jeeⁿ jndye ñ'oom ntyjeeⁿ?

Ndo' nt'omndyena jlueⁿa:

—Ndoo' ntyjii matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nty'oots'om xcondye.

Luaa' jlueⁿa ee tyotseineiⁿ Pablo ndaaⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús ndo' cantyja na nncwando'xco ts'aⁿ xeⁿ jndaⁿ tue'. ¹⁹ Quia jo' ty'eñ'omna jom cwii joo na jndyu Areópago yuu cwitjomndye nn'aⁿ na cwioocandye ñ'oom. Jluena nnoom:

—Cwa catsu' ndaayâ chiuu waa ñ'oom xco na ma'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. ²⁰ Ee tijoom ñejndyaayâ ñ'oom na mañequiaa', jeeⁿ xuii' juuna'. Jo' chii ñe'caliuuyâ chiuu cwit'mooⁿ ñ'oommeiⁿ'.

²¹ Ee nn'aⁿ tsjoom Atenas ñequio nn'aⁿ na jnaⁿ nt'omcheⁿ njoom na cwic'eeⁿya tsjoom'ñeeⁿ jeeⁿ ntyjaa' n'omna na ñe'candyena ndo' ñe'cala'neiⁿna meiⁿnquia nnom ñ'oom na xcoti.

²² Quia jo' tjameintyjee' Pablo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ yuu cwiwijndaa' ñ'oom. Tsoom:

—'O re nn'aⁿ tsjoom Atenas, ndiocheⁿ na manty'iaya, jndaⁿ ljeiya na 'o jeeⁿ cwila't'maaⁿndyo'. ²³ Ee quia na tjtoseicaandyo quii' tsjom'yo', jndye joo nty'iaya yuu cwila't'maaⁿndyo'. Jo' ljeiya cwii tio na chuna' ljeii: “Tiowaa' cwentaa' Ty'oots'om na ticata'jnaaⁿa.” Majuu Ty'oots'om na cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' meiⁿ ticata'jnaaⁿyo' jom, majom na matseinaⁿya ndaaⁿyo' cantyja 'naaⁿaⁿ.

²⁴ 'Jom s'aaⁿ tsjoomnancue ñequio cha'tso 'naⁿ na niom nnomna'. Cwiluiiñê na matsaⁿntjoom cha'waa cañoom'luee ñequio tsjoomnancue. Jo' chii ticaⁿna' w'aa na nl'a nn'aⁿ yuu na nnc'oomñê. ²⁵ Meiⁿ ticaⁿna' nn'aⁿ na nnteix'ee jom ee tjaa'naⁿ ljo' na matsei'tjona' jom. Ee nqueⁿ mañequiaaⁿ na cha'tsondyo cwitandoo'a, cwitjaaya jndye ñequio cha'tsoti 'naⁿ na macaⁿna' jaa.

²⁶ 'Ñequio ñe'cwii ts'aⁿ s'aaⁿ tsjaaⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue meiⁿ na meinch'o ndyuua na m'aaⁿya ee nqueⁿ s'aaⁿ na jndaⁿ t'oom'ndyo cha'waa nnom tsjoomnancue. Ndo' seijndaa'ñê cwaaⁿ xjeⁿ nncue'ntyjo na nnc'oom ts'aⁿ ndo' yuu na cwii cwii joo. ²⁷ Luaa' s'aaⁿ cha cha'tsondyo jaa cal'uaaya jom, cal'aanc'uaa'ndyo na calacandyoo'ndyo na nnta'jnaaⁿa jom, meiⁿ na mayuu' titquia m'aaⁿ ñequio cwii cwiindyo. ²⁸ Ee cantyja 'naaⁿ jom cwitandoo'a, cwima'nooⁿya ndo' cwic'aaⁿya cha'xje' tyolue nt'om nn'aⁿyo' na jndo' n'om. Tyoluena: “Jaa laxmaaⁿya ntseinda Ty'oots'om.” ²⁹ Jo' chii nc'e na cwilaxmaaⁿya ntseinda Ty'oots'om ticaty'iomna' na nlajoom'ndyo jom cwe' cwii 'naⁿ na tuiina' ñequio s'om cajan, oo s'om xuee, oo ljo' na cwil'a nn'aⁿ cwe' cantyja na cwila'tiuu cheⁿnquieena. ³⁰ Ncuae na jndaⁿ teinom, Ty'oots'om seiquii' ts'oom ñequio nn'aⁿ cantyja na tijndo' n'omna, saaⁿ je' je' cha'tso nn'aⁿ meiⁿyuucheⁿ joo na m'aⁿna matsaⁿntjoom na calcwe' n'omna. ³¹ Ee jndaⁿ seijndaa'ñê xuee na nncu'xeeⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue cantyja na maty'iomyana'. Jndaⁿ tqueeⁿ na nquii Jesús nncu'xeⁿ jaa. Ndo' jndaⁿ t'mooⁿ na mayuu' na nluui na ljo' ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ ee s'aaⁿ na tando'xco juu jndaⁿ na tue'.

³² Ndo' nn'aⁿ tsjoom Atenas quia jndyena na matseineiⁿ Pablo cantyja na nntando'xco nn'aⁿ na jndaⁿ tja, cwantindyee joona cwe' tyoncona. Saa nt'omndye joona tyoluena:

—'Io cha luaa' ndyaayaayâ ñ'oomwaa'.

³³ Quia jo' jlui' Pablo quii'ntaaⁿna. ³⁴ Saaⁿ cwantindyee nn'aⁿ jla'jomndyena ñequio Pablo ndo' jla'yuna, mandañ'eⁿ Dionisio. Jom

ts'a'n na cwiluitquieñe Areópago yuu cwiwijndaa' ñ'oom. Mati yuscu na jndyu Dámaris ñequio nt'omche'n nn'a'n jla'yu'na.

18

Pablo mañequiaa' ñ'oom' Ty'oqts'om tsjoom Corinto

¹ Jnda tuii na nmeii' jlui' Pablo Atenas, tjaa'n tsjoom Corinto. ² Jo' jo' ljeii' cwii ts'a'n judío na jndyu Aquila. Tsa'ñíee'n tuiiñê ndyuaa Ponto. Nmeii'ndyo ñejnaa' ndyuaa Italia ñequio scoom'm Priscila. Saa jlui'na jo' jo' ee Claudio, tsa'ma'ts'iaa'n t'ma'n tsjoom Roma na matsa'ntjom ndyuaa Italia tque'n ñ'oom na calui' cha'tso nn'a'n judíos tsjoom'ñee'n. Jo' na tja Aquila ñequio scoom'm jlui'na jo' jo', ty'ena tsjoom Corinto. Tjacando' Pablo joona. ³ Ndo' na ñe'cwii ts'iaa'n 'naa'na ñ'e'n Pablo na cwil'ana l'aaliaa, jo' chii ljoo'ñê ñ'e'ndyena. Ñe'naa' tyol'ana ts'iaa'ñee'n. ⁴ Ticwii cwii xuee na cwita'jndyee nn'a'n judíos tyocaa Pablo wats'om 'naa'na'ñee'n. Tyotseinei'ndaana ñequio ndaa' nn'a'n na nchii judíos ee na l'ue ts'oom na nla'yu'na ñ'e'n Cristo.

⁵ Silas ñequio Timoteo jnda tquiena na m'aa'n Pablo na jna'na ndyuaa Macedonia. Quia jo' Pablo, macanda' ts'iaa' 'naa' Ty'oqts'om na tyoque'ñê. Tyocwji'yuu'ñê ndaa' nn'a'n judíos na Jesús cwiluiiñê Cristo tsa'n na meindoo'na na ndyocwji'n'maa'ñe joona. ⁶ Saa joona ty'ena nacjoom'm, tyola'jmei'ndyena nnoom. Jo' chii seitei'ncwee'n'e' lia'a'n ndaana na ma'moo' na nts'oo' joona, je' nncja' cwiiche'n ntyja. Matsoom ndaana:

—Je' meii' na nntsuundyoy' saa jna'ncjo'yo' nchii jna' ja. Na je' xuee na cwii wjaana' nncjo' na m'a'n nn'a'n na nchii laxma'na nn'a'n judíos.

⁷ Quia jo' jluee'n'e' quii' wats'om'ñee'n, tjaa'n waa' ts'a'n na jndyu Justo, tsa'n na matseit'maa'ñe Ty'oqts'om. Waa' tsa'ñíee'n ñe'cwii t'uii' ñequio wats'om'ñee'n. ⁸ Tyom'aa' cwii ts'a'n na jndyu Crispo na cwiluitquieñe cantyja 'naa' wats'om'ñee'n. Jom ñequio cha'tso nn'a'n wa'n'a'n jla'yu'na ñequio Ta Jesús. Ndo' jndye nt'omche'n nn'a'n tsjoom Corinto, quia na jndyena ñ'oom na tyoñequiaa Pablo, jla'yu'na ndo' teits'oomndyena. ⁹ Pablo waa na tco'na' nnoom cwii teijaa'. Jñee'n na seinei' Ta Jesús. Matso nnoom:

—Tinty'ue'. Tincjaameintyje' na matsei'nei' ñ'oom 'na'ya. Tintseiche'n'. ¹⁰ Ee ja m'aa'ya ñ'e'ndyuy' ndo' mei'cwii ts'a'n tixocats'aa wi' ñ'e'ndyuy'. Ee ja jndye nn'a'n m'a'n tsjoomwaa'ñe quia nla'xma' cwentaya.

¹¹ Jo' chii ljoo'ñe Pablo tsjoom Corinto cwii chu waljoo' xcwe na tyo'moo' ñ'oom' Ty'oqts'om ndaa' na'ñee'n.

¹² Jnda chii t'oom Galión gobiernom tsjoom Corinto na matsa'ntjoom cha'waa ndyuaa Acaya. Quia jo' nn'a'n judíos na m'a'n tsjoom'ñee'n ñe'cwii jla'jomndyena na jla'wendyena nacjoo' Pablo. Ty'eñ'omna jom wats'iaa'. ¹³ Ty'enquiana jnaa'a'n nnom gobiernom. Jluena:

—Tsa'm'aa' matseijnoo' n'om nn'a'n na xuii' calat'maa'ndyena Ty'oqts'om, tachii cha'xje' na matso ljeii' na tque'n Moisés.

¹⁴ Xje' na manntseinei' Pablo, seityuaa'ti Galión. Tso tsa'ñíee'n ndaa' nn'a'n judíos:

—O nn'a'n judíos, xe'n waa ljo' mach'ee tsa'm'aa' oo xe'n t'ma'n jnaa'a'n waa quia jo' maty'iomna' na nntseicachjuundyoy' na ndii ñ'oom na cwindu'yo'. ¹⁵ Saa 'o cwe' jnaa' ñ'oom na mañequiaa tsa'm'aa' ndo' xuee' ts'a'n na malei'ñ'oom, jo' cwilancjoo'ndyoy', ndo' cwe' cantyja 'naa'

ljeii na cwileiñ'om' 'o nn'aⁿ judíos nchii ljeii cantyja 'naaⁿ wats'iaaⁿ. Jo' chii cajndo'to' ncjo'yo', ee ja tiñe'cu'xaⁿya ñ'oommeiⁿ.

¹⁶ Ndo' tjeiiⁿeⁿ naⁿñeeⁿ naquii' wats'iaaⁿ. ¹⁷ Quia jo' cha'tso nn'aⁿ na tyoolayu' na nchii judíos t'uena Sóstenes, ts'aⁿ na cwiluiitquieñe wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyotjaa'na jom tach'eⁿ wats'iaaⁿ. Saq Galión t'icatseñ'oom'ñê naⁿñeeⁿ.

Tjalcwe' Pablo Antioquía, jnda chii wjaanquiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om na jnda ndyee ndii'

¹⁸ Pablo, jndyete xuee tyoljoo'ñetyeeⁿ Corinto. Jnda jo' tsoom ndaa nn'aⁿ na cwila'yu' na mawjaⁿ. Jnda chii mana tjaaⁿ. Ndo' Priscila ñ'eⁿ Aquila ty'ena ñ'eⁿñê. Tquiena tsjoom Cencrea. Jo' jo' teinqui' xqueeⁿ na ma'moⁿ'na' na matseicandaa'ñê ñ'oom na jnda tsoom nnom Ty'oqots'om na nnts'aaⁿ. Jnda jo' tuona w'aandaa na wjaana' ndyuua Siria. ¹⁹ Tquiena tsjoom Éfeso. Priscila ñ'eⁿ Aquila ljoo'ndyena jo' jo'. Pablo tjaaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tjaqueⁿeⁿ tyotseineiⁿ ndaa naⁿñeeⁿ. ²⁰ Ndo' naⁿñeeⁿ tyol'ana ty'oo nnoom na majndyete xuee caljoo'ñê ñ'eⁿndyena, saq ticwancueⁿeⁿ. ²¹ Jnda chii t'maaⁿ joona na mawjaⁿ. Tsoom ndaana:

—Jndei'na' na jo' Jerusalén na manndyoo' na nncuee' xuee saq xeⁿ Ty'oqots'om l'ue ts'oom nndyonna'a na m'aⁿyo'.

Jnda jo' jlueeⁿeⁿ Éfeso ñ'eⁿ w'aandaa. ²² Ndo' quia na jnda tueⁿeⁿ tsjoom Cesarea, tjawaaⁿ Jerusalén yuu na tjanquiaaⁿ na xmaⁿndye tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ. Jnda chii jlueeⁿeⁿ jo' tueⁿeⁿ tsjoom Antioquía. ²³ Ndo' quia na jnda teinom cwantindyo xuee na tyom'aaⁿ tsjoom'ñeeⁿ jlueeⁿeⁿ jo' jo'. Tcuu tcuu tyomanoom ndyuua Galacia ñequio ndyuua Frigia, ndo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, tquiaana' na ty'enajndaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu'.

Apolos mañe'quiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om tsjoom Éfeso

²⁴ Tsjoom Éfeso tuee' cwii ts'aⁿ judío na jndyu Apolos, ts'aⁿ tsjoom Alejandría. Jom ts'aⁿ na mawajnaaⁿya ñ'oom' Ty'oqots'om na teiyo teiljeii, ndo' jeeⁿ ya matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ'na'. ²⁵ Jnda ñet'mooⁿ nn'aⁿ nnoom cantyja 'naaⁿ natoo' nquii na nndyocwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Jo' chii ñequio na ntyjaa' ts'oom tyotseineiⁿ ndaa nn'aⁿ. Xcwe tyo'mooⁿ cha'waa na ntyjiityeeⁿ cantyja 'naaⁿ na nndyocwji'n'maaⁿñe Jesús nn'aⁿ, saq cantyja 'naaⁿ na nleits'oomndye nn'aⁿ, macanda ntyjeeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tyoñequia Juan. ²⁶ Tqooⁿ'oⁿ na tyotseineiⁿ naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Mei'chjoo t'i'maaⁿ ts'oom. Ndo' Priscila ñ'eⁿ Aquila, quia na jndyena ñ'oom na seineiⁿ, quia jo' ty'eñ'omna jom w'aana. T'mooⁿ'tina nnoom cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'oqots'om. ²⁷ Ndo' quia s'aana' ts'oom na ñ'e'cjaⁿ ndyuua Acaya, quia jo' nn'aⁿ na cwila'yu' tyoluena na ya. Tyola'ljeiina ñ'oom na tjañ'oom na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' ndyuua'ñeeⁿ na cala'ljo naⁿñeeⁿ jom. Naⁿñeeⁿ jnda jla'yu'na nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oqots'om. Jo' chii quia na tuee' Apolos na m'aⁿ'na t'maⁿ tyoteijndeiⁿ tsaⁿñeeⁿ joona. ²⁸ Ndo' tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ judíos chiuu waa na tixcwe cwila'yu'na. Ndo' na jeeⁿ jnda ñ'oom tyotseineiⁿ t'icandaa nluena na tiyuu'. Ee ñequio ñ'oom' Ty'oqots'om na teiyo teiljeii tyo'mooⁿ ndaana na Jesús tseixmaⁿ Cristo tsaⁿ na meindoo'na na nndyocwji'n'maaⁿñe joona.

19

Pablo mañequiaaⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om tsjoom Éfeso

1 Yocheⁿ na m'aaⁿ Apolos tsjoom Corinto ndyuaa Acaya, Pablo tyomanoom njoom nch'uu quii' ntsjo. Jndaⁿ chii tueⁿeⁿ tsjoom Éfeso yuu na ljeiiⁿ cwanti nn'aⁿ na jla'jomndye ñ'oom na tyoñequiaa Juan. ² Matsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ:

—¿Aa tjaquiee' Espíritu Santo naquii' n'om'yo' quia na jlayu'yo'?

Jluena nnoom:

—Tjaa'naⁿ. Meiⁿchjoo tyoondyaayâ aa m'aaⁿ Espíritu Santo.

³ Quia jo' matsoom ndaana:

—¿Cwaaⁿ ñ'oom t'mooⁿ nn'aⁿ ndaaⁿ'yo' na teits'oomndyo'?

Jluena nnoom:

—Aa já cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tyo'moⁿ Juan, jo' na teits'oomndyô.

⁴ Quia jo' tsoom ndaana:

—Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ quia na tyolcwe' n'omna. Ndo' tyotsoom ndaaⁿ naⁿñeeⁿ na cala'yu'na ñequio Jesús tsaⁿ na nndyontyjo naxeeⁿeⁿ. Juu tseixmaⁿ Cristo.

⁵ Ndo' jndaⁿ na jndyena ñ'oommeiⁿ quia jo' teits'oomndyena ñequio xuee' Ta Jesús. ⁶ Ndo' quia na jndaⁿ tio Pablo l'ooⁿ nacjoona quia jo' tjaquiee' Espíritu Santo naquii' n'omna. Mana toⁿ'na tyola'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na nchii ñ'oom na maxjeⁿ cwila'neiⁿna. Tyoñe'quiaa ñ'oom na t'moⁿ Ty'oots'om ndaana. ⁷ Naⁿnom'ñeeⁿ cha'na canchoo'wendyena.

⁸ Cha'na ndyee chi' tyom'aaⁿñe Pablo tsjoom Éfeso ndo' ñequii'cheⁿ tyocaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyotseineiⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ ñequio na t'maⁿ ts'oom. Tyoqueⁿñê tyo'mooⁿ ndaana cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om na mal'uee'ñê na nla'yu'na. ⁹ Saaⁿ cwantindye naⁿñeeⁿ tyola'quie' n'omna, tiñe'cala'yu'na. Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndaⁿ tjomndye tyoluena ñ'oom ntjeiⁿ cantyja 'naaⁿ natoo' Ty'oots'om. Quia jo' Pablo ñeeⁿ joona, tjachom nn'aⁿ na cwila'yu' w'aa scwela cwentaa' ts'aⁿ na jndyu Tirano. Jo' jo' ticwii xuee tyo'mooⁿ ndaana. ¹⁰ We chu tyo'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ hasta cha'tsondye nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos na tyom'aⁿ ndyuaa Asia jndyena ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Ta Jesús. ¹¹ S'aa Ty'oots'om na tyoch'ee Pablo 'naaⁿ t'maⁿ na xocandaⁿ nnts'aa na cwe' najndeiⁿ nquii' ts'aⁿ. ¹² Ee liaa ñequio payom 'naaⁿ nn'aⁿwii, jndaⁿ na ty'oom nn'aⁿ joona' Pablo, n'maaⁿ naⁿwii'ñeeⁿ. Mati nn'aⁿ na m'aⁿ jndyetya naquii' n'om tjei'na' jndyetya'ñeeⁿ.

¹³ Nt'om nn'aⁿ judíos na calua'ndye tyoma'nomna, tyotjeiⁿ'na jndyetya naquii' n'om nn'aⁿ. Jndaⁿ chii jla'tiuuna na nntjeiⁿ'na jndyetya ñequio xuee' Ta Jesús. Jo' chii cwii cwiindyena tyoluena ndaaⁿ jndyetya:

—Matsa'ntjoⁿya na calui'yo' ñequio xuee' Jesús, tsaⁿ na matseineiⁿ Pablo cantyja 'naaⁿ.

¹⁴ Maljo' tyol'a cha'tso ntquiee' ntseinda cwii ts'aⁿ judío na jndyu Esceva. Tsaⁿñeeⁿ tyee na cwiluiitquieñe. ¹⁵ Saaⁿ t'oⁿ jndyetya, matsoom ndaana:

—Jesús mawajnaⁿ'a, ndo' mati Pablo, saaⁿ 'o je' ¿'ñeeⁿ cwiluiindyoy'?

¹⁶ Ndo' juu tsaⁿs'a'ñeeⁿ na maleiñ'oom jndyetya, tju'ñê nacjoona. Jnaaⁿ joona. Cwajndii s'aaⁿ hasta ñeeⁿ joona na ñecantseiⁿndyena ndo' tquiee'ndyena. Jndeiⁿ jlu'na naquii' w'aa na jlei'nomna jom. ¹⁷ Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos na tyom'aⁿ tsjoom Éfeso'ñeeⁿ jliuna na ljo' tuii. Jo' chii cha'tsondyena tyuena, ndo' tyola't'maaⁿ'ndyena xuee' Ta Jesús.

¹⁸ Mati nn'aⁿ na jnda jla'yu' jndyendyena tquionquiiana jnaaⁿna, tjei'yuunⁿdyena ljo' ñel'ana na ticatsaⁿtjomna'. ¹⁹ Jndye nn'aⁿ na ñet'om na caluaⁿndye, tquiochona nom 'naaⁿna na quio cwil'ana ts'iaaⁿñeeⁿ. Jla'cona joona' jo ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ. Ndo' quia na tjei'na cwenta cwanti na jnda nom'ñeeⁿ jliuna na jdana' wen'aaⁿ nchoo' qui mei' s'om xuee. ²⁰ Maxjeⁿ tjawit'maaⁿ ñ'oom 'naaⁿ Ta Ty'o^ots'om. Tjawijndyendyeti nn'aⁿ tyola'yu'.

²¹ Jndaⁿquia seitiuu Pablo na nncjaawinoom ndyuaa Macedonia ñequio ndyuaa Acaya. Jndaⁿ chii nncjaⁿ tsjoom Jerusalén. Xeⁿ jndaⁿ tjaaⁿ Jerusalén maxjeⁿ jndei'na' na cjaⁿ tsjoom Roma. ²² Quia jo' we nn'aⁿ na cwitei'jndeiⁿ jom, juu Timoteo ñequio Erasto, jñoom joona, ty'eñetina ndyuaa Macedonia, saⁿ nqueⁿ ljoo'ñetyeeⁿ ndyuaa Asia.

Jla'jmei'ndye nn'aⁿ tsjoom Éfeso

²³ Ncuaeⁿñeeⁿ jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom s'aana' tsjoom Éfeso na tyotseineiⁿ Pablo cantya 'naaⁿ natoo' Ty'o^ots'om. ²⁴ Ee jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jndyu Demetrio na tyotseindo s'om. Ñequio s'om xuee tyoch'eeⁿ na jlui'tsjaaⁿ wats'om cwentaa' ndyoo Diana. T'maaⁿ tantjoom ñequio nc'iaaⁿaⁿ na tyol'ana ts'iaaⁿñeeⁿ. ²⁵ Seitjoom naⁿñeeⁿ ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na majo' ts'iaaⁿ cwil'a. Matsoom ndaaⁿ:

—O re nn'aⁿya manqui'u'yo' cantya 'naaⁿ ts'iaaⁿwaa jeeⁿ ya cwitan-tjooⁿya. ²⁶ Saⁿ cwindye'yo' ndo' cwinty'ia'yo' na manom Pablo. Matsoom ts'iaaⁿ na cwil'a nn'aⁿ ñequio lueena, tiyuu' na Ty'o^ots'om joona'. Ndo' nchii macandaⁿ nn'aⁿ tsjoom ñjaaⁿ Éfeso saⁿ manntycwii ndyuaa Asia jndaⁿ s'aaⁿ na cwíñequiandye nn'aⁿ ñequio ñ'oomwaa' na matseineiⁿ. ²⁷ Jo' na jeeⁿ teincuu' ee ts'iaaⁿ na cwil'aaya jaach'eetona' na cwe' ts'iaaⁿndyo. Ndo' mati wats'om t'maⁿ na ndii' Diana, ndyoo na nquiu cha'tso nn'aⁿ na t'maⁿti ñ'oom tseixmaⁿ, jaach'eetona' tjaa 'ñeeⁿ cwitjooⁿñe wats'om'ñeeⁿ. Je' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa ndyuaa Asia ñequio cha'waa tsjoomnancue cwila't'maaⁿndyena juu saⁿ cwe' ts'iaaⁿ na mach'ee Pablo nntycwii na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom juu nquiuna.

²⁸ Quia jndyena ñ'oommeiⁿ jeeⁿcheⁿ ndya' jla'wjeena. Jndeiⁿ tyola'xuaana, tyoluena:

—Nquii Diana cwentaa jaa nn'aⁿ Éfeso, jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom.

²⁹ Quia jo' cwe' seiñ'eeⁿtona' nn'aⁿ cha'waa naquii' tsjoom'ñeeⁿ. Mantya t'uena Gayo ñequio Aristarco, nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿ Pablo na jnaⁿ ndyuaa Macedonia. Ty'eⁿchona naⁿñeeⁿ, ty'eⁿquie'na naquii' w'aa yuu cwitjomndye nn'aⁿ quia na waa jomta. ³⁰ Pablo ñe'cjaaqueⁿeⁿ w'aa'ñeeⁿ saⁿ tinquia nn'aⁿ na cwila'yu' na nncjaⁿ. ³¹ Mati cwanti nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ ndyuaa Asia na ya ñ'oom ñ'eⁿ Pablo, jla'cwanomna ñ'oom na m'aaⁿ na tincjaaqueⁿeⁿ w'aa'ñeeⁿ. ³² Nn'aⁿ na jndaⁿ tjomndye naquii' w'aa'ñeeⁿ nchii na nndi' ljo' cwiluena, cwe' c'uaato m'aⁿna. Nt'omndye naⁿñeeⁿ cwii ñ'oom cwila'xuaana, ndo' nt'omndyena cwicheⁿ ñ'oom cwila'xuaana. Ee majndyendyetina ticaliuna ljo ts'iaaⁿ na tjomndyena. ³³ Saⁿ nn'aⁿ judíos l'ana na cjaatseineiⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Alejandro ndaaⁿ nn'aⁿ. Ee nt'om nn'aⁿ majndaⁿ jluena nnoom ljo' ts'iaaⁿ na tjomndyena. Jo' chii seiweeⁿ ts'o^o na cala'cheⁿ nn'aⁿ ee na ñe'catseineiⁿ ñ'oom ndaaⁿ ñ'oom na ncwañoom'na' nn'aⁿ judíos. ³⁴ Saⁿ quia na tqeⁿna cwenta na jom ts'aⁿ judío, cha'tsondyena jla'tjoom'na jndyena. Cha'na cwii we hora ñe'cwii tyola'xuaana, tyoluena:

—Jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom tseixmaⁿ Diana cwentaa jaa nn'aⁿ Éfeso.

³⁵ Quia jo' tsaⁿtseiljeii tsjoom'ñeeⁿ, quia na jndā jndāa s'aaⁿ na seicheeⁿ joona, tsoom:

—O nn'aⁿ Éfeso, nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue manquiuna na jaa nn'aⁿ tsjoomwaa teijnoomya na nntei'x'aaya wats'oom' ndyoo Diana na nquiuyu na t'maⁿti ñ'oom tseixmaⁿ. Mati cwitei'x'aaya tsjo' na tuiina' cha'xeⁿ nqueⁿ na jnaⁿna' cañoom'luee jndyocuena' na m'aaⁿya. ³⁶ Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ nntso na tiyuu' na ljo'. Jo' chii cala'cheⁿndyo'. Tacal'a'yo' na ñoomñoom ljo' nl'a'yo'. ³⁷ Ee ti'm'aⁿ na tquio'cho'yo' ñjaaⁿ chaa' l'uu jndā nty'ueena 'naⁿ na tseixmaⁿ ndyoo Diana na cwila't'maaⁿndyo, meiⁿ tyooluena ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm. ³⁸ Jo' chii Demetrio ñequio nn'aⁿ na ñe'cwii ts'iaaⁿ cwil'ana ñ'eⁿñê, xeⁿ waa ñ'oom na ñe'queⁿna nacjoo' ts'aⁿ quia jo' c'oonā na m'aaⁿ jwe. Ee na m'aaⁿ jom cwiwijndaa' ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ nacjoo nc'iaana. ³⁹ Ndo' xeⁿ waa cwiicheⁿ ñ'oom na l'ue n'om'yo' na nleijndaa', nleijndaa'na' quia na nncuaa jomta. ⁴⁰ Ee teincuu' na luua' cwil'a'yo' xuee je' ee nndaā nntso gobiernom na cwilawendyo nacjoom'm ee xeⁿ nncwax'eeⁿ ndāaya tjaa'na' ljo' ñ'oom ya nnt'ooya nnoom.

⁴¹ Quia na jndā seineiiⁿ ñ'oomwaa', tsoom na cat'oom'ndyena.

20

Tja Pablo ndyuaa Macedonia ñ'eⁿ ndyuaa Grecia

¹ Jndā na teicheⁿ tia' t'maⁿñeeⁿ, Pablo tqueeⁿeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. Tyotseineiⁿ ndāana ñ'oom na ñnequiaana' na t'maⁿ n'omna. Ndo' t'maⁿndye ntyjeena. Jndā chii jlueeⁿeⁿ tjaaⁿ ndyuaa Macedonia. ² Tyomanoom cha'waa ndyuaa'ñeeⁿ. Tyotseineiⁿ ndāa nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'oom na tquiaatina' na t'maⁿ n'omna. Jndā chii tjaaⁿ, tueⁿeⁿ ndyuaa Grecia. ³ Ndyee chi' t'oomñê jo' jo'. Jndā chii manncuooⁿ w'aandaa na wjaⁿ ndyuaa Siria, ndo' ljeiiⁿ ñ'oom na cwindoo nn'aⁿ judíos jom. Jo' chii seitioom na nomtyuaa nncjaalcweeⁿeⁿ, nncwinomnnaaⁿaⁿ ndyuaa Macedonia. ⁴ Tyom'aⁿ nt'om nn'aⁿ na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿñê. Tyocañ'eⁿ Sópater ts'aⁿ tsjoom Berea. Mati ñ'eⁿ Aristarco ñequio Segundo, joona nn'aⁿ tsjoom Tesalónica. Ndo' tyoñ'eⁿ Gayo ts'aⁿ tsjoom Derbe. Tyoñ'eⁿ Timoteo. Mati Tíquico ñequio Trófimo nn'aⁿ ndyuaa Asia tyocañ'eeⁿna ñ'eⁿ Pablo. ⁵ Joo naⁿñeeⁿ ty'eñetina. Tquiēna tsjoom Troas. Jo' jo' tyomei'ndoo'na Pablo ñ'eⁿ ja Lucas. ⁶ Jā tyom'aaⁿyā tsjoom Filipos ncuee na cwicwa' nn'aⁿ judíos tyoo' na tjaa'naⁿ ndaaljo' tjaquiee'. Quia na jndā teinom ncuee'ñeeⁿ tuooⁿyā w'aandaa. Saayā squiaacañooⁿyā naⁿñeeⁿ tsjoom Troas xuee jndā 'om. Jo' jo' ljoo'ndyō cwii ntquiee' xuee.

Tyotseineiⁿ Pablo ndāa nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Troas

⁷ Xuee najndyee smaⁿna, nn'aⁿ na cwila'yu' tjomndyena na nl'ana xeⁿntaⁿ tyoo' na nlcwa'na na cwicañjom n'omna Jesús. Ndo' tyotseineiⁿ Pablo ndāana. Na nneiⁿncoo cwiicheⁿ xuee mawjaⁿ, jo' chii tyotseineiⁿ tyotseineiⁿ ndāana hasta tuee' xcwe tsjom. ⁸ Jeeⁿ jndye ncjocandi na niom chom cuarto nandyee yuu tyom'aⁿna. ⁹ Ndo' cwii tsaⁿs'a na titquieñe na jndyū Eutico wacatyeeⁿ mantana cuarto'ñeeⁿ na jndā ndyee na teicantyoo'na'. Tyjee' na ñe'catsom ee teincoo ñ'oom tyoñequiaa Pablo. Jo' chii jnaⁿjndeiⁿ tsaⁿtsjom ñ'eⁿñê. Mana tiooñê xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Ty'ela'we nn'aⁿ jom, jndā tueeⁿeⁿ. ¹⁰ Quia jo' Pablo tjacueeⁿ. Tcoom'm

xtyeeⁿ nacañoom' tsaⁿñeeⁿ, taxcweeñê juu. Matsoom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu':

—C'om't'maaⁿndyo' n'om'yo'. Mawando'nnda' tsaⁿm'aaⁿ.

¹¹ Jndaⁿ tsoom na ljo' tjawannaaⁿ'aⁿ naquii' w'aa. Tyoch'eeⁿ xeⁿntaⁿ' tyoo' tcwa'na na tyocañjom n'omna Jesús. Jndaⁿ chii tyotseineiⁿtyeeⁿ hasta na tjawixueecheⁿ. Jndaⁿ jo' mana tjaaⁿ. ¹² Ndo' tsaⁿs'a'ñeeⁿ na titquieñe nchii cwe' cwantindyo tquiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na wando'nnaaⁿ'aⁿ.

Tjanty'iaa' Pablo nn'aⁿ tsjoom Troas ñ'eⁿ Mileto

¹³ Já saañetyaayâ ñ'eⁿ w'aandaa hasta tsjoom Asón. Jndaⁿ t'maaⁿyâ na jo' jo' nleincwindyô ñ'eⁿ Pablo ee jom nomtyuaa wjaⁿ. ¹⁴ Jndaⁿ na teincwindyô tsjoom Asón ñe'cwi saayâ ñ'eⁿ w'aandaa. Squiaayâ tsjoom Mitilene. ¹⁵ Jluui'â jo' jo' ndo' cwiicheⁿ xuee tei'nooⁿyâ ndyuaaxeⁿncwe na jndyu Quío. Cwiicheⁿ xuee squiaayâ ndyuaaxeⁿncwe Samos. Jndaⁿ chii saayâ ta'jndyaayâ ndyuaa Trogilio. Cwiicheⁿ xuee saatyayâ squiaayâ tsjoom Mileto. ¹⁶ Ee jndaⁿ seitiuu Pablo na ticjaameintyjeeⁿ'eⁿ tsjoom Éfeso ndyuaa Asia ee ntyjeeⁿ xeⁿ nncwinoom jo' jo' nntseyoo'na' jom ndo' matseytuaaⁿ'aⁿ cha xeⁿ na aa ndaaⁿ mam'aaⁿ Jerusalén ndo' nncuee' xuee Pentecostés.

Seineⁿ Pablo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye wats'om tsjoom Éfeso

¹⁷ M'aaⁿyâ tsjoom Mileto'ñeeⁿ ndo' jñoom nn'aⁿ na nnc'ooqueeⁿndyena nn'aⁿ Éfeso na cwiluiitquiendye naquii' tmaaⁿ' nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ. ¹⁸ Ndo' jndaⁿ na tqwie'cañom na'ñeeⁿ, matsoom ndaana:

—'O manquiu'yo' chiuu tyom'aaⁿya quii'ntaaⁿ'yo' cantyjati xuee na tyajjndyaaya ndyuaa Asiawaa. ¹⁹ Tyondi'ntjoⁿya nnom Ta Ty'oots'om ñequio na tyoju'ndyocjaya. Ndo' tyot'iooⁿya na jnda ntyjiiya ndo' wi' tyotjoⁿya na tyondooⁿ nn'aⁿ judíos ja. ²⁰ Saaⁿ tícjomeintyjaaⁿ'a na tyotseinaⁿ'ya ndaaⁿ'yo' na tyotsjooⁿ cha'tso ñ'oom na mateijndeina' 'o. Tyo'mooⁿ ndaaⁿ'yo' quia na tyotjomndyo' ndo' mati naquii' l'a'yo'. ²¹ Cha'tsondyo' tyocwji'yuu'ndyo ndaaⁿ'yo', meiiⁿ nn'aⁿ judíos meiiⁿ nchii nn'aⁿ judíos. Tsjooⁿ na calcwe' n'om'yo' nnom Ty'oots'om ndo' cala'yu'yo' ñequio Taya Jesucristo. ²² Ndo' je', majo Jerusalén ee luaa' matsa'ntjom Espíritu Santo ja, meiⁿ ticaljeiia ljo' nntjoⁿ'ya la'ñeⁿ. ²³ Macandâ ntyjii ticwii cwii tsjom na mawinooⁿ'ya ma'moⁿ' Espíritu Santo nooⁿ na maxjeⁿ nnta'wi' nn'aⁿ ja la'ñeⁿ ndo' nntuee'na ja w'aancjo. ²⁴ Saaⁿ tjaa na coch'eenⁿ'a ja na ljo' catjoⁿ meiⁿ ticajnda ntyjii meiiⁿ xeⁿ na nlacuee' nn'aⁿ ja. Ñe'cwii ntyjaa' ts'ooⁿ'ya na ñequio na neiⁿ'ya nntseicandaa'ndyo ts'iaaⁿ na tquiaa Ta Jesús nooⁿ na nncwji'yuu'ndyo ñ'oom naya cantyja na wi' ts'om Ty'oots'om nn'aⁿ. Ee jo' na macwji'n'maaⁿ'ñeⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'.

²⁵ 'Ndo' je' je' canty'ia'yo', cha'tsondyo' na tyoñequiaya ñ'oom ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' na matsa'ntjom Ty'oots'om, ntyjii na taxocanty'ia'nda'yo' ja. ²⁶ Jo' chii xuee je' macwji'yuu'ndyo ndaaⁿ'yo' na meiiⁿ na nntsuuñe cwii ts'aⁿ saaⁿ ja tatjaa'naⁿ jnaⁿ cwii cachooⁿ'ya ndaaⁿ'yo'. ²⁷ Ee cha'tso ñ'oom na l'ue ts'om Ty'oots'om na catsjooⁿ ndaaⁿ'yo' jndaⁿ tsjoo. Meiⁿ'cwii ñ'oom tícata'iuu'ndyo ndaaⁿ'yo'. ²⁸ Quia jo' cal'a'ndyo'cheⁿncjo'yo' cwenta ndo' mati cha'tso nn'aⁿ na cwila'yu', ee jndaⁿ ty'iom Espíritu Santo ts'iaaⁿ 'o na catei'x'e'yo' tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaⁿ'aⁿ na tue' Jesús cwentaana. ²⁹ Ee ntyjii quia na tac'ooⁿ'ndyo ñ'eⁿndyo', nlquie nn'aⁿ naquii' ntaaⁿ'yo' na nla'ndaaⁿ'na n'om'yo' na cwilayu'yo' cha'na cwtijoom canna. Ee quia na cwiquie lowo quii'ntaaⁿ'yo' cwila'cwjee

lowo'ñeeⁿ jooyo'. ³⁰ Hasta quii'ntaaⁿ ncjo'yo' nnto' nt'om nc'iaa'yo' nnt'mooⁿ na ndaa'yo' sã taxcwe cha'xjeⁿ ñ'oom na mayuu'. Laa'ti' nnt'mooⁿ na cha nt'omndyo' 'o ñequio nc'iaa'yo' na mati cwila'yu' n'ajom-ndyo' ñ'eⁿndyena. ³¹ Jo' chii c'omc'eendyo', ndo' c'jaañjoom' n'om'yo' cwii ndyee chu naxuee ndo' natsjom tícjomeintyjaa'a na tyoteijndeityaya 'o cha nntsaala'noⁿ'ti'yo' ñ'oom' Ty'o^ots'om. Ñes'aa na ljo' ñequio na tyot'io^oya na jnda ntyjiya.

³² 'Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya ma'ndiya 'o ñequio l'o Ty'o^ots'om ñequio juu ñ'oom naya na matseixmaaⁿ. Cautyja 'naaⁿ juuna' nntsaanajnda'yo' ndo' tjom nnto'ñoom'yo' naya na mañequiaaⁿ ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyewentaaⁿ. ³³ Ja tyootseiqueeⁿ ts'o^o meⁿ s'om xuee, meⁿ s'om cajaⁿ, meⁿ liaa' ts'aⁿ. ³⁴ 'O nqui'yo' nnc^o tyots'aa ts'iaaⁿ ñequio l'o^o na tyowantyjoⁿ 'naⁿ na tyocaⁿ'na' ja ñequio nn'aⁿ na ñeñ'eeⁿ ñ'eⁿndyo. ³⁵ Cautyja na tyots'aa ñequiicheⁿ tyo'mooⁿya ndaa'yo' na ts'iaaⁿ cal'a'yo' cha nndaⁿ nntei'jndei'yo' nn'aⁿ na matsei'tjoona'. Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na tyotseineiⁿ Ta Jesús. Tyotsoom: "Mat'maⁿti matio'naaⁿñena' ts'aⁿ na mañequiaa nchiiti ts'aⁿ na maco'ñom."

³⁶ Quia na jnda seineiⁿ Pablo ñ'oommeiⁿ, quia jo' tcoom'm xtyeeⁿ. Ndo' ñequio cha'tsondye naⁿñeeⁿ tyola'neiⁿna nnom Ty'o^ots'om. ³⁷ Cha'tsondyena tyotyueena, tyota'xcweendyena Pablo, ndo' tyot'uena ts'o^o. ³⁸ Ee jeeⁿ jnda nquiuna na tsoom ndaana na taxocanty'iaanna'na jom. Jnda chii ty'eca'ndyena jom yuu waa w'aandaa.

21

Tja Pablo Jerusalén

¹ Jnda toⁿndyô ñequio naⁿñeeⁿ, tuoo^yâ w'aandaa, saandyeyuuyâ, squiaayâ ndyuaaxeⁿcwe Cos. Cwiicheⁿ xuee saatyayâ hasta tsjoom Rodas. Jluu'â jo' jo' saayâ squiaayâ tsjoom Pátara. ² Jo' jo' jliuuyâ cwii w'aandaa na ncwit'iona' na wjaana' ndyuaa Fenicia. Jo' chii tuoo^yâ juuna', mana saayâ. ³ Quia na jnda teitquioo' ndyuaaxeⁿcwe Chipre, 'ndyaayâ ndyuaa'ñeeⁿ jo ntyja tymaaⁿ. Saayâ, squiaayâ tsjoom Tiro ndyuaa Siria. Jo' jo' jluu'â w'aandaa ee tsjoom'ñeeⁿ tjameintyjee'na' na nluu' canchuu na ñjom ts'omna'. ⁴ Tyol'uaayâ nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ ndo' quia jliuuyâ joona ljoo'ndyô ñ'eⁿndyena cwii ntquiee' xuee. Joonna jnda t'moⁿ Espíritu Santo ndaana ljo' nntjom Pablo, jo' chii tyoluena nnoom na tincjaⁿ Jerusalén. ⁵ Jnda na teinom ntquiee' xuee na ljoo'ndyô tsjoom'ñeeⁿ, cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' ñequio lcuuna, ndana ty'eca'ndyena já nnom tsjoom. Squiaayâ su ts'otei' 'ndyoo ndaaluee. Jo' jo' taa'â cantyayâ jlanaayâ nnom Ty'o^ots'om. ⁶ Jnda jo' t'maⁿndyo ntyjaayâ ndo' tyota'xcweendyô. Jnda chii tuoo^yâ ts'om w'aandaa. Ndo' naⁿñeeⁿ ty'elcwee'na l'aana.

⁷ Jluu'â tsjoom Tiro'ñeeⁿ, saayâ squiaayâ tsjoom Tolemaida. Jo' jo' jluu'â w'aandaa. Saanquiaayâ na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom'ñeeⁿ ndo' ljoo'ndyô ñ'eⁿndyena cwii xuee. ⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee jluu'â tsjoom'ñeeⁿ, saayâ squiaayâ tsjoom Cesarea. Squiaayâ waa' Felipe ts'aⁿ na quijaanquiaa ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Jesucristo. Jom cwii joo nn'aⁿ na ntquiee'ndye na tyoty'oom nn'aⁿ ts'iaaⁿ joona na ndyentjomna naquii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿ Jerusalén. Jo' ljoo'ndyô na m'aaⁿ jom. ⁹ M'aⁿ ñequiee yolcu ntseinaaⁿ na tyooma'co. Joonna tyoñequiana ñ'oom' Ty'o^ots'om. ¹⁰ Cwantindyoo xuee na

m'aa^{nyâ} jo' jo' ndo' tyjee' cwii' ts'aⁿ na jndyu Agabo na jnaⁿ ts'ondaa Judea. Jom profeta. ¹¹ Na m'aaⁿ jâ tyjeeⁿeⁿ. Seityeeⁿ nc'eeⁿ l'ooⁿ ñequio 'naⁿ na chu'tyeⁿ tsiaa' Pablo. Matsoom:

—Luaa matso Espíritu Santo na nl'a nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Jerusalén. Malaa'ti' nla'tyeⁿ na ts'aⁿ na 'naaⁿ 'naⁿwaa ndo' nntioona jom luee nn'aⁿ na nchii nn'aⁿ judíos.

¹² Quia na jndyaayâ ñ'oommeiⁿl, jâ ndo' mati nn'aⁿ na cwila'y^u tsjoom Cesarea ñeeⁿ tyola'ty'oondyô nnom Pablo na ticjaⁿ Jerusalén. ¹³ Saa matsoom:

—¿Chiuu na cwityuee'yo'? Na nmeiiⁿ cwil'a'yo' yacheⁿ nñe'quia'yo' na chjoo' ts'oo^{nyâ}. Ee ja mañequiaandyô ljo'cheⁿ na ñe'cal'a nn'aⁿ Jerusalén ñ'eⁿndyô. Meiiⁿ na nlatyeⁿ na ja oo meiiⁿ na nlacuee'na ja cantyja 'naaⁿ xuee' Ta Jesús maxjeⁿ ñecuaato.

¹⁴ Ticandaq̄ nl'aayâ n'nalcwaaq̄â jom na wjaⁿ Jerusalén. Jo' chii 'ndyaatooq̄yâ, ndo' l'uuyâ:

—Cats'aa Ta Ty'oots'om yuu na l'ue ts'oom ñ'eⁿ Pablo.

¹⁵ Jndâ jo' mana jla'jndaa'ndyô saawaayâ Jerusalén. ¹⁶ Ndo' cwantindye nn'aⁿ na cwila'y^u tsjoom Cesarea ty'eñ'eeⁿ na ñ'eⁿndyô. Squiaayâ na m'aaⁿ Mnasón. Jom ts'aⁿ na jnaⁿ ndyuaaxeⁿncwe Chipre ndo' jaach'ee xuee na matseyoom'm. Waa' jom ljoo'ndyô.

Pablo tjacanoom'm Jacobo

¹⁷ Quia na jndâ squiaayâ Jerusalén, nn'aⁿ na cwila'y^u to'ñoomna jâ ñequio na neiiⁿna. ¹⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee saayâ ñ'eⁿ Pablo na m'aaⁿ Jacobo. Jo' jo' jndâ tjomndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ¹⁹ Pablo tquiaaⁿ na xmaⁿndye naⁿñeeⁿ. Jndâ chii tcuu tcuu tyotseineiⁿ cha'tso na tyoteijndeiⁿ Ty'oots'om jom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ²⁰ Ndo' jona jndâ na jndyena na tyotseineiⁿ tyola't'maaⁿndyena Ty'oots'om. Tyoluena nnoom:

—Mayuu' re nn'aa^{nyâ} saa mantyji' cwanti meiⁿ nn'aⁿ judíos jndâ jla'y^una tsjoom ñjaaⁿ, ndo' cha'tsondyena cwiluena na jndei'na' na catseicandâ ts'aⁿ ljeii na tq^{ue} Moisés. ²¹ Saa jndâ jndyena cantyja 'naⁿ na 'u xuii' ma'mqooⁿ ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ judíos na cwic'eeⁿ nt'omcheⁿ njoom naquii' ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Jndâ jndyena na mats^u na tacalan'oom'ndye naⁿñeeⁿ ñ'oom na tq^{ue} Moisés. Mati jndâ jndyena na matseijndo' n'om naⁿñeeⁿ na tacal'ana costumbre na cwil'aaya ñequio yo'ndaa na naⁿnom, meiⁿ tacalacandaq̄'ndyena nt'omcheⁿ costumbre 'naaⁿ welooya na ñet'om teiyo. ²² Quia jo' ¿chiuu ya nl'aayooq̄yâ? Ee nn'aa^{nyâ} na cwila'y^u na m'aⁿ tsjoomwaa, maxjeⁿ nntjomndyena quia na jndâ jndyena na mam'aaⁿndy^u. ²³ Cwa sa luaa catsa' cha'xjeⁿ na nl'uuyâ njom'. Quii'ntaa^{nyâ} m'aⁿ ñequiee naⁿnom na jndei'na' na cala'candaq̄'ndyena cwii ñ'oomtyeⁿ na jndâ tq^{ue}na nnom Ty'oots'om. ²⁴ Catseijomndy^u ñ'eⁿndyena, na nlqueⁿ lju'na' 'o nnom Ty'oots'om. Ndo' catiom'l'ua' cantyja na macaⁿna' 'o na nlqueⁿ lju'na' 'o. Quia na jndâ t'ioo' ñ'oom 'naaⁿna quia jo' ya nnteinqui' nqueⁿna. Luaa' catsa' cha nla'nq̄' cha'tso nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na jndâ jndyena cantyja 'naⁿ. Nliuna na mati 'u matseicandaq̄'ndy^u ljeii na tq^{ue} Moisés. ²⁵ Saa cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'y^u na nchii nn'aⁿ judíos, jndâ jla'cwanoo^{nyâ} ljeii na m'aⁿna na tanc'oom' n'omna cantyja 'naaⁿ costumbre 'naaⁿ jâ nn'aⁿ judíos. Macandâ t'maa^{nyâ} na tacwa'na nantquie na jndâ tsâ' nn'aⁿ

ndaꞗ 'na' na cwe' nn'a' n'l'a. Tantquiina niom' mei' seii quioo' na cwe' cwi'uoꞗ cantyo'. Ndo' tanc'omna na cwe' nnc'omyana ñ'e' n'c'iaana.

T'uena nawi' Pablo naquii' wats'om t'ma'

²⁶ Quia jo' Pablo seijomñê ñequio ñequiee na'nom'ñee'. Teincoo cwi-iche' xuee s'aa' ts'iaa' na tque' lju'na' joona jo nnom Ty'oꞗts'om. Jnda chii tjaque'ñ'e' naquii' wats'om t'ma'. Tjatseicañee' ntyee cwaa' xuee na nla'candaꞗ'ndyena ñ'oom na waa ndaꞗana ndo' na ññequiana quioo' na nncwje cwentaa' Ty'oꞗts'om.

²⁷ Quia na wjaacandaꞗ' ntquiee' xuee'ñee' cantyja na nla'candaꞗ'ndyena, nt'om nn'a' judíos na jna' ndyuaa Asia nty'iaana Pablo naquii' wats'om t'ma'. Jo' chii tyola'jmei'na cha'tso nn'a' ndo' t'uena Pablo. ²⁸ Jee' jndei tyola'xuaana jluea:

—'O re nn'aa'ya Israel catei'jndei'yo' jâ ee luaa ts'a' na ñetonom cha'tso njoom. Tyotseinei' ñ'oom nacjoo cha'tsondyo ñequio nacjoo' ljei na tque' Moisés, ndo' nacjoo' wats'om t'ma'waa. Ndo' nchii macanda luaa', mati jnda jndyochom nt'om nn'a' na nchii judíos naquii' wats'om t'ma'waa. Jo' na jnda seits'iaa'ñê juuna' na matseixma'na' cwentaa' Ty'oꞗts'om.

²⁹ Luaa' tyoluena ee cwe' na nty'iaana Pablo naquii' tsjoom ñequio ts'a' na nchii judío na jndyu Trófimo, jom ts'a' Éfeso, jo' chii jla'tiuuna na tjañ'oom Pablo tsa'ñee' naquii' wats'om t'ma'.

³⁰ Quia jo' cha'tso nn'a' quii' tsjoom jla'jmei'ndyena. Maje' maje'ndyo jla'tjomndyena. T'uena Pablo, ty'eñ'omtscoꞗ'ndyena jom, tjeii'na jom tach'e' wats'om t'ma'. Jnda jo' ntyja ntyja jla'cu'na ndyueel'a juuna'.

³¹ Manla'cuee'na jom saꞗ majuu xje'ñee' tuee' ñ'oom na m'aa' ts'a' na cwiluiitquieñe ndaꞗ sondaro na cha'tsondye nn'a' quii' tsjoom Jerusalén cwila'jmei'ndyena. ³² Jo' chii tsa'ñee' mantya tjachom sondaro ñequio capeita' na cwitsa'ntjom cwii sia'nto sondaro'ñee'. Jndei ty'ena yuu m'a' nn'a' na cwila'jmei'ndye. Quia na nty'iaa na'ñee' ts'a' na cwiluiitquieñe ñequio sondaro 'naa'a', quia jo' mañoom' ndyena na cwitjaa'na Pablo. ³³ Ndo' ts'a' na cwiluiitquieñe ndaꞗ sondaro, quia na jnda tyjee'cañoom, sa'ntjoom sondaro na cat'uena Pablo, cala'tye'na tsa'ñee' ñequio we l'uaancjo. Jnda chii tax'ee' ñee' ts'a' Pablo ndo' ljo' s'aa tsa'ñee'. ³⁴ Saꞗ nn'a' na cwila'jmei'ndye tiñe'cwii ñ'oom tyola'xuaana. Cwe' c'uaato ndyueena. Ndo' na luaa' tileicaljeii' ñ'oom na mayuu'. Yati sa'ntjoom sondaro na c'ooñ'omna Pablo w'aa yuu na cwic'ee'na. ³⁵ Quia na jnda tquiena tioo' yuu na jaawa ts'a' na wjaaquee' naquii' w'aa'ñee' jla'wena Pablo ee manchjena' jom na cwa-jndii cwil'a nn'a' na jndyendye. ³⁶ Ee cha'tsondye na'ñee' ty'entyjona. Tacwaxua ndyueena, tyoluena:

—Calacue'yo' jom.

Pablo macaa' na nntseinei' ndaꞗ nn'a'

³⁷ Mannc'ooñ'om sondaro Pablo naquii' w'aa ndo' tsoom nnom ts'a' na cwiluiitquieñe ndaꞗ sondaro:

—¿Aa wanaa' na nntsjoꞗ cwii ñ'oom njom'?

Matso tsa'ñee'na:

—¿Aa 'na' ñ'oom griego? ³⁸ Quia jo' aa nchii ts'a' egipto 'u na nmei'ndyo ñeseiweñe nacjoo' gobiernom na seitjoom cwii ñequiee mei' nn'a' na tia nn'a'ndye na tjachom joona ndyuaa yuu tjaa nn'a' c'oom.

³⁹ Ndo' t'ò Pablo nnom tyo na cwiluiitquieñe:

—Ja ts'aⁿ judío. Ja tuiindyò tsjoom Tarso, tsjoom t'maⁿ na matsa'ntjom ndyuaa Cilicia. Saà mats'aaya ty'oo njom' quiaa' ñ'om' na nntseinaⁿ ndaa nn'aⁿ.

⁴⁰ Tquiaa tsaⁿ ñeeⁿ ñ'oom'm. Quia jo' teintyjee' Pablo cjoo' ntioo' yuu na jaawa ts'aⁿ na wjaaquiee' naquii' w'aa' ñeeⁿ. Seiweeⁿ ts'ooⁿ ndaa nn'aⁿ na waa na nntsoom. Quia jo' jla'cheⁿna, seineiiⁿ ndaana ñequio ñ'oomna ñ'oom hebreo.

22

¹ Matsoom:

—'O ta ñequio 'o re nn'aⁿya, candye'yo' nntseinaⁿya ndaa'yo' cantyja 'naⁿya.

² Quia na jndyena na seineiiⁿ ndaana ñequio ñ'oomna ñ'oom hebreo, jla'cheⁿna, tyoqueⁿtina cwenta. ³ Matsoom ndaana:

—Ja ts'aⁿ judío. Tuiindyò tsjoom Tarso ndyuaa Cilicia, saà tjowijndoya tsjoom Jerusalénwaa na tyotsei'naⁿya na tyo'moⁿ maestro Gamaliel nooⁿ. Jom tcuu tyo'mooⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés na tyoleiñ'om welooya na ñet'om teiyo. Ñequio na xcwee' ts'ooⁿya mand'i'ntjoⁿ nnom Ty'oots'om majo'ti cha'xjeⁿ na xcwee' n'om' 'o na cwindye'ntjom'yo' nnoom. ⁴ Ja ñetco'wi'a nn'aⁿ na m'aⁿ natoo' Jesús, hasta s'a na tja jona. Tyowjaya na'nom ndo' na'lcu, tyotiooⁿya jona w'aancjo. ⁵ Nquii tyeen na cwiluiitquieñe ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa'yo' manquiuna na to'ñoⁿ carta lueena na nncjoñ'oⁿya na m'aⁿ nn'aaⁿya nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom Damasco. Tjocachogya nn'aⁿ na cwila'yuu' na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na ñequiona w'aancjo ñjaaⁿñe Jerusalén na nntioomna cantyja na cwila'yuu'na ñ'eⁿ Jesús.

Pablo matseineiⁿ cantyja na nlcwe' ts'oom jnaaⁿ'aⁿ

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Tsoti Pablo:

—Xcwe na wa'njooⁿ nato na jo Damasco na manndyoo' nncuaya, ndo' cha'na quiajmeiⁿ ñejomto tioo chom ndiocheⁿ nacañomya. Jnaⁿna' cañoom'luee ndo' jeeⁿ ndya' xueena'. ⁷ Quia jo' tioondyo nomtyuaa ndo' jndiyya na matseineiⁿ ts'aⁿ nooⁿ, matso: “Aa ndi' Saulo, ¿chiuu na maco'wi' ja?” ⁸ Ndo' t'oya: “¿Ñeeⁿ 'u Ta?” Quia jo' tso nooⁿ: “Ja Jesús ts'aⁿ Nazaret na maco'wi'.” ⁹ Ndo' nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyo nty'iaana chom'ñeeⁿ ndo' tyuena, saà ticandyena ñ'oom na seineiⁿ ts'aⁿ ñ'eⁿndyo. ¹⁰ Ndo' tsjooya: “¿Chiuru nnts'aayo Ta?” Quia jo' matsoom nooⁿ: “Quicantya', cja' quii' tsjoom Damasco. Jo' jo' nndi' cha'tso ts'iaaⁿ na matsa'ntjoⁿya na nntsa'.” ¹¹ Seinchjaaⁿ'na' ja na jeeⁿ ndya' xuee chom'ñeeⁿ. Jo' chii nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyo cwe' ts'oo ty'et'ueña chii tuaya Damasco.

¹² Jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jndyu Ananías. Jom ñequio na xcwee' ts'oom matseicanaaⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés. Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ tyotjeii'yana jom. ¹³ Tueⁿeⁿ na m'aaⁿya. Matsoom nooⁿ: “'U re nn'aⁿya Saulo canty'ia'nda'.” Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ teitquionnda'a, mana teitquoo'ñe nty'ia. ¹⁴ Tsotyeeⁿ nooⁿ: “Nquii Ty'oots'om cwentaa welooya na ñet'om teiyo majnda sejindaañe na 'u nljei' chiuu waa na l'ue ts'oom. 'U nnty'ia' nquii Jnaaⁿ tsaⁿ na tja jnaⁿ tseixmaⁿ, ndo' na nndi' ñ'oom na nntseineiⁿ njom'.” ¹⁵ Ee nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ'aⁿ ndaa cha'tso nn'aⁿ. Nntsu' ndaana cantyja na jnda nty'ia' jom ndo' na jnda jndi' ñ'oom na seineiiⁿ njom'. ¹⁶ Quia jo' ¿ljo' meindo' je'? Quicantya'

ndo' cwits'oomndyu'. Caⁿ nnom Ta Jesús na catseiljoom'm 'u jnaⁿ na matseixmaⁿ!.”

Matseineiⁿ Pablo na jñom Ty'oqts'om jom na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos

¹⁷ Tsoti Pablo:

—Quia na jnda jndyoolcwa'a ñjaaⁿñe Jerusalén waa na tco'na' nooⁿ naquii' wats'om t'maⁿ xcwe na matseinaⁿya nnom Ty'oqts'om. ¹⁸ Nty'iaya Jesús. Matsoom nooⁿ: “Catseyua' calui' quii' tsjoomwaa ee xocandye nn'aⁿ ñ'oom na nncwji'yuu'ndyu' cantyja 'naⁿya.” ¹⁹ Quia jo' tsjoo nnoom: “Nquieena, Ta, nquiuna na ja tyojoquia'a naquii' cha'tso lan'om 'naaⁿna. Nquiuna na tyocwjaa'a nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyu' ndo' tyotiogoⁿya joona w'aancjo. ²⁰ Ndo' quia na jla'cuee' nn'aⁿ Esteban, ts'aⁿ na tyocwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿ, ja ñ'aⁿya. Seijomndyo na cal'ana na ljo' jom, ndo' tyots'aa cwenta liaa naⁿñeeⁿ xjeⁿ na jla'cuee'na jom.” ²¹ Saa matso Ta Jesús nooⁿ: “Cja', ee tquia majñoⁿya 'u na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.”

Pablo m'aaⁿ l'o ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaa sondaro

²² Tyotqueⁿ nn'aⁿ cwenta ñ'oom na tyotseineiⁿ Pablo, saa quia na tosom ñ'oomwaa' taticandyetina. To'na tyolaxuaana. Tyoluena ndaa sondaro:

—Calacue'yo' tsaⁿm'aaⁿ ee tacatseixmaaⁿ na nncwanoom'm.

²³ Jndei tyola'xuaana. Tjeii'na liaana, tyola'caandyena joona' na jeeⁿ ndya' lioona. Ndo' tyotju'ndyeendyena ts'oindaⁿ na ticuee' n'omna. ²⁴ Jo' chii ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaa sondaro sa'ntjoom na c'ooñ'om naⁿñeeⁿ Pablo naquii' w'aa yuu cwic'eeⁿna. Matsoom:

—Catja'yo' tsaⁿm'aaⁿ cha nntsoom ljo' s'aaⁿ ee ñe'caljeiia chiuu na jeeⁿ jla'xuaa nn'aⁿ nacjoom'm.

²⁵ Quia jo' jla'tyeⁿna jom na nntjaa'na jom. Saa tosom nnom capeitaⁿ na meintyjee' jo' jo':

—¿Aa wanaaⁿ na nntja'yo' ts'aⁿ meiiⁿ na matseixmaaⁿ ts'aⁿ tsjoom Roma ndo' tyoowijndaa' jnaaⁿaⁿ?

²⁶ Ndo' capeitaⁿñeeⁿ quia na jñeeⁿ ñ'oomwaa' tjaaⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaa cha'tso sondaro. Matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Catsa' cwenta na luua' ñe'catsa' ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ ee tseixmaaⁿ ts'aⁿ tsjoom Roma.

²⁷ Quia jo' ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaa sondaro tjaaⁿ na m'aaⁿ Pablo. Matsoom:

—Catsu' nooⁿ ¿aa ts'aⁿ tsjoom Roma matseixmaⁿ?

Ndo' t'ooⁿ matsoom:

—Mayuu' na jo' ja.

²⁸ Quia jo' tso ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaa sondaro:

—Ja t'maaⁿ s'om tquiaya chii tseixmaⁿya ts'aⁿ tsjoom Roma.

Matso Pablo nnom:

—Saa ja cantyja na tuiindyö tseixmaⁿya jo'.

²⁹ Jo' chii sondaro na manntjaa' Pablo mana 'ndyena jom, tei'ndyona nacañom'm. Ndo' ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaa quia na jñeeⁿ na ts'aⁿ tsjoom Roma matseixmaⁿ Pablo ty'ueeⁿ ee nqueⁿ sa'ntjoom na cwityeⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

Pablo m'aaⁿ jo ndaa naⁿmaⁿn'iaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos

³⁰ Saa juu tsaⁿ na cwiluitquieñe ndaa sondaro ñe'caljeiiⁿ chiuu na cwiqueⁿ nn'aⁿ judíos ñ'oom nacjoo' Pablo. Jo' chii teincoo cwiiⁿcheⁿ

xuee sa'ntjoom na catjomndye ntyee na cwiluiitquiendye ñequio cha'tso na'ma'n'iaa' 'naa' nn'a' judíos. Jnda chii seicanaa'a' l'uaancjo na chu'tye'ñe Pablo, tjañ'oom tsa'ñee' jo ndaa na'ma'n'iaa'ñee'.

23

¹ Pablo nty'iaa'a' ndaa na'ma'n'iaa' 'naa' nn'a' judíos. Matsoom ndaana:

—Ja ntyjii, 'o re nn'a'ya, cha'tso xuee na jnda jndyowana' ñequii'che' mats'aaya cantyja na matsei'no'a na maty'iomna' jo nnom Ty'oots'om.

² Quia jo'tyee na cwiluiitquieñe, tsa' na jndy Ananías, sa'ntjoom nn'a' na meintyjee' nacañoom' Pablo na catmei'na'nda' 'ndyoo tsa'ñee'.

³ Ndo' jo' matso Pablo nnom tyee'ñee':

—Ty'oots'om nlco'wee'e' 'u ee 'u ts'a' na we waa mache'. 'U matsei'xma' na nncu'xe' ja cha'xe' na matso ljeii na tque' Moisés saa matsu' na catjaa' nn'a' ja meii' ljeii'ñee' matsona' na ticwanaa'.

⁴ Ndo' nn'a' na meintyjee' jo' jo' tyoluena nnom Pablo:

—¿Chiuu na matsei'nei' ñ'oom na matseijnaa'na' tyee na cwiluiitquieñe na mand'i'ntjom nnom Ty'oots'om?

⁵ Matso Pablo:

“O re nn'a'ya, ticaljeiyya na jom tyee na cwiluiitquieñe. Ee mayuu' ñ'oom' Ty'oots'om na maxje' waa na jnda teiljeiina' matsona' na tintseinei' ts'a' ñ'oom na matseijnaa'na' ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa nn'a' tsjom'm.”

⁶ Pablo ntyjee' na we ndii' na'ma'n'iaa' na matseinei' ndaa. Nt'omndye joona cwilaxma'na tmaa' nn'a' judíos na jndy saduceos. Ndo' nt'omndye joona cwilaxma'na tmaa' fariseos. Jo' chii jndei' seinei', tsoom:

—'O re nn'a'ya ja tseixma'ya fariseo. Mati tsotyā majo' jom. Saa 'o cwitu'xe'yo' ja cwe' nc'e na matseyu'a na nnta'ndo'xco nn'a' na jnda tja.

⁷ Quia na jnda tsoom na nmeii', jla'ntja'ndye nn'a' fariseos ñ'e' saduceos. Taticatjoom' jla'nei'na. ⁸ Ee nn'a' saduceos cwiluena xocatando'nnda' nn'a' na jnda tja, mei' ángel mei' espíritu, tjaa'na'. Saa nn'a' fariseos cwilayu'na na m'a' ángel, ndo' na m'aa' espíritu ndo' na nntando'nnda' nn'a' na jnda tja. ⁹ Quia jo' cha'tsondey nn'a' na tjomndye tacwaxua ndyueena na tyolantja'ndyena. Ndo' nt'om nn'a' na cwit'moo' ljeii na tque' Moisés na laxma' nn'a' fariseos tei'cantyjana, jluena:

—Tsa'm'aa' tjaa jnaa'a' coliuuyâ. Ndo' xe' mayuu' na seinei' cwii espíritu oo cwii ángel nnoom, quia jo' tantsaaya nacjoo' Ty'oots'om.

¹⁰ Jee' cwajndii tyolantja'ndyena hasta ty'ue ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa sondaro. Nty'iaa'a' maxje' nla'cuee'na Pablo. Jo' chii sa'ntjoom na c'oocatjeii'ndye sondaro tsa'ñee' naquii' luee nn'a' na cwiluiitquiendye, c'ooñ'omnnda'na jom naquii' w'aa yuu cwic'ee'na.

¹¹ Quia na jnda teijaa' teitquio'ñe Ta Jesús nnom Pablo, matso nnoom:

—C'om't'maa'ndyuu' ts'om', ee cha'na jnda tjei'yuu'ndyuu' cantyja 'na'ya naquii' tsjoom Jerusalénwaa, malaa'ti' nncwji'yuu'ndyuu' cantyja 'na'ya tsjoom Roma.

Cantyja na cwiwijndaa' chiuu nla'cuee'na Pablo

oo na nljoo'ñê w'aancjo. ³⁰ Saa jndiia na cwindoo nn'aⁿ jom. Jo' chii matseicwangoⁿya jom na m'aaⁿ. Ndo' mati matsjoo ndaa nn'aⁿ na cwiqueⁿ ñ'oom nacjoom'm na c'oona na m'aaⁿ na cala'jndaa'ndyeyana ñ'oom'ñeeⁿ. Cwe' la'ti' waa na matsjoo."

³¹ Ndo' sondaro'ñeeⁿ jla'candana ñ'oom na sa'ntjom ts'aⁿ na cwiluitquieñe ndaana. Ty'eñ'omna Pablo natsjom hasta na tquiena tsjoom Antípatris. ³² Teincoo cwiicheⁿ xuee sondaro na cwi'ooca' nc'ee' ty'elcwee'na w'aa yuu cwic'ee'na. Ndo' sondaro na ntyjondye catso ty'eca'ndyena Pablo. ³³ Jnda na tquiena Cesarea, tquiana carta na ñ'omna nnom gobiernom ndo' tioona cwenta Pablo l'ooⁿ. ³⁴ Quia sei'naaⁿ gobiernom carta'ñeeⁿ, ta'x'eeⁿ 'ndyoo Pablo cwaaⁿ ts'ondaa jnaⁿ. Ndo' ljeiiⁿ na jnaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ ts'ondaa Cilicia. ³⁵ Jo' chii matsoom nnom tsaⁿ'ñeeⁿ:

—Quiejndyee nn'aⁿ na cwiqueⁿ ñ'oom cjo' quia jo' nndiia ñ'oom 'ndyo' ndo' nleijndaa'ya.

Ndo' sa'ntjoom na cal'a sondaro cwenta tsaⁿ'ñeeⁿ naquii' wats'iaaⁿ na jndo' Herodes na tuii.

24

Pablo matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nqueⁿ jo nnom Félix

¹ Xuee jnda 'om tjacue Ananías tsjoom Cesarea. Jom tyee na cwiluiitquieñe. Mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Jerusalén ty'ena ñ'eⁿñê. Jnda na tquiena Cesarea ty'entyjaa'na gobiernom na ññe'quiiana jnaaⁿ Pablo. Mati Tértulo, ts'aⁿ na 'naaⁿti na nntseitjoom' ñ'oom, tjañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. ² Quia jo' tqueeⁿ'ñe gobiernom Pablo. Jnda chii to' Tértulo tyoñequiaaⁿ jnaaⁿ Pablo. Tsoom nnom gobiernom:

—Cwe' cantyja na jndo' ts'om' 'u ta Félix cwic'aaⁿyâ na tjaa'naⁿ ntia' quii'ntaaⁿyâ. Ndo' t'maⁿ waa na matsei'jndaa'ndyu'ti' naquii' njoommeiiⁿ. ³ Jo' chii já cwila't'maaⁿ'ndyô 'u. Ndo' ñequii'cheⁿ cwil'uuyâ na quian'l'ua' cha'tso naya na mache'. ⁴ Saa ticaⁿna' na jeeⁿ jndye ñ'oom nla'cachjuuyâ 'u. Macaⁿ'a cwii naya'ñeeⁿ njom' na catseit'maⁿ ts'om' na nndi' ljo' nl'uuyâ meiiⁿ na tiyo. ⁵ Já jnda jliuuyâ Pablom'aaⁿ jeeⁿ'cheⁿ ndya' tia ljo' mach'eeⁿ. Tia' macwjaa'ñê já nn'aⁿ judíos cha'waa tsjoomnancue. Ndo' majuutyeeⁿ cwiluiiñê xqueⁿ ñ'oom quii'ntaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yú' ñ'eⁿ ts'aⁿ na jnaⁿ tsjoom Nazaret. ⁶ Ñe'cjaachom nn'aⁿ na nchii judíos naquii' wats'om' t'maⁿ 'naaⁿyâ. Ndo' na luaa' nnts'aaⁿ nntseits'iaaⁿñê juuna'. Jo' chii já t'uaayâ jom na ñe'catu'xaaⁿyâ jom ñequio ljeii na tqueⁿ Moisés na cwileiñ'ooⁿyâ. ⁷ Saa tjacatii'ñe nquii Claudio Lisias, tsaⁿ na cwiluiitquieñe ndaa sondaro. Ndo' ñequio na jndeina' tjacwjiñê Pablom'aaⁿ luayâ. ⁸ Tsoom na já nn'aⁿ na cwiquaaⁿyâ ñ'oom nacjoo' tsaⁿ'm'aaⁿ quiiooyâ na m'aaⁿ. Quia jo' 'u nndaⁿ nncwax'e' nnom tsaⁿ'm'aaⁿ ndo' nljei' na mayuu' cha'tso ñ'oom na cwiquaaⁿyâ nacjoom'm.

⁹ Ndo' mati nn'aⁿ judíos na ñ'eeⁿna ñ'eⁿ Tértulo jla'jomndyena. Jluena na mayuu' na luaa' waa. ¹⁰ Quia jo' gobiernom s'oo l'ooⁿ na catseineiⁿ Pablo. Jo' chii t'o Pablo matsoom:

—Ntyjiyaya 'u ta na jndye ndyu macu'xeⁿ ndyuaa njoomyâ. Jo' chii t'maⁿya ts'ooⁿya na nnc'oya 'ndyo'. ¹¹ Ja cwe' jnda'ti canchoo'we xuee na tjowaa Jerusalén na tjocatseit'maaⁿ'ndyo Ty'oots'om, ndo' 'u ta

nndaꝯ nljei' na mayuu' na ljo'. ¹² Ja mei'cwii t̄icatseintja'ndyo ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿ ticwjaa'ndyo tia' nn'aⁿ naquii' wats'om t'maⁿ meiⁿ naquii' lan'om nch'u oo mei'quia joo naquii' tsjoom. ¹³ Jo' chii na^maⁿ xocalui'yuu' ñ'oom na cwiluena nacjoya. ¹⁴ Saa xonquiu'nn'aⁿya 'u ta. Ja maxjeⁿ matseit'maa'ndyo Ty'oots'om na tyola't'maa'ndye weloya na ñet'om teiyo. M'aaⁿya na matseijomndyo majuu nato xco na cwilue na^maⁿ na tachii jo'ndyo. Saa tiyuu' na tachii jo'ndyo ee matseyiu'a cha'tso ljeii na tqueⁿ Moisés ñequio cha'tso ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ¹⁵ Ja ljo'waayu ntyjaa'ya ts'oꝯ'ya cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om cha'xjeⁿ na ntyjaa'ya n'om na^maⁿ. Ntyjaa'ya ts'oꝯ'ya na cha'tso nn'aⁿ na jnda tja nnta'ndo'nnda' meiⁿ laxmaⁿ na nn'aⁿ na jnda jlui'ya oo meiⁿ nn'aⁿ na waa jnaaⁿ. ¹⁶ Jo' chii maque'ndyo na ñequi'cheⁿ nnc'oꝯ'ya na tico'tiana' ntyjiiya jo nnom Ty'oots'om ndo' ticatseitjoꝯndyo meiⁿ nnom jom meiⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ.

¹⁷ 'Je' jnda s'aa xuee na tacoca ndyuaa tsjomya Jerusalén. Jo' chii tjolcwa'a na ñe'quiaya cwentaa' Ty'oots'om ndo' mati na nnts'aaya naya nn'aⁿ ndyuaaya. ¹⁸ Majo' mats'aaya naquii' wats'om t'maⁿ. Jnda tqueⁿlju'ndyo cha'xjeⁿ costumbre na cwil'aayâ nnom Ty'oots'om. Nchii na jeeⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ ñ'eⁿndyo ndo' meiⁿ nchii c'uaa ndyueena na cwila'ntja'ndyena. Saa jnda na tqueⁿlju'ndyo cwanti nn'aⁿ judíos na jnaⁿ ndyuaa Asia jliuna ja jo' jo'. ¹⁹ Maty'iomna' na nquiee naⁿñeeⁿ quiocaluena njom' xeⁿ na mayuu' waa ñ'oom na cwituee'na nacjoya. ²⁰ Oo xeⁿ tinguio naⁿñeeⁿ quia jo' calue na^maⁿ ljo' waa na tis'a jliuna na s'aaya quia na tyom'aaⁿya jo ndaaⁿ na^man'iaaⁿ cwentaa jâ nn'aⁿ judíos. ²¹ Macandꝯ cwii waa na c'uaa seinꝯ'ya quii'ntaaⁿ naⁿñeeⁿ. Tsjoꝯya ndaana: “Meintyaa'a jo ndaa'yo' xuee je' na cwitu'xeⁿyo' ja cwe' nc'e na matseyiu'a na nta'ndo'nnda' nn'aⁿ xeⁿ jnda tja.”

²² Ndo' Félix mantyjiiitcuuñê chiuu waa ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿ Cristo. Jo' chii t̄icatsein'oom'ñê nn'aⁿ na tqionquia jnaaⁿ Pablo. Matsoom:

—Quia na nncwjee' nquii Lisias, tsaⁿ na cwiluiitquieñe ndaaⁿ sondaro, nncwax'atya ñ'om cha nljeijndaa'ndyo ñ'oom na cwindu'yo'.

²³ Ndo' jo' sa'ntjom Félix capeitaⁿ na cal'ana cwenta Pablo na cwe' nnc'oomjnaⁿyaaⁿ ndo' nchii na nla'cu'na na nncuicajndoo' nc'iaaⁿaⁿ jom.

²⁴ Tyoowijndyecheⁿ xuee matyjee'nnda' Félix ndi ñ'eⁿ scoom'm Drusila, ts'aⁿ judía. Tqueeⁿñê Pablo na nndyena nntseineiⁿ cantyja na nntseyiu' ts'aⁿ ñequio Jesucristo. ²⁵ Quia jo' Pablo tyotseineiⁿ na cats'aa ts'aⁿ cantyja na maty'iomnyana' ndo' na tiñequiaaⁿ ts'aⁿ na nnts'aaⁿ yuu na tis'a. Mati tyotseineiⁿ na maxjeⁿ nncuee' xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ. Quia na jndii Félix ñ'oommeiⁿ, ty'ueeⁿ. Mana toom nnom Pablo:

—Cja'nnda' je'. Nnty'iaa cwaaⁿ na nncju'naaⁿñena' ja, nlqueeⁿndyõnnda'a 'u.

²⁶ Mati macantyjaa' ts'om Félix na nntso Pablo nnoom aa xoquiñoom s'om cha nntseicandyaañê tsaⁿñeeⁿ. Jo' chii jndye ndii' tyoqueeⁿñê Pablo na tyola'neiⁿna. ²⁷ Jnda teinom we chu na m'aaⁿ Pablo jo' jo' teijndyooñe gobiernom Félix, to'ñom Porcio Festo. Ndo' cwe' na jeeⁿ l'ue ts'om Félix na cala'tiuu nn'aⁿ judíos na jom ya ts'aⁿñê, 'ñeeⁿ Pablo na ndicwaⁿ m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ na prašo.

25

Pablo matseineiⁿ jo nnom Festo

¹ Jnda^ti ndyee xuee na mam'aaⁿ Festo ts'iaaⁿ quia jo' jlueeⁿeⁿ Cesarea tjaaⁿ Jerusalén. ² Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos ty'enquiiana jnaaⁿ! Pablo nnom tsaⁿñeeⁿ. ³ Tyotaⁿna na cats'aaⁿ cwii naya'ñeeⁿ na cjaacandyoo'ñe Pablo. Taⁿna na ljo' ee jnda^t jla'tiuuna na nndoona tsaⁿñeeⁿ nato na nla'cuee'na juu. ⁴ Saa Festo tinquiaaⁿ ñ'oom'm. Tsoom ndaana:

—Pablo maxjeⁿ m'aaⁿ praso Cesarea ndo' ja tajndye cwii tjooⁿ na nncjolcwa'a jo' jo'. ⁵ Jo' chii 'o nn'aⁿ na cwiluiitquiendyo' tsa'yo' Cesarea ñ'eⁿndyo. Jo' jo' ññe'quia'yo' jnaaⁿ! tsaⁿñeeⁿ xeⁿ waa ljo' s'aaⁿ.

⁶ Ñe'ñeeⁿ ñe'qui xuee ljoo'ñe Festo Jerusalén. Jnda^t chii tjalcweeⁿeⁿ Cesarea. Teincoo cwiicheⁿ xuee tjawacatyeeⁿ yuu na maxjeⁿ quiwacatyeeⁿ na m'aaⁿ gobiernom. Sa'ntjoom na quioñ'omna Pablo. ⁷ Quia na jnda^t tyjee' Pablo, mam'aⁿ nn'aⁿ judíos na tquiona Cesarea na jnaⁿna Jerusalén. Ty'ela'candyoo'ndyena nacañom'm. Ndo' t'maⁿ jnaaⁿaⁿ tyol'ana saa ticalui'yuu' ñ'oom na cwiluena nacjoom'm. ⁸ Quia jo' tso Pablo na tiyuu' ñ'oom na cwiluena. Tsoom:

—Ja meiⁿchjoo tjaa na cotseitjoondyo meiⁿ na cjoo' ljei na tqeeⁿ Moisés na cwileiñ'ooⁿ já nn'aⁿ judíos, meiⁿ na cjoo' wats'om t'maⁿ, meiⁿ nnom tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma.

⁹ Saa Festo l'ue ts'oom na c'om nn'aⁿ judíos na ya ñ'oom ñ'eⁿñe. Jo' chii tsoom nnom Pablo:

—¿Aa ñe'cja' Jerusalén na jo' jo' nleijndaa'ya ñ'oom 'naⁿ na nncu'xaⁿya 'u?

¹⁰ Matso Pablo nnoom:

—Je' mameintyjaa'a jo njom' 'u ta yuu na maty'iomna' na nntu'xeⁿndyo ee 'u waa na matsei'xmaⁿ! cantyja 'naaⁿ! tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. Ee nn'aⁿ judíos tjaa na cotseitjoondyo ndaana ndo' mantyji'ya' na ljo'. ¹¹ Ja ññequiaandyo na nnc'ioⁿ xeⁿ waa ljo' s'aa na maty'iomna' na c'io na nntiooⁿya jnaⁿya. Saa tiyuu' ñ'oom na cwiqueⁿ na m'aⁿ nacjoya. Jo' chii ticwanaaⁿ na ññequiaa ts'aⁿ ja lueena. Ja macaⁿa na nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma nncu'xeⁿ ja.

¹² Quia jo' seineiⁿ Festo ñequio naⁿtquie. Jnda^t chii tsoom nnom Pablo:

—Jnda^t tcaⁿ ñ'oom na tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma nncu'xeⁿ 'u. Jo' chii maxjeⁿ wja' na m'aaⁿ jom.

Matseineiⁿ Festo cantyja 'naaⁿ Pablo nnom Agripa

¹³ Jnda^t teinom cwantindyo xuee ndo' tuee' Agripa tsjoom Cesarea ñequio tyjeeⁿ Berenice. Ty'enquiiana na xmaⁿñe Festo. Agripa'ñeeⁿ cwiluiiñe tsaⁿ na matsaⁿntjom nn'aⁿ judíos. ¹⁴ Jndye xuee ljoo'ndyena jo' jo'. Jo' chii seineiⁿ Festo cantyja 'naaⁿ! Pablo nnom Agripa'ñeeⁿ. Matsoom:

—Ljoo m'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na 'ndii Félix na praso juu. ¹⁵ Quia na tjoya Jerusalén, ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ judíos tyoñe'quiiana jnaaⁿaⁿ nooⁿya. Tyotaⁿna na catsaⁿntjoⁿya na cueeⁿeⁿ. ¹⁶ Saa tsjoo ndaana na tiquil'a nn'aⁿ romanos na cwe' nncue'to ts'aⁿ. Najndyee nntjomndye nn'aⁿ wats'iaaⁿ nluena ljo' s'aa ts'aⁿ. Ndo' mati nquii ts'aⁿ nntsoom ljo' s'aaⁿ. ¹⁷ Jo' chii quia na jnda^t tquie naⁿñeeⁿ ñjaaⁿ t'icatseyoo'ndyo. Teincoo cwiicheⁿ xuee mana tjowa'catyaⁿya yuu na maxjeⁿ quiwa'catyaⁿya na m'aaⁿya

ts'iaaⁿ. Sã'ntjõⁿ na cjaacandyoo'ñe Pablo. 18 Seitiuuya aa nchii t'maⁿ jnaaⁿ'aⁿ. Sãã quia na jlue naⁿ'ñeeⁿ jnaaⁿ'aⁿ sei'noⁿ'a tiyuu' na waa ljo' s'aaⁿ. 19 Macandã cwila'ncjoo'ndyena ñ'eⁿñê cantyja ñ'oom na cwila't'maaⁿ'ndyena ndo' cantyja 'naaⁿ' Jesús. Ee jndã tue' tsaⁿ'ñeeⁿ sãã Pablo matsoom na mawando'xco tsaⁿ'ñeeⁿ. 20 Sãã ja ticaljeii chiuu nnts'aayo na nntseijndaa'ndyo ñ'oom'ñeeⁿ. Jo' chii tax'aya 'ndyoo Pablo aa ya na wjaⁿ Jerusalén na jo' jo' nncu'xaⁿ'ya jom cantyja 'naaⁿ' ñ'oom'ñeeⁿ. 21 Sãã jom tcaaⁿ na nquii Augusto, tsaⁿ'maⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, nncu'xeⁿ jom. Jo' chii sã'ntjõⁿ'ya na caljoo'ñê na praso jom hasta xjeⁿ na nndaã njñooⁿ'ya jom na m'aaⁿ tsaⁿ'maⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ'ñeeⁿ.

22 Quia jo' matso Agripa nnom Festo:

—Mati ja ñe'candiiya na nntseineiⁿ.

Matso Festo nnoom:

—'Iocheⁿ nndi' nntseineiⁿ.

23 Teincoo, quia ljo' Agripa ñequio Berenice tcwee'na liaa na jeeⁿ ndya' ya. Ty'ena na m'aaⁿ Festo. Ty'equie'na naquii' w'aa ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndãã sondaro ndo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye quii' tsjoom. Quia jo' sã'ntjom Festo na c'ooⁿ'omna Pablo. 24 Ndo' matso Festo:

—'U ta Agripa ñequio 'o na m'aⁿ'yo' ñjaaⁿ, macwinty'ia'yo' tsaⁿ's'am'aaⁿ'. Cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ Jerusalén ndo' mati nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ Cesarea cwiqueⁿ na ñ'oom nacjoom'm. Jndeiⁿ' ndyueena cwiluena na tseixmaaⁿ na cueeⁿ'eⁿ. 25 Sãã ja jndã ljeiya na tjaa ljo' mach'eeⁿ na tseixmaaⁿ na cueeⁿ'eⁿ. Ndo' jndã tcaaⁿ na nquii Augusto, tsaⁿ'maⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma, nncu'xeⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ jom. Jo' chii jndã seitiuuya na nntseicwanoⁿ'ya jom na m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ. 26 Sãã tjaa'naⁿ jnaaⁿ'aⁿ na majndaa' na nntseiljeiya na m'aaⁿ ta tsaⁿ'maⁿ'ts'iaaⁿ t'maⁿ'ñeeⁿ. Jo' na jndã jndyoñ'oⁿ'ya jom jo ndãã'yo', ndo' majndeiticheⁿ jo njom' 'u ta Agripa. L'ue ts'oⁿ'ya na nncwaxe' nnoom. Aa nchii nleijndaa' jnaaⁿ'aⁿ na nntseiljeiya. 27 Ee ja matsjoo cwe' ts'iaaⁿ'ndyo na nntseicwanoⁿ'ya cwii praso ndo' ticatsjooⁿ'ya chiuu waa jnaaⁿ'aⁿ.

26

Pablo ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ nnom Agripa

¹ Quia jo' matso Agripa nnom Pablo:

—Wanaaⁿ na catseineiⁿ' cantyja 'naⁿ'.

Seintyja Pablo ts'oⁿ'oⁿ. Toⁿ'oⁿ' na tyotseineiⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ.

² Matsoom:

—Mañequiaana' na neiⁿ'ya, 'u rey Agripa, na nndi' ñ'oom 'ndyo nncõ xuee je'. Nntsjooyã cantyja na ntyjiiya na mei'chjoo tiyuu' ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ judíos nacjoya. ³ Ee 'u mantyjil'ya' cha'tso costumbre na cwil'aa jã nn'aⁿ judíos ñequio cha'tso ñ'oom na tileicatjoom' m'maaⁿ'yã. Jo' chii mats'aa ty'oo njom' na c'oom' na t'maⁿ ts'om' na nndi' ñ'oom na nntsjoõ.

Chiuu tyom'aaⁿ Pablo cwii tjoocheⁿ na nlcwe' ts'oom jnaaⁿ'aⁿ

⁴ Tsoⁿ'i Pablo:

—Cha'tsondye nc'iaya nn'aⁿ judíos manquiuyana chiuu na ñet'oⁿ'ya quii'ntaaⁿ na xjeⁿ na cachjoondyo ndyuaa tsjomya ndo' mati na ñet'oⁿ'ya tsjoom Jerusalén. ⁵ Toom cwe' nla'tiuuna na nntjei'yuu'ndyena na mats'aⁿ fariseo ja ee jndã jaach'ee xuee manquiuna na ljo'. Manquiuna na mats'aa cha'na cwil'a nn'aⁿ fariseo'ñeeⁿ na cwila'candãtina chiuu

na t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. ⁶ Je' m'aaⁿya ljoo na nntu'xeⁿndyo cwe' ee ntyjiiyaya naquii' ts'ooⁿya na nnta'ndoⁿnda' nn'aⁿ na jnda tja. Ee luaa' ñ'oom na tso Ty'oots'om ndaaⁿ welooyâ na ñet'om teiyo na nnts'aaⁿ. Ja ntyjaa'ya ts'ooⁿya na nncue'ntyjô ñ'oom'ñeeⁿ. ⁷ Ndo' cha'tso na canchoo'we ntmaaⁿ nc'iaayâ nn'aⁿ Israel majo'ti ntyjaa'ya n'omna na nnta'ndoⁿnda' nn'aⁿ na jnda tja. Jo' na tic'oomeintyjee'na na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om ñequio na xcwee' n'omna. Ndo' ja, nc'e na maluaa' ntyjaa'ya ts'ooⁿya, 'u ta Agripa, jo' na jnda tqueⁿ nt'om nc'iaaya nn'aⁿ judíos ñ'oom nacjoya. ⁸ Ticatsona' na cwila'tiuyu'yo' na tiyuu' na matseilcwinnda' Ty'oots'om nn'aⁿ xeⁿ jnda tja.

Ñetco'wi' Pablo nn'aⁿ na cwilayu'

⁹ Tsoti Pablo:

—Nncô tyotseitiuuya na maxjeⁿ jndei'na' na nlcôô'wi'a nn'aⁿ na cwila'yuu' ñ'eⁿ Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret. ¹⁰ Ndo' mayuu' na tcôô'wi'a nn'aⁿ naquii' tsjoom Jerusalén. Jndye nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om tiôôⁿya w'aancjo ñ'oom ndyuee ntyee na cwiluiitquiendye. Ndo' mati seijomndyo na tja naⁿñeeⁿ. ¹¹ Jndye ndii' tyoco'wi'a nn'aⁿ cha'tso lan'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Tyol'uee'ndyo chiuu nnts'aa cha catjeii'ndye nn'aⁿ cantyja na cwila'yuu'. Mayuu'cheⁿ na seijmei'na' ja hasta mati nt'omcheⁿ njoom na tquia tjo na tyoco'wi'a nn'aⁿ na cwila'yuu'.

Matseineiⁿnda' Pablo na nlcwe' ts'oom jnaaⁿaⁿ

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Tsoti Pablo:

—Majo' ts'iaaⁿ na tjo tsjoom Damasco ñequio ljeii na tquia ntyee na cwiluiitquiendye na mañequiaana' na jndoya ee ty'ioomna ts'iaaⁿñeeⁿ ja. ¹³ 'U ta, wa'njooⁿya nato, ndo' cha'na quiajmei' nty'iaaya chom na jnaⁿna' cañoom'luee na xueetina' nchiiti ñe'quioom'. Seixueena' ndiocheⁿ yuu m'aaⁿya ñequio nn'aⁿ na ñ'eeⁿ ñ'eⁿndyo. ¹⁴ Cha'tsondyô tquiaandyô nomtyuaa, ndo' jndiia na seineiⁿ ts'aⁿ noôⁿ ñequio ñ'oom hebreo. Matso: “Aa ndi' Saulo, ¿chiuu na maco'wi' ja? 'U maco'wi'ndyu' cheⁿnncu' cha'na matjom quioo'jndyo na mamei' ntsio' nnom ts'oom tã na ñ'eⁿ matseityuaa' ts'aⁿ juuyo'.” ¹⁵ Quia jo' tsjoo: “¿Ñeeⁿ 'u Ta?” Ndo' matsoom noôⁿ: “Ja Jesús tsaⁿ na maco'wi'. ¹⁶ Saã quicantja', cwintyje', ee ja jnda teitquioo'ndyo njom' na nnt'ioⁿ ts'iaaⁿ 'u na nndi'ntjom' noôⁿ. Nncwji'yuu'ndyu' ljo' na jnda nty'ia' je' ndo' mati na quia nnty'ia'ti' ja. ¹⁷ Nncwañooⁿ'a 'u ljo' na ñe'cal'a nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ na nchii judíos. Ee majñooⁿya 'u na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁸ 'U nnteil'jndei' naⁿñeeⁿ na nla'nôⁿ'na cha tacal'ana yuu na tia ee jo' matseijomna' cha'cwijom mac'eⁿ ts'aⁿ yuu na jooⁿñe. Saã nl'ana yuu na l'ue ts'om Ty'oots'om ee jo' matseijomna' cha'na mac'eⁿ ts'aⁿ yuu na xueeñe. Ndo' nnc'oomeintyjee'na na m'aⁿna nacje 'naaⁿ Satanás, nnc'omna nacje 'naaⁿ Ty'oots'om. Cantyja na nla'yuu'na ñ'eⁿndyo jo' na nntseit'maⁿ ts'ooⁿya jnaaⁿna ndo' maxjeⁿ matjom nndaana cha'xjeⁿ cwicandaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda lju' naquii' n'om.”

Pablo matseicanaqaⁿ ñ'oom na tso Jesús nnoom

¹⁹ Tsoti Pablo:

—Jo' chii seicandaya, 'u rey Agripa, ñ'oom na tso Jesús quia na teitquioo'ñe noôⁿ. ²⁰ Najndyee seinããⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Damasco. Tsjoo na calcwe' n'omna jnaaⁿna, c'oontyjona naxeⁿ Ty'oots'om. Mati

tsjoo na cal'ana yuu na maty'iomyana' cha ca'mo'na' na mayuu' na jnda lcwe' n'omna. Jnda jo' majo'ti seinā'ya ndaa nn'aⁿ Jerusalén ñequio cha'waa ts'ondaa Judea. Mati seinā'ya ndaa nn'aⁿ na nchii judíos. ²¹ Cwe' jnaaⁿ na tyotseinā'ya ñ'oommeiⁿ jo' na t'ue nn'aⁿ judíos ja naquii' wats'om t'maⁿ na nla'cuee'na ja. ²² Saa mateijndei Ty'oots'om ja. Jo' chii hasta je' ndicwaⁿ mañequiaya ñ'oom ndaa cha'tso nn'aⁿ meiiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindy ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na tjaa ljo' coluiindy. Ñ'oom na matseinā'ya meiⁿchjoo tjaa na matseicwaljoo'a ntyjati cha'xjeⁿ ñ'oom na tyoñequiaa Moisés ñequio profetas na jluena chiuu waa na quia nluui. ²³ Naⁿñeeⁿ tyoluena na maxjeⁿ wi' nntjom Cristo, nquii na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Nncueeⁿeⁿ ndo' nncwando'xcoom. Jom ts'oo najndyee na nncwando'xco na cha'tso nn'aⁿ na jnda tja. Cautyja na nncwando'xcoom m'mo'na' ndaa ja nn'aⁿ judíos ndo' ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos na nquii Cristo, tsaⁿ na nncwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ, jnda jndyo.

Pablo mal'uee'ñê chiuu ndaa nnts'aaⁿ na nntseyu' Agripa

²⁴ Xcwe na matseineiⁿ Pablo ñ'oommeiiⁿ ndo' majndeiito t'ō Festo. Jndei seineiⁿ matsoom:

—Xqueⁿ 'u Pablo, matseintjeiⁿna', cwe' na jeeⁿ jndye sei'naⁿ!, jo' na luua' matjom'!

²⁵ Saa tso Pablo:

—'U ta, ja tjaa'naⁿ na matsei'ndaa'na' xquaaⁿ. Matseitiuyaya naquii' xquaaⁿ ndo' matseinā'ya ñ'oom na mayuu'. ²⁶ Luua m'aaⁿ Agripa, ts'aⁿ na matsa'ntjom. Jom t'uu ntyjeeⁿ ñ'oommeiⁿ!. Jo' chii ja ñequio na t'maⁿ ts'ooⁿ matseinā'ya jo nnoom ee ntyjiiya na jom cha'tso ñ'oommeiⁿ! mantyjeeⁿ cautyja na jnda tuui, ee nchii na tuui jo' na cwe' wanty'iuu'. ²⁷ 'U ta Agripa, ¿aa matseyu' ñ'oom na tyola'ljeii profetas? Ja ntyjii na matseyu' ñ'oom na tyolue naⁿñeeⁿ.

²⁸ Matso Agripa nnoom:

—'U cwaaⁿti matsey'tiu' na cwe' chjoowi' ñ'oom na jnda tsu' luua', manntseyu'ya ja ñequio Cristo.

²⁹ Matso Pablo nnom:

—Meiiⁿ na jndye oo meiiⁿ na tijndye ñ'oom na jnda jndi' tsjoo ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwindye na matseinā'ya, toom cwe' na nnts'aa Ty'oots'om na nc'om'yo' cha'na m'aaⁿ ja cwe' na nchii na chu'tyeⁿndyo' cha'na chu'tyeⁿndyo ja, saa na nlayu'yo' cha'xjeⁿ na matseyu'a.

³⁰ Jnda seineiⁿ Pablo ñ'oommeiⁿ teintyjee' rey'ñeeⁿ ñequio gobier-nom, ñ^en Berenice, ñequio cha'tso nn'aⁿ na meindyuaandye ñ^endyena.

³¹ Jluina ch'eⁿ. Tyola'neiⁿ ntyjeena ndaana. Jluena:

—Tjaa ljo' s'aa tsaⁿm'aaⁿ na tseixmaaⁿ na nncueeⁿeⁿ oo na nljoo'ñê w'aancjo.

³² Tso Agripa nnom Festo:

—Nndaa na nndyaañe tsaⁿm'aaⁿ xeⁿ nchii na tcaaⁿ na nncu'xeⁿ nquii tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma jom.

27

Pablo cwilacwanomna jom tsjoom Roma

¹ Jla'tiuuna na njñoomna Pablo ndyuaa Italia. Jo' chii tioona cwenta jom ñequio nt'omcheⁿ praso l'ō capeitaⁿ na jndyu Julio, ts'aⁿ na matsa'ntjom cwii tmaaⁿ sondaro na jndyuna' Augusto. Ndo' ja Lucas, tjoñ'aⁿ ñ^en

Pablo. ² Saacuoyâ w'aandaa. Ndo' tjañ'eⁿ Aristarco ñ'eⁿndyô. Jom ts'aⁿ tsjoom Tesalónica ndyuaa Macedonia. Ndo' w'aandaa'ñeeⁿ jnaⁿna' tsjoom Adramitio na wjaana' njoom na m'aⁿ 'ndyoo ndaaluee ndyuaa Asia. Jnda tuoyâ, mana saayâ. ³ Cwiicheⁿ xuee squiaayâ tsjoom Sidón. Ndo' Pablo, s'aa Julio na wi' ts'om jom. Tquiaa tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'oom' na nnc-jaacando'yaaⁿ nn'aⁿ na ya ñ'oom jom ñ'eⁿndye ndo' na nntei'x'eeyana jom. ⁴ Jnda chii saacuonndaa'â w'aandaa. Jnaa'yâ tsjoom Sidón. Saanquiandyô nandyee' ndyuaaxeⁿncwe Chipre ee jo' jo' tijndeiti maqui'caljoo jndye sta w'aandaa cantyja na tsaayâ. ⁵ Saawi'nooⁿyâ ñ'eⁿ w'aandaa nacjee' ndyuaa Cilicia ñequio ndyuaa Panfilia. Squiaayâ tsjoom Mira ndyuaa Licia.

⁶ Jo' jo' ljeii capeitaⁿ w'aandaa na jnaⁿna' tsjoom Alejandria na wjaana' ndyuaa Italia. Tsoom na jo' cuoyâ. Jo' chii tuoyâ juuna'. ⁷ Jndye xuee nioom tyotsaayâ. Nc'uaa' chii saacatsquiaayâ ndyeyu yuu na waa tsjoom Gnido. Ndo' na taleicandaa nntsaandyeyuuyâ na ndicwaⁿ maqui'caljoo jndye sta w'aandaa, jo' chii saanquiandyô tei'nooⁿyâ ndyuaa Salmón, saawi'nooⁿyâ nacjee' ndyuaaxeⁿncwe Creta. ⁸ Jeeⁿ ndyaa' nc'uaa' saawi'nooⁿyâ nacañoom'wi' tyuaa'ñeeⁿ. Chii squiaayâ cwii joo na nndyoo' tsjoom Lasea na jndyuna' Buenos Puertos yuu na tjaquiee'ndii'ñe ndaaluee.

⁹ Jndye xuee t'ooⁿyâ nato ñ'eⁿ w'aandaa nc'e na tis'a m'aaⁿ jndye. Ndo' je' jnda tue'ntyjo ncuee na teincuu' na cwii nncjaati w'aandaa ee jnda macwitsaaquiaa'â ncueesua'. Jo' chii Pablo seijnooⁿ'oⁿ n'om nn'aⁿ.

¹⁰ Matsoom:

—Luaa matsei'noⁿ'a 'o re, xeⁿ nntsaatyaaya nntjooⁿya nata', ndo' t'maⁿ nntsuundyô. Nchii macandâ canchuo ñequio w'aandaa, saa mati ncjooya nncwjaaya.

¹¹ Saa capeitaⁿ seiyoom'm ñ'oom na tso ts'aⁿ na maleiñ'oom w'aandaa ñequio ts'aⁿ na 'naaⁿ juuna'. Ñ'oom na tso Pablo t'icatseiñ'oom'ñê. ¹² W'aandaa'ñeeⁿ meintyjee'na' yuu na maxjeⁿ cwii'oomeintyjee' laandaa. Saa ticuee'cheⁿ na ya na jo' jo' nncwintyjee'na' naquii' ncueesua'. Ndo' majndyendyetina cwiluena na tsaatsaayaayâ. Jluena aa nchii nnts'aana' na nntsquiaa'cañooⁿyâ yuu na cwii'oomeintyjee' laandaa tsjoom Fenice majuu ndyuaaxeⁿncwe Creta. Ee jo' jo' ya nljoo'ndyô ncueesua' ee tijndeii mawinom jndye.

Jndei tío jndye ts'om ndaaluee

¹³ Jndyo jndye tijndeii tijndeii. Tjantquiena' w'aandaa jo ntyja na cwiitsaayâ. Jo' chii jla'tiuuna na ya na nntsaayâ. Quia jo' xjo na majaacue quii' ndaaluee cha nncwintyjee'cheⁿ w'aandaa, jla'wena juuna'. Chii saayâ saawi'nooⁿyâ cañoom'wi' tyuaaxeⁿncwe Creta. ¹⁴ Tyoowijndye na saayâ ndo' tei'caljoo jndye t'maⁿ w'aandaa. Majuu ndyuaaxeⁿncwe Creta jnaⁿna' jondo' cantyja na cwicalui' canjoo ntquiee'. ¹⁵ Jndye'ñeeⁿ tjomñe w'aandaa. Tyotseilcwe'na' juuna'. Jo' chii 'ndyaaⁿtooyâ, cjaañ'oomto jndye juuna' yuu na ñ'e'cjaañ'oomna'. ¹⁶ Tei'nooⁿyâ cwii ndyuaaxeⁿncwe chjoo na jndyu Clauda. Jo' jo' ticuee'cheⁿ na jeeⁿcheⁿ jndei m'aaⁿ jndye. Tyolajndaayâ ndo' juu xuljoo na tsaacantyjaandyô, nc'uaa' chii jnda tuaa'â juuna' ts'om w'aandaa. ¹⁷ Jnda tuaa'â xuljoo ts'om w'aandaa jla'tyeⁿna w'aandaa ñequio l'uaa cha tintyuii'na'. Nquiaana xeⁿ nncjaac'oo' w'aandaa cwii joo na jndyuna' Sirte yuu na jndye tei' ñjom. Jo' chii to'ñoomna liaa ntmeiⁿ na macwjaa'ñena' jndye ee

ñe'cala'xjeeⁿndyena na jndei mantque jndye w'aandaa. Jnda jo' ndyeta tiantque jndye juuna'. ¹⁸ Teincoo cwiicheⁿ xuee ndicwaⁿ jndei maqui'caljoo jndye w'aandaa. Jo' chii to'na tyotjeii'na canchuu ts'omna'. Tyotuee'na joona' ts'om ndaaluee cha na nntseixjeeⁿñena' na jaa' w'aandaa. ¹⁹ Ndo' xuee jnda ndyee cha'tso l'oo ts'iaaⁿ cwentaa' w'aandaa ncjooyâ tyotjeii'â joona' ñequio luayâ, tyotuaâ'â joona' ts'om ndaaluee. ²⁰ Jndye xuee taticanty'iaayâ ñe'quiom' meiⁿ canjjuu. Ndo' jeeⁿ ndya' jndei tyoqui'caljoo jndye t'maⁿ w'aandaa hasta tyolatiuuyâ tjaa chiuu cwii ya, maxjeⁿ nncwjaayâ.

²¹ Jnda jaach'ee xuee tacocwaa'â. Jo' chii teintyjee' Pablo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ. Matsoom:

—O re, yati xeⁿ cwe' jndye'yo' ñ'oom na tsjoo xjeⁿ na m'aaⁿya Creta na tinquiöya. Quia jo' xocatjooⁿya na nmeiiⁿ, ndo' meiiⁿ canchuu xocatsuuna'. ²² Saa je' matsjoo c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ee meiⁿcwiindyö xocwjaaya macandâ nguii w'aandaa nntsuuna'. ²³ Ee ja matseixmaⁿya cwentaa' Ty'oots'om ndo' mandit'ntjoⁿya nnoom. Tsjom teincoo je' jñoom cwii ángel cwentaaⁿ na m'aaⁿya. ²⁴ Matso ángel'ñeeⁿ nooⁿ: “Tinc'oom' 'u Pablo na nquia' ee maxjeⁿ nncue' na m'aaⁿ tsa'maⁿts'iaaⁿ t'maⁿ tsjoom Roma. Ndo' cantya 'naⁿ 'u cha'tso nn'aⁿ na quio ñ'eⁿ, Ty'oots'om nnts'aa na ticwjena.” ²⁵ Jo' chii 'o re c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ee ja matseyu'a na nnts'aa Ty'oots'om cha'xjeⁿ na tso ángel nooⁿ. ²⁶ Saa nncjaaju'yuuna' jaa cwii ndyuaaxeⁿcwe.

²⁷ Teinom cha'na quin'oom xuee na tyotsaayâ chii squiaayâ ndaaluee Adria. Lomañjaaⁿ maju' jndye w'aandaa na wjaana'. Cha'na xcwe tsjom ndo' jla'noⁿ nn'aⁿ na cwileiñ'om w'aandaa na manndyoo' nntsquiaayâ yuu m'aaⁿ tyuaa. ²⁸ Tuee'na 'naⁿ na nnty'iaana cwanti njoom naquii' ndaatoo ndo' jliuna njoom cha'na ntquiuu nc'aa. Ty'ety'etina chii jliuna njoom cha'na quin'oom nc'aa. ²⁹ Nquiaana na nngui'ljoo w'aandaa ljö'. Jo' chii tuee'na ñequiee xjo quii' ndaaluee na ñjoomna' jo ts'aaⁿ w'aandaa na nl'ana' na nncjaawintyjee'cheⁿna'. Jnda jo' ñequio na chjoo' n'omna cwii tyomeindo'tina na nleixuee. ³⁰ Jnda jo' nn'aⁿ na cwileiñ'om w'aandaa jla'tiuuna na nlei'nomna. Jo' chii ty'ena sta w'aandaa. Cwe' l'ayana na ndoo' cwituee'na ncjo naquii' ndaaluee na nl'ana' na nncjaameintyje'cheⁿ w'aandaa. Saa tiyuu', ee xuljoo cwituee'na quii' ndaaluee na nlei'nomna. ³¹ Saa Pablo matsoom nnom capeitaⁿ ñequio sondaro 'naaⁿ:

—Xeⁿ naⁿm'aⁿ ticaljoo'ndye ts'om w'aandaa quia jo' 'o xocandaa nluin'maaⁿndyo' ñjaaⁿ.

³² Jo' chii tyjee sondaro ts'uaa na chu'tyeⁿ xuljoo. Mana 'ndyena na tjawjaana'.

³³ Quia na jaawindyoo' nleixuee seineiⁿ Pablo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwa'na. Matsoom:

—Je' jnda quin'oom xuee na m'aⁿ'yo' na chjoo' n'om'yo', tyoocwa'yo', ndo' tyoonda'yo'. ³⁴ Jo' chii mats'aa ty'oo ndaa'yo' na nlcwa'yo' cha nnc'omjndei' n'om'yo' ee meiⁿcwiindyö' xocwje'yo'. Cha'tsondyo' nluin'maaⁿndyo'.

³⁵ Jnda tsoom na luaa' to'ñoom tyoo'. Tquiaaⁿ na quian'l'uaa' Ty'oots'om jo ndaaⁿ cha'tso naⁿñeeⁿ. Jnda jo' tyjeeⁿ juuna', toqⁿoⁿ na macwaaⁿ'aⁿ. ³⁶ Ndo' na luaa' s'aaⁿ cha'tsondyena ty'omt'maaⁿndyena n'omna. Mati joona to'na tcwa'na. ³⁷ Na cha'tsondyö na m'aaⁿyâ ts'om w'aandaa, we

siaⁿto waljoo' ndyeeen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' yomndyô. ³⁸ Jndâ na tjacjoona na tcwa'na, quia jo' tyotioomna canchuu lqueeⁿ trigo ts'om ndaaluee cha nntseixjeeⁿñena' na jaa' w'aandaa.

Tjac'oo' w'aandaa ndo' na tei'ndaa'na'

³⁹ Quia na jndâ teixuee, nn'aⁿ na cwilei'ñ'om w'aandaa tîcata'naaⁿna ndyuaa'ñeeⁿ. Saa jliuna cwii joo yuu na tjaquiee'ndii' na m'aaⁿ ndaaluee yuu ñequii' ts'otei'. Jla'tiuuna ya xeⁿ nndaâ nl'ana na nncjaaquiee' w'aandaa jo' jo'. ⁴⁰ Quia jo' ncjo na tuee'na ts'om ndaaluee na nncjaaquiee'cheⁿ w'aandaa, tyjena l'uaa na ñjoomna'. 'Ndyena ncjo'ñeeⁿ ts'om ndaaluee. Ndo' jla'canaⁿna n'oom pala' na jla'tyeⁿna ee joona' cwileil'uee'ndyena na wjaantquiena' w'aandaa. Ndo' jla'ntyjana liaa jo sta w'aandaa na macwjaa'ñena' jndye cha wjaantquiena' w'aandaa. Jndâ chii to' w'aandaa na wjaana' jo yuu tjaquiee'ndii' na m'aaⁿ ndaaluee. ⁴¹ Saa squiaayâ cwii joo yuu cwtjom we tseii' ndaa. Mana tjac'oo' sta w'aandaa naquii' tei' yuu na cañjeiiⁿ m'aaⁿ ndaa. Mana taticandaâ nntjeii'ndyena juuna'. Ndo' ts'aa'na' jna'na' na tjatyuii' s'aa nmoⁿ t'maⁿ. ⁴² Quia jo' jla'tiuu sondaro na nla'cwjeena praso cha tinc'oota'ljoo' naⁿñeeⁿ na mana nlei'nomna. ⁴³ Saa capeitaⁿ ñe'cwañom'm Pablo. Jo' chii tinguiaaⁿ na nla'cwjee sondaro praso. Ndo' praso na 'naaⁿ na nnta'ljoo' sa'ntjoom na joona najndyee catuee'ndyena ts'om ndaaluee, c'oota'ljoo'na cha nlquiena tyuaatcwii. ⁴⁴ Ndo' nt'omcheⁿ c'oontyjondye cjoo' lcaa' oo cjoo' lcaa'ntaⁿ na tyuii' w'aandaa. Jo' na cha'tsondyô ya squiaayâ tyuaatcwii.

28

'Naaⁿ na tyoch'ee Pablo na tyom'aaⁿ ndyuaaxeⁿncwe Malta

¹ Jndâ na jlui'n'maaⁿndyô nawii'ñeeⁿ chii jliuuyâ na Malta jndyu ndyuaaxeⁿncwe yuu squiaayâ. ² Nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ l'ana na ya nn'aⁿndyena ñ'eⁿndyô. Jla'canaaⁿndyena chom. Jluena na calawiindyô, ee jeeⁿ teiⁿ ndo' jndâ macwiwa'. ³ Pablo seixcweeⁿ cwii saa' n'oom teincwe. Ndo' quia na tiom joona' naquii' chom jlui'nom cwii catsuu na maleinomyo' chom. Mana t'uiiyo' ts'ooⁿ tyeⁿ. ⁴ Ndo' nn'aⁿ ndyuaa'ñeeⁿ quia na nty'iaana na tiñe'ca'ndiio' ts'ooⁿ tyola'neiⁿ cheⁿnquieena ndaa nci'iaana. Jluena:

—Tsaⁿm'aaⁿ! ¿aa nchii maxjeⁿ ts'aⁿ na ñeseicwjee nn'aⁿ jom? Ee meiiⁿ na jlui'n'maaⁿñê ts'om ndaaluee saa' je' maxjeⁿ nntioom cantyja na tis'a ñes'aaⁿ nncueeⁿeⁿ.

⁵ Saa Pablo seitei'ncweeⁿeⁿ ts'ooⁿ. Mana tíoñeyo' naquii' chom. Tjaa na teinioom'm. ⁶ Naⁿñeeⁿ tyomeindoo'na, jla'tiuuna na nncwjaa'ñena' tcoo' Pablo oo na mats'ia jo' cwe' nnquiooñetoom mana nncueeⁿeⁿ. Saa jndâ tjawiquiuu' na meindoo'na, cwinty'iaana na tjaa na teinioom'm, jo' chii cwiicheⁿ ljo jla'tiuuna. Jluena na jom cwii ty'oots'om.

⁷ Ndyoo' yuu tyolawindyô waa tyuaa cwentaa' ts'aⁿ na cwiluitquieeñeti tyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ. Publio jndyu tsaⁿñeeⁿ. Tsoom na caljoo'ndyoyayâ waⁿaⁿ. Quia jo' ljoo'ndyô jo' jo' cwii ndyee xuee. Seiñ'oom'ñê jâ tquiaaⁿ na tcwaa'â. ⁸ Ndo' seijomna' na wii' tsotyeeⁿ. Matseicon'a juu ndo' mateii' ndaanom'. Tjantyjaa' Pablo tsaⁿñeeⁿ. Seineiⁿ nnom Ty'oots'om. Jndâ chii tiom l'ooⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ, sein'maaⁿ juu. ⁹ Jndâ tuii na luaa', nt'omcheⁿ nn'aⁿwii ndyuaaxeⁿncwe'ñeeⁿ ty'entyjaa'na Pablo, ndo' n'maaⁿna. ¹⁰ Jndye naya l'a naⁿñeeⁿ jâ. Ndo'

quia na saacuoyâ w'aandaa na macwitsaayâ, tquiana cha'tso 'na' na nleil'uee'ndyô yoche' na cwitsaayâ.

Na tuee' Pablo tsjoom Roma

11 Jnda teinom ndyee chi' na squiaayâ ndyuaaxencwe'ñee' ndo' saacuoyâ w'aandaa'ñee'. Juuna' jna'na' tsjoom Alejandria, saã tjameintjee'yana' ndyuaaxencwe'ñee' cha'waa ncueesua'. Juuna' ñoom 'ndyoonnom Cástor ñequio Pólux. 12 Saayâ squiaayâ tsjoom Siracusa yuu na cwi'oomeintjee' l'aandaa. Jo' jo' l'joo'ndyoyayâ cwii ndyee xuee. 13 Jluui'â jo' jo'. Saasaatyayâ saawi'nqooyâ cañoom'wi' ndyuaa hasta xje' na squiaayâ tsjoom Regio. Teincoo cwii'che' xuee jndyo jndye na jna'na' jo' ndo' cantyja na macalul' caxjuu ts'oom'naa'. Tjantquie jndye'ñee' w'aandaa jo' cantyja na cwitsaayâ. Ndo' xuee jnda we squiaayâ tsjoom Puteoli. Jo' jo' jluui'â w'aandaa na macandã. 14 Tsjoom'ñee' jliuuyâ nt'om nn'a' na cwila'yu'. Jluue na'ñee' na caljoo'ndyô ñ'e'ndyena cwii ntquiee' xuee. Jo' na l'joo'ndyô. Jnda chii saayâ tsjoom Roma. 15 Ndo' nn'a' na cwila'yu' tsjoom Roma, quia na jndyena na mañjomndyô nato, quia jo' nt'omndye joona tquicatjomndyena já xje' tsjoom Foro de Apio ndo' nt'omndye joona tquicatjomndye já cwii joo na jndyu Tres Tabernas. Jnda na nty'iaa' Pablo na'ñee' tquiaa' na quian'l'uaa' Ty'oqots'om ndo' ty'oomt'maa'ñê ts'oom. 16 Quia na jnda squiaayâ tsjoom Roma, capeita' tquiaa' cwenta praso l'o ts'a' na cwiluiitquieñe cantyja 'naa' sondaro. Saã Pablo tquiana na wandyo' nnc'oom ñequio cwii sondaro na nnts'aa cwenta jom.

Pablo mañequiaa' ñ'oom' Ty'oqots'om tsjoom Roma

17 Jnda ndyee xuee na squiaayâ, tquee' Pablo nn'a' na cwiluiitquieñe naquii' lan'om cwentaa nn'a' judíos tsjoom'ñee'. Quia na jnda tjomndyena seinei' ndaãna. Matsoom:

—'O nn'a'ya mei'chjoo tjaa l'jo' s'aaya nacjoo nc'iaaya nn'a' judíos, mei' nacjoo' costumbre 'naa' welooya na ñet'om teiyo. Saã meii' na l'jo' t'uena ja na praso tsjoom Jerusalén. Tioona ja luee nn'a' romanos. 18 Ndo' na'ñee' ta'na na catsjoo nnc'ochiuu waa. Jnda jndyena ñ'oom'ñee' ñe'cala'candyaandyena ja ee jla'no'na tjaa l'jo' s'aa na tseixma' na c'io. 19 Saã tical'ue n'om nn'a' judíos na l'jo'. Jo' na jndeina' s'aa ty'oo na nquii' tsa'ma'ts'iaa' t'ma' tsjoomwaañe nncu'xee' ja. Saã ja nchii na maquã'ya ñ'oom nacjoo nn'a' ndyuaa tsjomya na jndyoo ñjaa'. 20 Tquee'ndyô 'o na nnty'iaya 'o ndo' na nntseina'ya ñ'e'ndyô'. Ee cantyja 'naa' na matseyu'a na jnda jndyo nque' na ntyjaa' n'oo' jaa nn'a' judíos na nncwji'n'maa'ñe jaa, jo' na chu'tye'ndyô ñequio l'uaancjomiei'ñe.

21 Quia jo' jluena nnoom:

—Jã mei'cwii carta tyoocwjee' na m'aa'nyâ na nna'na' ts'ondaa Judea na matseinei'na' cantyja 'na'. Ndo' mati nc'iaaya nn'a' judíos na cwiquie ñjaa' tjaa'na' ñ'oom cotuee'na nacjo'. 22 Saã ñe'candyaayayâ chiuu waa na matsei'no' cantyja 'naa' ñ'oom xco na cwilayu'yo' ee manquiuyuâ na cha'tso nn'a' cwiluena na tis'a' ñ'oom'ñee'.

23 Jo' chii jla'jndaa'ndyena cwaa' cwii xuee na nntjomndyenda'na. Quia na tue'ntyjo xuee'ñee' jndyendye nn'a' tjomndye yuu mac'e' Pablo. Cwitsjoom to'o' tyotseinei' ndaãna hasta xje' na tmaa'che'. Tyotseinei' cantyja na matsã'ntjom Ty'oqots'om. L'ue ts'oom na nla'no'na

cantyja 'naaⁿl Jesús. Jo' chii tjac'oomna' na seineiiⁿ cantyja 'naaⁿl ljeii na tqueⁿ Moisés ndo' cantyja 'naaⁿl ñ'oom na tyola'ljeii profetas. ²⁴ Nt'om naⁿñeeⁿ jla'yu'na ñ'oom na seineiiⁿ, ndo' nt'om naⁿñeeⁿ ticala'yu'na. ²⁵ Ticatjoom' jla'tiuuna ñ'oom na jndyena. Jo' chii t'oom'ndyena. Saa tsojndyee Pablo cwii ñ'oom ndaana. Matsoom:

—Mayuu' ñ'oom na seijndo' Espíritu Santo ts'om profeta Isaías. Juu ñ'oom'ñeeⁿ seineiiⁿ ndaa welooya na ñet'om teiyo. ²⁶ Matsoom:

Cja' na m'aⁿ naⁿm'aⁿl. Catsu' ndaana:

Luaa matseicandii Ty'ooots'om 'o:

'O mayuu' nndye'yo' saa xocala'noⁿ'yo'.

Ndo' mayuu' na nnty'ia'ndaⁿ'yo' saa xoqueⁿ'yo' cwenta.

²⁷ Ee jnda teiquie' n'om'yo'.

Jnda s'aana' ñ'eⁿndyo' cha'cwijom na candaa'yo'.

Ndo' jnda s'aana' cha'cwijom na nchjaaⁿ'yo'.

Jeeⁿ cachjoo cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿl Ty'ooots'om.

Jo' na matseijomna' 'o na ndoo' nchjaaⁿ'yo' ndo' na candaa'yo'.

Jo' chii xolcwe' n'om'yo' ndo' na luaa' waa xocatseit'maⁿ ts'oⁿ'ya jnaⁿ'yo'.

²⁸ Tsoti Pablo:

—Saa cala'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿl ñ'oom naya 'naaⁿl Ty'ooots'om na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. Na je' xuee na cwii wjaana', nncjaa ñ'oomwaa na m'aⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Joona nndyena juuna'.

²⁹ Jnda na tso Pablo ñ'oomwaa' mana t'oom'ndye nn'aⁿ judíos. Jndye ñ'oom cwityola'neiⁿ cheⁿnquieena ndaa nc'iaana.

³⁰ Candaⁿ' we chu ljoo'ñe Pablo cwii w'aa na cwe' tyotiomi'uaaⁿ na tyom'aaⁿyaaⁿ. Ndo' neiiⁿ ts'oom cha'tso nn'aⁿ na tyo'oocajndoo' jom.

³¹ Tyoñequiaaⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿl na matsa'ntjom Ty'ooots'om ndo' tyo'mooⁿ cantyja 'naaⁿl Ta Jesucristo. T'maⁿ waa na tju'naaⁿñena' na tyotseineiiⁿ. Meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ seitsaaⁿñe jom.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Roma

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Roma

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo. Jom ty'ioom ts'iaaⁿ ja na matseixma^{nya} ts'aⁿ na majñom Ty'oots'om jo ndaaⁿ nn'aⁿ na ñeiquiaya ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ cantyja na macwji'n'maaⁿñê jooa.

² Matseicwanom Ty'oots'om ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ. Tandyo xuee t'mooⁿ na ljo' nnts'aaⁿ ñequio ñ'omndyuee profetas. Jla'ljeiina ñ'oom'ñeeⁿ na lju' la'xmaⁿ'na'. ³Juu ñ'oom naya'ñeeⁿ mat'uiina' cantyja 'naaⁿ' Jnaaⁿ, nquii Ta Jesucristo. Cantyja na ts'aⁿ jom, tuiiñê tsjaaⁿ 'naaⁿ' rey David na jndyowicantyyoo'. ⁴Jndaⁿ chii t'moⁿ Espiritu Santo na Jnda Ty'oots'om juu ndo' waa najndeii. Teitquioo' naljo' ee jndaⁿ na tue' tando'xco quii'ntaaⁿ l'oo. ⁵Ndo' cantyja 'naaⁿ' jom macandaya naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om na majñoom ja ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Ee l'ue ts'oom na meiⁿ'quiyuucheⁿ caliü nn'aⁿ na t'maⁿ waa na jndaⁿ s'aaⁿ, cha cala'yu'ya n'omna ndo' cala'candana jo nnoom. ⁶Mati mañ'oomna' 'o, ee maqueeⁿñê 'o na cala'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' Jesucristo.

⁷ Matseicwanomⁿ cartawaa na m'aⁿ' cha'tsondyo' 'o na candya' ts'om Ty'oots'om na m'aⁿ'yo' Roma, na maqueeⁿñê na cwiluiindyo' cwentaaⁿ'aⁿ. Nquii Tsotyaa^{ya} Ty'oots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaaⁿ ñequio naya na laxmaⁿ'na.

Ñe'cjaacando' Pablo nn'aⁿ na cwila'yu' Roma

⁸ Najndyee nc'e Jesucristo, mañequiaya na quianl'uaa' Ty'oots'omya cantyja 'naⁿ'yo'. Ee meiⁿ'yuucheⁿ na mawaya, ya ñ'oom cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja na cwila'yu'ya ñ'om'yo' ñ'eⁿñê. ⁹Manoom'm na mayu'a na ticjomeintyja^a'a na macaⁿ'a nnoom na cateijneiⁿ 'o. M'aaⁿya na xcwee' ts'ooⁿya na mandi'ntjoⁿya nnoom. Ndo' ñequii'cheⁿ matseinaⁿ'ya ndaaⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ' Jnaaⁿ Jesucristo. ¹⁰Ñequii'cheⁿ na macaⁿ'a nnom Ty'oots'om cha xeⁿ na jom l'ue ts'oom nncue'ntyjo na ndaaⁿ nncjocandoo^a 'o. ¹¹Ee ntyjaa^{ya} ts'ooⁿya na nncuaⁿ'caño^o'ya na nnteijndeiya 'o ñequio ñ'oom' Ty'oots'om cha nntsana'jnda'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ¹²Luaa' l'ue ts'ooⁿ cha juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê ñequio juu na matseyu'ya ts'ooⁿya tjoom' nnteijndeiiina' 'o ndo' nnteijndeiiina' ja.

¹³'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, l'ue ts'ooⁿ na caliü'yo' na jndye ndii' tyotseijndaaⁿndyō na nncuaⁿ'caño^o'ya 'o, saⁿ ñeseicu'na' ja. Luaa' waa na ñetqueⁿ ts'ooⁿ, cha cantyja 'naaⁿ' ts'iaaⁿ na nnts'aaya majndyeti nn'aⁿ nntioondye l'ooⁿ, ndo' mati 'o nntsaala'noⁿ'ti'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ cha'xeⁿ quiluii quii'ntaaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁴Ee matseijomna' ja cha'cwijom cwii ts'aⁿ na t'maⁿ chujnaⁿ, tseixma^{nya} na ljo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, ndo' mati ndaaⁿ meiⁿ'quia nn'aⁿ na tjachuii' ñ'oom na cwila'neiⁿ. Oo ndaaⁿ nn'aⁿ na jndo' l'om cantyja 'naaⁿ' ljeii, ndo' mati ndaaⁿ nn'aⁿ na ticata'jnaaⁿ' ljeii. ¹⁵Jo' chii jeeⁿ queeⁿ ts'ooⁿya na mati ñeiquiaya ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê Ty'oots'om nn'aⁿ ndaaⁿ 'o quia na nncuaya na m'aⁿ'yo' Roma.

Waa najndei ñ'oom naya

¹⁶ Tijnaa^a cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om, ee juuna^l cwiluiñena^l najneiⁿ na macwjiⁿ n'maaⁿñê meincwi^lñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu^l ñ'oom naya^lñeeⁿ. Najndyee mach'eeⁿ na ljo' ñequio nn'aⁿ judíos ndo^l mati ñequio meiquia nn'aⁿ. ¹⁷ Juu ñ'oom naya^lñeeⁿ matseicandiina^l chiuu mach'ee Ty'oots'om na maqueeⁿ jaa na tjaa jnaⁿ laxmaaⁿya jo nnoom nc'e na cwila^lyu^lya n'ooⁿya ñ'eⁿ Jesucristo. Ee waa ñ'oom'm na teiljeii na matsona^l na ljo': "Nquii ts'aⁿ na maqueⁿ Ty'oots'om na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ, catseyu^lya ts'om tsaⁿñeeⁿ ñ'eⁿñê."

Cha'tsondye nn'aⁿ jnda jla'tjoondyena

¹⁸ Ee xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ matseicanooⁿ Ty'oots'om na matseiw'eeⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwil'a cha'tso nnom na cwajndii ñequio natia. Na nmeiiⁿ cwil'ana, cwila^llcweⁿ na nt'om nn'aⁿ na ñe'caliu ñ'oom na mayuu^l cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁹ Ee naquii^l n'omna maxjeⁿ manquiuyana ñ'oom na mayuu^l cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om ee manquiityeeⁿ jnda t'mooⁿ chiuu matseixmaaⁿ ndaana. ²⁰ Ee ljo' na titquioo^l na matseixmaⁿ Ty'oots'om ndaana nncwajnaaⁿ ts'aⁿ jo' quia na manty'iaa^l cha'tso na s'aaⁿ. Ee xjeⁿ na tuiicheⁿ tsjoomnancue cwiwitquioo^lya na jom cwiluiñê Ty'oots'om ndo^l cha'waa xuee waa na jneiⁿ. Jo' chii nn'aⁿ natia ljo' cwil'a xocandaⁿ nluena na tjaa'naⁿ jnaⁿ cachona, meiⁿ xocandaⁿ nta'ñoom'ndyena. ²¹ Ee meiiⁿ na cwila^lt'maaⁿndyena cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om saaⁿ maxjeⁿ tícala^lt'maaⁿndyena jom cha'xjeⁿ na macaⁿna'. Meiⁿ na quian^luaaⁿaⁿ tiñeⁿnquiiana. Ndo^l joo ñ'oom na tyom'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ chiuu cwiluiñê jeeⁿ cwe^l ts'iaaⁿndyo jona^l. Jo' chii s'aana^l ntjeiⁿ naquii^l n'omna, ndo^l na ljo' cwiljo na jaaⁿñe naquii^l n'omna. ²² Meiiⁿ na cwiluena na la'xmaⁿna nn'aⁿ na jeeⁿ jndo^l n'om, saaⁿ cwinooⁿ na cwe^l ntjeiⁿndyetona. ²³ Ndyena na cwila^lt'maaⁿndyena Ty'oots'om na ticantycwii na wando^l na m'aaⁿ yuu na jeeⁿ neiⁿncoo^l. To^lyoona na cwila^lt'maaⁿndyena ndyueendaⁿ nn'aⁿ na cwintycwii na ta'ndo^l, ñequio cantsaa ñequio quioo^l na cwi'ooca^l ñequio quioo^l na tjaa'naⁿ nc'ee^l.

²⁴ Jo' chii 'ndiito Ty'oots'om na cal'atona meiⁿquia na ntjeiⁿ na ñe'cal'ana na cwajndii na queeⁿ n'om seiina na cantyja 'naaⁿ jona^l ñel'ana cwii na jeeⁿ jnaaⁿ ñequio ntyjeena. ²⁵ Tícala^lyu^lna ñ'oom na mayuu^l cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. Yacheⁿ jla^lyu^lna ñ'oom na cwe^l cantu. Ee tyola^lt'maaⁿndyena 'naⁿ na s'aaⁿ nchii nqueⁿ na s'aaⁿ cha'tso nnom. Ndo^l matsona^l na ñequii^lcheⁿ cala^lt'maaⁿndye nn'aⁿ jom cha'waati xuee. Cal'a cha'tsondye nn'aⁿ naljo^l.

²⁶ Macwe^l nc'e jo' chii 'ndiito Ty'oots'om jona na cal'ana ljo' na mach'eena^l nquiuna na ñe'cal'ana. Hasta yolcu tquiandyendaⁿ ntyjelcu ndo^l nchii ljo' teincoondyena. ²⁷ Ndo^l mati naⁿnom nchii macandaⁿ cwe^l ñequio yolcu tyom'aⁿna. Seijmeiⁿtina^l jona na queeⁿ n'omna nc'iaana. Tyom'aⁿna meiiⁿ ñ'eⁿ ntyjenomna, ndo^l nchii ljo' teincoondyena, cwii na jnaaⁿticheⁿ. Ndo^l na ljo' l'ana, tyota^lwi^lndye cheⁿnquieena, tiomndyena ñequio seiina na ntjeiⁿ ljo' ñel'ana.

²⁸ Ndo^l nc'e na l'ayana na tsuu^l n'omna Ty'oots'om, jo' chii mati 'ndiitoom na cal'atona meiⁿljo'cheⁿ natia na ñe'cal'ana. ²⁹ M'aⁿna na cwil'ana cha'tso nnom na ticaty'iomyana^l. Cha'na ts'aⁿ na cwe^l m'aaⁿya ñ'eⁿ x'iaa^l, oo ts'aⁿ na ntjeiⁿ ljo' mach'ee ñ'eⁿ x'iaa^l oo ts'aⁿ na matseiqueeⁿ ts'om 'naaⁿ x'iaa^l, ts'aⁿ na ticatseiñ'oom'ñe yuu na maty'iomyana^l, ts'aⁿ na taa^l ts'om x'iaa^l, ts'aⁿ na matseicwjee nn'aⁿ, ts'aⁿ

na matseintja'ñe ñequio x'iaa', ts'aⁿ na manquiunⁿaⁿ x'iaa', ts'aⁿ na matsei'ndaa' ts'om x'iaa', ts'aⁿ na cwe' matseineiⁿto chiuu waa ñ'oom na mandii cantyja 'naaⁿ x'iaa', ³⁰ ts'aⁿ na matioñ'oom x'iaa', ts'aⁿ na ticuee' ts'om Ty'oots'om, ts'aⁿ na wi'ñe ñequio x'iaa', ts'aⁿ na s'añe scuñe, ts'aⁿ na matseiwendyeñe cheⁿnquii, ts'aⁿ na matseijndaa'ñexco natia, ts'aⁿ na ticatsei'maaⁿñe nn'aⁿ na nda juu, ³¹ ts'aⁿ na tiñequiaañe na nntsei'noⁿ yuu na ya oo yuu na tia, ts'aⁿ na meiiⁿ na ñ'oom 'ndyoo saā xocatseicanda, ts'aⁿ na ticajnda ntyjii ljo' cwiitjoom nc'iaa', ts'aⁿ na tixocatsei'tmaⁿ ts'om x'iaa', ts'aⁿ na tic'oom na wi' ts'om nn'aⁿ, ³² joona manquiujndaa'ndyena na jnda seijndaa'ñe Ty'oots'om na nntsuundyena nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwil'a, saā meiiⁿ na ljo', wjaana' na 'ool'ana na ljo', ndo' yacheⁿ ya nquiuna quia na cwinty'iaana na majo'ti cwil'a nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

2

Xcwe macu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ

¹ Cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, catsei'noⁿ na tjaa'naⁿ yuu cowañoom'na' 'u, nts'oona' ñeeⁿ cwiluiindyu', maco'wi'ndyu' cheⁿnncu' quia na jeeⁿ matsu' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ jeeⁿ tiann'aⁿndye ndo' majo'to ljo' na cwil'ana mache' 'u. ² Ee manquiuyaaya quia na nt'uiiyeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ na cwil'a na nmeiiⁿ, nncu'xeeⁿ joona cantyjati na mayuu' na lna. ³ 'U na matseitiuu' na cats'aaⁿ na cat'uiina' nn'aⁿ na cwil'a na nmeiiⁿ, ¿aa ndya' matseitiuu' na tixocat'uiina' 'u ndo' ljo'waayu mache' cha'xeⁿ naⁿñeeⁿ? ⁴ Cwa ndya' candaā' ts'om' na ntso' na cajnda ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyu'. Jom na jeeⁿ t'maⁿ ts'oom ñ'eⁿndyu', ndo' waljoo'cheⁿ na wi' ts'oom 'u. ¿Aa ticatsei'noⁿ na luaa' mach'eeⁿ cha cjaañ'oomna' 'u na calcwe' ts'om' jnaⁿ? ⁵ Saā 'u nchii jo' ñe'catsa', 'u maxjeⁿ quie' ts'om', tiñe'calcwe' ts'om'. Maty'iomna' cantyja 'naⁿ na matsei'tue'ya' na cat'uiina' 'u. Ee nncue'ntyjō xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om cha'tso nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ na maty'iomyaⁿ. ⁶ Maquialjo'cheⁿ manquiityeeⁿ ñnequiaaⁿ na ticwii cwii ts'aⁿ nncwantjom cantyjati na jnda ñes'aa. ⁷ Ndaa joo nn'aⁿ na cwijoo' n'om na cwil'a yuu na maty'iomyaⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' cwil'uee na nl'a yuu na matsei'tmaa'ñena' jom, ñnequiaaⁿ na nla'xmaⁿ na ticanty-cwii na cwita'ndo' añmaaⁿna. ⁸ Saā t'maⁿ waa na nntseiw'eeⁿ nn'aⁿ na ticatuee'ndyecje nnoom, na cwi'oo nacjoo' ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿaⁿ, na cwil'a cha'tso nnom natia. ⁹ Jeeⁿ t'maⁿ nawil' nntseiquioom nacjoo cha'tsondye nn'aⁿ na cwil'a natia ndo' t'maⁿ nntsei'ndaa'na' nquiuna. Najndyee nntjoom nn'aⁿ judíos na ljo', ndo' majo'ti nntjoom nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁰ Saā cha'tso nn'aⁿ na cwil'a yuu na ya, tjoom' nntsei'tmaa'ñe Ty'oots'om joona, nnts'aaⁿ na nluuiit'maⁿndyena ndo' ñnequiaaⁿ na meiⁿcwii ñomtuiu tic'omna jo nnoom. Najndyee nnts'aaⁿ na ljo' ñequio nn'aⁿ judíos, ndo' mati nn'aⁿ na nchii judíos.

¹¹ Ee Ty'oots'om nchii na nncjaañ'oom'ñe ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ, saā cwi-icheⁿ tineiiⁿteⁿ. ¹² Cha'tso nn'aⁿ na nchii judíos na la'xmaⁿ jnaⁿ na tyoondye chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, maxjeⁿ nntsuundyena nc'e na jnda jla'tjoondyena cantyja 'naaⁿna' meiiⁿ tyoondyena juuna'. Ndo' cha'tso nn'aⁿ judíos na m'aⁿ nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ na la'xmaⁿ jnaⁿ, majuuna' nnt'uiiyeⁿna' joona. ¹³ Ee cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, nchii nn'aⁿ na cwe' cwindye chiuu matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ maqueeⁿ joona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna, macanda nn'aⁿ na cwil'a chiuu na matsa'ntjomna'.

14 Saa nn'aⁿ na nchii judíos na ticuaa ljeii lueena na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés, saa cwil'ana cha'xjeⁿ na ma'moⁿna' ndo' na ljo' nquieena laxmaⁿna' cha'cwijom ljeii na maqueⁿna' xjeⁿ joona. 15 Ee cantyja na cwil'a naⁿñeeⁿ cwit'moⁿna' na juu ljeii'ñeeⁿ teiljeiina' naquii' n'omna ee juu na m'aaⁿ n'omna ma'moⁿna' na ljo'. Juu jo' macwji'yuu'ñena' na manquiuna quia cwil'ana yuu na ya, ndo' yuu na tia. 16 Ee maxjeⁿ nleitquioo' na ljo' juu xuee na nncu'xeⁿ Ty'oots'om cha'tso na cwe' wanty'iuu' tyol'ana. Maty'ioom ts'iaaⁿ Jesucristo na cu'xeeⁿ nn'aⁿ cantyja na jla'tjoondyena cha'xjeⁿ ma'moⁿ ñ'oom naya na mañequiaya ndaa nn'aⁿ.

Nn'aⁿ judíos ndo' ljeii na tqueⁿ Moisés

17 'U je' na cwiluiindyu' ts'aⁿ judío. 'U quit'maⁿ ts'om' ljeii na tqueⁿ Moisés, ndo' macwji'sandyu' cheⁿnncu' na tseixmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om. 18 Jndaa'ya ntyji' chiuu l'ue ts'oom. Ndo' ma'moⁿ ljeii'ñeeⁿ njom' cwaaⁿ na yati nncwji'ndyu'. 19 Jndaa'ya ntyji' na ndaa nntsa' na nncja'chuundyu' nn'aⁿ na laxmaⁿ na nchjaaⁿ, ndo' na cwiluiindyu' chom na matseixueeñena' ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe. 20 'U matseitiuu' na jeeⁿ 'naⁿ na m'moⁿ ndaa nn'aⁿ na tijndo' n'om cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om ndo' na cwiluiindyu' cha'cwijom maestro 'naaⁿ nn'aⁿ na tijndye nquiu cantyja 'naaⁿa ee ñequio ljeii na matsa'ntjomna' na maleiñ'oom', waa ñ'oom na matsona' chiuu na nlui ndo' tseixmaⁿna' ñ'oom na mayuu'. 21 'U na ma'moⁿ ndaa nt'omcheⁿ, ¿chiuu na tiñe'ca'moⁿ njom' nncu'? Xeⁿ ma'moⁿ na tinc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, quia jo' ¿chiuu na majo' mache'? 'U na jndo' 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, quia jo' ¿chiuu na mach'uee' 'naⁿ na cwiñequia nn'aⁿ ndaa joona'? 23 Matseis'andyu' na maleiñ'oom' ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, saa quia matsei'tjoondyu' jo nnom juuna', ¿aa nchii maju'cje' Ty'oots'om? 24 Ndo' na luaa', jeeⁿ xcwe' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona': "Nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyena cwitio'ñ'oomna Ty'oots'om nc'e natia na cwil'a' 'o nn'aⁿ judíos."

25 'Naaⁿ na cwiluii ntjaaⁿ yo'ndaa naⁿnom nda nn'aⁿ judíos jnda tseixmaⁿna' xeⁿ matseicanda' ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés. Saa xeⁿ matsei'tjoondyu' nnom ljeii'ñeeⁿ maty'iomna' cantyja 'naⁿ cha'cwijom na tícaluii 'naaⁿñeeⁿ 'u. 26 Ndo' ts'aⁿ na quich'ee cha'xjeⁿ matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ meiiⁿ tyooluii 'naaⁿñeeⁿ juu, naljo' mach'ee tsaⁿñeeⁿ matseijndaa'ñena' cantyja 'naaⁿa na cha'cwijom jnda tuii 'naaⁿñeeⁿ juu meiiⁿ tícaluii. 27 Juu ts'aⁿ na tyooluii 'naaⁿñeeⁿ, saa mach'ee chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ññequiaa jnaⁿ 'u ts'aⁿ judío ee meiiⁿ na waa ljeii'ñeeⁿ l'o', saa tyootseicanda' juuna' ndo' 'u ts'aⁿ na jnda tuii 'naaⁿ tjaaⁿ. 28 Ee nchii cwe' tsjaaⁿ na tuiiñe ts'aⁿ, jo' na cwiluiiñe judío, meiiⁿ nchii cwe' 'naaⁿ na cwil'ana ndana na naⁿnom. 29 Cwiwitquioo' na cwiluiiñe ts'aⁿ cwii judío quia na m'aaⁿ na xcwee' ts'om jo nnom Ty'oots'om. Juu 'naaⁿ na cwiluii tjaaⁿ ts'aⁿ matseicanda'ñena' quia nquii Espíritu Santo maqueⁿ xcom naquii' ts'om ts'aⁿ. Ts'aⁿ na luaa' matseixmaⁿ, mal'ueeⁿ yuu na nncjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñê, tints'aa meiiⁿ nn'aⁿ ticjaawee' nquiuna ñ'eⁿñê.

3

¹ Quia jo' ¿aa waa yuu mateijndeitina' ts'aⁿ nc'e cwiluiiñe ts'aⁿ judío oo

aa jndati cwiluiĩê nc'e na tuii 'naaⁿ tjaaⁿan? ² Mayuu' na ljo'. Ndo' jndye nnom niom na cwit'moqⁿna' na ljo'. Najndyee nc'e na tquiaa Ty'oots'om ñ'oom'm ndaana. ³ Saa je' je', xeⁿ na nt'omndye naⁿñeeⁿ tícala'yua' na n'omna, ¿aa jo' chii mach'eeⁿ cantyja na maty'iomyana' meiiⁿ na cha'tso nn'aⁿ cwiluiindyena na cantundyena. Ee ñ'oom'm na teilejii matsona': Ñequio ñ'om'ndyo' nleitquioo' na cwiluiindyu' na maty'iomyana'. Meiⁿ xoca'moqⁿna' na matsei'tjoondyu' quia cwilue nn'aⁿ na tixcwe mache'.

⁵ Saa xeⁿ joo na ticaty'iomyana' na cwil'aaya cwit'moqⁿna' na Ty'oots'om cwiluiĩê na maty'iomyana', ¿chiiu nl'uuyooⁿya? ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tixcwe ljo' mach'eeⁿ quia na matseijndaa'ñê na nntioqⁿya jnaaⁿya? Matseinchu'a ñ'oommeiiⁿ cha'xjeⁿ na cwila'nchu' nn'aⁿ ñ'oom. ⁶ Saa meiⁿchjoo nchii ljo', ee xeⁿ Ty'oots'om tixcwe ljo' mach'eeⁿ quia jo' ¿chiiu nnts'aayom na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue?

⁷ Saa xeⁿ juu na cantu na matseixmaⁿya matsei'maaⁿñena' Ty'oots'om na cwiluiĩê na mayom'm, quia jo' ¿chiiu na macu'xeⁿna' ja na cwilui-indyo ts'aⁿ jnaⁿ? ⁸ Xeⁿ na luaa' waa quia jo' chiiu tical'aayaaya natia cha cantyja 'naaⁿ jo' cats'aana' yuu na ya, cha'xjeⁿ cantu na cwila'neiⁿ nt'om nn'aⁿ na cwilue na ljo' cwil'uuyâ. Maxjeⁿ maty'iomyana' na cat'uiityeⁿ Ty'oots'om naⁿñeeⁿ na nmeiiⁿ cwiluena.

Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na tyootseitjooñe

⁹ Quia jo' jaa nn'aⁿ judíos, ¿aa waa cwii nnom na mach'eeⁿna' na yati cantyja 'naaⁿya jo nnom Ty'oots'om, nchiiti nn'aⁿ na nchii judíos? Meiⁿchjoo nchii jo', ee jnda macwil'uuya na cha'tso nn'aⁿ m'aⁿna nacje 'naaⁿ jnaⁿ, meiiⁿ nn'aⁿ judíos, ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹⁰ Cha'xjeⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':

Meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ juu c'oom na mach'ee na maty'iomyana'.

¹¹ Meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ c'oom na matsei'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om.

Tjaa 'neeⁿ juu na mal'ue jom.

¹² Cha'tsondyena jnda macwila'jomndyena nato na tis'a.

Tjaa yuu ndaqa na nleil'uee'ñê joona.

Meiⁿcwiindyee joona tic'oom na mach'ee yuu na ya, meiⁿcwii, meiⁿcwii.

¹³ Cantyja na cwila'neiⁿna ñ'oom cwajndii, matseijomna' joona cha'cwijom cwii tsei'tsuaa na ticata' na maju'na' jndye c'ee.

Jeeⁿ yoo' ndyueena ñ'eⁿ cantu.

Ñ'oom wi' na cwila'neiⁿna matseijomna' cha'cwijom ndaa ndyuee can-duu na wjeena'.

¹⁴ Ñequii'cheⁿ cwila'neiⁿna ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo nc'iaana.

Ñ'oom na cwila'ndaa'na' naⁿñeeⁿ.

¹⁵ Cwii ñ'oom na tit'maⁿ saa nla'cuee'na x'iaana.

¹⁶ Meiⁿyuucheⁿ na cwiquiena, cwila'ndaa'na n'om nn'aⁿ, ndo' cwe' nc'e jnaaⁿ joona maco'wi'na' naⁿñeeⁿ.

¹⁷ Ndo' ticaliuena chiiu waa na nnc'oom ts'aⁿ na tjaa tia' ñ'eⁿ nn'aⁿ.

¹⁸ Meiⁿ cwe' tic'oom' n'omna na nnc'omna na nquiaana Ty'oots'om.

¹⁹ Jaa manquiuuya na tquiaa Ty'oots'om ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés ndaqa jaa nn'aⁿ judíos. S'aaⁿ na ljo' cha catseicheⁿna' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ na ñe'catso na tjaa jnaaⁿ. Ee cantyja 'naaⁿ juuna' matseijndaa'ñê na cha'tsondye nn'aⁿ la'xmaⁿna jnaⁿ. ²⁰ Ee nchii nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ jo

nnom Ty'oots'om nc'e na mach'ee yuu na matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ. Ee juuna' ts'iaa'na' tomti na matseijndaa'ñena' na cwiluindyō nn'a'jnaⁿ jo nnoom.

Nlui'n'maa'ñe ts'aⁿ nc'e na matseyiyu'ya ts'om

²¹ Saa je' jnda t'moⁿ Ty'oots'om chiuu ya yuu na tseixmaⁿ ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ jo nnoom, taxocwil'ue meiiⁿ na ñe'tseicandā ts'aⁿ ljeii na tquiaaⁿ nnom Moisés ñequio nt'om ñ'oom na tandyo xuee jla'ljeii profetas, cwit'moqⁿna' na ljo'. ²² Je' tomti matsa' Ty'oots'om nn'aⁿ na meicwii jnaⁿ tacola'xmaⁿna, quia na cwila'yuya n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. Meiⁿ ty-ooch'eeⁿ na cwe' ñejndaa' nn'aⁿ na matseiñ'oom'ñê. ²³ Ee cha'tsondyeñ'eⁿ nn'aⁿ tjom la'xmaⁿna jnaⁿ, ndo' meicwii ticuaa cantyja 'naaⁿna na nlquiēna jo nnom Ty'oots'om na nncwji'n'maa'ñê añaⁿna. ²⁴ Saa nc'e naya na matseixmaaⁿ na cwe'yu cwicandaaya, jo' chii maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ laxmaⁿna jo nnoom. Mach'eeⁿ na ljo' nc'e tioml'ua Jesucristo jnaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ. ²⁵ Tqueⁿ Ty'oots'om jom na cueeⁿen cwentaa jnaaⁿ jaa cha meicwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyiyu'ya ts'om ñ'eⁿñê matseicanduu'na' jnaaⁿ ts'aⁿñeeⁿ. Laa'ti' seijndaa'ñe Ty'oots'om cha ca'moⁿna' na mach'eeⁿ yuu na maty'iomyana'. Ee teiyoticheⁿ cwii tjoōcheⁿ na nncue'ntyjo xjeⁿ na nncue' Cristo, nc'e na m'aaⁿ nioomcheeⁿ, ticwjaa'ñê cwenta jnaaⁿ nn'aⁿ. ²⁶ Maluaa' ma'moⁿna' je', na Ty'oots'om xcwe mach'eeⁿ quia na mañequiaaⁿ na caliu nn'aⁿ na matsaaⁿqⁿ jona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna jo nnoom, nc'e na cwila'yuyā n'omna ñequio Jesús.

²⁷ ¿Yuu waa je' na nndaā nntseis'añe cheⁿnquii ts'aⁿ? Tquia jnda tquie'na' jo'. ¿Chiuu na ljo'? ¿Aa ee cwila'candaā'ndyo ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés? Mei'chjoo nchii jo', tomti ee na cwila'yuyā cwii n'oqⁿya ñequio Jesucristo. ²⁸ Quia jo' cwiwitquioo'ndyeyu na maqueⁿ Ty'oots'om ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ jo nnoom nc'e na matseyiyu'ya ts'om, meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta aa matseicandā chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ oo aa tyootseicandā juuna'. ²⁹ Ndo' Ty'oots'om je', ¿aa ñequicheⁿ m'aaⁿñê cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos? ¿Aa nchii mati ñequio nn'aⁿ na nchii judíos? Mayuu' na ljo'. ³⁰ Ee ñecwii Ty'oots'om m'aaⁿ na juu matsa' nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwii cola'xmaⁿ ee na cwila'yuyā n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. Ticwjaa'ñê cwenta aa jnda tuii 'naaⁿ tjaaⁿ ts'aⁿ oo aa tyooluii. ³¹ Quia jo', ¿aa nc'e na cwila'yuyā n'oqⁿya ñ'eⁿ Jesucristo jo' chii mach'eena' na tjaa yuu cwil'ue ljeii na tqueⁿ Moisés? Mei'chjoo nchii jo', ee mañequio na cwila'yuyā cwii n'oqⁿya ñ'eⁿ Jesucristo cwitjei'yuu'ndyo na l'ue ljeii'ñeeⁿ.

4

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ Abraham

¹ Ndo' na luaa' waa, ¿cwaanⁿ cwii nnom na jndaā tue'ntyjo s'aa weloo welooya Abraham cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'? ² Ee xeⁿ mayuu' tqueⁿ Ty'oots'om jom na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ cwe' ee cwii nnom na s'aaⁿ, nndaā nntseis'añe cheⁿnqueⁿ, saa nchii cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om na nluii na ljo'. ³ Ee ¿ljo' matso ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om cantyja 'naaⁿaⁿ? Matsona': "Tyotseyiyu'ya ts'om Abraham ñequio Ty'oots'om, ndo' na s'aaⁿ naljo', Ty'oots'om tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ." ⁴ Quia na mach'ee ts'aⁿ ts'iaaⁿ, s'om na nnjoml'uañê, nchii cwe' na macanaaⁿaⁿ jo', macoñoom ee jnda tantjoom. ⁵ Saa nchii cantyja ljo' na mach'ee ts'aⁿ, jo' chii maqueⁿ Ty'oots'om juu na cwiluiiñe na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ. Maqueeⁿ nn'a'jnaⁿ na tjaa jnaⁿ cwicalaxmaⁿna nc'e na cwilayuyā n'omna ñ'eⁿ

Cristo. ⁶ Nquii David, seineii cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. Tsoom na t'maⁿ mañequiaana' na neiiⁿ cwii ts'aⁿjnaⁿ quia maqueⁿ Ty'oots'om jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ, meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta cantyja na mach'ee. ⁷ Tsoom: Jeeⁿ neiiⁿ nn'aⁿ na cha'ts'ona na jnda seit'maⁿ ts'om Ty'oots'om, ndo' jnda seicanoom'm joona'.

⁸ Jeeⁿ neiiⁿ ts'aⁿ na tajom catso Ty'oots'om na chujnaⁿti nnoom.

⁹ Quia jo' juu na luaa' matsona' nnc'om ts'aⁿ na neiiⁿen çaa cwe' tomti ncjoo nn'aⁿ judíos cwicandaaya jo' oo aa mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ? Ee jnda l'uuya quia na seiyu'ya ts'om Abraham ñ'eⁿ Ty'oots'om, xjeⁿñeeⁿ tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ. ¹⁰ ¿Ljo' xjeⁿ tqueⁿ Ty'oots'om jom na ljo'? ¿Aa quia jnda na s'aañe cheⁿnqueⁿ 'naaⁿ na seicatooⁿoⁿ na cwil'aa jaa nn'aⁿ judíos ndaaya na naⁿnom, oo aa xjeⁿ na tyooch'eeⁿ na ljo'? Tuii na ljo' xjeⁿ na tyooch'eeⁿ 'naaⁿñeeⁿ. ¹¹ Jndañquia chii saⁿntjom Ty'oots'om jom na cats'aañe cheⁿnqueⁿ 'naaⁿ tjaaⁿaⁿ. Juu 'naaⁿñeeⁿ ma'moⁿna' na jnda tqueⁿ Ty'oots'om jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ jo nnom nc'e na matseyu'ya ts'oom ñ'eⁿñe. Quia ljo'cheⁿ tso Ty'oots'om nnoom na nntseixmaaⁿ tsotype cha'tsondye nn'aⁿ na cwilayu' ñ'eⁿñe meiⁿ ticaluii 'naaⁿ joona. Ndo' nc'e na cwila'yuy'ya n'omna ñ'eⁿñe, jo' na maqueⁿ joona na ticala'xmaⁿna jnaⁿ. ¹² Mayuu' cwiluiiñe Abraham tsotype nn'aⁿ na jnda tuii 'naaⁿ ntjaaⁿna, saa nchii macandā cwiluiiñê na ljo' ndaaⁿ nn'aⁿ na jnda tuii 'naaⁿ ntjaaⁿ xeⁿ nchii mati ndaaⁿ nn'aⁿ na majo'ti cwila'yuy'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om cha'xjeⁿ na s'aaⁿ cwitjoocheⁿ na s'aaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ.

Seicandaa'ñe Ty'oots'om ñ'oom'm nnon Abraham nc'e na tyotseyu'ya ts'om ñ'eⁿñe

¹³ Ee nnom Abraham ñequio tsjaaⁿ 'naaⁿaⁿ na jndyowicantyjo' tso Ty'oots'om ñ'oom na nnts'aaⁿ na ndaana tsjoomnancue. Nchii cwe' nc'e na seicandaa'ñe Abraham ljeii na matsaⁿntjomna', jo' na tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ na ljo', saa nc'e seiyu'ya ts'om ñ'eⁿñe, jo' na tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ. ¹⁴ Ee xeⁿ na mayuu' na joo nn'aⁿ na cwila'candā ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés ndaana tsjoomnancue, quia jo' cwe' ts'iaaⁿndyo na cwila'yuy'ya n'omna, ndo' mati juu ñ'oom na tsoom nnom Abraham na nnts'aaⁿ jnda tyuii'na'. ¹⁵ Ee ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, matseijndaa'ñena' na nnt'ueeⁿ nn'aⁿ. Macandā xeⁿ ticuaa ljeii'ñeeⁿ ndaana, quia jo' xocatsona' na cwila'tjoondyena nnomna'.

¹⁶ Jo' chii ñ'oom na tju' Ty'oots'om nacjoom'm na nnts'aaⁿ ñequio Abraham waana' jo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿaⁿ na jndyowicantyjo'. Ñ'oom na tsoom na nnts'aaⁿ na ljo', cwiluiiñena' cwii naya na cwe'yuy' jnaaⁿaⁿ ee na seiyu'ya ts'oom ñ'eⁿñe. Jo' chii ñ'oom'ñeeⁿ nchii macandā cwentaa nn'aⁿ na cwiloontyjo chiuu matsaⁿntjom ljeii, xeⁿ nchii mati cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuy'ya n'omna cha'xjeⁿ na tyotseyu' cwii ts'om jom. Luaa' waa na maqueⁿna' Abraham na cwiluiiñê tsotyaaaya na cha'tsondyo ¹⁷ jo nnom Ty'oots'om na ñ'eⁿ seiyoom'm. Mañejuuti na mañequiaa na cwitando'xco l'oo, ndo' mach'ee na cuaa 'naⁿ na tijoom ñetuaa. Luaa' matseicandaa'ñena' cha'xjeⁿ matso ñ'oom'm na teiljeii na matsona': "Ja maquiaⁿya 'u na cwiluiindyu' tsotype cha'tsondye nn'aⁿ."

¹⁸ Ndo' meiⁿ na tjaa'naⁿ cwii nnom na m'moⁿna' na juu ñ'oom na tso Ty'oots'om nnom Abraham na nnts'aaⁿ nntseicandaa'ñena', saa tyotseyoom'm ndo' tyocantjaaa' ts'oom na nluii cha'xjeⁿ na tso nnoom. Ndo' na ljo' tue'ntyjo na cwiluiiñê tsotype jndyendye nn'aⁿ cha'xjeⁿ ñ'oom na tso

Ty'oots'om nnoom: “Maluaa' nncue'ntyjo na jndye nncjaawicantyjoo' tsjaa' 'naⁿ.” ¹⁹ Meiiⁿ na manndyoo' nndaꝯ' cwii sianto chuu' Abraham, ndo' ntyjeeⁿ na manndyoo' na nncwjena ñequio scoom'm Sara ndo' jeeⁿ jnda tquiendyena na nnc'oomya ndana, saꝯ maxjeⁿ ticantycwii na tyotseyiyu'ya cwii ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om. ²⁰ Ticats'aana' na we waa nnc'oom' ts'om Abraham meiⁿ na n'ñeeⁿ na ntyjaa' ts'oom ñ'oom na tso Ty'oots'om na nnts'aa. Yacheⁿ tyotseyiyu'ya ts'oom ndo' tyocantyyaa' ts'oom juu ndo' tyotseit'maaⁿñê juu, ²¹ ee majndaa'ya ntyjeeⁿ na Ty'oots'om waa najndei na nntseicandaꝯ'ñe ñ'oom'ndyoo. ²² Ndo' nc'e na tyotseyiyu'ya ts'oom, jo' chii tqueⁿ Ty'oots'om jom na cwiluiiñê na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ.

²³ Ndo' juu ñ'oom na teiljeii na tqueⁿ Ty'oots'om juu na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na tyotseyiyu'ya ts'om, nchii macanda waana' cantyya 'naaⁿ Abraham. ²⁴ Mati teiljeiina' cwentaa jaa. Ee na cwila'yuy'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om, jo' chii mati jaa maw'ana' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya, ee na cwila'yuu'a ñ'eⁿ nqueⁿ na s'aaⁿ na tando'xco Jesús jnda na tue', nquii na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa, ²⁵ manquiti tsaⁿ na tquia nn'aⁿ cwentaa na cue' cwentaa' jnaaⁿya ndo' na tquiaaⁿ na tando'xco cha nncwji'n'maaⁿñe jaa.

5

Tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya

¹ Jo' chii nc'e na jnda tqueⁿna' na cwiluiindyoo nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicolaxmaaⁿya nc'e na cwila'yuy'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om, jnda ljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyoo nc'e nquii Jesucristo na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa. ² Macantyya 'naaⁿ jom, jo' na macwjaa'ñena' jaa naquii' nayawaañe na matseixmaⁿ Ty'oots'om na cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ, na cwila'yuy'ya n'om ñ'eⁿñê. Ndo' tyeⁿ m'aaⁿya naquii' ñ'oomwaa' ndo' mañequiaana' na jeeⁿ neiiⁿya, ee ntyjaa'ya n'ooⁿya na nla'jomndyoo na matseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. ³ Ndo' nchii macanda jo', mati mañequiaana' na neiiⁿya naquii' nawi' na cwitjooⁿya. Ee nquiuuya na joo nawi'ñeeⁿ 'oon'omna' jaa na c'ooⁿya na t'maⁿ n'ooⁿ. ⁴ Ndo' juu na m'aaⁿya na t'maⁿ n'ooⁿya mach'eena' na cwinaⁿndyoo quia cwiwinooⁿya nawi', ndo' juu na cwinaⁿndyoo mañequiaana' na tyeⁿ cwicantyyaa' n'ooⁿya Ty'oots'om. ⁵ Ndo' juu na cwicantyyaa'ya n'ooⁿya Ty'oots'om, tacats'aana' nquiuuya na cwe' ts'iaaⁿndyoo jo', ee jnda seicattoo' Ty'oots'om naquii' n'ooⁿya ñequio juu na candya' ts'oom jaa ee jnda tquiaaⁿ Espiritu Santo naquii' n'ooⁿya.

⁶ Juu xjeⁿ na ñet'ooⁿya na tjaa chiuuya na nl'aaya na nntjei'n'maaⁿndyoo cheⁿncjoo, majuuto xjeⁿñeeⁿ tquiaaⁿñe Cristo na cueeⁿeⁿ cwentaa jaa nn'aⁿ na tia nn'aⁿndyoo. ⁷ Jeeⁿ jndei'na' na ñequiaaⁿñe ts'aⁿ na cue' cwentaa' x'iaa' meiiⁿ cwiluiiñe tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee na maty'iomyana'. Saꝯ nndaꝯ nnts'aana' na m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na nljoya ts'om na cue' cwentaa' cwii ts'aⁿ na mayuu'cheⁿya ts'aⁿñe. ⁸ Saꝯ Ty'oots'om ma'mooⁿ na candya' ts'oom jaa, ee xjeⁿ na ndicwaⁿ cwiluiindyoo nn'aⁿjnaⁿ jñoom Cristo na cue' cwentaaⁿ. ⁹ Je' je' na jnda tue' Cristo, jnda tqueⁿna' jaa na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya jo nnom Ty'oots'om, jo' chii cantyya 'naaⁿ Cristo, majndaa'ya na taxocat'uiina' jaa quia na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ xuee na macanda. ¹⁰ Ee xeⁿ juu xjeⁿ na ñet'ooⁿ nndiaa'ndyoo ñ'eⁿ Ty'oots'om tqueeⁿ jaa na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyoo nc'e na tue' Jnaaⁿ, majndeiticheⁿ

je' na nlui'n'maaⁿndyo nc'e na wanoom'm. ¹¹ Ndo' nchii macandā jo', xeⁿ nchii mati mañequiaana' na jeeⁿ neiiⁿya na matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Ty'oots'om nc'e Taya Jesucristo jo' na cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyo.

Xuii' cantyja 'naa' Adán ñequio Cristo

¹² Luaa waa cantyja 'naa' ñ'oomwaa'. Jnaaⁿ cwii ts'aⁿ, jo' na jndy-oquiee' jnaⁿ tsjoomnancue ndo' jnaaⁿ jnaⁿñeeⁿ jo' na cwiwje nn'aⁿ ndo' na cwiwje nn'aⁿ, luaa' ty'oomna' cha'tsondye nn'aⁿ ee cha'tsondyena laxmaⁿna jnaⁿ. ¹³ Cwitjoocheⁿ na nncuaa ljeii na matsā'ntjomna', maxjeⁿ cwila'tjooⁿndye nn'aⁿ jo nnom Ty'oots'om, saā tīcatsoom na waa jnaaⁿ ts'aⁿ quia na tjaa'naⁿ ljeii na maqueⁿna' xjeⁿ. ¹⁴ Saā meiiⁿ na ljo', xjeⁿ na t'oomcheⁿ Adán hasta xjeⁿ na t'oom Moisés, maxjeⁿ tyowje nn'aⁿ na tyola'tjooⁿndyena meiiⁿ na nchii tyola'tjooⁿndyena nnom cwii ñ'oom na jndā sa'ntjom Ty'oots'om, cha'xjeⁿ s'aa Adán, juu na cwiluiiñe cwii na matseijomna' nquii na quia nndyo.

¹⁵ Juu na seitjooñe Adán, meiⁿchjoo titseijomna' ñequio juu naya na mañequiaa Ty'oots'om na cwito'ñooⁿya. Ee cwe' na seitjooñe cwii ts'aⁿ, jo' na cwiwje nn'aⁿ, saā juu naya na cwe'yu na mañequiaa Ty'oots'om na cwito'ñooⁿ cantyja 'naa' ñecwii ts'aⁿ, majuu Jesucristo, juuna' jndati tseixmaⁿna' ndo' mañ'omna' jndyendye nn'aⁿ. ¹⁶ Juu na seitjooñe Adán, meiⁿchjoo ticatseijomna' ñequio na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om añmaaⁿya. Ee cantyja 'naa' jnaaⁿ ñecwii ts'aⁿ mat'uiityeⁿna' cha'tsondye nn'aⁿ. Saā cantyja 'naa' juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, cwe'yu matsaaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna jo nnom meiiⁿ na jndye nnom jndā jla'tjooⁿndyena. ¹⁷ Ee xeⁿ cantyja na seitjooñe Adán, teijndaa' na maxjeⁿ nncwje cha'tso nn'aⁿ, majndeiticheⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om na cwe'yu, maqueⁿna' nn'aⁿ na cwilaljo Jesucristo na tjaa jnaⁿ cwila'xmaⁿna jo nnom Ty'oots'om. Cantyja 'naa' juu jndyendye nn'aⁿ nluiixcondyena.

¹⁸ Ee cha'xjeⁿ juu na seitjooñe Adán seijndaa'ñena' na mat'uiina' cha'tsondye nn'aⁿ, maluaa' cantyja 'naa' juu na seicandāⁿñe Jesucristo, maqueⁿna' jndye nn'aⁿ na cwiluiindyena nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ. ¹⁹ Ñe'ca'moⁿna' cwe' nc'e na tītseicandā Adán jo nnom Ty'oots'om jo' na s'aana' na cha'tsondye nn'aⁿ la'xmaⁿna jnaⁿ, maluaa' matseijomna' cantyja 'naa' Cristo seicanaⁿ jo nnom Ty'oots'om, jo' na jndyendye nn'aⁿ maqueⁿ Ty'oots'om na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna jo nnom.

²⁰ Saā quia na teitquioo' ljeii na tqeⁿ Moisés seicanto'tina' jnaaⁿ nn'aⁿ, ndo' jndā na tjawijndyeti jnaaⁿ nn'aⁿ, Ty'oots'om seicwaljoo'tyeeⁿ na ya ts'aⁿñe ñequio nn'aⁿ. ²¹ Ndo' cha'xjeⁿ juu jnaⁿ waa najndeii na tseixmaⁿna' na cwje nn'aⁿ, malaa'ti' juu naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om na maqueⁿna' jaa na tjaa jnaⁿ la'xmaaⁿya waaticheⁿ najndeii na matseixmaⁿna' na ñequiaana' na ticantycwii na cwitandoo'a nc'e nquii Jesucristo na cwiluiiñe na matsā'ntjoom jaa.

6

L'oo jaa cantyja 'naa' jna' saā cwitandoo'a nc'e Cristo

¹ ¿Quia jo' ¿chiiu nl'uuyoo cantyja 'naa' ñ'oommeiⁿ? ¿Aa tsal'aatyaaya jna' cha na nnto'ñooⁿtyaa naya na matseixmaaⁿ? ² Tijoom jndaa. Ee juu ts'aⁿ na jndā tue' xocandā nntsa'ntjomti natia jom. Ndo' jaa nn'aⁿ

na cwila'yuu'a ñ'eⁿ Cristo cwiluiindyō l'oo jo nnom jnaⁿ. Jo' chii ¿chiiu nluuiyuu na nl'aatyāya natia? ³ ¿Aa ticala'noⁿyo' quia na teits'oomndyo, tjaa'ñena' jaa cantya na tue' Cristo Jesús? ⁴ Ee quia na teits'oomndyo tjoom' tjacanty'iuu'ndyo ñequio Cristo jo' na tqeⁿna' na l'oo jaa, cha na nnts'aana' na la'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwita'ndo'xco cha'xjeⁿ na tando'xco Cristo cantya 'naaⁿ juu na t'maⁿ najndei na matseixmaⁿ Tsotyāya Ty'oots'om.

⁵ Ndo' xeⁿ seitjoom'na jaa ñ'eⁿñê cantya na tueeⁿeⁿ, mati matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿñê cantya na tando'xcoom. ⁶ Manquiuuya juu na ñejla'xmaaⁿya na tyol'aaya jnaⁿ, ty'ioomna' jo' ts'oom'naaⁿ ñ'eⁿ Cristo, cha juu na mach'ena' na cwila'tjoondyo nnom Ty'oots'om, catyuii' najndei na matseixmaⁿna' na nndyaandyō na cwindya'ntjooⁿya nnom jnaⁿ cha'xjeⁿ mandi'ntjomtyeⁿ cwii ts'aⁿ nnom ts'aⁿ na seijnda jom. ⁷ Ee ts'aⁿ na jnda tue' jnda jndyaañê na maqueⁿ jnaⁿ xjeⁿ jom. ⁸ Ndo' nc'e na cwila'jomndyo ñ'eⁿ Cristo na tueeⁿeⁿ, mati cwila'yuu'a na nntandoo'a ñ'eⁿñê. ⁹ Ee manquiuuya na Cristo cwii ndii' na jnda tando'xcoom na tueeⁿeⁿ, tacuaa cwii xuee na nncue'nnaaⁿaⁿ ee juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ tatjaa'na' ljo' cwiya nndaā nnts'aana' ñ'eⁿñê. ¹⁰ Quia na tue' Cristo, ñejom ndii' tueeⁿeⁿ cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ, meiⁿ tacaⁿna' na cue'nnaaⁿaⁿ. Ndo' je' na wanoom'm, wanoom'm cwentaa' Ty'oots'om. ¹¹ Jo' chii mati 'o, c'oom'ya n'om'yo' na mayuu'cheⁿ na jnda tja'yo' cantya 'naaⁿ jnaⁿ, ndo' na tando'yo' cantya 'naaⁿ Ty'oots'om ee na matseitjoom'na' 'o ñequio Cristo Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

¹² Jo' chii tañequiandyo' na nnaⁿjndei jnaⁿ na nnts'a'ntjomna' seii'yo' na cwiwje, na nlqueⁿna' xjeⁿ 'o na nla'candaā'ndyo' chiuu l'ue ts'omna'. ¹³ Meiⁿ tintio'yo' seii'yo' l'o jnaⁿ, na nleil'uena' cha'na l'ots'iaaⁿ na ñ'eⁿ nluui yuu na ticaty'iomyaⁿna'. Je' je' quiandyo' cheⁿncjo'yo' l'o Ty'oots'om cha'xjeⁿ nn'aⁿ na tando'xco na tja, ndo' catio'yo' seii'yo' l'ooⁿ na nleil'uena' cha'na l'ots'iaaⁿ na ñ'eⁿ nluui yuu na maty'iomyaⁿna'. ¹⁴ Ee ticatsona' na nlqueⁿ jnaⁿ xjeⁿ 'o, ee nchii m'aⁿyo' nacje 'naaⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, 'o m'aⁿyo' nacje 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om.

Matseijomna' jaa cha'cwijom ts'aⁿ na teijndañê

¹⁵ Quia jo' ¿chiiu nncuaa? ¿Aa nc'e na tic'ooⁿya xjeⁿ 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ, jo' chii nla'tjoondyotyāā nnom Ty'oots'om? ¿Aa nl'aa na ljo' nc'e na cwicandaaya naya na matseixmaaⁿ? Jeeⁿ tic'oom'na' jo'. ¹⁶ 'O manquiu-jndaa'ndyo' quia mañequiaañê ts'aⁿ na nndi'ntjomtyeeⁿ nnom cwiicheⁿ na nntseicanaāⁿ ljo' na matsa'ntjom, cwiluiñê tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na tyeⁿ mandi'ntjom nnom patrom 'naaⁿ ndo' jndei'na' na catseicanaāⁿ ljo' na matsa'ntjom tsaⁿñeeⁿ. Jo' chii xeⁿ mandi'ntjom ts'aⁿ nnom jnaⁿ, wjaan'omna' juu na nntsuuñê, oo aa nntseicanaāⁿ nnom Ty'oots'om, na cantya 'naaⁿ jo' nnc'oom cha'xjeⁿ na ma'moⁿna'. ¹⁷ Saaⁿ jeeⁿ ndya' quian'l'uaa' Ty'oots'om, na 'o meiⁿ na tyeⁿ ñejndye'ntjom'yo' nnom jnaⁿ, saaⁿ je' ñequio na xcwee'ya n'om'yo' cwila'ñ'oom'ndyo' ñ'oom na t'mooⁿ nn'aⁿ ndaa'yo' cantya 'naaⁿaⁿ. ¹⁸ Ndo' je' na jnda seican-dyaañê 'o nnom jnaⁿ, jo' chii cwiluiindyo' nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ cantya na maty'iomyaⁿna'. ¹⁹ Matseinaⁿ ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha'xjeⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nc'e 'o ticala'noⁿya'yo' joona'. Quia jo' cha'xjeⁿ na jnda tquia'ñ'eⁿyo' seii'yo' na ñejndye'ntjom'tyeⁿyo' nnom jnaⁿ ñequio ndaaⁿ cha'tso nnom natia, ndo' na ñel'a'yo' yuu na matso ljeii na matsa'ntjomna' na tal'a'yo', maluaa' je' quiandyo'ñ'eⁿyo' na

nndye'ntjom'yo' cha'xjeⁿ na maty'iomyana' na cantyja 'naaⁿl' jo' xcwe nc'om'yo' jo nnom Ty'oots'om.

²⁰ Xjeⁿ na ñejndye'ntjom'tyeⁿ'yo' nnom jnaⁿ, tíc'oom' n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na ya. ²¹ Ndo' na luaa' tyol'a'yo', ¿yuu waa na teijndeina' 'o? Je' cantyja na nmeiiⁿ ñel'a'yo', yacheⁿ mach'eena' jnaaⁿ'yo', ee jona' 'oochona' 'o na nntsuundyó'. ²² Saa je' je' jnda jndyaandyó' na ñejndye'ntjom'tyeⁿ'yo' nnom jnaⁿ, ndo' jnda saaquee'ndyo' na cwindye'ntjom'tyeⁿ'yo' nnom Ty'oots'om, ndo' cantyja 'naaⁿl' jo' waa naya 'naⁿ'yo' na maqueⁿl'ju'na' 'o jo nnoom, ndo' na nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. ²³ Ee nquii jnaⁿ matiomi'uana' jaa na cwiwjaaya, saa naya na cwicandaaya nnom Ty'oots'om mañequiaana' na ticantycwii na cwita'ndo'a nc'e Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjom jaa.

7

Matseijomna' jaa cha'cwijom ts'aⁿ na jnda toco

¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyó' ñ^en Cristo, manquiu'yo' chiuu waa na matsa'ntjom ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, na juu ljeii'ñeeⁿ taxoque'tina' xjeⁿ ts'aⁿ na jnda tue'. ² Ee matseijomna' cha'xjeⁿ cwii yuscu na jnda toco, matseityeⁿ ljeii jom ñequio saaⁿ'aⁿ yocheⁿ na wando'. Saa xeⁿ nncue' quia jo' cwindyaañê l'o ljeii 'naaⁿna. ³ Jo' chii xeⁿ ndicwaⁿ wando' saaⁿ'aⁿ ndo' nnc'oqⁿ 'ndyoo cwiicheⁿ tsaⁿ's'a quia jo' matsona' na jom yuscu na cwe' m'aaⁿya ñ^en tsaⁿ's'a'ñeeⁿ. Saa xeⁿ na jnda tue' saaⁿ'aⁿ quia jo' wanaaⁿ na nncoconnaaⁿ'aⁿ ndo' xocatsona' na cwe' m'aaⁿyaⁿ ñ^en tsaⁿ'ñeeⁿ.

⁴ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuyó', mati 'o cwiluiindyó' l'oo cantyja 'naaⁿl' ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés nc'e ts'oom'naaⁿ ty'ioom nn'aⁿ Cristo, cha na ndaaⁿ nla'xmaⁿ'yo' cwentaa' cwiicheⁿ, manqueⁿ na wando'xcoom jnda na tueeⁿ'eⁿ. Maluaa' waa cha ndaaⁿ nleil'uee'ñê 'o. ⁵ Ee quia na ñet'oqⁿ'ya xjeⁿ 'naaⁿl' na teincoondyo na nn'aⁿ jnaⁿ jaa, ljeii'ñeeⁿ tyotseilcwii'ñena' ndaaⁿya na cwil'aaya cha'tso nnom natia na queeⁿ ts'om seii'a, jo' na tjachuuna' jaa na nntsuundyó. ⁶ Saa je' je' jnda tjaaya cantyja 'naaⁿl' ljeii na ñetqueⁿ'na' xjeⁿ jaa, jo' chii je' mam'aⁿcandyaandyó na nndya'ntjooⁿ'ya nnom Ty'oots'om nc'e cwi-tando'o'xcooya na m'aaⁿya nacje 'naaⁿl' Espíritu, tachii cantyja 'naaⁿl' ñ'oom tquiee na ñesa'ntjom.

Jnaⁿ ñe'queⁿ'na' xjeⁿ 'naaⁿ'na' ja

⁷ Quia jo' ¿chuuu nl'uuyooⁿya je' cantyja 'naaⁿl' ljeii na tqueⁿ Moisés, aa jnaⁿ matseixmaⁿ'na'? Meiⁿchjoo nchii jo' ee xeⁿ nchii juuna', xocatseiⁿ'noⁿ'a na ticatsa'ntjomna' na matseiqueeⁿ ts'oqⁿ 'naaⁿl' cwiicheⁿ ts'aⁿ hasta quia ljeiya na tso ljeii'ñeeⁿ: “Tintseiqueeⁿ ts'om' 'naaⁿl' x'iaⁿ”. ⁸ Saa juu ljeii'ñeeⁿ teil'uee'ñe jnaⁿ na s'aana' na tyotseiqueeⁿ'na' ts'oqⁿ jndye nnom natia. Ee yuu na ticuaa ljeii'ñeeⁿ m'aaⁿ ts'ooñe jnaⁿ. ⁹ Tyowaa xjeⁿ na tícaljeii chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, xjeⁿ'ñeeⁿ tícatseiⁿ'ndaa'na' ntyjiia na ñeseitjooⁿndyo nnomna', saa quia na seiⁿ'noⁿ'la chiuu matsa'ntjomna', quia jo' ljeiya na wando' jnaⁿ, na wjaañ'oomna' ja na ntsuundyó. ¹⁰ Ndo' juu ljeii'ñeeⁿ na ts'iaaⁿ'na' na ñequeiaana' na ndaya na ticantycwii na wando'a, teijndaa'yuu na nntsuundyó cantyja 'naaⁿ'na'. ¹¹ Ee juu jnaⁿ teil'uee'ñena' ljeii'ñeeⁿ na tquiu'nn'aⁿ'na' ja ndo' tqueⁿ'na' na nntsuundyó.

¹² Jo' chii nquii ljeii'ñeeⁿ lju' cwiluiiñena' cantyja 'naaⁿ'na', ndo' ñ'oom na matsa'ntjom cwiluiiñena' na lju', mati xcwe ndo' jeeⁿ yana'.
¹³ Quia jo' ¿aa ñe'catsona' na ljeii na cwiluiiñe na yana' tjañ'oomna' ja na nntsuundyō? Mei'chjoo nchii ljo'. Juu jnaⁿ na waana' quii' ts'ooⁿ, seijndaa'ñena' na nntsuundyō ndo' t'moⁿ jndaa'ñena' na jnaⁿ jo', juu jo' teil'uee'ñena' cwii na jeeⁿ ya ndo' laa'ti waa na juu ñ'oom na matsa'ntjomna' t'moⁿ'na' na jeeⁿ tia tseixmaⁿ jnaⁿ.

¹⁴ Manquiuyu na tquiaa Espíritu ljeii na matsa'ntjomna'. Saa nc'e na ts'aⁿ ja matseijomna' cantyja 'naⁿya na cwiluiindyō ts'aⁿ na seijnda jnaⁿ, na tyeⁿ mandi'ntjoⁿ'ya nnomna'. ¹⁵ Tileicatsei'noⁿ'a chiuu na matjoⁿ'ya na tileicats'aaya ljo' na ñe'cats'aa, yacheⁿ mats'aayoya majo'to ljo' na jeeⁿ jndōya. ¹⁶ Saa quia na mats'aa yuu na tiñe'cats'aa, matsei'noⁿ'a na jeeⁿ ya juu ljeii na matsa'ntjomna'. ¹⁷ Ndo' na ljo', ma'moⁿ'na' na nchii nncō mats'aa. Juu jnaⁿ na m'aaⁿ naquii' ts'ooⁿ mach'eena' na ljo'. ¹⁸ Ndo' ntyjiūya nc'e na ts'aⁿ ja, tjaa'naⁿ cwii na matseixmaⁿ'ya na nts'aa yuu na ya. L'ue ts'ooⁿ na nnts'aa yuu na ya saa leicandaā nnts'aa. ¹⁹ Juu na ya na ñe'cats'aa, ticats'aa jo', ñequii'cheⁿ natia na tiñe'cats'aa, juu jo' mats'aa. ²⁰ Quia jo' xeⁿ juu na tiñe'cats'aa mats'aa, nchii manncōtyā mats'aa jo'. Juu jnaⁿ na m'aaⁿ quii' ts'ooⁿ, juuna' mach'eena' na ljo'.

²¹ Jo' chii luua waa na maljeiya cantyja 'naⁿya. Quia na matseijndō na nnts'aa yuu na ya na l'ue ts'ooⁿ, yacheⁿ maljeiya na m'aaⁿ natia naquii' ts'ooⁿ. ²² Ee nncō jeeⁿ nei'ncoo' ntyjii ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om na tquiaaⁿ nnom Moisés, ²³ saa maquaⁿ cwenta naquii' seii'a m'aaⁿ cwii na matseiwēñe nacjoo' juu na m'aaⁿ ts'ooⁿ na ma'moⁿ'na' na cats'aa, majuu jnaⁿ na matsa'ntjomna' seii'a, na maleiñ'oomna' ja praso.

²⁴ Jeeⁿ ndya' nty'iaa'ndyō. ¿Ñeeⁿ nndaā nntseicandyaañe ja ñequio seii'a na wjaañ'oomna' ja na nntsuundyō? ²⁵ Jeeⁿ ndya' quianl'uaa' Ty'oōts'om na macanda jom nndaā nncwji'n'maaⁿ'ñe ja nc'e Taya Jesucristo. Je' je' matsei'noⁿ'a na tseixmaⁿ'ya na cju'ndyō cja jo nnom ljeii 'naaⁿ Ty'oōts'om na matsa'ntjomna'. Saa cantyja 'naaⁿ na ts'aⁿ jnaⁿ ja ndicwaⁿ m'aaⁿ'ya nacje 'naaⁿ jnaⁿ.

8

C'ooⁿ'ya cha'xeⁿ matsa'ntjom Espíritu cwiluiiñe Ty'oōts'om

¹ Jo' chii jaa nn'aⁿ na cwilajomndyō ñequio Jesucristo, ticat'uii Ty'oōts'om jaa cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ'ya. Luua' waa nc'e na cwil'aaya yuu na l'ue ts'om Espíritu Santo, nchii yuu na l'ue n'ooⁿ ncjōō. ² Ee juu ljeii na matsa'ntjomna' cantyja 'naaⁿ Espíritu na mañequiaa na wando'a jo nnom Ty'oōts'om nc'e na matseijomndyō ñequio Cristo Jesús, ljeii'ñeeⁿ jnda seicandyaañena' ja jo nnom ljeii na ma'moⁿ'na' na matseixmaⁿ'ya jnaⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' nntsuundyō. ³ Ee ljeii na tqeⁿ Moisés, tícandaā nlqueⁿ'na' na tjaa jnaⁿ laxmaaⁿ'ya ee tjaa'naⁿ najndei na matseixmaⁿ'na' cha nla'candaāya juuna' ee la'xmaaⁿ'ya nn'aⁿ na cwila'tjoondye. Saa yuu na tícandaā nnts'aa juuna', nquii Ty'oōts'om jnda s'aaⁿ. Ee jñoom Jnaaⁿ na ts'aⁿ cha'na jaa nmeiiⁿ, na juu nncue' cwentaa jnaaⁿ'ya. Ndo' na ljo' seijndaa'ñe na cwintycwii najndei na matseixmaⁿ jnaⁿ na c'ooⁿ'ya nacje 'naaⁿ'na'. ⁴ Luua' s'aaⁿ cha nndaā nla'candaāya ljo' na matsa'ntjom ljeii'ñeeⁿ. Ee jaa tac'oⁿ'tyaāya cantyja 'naaⁿ natia na cwila'queeⁿ n'ooⁿ'ya. Jaa cwitsaam'aaⁿ'ya nacje 'naaⁿ na l'ue ts'om Espíritu Santo.

5 Nn'aⁿ na cwiñe'quiandye na cwil'a yuu na l'ue ts'om seii macandā tomti jo' cwijoo' n'omna. Sāā nn'aⁿ na cwil'a ljo' na l'ue ts'om Espíritu Santo macandā cwijoo' n'omna ljo' na l'ue ts'om Ty'oots'om. 6 Quia na macandā tomti nnc'oom' ts'om ts'aⁿ cantya 'naaⁿ ljo' na l'ue ts'om seiiⁿeⁿ, wjaañ'omna' jom na nntsuuñê. Sāā quia na nnc'oom' ts'om ts'aⁿ ljo' na l'ue ts'om Espíritu Santo wjaañ'oomna' jom na ticantycwii na nncwanoom'm ndo' tjaa ljo' chjoo' ts'oom. 7 Sāā nn'aⁿ na cwiñequiandye cantya 'naaⁿ jnaⁿ, m'aⁿwjeena nacjoo' Ty'oots'om, ee tiñe'catuee'ndyecjena jo nnom ljeii na matsa'ntjomna', meiⁿ xondaā nl'ana. 8 Jo' chii nn'aⁿ na 'oom'aⁿ cantya 'naaⁿ jnaⁿ, xocandaā nl'ana yuu na cjaawee' ntyjii Ty'oots'om.

9 Sāā 'o tac'om'yo' cantya 'naaⁿ na teincoondyo' na nn'aⁿ, 'o tsaam'aⁿyo' nacje 'naaⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om, xeⁿ na mayuu'cheⁿ Espíritu na cwiluiñê m'aaⁿñe naquii' n'om'yo'. Ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ Espíritu na cwiluiñe Cristo tyooluiñe cwentaaⁿaⁿ. 10 Ndo' xeⁿ Cristo wanoom'm naquii' n'om'yo' meiiⁿ na mayuu' seii'yo' m'aⁿl'oondyena' nc'e jnaⁿ, nquii espíritu na la'xmaⁿyo' m'aaⁿ na wando' ee jnda' seicandyañe Ty'oots'om 'o cantya 'naaⁿ jnaⁿyo'. 11 Ndo' xeⁿ Ty'oots'om na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo m'aaⁿ Espíritu na cwiluiñe naquii' n'om'yo', majom ññequiaaⁿ na nnta'ndo'nnda' seii'yo' ñequio mañejuuti Espíritu na cwiluiñê m'aaⁿñe naquii' n'om'yo'.

12 Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuyoyo', waa cwii na jeeⁿ matsona' na cal'aaya, sāā nchii nl'aya yuu na l'ue n'ooⁿ ncjoo. 13 Ee xeⁿ na cwiñequiandyo' joo na teincoondyo' ñequio seii'yo' nntsuumdyo', sāā xeⁿ ñequio Espíritu Santo cwil'a'yo' na joo na teincoondyo' ñequio seii'yo' cwjena', quia jo' nlui'n'maaⁿndyo'.

14 Cha'tsondye nn'aⁿ na 'oontyjo ljo' na ma'moⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om, naⁿñeeⁿ cwiluiindyena ntseinaaⁿ. 15 'O nchii to'ñoom'yo' cwii espíritu na nnts'aayuuna' nquii'yo' na ndicwaⁿ la'xmaⁿyo' moso ndāā joo na l'ue n'om seii'yo', na jo' jo' cwiicheⁿ cwiindii' nnc'om'yo' na nquia'yo' na nnt'uui Ty'oots'om 'o. 'O jnda' to'ñoom'yo' Espíritu Santo na macjwaa'ñe 'o na cwiluiindyoyo' ntseinaaⁿ. Jom mach'eeⁿ na cwil'uuya: "Ta Tsotyaaya." 16 Manquiiiti Espíritu Santo macwji'yuu'ñê nnom espíritu na laxmaaⁿya na matsoom na cwiluiindyoyo' ntseinda Ty'oots'om. 17 Ndo' na cwiluiindyoyo' ntseinaaⁿ, mati la'xmaaⁿya na ndaaya cha'tso na jnda' seijndaa'ñê na ndaa' nn'aⁿ na cwiluiindyoyo' ntseinaaⁿ, mañejuuti na ndaa' Cristo, mati jo' ndaaya xeⁿ cwilajomndyoyo' nawi' na tjatjoom cha'nda'quia n'ajomndyoyo' na cwiluiit'maⁿñê.

18 Ee ntyjiiyaya na nawi' na tsatjooⁿya je', meiⁿchjoo xocatseijomna' ñequio na nntseit'maaⁿñena' jaa xuee na macandā. 19 Cha'tso na tqueⁿ Ty'oots'om ñequio na ntyjaa' n'omna meiⁿndoo'nty'iaandyeyo' xuee quia na m'mooⁿ 'ñeeⁿ joo cwiluiindyoyo' ntseinaaⁿ. 20 Ee cha'tso na tqueⁿ Ty'oots'om tei'ndaa'na' sāā nchii tjoomna' na luaa' ee na l'ue n'om nquieena', tjoomna' na ljo' ee luaa' l'ue ts'oom. Sāā maxjeⁿ ntyjaa'ya n'omna' na nncue'ntyjyo' cwii xuee na nlco'yannda'na', 21 na nncue'ntyjyo' xjeⁿ na nndyaandyeyo' joona' na tyeⁿ m'aⁿna' nacje 'naaⁿ na cwiwi'ndaa'na' ndo' cwiwjena', cha nla'jomndyoyo' joona' ñequio juu na cwindaandyeyo' ntseinaaⁿ, cwii na jeeⁿ ndya' jnda' tseixmaⁿna'. 22 Manquiiuya na cha'tso na tqueⁿ Ty'oots'om hasta xjeⁿ je'cheⁿ jeeⁿ cwiwcweena' nawi' cwiitjoom joona' cha'xjeⁿ maquiiina' yuscu na matseincuii. 23 Ndo' nchii macandā

joo na tqueeⁿ cwitjoomna' na wi', mati jaa na jndā to'ñooⁿya Espíritu Santo, cwii na cwe' tyuaa'ya na xeⁿ jndā nnto'ñooⁿñ'aaⁿ na jndā seijn-daa'ñê na nndaaya, jaa t'maⁿ wi' cwitjooⁿya yocheⁿ na cwimeinⁿdoq^o'a na nncwjaa'ñe Ty'oots'om jaa na cwiluiindyō ntseinaaⁿ, cha na nndaā nndyaandyē seiia'. ²⁴ Nc'e na luaa' waa na cwicantyyaa' n'ooⁿya, jo' chii na cwilui'n'maaⁿndyō, saa quia jndā nty'iaa' ts'aⁿ cwii na macantyyaa' ts'oom, tacatsona' na ntyjaa'ti ts'oom ee cwii na mamantyy'iaa' ts'aⁿ, ticatsona' na ntyjaa'ti ts'oom. ²⁵ Saa xeⁿ ljo' na meiⁿndoq^o'a na nnty'iaaya ndicwaⁿ tyoonty'iaaya jo', macaⁿna' na c'ōⁿt'maaⁿndyō n'ooⁿya yocheⁿ na meiⁿndoq^o'a juuna'.

²⁶ Maluaa' mach'ee Espíritu, mateijneiⁿ jaa yuu na tixcwe cwil'uuya. Ee jaa ti'naaⁿya nlanāⁿya nnom Ty'oots'om cha'xjeⁿ na macaⁿna', jo' chii manquiiiti Espíritu Santo matseity'ooñê nnom Ty'oots'om ñequio na cwicom ts'oom cwentaaya ñequio ñ'oom na tileicatso ts'aⁿ. ²⁷ Ndo' Ty'oots'om tcuu mal'ueeⁿ chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ, jo' chii ntyjeeⁿ ñ'oom na matseity'ooñê Espíritu nnoom cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindyē cwentaaⁿaⁿ, ee juu matseity'ooñê cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom.

Nndaq nna'ñe ts'aⁿ nc'e Jesucristo

²⁸ Ee manquiuuya nn'aⁿ na jnda nquiu Ty'oots'om, cha'tso nnom na cwiwi'nomna cwhitei'jndeiina' joona, nquiee nn'aⁿ na maqueeⁿñê cha'xjeⁿ na l'ue ts'om nqueⁿ. ²⁹ Ty'oots'om ntyjeeⁿ cwaaⁿ nn'aⁿ nla'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ cwitjoocheⁿ na nluiindyena. Ndo' teiyo tqueeⁿ na catseijomna' joona cha'xjeⁿ na Jnaaⁿ Jesucristo cha na juu nluiitquieñe quii'ntaaⁿ cha'tsondyē ntseinaaⁿ. ³⁰ Ndo' nn'aⁿ na tqueeⁿ na cwiluiindyē cwentaaⁿaⁿ, maqueeⁿñê joona. Ndo' joo nn'aⁿ na maqueeⁿñê, maqueeⁿ joona na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, ndo' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, nñequiaaⁿ na nluiit'maⁿndyena ñ'eⁿñê.

³¹ Quia jo' ¿ljo' cwii ya nl'uuya cantyya 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? Xeⁿ Ty'oots'om m'aaⁿ cantyya 'naaⁿya, ¿ñeeⁿ nleichuu xjeⁿ 'naaⁿ jaa? ³² Ee Ty'oots'om tícwañom'm Jnaaⁿ, tquiaaⁿ na tue' juu cwentaaya. Ndo' na luaa' s'aaⁿ, ma'mōⁿna' na mati nñequiaaⁿ na nnto'ñooⁿya cha'tso nnom na macaⁿna' jaa cha'xjeⁿ mañequiaaⁿ na tseixmaⁿ Jnaaⁿ. ³³ ¿Ñeeⁿ juu nndaq nncju' jnaⁿ cjoo nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ? Tjaa ñeeⁿ juu ee manquiiyeeⁿ jndā tqueeⁿ jaa na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaaⁿya jo nnoom. ³⁴ Ndo' na ljo' ¿ñeeⁿ joo nntuee' jnaⁿ nacjoona? ¿Aa nnts'aa Cristo? Xocats'aaⁿ ee nqueⁿ tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentaaya ndo' tando'xcoom jndā na tueeⁿeⁿ. Je' wacatyeeⁿ ntyjaa' ts'ō Ty'oots'om ntyjaya na macaaⁿ ñ'oom 'naaⁿya nnom. ³⁵ ¿Aa waa cwii nnom nawi' na nndaq nnts'aana' na nntseitsaaⁿñena' na Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa? Nawi' na cwitjooⁿya, ¿aa nndaq nnts'aana' oo na cwintyyō nn'aⁿ jaa nc'e na m'aaⁿya cantyya 'naaⁿaⁿ, ndo' na matsei'tjoona' na nlcwaa'a, oo na matsei'tjoona' liaaya? Oo, ¿cwii nnom na jeeⁿ teincuu' na cwitjooⁿya oo na cwila'jndaa'ndyē nn'aⁿ na nla'cwjeena jaa? Maxjeⁿ tjaa'naⁿ meiⁿcwii nnom na nndaq nntseitsaaⁿñena' na m'aaⁿ Cristo na candya' ts'oom jaa. ³⁶ Ee ñ'oom na teiljeii naquii' libro Salmos, matsona':

Nc'e na cwiluiindyō nn'aⁿ cwenta', jo' chii meinchaa' xuee na ñe'cala'cwjee nn'aⁿ jâ.

Cwil'ana ñ'eⁿndyō cha'na cwitjoom canmaⁿ na jndā teijndaa' na nncwje.

³⁷ Saa meiiⁿ na luaa' waa cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ, waljoo'cheⁿ na tsanandyo nmeiⁿ, nc'e Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. ³⁸ Ee ntyjiiya tjaa meiiⁿ cwiiⁿ na nndaⁿ nntoⁿ'na' jaa na m'aaⁿ Ty'oots'om na candya' ts'oom jaa. Cantyja na cwiwjaa, cantyja na cwitandoo'a, meiⁿ ángeles, meiⁿ ljo' na t'maⁿ waa najnda, meiⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ n'iaaⁿ la'xmaⁿ, meiⁿ ljo'cheⁿ na matseicaty'uena' jaa na maje', ndo' meiⁿ ljo' na wjaach'eena' jaa 'io cha, ³⁹ meiⁿ ljo' na m'aⁿ nandye, meiⁿ ljo' na niom yuu na njoomti ts'om ndaaluee, meiⁿ ljo' na s'aa Ty'oots'om. Meiⁿ cwiiⁿ na cha'tso nmeiⁿ, xocandaⁿ nntoⁿ'na' jaa na t'mooⁿ na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa nc'e Cristo Jesús na cwiluiiñê na catsa'ntjoom jaa.

9

Tjeii'ñe Ty'oots'om nn'aⁿ Israel na nla'xmaⁿna cwentaaⁿ'aⁿ

¹ Ja Pablo, nc'e na matseyu'a ñ'eⁿ Jesucristo, matseinaⁿya ñ'oom na mayuu', nchii cwe' cantu. Juu na m'aaⁿ ts'ooⁿ, ma'moⁿ Espíritu Santo na mayuu' jo'. ² Ee t'maⁿ waa na matseichjoo'na' ts'ooⁿ ndo' matseindaⁿ na ntyjiiya cantyja 'naaⁿ nn'aⁿya nn'aⁿ judíos na ti'ñe'calayu' ñ'eⁿ Cristo, ³ ee cwiljoya ts'ooⁿ meiiⁿ na catoⁿ'na' ja ñ'eⁿ Cristo, ndo' meiiⁿ nncju'wi'na' añaⁿya xeⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' nnteijndeina' nn'aⁿya na mañe'cwii tsjaaⁿ cwiluiindyⁿ ñ'eⁿndyena. ⁴ Joonaa cwiluiindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ nquii Israel na jndyowicantjoo'. Tjaa'ñe Ty'oots'om joona na ntseinaaⁿ. Juu na tseixmaaⁿ na caxueeñê tyom'aaⁿ quii'ntaaⁿ na quia na tyocañ'eeⁿ ñ'eⁿndyena. Tquiaaⁿ ljeii nnom Moisés na matsa'ntjomna' chiuu nnc'omna. Seijndaa'ñê chiuu l'ue ts'oom na nla't'maaⁿndyena jom naquii' wats'om, ndo' jndye nnom nt'omcheⁿ ñ'oom tsoom ndaⁿna na nnts'aaⁿ. ⁵ Cwiluiindyena ndacantjyo welooya ndo' cantyja 'naaⁿ tsjaaⁿ 'naaⁿ joona tuiiñe Cristo na ts'aⁿ jom, na cha'tso na cha'tso cantyja 'naaⁿ'aⁿ cwiluiiñê Ty'oots'om. Ñequii'cheⁿ na cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom. Amén.

⁶ Ndo' meiⁿ nchii ñ'oom na tso Ty'oots'om ndaⁿ nn'aⁿ Israel na nnts'aaⁿ, t'icatseicandaⁿñena'. Luaa' waa ee nn'aⁿ na jndyowicantjoo' tsjaaⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, ticha'tsondyena na mayuu'cheⁿ cwiluiindyena nn'aⁿ Israel. ⁷ Ee ticha'tsondye ntseindacantjyo Abraham mayuu'cheⁿ na cwiluiindyena ntseinaaⁿ, ee tso Ty'oots'om nnoom: “Ntseindacantjyo ti'jnda' Isaac, joona nncwjaa'ñena' na nluindyena tsjaaⁿ 'naⁿ.” ⁸ Ñ'oommeiⁿ cwiñe'quiana' na caliuuya na nchii cwe' cantyja 'naaⁿ tsjaaⁿ na cwiluiindyena nn'aⁿ, jo' na macwjaa'ñena' na cwiluiindyena ntseinda Ty'oots'om. Tomti cwiluiindyena ntseinaaⁿ nc'e ñ'oom na tsoom ndaⁿ nn'aⁿ Israel na nnts'aaⁿ. ⁹ Ee tso Ty'oots'om nnom Abraham chiuu na nnts'aaⁿ, luaa matsona': “Tiepmomeiiⁿ nndyoⁿnda'a na m'aⁿ'yo', ndo' nquii scu' Sara ntleiñ'oom cwii tyochjoo nda'yo'.”

¹⁰ Ndo' nchii macandⁿ luaa' waa na ma'moⁿ'na' chiuu na maqueⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ na ntseinaaⁿ. Ee we ntseinda Rebeca ñecwii tsotyena majuu Isaac na cwiluiiñe welooya. ¹¹⁻¹³ Ee cwiⁿtyocheⁿ na nluindyena catye'nquiee'ñeeⁿ, meiⁿ na l'ana na tis'a oo ljo' na ya, ndo' tso Ty'oots'om nnom Rebeca: “Juu tsaⁿ na nluiiñejndyee nndi'ntjoom nnom tyjeeⁿ.” Ñ'oomwaa' matseiljoyuna' ñequio ñ'oom'm na teiljeii na matsona': “T'ooⁿya na wi' ts'ooⁿya Jacob ndo' s'aaya na ticuee' ts'ooⁿya Esaú.” Luaa' ma'moⁿ'na' na Ty'oots'om wanaaⁿ na nncwjii'ñê nn'aⁿ na nluindyena

cwentaan^a cha'xjenⁿ nqueⁿ na l'ue ts'oom, joo nn'aⁿ na macwaaⁿ na nlui-indyena cwentaan^a. Meiⁿ ticwjaaⁿñê cwenta ljo' cwii nnom na cwil'ana. ¹⁴ Ndo' na luaa' waa, ¿chiiu ya nl'uu? ¿Aa ticwixcwe ljo' mach'ee Ty'oots'om? Jeeⁿ tic'oom'na'. ¹⁵ Ee tsoom nnom Moisés: “Ñeeⁿ juu na matseitiuuya na nteijndeyia maxjeⁿ nntseijndeyia tsaⁿñeeⁿ, ndo' ñeeⁿ juu na matseitiuuya na nnc'ooⁿya na wi' ts'ooⁿya maxjeⁿ jo' nnts'aaya.” ¹⁶ Jo' chii Ty'oots'om nchii macwjeeⁿeⁿ ts'aⁿ na nntseixmaⁿ cwentaan^a cwe' ee na l'ue ts'om nquii, oo cwe' nc'e na jeeⁿ matseijndeyi ts'aⁿ na nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿñe. Jom macwjeeⁿeⁿ ts'aⁿ na nluiñe cwentaan^a ee na wi' ts'oom juu. ¹⁷ Ee naquii' ñ'oom'm na teiljeii matsona' chiiu tsoom nnom rey ndyuua Egipto. Tsoom: “Ja tquiaya na cwiluiindyu' rey, cha cantyja 'naⁿ nleitquioo' na jndoya ndo' cha nn'aⁿ na cha'waa tsjoomnancue caliuna chiiu t'maⁿ tseixmaⁿ xueya.” ¹⁸ Ndo' na luaa' waa, ñeeⁿ juu na l'ue ts'oom na nnc'oom na wi' ts'oom maxjeⁿ jo' nnts'aaⁿ, ndo' ñeeⁿ juu na nnts'aaⁿ na nntseiquie' ts'om, maxjeⁿ jo' nluii. ¹⁹ Nndaq nnts'aana' na m'aaⁿ ts'aⁿ na nntso nqooⁿ: “Xeⁿ na luaa' waa quia jo' ¿chiiu na matseincjoo'ñe Ty'oots'om ljo' cwil'a nn'aⁿ? Ee tjaa'naⁿ ts'aⁿ nndaq nncjaa nacjoo' ljo' na l'ue ts'oom.” ²⁰ 'U na cwe' ts'aⁿ 'u, ¿ljo' ts'iaaⁿ na ñe'catseincjoo'ndyu' nacjoo' Ty'oots'om? ¿Aa maty'iomna' na xuaa na tuii ñ'eⁿ ts'ocachu nntsona' nnom ts'aⁿ na s'aa juuna': “¿Chiiu ts'iaaⁿ na luaa' sa' ja?” ²¹ Ee ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ ñ'eⁿ ts'ocachu, nqueⁿ ntyjeeⁿ ljo' ts'iaaⁿ na ñe'cats'aaⁿ ñ'eⁿ joona'. Mañ'eⁿ ts'o'ñeeⁿ nnts'aaⁿ cwii xuaa na yaticheⁿ oo cwii na cwe' cwantindyo.

²² Ndo' nquii Ty'oots'om ¿ljo' mach'ena' xeⁿ seijndaa'ñê na m'mooⁿ na matseiw'eeⁿ nn'aⁿ na cwila'tjoondyena nnoom, ndo' nnts'aaⁿ na nleitquioo' juu najndeyi na cwiluiñê? Jndyocaa xuee na tintycwii na mach'eeⁿ na wjaanioomñe ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ na nnt'ueeⁿ joona nc'e na ticalcwe' n'omna jnaaⁿna, na la'xmaⁿna na nntsuundyena. ²³ S'aaⁿ na luaa' cha cantyja 'naaⁿ jaa nleitquioo' na juu na cwiluii't'maⁿñê, jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna', jaa na cwitjoocheⁿ na ncuua cha'tso, ty'oom na wi' ts'oom na seijndaa'ñê na nla'jomndyo na matseit'maaⁿñena' jom. ²⁴ Ty'oots'om tqeeⁿñê jaa na la'xmaaⁿ cwentaan^a. Nt'omndyo jaa tjeii'ñê quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos ndo' nt'om tjeii'ñê quii'ntaaⁿ nn'aⁿ gentiles. ²⁵ Cha'xjeⁿ na matso ñ'oom naquii' libro na seiljeii Oseas:

Nn'aⁿ na nchii laxmaⁿ nn'aⁿya,

je' nntsjoq ndaana na mann'aⁿya joona.

Ndo' nn'aⁿ na ñet'om na tjaa ñeeⁿ wi' ts'om joo, je' la'xmaⁿna nn'aⁿ na wi' ts'ooⁿya joona.

²⁶ Matsoticheⁿ ljeii'ñeeⁿ:

“O na nchii cwiluiindyoy' nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaya”,

naⁿñeeⁿ nntseicajndyu'na' na cwiluiindyena ntseinda Ty'oots'om na wando'.

²⁷ Mati seineiⁿ Isaías cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, tsoom: “Nn'aⁿ na wjaawicantyyoo' nn'aⁿ Israel, meiiⁿ na nleiindyenyena cha'na jndye tei' ndyoo ndaaluee, saa cwe' cwantindye joona nlui'n'maanⁿdyena.”

²⁸ Ndo' tjatsoticheⁿna': “Ta Ty'oots'om maxjeⁿ nntseicandaa'ñê ñ'om ñom ñequio nn'aⁿ tsjoomnancue, na nncu'xeeⁿ joona cha'xjeⁿ na matsona' ndo' jndeyi m'aaⁿ na nnts'aaⁿ na ljo'.”

²⁹ Cha'xjeⁿ na jnda tso Isaías:

Nquii Ty'oots'om na matsaⁿntjoom cañoom'luee,

xeⁿ nchii ñeeⁿ cwantindyo tsjaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos,
maxjeⁿ jndā ljooⁿndyo cha'xjeⁿ tjoom nn'aⁿ tsjoom Sodoma ñ'eⁿ Gomorra.

Luaa mañ'oomna' nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya

³⁰ ¿Chiuu nl'uuyoo je' cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ? Joo nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyena tqueⁿ Ty'oots'om jona na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿna, nc'e na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿñê. Ndo' majootona na nchii ñel'ueena na nlui'n'maaⁿndyena. ³¹ Ndo' nn'aⁿ Israel je', na tyoqueⁿndyena na nla'candaaⁿndyena chiuu t'maⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés cha queⁿna' jona na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna, t'candaaⁿ nla'candana juuna'. ³² ¿Ndo' chiuu na luaa' tjoomna? Luaa' tjoomna ee tyocantyyaa'ya n'omna na nlui'n'maaⁿndyena nc'e na tyola'candaaⁿndyena ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, ee nchii tyola'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ndo' nc'e naljo', jo' chii matseijoom'na' cantyja 'naaⁿna na jndā tei'ty'uiina “Tsjo' na cwiwi'ty'uii nn'aⁿ” ³³ ee waa ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ naquii' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':
Ja maquiãⁿya tsaⁿ na nluiñe tsjo' na nquiee nn'aⁿ tsjoom Sión nncwity'uiina cantyja 'naaⁿaⁿ,
jom nluiñê tsjo'ty'a na cantyja 'naaⁿaⁿ nntseiquiaana' nn'aⁿ,
saã ts'aⁿ na nntseyiu' ñ'eⁿñê, xocats'aana' ntyjeeⁿ ndoo' cwe' ts'iaaⁿndyo na matseyoom'm.

10

¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', macaⁿa nnom Ty'oots'om na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ Israel ndo' ntyjaa'ya ts'ooⁿya na nluii na ljo'. ² Ee macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿna na cwijoo' n'omna na nluii'tmaⁿñe Ty'oots'om cantyja 'naaⁿna. Saã ticwixcwe na cwindye'ntjomna nnoom cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. ³ Ee t'cala'ngⁿna chiuu waa na maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿ jo nnoom. Jona cwil'uee'ndye che'nquieena chiuu ya na nlqueⁿna' jona na ljo'. T'icatuee'ndyecjena cha'xjeⁿ na seijndaa'ñê na maqueeⁿ nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ laxmaⁿ jo nnoom. ⁴ Ee juu ljeii na tqiaaa Ty'oots'om nnom Moisés, cwintycwii najndeii na matseixmaⁿna' quia na matseyiu' ts'aⁿ ñequio Cristo. Jo' chí ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿñê, maqueeⁿna' tsaⁿñeeⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ.

⁵ Ee cantyja 'naaⁿ na nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ jo nnom ljeii na matsa'ntjomna', luaa seiljeii Moisés: “Juu ts'aⁿ na matseicandā ñ'oom na matsa'ntjomna', maxjeⁿ c'oom nacje 'naaⁿna'.” ⁶ Saã juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ na nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na matseyiu'ya ts'om ñ'eⁿñê, luaa matsona': “Tinc'oom' ts'om': ¿Ñeeⁿ nncjaawa cañoom'luee na juu nndyoñ'oom Cristo? ⁷ Oo meiⁿ tintsu': Ñeeⁿ nncjaacue yuu na m'aⁿ añmaaⁿ l'oo” cha na nndyoñ'oomlcwe' jom. ⁸ ¿Ljo' matso ñ'oomwaa'?: 'Matsona': “Juu ñ'oom' Ty'oots'om candyoo' nacañom' waana', mati naquii' 'ndyo' ndo' naquii' ts'om'.” Majuu ñ'oomwaa' na cwifñe'quiaayâ na c'oom ts'aⁿ na matseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Cristo. ⁹ Xeⁿ na macwji'yuu'ndyu' na Jesús cwiluiñê na matsa'ntjoom 'u, ndo' ñequio na xcwee' ts'om' matseyiu' na tqiaaa Ty'oots'om na tando'xcoom jndā na tueeⁿeⁿ, quia jo' nlui'n'maaⁿndyu'. ¹⁰ Ee quia ñequio cha'waa ts'om ts'aⁿ matseyoom'm ñ'eⁿ Ty'oots'om, jo' na maqueeⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaaⁿ. Ndo' ñequio ñom macwji'yuu'ñê na cwilui'n'maaⁿñe nc'e Jesucristo.

¹¹ Ee ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': "Xocats'aana' na cwe' ts'iaa'ndyo na seiyu' ts'a'n ñ'e'n Ty'oots'om." ¹² Ee jo nnoom meii' nn'a'n judíos, oo meii' nt'omche' nn'a'n, jom ñecwii xje' ntyjee' ñ'e'ndye joona. Ee manquiti na cwiluiñe na matsa'ntjom, cwiluiñe na matsa'ntjoom cha'tso nn'a'n. Ndo' ndaa' cha'tsondye nn'a'n na cwilcwii'na xue'e', canda'ya mañequiaa' na maca'na' joona. ¹³ Cha'xje' tso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii: "Nlui'n'maa'ñe mei'cwi'ñee'che' ts'a'n na malcwii' xuee' nguii na cwiluiñe na matsa'ntjom jaa." ¹⁴ Saa' ¿chiiu n'l'ayoona na nlcwii'na jom na cwji'n'maa'ñe joona xe' na tyoola'yu'na ñ'e'ñê? ¿Ndo' chiiu n'l'ayoona na nla'yu'na ñ'e'ñê xe' tyoondyena cantyja 'naa'a'n? Ndo' ¿chiiu n'l'ayoona na nndyena cantyja 'naa'a'n xe' tjaa' ñee' nñequiaa' ñ'oom'm ndaana? ¹⁵ Ndo' ¿chiiu nluuiyuu na nnc'oongquia nn'a'n ñ'oom'm ndaa' nt'omche' xe' na tjaa' ñee' majñom na'ñee'?" Cha'xje' matso ñ'oom'm na teiljeii: "Jee' nei'ncoo' quia cwiquie'cañom nn'a'n na cwiñequia ñ'oom'naya."

¹⁶ Saa' ticha'tsondye nn'a'n na cwindye ñ'oom' Ty'oots'om cwilañ'oom'ndyena juuna'. Ma'mo'na' na ljo' ee tso Isaías: "Jee' 'u Ta, tijndye nn'a'n cwila'yu' ñ'oom na cwiñequiaayâ." ¹⁷ Jo' chii cwe' nc'e na mandii ts'a'n ñ'oom cantyja 'naa' Cristo, jo' na mawee'na' na matseyu'ya ts'om ñ'e'n Ty'oots'om.

¹⁸ Saa' mawax'a: ¿Aa nnts'aache'na' na tyoondye nn'a'n Israel ñ'oom' Ty'oots'om? Maxje' jndā jndyena juuna', ee luaa matso ñ'oom'm na teiljeii:

Jndā teinei' ñ'oom' Ty'oots'om mei'nyuuche' na m'a'n nn'a'n tsjoomnancue,
ee tcuu tcuu cwii cwii ndyuaa jndā tja ñ'oom'm.

¹⁹ Mawax'atya: ¿Aa ndya' nnts'aache'na' na nn'a'n Israel ticala'no'na na luaa' nnts'aa Ty'oots'om? Maxje' jla'no'na ee Moisés najndyee' tsoom ñ'oom'ndyoo Ty'oots'om:

Ja nnts'aaya na nla'xueena quia na nntsei'ñ'oom'ndyo nn'a'n na nchii tsjaa' joona.

Ndo' nnts'aa na nla'lilio'ndyena cwe' jnaa' nc'e nn'a'n na ticata'jnaa'na cantyja 'na'ya.

²⁰ Ticatseiwee ts'om Isaías quia na tsoom ñ'oom'ndyoo Ty'oots'om:

Nn'a'n na tical'uee ja joona jliuna ja.

Ndo' ndaa' nn'a'n na ticata'x'e ja, seica'mo'ndyoo ndaana.

²¹ Saa' cantyja 'naa' nn'a'n Israel seiñe' Isaías ñ'oom'ndyoo Ty'oots'om: "Tyoo'c'jomeintyja'a na matseiliuuya l'o'oya ndaa'yo' na ñe'cateijndeiya 'o. Saa' 'o jee' quie' n'om'yo' ndo' cwila'wendyoo' nacjoya."

11

Nn'a'n Israel na cwicalui'n'maa'ndye

¹ Ñ'oomwaa ñe'cwax'a, ¿aa jndā tye'nquie' Ty'oots'om nn'aa'a'n nn'a'n Israel? Tyooch'ee' na ljo', ee mati ja luaañe cwii joona. Tuiindyoo na jndyowicantyjoo' tsjaa' 'naa' Abraham ñ'e'n jndacantyjoom Benjamín.

² Xocats'aana' na cwii ndii' s'aa Ty'oots'om na jnda ntyjee' nn'a'n Israel ndo' je' tal'uendyena ntyjee'. ¿Aa ticaliu'yo' ñ'oom'm na teiljeii na seiñe' Elías xje' na matseieii' nnom Ty'oots'om na mañequiaa' jnaa' nc'iaa'a'n nn'a'n Israel? Tsoom: ³ "Jee' 'u Ta, jndā jla'cwjeena nc'iaaya profetas ndo' jndā jla'tyuii' na ndio yuu na ñe'jla't'maa'ndye nn'a'n 'u. Je'

ñencō cwima'ndiina', ndo' mati ñe'cala'cuee'na ja.” ⁴ Saa t'ō Ty'oots'om nnoom, tso: “Tiñencu' cwima'ndiina', ee m'a'n ntquiee' mei'n nn'a'n na jnda tjeii'ndyo cwentaya na tyoota' cantye jo nnom ty'oo Baal.” ⁵ Ndo' majo'ti je', nc'e naya na matseixma'n Ty'oots'om, ma'ndiina' cwii tmaa'n' chjoo na macwjii'ñe cwentaa'n'a'n. ⁶ Ndo' xe'n cantyja 'naa'n' naya na matseixma'n Ty'oots'om, jo' na cwicalui'n'maa'ndyena, quia jo' nchii cwiluii na ljo' nc'e chiuu na cwil'a nquieena. Ee xe'n naljo', juu naya na matseixmaa'n na cwe' yu, tixocatseixma'n'na' naya.

⁷ Luaa waa ñ'oomwaa'. Majndyendyeti nn'a'n Israel t'icato'ñoomna naya na matseixma'n Ty'oots'om na tyol'ueena, macandā nt'omndye joona na tjeii'ñe Ty'oots'om to'ñoomna jo'. Saa nt'omndye joona s'aana' na quie' n'omna. ⁸ Tjaa chiuu xuii' cha'na matso Isaías: “Na Ty'oots'om tquiaa'n na tjoomna, s'aana' cha'na ts'a'n na ñe'catsoo cha meii'n na niom n'om ndaana saa titquioona, ndo' meii'n na niom lua'quina saa ticandyena ndo' luaa' cwtjoomna hasta xje'n je'che'n.” ⁹ Mati seinei'n David cantyja 'naa'n'na, tsoom:

Majoo nantquie na cwicwa'na catseicwaque'n'na' tei'nco' na nntse-ityuu'na' joona,
ndo' mañequio joona' cwi'ty'uiina
cha na catioomndyena natia na cwil'ana.

¹⁰ Cats'aana' ñ'e'ndyena cha'cwijom nn'a'n na 'oowinchjaa'n na tile-canty'iaa.

Cats'aana' na ñequii'che'n catseijomna' joona cha'cwijom ts'a'n na jaa' xuu' na jnda'jom ntyjo wjaa.

Waa chiuu ya na nlui'n'maa'ndye nn'a'n na nchii judíos

¹¹ Quia jo' ¿chiuu waa na cala'nōō'a na luaa' waa? ¿Aa ñe'catsona' na ticjaañjoom' l'a nn'a'n judíos, jo' cha wjaachuuna' joona na nntsu-undyena? Jee'n nchii jo'. Nc'e na jla'tjoondyena na t'icala'yu'na ñ'e'n Ty'oots'om, jo' chii tju'naa'ñeyuuna' na nlui'n'maa'ndye nt'omche'n nn'a'n na tachii judíos. Tuii na luaa' cha mati catseiquee'n'na' n'omna na nla'xma'n'na cha'na nn'a'n na cwiluiindy cwentaa' Ty'oots'om. ¹² Xe'n juu na jla'tjoondye nn'a'n judíos mañequiaana' na nlui'n'maa'ndye nn'a'n tsjoomnancue ndo' juu na ticjaacañjoom' na l'ana seijndaa'ñena' na waa naya 'naa'n nn'a'n na nchii tsjaa'n joona, quia jo' juu xje'n na nnc'ooquie'nnda'na cantyja 'naa'n' Ty'oots'om, cwanti t'ma'nti naya nntseixma'n'na'.

¹³ Nc'e na maty'iom Ty'oots'om ts'iaa'n ja jo ndaa' nn'a'n tsjaa'n na cwilui-indyō', macwjii'a cwenta na jee'n jnda tseixma'n juuna'. ¹⁴ Quee'n ts'ōō'ya na cats'aana' na ticjaawee' n'om nn'a'n'ya na ñe'cwii tsjaa'n quio tuiindyō na macandā 'o cwicalui'n'maa'ndyo' ndo' catseiquee'n'na' n'omna na mati joona cwjii'n'maa'ñe Ty'oots'om. ¹⁵ Ee xe'n cantyja 'naa'n' na 'ndiina' nn'a'n judíos, tju'naa'ñena' na joo nn'a'n tsjoomnancue nljōyaandyena jo nnom Ty'oots'om, c'oom' n'om'yo' chiuu nnts'aana' quia na jnda tju'na' na cwiluiindyenda'na cwentaa'n'a'n. Na nluii na luaa', nntseijomna' cantyja 'naa'n'na cha'cwijom ts'a'n na wando'xco na jnda tue'. ¹⁶ Ee xe'n juu tsquee'ntyoō' na cwinei'njndyee cwiluiiñena' na lju'na', ma'mō'n'na' na mati cha'waa tsquee'ñee'n lju'na'. Ndo' mati nch'ioo' ts'oom, xe'n maque'n lju'na' joona', mati chatso l'ō ts'oom jnda tque'n'lju'na'. ¹⁷ Saa xe'n nt'om l'ō ts'oom olivo xiom', jnda jndii'na' ndo' 'u je' na matseijomna' 'u cha'na ts'oom olivo jnda, jnda ñjoom'ndyu' quii'ntaa'n l'ō ts'oom olivo xiom',

ndo' na ljo' macwjaa'ñena' 'u cantyja 'naaⁿ nch'ioo' ts'oom'ñeeⁿ ndo' ndaa' juuna' mañequiaana' na wjaanajndu'. ¹⁸ Saa tinc'oom' ts'om' na 'u cwiluiit'maⁿndyu'ti' nchiiti l'o nquii ts'oom. Ee xeⁿ na nnts'aana' na ljo' ntyji', cjaañjoom' ts'om' na nchii 'u cwiluiindy' nch'ioo' ts'oom na mañequiaa' na jnda l'ona', nch'ioo'na' cwiñequia na jnda l'ona'.

¹⁹ Nnts'aacheⁿna' na nnts'u': "Mayuu' na ljo', saa nc'e na jndii' l'o ts'oom olivo'ñeeⁿ, jo' chii ñjoom'ndyo ja." ²⁰ Mayuu' na ljo'. Jndii'ñena' joona nc'e na ticala'yuy' n'omna, ndo' 'u tyeⁿ meiⁿntyje' na matseyu'y' ts'om'. Jo' chii tintseis'andyu' ndo' tintseiscundyu', yati c'oom' na nquia'. ²¹ Ee xeⁿ t'icatseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om l'o nquii ts'oom'ñeeⁿ, majndeiticheⁿ cwe' 'u. ²² Canty'ia' chiuu t'maⁿ ts'om Ty'ooots'om ndo' mati jeeⁿ ñecwii ñ'oom jom. Cantyja na ñecwii ñ'oom jom, jo' na seiquiaana' naⁿñeeⁿ. Saa ñequiondyu' 'u yats'aⁿñê. Queⁿndyu' na nntsa' yuu na l'ue ts'oom ee xeⁿ tjaa jo' mati 'u nntseiquioona'. ²³ Mati nn'aⁿ judíos na tiñe'cala'yuy' ñ'eⁿ Jesucristo, xeⁿ nncue'ntyjo na nla'yuy'na ñ'eⁿñê, nndaⁿ nnts'aa Ty'ooots'om na nntseicañjoom'nnaaⁿaⁿ joona, ee waa na jneiⁿ na nndaⁿ nntseicañjoom'nnaaⁿaⁿ joona. ²⁴ Ee 'u na nchii ts'aⁿ judío cwiluiindyu', xeⁿ na matseijonna' 'u cha'na ts'oom olivo jndaⁿ, saa jnda ñjoom'ndyu' ts'oom olivo xiom', meiiⁿ na tiqiluii na ljo', majndeiticheⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tijndeina' na nñjoom'ndyennda'na manquiiti ts'oom olivo xiom' na la'xmaⁿna.

Na cwii macanda nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ Israel

²⁵ 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'yo', l'ue ts'ooⁿya na caliu'yo' ñ'oomwaa na wanty'iuu' waana', cha tints'aana' ndoo' nquiu'yo' na jeeⁿ jndo' n'om'yo'. Nt'om nn'aⁿ judíos cwila'quie' n'omna cantyja 'naaⁿ Jesucristo hasta xjeⁿ na nntseicandaⁿñena' lojoo nn'aⁿ na cwila'yuy' ñ'eⁿ jom na nchii cwiluiindyena tsjaaⁿ nn'aⁿ judíos. ²⁶ Quia na jndaⁿ tuii nmeiⁿ', cha'tsondye nn'aⁿ judíos nlui'n'maaⁿndyena cha'xjeⁿ na matso ñ'oom' Ty'ooots'om na seiljeii Isaías:

Naquii' tsjoom Sión nnaⁿ tsaⁿ na nntseicandyaañe nn'aⁿ

ndo' nn'aⁿ na jndyowicantyjoo' tsjaaⁿ 'naaⁿ Jacob nnquindy^o natia na la'xmaⁿna.

²⁷ Quia na nntseicanduu'a jnaaⁿna quia jo'

nntseicandaⁿñena' ñ'oom na t'maⁿtyaaⁿya ñ'eⁿndyena.

²⁸ Nc'e ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ, jo' na m'aⁿntiaaⁿndye nn'aⁿ judíos ñ'eⁿñê, ndo' na luaa' s'aana', tju'naaⁿñena' na cwitsaaquiee'ndyo' 'o. Saa ndicwaⁿ m'aaⁿ na wi' ts'oom joona na tjeii'ñê weloona na nluiindy' cwentaⁿaⁿ. ²⁹ Ee quia na jndaⁿ tquiaa Ty'ooots'om cwii nnom na macandaⁿ ts'aⁿ ndo' na maqueeⁿñê juu na nntseixmaⁿ cwentaⁿaⁿ taxocatseichueeⁿeⁿ jo'. ³⁰ Ee cha'xjeⁿ na ñet'om'yo' na ñeja'quie' n'om'yo' nnom Ty'ooots'om, je' mañ'oom na wi' ts'oom 'o, saa je' je' nn'aⁿ judíos cwila'quie' n'omna nnoom. ³¹ Maluaa' matseijonna' cantyja 'naaⁿna. Je' cwila'quie' n'omna cha ndanquia nnc'oom Ty'ooots'om na wi' ts'oom joona, cha'xjeⁿ je' m'aaⁿ na wi' ts'oom 'o. ³² Ee s'aa Ty'ooots'om na cha'tsondyo la'xmaaⁿya na tyoola'candaⁿndyo jo nnoom, cha na cha'tsondyo nnc'oom na wi' ts'oom.

³³ Joo na maqueⁿna' Ty'ooots'om na tyañe, jeeⁿ jnda laxmaⁿna', jeeⁿ jndo' ts'oom, cha'tso matsei'noⁿo'. Tjaa 'ñeeⁿ nntseinchu'tcuuñe chiuu matseijndaⁿñê, tjaa 'ñeeⁿ nndaⁿ nntsei'noⁿ ljo' na mach'eeⁿ. ³⁴ Cha'na teiljeii ñ'oom na tso Isaías: "¿Ñeeⁿ cwii jaa nmeiiⁿñe nndaⁿ nntseinoⁿ chiuu

m'aaⁿ ts'om nqueⁿ na matsaⁿntjoom? ¿Aa m'aaⁿ ñeeⁿ juu na jeeⁿcheⁿ jndo^l ts'om cha na nndaⁿ nntseijndo^l ts'oom? ³⁵ ¿Ñeeⁿ teijndeiijndyee jom cha je' macaⁿna' na catseilcweeⁿeⁿ jo' nnom juu?" ³⁶ Ee cha'tsoñ'eⁿ niom nc'e jom, ndo' tseixmaⁿñ'eeⁿ jo'. Jo' chii macandaⁿ jom caluiit'maⁿñê cha'waati xuee. Amén.

12

Maqueⁿ lju'na' ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om

¹ Macwe' jo' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', nc'e na m'aaⁿ Ty'oots'om na jeeⁿ wi' ts'oom jaa, macaⁿa ndaaⁿyo' yocheⁿ na cwitsaam'aⁿti'yo' na ñeiquiandyo'ñ'eⁿyo' na nla'xmaⁿyo' cha'cwijom quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ judíos, cwii nnom na lju', na cjaawee' ts'oom. Na nl'a'yo' na ljo' jeeⁿ xcwe nla't'maaⁿndyo' jom. ² Tanc'om'yo' na mati 'o cwil'a'yo' ljo' na cwinty'ia'yo' na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancue, cala'chui'yo' cantyja na cwila'tiuu'yo' cha na luaa' ntseixcona' cha'tso cantyja na cwitsaam'aⁿyo'. Ee na nl'a'yo' naljo' nncue'ntyjo na nla'noⁿyo' chiuu waa na l'ue ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyo', na juu jo' tjacantyja naya tseixmaⁿ, ndo' cjaawee' ts'oom ndo' candaⁿ tseixmaⁿna'.

³ Nc'e ts'iaaⁿ na jndaⁿ tquiaa Ty'oots'om na matseixmaⁿya, jo' na matsjooya ndaaⁿyo', meiⁿcwiindyo' 'o tincwinom' na nnc'oom' ts'om cantyja 'naaⁿl' nquii cha'xjeⁿ na matsona' na nncwjeiiⁿeⁿ cwenta chiuu matseixmaaⁿ. Cwii ndo' cwiindyo' cwji'ya cwenta cwanti na jndaⁿ tquiaa Ty'oots'om nnom na matseixmaⁿ na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê. ⁴ Ts'aⁿ ñecwiiñê saⁿ jndye tjaacañjoom'ñê, ndo' cwii cwii joo na tjacañjoom'ñê tiljo'yu ts'iaaⁿna' ñ'eⁿ nc'iaana'. ⁵ Maluaa' waa na matseijomna' jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a, meiiⁿ na jndyendyo saⁿ matseijoom'na' cantyja 'naaⁿya na ñe'cwii sei' cwiluiindyo cantyja 'naaⁿl' Cristo. Ndo' ts'iaaⁿ na mañequiaa Ty'oots'om na cal'aaya cwentaaⁿaⁿ tjachuii'na' na cwii cwiindyo.

⁶ Ts'iaaⁿ na mañequiaa Ty'oots'om na cal'aaya, tiñecwii xjeⁿ joona'. Nqueⁿ matseijndaa'ñê cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntseixmaⁿ cwii cwiindyo. Saⁿ macaⁿna' na calacandaaⁿndyo cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na mañequiaaⁿ. Xeⁿ na jndaⁿ tquiaaⁿ na 'naaⁿl' ts'aⁿ na nndaⁿ nntseiteincoo' ñ'oom'm ndaaⁿ nn'aⁿ, cwa catseicandaaⁿñe tsaⁿñeeⁿ juuna'. ⁷ Ndo' xeⁿ mañequiaaⁿ na macandaa' ts'aⁿ na candi'ntjom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu', cats'aa ts'iaaⁿñeeⁿ ñequio na xcwee' ts'om. Ndo' juu ts'aⁿ na macandaa' na ma'moⁿ ndaaⁿ nc'iaa', queⁿñe ts'iaaⁿñeeⁿ. ⁸ Ts'aⁿ na macandaa' na mañequiaa na t'maⁿ n'om nn'aⁿ, ts'iaaⁿñeeⁿ cats'aa. Ndo' juu ts'aⁿ na niom s'om'l'o tintseintycwii' na nnteijndeiⁿ nc'iaa' 'na' na matseit'jooⁿa' joona. Ts'aⁿ na 'naaⁿl' na nluiitquieñe cats'aa naljo' ñequio na mach'eeñe cwenta. Ndo' ts'aⁿ na mateijndeiⁿ nn'aⁿ na nty'iaandye cats'aa naljo' ñequio na neiiⁿ'.

Ñ'oomeeiiⁿ laxmaaⁿya na calacandaaⁿndyo

⁹ C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ñequio na mayo'cheⁿyo', nchii cwe' cwil'a'ya'yo'. Catseiqueeⁿna' n'om'yo' cha'tso yuu na ya, saⁿ yuu na tia c'om'yo' na jndoo'yo'. ¹⁰ C'om'yo' na jnda nquiu'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ ñeⁿnquii ts'aⁿ ntseinda 'o, ñequii'cheⁿ cal'a'yo' na joona t'maⁿti caluiindye, ñecuaa meiiⁿ 'o tjaa ñeeⁿ catseit'maaⁿñe.

¹¹ Tila'nchqueeⁿndyo' ts'iaaⁿ 'naaⁿl' Ty'oots'om na la'xmaⁿyo'. Cjoo' n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Jesucristo.

¹² C'om'yo' na neiⁿ'yo' cha'tso na matseijndaa'ñe Ty'oots'om na nñequiaaⁿ na nnda'yo'. Quia majuwina' 'o, c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo'. Ndo' ñequi'cheⁿ calaneiⁿ'yo' nnoom.

¹³ Quia matseijjoona' 'naⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ cwentaaⁿ'aⁿ, quia'yo' cantya na cwileiñ'om'yo' na nnteijndeiina' naⁿñeeⁿ. Catei'x'ee'yo' nn'aⁿ na cwila'yu' na cwe' cwiqieya na m'aⁿ'yo'.

¹⁴ Quia matseitaa' ts'om ts'aⁿ 'o, nchii mati nlcwe' 'o ñ'oom wi' cjoo' tsaⁿñeeⁿ. 'O cataⁿ'yo' na Ty'oots'om catioⁿnaaⁿñê juu.

¹⁵ Quia cwinty'ia'yo' na neiiⁿ nc'iaa'yo' na cwila'yu', mati 'o c'om'yo' na neiⁿ'yo' ñ'eⁿndyena. Saa quia cwitjoomna na matseichjoo'na' n'omna, mati 'o c'om'yo' na chjoo' n'om'yo' ñ'eⁿndyena.

¹⁶ Tjoom' c'om'yo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo'. Tinc'om'yo' na s'andyo' ndo' lcundyo'. Catsañ'oomndyo' ñequio nn'aⁿ na nty'iaandye, tints'aana' nquiu'yo' na cwe' 'o jndo'ti n'om'yo'.

¹⁷ Natia na nnts'aa ts'aⁿ 'o, til'a'yo' na nnjoom. Ñequi'cheⁿ cala'jnda'yo' na cha'tso na cwil'a'yo' nla'xmaⁿ'yo' na ya nn'aⁿndyo' jo ndaa cha'tso nn'aⁿ. ¹⁸ 'O tacala'ntja'ndyo' ñequio nn'aⁿ. 'O cha'tso na ndaaⁿ nl'a'yo' ñequi'cheⁿ cal'a'yo' yuu na ya cha tincju'naa'ñena' na nl'uee'ndye nn'aⁿ tia' ñ'eⁿndyo'. ¹⁹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'oⁿya, til'a'yo' na canjoom. Quiandyo' na nquii Ty'oots'om nnts'aaⁿ na nnjoom, xeⁿ naljo'l'ue ts'oom. Ee waa ñ'oom'm na teiljeii na matsona': "Matso Ty'oots'om: Nncⁿ nnts'aa na nnjoom. Ja nnts'aa na nntioomndye nn'aⁿ na cwila'tjoondye noⁿ." ²⁰ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii na matsona': "Juu ts'aⁿ na jndoo' 'u, xeⁿ na ñejnoom'm, quiaa' na nlcwaaⁿ'aⁿ. Xeⁿ na ñec'om ndaa, quiaa' ndaa na nnc'om ee na nnts'a' na luaa', nnts'aana' na jnaaⁿ'aⁿ chiuu waa na mach'eeⁿ ñ'eⁿndyu'." ²¹ Tiñe'quiaandyu' na joo na ticatsa'ntjomna' nnaⁿndyena' ñ'eⁿndyu'. Catsa' yuu na ya cha canaⁿndyu' nacjoo' joo na ticatsa'ntjomna'.

13

Calan'oⁿndyo' ñ'oom ntyuee naⁿmaⁿ'iaaⁿ

¹ Cwii cwiindyo' 'o cju'ñecje ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ, ee nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, Ty'oots'om maqueeⁿ joona ts'iaaⁿñeeⁿ. Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'iaaⁿ na nchii jom tqueeⁿ juu. ² Quia jo' ñeeⁿ juu na wjaa nacjoo naⁿmaⁿ'iaaⁿ, mawjaa tsaⁿñeeⁿ nacjoo' na seijndaa'ñe nquii Ty'oots'om. Ndo' maxjeⁿ nnt'uiina' jom na nntioomñê na ljo' mach'eeⁿ. ³ Jo' chii ts'aⁿ na mach'ee yuu na tia m'aaⁿ na nquiaⁿ'aⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ. Saa ts'aⁿ na mach'ee yuu na cwitsa'ntjom n'iaaⁿ, ya m'aaⁿ, tyoocaty'ueeⁿ naⁿñeeⁿ. Jo' chii catsa' yuu na cwitsa'ntjomna 'u, quia ljo'cheⁿ taxoc'oom' ts'om' aa nla'wjeena 'u. Maxjeⁿ nnc'omna na neiiⁿna 'u. ⁴ Ee naⁿmaⁿ'iaaⁿ la'xmaⁿna na cwindye'ntjomna nnom Ty'oots'om cha catei'jndeiina 'u. Saa xeⁿ mache' na till'uee ljeii na cwilein'omna, quia jo' c'oom' na nquia' joona, ee ticwe' ts'iaaⁿndyo' na la'xmaⁿna sayo ee cwilui-indyena na cwindye'ntjomna nnom Ty'oots'om na cwita'wi'na nn'aⁿ na cwil'a yuu na tia. ⁵ Quia jo' we ndii' macaⁿna' na cala'canda'yo' jo ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ. Najndyee nc'e na tical'ue n'om'yo' na cat'uii ljeii na cwileiñ'omna 'o. Ndo' na jnda we nc'e na nquiu'yo' naquii' n'om'yo' na matsona' na cal'a'yo' na ljo'. ⁶ Macwe' jo' na cwitiom'yo' ts'iaaⁿndaⁿ'yo', ee nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ, ñequio ts'iaaⁿmeiⁿ' cwita'ntjomna cha nl'ana ts'iaaⁿ na maqueeⁿ Ty'oots'om joona. ⁷ Nnom cwii cwii

ts'aⁿ na waa na matseixmaⁿ na nntseit'maaⁿndyu' juu, catsa' naljo' ñ'eⁿñe. Quia maca'na' na nntiom'yo' ndaa naⁿmaⁿ'iaaⁿ, cation'yo', cha'na ts'iaaⁿ nnom tyuaa. Cala'canda'yo' nnom ljeii na cwiqueⁿ naⁿmaⁿ'iaaⁿ, ndo' cala't'maaⁿndyo' cha'tsondye jooa na matsona' na cala't'maaⁿndyo'. ⁸Meiⁿncwii ts'aⁿ tincho'jnaⁿ'yo' nnom. C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' ee juuna' matseijomna' cha'cwijom na cho'jnaⁿ'yo'. Juu ts'aⁿ na m'aaⁿ na wi' ts'om x'iaa', matseicañaⁿ chiuu t'maⁿ ljeii na matsaⁿ'ntjomna' na tqeⁿ Moisés, ⁹ ee ljeiiⁿñeeⁿ matsaⁿ'ntjomna': "Tinc'om'ya' ñequio cwiiⁿcheⁿ ts'aⁿ, tintseicue' ts'aⁿ, tinch'uee' 'naaⁿ ts'aⁿ, tintseiqueeⁿ ts'om' 'naaⁿ ts'aⁿ." Ee cha'tso ñ'oommeiⁿ ñequio nt'omcheⁿ na saⁿ'ntjom ljeii na tqeⁿ Moisés, cwila'x'iaaⁿndye jooa' ñequio ñ'oomwaa na matsona': "C'oom' na jnda ntyji' tyjets'aⁿndyu' cha'xjeⁿ na wi' ts'omndyu' cheⁿncu'." ¹⁰ Ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na jnda ntyji' tyjets'aⁿñe, xocats'aa na wi'ñe ñ'eⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ. Ee ts'aⁿ na jnda ntyjii ntyjenn'aⁿñe, matseicandañ'eeⁿ ljeii na tquiaa Ty'oⁿots'om nnom Moisés.

¹¹ Cala'noⁿ'yo' naljo' ndo' c'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ tiempo na m'aaⁿya je'. Matseijomna' cantyja 'naⁿ'yo' cha'cwijom na cwinda'yo'. Jo' chii calcwi'yo' ee je' mandyoo'ti m'aaⁿna' na nlui'n'maaⁿndyo, nchiiti quia jlayuu'jndyaa ñ'oom'm. ¹² Juu na cwitsaam'aaⁿya matseijomna' cha'cwijom natsjom, juuna' wjaawinomna'. Wjaawindyoo'ti xuee quia na nlui'n'maaⁿndyo. Jo' chii ca'ndyaa na cwilajomndyo ts'iaaⁿ na laxmaⁿ'na' cantyja 'naaⁿ najaaⁿ. Cal'uee'ndyo l'o ts'iaaⁿ ya na laxmaⁿ'na' cantyja 'naaⁿ naxuee. ¹³ C'oⁿoⁿ'ya cha'xjeⁿ na maca'na' na cats'aa ts'aⁿ quia naxuee. Nchii c'oⁿoⁿ'ya na cwicwa'jndoo'ndyo meiⁿ nchii na cwicandyaaya. Nchii c'oⁿoⁿ' ñequio nn'aⁿ na cwe' luaa'ndyo ñequio nt'omcheⁿ nnom natia la'xmaⁿ. Tac'oⁿoⁿ'ya na cwila'ntja'ndyo ñequio nn'aⁿ meiⁿ tala'taa' n'oⁿoⁿ'ya jooa. ¹⁴ Saa 'o wandyo' cal'a'yo', 'o cwee'yo' Jesucristo cha'xjeⁿ macwee ts'aⁿ liaa. Tañe'quiandyo' na joo na neiⁿnco nquiⁿ nn'aⁿ na matseixmaⁿ tsjoomnancue nlqueⁿ'na' xjeⁿ 'naaⁿ'na' 'o.

14

Tintio'ñ'oom' cwii nn'aⁿ' na matseyiu'

¹ Cato'ñoom'yo' meiiⁿ ts'aⁿ na ticuee' na matseyiu'ya ts'om, saa nchii na nnto'yo' na nla'ñ'eeⁿndyue'yo' ñ'eⁿñê. ² Cal'uu, m'aⁿ nn'aⁿ nquiⁿ na wanaaⁿ na nlcwa' ts'aⁿ cha'tso nnom 'naⁿ, saa m'aⁿ nt'omcheⁿ na ticuee' na cwilayu'ya n'om ñ'eⁿ Ty'oⁿots'om, jooa cwe' tscocwicwa'na. ³ Luaa maca'na': Juu ts'aⁿ na ntyjii na meiⁿquia nantquie wanaaⁿ na nlcwa', tints'aa na ticuee' ts'om ts'aⁿ na cwe' jndaa' ljo' macwa'. Ndo' mati 'u ts'aⁿ na cwe' jndaa' ljo' macwa' tincwjaa'ndyu' cwenta cwe' na cha'tso nnom macwa' x'ia', ee maco'ñom Ty'oⁿots'om jom. ⁴ ¿Ñeeⁿ cwiluiindyⁿ' na matseiⁿncjoo'ndyu' ljo' mach'ee cwiiⁿcheⁿ x'ia' na matseyiu'? Ee nquiⁿ na matsaⁿ'ntjom jom nntso na aa xcwe aa tixcwe mach'eeⁿ. Nljoñeya tsaⁿ'ñeeⁿ ee waa najndeii na matseixmaⁿ Jesús na matsaⁿ'ntjom jom.

⁵ M'aⁿ nn'aⁿ na cwitjeii'na cwenta na waa cwii xuee na t'maⁿ'ti tseixmaⁿ'na' ndo' m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'tiuu na meiⁿnquia xuee ñecwii xjeⁿ. Saa cwii cwii ts'aⁿ c'oom'tyeⁿ ts'om cantyja 'naaⁿ ñ'oom'waa'. ⁶ Ts'aⁿ na maqueⁿ na t'maⁿ'ti cwii xuee, mach'eeⁿ na ljo' ee na matseit'maaⁿ'ñê Nquiⁿ na matsaⁿ'ntjom jom. Ndo' ts'aⁿ na mach'ee na ñe'cwii xjeⁿ tseixmaⁿ'na', mach'eeⁿ na ljo' ee na matseit'maaⁿ'ñê Nquiⁿ na matsaⁿ'ntjom juu. Ndo' ts'aⁿ na macwa' cha'tso nnom nantquie,

macwaa^a joona^a ee na matseit'maaⁿñê Nquii na matsaⁿntjom jom, ndo' mañequiaaⁿ na quianl'uaa^a Ty'oots'om. Mati ts'aⁿ na cwe' jndaa^a nantquie na macwa' mach'eeⁿ na ljo' ee na matseit'maaⁿñê Ty'oots'om ndo' mañequiaaⁿ na quianl'uaa^a. ⁷ Ee tjaa 'ñeeⁿ jaa c'oom na wando' cwe' ee na l'ue ts'om nquii, ndo' tjaa 'ñeeⁿ jaa c'oom na nncue' ee na l'ue ts'om nquii. ⁸ Cautyja na tandoo'a, tandoo'a cwe' ee Jesucristo, ndo' cautyja na cwiwjaaya, ncwjaaya cautyja 'naaⁿ jom. Jo' chii aa na tandoo'a oo aa na nncwjaaya, maxjeⁿ m'aaⁿya cautyja 'naaⁿ jom. ⁹ Manc'e jo' na tueeⁿeⁿ ndo' tando'xcoom cha na nntseixmaaⁿ na matsaⁿntjoom jaa cha queⁿna' jom na cwiluiñê na matsaⁿntjoom nn'aⁿ na jnda^a tjã ndo' cwentaa nn'aⁿ na ta'ndo'.

¹⁰ Saa 'u je', çchiiu na xjeⁿto 'u ñe'cu'xeⁿ cwii nn'aⁿ na matseyiu' oo chiiu na m'aaⁿ na ticuee' ts'om' jom? Ee cha'tsondyo nncwinooⁿ jo nnom Cristo na nncu'xeeⁿ jaa. ¹¹ Ee mawaa ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':

Ja wando'a, matso nquii Ty'oots'om,

nc'e naljo' jo' chii cha'tsondye nn'aⁿ nnta'na cautyena jo nooⁿya, ndo' nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om ñequio na jndoo' cha'tsondye nn'aⁿ.

¹² Luaa waa cautyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ, cwii cwiindyo ñnequiaaya cwenta nnoom cautyja 'naaⁿya.

Tintsa' na nntseilcwe'na' x'ia' na matseyiu'

¹³ Jo' chii tacatsona' na nntio'ñ'ooⁿya cwii ndo' cwii nc'iaaya. 'O cala'jnda'yo' na til'a'yo' cwii nnom na jnaaⁿ jo' nntseicwachuu'ñena' juu ndo' nnts'aana' na nntseitjooñe. ¹⁴ Nc'e na matseixmaⁿya ts'aⁿ na matseyiu'a ñ'eⁿ Jesucristo, jo' chii m'aaⁿtyeⁿ ts'ooⁿ na tjaa'naⁿ cwii nnom 'naⁿ na tilju' matseixmaⁿna'. Saa xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na matseituu na niom 'naⁿ na tilju', cautyja 'naaⁿ nquii tsaⁿñeeⁿ mach'eena' na tilju'na'. ¹⁵ Ee xeⁿ cwe' cautyja 'naaⁿ ljo' na macwa' matsei'ndaa'na' ntyjii cwii nn'aⁿ na matseyiu' ndo' na luaa' mache', tic'oom' na jnda ntyji' jom. Jo' chii tantsa' cwii na ya ntyji' macwa' nntsei'ndaa'na' cwii nn'aⁿ na tue' Cristo cwentaaⁿaⁿ. ¹⁶ Tiñe'quia'yo' na nncju'naaⁿñena' na nlaneiⁿ nn'aⁿ ñ'oom' na tijo'ndyo nacjo'yo' ljo' na 'o nquiu'yo' na ya. ¹⁷ Ee juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om, nchii tomti waana' na nleijndaa' ljo' na wanaaⁿ na nntquiaaya oo na nncwjaaya. Matsaⁿntjoom jaa cha cautyja 'naaⁿ Espiritu Santo ndaa^a ñ'aaya yuu na maty'iomyana'. Ndo' mati na nnc'ooⁿya na neiiⁿya ndo' na meiⁿcwii ñomtiuu tic'ooⁿya jo nnoom. ¹⁸ Ts'aⁿ na luaa' mand'i'ntjom nnom Cristo, cwijaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñê, ndo' mati neiiⁿ nn'aⁿ jom.

¹⁹ Cwe' nc'e jo' tsantyjooya meiⁿquia nnom na nnda^a ñ'aaya na tical'uaaⁿ ndia' ñequio nn'aaⁿya na cwila'yuu'. Ee na ñ'aaya na ljo' nnteijn-deiindyo ntyjaaⁿ na nntsana'jndaaya na cwila'yuu'a. ²⁰ Jo' chii tintseyiu' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om na cwe' jndaa' cwii nnom nantquie na macwa'. Mayuu' cha'tso nnom nantquie lju' la'xmaⁿna', saa tia matseixmaⁿ xeⁿ cautyja 'naaⁿ cwii nnom na macwa' matsei'ndaa'na' ntyjii cwii x'ia' na matseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om. ²¹ Yati na tinlqui' sei', tinc'ua' winom ndo' tintsa' cwii nnom na cautyja 'naaⁿ jo' nntseilcwe'tya'na' cwii x'ia' na matseyiu', oo na nntseiquioona' jom na nnts'aaⁿ jnaⁿ oo na nnts'aana' na tityeⁿ matseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oots'om. ²² Juu na matseyiu' cautyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, matsaⁿntjomna' na c'oom'tyeⁿ cautyja 'naaⁿna' jo nnom Ty'oots'om. Ee jeeⁿ neiiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ ts'om na xcwe mach'ee

cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ na tjaa meiiⁿcwii na maco'tia'na' ntyjii. ²³ Saa ts'aⁿ na tijndaa'ya ntyjii aa mayuu' na ya na nlcwa' ts'aⁿ cwii nnom nantquie ndo' xeⁿ nlcwaaⁿaⁿ jo', nnts'aayuuna' jnaaⁿaⁿ waa, ee cha'tso ljo' na mach'ee ts'aⁿ ndo' ticaljeiiyaaⁿ aa mayuu' na ya jo', maxjeⁿ jnaⁿ jo' mach'eena'.

15

Cal'aaya cha'tso na cateijndeindyō ntyjaa

¹ Jaa na tyeⁿ la'xmaaⁿya na cwila'yuyⁿya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, joo nn'aⁿ na tityeⁿ cwila'yuyⁿna cantyja 'naaⁿ jo', laxmaaⁿya na cachooⁿya na cateijndeii joona, nchii macandaⁿ cwijndoo'a cantyja 'naaⁿ ncjoⁿya. ² Cwii cwiindyō cal'aaya yuu na nncjaawee' n'om nc'iaaya, cha nnteijndeiiⁿ joona, ndo' cha na nnc'oonajndana na cwila'yuyⁿ n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om. ³ Ee meiⁿ nquii Cristo tīcats'aaⁿ yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ. Jom tjoom cha'xjeⁿ waa ljeii naquii' libro Salmos na matsona': "Ñ'oomwi' na tyotuee' nn'a nacjo', mati ty'oomna' ja." ⁴ Ee cha'tso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii tandyo xuee, teiljeiina' cha ca'moⁿna' ndaaⁿ chiuu na c'ooⁿya jo nnoom. Teiljeiina' cha cantyja 'naaⁿ joona' nndaⁿ nntsaantjooⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ na ñecwii n'ooⁿya ndo' na nnc'ooⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya na nntyjaa' n'ooⁿya na nluui cha'tso chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ. ⁵ Nquii Ty'oots'om na mañequiaaⁿ ndaaⁿya na cwicantyyaa' n'ooⁿya jom, cateijneiⁿ 'o na ya c'om'yo' ñequio nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Cristo Jesús, ⁶ cha na cha'tsondyo'ñ'eⁿyo' ñequio ñecwii jndyee'yo' na nla't'maaⁿndyo' Ty'oots'om Tsotye nquii Ta Jesu-cristo.

Cwindye nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñ'oom naya

⁷ Jo' chii cato'ñoom'yo' nc'iaa'yo' cha'xjeⁿ Cristo maco'ñoom 'o, cha na nluui't'maⁿñe Ty'oots'om. ⁸ Luaa matsjoo ndaa'yo', Cristo jñoom na jndyondi'ntjoom ndaaⁿ nn'aⁿ judíos cha na nntseicandaaⁿñe ñ'oom na tso Ty'oots'om ndaaⁿ welooya na nnts'aaⁿ ndo' mati cha m'moⁿna' na mayom'm. ⁹ Mati jndyo Cristo cha nn'aⁿ na nchii judíos nndaⁿ nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om na m'aaⁿ na wi' ts'oom joona. Ee matso ñ'oom'm na teiljeii:

Maxjeⁿ nntseit'maaⁿndyo 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos.

Nntaya luantsa na nntseit'maaⁿñena' 'u.

¹⁰ Ndo' cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii matsona':

'O nn'aⁿ na nchii judíos, c'om'yo' na neiⁿyo' ñequio nn'aⁿ na maqueⁿ Ty'oots'om na cwiluiindyē cwentaaⁿaⁿ.

¹¹ Mati mawaa cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii na matsona':

Cha'tsondyo' 'o nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyō', cala't'maaⁿndyo' Ta Ty'oots'om.

¹² Ndo' mati teiljeii ñ'oom na tso Isaías:

Nch'ioo' Isaí nndeí' ts'oom'ndaa,

jom nntseiwena' na nntsā'ntjoom nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyē.

Joonā nla'cantyyaa' n'omna jom.

¹³ Nquii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na cwicantyyaa' n'ooⁿya. Macaⁿa na nñequiaaⁿ na nla'xmaⁿñ'eⁿyo' na neiⁿyo' jo nnoom, ndo' na nnc'om'yo' na tjañomtiuu m'aⁿyo' nc'e na cwilayuyⁿyo' ñ'eⁿñe, cha cantyja 'naaⁿ Espiritu Santo nntseicwaljoo'tina' na laxmaⁿyo' na cwicantyyaa' n'om'yo' jom.

14 Cautyja 'naⁿ 'o nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', matsei'noⁿa na cwila'xmaⁿ'yo' cha'tso nnom na nnteijndeiina' nc'iaa'y^o'. Ndo' mati cwila'noⁿ'ya'y^o' cautyja 'naaⁿ ñ'oom na cwilayuu'a, hasta mati nddā nnt'moⁿ'yo' jooⁿa' ndā nc'iaa'y^o'. 15 Sā ti'maaⁿ ts'o^o'ya na matseiljeiya cartawaa na m'aⁿ 'o nn'aⁿya na cwila'y^u'yo' cha tintsuu' n'om'y^o' jooⁿa'. Mats'aa naljo' nc'e cha'cwijom cwii xuu na maju'na' nacj^oya na cats'aaya. Mats'aa na ljo' ee naya na mañequiaa Ty'o^ots'om na matseixmaⁿ. 16 Ndo' naljo', majo' na tqueeⁿ ja na mand'iⁿtj^o'ya nnom Jesucristo quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. Mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ na macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ na cwila'ljo Jesucristo naquii' n'om, cha ñnequiaya jooⁿa nnom Ty'o^ots'om cha'xjeⁿ mañequiaa ts'aⁿ cwii ofrenda na nnc'o'ñoom, ee nquii Espí^ritu Santo jndā tqeⁿ ljoom'm jooⁿa.

17 Nc'e na matseyu'a ñ'eⁿ Cristo Jesús, mañequiaana' na neiⁿ'ya na laa'ti' waa na mand'iⁿtj^o'ya nnom Ty'o^ots'om. 18 Ticats'aana' ntyjii na nncwji'a cwenta cwanti ya ts'iaaⁿ na nl'a nt'omcheⁿ, macandā ntyjiia na Ty'o^ots'om ñeteil'uee'ñê ja na nncwantj^o'ya nn'aⁿ na nchii judíos cwentaaⁿ'aⁿ, cha nla'candā'ndyena jo nnoom. Ñetantj^o'ya jooⁿa ñequio ñ'om'ndy^oya, ndo' ñequio ljo' na ñenty'iaana chiuu waa na tyom'aaⁿya quii'ntaaⁿ'aⁿ. 19 Ndo' na luaa' waa, jndā seicandā'ndy^o na mañequia ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Cristo nn'aⁿ, tyots'aa na ljo' Jerusalén ñequio cha'tso ntyja hasta tue'ñoomna' ndyuaa Ilírico. 20 Luaa' waa na tyotseijnd^o na tyoñequiaya ñ'oom ndā nn'aⁿ cautyja 'naaⁿ na cwilui'n'maaⁿ'ndyena, tyots'aa ts'iaaⁿ yuu na tijoom ñejndye nn'aⁿ ñ'oom cautyja 'naaⁿ Cristo, cha nchii ts'iaaⁿ na jndā to' nt'omcheⁿ nntseicañj^o'a. 21 Ee waa ñ'oom 'ndyoo Isaiás na teiljeii cautyja 'naaⁿ Cristo, tsoom:

Nn'aⁿ na tijoom ñenty'iaa jom nndyena cautyja 'naaⁿ'a.

Ndo' joo nn'aⁿ na tijoom ñejndye cautyja 'naaⁿ'a, nla'noⁿ'na.

Ñe'cjaa Pablo Roma

22 Nc'e ts'iaaⁿ'meiⁿ', jndye xuee tyotseicu'na' ja na nncuaçañj^o'ya 'o na m'aⁿ'yo' Roma. 23 Sā je' ticaⁿ'na' na ñequi'cheⁿ nñ'aⁿ ñjaaⁿ. Ndo' nc'e na majndye ndyuu matseiqueeⁿ'na' ts'o^o'ya na ñe'cjocando^o'a 'o, 24 jo' chii na matseitiuuya na nncwin^o'ya na m'aⁿ'yo' quia na nncj^oya ndyuaa España, ndo' xeⁿ jndā tquiaana' na neiⁿ'ya na mam'aaⁿ'tj^o'ya cwantindy^o xuee, quia jo' mancjo'ti'y^o' nnteijndei'y^o' na nncjo'ncj^otya. 25 Sā j^ondyaaⁿya Jerusalén, ee jon'oⁿ'ya cwii na nnteijndeiina' nn'aⁿya nn'aⁿ judíos na cwila'y^u' na m'aⁿ jo' jo'. 26 Ee nn'aaⁿya na m'aⁿ ndyuaa Macedonia ñequio Acaya jndā jla'tjomna tsjo'ñjeeⁿ na nla'cwanomna na matei'jndeiina' nn'aaⁿya na cwila'y^u' na jeeⁿ jñeeⁿ'ndye na m'aⁿ Jerusalén. 27 Ee jla'tiuuna na nl'a naya'ñeeⁿ nn'aⁿ jndíos na cwilayu', ndo' maty'iomna' na ljo' cal'ana ee cha'cwijom na cho'jnaⁿ'na ndā naⁿ'ñeeⁿ, ee cwicandaana na cwicalui'n'maaⁿ'ndyena nc'e nn'aⁿ judíos. Jo' chii matsona' na catei'jndeiina naⁿ'ñeeⁿ 'naⁿ na macaⁿ'na'. 28 Ndo' quia na jndā seicandā'ndy^o ts'iaaⁿ'meiⁿ', ndo' xeⁿ jndā ljo' tsjo'ñjeeⁿ'ñeeⁿ lueena, quia ljo' nncwin^o'ya na m'aⁿ'yo' na jo' ndyuaa España. 29 Ee ntyjiiaⁿya quia na nncuaⁿya na m'aⁿ'yo', jeeⁿ ya nntio'naaⁿ'ñe Cristo 'o na ñnequiaya ñ'oom'm ndā'y^o'.

30 'O nn'aⁿ na cwila'y^u'yo', nc'e Taya Jesucristo ndo' cautyja 'naaⁿ' na mañequiaa Espí^ritu Santo na wi' n'o^o'ya nc'iaaya, macaⁿ'na' na

queⁿndyo' na calajomndyo' ñ'eⁿndyo na nlanaaⁿya nnom Ty'oots'om cantyja 'naⁿya. ³¹ Cataⁿ'yo' nnoom na nlui'n'maaⁿndyo luee joo nn'aⁿ na m'aⁿ ts'ondaa Judea na tiñe'cala'yu'. Ndo' mati joo nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ Jerusalén nncjaawee' n'omna na nnto'ñoomna naya na joñ'oⁿ cwentaana. ³² Cha xeⁿ na Ty'oots'om l'ue ts'om nncue'cañooⁿya 'o ñequio na neiⁿya, ndo' na nnty'iaya 'o nnts'aana' jndaa'jom na nncwajndyaya. ³³ Nquii Ty'oots'om na mañequiaa na tjaa'naⁿ ñomtiuu cwic'o^ooⁿya jo nnoom, c'oomñê ñ'eⁿndyo' na cha'tsondyo'. Amén.

16

Mañequiaa Pablo na xmaⁿndye nn'aⁿ

¹ Cal'a'yo' cwii naya'ñeeⁿ na cateijndei'yo' nomnn'aaⁿya Febe. Jom mandi'ntjoom quii'ntaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Cencrea. ² Cato'ñoom'yo' jom ñequio xuee' Nquii na cwiluiñe na matsaⁿ'ntjom jaa cha'xjeⁿ na macaⁿ'na' na cal'aa jaa nn'aⁿ na cwilayua'ya n'o^ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ndo' catei'jndei'yo' jom ñequio mei'nquia nnom na macaⁿ'na'. Ee jom jndye nn'aⁿ jnda ñeteijneiⁿ, ndo' mati ja.

³ Quia'yo' na xmaⁿñe Priscila ñ'eⁿ ti'Aquila. Jona cwila'jomndyena ts'iaaⁿ 'naaⁿ Cristo Jesús ñ'eⁿndyo. ⁴ Ee seiteincuu'ñena' cantyja na m'aⁿna, cwe' cha calui'n'maaⁿndyo ja. Jo' chii cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na nchii judíos cwiñequia na quian'l'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿna, ndo' mati ja. ⁵ Mati quia'yo' na xmaⁿndye tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na cwitjomndye w'aana. Xmaⁿñe Epeneto, tsaⁿ na jeeⁿ jnda ntyjiia. Jom ts'aⁿ najndyee na seiyu' ñ'eⁿ Cristo ndyuaa Acaya. ⁶ Candu'yo' xmaⁿñe María. Jom jeeⁿ jndye ts'iaaⁿ na s'aaⁿ quii'ntaaⁿ'yo'. ⁷ Candu'yo' na xmaⁿndye nn'aⁿ na ñecwii tsjaaⁿ ñ'eⁿndyo juu Andrónico ñ'eⁿ Junias. Maljoyu ñet'o^ooⁿya w'aancjo ñ'eⁿndyena. Jnda nquiu apóstoles jona. Jona tyuaa'ti jla'yu'na ñ'eⁿ Cristo, nchiiti ja.

⁸ Candu'yo' nnom ti'x'iaya Amplias xmaⁿñê. Ee na jnda ntyjeeⁿ Ta Jesús, mati na jeeⁿ wi' ts'o^ooⁿya jom. ⁹ Ndo' xmaⁿñe Urbano. Jom matseijomñê ts'iaaⁿ 'naaⁿ Cristo ñ'eⁿndyo. Ndo' mati xmaⁿñe Estaquis, jom jeeⁿ wi' ts'o^ooⁿya. ¹⁰ Candu'yo' na xmaⁿñe Apeles. Cantyja na mach'eeⁿ jnda teitquioo' na matseyi'ya ts'oom ñ'eⁿ Cristo. Ndo' mati xmaⁿndye nn'aaⁿ Aristóbulo. ¹¹ Xmaⁿñe Herodión tsaⁿ na mañe'cwii tsjaaⁿ jâ ñ'eⁿñe. Ndo' xmaⁿndye nn'aaⁿ Narciso na m'aⁿna cantyja 'naaⁿ Jesucristo. ¹² Xmaⁿñe nomnn'aaⁿya Trifena ñ'eⁿ Trifosa na cwil'ana ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesucristo. Ndo' xmaⁿñe nomnn'aⁿya Pérsida, jom jeeⁿ jnda ntyjiia. Jeeⁿ maqueⁿñê na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús. ¹³ Xmaⁿñe Rufo. Jom jeeⁿ t'maⁿ matseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ Ta Jesucristo. Ndo' mati xmaⁿñe tsoñeeⁿ. Juu jnda ntyjiia cha'cwijom ntyji na tsondyo nnc^o. ¹⁴ Mati cal'a'yo' cwii naya'ñeeⁿ na candu'yo' na xmaⁿñe Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes ñequio nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ ñ'eⁿndyena. ¹⁵ Candu'yo' na xmaⁿñe Filólogo, Julia, Nereo, ñequio nomtyjeeⁿ, ñequio Olimpás, ñequio cha'tso nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndyena.

¹⁶ Quia'yo' na xmaⁿndyo' ntyjee'yo' ñequio na xcwee' n'om'yo' na cwitaⁿ'yo' luee'yo'. Ticwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ ñ'eⁿ Cristo ndyuaameii' cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'.

17 'O nn'a^{ny}a na cwila'y^u'yo', mats'aa ty'oo ndaa'y^o' na queⁿndyo' cwenta cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na cwil'a na cwit^o'ndye nn'aⁿ tmaaⁿ' 'o, na cwil'ana na cwila'tjo^ondye nc'iaa'y^o' jo nnom Ty'oo^t's'om. Ee ñ'oom na cwit'mooⁿ naⁿ'ñeeⁿ tixcwe m'aⁿ'na' ñ'eⁿ ñ'oom na jndaⁿ t'mooⁿyâ ndaa'y^o'. Catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ naⁿ'ñeeⁿ, 18 ee ticala'xmaⁿ'na nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom nquii Ta Jesucristo. Naⁿ'ñeeⁿ ticutuee'ndyecjena cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Macandã na cwijndoo'na ljo' na macaⁿ'na' nquieena. Cwila'neiⁿ'na ñ'oom ca'naaⁿ' na jeeⁿ nei'ncoo' jooⁿ'a, saa joo ñ'oom'ñeeⁿ cwinquio'nn'aⁿ'na' joo nn'aⁿ na ticuee' na cwila'noⁿ'. 19 Saa jndaⁿ t'om ñ'oom cantyja 'naⁿ'yo' na 'o cwitue'ndyo'cje'y^o' nnom ñ'oom na xcwe. Jo' na mañequiaana' na jeeⁿ neiⁿ'ya. Ndo' l'ue ts'ooⁿ na c'om'c'eendyo' na nl'a'y^o' ljo' na majo'ndyo', nchii nl'a'y^o'yo' yuu na tis'a. 20 Nquii Ty'oo^t's'om na mañequiaaⁿ na meiⁿ'cwii ñomtiuu tic'ooⁿ'ya jo nnom, mawaa xjeⁿ na nnts'aaⁿ na nntseicachquiaaⁿ'ena' Satanás nacjee' nc'ee'y^o'. Juu naya na tseixmaⁿ Jesucristo, c'omna' ñ'eⁿndyo'.

21 Timoteo na ñ'eⁿ cwil'aayâ ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'oo^t's'om, matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Mati Lucio, Jasón, ndo' Sosípater, nn'aⁿ na mañecwii tsjaaⁿ ja ñ'eⁿndye cwilacwanomna na xmaⁿndyo'.

22 Maja Tercio matseicwanooⁿ na xmaⁿndyo' ñequio xuee' Ta Jesús. Cartawaañe matseiljeiya na matseicwanom Pablo na m'aⁿ'yo'.

23 Matseicwanom Gayo na xmaⁿndyo'. Ja Pablo m'aaⁿ'ya waⁿ'aⁿ na mateix'eeⁿ ja. Ndo' mañjaaⁿ cwitjomndye nn'aⁿ na cwila'y^u'. Ndo' mati Erasto matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jom tsaⁿ'coñom s'om tsjoomwaa. Mati juu nn'aⁿ'ya Cuarto matseicwanoom na xmaⁿndyo'.

24 Ty'oo^t's'om quiaaⁿ na c'oom naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo ñ'eⁿ cha'tsondyo' 'o. Amén.

Pablo malcwii'nnaaⁿ'aⁿ Ty'oo^t's'om

25 Ndo' je', cwila't'maaⁿ'ndyo' Ty'oo^t's'om. Jom waa najneiⁿ na nnts'aaⁿ na nnc'om'jnda'ti'y^o' cantyja 'naaⁿ' ñ'oom naya na mañequiaya na cwilui'n'maaⁿ'ndye nn'aⁿ ndo' nc'e ñ'oom na ma'mooⁿ'ya cantyja 'naaⁿ' Jesucristo. Ndo' na luaa' waa, matseijomna' ñequio juu na cwe' wanty'i^u'u' tyom'aaⁿ'na' xjeⁿ cwitjoocheⁿ na ncuua tsjoomnancue. 26 Saa je' je' cwiwitquioo' xcweyana' ndaaⁿ nn'aⁿ ee ñ'oom' Ty'oo^t's'om na teiljeii na tyola'neiⁿ profetas na tyondye'ntjom nnom, cantyjati xjeⁿ na tyotsa'ntjom Nqueⁿ na ticantycwii na m'aaⁿ. Juu ñ'oom waanty'i^u'u'ñeeⁿ jndaⁿ seicanooⁿ cha nn'aⁿ meiⁿ'nquia ndyuaa nndaã nla'y^u'na ndo' nla'candana jo nnom.

27 Nnom nquii Ty'oo^t's'om na ñecwiiñê, na tjacantyja na jndo' ts'oom, ñecwiitco caluiit'maⁿ'ñê nc'e Jesucristo. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Corinto

Xma'ndyee nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Corinto

¹ Maja Pablo, cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ nc'e na l'ue ts'om Ty'oqots'om. Nquii nn'aaⁿya Sóstenes matseijomñê ñ'eⁿndyō na matseiljeiya cartawaañe. ² Matseicwanōⁿya juuna' ndaaⁿ 'o nn'aⁿ na cwiluiindyō' tmaaⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ'yo' tsjoom Corinto, 'o na maqueⁿñōōⁿ cwentaaⁿaⁿ nc'e Cristo Jesús, na jndaⁿ tqueeⁿñê na calajomndyō' ñ'eⁿñê, ndo' mati ñ'eⁿ nn'aⁿ meiⁿquiayuucheⁿ na cwilcwii'na xuee' Ta Jesucristo, na cwiluiñê na matsaⁿ'ntjoom joona ndo' mati jaa. ³ Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oqots'om ñequio Ta Jesucristo catio'naaⁿndyena 'o. Quiana na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' jo ndaaⁿ.

Matio'naaⁿñe Ty'oqots'om nn'aⁿ nc'e Cristo

⁴ Ñequii'cheⁿ mañequia na quianl'uaa' Ty'oqots'om cantyja 'naⁿ'yo' ee naya na matseixmaaⁿ na mañequiaaⁿ na cwito'ñoom'yo' cantyja 'naaⁿ' Jesucristo. ⁵ Ndo' nc'e na matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿñe, mañequiaaⁿ Ty'oqots'om na la'xmaⁿ'yo' cha'tso nnom na mateijndeina' 'o jo nnoom, cha'tso na cwicandaaⁿ na cwila'teinco'yo' ñ'oom'm ndaaⁿ nn'aⁿ ndo' ñequio na cwila'noⁿ'ya'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ⁶ Ndo' na luaa', juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ' Cristo teitquioo' na mayuu' juuna' cantyja 'naⁿ'yo'. ⁷ Ndo' na ljo', titseitjōona' 'o meiⁿcwii nnom na mañequiaaⁿ Ty'oqots'om cha cwicandaaⁿ cwil'a'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ yocheⁿ na cwimeiⁿndo'yo' na nncuee' xuee quia na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. ⁸ Nquii Ty'oqots'om wjaañequiaaⁿ na-jndaⁿ'yo' na cwindye'ntjom'tyeⁿ'yo' nnoom. Ndo' wjaach'eeⁿ na ljo' hasta na nncue'ntyjo xuee na nncwjee'nnda' Jesucristo na nntu'xeⁿndyee nn'aⁿ. Quia jo' nleitquioo' na tatjaa'naⁿ jnaⁿ cwicwila'xmaⁿ'yo'. ⁹ Ty'oqots'om ñequii'cheⁿ matseicañaaⁿ ñ'oom na jndaⁿ tjoom'm na cjoom'm, ndo' manquiiyeeⁿ jndaⁿ tqueeⁿñê 'o na calajomndyō' ñequio Jnaaⁿ Jesucristo na cwiluiñe na matsaⁿ'ntjom jaa.

Nn'aⁿ tsjoom Corinto na cwila'yu' titjoom' m'aⁿna

¹⁰ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿ'ntjoom jaa, ñequio najndeii na cwiluiñê matseyi'oondyō ndaaⁿ'yo' na c'om'yo' na tjoom' m'aⁿ'yo' ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu', tanc'om'yo' na meiⁿ'toⁿ ñ'eⁿndyena. C'om'yo' na ñecwiixjeⁿ nquii'yo' ñ'eⁿndyena. ¹¹ Luaa' matsjōō ndaaⁿ'yo' 'o nn'aⁿya ee joo nn'aⁿ waa' Cloé jndaⁿ jluena noōⁿya na m'aⁿ'ntiaa'ndyō' ñequio ntyjee'yo' na cwilayu'. ¹² Luaa' waa na ñe'catsjōō cantyja 'naaⁿ' ñ'oomwaa', ñ'eeⁿndyō' 'o na cwindu'yo': "Ja matseijomndyō cantyja 'naaⁿ' Pablo"; nt'omndyō' 'o: "Ja ñ'eⁿ Apolos"; ndo' nt'omndyō': "Ja ñ'eⁿ Pedro"; ndo' nt'omndyō': "Ja ñ'eⁿ Cristo". ¹³ ¿Aa nts'aacheⁿna' na matōⁿ'ñe Cristo? Ndo' ja Pablo, ¿aa ty'iroom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ cwentaa'yo'? Oo, ¿aa ñequio xueeya teits'oomndyō'? ¹⁴ Quianl'uaa' Ty'oqots'om na macandaⁿ Crispo ñ'eⁿ Gayo na seits'oomndyō, tjaa'naⁿ nt'omndyō' 'o na seits'oomndyō, ¹⁵ cha tjaa ñ'eeⁿ nndaaⁿ nntso na ñequio xueeya seits'oomndyō jom. ¹⁶ Ndo' je'

macjaañjoom' ts'ooⁿ na mati seits'oomndyo Estéfanas ñequio nn'aⁿ waⁿaⁿ. Meiⁿ tileicjaañjoom'ti ts'ooⁿ aa m'aⁿ nt'omndyo' 'o na seits'oomndyo. ¹⁷Ee nchii ty'iom Cristo ts'iaaⁿ ja na catseits'oomndyo nn'aⁿ. Jñoom ja na catseicandiyi nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñê añaⁿna, meiⁿ nchii nts'aaya ts'iaaⁿñeeⁿ ñequio ñ'oom na jndō' n'om nn'aⁿ, ee xeⁿ naljo', juu ñ'oom cantyja 'naaⁿ na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, tjaa'naⁿ najndeiⁿ na matseixmaⁿna'.

Cristo cwiluiñê najndei Ty'oots'om ñequio na jndō' ts'om

¹⁸Ndaa nn'aⁿ na cwi'ootsuundye añaⁿna, juu ñ'oom na ty'ioom nn'aⁿ Cristo ts'oom'naaⁿ, nquiuna ticajndana', saa jo ndaa jaa na matsaa-calui'n'maaⁿndyo, tseixmaⁿna' ñ'oom najndeiⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. ¹⁹Cha'xeⁿ matseicandii ñ'oom'm na teiljeii:

Nn'aⁿ na jeeⁿ jndye nquiⁿ,

nnts'aa na catyuii' na jndō' n'omna,

ndo' juu na jeeⁿ cwila'noⁿna, nnts'aa na cwe' ts'iaaⁿndyo juu jo'.

²⁰Nc'e luua' tso ljeii'ñeeⁿ, zyuu l'ueñe ts'aⁿ na jeeⁿ jndō' ts'om ndo' mati ts'aⁿ na jndye matsei'naaⁿ ndo' ñequio ts'aⁿ na jeeⁿ ya matseitjoom' ñ'oom? Ee jndā tqueⁿ Ty'oots'om cha'tso na jndō' n'om nn'aⁿ, cwe' ts'iaaⁿndyo joona'. ²¹Nc'e na jndō' ts'om Ty'oots'om, sei'nqoⁿoⁿ na nquiee nn'aⁿ tsjoomnancue tixocata'jnaaⁿna jom cantyja 'naaⁿ na jndō' n'omna, jo' chii majaawee' ts'oom na nncwji'n'maaⁿñê añaⁿna nn'aⁿ cwe' cantyja 'naaⁿ ñ'oom'na na cwiñequia nn'aⁿ, meiiⁿ cwitjeii'na cwenta na juuna' ñ'oom na ticajnda tseixmaⁿna'.

²²Nn'aⁿ judíos cwitaⁿna na nnty'iaandaana cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ na tixocaluiina' na cwe' najndeiⁿ nquiⁿ ts'aⁿ cha nla'yu'na. Saa nn'aⁿ na nchii judíos, joona cwil'uee'ndyena ñ'oom na nntseijndō'tina' n'omna cha na nla'yu'na, ²³saa jâ cwiñequiaayâ ñ'oom na ty'ioom nn'aⁿ Cristo ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ tia nquiⁿ nn'aⁿ judíos ndo' nn'aⁿ na nchii judíos cwitjeii'na cwenta na jeeⁿ cje tseixmaⁿna'. ²⁴Ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ma'maⁿ Ty'oots'om, meiiⁿ nn'aⁿ judíos oo meiiⁿ nn'aⁿ nt'omcheⁿ tsjaaⁿ, macwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ, ndo' na cwiluiñe na jndō' ts'oom. ²⁵Ee juu na ndoo' nquiⁿ nn'aⁿ na tseixmaⁿna' na tixcwe mach'ee Ty'oots'om jndō'ti ts'oom na luua' mach'eeⁿ, nchiiti juu na jndō' n'om nn'aⁿ, ndo' juu na cwitjeii'na cwenta na tijneiⁿ na tquiaaⁿ na luua' tjom Cristo, juu jo' ma'moⁿna' na jndeiityeeⁿ, nchiiti cha'tso najndā na la'xmaⁿ nn'aⁿ. ²⁶O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', queⁿyo' cwenta na ma'maⁿ Ty'oots'om 'o meiⁿ tijndyendyo' cwitjeii' nn'aⁿ cwenta na la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na jndō' n'om, tijndyendyo' cwiluiindyo' nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindye, tijndyendyo' tuiindyo' nda nn'aⁿ na tyandye. ²⁷Ee macwjiñe Ty'oots'om nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na tijndō' n'om cha catseijnaaⁿna' nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na jndō' n'om nquieena. Ndo' macwjiñe cwentaaⁿaⁿ nn'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiindye cha cantseijnaaⁿna' nn'aⁿ na waa na jndā la'xmaⁿ. ²⁸Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue macwjiñe nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na cje la'xmaⁿ, macwjiñe nn'aⁿ na ticuee' n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ, nn'aⁿ na cwitjeii' nt'omcheⁿ cwenta na tjaa yuu l'uendye. Nmeiiⁿ mach'eeⁿ cha' m'moⁿna' na joo nn'aⁿ na nquiⁿ na t'maⁿ la'xmaⁿ ticjaaquiee' cantyja 'naaⁿna. ²⁹Cha'tso nmeiⁿ mach'eeⁿ cha meiⁿcwii ts'aⁿ tincwji'sañe tincwji'scuñe cheⁿnquiⁿ jo nnoom. ³⁰Manquityeeⁿ jndā s'aaⁿ na tjoom' cwiluiindyo' cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, ndo' cantyja 'naaⁿ jom cwicanda'yo' na jndō' n'om'yo', ndo' na m'aⁿyo' na tjaa jnaⁿ

cwila'xmaⁿ'yo', ndo' na maqueⁿñooⁿ 'o na lju' n'om'yo' jo nnoom, ndo' na cwilui'n'maaⁿndyo'. ³¹ Cha'xjeⁿ na matseicandii ñ'oom'm na teiljeii: “Xeⁿ na m'aaⁿ ts'aⁿ na ñe'catseis'aañe cheⁿnquii, cwji's'aaⁿ Ty'oots'om cantyja na mach'ee ñ'eⁿñê.”

2

Cristo jñoom ts'oom'naa'

¹ Saa 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', quia tuacañooⁿya 'o na ññequiaya ñ'oom na mayuu' na ticaliu nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, nchii seinⁿya ndaaⁿ'yo' ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ meiⁿ nchii ñ'oom na jeeⁿ ca'naaⁿ na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na jndye ñ'oom nquiu. ² Xjeⁿñeeⁿ tyeⁿ tyom'aaⁿ ts'ooⁿ na ñe'cwii ñ'oom na ññequiaya ndaaⁿ'yo', ndo' cantyja 'naaⁿ nquii Jesucristo, saa ññequi'cheⁿ cantyja 'naaⁿ na ty'oom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ. ³ Ñet'ooⁿya quii'ntaaⁿ'yo' na tijndo, tyoteindyo na tyocat'uaⁿ na aa nncjaacañjoom' ts'iaaⁿ na nnts'aa. ⁴ Saa quia tyoññequiaya ñ'oom' Ty'oots'om ndaaⁿ'yo', nchii seinⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om, tquiooⁿ na nquii Espíritu ñequio najndeii na matseixmaaⁿ teil'uee'ñê ñ'oom'ñeeⁿ. ⁵ Luaa' tuii cha juu na cwila'yu'ya n'om'yo' c'oomna' cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaⁿ Ty'oots'om, nchii cwe'nc'e juu na jndo' n'om nn'aⁿ.

Nc'e Espíritu Santo, cwijaantyyoo' n'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om

⁶ Saa jo ndaaⁿ nn'aⁿ na queeⁿ n'om na cwila'yu'ya n'om, cwilanaaⁿya ñ'oom na jndo' n'ooⁿya, saa juuna' titseijomna' cha'na juu na jndo' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue, meiⁿ nchii cha'na ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ na la'xmaⁿ n'iaaⁿ, na juu jo' wjaantycwii cantyja 'naaⁿna. ⁷ Ee já cwilanaaⁿya ñ'oom na jndo' ts'om Ty'oots'om. Teiyoticheⁿ wanty'iuu' tyom'aaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na ntyjeeⁿ na caliu nn'aⁿ juuna'. Ee cwitjoocheⁿ na nlqueeⁿ tsjoomnancue saa jnda seijn-daa'ñê na nnto'ñooⁿya na nlui'n'maaⁿndyo. ⁸ Nquiee nn'aⁿ na cwilui-indye n'iaaⁿ tsjoomnancue tícala'nqⁿna cantyja 'naaⁿ na luaa' seijn-daa'ñe Ty'oots'om. Ee xeⁿ jla'nqⁿna na Jesús cwiluiñê nquii na matsa'ntjom yuu na tjacantyja na jeeⁿ nei'ncoo', quia jo' tíxocaty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. ⁹ Naⁿñeeⁿ tjoomna cha'xjeⁿ na matseineiⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii. Matsona': Joo nn'aⁿ na jnda nquiu Ty'oots'om, jnda seijn-daa'ñê jndye nnom cwentaana na tjacantyja na yu na mei'jom tyoonty'iaa nn'aⁿ.

Meiⁿ tyoondyena cantyja 'naaⁿ joo jo', majndeiticheⁿ na nnc'oom' n'omna chiuu la'xmaⁿna'.

¹⁰ Nquii Espíritu Santo t'mooⁿ ñ'oommeiⁿ ndaaⁿya, ee jom mal'uetcuuñê cha'tso, hasta ñ'oom na t'maⁿti na matsei'nqⁿ nquii Ty'oots'om.

¹¹ Cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ, ¿ñeeⁿ nntsei'nqⁿ chiuu m'aaⁿ ts'om cwii'cheⁿ ts'aⁿ? Macandaⁿ nquii ntyjii. Maluaa' waa cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, macandaⁿ nquii Espíritu na cwiluiñê ntyjii chiuu m'aaⁿ ts'oom. ¹² Jaa tyooto'ñooⁿya juu na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ na tyoola'xmaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. Jaa cwito'ñooⁿya Espíritu na mañequiaaⁿ cha ndaaⁿ nla'nqⁿa cha'tso na cwe'yu na mañequiaaⁿ na cwicandaaya. ¹³ Quia cwilanaaⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, cwiwill'uee'ndyô ñ'oom na ma'mqⁿ Espíritu ndaaⁿya, nqueⁿ na cwiluiñê Ty'oots'om, nchii ñequio ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ cantyja na jndo' n'om nquiee. Ndo' na luaa',

cwiwil'uee'ndyô ñ'oom na matseijndaa'ñe Espíritu na cwit'moo'nyâ ndaa nn'a'n na la'xma'n na jom.

¹⁴ Saa ts'a'n na ticaluiñe cwentaa' Ty'oots'om titseiñ'oom'ñe ñ'oom na matseijndaa'ñe Espíritu na cwiluiñe ee ndoo' ntyjii tsa'ñee'n na cwe' ñ'oom na til'ue joona'. Ee mandā ts'a'n na matseixma'n cantyja 'naa'n Espíritu, juu nndaa nntsei'no'ñi. ¹⁵ Saa ts'a'n na matseixma'n Espíritu nndaa nntsei'no'ñi ñ'oommei'n, mei'n tjaa 'ñee'n ts'a'n na wanaa'n na nntso na tixcwe mach'ee'n. ¹⁶ Ee ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': “¿'Ñee'n ts'a'n jnda sei'no'ñi chiuu na m'aa'n ts'om Nquii na cwiluiñe na matsa'ntjom jaa? ¿'Ñee'n ts'a'n nndaa nntseijndo' ts'oom?” Saa jaa laxmaa'ya juu na m'aa'n ts'om Cristo.

3

Cwiluiindyô nn'a'n na cwila'x'iaa'ndye ñ'e'n Ty'oots'om

¹ Cantyja 'naa'ya, 'o nn'a'ya na cwila'yuyoyo', tîcandaa nntseina'ya ñ'oom cantyja 'naa'n Cristo ndaa'yo' cha'xje'n na ma'mo'n ts'a'n juuna' ndaa nn'a'n na la'xma'n Espíritu. Tca'nna' na nntseina'ya juuna' ndaa'yo' na cha'cwijom cwiluiindyô' cantyja 'naa'n tsjoomnancue, cha'cwijom ndaa yonch'uu. ² Ee yo'ndaa tileicandaa nntquiina sei'. Joona macandā ndaat-suu' tsondeyena cwiwena. Maluaa' matseijomna' cantyja 'naa'n 'o. 'O tileicala'no'nyo' ñ'oom' Ty'oots'om na jndei'tina', ee tyooquiee n'om'yo' cantyja 'naa'n'a'. Ndo' mei'n je' tileicala'no'nyo' ñ'oom'm na jndei'tina'. ³ 'O ndicwa'n la'xma'nyo' cantyja 'naa'n tsjoomnancue. Ee na cwila'taa' n'om'yo' nc'iaa'yo' ndo' cwila'ntja'ndyo' ñ'e'ndyena, ma'mo'na' na tjaa na matseichui'na' 'o ñequio nn'a'n na la'xma'n cantyja 'naa'n'na'. ⁴ Ee quia cwiindyô' 'o nntso: “Ja matseijomndyô cantyja 'naa'n Pablo”, ndo' cwiiche'n nntso: “Ja matseijomndyô cantyja 'naa'n Apolos”, ma'mo'na' na la'xma'nyo' cha'xje'n nn'a'n tsjoomnancue.

⁵ Ja Pablo ¿'ñee'n cwiluiindyô? Ndo' ¿'ñee'n cwiluiñe Apolos? Ñequii'che'n cwiluiindyô nn'a'n na cwindya'ntjoo'nyâ nnom Jesucristo na cantyja 'naa'nyâ jla'yuyoyo' ñ'e'nñe. Cwii cwiindyô ñel'aayâ ts'iaa'n na tquiaa'n ndaayâ. ⁶ Ts'iaa'n na s'aa matseijomna' cha'cwijom ts'a'n na manom'. Ndo' ts'iaa'n na s'aa Apolos matseijomna' cha'cwijom ts'a'n na matseicandaa' ntjom. Saa nquii Ty'oots'om mach'ee'n na tjaanajndei ts'iaa'ñee'n. ⁷ Ndo' na luua', mei' juu ts'a'n na manom' tit'ma'n cwiluiñe, mei'n ts'a'n na matseicandaa'. Nquii Ty'oots'om t'ma'n cwiluiñe ee jom mach'ee'n na wjaana-jndei ts'iaa'ñee'n. ⁸ Juu ts'a'n na manom' ñequio ts'a'n na matseicandaa', ñe'cwii xje'n cwiluiindyena. Ndo' nquii Ty'oots'om nntioml'uaa'n ts'a'n cantyjati na jnda ñejndi'ntjom nnoom. ⁹ Ee já cwe' cwila'xmaa'nyâ nn'a'n na cwilajomndyô ts'iaa'n 'naa'n Ty'oots'om, ndo' 'o la'xma'nyo' tyuaa'n'a', la'xma'nyo' cha'cwijom w'aa na mach'ee'n. ¹⁰ Cantyja 'naa'n'na', ja cwiluiindyô cha'cwijom luañetquiee na seijndaa'ñe Ty'oots'om na maqua'n tsia'tsjo' ndo' cwiiche'n ts'a'n matseicandaa'ñe w'aa nacjoo' juuna'. Saa cwii cwii ts'a'n que'ñe cwentā cantyja 'naa'n ts'iaa'n na mach'ee'. ¹¹ Ee tjaa 'ñee'n ts'a'n na nndaa nlque'ndyô cwiiche'n ts'iaa'ntsjô' ñequio tsia'ntsjô' na waa, na juu jo' tseixma'na' Jesucristo. ¹² Saa tiñe'cwii nnom 'na'n na cwileil'uee'ndye nn'a'n na cwil'a ts'iaa'n nacjoo' tsia'ntsjô'ñee'n. Ee ts'a'n na xcwee'ya ts'om na mandi'ntjom nnom Ty'oots'om, matseijomna' ts'iaa'n na mach'ee'n cha'cwijom cwii w'aa na cwiluiina' ñ'e'n s'om cajan', oo ñ'e'n s'om xuee, oo ñ'e'n ljo' na jee'n jnda. Saa ts'a'n na tixcwee' ts'om

na mandi'ntjom nnom Ty'oqots'om, matseijomna' ts'iaa' na mach'ee' cha'cwijom cwii w'aa na cwiluiina' ñ'e' n'oom, oo ñ'e' nei'jnda, oo ñ'e' n'oomljooto'. ¹³ Juu xuee quia na nncu'xe' Ty'oqots'om nn'a', nleitquioo'ya chiuu tseixma' ts'iaa' na tyoch'ee cwii ts'a'. Juu xuee'ñee' t'ma' chom nncuaa, jo' jo' m'mqo'na' chiuu tseixma' ts'iaa' na tyoch'ee cwii ts'a'. ¹⁴ Jo' chii xe' tilco ts'iaa' na tyoch'ee ts'a', waa naya na nlo'ñoom cantyja 'naa' ts'iaa' na jnda' ñes'aa'. ¹⁵ Saa' xe' nlco ts'iaa'ñee', nntsuuñê cantyja 'naa' juuna'. Nque' nlui'n'maa'ñê, saa' cwe' ñetomti jo'. Ndo' na luaa' nntjoom nntseijomna' cantyja 'naa'a' cha'cwijom na nc'uaa' chii jlui'ñê naquii' chom.

¹⁶ ¿Aa' ticaliu'yo' na 'o cwiluiindyo' waa' Ty'oqots'om ndo' na m'aa' Espíritu Santo naquii' n'om'yo'? ¹⁷ Xe' na m'aa' 'ñee' juu na nntseyuyii' waa' Ty'oqots'om, nntseyuee'e' tsa'ñee' ee lju' cwiluiñe juuna', ndo' mancjo'yo' cwiluiindyo' w'aa'ñee'.

¹⁸ Mei'cwiindyo' 'o tinquiu'nn'a'ñe che'nquii cantyja 'naa' ñ'oomwaa'. Xe' m'aa' 'ñee' ts'a' quii'ntaa'yo' na matseituu na jndo' ts'om cha'xje' nquiee nn'a' tsjoomanancue cwitjei'na cwentá, c'oom juu cha'na ts'a' na mei'chjoo tijndo' ts'om, cha mayuu'che' nntseixmaa' ts'a' na jndo' ts'om. ¹⁹ Ee juu na cwitjei' nn'a' tsjoomnancue cwentá na jndo' n'omna, Ty'oqots'om macwjee'e' cwentá na ntjei' jo'. Ee waa ñ'oom'm na teiljei'na na matsona': "Nnt'uii Ty'oqots'om nn'a' ñequio mañejuu na jndo' n'omna". ²⁰ Ndo' waa cwiiche' ñ'oom'm na teiljei' na matsona': "Nque' na cwiluiñê na catsa'ntjoom jaa mantyjee' joo ñomtiuu 'naa' nn'a' na jee' jndo' n'om, cwe' ts'iaa'ndyo jona'." ²¹ Nc'e na ljo', tintjei's'andyo' na majndaa' ts'a' na cwilajomndyo' ñ'e'ñe. Ee cha'tso na matseijndaa'ñe Ty'oqots'om la'xma'na' cwentá'yo'. ²² Meii' nncq Pablo, oo nquii Apolos, oo nquii Pedro, cha'tsondyô cwiluiindyô na cwindya'ntjoo'yâ ndaa'yo'. Ee cha'tso na s'aa Ty'oqots'om m'aa'na' cwentáya. Cantyja na cwitandoo'a tsjoomnancuewaañe matseixma'na' naya 'naa'ya ee na cwito'ñoo'ya na cwitandoo'a ñ'e'ñê. Mati cantyja na cwiwjaaya matseixma'na' naya 'naa'ya, nc'e cantyja 'naa' jo' cwitsaaquia'a' cañoom'luee. Cha'tso na cwiwinoo'ya je' ñequio na quia wjaawe'cañoomna' cwila'xma'na' na nnteijndeina' jaa. ²³ Ndo' 'o m'a'yo' cwentaa' Cristo ndo' jom cwiluiñê cwentaa' Ty'oqots'om.

4

Ts'iaa' na maty'iom Jesucristo apóstoles

¹ Jo' chii catjei'yo' cwentá cantyja 'naa'yâ na cwiluiindyô nn'a' na cwindye'ntjom nnom Cristo, ndo' na cwit'mqo'yâ ndaa' nn'a' ñ'oom' Ty'oqots'om na wanty'iuu' tyom'a'na'. ² Juu ts'a' na waa cwii ts'iaa' na matseixma', maca'na' na cwitquioo' cantyja 'naa'a' na cwiluiñê ts'a' na matseicanda. ³ Saa' cantyja 'na'ya, ticwjaa'ndyo cwentá chiuu waa na 'o cwitjei'yo' cwentá cantyja 'naa' ts'iaa' na matseixma'ya oo chiuu nquii nt'omche'. Mei' ticu'xa' che'nncq cantyja 'na'ya. ⁴ Juu na m'aa' ts'oo' tica'mo'na' aa waa na matseitjoondyo, saa' meii' na ljo' tica'mo'na' na tjaa jna'ya. Nquii Ty'oqots'om nncu'xee' ja. ⁵ Nc'e na luaa', cwitjooche' na nncwjee'nda' Ta Jesús, tintjei'yo' cwentá cantyja 'naa' nn'a' na cwindye'ntjom ndaa'yo'. Ee xje'ñee' nnts'aa' na nleitquioo'ya 'na' na cwe' wanty'iuu' cwil'a nn'a' ñequio joo 'na' na cwila'jndaa'ndyena

naquiii' n'omna. Quia jo' nñequiaa Ty'oots'om nnom cwii cwii ts'aⁿ cha'xjeⁿ na matsona'.

⁶ 'O nn'a^{ya} na cwila'y^u'yo', matseina^{ya} n'oommeiⁿ ndaa'y^o cantyja 'na^{ya} n'eⁿ Apolos cha nnteiⁿndeina' 'o, ndo' cha cantyja 'naa^{ya} nntsaala'n^o'yo' na tincwinom'y^o n'oom na teiljei, ndo' cha meiⁿcwii ts'aⁿ tincwji's^{aa} cwii ts'aⁿ na mañequiaa n'oom' Ty'oots'om cha nnts'aana' na ticwentyjo 'naaⁿ cwiicheⁿ. ⁷ Ee çchiuu waa cantyja 'naⁿ na mach'eena' ntyji' na jndandyu'ti' nchiiti cwiicheⁿ? Ndo' çcwaan cwii nnom na matsei'xmaⁿ na nchii nquii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na matsei'xmaⁿ jo'? Ndo' xeⁿ cwe' jnda' naya'n^{ee}, çchiuu na matseis'andyu' na cha'cwijom tiyuu' na jnda' juuna'?

⁸ Mach'eena' na nquiu'y^o na la'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na tyandye. Cha'cwijom tjaa meiⁿcwii na macaⁿtina' 'o. Cha'cwijom na cwiluiindy^o nn'aⁿ na cwitsaⁿ'ntjom, meiiⁿ na ticañ'aaⁿyâ. Toom cwe' na mayuu' cwiluiindy^o nn'aⁿ na cwitsaⁿ'ntjom cha mati jâ nla'jomndyô jo' n'eⁿndy^o. ⁹ Mach'eena' ntyjii na maqueⁿ Ty'oots'om jâ apóstoles na wanty'iaaⁿndyotyayâ na cha'tsondye nn'aⁿ. Matseijomna' cantyja 'naa^{ya} cha'cwijom nn'aⁿ na jnda' teijndaa' na nncwje na jndoo'cheⁿ nn'aⁿ ndo' nnty'iaa ángeles. ¹⁰ Cwitjei' nn'aⁿ cwenta na jâ na cwifnequiaayâ n'oom cantyja 'naaⁿ Cristo la'xmaa^{ya} nn'aⁿ na ntjeiⁿndye saa 'o cwitjei' cheⁿncjo'y^o cwenta na la'xmaⁿ'yo' na jeeⁿ jndo' n'om'y^o cantyja 'naaⁿaⁿ. Cwitjei'y^o cwenta na tileicjaanjoom' cwil'aayâ saa 'o jeeⁿ cwijaanjoom' cwil'a'y^o. Cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ 'o saa jâ ticuee' n'omna. ¹¹ Hasta xjeⁿ je', waa xjeⁿ na matseitjoona' na nntquiaayâ ndo' na nncwaa^{ya} ñequio liaa na nlcwaa^â. Jndye ndii' cwicachoo'â, ndo' meiⁿ tjaa'naⁿ w'aaya. ¹² Cwiwijn^{dy}ayâ na cwil'aayâ ts'iaaⁿ. Quia cwitioo nn'aⁿ n'oomwi' cjooyâ, cwitaaⁿyâ na catio'naaⁿñe Ty'oots'om joona. Quia cwileinty^ona jâ, cwila'quii n'ooⁿyâ. ¹³ Quia cwila'neiⁿ nn'aⁿ n'om taa' ts'om nacjooyâ, cwila'joom'na jâ cha'cwijom to' na niom nnom tsjoomnancue saa cwit'oo^yâ ñequio n'oom ya. Hasta xjeⁿ je' cwil'a nn'aⁿ na cwila'xmaa^{ya} cwii na jeeⁿ ts'iaaⁿ.

¹⁴ Nchii cwe' matseiljeiya n'oommeiⁿ cha catseijnaaⁿ'na 'o saa cha na nntseijndoⁿ'na' n'om'y^o nc'e na cwiluiindy^o ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya 'o. ¹⁵ Ee meiiⁿ na aa m'aⁿ qui meiⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿna cantyja 'naaⁿ Cristo ndaa'y^o, saa tijndye lotye'y^o m'aⁿ. Cantyja 'naaⁿ na cwila'y^u'ya n'om'y^o n'eⁿ Ty'oots'om, ja cwiluiindy^o tsotyey^o nc'e n'oom naya na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. ¹⁶ Jo' chii matseijndoⁿ'a n'om'y^o, cal'a'y^o cha'xjeⁿ na quits'aaya.

¹⁷ Jo' chii majñooⁿya Timoteo na m'aⁿ'yo', cwiluiñe jndaaya na jeeⁿ matseicañaaⁿ ndo' na jnda ntyjiiya jom, jom nnts'aaⁿ na nncjaañjoom' n'om'y^o chiuu waa na jom'aaⁿ na matseixma^{ya} cwentaa' Cristo Jesús cha'xjeⁿ na ma'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macw- jeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ. ¹⁸ N'eeⁿndy^o 'o na cwilas'andyo' cheⁿncjo'y^o na cwindu'y^o na tixocjonty'iannda'a 'o. ¹⁹ Saa tyuaa' nncjocandoo'a 'o xeⁿ l'ue ts'om Ta Jesús, ndo' quia ljo'cheⁿ nljeiya chiuu n'om na n'ñeeⁿ na luaa' cwil'ana, nljeiya chiuu tseixmaⁿ n'oom na cwila's'andyena. ²⁰ Ee juu na ma'mooⁿ'na' na matseixmaⁿ ts'aⁿ na matsaⁿ'ntjom Ty'oots'om jom, xocwitquioo' jo' cwe' nc'e n'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ, nleitquioo' jo' cantyja 'naaⁿ na aa matseixmaaⁿ najndeiⁿ na cwiluiñe Ty'oots'om.

21 ¿Chiuu nl'ue n'om'yo' na cats'aa? ¿Aa nncjocandoo'a 'o na nntseit'ia 'o, oo aa nnc'oo'ya na wi' ts'oo'ya 'o, ñequio na jee' jnda ntyjiya 'o?

5

Catjei'yo' ts'a' na m'aa'ya ñ'e' cwiiche' yuscu

1 Waa ñ'loom na cwiindyoy' 'o mañ'oom tsondyee t'ma' ndo' na ljo' meñ' nn'a' na tyoola't'maa'ndye Ty'oots'om tiquil'ana na luaa'. 2 Ndo' 'o cwi-jei' che'ncjo'yo' cwenta na jee' cwila'candaa'ndyo' meñ' tatiato nquiuyoy' na luaa' waa. Matsona' na catjei'yo' tsa'ñ'ee' quii'ntaa'yo' na luaa' mach'ee'. 3 Meii' na tic'oo'ndyo ñ'e'ndyo', saa cantyja 'naa' espíritu 'na'ya m'aa'ya ñ'e'ndyo', ñequio xuee' Ta Jesucristo jnda tu'xa'ya ts'a' na luaa' mach'ee'. 4 Quia cwiitjomndyo' na nla't'maa'ndyo' Ty'oots'om ja nnc'oo'ya ñ'e'ndyo' cwe' cantyja 'naa' espíritu 'na'ya ndo' mati ñequio juu najndei na matseixma' Ta Jesús nnc'oomna' ñ'e'ndyo'. 5 Ndo' na luaa', la'xma'yo' na catio'yo' tsa'ñ'ee' l'o Satanás cha cwi'ndaa' seii'e' saa nlui'n'maa'ñe espíritu 'naa'an quia na nncwjee'nda' Ta Jesús.

6 Tixcwe na cwiitjei'yo' cwenta na jee' cwila'candaa'ndyo' jo nnom Ty'oots'om ndo' na cwiljoya n'om'yo' na luaa' waa quii'ntaa'yo'. ¿Aa ticaliu'yo' na meii' ñechjoowi' ndaaljo' matseicandei'na' cha'waa tsquee'tyoo'? 7 Jo' chii catjei'ndyo' cantyja 'naa' cha'tsoñ'e' na la'xma'na' ndaaljo' tquie na matsei'ndaa'na' 'o cha nntseijomna' 'o tyoo' na tuiina' ñ'e' tsquee'tyoo' xco na tjaa ndaaljo' tjaquiee' na cwicwa' nn'a' judíos xuee Pascua, na juu tyoo'ñee' cwiluiindyoy'. Ee Cristo cwiluiñe Catsma' chjoo cwentaaya cantyja 'naa' xuee Pascua 'na'ya. Jla'cuee' nn'a' jom ndo' tuee'e' cwentaaya. 8 Jo' chii matsona' na calajomndyo xuee Pascua ñequio na xcwee' n'oo'ya ndo' na mayuu'a, na joo jo' la'xma'na' cha'cwijom tyoo' na tjaa ndaaljo' tjaquiee'. Nchii nlamndyo xuee Pascua'ñee' ñequio ndaaljo' tquie na tseixma'na' na quie' n'oo'ya ndo' natia na cwil'aaya.

9 Ñequio cwiiche' carta'ñee' tsjooya na tilajomndyo' ñequio nn'a' na cwe' m'a'ya ñequio nt'omche' nn'a'. 10 Saa ñ'e' carta'ñee' nchii ñe'catsjooya na catjei'ndyo'ñ'e'yo' ñequio nn'a' tsjoomnancue na cwe' m'a'yana ñequio nn'a' oo na m'a'na na cwila'quee' n'omna 'naa' cwi-iche' ts'a', oo na jee' ya cwinquio'nn'a'na nc'iaana cha ndaa' ntjeii'na 'naa' na'ñee' oo ñ'e' joo nn'a' na cwila't'maa'ndye 'na' na cwe' nn'a' l'a. Ee xe' tilajomndyo' ñequio nn'a' na laxma' nmei', nlca'na' na calui'yo' tsjoomnancue. 11 Ñ'oom na l'ue ts'oo' na cala'no'yo' cantyja 'naa' carta'ñee', ts'a' na matso na matseyu' ñ'e' Jesucristo, meñ'chjoo tilajomndyo' ñ'e'ñe' xe' m'aa'yaa' ñ'e' ts'a' na cwe' luaa'ndyo', oo quee' ts'oom 'naa' cwiiche' ts'a', oo matseit'maa'ñe' 'na' na cwe' nn'a' l'a, oo cantuñe', oo tsa' candii jom, oo mach'uee'. Mei' na nlcwa' ñequio ts'a' na matseixma' nmei' til'a'yo'. 12 Titseixma'ya na nncu'xa'ya nn'a' na tyoola'yu'. Ncjo'yo' la'xma'yo' na nntu'xe'yo' nn'a' na m'a' quii'ntaa'yo'. 13 Nquii Ty'oots'om nncu'xee' nn'a' na tyoola'yu'. Quia jo' catjei'yo' ts'a' jna'ñee' quii'ntaa'yo'.

6

Ticaty'iomiana' na nlquaa'ya ñ'oom cjoo nc'iaaya

1 Quia cwiindyoy' 'o waa ñ'oom na malein'oomna' juu ñequio cwiiche' x'iaa' na matseyu', ¿chiuu na cwique'yo' ñ'oom tsa'ñee' jo nnom jwe

na nchii ts'aⁿ na matseyiu'? Cwa nchii ncjo'yo' na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om nla'jndaa'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ. ² ¿Aa ticaliu'yo' na joo nn'aⁿ na cwiluindy e cwenta' Ty'oots'om nntu'xeⁿna nn'aⁿ tsjoomancue? Ndo' nc'e na nntu'xeⁿyo' ñ'aⁿ tsjoomnancue, ¿chiiu na tileicandaa nntu'xeⁿyo' ñ'oommeiⁿ na cwe' cwantindyo jooⁿ? ³ ¿Aa ticaliu'yo' na nntu'xaaⁿya ángeles? Ndo' nc'e na ljo', majndeiticheⁿ nndaa nla'jndaa'ndyo' ñ'oom na mat'uiina' jaa yuu na ticjaañjoom' na cwil'aaya je'. ⁴ Jo' chii xeⁿ niom ñ'oom na maleichuuna' 'o ñequio nn'aⁿyo' na cwilayu', caty'iom'yo' ts'iaaⁿñeeⁿ nn'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na tit'maⁿ la'xmaⁿ na catu'xeⁿna ñ'oom 'naⁿyo'. ⁵ Matsjoo na luaa' cha catsejnaaⁿna' o'. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na tjaa'naⁿ meiⁿñecwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na jndo' ts'om na nntseijndaa'ñe ñ'oom na maleichuuna' 'o? ⁶ ¿Aa maxjeⁿ maty'iom'yaⁿ na cwiqueⁿyo' ñ'oom cjoo' cwii nn'aⁿyo' na mati matseyiu'? Jo' chii cwitjomndyo' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwitu'xeⁿ ñ'oom, meiiⁿ na jooa nchii nn'aⁿ na cwila'yu'.

⁷ Juu na cwila'ntja'ndyo' ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu' ma'moⁿna' na t'maⁿ waa na cwila'tjoondyo'. Yati caljoya n'om'yo' nawi' na cwil'ana 'o, meiiⁿ na cwinty'ueena 'naⁿyo'. ⁸ Saa 'o xuii' na cwil'a'yo', mancjoondyo' cwita'wi'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yu' hasta cwinty'uee'yo' 'naaⁿna. ⁹ ¿Aa ticaliu'yo' na joo nn'aⁿ na cwiñequiandy cantyja 'naaⁿ natia ticalaxmaⁿna cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om? Tiñe'quio'nn'aⁿndyo' che'ncjo'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaañe. Nn'aⁿ na cwe' cwitjomndyeyana ñ'eⁿ nn'aⁿ na tyoo'uncona, tixocala'xmaⁿna cantyja na matsaⁿntjom Ty'oots'om, meiⁿ nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, meiⁿ nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿ nn'aⁿ, meiⁿ naⁿnom na cwe' ñ'eⁿ ntyjenom m'aⁿ, ¹⁰ meiⁿ nn'aⁿ na cwinty'uee, meiⁿ nn'aⁿ na queeⁿ n'om 'naaⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, meiⁿ naⁿcandyee, meiⁿ nn'aⁿ na cwitioñ'oom nn'aⁿ, meiⁿ nn'aⁿ na cwinquio'nn'aⁿ ts'aⁿ cha nndaaⁿ ntjeii'na 'naaⁿa. ¹¹ Ñ'eeⁿndyo' 'o na ñe'jla'xmaⁿyo' nmeiⁿ cwitjoocheⁿ na nla'yu'yo', saa je' jnda tmaⁿndyo', jnda tqueⁿndyo Ty'oots'om 'o, jnda tqueeⁿ 'o na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿyo' ñequio xuee' Ta Jesucristo ndo' cantyja 'naaⁿ nquii Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om cwentaaya.

Maqueⁿlju Ty'oots'om seii' ts'aⁿ

¹² Waa ñ'oom na cwilue nn'aⁿ: “Wanaaⁿ na nnts'aa meiⁿljo'cheⁿ na l'ue ts'ooⁿ”. Mayuu' na ljo', saa ticha'tso mateijndeina' ts'aⁿ. Ñ'oom na mayuu' wanaaⁿ na nnts'aa yuu na l'ue ts'ooⁿ saa ticatsona' na cwii na mats'aa nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' ja. ¹³ Mati cwilue nn'aⁿ: “Juu nantquie tseixmaⁿna' cwentaa' tsiaa' ts'aⁿ, ndo' tsiaa' ts'aⁿ tseixmaⁿna' cwentaa nantquie.” Ñ'oom na mayuu' jo', saa we nnom nmeiⁿ nnts'aa Ty'oots'om na nndyueña'. Saa nchii tqueeⁿ seii' ts'aⁿ na cwe' luaa' nnc'oom ñ'eⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ, tqueeⁿ seii'a na laxmaⁿna' cwentaa' nqueⁿ na matsaⁿntjoom, ndo' jom m'aaⁿ cwentaa' seii'a. ¹⁴ Ndo' cha'xjeⁿ na tquiaaⁿ na wando'xco Jesús mati ñequiaaⁿ na nntandoo'xcooya nc'e najndei na cwiluiñe.

¹⁵ ¿Aa ticaliu'yo' na juu seii'yo' laxmaⁿna' cwii taⁿ seii' Cristo? ¿Aa maty'iomna' na nntseitjooⁿa juuna' ñ'eⁿ cwii yuscu na cwe' luaa' m'aaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ? Meiⁿchjoo ticaty'iomna' ¹⁶ ¿Aa ticala'noⁿyo' quia na matseitjoom'ñe ts'aⁿ ñequio sculjaa', ñe'cwii sei' laxmaⁿna? Ee ñ'oom Ty'oots'om na teiljeii matsona': “Wendye jooa, ñe'cwii sei' la'xmaⁿna.”

17 Ndo' na luaa' waa, quia na matseijomñe ts'a'n ñequio Ta Jesús, ñe'cwii cwiluiñe tsa'ñee'n ñ'e'nñê.

18 Cha'cwijom na jndei maleinom ts'a'n cha na ticat'uii cwii na teincuu' jom, maluaa' cal'a'yo' na tic'om'ya'yo' ñ'e'n ts'a'n na cwe' luaa'. Ee nt'omche'n jna'n na mach'ee ts'a'n ticat'uiina' seii'n'e'n, saꞗ ts'a'n na matseijoom'ñe ñ'e'n cwiiche'n ts'a'n na cwe' luaa', matseicw'aa'ñê jna'n seii'n'e'n. 19 ¿Aa ticali'u'yo' na cwiluiñe seii'yo' wats'om cwentaa' Espiritu Santo na m'aa'n quii' n'om'yo' na jnda tquiaa Ty'oqots'om na c'oom ñ'e'ndyo'? Jo' chii ticalaxma'n'yo' na ñe'equiandyo' na nl'a seii'yo' yuu na quee'n n'omna'. 20 Ee jnda seijnda Ty'oqots'om 'o ñequio cwii na jee'che'n ndya' jnda. Jo' chii laxma'n'yo' na cala't'maa'ndyo' jom ñequio seii'yo' ñequio espíritu 'na'nyo' ee na we ndii' jona' la'xma'na' cwentaa'n'a'n.

7

Ñ'oom cautyja 'naa'n nn'a'n na jnda t'unco

1 Ndo' je' maw'o ñ'oom na cwita'x'e'yo' noꞗ'n nacjoo' carta na jla'cwanom'yo'. Ñecuaa meii' ticoco tsa'ns'a, 2 saꞗ jnaa'n na jee'n cwe' luaa' cwic'ee'n nn'a'n ñ'e'n nc'iaana, jo' chii yati cwii tsa'ns'a cocoom ndo' mati cwii cwii tsa'scu c'oom saa'n'a'n. 3 Nquii tsa'ns'a waa cwii nnom na matseixmaa'n na nnts'aa'n ñ'e'n scoom'm ndo' mati tsa'scu waa cwii nnom na matseixmaa'n na nnts'aa'n ñ'e'n saa'n'a'n. Wendyena quiandyentejeena ndaꞗna na cala'candaꞗ'ndyena ñ'oomwaa'. 4 Tsa'scu titseixmaa'n na nntseintycwii'ñê nnom saa'n'a'n ee saa'n'a'n tseixma'n cwentajom, meii' tsa'ns'a titseixmaa'n na nntseintycwii'ñê nnom scoom'm ee scoom'm tseixma'n cwentajom. 5 Cwe' jo' tintseintycwii'ñe ts'a'n nnom saa'n'a'n, nnom scoom'm saꞗ ñequii'che'n wanaa'n na nla'ljondyo' xe'n waa ñ'oom na jnda t'ma'nyo' na ñe'calanei'nyo' nnom Ty'oqots'om. Saꞗ nchii na jndye xuee, tints'aana' na tileicala'quii n'om'yo' ndo' na ljo' nnts'aa Satanás na nla'tjoꞗndyo'.

6 Luaa' waa na matsjoo cautyja 'naa'n ñ'oomwaa', saꞗ tintjei'yo' cwentana tseixma'n'a' ñ'oom na matsa'ntjomna'. 7 Cautyja 'na'ya toom cwe' cha'tso na'nom laxma'na cha'na ja, saꞗ tiñe'cwii xje'n na mañequiaa Ty'oqots'om na laxmaa'ya. Ee ñ'ee'n nn'a'n waa cwii nnom na la'xma'n, ndo' nt'omche'n cwiiche'n ljo la'xma'n.

8 Ndaꞗ joo na'nom na tyoo'unco ndo' mati joo yolcu na jnda ljondye, matsjoo na yati caljoo'ndyena na ñenqueena cha'na m'aa'n ja luaañe. 9 Saꞗ xe'n tileicwiqiii n'omna na m'a'n ñenqueena, ñecuaa, c'uncona, ee yati na m'aa'n ts'a'n na we ca'n, nchiiti na cwe' matseiquee'n ts'oom na ñe'c'oom ñ'e'n ts'a'n.

10 Saꞗ ndaꞗ 'o na jnda tma'co'yo', luaa waa ñ'oom na matsa'ntjomna', nchii cwe' ñ'oom 'ndyo ja, ñ'oom 'ndyoo nquii Ta Jesús jo': juu scuu' ts'a'n ticato'ñê ñequio saa'n'a'n. 11 Saꞗ xe'n ma'ñee'n saa'n'a'n, ticwanaa'n na ncoconnaa'n'a'n, matsona' na caljoyaandyennda'na. Ndo' mati juu saa'n'a'n, tintseityuii' ljeii 'naa'na.

12 Ndaꞗ nt'omndyo' 'o na jnda t'unco'yo', luaa matsjoo nncꞗ, nchii matsa'ntjom Ta Jesús na caluii na ljo', xe'n na m'aa'n ts'a'n na matseyiu' saꞗ scoom'm tyootseyiu' ndo' tsa'ñee'n cwiljoya ts'om na m'aa'n ñ'e'nñê, tinto'ñê ñequio scoom'm. 13 Ndo' cwii yuscu na matseyiu', xe'n saa'n'a'n tyootseyiu', saꞗ cwiljoya ts'om na cwiljoo'ñe ñ'e'nñê, tintseityuee'n ljeii

na tocoom ñ'eñe. ¹⁴ Ee maqueⁿndyoo Ty'oots'om saa' yuscu na tyootseiyu' nc'e na cwiluiñe saa' yuscu na matseyu'. Ndo' mati maqueⁿñoⁿscuu' ts'aⁿ na tyootseiyu' nc'e saaⁿ'aⁿ tseixmaⁿ ts'aⁿ na matseyu'. Ee xeⁿ nchii na luaa' waa, quia jo' nda joona nla'xmaⁿ cha'na nda nn'aⁿ na tyoola'yui', saā xēⁿ juu ts'aⁿ na tyootseiyu' ñe'catseyueⁿ'eⁿ ljeii na tocoom ñ'eⁿ saaⁿ'aⁿ oo scoom'm, quia jo' ñecuaato na ca'ñeeⁿ. Quia na luaa' waa maxjeⁿ til'aaya na jndei'na' na caljoo'ñe ts'aⁿ. Ee Ty'oots'om l'ue ts'oom na ticachooⁿya tia' ñequio nn'aⁿ w'aaya. ¹⁶ Ee ¿chiiu ntyji'yui' 'u tsaⁿscu na matseyu' na jndā tma'co' na xocatseyu' sa' ñ'eⁿ Ty'oots'om cantyja 'naⁿ? Ndo' mati 'u tsaⁿ's'a na matseyu' na jndā tma'co', ¿chiiu ntyji'yui' na xocatseyu' scu' cantyja 'naⁿ?

Tilajndaqya na nlachui'a na tyolaxmaa'ya

¹⁷ Ticwii cwiindyoy' 'o, caljoya ts'om chiiu waa na jndā tquiaa Ty'oots'om na matseixmaⁿ quia na t'maaⁿ juu. Luaa' waa ñ'oom na mañequiaaya ndāā nn'aⁿ cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwjeeⁿ'eⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. ¹⁸ Quia na t'maaⁿ 'u, ¿aa jndā tuii 'naaⁿ sei' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos yonom ndana? Tintseichui' na luaa' waa. Ndo' xeⁿ aa tyooluii 'naaⁿ sei' quia na t'maaⁿ 'u, tacaⁿ'na' na caluii na ljo'. ¹⁹ Ee ticateijn-deiina' ts'aⁿ xeⁿ na tuii 'naaⁿñeeⁿ tjaaⁿ'aⁿ meiiⁿ xeⁿ ticaluiina'. Ñ'oom na jndati na catseicandā ts'aⁿ ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oots'om. ²⁰ Jo' chii meiⁿquia cwii nnom na matseixmaⁿ ts'aⁿ quia na t'maⁿ Ty'oots'om jom, jo' jo' caljoya ts'oom. ²¹ ¿Aa cwiluiindyoy' ts'aⁿ na mandiantjomtyeⁿ quia na t'maaⁿ 'u? Tinc'oom' ts'om' na ljo', saā xēⁿ nncju'naaⁿñena' na ndyaandyu', cwa catsa' na ljo'. ²² Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ na mandiantjomtyeⁿ quia na t'maⁿ Ty'oots'om jom na catseyoom'm ñ'eⁿ Ta Jesús, je' cwiluiñe ts'aⁿ na jndā seicandyaa'ñe. Ndo' maljoyu cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ quia na t'maⁿ Cristo jom, je' cwiluiñe ts'aⁿ na mandiantjomtyeⁿ nnoom. ²³ Juu ñequio na seijnda Ty'oots'om 'o, jeeⁿ ndya' jnda jo'. Jo' chii tiñequiandyoy' na laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndāā nn'aⁿ. ²⁴ Quia jo' 'o nn'aⁿya, cwii cwiindyoy' caljoya ts'om chiiu waa na tyotseixmaⁿ xjeⁿ na t'maⁿ Ty'oots'om juu.

Nn'aⁿ na tyoonc'unco ndo' yolcu na jndā ljondye

²⁵ Ñ'oom na cwita'x'ee'yo' noqⁿ cantyja 'naaⁿ yolcu na tyoo'unco, tjaa'naⁿ ñ'oom na matsa'ntjom Ta Jesús ja cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Saā nc'e na matseixmaⁿya ts'aⁿ na wi' ts'oom, ntyjii na ndāā nla'ñ'oom'ndyoy' ñ'oom na matsjoo cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. ²⁶ Cwe' nc'e jndye nnom quich'eena' tiempomeiiⁿ, jo' chii macwjii'a cwenta na yaticheⁿ caljoo'ñe ts'aⁿ cha'xjeⁿ na jndā teijnoom'm. ²⁷ Xeⁿ m'aaⁿ scu', tintseyuyui' ljeii na tma'co' jom. Saā xēⁿ tjaa'naⁿ scu', tical'ue' ts'aⁿ na nluiñe scu'. ²⁸ Saā xeⁿ aa mma'co', tjaa'naⁿ jnaⁿ naljo'. Ndo' mati cwii yuscundyua, tjaa jnaaⁿ xeⁿ ncoco. Ee jndye nnom nawi' quich'eena' na nntjoom nn'aⁿ na nnc'unco ndo' ñe'cateijn-deiia 'o na tincwinom'yo' joona'.

²⁹ 'O nn'aⁿya na cwila'yui'yo', luaa waa na ñe'catsjooⁿya: Jndā teitsioo' xuee na nncwjee'nnda' Cristo. Nc'e na ljo' joo nn'aⁿ na jndā t'unco, c'omna cha'cwijom tjaa'naⁿ lcuuna, tjaa'naⁿ s'aana. ³⁰ Joo nn'aⁿ na m'aⁿ na chjoo' n'om, c'omna cha'xjeⁿ quia waa xuee. Ndo' joo nn'aⁿ na m'aⁿ ncuee, c'omna cha'cwijom m'aⁿna na chjoo' n'omna. Ndo' nn'aⁿ na cwilajnda 'naⁿ c'omna cha'cwijom nchii 'naaⁿna jo'. ³¹ Ndo' joo nn'aⁿ na

cwiwil'uee'ndye 'naⁿ na cwila'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe, matsona' na c'omna cha'cwijom na ticajnda nquiuna ljo' la'xmaⁿna', ee juu na matseixmaⁿ tsjoomnancuewaañe mawjaantycwiina'.

³² Til'ue ts'oqⁿ na jndye ñomtiuu nc'om'yo', ee ts'aⁿ na tjaa'naⁿ scuu', m'aaⁿ ts'oom chiuu nnc'oom jo nnom Ta Jesús, na nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿñe, ³³ saā ts'aⁿ na m'aaⁿ scuu', m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na macaⁿna' cha neiiⁿ scoom'm ñ'eⁿñê. ³⁴ Ndo' na luaa' waa, tiñecwii m'aaⁿ ts'oom. Ñecwii xjeⁿ mat'uiina' cantyja 'naaⁿ yuscu na tjaa'naⁿ saa' ñequio yuscu ndyua na tyoococo. Joonā m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús, na ññequiandyen'eⁿna na la't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ seiina ñequio espíritu 'naaⁿna. Saā yuscu na jnda mam'aaⁿ saa', m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na macaⁿna' ndo' ñequio chiuu na nnc'oom cha nncjaawee' ntyjii saaⁿaⁿ ñ'eⁿñê.

³⁵ Nchii matsjoq ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' ee tical'ue ts'oqⁿ na nnc'unco'yo' saā cha na nnteijndeina' 'o ndo' cha na xcwee' n'om'yo' na nndye'ntjom'yo' nnom Ta Jesús.

³⁶ Ñ'oom na jndu'yo' na m'aaⁿ cwiindyoyo' 'o na m'aaⁿ nomjnda na jnda jaawinon'na' na ndyuañe ndo' 'u na tsotyeeⁿ jnda mamatseitiuu' na ya xeⁿ nncocotoom, maxjeⁿ ya na nluii na ljo'. Ee nchii jnaⁿ na nntsa' na ljo'. ³⁷ Saā xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na jnda seijndaa'ñe naquii' ts'om na xonquiaa na nncoco nomjnda, ee na manty'iaa' na ticaⁿna', ya cats'aa na ljo'. ³⁸ Quia jo' ya mach'ee ts'aⁿ na maw'o ñomcaa' jnda, saā yati mach'ee juu ts'aⁿ na matseiljo nomjnda.

³⁹ Yuscu na m'aaⁿ saa', mat'uiityeⁿna' juu ñ'eⁿñê yocheⁿ na wando' tsaⁿñeeⁿ. Saā xeⁿ nncue' tsaⁿñeeⁿ, wanaaⁿ na ncoconnaaⁿaⁿ ñ'eⁿ meⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'oom, macanda ñequiicheⁿ ñ'eⁿ ts'aⁿ na matseyiu'. ⁴⁰ Saā matseitiuu yati mach'eeⁿ xeⁿ na nljoo'ñê na ñenqueⁿ. Luaa' m'aaⁿ ts'oqⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa' ndo' mantyjii na matseixmaⁿya Espiritu na cwiluiñe Ty'oqts'om.

8

Nantquie na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ n'l'a

¹ Je' nnc'oya ñ'oom na cwita'xe'yo' cantyja 'naaⁿ seii quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a. Ñ'oom na mayuu' na cha'tsondyo cwiluiindyoyo nn'aⁿ na jndo' n'oqⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', ndo' juu jo' wjan'oomna' jaa na c'oqⁿya na s'andyoy, lcundyoy. Saā juu na m'aaⁿya na jnda nquiuyu nn'aⁿ, mateijndeina' na tsaanajndaaya na cwila'yuu'a. ² Ts'aⁿ na matseitiuu na jndye waa na jndo' ts'om, tyootsei'noⁿ cha'xjeⁿ na macaⁿna' na caljei. ³ Saā nquii ts'aⁿ na jnda ntyjii ñequio Ty'oqts'om, mawajnaⁿaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

⁴ Cantyja 'naaⁿ aa wanaaⁿ na nntquie'yo' seii quioo' na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ l'a, cwila'noqⁿa na meⁿcwii tjaa ljo' la'xmaⁿ joona' ee maxjeⁿ macanda nqueⁿ m'aaⁿ. ⁵ Ee cañoom'luee ñequio tsjoomnancue jndye nnom na maniom na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ na cwiluena na t'maⁿ ñ'oom la'xmaⁿ, saā joona' nchii nquii Ty'oqts'om cwiluiindyena'. Ndo' na mayuu' na jndye 'naⁿ maniom na cwilue nn'aⁿ "Ta" ndaana', ndo' cwituee'ndyecjena cantyja 'naaⁿ joona'. ⁶ Saā cantyja 'naaⁿ jaa nmeiiⁿ ñecwii Ty'oqts'om m'aaⁿ, ndo' jom cwiluiñe Tsotyaaaya. Cantyja 'naaⁿ jom cha'tso na maniom, jom tqueeⁿ jo', ndo' nc'e jom, jo' na m'aaⁿya.

Ndo' mati ñecwii m'aaⁿ na cwiluiiñe na matsa'ntjom jaa, nquii Jesucristo. Cha'tsoti na maniom, cwim'aⁿna' nc'e nqueⁿ, mandii ñ'aaⁿ jaa.

⁷ Saa ticha'tsondye nn'aⁿ cwila'noⁿna na ljo' ee jnda ljeii'na' na cwila't'maaⁿndyena cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, ndo' quia cwicwa'na nantquie'ñeeⁿ, cwitjeii'na cwenta na cwila't'maaⁿndyena juuna'. Ndo' nc'e na tyoowijndo' n'omna cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ, jo' chii juu na m'aaⁿ n'omna tseixmaⁿna' cwii na jnda t'aa'na' na cwajndii. ⁸ Ee nchii cwe' aa macwa' ts'aⁿ nantquie'ñeeⁿ, oo, aa ticwaaⁿa' jooa', jo' na macjaawee' ntyjii Ty'oots'om jom. Meiⁿ nchii na jeeⁿ ya nn'aⁿndyotyaaⁿ xeⁿ cwicwaa'a jooa', oo nchii nn'aⁿ na tiann'aⁿndyotyaaⁿ xeⁿ ticwaa'a jooa'. ⁹ Saa call'andyo' cwenta na juu luua' na wanaaⁿ na c'om'yo', titseixmaⁿna' cwii na nnts'aana' na nntseitjoõñe cwii nn'aⁿyo' na cachjoo matseyu'. ¹⁰ Ee xeⁿ 'u na ntyji' chiuu wanaaⁿ na nntsa', mawacatyeeⁿ cwii joo yuu na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, ndo' cwii ts'aⁿ na tityeⁿ na matseyu' nty'iaaⁿaⁿ 'u jo', ndaaⁿ nnts'aana' na mache' na luua', nnc'omt'maaⁿñe ts'oom na mati lcwaaⁿaⁿ 'na' na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ ty'oõ'ñeeⁿ. ¹¹ Ndo' na luua', juu na matsei'noⁿ na wanaaⁿ na ljo' mache', nntsei'ndaa'na' juu nn'aⁿ na tityeⁿ matseyu', na mati tue' Cristo cwentaaⁿaⁿ. ¹² Quia laa'ti' cwil'a'yo' ñequio joo nn'aⁿyo' na tit'maⁿ cwilayu'ya n'om, cwila'tjoõndyo' ndaaⁿ na cwila'ñ'eeⁿndyo' n'omna. Ndo' mati cwilaxmaⁿyo' jnaⁿ jo nnom Cristo. ¹³ Jo' chii xeⁿ cantyja 'naaⁿ na macwa'a cwii nnom nantquie' na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye cwii na cwe' nn'aⁿ l'a, xeⁿ jnaaⁿ jo' matseitjoõñe cwii nn'aⁿya na matseyu', quia jo' tajom cwinlcwaa'nnda'a juuna' cha tintseilcwe'tya'na juu nn'aⁿya.

9

Ts'aⁿ na cwiluiiñe apóstol, waa najndei na matseixmaaⁿ

¹ Joo na wanaaⁿ na l'a apóstoles, mati ja tseixmaⁿ jo' ndo' chiuu waa na laxmaⁿna, mati jo' matseixmaⁿya. Jnda nty'ianooⁿya Jesús na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa, ndo' 'o cwiluiindyoy' cwentaaⁿaⁿ nc'e ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿyo'. ² Nndaⁿ nnts'aana' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ cwitjeii'na cwenta na ticaluiindyoy' apóstol, saa jo ndaaⁿ 'o matsona' na cwiluiindyoy' na ljo' ee juu na cwila'yuy'yo' ma'moⁿna' na ljo'.

³ Ndaⁿ joo nn'aⁿ na cwilue na nchii cwiluiindyoy' apóstol, luua waa ñ'oom na matseilcwa'a ndaaⁿna. ⁴ Waa na matseixmaⁿya na wanaaⁿ na nnc'oñeⁿ na macaⁿna' na nlcwaa'a ndo' na nlcwaya, ⁵ ndo' mati wanaaⁿ na nncjaañ'eⁿ cwii yuscu na matseyu' quia jonquiaya ñ'oom naya cha'xeⁿ cwil'a nt'omcheⁿ apóstoles, ñequio ntyjee nquii Ta Jesús ndo' mati Pedro. ⁶ Ndo' ¿aa m'aaⁿ n'om'yo' na cwe' macandaⁿ nquii Bernabé ñ'eⁿndyoy' ja na ticatsona' na nnteixe'yo' já? ⁷ Ee ¿'ñeeⁿ sondaro na cwe' nquii matseicatsuu 'naⁿ na macaⁿna' juu na macaa ndia'? Ndo' ¿'ñeeⁿ ts'aⁿ na manom' cwii ntjom l'oõ uva na tiquii taa'na'? Ndo' ¿'ñeeⁿ ts'aⁿ na mateix'e canmaⁿ na tic'uu ndaatsuuyo'? ⁸ Meiⁿ ticala'tiuu'yo' na cwe' tomti ñ'oom na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ na macwji'a. Ee ljeii na tquiaa Ty'oots'om nnom Moisés, majo'ti matsa'ntjomna'. ⁹ Ee naquii' libro'ñeeⁿ teiljeii: "Tintjaa'ndyoy' bosa ndyuee quioo'ndyoy' yeche' na cwil'a'yo' ts'iaaⁿ." Saa meii'na na ljo' teiljeii, nchii macanda ma'moⁿna' na cwe' cantyja 'naaⁿ quioo'ndyoy' ñjom ts'om Ty'oots'om. ¹⁰ Nc'e na m'aaⁿ ts'oom cantyja 'naaⁿya, jo' chii teiljeii ñ'oomwaa'. Naya 'naaⁿya na

teiljeina', ee juu ts'aⁿ na matseindyaa tyuaa ñequio juu ts'aⁿ na macwja' lqueeⁿ, cwil'ana ts'iaaⁿmeiⁿ na ntyjaa' n'omna na nleil'uee'ndyena na cwiwe'. ¹¹ Jo' chii nc'e na jnda jnooⁿâ tsjaaⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu naquii' ntaaⁿyo', ticwinom'na' na ñnequia'yo' na cwitaaⁿyâ ndaayo' chjoowi' 'naⁿyo' cha'cwijom cwii na jnda tue'. ¹² Nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ndaaⁿyo' cwil'ana na cateijndeiy'o' jooa. Ndo' majndeiticheⁿ já wanaaⁿ na cateijndeiy'o'.

Meiiⁿ na wanaaⁿ na ntaaⁿyâ na cal'a'yo' na ljo', saaⁿ mein'jom ndii' tyool'uuyâ. Ee cwila'quii n'ooⁿyâ naquii' na cwitjooⁿyâ cha ticatseit-saaⁿñena' na ya tsandyeyo' ñ'oom' Ty'ooots'om. ¹³ 'O manquiu'yo' nquiee ntyee cwentaa nn'aⁿ judíos na cwindye'ntjom naquii' wats'om t'maⁿ cwitquiiⁿ seii quioo' na cwila'cwjeena na cwiñequia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. Wanaaⁿ na cwitquiiⁿ sei'ñeeⁿ ee jo' jo' waa tio t'maⁿ yuu cwindye'ntjomna nnoom. ¹⁴ Ndo' cha'xjeⁿ cwicandaa na'ñeeⁿ 'naⁿ na cwiwil'uee'ndyena, maluaa' saⁿntjom Ta Jesús na joo nn'aⁿ na cwiñequia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ nnto'ñoomna ljo' na maca'na' jooa nc'e ñ'oom'm na cwiñequiana. ¹⁵ Saaⁿ mein'jom ndii' tyooaⁿa na ñnequia'yo' ljo' na maca'na' ja, meiⁿ nchii matseiljeiya ñ'oomwaañe cha nnteijndeiy'o' ja. Ee yati ntyjii meiiⁿ na aa nc'ioⁿ na tintsuu nayawaañe na cantyja 'naaⁿ jo' matseis'andyo.

¹⁶ Saaⁿ tyoocwji's'andyo na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'ooots'om ndaaⁿyo' ee ts'iaaⁿñeeⁿ matseixmaⁿya. Ndo' jeeⁿ nty'iaa'ndyo xeeⁿ ticat-seicandaya juuna'. ¹⁷ Jo' chii xeⁿ mañequiaya ñ'oom nc'e na l'ue ts'ooⁿ nncō, matsona' na nncwantjoⁿ, saaⁿ xeⁿ mats'aa na ljo' nc'e na maty'ioom ts'iaaⁿñeeⁿ ja, quia jo' cwe' matseicandaa'ndyo ts'iaaⁿ na ty'ioom ja. ¹⁸ Quia jo' juu na mawantjoⁿ, na m'aaⁿya na neiⁿya na mañequia ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ na meiⁿcwii na chojna'yo' nooⁿ, na nchii nncwantjoⁿya 'naⁿ na maca'na' ja na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'ooots'om.

¹⁹ Ja meiiⁿ nchii cwiluiindyō moso na mandi'ntjomtyeⁿ nnom patrom 'naaⁿ, saaⁿ jnda tqueⁿndyo cheⁿnncō na matseixmaⁿya na ljo' ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ. Mats'aa na ljo' cha majndyeti nn'aⁿ nncwantjoⁿ cwentaa' Cristo. ²⁰ Quia na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, mats'aa cha'na cwii jooa na m'aⁿ nacje 'naaⁿ ljeii na tquiaa Moisés cha nncwantjoⁿya jooa cwentaa' Cristo, meiiⁿ tic'ooⁿya nacje 'naaⁿna'. ²¹ Ndo' jo ndaaⁿ nn'aⁿ na tic'omna nacje 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, mats'aa cha'na cwii nquieena cha nncwantjoⁿya jooa, meiiⁿ na mayuu' m'aaⁿya nacje 'naaⁿ ljeii 'naaⁿ nquii Ty'ooots'om nc'e na m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Cristo. ²² Quia na m'aaⁿya ñ'eⁿ nn'aⁿ na cachjoo na cwila'yuy'a n'om, mati mats'aa na cachjoo matseyuy'a ts'ooⁿ cha mati nncwantjoⁿya jooa. Ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ mats'aa na matseixmaⁿya cha'xjeⁿ jooa cha nt'omndye jooa nluin'maaⁿndyena. ²³ Mats'aa cha'tso nmeiⁿ nc'e ñ'oom naya na cantyja 'naaⁿ jo' cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ cha mati nntseijomndyo ñequio naya na cwito'ñoom nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna'.

²⁴ 'O manquiu'jndaa'ndyo' quia cwitjomndye nn'aⁿ na nleinom, cha'tsondyena cwileinomna, saaⁿ macandaⁿ juu ts'aⁿ na nncuee'jndyee nla't'maaⁿndye nn'aⁿ juu. Quia jo' cala'jnda'yo' cha'xjeⁿ matseijndeiï tsaⁿñeeⁿ. Cjoo'yaya n'om'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Ty'ooots'om cha mati nntseit'maaⁿñe' o. ²⁵ Saaⁿ cjaañjoom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na cwileinom, jndye nnom na cwila'ljondyena, ee cwicantyyaa' n'omna

na nnta'ntjomna, meii' juu 'na' na cwita'ntjomna tyuaa' cwiwi'ndaa'na'. Jo' chii mati jaa cjooyaya n'oo'ya na cwindya'ntjoo'tyaa'ya nnom Ty'oots'om n'e juu na nnto'ño'ya na ñequiaa' ndaaya tijoom cwi'ndaa'na'. ²⁶ Cautyja 'na' ja luaa tyoots'aa cha'na mach'ee ts'a' na cwe' maleinomto na tijndaa' yuu wjaayuu. Cautyja na mand'i'ntjo'ya nnoom, mei' tyoots'aa cha' cwil'a nn'a' na cwe' cwituee'to nnda' naquii' jndye. ²⁷ Nchii nmeii' mats'aa. Ja ñequio na jndei'na' maju'cja seii'a na catseicandana' na matsa'ntjo'ya juuna', cha cwii na jnda' t'moo'ya ndaa' nt'omche' ticwji'ndyona' ja na ticwil'uendyo' naquii' ts'iaa' 'naa' Cristo.

10

Ticala't'maa'ndyo' meii'quia na cwe' nn'a' l'a

¹ 'O nn'a'ya na cwila'yuyoyo', l'ue ts'oo' na cala'no'nyo' quia jlui' welooya nn'a' judíos Egipto, cha'tsondyena tyotseintyo' Ty'oots'om ncwaa' nchquiu nacjoona ndo' cha'tsondyena teinomna Ndaalue Wee. ² Ndo' na luaa', cha'tsondyena teits'oomndyena na seitjoom'na' joona ñ'e' Moisés quia na tyotseintyona' nchquii'ñee' cjoona ndo' na teinomna ndaalue'ñee'. ³ Ndo' mati cha'tsondyena tyocwa'na maná na tquiaa Ty'oots'om na jna'na' cañoom'luee, ⁴ ndo' cha'tsondyena tyowena ndaatoo na tyocalui'na' quii' tsjo' na ñ'e' ñ'e'na' ñ'e'ndyena. Nquii' Cristo cwiluii'ñe' tsjo'ñee'. ⁵ Saa' meii' na luaa' tyom'a'na, maxje' majndyendyetina ticjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'e'ndyena ee t'ical'ana yuu na l'ue ts'oom. Macwe' jo' jndyendyena tjana ndyuaa yuu tja nn'a' c'oom.

⁶ Cha'tso nmeii' na tyotjoomna laxma'na' cwii na ma'mo'na' ndaaya na tila'quee' n'oo'ya cwii cwii nnom natia cha'xje' tyola'quee' n'omna. ⁷ Jo' chii tila't'maa'ndyo' cwii na cwe' nn'a' l'a cha'xje' ñel'a nt'omndye joona ee tso ñ'oom na teiljeii': "Ty'ewindyuaandye nn'a' na nlcwa' ndo' na nncwe, jnda' jo' teicantjyana na l'ana cha'xje' nn'a' na tic'om nacje 'naa' Ty'oots'om." ⁸ Mei' tanc'oo'ya na cwe' luaa'ndyo' ñ'e' nt'omche' nn'a' cha'xje' na tyol'a' joona ee jnaa' jo' na s'aa Ty'oots'om na ñecwii xuee' tja ntquiuu nchoo' ndyee meii'ndyena. ⁹ Mei' tacal'aaya xje' Cristo cha'xje' ñel'a nt'omndye joona, ee jo' na tquii' canduu joona ndo' tjana. ¹⁰ Mei' tilancjoo'ndyo' nnom Ty'oots'om cha'xje' ñel'a nt'omndye joona, ndo' jnaa' jo' na jñoom ángel na jndyotseicwjee joona.

¹¹ Cha'tso nmeii' na tyotjoom weloo welooya, laxma'na' cwii na ma'mo'ndyeyuna' ndaaya, ndo' teiljeii' joona' quii' ñ'oom' Ty'oots'om cwii na matseijndo'na' n'oo'ya chiuu maca'na' na c'oo'ya ncueemeii' na macanda. ¹² Jo' chii ts'a' na matseitiuu na meintyjee'tye' cautyja 'naa' Ty'oots'om, cats'aañe' cwenta na ticju'cjena' juu. ¹³ Ee joo na cwiwinom'yo' na maque'na' xje' 'o cha cala'tjoo'ndyo' nnom Ty'oots'om, ticachuii'na' ñequio na cwitjoom nt'omche' nn'a'. Saa' jom cwiluii'ñe' na mayoom'm, mei' tijoom quiaa' na juu na maque'na' xje' 'o nncwinom'na' juuna' na xocanda' nna'ndyo' ndo' mati ñequiaa' na ya nluii'ndyo' naquii' juuna'. ¹⁴ Jo' chii 'o nn'a'ya na jee' wi' ts'oo'ya, cautyja 'naa' na nla't'maa'ndyo' 'na' na cwe' nn'a' cwil'a, c'om'yo' cha'na ts'a' na jndei' maleinom na nquia'a' na nnt'uui' nawi' jom. ¹⁵ Matsjoo' na ljo' ndaa'yo' ee ntyjiia' na 'o cwila'no'nyo'. Jo' chii que'ya'yo' cwenta ñ'oom na matsjoo'. ¹⁶ Ee cwiñequiaaya na quian'l'uaa'

Ty'oots'om xjeⁿ na cwito'ñooⁿya waso, juu jo' ma'moⁿna' na cwilajomndyo cautyja 'naaⁿ nioom' Cristo. Ndo' quia cwityjaaya tyoo' ma'moⁿna' na cwilajomndyo cautyja 'naaⁿ seiⁿeⁿ. 17 Ee meiiⁿ na jndyendo^o saa ñe'cwii tyoo' cwicwaa'a ndo' n'e' na ljo' ñe'cwii sei' cwiluiindyo.

18 Cala'noⁿ'yo' cautyja 'naaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ Israel. Nn'aⁿ na cwitzuiina sei' quioo' na cwitzioona nacjoo' tio wats'om t'maⁿ, xjeⁿñeeⁿ cwilajomndyena cautyja 'naaⁿ quioo' na cwila'cwjeena. 19 Ndo' na matsjoo' na luaa', tila'tiuu'yo' na ñe'catsjoo' na juu 'naⁿñeeⁿ na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ waa najndeiⁿ na matseixmaⁿ'na' meiⁿ nchii na ñe'catsjoo' na juu sei' na cwiñequia naⁿñeeⁿ nnom juuna' jndati matseixmaⁿ'na' ñequio meiⁿquia sei'. 20 Ñ'oom na matsjoo' cautyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', joo nn'aⁿ na tic'omna cautyja 'naaⁿ Ty'oots'om, quia cwila'cjweena quioo', nchii nnom jom cwiñequiana sei'ñeeⁿ, ndaa' naⁿjndii cwiñequiana jooa'. 21 Ee ticatsona' na nncwe'yo' na njom waso na cwiwe nn'aⁿ na cwila'jomndye ñequio Cristo, ndo' mati nncwe'yo' cwii na matseixmaⁿ'na' cautyja 'naaⁿ naⁿjndii. Meiⁿ ticatsona' na nlcwa'yo' na cwila'jomndyo' ñequio Cristo, ndo' mati nlcwa'yo' cwii na matseixmaⁿ'na' cautyja 'naaⁿ naⁿjndii.

22 ¿Aa ñe'cal'aaya na jaa jndaatyaaya nchiiti jom ndo' jom jeeⁿ xueeⁿ jaa?

Ts'aⁿ na matseyu' cats'aaⁿ cha'tso ñequio na wi' ts'oom tyjenn'aⁿñê

23 Waa ñ'oom na cwilue nn'aⁿ: “Wanaaⁿ na nnts'aa ts'aⁿ meiⁿquia na ñe'cats'aa.” Ñ'oom na mayuu' jo', saa ticha'tso mateijndeiina' jom. Mayuu' wanaaⁿ na nnts'aa ts'aⁿ ljo' na l'ue ts'oom, saa ticha'tso mateijndeiina' na nncjaanajneiⁿ jo nnom Ty'oots'om. 24 Ee nchii ñequii'cheⁿ nc'oom' ts'om ts'aⁿ cautyja 'naaⁿ nqueⁿ. C'oom' ts'oom cautyja 'naaⁿ nt'omcheⁿ nc'iaaⁿ'aⁿ na cwila'yu', cwaaⁿ cwii na nnts'aaⁿ na nnteijndeiina' jooa' na nnc'oonajndana cautyja na cwila'yu'na.

25 Wanaaⁿ na nntquie'yo' cha'tso nnom sei' na cwileil'ua. Meiⁿ tinta'xe'yo' ¿aa cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ sei'ñeeⁿ xjeⁿ na cwila't'maaⁿndyena cwii na cwe' nn'aⁿ cwil'a? Ee na nliu'yo' na ljo' nndaⁿ nnts'aana' na nntsei'ndaa'na' nquii'yo'. 26 Ee naquii' Salmos matsona': “Tsjoomnancue ñequio 'naⁿ na matseixmaⁿ'na', cha'tso jo' 'naaⁿ nquii Ta Ty'oots'om.”

27 Cwii ts'aⁿ na nchii ts'aⁿ na matseyu', xeⁿ maqueeⁿñê cwii 'o waⁿ'aⁿ na nlcwa' ñ'eⁿñê, wanaaⁿ na nncja' xeⁿ aa l'ue ts'om'. Cwa' meiⁿquia na mañequiaa tsaⁿñeeⁿ. Saa cha tintsei'ndaa'na' ntyji' tincwaxe' aa ts'iaaⁿ sei'ñeeⁿ na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ l'a. 28 Saa xeⁿ nntso cwii ts'aⁿ njom': “Sei'waañe jnda tacatyeⁿ'na' xwentaa' cwii na cwe' nn'aⁿ l'a”, jo' chii 'u je' tinlqui' juuna'. Ee meiiⁿ na wocatsei'ndaa'na' 'u xeⁿ na nlqui' juuna' saa nntsei'ndaa'na' ts'om ts'aⁿ na t'moⁿ njom' ee m'aaⁿ ts'oom na ticatsona' na nlqui' juuna'. 29 Matseinaⁿ cautyja 'naaⁿ juu na m'aaⁿ ts'om tsaⁿñeeⁿ na seicandii 'u, nchii cautyja 'naaⁿ na m'aaⁿ ts'om' nncu'.

Saa nndaⁿ nnts'aana' na nncwax'ee cwiindyo' 'o: “¿Chiuu na matsona' na ja catseiljondyoyo cwe' chiuu na m'aaⁿ ts'om cwiicheⁿ? 30 Ee xeⁿ mañequiaa na quian'l'uaa' Ty'oots'om cautyja 'naaⁿ juu na macwa'a, quia jo' ¿yuu waa na nncju'naaⁿñena' na nntso ts'aⁿ na tixcwe mats'aa?” 31 Quia jo' na cwicwa'yo' ñequio na cwiwe'yo', ñequio meiⁿquia na cwil'a'yo', na cha'tso na cha'tso ñequii'cheⁿ cats'aana' na caluiit'maⁿñeti Ty'oots'om cautyja 'naaⁿ jo'. 32 Til'a'yo' cwii nnom na cautyja 'naaⁿ jo'

nantseilcwe'na' ts'a'n cantyja 'naaⁿ! Ta Jesús, meiiⁿ na ts'a'n judío, meiiⁿ nn'a'n na nchii judíos, ndo' meiiⁿ joo nn'a'n na laxma'n tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om. ³³ Malaa'ti' waa na quits'aaya, ee matseijndo na cha'tso cantyja 'na'ya nncjaawee' n'om nn'a'n. Nchii mal'ueendyo na joo na mats'aa na cwe' ja cateijndeina', saꞤ cateijndeina' na majndyeti nn'a'n nlui'n'maaⁿndyena.

11

¹ Jo' chii cw'aa'ndyo' ja cantyja na mats'aaya ee ja jom'aa'ya cha'xjeⁿ na tyoch'ee Cristo.

Luaa c'om yolcu quia cwitjomndye nn'a'n

² Matseit'maaⁿndyo 'o na ñequii'cheⁿ cwijaañjoom' n'om'yo' ja ndo' cwilawe'yo' ñ'oom na jnda tquaaⁿya ndaa'yo' ³ SaꞤ l'ue ts'oꞤⁿ na nla'noⁿyo' na tseixmaⁿ Cristo xqueⁿ cwii cwii tsaⁿs'a ndo' juu tsaⁿs'a tseixmaaⁿ xqueⁿ scoom'm cha'xjeⁿ nquii Ty'oots'om tseixmaaⁿ xqueⁿ Cristo. ⁴ Jo' chii xeⁿ matiom tsaⁿs'a 'naⁿ xqueⁿ quia matseineiⁿ nnoom oo quia mañequiaa ñ'oom'm, matseijnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ Cristo na cwiluiiñe xqueeⁿ. ⁵ SaꞤ xuii' cantyja 'naaⁿ cwii yuscu, xeⁿ ticataⁿ xqueⁿ quia na matseineiⁿ nnom Ty'oots'om oo quia na mañequiaa ñ'oom'm matseijnaaⁿ'aⁿ saaⁿ'aⁿ. Xeⁿ na ljo' mach'eeⁿ matseijomna' cantyja 'naaⁿ'aⁿ cha'cwijom na jnda teinqui' caseiⁿ xqueeⁿ. ⁶ Ndo' xeⁿ tical'ue ts'om yuscu na ñjom 'naⁿ xqueeⁿ, quia jo' cateinqui' xqueeⁿ. SaꞤ nc'e na jeeⁿ t'maⁿ matseijnaaⁿ'na' jom na nnoⁿ soxqueeⁿ oo na nnteinqui' caseiⁿ, quia jo' cañjom 'naⁿ xqueeⁿ. ⁷ SaꞤ tsaⁿs'a je', ticaty'iomna' na ñjom 'naⁿ xqueeⁿ ee jluii'ñe Ty'oots'om ndo' tqeeⁿ na cantyja 'naaⁿ juu na caluii'tmaaⁿñê saꞤ wandyoꞤ' cantyja 'naaⁿ tsaⁿscu ee tsaⁿs'a matseit'maaⁿñena' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ⁸ Ee quia na s'aa Ty'oots'om tsaⁿs'a, nchii teil'uee'ñê tsaⁿscu na tuii na ljo', teil'uee'ñê tsaⁿs'a na s'aaⁿ tsaⁿscu. ⁹ Meiⁿ nchii na s'aaⁿ tsaⁿs'a cha cateijndeina' tsaⁿscu, s'aaⁿ tsaⁿscu cha cateijndeina' tsaⁿs'a. ¹⁰ Manc'e na luaa' waa ndo' nc'e na cwiqueⁿ ángeles cwenta, jo' chii matsona' na cañjom 'naⁿ xqueeⁿ yuscu cha m'moⁿ'na' na maju'ñecjeeⁿ nnom saaⁿ'aⁿ. ¹¹ SaꞤ cantyja 'naaⁿ jaa nn'a'n na cwila'yui', waa naya 'naaⁿ tsaⁿs'a nc'e tsaⁿscu, ndo' mati waa naya 'naaⁿ tsaⁿscu nc'e tsaⁿs'a. ¹² Ee meiiⁿ na mayuu' najndyee s'aa Ty'oots'om tsaⁿscu ee tsaⁿs'a, saꞤ mati na mayuu' na m'aaⁿ tsaⁿs'a ee tsaⁿscu, ndo' cha'tsoñ'eⁿ cwinaⁿ na m'aaⁿ Ty'oots'om.

¹³ C'oom'ya n'om'yo', ¿aa ndya' maty'iomyana' na ticañjom 'naⁿ xqueⁿ yuscu na nntseineiⁿ nnom Ty'oots'om? ¹⁴ Mati ma'moⁿ'yana' ndaaⁿya na matseijnaaⁿ'na' tsaⁿs'a quia na teincoo soxqueeⁿ, ¹⁵ saꞤ matseit'maaⁿñena' yuscu quia na cwiwiteincoo soxqueeⁿ, ee joona' tseixmaⁿ'na' cwii na matseicu'na' xqueeⁿ. ¹⁶ SaꞤ xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na ticjaawee' ts'om ñ'oomwaa', macaⁿ'na' na catsei'nqoⁿ na meiⁿ já meiⁿ nn'a'n cwii cwii tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ, tjaaⁿ'naⁿ cwicheⁿ nnom na cwil'aaya.

Tixcwe cwil'ana quia cwicwa'na Cena na tqeeⁿ Jesucristo

¹⁷ Ñ'oom na matseiljeitya ndaa'yo' leicandaꞤ nntsjoꞤ na ya cwil'a'yo' ee mach'eena' quia cwitjomndyo' juu na cwil'a'yo' matseilcwe'na' 'o nchii na mateijndeina' 'o. ¹⁸ Ee najndyee jnda mandiiya quia cwitjomndyo' na nla't'maaⁿndyo' Ty'oots'om, titjoom' m'aⁿ'yo', ndo' m'aaⁿ ts'oꞤⁿ na ljo'. ¹⁹ Ee maxjeⁿ nleitquioo'yuu na titjoom' m'aⁿ'yo' cha m'moⁿ'na'

'ñeeⁿ joo quii'ntaaⁿyo' m'aⁿna na xcwee' n'omna jo nnom Ty'oqots'om. 20 Ndo' nc'e na titjoom' m'aⁿyo', jo' chii juu na cwicwa'yo', tiyuu' na tseixmaⁿna' nquii Cena na seijndaa'ñe Ta Jesús. 21 Ee quia cwicwa'yo' cwii cwiindyo' matseiyuaa'ti na nlcwa' na jndyoñ'oom, meiⁿ tinquiaaⁿ na nntseijomñe cwiicheⁿ x'iaaⁿaⁿ na matseiyu', ndo' na ljo' nt'om jooⁿna ma'ndiina' na ñe'jndo' ndo' nt'om jnda jndyee. 22 ¿Chiuu 'o? ¿Aa maxjeⁿ tjaa'naⁿ l'a'yo' yuu na nleñ'oom' na nlcwa'yo' ndo' na nncwe'yo'? ¿Aa maxjeⁿ ticuee' n'om'yo' nc'iaa'yo' na mati cwiluiindy e tmaaⁿ cwentaa' Ty'oqots'om? Ee na laa'ti' na cwil'a'yo' cwila'jnaⁿyo' joo nc'iaa'yo' na wanty'iaa m'aⁿ. ¿Aa cwila'tiuu'yo' na jeeⁿ xcwe na cwil'a'yo'? Leicandaq̄ nntsjoq̄ na ljo'.

Cantyja na seijndaa'ñe Jesucristo na cuaa Cena

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

23 Ee nnom Ta Jesús to'ñq̄ⁿya ñ'oom na t'mq̄ⁿya ndaa'yo', na mañejuu teijaaⁿ na seiquioo Judas jom luee nn'aⁿ, to'ñoom tyoo' 24 ndo' jnda na tq̄iaaⁿ na quianl'uaa' Ty'oqots'om cantyja 'naaⁿna', tyjeeⁿ juuna'. Tsoom: “Cato'ñoom'yo' tyoo'waa, cwa'yo' juuna'. Seii'a cwiluiñena'. Mañequiaandyo na nnc'i^q cha nncwañoom'na' 'o. Ñequii'cheⁿ na luaa' nntsall'a'yo' cha cat'moⁿyo' na cwicañjom n'om'yo' ja.” 25 Ndo' mati jnda na tcwa'na, to'ñoom waso, tsoom: “Juu wasowaañe tseixmaⁿna' ñ'oomxco na maquāⁿya ñequio nioom'a. Cwii cwii ndii' na cwiwe'yo' juuna', cjaañjoom'tyeⁿ n'om'yo' ja.” 26 Jo' chii ticwii cwii ndii' na cwicwa'yo' tyoo'waa ndo' na cwiwe'yo' na ñjom wasowaa, cwitsatjei'yuu'ndyo' ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja na tue' Ta Jesús, hasta quia na nndyonaaⁿaⁿ.

Nchii cwe' nntseijomñeto ts'aⁿ quia cwicwa' nn'aⁿ Cena

27 Jo' chii meiⁿquia ts'aⁿ na macwaaⁿaⁿ tyoo'waa oo ma'om na ñjom wasowaa na tic'oom'ya ts'oom na jnda tseixmaⁿna', waa jnaaⁿaⁿ nacjoo' seii' ndo' nioom' Ta Jesús. 28 Nc'e na ljo', matsona' na cwii cwii ts'aⁿ cwi^tjoq̄cheⁿ na nlcwaaⁿaⁿ tyoo'ñeeⁿ ndo' na nnc'om na ñjom waso'ñeeⁿ, c'oom'ya ts'oom na aa tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'naaⁿaⁿ na matseicu'na' na nntseijomñe joo jo'. 29 Ee ts'aⁿ na cwe' macwa'to ndo' cwe' ma'uuto meiⁿ ticwjaa'ñe cwentaa' na la'xmaⁿna' seii' Ta Jesús, juu na macwaaⁿaⁿ ndo' ma'om, matseijndaa'ñena' na waa jnaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna'. 30 Macwe' jnaaⁿ na nmeiiⁿ cwil'a'yo', jo' chii ma-jndyendyo' 'o wii'yo' ndo' tijnda'yo', hasta nt'om nc'iaa'yo' jnda tjā. 31 Saaⁿ xeⁿ ñequii'cheⁿ na cwiquaaⁿyaaya cwentaa' aa cwil'aaya yuu na maty'iomyaⁿa', quia jo' tixocaⁿna' na nnts'aa Ta Jesús xjeⁿ jaa, 32 ee quia mañequiaa Ta Jesús jaa, luaa' mach'eeⁿ cha ntsaala'nq̄ⁿa ndo' cha ticaⁿna' na nnt'ueeⁿ jaa cha'xjeⁿ nnt'ueeⁿ nn'aⁿ na la'xmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue.

33 Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yū'yo', quia cwitjomndyo' na nla^jomndyo' na nlcwa'yo' ndo' nncwe'yo' na cwicañjom n'om'yo' na tue' Ta Jesús, cwindo'yo' cwii ndo' cwii x'iaa'yo'. 34 Ndo' xeⁿ m'aaⁿ cwiindy^o 'o na ñe'jndo' cwa'ñeeⁿ na waa waⁿaⁿ cha' ticaⁿna' na nnt'uii Ty'oqots'om jom na matseijomñe quia cwilajomndyo' Cena. Nt'omcheⁿ ñ'oom na cwita'x'ee'yo' nq̄ⁿ, cuajndyaaⁿ na m'aⁿyo' quia jo' nntseijndaa'ndyo jooⁿa'.

12

Jndye nnom ts'iaaⁿ mañequiaa Espíritu Santo

¹ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', l'ue ts'ooⁿ na caliu'y^o' chiuu mach'ee Espíritu Santo na cwicandaaya cwii cwii nnom na l'ue ts'oom cha nnda^q nndya'ntjooⁿya nnom Ty'o^ots'om.

² 'O manqui^u'jndaa'ndyo' cwi^tjoocheⁿ na cwila'y^u'yo', tyojaachuuna' 'o cha'cwijom na nchjaaⁿ'yo' na cwe' tyola't'maaⁿ'ndyo'to'y^o' joo na cwe' nn'aⁿ ñel'a na xonda^q nla'neiⁿ'na'. ³ Jo' chii matsjoo ndaa'y^o', ts'aⁿ na matseixmaⁿ Espíritu Santo, xocatso na cju'wi'na' Jesús. Ndo' mati xocatso ts'aⁿ na cwiluiiñe Jesús na matsa'ntjoom juu xeⁿ nchii m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ nacje 'naaⁿ' Espíritu Santo.

⁴ Nquii Espíritu Santo jndye nnom mañequiaaⁿ na cwicandaaya cha cwicanda^q cwil'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'o^ots'om. Saa manquiⁱityeeⁿ mañequiaaⁿ na cwilaxmaaⁿya joo jo'. ⁵ Jndye nnom niom na cwindya'ntjooⁿya nnom Ta Jesús, saa manquiiti Espíritu matseijndaa'ñê cha'tso joona'. ⁶ Jndye nnom maniom na tjachuii' na cwiwil'ue cha cwicanda^q cwil'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ' Ty'o^ots'om. Saa nqueⁿ ñe'cwii cwiluiiñê na mateijneiⁿ cwii cwiindy^o na cwil'aaya joona'. ⁷ Nnom cwii cwiindy^o mañequiaa Ty'o^ots'om cwii nnom na ma'moⁿ'na' na lax-maaⁿya Espíritu cha nnteij'ndeina' nnc'iaaya na cwila'y^u'. ⁸ Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na mañequiaaⁿ na cwiñe'quia ñ'oom' Ty'o^ots'om ñequio na jndo'y^a n'om. Ndo' ñ'eeⁿ nt'omndye joona manquiiti Espíritu mañequiaaⁿ na nnda^q nla'neiⁿ'na ñ'oom cha nla'noⁿ' nn'aⁿ chiuu l'ue ts'om Ty'o^ots'om na nnc'omna. ⁹ Ñ'eeⁿndye joona na cantyja 'naaⁿ' Espíritu Santo la'xmaⁿna na cwila'y^u'ya n'omna, ndo' nt'omndye joona cwicandaana na nla'n'maⁿna nn'aⁿwii. ¹⁰ Nt'omndye joona cwicandaana na nnda^q n'ana ts'iaaⁿ t'maⁿ na ticaluiina' cantyja 'naaⁿ' najndeiⁿ nquii ts'aⁿ. Ndo' nt'om joona cwicandaana na jeeⁿ ya cwiñequiana ñ'oom na ma'moⁿ' Ty'o^ots'om ndaana. Nt'om joona cantyja 'naaⁿ' Espíritu mañequiaa Ty'o^ots'om na nnda^q ntjeii'na cwenta quia tiyuu' cwii ñ'oom na cwiñequia nn'aⁿ ndo' quia na mayuu' juuna'. Nt'om cwicanda^q cwila'neiⁿ nt'omcheⁿ nnom ñ'oom ndo' wandyo^o' nn'aⁿ na mañequiaaⁿ na cwicanda^q cwila'teincoo'na chiuu ma'moⁿ' ñ'oom'ñeeⁿ. ¹¹ Espíritu Santo ñecwii cwiluiiñê. Manquiityeeⁿ mañequiaaⁿ cwii cwii nnom ts'iaaⁿ'meiⁿ' ndaaⁿ nn'aⁿ cantyjati na l'ue ts'oom.

Luaa matseijomna' na tjat'uii'ndyo ñ'eⁿ Cristo

¹² Matseijomna' cantyja 'naaⁿ' Cristo cha'cwijom ts'aⁿ na majndye tjat'uii' ndo' meiiⁿ jndyena' saa ñecwii ts'aⁿ tseixmaⁿ. ¹³ Ee cha'tsondyo meiiⁿ nn'aⁿ judíos jaa, meiiⁿ cwiluiindy^o nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego, oo meiiⁿ nn'aⁿ na cwindya'ntjooⁿtyaaⁿya ndaaⁿ patrom 'naaⁿya, oo meiiⁿ nn'aⁿ na m'aaⁿya xjeⁿ 'naaⁿ ncjoo, cwii na jndaⁿ teits'oomndyo cwiluiindy^o ñecwii seiⁱ' Cristo nc'e ñecwii cwiluiiñe Espíritu, ndo' cha'tsondyo jndaⁿ to'ñooⁿya jom.

¹⁴ Ee seiⁱ' ts'aⁿ nchii ñe'cwii nnom tseixmaⁿ, jndye nnom tjacañjoom'ñê. ¹⁵ Xeⁿ cwe' nntso x'lee ts'aⁿ: "Nc'e na titseixmaⁿya ts'o ts'aⁿ jo' chii ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿ' seiⁱ' ts'aⁿ." ¹⁶ Ndo' mati xeⁿ nntso tsua'qui ts'aⁿ: "Nc'e na nchii cwiluiindy^o ts'omnnom ts'aⁿ, jo' chii ticat'uiindy^o cantyja 'naaⁿ' seiⁱ' ts'aⁿ." Meiiⁿ na luaa' nntso tsua'qui ts'aⁿ, saa tiyuu' na ljo'. Maxjeⁿ t'uii'na' ts'aⁿ. ¹⁷ Ee xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñequii'cheⁿ n'omnnoom

cwiluiiñê, ¿chiiu nnts'aayom na nñeeⁿ? Ndo' mati xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñequii'cheⁿ lua'queeⁿ, ¿chiiu nnts'aayom na nncwjaaⁿ jndye? ¹⁸ Saa Ty'oots'om jnda seinchoom'm ticwii cwii nnom nmeiⁿ! naquii' seii' ts'aⁿ cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom. ¹⁹ Xeⁿ cha'waañe ts'aⁿ ñe'cwii nnom cwiluiiñê, meiⁿchjoo ticandaa'ñe seii' ts'aⁿ. ²⁰ Saa meiⁿ na jndye nnom na tqeⁿ Ty'oots'om na tjacat'uiiñe ts'aⁿ, maxjeⁿ ñ'eⁿ joo jo' candaⁿ! cwiluiiñe seii' ts'aⁿ.

²¹ Ts'omnom ts'aⁿ tijoom nndaⁿ nntsona' nnom ts'o ts'aⁿ: “Ja tjaa yuu l'uee'ndyo 'u.” Meiⁿ xqueⁿ ts'aⁿ tijoom nndaⁿ nntsona' ndaaⁿ nc'ee ts'aⁿ: “Ja tjaa yuu l'uee'ndyo 'o.” ²² Saa jeeⁿ wandyo' waa cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'. Ee mañ'eeⁿ yuu na ñjoom'ñe ts'aⁿ na cwitjeii'a cwenta na ndoo' nquiuuya na meiⁿ ticaⁿna' joona'. Saa jeeⁿ l'uena'. ²³ Ndo' cwii cwii nnom seii'a na nquiuuya na tit'maⁿ la'xmaⁿna', cwil'aatyaaⁿ cwenta joona', ndo' cwii cwii nnom seii'a na tia nquiuuya na nleitquoo'na' ndaaⁿ nn'aⁿ, cwita'nty'iuu'ndyotyaaⁿ joona' ²⁴ saa joo na tjacañjoom'ndyo yuu na titia nquiuuya na nnty'iaa nn'aⁿ joona' meiⁿ ticaⁿna' na nla'cuu'ndyo. Jo' chii cwiiwitquoo' na Ty'oots'om seicañjoom'm cha'waandyoñ'aaⁿ, ndo' joo na cwila'cuu'ndyo, joona' t'maⁿti mañequiaaⁿ na cwila'xmaⁿna'. ²⁵ Luaa' waa na s'aaⁿ na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ cha ticatseitiuu ts'aⁿ na ya nnc'oomñe meiⁿ ticañ'eⁿ cwii joona'. Ee tqeeⁿ nmeiⁿ cha catei'jndeindyena' cwii cwii nnom seii'a na tjachuii'na'. ²⁶ Manc'e jo' chii quia wi' mach'ena' cwii joo na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, wi' mach'ena' cha'waañê. Ndo' quia ya cwii joona', cha'waañê yaaⁿaⁿ.

²⁷ 'O cwiluiindyoy' seii' Cristo, ee cwii cwiindyoy' matseixmaⁿ cwii cwii na tjacañjoom'ñe na matseicandaa'ñena' seiiⁿeⁿ. ²⁸ Maluaa' matseijomna' na jnda sejndaa'ñe Ty'oots'om quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena seii' Cristo. Najndyee tqeⁿ apóstoles, ndaⁿ we nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom na jnda t'mooⁿ ndaaⁿ, jnda ndyee nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ, mati nn'aⁿ na nndaⁿ nla' naaⁿ t'maⁿ na xocandaaⁿ nluuina' cwe' najndeii naquii ts'aⁿ, ndaⁿ jo' nn'aⁿ na nndaⁿ nla'n'maⁿna nn'aⁿwii, ndaⁿ jo' nquiee na cwila'jndaa'ndye ñ'oom, ndaⁿ jo' joo nn'aⁿ na mats'ia jo' nndaⁿ nla'neiⁿna nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. ²⁹ Ticha'tsondye cwiluiindyey apóstoles, meiⁿ nchii cha'tsondye cwiluiindyey profetas. Ticha'tsondye laxmaⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ chiiu ma'moⁿ ñ'oom'm. Meiⁿ nchii cha'tsondye cwil'a ts'iaaⁿ t'maⁿ na tixocandaaⁿ nluuina' cwe' cantyja 'naaⁿ najndeii na matseixmaⁿ nquii ts'aⁿ. ³⁰ Meiⁿ ticha'tsondye nndaⁿ nla'n'maⁿ nn'aⁿwii. Mati ticha'tsondye nndaⁿ nla'neiⁿ ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na macwixjeⁿ cwila'neiⁿ, meiⁿ nchii cha'tsondye nndaⁿ nla'teincoo' ljo' cwit'mooⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ³¹ Jo' chii jo nnom Ty'oots'om queⁿndyo' na nla'xmaⁿyo' nt'om ts'iaaⁿmeiⁿ na t'maⁿticheⁿ la'xmaⁿna'. Ndo' je' ñeca'mooⁿya ndaaⁿyo' cwii nnom na mañequiaaⁿ quii' n'ooⁿya na cwiluii't'maⁿñeti juuna', nchiiti cha'tso nmeiⁿ!

13

C'ooⁿya na wi' n'ooⁿ nc'iaaya

¹ Xeⁿ nndaⁿ nntseinaⁿya nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ, meiⁿ ñ'oom na cwila'neiⁿ ángeles, saa tic'ooⁿ na wi' ts'ooⁿya nn'aⁿ, matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom na c'uaa tsom' na cwitjo' oo cha'cwijom ncjo cañjeeⁿ na cantseiiⁿ jndyeena'. ² Ndo' xeⁿ nndaⁿ nntseinaⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om nooⁿ ndo' matsei'noⁿa cha'tso na

wanty'iuu' na matseijndaa'ñê na mandîñ'ee' cha'tso na matsei'no'na, hasta nndaq̄ nquindyoo ntsjo n'c'e na matseyu'ya ts'oo'n, saq̄ xe'n tic'oo'nyā nawi' ts'oo'nyā nn'a'n, mei'nchjoo tjayuu l'uendyo. ³ Ndo' xe'n cha'tso na maleiñ'o'n mañequia ndaaq̄ ndyeñee'n! ndo' mei'n mañequiandyo na nla'cuee' nn'a'n ja ñequio chom, saq̄ xe'n tic'oo' na wi' ts'oo' nn'a'n, tjaa yuu l'uendyo.

⁴ Juu ts'a'n na jnda ntyjii nn'a'n, ticatiom ts'om ñ'e'n na'ñee'n, mal'uee'n chiuu nnteijnei'n nn'a'n, titaq̄' ts'oom, titseis'añê titseiscuñê cantyja 'naa'n'a'n, ⁵ tintjei'ñe ñ'e'n nc'iaa', nchii ñequii'che'n na m'aa'n' ts'om cantyja 'naa'n' nquii, nchii ntyja ntyja matseiw'ii. ⁶ Juu na cwil'a nn'a'n na cwila'tjoondyena, tinei'n'e'n, saq̄ quia na majo'ndyo cwil'a nn'a'n, m'aa'n na neii'n'e'n. ⁷ Ts'a'n na jnda ntyjii x'iaa' matseiquii ts'oom cha'tso na matjoom, ñequio na macantyyaa' ts'oom ndo' ñequio na ticatiom ts'oom cantyja 'naa'n' joona'.

⁸ Juu na m'aa'n ts'a'n na wi' ts'om x'iaa' tijoom cantycwiina'. Nncue'ntyjo xje'n na tixocala'nei'n nn'a'n ñ'oom cantyja 'naa'n' 'na'n na quia nluui, mei'n xocala'nei'n na ñ'oom na tjachuii', mei'n xoca'na' ñ'oom na jndo' l'om nn'a'n. ⁹ Ee ticandaa'ñ'e'n cwila'noo'ñ'â ndo' mati quia nla'noo'ñ'âayâ ñ'oom'm na cwiñequiaayâ, ¹⁰ saq̄ quia nncwjee' juu na candaa'ñ'e'n quia jo' n'ndiina' nmei'n' na ticandaa' la'xma'n. ¹¹ Quia ñet'oo' na tyochjoo ja, tyotseina'ya, tyotseitiuuya ndo' ñet'oom' ts'oo' cha'xje'n cwii yucachjoo, saq̄ quia na tue'ntyjo chuu'a 'ndi na ñet'oo'ya cha'na joona. ¹² Ndo' maluaa' waa na matseijomna' cantyja 'naa'nyâ, je' juu na cwila'noo'ñ'â cantyja 'naa'n' Ty'ooots'om, matseijomna' juuna' cha'cwijom na manty'iaa' ts'a'n nnon tsjo'jñom na jnda teitsa nnomna'. Saq̄ juu na candaa'ñ'e'n quia na jnda tyjee'cañoom juuna' quia jo' candaa'ñ'e'n nntsei'no'na. Je' cwe' xe'n'ta'n' xe'n'ta'n' matsei'no'na saq̄ quia ljo'che'n nntsei'no'ntcuundyō cha'xje'n nquii Ty'ooots'om candaa'ñ'e'n mawajna'n'a' ja.

¹³ Niom ndyee nnom na waa ndo' waana': na matseyu'ya ts'om ts'a'n ñ'e'n Ty'ooots'om, na macantyyaa' ts'om ts'a'n ñ'e'n jom ndo' na m'aa'n na jee'n candya' ts'oom jaa, saq̄ t'ma'ti naquii' ntaa'n ndyee nmeii'n', juu na m'aa'n na candya' ts'oom nn'a'n.

14

Nn'a'n na nndaq̄ nla'nei' ñ'oom na tjachuii'

¹ Jo' chii cjoo' n'om'yo' na c'om'yo' na jnda nquiu'yo' nn'a'n ndo' mati cantyyaa' n'om'yo' na nquii Espíritu Santo ññequiaa'n na nnda'yo' na nndaq̄ nl'a'yo' ts'iaa'n 'naa'n' Ty'ooots'om, majndeitiche'n na nndaq̄ ññequia'yo' ñ'oom'm. ² Ee ts'a'n na matseinei'n mei'nquia nt'omche'n nnom ñ'oom cwe' tomti nnom Ty'ooots'om matseinei'n, nchii ndaaq̄ nn'a'n n'c'e tjaa 'ñee'n juu na matsei'no' ñ'oom'ñee'n. Cantyja 'naa'n' Espíritu Santo matseinei'n ñ'oom na wanty'iuu' m'aa'na', saq̄ tjaa 'ñee'n juu nntsei'no' ñ'oom'ñee'n. ³ Saq̄ ts'a'n na mañequiaa' ñ'oom' Ty'ooots'om, 'oonajnda nc'iaa'n'a' na cwilayu' n'c'e ts'iaa'n na mach'ee'n ndo' cantyja 'naa'n' na ljo' cwiñ'omt'maa'ndyena n'omna, ñ'oom'ñee'n matseinjoom'na' joona. ⁴ Juu ts'a'n na nndaq̄ nntseinei'n cwii'che'n nnom ñ'oom na tjachuii', jaaw-ijndei' che'nque'n cantyja 'naa'n' Espíritu Santo saq̄ juu ts'a'n na matseinei'n ñ'oom na ma'mo' nquii Ty'ooots'om nnom, ts'iaa'n'ñee'n mach'een'a' na 'oonajnda nn'a'n tmaa'n' cwentaa'n'a'. ⁵ Ya ntyjii xe'n cha'tsondyo' ya nlanei'nyo' nt'omche'n nnom ñ'oom na tjachuii' saq̄ nei'tyaya na

nñe'quia'yo' ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om ndaa'yo' ee juuna' xcweti, nchiiti juu na matseineiⁿ ts'aⁿ meiⁿnquia nnom ñ'oom na tjachuii'. Macandā xeⁿ na matseiteincoo' ts'aⁿ ñ'oom'ñeeⁿ cha joo nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ nnc'oonajndāna nc'e Espiritu Santo. ⁶ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwilayu'yo', meiⁿchjoo xocateijndeina' 'o na nncjocandoo'a 'o xeⁿ na matseinaⁿ cwe' ñ'oom na tjachuii', saā xeⁿ na nntseinaⁿya ñ'oom na jndā t'moⁿ Ty'oots'om nooⁿya, oo cwii ñ'oom na matsei'ñoⁿ'a cantyja 'naaⁿ ñ'oom'm, oo cwii ñ'oom cantyja 'naaⁿ 'naaⁿ na quia nluii, oo cwii ñ'oom na m'mooⁿ ndaa'yo', nmeiⁿ mayuu' nnteijndeina' 'o. ⁷ Naⁿ na cwitjo' cha'na tsmaaⁿ ñequio arpa, xeⁿ nchii tjachuii' jndyeena', xotsei'ñoⁿ' ts'aⁿ cwaaⁿ cwii jooa' macjo' ts'aⁿ. ⁸ Ndo' sondaro na mation jndye ntu, xeⁿ tijndaa' c'uaa jndye mach'eeⁿ, tixocala'c'eendye nc'iaaⁿ'aⁿ na nl'ana ndia'. ⁹ Maluaa' matseijomna' cantyja 'naⁿ'yo', xeⁿ ñ'oom na cwilaneiⁿ'yo' tijndaa' jooa' na cwindye nn'aⁿ, çchiuuya na nla'noⁿ'na ljo' na cwindu'yo'? Nntseijomna' cantyja 'naⁿ'yo' cha'cwijom ts'aⁿ cwe' matseixuaato quii' jndye. ¹⁰ Nnts'aacheⁿ'na' jndye nnom na tjachuii' na cwila'neiⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' cwii cwii jooa' majndaa' ljo' ma'moⁿ'na'. ¹¹ Saā xeⁿ titsei'noⁿ'a ljo' ma'moⁿ ñ'oom na matseineiⁿ ts'aⁿ cwii ñ'oom'ñeeⁿ, nntseijomna' ja cha'cwijom ts'aⁿ cwiicheⁿ ndyuaa ndo' maljo'yu ntyjeeⁿ ñ'eⁿ ja. ¹² Jo' chii nc'e na cwila'queeⁿ n'om'yo' na nñequiaa Espiritu Santo na nlaxmaⁿ'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ, cjooy'a n'om'yo' na jndye nnom ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ na nla'xmaⁿ'yo' na nñequiaana' na nnc'oonajndān'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om.

¹³ Jo' chii ts'aⁿ na matseineiⁿ ñ'oom na tjachuii', caⁿ nnom Ty'oots'om na ndaaⁿ nntseiteincoom'm juuna'. ¹⁴ Ee xeⁿ matseinaⁿ nnom Ty'oots'om ñequio cwii nnom ñ'oom na tjachuii' na nchii ñ'oomya, na mayuu' matseinaⁿya ñequio espíritu 'naⁿya saā tic'oom' ts'oqⁿ cantyja na mats'aa. ¹⁵ Quia jo' çchiuu macaⁿ'na' na cats'aa? Matsona' na catseinaⁿya cantyja 'naaⁿ espíritu 'naⁿya ndo' mati ñequio na nla'noⁿ'ya nn'aⁿ ljo' na matseinaⁿ. Macaⁿ'na' na cataya ñequio espíritu 'naⁿya ndo' mati ñequio na cwila'noⁿ'ya nn'aⁿ ljo' na mataya. ¹⁶ Xeⁿ quia na matseineiⁿ ñ'oom na tjachuii' matseit'maaⁿ'ndyu' Ty'oots'om, 'u mañequiaa' na quianl'uaaⁿ'aⁿ ñequio na xcwee'ya ts'om', saā ts'aⁿ na ticatsei'noⁿ' ñ'oom na matseineiⁿ, çchiuu nnts'aayuu na nntso Amén? ee cha ntyjii ñ'oom na matseineiⁿ. ¹⁷ Nnts'aacheⁿ'na' na 'u xcwe mañequiaa' na quianl'uaa' Ty'oots'om saā ticateijndeina' tsaⁿ'ñeeⁿ na nncjaanajneiⁿ na matseiyoom'm. ¹⁸ Mañequia na quianl'uaa' Ty'oots'om na majndyeti ñ'oom na cwichuii' matseinaⁿya, nchiiti 'o, ¹⁹ saā quia na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ, yati ntyjii na cwe' ñe'om ñ'oom nntseinaⁿ na ya nla'noⁿ' nn'aⁿ, nchiiti quii' meiiⁿ ñ'oom ñequio ñ'oom na tjachuii'.

²⁰ O nn'aⁿya na cwilayu'yo', cantyja 'naaⁿ natia, cala'xmaⁿ'yo' cha'na yonch'u saā cantyja 'naaⁿ na m'aaⁿ n'om'yo' ñ'oomwaa', cala'xmaⁿ'yo' cha'na nn'aⁿ na jndā tquiee n'om. ²¹ Ee naquii' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': “Ñequio ñ'oom na cwichuii' na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa nntseinaⁿya ndaaⁿ nn'aⁿ tyuaawaa saā meiiⁿ na luaa' tixocala'ñ'oom'ndyena chiuu matsjoo”, luaa' matso nqueⁿ na tseixmaaⁿ na catsa'ntjoom. ²² Quia na ndaaⁿ nntseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na maxjeⁿ matseineiⁿ, juu jo' tseixmaⁿ'na' 'naaⁿ jo ndaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yu'. Saā juu na ndaaⁿ nntseineiⁿ ts'aⁿ ñ'oom

na jndā t'moⁿ Ty'oots'om nnoom tseixmaⁿna' 'naaⁿ jo ndāā nn'aⁿ na cwila'yu', nchii cwentaa nn'aⁿ na tyoola'yu'. ²³ Ee quia cwitjomndyo' na laxmaⁿyo' tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, ndo' xeⁿ cha'tsondyo' cwilaneiⁿyo' ñ'oom na tjachuii', ndo' jo' jo' nncjaquiee' cwii ts'aⁿ na quia mandiicheⁿ ñ'oom' Ty'oots'om oo ts'aⁿ na tyootseyu' jom, nntseitiuutoom na 'o jndā teintjeiⁿndyo'. ²⁴ Sāā xeⁿ cha'tsondyo' cwilaneiⁿyo' ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om ndāā'yo' ndo' xeⁿ juu xjeⁿñeeⁿ nncjaquiee' cwii ts'aⁿ na tyootseyu' oo ts'aⁿ na quia mandiicheⁿ ñ'oom' Ty'oots'om, nlco'tiana' ntyjeeⁿ na waa jnaaⁿaⁿ ndo' nnc'oom' ts'oom cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e ñ'oom na cwilaneiⁿyo'. ²⁵ Ndo' na ljo' nleitquioo' cha'tso na wanty'iuu' na m'aaⁿ ts'oom. Quia jo' lcoom'm xtyeeⁿ na nntseit'maaⁿñê Ty'oots'om ndo' nntsei'nooⁿoⁿ na mayuu'cheⁿ m'aaⁿ Ty'oots'om quii'ntaaⁿyo'.

Cha'tso candaā'ya caluii xjeⁿ na cwitjomndyena

²⁶ Quia jo' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' quia cwitjomndyo' na cwila't'maaⁿndyo' Ty'oots'om, nt'omndyo' 'o cata'yo' salmos, nt'omndyo' 'o cat'moⁿyo' ñ'oom na jndā t'moⁿ Ty'oots'om ndāā'yo', nt'omndyo' 'o ndāā nlaneiⁿyo' nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii' ñequio ñ'oom na maxjeⁿ cwilaneiⁿyo', ndo' nt'omcheⁿ nc'iaa'yo' cala'teincoo'na chiuu cwit'moⁿ n'oom'ñeeⁿ. Sāā cha'tso na cwila'yo' caluiina' na cateijndeina' na nnc'oonajndā nn'aⁿ na cwila'yu'. ²⁷ Quia na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom na tjachuii', ñequii'cheⁿ ñe'we oo ndyeendyena na nla'neiⁿna. Cwii ndo' cwiindyena nla'neiⁿna ndo' mati ñ'eⁿ ts'aⁿ na nntseiteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ. ²⁸ Ndo' xeⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om tjaa'naⁿ ts'aⁿ na nndāā ntseiteincoo' ñ'oom'ñeeⁿ, yati na tintseineiⁿ ñ'oom na tjachuii' ndāā nn'aⁿ na cwila'yu'. Cwe' naquii' ts'om nguii catseineiⁿ ñequio Ty'oots'om. ²⁹ Ndo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om naquii' n'om, cala'neiⁿ meiiⁿ we oo ndyeendye joona ndo' nt'om nc'iaana queⁿ cwenta aa xcwe n'oom'ñeeⁿ. ³⁰ Sāā xeⁿ waa na m'moⁿ Ty'oots'om nnom cwiicheⁿ ts'aⁿ na wacatyeeⁿ jo' jo', quia jo' juu ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom quiaaⁿ na wanaaⁿ na nntseineiⁿ tsaⁿñeeⁿ. ³¹ Ndo' na luaa' cwii ndo' cwii ts'aⁿ nndāā nntseineiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om naquii' ts'om cha nnc'ooliu nn'aⁿ na cwila'yu' ndo' nnc'oola'noⁿtina. ³² Juu ts'iaaⁿ na mañequiaa ts'aⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om naquii' ts'oom, matsona' na joo nn'aⁿ na cwiñequiaa ñ'oom c'omna xjeⁿ 'naaⁿ x'iaana na tjom cwiñequiana ñ'oom. ³³ Ee Ty'oots'om nchii cañ'eeⁿ cwiluiiñê, jom cwiluiiñê na tjoom' m'aⁿ nn'aⁿ ñequio nc'iaana.

Cha'xjeⁿ cwiwijndaa' quii'ntaaⁿ cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ, ³⁴ quia na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om, matsona' na joo yolcu ñema'cheeⁿndyo c'omna ee ticwanaaⁿ na nla'neiⁿna xjeⁿñeeⁿ. Macaⁿna' na c'omna nacje 'naaⁿ s'aana cha'xjeⁿ na matsaⁿntjom ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om. ³⁵ Xeⁿ waa ñ'oom na ñe'caliuna, quiejndyena w'aana, quia jo' cata'x'ena ñ'oom'ñeeⁿ ndāā s'aana. Ee tixcwe na mawax'ee yuscu cwii ñ'oom quia cwitjomndye nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om.

³⁶ C'oom' n'om'yo' na nchii quii'ntaaⁿ 'o jnaⁿjndyee ñ'oom' Ty'oots'om, meiⁿ nchii macandā ñencjo'yo' na jndā to'ñoom'yo' juuna'. ³⁷ Xeⁿ m'aaⁿ ñeeⁿ cwiindyo' 'o na matseitiuu na cwiluiiñe ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oots'om oo na waa cwii nnom ts'iaaⁿ na mañequiaa Espiritu

na matseixmaⁿ, catsei'nqooⁿqⁿ na ñ'oomwaa' na matseiljeiya, ñ'oom na matsa'ntjom Ta Jesús juuna'. ³⁸ Saa xeⁿ titseiñ'oom'ñe ñ'oomwaa', tila'ñ'oom'ndyo' jom.

³⁹ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu', cala'queeⁿ n'om'yo' na ndaa ñequia'yo' ñ'oom' Ty'oqots'om. Meiⁿ ticala'cu'yo' nn'aⁿ na cwila'neiⁿ nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na tjachuii'. ⁴⁰ Saa cha'tso cantyja na cwitjom-ndyo', caluiina' cha'xjeⁿ na matsona' ndo' ñequio na xcweya m'aa'na'.

15

Cristo jnda mawando'xcoom

¹ Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', matseilcwii'ndyonna'a joo ñ'oom naya na jnda ñet'mqooⁿya ndaa'yo'. Ñ'oom'ñeeⁿ jla'yu'yo' ndo' hasta xjeⁿ je'cheⁿ ndicwaⁿ tyeⁿ m'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' juuna'. ² Nc'e juu ñ'oom naya'ñeeⁿ cwilui'n'maaⁿndye añmaaⁿ'yo' xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na tyoñequiaya ndaa'yo', meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿ'ndyo na jla'yu'yo'. ³ Tyo'mqooⁿ ndaa'yo' ñ'oom na to'ñqⁿya na t'maⁿti tseixma'na', na tue' Cristo cwentaa' jnaaⁿya cha'xjeⁿ cwit'mqooⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om na teiljeii, ⁴ ndo' na ty'iuu nn'aⁿ jom, saa xuee na jnda ndyee tquiaa Ty'oqots'om na tando'xcoom cha'xjeⁿ na matso ñ'oom'm na teiljeii, ⁵ ndo' teitquioo'ñe nnom Pedro nda jo' ndaa cha'tso apóstoles. ⁶ Jnda jo', teinoom' 'om siaⁿto nn'aⁿ na cwila'yu', ñejom teitquioo'ñe ndaana na majndyendyeti naⁿ'ñeeⁿ ndicwaⁿ cwita'ndo'na je' saa nt'om jnda tja. ⁷ Jnda jo' teitquioo'ñe nnom Jacobo ndo' jnda jo' teitquioo'ñe ndaa cha'tsondye apóstoles. ⁸ Ndo' na macanda mati teitquioo'ñe qooⁿ ja. Matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom cwii yu'ndaa na jnda teinom'na' xjeⁿ na nluiiñe. ⁹ Ee cha'tso nt'omcheⁿ apóstoles, t'maⁿti cwiluiindyena nchiiti ja, meiⁿ ticatseixmaⁿya na nntseicajndyu'na' ja cwii apóstol ee tyoco'wi'a tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿ'aⁿ. ¹⁰ Saa na matseixmaⁿya apóstol je', matseixmaⁿya jo' nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oqots'om, meiⁿ ticwe' ts'iaaⁿ'ndyo juuna', ee seijndotyaya naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ'aⁿ, nchiiti nt'omcheⁿ apóstoles, meiⁿ nchii cwiluii ts'iaaⁿ'ñeeⁿ cwe' cantyja 'naⁿ nncq, saa cwiluii juuna' nc'e naya'ñeeⁿ na matseixmaaⁿ. ¹¹ Quia jo' tints'aa aa ja oo aa joona. Ñ'oomwa' ñ'oom na cwiñequiaayâ, ndo' juuna' ñ'oom na jnda jla'yu'yo'.

Nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja

¹² Cwiñequiaayâ ñ'oom na tando'xcoom jnda na tueeⁿ'eⁿ, quia jo' ¿chiuu na ñ'eeⁿ'ndyo' 'o na cwindu'yo' na taxocata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja? ¹³ Ee xeⁿ tiyuu' na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja, quia jo' meiⁿ nquii Cristo ticwando'xcoom. ¹⁴ Ee xeⁿ ticwando'xcoom quia jo' juu ñ'oom na cwiñequiaayâ cwe' ts'iaaⁿ'ndyo juuna' ndo' mati juu na cwila'yu'ya n'om'yo' cwe' ts'iaaⁿ'ndyo. ¹⁵ Ee xeⁿ na mayuu' na ljo', quia jo' matseijndaa'ñena' cantyja 'naaⁿ'yâ na cwil'aayâ na cantuñe Ty'oqots'om ee jnda macwil'uuyâ na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo saa xeⁿ xocata'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja meiⁿ xocats'aana' na mayuu' na tando'xcoom. ¹⁶ Ee joo nn'aⁿ na jnda tja, xeⁿ xocata'ndo'xcona, quia jo' meiⁿ nquii Cristo ticwando'xcoom, ¹⁷ ndo' xeⁿ ticwando'xcoom cwe' ts'iaaⁿ'ndyo juu na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ'ñe. Ndicwaⁿ cho' nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo'. ¹⁸ Ee xeⁿ luua' waa mati nn'aⁿ na ñeja'yu' ñ'eⁿ'ñe na jnda tja, jnda tsuundye. ¹⁹ Ee

juu na cwicantyyaa' n'oo'nyaa Cristo xe'n macandã xje'n na cwitandoo'a je' mawañoom'na' jaa, wanty'iaa'ndyotyaaaya na cha'tsondye nn'a'n.

²⁰ Saa ñ'oom na mayuu'che'n na tquiaa Ty'ooots'om na wando'xco Cristo. Matseijomna' cantyya 'naa'n'a'n cha'cwijom ntjom na cwiwe' jndyee ee quii'ntaa'n l'oo jom ts'a'n najndyee na tando'xco. ²¹ Cantyya 'naa'n' cwii ts'a'n, jna'n'na' na cwiwje nn'a'n tsjoomnancue. Mati cantyya 'naa'n' cwii ts'a'n jna'n'na' na cwita'ndo'xco nn'a'n. ²² Ndo' cha'xje'n cantyya 'naa'n' Adán cha'tsondye nn'a'n cwiwje, mati cantyya 'naa'n' Cristo, cha'tsondye nn'a'n nnta'ndo'xcona. ²³ Saa majndaa' na nluui na ljo': najndyee tando'xco Cristo, ndã jo' quia na nncwjee'nnaa'n'a'n, nnta'ndo'xco nquiee nn'a'n na cwiluiindyee cwentaa'n'a'n. ²⁴ Quia jndã seityuii' Cristo cha'tsoñ'e'n na cwila'xma'n na cwique'n xje'n, ñequio cha'tso na cwiſantjom, quia jo' nntycwii cha'tsoñ'e'n. Nda' jo' nquii na cwiluiiñê na matsã'ntjoom, nñequiaa'n cwenta jo' l'o' Tsotyee'n Ta Ty'ooots'om. ²⁵ Ee tseixmaa'n na nntsã'ntjoom hasta xje'n na jndã tju'cje Tsotyee'n nacjee' nc'ee'n cha'tso na cwi'oo nacjoom'm. ²⁶ Juu na macandã na nntseityuee'n'e'n na matseifeñe nacjoom'm, juu na mach'ee na cwiwje nn'a'n. ²⁷ Ee jndã tju'cje Ty'ooots'om cha'tso nacjee' nc'ee' Cristo, jo' chii quia na matsona' naljo', cwiwitquioo'ya na tic'oomna' nquii Ty'ooots'om. Ee jom cha'tso jndã tquee'n nacje 'naa'n' Cristo. ²⁸ Nquii Cristo cwiluiiñê Jnda Ty'ooots'om. Quia jndã s'aa'n na cha'tso na niom cwitue'ndyecje jo nnoom, quialjo' manquityee'n nncju'ñecjee'n nnom Ty'ooots'om cha nntseixma'n na tjacantyya na t'ma'n cwiluiiñe jo ndãã cha'tsoñ'e'n.

²⁹ M'a'n nn'a'n na cwiwits'oomndyee cwentaa nn'a'n na jndã tja. Saa xe'n na mayuu' tjaa'na'n na cwita'ndo'xco nn'a'n na jndã tja, quia jo' ¿ljo' ts'iaa'n' na cwiwits'oomndyena cwentaa l'oo? ³⁰ Ndo' xe'n ticata'ndo'xco nn'a'n na jndã tja ¿chiiu na já cha'tso xje'n m'aa'nyâ na teincuu' waa na cwiitjoo'nyâ? ³¹ Ee 'io ndi 'io m'aa'nyaa na teincuu' na ñe'catseicuee'na' ja. Ndo' na ljo', ñ'oom na mayuu' jo' cha'xje'n mati na mayuu' na mañequiaana' na nei'nyaa na cwiluiindyoy' nn'a'n na cwila'yu' ñequio Jesucristo na nque'n cwiluiiñê na matsã'ntjoom jaa. ³² Tsjoom Éfeso seijndoya cwii ts'oo'n ñequio quioo' wje saa meii'n na ljo' ¿yuu waa na mawantjo'n? Ee xe'n na mayuu' na ticata'ndo'xco nn'a'n na jndã tja yati cal'aaya cha'xje'n cwilue nn'a'n: "Cwa cwaa'a ndo' cwaaya ee 'iocha luua' nncwjaaya."

³³ Tiñe'quiandyoy' na ñe'nquii'nn'a'n'na' 'o. Waa ñ'oom na matso ts'a'n: "Joo nn'a'n na tis'a la'xma'n cwila'ndaa'na ts'iaa'n na ya na cwiluii." ³⁴ C'oom'nnda' n'om'yo' cha'xje'n na matsona' na cal'a'yo'. Tsacwi'ntyje'yo' na cwil'a'yo' jna'n ee m'a'n nt'omndyoy' 'o na ticalaxma'nyoy' cantyya 'naa'n' Ty'ooots'om. Matsjoo na ljo' cha calui'jnaa'ndyoy'.

Nmeii'n n'laxma'n seii nn'a'n na nnta'ndo'xco

³⁵ Nnts'aache'na' m'aa'n cwii ts'a'n na nncwax'ee'n: "¿Chiiu nluuiyuu na nnta'ndo'xco nn'a'n na jndã tja? ¿Chiiu mma'n' sei' na nla'xma'na?" ³⁶ Tijndoy' ts'om ts'a'n na luua' nncwax'ee, ee tsjaa'n na nnom' ts'a'n cha'cwijom nncue'na' cha nncwando' ntjom'ndaa. ³⁷ Quia na wjaacanonom' ts'a'n, nchii ts'oomtsjoo wjaacanoom'm, nna'n wjaacanoom'm oo tsjaa'n lquee'n trigo oo cwii'che'n nnom tsjaa'n. ³⁸ Jndã na jnom' ts'a'n tsjaa'n'ñee'n, nquii Ty'ooots'om mañequiaa'n chiiu mma'n'na' cha'xje'n na l'ue ts'oom. Cwii cwii nnom tsjaa'n mañequiaa'n na nntseixma'n juuna' cha'xje'n na maca'na'. ³⁹ Cha'tso sei' tiñecwii xje'n la'xma'na'. Nn'a'n la'xma'na cwii

nnom sei', quioo' wandyo' seiyo' ndo' cantsaa ñequio calcaa cwiicheⁿ nnom sei' la'xmaⁿyo'. ⁴⁰ Mati m'aⁿ cancjuu tsjo'luee ndo' m'aⁿ nt'om nnom na cwita'ndo' na tqeⁿ Ty'oots'om nnom tsjoomnancue, ndo' joo na m'aⁿ tsjo'luee cwichuii' na neiⁿncoo' jona' ñequio juu na neiⁿncoo' joo na m'aⁿ nnom tsjoomnancue. ⁴¹ Juu na caxueeñe ñe'quoom' cwichuii'na' ñequio na xuee chi' ñequio juu na caxueendye cancjuu, ndo' joo cancjuu cwichuii' na xueena' ñequio nt'omcheⁿ cancjuu.

⁴² Maluaa' waa na matseijomna' na cwichuii' na nla'xmaaⁿya quia na nntando'xcooya. Sei'ts'o na wjaanty'iuu'ñe ts'aⁿ tseixmaⁿna' cwii na nt'o' saa quia na nncwando'xcona', nntseixmaⁿna' cwii na tijoom cwii cue'. ⁴³ Juu ts'oo na nncjanty'iuu' tseixmaⁿna' cwii na tal'ue saa jeeⁿ neiⁿncoo' tseixmaⁿna' quia na nncwando'xcoom. Quia na wjaanty'iuu'ñe ts'oo, meiⁿcwii tjaa na nndaⁿ nnts'aaⁿ, saa quia na nncwando'xcoom jeeⁿ t'maⁿ najneiⁿ. ⁴⁴ Quia na wjaanty'iuu' sei'ts'o 'naaⁿ ts'aⁿ tseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ tyuaa, saa quia na nncwando'xcona' tseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo.

⁴⁵ Maluaa' waa na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii, matsona': "Adán ts'aⁿ najndyee, tuiiñe ñ'eⁿ ts'o ndo' s'aaⁿ na tando'", saa nquii Adán na macandá cwiluiiñe Espíritu, jom mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ. ⁴⁶ Nchii juu cantyja 'naaⁿ Espíritu tyowaaajndyee, tyowaaajndyee cantyja 'naaⁿ tyuaa, jnda' jo' chii tuaa cantyja 'naaⁿ Espíritu. ⁴⁷ Juu ts'aⁿ na t'oomjndyee s'aa Ty'oots'om juu ñ'eⁿ ts'o, tyotseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ tyuaa. Saa nquii ts'aⁿ na jnda' we cwiluiiñe na matsa'ntjoom, tseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ cañoom'luee. ⁴⁸ Seii'a nmeiiⁿ la'xmaⁿna' cha'na ts'aⁿ na tuiiñejndyee ñequio ts'o. Saa seii'a na nlaxmaaⁿya quia na nntando'o'xcooya nlaxmaaⁿya cha'na seii' nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee.

⁴⁹ Cha'xjeⁿ tyowaa Adán na s'aa Ty'oots'om maluaa' cwimaaⁿa. Mati xjeⁿ na nntando'o'xcooya mmaaⁿa cha'xjeⁿ waa Cristo na m'aaⁿ cañoom'luee.

⁵⁰ 'O nn'aⁿya, ñe'catsjooya ndaa'yo' sei' ñequio ndei' leicandaⁿ nntseijomna' jona' yuu na matsa'ntjom Ty'oots'om meiⁿ 'na' na cwiwi'ndaa' xocandaⁿ nntseijomna' jona' ñequio joo na ticantycwii na m'aⁿ. ⁵¹ Saa l'ue ts'oqⁿ na nla'noⁿ'yo' cwii ñ'oom na wanty'iuu' m'aⁿna'. Ticha'tsondyo nncwjaaya saa cha'tsondyo nntseichuiina'. ⁵² Jeeⁿ cjee na nluii na ljo' cha'na cwii ndii' na nntseitsja' ts'aⁿ lua'nnom, xjeⁿ na nleic'uaa ndu na macandá. Ee maxjeⁿ nleic'uaa ndu ndo' nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda' tjá na tajom cwjennda'na. Ndo' nntseichuii'na' jaa. ⁵³ Ee jaa seii'a nmeiiⁿ na teincoondyo na wjaawi'ndaa'na' nlcwee'na' cwii na tijoom cwi'ndaa'. Jaa seii'a na nncue'na' nlcwaa'a cwii na tijoom ncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'. ⁵⁴ Ee juu na laxmaaⁿya na cwiwi'ndaa'na', quia na jnda' tcweena' juu na tijoom cwi'ndaa' ndo' juu seii'a na jaawe'na' quia na jnda' tcweena' na tijoom cue', xjeⁿñeeⁿ nntseicandaⁿ'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona': "Jnda' seityuii' Ty'oots'om najndei na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. ⁵⁵ 'U na mache' na cwiwje nn'aⁿ, ¿je' je' yuu waa na cwii ndaa' ntsa' ñ'eⁿndyo? Meiⁿchjoo tjaa yuu cwii cuaa na ncwantjom'." ⁵⁶ Juu jnaⁿ na laxmaaⁿya waa najndei na matseixmaⁿna', jo' chii cwiwjaaya. Ndo' juu ljeii na tqeⁿ Moisés waa najndei na matseixmaⁿna' na mañequiaana' na cat'uii jnaⁿ jaa. ⁵⁷ Saa jndye na quianl'uaa' Ty'oots'om na mañequiaaⁿ na cwinaⁿndyo nc'e nquii Ta Jesucristo na matsa'ntjoom jaa.

⁵⁸ Nc'e na luaa', 'o nn'a'ya na jee' wi' ts'oo'ya, caljoo'ndyo'tye'yo' ñequio Ty'oots'om, ñecwiitco titsawintyje'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom Ta Jesús ee manquiu'jndaa'ndyo' na jee' ticwe' ts'iaa'ndyo juu ts'iaa' nats'a' nnoom.

16

Cwila'tjomna s'om na nl'ana naya nc'iaana na m'a'na Jerusalén

¹ Cautyja 'naa' ñ'oom na nla'tjom'yo' s'om na nl'a'yo' naya nn'a'na cwentaa' Ty'oots'om na wi' m'a'na Jerusalén, luaa matseijndo'a n'om'yo'. Cal'a'yo' cha'xje' na tsjoo na cal'a ntmaa' nn'a'na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a' ndyuua Galacia. ² Ticwii xueenei'nc'o' cwii cwiindyoy' 'o calat'ue'yo' cwanti na ñnequia'yo' cautyja na cwantantjom'yo'. Quia jo' quia na nncuaya quii'ntaa'yo' nchii s'om quia nlat'ue'che'yo'. ³ Ndo' catjeii'ndyo' cwii oo we x'iaa'yo' na cwila'no'yo' na joona ya na nnc'ooñ'omna s'om'ñee' Jerusalén. Quia jo' quia na nncua' na m'a'nyo', nntseiljeiya cwii tsom na nnc'ooñ'omna. ⁴ Ndo' xe' maca'na' na nncjo jo' jo', quia jo' nnc'oona ñ'e'ndyo.

Ñe'cjaacando' Pablo nn'a'na cwila'yu' Corinto

⁵ Nncjo na m'a'nyo' xe' jnda tjowinoo' ts'oondaa Macedonia ee maxje' matseijndaa'ndyo na jo' jojndyaa. Jnda jo' nncuacaño'ya 'o. ⁶ Nndaq nnts'aana' na nljoo'ndyo ñ'e'ndyo' meii' ñe'cwantindyoy xuee oo cha'waa ncuetei'. Quia jo' 'o nndaq nntsalacwanom'yo' ja nato quia na nncjo xe' yuu cwijoyoy. ⁷ Ee ticaljoya ts'oo' na cwe' cjee cjee m'aa'na' nncwinoo' na m'a'nyo'. Ntyjaa'ya cwii ts'oo' na majndye xuee nndaq nljoo'ndyo ñ'e'ndyo', xe' Ty'oots'om l'ue ts'oom. ⁸ Saq jnda seijndaa'ndyo na nljoo'ndyotyā ñjaa' tsjoom Éfeso hasta na jnda teinom xuee Pentecostés. ⁹ Ee jee' t'ma' maju'naa'ñena' na mats'aa ts'iaa' 'naa' Ta Jesús ndo' jee' ticwe' ts'iaa'ndyo meii' jndye nn'a' m'a'na jndoo ja.

¹⁰ Nndaq nnts'aana' na nncuee'cañoom Timoteo 'o. Xe' na ljo', cala'lui'yo' jom cha nljeii'na' na ya nnc'oomñe' ñ'e'ndyo'. Ee mati jom mañejuu ts'iaa' 'naa' Ta Jesucristo mach'ee' cha'xje' ja. ¹¹ Jo' chii mei'cwiindyoy 'o tinc'om'yo' na tila'ñ'oom'ndyo' jom. Ñequio na xcwee' n'om'yo' cateijndei'yo' jom cha quia nluee'ñe' quii'ntaa'yo' quia jo' nndyolcwee'ñe' ñequio na neii'ñe'. Mei'ndo'a jom ñequio nt'omche' nn'a'na cwila'yu'.

¹² Tyoca'na nnom nquii' nn'aa'ya Apolos na catseijomñe' ñequio nn'aa'ya na cwila'yu' na cwi'oocajndoo'na 'o. Saq na maje'ndyo ticats'aana' ts'oom na ñe'cja'. Majo' nncuee'cañoom 'o quia na ñnequiaana' na wanaa'.

Xma'ndyo' na cha'tsondyoy'

¹³ Que' que'nyo' cwenta chiuu cwii tsam'a'nti'yo'. C'om'tye'nyo' na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'e' Ty'oots'om. Catsanajnda'yo' cautyja na cwila'yu'yo' ñ'e'ñe' cha'na nn'a'na 'ooquiendye na ñe'cwii waa na cwil'a'. ¹⁴ Cha'tso na cwil'a'yo', cat'mo'nyo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

¹⁵ 'O nn'a'ya, manquiu'yo' na cha'waa ts'oondaa Acaya, juu Estéfanos ñequio nn'a'na wana' jla'yu'jndyeena ñ'e' Ty'oots'om. Joona cwijoo' n'omna na cwindye'ntjomna ndaq nn'a'na na cwila'yu' ñ'e'ñe' jo' jo'. ¹⁶ Macwe' jo' maca'na na catue'ndyo'cje'yo' ndaq nn'a'na na la'xma'

cha'na jooa. Ndo' malaa'ti' cal'a'yo' ñequio cha'tso nn'aⁿ na cwila-jomndye ñ'eⁿndyena na cwhiteijndei ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om. ¹⁷ Jeeⁿ neiⁿya na jnda tyjee'cañoom Estéfan^s ja, ñequio Fortunato ñequio Acaico. Cha'cwijom manty'ia^ya ncjo'yo' na manty'ia^ya jooa, ee jnda jla'noomndyena cantyja 'naⁿya cwii na leicandaa nl'a'yo' na tic'oomndyo'. ¹⁸ Na jnda tquiena na m'aaⁿya, ñ'oom na jla'candiina ja tquiaana' na t'maⁿ ts'o^on, majo'ti nnts'aana' ñ'eⁿndyo' 'o quia na nlquiennⁿda'na na m'aⁿyo'. Nn'aⁿ na cwindye'ntjomna cha'na jooa matsona' na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ joo naⁿñeeⁿ.

¹⁹ Ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ ts'o^ondaa Asiawaa cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Majuu nn'aaⁿya Aquila ñequio scoom'm Priscila cwiluena na xmaⁿndyo' ndo' majo'ti cwilue nn'aⁿ tmaaⁿ na cwitjomndye w'aana ñequio xuee' nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa. ²⁰ Cha'tsonⁿdye nn'aⁿ na cwila'yu' ñjaaⁿñe cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. Nc'e na cwiluiindy^o' ntseinda Ty'o^ots'om, quia cwitjomndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' na tjoom' cwila'yu'yo' ñ'eⁿndyena, cataⁿ'yo' lueena na cwiñe'quia'yo' na xmaⁿndyena.

²¹ Nnc^o Pablo na matseiljei xueya na matsjo^oya na xmaⁿndyo'.

²² Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticajnda ntyjii nquii Ta Jesucristo, quiaa Ty'o^ots'om na quioo ñ'oomwi' nacjoo' tsaⁿñeeⁿ. Quiaaⁿ na matyuaa' cwjee'nnda' nquii Ta Jesucristo.

²³ Nquii Ta Jesucristo quiaaⁿ na c'oom naya na matseixmaaⁿ ñ'eⁿndyo'.

²⁴ Mañequiaana' na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o nc'e jom. Mantyjati luaa'ndyo. Amén.

Carta na jnda we cwentaa nn'aⁿ tsjoom Corinto

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Corinto

¹ Mannco Pablo, cwiluiindyo apóstol, ts'aⁿ na maty'iom Jesucristo ts'iaaⁿ. Matseicwanoⁿya cartawaa ñequio Timoteo na m'aⁿl' o' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿyo' tsjoom Corinto ndo' mati ndaa cha'tsonde nn'aⁿ na cwilayu' ñ'eⁿñê na m'aⁿ ts'ondaa Acaya. ² Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oots'om ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa, quiana na nnto'ñoom'yo' naya na laxmaⁿna ñequio na tjaañomtiuu c'om'yo' jo ndaana.

Matseiñjoom' Ty'oots'om jaa na wi' na cwitjooⁿya

³ Cwila't'maaⁿndyô Ty'oots'om na m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa ndo' na matseiñjoom'm jaa. Jom cwiluiñê Tsotye Jesucristo na matsa'ntjoom jaa. ⁴ Manquiiyeeⁿ mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'ooⁿyâ nawi' na cwiwinooⁿyâ. Luaa' mach'eeⁿ cha' nla'xmaaⁿyâ na nndaⁿ ññequiaayâ na t'maⁿ n'om nn'aⁿ na cwiwinom nawi'. ⁵ Ee na matcuuti na cwilajomndyô ñequio Cristo nawi' na teinoom, juu nawi'ñeeⁿ matseijn-daa'ñena' na t'maⁿti mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'ooⁿyâ. ⁶ Ndo' nc'e na ljo', quia matseijaa'ñena' nawi' na cwiwinooⁿyâ, luaa' waa cha nntseiñjoom'na' 'o ndo' na nluin'maaⁿndyo' ee quia matseiñjoom' Ty'oots'om jâ, mach'eeⁿ na ljo' cha mati nntseiñjoom'na' 'o nawi' na cwiwinom'yo' ndo' na nluin'maaⁿndyo' ndo' nc'e jo' ñequio na t'maⁿ n'om'yo' nndaⁿ nla'quii n'om'yo' na cwitjom'yo' nawi' cha'xjeⁿ cwiwinooⁿyâ. ⁷ Ee tyeⁿ waa na cwicantyyaa' n'ooⁿyâ jo nnom Ty'oots'om cantyya 'na'yo', ee manquiyaaⁿ quia maleichuuwi'na' 'o cha'xjeⁿ na cwitjooⁿyâ, mati mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyo' n'om'yo' cha'xjeⁿ na mañequiaaⁿ na cwiñ'omt'maaⁿndyô n'ooⁿyâ.

⁸ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', l'ue n'ooⁿyâ na caliu'yo' cantyya 'naaⁿ nawi' na tyotseijaa'ñena' nacjooyâ xjeⁿ na tyom'aaⁿyâ ndyuaa Asia. S'aana' na jeeⁿ jaa' juuna' hasta na ntycwii na m'aaⁿ n'ooⁿyâ na nluin'maaⁿndyô naquii' nawi'ñeeⁿ, ndo' na ljo' jla'tiuuyâ maxjeⁿ nntseicwjetona' jâ. ⁹ S'aana' nquiiuyâ na matseijomna' jâ cha'na nn'aⁿ na jnda teijndaa' na mañejom na cwje. Tuui na ljo' cha ca'moⁿyana' ndaayâ na ñequii'cheⁿ c'ooⁿyâ na quit'maⁿ n'ooⁿyâ Ty'oots'om na mañequiaa na cwitando'xco nn'aⁿ na jnda tja, meiⁿ tanc'ooⁿyâ na ntyjaa' n'ooⁿyâ chiuu cwilaxmaaⁿ nncjooyâ. ¹⁰ Jnda seicandyaañê jâ nawi' t'maⁿñeeⁿ. Ndo' ndicwaⁿ matseicandyaañê jâ. Jo' chii jom ntyjaa'tyeⁿ n'ooⁿyâ na mati xuee na wjaatina' nntseicandyaañetyeeⁿ jâ, ¹¹ xeⁿ 'o cwhiteijndei'yo' jâ na cwilanei'yo' nnom cantyya 'naaⁿyâ. Ee quia majndye nn'aⁿ cwitjeii'na ncueeyâ jo nnoom, nnts'aana' na majndyendyeti nn'aⁿ ññequiana na quianl'uaaⁿ na matio'naaⁿñê jâ.

Waa na seitsaaⁿñena' na tîcjaa Pablo Corinto

¹² Waa cwii nnom na mañequiaana' na neii'yâ cantyya 'naaⁿ juuna' na juu na m'aaⁿya n'ooⁿyâ matsona' na cwitsaam'aaⁿyâ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ macaⁿna' na c'oom ts'aⁿ na jnda tque Ty'oots'om na cwiluiñê cwentaaⁿaⁿ na lju' ts'om ndo' mat'maⁿticheⁿ cwilaxmaaⁿyâ na ljo' jo

ndaꝗ 'yo' nc'e juu naya na matseixmaaⁿ, nchii cwe' na jndo' n'ooⁿ ncjooyâ. ¹³ Naquii' joo cartas na cwila'cwanooⁿyâ na m'aⁿ'yo' tomti cwiw'mqoⁿ joona' cha'xjeⁿ ñ'oom na cwiwiljeii nacjoona', ndo' cha'xjeⁿ na cwila'naⁿ'yo' ndo' na cwila'noⁿ'yo' ljo' cwila'candii joona'. Ntyjaa'ya cwii ts'ooⁿ'ya na nncue'ntyjo na candaa' nla'noⁿ'ya'yo' cantyja 'naaⁿyâ, ¹⁴ cha meiiⁿ na cwe' cwantindyo cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿyâ je', saa juu xuee quia na nncwjee'nnda' Ta Jesús na cwila't'maaⁿ'ndyo, 'o nndaꝗ nla't'maaⁿ'ndyo' jom cantyja 'naaⁿyâ cha'xjeⁿ já nla't'maaⁿ'ndyô jom cantyja 'naⁿ'yo'.

¹⁵ Nc'e na luaa' waa na ntyjaa'ya cwii ts'ooⁿ'ya cantyja 'naⁿ'yo', seitiu- uya na wendii' nncwinooⁿ na m'aⁿ'yo' na nty'ia'ya 'o cha we ndii' ññequiaana' na neiⁿ'yo' na nty'ia'yo' ja, ¹⁶ ee seitiuuuya na nty'ia'ya 'o na mawinooⁿ'ya na majo ts'ondaa Macedonia, ndo' na nty'iannda'a 'o quia na ndyolcwa'a na nnaaⁿ'ya jo' jo', ndo' na ljo' 'o nndaꝗ nnteijndei'yo' ja na jojotyꝗ na nncuaⁿ ndyuua Judea. ¹⁷ Ndo' na luaa' seijndaa'ndyo, ¿aa mach'eená' nquiu'yo' na cwe' na s'aato na seijndaa'ndyo na luaa'? ¿Aa cwi'tjei'yo' cwenta na mats'aa cha'na mach'ee ts'aⁿ na m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ' tsjoonancue quia mats'oo "majo'ndyo" cwii ñ'oom saa ndanquia cwiwitquioo' na ma'moⁿ'na' na "nchii jo'", ndo' xeⁿ mats'oo na nchii jo' cwii ñ'oom, saa ndanquia ma'moⁿ'na' na majo'ndyo juuna'? ¹⁸ Saa macwji'yuu'ñe Ty'oots'om na nchii la'xmaaⁿyâ nn'aⁿ na mañejuu xjeⁿ cwil'uuyâ ndaa'yo' na waa na l'aayâ saa tical'aayâ. ¹⁹ Juu Silvano ñ'eⁿ Timoteo ñ'eeⁿna ñ'eⁿndyo na tyoñequiaayâ ñ'oom naya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ' Jesucristo Jnda Ty'oots'om. Ñ'oom'ñeeⁿ nchii we ndii' tseixmaⁿ'na', na waa xjeⁿ na majo'ndyo ndo' waa xjeⁿ na nchii jo'ndyo juuna'. Cantyja 'naaⁿ' jom, ñequii'cheⁿ tseixmaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ ñ'oom na mayuu'. ²⁰ Ee cantyja 'naaⁿ' jom, cha'tso ñ'oom na tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ, laxmaⁿ joona' na majo'ndyo nc'e Cristo. Ndo' na ljo', quia cwila't'maaⁿ'ndyo Ty'oots'om, cwil'uuya Amén cantyja 'naaⁿ' Cristo Jesús. ²¹ Ee ñequii'cheⁿ mañequiaa Ty'oots'om na 'o ndo' já cwiljoo'ndyotyaaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ' Cristo ndo' jnda tqueeⁿ na cwiluiindyó na lju' n'ooⁿ'ya. ²² Ndo' cha m'moⁿ'na' na cwiluiindyó cwentaaⁿ'aⁿ, jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo quii' n'ooⁿ'ya, cwii na matseicandiina' na nnto'ñooⁿ'ya cha'tso na matseijn- daa'ñê.

²³ Macaⁿ'la nnom Ty'oots'om na cwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿ'ya na mat- seinaⁿ'ya ñ'oom na mayuu'. Tícjo tsjom'yo' quia na seijndaa'ndyo na ncjo jo' ee na wi' ts'ooⁿ'ya 'o ee xeⁿ tjo na m'aⁿ'yo' jndei'na na nntseitia'a 'o. ²⁴ Ee nchii ñe'quaaⁿ'yâ xjeⁿ 'o cantyja na cwila'yuu'yo' ee 'o xcweti waa na cwila'yuu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Saa nc'e na ñe'cateijndei'ya 'o na c'om'yo' na neiiⁿ'ti n'om'yo'.

2

¹ Jo' chii seijndaa'ndyo na maxjeⁿ tícjo na m'aⁿ'yo', tints'aa na nnt- seichjoo'na' n'om'yo'. ² Ee xeⁿ cantyja 'naaⁿ' na ljo', nnts'aa na nnt- seichjoo'na' n'om'yo' ndo' na ljo' ntjom'yo', ¿ñeeⁿ ññequiaa na neiⁿ'ya? Macandá 'o ee xeⁿ na maxjeⁿ tjo je' jnda s'aa cwii nnom na seichjoo'na' n'om'yo'. ³ Cwe' jo' na seiljeiya ñ'oom'ñeeⁿ na seicwanooⁿ'ya na m'aⁿ'yo' ee tiñe'cjonty'ia 'o na nl'a'yo' na chjoo' ts'ooⁿ ee matsona' na 'o ññequia'yo' na neiⁿ'ya. ⁴ Ee sei'ndaa'na' ntyjiiya quia seiljeiya carta'ñeeⁿ, s'aana' na jeeⁿ jnda ntyjiiya hasta ty'iooyá. Nchii seiljeiya juuna' na catseichjoo'na'

n'om'yo' sãã cha cala'no'nyo' na juu na jee' wi' ts'oo'ny'a 'o jee' t'ma' tseixma'na'.

Cala't'ma' n'omna ts'a' na seitjooñe

⁵ Sãã xe' m'aa' ts'a' na s'aa na chjoo' n'om nn'a'n, nchii cwe' tomti ja na tquiaa' na chjoo' ts'oo', s'aa' na ljo' ñ'e' cha'tsondyo' 'o, me' nchii cwe' na mawingo'na na matsjoo na ljo'. ⁶ Sãã je' malei'tye' jnda tuu chiuu na majndyendo'ti'yo' jla'jndaa'ndyo' na catioom cantyja na seitjooñê. ⁷ Je' maca'na' na cala't'ma' n'om'yo' jom ndo' quia'yo' na t'ma' ts'oom, tints'aana' na juu na m'aa' na chjoo' ts'oom na seitjooñê nncjan'oomna' jom na tacantyyaa' ts'oom Ty'oots'om. ⁸ Jo' chii maca'na ndaa'yo' na cat'mo'nyo' na jnda nquiu'yo' jom. ⁹ Seiljeiya carta'ñee' na seicwango'ny'a na m'a'nyo' cha nleitquoo' aa nla'canda'yo' ñ'oom na maquã'ny'a ndaa'yo'. ¹⁰ Ee me'ncwi'ñee'che' ts'a' na cwila't'ma' n'om'yo' mati ja matseit'ma' ts'oo' tsa'ñee', ndo' me'ncquia' ñee' na jnda seit'ma' ts'oo', jo nnom Cristo mats'aa na ljo' na cateijndeina' 'o, ¹¹ cha tincwamtjom Satanás jaa ee manquiuuyaaya chiuu mayaa'na'.

Waa na seitsaa'ñena' Pablo tsjoom Troas

¹² Quia na tjo tsjoom Troas na ñe'quiaya ñ'oom cantyja 'naa' Cristo ndaa' nn'a' tsjoom'ñee', t'ma' tju'naa'ñena' na nndi'ntjo'ny'a nnoom jo' jo', ¹³ sãã me'ni' na ljo' tileiquiaana' na ya ntyjii ee tíc'oomñe ti'nn'aa'ny'a Tito. Nc'e na ljo', tsjooya ndaa' na'ñee' majoya, jlui'a na m'a'na, jndyoondyeyuya ñjaa' ts'ondaa Macedonia.

Cwicandaa' cwitantjoo'ny'a nc'e na m'aa'ny'a nacje 'naa' Cristo

¹⁴ Matseit'maa'ndyo Ty'oots'om na jee' quian'uaa'na'. Ee nc'e na m'aa'nyâ nacje 'naa' Cristo, jo' na me'nyuuche' na cwitsaayâ, ñe'quii'che' nque' wjaachom já na cwicandaa' na nna'ndyô me'lj'o'che' na cwitjoo'nyâ. Jo' chii ñe'quii'che' mawil'uee'ñê já na 'oondye nn'a' ñ'oom naya 'naa'na'. Juu ts'iaa'mei' matseijomna' juuna' cha'cwijom na maju'na' jndye cachi ndaana. ¹⁵ Ee jaa nn'a' na cwilayuu'a ñ'e' Cristo matseijomna' cha'cwijom tsioom suu na mañequiaa' nnom Ty'oots'om na cwit'oom'na' quii'ntaa' nn'a' na cwicalui'n'maa'ndye ndo' mati nn'a' na 'ootsuundyena. ¹⁶ Jo ndaa' nn'a' na 'ootsuundy'e laxmaa'ny'a cha'cwijom cwii jndye na matseicwjeena' joona sãã jo ndaa' nn'a' na cwilui'n'maa'ndye laxmaa'ny'a cha'cwijom cwii jndye na mañequiaana' na cwita'ndo' aña'na. Me'ni' tjaa' ñee' c'oom na cwe' cantyja 'naa' nquii' na nleinaa' na nnts'aa' ts'iaa'mei'. ¹⁷ Ee m'a' nn'a' na cwit'moo' ñ'oom' Ty'oots'om cwe' cha nnda' nnta'ntjomna cantyja 'naa'na'. Sãã já na cwiluiindyô apóstoles, ñequio na xcwee'ny'a n'oo'nyâ cwiñe'quiaayâ ñ'oom'm ndo' cwiluiindyô nn'a' na cwindye'ntjomtye' nnom Cristo.

3

Ñ'oom na tijoom cachuii' na matseijndaa'ñe Ty'oots'om

¹ Quia cwil'uuyâ na luaa', ¿aa m'aa' n'om'yo' na cwitoo'nda'â na cwila't'maa'ndyo che'ncjooyâ cantyja 'naa' ts'iaa' na cwil'aayâ? Oo ¿aa cwila'tiuu'yo' na maca'na' na nnts'añ'oo'nyâ cartas na cwilue'nt'omche' nn'a' na jee' candaã' ts'iaa' na cwil'aayâ? Oo ¿aa nntaa'nyâ na quia'yo' carta na nddu'yo' na jee' candaã' ts'iaa' cwil'aayâ? Nt'omche' nn'a' luaa' cwil'ana. ² Sãã mancjo'ti'yo' cwiluiindyô' cha'cwijom cwii tson na teiljeina' naquii' n'oo'nyâ na ma'mo'na' ndaa' nn'a' na cwijaacañjoom'

ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om na cwiluii quii'ntaaⁿyo'. Nc'e cantyja 'naaⁿ juuna' nddaaⁿ nljeii ts'aⁿ chiuu waa ts'iaaⁿ na tyots'aa quii'ntaaⁿyo' ndo' nndaⁿ nndii na jla'ljo'yo' Jesucristo. ³ Cwiwitquioo'ya na 'o laxmaⁿyo' cwii carta na nquii Cristo seiljeiⁿ cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na jnda macwil'aayâ quii'ntaaⁿyo', na nchii teiljeii juuna' ñequio ndaantom, saa ñequio Espíritu Santo, meiⁿ nchii nacjoo' lcaa'ljo' saa teiljeiina' naquii' n'om'yo'.

⁴ Manquiuyuayâ na luaa' waa ee cwicantyyaa' n'ooⁿyâ Ty'oots'om nc'e Cristo. ⁵ Meiⁿ nchii ncjooⁿyâ waa cwii nnom na laxmaaⁿyâ na ndaaⁿ nl'uuyâ na jeeⁿ cwijaacañjoom' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na cwil'aayâ, nquii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na cwijaacañjoom' cwil'aayâ juuna'. ⁶ Nqueⁿ jnda ty'ioom ts'iaaⁿ jâ na cwicandaaⁿ cwindyaⁿntjooⁿyâ cantyja 'naaⁿ ñ'oom na tijoom cachuii' na mañequiaana' na nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Juu ñ'oom'ñeeⁿ waa najndeina' na matseijndaa'ñena' na cwita'ndo'xco añmaaⁿ nn'aⁿ nc'e Espíritu Santo. Nchii maqueⁿna' xjeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ mach'ee ljeii naqui. Ee ljeii'ñeeⁿ matseijndaa'ñena' na cwje nn'aⁿ.

⁷ Juu ljeii na tqueⁿ Moisés, teiljeiina' cjoo' lcaa' ljo'. Ñeseixmaⁿna' na caxueena' hasta tyoch'eena' na caxuee nnom Moisés, meiⁿ leicandaaⁿ nty'iaa nn'aⁿ Israel nnoom ndo' juu na caxuee nnoom cheⁿndyochēⁿ tjanduu'na'. Juu ljeii'ñeeⁿ na seijndaa'ñena' na cwiwje nn'aⁿ, tyjee'na' ñequio na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, ⁸ nc'e na luaa' tyotseixmaⁿ juu na caxuee'ñeeⁿ, cwanti t'maⁿti tseixmaⁿ ñ'oom na tijoom cachuii' na cwito'ñooⁿya na matseijndaa'ñe Espíritu Santo. ⁹ Ee xeⁿ juu ñ'oom na seijndaa'ñena' na nnt'uiityeⁿna' nn'aⁿ tyotseixmaⁿna' na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, quia jo' juu ñ'oom na maqueⁿ jaa na tjaa jnaⁿ jlaxmaaⁿya, t'maⁿti na caxuee na tseixmaⁿna', nchiiti ñ'oom na tqeeⁿñeeⁿ. ¹⁰ Meiⁿ t'maⁿ na caxuee tyotseixmaⁿ ljeii na tqeⁿ Moisés, saa juu ñ'oom na maqueⁿ Ty'oots'om jaa na tjaa jnaⁿ laxmaaⁿya, t'maⁿticheⁿ nacaxuee na tseixmaⁿna'. ¹¹ Jo' chii xeⁿ juu ñ'oom'ñeeⁿ na ticwiyoo' meiⁿ t'maⁿ tyotseixmaⁿna' na caxuee na cwiluiiñe Ty'oots'om, saa je' juu ñ'oom na cwiljotyēⁿ t'maⁿticheⁿ na caxuee na cwiluiiñē tseixmaⁿna'.

¹² Nc'e juu ñ'oomxcowaa' mañequiaana' na cwicantyyaa' n'ooⁿyâ, jo' jo' na cwilanaaⁿyâ juuna' ndaaⁿ nn'aⁿ ñequio na t'maⁿya n'ooⁿyâ. ¹³ Meiⁿ tiquil'aayâ cha'na tyoch'ee Moisés na tyotseicataaⁿñaaⁿ nnoom ñequio liaa cha juu na caxuee nnoom na ñeya tjantycwiina', titquioo' juuna' ndaaⁿ nn'aⁿ Israel. ¹⁴ Saa naⁿñeeⁿ ticala'noⁿna na luaa' tyoch'eeⁿ ee xjeⁿ je'cheⁿ quia cwila'naaⁿna ñ'oom tquiee'ñeeⁿ na tquiaa Moisés ndaaⁿna waa cwii na cha'cwijom liaa na matseicu'na' na nla'noⁿna na juu jo' macandâ maquindyona' quia na matseyu' ts'aⁿ ñequio Cristo. ¹⁵ Ee xjeⁿ je'cheⁿ, quia na cwila'naaⁿna ñ'oom na tyoñequiaa Moisés, ticala'noⁿna juuna'. Matseijomna' cha'cwijom na ta' na nla'noⁿna juuna'. ¹⁶ Saa quia cwilcwe' ts'om ts'aⁿ jnaaⁿ na nntioñe l'o nquii na cwiluiiñe na matsaⁿntjom, matseicanaaⁿñena' na nntsei'noⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ Ee manqui na cwiluiiñe na matsaⁿntjom jaa, manquiityeeⁿ cwiluiiñē Espíritu, ndo' meiⁿquiayuucheⁿ na m'aaⁿ Espíritu na cwiluiiñē, jo' cwindyaandye nn'aⁿ. ¹⁸ Jo' chii cha'tsondyo jaa nc'e na ticataⁿ ndaaya ñequio cwii liaa, matseijomna' jaa cha'cwijom tsojⁿnom na maju'na' na caxuee na cwiluiiñe Jesús na matsaⁿntjom jaa, ndo' 'io ndi 'io matseijomtina' jaa cha'na nqueⁿ na jaawijndyetei matseit'maaⁿñena' jom na

juu jo' cwinaⁿna' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na matsaⁿntjoom jaa, na cwiluiiñê Espíritu.

4

Macanda Jesucristo cwiluiiñê na matsaⁿntjoom

¹ Jo' chii nc'e na m'aaⁿ Ty'oots'om na wi' ts'oom já na mañequiaaⁿ na cwilaxmaaⁿyâ ts'iaaⁿmeiiⁿ na jeeⁿ cajndana', tica'ndyaⁿanc'uaa'ndyô na cwil'aayâ juuna'. ² Ndo' meiⁿquia na jeeⁿ jnaaⁿ na cwil'a nn'aⁿ na cwe' nty'iu, jnda tjei'ndyô cantyja 'naaⁿna'. Meiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom na cwil'aayâ cha ñnequiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ. Meiⁿ tiquilachuii'â ljo' na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'oots'om. Ñequii'cheⁿ cwilanaaⁿyâ ñ'oom na mayuu'ndo' nc'e na ljo' cwiñe'quiandyoñ'aaⁿyâ jo nnoom meiⁿljo'cheⁿ na m'aaⁿ n'om nn'aⁿ cantyja 'naaⁿyâ. ³ Ee juu ñ'oom naya na cwiñe'quiaayâ, xeⁿ tseixmaⁿna' cha'cwijom cwii 'naⁿ na matseicu'na' ndaana, macanda ndaaⁿ nn'aⁿ na 'ootsuundyê tseixmaⁿna' na ljo'. ⁴ Ee nn'aⁿ tsjoomnancue, cwe' nc'e na tyoola'yu'na, jo' chii juu na cwiluiiñê Ty'oots'om cwentaana matseicoom'm na nla'noⁿna, jo' na tileiqueⁿna cwenta na juu ñ'oom naya cantyja 'naaⁿ Cristo na jeeⁿ cajnda tseixmaⁿna' na jom jluii'ñê nquii Ty'oots'om. ⁵ Quia cwiñequiaayâ ñ'oom, nchii cwilanaaⁿyâ chiuu laxmaaⁿ ncjooyâ, saa cwilanaaⁿyâ na Jesucristo cwiluiiñê na catsaⁿntjoom ndo' na luaa', já cwiluiindyô na cwindyaⁿntjooⁿyâ ndaa'yo' nc'e na jnda nquiuuyâ Jesús. ⁶ Ee nquii Ty'oots'om na saⁿntjoom na cwixueeñe yuu na jaaⁿñe, manquiityeeⁿ jnda s'aaⁿ na seixueeñena' naquii' n'ooⁿyâ, cha cantyja 'naaⁿ juu na caxuee'ñeeⁿ nndaⁿ nnta'jnaaⁿâ na t'maⁿ cwiluiiñê nc'e mañejuu na xuee'ñeeⁿ matseixueeñena' nnom Jesucristo.

Jaa laxmaaⁿya cha'cwijom ncuua ts'ocachu

⁷ Juu nayawaañe na jeeⁿ jndana', la'xmaaⁿyâ juuna' naquii' seii'â na joo seii'â matseijomna' cha'cwijom ncuua ts'ocachu. Luaa' waa cha nleitquioo'ya na cwicandaⁿ cwil'aayâ ts'iaaⁿmeiiⁿ nc'e Ty'oots'om mañequiaaⁿ na jndaayâ, meiⁿ nchii ncjooyâ waa na cwila'xmaaⁿyâ. ⁸ Jo' chii meiiⁿ na jndye nnom na ñe'catseic'oo'na' já, saa cwinaⁿndyô, meiiⁿ niom na ñe'canchjena' já, saa ndicwaⁿ m'aaⁿyâ na quit'maⁿ n'ooⁿyâ Ty'oots'om. ⁹ Jndye nn'aⁿ cwintyjo já saa tyoo'ndii Ty'oots'om já. Cwit-meiiⁿndyena já nnom tyuaa, saa ndicwaⁿ m'aaⁿtyaayâ. ¹⁰ Meiⁿyuucheⁿ na cwitsaayâ, ñequio seii'â nmeiiⁿ cwitjooⁿyâ na ñe'catseicwjeena' já cha'xjeⁿ seicuee'na' Ta Jesús. Luaa' waa cha mati m'moⁿna' na la'xmaaⁿyâ juu na wando'xcoom. ¹¹ Ee yocheⁿ na cwitandoo'â, 'io ndi 'io ñe'catseicwjeena' já nc'e na m'aaⁿyâ cantyja 'naaⁿ Jesús, cha mati cantyja 'naaⁿyâ ñequio seii'â nleitquioo' na la'xmaaⁿyâ juu na wando'xcoom. ¹² Quia jo' meiiⁿ wi' cwitjooⁿyâ na ñe'catseicwjeena' já saa cantyja 'naaⁿ jo', 'o la'xmaⁿyo' na cwitandoo'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om.

¹³ Naquii' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona': "Matseyu'a ñ'eⁿ Ty'oots'om, jo' chii macwji'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿaⁿ." Mati já cwilayu'ya n'ooⁿyâ ñ'eⁿñê ndo' cwilanaaⁿyâ cantyja 'naaⁿ jo'. ¹⁴ Ee manquiuyuayâ na nquii Ty'oots'om na tquiaaⁿ na tando'xco Jesús jnda na tue', nnts'aa na nntandoo'xcooyâ ñ'eⁿñê, ndo' ñecwii tmaaⁿ nncjachom 'o ñ'eⁿndyô já yuu na m'aaⁿ. ¹⁵ Cha'tso naw'i meiiⁿ na cwiwinooⁿyâ ts'iaaⁿna' na cateijndeina' 'o, cha na majndye nn'aⁿ

nnto'ñoomna naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, ndo' na ljo' jndye joona ñeiquiana na quianl'uaaⁿaⁿ cha catseit'maaⁿñena' jom.

¹⁶ Jo' chii tica'ndyenc'uaaⁿndyô ee meiiⁿ na jaaju'cjena' seii'â sãã 'io ndi 'io cwiwiteiiⁿxco naquii' n'oôⁿyâ. ¹⁷ Ee joo nawi' na cwiitjooⁿyâ je' ñequio seii'â, cwe' chjootindyo joona', tiyocheⁿ cwiwinooⁿyâ joona' ndo' cantyja 'naaⁿjo' cwicandaaya cwii na tintycwii na matseit'maaⁿñena' jaa na juu jo' t'maⁿti ndo' jndati tseixmaⁿna', nchiiti cha'tso nmeiⁿ. ¹⁸ Ee tiquitjaaⁿndyô cwenta na wi' na tquioo' na cwiitjooⁿyâ. Cwiqaaⁿyâ cwenta joo 'naⁿ na tileicanty'iaaya, ee joo na cwinty'iaayâ, ticaljotyⁿna', sãã joo na titquioo' m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ.

5

Nnto'ñooⁿya seii'a na xco

¹ Seii'a nmeiiⁿ la'xmaⁿna' cha'cwijom cwii w'aa na cwe' cwantindyo chu waana'. Ndo' manquiuyu^a xeⁿ nntyuii' juuna' jndaⁿ sejndaa'ñe Ty'oots'om w'aa na xcona' jo cañoom'luee na ticantycwii na waana', na nchii nn'aⁿ l'a juuna'. ² Ee mayuu' yocheⁿ na cwiitandoo'a ñequio seii'a nmeiiⁿñe, cwila'ncjooⁿndyô ee queeⁿ n'oôⁿya na nnc'oôⁿya w'aaxco na waana' cañoom'luee, ³ ee na nla'xmaaⁿya juuna', nntseijomna' jaa cha'cwijom ts'aⁿ na cwee liaa', nchii cha'na ts'aⁿ na ñecasei'ñe. ⁴ Seii'a nmeiiⁿ na laxmaⁿna' cha'cwijom w'aa yuu na cwic'aaⁿya, jaawi'ndaa'na', jo' cwilancjooⁿndyô ndo' matsei'ndaa'na' nquiuyu^a ee nchii cwe' na ñeca'ndyaaya seii'a na n'ndiina' jaa cha'cwijom ñecantsei'ndyô, sãã nc'e na ñe'cwaã'a seii'a na xcona', cha juu na laxmaaⁿya na cwiwi'ndaa' ndo' na 'oowje cwiitsuñ'eⁿna' nc'e na laxmaaⁿya na ticantycwii na cwiitandoo'a. ⁵ Nquii Ty'oots'om jndaⁿ sejndaa'ñe na nluii na luaa', ndo' cha na m'moⁿna' na nntseicandaa'ñe juuna', jndaⁿ tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'oôⁿya, cwii na ma'moⁿna' na cwiljotyⁿ ñ'oom na jndaⁿ tsoom.

⁶ Jo' chii cwiñ'omt'maaⁿndyô n'oôⁿya na yocheⁿ na ndicwaⁿ tandoo'a ñequio seii'a nmeiiⁿ, tyooto'ñooⁿya w'aaya, ñecatsona' na tic'oôⁿya ñequio nqueⁿ na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa. ⁷ Ee cwiitsam'aaⁿtyaaya nc'e na cwila'yuy'a cwii n'oôⁿya ñ'eⁿñê, nchii nc'e na cwinty'iaandaaya jom. ⁸ Sãã m'aaⁿya na quit'maⁿ n'oôⁿya Ta Jesús ndo' nl'ueyaya n'oôⁿya na tacatandoo'tyaaya ñequio seii'a nmeiiⁿ cha nndaã nntandoo'a yuu na m'aaⁿ. ⁹ Jo' chii cha'tso na cha'tso na cwil'aaya, cwijoo' n'oôⁿya na ñequii'cheⁿ cal'aaya yuu na cwijaaweeⁿntyeeⁿ, meiiⁿ na cwiit-sam'aaⁿtyaaya ñ'eⁿ seii'a nmeiiⁿ, oo meiiⁿ na jndaⁿ 'ndyaaya juuna'. ¹⁰ Ee cha'tsondyô nncwintyjaa'a jo nnom Cristo na nncu'xeeⁿ jaa, cha cwii cwiitindyo nnto'ñooⁿya cantyjati na jndaⁿ ñel'aa xjeⁿ na ñet'oôⁿya ñequio seii'a, aa na maty'iomyana' ndo' aa na tia.

Cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyô nc'e Cristo

¹¹ Nc'e na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ, jo' chii cwijoo' n'oôⁿyâ na quiandy^e nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ. Nquii Ty'oots'om ntyjiijndaa'ñe chiuu n'oôⁿyâ ndo' ntyjaa' n'oôⁿyâ na mati 'o. ¹² Tinc'oom' n'om'yo' na ñe'calat'maaⁿndyô cheⁿncjooyâ ndaa'yo'. Jâ cwe' cwiñequiaayâ na wanaaⁿ na c'om'yo' na jndaⁿ nquiuy'yo' jâ, cha nndaã nla'lcwe'yo' ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwilas'andy^e cantyja chiuu na cwiitquioo', nchii cantyja chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ naquii' ts'om. ¹³ Ee meiiⁿ cwilue nn'aⁿ na jndaⁿ teintjeiⁿndyô, luaa' laxmaaⁿyâ nc'e Ty'oots'om, ndo' xeⁿ laxmaaⁿyâ

ts'aⁿ na yaa', luaa' waa cha' catejndeina' 'o. ¹⁴ Juu na m'aaⁿ Cristo na candya' ts'oom já cwiluiñena' cwii na matsa'ntjomna' ee nquiuuyaayâ na tueeⁿeⁿ cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ, jo' chii cha'tsondyo cwiluiindyô l'oo. ¹⁵ Tueeⁿeⁿ cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ cha joo nn'aⁿ na cwitando'na tic'omtina cantyja na l'ue n'om nqueena, saâ catando'na cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na tueeⁿeⁿ ndo' tando'xcoom cwentaana. ¹⁶ Jo' chii je' tacotjeii'â cwenta chiuu tseixmaⁿ ts'aⁿ cha'xjeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue cwitjeii'na cwenta chiuu tseixmaⁿ cwii x'iaana. Tyowaa cwii tiempo maluaa' tyotjeii'â cwenta chiuu tseixmaⁿ Cristo saâ je' tacol'aayâ na ljo'. ¹⁷ Jo' chii ts'aⁿ na matseitjoom'na' juu ñequio Cristo, cwiluiñe ts'aⁿ na jnda tuiñe xco. Cha'tso na tijo'ndyo na ñeseixmaaⁿ jnda teinom, cha'tso cantyja 'naaⁿaⁿ laxmaⁿ xcona'.

¹⁸ Nquii Ty'oots'om mach'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿl, majom maqueeⁿ jaa na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyo nc'e Cristo ndo' maty'ioom ts'iaaⁿ jaa na quiandye nn'aⁿ na caljoya ts'oom ñ'eⁿndyena. ¹⁹ Luua matsona': Cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿ nn'aⁿ nc'e Cristo, meiⁿ ticwjaa'ñê cwenta na la'xmaⁿna jnaⁿ, ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ ndaayâ na ñnequiaayâ ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyena. ²⁰ Je' cwiluiindyô nn'aⁿ na cwila'candii 'o ñ'oom na matseicwanom Cristo na m'aⁿyo'. Maty'iomna' na nquii Ty'oots'om matseity'ooñê ndaa'yo' ñequio ñ'omndyuaayâ. Jo' chii ñequio xuee' Cristo cwila'ty'oondyô ndaa'yo' na caljoya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. ²¹ Cristo meiⁿcwii jnaⁿ t'catseixmaaⁿ, saâ nc'e na candya' ts'om Ty'oots'om jaa, jo' na s'aa na matseixmaaⁿ jnaⁿ cha jaa na matseitjoom'na' ñ'eⁿñê ndaaⁿ nla'xmaaⁿya cantyja na maty'iomyana' cha'xjeⁿ na macaⁿna'.

6

¹ Nc'e na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ ñ'eⁿ Ty'oots'om, cwil'aayâ ty'oo ndaa'yo' na til'a'yo' na ticato'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ. ² Ee naquiii' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsoom:

Jndiyya ñ'oom na tsu' nooⁿ juu xjeⁿ na tjawee' ts'ooⁿ ñ'eⁿndyu'.

Teijndeiya 'u juu xuee na seijndaa'ndyo na nncwji'n'maaⁿndyo 'u.

Cala'noⁿyo' ñ'oomwaa' na tso Ty'oots'om. Je' cwiwee' xjeⁿ na ñecatejineⁿ 'o. Je' xcwe xjeⁿ na jeeⁿ ñ'e'cwji'n'maaⁿñê 'o.

³ Meiⁿcwii tiquil'aayaayâ cha catseilcwe'na' ts'om ts'aⁿ, tints'aana' na tia ñ'oom cwiwineiⁿ cantyja 'naaⁿl ts'iaaⁿ na cwil'aayâ. ⁴ Na cha'tso na cwil'aayâ cwijoo'ya n'ooⁿyâ na m'moⁿna' na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Ty'oots'om, na jndye nnom nawil' na cwiwinooⁿyâ, m'aaⁿyâ na t'maⁿya n'ooⁿyâ, ñequio na matseitjoona' na nleil'uee'ndyô ndo' cantyja 'naaⁿl cwii cwii nnom najndeina' na mat'uiina' já, ⁵ cwiitjooyâ na cwicachoo'â cwil'a nn'aⁿ, ndo' na cwitioomna já l'aancjo. Quia waa tacwaxua ndyueena cjooyâ. Ndo' mati m'aaⁿyâ na jndeina' na cwil'aayâ ts'iaaⁿ cha'na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na m'aaⁿ moso. Ndo' na macwji'na' tsaⁿtsjom ndaayâ ndo' mati cwiitjooyâ na matseitjoona' ljo' nntquiaayâ, ⁶ mati cwiit'mooⁿyâ na cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿl na lju' na cwitsaam'aaⁿyâ ndo' mati na cwila'noⁿâ ñ'oom na mayuu' ndo' na m'aaⁿyâ na nioom' n'ooⁿyâ ñequio nn'aⁿ, ndo' na ya nn'aⁿndyô quio joona, ma'moⁿna' na ljo' nc'e m'aaⁿ Espíritu Santo ñ'eⁿndyô, ndo' cantyja 'naaⁿl na xcwee'ya n'ooⁿyâ na wi' n'ooⁿyâ nn'aⁿ, ⁷ ma'moⁿna' na ljo' nc'e xcwee' n'ooⁿya na cwifnequiaayâ ñ'oom na mayuu', cwiluii na ljo' ñequio najndeii

na matseixmaⁿ Ty'oots'om. Ntyjaya ndo' ntyjatymaⁿ cwiwil'uee'ndyô l'ots'iaaⁿ na maty'iomyana'. ⁸ Quia waa cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ jâ, quia waa ticuee' n'omna jâ. Quia waa cwiluena na ya nn'aⁿndyô, ndo' quia waa cwiluena na tia nn'aⁿndyô. Quia waa cwiluena na cantundyô meiiⁿ ñ'oom na mayuu' cwilanaaⁿyâ. ⁹ Waa xjeⁿ na cwil'a nn'aⁿ ñ'eⁿndyô cha'cwijom la'xmaaⁿya nn'aⁿ na tjaa 'ñeeⁿ cwajnaaⁿ meiiⁿ jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwita'l'naaⁿna jâ. Waa xjeⁿ teincuu' m'aaⁿya na ñ'cala'cwjeena jâ saa ndicwaⁿ cwitandoo'a, cwicachoo'â saa tyoowjaayâ. ¹⁰ Meiiⁿ na maniom na matseichjoo'na' n'ooⁿyâ saa m'aaⁿyâ na neiiⁿyâ. Meiiⁿ na jneeⁿndyô saa cantyja 'naaⁿyâ maqueⁿna' jndye nn'aⁿ na tyandyena jo nnom Ty'oots'om. Meiiⁿ na meiⁿchjoo tjaa na cwileiñ'ooⁿyâ, saa cha'tsoñ'eⁿ la'xmaⁿna' cwentaayâ.

¹¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyo' na m'aⁿyo' tsjoom Corinto, tyoon-quio'nn'aaⁿyâ 'o, ndyeyu cwilanaaⁿyâ ndaa'yo'. Tyoola'cuu'â ndaa'yo' chiuu m'aaⁿ n'ooⁿyâ ñ'eⁿndyô'. ¹² Meiⁿcwii tyooch'eena' na wandii' n'ooⁿyâ ñ'eⁿndyô'. Saa xeⁿ laxmaⁿyo' na wandii' n'om'yo' ñ'eⁿndyô quia jo' ncjo'yo' waa chiuu cantyja 'naⁿyo'. ¹³ Cha'xjeⁿ nquii tquie ts'aⁿ matsineiⁿ ndaaⁿ ntseinda, mats'aa ty'oo ndaa'yo', c'om'yo' na jnda nquiu'yo' ja cha'xjeⁿ jnda ntyjiia 'o.

Cwiluiindyô wa'ts'om 'naaⁿ Ty'oots'om na wando'

¹⁴ Tilax'iaa'ndyô' ñequio nn'aⁿ na tyoolayu', ee xeⁿ luaa' cwil'a'yo' tixotseiljoyuna' 'o ñ'eⁿndyena. Ee nn'aⁿ na cwil'a yuu na maty'iomyana' xondaã n'ajomndyena ñequio juu na matseixmaⁿ natia. Meiⁿ nn'aⁿ na cwila'jomndye ñequio na cwiluiiñe naxuee xondaã n'la'x'iaa'ndye ñequio na tseixmaⁿ najaaⁿ. ¹⁵ Ee xotseitjoom'na Cristo ñequio Satanás. Ndo' mati ts'aⁿ na matseyiu', xondaã nntseitjoom'na' jom ñequio cwii ts'aⁿ na tyootseyiu'. ¹⁶ Nn'aⁿ na cwiluiindyô waa' Ty'oots'om, ¿aa nndaã nleijom ñ'oom joona ñequio nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na nchii jom cwiluiindyena'? Ee 'o cwiluiindyô' wats'om 'naaⁿ Ty'oots'om na wando', cha'xjeⁿ tsoom:

Ja nnc'ooⁿ naquii' n'omna, ndo' nnconooⁿya quii'ntaaⁿna.

Ja nntseixmaⁿya Ty'oots'om cwentaana,

ndo' joona nluindyena tmaaⁿ cwentaya.

¹⁷ Ndo' na luaa' waa, mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na matso nqueⁿ na cwiluiiñe na matsa'ntjoom jaa. Matsoom:

'O je', calui'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye.

Catjei'ndyô' cantyja ljo' laxmaⁿ naⁿñeeⁿ.

Meiⁿ tant'ue'yo' 'naⁿ na tilju' tseixmaⁿ.

Xeⁿ nmeiⁿ nla'nda'yo' quia jo' nloñ'oⁿya 'o.

¹⁸ Ndo' nntseixmaⁿya Tsotye'yo'.

Ndo' mati 'o nla'xmaⁿyo' ntseindaaya na naⁿnom ndo' naⁿlcu.

Nmeiiⁿ ñ'oom na tso nqueⁿ na matseixmaaⁿ na catsa'ntjoom jaa na tjacantya na cwiluiiñe najneiⁿ.

7

¹ 'O nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, nc'e na la'xmaaⁿya ñ'oommeiⁿ na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ, jo' chii macaⁿna' na cala'lju'ndyô cantyja 'naaⁿ cha'tso na matseicw'aa'ñena' seii'a ñequio n'ooⁿya. Ndo' ñequio na nquiaaya na nc'oom na ticjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyô, candaã' quiandyoñ'aaⁿ cha'tso na l'ue ts'oom.

Neii' Pablo na joo nn'a' Corinto tioo' n'omna ñ'e'ñê

² Cwa quiandyo' na nntseitjoom'nnda'na' jâ ñ'e'ndyo'. Jâ meinjom ndii' tyool'aayâ nawi'ndyô ñ'e'ndyo'. Mei' tyoola'tjoondyô nnom mei'cwiindyô' 'o, mei' na ñe'nquio'nn'aa'nyâ 'o. ³ Saã nchii luaa' matsjoo' na matseitia'a 'o ee jnda'ñetsjoo' na m'a'nyo' naquii' ts'oo'nyameii' na nntandoo'â oo meii' na nncwjaayâ ñ'e'ndyo'. ⁴ T'ma' waa na t'ma' ts'oo'nyâ 'o ndo' jee' nei'nyâ 'o. Quii'ntaa' cha'tso nawi' na cwiwinoo'nyâ tileicantycwii na m'aa'nyâ na nei'nyâ.

⁵ Ee cantyjati na squiaayâ ts'oondaa Macedonia, tileiquiaana' na nnta'jndyaayâ ee lomañjaa' jndye nnom na tyoco'wi'na' jâ, tyolawendye nn'a' nacjooyâ ndo' macaty'uaya. ⁶ Saã nquii Ty'oots'om na mañequiaa' na t'ma' n'om nn'a' na m'a' na chjoo' n'om, manquiiyee' tquiaa' na t'ma' n'oo'nyâ na tyjee'cañoom Tito jâ, ⁷ ee nchii macandâ cwe' na tyje'cañoom jâ, saã mati nc'e na tquia'yo' na neii'e' na tyom'aa' ñ'e'ndyo'. Ee seicañee' na jee' ñe'canty'ia'yo' ja, ndo' na tia nquiu'yo' ljo' na tuii quii' ntaa'nyo'. Mati tsoom na tyojo' n'om'yo' na nla'candâ'yo' ñ'oom na seijndq'a n'om'yo'. Ndo' quia na jndiia na ljo', t'ma'ti tioo na nei'nyâ.

⁸ Ee meii' na juu carta'ñee' seichjoo'na' n'om'yo', saã tico'tiana' ntyjii na ljo' s'aa ee jnda' ljeiya na cwe' chjootindyô s'aana' na tco'tiana' nquiu'yo', ⁹ saã je' nei'nyâ na seicwano'nyâ juuna' mei' nchii na seichjoo'na' n'om'yo' na tquiaana' na nei'nyâ, tquiaana' na nei'nyâ na 'o tioo' n'om'yo', na jo' jo' tjawee' ntyjii Ty'oots'om. Ndo' na luaa' tqiuoo'ya na nchii s'aaya cwii nnom na seilcwe'tya'na' 'o. ¹⁰ Ee quia na mañequiaa' Ty'oots'om na matseichjoo'na' ts'om ts'a' cwii na ticatsa'ntjomna' na mach'ee, luaa' mach'ee' cha nlcwe' ts'om ts'a', cha nndaã nncwji'n'maa'ñê juu. Ndo' na luaa' mach'ee' mei' xocatso tsa'ñee' na cwe' ts'iaa'ndyo na lcwe' ts'om. Saã nn'a' na tyoola'yuu' meii' jna' na laxma'na mach'eena' na chjoo' n'omna, maxje' tiñe'calcwe' n'omna. Ndo' cwe' jnaa' jo' cwitsuundye añmaa'na. ¹¹ Que'nyo' cwenta juu na tyom'a'nyo' na chjoo' n'om'yo' teil'uee'ñe Ty'oots'om. Juuna' s'aana' na tqe'ndyo' na jla'jndaa'ndyo'. S'aana' na jla'lloo'ndyo' na luaa' s'aa tsa'ñee' ndo' t'om'yo' na nquia'yo' xe' chiuu nnts'aa Ty'oots'om ñ'e'ndyo'. Mati s'aana' na ñe'canty'ia'yo' ja ndo' tqe'ntye'nyo' na cjameintyjee'e' natia na s'aa'.

¹² Quia jo' nchii cwe' tomti cantyja 'naa' juu ts'a' na seitjooñe, jo' na seiljeiya carta'ñee', meii' nchii cwe' cantyja 'naa' tsotyee' na jlui'jnaa'ñe, saã seiljeiya juuna' cha' jo nnom Ty'oots'om nntseica'mo'nyana' na 'o jnda nquiu'yo' ja. ¹³ Ndo' na maljeiya na ljo', tquiaana' na ty'o'nt'maa'ndyo' ts'oo'.

Majndeiitiche' quia na ljeiya na jla'ñ'oom'ndyo' Tito ts'iaa' na tjaa' na m'a'nyo'. Ndo' na teijndei'yo' jom mati tquiaana' na nei'nyâ nc'e s'aana' ntyjee' cha'cwijom na m'aa' wa'na'. ¹⁴ Mei' ticalui'jnaa'ndyo' quia na tjei's'aya 'o nnoom, na tsjoo'ya na ntyjiyaya na 'o nla'candaa'ndyo' ñ'oom na nntsoom, ndo' cha'xje' jlui'yuu' cha'tso ñ'oom na jnda' tjei'yuu'ndyo' ndaa'yo', mati cha'tso ñ'oom na jnda' l'uuyâ nnoom cantyja 'na'nyo', jnda' jlui'yuu'na'. ¹⁵ Ndo' nc'e na luaa', jndati ntyjee' 'o na majaañjoom' ts'oom na tyola'candaa'ndyo' ñ'oom na tsoom ndaa'yo', na ñequio na tyotue'ndyo'cje'yo' ndo' na cwicatyue' nei'nyo'. ¹⁶ Jee' ndyaa' nei'nyâ na candaa'ya nndaã nnc'o'nt'maa'ndyo' ts'oo'nyâ ñ'e'ndyo'.

8

S'om na nnteijndeina' nc'iaana na cwilayu'

¹ Ndo' je' 'o nn'aaⁿyâ na cwila'y[']yo', l'ue n'ooⁿyâ na caliu'yo' cantyja 'naaⁿ naya na mach'ee Ty'o[']ots'om ñequio ntmaaⁿ nn'aⁿ na macw-
jeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿna ts'o[']ondaa Macedonia. ² Ee joona meiiⁿ
jndye nnom nawil' na jaa'na' na cwiwinomna, m'aⁿna na neiiⁿna,
ndo' meiiⁿ na jeeⁿ nty'iaandyena saa ndoo' ntyjii ts'aⁿ na tyandyena
na tinc'uaa' tquiana s'om na nnteijndeina nn'aⁿ na matseitjoona'.
³ Macwji'yuu'ndyô cantyja 'naaⁿna ee tquiana ñequio na xcwee' n'omna,
ndo' meiⁿ titomndyo tquiana ee maxjeⁿ l'jo' l'ue n'omna. ⁴ Jndye ty'oo
tyoll'ana ndaayâ na nnta'ncueeyâ na nla'jomndyena na nnteijndeina
nn'aaⁿya na cwila'y['] Jerusalén. ⁵ Meiⁿ nchii l'ana cha'xjeⁿ na jla'tiuuyâ,
ee tquiandyejndyena naquii' l'o Ta Jesús na caluii ñ'eⁿndyena yuu na
maca'na', nda jo' jluena ndaayâ na cal'uuyâ chiuu l'ue ts'om Ty'o[']ots'om
na cal'ana. ⁶ Nc'e na luaa' waa, l'aayâ ty'oo nnom Tito na catse-
icandaã'ñê ts'iaaⁿ nayawaañe na to'jñeeⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na cwila'tjom'yo'
s'om'ñeeⁿ. ⁷ Ee 'o jndye nnom cwiwitquioo' na 'o ma'naⁿ'ti'yo'
nchiiti nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'y[']: 'O t'maⁿ'ti waa na cwila'y[']ya
n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'o[']ots'om. 'O jndyendyo' ya cwit'moⁿ'yo' ñ'oom'm ndaa
nt'omcheⁿ. 'O xcweti cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. 'O queeⁿti n'om'yo'
na cwindye'ntjom'yo' nnoom. 'O jnda nquiu'yo' ñ'eⁿndyô. Nc'e na nmeiⁿ
la'xmaⁿ'yo', jo' chii matsona' na mati nncwinom'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na
cwilayu' na t'maaⁿ'ti ñequia'yo' na nnteijndeina' nc'iaa'yo' na cwila'y['].

⁸ Na matsjoo ñ'oomwaa', nchii na matsa'ntjoⁿya 'o chiuu cal'a'yo'. Saa
ñequii'cheⁿ l'ue ts'o[']oⁿ na caliu'yo' na nt'omcheⁿ nn'aⁿ queeⁿ n'omna na
cwil'ana na l'jo'. Ndo' na nla'jomndyo' m'moⁿ'yana' na xcwee' n'om'yo'
na jnda nquiu'yo' na ñ'eeⁿ. ⁹ Ee macwila'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ juu naya
na matseixmaⁿ Ta Jesucristo. Ee meiiⁿ ñet'oom na tjacantyja na tyañê
cañoom'luee, saa nc'e na jeeⁿ candya' ts'oom 'o s'aañe che'nqueⁿ na
nty'iaa'ñeñ'eeⁿ. Ndo' na l'jo' s'aaⁿ maqueeⁿ 'o na cwiluiindy[']o' na tyandy[']
jo nnom Ty'o[']ots'om.

¹⁰ Matsjoo ndaa'yo' chiuu waa na m'aaⁿ ts'o[']oⁿ cantyja 'naaⁿ
ñ'oomwaa' cha cateijndeina' 'o. Ee 'o machu'cheⁿ jla'tiuu'yo' na
ñe'cateijndeiy[']o' nn'aⁿ Jerusalén ndo' xjeⁿñeeⁿ jla'cat[']yo' na nla'tjom'yo'
s'om. ¹¹ Jo' chii cjoo' n'om'yo' na nla'candaã'ndyo' ñ'oomwaa', ee
tyom'aⁿ'yo' na queeⁿ n'om'yo' na ñequia'yo' s'om na nnteijndeina'
nn'aⁿ na cwila'y['] jo' jo', cha'xjeⁿ na s'aana' naquii' n'om'yo' quia jo', jo'
quia'yo' cantyjati na cwileiñ'om'yo'. ¹² Ee xeⁿ na mayuu' na l'ue ts'om
ts'aⁿ na ñequiaa cwentaa' Ty'o[']ots'om, jom maco'ñoom na maleiñ'oom
ts'aⁿ, nchii macaaⁿ na ticuaa l'o ts'aⁿ.

¹³ Meiⁿ nchii matsjoo na cateijndeiy[']o' nt'omcheⁿ nn'aⁿ cha na cat-
seitjoona' na cwileil'uee'ndyo'. ¹⁴ Maty'iomna' na tjoom' cateijndei[']
nn'aⁿ nc'iaana na cwila'y[']. Je' 'o na majndaa'ti m'aⁿ'yo' maxjeⁿ nndaã
nnteijndeiy[']o' nn'aⁿ Jerusalén 'naⁿ na matseitjoona' joona, cha cwiicheⁿ
ndii' quia na ndaa nliu joona mati ndaaã nnteijndeina yuu na mat-
seitjoona' 'o, ndo' na luaa' nl'a'yo', ñe'cwii xjeⁿ nnteijndeina' 'o ñ'eⁿndye
joona, ¹⁵ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'o[']ots'om na teiljeii: "Ts'aⁿ na majndye
maná tyocañeⁿ, títseicwaljoo'na', ndo' mati juu ts'aⁿ na tijndye tyocañeⁿ,
títcatseitjoona' jom."

Tito ñequio nn'a na cwiteijndei jom

¹⁶ Mañequiaya na quianl'uaa' Ty'ooots'om cantyja 'naa' nn'aa'ya Tito. Ee cha'xje na m'aa' ts'oog' chiuu nnteiijndeitya 'o, maluaa' m'aa' ts'oom cantyja 'na'yo'. ¹⁷ Ee neii'e quia tsjooya nnoom na cjaacant'yiaa'naa'a' 'o. Ndo' nc'e na quee' ts'oom na ñe'cateijnei' 'o, jo' chii mawjaacando'naa'a' 'o ee mati jom l'ue ts'oom na ljo'.

¹⁸ Ñ'e Tito cwijñoo'yâ cwiiche' nn'aa'ya na matseyu'. Quii'ntaa' ntmaa' nn'a na macwji' Ty'ooots'om cwentaa'a' waa ñ'oom na jee' ya mañequiaa' tsa'ñee' ñ'oom naya 'naa' Ty'ooots'om. ¹⁹ Ndo' nchii macandâ na luaa' waa. Joo ntmaa' nn'a na macwji' Ty'ooots'om cwentaa'a' ndyuaameii'ñe, jnda' ty'iroomna ts'iaa' jom, na nncjaañ'ee' ñ'e'ndyô quia nntsaayâ Jerusalén na nntsaaca'ndyaayâ s'om na cwil'a'yo' naya na'ñee', na cantyja 'naa' jo' matseit'maa'ñena' Ty'ooots'om ndo' m'mo'na' na ñe'cateijndeiya na'ñee'. ²⁰ We ndyeendyô ñecwi nntsaayâ Jerusalén cha tjaa' ñee' nntseitiuu na tis'a cwil'aayâ ñ'e' s'om'ñee'. ²¹ Ee nchii macandâ jo nnom Ty'ooots'om cwique'ndyô na nl'aayâ yuu na maty'iomyana', saâ mati jo ndââ nn'a'.

²² Ñequiondye jona cwila'cwanoo'yâ cwiiche' nn'aa'ya na jndye nnom na mach'ee' ma'mo'na' ndaayâ na jee' quee' ts'oom ts'iaa' 'naa' Ty'ooots'om ndo' je' majndeiitiche' na luaa' ee cantyja 'na'yo' mañ'oom t'maa'ñê ts'oom. ²³ Xe' m'aa' ts'a' na mawax'ee' ñee' cwiluiñe Tito, candu'yo' na cwiluiñe x'iaya. Matseijomñe ñ'e'ndyô na cwindyentjoo'yâ ndââ'yo'. Ndo' xe' cwita'x'ee' nn'a' cantyja 'naa' nt'omche' na'm'a' candu'yo' na ntmaa' nn'a' na macwji' Ty'ooots'om cwentaa'a' cwijñoomna na'm'a' ts'iaa' 'naa'a' ndo' matseit'maa'ñena' Cristo cantyja 'naa'na. ²⁴ Jo' chii cat'mo'ndyeyu'yo' na mayuu'che' jnda' nquiu'yo' na'm'a' cha caliu ticwii cwii tmaa' nn'a' na macwji' Ty'ooots'om cwentaa'a'. Ee na nl'a'yo' na ljo', cha'tsondye nn'a' na cwila'yuu' nliuna na ticantundyô na cwitjeii'â ñ'oom na jee' ya cwila'candâ'ndyo'.

9

Nla'tjomna s'om na nl'ana naya nc'iaana na cwila'yuu'

¹ Cantyja 'naa' na nla'tjom'yo' s'om na nl'a'yo' naya nn'a' na macwji' Ty'ooots'om cwentaa'a', mei' taca'na' na nntseiljeitya ñ'oommei'. ² Ntyjiyaya na quee' n'om'yo' na nntei'jndei'yo'. Jnda' ñetjiei's'aya 'o ndââ nn'a' ñjaa' ts'ondaa' Macedonia na 'o na m'a'yo' ts'ondaa' Acaya, machu' jla'jndaa'ndyo' na nntei'jndei'yo'. Ndo' majndye nn'a' ts'ondaa' Macedonia mati ñe'cateijndeiina' nc'e 'o jee' quee' n'om'yo' ñ'oom'ñee'. ³ Saâ meii' na luaa', majñoo'ya na'm'a' na nnc'oon na m'a'yo' cha ticats'aana' na tiyuu' ñ'oom ya na jnda' tsjooya cantyja 'na'yo', cha na c'omc'eendyo' cha'xje' na jnda' tsjoô ndââna. ⁴ Ee quia na nntsquiaaya na m'a'yo' ñequio nn'a' Macedonia na nnc'oo' ñ'e'ndyô, ndo' xe' nleitquioo' na tic'omc'eendyo' ñequio s'om'ñee', jee' t'ma' nlui'jnaa'ndyô, ndo' mati 'o. ⁵ Nc'e na ljo' matsona' na ca'a' ndââ nn'aa'ya nmeii' na nnc'oojndyeena na m'a'yo' na nla'candâ'ndyo' s'ommei' na jnda' jndu'yo' na ñnequia'yo'. Ndo' na luaa', joo s'ommei' cwiñequia'yo' jona' ñequio na xcwee' n'om'yo', nchii cwe' na jndei' ndyuaayâ.

⁶ Saa cjaañjoom'ya n'om'yo' ñ'oomwaa na cwe' tjañoom': Juu ts'aⁿ na tijndye tsjaa' manom', tit'maⁿ nntseiwē. Saa ts'aⁿ na maya tsjaa' manom', na majndyeti nntseiwē. ⁷ Quia jo' cwii cwiindyoy' 'o catseitiuu cwanti na ñnequiaa na nnteijndei' ts'iaa'waa'. Nchii ñnequiaa ñequio najndei'na' oo na tixcwee' ts'om, ee cjaawee' ntyjii Ty'oots'om nn'aⁿ na cwiñequia 'naⁿ na waa luee ñequio na jnda nquiuna jom. ⁸ Ee jom canda^a'ya ndda^a ñnequiaaⁿ cha'tso na maca'na' 'o hasta waljoo'cheⁿ na nleil'uee'ndyo', ndo' mati ndda^a nnteijndei'yo' nt'omcheⁿ. ⁹ Cha'xjeⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':

Ty'oots'om ñequio na xcwee' ts'oom mateix'eeⁿ nn'aⁿ na nty'iaandye, Cha'tso na maty'iomyana' na matseixmaaⁿ, m'aaⁿ ndo' m'aa'na'.

¹⁰ Jo' chii nquii Ty'oots'om na mañequiaaⁿ tsjaaⁿ na nnom' ts'aⁿ, ndo' na cwiwe' ntjom cha niom na lcwa' ts'aⁿ, ñnequiaaⁿ na nleil'uee'ndyo' ndo' nleijndyena' cha ndda^a nnteijndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na maca'na' joona. ¹¹ Ndo' na luaa', nleijndye 'na'yo' cha ñequio na xcwee' n'om'yo' ndda^a nnteijndei'yo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Ndo' quia na nntsañ'ooⁿyâ tsjo'ñjeeⁿ na cwiñequia'yo' nnts'aana' na joo nn'aⁿ na matseijooⁿa ñnequiaⁿ na quianl'uaa' Ty'oots'om. ¹² Ndo' na ljo' nl'a'yo', nchii macandaⁿ na matseijndaa'ñena' ljo' na maca'na' naⁿñeeⁿ, mati nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om na nluena na quianl'uaaⁿ'aⁿ cantyja 'na'yo'. ¹³ Joona nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om ee juu na cwiteijndei'yo' joona m'moⁿ'na' nda^ana na cwilacanda^a'ndyo' chiuu cwit'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿl' Cristo. Ndo' mati nla't'maaⁿndyena jom na jeeⁿ xcwee' n'om'yo' na cwiteijndei'yo' joona ndo' mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'. ¹⁴ Ndo' nc'e na ljo', nnts'aana' na nla'neiⁿna nnom Ty'oots'om na catio'naaⁿñê 'o. Nnc'omna na jnda nquiuna 'o nc'e cantyja 'naaⁿl' juu naya na matseixmaaⁿ, jo' na cwil'a'yo' naya joona. ¹⁵ Quial'uaa' Ty'oots'om ee jnda tquiaaⁿ cwii na jeeⁿ cajnda na cwicandaaya na tjaa'naⁿ ñ'oom na ndda^a nlanaaⁿya na nleixcwe na m'moⁿ'na' na ljo'.

10

Nc'e cwiluiñe Pablo apóstol, waa najndei' na matseixmaaⁿ

¹ Ja Pablo, nc'e Cristo m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa ndo' t'maⁿ ts'oom ñ'eⁿndyo' waa na mats'aa ty'oo ndaa'yo'. Ee waa ñ'oom quia na m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', jeeⁿ nioom' ts'ooⁿ saa quia na tqvia m'aaⁿya ñ'eⁿndyo', jeeⁿ s'andyo. ² Macaⁿ'a cwii naya'ñeeⁿ ndaa'yo' quia na jnda tuannda'a na m'aⁿ'yo', nt'omndyo' 'o na cwindu'yo' na mats'aa cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na tyoola'yu', til'a'yo' na nlca'na' na nntseijndei' 'ndyo' nacjo'yo'. Ee quia na jnda mam'aaⁿ quii'ntaaⁿ'yo' nliu'yo' na ti'maaⁿl' ts'ooⁿ na nntseijndei' 'ndyo' nacjoo naⁿñeeⁿ. ³ Ee meiiⁿ na laxmaaⁿyâ cha'xjeⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ saa tiquila'jnda^ayâ cha'xjeⁿ cwil'a joona na cwila'jndaⁿ na cala'jomndye nn'aⁿ ñequio ñ'oom na cwiñequiana. ⁴ Ee l'o ts'iaaⁿ na cwiwil'uee'ndyô cha catyuii' ts'iaaⁿtyeⁿ na matseijndaa'ñe tsaⁿjndii tila'xmaⁿ'na' cha'xjeⁿ joo na cwiwil'uee'ndye nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Juu najndei' na cwiluiñe Ty'oots'om, tseixmaⁿ'na' l'o ts'iaaⁿ 'naaⁿyâ na nntseityuii'na' najndei' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii. ⁵ Ñequio najndei' na matseixmaⁿ Ty'oots'om cwila'tyuii'â cha'tso ñ'oom na jndo' n'om nn'aⁿ na cwi'oo nacjoom'm. Ndo' mati meiqⁿquia na matseit'maaⁿñe cheⁿnquii ts'aⁿ, na juu jo' matseitsaaⁿñena' na nntsei'noⁿl' ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Cha'tso cantyja na matseitiuu ts'aⁿ, mats'aa na cju'cjena' juu jo' cantyja

'naaⁿ Cristo, cha catseicandaaⁿñe ts'aⁿ jo nnoom. ⁶ Ndo' quia na jnda macwila'candaaⁿndyo'ñeⁿyo', m'aⁿc'aayâ na nnta'wii'a meiⁿquia nn'aⁿ na cwila'wendye nacjooyâ.

⁷ 'O macandâ cwe' ljo' na cwiwitquioo', jo' cwitjei'yo' cwenta. Meiⁿñeeⁿcheⁿ 'o na macwji' cwenta na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Cristo, matsona' na cwji'ya tsaⁿñeeⁿ cwenta na mati jâ majo' la'xmaaⁿyâ. ⁸ Meiⁿ ticats'aana' na tia ntyjii na matseijndei' 'ndyo naquii' ts'iaaⁿ na matseixmaⁿya na ty'iom Ty'oots'om ja. Ee tquiaaⁿ na matseixmaⁿya na ljo' cha nnteijndeiina' na nntsanajnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, nchii cha nlco'wi'na' 'o. ⁹ Meiⁿ ticatsona' na cwiindyoy' 'o nnc'oom' ts'om na matseiljeiya cartameiⁿ cwe' cha catseicatyuena' juu. ¹⁰ Waa ñ'oom na cwilue nt'om nc'iaa'yo' na matseiteincuu'ndyoⁿ ndo' na jeeⁿ jnda ñ'oom cho carta 'naⁿya. Mati cwiluena quia mawâ na m'aⁿyo' quia jo' cwiwitquioo' na ja ts'aⁿ na meiⁿ cwe' ti'naaⁿto meiⁿ ti'naⁿya na nntseichu'a ñ'oom. ¹¹ Nquii ts'aⁿ na luaa' m'aaⁿ ts'om, catsei'nooⁿoⁿ quia na jnda mam'aⁿtjooⁿa mati mañe'cwii xjeⁿ nnts'aa cha'xjeⁿ ñ'oom na teiljeii cjoo' cartawaañe.

¹² Tquie nn'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na jeeⁿ neiⁿncoo' ñ'oom cwila'neiⁿna ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ chiuu cwila'xmaⁿ nquieena. Jâ xocal'aayâ na ljo'. Laxmaⁿna nn'aⁿ na cwe' cwil'ato quia na cwitjeii' cheⁿnquieena cwenta cantyja 'naaⁿna ñequio chiuu cwil'oom'aⁿ nt'omcheⁿ nc'iaana. ¹³ Saa tixocwinooⁿâ na nla't'maaⁿndyoⁿ cheⁿncjooyâ cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na laxmaaⁿyâ. Jâ ñequii'cheⁿ nlanaaⁿyâ cantyjati na matseijndaaⁿñe Ty'oots'om ee jom tquiaaⁿ na squia'cañoⁿyâ 'o na m'aⁿyo' tsjoom Corinto. ¹⁴ Jo' chii quia cwil'uuyâ na Ty'oots'om ty'iom ts'iaaⁿ jâ na cala'candiiyâ 'o cantyja 'naaⁿ Cristo, tyoowinooⁿâ meiⁿ na wanaaⁿ na nla't'maaⁿndyoⁿ cheⁿncjooyâ. Ee majâ squia'cañoⁿjndyaayâ 'o ñequio ñ'oom naya'ñeeⁿ. ¹⁵ Meiⁿ tixocal'uuyâ na cwentaa jâ ts'iaaⁿ na jnda mach'ee cwiicheⁿ. Jâ wandyoy' cwil'aayâ. Cwicantyyaa' n'ooⁿyâ na juu na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, nleit'maⁿtina' cha' cantyja 'naaⁿ jo' nncjaawit'maⁿti ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ na cwil'aayâ quii'ntaaⁿyo', saa na nluui naljo' cha'xjeⁿ na matseijndaaⁿñe. ¹⁶ Quia jo' nndaⁿ nntsañ'ooⁿyâ ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ na tquiati m'aⁿna ñequio tsjom'yo' yuu na tyoondyena juuna'. Ee naljo' nntseitsaaⁿñena' na l'uuyâ na ts'iaaⁿ na mach'ee cwiicheⁿ ts'aⁿ tseixmaⁿna' ts'iaaⁿ na l'aa jâ.

¹⁷ Jo' chii ts'aⁿ na ñe'catseit'maaⁿñe cheⁿnquii, catseit'maaⁿñe cantyja na mach'ee Ty'oots'om ñ'eⁿñe. ¹⁸ Ee nchii matseit'maaⁿñena' ts'aⁿ quia na matseijndei' cheⁿnquii na jeeⁿ cwijaacanjoom' cantyja 'naaⁿ. Matseit'maaⁿñena' juu quia na macjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿñe.

11

M'aⁿ nn'aⁿ na tiyuu' na cwiluiindyena apóstoles

¹ Toom cwe' na nnc'omt'maaⁿndyo' n'om'yo' ñ'eⁿndyo na nntseinaⁿ cha'xjeⁿ ts'aⁿ na cwe' matseineiⁿto. Cwa, cal'a'yo' na ljo'. ² Ee m'aaⁿya na xuaya 'o cha'xjeⁿ nquii Ty'oots'om m'aaⁿ na xueeⁿ 'o. Ee seijn-daa'ndyo ñomca 'naⁿyo' ñequio nquii Cristo. Ndo' ñe'catiōoya 'o l'ooⁿ na nla'xmaⁿyo' cha'cwijom cwii yuscundyua na tyoom'aaⁿ ñ'eⁿ tsaⁿs'a. ³ Eva tquiu'nn'aⁿ catsuu jom cantyja na jndo' ts'omyo'. Mati macat'ua na joo ñomtiuu 'naⁿyo' nñquiu'nn'aⁿna' 'o, nnts'aana' na nla'tquiooⁿndyo' ñequio na xcwe c'oom ts'aⁿ na candya' ts'om Cristo. ⁴ Ee 'o cwiljoya

n'om'yo' ñ'eⁿ nn'aⁿ na cwe' cwiquieya na m'aⁿ'yo' na cwila'neiⁿ na ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ cwiicheⁿ Jesús, tanchii nquii Jesús na tyoñequiaayâ ñ'oom' ndaa'yo'. Ndo' wandyo' espírtu na cwito'ñoom'yo', tanchii nquii Espírtu Santo na to'ñoom'yo'. Ñ'oom na cwiñequia naⁿ'ñeeⁿ cantyja chiuu na lui'n'maaⁿ'ñe añaⁿ ts'aⁿ, wandyo' juuna' ñequio ñ'oom na tyoñequiaayâ ndaa'yo'. ⁵ Naⁿ'ñeeⁿ na cwiquie'cañom 'o na cwiluena na jooa cwiluiindyena apóstoles na tjacantyja, saá meiⁿ'chjoo ticats'aana' ntyjii na cjeti matseixmaⁿya ñ'eⁿndye jooa. ⁶ Ee meiⁿ na aa ti'naⁿya na ya nntseinchu'a ñ'oom cha'xjeⁿ jooa, saá xcweya ñ'oom mantyjiiya cantyja 'naaⁿ Jesucristo ndo' juu jo' jnda t'mooⁿndyeyuuyâ ndaa'yo' cantyjati cha'tso na tyol'aayâ.

⁷ Tícwantjoⁿya na tyoñequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'ooots'om ndaa'yo', ndo' nc'e na ljo' ¿aa mach'eeⁿ ndoo' nquii'yo' na jeeⁿ seitjoⁿondyo ndaa'yo' na tju'ndyoⁿja cha nluiit'maⁿndyo' 'o? ⁸ Nt'omcheⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿ'aⁿ tquiiana s'om na tcaⁿ'na' ja. S'om'ñeeⁿ teil'uee'ndyo cha nndaⁿ ndi'ntjoⁿya ndaa'yo'. ⁹ Xjeⁿ na ñet'ooⁿya quii'ntaaⁿ'yo' ndo' na ñeseitjoⁿ'a' ja, tícjua xuu nacjo'yo'. Ee nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aaⁿ Macedonia tquiecanomna ja, tquiiana s'om na seitjoⁿ'a' ja. Na cha'tsoñ'eⁿ seijndo na tícatioⁿ xuu nacjo'yo', ndo' ñecwitco na nnts'aa na ljo'. ¹⁰ Cha'xjeⁿ ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Cristo m'aaⁿ'a' ñ'eⁿndyo, jo' chii meiⁿ'cwii' ts'aⁿ ts'ondaa Acaya xonndaⁿ nnts'aa na nntseitsaaⁿ'ñe na macwji's'andyo' na neiⁿ'ya na mats'aa naljo'. ¹¹ Ndo' na luaa' matsjoⁿ, ¿aa nla'tiuuto'yo' na tiwi' ts'ooⁿ'ya 'o? Mantyjicheⁿ Ty'ooots'om na wi' ts'ooⁿ'ya 'o.

¹² Saá xuee na cwiwjaatina' jots'aa cha'xjeⁿ jnda ñes'aa cha nntseitsaaⁿ'ñena' na nntjeii's'andye cheⁿnquiee naⁿ'ñeeⁿ na cwiluena na ljo'yu cwil'ana ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'ooots'om cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. ¹³ Ee na'm'aⁿ nchaal'uuyuu' na apóstoles jooa, la'xmaⁿ'na nn'aⁿ na cwe' cwinquio'nn'aⁿ. Jooa cwe' cwil'ayana na cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindyentjom nnom Cristo. ¹⁴ Meiⁿ ticats'aana' na jeeⁿ m'aaⁿ n'om'yo' na nmeiⁿ' cwil'ana ee mati Satanás mach'eeⁿyaⁿ na cwiluiñeⁿ cwii ángel na caxueeñe. ¹⁵ Nc'e na luaa' ts'oom, mati nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom, cwe' cwil'ayana na m'aⁿ'na cantyja na maty'iomyana', saá na macandá nnt'uiityeⁿ'na' jooa cantyjati na jnda ñel'ana.

Nc'e na cwiluiñe Pablo apóstol, jndye nawi' teinoom

¹⁶ Matsjoonnda'a tila'tiuu'yo' na ja ntjeiⁿndyo, saá xeⁿ na ljo' cwil'a'yo', quiandyo' na nntseinaⁿ cha'na ts'aⁿ na ntjeiⁿ'ñe cha nncju'naaⁿ'ñena' na nncwji's'andyo cantyja 'naⁿ'ya. ¹⁷ Ñ'oom na matsjoⁿ, nchii ñ'oom na sa'ntjom Ta Jesús na catsjoⁿya. Cwe' na matsjoⁿ nncjo ee mat'uiina' cantyja na macwji's'andyo. ¹⁸ Nc'e jndye nn'aⁿ m'aⁿ na cwitjeii's'andye cha'na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancue, mati ja nncwji's'andyo cantyja 'naⁿ'ya. ¹⁹ Ndo' nquii'yo' na jeeⁿ jndo' n'om'yo' ee na cwindye'yo' ñ'oom na cwiñequia naⁿ'ntjeiⁿ'm'aⁿ'. ²⁰ Ee cwiljoya n'om'yo' quia cwil'a naⁿ'ñeeⁿ na cwindye'ntjom'tyeⁿ'yo' ndaaⁿ, quia cwitjeii'na 'naⁿ'yo', ndo' quia cwitmeiiⁿ'na nda'watmeiⁿ' ndaa'yo'. ²¹ Meiⁿ na jeeⁿ jnaaⁿ'a na nntsjoⁿ na ljo', saá tileic'ooⁿ t'maaⁿ'ndyoⁿ n'ooⁿ'yâ na nl'aayâ cha'xjeⁿ cwil'a naⁿ'ñeeⁿ.

Meiⁿ na matseinaⁿ'ya cha'na ts'aⁿ na jnda teintjeiⁿ'ñe, saá yuu na wanaaⁿ na wala't'maaⁿ'ndye naⁿ'ñeeⁿ, mati wanaaⁿ na ljo' nnts'aa ja. ²² Jooa, ¿aa cwiluiindyena nn'aⁿ hebreos? Mati ja majo' cwiluiindyoy.

¿Aa nn'aⁿ na jndyowicantyjoo' tsjaaⁿ Israel joona? Mati majo' ja. ¿aa tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo' joona? Majo' ja. ²³ Joona, ¿aa cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom Cristo? Ntyjii na matseinaⁿ cha'na ts'aⁿ na ntjeiⁿñe, saa ja t'maⁿti ts'iaaⁿñeeⁿ mats'aa, nchiiti joona. Majndyeti ndii' jla'sei' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na mañequiaya ñ'oom' Ty'oots'om. Jndyeti ndii' tuee' nn'aⁿ ja w'aancjo nc'e na mandi'ntjoⁿya nnom Cristo. Ndo' jndye ndii' waa na teincuu' na nntseicuee'na' ja. ²⁴ 'Om ndii' tyola'sei' nn'aⁿ judíos ja na cwii cwii ndii' na l'ana na ljo', ntquiunchoo'nqui waljoo' ñjeiiⁿ ndii' tioona 'na' ja. ²⁵ Ndyee ndii' tyotjaa' nn'aⁿ romanos ja ñ'eⁿ n'oom'l'eii. Cwii ndii' tyotmeiiⁿ nn'aⁿ ljo' ja. Ndo' ndyee ndii' seijomna' na tyuii' w'aandaa xjeⁿ na wa'ñjooⁿya ts'om ndaaluee. Cwii ndii' tyowantyjo nnom ndaaluee meiⁿchaa' xuee ndo' meiⁿchaa' tsjom. ²⁶ Na jndye joo manooⁿya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om, jndye ndii' maco'wi'na' ja na cwicwjee' jndaa. Ndo' mati teincuu' quia na matjomndyo naⁿcanty'ue. Quia waa nquiee nn'aⁿya nn'aⁿ judíos cwil'ana na teincuu' m'aaⁿya, ndo' quia waa majo'ti cwil'a nn'aⁿ na nchii judíos. Quiju'na' na waa na teincuu' cjoya naquii' njoom, ndo' mati jo ndo' jndaa. Quia waa teincuu' m'aaⁿna' na mawity'ioya ndaaluee, ndo' mati quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na cwila'yu'. ²⁷ Quia waa na matseicwejndyaa'ndyoñ'aⁿ naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om. Quia waa maquina' ja ndo' macwji'na' tsaⁿtsjom nooⁿ. Majndye ndii' m'aaⁿya na tileicaljeiya ljo' na nlquiaaya ndo' na jaa' m'aaⁿna' na ñec'ua ndaa. Ndo' jndye ndii' mawejndjo'a. Quia waa teiⁿ m'aaⁿya na matseitjoona' liaa na nlcwaya.

²⁸ Ndo' wandyo' nmeiⁿ, 'io ndii' 'io jaawa jaacue na m'aaⁿ m'aaⁿ ts'oⁿ cantyja 'naaⁿ cwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ²⁹ Ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na tijndeiⁿ ts'oom cantyja na matseiyoom'm mati mach'eena' na tijndo cantyja na matseyiu'a. Quia na cwinajndeiⁿ jnaⁿ ñ'eⁿ cwii nn'aⁿya na matseyiu', matjoⁿ na jnaaⁿa ndo' matseiloo'ndyo. ³⁰ Xeⁿ macaⁿna' na nntseit'maaⁿndyo cheⁿnnco, nntseinaⁿya cantyja 'naaⁿ joo na cwit'mooⁿna' na ticwi'naⁿya. ³¹ Nquii Ty'oots'om na cwiluiñe Tsotyee Ta Jesucristo cwentaaⁿya, mantyjeeⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu'. ³² Quia ñet'oⁿya tsjom Damasco, nquii Aretas tyom'aaⁿ gobiernu. Jom ty'ioom ts'iaaⁿ cwii ts'aⁿ Damasco na saⁿntjom na cat'ue sondaro ja xjeⁿ na jocaluii'a 'ndyoots'a nnom tsjom'ñeeⁿ. ³³ Saa jla'c'oⁿ nn'aⁿ ja cwii mantana tatsiaⁿ nnom tsjom na wa'njooⁿya cwii tsquieel'oⁿ. Ndo' laa'ti' jlui'n'maaⁿndyo naquii' l'o tsaⁿmaⁿts'iaaⁿñeeⁿ.

12

'Naaⁿ na tco'na' nnom Pablo

¹ Tjaa'naⁿ naya 'naaⁿ ts'aⁿ na macwji's'añe cheⁿnquii, saa nntseinaⁿtya cantyja 'naaⁿ joo na tco'na' nooⁿ ñ'eⁿ joo ñ'oom na t'moⁿ Ta Jesucristo nooⁿ. ² Wajnaⁿa cwii ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿ Cristo. Jndaa' canchoo'ñequiee chu na tjañ'oom Ty'oots'om tsaⁿñeeⁿ cañoom'luee na jnda ndyee. Aa ndiñ'eⁿ seiⁿeⁿ oo aa ticañ'eⁿ, jo' ticaljeii, Ty'oots'om ntyjii. ³ Ntyjiiya na tja tsaⁿñeeⁿ jo' jo', ¿aa ndiñ'eⁿ seiⁿeⁿ oo aa ticañ'eⁿ? jo' ticaljeii, Ty'oots'om ntyjii, ⁴ saa tjañ'oomna' tsaⁿñeeⁿ paraíso yuu na m'aaⁿ nquii Ty'oots'om. Jo' jo' jndii tsaⁿñeeⁿ ñ'oom na cwe'ndi wanty'iuu'

m'aa'na' na ticwanaa' na nntseiteincoo' ts'a'na joo'na'. ⁵ Nndaā nntseit'maa'ndyo cautyja 'naa' cwii ts'a'na cha'na tsa'ñee', sã cautyja 'na'ya tixotseit'maa'ndyo, macandaā nntseit'maa'ndyo cautyja 'naa' joo na cwit'moo'na' na ticwi'na'ya. ⁶ Meii' xe' na nntseit'maa'ndyo cautyja 'na'ya, tixocats'aana' na tseixma'ya cha'xje' ts'a'na na mei' cwe' tijndo'to ts'om ee ñ'oom na mayuu' matseina', sã tixocats'aa na ljo', cha titseitiuu ts'a'na na t'ma' cwiluiindyō, nchiiti cautyja na cwindyena na matseina' oo na mats'aa.

⁷ Joo nmei' na tco'na' noo' na jee' t'ma' la'xma'na', cha nntseicu'na' na nntseis'andyō na cwii nnom na nty'ia, nc'e jo' jna'na' na tyoquiina' ja cha'cwijom ndii' tsiom quii' seii' ts'a', luaa' s'aa Satanás cha co'wi'na' ja. ⁸ Ndyee ndii' tcaa'a nnom Ta Jesús na cwjee'e' juu nawi'ñee'. ⁹ Sã nque' tsoom noo': "Juu naya na matseixma'ya, macwiwijndeina' cautyjati na maca'na' 'u, ee t'ma'ti cwiwitquioo' juu najndo quia na mateijndeiya ts'a'na yuu na tileicandaā nnts'aa'." Luaa' tsoom. Jo' chii m'aa'ya na nei'ya ndo' matseit'maa'ndyo meii' na nquiu nn'a'na' na cje mats'aa, cha juu najndei' na cwiluiñe Cristo nleitquioo' na m'aa'na' ñ'e'ndyo. ¹⁰ Jo' chii m'aa'ya na nei'ya meii' na cje mats'aa, meii' cwila'jnaa' nn'a'na' ja, meii' na matseitjoona' na nleil'uee'ndyo, meii' cwintyjo nn'a'na' ja, ñequio joo na wi' na mawinoo'ya nc'e na cwiluiindyō cwentaa' Cristo. Ee quia na majucjena' ja, sã cautyja 'naa'a'na' m'aa'ya najndo.

M'aa' ts'om Pablo cautyja 'naa' nn'a' Corinto na cwila'yu'

¹¹ Na nmeii' matseina'ya, maty'iomna' cautyja 'na'ya na tseixma'ya ts'a'na na tijndo'to ts'om sã 'o cwil'a'yo' najndei'na' na catsjooya na ljo'. Ee matsona' na 'o ya ñ'oom nntjei'yuu'ndyo' cautyja 'na'ya. Ee meii' ja tit'ma' cwiluiindyō sã tjaa'na' cwii nnom na tit'ma' tseixma'ya ñequio joo apóstoles na cwindu'yo' na jee' t'ma' cwiluiindyē. ¹² Quia na tyom'aa'ya quii'ntaa'yo', tyom'aa' niomchã'ya xje' na teil'uee'ñe Ty'oqts'om ja na tyoch'ee' 'naa' ñequio ts'iaa' t'ma' na tixocaluina' cautyja najndei' quii' ts'a', niom ts'iaa' na tuii na tquiaana' na tyo-jaawee' n'om'yo' ndo' cha'tso nmei' tyot'moo'ndyeyuna' na cwiluiindyō apóstol quii'ntaa'yo'.

¹³ Cautyja 'na'yo' ñequio nt'omche ntmaa' nn'a'na' na macwji' Ty'oqts'om cwentaa'na', ñecwii xje' mats'aaya ñ'e'ndyo' cha'xje' ñequio joo'na. Macanda tîca'na' na catei'xe'yo' ja. Calat'ma' n'om'yo' ja na mach'eena' nquiu'yo' na cautyja 'naa' jo' seitjoondyo ndaa'yo'.

¹⁴ Je' matseijndaa'ndyo na nnda ndyee ndii' na majocandoo'nda'a 'o. Mei' xoca'na' na nntei'xe'yo' ja ee nchii mal'uaya 'na'yo', mal'uaya na 'o ncwantjo'ya ee matsona' na nquiee tquie nn'a'na' nla'catsuundyena cwentaa ndana, nchii ndana nnteix'ee joo'na. ¹⁵ Ndo' ñequio na xcwee'ya ts'oo' hasta meii' na nntseicatsuuya cha'tso na matseixma'ya, mati meii' cha'waa cautyja 'na'ya cha na nntei'ndeina' añmaa'yo'. Ndo' nnts'aa naljo' meii' 'o ticajnda nquiu'yo' ja sã ja t'ma' wi'ts'oo'ya 'o.

¹⁶ Tîcatiō xuu 'o na catei'xe'yo' ja, sã nt'omndyo' 'o cwitjei'yo' cwenta na ta'ntjo'ya 'o ñequio cwii na tquiu'nn'a'na' 'o cha'cwijom tyuu'ndyo' ñ'e' cwii tei'co'. ¹⁷ ¿Aa nnts'aache'na' cwitjei'yo' cwenta na tquiu'nn'a'ya 'o ñequio cwii nn'a'ya na jñoo'ya na m'a'nyo'? ¹⁸ Tcaa'a nnom Tito na cjacanty'iaa'na' 'o ndo' jñoo'ya cwiiche' nn'aa'ya na matseyu' ñ'e'ñe.

¿Aa nnts'laacheⁿna' na tquiu'nn'aⁿ Tito 'o? ¿Aa tiyuu' na wendyô ñecwii njeⁿ m'aaⁿ n'ooⁿya?

¹⁹ Nndaⁿ nnts'aana' na cwila'tiuu'yo' cwe' na jeeⁿ cwila'cajñoom'ndyô ndaa'yo' saⁿ tiyuu'naljo'. Cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', wandyo' waana', ee ntyjii Ty'oots'om ñ'oom na cwilanaⁿya ndaa'yo' ndo' na cwila'xmaaⁿya cwentaa' Cristo. Jo' chii 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, cwil'aayâ na ljo' cha nnteijndeiina' 'o na nntsanaⁿjnda'yo'. ²⁰ Ee macaty'uaⁿ xeⁿ na nncuacañooⁿnnda'a 'o nndaⁿ nnts'aana' na xocaljeiya 'o cha'xjeⁿ na ntyjaa' ts'ooⁿ, meiⁿ 'o xocaliu'yo' ja cha'xjeⁿ na ntyjaa' n'om'yo'. Nquiaya na nljeiya na cwila'ntja'ndyo', na cwila'taa' n'om'yo' nc'iaa'yo', cwilawjee'yo' joona, cwitjei'ya'ndyo' cheⁿncjo'yo', ndo' cwilaneiⁿ'yo' cantu nacjoona, na cwitio'ñ'oom'yo' joona, na cwitjei's'andyo', cwitjei'lcundyo' cheⁿncjo'yo' ndo' na tixcwe m'aⁿ'yo' cha'xjeⁿ matsona' na c'om'yo'. ²¹ Matseicaty'uena' ja quia na ncuacañooⁿnnda'a 'o, nquii Ty'oots'omya nnts'aaⁿ na nlui'jnaaⁿ'ndyo' quii'ntaaⁿ'yo' ndo' na nntseity'ioona' ja cantyja 'naaⁿ jndyendyo' 'o na jaach'ee xuee cwila'tjoondyo' nnoom meiⁿ tyoolcwe' n'om'yo' jnaⁿ'yo', na tilju' tsaam'aⁿ'yo' jo nnoom, na ndicwaⁿ cwim'aⁿ'ya'yo' ñequio nn'aⁿ ndo' na cwila'queeⁿ n'om'yo' chiuu tseixmaⁿ tsjoomnancue.

13

Ñ'oom na macandá na matseijndo' Pablo n'omna

¹ Je' jndaⁿ ndyee ndii' na majocandoⁿ'a 'o. Ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona' quia na m'aⁿ we ndyee nn'aⁿ na manquiuⁿjndaa'ndye cwii nnom na matsei'tjoofne ts'aⁿ, maxjeⁿ nnt'uiityeⁿna' tsaⁿñeeⁿ. ² Quia na ñet'ooⁿya ñ'eⁿndyo' na jndaⁿ we tsjooya na xoc'ooⁿya na t'maⁿ ts'ooⁿya ñequio nn'aⁿ na ndicwaⁿ cwila'tjoondye. Je' cwitjoocheⁿ na nncuannda'a na m'aⁿ'yo', mañejuu ñ'oom'ñeeⁿ matsjoo tixoc'ooⁿ na t'maⁿ ts'ooⁿ ñequio naⁿñeeⁿ, ³ ee 'o cwil'ue'yo' cwii na ma'moⁿ'na' quia matseinaⁿ'ya ndaa'yo', matseineiⁿ nquii Cristo. Ee quii'ntaaⁿ'yo' nchii cwiluiiñe na tijneiⁿ na nnt'ueiiⁿ 'o. Nqueⁿ waa najneiⁿ quii'ntaaⁿ'yo'. ⁴ Ñ'oom na mayuu' na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tijndei matseixmaⁿ, saⁿ wanoom'm nc'e najndei na cwiluiiñe Ty'oots'om, ndo' mati já na cwilajomndyô cantyja na tijndei ñeseixmaaⁿ, cha nc'e jo', mati nntandoⁿ'á ñ'eⁿñé nc'e najndei na matseixmaⁿ Ty'oots'om cha nnteijndeiina' 'o.

⁵ Catjei' cheⁿncjo'yo' cwenta aa xcwee' n'om'yo' jo nnom Ty'oots'om, cha nleitquioo' ¿aa cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿñé? Queⁿ'ya'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ'yo'. Xeⁿ leiqueⁿ'yo' cwenta na m'aaⁿ Jesucristo quii' n'om'yo' quia jo' ¿aa chii ma'moⁿ'na' na cwiluiindyoy' nn'aⁿ na cwe' cwila'yuy'to? ⁶ Saⁿ ntyjaa'ya cwii ts'ooⁿya na nla'nqoⁿ'yo' na já nchii cwila'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwe' cwila'yuy'to. ⁷ Cwitaⁿ'yaⁿ nnom Ty'oots'om na til'a'yo' 'naⁿ natia, nchii cwil'uuyâ naljo' cha nleitquioo' na já jlui'yaayâ jo', cwil'uuyâ cha nl'a'yo' 'naⁿ na maty'iomyana'. Tints'aa meiⁿ 'o cwitjei'yo' cwenta na tixcwe cwil'aayâ. ⁸ Ee xocandaⁿ nntsaaⁿ nacjoⁿ ñ'oom na cwiluiiñena' na mayuu'. Ñequii'cheⁿ cwilajomndyô cantyja 'naaⁿ juuna'. ⁹ M'aaⁿya na neii'yaⁿ quia na laxmaaⁿya na tijndaⁿyaⁿ cha na m'moⁿ'na' na 'o laxmaⁿ'yo' na jnda'yo' cantyja 'naaⁿ Cristo. Ñecwitco cwitaⁿ'yaⁿ na nlaxmaⁿ'yo' na candaⁿ'ndyo' jo

nnom Ty'oots'om. ¹⁰ Waa najndei na matseixmaⁿ Cristo na juu jo' mañequiaaⁿ na matseixmaⁿya cha cateijndeiina' 'o na nntsanajnda'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ, nchii cha na catseityuii'na' na cwiluiindyoy' cwentaaⁿaⁿ. Matseiljeiya cartawaañe na nnto'ñoom'yo' cha quia na jnda tuaya quii'ntaaⁿ'yo', meiⁿ ticaⁿna' na nleil'uee'ndyoy najndei na matseixmaⁿya na cat'uiina' 'o.

Matseit'maa'ñe Pablo Ty'oots'om

¹¹ Ñ'oom na macanda, 'o nn'aⁿya, c'om'yo' na neiⁿ'yo'. Calajnda'yo' na nla'xmaⁿ'yo' na candaa'ndyoy jo nnom Ty'oots'om. Quia'yo' na t'maⁿ n'om nc'iaa'yo'. C'om'yo' na ya nn'aⁿndyoy ñequio joona na tjaa'naⁿ tia' cachoy' ñ'eⁿndyena. Quia jo' nquii Ty'oots'om na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa ndo' na mañequiaaⁿ na tjaa ñomtiuu c'ooⁿya jo nnoom, nnc'oomñe ñ'eⁿndyoy'. ¹² Cwii cwii x'iaa'yo' na matseiyu' cataⁿ'yo' ts'ooⁿ na cwñequia'yo' na xmaⁿñe nc'e na jnda nquiu'yo' jom. ¹³ Cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om cwila'cwanomna na xmaⁿndyoy' 'o.

¹⁴ Juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo, ñequio juu na m'aaⁿ Ty'oots'om na candya' ts'oom jaa, ñequio nquii Espíritu Santo na m'aaⁿ naquii' n'ooⁿya, ñequii'cheⁿ cala'xmaⁿ'yo' cha'tso nmeiⁿ'. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ ndyuua Galacia

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'y^u' ndyuua Galacia

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol na cjonquia ñ'oom naya 'naaⁿ'aⁿ ndaa nn'aⁿ. Nchii nn'aⁿ ty'ioom ts'iaaⁿmeiiⁿñe ja. Nquii Jesucristo ñequio tsotyeeⁿ Ta Ty'oōts'om tquiana na matseixmaⁿya juuna'. Jom tquiaaⁿ na tando'xco juu jndā na tue'. ² Ja ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndyo cwilaljeiⁿya tsonwaañe na cwila'cwanooⁿya juuna' na m'aⁿ 'o ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ'yo' ndyuua Galacia. ³ Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om ñequio Ta Jesucristo quiana na nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio na meiⁿcwii ñomtiuu tic'om'yo' joo ndaaⁿ. ⁴ Nqueⁿ tquiaaⁿñe cheⁿnqueⁿ na cueeⁿ'eⁿ cwentaa jnaaⁿya cha'xjeⁿ na seijndaaⁿñe nquii Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om cha nndyaandyō natia na tseixmaⁿ tsjoomnancuewaañe. ⁵ Ñequi'cheⁿ catseit'maaⁿñena' Ty'oōts'om. Amén.

Tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ' jo' ndaaⁿ nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ

⁶ Matsei'ndaa'na' ntyjiiya na cwitjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ' Ty'oōts'om na jom tqueeⁿñê 'o ee Cristo m'aaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom 'o ndo' je' yacheⁿ cwila'jomndyo' cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ' juuna' ntyjaa' n'om'yo' na nlui'n'maaⁿndyo'. ⁷ Saā nchii na mayuu' na waa cwiicheⁿ ñ'oom na cantyja 'naaⁿ' jo' nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ. Cwe' na m'aⁿ nn'aⁿ na cwila'ñ'eeⁿndyena 'o ndo' ñe'cala'chuii'na ñ'oom na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ' Cristo. ⁸ Ee meiiⁿ xeⁿ cwii jâ nmeiiⁿ ñnequiaayâ ñ'oom na tjachuii'na' cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, oo meiiⁿ cwii ángel na nnaaⁿ cañoom'luee, cju'wi' Ty'oōts'om tsaⁿ'ñeeⁿ. ⁹ Jndā ñetsjoo ndo' je' matsjoo nnda'a: Xeⁿ ñnequiaa ts'aⁿ ñ'oom ndaaⁿ'yo' cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ na tjachuii'na' ñequio ñ'oom na jndā to'ñoom'yo', cju'wi' Ty'oōts'om tsaⁿ'ñeeⁿ.

¹⁰ Quia matsjoo ñ'oomwaa' ¿aa matsjoo naljo' ee l'ue ts'ooⁿ na calue nn'aⁿ na jeeⁿ cwijaacanjoom' na mats'aa oo na nquii Ty'oōts'om nntsoom na ljo' cantyja 'naⁿya? Ee xeⁿ ndicwaⁿ matseijndō na cjawee' n'om nn'aⁿ ñ'eⁿndyo, tixotseixmaⁿya ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Cristo.

Ty'iom Ty'oōts'om ts'iaaⁿ Pablo

¹¹ 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo' ñ'eⁿ Cristo, cala'nqⁿ'yo' na juu ñ'oom na mañequia cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, nchii nn'aⁿ jla'jndaa'ndye juuna'. ¹² Ee nchii nnom cwii ts'aⁿ to'ñqⁿ'ya juuna' meiiⁿ nchii cwe' cwii ts'aⁿ t'mqⁿ' juuna' nqooⁿ, manquiti Jesucristo t'mqooⁿ juuna' nqooⁿya.

¹³ Ee jndā ñejndye'yo' chiuu ts'ooⁿya xjeⁿ na tyotseijomndyo ñequio ñ'oom na laxmaaⁿ jâ nn'aⁿ judíos, na tyoco'wi'a nn'aⁿ na laxmaaⁿ tmaaⁿ' cwentaa' Ty'oōts'om. Tyoqueⁿya ts'ooⁿ na nntseityuii'a tmaaⁿ'ñeeⁿ. ¹⁴ Naquii' ñ'oom'ñeeⁿ, tyowinqⁿ'a jndye ntyjanqⁿ na ljoyu tquiendyo, ee tyooⁿ'ti ts'ooⁿ na nntseicandaaⁿndyo ñ'oom tqie na jla'jndaa'ndye weloo welooya. ¹⁵ Saā cwitjoocheⁿ na nluindyō, nc'e naya na matseixmaⁿ Ty'oōts'om tjeiiⁿñe ja. Ndo' quia na tuee' na ntyjeeⁿ na jndā tue'ntyjō xjeⁿ, ¹⁶ seijndaa'ñe na ljeiya chiuu cwiluiñe jnaaⁿ cha nntseinaⁿya ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos chiuu ya na

nlui'n'maa'ndyena. Ndo' quia tui na ljo', tícwax'a nnom mei'cwii ts'a'n cha na caljeiya cwaan ñ'oom na nñequiaya. ¹⁷ Mei'n tícjo Jerusalén na nty'ia apóstoles na teinjdye xuee jñom Cristo joona ñequio ñ'oom naya 'naa'n'a'n cwiitjooche'n na tjaa'ñê ja ts'iaa'ñee'n. Tjójndyaa ndyuaa Arabia, ndo' jnda jo' tuannda'a Damasco.

¹⁸ Tjajaa cwii ndyee chu ndo' tjo Jerusalén. Quia jo' tajna'n'a'n Pedro. Tyom'aa'ya ñ'e'ñê cwii quin'oom xuee. ¹⁹ Saa tícanty'iaya nt'omche'n na'ñee'n na jñom Cristo ñequioñ'oom naya 'naa'n'a'n, ñenquii Jacobo, tyjee nquii Ta Jesús, nty'iaya. ²⁰ Jo nnom Ty'oots'om, juu ñ'oom na matseiljeiya luaa', ñ'oom na mayuu' juuna'.

²¹ Jnda'quia tjo ts'ondaa Siria ñequio ndyuaa Cilicia. ²² Saa nt-maa'n nn'a'n na macwji' Cristo cwentaa'n'a na m'a'n'a ts'ondaa Judea, tícata'jnaa'n'a ja. ²³ Ñenquii'che'n tyowic'uaa ñ'oom na tyondyena: "Juu tsa'ñee'n na tyotseijnei'n na tyoleintyjoo'n já, je' nque'n mañequiaa'n ñ'oom na jaach'ee xuee na ñe'catseyuee'n'e'n." ²⁴ Ndo' tyola't'maa'ndyena Ty'oots'om cantyja 'na'ya.

2

Tjacanty'iaa' Pablo nt'omche'n apóstoles

¹ Jnda na tjajaa cwii canchoo'ñequiee chu, tjonnda'a Jerusalén ñequio Bernabé. Mati tja Tito ñ'e'ndyó. ² Tjo jo' ee jnda t'mo'n Ty'oots'om noo'n na l'ue ts'oom na cjo. Jo' jlanaa'nyâ na ñencjoocha'a'nyâ ñequio nn'a'n na cwiluitquiendye cantyja 'naa'n' ts'iaa'n 'naa'n'a'n. Tcuu tcuu t'moo'ya ndaana ñ'oom na mañequiaya ndaa nn'a'n na chii judíos cha ndaa nlui'n'maa'ndyena. S'aa na ljo' ee tical'ue ts'oo'n na juu ts'iaa'n na jnda ñes'aa ñequio ts'iaa'n na quia nnts'aa, nleitquioo' na cwe' tsiaa'ndyó joona'. ³ Saa juu Tito na tyom'aa'n ñ'e'ndyó, meii'n na nchii ts'a'n judío jom, tjaa'na'n ñ'oom jlue na'ñee'n na jndei'na' na caluii ñ'e'ñê cha'na cwil'aa já nn'a'n judíos ñequio ndaayâ na na'nom. ⁴ T'uiina' ñ'oom'ñee'n nc'e yuu na m'aa'nyâ ty'equeie' nn'a'n na cwil'a che'nquieena na cwilui-indyena nn'a'n na cwila'yu'. Saa joona cwe' ty'eque'na cwenta naya na la'xmaa'ya na m'a'n candyaandyó jo nnom ljeii ña matsa'ntjomna' nc'e cwila'jomndyó ñequio Cristo Jesús. Ee l'ue n'omna na cwiiche'n ndii' candya'ntjoo'tyaa'ya nnom ljeii'ñee'n. ⁵ Saa mei'n chjoowi' tícatae'ndyocjaayâ ndaa na'ñee'n ee til'ue n'oo'nyâ na nchuii' juu ñ'oom na xcweti ma'mo'na' cantyja 'naa'n' na nlui'n'maa'ñe ts'a'n.

⁶ Saa joo na'ñee'n na cwijndoo'na ts'iaa'n 'naa'n' Ty'oots'om Jerusalén, tjaa'na'n ñ'oom na jla'cwaljoo'tina na quiaaya ndaa nn'a'n. Mei'n tjaa na coch'eena' ja ljo' cwiluiindyena, ee nchii cantyja na cwiwitquioo' macwji' Ty'oots'om cwenta chiuu tseixma'n ts'a'n. ⁷ Ee jla'no'n'a na nquii Ty'oots'om jnda ty'loom ts'iaa'n ja na mañequiaya ñ'oom naya 'naa'n'a'n ndaa nn'a'n na nchii judíos, cha'xe'n jnda ty'loom ts'iaa'ñee'n Pedro na mañequiaa'n juuna' ndaa nn'a'n judíos. ⁸ Ee manquiiiti Ty'oots'om na jñoom Pedro na quiaa ñ'oom naya ndaa nn'a'n judíos, mati jñoom ja na quiaa ñ'oom'ñee'n ndaa nn'a'n na nchii judíos. ⁹ Nc'e na ljo' nquii Jacobo, Pedro ndo' Juan, na cwiluitquiendye, jla'no'n'a na jnda ty'iom Ty'oots'om ts'iaa'ñee'n ja, ndo' ñequio na neii'n na cwii cwiindyó tyot'uaa ntyjaaya luaya, joona ndo' já ñequio Bernabé. Na l'ana na ljo' t'moo'na na cwila'jomndyena na n'aayâ ts'iaa'n quii'ntaa'n nn'a'n na nchii judíos yoche'n na cwil'a joona ts'iaa'n quii'ntaa'n judíos. ¹⁰ Ñe'cwii waa na ta'n'a

na cal'aayâ, na cjañjoom' n'ooⁿyâ nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoom Jerusalén na nty'iaandyé, ndo' jo' maqueⁿ ts'ooⁿ na mats'aa na ljo'.

Tsjoom Antioquia tixcwe s'aa Pedro

¹¹ Saa quia tja Pedro tsjoom Antioquia, nnoom tsjoo na tixcwe mach'eeⁿ, ee 'naⁿ na s'aaⁿ tcaⁿna' na candi'tiaaⁿaⁿ. ¹² Ee xjeⁿ na tyooquie nt'om nn'aⁿ judíos na jñom Jacobo, tyocwa' Pedro ñequio nn'aⁿ na cwila'yu' na nchii judíos. Saa jnda na tquie naⁿñeeⁿ, toqⁿoⁿ na macwji'ñê ee nquiaⁿaⁿ nn'aⁿ na cwilue jndeí'na' na caluii nacjoo' tjaaⁿ ts'aⁿ cha'xjeⁿ cwil'ana ndana na naⁿnom. ¹³ Ndo' na luaa' s'aaⁿ, mati nt'omcheⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'yu', jla'jomndyena ñ'eⁿ Pedro na tis'a na we waa na s'aaⁿ, hasta mati Bernabé seijomñe na tuii na luaa'. ¹⁴ Ndo' quia na tquiaaⁿ cwenta na juu na cwil'ana tixcwe m'aaⁿna' cha'xjeⁿ ma'moⁿ ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, jo ndaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yu' tsjoo nnom Pedro: "U je' na ts'aⁿ judío 'u, saa ljooñe mache' cha'cwijom nchii jo' 'u. Nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyena, ¿chiiu na ñe'catsa' na c'omna cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos?"

Ñequii'cheⁿ cantyja na cwila'yu'ya n'om nn'aⁿ nlui'n'maaⁿndyena

¹⁵ 'U ndo' ja tuiindyó nn'aⁿ judíos, nchii nn'aⁿ na cwila'tjooⁿndyé quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos cwiluiindyé. ¹⁶ Saa meiiⁿ na luaa', manquiiu jndaa'ndyó na tjaa'naⁿ ts'aⁿ na nlqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cotseixmaaⁿ nc'e na matseicañaⁿ ñ'oom na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés, ñequii'cheⁿ nc'e na matseyiu' ñ'eⁿ Cristo, jo' na nlui'n'maaⁿñe. Ee cha na nlqueⁿna' ts'aⁿ na m'aaⁿ cwentaa' Ty'oots'om, macaⁿna' na catseyiu'ya ts'om, ee tjaa meiiⁿcwii ts'aⁿ na nlqueⁿna' jom na tjaa jnaⁿ cotseixmaaⁿ nc'e na matseicañaⁿ chiiu t'maⁿ ljeii na matsa'ntjomna' na tqueⁿ Moisés.

¹⁷ Jo' chii, xeⁿ yocheⁿ na cwijoo' n'ooⁿ na nlqueⁿna' jaa na cwiluiindyó nn'aⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿ nc'e na cwilayuu'a ñ'eⁿ Cristo, cwiwitquioo' na manncjootyaaⁿ cwiluiindyó nn'aⁿ na waa jnaaⁿ, ¿aa ñe'ca'moⁿna' na la'xmaaⁿya nn'aⁿ jnaⁿ nc'e jom? Tijoom jnda. ¹⁸ Ee xeⁿ waa cwii na matsetyuii'a ndo' ndañquia mats'aa xco juuna', mati matseijndaa'ñena' na mayuu' waa jnaⁿya. ¹⁹ Ja cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna', matseijomna' cantyja 'naⁿya cha'cwijom ts'oo, mañejuu ljeii'ñeeⁿ na tqueⁿna' ts'oo ja cha nndaⁿ nncwando'a jo nnom Ty'oots'om. ²⁰ Ñe'naaⁿ jnda ty'ioomna' ja ts'oom'naaⁿ ñequio Cristo. Manc'e jo' maty'iomna' cantyja 'naⁿya nchii ja cwiluiindyó na wando'a, nquii Cristo wanoom'm naquii' ts'ooⁿ. Ndo' na wando'a na ts'aⁿ ja, wando'a ee na matseyiu'ya ts'ooⁿ ñequio Jnda Ty'oots'om na m'aaⁿ na candya' ts'oom ja ndo' na tquiaañe ncheⁿqueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaya. ²¹ Tiquits'aa na til'ue naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om ee xeⁿ nndaⁿ nlqueⁿna' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ ee matseicañaⁿ chiiu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ quia jo' cwe' ts'iaaⁿndyó na tue' Cristo.

3

Ty'oots'om maqueeⁿ ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ jo nnoom

¹ 'O nn'aⁿ na cwila'yu'yo' na m'aⁿyo' ndyuaa Galacia, jeeⁿ ndya' ntjeiⁿ ljo' cwil'a'yo'. ¿Ñeeⁿ tju' tycu calua' cjo'yo' na tilacandaⁿndyó' ñ'oom na tseixmaⁿna' na mayuu'? Ee ñ'oom na tyoñequiaayâ ndaa'yo' s'aana' ndoo' nquiu'yo' na nty'ia'ndaⁿyo' na jñoom Jesucristo ts'oom'naaⁿ. ² Candu'yo'

nndii. ¿Aa to'ñoom'yo' Espíritu Santo nc'e na jla'candaꝯ'ndyo' chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, oo aa nc'e na jla'yuy'a n'om'yo' ñ'oom na tyondye'yo'? ³ ¿Aa maxjeⁿ ntjeiⁿ nqueⁿ'yo'? ¿Aa nndaꝯ nts'aana' na cwila'tiuu'yo' na cwe' najnda' ncjo'yo' na nndaꝯ nla'candaꝯ'ndyo' jo nnom Ty'ooṯs'om yuu na jla'cato'jndyee'yo' ñ'eⁿ Espíritu? ⁴ ¿Aa cwe' ts'iaaⁿ'ndyo cwii cwii nnom nawí' na teinom'yo'? Toom cwe' waa na tei-jndeiiina' 'o. ⁵ Quia mañequiaa Ty'ooṯs'om na cwito'ñoom'yo' Espíritu ndo' mach'eeⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na tixocaluiina' nc'e na jndeií nquii ts'aⁿ, nchii mach'eeⁿ na ljo' ee na cwila'candaꝯ'ndyo' chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés, saꝯ nc'e na cwila'yuy'a' ñ'oom na jnda macwindye'yo'.

⁶ Maluaa' matseijomna' cantyja 'naaⁿ Abraham. Tyotseyiyu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'ooṯs'om, ndo' nc'e jo' tqueⁿ jom na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaaⁿ. ⁷ Jo' chii cala'noⁿ'yo' na cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuy'a n'om ñ'eⁿ Ty'ooṯs'om, maqueeⁿ jooa na cwiluiindyena tsjaaⁿ 'naaⁿ Abraham na jndyowicantyyoo'. ⁸ Ñ'oom'm na teiyo teiljeii, tyuaa' t'moⁿ'na' na nlqueeⁿ nn'aⁿ na nchii judíos jooa na tjaa jnaⁿ la'xmaaⁿ na nc'e na cwila'yuy'a n'omna ñ'eⁿñê. Luaa ñ'oomya na seicañeeⁿ juu: “Nndiq'naaⁿndyo nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa nc'e 'u.” ⁹ Quia jo' ljo'yuy' matio'naaⁿñê nn'aⁿ na cwila'yuy'a n'om ñ'eⁿñê cha'xjeⁿ seiyu' Abraham ñ'eⁿñê.

¹⁰ Nn'aⁿ na cwilacantyyaa' n'om na nlui'n'maaⁿndyena nc'e na quit'maⁿ n'omna ljeii na tqueⁿ Moisés m'aⁿ na nacje 'naaⁿ ñ'oom na maco'wi'na' jooa. Ee waa ñ'oom' Ty'ooṯs'om na teiljeii na matsona': “Cha'tsondye nn'aⁿ na tyoola'candañ'eⁿ ñ'oom na jnda teiljeii naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés, m'aⁿ na nacje 'naaⁿ ñ'oom na maco'wi'na' ts'aⁿ.” ¹¹ Cwiwitquioo'ya na tjaa 'ñeeⁿ maqueⁿ'na' juu na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaⁿ nc'e mach'ee chiuu macaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés, ee ñ'oom' Ty'ooṯs'om na teiljeii matsona': “Ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicotseixmaⁿ jo nnom Ty'ooṯs'om, macaⁿ'na' na catseyiyu'ya ts'om ñ'eⁿñê.” ¹² Saꝯ ljeii na tqueⁿ Moisés tica'moⁿ'na' na macaⁿ'na' na catseyiyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'ooṯs'om, ee matsona': “Ts'aⁿ na matseicanda ljeii 'naaⁿ Moisés, c'oom na cje'naaⁿ'na'.”

¹³ Seicandyaañe Cristo jaa juu ñ'oomwi' na seijndaa'ñe ljeii na tqueⁿ Moisés na nnt'uiiwi'na' nn'aⁿ, ee t'uiiwi'na' jom cwentaaya nc'e ñ'oom' Ty'ooṯs'om na teiljeii na matsona': “Mei'quia ts'aⁿ na cwila'ntyja nn'aⁿ cwii ts'oom, m'aaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ nacje 'naaⁿ ñ'oomwi'.” ¹⁴ Luaa' matsona' cha joo nn'aⁿ na ticaluiindyene nn'aⁿ judíos, cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús nndaꝯ nla'xmaaⁿ na juu ñ'oom na tio'naaⁿñe Ty'ooṯs'om Abraham, ndo' naljo', nc'e na cwila'yuy'a n'omna ñ'eⁿ Ty'ooṯs'om nndaꝯ nnto'ñoomna Espíritu Santo na tsoom na ñnequiaaⁿ.

Ljeii na matsa'ntjomna' ndo' ñ'oom na tso Ty'ooṯs'om na nnts'aaⁿ

¹⁵ 'O nn'aⁿya na cwila'yuy'a, mantseinaⁿ'ya ñ'oom ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ na matseijndaa'ñe cwii ts'aⁿ ñ'oomtyeⁿ ñ'eⁿ x'iaaⁿ'a. Quia na jnda s'aaⁿ xueⁿ'eⁿ cjoo' tsoⁿ'ñeeⁿ, ticwanaaⁿ na nntso cwiiⁿcheⁿ ts'aⁿ na ticaluii chiuu tso tsoⁿ'ñeeⁿ oo na nntseicwaljo'ti ts'aⁿ ñ'oom na tso juuna'. ¹⁶ Ndo' nnom Abraham tso Ty'ooṯs'om chiuu nts'aaⁿ cantyja 'naaⁿ jnda tsaⁿ'ñeeⁿ. Ñ'oom' Ty'ooṯs'om na teiljeii tic'oomna' ntseinaaⁿ, na cha'cwijom jndye nn'aⁿ ee matsona': “Cantyya 'naaⁿ jnda' nncu'”, ndo' naljo', ma'moⁿ'na' ñecwii ts'aⁿ, manquii Cristo. ¹⁷ Luaa waa na ñe'catsjoo ndaaⁿ'yo'. Ty'ooṯs'om seijndaa'ñe cwii ñ'oom na xocachuii'na'

ñequio Abraham. Tjacaá ñequiee sianto waljoo' ntquiuu nchoo' nqui ndyu ndo' tyjee'cañoom ljeii na matsa'ntjomna' na tquiaa Moisés. Saa juuna' tixocandaa nntseityuui'na' najndeii na matseixmaⁿ ñ'oom na tso Ty'oots'om nnom Abraham na nnts'aaⁿ. ¹⁸ Saa xeⁿ ñequii'cheⁿ nc'e na matseicandaa'ñe ts'aⁿ chiuu matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés cha nloñom na jnda tso Ty'oots'om na ñnequiaaⁿ quia jo' tixocatsona' na toñom ts'aⁿ juuna' nc'e ñ'oom na toom na ñnequiaaⁿ saa ñ'oom na mayuu' cwe' yu tquiaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ nnom Abraham. ¹⁹ Quia jo' juu ljeii na tqueⁿ Moisés ¿yuu l'uena'? Ts'iaaⁿ'na' nc'e jndye nnom na cwila'tjoondye nn'aⁿ, jo' chii jndanquia chii tquiaa Ty'oots'om juuna'. Teijndaa' na nncuaana' hasta xjeⁿ na tyjee' Nquii na cwiluiñe tsjaaⁿ 'naaⁿ' Abraham, nqueⁿ na tso Ty'oots'om nnoom chiuu nnts'aa. Ljeii'ñeeⁿ tyoñequia ángeles juuna', ndo' nquii Moisés ts'iaⁿ'aⁿ na tyotseixmaaⁿ ts'aⁿ na tyom'aaⁿ xcwe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ñequio jo nnom Ty'oots'om. ²⁰ Quia na ñecwii ts'aⁿ, ticaⁿ'na' ts'aⁿ na nnc'oom xcwe ee nquii Ty'oots'om ñequii cwiiñe.

Luaa ts'iaaⁿ ljeii na matsa'ntjomna'

²¹ Ndo' na luaa', ¿aa ñe'catsona' na juu ljeii na matsa'ntjomna' m'aaⁿ'na' nacjoo' ñ'oom na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ? Jeeⁿ tic'oom'na' ee xeⁿ waa cwii ljeii na nndaⁿ nlqueⁿ'na' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ cwicatseixmaⁿ nc'e na matseicandaa'ñe juuna', quia jo' juu na tjaa jnaⁿ catseixmaⁿ ts'aⁿ, nntseixmaaⁿ juuna' ee na matseicañaaⁿ ljo' matsa'ntjomna'. ²² Saa juu ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matseijndaa'ñena' na cha'tsondye nn'aⁿ m'aⁿ'tyeⁿ'na' nacje 'naaⁿ' jnaⁿ. Luaa' waa cha cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuu' ñ'eⁿ'ñe nndaⁿ nnto'ñoomna ñ'oom na jnda toom na nnts'aaⁿ nc'e na cwila'yuu'ya n'omna ñ'eⁿ Jesucristo. ²³ Cwii tjoocheⁿ na teitquioo' na cala'yuu'ya n'ooⁿ'ya, tyeⁿ tyom'aaⁿ'ya nacje 'naaⁿ' ljeii na matsa'ntjomna'. Majuu xjeⁿ'ñeeⁿ tyom'aaⁿ'ya na cwicantyjaa' n'ooⁿ'ya na nleitquioo' na nluin'naaⁿ'ndyo nc'e na cwila'yuu'ya n'ooⁿ'ya ñ'eⁿ Jesucristo. ²⁴ Jo' chii juu ljeii'ñeeⁿ ts'iaaⁿ'na' na nnts'aana' cwenta jaa cha'cwijom na laxmaaⁿ'ya yonch'u na m'moⁿ'na' ndaaya hasta xjeⁿ na nndyo Cristo, cha nc'e na cwila'yuu'ya n'ooⁿ'ya ñ'eⁿ'ñe nnts'aana' na tjaa jnaⁿ la'xmaaⁿ'ya jo nnom Ty'oots'om. ²⁵ Saa je' na tyjee' na cwila'yuu'ya n'ooⁿ'ya ñ'eⁿ Ty'oots'om, tic'oⁿ'tyaa nacje 'naaⁿ' ljeii'ñeeⁿ na tyoch'eena' cwenta jaa. ²⁶ Je' cha'tsondyyo' cwiluiindyoy' ntseinda Ty'oots'om nc'e na cwila'yuu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. ²⁷ Ee cha'tsondyyo' 'o na jnda teits'oomndyyo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ, cwiw'aa'ndyyo' cantyja na matseixmaaⁿ cha'xjeⁿ na cwee ts'aⁿ liaa. ²⁸ Nc'e na ljo', je' nchii cwe' judío matseixmaⁿ', meiⁿ nchii cwe' ts'aⁿ na tuiñe cwiiⁿ'cheⁿ nnom tsjaaⁿ. Je' meiⁿ nchii tseixmaⁿ' ts'aⁿ na seijnda cwii patrom, meiⁿ'nchii tseixmaⁿ' ts'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ' nquii, meiⁿ nchii tseixmaⁿ' tsaⁿ's'a oo tsaⁿ'scu 'u. 'O ñe'cwii cwilaxmaⁿ'yo' nc'e na cwila'jomndyyo' ñequio Cristo Jesús. ²⁹ Ndo' nc'e na cwiluiindyoy' cwenta' Cristo, quia jo' mati cwiluiindyoy' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyyoo' ndo' maxjeⁿ nnda'yo' naya na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ.

4

¹ Luaa waa na ñe'catsjooya cantyja 'naaⁿ' ñ'oomwaa': Cwii tyochjoo meiiⁿ na matsona' na nlo'ñom 'naaⁿ' tsotye na jnda tue', ndo' na luaa'

tseixmaⁿ, tjaa'naⁿ na cwichuii' juu ñequio cwii moso na seijnda tso-
tye, meiiⁿ cha'tso 'naaⁿl' tsotyeeⁿ la'xmaⁿna' 'naaⁿaⁿ. ² M'aⁿ nn'aⁿ na
cwiteix'ee juu, ndo' na cwijndoo'na ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ hasta nncue'ntyjo
chu na jnda seijndaa'ñe tsotyeeⁿ. ³ Mati maluaa' matseijomna' jaa nn'aⁿ
na cwila'yuu'a. Ee cwii tjo_ocheⁿ na jndyaaya ñ'oom na catseyiu' ts'aⁿ
ñequio Cristo, tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿ cha'tso nnom na quit'maⁿ n'om
nn'aⁿ na cantyja 'naaⁿ joona' ntyjaa'ya n'omna na nlui'n'maaⁿndyena.
⁴ Saa quia na tue'tyjo xjeⁿ na ntyjii Ty'o_ots'om, jñoom Jnaaⁿ. Tuiiñe jnda
cwii yuscu. Tyom'aaⁿ nacjee 'naaⁿl' ljeii na matsa'ntjomna'. ⁵ Jñoom
na nntseicandyaañe jaa na tyom'aaⁿya nacje 'naaⁿl' ljeii'ñeeⁿ, cha ndaa
nnco'ñom Ty'o_ots'om jaa na nncwjaa'ñe na cwiluiindy_o ntseinaaⁿ.

⁶ Ndo' cha na m'moⁿndyeyuna' na cwiluiindy_o' ntseinaaⁿ jñoom
Espíritu na tseixmaⁿ Jnaaⁿ naquii' n'om'yo' ndo' nqueⁿ mañequiaaⁿ na
cwindu'yo': "Tsotyaya Ty'o_ots'om." ⁷ Jo' na cwiluiindy_o' jnaaⁿ, nchii
cwe' ts'aⁿ na mand'i'ntjomtyeⁿ nnom patrom. Ndo' nc'e na cwiluiindy_o'
jnaaⁿ, juu na ñnequiaaⁿ na nndaa' Cristo, mati 'u nnda'.

M'aaⁿl' ts'om Pablo cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu'

⁸ Jach'ee xuee quia na tyoota'jnaⁿ'yo' Ty'o_ots'om,
tyondye'ntjom'tyeⁿ'yo' ndaa nty'o_on'om na tyolue nn'aⁿ na jeeⁿ
t'maⁿ ñ'oom la'xmaⁿ, meiiⁿ tiyuu' na la'xmaⁿna' nqueⁿ. ⁹ Saa je'
na cwita'jnaⁿ'yo' Ty'o_ots'om, oo yati na nl'uuya na mawajnaⁿ'aⁿ
'o, ¿chiiu waayu na cwilcwe'nnda'yo' na ntyjaa' n'om'yo' na
nlui'n'maaⁿndyo' cantyja 'naaⁿl' 'naⁿ na tijndana' ndo' til'uena', na
nndye'ntjom'tyeⁿ'nnda'yo' ndaana'? ¹⁰ 'O ndicwaⁿ na cwitjei'yo'
cwenta na niom ncuee na t'mati laxmaⁿ'na', ndo' mati cantyja 'naaⁿ
chi'ndaa ñequio nt'om ncuee na cwitjeii' nn'aⁿ cwenta na jeeⁿ t'maⁿ
la'xmaⁿ'na', ndo' mati na cwitjom ndyu. ¹¹ Ndo' na nmeiiⁿ cwil'a'yo',
jeeⁿ matseicat'yueⁿa' ja na cwe' ts'iaaⁿ'ndyo ts'iaaⁿ na tyots'aaya
quii'ntaaⁿ'yo'.

¹² 'O nn'aⁿya na cwila'yuu'yo' ñ'eⁿ Cristo, macaⁿla ndaa'yo' na cal-
cwe'yo' na ntyjaa' n'om'yo' ñ'oommeiⁿ cha'xjeⁿ m'aaⁿ candyaandy_o
cantyja 'naaⁿl' joona'. Meiiⁿ na mayuu' tyoota'wi'yo' ja saa matseij-
omna' na ljo' cwil'a'yo'. ¹³ Manquiujndaa'ndyo' quia tjonquiajndyaa
ñ'oom' Ty'o_ots'om ndaa'yo', t'o_oⁿya na wii'a. ¹⁴ Ndo' juu tycu'ñeeⁿ na
tjoⁿya, cwajndii tyoch'eena' ja, saa meiiⁿ na ljo', t'ical'a'yo' na ty'aa'yo'
ja. 'O to'ñoom'yo' ja na cha'cwijom cwiluiindy_o cwii ángel, cha'cwijom
nquii Cristo Jesús ja. ¹⁵ Quia jo' ¿chiiu tuii na je' tanei'yo' ja cha'xjeⁿ
quialjo'? Ee macwji'yuu'ndyo cantyja 'naⁿ'yo' chiiu tyom'aaⁿl' n'om'yo',
hasta meiiⁿ na n'omnda_o'yo' nntjei'yo' na nntiom'yo' n'om no_oⁿ. ¹⁶ ¿Aa
mach'eeyuuna' nquii'yo' na jndo_oya 'o nc'e matseinaⁿ'ya ñ'oom na
mayuu' ndaa'yo'?

¹⁷ Joo na'm'aⁿl' na cwifnequiana ñ'oom ndaa'yo', jeeⁿ queeⁿ n'omna na
nla'jomndyo' ñ'eⁿndyena, saa tixcwe ee l'ue n'omna na ntoⁿ'ndyo'
ñ'eⁿndyô cha ñenquieena nla'ñ'oom'ndyo' joona. ¹⁸ Ee ya na
cwila'neiiⁿ'ndye na'ñeeⁿ 'o, xeⁿ xcwee' n'omna ñ'eⁿndyo'. Ndo'
majndeiticheⁿ quia na ticañ'aⁿya ñ'eⁿndyo'. ¹⁹ 'O ntseindaaya cwiiⁿcheⁿ
cwiindii' na maquiina' ja cantyja 'naⁿ'yo' cha'xjeⁿ na maquiina' cwii
yuscu na matseincuii, maljo' na nntjoⁿ hasta xjeⁿ na nntseiluii'na'
Cristo naquii' n'om'yo'. ²⁰ Toom cwe' na ñ'aⁿya ñ'eⁿndyo' je' cha'

nncju'naa'ñena' na ñomquia'ti nntseinaⁿ ndaa'yo', ee ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseiñ'ee'ñena' ja cantyja 'na'yo'.

Ñ'oom cantyja 'naa' Agar ñequio Sara

21 'O na l'ue n'om'yo' na ñe'c'om'yo' na cje 'naa' ljeii na tqueⁿ Moisés, candu'yo' nooⁿ: ¿Aa tyoondye'yo' chiuu matso juuna'? 22 Matso ljeii'ñeeⁿ na t'om we ntseinda Abraham. Cwii tsa'ñeeⁿ tuiiñe jnda tsaⁿscu na tyondi'ntjomtyeⁿ ndaana, ndo' cwiicheⁿ tuiiñe jnda scuu' nqueⁿ, Sara'ñeeⁿ titseixmaaⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ candyaañe. 23 Jnaaⁿ na seincuii yuscu na tyondi'ntjomtyeⁿ ndaana, tuiiñe cha'xjeⁿ cwiluiindyemeiⁿnquia yo'ndaa, saa jnaaⁿ na tuiiñe jnda scuu' nqueⁿ, tuiiñe nc'e ñ'oom na jnda tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ. 24 Ñ'oomwaa' tseixmaⁿna' ñ'oom tjañoom'. Ee we yolcu'ñeeⁿ la'xmaⁿna we ñ'oom na maxjeⁿ ntseicandañ'ena'. Cwii ñ'oom'ñeeⁿ ma'moⁿna' Sjo Sinaí, ndo' nn'aⁿ na m'aⁿ nacje'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ cwiluiindyena nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ. 25 Juu ñ'oom Agar ma'moⁿna' sjo Sinaí na m'aaⁿna' ndyuaa Arabia, na juu sjo'ñeeⁿ matseijomna' cha'na Jerusalén na waa je', ee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cwindye'ntjomtyeⁿna nnom ljeii na tqueⁿ Moisés. 26 Saa juu tmaaⁿ nn'aⁿ Jerusalén na waa jo nandye na la'xmaaⁿya, m'aaⁿ candyaañena', ticandi'ntjomna' nnom ljeii na tqueⁿ Moisés. 27 Ee mawaa ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeiina' na tyoñequiaa Isaías teiyo. Matsona':

'U yuscu na titsjaaⁿndyu' na tjaa'naⁿ ntseinda',
jndei catseixua' na neiⁿ,
'u na ticaljei' chiuu nlquiina' ts'aⁿ na nntseincuii,
jndei catseixua' na manco' na neiⁿ,
ee jndyendyeti ntseinda yuscu na tyootseincuii
nchiiti cha'tsondye tyjelcoom.

28 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', la'xmaaⁿya cha'na Isaac, ee mati jaa cwiluiindyö ntseinda Ty'oots'om na toom nnom Abraham na nc'om. 29 Saa cha'xjeⁿ juu jnda Abraham na tuiiñe cha'xjeⁿ meiⁿquia ts'aⁿ, tyoco'weeⁿ Isaac na tuiiñe nc'e Espíritu Santo, maluaa' waa je'. 30 Saa ñ'oom na tso Ty'oots'om nnom Abraham na teiljeii, luaa matsona': "Caleintyo' tsaⁿscu na mandi'ntjomtyeⁿ njom' ñequio jnaaⁿ, ee ticwanaaⁿ na nnc'o'ñoom 'naⁿ na waa, jnda scu' nncu' nnc'o'ñom." 31 Jo' chii 'o nn'aⁿya, tila'xmaaⁿya ntseinda yuscu na ñejndi'ntjomtyeⁿ. Laxmaaⁿya ntseinda yuscu na m'aaⁿ candyaañe.

5

Cwintyje'tye'yo' naquii' na jnda seicandyaañe Cristo 'o

1 Jnda tquiaa Cristo na cwiluiindyö nn'aⁿ na m'aⁿ candyaandye jo nnom ljeii na matsa'ntjomna'. Caljoo'ndyo'tye'yo' cantyja 'naa' na laxmaⁿyo' naljo', tantue'ndyo'cje'nnda'yo' nacje 'naa' ñ'oom na nle-ichuuna' 'o na cwindye'ntjom'tye'yo' nnomna'.

2 Candye'yo' ñ'oom na matsjooya, xeⁿ cwiñequiandyo' na nluii 'naa' ntjaaⁿyo' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos yo'ndaa ndana na naⁿnom, mach'eena' cantyja 'na'yo' na meiⁿchjoo ticajndañe Cristo. 3 Cwiicheⁿ cwii ndii' matsjoonnda'a meiⁿquiaa tsaⁿs'a na ññequiaa na nluii 'naa'ñeeⁿ tjaaⁿ jndei'na' na catseindañ'ñ'eeⁿ ljo' na matsa'ntjom ljeii na tqueⁿ Moisés. 4 'O na cwila'tiuu'yo' na tjaa jnaⁿ cwicola'xmaⁿyo' jo nnom Ty'oots'om nc'e na cwila'candañ'ndyo' chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ jnda

seitquoo'na' 'o cantyja 'naa' Cristo. Ndo' jnda' tō'na' 'o ñequio na m'aa' Ty'oots'om na candya' ts'oom 'o. ⁵ Ee m'aa'na na cwicantyyaa' n'oo'ya na maque'na' jaa na tjaa jna' cwicola'xmaa'na nc'e nquii Espíritu ndo' cantyja 'naa' na cwila'yuy'a n'oo'ya. ⁶ Ndo' quia na m'aa'na cantyja 'naa' Cristo Jesús, mei' cwii ticajnda tseixma'na' na aa tuui 'naa' ntjaa'ya oo aa tyooluii. Ñe'cwii waa na jnda tseixma'na', na cwila'yuy'a n'oo'ya ñ'e'ñê ndo' cantyja 'naa' juu jo' m'aa'na na wi' n'oo'ya nn'a'.

⁷ 'O ya ñe'jla'jomndyo' cantyja 'naa' Ty'oots'om. ¿Ñee' seitsaa'ñe 'o na ticala'canda'yo' jo nnom ñ'oom na mayuu'? ⁸ Nchii Ty'oots'om s'aa' naljo' ee jam maquee'ñê 'o. ⁹ Tintsuu' n'om'yo' ñ'oom na matsona': "Chjoowi' ndaaljo' matseicandei'ñ'e'na' cha'waa tsquee'tyoo'." ¹⁰ Cantyja 'na' 'o, jo nnom nquii na cwiluii'ne na matsa'ntjom, quit'ma' ts'oo' na tixocala'tiuu'yo' na waa cwiiche' chiuu ya cha nla'xma'yo' na tjaa jna'yo' jo nnom Ty'oots'om. Ee nque' nncu'xee' ts'a' na matsei'ñ'ee'ñe 'o cantyja 'naa' ñ'oomwaa', tjacwenta 'ñee' cwiluii'ne tsa'ñee'.

¹¹ 'O nn'a'na, cantyja 'na' ja luaa'ne, xe' ndicwa' mañequiaya ñ'oom na maca'na' na caluii 'naa' tjaa' ts'a', xocantyyo' nn'a' judíos ja. Ee xe' mañequiaya ñ'oom'ñee', quia jo' tixocala'lioo'ndyena ñequio ñ'oom na ty'oom nn'a' Jesús ts'oom'naa'. ¹² Toom cwe' joo nn'a' na cwila'ñ'ee'ndyena 'o ñequio ñ'oomwaa' nntyje'ñ'e'na yuu na na'nom joona.

¹³ Ee 'o nn'a'na tquee'ñe Ty'oots'om na cala'xma'yo' nn'a' na jnda jndyaandyo'. Saa' nchii na nleil'uee'ndyo' naya'ñee' na nla'jomndyo' ñequio na nei'ncoo' na ntyjii seii' ts'a'. 'O c'om'yo' na nnteijndei'ndyo' ntyjee'yo' nc'e na m'a'yo' na wi' n'om'yo' joona. ¹⁴ Ee ljeii na tque' Moisés ñequio ñ'oomwaa' matseicanda'ñena': "C'oom' na wi' ts'om' tyje ts'a'ndyu' cha'xje' na jnda ntyji' nncu'." ¹⁵ Ee xe' cwitye'nquiendyo' che'ncjo'yo', cal'andyo' cwenta na nchii nla'tyui'yo' ts'iaa' 'naa' Ty'oots'om quii'ntaa'yo'.

Natia na matseiquee'na' ts'om ts'a'

¹⁶ Luaa' matsjoo' ndaa'yo': C'om'yo' nacje 'naa' Espíritu quia jo' tixola'canda'yo' chiuu quee' ts'om seii'yo'. ¹⁷ Ee ljo' na quee' ts'om seii' ts'a' m'aa'na' nacjoo' Espíritu, ndo' Espíritu wjaam'aa' nacjoo' na quee' ts'om seii' ts'a'. Ndo' we' ndii' nmei' m'a' ndiaa'ndye. Nc'e na luaa' waa, tixocanda' nla'yo' ljo' na l'ue' n'om'yo'. ¹⁸ Saa' quia cwiñe'quiandyo' na wjaa'mo' Espíritu ndaa'yo' chiuu waa na cal'a'yo', quia jo' cwindyaandyo' cantyja 'naa' ljeii na tque' Moisés.

¹⁹ Cwiwitquoo'ya ljo' na cwil'a' nn'a' na teincoondye: m'a'na na cwe' luaa'ndyo' ñequio nn'a', tilju' ljo' m'aa' n'omna, wi'ndyena ñequio nn'a', ²⁰ cwila't'maa'ndyena 'na' na jnda' l'a' nn'a', ndo' cwil'ana ts'iaa' calua', m'a'na na jndoo'na nc'iaana, xueena nn'a'. Cwii ñ'oom tit'ma'na', saa' cwilawjeyayana, cwil'ana na cha'tso' nn'a' tixcwe' m'a', manda' nquieena xcwe' cwil'ana. Ñequii'che' na m'aa' n'omna cantyja 'naa' nquieena, ²¹ cwila'taa' n'omna nc'iaana, cwila'cwjeena nn'a', cwicandyeena, cwicwa'caxii'ndyena, ndo' niom nt'omche' na matseijomna' nmei' na cwil'ana. Matseijndo'a' n'om'yo' cha'xje' jnda' ñetsjoo' ndaa'yo', nn'a' na cwila'jomndye naquii' natiamei', tixocala'jomndyena cantyja na matsa'ntjom Ty'oots'om.

Nmeiiⁿ cwiwitquioo' mach'ee Espíritu Santo

²² Saa luaa waa ts'iaaⁿ Espíritu: mach'eeⁿ na m'aaⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ, m'aaⁿya na neiiⁿya, m'aaⁿya na tjaa ñomtiuu c'ooⁿya jo nnom Ty'oots'om, m'aaⁿya na nioom'cheⁿ n'ooⁿya quia tixcwe ljo' cwil'a nn'aⁿ ñeⁿndyo, m'aaⁿya na ya nn'aⁿndyo ñequio nn'aⁿ, mach'eeⁿ na cwitei-jndeiya nn'aⁿ, cwila'candaⁿndyo ñ'oom ntyuaaya, ²³ mach'eeⁿ na cje cwil'aaya jo ndaaⁿ nn'aⁿ, ndo' na cwiqueⁿndyo cheⁿncjooya xjeⁿ joo na l'ue ts'om seii'a na cal'aaya. Quia cwil'aaya nmeiⁿ joo ljeii na matsa'ntjomna' xocat'uiina' jaa. ²⁴ Joo nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaa' Cristo, nnom ts'oom'naaⁿ jnda ty'ioomna cha'tso na queeⁿ ts'om seiina ñequio na tijo'ndyo na l'ue ts'omna'. ²⁵ Quia jo' cha'xjeⁿ na cwitandoo'a cantyja 'naaⁿ Espíritu, mati matsona' na ñequiaaya na ca'mooⁿ ndaaya chiuu waa na tsam'aaⁿtyaaya.

²⁶ Ticatsona' na nla's'andyo nla'scundyo na nl'aaya na nla'lioo'a nn'aⁿ, meiⁿ na nnc'ooⁿya na taa' n'ooⁿya nt'omcheⁿ nc'iaaya.

6*Cateijndeiindyo ntyjaa na cwila'yu'*

¹ 'O nn'aⁿ na cwila'yu'yo', xeⁿ m'aaⁿ cwii nn'aⁿyo' na jnda tju'cje jnaⁿ juu, 'o na cwitsam'aⁿyo' cantyja 'naaⁿ Espíritu, laxmaⁿyo' na catei-jndei'yo' jom na c'oomnaaⁿaⁿ nacje 'naaⁿ Cristo, saa cal'a'yo' naljo' ñequio na cwitue'ndyo'cje'yo'. Ndo' ticwiindyo' 'o cal'andyo' cwenta cantyja 'naⁿyo', tints'aana' na mati nncju'cje jnaⁿ 'o. ² Cwii ndo' cwiindyo' catei'ndei'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yu' meiⁿquia na cwitjoomna, ee na nl'a'yo' naljo' nla'canda'yo' ljeii na matsa'ntjomna'.

³ Ee xeⁿ na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ na t'maⁿ cwiluiiñeⁿ meiiⁿ ticatseixmaaⁿ na ljo', manquiu'nn'aⁿñe cheⁿnqueⁿ. ⁴ Cwii cwiindyo' 'o queⁿñe cheⁿnquii cwenta aa mach'ee cha'xjeⁿ na matsona', ee xeⁿ matseicandaⁿñe quia jo' nndaⁿ nnc'oom na neiiⁿ cantyja 'naaⁿ, nchii ee macwji' cwenta na xcweti mach'ee, nchiiti cwiiⁿcheⁿ, ⁵ ee cwii cwiindyo' chooya xuu 'naaⁿya.

⁶ Joo nn'aⁿ na cwindye ñ'oom' Ty'oots'om na cwit'mooⁿ nn'aⁿ ndaana, matsona' ñequiana 'naⁿ na macaⁿna' naⁿñeeⁿ.

⁷ Tiñe'quiandyo' na nnquiu'nn'aⁿna' 'o, tjaa ñeeⁿ juu na ndaaⁿ ntioñ'oom Ty'oots'om, ee meiⁿljo'cheⁿ na nnom' ts'aⁿ, majoo' jo' nncue'. ⁸ Ee ts'aⁿ na ñequiaañeñ'eⁿ cantyja na l'ue ts'om seii', majoo' jo' nnts'aana' cha'cwijom cwiwe' ntjom, nntsei'ndaa'na jom ndo' nncueeⁿeⁿ. Saa xeⁿ mach'eeⁿ yuu na cjawee' ts'om Espíritu, ñequiaaⁿ na nnlo'ñom tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na wando' añaⁿ. ⁹ Jo' chii tilanchqueeⁿndyo na nl'aaya yuu naya ee xeⁿ ti'ndyaanc'uaa'ndyo, nncue'ntyjo xjeⁿ na nnto'ñooⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a. ¹⁰ Ndo' nc'e na ljo', cwii cwii ndii' na mañequiaana' na nndaⁿ nntei'ndeiya nn'aⁿ, cal'aaya na ljo', majndeiticheⁿ joo nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om.

Ñ'oom na cwimacanda na ma'moⁿ tsomwaa

¹¹ Queⁿyo' cwenta na t'maⁿ ljeii matsa'a. ¹² Joo naⁿñeeⁿ na cwila'jndana na quiandyo' na caluii 'naaⁿ ntjaaⁿyo' cwil'ana na luaa' ee l'ue n'omna na ljoyaandye nn'aⁿ judíos ñeⁿndyena saa xeⁿ nla'jomndyena cantyja 'naaⁿ ts'oom'naaⁿ na tue' Cristo, nntyjo naⁿñeeⁿ joona. ¹³ Ee meiiⁿ joo nn'aⁿ na cwila'jndana na caluii 'naaⁿ seii'yo' ticalacandana chiuu t'maⁿ ljeii'ñeeⁿ. Saa cwijoo' n'omna na quiandyo' na caluii naljo' cha nndaⁿ nla's'andye na jnda tantjomna 'o. ¹⁴ Saa

cantyja 'naⁿya, tijoom cwji's'andyo. Mandá macwjii's'aya cantyja 'naaⁿ juu na tue' nquii Ta Jesucristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ, ee cantyja 'naaⁿ ts'oom'naaⁿ, juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue, maqueⁿna' ts'oo cantyja 'naⁿya ndo' mati cwiluiindyó ts'oo cantyja 'naaⁿ juuna'. ¹⁵ Ee quia na macwjaa'ñena' ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús, ticajnda meiiⁿ na aa jnda tuii 'naaⁿ seiiⁿeⁿ oo aa tjaa'naⁿ. Juu na tuiiñexco ts'aⁿ, juu jo' cajnda. ¹⁶ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwilajomndyena ñ'oomwaa', quiaa Ty'oqots'om na meiⁿcwii ñomtiuu tic'omna jo nnoom ñequio juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom joona.

¹⁷ Na xuee je' na wjaa wjaatina', meiⁿcwii ts'aⁿ tintseintjaaⁿ ja cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ. Ee cantsaaⁿ na choya cwit'moqⁿna' na cwiluiindyó ts'aⁿ na mandiantjomtyeⁿ nnom Ta Jesús.

¹⁸ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo na cwiluiiñê na matsaⁿntjoom jaa, macaⁿa na catio'naaⁿñê cha'tsondyo' 'o. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Éfeso

¹ Ja Pablo, ee na l'ue ts'om Ty'oqots'om, cwiluiindyō apóstol, ñ'oomwaa' ma'moⁿna' ts'aⁿ na majñom Cristo Jesús ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Matseicwanoⁿya cartawaa na m'aⁿ'yo' tsjoom Éfeso na la'xmaⁿ'yo' cwentaa' Ty'oqots'om ndo' na cwila'yū'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oqots'om na cwila't'maaⁿndyō ñequio Jesucristo na cwiluiñê na matsaⁿ'ntjoom jaa, quiana na nnto'ñoom'yo' juu naya na laxmaⁿna ñequio juu na tjañomtiuu c'oom ts'aⁿ jo ndaana.

Matio'naaⁿñe Cristo jaa

³ Cwila't'maaⁿndyō nquii Ty'oqots'om na cwiluiñê tsotye Jesucristo na matseixmaaⁿ na matsaⁿ'ntjoom jaa. Nc'e na matseitjoom'na' jaa ñequio Cristo, jo' xjeⁿ cañoom'lueecheⁿ nc'e Espíritu Santo matio'naaⁿñê jaa ñequio cwii nnom na matseixmaaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee. ⁴ Cwitjoocheⁿ na tqueⁿ Ty'oqots'om tsjoomnancue, jnda tjeii'ñê jaa na nntseitjoom'na' jaa ñequio Cristo. Luaa' s'aaⁿ cha nlqueⁿna' jaa na lju'ndyō jo nnoom, ndo' na tjaa jnaⁿ cwicolaxmaaⁿya jo nnoom. ⁵ Ee na wi' ts'oom jaa jo' chii xjeⁿ na jndyeecheⁿ tjeii'ñê jaa na nluindyō ntseinaaⁿ nc'e Jesucristo, ee luaa' tqueeⁿ ee na ljo' l'ue ts'oom na nluui. ⁶ Tuui na ljo' cha' cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' juu naya na matseixmaaⁿ, na cwe' yu tquiaaⁿ na la'xmaaⁿya nc'e nquii Jnaaⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom. ⁷ Cantyja 'naaⁿ juu na jeeⁿ wi' ts'oom jaa, jo' na macwji'n'maaⁿñê jaa ee na tue' Jnaaⁿ, na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya. ⁸ Candaⁿya ma'moⁿ Ty'oqots'om na wi' ts'oom jaa na matseijnooⁿo' n'ooⁿya ndo' mañequiaaⁿ na cwila'nooⁿa. ⁹ Ndo' jnda t'mooⁿ ndaⁿya juu na l'ue ts'oom na wanty'iuu' tyom'aaⁿna', majuu cantyjati na jnaⁿ cha'tso na seijndaa'ñê na nncjaacandaⁿ'na'. ¹⁰ Juu ñ'oom wanty'iuu'ñeeⁿ ma'moⁿna' na quia nncue'ntyjō xjeⁿ nntseicandaⁿ'ñeñ'eⁿna', matseijndaa'ñê na cha'tso na m'aⁿ cañoom'luee ñequio nnom tsjoomnancue nc'om joo jo' nacje 'naaⁿ Cristo.

¹¹ Nc'e na jnda seitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Cristo, teiyo tjeii'ñe Ty'oqots'om jaa cha na nc'oomna' jaa na nndaaya cha'na na nndaⁿ' jom, ndo' na nncuaa na ljo' matseiljo'yuna' ñequio na jnda seijndaa'ñê na nnts'aaⁿ ndo' cwiluiina' cha'xjeⁿ na cjaawee' ts'oom. ¹² Luaa' waa na mach'eeⁿ cha jâ nn'aⁿ judíos na ñentyjaa'jndyee n'ooⁿya Cristo, catseit'maaⁿñena' Ty'oqots'om cantyja 'naaⁿya. ¹³ Ndo' mati 'o nn'aⁿ na nchii judíos quia na jndye'yo' ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Cristo, majuu ñ'oomxco naya na macwji'n'maaⁿñena' 'o, jla'yū'yo' ñ'eⁿñê, jo' na jñoom sayo 'o ñequio Espíritu Santo na tsoom na nnto'ñoom'yo'. ¹⁴ Manquii Espíritu Santo na tjamei'ntyjee' nnom ñ'oom na cwiljotyⁿ na maxjeⁿ nnto'ñooⁿya ljo' na ñequiaa Ty'oqots'om ndaⁿya quia na jnda seicandyaañeñ'eeⁿ nn'aⁿ na nla'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ, cha na catseit'maaⁿñena' jom na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiñê.

Quiaa Ty'oqots'om na jndo' n'om nn'aⁿ na cwila'yū'

¹⁵ Cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ mati ja quia na mandiiya na cwila'yū'ya n'om'yo' ñequio Ta Jesús ndo' na m'aⁿ'yo' na wi' n'om'yo' cha'tso nn'aⁿ na

lju' n'om, ¹⁶ tyoocjomeiⁿntyjaa' a na mañequiaya na quianl'uaaⁿ'aⁿ cantyja 'naⁿ'yo' quia na matseinaⁿ'ya nnoom. ¹⁷ Ty'oots'om caxuee cwiluiiñê, nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotye Jesucristo na matsa'ntjom jaa, macaⁿ'a nnoom na cantyja 'naaⁿ' Espiritu quiaaⁿ na nla'noⁿ'yo' ñ'oom na ma'mooⁿ ndaaya ndo' yati ntsata'jnaⁿ'yo' jom. ¹⁸ Mati catseicanaaⁿ'ñê naquii' nqueⁿ'yo' cha na nndaq nla'noⁿ'yo' ljo' tseixmaⁿ ñ'oom na cwicantyyaa' n'om'yo' na cantyja 'naaⁿ' juuna' maqueeⁿ'ñê 'o, ndo' juu na mañequiaaⁿ na cwicandaa nn'aⁿ na laxmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ, jeeⁿ cajndana' ndo' jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿ'na', ¹⁹ ndo' mati quiaaⁿ na caliuuya na jeeⁿ'cheⁿ ndya' t'maⁿ waa na jneiⁿ. Ñequio juu najndei na matseixmaaⁿ nndaq nnteijneiⁿ jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ñ'eⁿ'ñê. Ndo' cantyja 'naaⁿ' juu najneiⁿ luaa', ²⁰ s'aaⁿ na tando'xco Cristo na tue', ndo' s'aaⁿ na tjacjoo ntyjaa' ts'ooⁿ ntyjaya la'ñeⁿ cañoom'luee, ²¹ tqueeⁿ juu na t'maⁿ'ti cwiluiiñe nchiiti cha'tso na cwiluiitquiendye ndo' mati jo ndaq cha'tso na cwitsa'ntjom na m'aⁿ cañoom'luee ñequio cha'tso na waa najnda. Juu cwiluiit'maⁿ'ñeti jo ndaq cha'tso na m'aⁿ je' ndo' mati 'io cha. ²² Mati s'aaⁿ na cha'tso nnom c'om nacje 'naaⁿ' juu ndo' s'aaⁿ na juu cwiluiiñe xqueⁿ ñ'oom jo nnom tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ cwiluiiñena' seii' Cristo ndo' matseicandaa'ñeñ'eⁿ'na' jom nc'e juu tmaaⁿ'ñeeⁿ ndo' cha'tso na niom, candaq' laxmaⁿ'na' nc'e Cristo.

2

Cwilui'n'maa'ndyo nc'e na jeeⁿ wi' ts'om Ty'oots'om jaa

¹ Mañejuu xjeⁿ na tquiaa Ty'oots'om na ta'ndo' xco Cristo tquiaaⁿ na 'o tando'yo' meiiⁿ na jo nnoom tyola'xmaⁿ'yo' l'oo nc'e natia ñequio jnaⁿ na ñeja'l'xmaⁿ'yo', ² mati 'o ñet'om'yo' naquii' natiameiⁿ', ñesantyyo'yo' ndo' ñel'a'yo' ljo' na cwil'a nn'aⁿ tsjoomnancuewaa, cha'xjeⁿ na l'ue ts'om juu espíritu na waa najndei na m'aaⁿ naquii' jndye na maleichuu xjeⁿ 'naaⁿ'na' nn'aⁿ na tiñe'cal'a chiuu na l'ue ts'om Ty'oots'om. ³ Mati tiempo na jnda teinom ñeja'l'jomndyo naquii' cha'tso natiameiⁿ', ñel'aaya ljo' na queeⁿ n'om seii'a ndo' ñeja'l'candaq'ndyo ñ'omtiuu 'naaⁿ'ya. Ndo' na ljo' ñel'aaya, juu na matseiw'iityeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ laxmaaⁿ'ya na cat'uiina' jaa cha'xjeⁿ na nnt'uiina' nt'omcheⁿ. ⁴ Saa jeeⁿ'cheⁿ ndya' wi' ts'om Ty'oots'om jaa. T'maⁿ waa na candya' ts'oom ñ'eⁿ'ndyo, ⁵ ee xjeⁿ na ñet'ooⁿ'ya na l'oo nc'e jnaaⁿ'ya, xjeⁿ'ñeeⁿ tquiaaⁿ na tandoo'xcooya quia na tquiaaⁿ na tando'xco Cristo. Ndo' na ljo', nc'e naya na matseixmaaⁿ, jo' na cwiluii'n'maa'ndyo'. ⁶ Ndo' na tyolaxmaaⁿ'ya l'oo tquiaaⁿ na tandoo'xcooya ñequio Cristo Jesús, ndo' s'aaⁿ na cwimei'ndyuaandyo ñ'eⁿ'ñe cañoom'luee. ⁷ Luaa' s'aaⁿ cha xuee na cwiwjaana' m'moⁿ'na' na juu na m'aaⁿ na jnda ntyjeeⁿ jaa, jeeⁿ cajnda tseixmaⁿ'na' ñequio juu naya na matseixmaaⁿ nc'e Cristo Jesús. ⁸ Nc'e naya 'naaⁿ' Ty'oots'om na cwe' yu, jo' chii cwicaluii'n'maa'ndyo' ee na cwila'yuy'a' n'om'yo' ñ'eⁿ'ñê. Meiⁿ nchii laxmaⁿ'yo' na ljo' nc'e cwii na jnda l'a' ncjo'yo', laxmaⁿ'yo' naljo' nc'e mach'eeⁿ na cwicanda'yo' juuna'. ⁹ Nchii cwe' waa na jnda s'aa ts'aⁿ jo' na cwiluii'n'maa'ñê, cha nntseicu'na' na nntseis'añe cheⁿ'nqueⁿ. ¹⁰ Ee cwiluiindyó ts'iaaⁿ na mach'ee Ty'oots'om. Jnda tqueeⁿ'xcoom jaa cantyja 'naaⁿ' Cristo Jesús cha na cal'aaya cha'tso nnom na maty'iomyana' na ndyu'ñeeⁿ'cheⁿ seijndaa'ñê na cal'aaya.

Cwiljoyaandyo ñ'eⁿ Ty'oqots'om nc'e na tue' Cristo

11 Jo' chii cjañjoom' n'om'yo' chiuu ñeja'xmaⁿ'yo' cwitjoocheⁿ na cwila'yuyoyo'. 'O nchii tsjaaⁿ judío 'o ndo' nc'e naljo' joona na cwil'ana 'naaⁿ ntjaaⁿ yo'ndaa ndana na naⁿ'nom, cwiluena na 'o tila'xmaⁿ'yo' cwentaa' Ty'oqots'om nc'e na tiquil'a'yo' naljo'. 12 Tiempo'ñeeⁿ nchii cantyja 'naaⁿ Cristo ñet'om'yo', ñet'om'ndyo'yo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ Israel, ee watqⁿ tyom'aⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñe Ty'oqots'om ñequiondye joona, ndo' mati ñ'oom na tsoom ndaana na nnts'aaⁿ. Xjeⁿ'ñeeⁿcheⁿ meiⁿ ticantyyaa' n'om'yo' jom, meiⁿ na nnc'om'yo' cantyja 'naaⁿaⁿ. 13 Saa' je' je' tjoom' m'aⁿ'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. Jo' chii 'o na ñet'om'ndyo'yo' ñ'eⁿ Ty'oqots'om jnda seicandyoo'ñena' 'o cantyja 'naaⁿaⁿ nc'e na tquiaa'ñe Cristo na tueeⁿeⁿ cwentayoyo'. 14 Ee Cristo cwiluiiñê na cwiljoya n'ooⁿ jâ nn'aⁿ judíos ñequio 'o na nchii jo' cwiluiindyoyo'. Jom s'aaⁿ na ñecwii tmaaⁿ laxmaaⁿya na ñet'ooⁿya na we tmaaⁿ jaa, ee seityueeⁿeⁿ juu na ñet'ooⁿ na wjeendyo ntyjaa cwii na cha'cwijom tatiom na ñetqⁿ'na' jaa. 15 Ñ'oom na tqueⁿ Moisés jndye nnom tyoqueⁿna' xjeⁿ nn'aⁿ. Saa' cantyja na tue' Cristo seintycwiina' najndeii na tyotseixmaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. S'aaⁿ na ntycwii jo' cha we ntmaaⁿ'ndyo nncwil'uee'ñê na nnts'aaⁿ cwii tmaaⁿ xco na tjoom' m'aaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ. Laa'ti' waa na seintycweeⁿ na ticuee' n'om nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ nc'iaana. 16 Nc'e na tue' Cristo nacjoo' ts'oom'naa' jo' na seintycwiiñ'eeⁿ na m'aⁿ'ntiaa'ndye we ntmaaⁿ nn'aⁿ, s'aaⁿ na ñecwii tmaaⁿ joona, ljoyaandyena ñ'eⁿ Ty'oqots'om.

17 Jndyo Cristo na jndyonquiaaⁿ ñ'oom xco na mach'eenaa' na cwintycwii tia' quii'ntaaⁿ 'o nn'aⁿ na tquia ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'oqots'om, ndo' mati quii'ntaaⁿ jâ nn'aⁿ judíos na candyoo'ti ñet'ooⁿyâ cantyja 'naaⁿaⁿ. 18 Nc'e cantyja 'naaⁿ Cristo jo' na meiiⁿ we ntmaaⁿ jaa, wanaaⁿ na nntsaa'quiaa' na m'aaⁿ Ty'oqots'om, cwiluii na ljo' nc'e Espíritu Santo. 19 Jo' chii 'o nn'aⁿ gentiles tacola'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwe' cwiquieya cwii tyuaa na nchii jo' tuiindyoyo'. Xeⁿ nchii je' je' mañecwii xjeⁿ cwiluiindyoyo' ñequio tmaaⁿ na cwiluiiñe cwentaa' Ty'oqots'om, cwiluiindyoyo' nn'aⁿ na ñecwii w'aa 'o, ndo' ñequii 'ñeeⁿ ntseinda 'o. 20 'O cwiluiindyoyo' cha'cwijom w'aa na jnaⁿna' nacjoo' ts'iaⁿ'tsjo', na tacatyeeⁿ nacjoo' ñ'oom na tyoñequia apóstoles ñequio profetas. Manquiiti Jesucristo cwiluiiñê tsjo' nqui w'aa'ñeeⁿ. 21 Cristo cwiluiiñê tsiaⁿ'tsjo'ñeeⁿ. Nacjoo' juuna' cha'waa w'aa'ñeeⁿ cwijom wjaacandaa'na' hasta na ncue'ntyjo na nluiiñena' cwii wats'om na lju' cwentaa' Ta Ty'oqots'om. 22 Jo' chii cha'tsondyoyo' 'o na seitjoom'na' ñ'eⁿ Cristo matseitjomna' 'o ñ'eⁿ nc'iaa'yo' na cwiluiindyoyo' cwii w'aa yuu na nnc'oomñe Ty'oqots'om nc'e Espíritu Santo.

3

To'ñom Pablo ts'iaaⁿ na nnts'aaⁿ

1 Jnaaⁿ ñ'oommeiⁿ, jo' na ja Pablo m'aaⁿya praso cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús cha cateijndeina' 'o nn'aⁿ gentiles, 2 Nc'e na jeeⁿ yañe Ty'oqots'om, matsona' na manquiuyoyo' na tquiaaⁿ ts'iaaⁿwaa na cats'aaya juuna' naquii'ntaaⁿ'yo' cha na cateijndeina' 'o. 3 Ee t'mooⁿ nqooⁿya ñ'oom na jeeⁿ wanty'iuu' ñetuaa chiuu jnda seijndaa'ñê, ndo' tquiaaⁿ na catesei'noⁿa juuna'. Chjoowi' ñ'oom'ñeeⁿ jnda seiljeiya na matseicwanoⁿya na m'aⁿ'yo'. 4 Quia nla'na'yo' juuna' quia jo' nla'noⁿ'yo' na matsei'noⁿa ñ'oom na wanty'iuu' ñetuaa cantyja 'naaⁿ Cristo. 5 Juu na jeeⁿ wanty'iuu'

ñetuaa tînquiaa Ty'oots'om na nliu nn'aⁿ na ñet'om teiyo juuna', cha'xjeⁿ je' ñequio Espíritu Santo jnda t'mooⁿ ndaa apóstoles na lju' n'om ñequio profetas. ⁶ Luua waa ñ'oom na wanty'iuu' ñetuaana': Nn'aⁿ na nchii judíos joona, juu na nnts'aa Ty'oots'om na ndaa nn'aⁿ judíos, mati nnto'ñoomna. Matseitjoom'na' joona ñequio seii' Cristo, mati mañ'oomna' joona naquii' ñ'oom na tso Ty'oots'om na nnts'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús.

⁷ Macantya 'naaⁿ ñ'oomwaa' jo' na s'aa Ty'oots'om na jndaya na mañequiaya juuna' ndaa nn'aⁿ, ndo' tquiaaⁿ najndei na matseixmaaⁿ na ñ'eⁿ mats'aaya tsiaaⁿwaa'. ⁸ Quii'ntaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om na tit'maⁿ cwiluiindy, cantyja 'naⁿya, ja tit'maⁿndyoty, nchiiti joona. Saaⁿ meiiⁿ na ljo', nooⁿ ja tqiaaⁿ ts'iaaⁿ na catseicandiiya nn'aⁿ na nchii judíos na cha'tso na matseixmaⁿ Cristo jeeⁿ cajndana' meiⁿ xocandaⁿ nntsei'noⁿ ts'aⁿ. ⁹ Ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cats'aaya na c'ooliu nn'aⁿ chiuu nncwji'n'maaⁿñê 'o nn'aⁿ na nchii tuiindyoy judíos. Quia na jnaⁿjndyeecheⁿna' na s'aa Ty'oots'om cha'tsoti na maniom seijndaaⁿñê na luuaⁿ nncuaa, saa hasta quia je'cheⁿ matseicanooⁿ na ljo', ¹⁰ cha cantyja 'naaⁿ juu tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ cha'tsondye na cwiluiitquiendye na m'aⁿ cañoom'luee ñequio cha'tso na cwitsaⁿntjom jo' jo', caliuna na jndye nnom na jndo' ts'om Ty'oots'om. ¹¹ Ty'oots'om s'aaⁿ cha'tso nmeiⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ jnda seijndaaⁿñê na ticantycwii na l'ue ts'oom na nncuaa, ndo' seicandaⁿñena' naljo' ee Taya Jesucristo. ¹² Ndo' nc'e na cwila'yuy'a n'ooⁿ ñ'eⁿ Jesucristo ndo' cwicantyyaa' n'ooⁿya jom, jo' na matseicanaaⁿñena' na cwila'candyooⁿndyo na m'aaⁿ Ty'oots'om. ¹³ Jo' chii macaⁿa ndaaⁿyo' na tintsei'ndaaⁿna' nquii'yo' nawi' na matjoⁿya cantyja 'naⁿyo' ee na ljo', matseit'maaⁿñena' 'o.

Cristo candya' ts'oom jaa

¹⁴ Macwe' jo' na maco'a xtyaya jo nnom Tsoty Taya Jesucristo, ¹⁵ na cantyja 'naaⁿ jom cha'tso yo na m'aⁿ cañoom'luee ñequio yo na m'aⁿ tsjoomnancue, cwilcwii'na xueⁿeⁿ na cwiluiiñê Tsotyena. ¹⁶ Nquii Tsotyaaⁿ waa na jeeⁿ cajnda na tjaa ljo' cwii macaⁿna' na matseixmaaⁿ. Macaⁿa na cantyja 'naaⁿ joona', naquii' n'om'yo' ñnequiaaⁿ na nnaⁿndyo' ndo' nla'xmaⁿyo' najndei na cwiluiiñê nc'e Espíritu, ¹⁷ cha ndaaⁿ nnc'oomñe Cristo naquii' n'om'yo' nc'e na cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿñê cha caljotyⁿ na m'aⁿyo' naquii' na m'aaⁿ Ty'oots'om na wi' ts'om 'o, cha'xjeⁿ njoom ty'e nch'ioo' ts'oom. ¹⁸ Mati macaⁿa nnom Ty'oots'om na cala'noⁿya'yo' ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuy' cwanti na t'maⁿ na m'aaⁿ Cristo na wi' ts'oom nn'aⁿ, ndo' na tco, ndo' na njoom, ndo' na ndye. ¹⁹ Juu na m'aaⁿ Cristo na wi' ts'oom 'o luua, macaⁿa na cala'noⁿyo' na waljoo'cheⁿ na t'maⁿna', ndo' na luua' nla'noⁿyo' jo' na nnc'om'yo' na chawaañ'eⁿ naquii' n'om'yo' m'aaⁿñe Ty'oots'om.

²⁰ Catseit'maaⁿñena' Ty'oots'om na jom jndyeti nndaaⁿ nnts'aaⁿ nchii cwe' cha'xjeⁿ cwitaaⁿ jaa meiⁿ nchii cwe' cha na cwila'tiuutyaaⁿ ndo' na mateijneiⁿ jaa nc'e najndei na matseixmaaⁿ m'aaⁿna' naquii' n'ooⁿya. ²¹ Jom catseit'maaⁿñena' naquii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ nc'e Cristo Jesús cha'tso ndyu ndo' cha'waati xuee na cwii wjaatina'. Amén.

4

Tjoom' m'aⁿyo' nc'e Espíritu Santo

¹ Ja m'aaⁿya w'aancjo jnaaⁿ na cwiluiindyō ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Jesucristo, mats'aaya ty'oo ndaaⁿyo' na c'om'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na macaⁿna' na c'om nn'aⁿ na maqueeⁿñe Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ ee mancjo'yo' jo'. ² C'om'yo' na nioom' n'om'yo' ndo' yann'aⁿndyo', c'om'yo' na t'maⁿ n'om'yo', canaⁿndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' ñequio na wi' n'om'ntyjee'yo'. ³ Ñequio na mateijndei Espíritu Santo 'o, calajndaⁿyo' na ñecwii n'om'yo' ñequio nn'aⁿ na cwila'yu' nc'e na matseitjoom'na' 'o na ya m'aⁿyo' ñequiondye jooa. ⁴ 'O nc'e Cristo ñecwii sei' cwiluiindyō' ndo' ñecwii Espíritu Santo na m'aaⁿñe naquii' n'om'yo', cha'xjeⁿ jnda tqueeⁿñe Ty'oōts'om 'o na ñecwii waa na cwicantyyaa' n'om'yo', ⁵ m'aaⁿ ñecwiiñe Jesucristo na cwiluiiñe na matsaⁿntjoom, ndo' ñecwii na cwila'yu'ya n'oōⁿya ñ'eⁿñê, ndo' ñe'cwii na cwileits'oomndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ⁶ ndo' m'aaⁿ ñecwii Ty'oōts'om na nqueⁿ cwiluiiñe Tsotyaaⁿya na cha'tsondyō, jom cha'tso matsaⁿntjoom ndo' mach'eeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ naquii' n'oōⁿya ndo' m'aaⁿñe jo' jo'.

⁷ Cwii cwiindyō cantyjati na jnda jndaa' nnom Cristo na 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ, cantyjati jo' naya na maco'ñom. ⁸ Nc'e na luaa' jo' matso ñ'oom' Ty'oōts'om na teiljeii:

Quia na tjawaaⁿ cañoom'luee jnda na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ,
tjachom cha'tso joo na ñet'om nacjoom'm,
ndo' ndaaⁿ nn'aⁿ tquiaaⁿ cwii cwii nnom na 'naaⁿna.

⁹ ¿Ljo' ñe'ca'mōⁿna' na matsona' na tjawaaⁿ? Matsona' naljo' ee n-
jndyee jndyocueeⁿ nnom tsjoomnancuewaañe. ¹⁰ Jom na jndyocueeⁿ
majuutyeeⁿ tjawannaⁿaⁿ cañoom'luee cha na cha'tsoti na niom, candaā'
ma'mōⁿna' na m'aaⁿñê. ¹¹ Ndo' manquiityeeⁿ tquiaaⁿ na nt'om nn'aⁿ
cwiluiindyē apóstoles. Nt'om cwiluiindyē nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ñ'oom
cantyja 'naaⁿaⁿ cha cala'yu' nn'aⁿ. Nt'om cwiluiindyē na cwiñe'quia
ñ'oom xco na ya cantyja na nlui'n'maaⁿñe ts'aⁿ, ndo' nt'om cwiluiindyē
na cwitei'x'ee ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oōts'om cwentaaⁿaⁿ ndo'
nt'omcheⁿ cwito'ñoom na 'naaⁿ na cwit'mōōⁿ ndaaⁿ nc'iaa. ¹² Luaa' s'aa
Cristo, jo' na ya tei'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ na nl'ana
ts'iaaⁿ na macaⁿna' cha na nncjaawijndyēndyē nn'aⁿ na nnc'om cantyja
'naaⁿaⁿ, ¹³ hasta xjeⁿ na nncue'ntyjō na cha'tsondyō tjoom' nnc'oōⁿya
na cwila'yu'ya n'oōⁿya ñ'eⁿñê ndo' na candaā'ⁿya na cwita'jnaaⁿaⁿ nquii
Jnda Ty'oōts'om. Ndo' na ljo' nlaxmaaⁿya nn'aⁿ na jnda tquieeⁿ 'om
na candaā'ⁿ nntseijomna' jaa cantyja 'naaⁿ Cristo. ¹⁴ Quia jo' taxo-
catseijomnda'na' jaa cha'na yocanch'u na tiyo yo cwila'chuii' chiuu
waa na m'aaⁿ n'om. Meiⁿ taxonquiandyō na nleichuuna' jaa cantyja
'naaⁿ ñ'oom xco na cwe' cantu na cwiñe'quia nn'aⁿ na jeeⁿ jndo' n'om
na joo ñ'oom'ñeeⁿ cwi'oochoondyena' nn'aⁿ nato na tixcwe. ¹⁵ Quia
jo' nc'e na wi' n'oōⁿya nn'aⁿ, calanaāⁿya ñ'oom na mayuu', matsona'
na catsanajndaāⁿya cantyja 'naaⁿ cha'tso nnom chiuu waa na m'aaⁿya
nc'e na matseitjoom'na' jaa ñ'eⁿ Cristo na cwiluiiñe xqueⁿ tmaaⁿ jaa
na laxmaaⁿya seiiⁿeⁿ. ¹⁶ Ndo' cantyja 'naaⁿ Cristo, jaa na cwiluiindyō
seiiⁿeⁿ, matseijomna' cha'na tjacañjoom'ñe seii' ts'aⁿ, ndo' juu jo' quia
ya t'uii'na' ñequio cwii cwii nnom na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, quia jo' tjoom'
m'aaⁿna', ndo' nc'e jo' ya wjanajndei juuna'. Ndo' jaa na cwiluiindyō
seiiⁿeⁿ, nntsawijndaāⁿya na wi' n'oōⁿya nn'aⁿ.

Cwiluiindyoxcoo na cwila'yuu'a ñ'e'n Cristo

17 Jo' chii nc'e nquii Ta Jesús matsa'ntjoom jaa, luaa ñ'oom na mat-sjoo ndaa'yo'. Tsacwi'ntyje'yo' na matseijomna' 'o cha'na nn'a'n na tyootioondye l'õ Ty'õots'om. Ee joona m'a'n na ñomtiuu 'naa'na na cwe' ts'iaa'ndyo joona'. 18 Ee juu na cwila'no'n na matseijomna' cha'cwijom na jaa'ñe. Ee juu na wando' Ty'õots'om ticuaana' ñ'e'ndyena ee ticala'no'n na cantyja 'naa'a'n nc'e na quie' n'omna. 19 Jnda s'aana' na tajnaa'tona natia na cwil'ana, cwiñequiandyena nnom ljo' na quee'n ts'om seiina cha ñequio na neii'n na ndaa' nla'ñ'e'na cha'tso nnom ljo' na ticaty'iomyana'. 20 Saa' 'o nchii luaa' waa ñ'oom na tyot'moo'n nn'a'n cantyja 'naa' Cristo ndaa'yo', 21 xe'n na mayuu' jndye'ya'yo' ñ'oom'm ndo' jla'no'nyo' na ñ'oom na mayu'che'n juuna', 22 quia jo' cantyja 'naa' chiuu waa na ñet'om'jndyee'yo', catjei'ndyo' cantyja 'naa' natia na ñeseiquee'n ts'om sei'yo' ee juu jo' tseixma'na' cwii na jnda tei'ndaa'ñ'e'n na joo natia'ñee'n cwinquo'nn'a'na' ts'a'n. 23 Maca'na' na cala'xco'yo' cantyja 'naa' espíritu 'na'yo' ñequio na m'aa' n'om'yo', 24 ndo' na c'omxcondyo' cha'cwijom ts'a'n na macwee liaa xco na juu jo' cwiluiñena' cantyja na l'ue ts'om Ty'õots'om na cwiwitquioo'jo' quia na mach'ee ts'a'n na maty'iomyana' ndo' lju' wjaam'aa'n.

25 Jo' chii tacalanei'yo' cantu, cwii ndo' cwiindyo' catseinei'n ñ'oom na mayuu' ñ'e'n nc'iaa' ee cha'tsondyo' cwiluiindyo' cwii cwii nnom ljo' na tjacañjoom'ñe sei' Cristo.

26 Quia matsei'w'ii' x'ia', tintseitjoondyu'ti' nnoom na jndaa'jom nnt-seicamaa'ndyu' na tincja'cwaa'ny'a' jom. 27 Tiñenquia'yo' mei'cwii nnom na tsa'ndii nnda' nnts'aa' xje' 'o.

28 Ñee'n 'o na ñex'uee, je' tanch'ueeti, je' cats'aayaa'n ts'iaa'n na yati cha nncuaa ljo' na nnda' nnteijnei'n nt'omche'n na matseitjoona' joona.

29 Mei'cwii ñ'oomtjei'n talanei'yo', macandā calanei'yo' ñ'oom naya na nnteijndeina' ts'a'n na nncjaawijndeityee'n, ndo' nn'a'n na ndye ñ'oom'ñee'n nntio'naa'ñena' joona. 30 Ndo' til'a'yo' cwii nnom na nntse-ichjoo'na' ts'om Espíritu Santo na cwiluiñe Ty'õots'om, nquii na ñequio juu ty'oom sayo' 'o, cha jndaa' ñee'n 'o xuee quia na nlnui'n'maa'ndyee'ñ'e'n nn'a'n.

31 Ca'ndye'yo' cha'tso nnom na cwil'a na matsei'ndaa'na' n'om'yo', cha'na nntsei'w'ii' ts'a'n x'iaa'na'n, nntseiloo'ñe ts'a'n ñ'e'n x'iaa'na'n, c'uaa c'uaati ñ'om na matseijmei'ñê nnom x'iaa'na'n, maju' ts'a'n ñ'oom wi' nacjoo' x'iaa'na'n, ñequio chatso nnom ljo' na tis'a. 32 Cal'a'yo' na ya nn'a'ndyo' ñ'e'n nc'iaa'yo', c'oom na wi' n'om'yo' joona, cala't'ma'n n'om'yo' nc'iaa'yo' cha'xje'n mati matseit'ma'n ts'om Ty'õots'om 'o nc'e Cristo.

5

Luua maca'na' na c'om ntseinda Ty'õots'om

1 Nc'e na cwiluiindyo' ntseinda Ty'õots'om na m'aa'n na jee'n candya' ts'oom 'o, jo' na maca'na' na calui'ndyo' cha'xje'n nque'n. 2 C'om'yo' na jnda nquii'yo' mei'nquia nn'a'n cha'xje'n Cristo ty'oom na candya' ts'oom jaa, ndo' tquiaañe na tuee'n'e'n cwentaaya. Ndo' na ljo' s'aa'n s'aana' ntyjii Ty'õots'om ñ'e'ñê cha'cwijom catsma'n na cwila'cuee' nn'a'n judíos cha nntseit'ma'n ts'oom joona jnaa'na. Manc'e jo' chii tioo na jee'n tjawee' ntyjii Ty'õots'om ñ'e'ñê cha'cwijom cwii jndye cachi.

³ Saa quii'ntaa' 'o na cwiluiindyoy' nn'aⁿ cwentaa' Ty'ooots'om ticat-sona' meiⁿ cwe' na nlaneiⁿyo' ñ'oom cantyja 'naaⁿ na cwe' nnc'oomya ts'aⁿ ñ'eⁿ x'iaa' ndo' cha'tso nnom ñ'oomtia, oo aa queeⁿ ts'om ts'aⁿ na ñe'cwityañe. ⁴ Ticaty'iomna' na nlaneiⁿyo' meiⁿquia nnom ñ'oom ntjeiⁿ oo ñ'oom wi', oo ñ'omjnaaⁿ na cwila'neiⁿ nn'aⁿ. Nchii jo' na nl'a'yo'. 'O cjaañjoom' n'om'yo' cwii cwii nnom na cantyja 'naaⁿ joo jo' nñe'quia'yo' na quian'l'uaa' Ty'ooots'om. ⁵ Ee manquiu'yo' na juu ts'aⁿ na cwe' nnc'oomya ñequio x'iaa' oo na nntseiqueeⁿ ts'om na ñe'cwityañe, jo' jo' matseijomna' cha'na quia na matseit'maaⁿñe ts'aⁿ cwii na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' na ljo' nntseicu'na' na nncjaaquiee' tsaⁿñeeⁿ cantyja na matsa'ntjom Cristo ñ'eⁿ Ty'ooots'om. ⁶ Meiⁿcwii ts'aⁿ tinquio'nn'aⁿyo' na nndu'yo' ñ'oom ntjeiⁿ nnom, ee macwe' jnaaⁿ jo' juu na t'maⁿ nntseiw'ii Ty'ooots'om nnt'uiina' nn'aⁿ na tilañ'oom'ndyena chiuu na matseicañeeⁿ joona. ⁷ 'O til'a'yo' cha'xjeⁿ na cwil'ana.

⁸ Ee 'o jnda ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe saa je' na jnda seitjoom'na' 'o ñequio Ta Jesucristo, c'om'yo' cantyja 'naaⁿ naxueeñe, ⁹ ee juu naxueeñe quia na matseixueeñena' naquii' ts'om ts'aⁿ, mach'eenaa' na yats'aⁿñe, xcwe mach'eeⁿ ndo' mayom'm ñ'oom na nntseineiⁿ. ¹⁰ Cala'jnda'yo' na nntsawi'naⁿyo' na nl'a'yo' cha'tso yuu na macjaawee' ntyjii Ta Jesús ñ'eⁿndyo'. ¹¹ Ticala'jomndyo' ñequio ljo' na tjaa yuu l'ue na cwil'a nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe. 'O cala'canooⁿyo' na tixcwe ljo' cwil'ana. ¹² Ee mach'eenaa' na jnaaⁿ ts'aⁿ na nntseineiⁿ ljo' na cwe' nty'iu cwil'a naⁿñeeⁿ, ¹³ saa quia na jnda seicanooⁿ naxueeñe cha'tso ljo' na cwe' nty'iu cwiluii, quia jo' cwiwitquioo'ya. Ee juu naxuee matseicanooⁿna' cha'tsoñ'eⁿ ljo' na wanty'iuu' niom. ¹⁴ Cantyja 'naaⁿ luaa', luaa matsona': Calcwi' 'u na watsu', quicantya' na wa' quii'ntaa' l'oo cha na nñequiaa Cristo na xuee nnc'oom'.

¹⁵ Cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ cal'andyoy' cwenta cantyja chiuu waa na tsam'aⁿyo'. Tinc'om'yo' na cwe' tijndo'to n'om'yo', 'o c'om'yo' na jndo'ya n'om'yo'. ¹⁶ Jo' chii queⁿndyo' na nl'a'yo' yuu na maty'iomyana'. Meiⁿ tila'catsuu'yo' xuee 'naⁿyo' na cwe' chutindyo, ee cwii cwii xuee jaawiwi'ti. ¹⁷ Til'a'yo' cwii nnom na cwe' nl'a'to'yo', cala'nqⁿya'yo' ljo' l'ue ts'om Ta Ty'ooots'om na nl'a'yo'. ¹⁸ Tinc'om'yo' na candye'yo', ee na luaa' nl'a'yo' wjaachuna' 'o na nntsuundyo', 'o c'om'yo' na too'ndyo' ñ'eⁿ Espíritu Santo. ¹⁹ Cala'naⁿyo' ñ'oom na cho salmos na nndye'yo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' ndo' cata'yo' cha'tso nnom na ya nnta ts'aⁿ na cwila't'maaⁿndyo' Ta Ty'ooots'om ñequio na xcwee'ya n'om'yo'. ²⁰ Ñequii'cheⁿ quia'yo' na quian'l'uaa' Tsotyaa'ya Ty'ooots'om cantyja cha'tsoti na matio'ñaaⁿñe 'o ñequio xuee' Taya Jesucristo.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na t'unco.

²¹ Catue'ndyo' cje'yo' ndaaⁿ nc'iaa'yo' na cwila'yu' nc'e na t'maⁿñe Ty'ooots'om nquiu'yo'.

²² 'O yolcu na m'aⁿ s'aa'yo' cal'a'yo' ljo' na l'ue n'omna cha'cwijom cwindye'ntjom'yo' nnom nquii Ta Jesucristo. ²³ Ee tsaⁿs'a cwilui-ñe xqueⁿ scoom'm, cha'xjeⁿ Cristo cwiluiñe xqueⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'ooots'om cwentaaⁿ ndo' na macwji'n'maaⁿñe tmaaⁿñeeⁿ, ee cwiluiñena' seiiⁿeⁿ, ²⁴ ndo' cha'xjeⁿ t'maaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu'

maju'ñecje nnom Cristo, maluaa' macaⁿna' na joo yolcu na jnda t'unco catuee'ndyecjena ndaa s'aana.

²⁵ Naⁿnom na m'aⁿ lcuu c'omna na jnda nquiuna joo cha'xjeⁿ Cristo ty'oom na candya' ts'oom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ ndo' na tquiaañê na tueeⁿeⁿ cwentaana. ²⁶ Luaa' s'aaⁿ cha na nntseixmaⁿ tmaaⁿñeeⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' tqueⁿ lloom'm juuna' quia na teits'oomndyena ndo' ñequio na tyondyena ñ'oom'm, ²⁷ cha ññequiaa cheⁿnqueⁿ tmaaⁿñeeⁿ nnoom na neiⁿncoo' caxuee tseixmaⁿna', na tjaa yuu na cwajndii cantyja 'naaⁿna' meiⁿ tjaa'naⁿ na cantseiiⁿna' meiⁿ tjaa cwiicheⁿ na nljei' na ticuaaya cantyja 'naaⁿna', na ñequii'cheⁿ tseixmaⁿna' cwentaa' Ty'o^ots'om ndo' candaññ'eⁿ matseixmaⁿna' cwentaaⁿaⁿ. ²⁸ Maluaa' waa na matsona' na c'oom tsaⁿs'a na wi' ts'oom scoom'm cha'xjeⁿ jnda ntyjeeⁿ seiⁿeⁿ. Ee ts'aⁿ na wi' ts'om scuu' ma'moⁿ na jnda ntyjiiñe cheⁿnquii. ²⁹ Ee tjaa 'ñeeⁿ quich'ee na jndoo'ñe cheⁿnquii. Macwaaⁿaⁿ nantquie cha nnc'oom na yaaⁿaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ Cristo mach'eeⁿ cwentaa' jaa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, maluaa' matseijomna' na cateix'ee ts'aⁿ scoom'm. ³⁰ Ee jaa tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ, cwiluiindy^o seiⁱ Cristo na cha'waañê. Ndo' cwii cwiindy^o matseijomna' cwii cwii nnom na matseicañjoom'na' jom. ³¹ “Jo' chii tsaⁿs'a n'ñeeⁿ tsotyeeⁿ tsoñeeⁿ cha na nntseitjoom'na' jom ñ'eⁿ scoom'm ndo' wendyena nla'xmaⁿna ñecwii ts'aⁿ.” ³² Jeeⁿ t'maⁿ matseixmaⁿ ñ'oomwaa' na jeeⁿ wanty'iuu' waana'. Saa ja matseijoom'ndyo ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿ Cristo ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. ³³ Saa ñ'oom na macanda, cwii ndo' cwiindy^o 'o c'oom na jnda ntyjii scuu' cha'xjeⁿ na jnda ntyjiiñe cheⁿnquii ndo' mati 'o naⁿlcu cala'l'uee'ndyo' s'aa'yo'.

6

Luaa macaⁿna' na c'om nda nn'aⁿ na cwila'yu'

¹ 'O yonch'u, nc'e na cwila'yu'yo' ñequio Jesucristo, laxmaⁿyo' na c'om'yo' na ndyaandyo' jo ndaa nn'aⁿ na nda o' ee maty'iomyana' na nl'a'yo' naljo'. ² Ee ljeii najndyee na matsa'ntjomna' chuuna' ñ'oom na tso Ty'o^ots'om na nnts'aaⁿ. Matsona': “Catseit'maaⁿndyu' tsoty'e' ñ'eⁿ tso'ndyo' ³ cha na nnc'oom' na neiⁿ ndo' tco xueechu' nnom tsjoom-nancuewaa.” ⁴ Ndo' 'o je', na m'aⁿ nda'yo' til'a'yo' cwii nnom na nla'l'ioo'ndyena, 'o cala'quie'yo' joona ñequio ñ'oom na matseijndo'na' n'omna chiuu nnc'omna ndo' cat'moⁿyo' ndaana na candya' ts'om Ta Jesucristo joona.

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na teil'uandye na cwindye'ntjomtyeⁿ

⁵ 'O nn'aⁿ na teijndandyo', c'om'yo' na ndyaandyo' ndaa patrom 'naⁿyo', catue'ndyo'cje'yo' ndaana ndo' ñequio na nquia'yo cala't'maaⁿndyo' joona ñequio na xcwee' n'om'yo' cha'xjeⁿ nqui'yo' na cwindye'ntjom'yo' nnom nquii Cristo. ⁶ Nchii cwe' quia na jndoo'na jo' na cwiqueⁿndyo' ts'iaaⁿ na cwil'a'yo'. 'O cal'a'yo' na ljo' ee na manqui'yo' na nnom nquii Cristo m'aⁿtyeⁿyo' moso, ndo' ñequio na xcwee' n'om'yo' cwil'a'yo' yuu na l'ue ts'om Ty'o^ots'om. ⁷ Ts'iaaⁿ na nl'a'yo', cal'a'yo' juuna' ñequio na tinc'uaa' n'om'yo', cha'xjeⁿ nnom nquii Ta Jesucristo na cwindye'ntjom'yo', nchii cwe' ndaa nn'aⁿ.

⁸ Ee manqui'yo' na cwii cwii ts'aⁿ, aa m'aaⁿtyeeⁿ moso oo aa m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ nqueⁿ, saa Ta Jesús ññequiaaⁿ na nnc'o'ñom cantyjati na ya na

ñes'aa. ⁹ Ndo' 'o je' patrom, majo'ti cal'a'yo' ñequio nn'aⁿ na m'aⁿtyeⁿ moso 'naⁿ'yo' meiⁿ nchii na nndu'yo' cwii ñ'oom na ntseicat'y'uená' jooa. Ee cjañjoom' n'om'yo' na 'o ñ'eⁿndye jooa cañoom'luee m'aaⁿ Ta Jesús na matsa'ntjoom jaa. Ndo' jo nnom jom ñecwii xjeⁿ cwila'xmaaⁿya.

L'o ts'iaaⁿmeiiⁿ cwil'ueeⁿndyo

¹⁰ 'O nn'aⁿya, Ta Jesús tjacantyja najndeii na matseixmaaⁿ. Cautyja 'naaⁿ jo' c'oom' jndeiⁿ n'om'yo' nc'e matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿñê. ¹¹ Cwil'ueeⁿndyo' cha'tso nnom l'o ts'iaaⁿ ndia' na jnda tquiaa Ty'oots'om ndaaⁿ'yo', cha na nndaa nnaⁿndyo' nacjoo' cha'tso nnom na manquiu'nn'aⁿ tsaⁿjndii 'o. ¹² Ee nchii cwe' ñequio nn'aⁿ na la'xmaⁿ seii ñequio ndeiⁿ cwil'aaya tia'. Jaa m'aaⁿya nacjoo najnda na wiⁿdye na titquiao' na m'aⁿ jo ndo' ljo'luee, joo na waa najnda na cwiqueⁿ xjeⁿ, na cwitsa'ntjom, ndo' nt'omcheⁿ na cwitsa'ntjom tsjoomnancue jaaⁿwaañe. ¹³ Jo' chii cwil'ueeⁿndyo' cha'tsoñ'eⁿ l'o ts'iaaⁿ cwentaa ndia' na mañequiaa Ty'oots'om cha quia na nncue'ntyjo xuee na wi' nntjom'yo' nndaa nnaⁿndyo' ndo' na jnda jndaⁿ jnaⁿndyo' tia', ndicwaⁿ meiⁿntyje'tyeⁿ'yo'. ¹⁴ Cwintyje'tyeⁿ'yo' cwentaaⁿaⁿ na cwil'ueeⁿndyo' ñ'oom'm cha'xjeⁿ sondaro matseityeeⁿ xcweeⁿeⁿ ñequio tjaⁿ, cal'a'yo' na maty'iomyana' ee juuna' nncwaañoom'na' 'o cha'xjeⁿ cotom xjo wañoom'na' sondaro. ¹⁵ Cha'xjeⁿ m'aaⁿc'eeñe sondaro na mañjoom l'oom'm na wjaⁿ tia', mati 'o ñequii'cheⁿ c'om'c'eendyo' na nntsanquia'yo' ñ'oom na ya na mañequiaana' na cwiljoya ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿ nn'aⁿ. ¹⁶ Tsaⁿjndii majoom'm ndo nacjo'yo' na too' chom. Cha'xjeⁿ tjaⁿ tmeiⁿ mawañoom'na' sondaro na tinc'oom ndo jom, maluaa' cwil'ueeⁿndyo' juu na cwilayu'ya n'om'yo' cha nlandu'yo' ndo na maju' tsaⁿjndii nacjo'yo'. ¹⁷ Juu na macwjiⁿ'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ cwil'ueeⁿndyo' juuna' na nncwaañoom'na' 'o cha'xjeⁿ tjaⁿxqueⁿ xjo' mawañoom'na' xqueⁿ sondaro ndo' mati cwil'ueeⁿndyo' ñ'oom'm cha'xjeⁿ xjo espada na mañequiaa Espíritu Santo ndaaⁿ'yo'. ¹⁸ Tintsacwintyje'yo' na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cha'xjeⁿ na mañequiaa Espíritu Santo naquii' n'om'yo', ñequii'cheⁿ cala'ty'oondyo' ndo' cataⁿ'yo' nnoom, tincwintqueⁿ'yo', ñequii'cheⁿ na c'om'c'eendyo' na calaneiⁿ'yo' nnoom cautyja 'naaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaaⁿaⁿ. ¹⁹ Mati calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cautyja 'naⁿya na cateijneiⁿ ja ñ'oom na nntseinaⁿya nndaa nn'aⁿ meiⁿ tintseicat'y'uená' ja na nñequiaa na caliu nn'aⁿ chiuu waa ñ'oom na jeeⁿ wanty'iuu' waa na nluin'maaⁿñe ts'aⁿ. ²⁰ Jnda ty'iom ts'iaaⁿ ja na mañequiaa ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ, ndo' cwe' jnaaⁿ jo' na m'aaⁿya w'aancjo, calaneiⁿ'yo' nnoom na c'oⁿ't'maaⁿndyo ts'oⁿ'ya na nntseinaⁿya juuna' ndaa nn'aⁿ cha'xjeⁿ matsona' na cats'aa.

Ñ'oom na jaantycwii na matseiljeii Pablo cartawaañe

²¹ Ti'nn'aⁿya Tíquico, tsaⁿ na jeeⁿ jnda ntyjiia, jom jeeⁿ xcwee' ts'oom ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ta Jesús, jom ntseicañeeⁿ 'o chiuu waa na m'aaⁿya cha caliu'yo' ljo' mats'aaya. ²² Cwe' jo' na majñooⁿya jom na m'aⁿ'yo' na catseicañeeⁿ 'o chiuu waa na m'aaⁿya ñjaaⁿ cha na nñequiaana' na t'maⁿ n'om'yo'.

²³ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', nquii Ty'oots'om na cwiluiiñê Tsotyaaaya ñequio Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa, quiana na nnda'yo' na meiⁿcwii ñomtiu ti'om'yo' jo ndaana ndo' na cato'ñoom'yo' na m'aⁿna na wi' n'omna 'o ee cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿndyena, ²⁴ juu naya

na matseixmaⁿ Ty'oqots'om, quiaaⁿ juuna' ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na ticala'chuii' na m'aⁿ na jnda nqiu Taya Jesucristo.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Filipos

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'y^u' tsjoom Filipos

¹ Maja Pablo ñequio Timoteo cwiluiindyô nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ nnom Jesucristo, cwilaljeiyyâ cartawaañe, cwilacwanooⁿyâ juuna' na m'aⁿ 'o na cwila'y^u'yo' tsjoom Filipos na cwila'jomndyo' ñ'eⁿ Cristo Jesús, ñequiondyo' 'o na cwijndo'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'o^ots'om ñequio 'o na cwindye'ntjom'yo' ndaaⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ. ² Nquii Tsotyaaⁿya Ty'o^ots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na candaⁿya nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio juu na tjaa ñomtiuu c'oom ts'aⁿ jo ndaⁿana.

Macaⁿ Pablo cwentaa nn'aⁿ na cwila'y^u'

³ Cwii cwii ndii' na macjaañjoom' ts'ooⁿya 'o, nnom Ty'o^ots'omya, mañequiaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿ'yo'. ⁴ Quia na matseinaⁿya nnoom, ñequio na neiⁿya macaⁿ'a na cateijneiⁿ 'o na cha'tsondyo'. ⁵ Ee cantyjati xuee najndyee hasta xjeⁿ je'cheⁿ, ñecwii cwila'jomndyô naquii' ts'iaaⁿ na cwiñequiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'o^ots'om. ⁶ Ee ntyjiiyaya na juu ts'iaaⁿ nayawaañe na to' Ty'o^ots'om naquii' n'om'yo', ñe'cwii tco nnts'aaⁿ na nncjaacandaⁿñ'eⁿna' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Jesucristo. ⁷ Maxjeⁿ maty'iomyaⁿ na luaa' m'aaⁿ ts'ooⁿya cantyja 'naaⁿ cha'tsondyo' ee na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o na cwila'jomndyo' ñ'eⁿndyo naya na matseixmaⁿ Ty'o^ots'om, meiiⁿ na m'aaⁿya w'aancjo oo meiiⁿ na meiⁿntyjaaⁿ'a jo ndaaⁿ na'maⁿ'iaaⁿ na mawañooⁿ'a ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ oo na mañequiaya ñ'oom ndaaⁿ nn'aⁿ cantyja na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. ⁸ Ee mantyjiiindaⁿñe Ty'o^ots'om na jeeⁿ jnda ntyjiiya 'o nc'e juu na m'aaⁿ Jesucristo na jeeⁿ candya' ts'oom 'o cha'xjeⁿ na jeeⁿ wi' ts'om yuscu jnaaⁿ na 'ndaañe. ⁹ Macaⁿ'a nnom Ty'o^ots'om na nnc'om'ti'yo' na jnda nquii'yo' nc'iaaⁿ'yo', ñequio na jndo'ti n'om'yo' ndo' na nla'noⁿ'ti'yo' cha'tso, ¹⁰ cha ndaaⁿ nntjei'yo' cwentaaⁿ cwaaⁿ cwii nnom na xcweti tseixmaⁿ'na'. Ee na ljo' ndaaⁿ nnc'om lju'ndyo' na cwitsam'aⁿ'ti'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, meiⁿ ticalaxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwila'tjoondye jo nnom Cristo xuee quia na nncwjee'nnaaⁿ'a, ¹¹ ndo' na luaa', nleil'uee'ñe Jesucristo joo na jnda jla'jomndyo' ñ'eⁿñe na nntseijomna' joona' cha'cwijom cwii ntjom na cwiwe' na cantyja 'naaⁿ joona' nntseit'maaⁿ'ñena' Ty'o^ots'om.

Yocheⁿ na wa'ndo'a nndi'tjoⁿya nnom Cristo

¹² 'O nn'aⁿya na cwila'y^u'yo', l'ue ts'ooⁿ na cala'noⁿ'yo' na joo nawi'meiiⁿ na matjoⁿya, mayuu'cheⁿ cwiteijndeina' na 'oonndye nn'aⁿ ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om nn'aⁿ. ¹³ Ee cha'tso nn'aⁿ na m'aⁿ wats'iaaⁿ ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ, manquiuyana na m'aaⁿya w'aancjo nc'e na majontyjoya cantyja 'naaⁿ Cristo. ¹⁴ Ndo' majndyeti nn'aⁿ na cwila'y^u' na cwinty'iaana na m'aaⁿya praso, cwii'omt'maaⁿ'ndyena n'omna na ti'maaⁿ n'omna cwilaneiⁿ'na ñ'oom' Ty'o^ots'om ñequio na cwicantyjaa' n'omna Ta Jesús.

¹⁵ Ñ'oom na mayuu' na cwantindyee joona cwilaneiⁿ'na ñ'oom'ñeeⁿ na taⁿ' n'omna ja ndo' ñequio na ñe'cwinom'na ja, saⁿ nt'omcheⁿ ñequio na xcwee' n'om cwil'ana ts'iaaⁿ'ñeeⁿ. ¹⁶ Saⁿ nt'omndyena cwiñequiana

ñ'oom'ñeeⁿ na ñequii'cheⁿ m'aaⁿl' n'omna cantyja 'naaⁿ nquieena, tixcwee' n'omna ee cwila'tiuuna na cwil'ana na ljo', cha nncheetina' ja na m'aaⁿya prašo, ¹⁷ saã nt'omndyena cwiñe'quiiana ñ'oom'm ee na jnda nquiuna ja. Ee cwila'noⁿyana na ty'iom Ty'oots'om tis'aaⁿ ja na nncwintyjaã'a jo ndaa naⁿmaⁿl'iaaⁿ tsjoomwaañe. S'aaⁿ na ljo' ee l'ue ts'oom na nncwji'yuu'ndyo ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaana. ¹⁸ Saã meiiⁿ na luaa' waa tjaa na coch'eena' ja, ee meiiⁿ na xcwee' n'omna oo na aa tixcwee' n'omna na cwiñequiana ñ'oom cantyja 'naaⁿl' Cristo, m'aaⁿya na neiⁿya na ljo'.

Ndo' nnc'oqⁿtyaya na neiⁿya, ¹⁹ ee ntyjiiya na cha'tso nmeiiⁿ nntseijndaa'ñena' na ndyaandyo w'aancjo nc'e na cwilaneⁿ'yo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naⁿya ndo' na mateijndeiⁿ nquii Espíritu na cwiluiñe Jesucristo ja. ²⁰ Ee ntyjaa'ya cwii ts'oqⁿ na tixonquiaa Ty'oots'om na nnts'aa cwii na cantyja 'naaⁿl' jo' nluil'naaⁿndyo, xeⁿ nchii ñequio na t'maⁿya ts'oqⁿ ndaa nntseinaⁿ ndaa cha'tsondye nn'aⁿ ndo' na maje' ndo' 'iocha luaa' nleitquioo' cantyja 'naⁿya na tjacantya na t'maⁿ cwiluiñe Cristo, meiiⁿ na nncwando'tya oo meiiⁿ na nntseicuee'tona' ja. ²¹ Ee cantyja 'naⁿya, meiiⁿ xeⁿ nncwando'a, maxjeⁿ nnom Cristo nndi'ntjoⁿya, ndo' xeⁿ nla'cuae'na ja, majo' t'maⁿti naya 'naⁿya. ²² Saã xeⁿ na aa nncwando'tya nndaa nnts'aatyã ts'iaaⁿ 'naaⁿl' Ta Jesús, jo' chii ticaljeii cwaaⁿ cwii na we joo nmeiⁿ na nncwji'ndyo. ²³ Ee quii'ntaaⁿ we nmeiⁿ, jeeⁿ jndei'na' cwaaⁿ cwii na nncwji'ndyo nayati, ee xeⁿ nnc'io nncjo na m'aaⁿl' Cristo, na juu jo' jndati tseixmaⁿna' cantyja 'naⁿya, ²⁴ saã cantyja 'naaⁿl' cwiicheⁿ luaa' macaⁿna' na nncwando'tya cha cateijndeiⁿina' 'o. ²⁵ Ndo' na mantyjiiyaya na ljo', matsei'noⁿa na nnc'oⁿtya cantyja 'naⁿ'yo' cha nnteijndeiⁿina' 'o na nntsatsati'yo' cantyja 'naaⁿl' Cristo ndo' na t'maⁿti ññequiaana' na neiⁿ'yo' na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ jom. ²⁶ Jo' chii na nnc'oqⁿnda'a quii'ntaaⁿ'yo' cha juu na neiⁿ'yo' na cwiluiindyo' cwentaal' Jesucristo, nleit'maⁿtina'.

²⁷ Luaa queⁿ'yo' cwenta: juu cantyja na cwitsam'aⁿ'yo', cjoo' n'om'yo' na matseijomna' juuna' ñequio ñ'oom naya cantyja 'naaⁿl' Cristo, quia jo' meiiⁿ na nncjo nnty'ia 'o oo meiiⁿ na aa ti'cjo, nndaa nndiyya ñ'oom na cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' na ñe'cwii n'om'yo' na cwila'jnda'yo' na cha'tsondyo' cantyja 'naaⁿl' ñ'oom na cwila'yuu'a na la'xmaaⁿya nc'e juu ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, ²⁸ na meiⁿcwii tintseicatyuena' 'o ljo' na nl'a nn'aⁿ na jndoono 'o. Na nl'a'yo' na ljo', nntseixmaⁿna' cwii 'naaⁿ ndaa joona na nntsuundyena, saã cantyja 'naⁿ'yo' tseixmaⁿna' cwii 'naaⁿ na ññequiaa Ty'oots'om na nluil'n'maaⁿndyo'. ²⁹ Ee nchii ñequii'cheⁿ cwicanda'yo' na cwila'yuu'yo' ñ'eⁿ Cristo, saã mati na lco'wi'na' 'o cantyja 'naaⁿaⁿ. ³⁰ 'O ndo' mati ja mañe'cwii waa na cwila'jndaã'ya. 'O jnda nty'ia'ndaã'yo' chiuu waa na seijndoya ndo' je' macwindye'yo' na ndicwaⁿ matseijndo.

2

T'maⁿ tjuñeje Cristo mati t'maⁿ matseit'maaⁿñe Ty'oots'om jom

¹ Jo' chii xeⁿ mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo' na la'xmaⁿ'yo' cwentaal' Cristo, xeⁿ mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo' na m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, xeⁿ m'aaⁿ Espíritu quii' n'om'yo', ndo' xeⁿ m'aⁿ'yo' na wi' n'om'yo' nt'omcheⁿ, ² quia jo' quia'yo' na candaã'ya na neiⁿya na cha'tsondyo' c'om'yo' na ñe'cwii ñ'oom 'o, na ñe'cwii c'om'yo' na jnda nquiuyoy'

ntyjee'yo', na ñe'cwii na m'aaⁿ n'om'yo' ndo' ñe'cwii ts'iaaⁿ cwil'a'yo'.
 3 Meiⁿcwii til'a'yo' na watoⁿ m'aⁿyo' meiⁿ nchii na cwilas'andyo' cwilal-
 cundyo'. Ñequi'cheⁿ cal'a'yo' na cwitue'ndyo'cje'yo'. Cwii cwiindyo'
 cwji' cwenta na t'maⁿti cwiluiiñe x'iaa' nchiiti nquii. 4 Meiⁿcwiindyo' 'o
 tinc'oom' ts'om na ñe'tomti chiuu waa na wjaawinom nquii. Mati c'oom'
 n'om'yo' chiuu nnteijndeina' nc'iaa'yo'.

5 Cwii cwiindyo' ñe'cwii c'oom' n'om'yo' cha'xjeⁿ tyom'aaⁿ ts'om Cristo
 Jesús, 6 ee jom:

Meiiⁿ na ñe'cwii ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om,
 saā ticatseijneiⁿ na ñecwii xjeⁿ cwiluiiñe ñ'eⁿñe Jom.

7 Tjei'ndyo^oñe cheⁿnqueⁿ cantyja na matseixmaaⁿ,
 ndo' t'oom cha'na cwii moso, tuiiñe cha'xjeⁿ jaa nn'aⁿ.

8 Ndo' na t'oomñe cha'na jaa nmeiiⁿ,

tjucjeñe cheⁿnqueⁿ,

ndo' na seicandaa'ñe, jo' na tueeⁿeⁿ,

cwii na seijnaaⁿna' na tueeⁿeⁿ cjoo' ts'oom'naaⁿ.

9 Ndo' nc'e na ljo', jo' chii t'maⁿ matseit'maaⁿñe Ty'o^ots'om jom.

Ndo' mati tqueⁿ na jndati tseixmaⁿ xueⁿeⁿ, nchiiti xuee' meiⁿquia ts'aⁿ,

10 cha cantyja 'naaⁿ xuee' Jesús

cha'tso joo na m'aⁿ cañoom'luee cata'na cantyena,

ndo' mati joo na m'aⁿ tsjoomnancue ñequio cha'tso joo na m'aⁿ tsjoom
 l'oo,

11 ndo' cha'tsondyena catjei'yuu'ndyena na cwiluiiñe Jesucristo na
 catsa'ntjoom

na cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' Tsotyaaⁿ Ty'o^ots'om.

Laxmaaⁿya cha'cwijom chom na cwiwixuee ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue

12 Jo' chii 'o nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiia, quia ñet'o^oya ñ'eⁿndyo',
 jla'candaa'ndyo' chiuu ñetsjo^oya ndaa'yo', majndeiticheⁿ je' na
 tic'ooⁿndyo' ñ'eⁿndyo' cala'candā'yo'. Cantyja na cwitsam'aⁿyo'
 ñequio na xcwee' n'om'yo' cat'moⁿyo' na cwiluiindyo' nn'aⁿ na
 macwji'n'maaⁿñe Ty'o^ots'om, 13 ee manquiiyeeⁿ mach'eeⁿ na l'ue
 n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na ya ndo' mateijneiⁿ 'o na nla'candā'yo' yuu na
 l'ue ts'oom.

14 Cha'tso na cwil'a'yo', tila'ncjoo'ndyo' meiⁿ ticalañ'eeⁿ ndyue'yo'
 ñequio nc'iaa'yo' na cwila'yu' 15 cha tjaa ñeeⁿ juu nljeii na nntso
 waa na cwila'tjoondyo'. Cala'xmaⁿyo' ntseinda Ty'o^ots'om na lju'
 m'aⁿyo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ natia laxmaⁿ na quie' n'om. Jo ndaaⁿ na'ñeeⁿ
 cala'xmaⁿyo' cha'cwijom canjuu na cwiwixuee jo nnom tsjomnancuee
 na jaañe, 16 yocheⁿ na cwitsañ'om'yo' ñ'oom naya jo ndaaⁿ nn'aⁿ na
 mañequiaana' na cwita'ndo' añmaaⁿna. Ndo' na ljo' quia na nncw-
 jee'nnda' Cristo, nndaaⁿ nnc'o^o na neiⁿya cantyja 'naⁿyo', na mat-
 seinooⁿyana' na ticwe' ts'iaaⁿndyo' ñes'aaya ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿyo'. 17 Ndo'
 meiiⁿ xeⁿ na aa nntseicuee'na' ja cha'cwijom quioo' na cwila'cuee'
 nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'o^ots'om cha na nntseicandaa'ñena' na
 cwiñequia'yo' nnoom nc'e na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñe maxjeⁿ m'aaⁿya
 na neiⁿya ndo' matseineiⁿndyo' ñequio cha'tsondyo'. 18 Mati c'om'yo' na
 neiⁿyo' ndo' calajomndyo' ñ'eⁿndyo' na m'aaⁿya na neiⁿya.

Cantyja 'naaⁿ Timoteo ñequio Epafrodito

¹⁹ Macantyyaa' ts'ooⁿya jo nnom Ta Jesús na tyuaa' njñooⁿya Timoteo na m'aⁿ'yo' cha quia na nndyolcweeⁿeⁿ nndiyya chiuu waa na m'aⁿ'yo'. ²⁰ Ee ñenqueⁿ m'aaⁿ' ts'oom cantyya 'naⁿ'yo' cha'xjeⁿ ja luaa na jaawa jaacue na m'aaⁿ' ts'ooⁿ chiuu ya nnteijndeiina' 'o, ²¹ ee cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ macanda m'aaⁿ' n'omna cantyya 'naaⁿ na cwila'jndaa'ndye nquieena nchii chiuu waa na l'ue ts'om Jesucristo. ²² Saa 'o nquiu'ya'yo' chiuu wjaam'aaⁿ Timoteo ndo' chiuu waa na tyondi'ntjoom n'endyo, teijneiⁿ ja cha'cwijom mach'ee jnda ts'aⁿ ñequio tsotyē. ²³ Jo' chii tyuaa'ti na nl-jeiya chiuu nntseijndaa'ñena' ñ'oom na maleiñ'oom ja, quia jo' njñooⁿya jom na m'aⁿ'yo', ²⁴ saa mati quit'maⁿ ts'ooⁿ Nquii na matsa'ntjom ja na tyuaa' nncjo candoo'a 'o.

²⁵ Saa maquaⁿ cwenta na macaⁿ'na' na catseicwanoⁿlcwa'a ti'nn'aaⁿya Epafrodito, jom na matseijomñē ts'iaaⁿ na mats'aa ndo' tseimaaⁿ son-daro cwentaa' Ta Jesús, jom na jñom'yo' na m'aaⁿya na cwiteijndei'yo' ja 'naⁿ na macaⁿ'na' ja. ²⁶ Jeeⁿ l'ue ts'oom na nnty'iaa'nnaaⁿ'aⁿ cha'tsondyo' 'o ee matsei'ndaa'na' ntyjeeⁿ na jnda jndye'yo' na ñeteiweeⁿeⁿ. ²⁷ Ee ñ'oom na mayuu' naljo' tjoom hasta mawaa xjeⁿ na ntseicuee'na' jom saa ty'oom Ty'oots'om na wi' ts'om jom, ndo' nchii macanda jom, mati ja, titseicwaljoo'tina' na chjoo' ts'ooⁿ. ²⁸ Jo' chii matyuaa'ti majñooⁿya jom na m'aⁿ'yo' cha na ñequiaana' na neiⁿ'yo' na nnty'ia'nnda'yo' jom ndo' cha tic'ooⁿya na chjoo' ts'ooⁿ. ²⁹ Ñequio na neiⁿ'yo' cato'ñoom'nnda'yo' jom cha'na cwii ts'aⁿ na matseijomñē ñ'eⁿ Ta Jesús ndo' ñequii'cheⁿ cala't'maaⁿ'ndyo' nn'aⁿ na laxmaⁿ cha'na jom. ³⁰ Ee mawaa mawaaxjeⁿ na nntseicuee'na' jom na mand'i'ntjoom nnom Cristo. Tju'teincuu'ñena' jom na mateijneiⁿ ja ts'iaaⁿ na leicandaⁿ nl'a' ncjo'yo'.

3

Cwii na mayuu'cheⁿ na jndana'

¹ Ndo' je' je' 'o nn'aⁿya na cwila'yuy'yo', quiaana' na neiⁿ'yo' na cwilui-indyo' cwentaa' Ta Jesús. Ticjomeintyyaa'a na nntsjoonnda'a ñ'oom na jnda seiljeiya ndaa'yo' ndo' mateijndeiina' 'o. ² Cal'andyo' cwenta cantyya 'naaⁿ na m'aⁿ' na cha'cwijom calue' joona natia na cwil'ana na cwityjena seii' ts'aⁿ, ³ ee jaa laxmaaⁿya nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ tuii 'naaⁿ, jaa na cwila't'maaⁿ'ndyo Ty'oots'om nc'e Espíritu Santo, na m'aaⁿya na neiⁿ'ya na laxmaaⁿya cantyya 'naaⁿ' Cristo Jesús meiⁿ ticantyyaa' n'ooⁿya 'naaⁿ na tuii seii' ts'aⁿ. ⁴ Cantyya 'naⁿ ja luaa, wanaaⁿ na nntseicantyyaa' ts'ooⁿ cha'na ts'iaaⁿwaa'. Xeⁿ aa m'aaⁿ ts'aⁿ na matseitiuu wanaaⁿ na matseicantyyaa' ts'om ts'iaaⁿmeiⁿ, majndeitiicheⁿ ja, ⁵ jnda ñeeⁿ xuee na tuiindyoy tuii 'naaⁿ tjaaⁿya. Ts'aⁿ tsjaaⁿ nn'aⁿ Israel ja, tmaaⁿ' cwentaa' Benjamín, ts'aⁿ hebreo ja ndo' tsotyā tsondyo mann'aⁿ hebreos joona. Cantyya 'naaⁿ' ljeii na tqeⁿ Moisés, ts'aⁿ tmaaⁿ' fariseo ja. ⁶ Cantyya na tyojoo' ts'ooⁿ naquii' ñ'oom cwilein'om nn'aⁿ judíos, tyontyjoya tmaaⁿ' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa'aⁿ. Cantyya 'naaⁿ' na matseicandaⁿ'ñē ts'aⁿ jo nnom ljeii na tqeⁿ Moisés, tjaa 'ñeeⁿ juu na ndaa m'moⁿ na tyootseicandaⁿ'ndyo jo nnom juuna'. ⁷ Saa cha'tso nmeiⁿ' na tandyo xuee tjeii'a cwenta na tjacantyya na jnda laxmaⁿ'na', je' nc'e na m'aaⁿya cantyya 'naaⁿ' Cristo macwjii'a cwenta na cwe' ts'iaaⁿ'ndyo laxmaⁿ'na', ⁸ ndo' nchii macanda luaa', tjaa'naⁿ cwiicheⁿ na jnda ntyjiiya quia na macwjii'a cwenta na tjacantyya naya seixmaⁿ'na' na cwiluiindyoy cwentaa' Cristo Jesús na cwiluiiñē na matsa'ntjoom ja. Nc'e jom, cha'tso

na ñetjiei'a cwenta na jnda laxmaⁿna', je' macwjaa'ndyo cwenta na laxmaⁿna' cha'cwijom to' cha nndaã nntseixmaⁿya cwentaⁿaⁿ, ⁹ ndo' na nleitquioo' na matseijoom'na' ja cantyja 'naaⁿaⁿ. Nchii mal'uaya na matseixmaⁿya ts'aⁿ na tjaa jnaaⁿ nc'e matseicandaã'ndyo ljeii na tqeⁿ Moisés saa nc'e na matseyu'ya ts'ooⁿ ñ'eⁿ Cristo. ¹⁰ Ñe'catseiljeii'ndyo cantyja 'naaⁿ Cristo ndo' na nntseixmaⁿya juu najndeii na matseixmaⁿ Ty'oots'om na s'aa na tando'xcoom, ndo' na nntseijomndyo ñequio joo nawi' na teinoom ndo' na nntseixmaⁿya cha'xjeⁿ na seixmaaⁿ xjeⁿ na tueeⁿeⁿ, ¹¹ ee na ntyjaa' ts'ooⁿ na ñ'aⁿ quia na nnta'ndo'xco nn'aⁿ na jnda tja.

Cala'jndaaya cha nntantjoo'ya

¹² Nchii ñe'catsjoo na jnda mamatseixmaⁿya cha'tso nmeiⁿ meiⁿ nchii na candaã' matseixmaⁿya saa matseijndoya ts'ooⁿ na macantyyaa' ts'ooⁿ na ntseixmaⁿya joona' nc'e nquii Cristo tjei'ñeeⁿ ja. ¹³ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyoy', nchii matsjooya na mamatseixmaⁿya juuna', saa luaa mats'aa, cwitsuu'yaya ts'ooⁿ ljo' ñeseixmaⁿya jaach'ee xuee ndo' matseijndoyaya na nncuaⁿntyjyaya juu na waa jo nnooⁿ, ¹⁴ cha nncuaçañooⁿya yuu na jnda t'moⁿ Ty'oots'om nooⁿ ndo' na nnto'ñooⁿya naya na ñequiaa nqueⁿ na ma'maaⁿ jaa cantyja 'naaⁿ Cristo Jesús.

¹⁵ Cha'tsondyo jaa na laxmaaⁿya na candaã' cwila'yuyoy' n'ooⁿya matsona' na laa'ti' c'oom' n'ooⁿya. Ndo' xeⁿ waa cwiicheⁿ nnom na m'aaⁿ n'om'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa', nntseijndo' Ty'oots'om n'om'yo' cantyja 'naaⁿna'. ¹⁶ Saa ñ'oom na mayuu'cheⁿ, macaⁿna' na tjoom' c'ooⁿya cantyja 'naaⁿ ñ'oom na jnda to'ñooⁿya.

¹⁷ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyoy', cala'ljeii'ndyo' cha'xjeⁿ na mats'aa. Ndo' mati queⁿyo' cwenta cwaan' nc'iaa'yo' na cwila'ljeii'ndye cha'xjeⁿ na cwil'aayâ, caluii'ndyo' joona. ¹⁸ Jndye ndii' jnda ñetsjooya ndaa'yo', ndo' ñequio na mat'iooya matsjoonnda'a, jndye nn'aⁿ m'aⁿ na jndoo ñ'oom cantyja 'naaⁿ na tue' Cristo nacjoo' ts'oom'naaⁿ, ¹⁹ saa na macanda maxjeⁿ nntsuundyena. Ñequii'cheⁿ cwila't'maaⁿndyena juu na l'ue n'om seiina. Matsona' na c'omna na jnaaⁿna cantyja 'naaⁿna' saa juu na matsona' na c'omna na jnaaⁿna, cwitjeii's'andyena cantyja 'naaⁿna'. ²⁰ Saa jaa nmeii' la'xmaaⁿya cantyja 'naaⁿ cañoom'luee, juu jo' tseixmaⁿna' tsjoomya, ndo' cwimein'ndo'nty'iaandyo na jo' jo' nnaⁿ nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa, juu Jesucristo. ²¹ Jom nntseichueeⁿeⁿ seii'a na jeeⁿ cje tseixmaⁿna' na nntseijomna' joona' cha'na seiiⁿeⁿ na xocwi'ndaa' na matseixmaaⁿ jnda na wando'xcoom. Nnts'aaⁿ na ljo' nc'e najndeii na tseixmaaⁿ na nlqueeⁿ xjeⁿ cha'tso na niom.

4

C'ooⁿ na neii'ya na m'aa'ya ñ'eⁿ Ta Jesús

¹ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuyoy' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, ndo' na jeeⁿ ñe'canty'iaya, 'o na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jeeⁿ nei'ya cantyja 'naⁿyo', na cwiluiindyoy' cwii na tantjoo'ya, tyeⁿ caljoo'ndyo' cantyja 'naaⁿ Ta Jesús.

² Macaⁿa nnom Evodia ndo' mati nnom Síntique, nc'e na cwiluiindyena ntyjelcuna na cwila'yuyoy' ñ'eⁿ Ta Jesús, caljoyaandyena ñ'eⁿ ntyjeena. ³ Ndo' 'u ti'x'iaaya na tjoom' ñel'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om, macaⁿa na cateijndei' yolcum'aⁿ, ee tyolajomndyena ñ'eⁿndyo na tjoom' tyoñequiaaya ñ'oom na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ, mandiiñ'eⁿ Clemente

ñequio nt'omndye joo na ñel'ana ts'iaaⁿ ñ'eⁿndyo na jnda teiljeii ncuena naquii' libro na chuuna' ncuée nn'aⁿ na laxmaⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'.

⁴ Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na neiⁿ'yo' na laxmaⁿ'yo' cwentaa' Ta Jesús. Matsjoonnda'a: C'om'yo' na neiⁿ'yo'. ⁵ Cal'a'yo' na cha'tsondye nn'aⁿ nnta'jnaaⁿ na na 'o la'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na yann'aⁿndyo'. Jnda teindyoo' na nncwjee'nnda' Ta Jesús.

⁶ Meiⁿljo'cheⁿ na cwiwinom'yo', tiñequiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' 'o. Quia na cwilaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om, cha'tso jo' cataⁿ'yo' nnoom ndo' ñequio na quianl'uaaⁿ'aⁿ. ⁷ Na n'l'a'yo' na ljo' nñequiaaⁿ na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo nnoom na juu jo' t'mati tseixmaⁿ'na' nchiiti na nndaⁿ nntseiñ'oⁿ ts'aⁿ, ndo' juuna' nnts'aana' cwenta n'om'yo' ñequio joo ñomtiuu na m'aⁿ'yo' ee na matseitjoom'na' 'o ñ'eⁿ Cristo Jesús.

C'oom' n'om'yo' cha'tso na ya la'xmaⁿ'na'

⁸ Ñ'oom na macanda 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', c'oom'ya n'om'yo' cha'tso na cwiluiñena' na mayuu', cha'tso na matseit'maaⁿñena' cwiicheⁿ ts'aⁿ, cha'tso na maty'iomyana', cha'tso na lju' tseixmaⁿ'na', cha'tso na cjaawee' nquiu nn'aⁿ, cha'tso na waa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿ'na'. Meiⁿnquia na ya laxmaⁿ'na' ndo' na matseixmaⁿ'na' na nntseiwendyena' ts'aⁿ, cha'tso nmeiⁿ c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿ'na'.

⁹ Cha'tso na jnda ñet'mooⁿya ndaa'yo' ñequio joo na jnda ñenty'ia'yo' na ñes'aa, na jnda ñejndye'yo' na ñeseinaⁿ, ñequii'cheⁿ jo' cal'a'yo', quia jo' nquii Ty'oots'om na mach'eeⁿ na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyo jaa, nc'oomñê ñ'eⁿndyo'.

Nn'aⁿ na tyolayu' tsjoom Filipos tyoteijndeina Pablo

¹⁰ Mañequiaa Ta Jesús na neiⁿ'ya na cwijaañjoom'nnda' n'om'yo' ja. Nchii na matsjoo na jnda tsuu' n'om'yo' ja, cwe' na t'cju'naaⁿñena' na nnteijndei'ti'yo' ja. ¹¹ Nchii matsjoo na luaa' ee na matseitjoona' ja nc'e jnda ljeii'na' na cwiljoya ts'ooⁿ aa maleiñ'oⁿya oo aa tjaa'naⁿ. ¹² Ee jnda ljeii'na' chiuu waa na m'aaⁿya ee quitjoⁿya na matseitjoona' ja, ndo' quia waa maya na maleiñ'oⁿ. Jnda sei'noⁿ'yaya na c'ooⁿya na neiⁿ'ya meiⁿ'quia na matjoⁿ, meiⁿ' na aa tcwaa'a, meiⁿ' ticwaa'a, meiⁿ' na ma'ndiina' l'oo, oo meiⁿ' na matseitjoona'. ¹³ Cha'tso cwicandaⁿ mats'aa nc'e najndei nquii Cristo. ¹⁴ Saa jeeⁿ xcwe l'a'yo' na teijndei'yo' cantyja na matseitjoona' ja.

¹⁵ Quia na jluii'a ts'ondaa Macedonia na to'a na mañequia ñ'oom naya na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ, macanda 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ na m'aⁿ'yo' Filipos jla'cwanom'yo' tsjo'ñjeeⁿ na teijndei'yo' ja na jndu'yo' na quianl'uaa' Ty'oots'om na teijndei ñ'oom'ñeeⁿ 'o. ¹⁶ Ndo' mati quia tyom'aaⁿya Tesalónica nchii cwe' ñejom ndii' jla'cwanom'yo' tsjo'ñjeeⁿ na teijndei'yo' ja 'na' na matseitjoona' ja. ¹⁷ Saa nchii cwe' ñequii'cheⁿ na m'aaⁿ ts'ooⁿ cantyja 'naaⁿ s'om na maco'ñoⁿ. Ja l'ue ts'ooⁿ nleijndyeti naya 'naⁿ'yo' na cwileiwe jo nnom Ty'oots'om. ¹⁸ Jnda to'ñoⁿya cha'tso na jla'cwanom'yo' hasta waljoo'cheⁿ jndye to'ñoⁿya. Cantyja 'naaⁿ joo s'om na jla'cwanom'yo' ñequio l'o Epafrodito, jeeⁿ tinc'uaa' l'a'yo'. Juu jo' matseijomna' cha'cwijom jndyee' tsioom suu na jeeⁿ cachi ntyjii Ty'oots'om, ¹⁹ Ndo' nquii Ty'oots'omya nc'e Cristo Jesús ñequiaaⁿ cha'tsoti na macaⁿ'na' 'o cantyjati na matseixmaaⁿ na tjacantya na tyañê. ²⁰ Ñequii'cheⁿ caluii't'maⁿñe Ty'oots'om na nqueⁿ Tsotyaaⁿ. Caluii na ljo'.

Xmaⁿndyo' na cha'tsondyo'

²¹ Cantyja 'naⁿya candu'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwila'xmaⁿna tmaaⁿ' cwentaa' Ty'o^ots'om nc'e m'aⁿna cantyja 'naaⁿ' Jesucristo. Joo nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ ljo^oñe ñ'eⁿndyo cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'. ²² Mati cha'tsondye nn'aⁿ na la'xmaⁿna tmaaⁿ' cwentaa' Ty'o^ots'om cwila'cwanomna na xmaⁿndyo', majndeiticheⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomna nnom tsaⁿmats'iaaⁿt'maⁿ tsjoom Roma.

²³ Juu naya na matseixmaⁿ Ta Jesucristo cwentaaya, c'oomna' ñ'eⁿ cha'tsondyo' 'o.

Carta na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoom Colosas

Nn'aⁿ na cwila'yu' Colosas to ñoom carta

¹⁻² Ja Pablo cwiluiindyō apóstol na majñom Jesucristo na jonquia ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, matseixmaⁿya ts'iaaⁿmeiiⁿ ee na l'ue ts'om Ty'oōts'om. Wendyō ñequio ti'nn'aⁿya Timoteo cwilaljeiiyâ cartawaa na m'aⁿyo' tsjoom Colosas na cwila'yu'yo' ñequio Cristo ndo' na cwiluiindyō' cwentaa' Ty'oōts'om. Cwitaⁿyaⁿ na quiaa Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om naya na matseixmaaⁿ ndaaⁿyo' ñequio na meiⁿcwii ñomtiuⁿ tic'om'yo' jo nnoom.

Macaⁿ Pablo na catio'naaⁿñe Ty'oōts'om nn'aⁿ na cwila'yu'

³ Quia cwilanaⁿyaⁿ nnom Ta Ty'oōts'om, ñequii'cheⁿ cwiñe'quiaayâ na quian'l'uaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿyo'. Jom cwiluiñe Tsotyⁿ nquii Ta Jesucristo cwentaⁿya. ⁴ Ee jnda macwindyaⁿyaⁿ na mati 'o cwiluiindyō' nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Jesucristo, ndo' na jnda nquii'yo' cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyⁿe cwentaa' Ty'oōts'om. ⁵ Juu na m'aⁿyo' na wi' n'om' ntyjee'yo' mat'uiina' juu na cwicantyyaa' n'om'yo' na cwileiwenⁿa' cañoom'luee. Quia tyondye'yo' ñ'oom na mayuu' na macwji'n'maaⁿñe Ty'oōts'om nn'aⁿ, jo' tquiaana' na cwicantyyaa' n'om'yo'. ⁶ Ñ'oomwaa' na tquia nn'aⁿ ndaaⁿyo' wjaanty'eena' cha'waa tsjoomnancue ndo' matei-jndeina' nn'aⁿ. Ljo'yu mach'eena' cha'na s'aana' quii' n'om'yo' xjeⁿ na jndye'yo' na tyola'neiⁿ nn'aⁿ cantyja na candya' ts'om Ty'oōts'om nn'aⁿ ndo' jla'noⁿyo' na mayuu'cheⁿ na ljo' tseixmaaⁿ. ⁷ Juu Epafraⁿs tyo'mooⁿ ñ'oom nayawaañe ndaaⁿyo'. Tjom cwindya'ntjooⁿyaⁿ nnom Cristo ñ'eⁿñe, ndo' jeeⁿ jnda nquiiuyâ jom. Mati jeeⁿ xcwee' ts'oom na mandi'ntjoom ndaaⁿyo'. ⁸ Nqueⁿ seicañeeⁿ já cantyja 'naⁿyo' ndo' cantyja na mañequiaa Espíritu Santo na wi' n'om'yo' nn'aⁿ na cwila'yu'.

⁹ Manc'e jo', xjeⁿ na jndyaⁿyaⁿ cantyja 'naⁿyo', ñecwii tco cwilanaⁿyaⁿ nnom Ty'oōts'om cwenta'yo'. Cwitaⁿyaⁿ nnoom na m'mooⁿ ndaaⁿyo' chiuu l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' ndo' na ñequiaaⁿ na jndo' n'om'yo' ndo' na nla'noⁿyo' ljo' l'ue ts'om Espíritu Santo. ¹⁰ Ndo' naljo' nndaⁿ nnc'om'yo' cha'xjeⁿ matsona' na c'om nn'aⁿ na laxmaⁿna' cwentaa' Ta Jesús, na ñequii'cheⁿ cwil'a'yo' yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ, na cha'tso nnom ts'iaaⁿ na ya nleitquioo' cantyja 'naⁿyo' na cha'cwijom cwiwe' ntjom, na nnc-jaachuuñetina' 'o na yati nnta'jnaⁿyo' Ty'oōts'om. ¹¹ Jom tjacantyya cwiluiñe najneiⁿ. Cwitaⁿyaⁿ na cantyja 'naaⁿ jo' ñequiaaⁿ na jnda'yo' cha ñequio na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na neiⁿ n'om'yo' nndaⁿ nnaⁿndyo' cha'tso nnom nawi' na cwiwinom'yo'. ¹² Ndo' mati na ñe'quia'yo' na quian'l'uaa' Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om. Ee na jnda tqueeⁿ na la'xmaaⁿya na nnto'ñooⁿya cha'tso nnom na cwito'ñoom nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ na cwila'jomndyena cantyja na cwiluiñe na matsaⁿntjoom yuu na jeeⁿ caxuee. ¹³ Ndo' seicandyañe jaa na ñet'ooⁿya nacje 'naaⁿ najaaⁿñe. Ndo' jnda tjaaⁿñe jaa nacje 'naaⁿ na matsaⁿntjom Jnaaⁿ, nquii na jeeⁿ candya' ts'oom, ¹⁴ cantyja na tue' juu, jo' cwilui'n'maaⁿndyo, na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya.

Ljoyaandyⁿe nn'aⁿ ñequio Ty'oōts'om nc'e na tue' Cristo

15 Tixocandaa nnty'iaa' ts'aⁿ Ty'ooots'om saa na nty'iaa nn'aⁿ Jnaaⁿ jla'ngⁿ na chiuu cwiluiiñê. Juu m'aaⁿ najndyee cwitjoocheⁿ na jl'ana cha'tso na niom. 16 Ñequio Cristo s'aa Ty'ooots'om cha'tsoti na m'aⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue. Nt'om ya cwinty'iaandaaya ndo' ñ'eeⁿ nt'om na tileicant'yiaaya, cha'na cantyja na cwitsa'ntjom ángeles, ndo' cha'na joo na cwiluiitquiendye na nchii nn'aⁿ joo. Ñ'eⁿ Cristo s'aaⁿ cha'tsoñ'eⁿ, cha catseit'maaⁿñena' juu cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ. 17 M'aaⁿ Cristo cwitjoocheⁿ na ncuua cha'tso nmeiⁿ ndo' cantyja 'naaⁿ jom teinchu' cha'tso na seijndaa'ñê. 18 Nqueⁿ cwiluiiñê xqueⁿ tmaaⁿ jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ndo' cwiluiindy^o seiiⁿeⁿ. Cwitandoo'a nc'e jom, nqueⁿ na tquiaa jndyee Ty'ooots'om na tando'xcoom quii'ntaaⁿ l'oo. Cantyja 'naaⁿ cha'tso nmeiⁿ maqueⁿna' jom na tjacantyja na cwiluiit'maⁿñê na cha'tso na cha'tso. 19 Ty'ooots'om l'ueya ts'oom na catseixmaⁿ Cristo cha'tsoti na matseixmaaⁿ. 20 Ndo' mati nc'e Cristo l'ue ts'oom na nnc'omyaandye ñ'eⁿñê cha'tsoti na m'aⁿ, meiiⁿ jaa nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' mati joo na m'aⁿ cañoom'luee nc'e na tue' Cristo nnom ts'oom'naaⁿ.

21 Na ñejndyowana', meiⁿtoⁿl' ñet'om'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om, ndo' wjee'yo' jom xjeⁿ naquii' n'om'yo'cheⁿ nc'e natia na ñel'a'yo', saa je' jndá tqueeⁿ 'o na cwiljoya ts'oom ñ'eⁿndyo', 22 nc'e na wi' na teinom Cristo na tueeⁿeⁿ cantyja na ts'aⁿ jom. S'aaⁿ naljo' cha nndaⁿ m'mooⁿ 'o nnom Tsotyeⁿ na cwiluiindy^o cwentaaⁿaⁿ na meiⁿcwii tacwajndi-indyo' ndo' tatjaa'naⁿ jnaⁿyo'. 23 Saa cantyja 'naⁿyo' macaⁿna' na caljoo'ndyo'tyeⁿyo' na cwila'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿñê cha'cwijom na njoom na wjaa nch'ioo' ts'oom. Tintjei'ndyo' na ntyjaa' n'om'yo' ñ'oom naya na jndá jndye'yo' na mañequiaana' na cwilui'n'maaⁿndyo'. Juu ñ'oom'ñeeⁿ cwit'omna' cha'waa tsjoomnancue ndo' ja Pablo majuuna' mañequiaaya ndaaⁿ nn'aⁿ.

Mandi'ntjom Pablo ndaa nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om

24 Waa nawil' na mawinooⁿya cwenta'yo', saa neiⁿya na ljo' matjoⁿ ee cantyja 'naaⁿ jo', ñequio seii'a matseicandaa'ñena' juu nawil' na teinom Cristo cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ 'naaⁿaⁿ, na juu jo' seiiⁿeⁿ tseixmaⁿna'. 25 Ee nc'e ts'iaaⁿ na jndá ty'iom Ty'ooots'om ja, jo' na cwiluiindy^o ts'aⁿ na mandi'ntjom ndaa nn'aⁿ na macwjeeⁿeⁿ cwentaaⁿaⁿ. Cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿñeeⁿ seijndaa'ñê na mañequiaaya ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ ndaa nn'aⁿ meiⁿquaiyuucheⁿ, ndo' mati mateijndeiina' 'o. 26 Jndye ndyu na jndá teinom, ñet'oomnty'iu juu ñ'oom naya'ñeeⁿ saa je' ma'moⁿ Ty'ooots'om juuna' ndaa nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ. 27 Ee tjaawee' ts'oom na matseicañeeⁿ nn'aⁿ cwentaaⁿaⁿ na juu na jeeⁿ cajnda na tseixmaⁿ Cristo na matseit'maaⁿñena' jom, mati m'aaⁿjo' cwenta' 'o. Juu ñ'oom wanty'iuu'ñeeⁿ, luaa ma'moⁿna': Cristo m'aaⁿñê naquii' n'om'yo', na juu jo' mañequiaana' na cwicantyyaa' n'om'yo' na nla'jomndyo' na nluiit'maⁿñê.

28 Já cwilacandiyyá cantyja 'naaⁿ Cristo. Cwilajndoo'á n'om nn'aⁿ ndo' mati ñequio ñ'oom na xcweti cwit'mooⁿyá ndaa cha'tso nn'aⁿ cha cantyja 'naaⁿ Cristo nnc'omna na candaⁿndyena jo nnom Ty'ooots'om. 29 Ee na luaa' waa ts'iaaⁿ na to'ñooⁿ, matseijndoya na mats'aa juuna' ñequio najndeii na mañequiaa Cristo na matseixmaⁿya.

2

¹ L'ue ts'oqo' na caliu'yo' na jee' t'ma' n' waa na matseijndoya cantyja 'na'yo', 'o ndo' mati nn'a' na cwila'yu' na m'a'na tsjoom Laodicea, ndo' mati cha'tsondye n'a' na ticata'jnaa' ja, ² matseijndo cha nnc'om t'maa'ndye n'om, ndo' cha tjoom' nc'om na wi' n'om nc'iaa na cwila'yu', ndo' na jndyeti na cwi'oola'no' cantyja 'naa' ñ'oom wanty'iuu' na matseicandii Ty'oqots'om na juuna' maquiiti Cristo cwiluiñena'. ³ Ee cantyja 'naa' jom m'a' nty'iu cha'tso na jndo' ts'om Ty'oqots'om na jee' jnda laxma'na' ñequio joo na mantyjiiiche'. ⁴ Matsjoo ñ'oomwaa' ndaa'yo' cha tiñe'quiandyo' na ñe'quiu'nn'a'na' 'o cwii ñ'oom na nla'nei' nn'a' ndaa'yo' na nncjaachuuñena' 'o. ⁵ Ee meii' na tic'oqo'nya quii'ntaa'yo', saa' naquii' ts'oqo'nya cha'cwijom na ñ'a'ya ñ'e'ndyo' na jee' nei'ya na maqua' cwenta na jee' xcwe cwil'a'yo' ndo' na cwila'yu'ya n'om'yo' ñ'e' Ty'oqots'om.

⁶ 'O jnda jla'ljo'yo' Cristo Jesús naquii' n'om'yo' na cwiluiñê na matsa'ntjoom 'o. Jo' chii ñequii'che' c'om'yo' na cwila'jomndyo' ñ'e'ñê. ⁷ C'om'tye'nyo' cantyja 'naa'a' cha'xje' tye' m'a' nch'ioo' ts'oom quii' tyuaa. Ndo' catsana'jnda'yo' cantyja na cwila'yu'yo' ñ'e'ñê. Cal'a'yo' cha'xje' ñ'oom na t'mo' ts'a' ndaa'yo'. Ndo' ñequii'che' quia'yo' na jee' quianl'uaa' Ty'oqots'om cha'tso nnom na matio'naa'ñê 'o.

Nmeii' la'xmaa'ya nc'e na cwitandoo'xc'oqo'ya ñ'e' Cristo

⁸ Cal'andyo' cwenta na tiñequiandyo' na nla'jomndyo' ñequio nn'a' na cwinquio'nn'a' nt'omche' ñequio ñ'oom na m'aa' n'omna, ñ'oom na matseiñ'ee'ñena' nn'a' ee nchii cantyja 'naa' Cristo cwila'jomndyena, macandā cwi'oola'jomndye chiuu na nquiu nquiee ndo' ñequio natia najnda na cwitsa'ntjom tsjoomnancuewaañe.

⁹ Ee cha'tso na cwiluiñe Ty'oqots'om candaa'ñ'e' tseixma' Cristo na tuiñê na ts'a' jom. ¹⁰ Cantyja 'naa' jom maque'na' 'o na candaa'ndyo' jo nnom Ty'oqots'om ee cwila'jomndyo' ñ'e' Cristo na cwiluiñê na catsa'ntjoom cha'tsondyeñ'e' na nchii nn'a' cwiluiindye na waa najnda na cwitsa'ntjom. ¹¹ Ndo' mati 'o jnda tui ñ'e'ndyo' cwii na matseijomna' cha'cwijom na cwil'a' nn'a' judíos ñ'e' yonom'ndaa ndana. Saa' juu na s'aa' Cristo ñ'e'ndyo', nchii cwe' cjo' seii' ts'a' tuiina', jom macwji'n'maa'ñê 'o cantyja 'naa' jna' na laxma'nyo' na teincoondyo' na nn'a'jna' 'o. Luaa' ts'iaa' na mach'ee Cristo. ¹² Quia na teits'oomndyo', tjacant'iuu'ndyo' ñequio Cristo. Ndo' mati cwitando'xco'yo' ñ'e'ñê nc'e cwila'yu'yo' na waa najndei na matseixma' Ty'oqots'om na tquiaa' na tando'xco' juu. ¹³ Ncuae na jnda teinom, ñe'jla'xma'nyo' l'oo nc'e jna'nyo' ndo' nc'e na tyoolui ñ'e'ndyo' cha'na cwil'a' nn'a' judíos yonom'ndaa ndana. Saa' je' je' mañequiaa Ty'oqots'om na tjoom' cwitando'yo' ñequio Cristo na jnda seit'ma' ts'oom jna'nyo'. ¹⁴ Juu na tyowaa na cho'jnaa'ya nnom ljeii na matsa'ntjomna', na tyoque'na' xje' 'naa'na' jaa, seicanduu' Ty'oqots'om. S'aa' na mawinom ts'oom ee na ty'ioom juuna' ts'oom'naa'. ¹⁵ Cwe' nc'e na tue' Cristo cjo' ts'oom'naa', jo' tju'cje Ty'oqots'om cha'tsondye joo na waa najnda na m'a' jo nandye ndo' jlui'jnaa'ndye joo jo ndaa' cha'tso na s'aa'. Tjachuu Cristo joona nawi' ee na jnda tantjoom.

Cal'uaqya naya na niom cañoom'luee

¹⁶ Nc'e na luaa' s'aa Cristo, tiñequiandyo' na nntso cwii ts'a'n na tixcwe cwil'a'yo' cantyja 'naa' na cwicwa'yo' oo na cwíwe'yo' oo ñ'oom cantyja 'naa' cwii xuee na cwíwe nn'a'n na jee' t'ma' tseixma' oo quía na m'aa' chi'ndaa oo xuee na cwita'jndyeena. ¹⁷ Ee ñ'oommei' cwe' ncwaa' juu na quía nndyo na manquii Cristo cwiluiñê na candaa'. ¹⁸ Tiñequiandyo' na nntjeii' na m'a'a' naya 'na'yo' na jee' jndana' na cwe' cwil'ayana na jee' nioom' n'omna ndo' na cwila't'maa'ndyena ángeles. Jooná cwitii'ndyena cantyja 'naa' ñ'oom na tyoonty'iaana na cantyja 'naa' jo' cwila's'andyena nc'e ñ'oom na m'aa' n'om nquieena. ¹⁹ Joo na m'a'a' cwitjeii'ndyena cantyja 'naa' Cristo na cwiluiñê xque' tmaa' nn'a'n na cwiluiindyé seii'e'n. Nc'e na mateix'ee' tmaa' nn'a'n cwentaa'a'n, 'oonajndana ndo' macwjaa'ñena' joona cantyja 'naa'a' cha'xje' tjat'uii cwii cwii nnom na tjacañjoom'ñe sei'ts'o 'naa'ya cha'xje' na seijndaa'ñe Ty'oots'om.

²⁰ 'O jnda tja'yo' ñequio Cristo, jo' chii je' tic'om'yo' nacje 'naa' ñ'oom na maque'na' xje' nn'a'n na la'xma'na cantyja 'naa' tsjoomnancue. Quía jo' ¿chíuu na ndicwa' cwil'a'yo' cha'na nn'a' tsjoomnancue, na cwilañ'oom'ndyo' ñ'oom na maque'na' xje' nn'a'? ²¹ Cha'na ñ'oom na cwíluena: “Tiñequiu' luaa'. 'Na'waa' ticwanaa' na nlqui' mei' tileiñ'oom'”. ²² Cha'tso ñ'oommei' na cwique' joona xje' nn'a'n, mat'uiina' 'na' na cwintycwii na mawil'uee'ñe ts'a'n, ñequii'che' la'xma'na' ñ'oom na cwique' nn'a'n na matsa'ntjomna' ñequio ñ'oom na cwit'moo' na'ñee' ndaa' nn'a'n. ²³ Na mayuu' mach'ee'na' ndoo' ntyjii ts'a'n na jndo' ts'om ts'a'n na luaa' ñ'oom tseinei' ee cwit'moo'na' na jee' matseit'maa'ñe ndo' jee' maque' xje' seii', saa' ñ'oom'ñee' mei'chjoo ticateijndeina' juu na wjaa' nacjoo joo na cwique'na' xje' juu na matsei'tjooñe nnom Ty'oots'om.

3

¹ Quía jo' nc'e na jnda macwitando'xco'yo' ñ'e'n Cristo, cal'ue'ya'yo' na nnto'ñoom'yo' 'na' na niom cañoom'luee yuu na wacatyee' ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya. ² C'oom' n'om'yo' cantyja 'naa' cwii cwii nnom na matseixma' cañoom'luee, nchii 'na' na matseixma' tsjoomnancue. ³ Ee laxma'yo' l'oo ndo' juu na cwita'ndo'yo' je', wanty'iuu' m'aa'na' ñ'e'n Cristo nc'e m'aa' ñ'e'n Ty'oots'om. ⁴ Je' cwitando'yo' jo' nnom Ty'oots'om nc'e wando' Cristo. Quía nleitquoo'nê, mati 'o nleitquoo'ndyo' ñ'e'nñê ndo' n'lajomndyo' na nluuit'ma'ñê.

Catjei'ndyo' ñequio cha'tso natia na ñe'jla'jomndyo'

⁵ Jo' chii cha'tso nmei' na cwique' n'om'yo' cha'xje' cwique' n'om nn'a'n na tyoolayu', que'yo' cwentá na l'oo laxma'na', cha'na na nc'oomya ts'a'n ñ'e'n cwiiche' ts'a'n na nchii saa'a'n, nchii scoom'm, mei' talajomndyo' ts'iaa' na tilju' laxma', mei' tañequiandyo' ñequio joo na quee' n'om seii'yo', mei' tala'jomndyo' ñequio joo natia na l'ue' n'om'yo', mei' tila'quee' n'om'yo' 'naa' cwiiche' ts'a'n, na juu jo' ljo'yu' jnaa' ts'a'n cha'xje' na matseit'maa'ñe cwii na nl'a' nn'a'n. ⁶ Ee cwe' jnaa' nmei', juu na jee' cwajndii matsei'wii Ty'oots'om nnt'uiina' nn'a'n na cwilaque' n'omna. ⁷ 'O ndyu na teinom tyolaxma'yo' natiamei', ⁸ saa' je' je' tsacwintye'yo' na cwil'a'yo' nmei'. Talawjee'yo' nn'a'n, talaquee' n'om'yo' nt'omche', talataa' n'om'yo' nn'a'n, tala'jna'yo' joona, talanei'yo' ñ'oomwi'. ⁹ Talanei'yo' cantu ndaa' nc'iaa'yo' ee jnda tyuii'

juu na tyolaxmaⁿ'yo' na cjee' xuee na cwila'y^u'yo' ñ'eⁿ Jesucristo ñequio cwii cwii nnom na ñel'ajndyee'yo'. ¹⁰ Jnda seichuii'xco'na' o' cantyja na tsam'aⁿ'yo', cwii na laxmaⁿ'yo' nc'e na tuiindyoy'xco'yo', cha nluii'ndyo Ty'oqots'om, nqueⁿ na s'aaⁿ jaa, cha na ya ndo' candaq^a nla'nooⁿ'a cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ¹¹ Je' ticwjaa'ñê cwenta ljo' cwiluiindyee nn'aⁿ, aa griego oo aa judío, aa jnda tuii oo aa tyooluii ñ'eⁿñe cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ judíos ñ'eⁿ yonom'ndaa ndana, aa ts'aⁿ na cwe' ñetyjee'ya oo ts'aⁿjndaq^a juu, aa moso na m'aaⁿtyeⁿ oo aa ts'aⁿ m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ'. Ñ'oom na macwjaa'ñê cwenta na nquii Cristo tjacantyja na t'maⁿ cwiluiiñê ndo' na m'aaⁿ naquii' n'oqⁿya.

¹² Jeeⁿ candya' ts'om Ty'oqots'om 'o ndo' jnda tjeiiⁿ'eⁿ 'o na cwiluiindyoy' nn'aaⁿ'aⁿ. Jo' chii c'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ ndo' na ya nn'aⁿndyo' ñequio cha'tsondyena. C'om'cje'yo' ndaq^a nn'aⁿ, c'om'yo' na cwentandyoy' ñequio cha'tso nn'aⁿ, c'om'yo' na m'aaⁿ niroomcheⁿ n'om'yo'. ¹³ C'om't'maaⁿndyo' n'om'yo' ñequio nc'iaa'yo'. Ndo' cala't'maⁿ n'om'yo' jona quia cwila'tjoondyena ndaq^a'yo'. Cal'a'yo' ñ'eⁿndyena cha'xjeⁿ s'aa Cristo na seit'maⁿ ts'oom 'o. ¹⁴ Ndo' cha'tso na cha'tso, c'om'yo' na candaq^a'ya m'aⁿ'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', ee juu jo' matseitjoom'na' cha'tso ndo' candaq^a tseixmaⁿ'na'. ¹⁵ Nc'e Cristo cwiljoya ts'om Ty'oqots'om ñ'eⁿndyo'. Quiandyoy' na juu jo' nntsa'ntjomna' 'o ee cantyja 'naaⁿ'na' t'maaⁿ 'o na n'laxmaⁿ'yo' ñecwii ts'aⁿ cwiluiindyoy'. Ndo' quia'yo' na quianl'uaaⁿ'aⁿ.

¹⁶ Cats'aana' na candaq^a'ya c'oom ñ'oom' Cristo naquii' n'om'yo', na cwit'moⁿ'yo' ndo' cwilajndo'yo' n'om' nc'iaa'yo' na cwila'y^u', na cwita'yoy' salmos, luantsa ñequio nt'omcheⁿ na cwila't'maaⁿndyo' jom, ndo' naquii' n'om'yo' na quianl'uaa' Ty'oqots'om. ¹⁷ Ndo' meiⁿnquia na cwil'a'yo' oo na cwilaneⁿ'yo', cal'a'yo' cha'tso jo' ñequio xuee' Ta Jesús na cwiñequia'yo' na quianl'uaa' Tsotyaa'ya Ty'oqots'om nc'e jom.

Nmeii' matsona' na cal'aaya

¹⁸ 'O yolcu na m'aⁿ s'aa'yo', cala'candaq^a'ndyo' ndaq^ana, ee maxjeⁿ luaa' matsona' na cal'a yolcu na cwila'y^u' ñequio Ta Jesús. ¹⁹ 'O naⁿnom na m'aⁿ lcuu'yo', c'om'yo' na wi' n'om'yo' jona. Tal'a'yo' na cwe' cwila'tia'to'yo' jona. ²⁰ 'O nda nn'aⁿ, cala'candaq^a'ndyo' ñ'oom na cwi'sa'ntjom tyendyee'yo' 'o. Ee jeeⁿ ya ntyjii Ta Jesús na cwil'a'yo' na ljo'. ²¹ 'O naⁿnom na m'aⁿ nda'yo', tal'a'yo' ljo' na nlawjeena ñ'eⁿndyo' ee xeⁿ naljo' n'ndyena na ñe'cal'ana yuu na ncjaawee' nquiu'yo' ñ'eⁿndyena. ²² 'O na m'aⁿtyeⁿ'yo' moso ndaq^a patrom 'na'yo', cala'candaq^a'ndyo' ñ'eⁿ'yo' ndaq^ana. Nchii cwe' quia na cwiqueⁿna cwenta ljo' na cwil'a'yo' cha njaawee' n'omna ñ'eⁿndyo', ñequii'cheⁿ candye'ntjom'yo' ndaq^ana na xcwee' n'om'yo' nc'e na nquia'yo' Nqueⁿ na matsa'ntjoom 'o. ²³ Cha'tsoti na cwil'a'yo', caluiina' ñequio na xcwee'ya n'om'yo', cha'cwijom nnom nquii Ta Jesús cwindye'ntjom'yo', nchii cwe' ndaq^a nn'aⁿ. ²⁴ Ee manquiu'ya'yo' na nñequiaa Ta Jesús na nnto'ñoom'yo' cwii na jeeⁿ jnda na nnda'yo'. Ee 'o nnom Cristo cwindye'ntjom'yo', jom cwiluiiñê patrom na tjacantyja na matsa'ntjoom 'o. ²⁵ Saq^a ts'aⁿ na matsei'tjoq^{ñe}, nntioml'uaaⁿ juu ñequio mañejuuti natia na mach'ee tsaⁿ'ñeeⁿ. Ee jom xocjaañ'oomñê ñ'eⁿ cwii ts'aⁿ saq^a cwiicheⁿ ticuee' ts'oom.

4

¹ 'O patrom na m'aⁿ moso 'naⁿyo' na cwindye'ntjomtyeⁿna ndaa'yo', cal'a'yo' ñ'eⁿndyena ljo' na maty'iomyaⁿa' ee manquiu'ya'yo' cañoom'luee m'aaⁿ cwii na cwiluiñe na matsa'ntjom 'o na ñequia'yo' cwenta nnoom.

Nmeiiⁿ ñ'oom na matseijndo' Pablo n'ooⁿya

² Ticwintqueⁿyo' na ñequi'cheⁿ cwilaneiⁿyo' nnom Ty'o^ots'om. C'oom'ya n'om'yo' na cwil'a'yo' na ljo'. Ndo' ñequi'cheⁿ quia'yo' na quianl'uaaⁿaⁿ. ³ Mati calaneiⁿyo' nnoom cantyja 'naaⁿyâ cha' nncju'naaⁿñena' na ñequiaayâ ñ'oom'm na cwe' wanty'iu m'aaⁿna' na cantyja 'naaⁿ juuna' m'aaⁿya w'aancjo. ⁴ Cataⁿyo' nnoom na xcwe ñequiaⁿya ñ'oom'ñeeⁿ cha'xeⁿ na matsona'.

⁵ Quia na m'aⁿyo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yu', c'om'yo' na jndo'ya n'om'yo'. Ticwii cwii ndii' na maju'naaⁿñena' na nlaneiⁿyo' ndaana cantyja 'naaⁿ Cristo, cal'a'yo' na ljo'. ⁶ Ñ'oom na cwilaneiⁿyo', ñequi'cheⁿ cats'aana' na cjawee' nquiu nn'aⁿ, cha ya nla'noⁿyo' cwaaⁿ ñ'oom nnt'o'yo' ndaana.

Matseicwanom Pablo na xmaⁿndye nn'aⁿ

⁷ Nquii ti'nn'aaⁿya Tíquico na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya, nntseicañeeⁿ 'o cantyja 'naⁿya. Jeeⁿ xcwee' ts'oom na mateijneiⁿ ja na mandi'ntjoom nnom Ta Jesús. ⁸ Macwe' jo' majñooⁿya jom na m'aⁿyo' na nntsoom ndaa'yo' chiuu waa na jom'aaⁿya ndo' na ñequiaaⁿ na jnda'yo' naquii' na cwilayu'yo'. ⁹ Mati ñequio jom mawjaa Onésimo, cwii ncjo'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya jom na jeeⁿ xcwee' ts'oom ñ'eⁿ Ty'o^ots'om. Wendye joona nluena ndaa'yo' cha'tso na cwiluii ljoñe.

¹⁰ Matseicwanom Aristarco na xmaⁿndyo'. M'aaⁿñê w'aancjo ñ'eⁿndyo. Mati Marcos tyjee Bernabé matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jnda jndye'yo' ñ'oom xeⁿ na aa nncue'cañoom 'o cato'ñoom'yo' jom na xcwee' n'om'yo'. ¹¹ Juu Jesús tsaⁿ na jnda we xuee' Justo, matsoom na xmaⁿndyo'. Quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos na cwila'yu' mandá ndyeendye joona cwiñequiana na t'maⁿ ts'o^on na cwiñequiaayâ ñ'oom na quiaⁿdye nn'aⁿ na nntsa'ntjom Ty'o^ots'om joona. ¹² Juu Epafras, cwii ncjo'yo', matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Cwiluiñe ts'aⁿ na mandi'ntjom nnom Cristo Jesús. Ñequi'cheⁿ matseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿyo' na nncwintyje'tyeⁿyo' jo nnom ndo' ñequio na xcwee' n'om'yo' na nl'a'yo' yuu na l'ue ts'om. ¹³ Macwji'yuu'ndyo cantyja 'naaⁿaⁿ na jeeⁿ majoo' ts'oom, ñequi'cheⁿ matseineiⁿ nnom Ty'o^ots'om cantyja 'naⁿyo', 'o ndo' mati nn'aⁿ tsjoom Laodicea ñequio tsjoom Hierápolis. ¹⁴ Nquii Lucas, tyonasei, matseicwanoom na xmaⁿndyo'. Jeeⁿ jnda ntyjiia ñ'eⁿñê. Ndo' mati tso Demas xmaⁿndyo'.

¹⁵ Candu'yo' na xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'yu' na m'aⁿ Laodicea. Mati xmaⁿñe Ninfas ñequio tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na cwiⁿtjomndye waⁿaⁿ. ¹⁶ Quia na jnda jla'naⁿyo' cartawañe, cala'cwanom'yo' juuna' na m'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^ots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ Laodicea cha na nla'naaⁿna juuna', ndo' mati 'o cala'naⁿyo' carta na matseicwanoyⁿya na m'aⁿ joona. ¹⁷ Ndo' candu'yo' nnom Arquipo na matsjo^o queⁿñê na nntseicandaⁿñê ts'iaaⁿ na jnda ty'iom Ta Jesús jom.

¹⁸ Mannco Pablo ñequio ts'ooya matseiljeiya na xmaⁿndyo'. Cjaañjoom' n'om'yo' na m'aaⁿya praso. Quiaa Ty'oots'om na nto'noom'yo' naya na matseixmaaⁿ. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Tesalónica

Matseiljeii Pablo cwii carta ñequio nc'iaaⁿaⁿ

¹ Ja Pablo matseiljeiya cartawaañe, ñequio Silvano ñ'eⁿ Timoteo, matseicwanoⁿya juuna' ndaa' 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ'yo' tsjoom Tesalónica, 'o na cwila'xmaⁿ'yo' cwentaa' Tsotyaaⁿya Ty'oots'om ndo' mati Ta Jesucristo. Quiana na nnto'ñoom'yo' naya na cwila'xmaⁿ'na ndo' na nda'yo' na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana.

Nn'aⁿ Tesalónica la'xmaⁿna na cwila'yu'ya n'omna

² Ñenquii'cheⁿ na cwiñe'quiaayâ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyja 'naⁿ'yo' na cha'tsondyo'. Cwijaañjoom' n'ooⁿyâ 'o quia na cwilanaaⁿyâ nnoom. ³ Tyootsuu' n'ooⁿyâ 'o jo nnom nquii Tsotyaaⁿya na jeeⁿ xcwee' n'om'yo' na cwila'yu'ya n'om'yo'. Jo' chii jndye ts'iaaⁿ na ya cwileitquioo' na cwil'a'yo'. Ndo' jeeⁿ cwiqueⁿya n'om'yo' na cwitei'jndeiy'o' nc'iaa'yo' nc'e na wi' n'om'yo' joona. Ndo' tîca'ndye'nc'uaa'ndyo' na wi' na cwiťjom'yo' nc'e na ntyjaa' n'om'yo' Ta Jesucristo. ⁴ 'O nn'aaⁿya, Ty'oots'om m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, ndo' manquiuyuayâ na jnda tjeii'ñê 'o cwentaaⁿaⁿ. ⁵ Ee quia tyoñequiaayâ ñ'oom ndaaⁿ'yo' na macwji'n'maaⁿ'ñe Ty'oots'om nn'aⁿ, nchii cwe' tomti teil'uená' nc'e ñ'oom na tyolanaaⁿyâ saa nc'e najndei na matseixmaⁿ Espíritu Santo ndo' na tquiaana' na jla'noⁿ'yo' na juu ñ'oom'ñeeⁿ ñ'oom na mayuu' jo'. Ndo' ñequio na tyol'uaayâ chiuu na nnteijndeiina' 'o.

⁶ Jo' chii mati 'o macwitsantyjo'yo' cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. Ndo' maluaa', macwitsantyjo'yo' naxeⁿ nquii Ta Jesucristo. Nc'e jo' na tquiaa Espíritu Santo na jeeⁿ neiⁿ'yo' meiiⁿ wi' ñel'a nn'aⁿ tsjom'yo' jnda na to'ñoom'yo' ñ'oom naya na tyoñequiaayâ ndaaⁿ'yo'. ⁷ Ndo' na luaa', tyolaxmaⁿ'yo' cwii na ma'moⁿ'na' ndaaⁿ nn'aⁿ ts'ondaa Macedonia ñequio Acaya chiuu na nnc'oom'aⁿna. ⁸ Ee na m'aⁿ 'o jnaⁿ'na' na tjanty'lee ñ'oom naya 'naaⁿ Ta Jesucristo. Ndo' je' tachii macandá ndyuua'yo' Macedonia ñequio Acaya saa mati jndye joo jnda manquiu nn'aⁿ na cwila'yu'ya n'om'yo' ñequio Ty'oots'om. Jo' chii meiⁿ tacaⁿtina' na nl'uuyâ ñ'oom cantyja 'naⁿ'yo' ndaaⁿ naⁿ'ñeeⁿ. ⁹ Ee manquieeti naⁿ'ñeeⁿ cwila'neiⁿ'na chiuu waa na sacajndoⁿ'â 'o ndo' na ya to'ñoom'yo' já. Mati cwila'neiⁿ'na chiuu waa na jnda 'ndye'yo' na tyola't'maaⁿ'ndyo' 'na' na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' je' naxeⁿ Ty'oots'om macwitsantyjo'yo'. Je' jnda macwindye'ntjom'yo' nnom nqueⁿ na wanoom'm, na macandá jom cwiluiiñê Ty'oots'om. ¹⁰ Mati cwila'neiⁿ'na ñ'ñeeⁿ na cwimeⁿ'ndo'yo' na nncwjee'nnda' Jesús, Jnda Ty'oots'om na nnaaⁿ cañoom'luee, nquii na tquiaaⁿ na wando'xco jnda na tue', nquii na macwji'n'maaⁿ'ñe jaa na wi' na jeeⁿ cwajndii na quia nncwjee'cañoom.

2

Ts'iaaⁿ na s'aa Pablo Tesalónica

¹ 'O nn'aaⁿya na cwila'yu'yo', mancjo'ti'yo' nquiu'yo' na ticwe' ts'iaaⁿ'ndyo na sacajndoⁿ'â 'o. ² 'O manquiu'ya'yo' na jeeⁿ t'maⁿ jla'jnaaⁿ

nn'aⁿ tsjoom Filipos já ndo' jla'sei'na já, saꝯ meiiⁿ na luaa', xcwe xjeⁿ na tjooⁿyâ nawi'waa', tquiaa Ty'oots'om na t'maⁿ n'ooⁿyâ na tquiaayâ ñ'oom ndaa'yo' cantyja na macwji'n'maaⁿñê añmaaⁿ nn'aⁿ. ³ Ee ñ'oom na cwiñequiaayâ cwiluiiñena' ñ'oom na mayuu', nchii ñ'oom na tijndaaya nquiuyâ, ndo' nchii cwe' na ñ'cala'ntjaa'yâ nn'aⁿ, meiⁿ nchii na cwinquiõ'nn'aa'yâ nn'aⁿ. ⁴ Wandyo' waa cantyja 'naa'yâ, ee tjawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿndyô ndo' ty'ioom ts'iaaⁿ já na ñnequiaayâ ñ'oom na macwji'n'maaⁿñê añmaaⁿ nn'aⁿ. Nchii cwil'aayâ ts'iaaⁿñeeⁿ cha na nncjaawee' n'om nn'aⁿ ñ'eⁿndyô, saꝯ cha nqueⁿ nncjaawee' ts'oom, ee jom nlqueeⁿ cwenta chiuu n'ooⁿyâ. ⁵ 'O manquiuyalyo' na tijoom ñejla'ca'naaⁿndyô ndaa'yo', meiⁿ nchii tquiõ'nn'aa'yâ 'o na nntjei'â tsjo'ñjeeⁿ luee'yo'. Ty'oots'om noom'm na ljo'. ⁶ Meii'jom ndii' tyool'uaayâ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ já, meiⁿ ndaa' 'o meiⁿ ndaa' nt'omcheⁿ. ⁷ Já tyojndoo'â 'o ñequio na jnda nquiuyâ ñ'eⁿndyo' cha'xjeⁿ cwii yuscu na jeeⁿ wi' ts'om ntseinda, ya cwenta mach'ee joona. ⁸ T'maⁿ waa na jeeⁿ wi' n'ooⁿyâ 'o, nchii tomti neii'yâ na tyoñequiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om ndaa'yo' saꝯ mati chiuu waa na tyom'aa'yâ quii'ntaaⁿyo'. Luaa' waa n'e na jeeⁿ jnda nquiuyâ 'o. ⁹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyo' tyootsuu' n'om'yo' chiuu na tyola'jndaayayâ na nnta'ntjooⁿyâ na tca'na' já. Naxuee natsjom tyol'aayâ ts'iaaⁿ cha tîcatiooyâ xuu nacjo'yo' na nntei'xe'yo' já yocheⁿ na tyoñequiaayâ ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om ndaa'yo'.

¹⁰ 'O nn'aa'ya na cwila'yuyo', manquiuyoy' ndo' mati mantyjii Ty'oots'om chiuu ñet'ooⁿyâ quii'ntaaⁿyo'. Tyola'candaaⁿndyô jo nnoom na tyol'aayâ yuu na maty'iomiana' ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ xondaꝯ ntso na jla'tjoondyô ndaa'yo'. ¹¹ 'O manquiuyoy' chiuu waa na ñet'ooⁿyâ quii'ntaaⁿyo' na tyom'aa'yâ cha'cwijom mach'ee ts'aⁿ ñequio ntseinda, ¹² tyolanaꝯyâ ñ'oom ndaa'yo' na tyoñequiaana' na t'maⁿ n'om'yo', tyola'jndoo'â n'om'yo' na c'om'yo' cha'xjeⁿ na matsona' na c'om nn'aⁿ na maqueeⁿñe Ty'oots'om na calajomndyena cantyja na matsa'ntjoom ndo' ñequio na matseit'maaⁿñena' jom.

¹³ Quia tyondye'yo' ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om na tyoñequiaayâ ndaa'yo' mana to'ñoom'yo' juuna'. Jo' na cwiñequiaayâ na quiãnl'uaaⁿa' cantyja 'na'yo'. Ee jla'nqⁿyo' na ñ'oom' Ty'oots'om juuna' nchii ñ'oom na cwe' cwila'tiuu nn'aⁿ. Ndo' mayuu' na jo' juuna'. Jo' chii cwiwitquioo' ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ naquii' n'om' 'o na cwila'yuyo' ñ'eⁿñê. ¹⁴ 'O nn'aa'ya, ljo'waayu ñetjom'yo' cha'xjeⁿ ñetjoom ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaⁿa' ndyuaa Judea. Ee nquiee nn'aⁿ tsjom'yo' ñeta'wi'na 'o cha'xjeⁿ tuui ndyuaa Judea, tyota'wi' nn'aⁿ judíos nc'iaana na cwilayu' ñequio Cristo Jesús. ¹⁵ Nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ jla'cuee'na Ta Jesús, cha'xjeⁿ weloona tyola'cwjeena profetas ndo' mati jleintyo nn'aⁿ judíos já. Tiquil'ana yuu na cjaawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyena, ndo' m'aⁿna nacjoo cha'tsondye nn'aⁿ, ¹⁶ ee quia na ñ'calanaꝯyâ ñequio nn'aⁿ na tachii judíos cha mati ndaaꝯ nncwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om joona, tiñe'quiandyena na nl'aayâ na ljo', ndo' na cwil'ana na luaa', cwila'cwaljoo'tina jnaa'na jo nnoom. Saꝯ je' juu na jeeⁿ cwajndii na matsei'weeⁿ nn'aⁿ mama t'uiina' joona.

17 'O nn'aa'ya, cantyjati xuee na tjei'na' jâ quii'ntaa'yo', meii' taconty'iaayâ 'o sãã ñequii'che' cwijaañjoom' n'oo'nyâ 'o chiuu cawit-sam'a'ti'yo'. Jo' chii jee' cwicantyyaa' n'oo'nyâ na nntsaacajndoo'nda'â 'o. 18 Jee' ñe'catsaayâ na m'a'nyo', majndeii'tiche' ja Pablo jndye ndii' s'aana' na ñe'cjõ sãã seitsaa'ñe Satanás na nl'aayâ na ljo'. 19 ¿Ljo' jo' na ñe'quiaana' na cwicantyyaa' n'oo'nyâ jo nnom Ty'oots'om, ndo' na ñe'quiaana' na neii'nyâ oo na nntantjoo'nyâ jo nnoom? ¿Aa nchii ma'o jo'? Ee ma'o cwiluiindy'o' cha'tso nmei' na nntseit'maa'ñena' ja jo nnom Ta Jesucristo quia na ndyonnaa'a'. 20 Nc'e 'o, jo' matseit'maa'ñena' jâ ndo' mañequiaana' na neii'nyâ.

3

1 Quia tileicatseiquiiti ts'oo' na tjaa ñ'oom cantyya 'na'nyo' seijn-daa'ndyo na nljoo'ndyo na ñe'nncõ tsjoom Atenas. 2 Jo' chii jñoo'nyâ juu nn'aa'ya Timoteo na m'a'nyo', jom cwiluiiñê mosoo' Ty'oots'om. Matseijomñê ñe'ndyô na cwiñe'quiaayâ ñ'oom naya 'naa' Cristo. Tja-canoom'm 'o na ñe'quiaa' na t'ma' n'om'yo' ndo' na nnc'oom'jndei' n'om'yo' cantyya na jnda jla'y'u'yo'. 3 Ee na l'ue n'oo'nyâ na mei'cwiindy'o' 'o tintseilcwe'na' ts'om cwe' nc'e na wi' na cwitjom'yo'. Ee manqui'u'yo' na maxje' mañequiaa Ty'oots'om na catjoo'nyâ nawi'mei'. 4 Ee quia tyom'aa'nyâ ñe'ndyo' t'moo'nyâ ndaa'yo' na maxje' nncwinoo'nyâ nawi' ndo' jnda macwiluii naljo' cha'xje' na manqui'u'yo'. 5 Nc'e na tileicwiqiu-iti ts'oo', jo' chii jñoo'nyâ Timoteo na ncjacwax'ee' aa ndicwa' cwila'y'u'ya n'om'yo' ñe' Ty'oots'om ee nquiaya xe' na aa jnda s'aa tsa'jndii na jla'tjoo'ndyo' ndo' jo' nnts'aana' na cwe' ts'iaa'ndyo ts'iaa' na ñel'aayâ quii'ntaa'nyo'.

6 Sãã je' jnda jndyolcwee'ne' na ñet'oom Tesalónica ndo' jee' ya ñ'oom jndyofñ'oom na cwilayu'ya n'om'yo' ñe' Ty'oots'om ndo' na jnda nqui'u'yo' jâ. Tsoom na ñequii'che' cwijaañjoom' n'om'yo' jâ ñequio na jnda nqui'u'yo' ndo' jee' quee' n'om'yo' na nnty'ia'yo' jâ cha'xje' ñe'cantyyaayâ 'o. 7 Jo' chii 'o nn'a'ya, quii'ntaa' cha'tso na matseijaa'ñena' nacjooyâ ñequio nawi' na cwiwinoo'nyâ t'ma' waa na mañequiaana' na t'ma' n'oo'nyâ na cwiljoo'ndyo'tye'nyo' na cwila'y'u'ya n'om'yo' ñe' Ty'oots'om. 8 Ndo' na cwindyaayâ na cwiljoo'ndyo'tye'nyo' cantyya 'naa' Ta Jesús, mach'ee'na' cantyya 'naa'nyâ cha'cwijom na cwilui-indyoxcooyâ. 9 Meii' ncjooyâ tileicwijndaayâ na cwiñe'quiaayâ na quianl'uaa' Ty'oots'om cantyya 'na'nyo'. Quianl'uaa'a' na waljoo'che' na neii'nyâ jo nnoom cantyya 'na'nyo'. 10 Naxuee natsjom cwitaa'nyâ nnom Ty'oots'om na ñe'quiaa' na nnty'iaandaayâ 'o na nla'canda'nyotyayâ yuu na cwimatseitjoo'na' na cwila'y'u'ya n'om'yo' ñe'ñê.

11 Cwita'nyâ na nquii Tsotyayya Ty'oots'om ñequio Ta Jesucristo catei-jndeii'na jâ cha ndaa' nntsaacajndoo'ndaa'â 'o. 12 Mati cwita'nyâ na cateijndei' Ta Ty'oots'om na nncjaaquiendyo' na m'a'nyo' na wi' n'om'yo' cwii cwii ntyjee'yo'. Ndo' catseicwaljoo'tina' na wi' n'om'yo' cha'tso nt'omche' nn'a' cha'xje' m'aa' jâ na wi' n'oo'nyâ 'o. 13 Quiaa' na nleijndei' n'om'yo' cha nla'xma'nyo' na lju' n'om'yo' na canda'ndyo' jo nnom Tsotyayya Ty'oots'om quia na nncwjee'ndaa' Ta Jesús ñequio cha'tsondye nn'a' cwenta'a'.

4

Nmeii' cal'aaya cha nncjaawee' ts'om Ty'oqots'om

¹ Ndo' je' 'o nn'aa'nya ñequio xuee' Ta Jesús cwitaa'nyâ ndaa'yo' ndo' cwitsa'ntjoo'nyâ 'o na c'om'yo' cha'xje' na jnda t'moo'nyâ na cal'a'yo' cha nncjaawee' ts'om Ty'oqots'om ñ'e'ndyo'.

² Ndo' manquiu'ya'yo' ñ'oom'ñee' na tquaa'tyaa'nyâ ndaa'yo' ñequio najndeii na matseixma' Ta Jesús. ³ Ee luaa waa na l'ue ts'om Ty'oqots'om ñ'e'ndyo' na calaxma'nyo' na lju' n'om'yo' cantyja 'naa''a' mei' tanc'om'ya'yo' ñequio nn'a' na cwe' luaa', ⁴ ticwiindyo' 'o nn'aa'nya, cala'no'nyo' na l'ue ts'om Ty'oqots'om na c'om'yo' na yandyo' ñequio lcuu'yo', ndo' na cala't'maa'ndyo' joona, ⁵ nchii nnc'oom tsa's'a ñequio scoom'm na ncwinom'na' ljo' mach'ee' na tia na matseitoom ñ'e'ñe cha'xje' cwil'a nn'a' na tic'om nacje 'naa' Ty'oqots'om. ⁶ Mei'cwii tsa's'a tintseitjoo'ñe nnom x'iaa' na nnc'oomya ñ'e' scuu' tsa'ñee' mei' tinquiu'nn'a' cantyja 'naa' ñ'oommei' ee jee' t'ma' na wi' nntseiquioo Ta Jesús nacjoo' ts'a' na mach'ee cha'tso nmei' cha'xje' na jnda ñejla'candiiyâ 'o. ⁷ Ee nchii na tquee'ñe Ty'oqots'om jaa na nlajomndyo cantyja 'naa' natia, saa jom l'ue ts'oom na c'oo'nyâ na lju' n'oo'nyâ jo nnoom. ⁸ Cwe' jo' xe' m'aa' ts'a' na ticuee' ts'om ñ'oommei' na cwit'moo'nyâ ndaa'yo', catsei'no' tsa'ñee' na nchii cwe' ñ'oom na tque' nn'a' mach'ee na til'ue. Juu mach'ee na til'ue ñ'oom na tque' nquii Ty'oqots'om, na jom tquiaa' Espíritu Santo naquii' n'oo'nyâ.

⁹ Cantyja 'naa' na c'om'yo' na wi' n'om ntyjee'yo' na cwila'yuu', taca'na' na cwinntseiljeiya ñ'oom'ñee' ee manquii' Ty'oqots'om ma'moo' ndaa'yo' na c'om'yo' na wi' n'om'yo' joona. ¹⁰ Ee 'o wi' n'om'yo' nn'a' na cwila'yuu' na m'a' ts'ondaa Macedonia. Saa cwitaa'nyâ ndaa'yo' na c'om'yo' na mat'ma'ti na wi' n'om'yo' joona. ¹¹ Calajnda'yo' na tjoom' ñ'oom nnc'om'yo' ñ'e' nc'iaa'yo'. Tacatii'ndyo' ñ'oom 'naa'na na ticatseixma'na' na nla'jomndyo'. Cjoo' n'om'yo' na cal'a'yo' ts'iaa' 'na'yo' cha'xje' ñ'oom na jnda tquaa'tyaa'nyâ ndaa'yo', ¹² ee na nl'a'yo' na ljo', nn'a' na tyoola'yuu' nla't'maa'ndyena 'o mei' xotseitjoo'na' 'na' na nleil'uee'ndyo'.

Cantyja na nndyonnda' Ta Jesucristo

¹³ Ndo' je' 'o nn'a'nya, tacal'ue n'oo'nyâ na mati ticala'no'nyo' chiuu nnts'aana' ñequio nn'a' na jnda tjā mei' tanc'om'yo' na chjoo' n'om'yo' cha'xje' nt'omche' nn'a' na tintyjaa' n'om Ty'oqots'om. ¹⁴ Ndo' cha'xje' cwila'yuu'a na tue' Jesús ndo' na tando'xcoom, maluaa' cwila'yuu'a na cantyja 'naa' jom ñequiaa Ty'oqots'om na joo nn'a' na jnda tjā na ñejla'yuu' ñ'e'ñe nnta'ndo'xcona.

¹⁵ Jo' chii cwil'uuyâ ndaa'yo' ñ'oom na t'mo' nquii na cwiluii'ne na catsa'ntjom jaa na ndicwa' cwitandoo'a hasta xje' na nndyonnaa'a', xocwinoo'a nn'a' na jnda tjā. ¹⁶ Ee manquii' Jesús nnaa' cañoom'luee, jndei' ñ'oom na nnts'a'ntjoom, ndo' ndyocuee', xje'ñee' nleic'uaa jndyee' ángel na cwiluiitquie'ne ndo' mati ndu 'naa' Ty'oqots'om. Quia jo' joo nn'a' na jnda tjā na ñejla'yuu' ñ'e' Jesús, joona najndyee nnta'ndo'xcona. ¹⁷ Jnda jo' jaa na ndicwa' cwitandoo'a xje'ñee' ñ'e'naa' nncjaachuuna' jaa ñ'e'ndyena quii' nchquiu na nntjomndyo ñequio Ta Jesús quii' jndye ndo' nnc'oo'tyaa'nyâ ñ'e'ñe. ¹⁸ Jo' chii ñequio ñ'oommei' quia'yo' na t'ma' n'om nn'a'nyo' na cwila'yuu'.

5

¹ 'O nn'aaⁿya, cantyja 'naaⁿl cwaanⁿ xuee oo cwaanⁿ xjeⁿ na ndy-onnda' Ta Jesús, meiⁿ ticaⁿna' na nntseiljeiya. ² Ee manquiuyayo' nncueⁿntyjo xuee na ndyonnda' Ta Jesús xjeⁿ na tic[']om c'ee nn'aⁿ na nlui na ljo'. Matseijomna' cha'na quia na macwjee' tsaⁿch'ue. ³ Xcwe xjeⁿ quia cwilue nn'aⁿ: "Je' tjaa'naⁿ tia', tjaa'naⁿ na teincuu'", majuu xjeⁿñeeⁿ ñejomto nquiioo nawi' t'maⁿ nacjoona cha'xjeⁿ quia na manaⁿna' na maquiina' yuscu na manntseincuii, meiⁿ tjaa'naⁿ na cwii ndaaⁿ ndyaandye nn'aⁿ juu nawi'ñeeⁿ. ⁴ Saa 'o nn'aⁿya, ticalaxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe, jo' chii juu xuee na nncwjee'nda' Ta Jesús xocatseijomna' juuna' cantyja 'naⁿ'yo' cha'na quia na nncwjee' tsaⁿch'ue waa' ts'aⁿ. ⁵ Jaa la'xmaaⁿya cantyja 'naaⁿl naxuee. Tila'xmaaⁿya cantyja 'naaⁿl natsjom oo cantyja 'naaⁿl najaaⁿñe. ⁶ Jo' chii maty'iomna' na c'ooⁿya na wando' n'ooⁿya ndo' queⁿndyocheⁿncjooya xjeⁿ cantyja 'naaⁿya jo nnom Ty'oots'om. Ee ticatsona' na c'ooⁿya cha'cwijom na cwindaaⁿya cha'na nt'omcheⁿ nn'aⁿ na tyoola'yū'. ⁷ Ee nn'aⁿ na cwindā, natsjom cwindana, ndo' nn'aⁿ na cwicandye, natsjom cwindyeena, ⁸ saa nc'e na cwilaxmaaⁿya cantyja 'naaⁿl naxuee, cwa queⁿndyocheⁿncjo^o xjeⁿ, cha'waati xuee c'ooⁿya cha'na ts'aⁿ na candaⁿl xqueⁿ. Matsona' na cata'ñoom'ndyo cheⁿncjooya ñequio na cwilayu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' ñequio juu na m'aaⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ ñequio juu na ntyjaa' n'ooⁿ na nncwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om añmaaⁿya cha'xjeⁿ mawañoom' tjaⁿxqueⁿxjo xqueⁿ sondaro. ⁹ Ee nchii seijndaa'ñe Ty'oots'om na nnt'uiityeeⁿ jaa naquii' nawi' t'maⁿ. Saa tqueeⁿ jaa na nndaaya na nlui'n'maaⁿndyo nc'e nquii Ta Jesucristo. ¹⁰ Jom tueeⁿen cwentaaya cha tjoom' na nntandoo'a ñ'eⁿñe quia na ndyonnaaⁿaⁿ, meiiⁿ na ndicwaⁿ tandoo'a ndo' meiiⁿ na aa jnda tjaaya. ¹¹ Jo' chii cwii ndo' cwiindyo' quia'yo' na t'maⁿ n'om ntyjee'yo' na nc'oonajndana cha'xjeⁿ na cwil'a'yo'.

Ñ'oom na matseijndo' Pablo n'omna

¹² 'O nn'aⁿya, cwitaaⁿyâ na cala'tmaaⁿndyo' nn'aⁿ na cwil'a ts'iaaⁿ 'naaⁿl Ty'oots'om quii'ntaaⁿ'yo' na cwijndoo'na ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ ndo' na cwila'jndō'na n'om'yo'. ¹³ Maty'iomna' na cala't'maaⁿndyo' nañeeⁿ ñequio na jnda nquii'yo' joona, ee joona jeeⁿ cwila'jndana naquii' ts'iaaⁿwaa'. C'om'yo' na tjoom' ñ'oom ñequio nc'iaa'yo' na tjaa ndia' cacho'yo' ñ'eⁿndyena.

¹⁴ Ndo' cwila'jndeiⁿ ndyuaayâ ndaa'yo' 'o nn'aⁿya, na cala'tia'yo' nn'aⁿ'yo' na tiñe'cal'a ts'iaaⁿ. Quia'yo' na t'maⁿ n'om nn'aⁿ na leic'om t'maaⁿndye n'om. Cateijndei'yo' nn'aⁿ na tijndana na tila'yū'ya n'omna. C'om' nioomcheⁿ n'om'yo' ñequio cha'tsondye nn'aⁿ.

¹⁵ Xeⁿ tis'a cwil'a nn'aⁿ 'o, cal'andyo' cwenta na tin'l'a'yo' wi' joona. 'O xuii' cal'a'yo', 'o ñequii'cheⁿ cal'a'yo' yuu na ya ñ'eⁿ nn'aⁿ, meiiⁿ manco'ti'yo' oo meiiⁿ ñ'eⁿ meiⁿquia ts'aⁿ.

¹⁶ Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na neiⁿncō n'om'yo'. ¹⁷ Tintsawi'ntyje'yo' na cwilanei'yo' nnom Ty'oots'om. ¹⁸ Cha'tso na mach'eena' ñequiondyo' quia'yo' na quian'l'uaa' Ty'oots'om ee luaa' l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' 'o na cwila'yū'yo' ñ'eⁿ Cristo Jesús. ¹⁹ Tila'tsaaⁿndyo' ts'iaaⁿ na mach'ee Espiritu Santo quii'ntaaⁿ'yo'. ²⁰ Joo ñ'oom na cwiñequia nn'aⁿ na ma'moⁿ Ty'oots'om ndaana, til'a'yo' na ticuee' n'om'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ²¹ Cha'tso ñ'oommeiⁿl catjei'yo' cwenta aa xcwe joona', ndo' ñ'oom na cwiwitquioo'

na xcwe, caljoo'ndyo'tye'yo' ñequio jooa'. ²² Cala'tquiōō'ndyo' ñequio cha'tso nnom natia.

²³ Manquiti Ty'ōots'om, nqueⁿ na mañequiaaⁿ na tjaa ñomtiuu m'aaⁿ ts'aⁿ jo nnoom, jom queⁿñōōⁿ 'o na candaā'ndyo'. Cwañom'm cha'waa espíritu 'naⁿ'yo', ñequio añmaaⁿ'yo' ndo' seii'yo' cha caljoo' jooa' na meiⁿcwii jnaⁿ tilaxmaⁿ'na' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa. ²⁴ Nquii Ty'ōots'om na macwaaⁿ 'o cwiluiiñê na mayom'm, maxjeⁿ nntseicanaāⁿ cha'tso nmeiⁿ' cantyja 'naⁿ'yo'.

Cwiñequiana na xmaⁿndye nn'aⁿ

²⁵ 'O nn'aaⁿya ñequii'cheⁿ calaneiⁿ'yo' cantyja 'naaⁿya nnom Ty'ōots'om.

²⁶ Quia'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aaⁿya na m'aⁿ ñ'eⁿndyo' na cwitaⁿ'yo' lueena.

²⁷ Ñequio na jndei ts'iaaⁿ na matseixmaⁿya na tquiaa Ta Jesucristo matiōōya xuuwaañe nacjo'yo' na cala'naⁿ'yo' cartawaa na ndye cha'tsondye nn'aaⁿya na cwila'yu'.

²⁸ Nquii Ta Jesucristo cwentaaya quiaaⁿ na nla'xmaⁿ'yo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na jnda we na seicwanom Pablo na m'aⁿ nn'aⁿ Tesalónica

Mañequiaa Pablo na xmaⁿndyena

¹ Ñ'eⁿ Silvano ndo' ñ'eⁿ Timoteo, ja Pablo matseiljeiya cartawaañe na matseicwanoⁿya juuna' na m'aⁿ 'o tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ tsjoom Tesalónica, na cwila'xmaⁿyo' cwentaa' Tsotyaaⁿya Ty'oqots'om ndo' Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa. ² Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oqots'om ñequio Jesucristo, quiana na candaⁿya nto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿna ñequio na meiⁿcwii ñomtiu tinc'om'yo' jo ndaⁿna.

Quia na ndyonnda' Cristo nntu'xeⁿndye nn'aⁿ

³ 'O nn'aⁿya, ñequii'cheⁿ macaⁿna' na nñequiaayâ na quianl'uua' Ty'oqots'om cantyja 'naⁿyo', ndo' maty'iomyana' na cwil'aayâ na ljo' ee wjaawixcweti na cwila'yuyâ n'om'yo' ñ'eⁿñê ndo' nc'e cwii ndo' cwiindyoy' wi'ti n'om'yo' ntyjee'yo'. ⁴ Hasta quii'ntaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ cwilanaⁿyaⁿ cantyja 'naⁿyo'. Cwitjei'saayâ 'o na m'aⁿ nioom'cheⁿ n'om'yo' meiiⁿ na jndye nnom nawi' na cwiwinom'yo' ndo' na cwintyjo nn'aⁿ 'o saⁿ cwit'moⁿyo' na cwila'yuyâ n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oqots'om. ⁵ Nc'e na luaa' cwil'a'yo', ma'moⁿna' na jeeⁿ xcwe macwji' Ty'oqots'om cwenta cantyja 'naⁿyo'. Ee matsaaⁿaⁿ 'o na la'xmaⁿyo' na nntsaquiee'ndyo' yuu na matsa'ntjoom. Nc'e na ljo', je' cwiwinom'yo' nawi'.

⁶ Ty'oqots'om mach'eeⁿ na maty'iomyana' na joo nn'aⁿ na cwita'wi' 'o je', nico'weeⁿeⁿ joona. ⁷ Ndo' mati 'o na wi' na cwitjom'yo' nñequiaaⁿ na nnta'jndyaayâ ñ'eⁿndyo' majuu xuee quia na nleitquioo'ñennda' Ta Jesús. Ee mats'ia jo' na nnaaⁿ cañoom'luee nndyocueeⁿ. Nleitquioo'ñê naquii' nntsaachom ñequio ángeles cwentaaⁿaⁿ na jeeⁿ jnda. ⁸ Nñoom na nnt'ueeⁿ nn'aⁿ na ticala'xmaⁿna cwentaa' Ty'oqots'om meiiⁿ tical'añoomndyena ñ'oom na tseixmaⁿ Ta Jesús na macwji'n'maaⁿñê añmaaⁿ nn'aⁿ. ⁹ Naⁿñeeⁿ tixocantycwii na nnt'uiityeⁿna' joona. Ndo' tquia nncwji'ndyona' joona ñequio yuu na nnc'oom Jesucristo na nluii'tmaⁿñê ndo' ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. ¹⁰ Nluui na ljo' juu xuee quia na nñoom na nla't'maa'ndye nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ jom, na cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuyâ na ñ'eⁿñê nncjaawee' n'omna, mati ñ'eⁿ 'o na jnda macwila'yuyâ ñ'oom na tyoñequiaayâ cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹¹ Jo' chii ñequii'cheⁿ cwilanaⁿyaⁿ nnom Ty'oqots'om cantyja 'naⁿyo'. Cwitaayâ nnom nqueⁿ na jnda tqueeⁿ 'o na cala'xmaⁿyo' cwentaaⁿaⁿ na ñequii'cheⁿ nncjaawee' ts'oom ñ'eⁿndyo'. Mati cwitaayâ na nñequiaaⁿ cantyja najnei' naquii' n'om'yo' cha nndaⁿ nla'canda'ndyo' cha'tso ñ'oom na ya na cwiqueⁿ n'om'yo', ndo' na nntseicandaⁿñena' cha'tso ts'iaaⁿ na ya na cwil'a'yo' nc'e na cwila'yuyâ n'om'yo' ñ'eⁿñê. ¹² Nc'e na luaa', nntseit'maaⁿñena' xuee' Ta Jesús cantyja 'naⁿyo', ndo' mati nntseit'maaⁿñê 'o nc'e naya na matseixmaⁿ nquii Ty'oqots'om na cwila't'maa'ndyo' ndo' cantyja 'naaⁿ Ta Jesucristo.

2

Nleitquioo'ñe ts'a'na wi'ñeti

¹ O nn'aa'ya, cantyja 'naa' na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo cwentaaya ndo' na nntjomndyo yuu na m'aa', cwitaa'yâ ndaa'yo' ² na tilachui'yo' chiuu m'aa' n'om'yo' ñ'oomwaa' mei' tiñequiandyo' cantyja cwii nnom na quia nlui nntseicaty'uena' 'o oo cwii ñ'oom na mañequiaa ts'a'na cantyja 'naa' jo' oo cwii carta na waa ñ'oom na jâ jla'cwanoo'yâ juuna' na matsona' na jnda tue'ntyjo xje' na nncwjee'ne'. ³ Mei'cwii tiñequiandyo' na nngui'nn'a' ñ'oomwaa' 'o ee cwitjooche' na nncue'ntyjo xuee'ñee' maxje' nla'wendye nn'a' nacjoo' Ty'oots'om ndo' nleitquioo'ñe juu tsa'na na jee' tiaa', majndaa' na nntsuuñê nnts'aa Ty'oots'om. ⁴ Jom nncja' nacjoo cha'tso na la'xma' cwentaa' Ty'oots'om ñequio cha'tso nnom na cwila't'maa'ndye nn'a'. Jo' chii ncjaaque'ne' naquii' wats'om t'ma' 'naa' Ty'oots'om. Nncwjee'ne' ñ'oom na jom cwiluiñê nquii Ty'oots'om ndo' cala't'maa'ndye nn'a' jom.

⁵ ¿Aa ticjaañjoom' n'om'yo' na jnda tsjoo'ya ñ'oommei' ndaa'yo' quia na ñet'oo'ya ñ'e'ndyo'? ⁶ Ndo' macwila'n'o'ya'yo' 'ñee' na matseitsaa'ñeya tsa'ñee' cha na ticwitquioo'ñe cwitjooche' na nncue'ntyjo xje' na ntyjii Ty'oots'om. ⁷ Ee juu ts'iaa' natia na wanty'iuu' m'a'na' je' mach'eena' quii'ntaa' nn'a', na maje'ndyo macandã maca'na' na nleindyoo nque' na matseitsaa'ñê na nnc'oom tsa'ñee'. ⁸ Quia ljo'che' nleitquioo'ñe juu tsa'ñee' na waljoo'che' na tia ts'a'ñe. Ndo' nquii Ta Jesús quia na nncwjee'ne' ñequio najndei na nei'ncoo' nacaxuee na cwiluiñê, nntseicuee'ne' tsa'ñee' ñequio jndye 'ñom. ⁹ Juu tsa'ñee' na wi'ñeti nñoom ñequio najndei na matseixma' Satanás. Nngui'nn'aa' nn'a' ñequio ts'iaa' na nnts'aa' ndo' ñequio jndye nnom 'naa' na mei'jom tiquinty'iaa nn'a'. ¹⁰ Nntseinei' cha'tso nnom ñ'oom na wi' na ñequi'nn'aa' nn'a' na jnda teijndaa' na nntsuundy. Ee joona tñquiandyena na nngui'oo na jnda nquiuna ñ'oom na mayuu' na nncwji'n'maa'ñena' joona. ¹¹ Nc'e na luaa', 'ndii Ty'oots'om na cwe' ñ'oom cantu ñe'quii'nn'a'na' joona ndo' nla'yu'na ñ'oom na tiyuu', ¹² s'aa' na luaa' cha nnt'uiitye'na' cha'tsondye nn'a' jnaa' na ti'cato'ñoomna ñ'oom na mayuu' ee neii'tina na nl'ana natia.

Tjeii'ñe Ty'oots'om 'o na nlui'n'maa'ndyo'

¹³ O nn'aa'ya na jee' candya' ts'om Ta Jesús, jee' maty'iomiana' na ñequii'che' nñequiaayâ na quial'uaa' Ty'oots'om cantyja 'na'yo' ee cwitjooche' na nncuaa tsjoomnancue tjeii'ñê 'o na nlui'n'maa'ndyo'. Ndo' tque'ñoo' 'o cantyja 'naa'na' nc'e Espíritu, ndo' teil'uee'ñê ñ'oom na mayuu' na jnda macwila'yu'yo'. ¹⁴ Ee ñequio juu ñ'oom naya na tyoñequiaayâ ndaa'yo', jo' na tcwaa' 'o cha nndaã nla'jomndyo' cantyja na cwiluii't'maa'ñe Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa.

¹⁵ Jo' chii 'o nn'a'ya, caljoo'ndyo'tye'yo' ñequio ñ'oom na ñet'moo'yâ ndaa'yo' ñequio carta na jla'cwanoo'yâ na m'a'nyo', tintsuu' n'om'yo' joona'. ¹⁶ Nquii Jesucristo na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa ndo' nquii Tsotyaa'ya Ty'oots'om na jom nc'e naya na matseixmaa' m'aa' na jee' wi' ts'oom jaa mañequiaa' na ticantycwii na m'aa'ya na t'ma' n'oo'ya ñequio na cwicantyyaa'ya n'oo'ya jom, ¹⁷ quiaa' na nla'xma'yo' na t'ma' n'om'yo' ndo' na nnc'om' jnda'yo' cantyja 'naa'na' cha cha'tso na cwilaneinyo' ñequio na cwil'a'yo' nla'xma' joona' na ya.

3

Cjaañjoom' n'om'yo' já jo nnom Ty'oots'om

¹ O nn'a^{ny}a, ñ'oom na macandá, calanei^{ny}yo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naa^{ny}â na tyuaa' nt'om ñ'oom cantyja 'naa^m Ta Jesús cha'tso joo, ndo' nnts'aana' na jnda nquiu nn'aⁿ juuna' cha'xjeⁿ na tuii ñ'e^{ndy}o' 'o. ² Ndo' mati cata^{ny}yo' na nndyaandyô ljo' na ñe'cal'a nn'aⁿ na tia nn'a^{ndy}e ñ'e^{ndy}ô na quie' n'omna ee ticha'tso nn'aⁿ cwilayu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oots'om. ³ Saã cwiluiiñê na mayom'm ndo' na nñequiaaⁿ na nntsaana-jnda'yo' cantyja 'naa^a ndo' na nncwañoom'm 'o ljo' ñe'cats'aa nquii tsaⁿjndii 'o. ⁴ Já cwicantyyaa' n'oo^{ny}â Ty'oots'om cantyja 'na^{ny}yo' ee 'o cwila'candá'yo' ñ'oom na ñet'moo^{ny}â ndaa'yo'. Ndo' nquiuuyâ na ntsal'a'ti'yo' cha'xjeⁿ na cwitsa'ntjoo^{ny}â 'o. ⁵ Nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom, cateijneiⁿ 'o na nnc'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿ cha'xjeⁿ m'aaⁿ na candya' ts'oom joona, ndo' na nnc'om nioomcheⁿ n'om'yo' nawi' na cwiwinom'yo' cha'xjeⁿ tyom'aaⁿ jom quia na teinoom nawi' t'maⁿ.

Que^{ndy}o na cal'aaya ts'iaaⁿ 'naa^{ny}a

⁶ O nn'aa^{ny}a, ñequio xuee' Ta Jesucristo cwitsa'ntjoo^{ny}â na catjei'ndyo' ñequio ts'aⁿ na matseyu' na tiñe'cats'aa ts'iaaⁿ meⁿ tiñe'tseijomñe ñequio ñ'oom na ñet'moo^{ny}a ndaa'yo'. ⁷ Saã 'o manquiu'yo' na matsona' na cal'a'yo' cha'na ñel'aayâ. Ee quia na ñet'oo^{ny}â quii'ntaa^{ny}yo', meⁿjom ndii' t'icanty'ia'yo' na t'ical'aayâ ts'iaaⁿ. ⁸ Ee já t'icato'ñoo^{ny}â naya luee'yo' na cwe'yu. Ñetque^{ndy}ô na ñel'aayâ ts'iaaⁿ, ñetantjoo^{ny}â 'naⁿ na ñetcaⁿna' já. Naxuee natsjom ñeja'jndaayâ cha t'icatuagâ xuu nacjoo' meⁿcwiindyoy' 'o na nnteix'ee já. ⁹ Meiiⁿ na maty'iomna' na cataa^{ny}â ndaa'yo' ljo' na ñetcaⁿna' já saa t'ical'aayâ na ljo'. Ee ntyjaa' n'oo^{ny}â na cal'oondyo' cha'xjeⁿ na cwil'aayâ. ¹⁰ Ee quia ñet'oo^{ny}â quii'ntaa^{ny}yo' t'quia^{ny}â ñ'oom ndaa'yo' juu ts'aⁿ na tiñe'cats'aa ts'iaaⁿ, meⁿ t'icatsona' na nlcwaaⁿaⁿ. ¹¹ Saã cwindyaayâ na ñ'eeⁿ nt'omndyo' 'o na tiquil'a'yo' ts'iaaⁿ, cwe' cwique^{ndy}o' na cwitii'ndyo' ljo' mach'eená nt'omcheⁿ ntyjee'yo'. ¹² Ndaaⁿ nn'aⁿ na nmeiⁿ m'aⁿ, nc'e najndeii na matseixmaⁿ Ta Jesucristo, cwitsa'ntjoo^{ny}â ndo' cwijnoom' ntyuaayâ 'o na cal'a'yo' ts'iaaⁿ na nntantjom'yo' 'naⁿ na macaⁿna' 'o.

¹³ Ndo' 'o, nn'aa^{ny}a, ticwintque^{ny}yo' na cwil'a'yo' yuu na maty'iomyana'. ¹⁴ Que^{ny}yo' cwenta 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na tiñe'catseicandá ñ'oom na cwil'uuyâ ndaa'yo' nacjoo' cartawaañe. Ticala'quii'ndyo' ñ'eⁿ tsaⁿñeeⁿ cha nlc'o'tiana' ntyjeeⁿ. ¹⁵ Saã tinc'om ndiaa'ndyo' ñ'eⁿñê, 'o cala'jndo'yo' ts'oom cha'xjeⁿ cwii ts'aⁿ na matseyu'.

Ñ'oom na macandá

¹⁶ Nqueⁿ na matsa'ntjoom na tseixmaaⁿ na tjaa ñomtiuⁿ c'oom ts'aⁿ jo nnoom quiaaⁿ na 'o tjaa ñomtiuⁿ c'om'yo' na cha'waa xjeⁿ ñequio cha'tso na cwiwinom'yo'.

¹⁷ Ja Pablo, nnc'o matseiljeiya xueya nacjoo' cartawaañe cha'xjeⁿ quits'aa cha'tso carta 'na^{ny}a. ¹⁸ Juu naya na matseixmaⁿ Jesucristo, c'oomna' ñequio cha'tsondyo'. Amén.

Carta najndyee na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Timoteo

Matseiljeii Pablo carta cwentaa' Timoteo

¹ Nncō Pablo cwiluiindyō apóstol cwentaa' Jesucristo. Nquii Ty'oots'om na cwiluiĩñê na macwji'n'maaⁿñê jaa sa'ntjoom na matseixma^{ya} na ljo' ñequio Ta Jesucristo na cantyja 'naaⁿ jom m'aa^{ya} na cwicantyyaa' n'oo^{ya}. ² Matseiljeiya cartawaañe na matseicwano^{ya} na m'aaⁿ 'u Timoteo, na cwiluiindyū' jndaaya nc'e na matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Ntyjaa' ts'ooⁿ nquii Tsotyaaya Ty'oots'om ñequio Cristo Jesús na cwiluiĩñê na matsa'ntjoom jaa na ñequiana na nncō'ñom' naya na la'xma^{na} ñequio na m'a^{na} nawi' n'omna nn'aⁿ ndo' na meiⁿcwii ñomtiu tinc'oom' jo ndaana.

Cats'aañe Timoteo cwenta ñ'oom na tiyuu'

³ Cha'xjeⁿ na tsjōya njom' quia na jlui'a Macedonia na caljoo'ndyu' Éfeso na catsa'ntjom' nt'omcheⁿ nn'aⁿ na ticat'mōō^{na} ñ'oom na tiyuu', ⁴ tilqueⁿ cwenta ñ'oom na cwe' cuento laxma^{na} ñequio ñ'oom cantyja 'naaⁿ weloo nn'aⁿ na ñet'om teiyo ee ñ'oommeiⁿ cwil'ana' na cwe' cwila'ñ'eeⁿ ndyuee nn'aⁿ meiⁿ ticateijndeina' ts'aⁿ na nntseyu'ya ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om.

⁵ Ts'iaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ na sa'ntjō^{ya} na c'oo^{ya} na wi' n'oo^{ya} cwii ndo' cwii nn'aⁿ ñequio na lju' n'oo^{ya} na m'aa^{ya} n'oo^{ya} ñequio na xcwee' n'oo^{ya} na cwila'yū'ya n'oo^{ya} ñ'eⁿ Ty'oots'om. ⁶ Ñ'eeⁿ nn'aⁿ jnaaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ na jnda' tju'tya'na' joona cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu', ñ'oom na cwe' ts'iaaⁿndyo cwila'jomndyena. ⁷ Ñe'calaxma^{na} nn'aⁿ na cwit'mōōⁿ ljeii 'naaⁿ Ty'oots'om na matsa'ntjomna' meiiⁿ ticala'no^{na} ljo' tseicandii ñ'oom na cwila'nei^{na} cantyja 'naaⁿna', meiⁿ ljo' na ma'mōⁿ ñ'oom na cwiñequiana ñequio na t'ma^{ya} n'omna.

⁸ Manquiuyya na jeeⁿ l'ue ljeii na tqueⁿ Moisés xeⁿ mawil'uee'ñe ts'aⁿ juuna' cha'xjeⁿ na seijndaa'ñe Ty'oots'om. ⁹ Maca^{na} na cjaan-joom' n'oo^{ya} na nchii teijndaa' ljeii na qui cwentaa nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyana'. Teijndaa' juuna' cwentaa nn'aⁿ na quie' n'om, cwentaa nn'aⁿ na ticatuee'ndyecje, cwentaa nn'aⁿ na tia cwil'a, nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ, cwentaa nn'aⁿ na ticala't'maaⁿndye Ty'oots'om oo cwicheⁿ nnom na matseit'maaⁿñe ts'aⁿ, teijndaa' juuna' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwila'cwjee tye ndyeena ndo' mati cwentaa cha'tsondye nn'a na cwila'cwjee nn'aⁿ, ¹⁰ cwentaa nn'aⁿ na cwe' m'a^{ya} ñequio nn'aⁿ, cwentaa naⁿom na m'aⁿ ñequio tyjenom, cwentaa nn'aⁿ na cwila'jnda ntyje nn'aⁿndyena, cwentaa nn'aⁿ na cwilaneiⁿ cantu, cwentaa nn'aⁿ na tyeⁿ cwiqueⁿ ñ'oom na nlacandā saā tiquil'a, ljeii'ñeeⁿ m'a^{na} na mat'uiina' meiⁿquia na wjaana' nacjoo' ñ'oom na xcwe na cwit'mōōⁿ nn'aⁿ. ¹¹ Juu ñ'oom xcwewaa' ñecwii xjeⁿ matseicandiina' ñequio ñ'oom na jeeⁿ jnda'na' cantyja na cwilui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Nquii Ty'oots'om na tjacantyya na t'maⁿ cwiluiĩñê maty'ioom ts'iaaⁿ ja na mañequiaya ñ'oom'ñeeⁿ ndāā nn'aⁿ.

Quian'l'uaa' Ty'oots'om t'maⁿ wi' ts'oom Pablo

¹² Mañequiaya na quianl'uaa' Ta Jesucristo cwentaaya na mañequiaaⁿ najndeii' ts'ooⁿ na maqueeⁿ cwenta na cwiluiindyō ts'aⁿ na matseicandā na macwjaa'ñê ja naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ¹³ Jaach'ee xuee tyotseinaⁿya ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm, ñetco'wi'a nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê, ndo' tyotseijnaaⁿa jom. Saa ty'oom Ty'oōts'om na wi' ts'oom ñ'eⁿndyo, ee xjeⁿñeeⁿ meiⁿ tyootseyiu'a meiⁿ ticaljeii na tixcwe tyots'aa. ¹⁴ Juu naya na matseixmaⁿ Jesucristo, tquiaaⁿ na candaⁿya matseixmaⁿya juuna' ndo' t'mooⁿ na jeeⁿ wi' ts'oom ja ndo' jndaya na matseyiu'ya ts'ooⁿ ñ'eⁿñê, jooa' na cwila'xmaaⁿya nc'e na cwila'jomndyo ñ'eⁿñê.

¹⁵ Ñ'oomwaa ñ'oom na mayuu' juuna', ndo' matsona' na cha'tsondye nn'aⁿ cala'yu'na juuna': jndyo Cristo Jesús tsjoomnancue cha nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ jnaⁿ, quii'ntaaⁿ jooa ja cwiluiindyō ts'aⁿ na t'maⁿti ñeseitjooⁿndyo nnoom. ¹⁶ Luaa waa na ty'oom Ty'oōts'om na wi' ts'oom ñ'eⁿndyo cha cantyja 'naⁿya m'moⁿ Jesucristo na m'aaⁿ na nioom'cheⁿ ts'oom. Ndo' cantyja 'naaⁿya waa na ma'moⁿna' chiuu nc'om nn'aⁿ na nla'yu' ñ'eⁿñê cha nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo' añmaaⁿna. ¹⁷ Nc'e na luaa', cha'waati xuee cala't'maaⁿndyo nqueⁿ na ticantycwii na cwiluiñê na matsa'ntjoom, nqueⁿ na wanoom'm ndo' na wanoom'm, nqueⁿ na leicandaⁿ nty'iaa ts'aⁿ jom, na macanda nqueⁿ cwiluiñê Ty'oōts'om ndo' na jndo' ts'oom.

¹⁸ 'U jndaaya Timoteo, luaa ñ'oom na matsa'ntjooⁿya 'u. Ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oōts'om matseijomna' cha'cwijom tia'. C'oom' na ti'maaⁿ ts'om' na matseijndu' naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Catsa' na ljo' na matseyiu'ya ts'om' ñ'eⁿñê ndo' ñequio na tico'tiana' ntyji' nc'e na matseicanda' cha'xjeⁿ ñ'oom na ñejlue nn'aⁿ na cwila'yu' cantyja 'naⁿ quia na jla'neiⁿna ñ'oom na t'moⁿ Ty'oōts'om naquii' n'omna. ¹⁹ Ñ'eeⁿ nn'aⁿ na tila'ñ'oomndye na maco'tiana' nquiuna, ndo' nc'e na ljo', juu na cwila'yu'ya n'omna ñ'eⁿ Ty'oōts'om, jnda tyuii'na'. ²⁰ Luaa' tseixmaⁿ Himeneo ñequio Alejandro. Jo' chii jnda tiqoⁿya jooa l'o Satanás, cha cala'noⁿna na tantjeii'na ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Ty'oōts'om.

2

Ma'moⁿna' chiuu calanaⁿya nnom Ty'oōts'om

¹ Najndyee matseijndo'a ts'om' na maty'iomna' na cataaⁿya nnom Ty'oōts'om 'naⁿ na macaⁿna' jaa, ndo' calanaⁿya nnoom cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ. Quiaaya na quianl'uaaⁿaⁿ cantyja 'naaⁿna. ² Laxmaaⁿya na cataaⁿya nnoom cantyja 'naaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyē gobiernom, ñequio joo nn'aⁿ na laxmaⁿ na'maⁿna'iaaⁿ cha nddaⁿ nnc'ooⁿya na ya m'aaⁿya, tjaa'naⁿ ndia', na xcwee' n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oōts'om ndo' tjaa'naⁿ ñ'oom tia cwila'neiⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿya. ³ Maty'iomana' na luaa' cal'aaya. Ndo' nquii Ty'oōts'om na macwji'n'maaⁿñê jaa cjaawee' ts'oom na ljo', ⁴ ee l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ nlui'n'maaⁿndye ndo' na nnta'jnaaⁿna ñ'oom na mayuu'. ⁵ Ñecwii Ty'oōts'om m'aaⁿ ndo' ñe'cwii m'aaⁿ na matseiljoyaañe jom ñ'eⁿ nn'aⁿ, manquii Jesucristo na ts'aⁿ jom. ⁶ Ee tquiaañê na tueeⁿeⁿ cha ntioom na cho'jnaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ cha nddaⁿ nlui'n'maaⁿndyena, teitquioo' na jo' quia na tue'ntyjo xjeⁿ. ⁷ Nc'e na luaa', ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' ts'aⁿ na majñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, na ca'mooⁿya ndaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos ñ'oom

na xcweti na cala'yuy'a n'omna, ñ'oom na mayuu' matseinaⁿ, nchii cwe' cantu.

⁸ Meiⁿyuu^echeⁿ joo na cwitjomndye nn'aⁿ l'ue ts'ooⁿ cala'neiⁿ naⁿnom nnom Ty'oots'om na nlawena lueena ñequio na xcwee' n'omna. Tic'omna na wjeena nc'iaana, meiⁿ ticañjom n'omna ñ'oom na nquiuna ñequio nc'iaana. ⁹ Ndo' mati yolcu l'ue ts'ooⁿ na cwee'na liaa na cwe' na ya xjeⁿ na nchii jeeⁿcheⁿ tycwi' nchii liaa jnda. Cal'ana xjeⁿ cha'tso cantyja 'naaⁿna. Ticwinom'na' na nla'chjoomndyena soonqueⁿna, meiⁿ ticwinom'na' na nla'chjoomndyena ñ'eⁿ 'naⁿ na cwiluiina' ñequio s'om cajaan oo ñequio ta' perla na jeeⁿ jnda. ¹⁰ Saⁿ yolcu na cwiñequiaandye na nntsa'ntjom Ty'oots'om joona, cal'ana cha'tso nnom ts'iaaⁿ na ya, ee machanda cantyja 'naaⁿ joo jo' ntyjii Ty'oots'om cha'cwijom matseijoomñaⁿ joona. ¹¹ Matsona' na candyecheⁿ yolcu ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ ndo' na catuee'ndyecjena: ¹² ee tyooñequiaya na nnt'mooⁿ yolcu quia na cwitjomndye nn'aⁿ meiⁿ na nlqueⁿna xjeⁿ tsaⁿs'a. L'ue ts'ooⁿ na cwe' candyecheⁿna. ¹³ Ee najndyee s'aa Ty'oots'om Adán, jnda chii s'aaⁿ Eva, ¹⁴ ndo' nchii Adán tquiu'nn'aⁿna', tquiu'nn'aⁿna' yuscu'ñeeⁿ, ndo' jnda na tquiu'nn'aⁿna' juu, jo' seijndaa'ñaⁿ na waa jnaaⁿaⁿ. ¹⁵ Saⁿ nlui'n'maaⁿndye yolcu xeⁿ cwila'candaⁿndye na mañequiaa Ty'oots'om na c'om ndana ndo' m'aⁿna na cwila'yuy'a n'omna ñ'eⁿñê, ñequio na m'aⁿna na jnda nquiuna nt'omcheⁿ ndo' na 'oom'aⁿna na lju' n'omna.

3

Nmeii' cal'a nn'aⁿ na cwijndoo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om

¹ Luua ñ'oom na mayuu': xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na macantyyaa' ts'oom na nluiitquieñê jo nnom tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, jeeⁿ xcwe na macantyyaa' ts'oom. ² Jo' chii ts'aⁿ na jnda ty'oomna' na cwiluiitquieñê quii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om, matsa'ntjomna' na tjaa'naⁿ ñ'oom cjoom'm. Ñecwii scoom'm m'aaⁿ. Ts'aⁿ na xcwe matseitiuu jom. Ts'aⁿ na maqueⁿñe cwenta ndo' na cwiluiiñê ts'aⁿ na jnda nquiu nn'aⁿ. Matsona' na ñequi'cheⁿ m'aaⁿc'eeñê na nnteix'eeⁿ nn'aⁿ na cwe' cwiquieya waⁿaⁿ, ndo' 'naⁿaⁿ na m'mooⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ, ³ ticatsona' na tsaⁿcandii jom, meiⁿ na nl'ueeⁿ ndia'. Macaⁿna' ts'aⁿ na yats'aⁿñe jom, ts'aⁿ na xiom'ñe ñequio nn'aⁿ, na tintseiqueeⁿ ts'oom s'om. ⁴ Maty'iomna' na ya maqueeⁿ xjeⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ, mati cwila'candaⁿndye ntseinaaⁿ nnoom, ndo' cwila't'maaⁿndyena jom, ⁵ ee xeⁿ ti'naⁿaⁿ na nlqueeⁿxjeⁿ nn'aⁿ waⁿaⁿ, tixocandaⁿ nnteix'eeⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Nc'e na ljo', ts'aⁿ na nluiitquieñê jo ndaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om ticatsona' na jom ts'aⁿ na nmeii'ndyo tioñe l'o Ty'oots'om, tints'aana' na nnc'oom' ts'oom na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiiñê, ndo' na ljo' ntseijndaa'ñaⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ na waa jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ jnaⁿ na t'uiina' tsaⁿjndii. ⁷ Mati macaⁿna' na waa ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tyoola'yuy', cha ticalui'jnaaⁿñê ndo' na ncjaañ'oom tsaⁿjndii jom xjeⁿ 'naaⁿ.

Nn'aⁿ na cwindye'ntjom, nmeii' matsona' calaxmaⁿna

⁸ Mati cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom quii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, matsona' na macanda ñ'oom ya nquiu nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna, ndo' cwila'candaⁿndyena ñ'om ndyueena. Tinc'omna na nn'aⁿ candyee joona, meiⁿ tinc'omna na queeⁿ n'omna

s'om na nchii jndyaa' 'naa''na. ⁹ Maty'iomna' cantyja 'naa''na na cwiljoo'ndyetye''na ñequio ñ'oom na xcwe na cwila'yuu'a cantyja 'naa'' Cristo na mei'cwii ñomtiiu cantyja 'naa''na'. ¹⁰ Najndyee maca''na' na nlque'' nn'a'' cwentaa' cwila'candaq'ndye na''ñee'' ndo' xe'' teitquioo' na ya cwil'ana, quia jo' ya nndye'ntjomna nnom tmaa'' nn'a'' na macwji' Ty'oqots'om cwentaa''a''. ¹¹ Mati matsona' lcuu na''ñee'' cuaa ñ'oom ya cantyja 'naa''na, nchii la'xma''na nn'a'' na cwila'tjom cantu, xcwe cantyja 'naa''na ndo' cwila'candaq'ndyena cantyja 'naa'' cha'tso. ¹² Matsona' na cwii tsa''s'a na mandi'ntjom, ñecwii scoom'm ndo' ya maquee'' xje'' ntseinaa'' ñequio cha'tsondye nn'a'' wa''a''. ¹³ Nn'a'' na cwindye'ntjom naquii' tmaa'' nn'a'' na macwji' Ty'oqots'om cwentaa''a'', xe'' na ya cwil'ana ts'iaa''ñee'' quia jo' nnquioo na jnda nquiu na''ñee'' joona. Ndo' mati nñequiaana' na ti'maa'' n'omna na nntjei'yuu'ndyena na cwila'yuy'a n'omna ñequio Cristo Jesús.

Ñ'oom na mayuu' na ticala'no'' nn'a'' na cwilayuu'a

¹⁴ Ntyjaa' ts'oq'' na tyuaa' nncjocandoo'a 'u, jo' chii matseiljeiya ñ'oommeii'' ¹⁵ cha xe'' na nntseitsaa''ñena' na nncjo, quia jo' mantyji'jndaa'ndyu' chiuu matsa'ntjomna' na nnc'oom' quii'ntaa'' nn'a'' na cwila'yuy' na la'xma''na tmaa'' cwentaa' Ty'oqots'om na wando', na juu jo' cwiluiñena' tax'ee w'aa ñ'oom na mayuu'. ¹⁶ Ñ'oom na mayuu', juu ñ'oom wanty'iuu' m'aa''na' cantyja 'naa'' na cwila't'maa''ndyo, jee'' t'ma'' tseixma''na', matsona':

Teitquioo'ñe Cristo tsjoomnancue na ts'a'' jom, cantyja 'naa'' Espíritu teijndaa' na tjaa jna'' tseixmaa'', nty'iaa' ángeles jom.

Ndaq'' nn'a'' jndye njoomnancue tyoñequia nn'a'' ñ'oom cantyja 'naa''an, nn'a'' cha'waa tsjoomnancue tyola'yuy'na ñ'e''ñê, cañoom'luee to'ñom Ty'oqots'om jom.

4

Nn'a'' na cwitjeii'ndye cantyja 'naa'' ñ'oom na cwila'yuu'a

¹ Ma'mo''jndaa'ñe Espíritu Santo na ncuee na macanda' nt'om nn'a'' nntjeii'ndye cantyja na matseyiyu'ya ts'om ts'a'' ñ'e'' Cristo, na nla'jomndyena ñequio jndye espíritu na cwinquio'nn'a'', ndo' ñ'e'' ñ'oom na cwila'cwanom na''jndii. ² Nn'a'' na tixcwe 'oom'a'' na cantundyena nl'ana na luaa'. Nc'e natia na cwil'ana, juu na m'aa'' n'omna leica'mo''na' ndaana na tixcwe 'oom'a''na. ³ Cwilue na''ñee'' na ticwanaa'' na ncoco ts'a'', ndo' na niom nantquie na cwi'sa'ntjomna na ticwanaa'' na nlcwa' ts'a'', meii'' na mañequiaa' Ty'oqots'om joona' na jaa nn'a'' na cwila'yuu'a cwiwil'uee'ndyo joona' ndo' cwiñe'quiaaya na quianl'uaa''a'', ndo' mati nn'a'' na cwita'jnaa'' ñ'oom na mayuu'. ⁴ Ee cha'tso na tquee'', ya laxma'' joona', mei'' ticatsona' na c'oq''ya na ticuee' n'oq''ya joona' na nñequiaaya na quianl'uaa''a'' cantyja 'naa''na', ⁵ ee cantyja 'naa'' ñ'oom'm ñequio na cwilanaq''ya nnoom, jo' na maquee''lju'na' joona'.

Ts'a'' na xcwe mandi'ntjom nnom Jesucristo

⁶ Xe'' na m'mo'' ñ'oommei'' ndaq'' nn'a'' na cwila'yuy', nntseixma'' cwii mosoo' Jesucristo na candaq'' wjaawijndu' cantyja 'naa'' ñ'oom na cwila'yuu'a ñequio ñ'oom na xcweti m'aa'' na matseijomndyu'.

7 Tintseñ'oom'ndyu' ñ'oom na tiyuu'na' na cwe' ts'iaa'ndyo na ticjaawee' ts'om Ty'oots'om. Que'ya ts'om' na matseit'maa'ndyu' jom. 8 Waa na mateijndeina' ts'a'na quia na matseits'eiñê na maleinoom. Saa t'ma'ti mateijndeina' jom quia na matseijnei' na matseit'maa'ñê Ty'oots'om. Ee quia na cwila't'maa'ndyo jom jndye mateijndeina' jaa cha'waa xuee na m'aa'ya tsjoomnancue ndo' mati na nnc'oq'ya na ticantycwii na cwitandoo'a. 9 Ñ'oommei' jee' xcwe cwit'moo'na', jo' chii cha'tsondye nn'a'na maca'na' na cato'ñoomna joona'. 10 Ee jaa nn'a'na cwila'yuu'a cwila'jnda'ya ts'iaa'na' Ty'oots'om ndo' cwiñe'quiandyo na wi' cwitjoo'ya ee na m'aa'ya na ntyjaa'tye' n'oq'ya ñ'e'na nque'na na wanoom'm. Cha'tsondye nn'a'na ndaa' nluin'maa'ndye cantyja 'naa'na' ndo' majndeitiche' cwilui'n'maa'ndye joo nn'a'na cwila'yuu' ñ'e'ñê.

11 Ca'mo' ñ'oommei' ndaa' nn'a'na. Catsa'ntjom' na cala'canda'ndyena joona'. 12 Tiñequiaandyu' na ticuee' n'om nn'a'na 'u cwe' ee na titquiendyu'. Cantyja na matseinei', catseixma' cwii na m'mo'na' ndaa' nn'a'na na cwila'yuu' chiuu na nnc'oom'a'na, ndo' mati cantyja chiuu na wjaam'aa'ndyu' ndaa' nn'a'na, ndo' cantyja na m'aa'na na wi' ts'om' joona, ndo' cantyja na matsei'yuya' ts'om' ñ'e' Ty'oots'om, ndo' cantyja na lju' nquiu nn'a'na cantyja 'na'. 13 Cwitjooche' na nncuacanoo'ya na m'aa', que'ndyu' na catsei'na' ñ'oom' Ty'oots'om na jnda' teiljei' ndaa' nn'a'na. Cwil'uee'ndyu' juuna' cha'ñequiaana' na t'ma' n'omna ndo' ca'mo' juuna' nda'na. 14 Joo najndei' na tseixma' Ty'oots'om na tquiaa'na na matseixma' cha' ndaa' nndi'ntjom' nnoom ya ya cwil'uee'ndyu' joona'. Ee jnda' joona' quia t'ioo nn'a'na na cwiluiitquiendye lueena nacjo' ndo' jla'nei'na ñ'oom cantyja 'na' na t'mo' Ty'oots'om naquii' n'omna.

15 Ñequio na xcwee' ts'om' que'ndyu' naquii' ñ'oommei', cha jo ndaa' cha'tsondye nn'a'na nleitquioo' na xcweti wjaam'aa'na'.

16 Cats'aandyu' cwenta cantyja 'na' ndo' cantyja ñ'oom na ma'moo'. Ticwinchque' na mache' ts'iaa'na' Ty'oots'om. Ee xe'na luaa' n'que'ndyu' nchii macanda' nncu' nluin'maa'ndyu' mati nn'a'na na cwindye ñ'oom na mañequiaa'.

5

Nmeii' cats'aa ts'a'na mandi'ntjom quii'ntaa' nn'a'na cwila'yuu'

1 Cwii ts'a'na na jnda' tquiñe, tintseitia' jom. Catseijndo' ts'oom cha'cwijom na cwiluiñe' tsotye'. Ndo' nn'a'na na cje m'a'na, catsa' ñ'e'ndyena cha'cwijom na cwiluiindyena nt'iu' nncu'. 2 Ndaa' yolcu na jnda' tquiendye, catseinei' ñ'e'ndyena na cha'na tso'ndyo'. Ndo' ñ'e'na yolcu na cje m'a'na, catsa' na cha'na nt'iu' nncu' saa' ñequio na mei'cwii tjaa'na' na matseitiuu' ñ'e'ndyena.

3 Cal'uee'ndyu' chiuu nntei'ndei'yo' yolcu na jnda' ljondye na mayuu'che'na tjaa' ñee'na na ndaa' nntei'x'ee joona. 4 Ee cwii yuscu na jnda' ljoñe xe'na m'a'na ntseinana' oo ntseindacantyjoom maca'na' najndyee cala'no'na na ñee'na na jndei'na' na joona catei'x'ee'na jom ee cha'cwijom chojna'na nnoom na seiquee'na joona. Jee' xcwe na n'ana na ljo' ndo' cjaawee' ntyjii Ty'oots'om. 5 Juu yuscu na jnda' ljoñe na tue' saa' ndo' na mayuu' tjaa'na' nn'aa'na' na nntei'x'ee jom, m'aa'na tsa'ñee'na na macanda' nquii Ty'oots'om na macantyyaa' ts'oom. Jo' chii naxuee ndo' natsjom macaa'na' nnom. 6 Saa' yuscu na jnda' ljoñe na mach'ee cantyja na nei'nco tsjoomnancuee, meii'na na ndi wanoom'm, saa jo

nnom Ty'oots'om matseijomna' jom cha'cwijom ts'oo. ⁷ Ñ'oommei' catsa'ntjom' nn'a' na cwila'yu' na cala'canda'ndyena joona' cha xocuaa ñ'oom na tis'a cwil'ana. ⁸ Ee ts'a' na tic'oom' ts'om cantyja 'naa' nn'aa' na tjawitquiōō', majndeiitiche' nn'aa' nquii, tsa'ñee' macwji'ñê na matseyiyu'ya ts'oom ñ'e' Ty'oots'om ndo' na ljo' mach'ee' wi'ñetyee' nchiiti ts'a' na tyootseyiu'.

⁹ Quia cwiwiljeii ncuue yolcu na jnda ljonnye, macanda cala'ljei'yo' xuee' yuscu na jnda jnda' ndyee'na' chuu' ndo' na macanda ñ'e' saa' ñet'oom. ¹⁰ Maca'na' na waa ñ'oomya cantyja 'naa'a', na ya seiquee' ntseinaa', tyotseiljoom nn'a' na cwe' tyoquieya wa'a', mati tyoju'ñe cjee' na tyondi'ntjoom ndaa' nn'a' na cwila'yu'ya n'om, ndo' tyoteijnei' nn'a' na wi' cwiwinom, ñequii'che' tyojoo'ya ts'oom na ñes'aa' cha'tso nnom naya.

¹¹ Saa yolcu na jnda ljonnye na titquiendye, tintseiljei' ncuueena, ee quia na wjaachuuna' joona na nei'ncō nquiu'na na ñec'omnnda'na na we ca'na quia jo' ñe'c'unconnda'na. Ndo' jo' nntjeii'ndyena na macanda Cristo cwicantyyaa' n'omna. ¹² Ndo' na luua', matseijndaa'ñena' na cwila'tjoondyena na tyoola'candana na macanda Cristo m'a'na na quit'ma' n'omna. ¹³ Ndo' mati cwe' w'aa ndo' w'aa nc'iaana cwi'oona, ndo' na ljo', cwila'nchquee'ndyena. Ndo' nchii macanda jo', mati cantundyena, cwitii'ndyena ljo' cwitjoom nt'omche' nn'a', cwila'nei'na ñ'oom na ticatsona' na nluena. ¹⁴ Nc'e na luua' waa, jo' na l'ue ts'ōō' na yolcu na jnda ljonnye na cje m'a'na, c'unconnda'na, c'om ndana, cateix'eena w'aana mei' tinquiana na wanaa' na nla'nei' nn'a' ñ'oom wi' nacjoo nn'a' na cwila'yu'. ¹⁵ Ee ñ'ee' yolcu na jnda ljonnye na jnda tjeii'ndyena cantyja 'naa' Cristo na cwilajomndyena cantyja ñaa' Satanás.

¹⁶ Cwii tsa'ncu na matseyiu', xe' quii'ntaa' nn'aa'a' na jnda teitquiōō' m'a' yolcu na jnda ljonnye, maca'na' na cateix'ee' yolcu'ñee' cha tica'na' na joo nn'a' tmaa' cwentaa' Ty'oots'om cateix'eena yolcu'ñee'.

¹⁷ Nn'a' na cwiluiitquiendye na ya cwilei'choondyena tmaa' nn'a' na macwji' Ty'oots'om cwentaa'a', matsona' na canda' cala't'maa'ndye nn'a' joona. Majndeiitiche' nquieena na laxma'na na cwifnequiana ñ'oom' Ty'oots'om ndo' na cwit'mōō'na juuna'. ¹⁸ Ee waa ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona': "Tincwjaa'ndyu' bosa 'ndyoo quioo'jndyo na mach'ee ts'iaa'." Ndo' mati waa cwiiche' ñ'oom na matsona': "Na'ntjom laxma'na na nnto'ñoomna na cwitantjomna."

¹⁹ Quia na waa ñ'oom nacjoo' cwii ts'a' na cwiluiitquieñe ndaa' nn'a' na cwila'yu', tintseñ'oom'ndyu' ñ'oom'ñee' xe' tjaa'na' we oo ndyee ts'a' na nncwji'yuu'ñe juuna'.

²⁰ Saa nn'a' na cwiluiitquiendye quii' ts'iaa' 'naa' Ty'oots'om, xe' cwila'tjoondyena mei' tiñe'ca'ndyena na ljo' cwil'ana, catseitia' joona jo ndaa' nn'a' na cwila'yu' cha' catseicaty'uena' joona.

²¹ Jo nnom Ty'oots'om ñequio Ta Jesucristo, ndo' jo ndaa' ángeles na cwiluiindyee cwentaa' Ty'oots'om, catseicanda'ndyu' ñ'oommei', mei' tinsa' na wja'ñ'oomndyu' ñ'e' cwii ts'a' saa cwiiche' tinei'. ²² Tintseicjeendyu' na nndio' l'ō' cjoo' cwii ts'a' na nluiitquieñe ts'iaa' 'naa' Ty'oots'om, cha xe' waa na matseitjōñê tixocats'aana' na nnt'uii jnaa'a' 'u. 'U cwji'ndyu' cantyja 'naa' cha'tso nnom natia.

²³ Quia na wi' tsia', nchii ñequii'cheⁿ ndaatoo ma'ua'. Mati c'ua' chjoowi' winom.

²⁴ Nt'om nn'aⁿ mañoom' cwiwitquioo' na cwila'tjoondye cwii tjoogheⁿ na nnt'uiina' joona saꞗ nt'omcheⁿ nn'aⁿ ndanquia cwiwitquioo' naljo' laxmaⁿna. ²⁵ Ndo' maljo'yu waa cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na mach'ee yuu naya, mañoom' cwiwitquioo' na ya mach'eeⁿ, ndo' ts'iaaⁿ ya na cwil'a nn'aⁿ meii' titquioo'na', saꞗ ndanquia nleitquioo'na'.

6

¹ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndaaꞗ patrom, matsona' na cala't'maaⁿndyena patrom 'naaⁿna ñequio na xcwee' n'omna cha tincju'naaⁿñena' na ñoomñoom ñ'oom nlaneiⁿ nn'aⁿ nacjoo' Ty'oꞗts'om ndo' mati nacjoo' ñ'oom na cwit'mooꞗya. ² Ndo' quia la'xmaⁿ patrom 'naaⁿna nn'aⁿ na cwila'yu', jeeⁿ matsona' na cala't'maaⁿndyena naⁿñeeⁿ ee na nn'aaⁿndyena nc'e na cwila'yu'na. Maty'iomna' na yati candye'ntjomna ndaaꞗ naⁿñeeⁿ. Ee ts'iaaⁿ 'naaⁿ naⁿñeeⁿ cwil'ana ndo' cwiluiindyena na nn'aaⁿndyena na wi' n'om ntyjeendyena nc'e tjom na cwila'yu'na. Ca'moꞗⁿ ndo' quiaa' ñ'oommeiⁿ ndaaꞗ nn'aⁿ.

Caljoya n'oꞗya cantyjati na mañequiaa Ty'oꞗts'om

³ Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ñomquiati ñ'oom na ma'mooꞗⁿ na juu ñ'oom'ñeeⁿ titseijomna' ñequio ñ'oom na xcweti cantyja 'naaⁿ Ta Jesucristo na ticateijndeina' na wjaaqueiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ⁴ jom matseis'aañe saꞗ mei'chjoo ticatsei'noꞗⁿoꞗⁿ, cwe' jndyeto matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom na nqui nn'aⁿ judíos ndo' matseintja'ñe ñ'eⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ n'oom'ñeeⁿ. Jo' na cwinaⁿna' na cwila'taaꞗⁿ n'om nn'aⁿ nc'iaana, ndo' m'aⁿna na jndoondye ntyjeena, cwila'jnaaⁿndyena, ndo' tiya m'aaⁿ n'omna cantyja 'naaⁿ nc'iaana, ⁵ jo' chii tileicantycwii na cwila'ntja'ndye nn'aⁿ na tajo'ndyo cwicwila'tiuuna, na taticatal'jnaaⁿna ñ'oom na mayuu'. Cwila'tiuuyoona na ñ'oom 'naaⁿ Ty'oꞗts'om na matseyiu' ts'aⁿ cwiluiiñena' cwii nnom na nleityañe ts'aⁿ. ⁶ Ñ'oom na mayuu' na ts'aⁿ na matseyiu' ñequio Ty'oꞗts'om, cantyja 'naaⁿ jo' matseixmaⁿ cwii na jndati nchiiti na nleityañe ts'aⁿ tsjoomnancue. Saꞗ macaⁿna' na caljoya ts'oom ñequio cha'tso na jnda jnaaⁿaⁿ nnom Ty'oꞗts'om. ⁷ Ee tjaaⁿna' ljo' tquiqhoꞗya tuiindyꞗ tsjoomnancue ndo' tjaaⁿna' ljo' ya nntsaa-chooꞗ, ⁸ xeⁿ niom na cwicwaa'a ndo' niom liaaya, maty'iomna' ñequio nmeiⁿ caljoya n'oꞗⁿya. ⁹ Ee nn'aⁿ na ñe'cwityandye, mat'uiina' joona cha'cwijom cwii teinco', na jndye nnom na ntjeiⁿ na matsei'ndaa'na' joona na mationna' joona na nnt'uiwi'na' na nntsuundyena. ¹⁰ Ee juu na matseicandya' ts'om ts'aⁿ s'om, tseixmaⁿna' x'ee cha'tso nnom natia. Ndo' m'aⁿ nn'aⁿ nc'e na queeⁿ n'omna s'om jnda maju'taaⁿñena' joona cantyja na cwila'yu'ya cwii n'omna ñ'eⁿ Ty'oꞗts'om ndo' jndye nnom nawi' jnda mamanchjena' joona.

Ts'aⁿ na matseyiu' luaa macaⁿna' na queⁿya ts'om

¹¹ Saꞗ 'u je' na cwiluiindyu' cwentaa' Ty'oꞗts'om, cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ nmeiiⁿ'. Cja'ntyjo' cantyja 'naaⁿ cha'tso na maty'iomyana'. Quiaandyu'ñ'eⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oꞗts'om, na nntseyiu'ya' ts'om' ñ'eⁿñe, na c'oom' na wi' ts'om' nn'aⁿ, meiiⁿ wi' matjom' saꞗ ti'ndiinc'uaa'ndyu', c'oom nioom'cheⁿ ts'om' ñequio nn'aⁿ. ¹² Cateijndu' cha nla'yu' nn'aⁿ. Tyeⁿcaljoo'ndyu' cantyja na mañequiaa Ty'oꞗts'om na matseixmaⁿ na

ticantycwii na wando' añmaⁿ 'naⁿ ee macwe' jo' tqueeⁿñê 'u, ndo' na tjei'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ na matseyu'ya' ts'om' ndaa jndyendye nn'aⁿ. ¹³ Jesucristo ya ñ'oom tjei'yuu'ñê jo nnom Poncio Pilato. Jo' chii jo nnoom ñequio jo nnom Ty'oots'om na mañequiaa na cwita'ndo' cha'tso, luaa ñ'oom na matsa'ntjoⁿya 'u Timoteo, ¹⁴ na catseicandā' ñ'oom na maquaⁿya njom', tintseichui' jooa' cha ticaⁿna' na ndi'tia'. Catseicandā' jooa' hasta xjeⁿ na nncwjee'nnda' Jesucristo. ¹⁵ Quia na ntyjii Ty'oots'om na jnda tue'ntyjo xjeⁿ, nnts'aaⁿ na nntseicandā'ñena' na luaa' ee macandā nqueⁿ cwiluiiñê na tjacantyja na matsa'ntjoom. Jom tseixmaaⁿ Rey ndaa cha'tsondye nn'aⁿ na tjacantyja na cwitsa'ntjom, jom cwiluiiñê na matsa'ntjoom cha'tsondye nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. ¹⁶ Mandā nqueⁿ m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na tijoom cueeⁿeⁿ. M'aaⁿ yuu caxuee yuu na leicandāa nntseindyoo'ñe ts'aⁿ. Tjaa 'ñeeⁿ juu na jnda nty'iaa' jom meiⁿ xondāa nty'iaa' ts'aⁿ jom. Tseixmaaⁿ na ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿñena' jom ndo' najndei na matsa'ntjoom. Amén. ¹⁷ Nn'aⁿ na tyandye, catsa'ntjom' na ticatjeii's'andyena meiⁿ tilacantyjaa' n'omna juu na tyandyena, ee tijndaa' aa nljotyeⁿna' lueena. Cantyjaa' n'omna nquii Ty'oots'om na jeeⁿ candāa' mañequiaaⁿ cha'tso 'naⁿ na nnteijndeiina' jaa. ¹⁸ Catsa'ntjom' jooa' na cal'ana naya nn'aⁿ, jo' na nncuaa na tyandyena na majndye nnom na ya cwil'ana, na tic'omna na ntycwiina, 'naⁿ na niom lueena, catei'jndeiina nn'aⁿ. ¹⁹ Ee na nl'ana na ljo', nla'wena cwii nnom na tyandyena, na juuna' matseijomna' x'ee ñ'oom na nnc'ona' ñ'eⁿndyena 'io cha, ndo' na nla'xmaⁿna na ticantycwii na cwita'ndo'na.

Ñ'oom na macandā na maco'ñom Timoteo

²⁰ 'U Timoteo, cateixe' ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om na jnda to'ñom'. Tintseiñ'oom'ndyu' ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwe' cwila'ñ'eeⁿto ndyuee, na tileicwijndaa'. Meiⁿ tintseiñ'oom'ndyu' ñ'oom na wjaana' nacjoo' ñ'oom na mayuu' na cwilue nn'aⁿ na tjacantyja na yana' meiiⁿ na tiyuu' juuna' ²¹ ee ñ'eeⁿ nn'aⁿ na nmeiiⁿ laxmaⁿ ndo' na ljo', jnda tju'taaⁿñena' jooa' na cwilayu'ya n'omna.

Quiaa Ty'oots'om na nnc'oñom' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na jnda we na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Timoteo

Pablo matseicwanoom ñ'oom na m'aaⁿ Timoteo

¹ Ja Pablo cwiluiindyō apóstol 'naaⁿ! Jesucristo, Ty'oots'om ty'ioom tsiaaⁿwaañe ja nc'e na l'ue ts'oom, cha'xjeⁿ ñ'oom na jnda tsoom na mañequiaaⁿ na cwita'ndo' añmaaⁿ nn'aⁿ na cwilajomndyena ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² Matseiljeiya cartawaañe na matseicwanōⁿya juuna' na m'aaⁿ 'u jndaaya Timoteo na jeeⁿ wi' ts'ooⁿya. L'ue ts'ooⁿ na nquii Tsotyaaaya Ty'oots'om ndo' Ta Jesucristo cwentaaⁿ nntio'naaⁿndyena 'u ñequio naya na la'xmaⁿna, ñequio na wi' n'omna 'u tjaañomtiuu c'oom' jo ndaana.

Cwji'yuu'ñe Timoteo cantyja 'naaⁿ! Cristo

³ Naxuee ndo' natsjom quia na matseinaⁿya nnom Ty'oots'om, ñequii'cheⁿ quijaañjoom' ts'ooⁿya 'u. Mandi'ntjōⁿya nnoom ñequio na meiⁿcwii titia ntyjii cha'xjeⁿ tyol'a nn'aⁿ tsjaaⁿ na tuiindyō. ⁴ Ñequii'cheⁿ macjaañjoom' ts'ooⁿya na tiomna' ndaa n'om njom' quia na toⁿndyō ndo' jeeⁿ ñe'canty'iannda'a 'u cha ññequiaana' na neiⁿya. ⁵ Macjaañjoom' ts'ooⁿ na jeeⁿ xcwe matsei'yuya' ts'om' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Najndyee tyotseyiu' tso'ndyō' tsaⁿtquiee Loida mati nquii tso'ndyō' Eunice ndo' mantyjiijn-daa'ndyō na mati 'u.

⁶ Quia na tiōō l'ooⁿya nacjo', jnda' juu najndei na matseixmaⁿ Ty'oots'om cha nndaⁿ nndi'ntjom' nnoom. Cwil'uee'ndyū' juu naya'ñeeⁿ. ⁷ Nchii Ty'oots'om mañequiaaⁿ na m'aaⁿya na nquiaaya. Jom mañequiaaⁿ na laxmaaⁿya najndei na matseixmaaⁿ ñequio na c'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aⁿ ndo' mati na queⁿndyō cheⁿncjōō xjeⁿ cantyja 'naaⁿya. ⁸ Ja wa'njōōⁿ w'laancjo, saⁿ tinc'oom' na jnaⁿ na nncwji'yuu'ndyū' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na cwiluiññe na matsa'ntjoom jaa, meiⁿ tinc'oom' na jnaⁿ cantyja 'naⁿya. Ñequio najndei na mañequiaa Ty'oots'om, catseijomndyū' nawi' na cwiwinōōⁿya nc'e juu ñ'oom na cwiñequiaaya na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. ⁹ Jnda tjei'n'maaⁿñe jaa ndo' maqueeⁿñe jaa na calaxmaaⁿya nn'aⁿ na maqueⁿñōōⁿ cwentaaⁿ nchii cwe' nc'e cwii nnom na jnda ñel'aaya, saⁿ nc'e na luaa' jnda seijndaa'ñe ndo' na m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa nc'e cwilajomndyō ñ'eⁿ Cristo Jesús ee cwii tjōōcheⁿ na ncuaa tsjoomnancue, m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. ¹⁰ Je' ma'mōōⁿ na candya' ts'oom jaa na jnda jndyō nquii na macwji'n'maaⁿñe jaa, Jesucristo. Jom seityueeⁿ na jndei na matseixmaⁿ juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ. Cantyja 'naaⁿ juu ñ'oom naya na cwiñequiaaya cwito'ñoom nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

¹¹ Ty'oots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na ññequiaaya ñ'oom naya 'naaⁿna ndo' na cwiluiindyō ts'aⁿ na majñoom ts'iaaⁿ 'naaⁿna na ca'mōōⁿya juuna' ndaaⁿ nn'aⁿ na nchii judíos. ¹² Nc'e na luaa' jo' chii mawinōōⁿya nawi'meiⁿ, saⁿ tic'ooⁿ na jnaaⁿ na ljo' ee mawajnaⁿ nqueⁿ na nty-jaa' ts'ooⁿ ndo' ntyjiijn-daa'ndyō na waa najndei na matseixmaaⁿ na mach'eeⁿ cwentaaⁿ juu na m'aaⁿya na quit'maⁿ ts'ooⁿya jom hasta xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ.

¹³ Ñ'oom na xcweti na jnda jndi' na tyoñequiaaya njom', queⁿ juuna' jo njom' cwii na ma'mōōⁿna' chiūū na ncjaam'aaⁿ na matsei'yuya' ts'om'

ndo' na c'oom' na wi' ts'om' nn'aⁿ nc'e na cwilajomndyo ñ'eⁿ Cristo Jesús. ¹⁴ M'aaⁿ Espíritu Santo quii' n'ooⁿya, ñequio na mateijñei' jaa catsa' cwenta ñ'oom na jeeⁿ xcwe na mañequiaa Ty'oots'om luaⁿya.

¹⁵ Cha'xjeⁿ na jnda jndi' cha'tsondye nn'aⁿ ndyuua Asia jnda 'ndyena ja. Quii'ntaaⁿ joona ñ'eⁿ Figelo ñequio Hermógenes. ¹⁶ C'oom Ty'oots'om nawi' ts'oom nn'aaⁿ Onesiforo ee jndye ndii' teijnei' ja ndo' meiⁿ tíc'oom na jnaaⁿaⁿ na m'aaⁿya praⁿso. ¹⁷ Ee quia na tyjeeⁿeⁿ ñjaaⁿ Roma tyoⁿqueñê na tyol'ueeⁿ ja hasta xjeⁿ na nljeiiⁿcheⁿ ja. ¹⁸ Xuee quia na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ quiaaⁿ na nnc'oom na wi' ts'oom juu. 'U ntyji' na jeeⁿ t'maⁿ teijneiⁿ jâ tsjoom Éfeso.

2

Sondaro 'naaⁿ' Jesucristo na ya mandi'ntjom nnoom

¹ Quia jo' 'u jndaaya, c'oom'jndei' ts'om' cantyja 'naaⁿ' naya na lax-maaⁿya nc'e na cwilajomndyo ñ'eⁿ Cristo Jesús. ² 'U jnda ñejndi' ñ'oom na tyoñequiaya ndaa jndyendye nn'aⁿ, ñ'oom'ñeeⁿ caty'iom' ts'iaaⁿ nn'aⁿ na cwicantyyaa' n'om Ty'oots'om na nnt'mooⁿna joona' ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ.

³ 'U cwiluiindy' sondaro 'naaⁿ' Jesucristo. Jo' chii catseiqui' ts'om' nawi' na mawi'noom' ee na mandi'ntjom nnoom. ⁴ Tixocatii'ñe cwii sondaro ts'iaaⁿ na tseixmaⁿ tsjoomnancue, ee l'ue ts'oom na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom jom c'oom na ya ntyjii ñ'eñê. ⁵ Ndo' maljoyu cantyja 'naaⁿ' cwii ts'aⁿ na maleinom na ñecwantjom, tixocwantjoom xeⁿ ticatseicañaaⁿ ñ'oom na cwiqueⁿna nnoom. ⁶ Ndo' mati ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaⁿ tseixmaaⁿ na jom nleil'uee'ñe jñeeⁿ na cwiwe' ntjoom'm. ⁷ Yaya c'oom' ts'om' cantyja 'naaⁿ' ndyee nnom ñ'oommeiⁿ na matsjoo quia jo' nquii Ty'oots'om ñequiaaⁿ na nntsei'noⁿ joona'.

⁸ Cjaañjoom' ts'om' cantyja 'naaⁿ' Jesucristo. Tuiiñê tsjaaⁿ rey David na jndyowicantyyoo', tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ. Luaa' ñ'oom na mañequia ndaaⁿ nn'aⁿ na cantyja 'naaⁿ' juuna' macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ. ⁹ Nc'e na mañequiaya ñ'oom nayawaañe jo' na wi' matjoⁿ, ndo' jnaaⁿ jo' na chu'tyeⁿndyo ñ'eⁿ l'uaancjo cha'xjeⁿ cwii ts'aⁿ na t'maⁿ jnaaⁿ, saaⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'oots'om xocandaⁿ nla'tyeⁿ nn'aⁿ juuna'. ¹⁰ Jo' chii matseiqui' ts'ooⁿ cha'tso na matjoⁿ cha nnteijndeiⁿina' nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ cha mati nnto'ñoomna na macwji'n'maaⁿñe joona nc'e Cristo Jesús, juu jo' na jeeⁿ jndana' ndo' na ticantycwii na matseixmaⁿ ts'aⁿ juuna'.

¹¹ Ñ'oomwaa jeeⁿ mayuu' juuna':

Xeⁿ la'xmaaⁿya l'oo cantyja 'naaⁿ' Jesucristo mati nntandoo'a ñequioñê,
¹² xeⁿ cwila'jomndyo nawi' na tjoom, mati nla'jomndyo cantyja na matsa'ntjoom,

saaⁿ xeⁿ cwitjei'ndyo cantyja 'naaⁿaⁿ, mati nncwji'ñê cantyja 'naaⁿya.

¹³ Meiⁿ xeⁿ jaa tila'candaⁿya saaⁿ jom ñequii'cheⁿ na matseicañaaⁿ,
ee tixocandaⁿ nncwji'ñe cheⁿnqueⁿ cantyja na matseixmaaⁿ.

Ts'aⁿ na cjaawee' ts'om Ty'oots'om juu

¹⁴ Catseilcwii'ndyo ñ'oommeiiⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ. Ñequio na ndo' Ty'oots'om catsa'ntjom na tacala'ntja'ndyena na cwe' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na niom naquii' ntaaⁿ'yo' ee tjaaⁿ ñeeⁿ mateijndeiina', ndo' yacheⁿ matseii'eeⁿñena' nn'aⁿ na cwindye. ¹⁵ Catseijndu' naquii' ts'iaaⁿ na mache'

cha nncjaawee' ntyjii Ty'oqots'om ñ'e'ndyu', quia jo' xocats'aana' na tia ntyji' ee cwiluiindy' mosoom'm na xcwe mandi'ntjom nnoom. Catsei'no' chiuu ma'mo' ñ'oom na mayuu' ndo' xcwe ca'mo' juuna'.¹⁶ Tintseijomndyu' ñ'oom na cwe' ts'iaa'ndyo na cwila'nei' nn'a' na cwe' cwila'ñ'ee'to ndyuee. Ee na'ñ'ee' yache' wjaachuuna' joona na 'ool'atina natia. ¹⁷ Ndo' mati ñ'oom na cwit'mo'na wjaanty'eena' quii'ntaa' nn'a' cha'cwijom cwii tycu. Maluaa' mach'eena' ñequio ñ'oom na ma'mo' Himeneo ñequio Fileto, ¹⁸ joona jnda to'ndyena ñequio ñ'oom na mayuu', ee cwiluena na jnda teinom na nlcwinnda' nn'a' na jnda tja, ndo' na laa'ti' ñ'oom na cwiñequiana, matseyuyii'na' na cwila'yuy'a n'om nt'omche' nn'a'. ¹⁹ Saã jnda tque'tye' Ty'oqots'om ñ'oom na matseijomna' cha'na tsia'tsjo', na teiljeiina': "Mawajnaa'ya Ty'oqots'om cha'tsondye nn'a' na cwiluiindy' cwentaa'na'", ndo' mati waa cwiiche' ñ'oom'm na matsona': "Cha'tsondye nn'a' na cwilcwii'na xuee' Ty'oqots'om, catjeii'ndyena cantyja 'naa' natia."

²⁰ Waa' cwii tsa'tya, jndye nnom 'na' niom na cwiwil'ue. Nt'om joona' tuii ñequio s'om caja' ndo' s'om xuee, saã nt'om tuiina' ñ'e' n'oom oo ts'ocachu. Nt'om joona' cwiwil'uena' ts'iaa' na ya saã nt'om joona' cwiwil'uena' ts'iaa' na cwe' cwantindyo. ²¹ Cha na nndaã nleil'uee'ñe Ty'oqots'om jaa cwii ts'iaa' na jnda, maca'na' na cala'xmaa'ya na lju' n'oo'ya, na cwitjei'ndyo cantyja 'naa' natia, quia jo' nndaã nleil'uee'ñe jaa cwii ts'iaa' na ya juuna'.

²² Tica'ndiindy' na wjaañ'oomna' 'u ñ'e' natia na cwila'quee' n'om nn'a' na cje m'a'. Catseijomndyu' ñequio nn'a' na 'oom'a' cantyja na maty'iomyana', ñequio nn'a' na cwila'yuy'a n'om ñ'e' Ty'oqots'om, ñequio nn'a' na m'a' na wi' n'om ntyjee, ñequio nn'a' na ya m'a' ñ'e' nt'omche' tjaa'na' ndia' cachona. ²³ Tintseijomndyu' ñequio ñ'oom na cwe' cwila'ñ'ee'to ndyuee nn'a' na tjaa ljo' mateijndeina' ee ntyji'ya' na cwe' jnaa' jo' na cwila'ntja'ndye nn'a'. ²⁴ Ee ts'a' na mandi'ntjom nnom Ty'oqots'om, ticatsona' na nntii'ñe ndia'. Jom matsona' na c'oom na ya ts'a'ñe ñequio cha'tsondye nn'a', ndo' tseixmaa' ts'a' na 'naa' m'mo' ndaa' nn'a', tintseitoom na ndioomndye nn'a' na cwila'tjoondye nnoom. ²⁵ Nn'a' na cwila'wendye nacjoom'm maca'na' na m'mo' ndaãna ñequio na nioom' ts'oom na ntyjaa' ts'oom na nnts'aa Ty'oqots'om na nlcwe' n'omna ndo' na nla'no'na ñ'oom na mayuu', ²⁶ cha nntseijndo'na' n'omna ndo' na ndyaandyena cantyja 'naa' juu teinco' na seijndaa'ñe tsa'jndii na maleichom joona prašo na cwil'ana yuu na l'ue ts'oom.

3

Luaa nnc'om nn'a' ncuee na macanda

¹ Catsei'no' na ncuee na macanda wi'ti nntjoom nn'a'. ² Ee quia ljo'che' nnc'om nn'a' na cwila'nei'ndye che'nqueena. Neii'na s'om. Cwila't'maa'ndye che'nqueena. Cwila's'andyena, cwila'lcundyena. Cwit'mo'na na ticuee' n'omna nquii Ty'oqots'om. Xola'candana ñ'oom na cwilue lotyena, londyena. L'ona cwe' na wi' n'om na'ñ'ee' joona. Xocala't'maa'ndyena ñ'oom na cwila'yuy' nn'a' ñequio Ty'oqots'om. ³ Tixoc'omna na wi' n'omna nc'iaana, l'ona meii' wi' cwitjoom na'ñ'ee'. Cwila'tjomna cantu, tixoque'ndye che'nqueena xje' cantyja 'naa'na. Jee' wi'ndyena ñequio nn'a', macwi'oona nacjoo' cha'tso na la'xma' na ya. ⁴ Cwil'ueena yuu na nlco'wi'na' nc'iaana nc'e cwe' ljoljo na

ya m'aⁿna ñ'eⁿ naⁿñeeⁿ. M'aⁿna na ti'maaⁿ n'omna. Cwitjeil'yandye cheⁿnquieena. Cwil'ueena yuu na tomti na ñeⁿequiaana' na neiiⁿ nquieena nchii yuu na l'ue ts'om Ty'o^oots'om. ⁵ Cwil'ana na ndoo' jeeⁿ cwila't'maaⁿndyena saaⁿ cantyja na cwil'ana macwji'na' na waa najndeei ñ'oom na cwila'jomndyena.

Tintseiⁿquii'ndyu' ñeⁿequio nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwil'a. ⁶ Naⁿñeeⁿ laxmaⁿna nn'aⁿ na cwiquie l'aa nn'aⁿ, ndo' cwinquioo'nn'aⁿna yolcu na jeeⁿ cwila'tjo^ondye, na joona m'aⁿna xjeⁿ 'naaⁿ na queeⁿ n'omna, ⁷ ñe'quii'cheⁿ ñe'candye yolcu'ñeeⁿ meiⁿnquia ñ'oom na cwit'mooⁿ nn'aⁿ saaⁿ tileicala'noⁿna cwaaⁿ ñ'oom na mayuu'. ⁸ Ndo' cha'xjeⁿ naⁿcalua' Janes ñeⁿequio Jambres jla'wendyena nacjoo' Moisés, mati naⁿm'aⁿ cwilawendyena nacjoo' ñ'oom na mayuu', la'xmaⁿna nn'aⁿ na ntjeiⁿ nqueⁿ, ndo' joona cantyja na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'o^oots'om, macwji'ndyona' joona. ⁹ Saaⁿ nn'aⁿ na nmeiiⁿ cwinquio'nn'aⁿ xocwiyo na luaa' cwil'ana ee cha'xjeⁿ jla'noⁿ nn'aⁿ na joo we naⁿñeeⁿ na tyola'wendyena nacjoo' Moisés tyom'aⁿna na ntjeiⁿ nqueⁿna, mati cha'tso nn'aⁿ nnc'ooliu na majo'ti laxmaⁿ naⁿm'aⁿ.

Ñ'oom na macanda na maqueⁿtyeⁿ Pablo nnom Timoteo

¹⁰ Saaⁿ mawajnaⁿya' chiuu tseixmaⁿ ñ'oom na ma'mooⁿ, ntyji' chiuu waa ts'iaaⁿ na teijnoomya, ñeⁿequio na matseyu'ya cwii ts'o^onya, ndo' na m'aaⁿ nioomcheⁿ ts'o^o, ntyji' chiuu waa na jnda ntyjiⁿya Ty'o^oots'om, ndo' na wi'ts'o^onya nn'aⁿ, ndo' mati na tica'ndiinc'uaa'ndyo, ¹¹ mantyji' na tyontyjo nn'aⁿ ja ndo' nawi' na tyowinooⁿ. Mantyji' chiuu tjoⁿ tsjoom Antioquia, Iconio ndo' Listra, ta'wi' nn'aⁿ ja jo' jo'. Saaⁿ seicandyaañe Ty'o^oots'om ja cantyja 'naa' cha'tso nmeiⁿ. ¹² Ee ñ'oom na mayuu' na cha'tsondye nn'aⁿ na ñe'c'omna na xcwee' n'omna cantyja 'naa' Cristo Jesús, maxjeⁿ wi' ncwinomna. ¹³ Ee nn'aⁿ na wi'ndye ndo' nn'aⁿ na cwinquio'nn'aⁿ, yacheⁿ cwajndiiti ñeⁿequio'nn'aⁿndye ntyjeena.

¹⁴ Saaⁿ 'u je' c'om'tyeⁿ cantyja 'naa' cha'tso na jnda sei'naⁿ ndo' na matsei'noⁿ na mayuu'na', ee mawajnaⁿya' ñeeⁿ joona na t'mooⁿna juuna' njom'. ¹⁵ Ee xjeⁿ na cachjoondyu'cheⁿ tajnaⁿ ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeiina' tandyo xuee. Juuna' matseijndo'na' ts'om' ndo' mañeⁿequiaana' na nlui'n'maaⁿndyu' nc'e na matseyu'ya ts'om' ñeⁿequio Cristo Jesús. ¹⁶ Cha'tso ljeii 'naa' Ty'o^oots'om teiljeiina' jndye ñ'oom' nqueⁿ ndo' ts'iaaⁿna' na ma'moⁿna' nnom ts'aⁿ, ndo' na nntseitia'na' ts'aⁿ quia tixcwe wjaam'aaⁿ, ndo' na nlco'xcwena' ts'aⁿ, mati na m'moⁿna' nnom ts'aⁿ na c'oom cantyja na maty'iomyana', ¹⁷ cha ts'aⁿ na cwiluiiñe cwentaa' Ty'o^oots'om candaⁿya m'aaⁿ c'eeñeⁿ na nnts'aaⁿ cwii cwii nnom ts'iaaⁿ na ya.

4

¹ Jo nnom nquii Ty'o^oots'om ñeⁿequio nnom Jesucristo na nncwjee'cañoom na cwiluiiñe rey na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ na nndita'ndo' ndo' nn'aⁿ na jnda tja, mat'ioⁿya ts'iaaⁿmeiiⁿ 'u, ² na cateineiⁿ ñ'oom naya 'naa' Ty'o^oots'om ndaaⁿ nn'aⁿ. C'omc'leendyu' na nnts'a' ts'iaaⁿwaa' meiiⁿ naaⁿ ticanaaⁿndyu', cwil'uee'ndyu' juuna' cha ñe'quiandye nn'aⁿ, cha nntseitia'na' ts'aⁿ na tixcwe m'aaⁿ, ndo' na ñeⁿequiaana' na t'maⁿ ts'om ts'aⁿ ndo' na m'moⁿ ndaaⁿ nn'aⁿ ñeⁿequio na nioom'cheⁿ ts'om'. ³ Ee nncue'ntyjo xjeⁿ na taxola'ñ'oom'ndye nn'aⁿ ñ'oom na xcweti ma'moⁿna' saaⁿ ñ'oom na ñe'candye nquieena nl'uee nquiiana nn'aⁿ na nt'mooⁿ

ñ'oom'ñeeⁿ ndaana. ⁴ Tañe'candyena ñ'oom na mayuu', cwe' ñ'oom na cwila'jndaa'ndye che'nquieena jo' ñe'candyena. ⁵ Saa 'u je', tintseñ'ee'ñena' 'u, caljaya ts'om' meii' wi' na matjom', cjoo' ts'om na mañequiaa' ñ'oom naya na cantyja 'naa' jo' cwilui'n'maa'ndye nn'a'. Catseicandaa'ndyu' ts'iaa' na matseixma'.

⁶ Mawjaawindyoo' xje' na nla'cuee' nn'a' ja, cha'cwijom cwila'cuee'na quioo' na cwila't'maa'ndyena Ty'oots'om, mawaa mawaa xje' na nnc'io. ⁷ Ja jnda ñeseijndoyaya naquii' ts'iaa' 'naa' Ty'oots'om. Jnda seicandaa'ndyo cantyja na maca'na' na cats'aaya. Ticatseitjooya na matseiyu'ya cwii ts'oo'ya ñ'e'ñê. ⁸ Je' macandā cwime'i'ndo'a na nco'ño'ya juu na nntseit'maa'ñena' ja nc'e na matseijomndyo cantyja 'naa' na maty'iomya' na nquii Ta Jesús ñnequiaa' juuna' noo'ya, jom cwilui-ñê jwe na xcwe macu'xee', mei' nchii macandā nenncō ñnequiaa' na nndaya juu naya'ñee' saa mati ñnequiaa' jo' ndaa cha'tso nn'a' na cwime'i'ndoo'na na nncwjee' nnaa'na'.

Matseicandii Pablo Timoteo cantyja 'naa' nn'a' na cwita'jnaa'na

⁹ Catseijndu' na cjee nncwje'cañoom' ja, ¹⁰ ee Demas jnda ñee' ja, tjaa' Tesalónica, neii'ntye' 'na' na tseixma' tsjoomnancue. Crescente tjaa' ndaandyuaa Galacia ndo' Tito tjaa' ndaandyuaa Dalmacia. ¹¹ Macandā Lucas ndicwa' m'aa' ñ'e'ndyo. Quia nndyo' candyo'ñ'oom' Marcos ee t'ma' nndaā nnteijnei' ja ts'iaa' na waa. ¹² Ndo' Tíquico jñoo'ya jom tsjoom Efeso. ¹³ Quia na nndyo' candyo'ñ'oom' liaatco 'na'ya na 'ndiya waa' Carpo tsjoom Troas. Mati candyo'chu' libro 'na'ya majndeitiche' nom 'na'ya na chu'lcwiina'.

¹⁴ Alejandro, tsa' na macwja' ncjo jee' t'ma' nawi' s'aa' ja. Saa nquii Ta Ty'oots'om nnts'aa' na nnjoom na ljo' s'aa'. ¹⁵ Mati 'u re, cats'aandyu' cwenta ñ'e'ñê ee matseijnei' na wja' nacjoo' ñ'oom naya na cwit'moo'ya. ¹⁶ Najndyee na tjomeintyjaa'a jo ndaa na'man'iaa' ñjaa' na ntseinchu'a ñ'oom na waa nacjoya, tjaa' ñee' na seijomñe ñ'e'ndyo. Cha'tsondyena 'ndyena ja. Ntyjaa' ts'oo' na ticwjaa'ñe Ty'oots'om jnaa'na na luaa' l'ana. ¹⁷ Saa teijndei Ta Jesús ja, tquiaa' najndo' cha na jo ndaa cha'tsondye nn'a' na tyoola'yuu' jnda tquiaya ñ'oom cantyja 'naa' na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om añmaa' nn'a'. Laa'ti' waa na seicandyaañe Ta Jesús ja nawi' na mawaa xje'na nnt'uiitye'na' ja, ¹⁸ ndo' nntseicandyaañetyee' ja cha'tso nnom nawi' ndo' nnts'aa' cwenta ja na nntseijomndyo cantyja 'naa' na matsa'ntjoom cañoom'luee. Ñecwii tco caluii't'ma'ñê. Amén.

Mañequiaa' na xma'ndye nn'a'

¹⁹ Xma'ñe nomnn'aa'ya Prisca ñequio saa'na' Aquila, mati nn'a' waa' Onesíforo. ²⁰ Ljoo'ñe Erasto Corinto, ndo' 'ndiya Trófimo tsjoom Mileto na wee'e'. ²¹ Xee' nndaā nnts'a' candyo cwii tjoche' na nntsaquiaa'a ncueetei'. Juu Eubulo, Pudente, Lino, ñequio Claudia ñequio cha'tsondye nn'a' na cwilayu' ñjaa' cwila'cwanomna na xma'ndyu'.

²² Ta Jesucristo c'oomñê ñ'e'ndyu'. Ndo' Ty'oots'om catio'naa'ñê cha'tsondyo' 'o. Mantyjati luaa'.

Carta na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Tito

Xmaⁿñe Tito

¹ Ja Pablo cwiluiindyō mosoo' Ty'oots'om, ndo' mati apóstol 'naaⁿ! Jesucristo cha joo nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê na cwila'yuy'a n'om nnta'jnaaⁿ na ñ'oom na mayuu' na wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntseijomñe ñ'eⁿ Ty'oots'om, ² na cantyja 'naaⁿ! jo' cwicantyjaa' n'ooⁿya na ndaaya na ticantycwii na cwitandoo'a. Nquii Ty'oots'om na tijoom ñeiquii'n'naaⁿ tqueⁿtyeeⁿ ñ'oom'm na nlaxmaaⁿya na ljo' cwitjoocheⁿ na nluii tsjoomnancue. ³ Ndo' quia tue'ntyjo xjeⁿ, t'mooⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ!aⁿ, cwiluii naljo' cantyja 'naaⁿ! ñ'oom na mañequia nc'e nquii Ty'oots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa saⁿntjoom na cats'aa ts'iaaⁿwaa'. ⁴ Matseiljeiya cartawaañe na matseicwanooⁿya na m'aaⁿ! 'u Tito, cwiluiindyū jndaaya na mayuu'cheⁿ nc'e mañeejuu na cwila'yuy'a n'ooⁿya, na ntyjaa' ts'ooⁿya nquii Tsotyaaya Ty'oots'om ñequio Jesucristo na macwji'n'maaⁿñê jaa, candaⁿya ñequiana na nnc'o'ñom' naya na la'xmaⁿna.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Tito ndyuaaxeⁿncwe Creta

⁵ Quia na 'ndiya 'u ndyuaaxencwe Creta, s'aa naljo' na nntseijndaa'ndyu' ts'iaaⁿ na ticwityuaa'a na nntseijndaa'ndyo na quia nncja-candaⁿ! jo', ndo' na nleijndaa' nn'aⁿ na nluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ cwii cwii tmaaⁿ! nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ!aⁿ. ⁶ Macaⁿna' na cwii ts'aⁿ na nluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuy' c'oom na tjaa'naⁿ ñ'oom cjoom'm, na ñe'cwii scoom'm, ndo' cwila'yuy' ntseinaaⁿ na tjaa'naⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿna na ti'ya 'oom'aⁿna oo na tiñe'la'ndana nnom tsotyena. ⁷ Ee ts'aⁿ na matseixmaⁿ na cando' ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ! na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ!aⁿ, ts'iaaⁿmeiⁿ! chuu xqueeⁿ. Jo' chii matsona' na jeeⁿ xcwe c'oom jo ndaaⁿ nn'aⁿ. Ticatsona' na ts'aⁿ na jeeⁿ s'añe, jmeiⁿñe, nchii tsaⁿuu, nchii tsaⁿmal'ue tia', nchii queeⁿ ts'om s'om na nchii jndyaa' 'naaⁿ!. ⁸ Matsona' na catseixmaⁿ ts'aⁿ na matseiñ'oom'ñe nn'aⁿ na cwiñequia ñ'oom' Ty'oots'om na cwe' cwiquieya waa', ts'aⁿ na neiiⁿ! cha'tso na ya laxmaⁿ, na tseixmaⁿ na jndo' ts'om, na wjaam'aaⁿ cantyja 'naaⁿ! na maty'iomyana', na xcwee' ts'om jo nnom Ty'oots'om ndo' na maqueñe cheⁿnquii xjeⁿ. ⁹ Macaⁿna na caljoo'ñetyeeⁿ cantyja 'naaⁿ! ñ'oom na mayuu' na jnda t'mooⁿ nn'aⁿ nnoom, cha mati ndaaⁿ nntseijnooⁿoⁿ n'om nt'omcheⁿ nn'aⁿ ñequio ñ'oom na jeeⁿ xcwe ndo' na ñeiquiandye nn'aⁿ na cwi'oo nacjoo' ñ'oom' Ty'oots'om.

¹⁰ Ee jndye nn'aⁿ m'aⁿ na tiñe'catuee'ndyecje, majndeiticheⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwilue najndeina' na caluii 'naaⁿ ntjaaⁿ naⁿnom, jndye ñ'oom na cwe' cwila'nei'ntona' na cwinquio'nn'aⁿna' nn'aⁿ. ¹¹ Macaⁿna' na catseicheⁿ! joona ee cwila'ndaa'na n'om nn'aⁿ hasta cha'waañ'eⁿ na cwii w'aa nn'aⁿ. Ee cwit'mooⁿna ñ'oom na meiⁿchjoo ticaty'iomyana' cwe' ee na ñe'cata'ntjomna.

¹² Cwii nquiee nn'aⁿ ndyuaa xeⁿncwe Creta na tyoñequiaa ñ'oom tioñ'oom nn'aⁿ ndyuaaⁿ!aⁿ, tsoom: "Nn'aⁿ ndyuaa Creta, cwe' nn'aⁿ cantundy, tia nn'aⁿndye, cwe' ñecwa'to, ntqueeⁿna." ¹³ Ndo' ñ'oom na tsoom cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ, mayuu' jo'. Jo' chii jndeiⁿ! ñ'oom catsu' ndaⁿana, cha xcwe nnc'omna cantyja na cwila'yuy'a n'oomna. ¹⁴ Ndo' mati cha tila'ñ'oom'ndye naⁿñeeⁿ cuento na cwe' cwila'jndaa'ndye cheⁿnquiee

nn'aⁿ judíos, meiⁿ ñ'oom na cwiqueⁿ nn'aⁿ na ticuee' n'om ñ'oom na mayuu'.

¹⁵ Nn'aⁿ na laxmaⁿ na lju' n'om, cha'tso na m'aaⁿ n'omna laxmaⁿna' na lju'. Saa joo na m'aaⁿ quii' nqueⁿ nn'aⁿ na tyoolayu' ñequio joo na m'aaⁿ n'omna, tilju' laxmaⁿ jo'. ¹⁶ Ee meiiⁿ na cwilena na cwita'jnaaⁿna Ty'oots'om, saa joo na cwil'ana cwit'mooⁿna' na tiyuu'. Laxmaⁿna nn'aⁿ na tiann'aⁿndye, nn'aⁿ na cwilawendye nacjoo' Ty'oots'om, meiⁿ cwii leicandaⁿ nl'ana yuu na ya.

2

Ñ'oom na xcweya m'aa'na'

¹ Saa 'u je', ñ'oom na mañequiaa', ñequii'cheⁿ catseijomna' ñequio ñ'oom na jeeⁿ xcwe na cwit'mooⁿyâ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om. ² Naⁿnom na tquiendye, ca'moⁿ ndaⁿna na c'omna na xcwe cwil'ana, c'omna na macandã ñ'oom ya nquiⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿna, nn'aⁿ na xcwe m'aⁿ na cwila'yuy' n'om, m'aⁿna na jnda nquiuna nc'iaana na cwila'yuy', ndo' na cwila'quii n'omna nawi' na cwiwinomna. ³ Ndaⁿ yolcu na tquiendye, catsu' na cal'ana yuu na matseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. Tala'neiⁿna cantu nacjoo ntyjalcuna, meiⁿ nchii na cwicandyeena. Calaxmaⁿna cwii na ma'moⁿna' ndaⁿ nt'omcheⁿ, ⁴ cat'mooⁿna ndaⁿ ntyjalcuna na titquiendye na c'om na wi' n'om s'aa ñ'eⁿ nda, ⁵ ndo' cal'a cheⁿnquieena xjeⁿ cantyja 'naaⁿna, na lju' m'aⁿna jo nnom Ty'oots'om, ya cwitei'x'eena l'aana, ya nn'aⁿndyena ñequio cha'tso, na cwila'candaⁿndyena jo ndaⁿ s'aana, cha cantyja 'naaⁿna tala'neiⁿ nn'aⁿ ñ'oomwi' nacjoo' ñ'oom Ty'oots'om.

⁶ Ndaⁿ naⁿnom na titquiendye catsu' na cal'a cheⁿnquieena xjeⁿ cantyja 'naaⁿna, ⁷ ndo' 'u cha'tso cantyja 'naⁿ, catseixmaⁿ cwii na ma'moⁿna' ndaⁿna chiuu na c'omna ee na xcwe na wja'm'aaⁿ. Catsa' naljo' ñequio na xcwee' ts'om', ⁸ xcwe catseineiⁿ cha xonguiaana' na nlue nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na matsei'neiⁿ. Ee naljo' nn'aⁿ na ñe'c'oo nacjooya nntseijnaaⁿna' jooa, xocandaⁿ nliuna ñ'oomwi' na nluena nacjooya.

⁹ Ndaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ, catsu' na catuee'ndyecjena ndaⁿ patrom 'naaⁿna. Cala'candana na nncjaawee' nquiⁿ patrom 'naaⁿna jooa meiⁿ nchii nnc'oot'oona ljo' cwilue naⁿñeeⁿ. ¹⁰ Meiⁿ tinty'ueena, cat'mooⁿna na cwila'candaⁿna ndaⁿ naⁿñeeⁿ, cha cantyja 'naaⁿna nleitquioo' na jeeⁿ neiⁿncoo' tseixmaⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ nquiⁿ Ty'oots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa.

¹¹ Ee juu naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om na cantyja 'naaⁿ jo' cwicalui'n'maaⁿndye nn'aⁿ cwiwitquioo'na' ndaⁿ cha'tso nn'aⁿ, ¹² juu naya'ñeeⁿ ma'moⁿna' ndaⁿya na catjei'ndyo cantyja 'naaⁿ cha'tso natia laxmaⁿ, ñequio cha'tso na queeⁿ n'om seiⁿ'a, na quaⁿ cheⁿnncjoⁿ xjeⁿ cha nnc'ooⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cwii na nncjaawee' ntyjii Ty'oots'om, ¹³ yocheⁿ na cwimeiⁿndoo'a na nntseicandaⁿñena' ñ'oom na jndaⁿ tsoom na nnts'aaⁿ na nncwjee'nnda' Ty'oots'om Jesucristo nquiⁿ na tjacantya t'maⁿ cwiluiñe na macwji'n'maaⁿñê jaa. ¹⁴ Nqueⁿ tquiaañe cheⁿnqueⁿ na tueeⁿ'eⁿ cwentaaya cha na nncwji'n'maaⁿñê jaa quii' cha'tso nnom natia, ndo' cha na candaⁿñ'eⁿ nntseijoom'm naquii' n'ooⁿya, na nlqueeⁿ jaa na cwilaxmaaⁿya cwentaⁿ'aⁿ, na queeⁿ n'ooⁿya na nl'aaya yuu na ya.

¹⁵ Ñ'oommeiⁿ ca'moⁿ ndaa nn'aⁿ. Ñequio joona' catseijndo' n'omna, ndo' quia na macaⁿna' na catseitia' joona, catsa' na ljo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ. Tiñequiaa' na nnts'aa ts'aⁿ na ticuee' ts'oom 'u.

3

Nmeiiⁿ cal'aaya

¹ Catseilcwii'ndyu' ndaana na catuee'ndyecjena nnom gobiernom ñequio nt'omcheⁿ naⁿman'iaaⁿ, calacandaa'ndyena ndo' c'omc'eendyena na nl'ana yuu naya. ² Meiⁿcwiindyena tala'neiⁿna ñ'oomwi' nacjoo' x'iaana. Calaxmaⁿna nn'aⁿ na tjatia' cachona ñequio nt'omcheⁿ, ya nn'aⁿndyena ñequio cha'tso. Cat'mooⁿna na nioom' n'omna ñequio cha'tsondeye nn'aⁿ.

³ Ee xuee na ñejndyowana' mati jaa ñet'ooⁿya na ntjeiⁿ ljo' ñel'aaya, na quie' n'ooⁿya jo nnom Ty'oots'om. Tyolaxmaaⁿya nn'aⁿ na jnda tsuundy. Tyondya'ntjoⁿtyaaⁿ ndaa cha'tso nnom na queeⁿ n'om seii'a ñequio na jeeⁿ neinco nquiuuya. Tyolajomndyo ñequio natia. Tyolataa' n'ooⁿya, jndoo nn'aⁿ jaa ndo' jndooⁿya joona. ⁴ Saa nquii Ty'oots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa, t'mooⁿ na jeeⁿ ya mach'eeⁿ ndo' na candya' ts'oom nn'aⁿ, ⁵ tjei'n'maaⁿñê jaa, nchii nc'e na ñel'aaya yuu na maty'iomyana', saa nc'e na wi' ts'oom jaa. Tjei'n'maaⁿñê jaa na seilloom'm jaa na tuiindyoxcoo cha cantyja 'naaⁿ Espíritu nlaxmaaⁿya nn'aⁿ na cwita'ndo' xco. ⁶ Cantyja 'naaⁿ Jesucristo na macwji'n'maaⁿñê jaa, candaⁿ'ya jnda tquiaa Ty'oots'om Espíritu Santo quii' n'ooⁿya, ⁷ cha na nndaa nnto'ñooⁿya juu na ntyjaa'ya n'ooⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a nc'e na jnda jndyaandyo jnaaⁿya nc'e naya na matseixmaaⁿ.

⁸ Ñ'oomwaa' ñ'oom na mayuu' juuna', tintseitsaaⁿndyu' na matseineiⁿ joona' ndaa nn'aⁿ na cwila'yu'. Cjoo' n'omna na nl'ana cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ee jeeⁿ ya na nluii naljo' ndo' cwitei'jndeina' cha'tsondeye nn'aⁿ. ⁹ Saa cwji'ndyu' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila'ñ'eeⁿ ndyuee nn'aⁿ, ñ'oom na cwilaneiⁿna cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na ñet'om teiyo, ñ'oom na cañ'eeⁿ cantyja 'naaⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na cantyja 'naaⁿ jo' cwila'ntja'ndyena, ee nmeiⁿ jeeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo, ticateijndeina' nn'aⁿ.

¹⁰ Xeⁿ na m'aaⁿ ñ'eeⁿ juu quii' ntaaⁿ'yo' na mach'ee na cwitoⁿndye nn'aⁿ tmaaⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaⁿ'aⁿ, cwaⁿ tsaⁿñ'eeⁿ cwii oo we ndii', saa xeⁿ titseiñ'oom'ñê 'u, tañequiaa' na nntseijomñê quia cwitjomndyo', ¹¹ ee macaⁿna' na catsei'noⁿ na tixcwe m'aaⁿ tsaⁿñ'eeⁿ jo nnom Ty'oots'om ndo' tseixmaaⁿ jnaⁿ, ndo' juuna' matseijndaa'ñena' na nnt'uiina' jom.

Nmeiiⁿ cats'aa Tito

¹² Quia na njñooⁿya Artemas oo Tíquico na m'aaⁿ, queⁿndyu' na nncja'ndo' ja tsjoom Nicópolis, ee jnda seijndaa'ndyo na nnc'ooⁿya jo' jo' ncuee na teiⁿ. ¹³ Ndo' cateijndeii' Apolos ñ'eⁿ ti'Zenas, tsaⁿ na matsei'noⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés. Catsa' cwanti na nndaa nnts'a' na nnteijndeii' joona na nnc'oonquiana ñ'oom' Ty'oots'om, cha meiⁿcwii ticatseijjoona' joona. ¹⁴ Mati catsu' ndaa nn'aaⁿya na cwila'yu' na queⁿndyena na cal'ana cha'tso nnom na maty'iomyana' cha nndaa nnteijndeina' nn'aⁿ na matseijjoona' joo. Cal'ana na ljo' cha nlaxmaⁿna nn'aⁿ na ya nn'aⁿndye.

Xmaⁿndyo' Ty'oots'om catio'naaⁿñe 'o

15 Cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ ñ'eⁿndy^o cwiluena na xmaⁿndyu'. Mati 'u catsu' na xmaⁿndye nn'aⁿ na wi' n'om jaa na tjoom' cwila'yu'ya n'ooⁿya. Ty'oqts'om catio'naaⁿñê cha'tsondyo'. Amén.

Carta na seicwanom Pablo na m'aaⁿ Filemón

Pablo matseiljeiⁿ carta cwentaa¹ Filemón

¹ Ja Pablo na m'aaⁿya w'aancjo nc'e Cristo Jesús, ñequio ti'nn'aⁿya Timoteo matseiljeiya cartawaa na matseicwanom na m'aaⁿ Filemón, 'u na matseijomndyu' ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ. ² Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwitjomndye wa', mati xmaⁿñe nomnn'aaⁿya Apia ñequio Arquipo na mati matseijomñê na cwilajndaayâ naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om. ³ Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oots'om ñequio Ta Jesucristo quiana na candaag'ya nnto'ñoom'yo' naya na la'xmaⁿ na ndo' mati na meiⁿ cwii ñomtiu tic'om'yo' jo ndaana.

Matseyu'ya ts'om Filemón ndo' wi' ts'oom nc'iaaⁿaⁿ

⁴ Ñequii'cheⁿ mañequiaya na quial'uaa' Ty'oots'omya na mañjom ts'oⁿya 'u na matseinaⁿya nnoom. ⁵ Ee jnda jndiia na jeeⁿ jnda ntyji' Ta Jesús ndo' matseyu'ya ts'om' ñ'eⁿñê ndo' na wi' ts'om' cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tqeⁿlju' Ty'oots'om n'om. ⁶ Macaⁿ'a nnom Ty'oots'om na cha'xjeⁿ matseijomndyu' na cwila'yu'ya cwii n'oⁿya, na nncue'ntyjo xjeⁿ na candaag' nntseinoⁿ cha'tso na matio'naaⁿñe Ty'oots'om jaa nc'e Cristo Jesús. ⁷ 'U nn'aⁿya, juu na m'aaⁿ na jnda ntyji' nn'aⁿ mañequiaana' na neiⁿya ndo' quianl'ua' na cantyja 'naaⁿ juuna', nn'aⁿ na cwilayu', cwii'omt'maaⁿndye n'om.

Pablo macaaⁿ naya cantyja 'naaⁿ Onésimo

⁸ Nc'e na cwiluiindyⁿ apóstol 'naaⁿ Cristo ja, jo' chii wanaaⁿ na nntsjoⁿ yuu na ntyjii na maty'iomyana' na catsa', ⁹ saaⁿ xcweti ntyjii na nlcaaⁿ'a cwii ñ'omwi' ts'om nc'e na wi' n'oⁿ ntyjaa. Ee manncotquiaⁿ Pablo je' m'aaⁿya praso nc'e na tseixmaⁿya cwentaa' Cristo Jesús, ¹⁰ macaⁿ'a cwii naya'ñeeⁿ cantyja 'naaⁿ juu ti'jndaaya Onésimo, na tuiiñexcoom ñjaaⁿñe yuu na m'aaⁿya w'aancjo.

¹¹ Ñet'oomna' ndoo' ntyji' na til'ueñê, saaⁿ je' jnda cwiluiiñê cantyja 'naⁿ ndo' mati ja. ¹² Matseilcwaⁿ'a jom na m'aaⁿ. Je' coñom'nda' jom cha'cwijom ntyji' na nnc'oñom' nncⁿ. ¹³ Ja ya ntyjii xeⁿ na ljoo'ñê ñjaaⁿñe ñ'eⁿndyo cha nndi'ntjoom noⁿ yocheⁿ na m'aaⁿya praso nc'e na mañequiaya ñ'oom naya 'naaⁿ Ty'oots'om. ¹⁴ Saaⁿ tiñe'cats'aa na ljo' na nchii ñ'om'ndyo', ee juu naya na nntsa' ja nntsa' juuna' nc'e na l'ue ts'om', nchii cwe' na jndei' ndyo. ¹⁵ Nndaagⁿ nnts'aana' na tquiaa Ty'oots'om na jleinoom 'u cwantindyⁿ xuee cha quia na nlo'ñom'nda' jom, tajom cwii caton'ndyo' ñ'eⁿñê. ¹⁶ Ee je' tachii maco'ñom' cwe' cwii moso na ndi'ntjomtyeⁿ njom'. Jom cwiluiiñê cwii nn'aaⁿya na wi' n'oⁿya. Mayuu' ja jnda ntyjiiya ñ'eⁿñê ndo' majndeiiticheⁿ 'u je' nnc'oom' na wi' ts'om' jom, cwii ndii' nc'e na ts'aⁿ jom cha'na jaa ndo' jnda we nc'e na cwiluiiñê cwii nn'aaⁿya na m'aaⁿñê cwentaa' Ta Jesucristo.

¹⁷ Jo' chii xeⁿ ntyji' na tjoom' cwilayuu'a, co'ñom' jom cha'xjeⁿ ntyji' maco'ñom' ja. ¹⁸ Ndo' xeⁿ waa cwii nata' na s'aaⁿ, oo xeⁿ chujnaaⁿ njom', cwjaa'ndyu' na nncⁿ chojnaⁿ. ¹⁹ Maja Pablo, matseiljeiya xueeya, ja ndiioⁿ, meiⁿ na ticatsjooya njom' na chujnaⁿ noⁿ na cwiluiindyⁿ cwentaa' Ty'oots'om. ²⁰ Jo' chii 'u re nn'aⁿya na matseyu', tints'a' na

tiñe'quiaa' naya na macaⁿ'a. Nc'e na cwiluiindyō tjom na cwilayu'a ñequio Cristo, quiaa' na t'maⁿ ts'ooⁿ.

²¹ Matseiljeiya cartawaa na matseicwanoⁿya na m'aaⁿ ee ntyjiiyaya na nntseicandā' ñ'oom na macaⁿ'a, ndo' na t'maⁿticheⁿ nntsa' nchii cwe' tomti na macaⁿ'a. ²² Ndo' cwiicheⁿ na macaⁿ'a njom', catseijn-daa'ndyu' cwii cuarto wa' yuu na nnc'ooⁿya, ee ntyjaa' ts'ooⁿya na nncuañañoⁿnda'a 'o nc'e na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naⁿya.

Xmaⁿñe Filemón

²³ Matseicwanom Epafra na xmaⁿndyu'. M'aaⁿ prašo ñjaaⁿñe ñ'eⁿndyō nc'e na laxmaaⁿya cwentaa' Cristo Jesús. ²⁴ Mati Marcos, Aristarco, Demas ñequio Lucas, nn'aaⁿya na cwila'jomndye ñ'eⁿndyō ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om.

²⁵ Quiaa Ta Jesucristo na candaā' nnto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na to'ñoom nn'a'n hebreos

Tquiaa Ty'oots'om ñ'oom'm nnom Jnaa'n na quiaa juuna' ndaaya

¹ Ncuee na ñejndyowa jndye ndii' ndo' jndye nnom ñ'oom teil'uee'ñe Ty'oots'om na tyotseineii' ndaa weloo welooya ñequio ñ'oom ndyuee profetas na tyola'nei'n na chiuu na quia nluui. ² Saa je' ncuee na macandá, jnda mamatseineii' ndaaya ñequio ñ'oom 'ndyoo Jnaa'. Cha'tsoti na niom, ñ'e'n juu quia tquee'n joona', ndo' seijndaa'ñê na cha'tso joo jo' calaxma'n'na' cwentaa' juu. ³ Ty'oots'om t'ma'n cwiluiiñê, ndo' juu na nei'ncoo' na caxuee na cwiluiiñê, maljo' cwiluiiñe Jnaa'. Cha'xje'n na matseixma'n Ty'oots'om, maluaa' t'ma'n matseixma'n Jnaa'. Manquiiyee'n t'ma'n ñ'oom matseixmaa'n, jo' na waa waati tsjoomnancue ñequio cha'tso na niom cañoom'luee. Cantyja na tuee'n'e'n teijndaa' na matseilju' Ty'oots'om cha'tso jnaa'ya. Jnda na teinom na tuee'n'e'n quia jo' tjawacatyee'n ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya cañoom'luee.

T'ma'ti cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om nchiiti ángeles

⁴ Nquii Jnda Ty'oots'om t'ma'ti ñ'oom tseixmaa'n nchiiti ángeles, ee jnda tquee'n'na' jom na t'ma'ti ts'iaa'n tseixmaa'n, nchiiti joona. ⁵ Ee tijoom ñetso Ty'oots'om nnom cwii ángel:

'U cwiluiindyu' Jndaaya;

je' majndaa' na cwiluiindyo tsotye'.

Mei'n cwii ndii' tíquitso Ty'oots'om cantyja 'naa'n' cwii ángel:

Ja nntseixma'ya tsotye'e'n

ndo' juu nntseixma'n jndaaya.

⁶ Ndo' quia na t'mo'n Ty'oots'om Jnaa'n na ñequiiche'n tuiiñe ndaa nn'a'n tsjoomnancue, tsoom:

Cha'tsondye ángeles 'naa'n' Ty'oots'om cala't'maa'n'ndyena juu.

⁷ Saa luua ñ'oom tso Ty'oots'om cantyja 'naa'n' ángeles:

Mats'aa na cjeendyena cha'na jndye.

Joona cwindye'ntjomna noo'n' ndo' matseijomna' joona cha'na ntsaa-chom.

⁸ Nmeii'n' tsoom cantyja 'naa'n' ángeles, saa nnom Jnaa'n tsoom:

'U Ty'oots'om, juu cantyja na matsa'ntjom',

m'aa'n' ndo' m'aa'n'na'

juu jo' m'aa'n'na' cantyja na maty'iomyana'.

⁹ 'U nei'n' na cwil'a nn'a'n yuu na ya, ndo' jee'n jndo' natia na cwil'ana, Nc'e na ljo', nquii Ty'oots'om na matseit'maa'n'ndyu', jnda tjeii'n'e'n 'U, ndo' mañequiaa'n na nei'n'ti'che'n 'u, nchiiti nc'ia'.

¹⁰ Mati matso Ty'oots'om:

'U Ta, quia na jna'njndyeeche'n cha'tso, 'U tquee'n' tsjoomanancue; manncu'ti' tquee'n' ljo'luee.

¹¹ Cha'tso nmei'n' nntsuuna',

saa 'u m'aa'n' ndo' m'aa'n'ndyu'.

Nleindyjoona' cha'na liaa.

¹² Nntseilcwiiindyu' joona' cha'xje'n mach'ee ts'a'n ñ'e'n cwii liaa, nntseijndyoondyu' joona' cha'xje'n ts'a'n nntseijndyooñê lia'n'a'n.

Saa 'u ñecwiixje'n:

ticantycwii xuee chu'.

13 Saa meiⁿjom ndiiⁿ tyootso Ty'ooots'om nnom cwii ángel:

Cajmaⁿ ñjaaⁿñe jo ntyjaa' ts'oo ntyjaya

hasta xjeⁿ na nntsa'la nn'aⁿ na jndoo 'u na la'xmaⁿna ts'oom na ntyjo nc'e'.

14 Ee cha'tso ángeles cwiluiindyena na cwindye'ntjomna nnom Ty'ooots'om na majñoom jooa na cateijndeiina nn'aⁿ na cwicandaa na nlui'n'maaⁿndye añmaaⁿna.

2

Na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ, jeeⁿ t'maⁿ tseixmaⁿna'

¹ Nc'e na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiiñe Cristo, jo' chii macaⁿna' na jaa nn'aⁿ na cwila'yuu'a ñ'eⁿ Ty'ooots'om quaⁿtyaacheⁿ cwenta ñ'oom na cwindyaaya, tints'aana' na n'ndyaaya jooa'. ² Ljeii na matsaⁿntjomna' na tqúiaa Ty'ooots'om tandyo xuee ñequio luee ángeles, tyeⁿ tyoqueⁿna' xjeⁿ nn'aⁿ, ndo' cha'xjeⁿ na maty'iomyana' tyot'uiina' nn'aⁿ na waa jnaⁿ tyolaxmaⁿ ndo' tyola'tjoondyena nnom juuna'. ³ Nc'e na luaa' waa, ¿chiiu nl'aa na ndyaandyo xeⁿ tila'ñ'ooⁿndyo juu na macwji'n'maaⁿñe Ty'ooots'om nn'aⁿ na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ juuna'? Juu jo' tyotseicandii jndyee nquii Ta Jesús cantyja 'naaⁿna', ndo' nn'aⁿ na tyondye na seineiiⁿ, tyot'mooⁿna juuna' ndaayâ. ⁴ Ndo' mati tjei'yuu'ñe Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ na s'aaⁿ 'naaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, ñequio nt'omcheⁿ nnom na jeeⁿ tyojaawee' n'omna, ñequio ts'iaaⁿ na tixocaluiina' cantyja 'naaⁿ najndei nquii ts'aⁿ, ñequio cwii nnom ts'iaaⁿ na cwicandaana na mach'ee Espiritu Santo cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom.

Tuiñe Jesucristo na matseixmaaⁿ cha'na jaa nmeiiⁿ

⁵ Juu tsjoomnancue na quia ncuua na cwilanaaⁿya cantyja 'naaⁿna', nchii tju'cje Ty'ooots'om juuna' nacje 'naaⁿ ángeles. ⁶ Ee waa ñ'oom naquii libro Salmos na seineiⁿ David nnom Ty'ooots'om. Tsoom:

¿Ljo'to cwiluiindyene nn'aⁿ tsjoomnancue na jeeⁿ m'aaⁿ ts'om' jooa?

Ndo' ¿ljo' cwiluiindyena na mache' cwenta jooa?

⁷ Cwe' cwantindyo xuee tqeⁿ jooa na ticue'ntyjo na t'maⁿ cwiluiindyena ñequio ángeles.

Saa matseiw'e'ndye' jooa na matsei't'maaⁿndyu' jooa,

⁸ cha'tsoti na tqeⁿ, tju'cje' jooa' nacje 'naaⁿ ts'aⁿ.

Ndo' na tju'cjeeⁿ cha'tsoti tjaa'naⁿ na ñeeⁿ na quia nnc'omna' nacje 'naaⁿ ts'aⁿ. Saa meiⁿ na luaa' tsoom, tyoonty'iaaya cha'tsoti na m'aⁿna' nacjee 'naaⁿ ts'aⁿ. ⁹ Saa cwinty'iaaya Jesús, na cwe' cwantindyo xuee na tqeⁿ Ty'ooots'om na ticuee'ntyjo na t'maⁿ cwiluiiñe cha'na ángeles, je' candaa'ya matsei't'maaⁿñena' jom nc'e na teinoom nawii' na tueeⁿeⁿ, cha cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'ooots'om, tueeⁿeⁿ cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ.

¹⁰ Cha'tsoti na m'aⁿ, m'aⁿ nc'e na tqeⁿ Ty'ooots'om ndo' laxmaⁿ cwentaaⁿaⁿ. Jom l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiindyena ntseinaaⁿ, cala'jomndyena na matsei't'maaⁿñena' jom. Nc'e na ljo', seijndaa'ñe na tqúina' Jesús cha nntseixmaⁿ na candaa'ñe, nquii na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ. ¹¹ Ee jaa nn'aⁿ na la'xmaaⁿya na lju' n'ooⁿya ñecwii Tsotyaaya ñequio nquii na maqueⁿ jaa na lju' n'ooⁿya. Nc'e na ljo' tijnaaⁿ Jnda Ty'ooots'om na nntseicajñoom jaa ntyjee nqueⁿ. ¹² Ee naquii libro Salmos teiljeii ñ'oom na tsoom:

'U Tsotyaya, nntseinaⁿya cantyja 'naⁿ ndaaⁿ cha'tso ndyentyjo na cwila'yuu' ñ'eⁿndyo.

Ñequio luantsa nntseit'maaⁿndyo 'u ñ'eⁿndye jona yuu na cwitjom-ndyena.

¹³ Ndo' waa cwiicheⁿ ñ'oom na teiljeii na tsoom:

Ñequi'cheⁿ nntseicantyyaa'tyeⁿ ts'ooⁿya Ty'o^ots'om.

Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na tsoom:

Luaa ja ñequio ntseindaaya na jnda tquiaa Ty'o^ots'om l'oo.

¹⁴ Ndo' cha'xjeⁿ ntseinda we ts'aⁿ laxmaⁿna mañecwii sei' ñequio niom' mati tyotseixmaⁿ Jesús sei' ñequio niom' cha'xjeⁿ laxmaⁿ nn'aⁿ cha cantya na nncueeⁿeⁿ nndaⁿ nntseyueeⁿeⁿ najndei na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ, manquii tsaⁿjndii jo'. ¹⁵ Ndo' na luaa', jnda seicandyaañe cha'tsondye nn'aⁿ na cha'waa xuee chuuna na la'xmaⁿna cha'cwijom moso na mandi'ntjomtyeⁿ na m'aⁿna na nquiaana na nncwjena. ¹⁶ Ee ñ'oom na mayuu' tachi cwe' ángeles na jndyoteijneiⁿ, saⁿ jndyoteijneiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Abraham na jndyoteincoo'. ¹⁷ Ndo' cha na nluii na ljo', tcaⁿna' na ñecwii xjeⁿ tseixmaaⁿ ñequio ntyjeeⁿ, cha jo nnom Ty'o^ots'om nntseixmaaⁿ cwii tyee na tjacantya na t'maⁿ cwiluiiñê, na matseicanaⁿndo' na m'aaⁿ na wi' ts'oom nc'iaaⁿaⁿ cha nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'o^ots'om nn'aⁿ jnaⁿ na laxmaⁿna nc'e na tueeⁿeⁿ cwentaana. ¹⁸ Ee cha'xjeⁿ na tjoom nawi' ndo' tyocantyyaa'ñena' na catseitjooñê, jo' chii je' nndaⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ na maqueⁿna' xjeⁿ jona na nla'tjoondyena.

3

Jesús t'maⁿti cwiluiiñê, nchiiti Moisés

¹ Jo' chii, 'o nn'aⁿya na jnda tjei'ndyo Ty'o^ots'om 'o, na jnda tqueeⁿñê 'o na la'xmaⁿyo' nn'aaⁿaⁿ, c'oom'ya n'om'yo' cantya 'naaⁿ Cristo Jesús, na cwiluiiñê apóstol ndo' mati tyee na tjacantya cantya 'naaⁿyo' na cwila'yuyoyo' ñ'eⁿñê. ² Tyotseicanaⁿ nnom Ty'o^ots'om na ty'iom ts'iaaⁿ jom cha'xjeⁿ tyotseicanda Moisés quii' waa' Ty'o^ots'om. ³ Saⁿ Jesús t'maⁿti tseixmaaⁿ na nluii't'maⁿñê nchiiti Moisés cha'xjeⁿ ts'aⁿ na mach'ee w'aa cwiluii't'maⁿñetyeⁿ nchiiti w'aa na s'aaⁿ. ⁴ Cwii cwii w'aa majndaa' ts'aⁿ na s'aa juuna', saⁿ cha'tso na niom, Ty'o^ots'om s'aa joo jo'. ⁵ Tyotseixmaⁿ Moisés moso quii' waa' Ty'o^ots'om. Tyotseicanaⁿ ts'iaaⁿ na ty'iom jom. Ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ tyocwji'yuu'ñê ndaaⁿ naⁿñeeⁿ ñ'oom na secandii jom. ⁶ Saⁿ Cristo na cwiluiiñê jnda Ty'o^ots'om, matseicanaⁿ quii' waa' Ty'o^ots'om. Jaa laxmaaⁿya w'aa'ñeeⁿ xeⁿ tica'ndyaa nc'uaa'ndyo^o na m'aaⁿya na jom quit'maⁿ n'ooⁿ ndo' na cwicantyyaa'tyeⁿ n'ooⁿya jom.

Waa na nnta'jndyee nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om

⁷ Jo' chii cha'xjeⁿ matso Espiritu Santo naquii' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii:

Xuee je', xeⁿ cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Ty'o^ots'om,

⁸ tala'quie' n'om'yo' cha'xjeⁿ ñel'a nn'aⁿyo' nn'aⁿ Israel,

na tyola'wendyena nacjoo' Ty'o^ots'om ndo' tyoqueⁿna xjeⁿ jom quia na tyom'aⁿna ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'om.

⁹ Jo' jo' weloo welo'yo' tyoqueⁿna xjeⁿ 'naaⁿna ja

meiiⁿ wenn'aaⁿ ndyu tyonty'iaana ts'iaaⁿ t'maⁿ na tyots'aaya quii'ntaaⁿna,

¹⁰ macwe' jo' seiw'iia naⁿñeeⁿ.

Ndo' tsjooya:

“Naⁿm'aⁿ ñenquii'cheⁿ cwila'tjoondyena no^o”.

Tícantyjaa' n'omna ja.

Mei'n tiñe'cala'no'na' chiuu waa na l'ue ts'oo' na c'omna."

¹¹ Ndo' tiqo ñ'oom wi' cjoona nc'e na jee' seiw'liiya joona na tijoom nnc'ooquiee'ndyena yuu na seiinda'ndyo na nnta'jndyeena.

¹² Jo' chii 'o nn'a'ya, cal'andyo' cwenta na tjaa mei' cwiindyoy' 'o na nntseixma' jna' na ticatseyiu' ñ'e' nquii Ty'oots'om na wando'. ¹³ O je' 'io ndi 'io quia'yo' na t'ma' n'om nc'iaa'yo' yoche' na ndicwa' wanaa' na matseinei' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii cantyja 'naa'na', cha tjaa 'ñee' juu quii'ntaa'yo' na ñeiqui'nn'a' jna' juu na mati nntseiquie' ts'om. ¹⁴ Ee cha nndaq̄ nlxama'ya cwentaa' Cristo, maca'na' na caljoo'ndyotyaa'ya cantyja 'naa'a' cha'xe' quia na to'o'a na cwicantyyaa' n'oo'ya jom hasta na macanda'.

¹⁵ Cha'xe' ñ'oom na matsona':

Xe' xuee je' cwindye'yo' ñ'oom na matseinei' Ty'oots'om, talaquie' n'om'yo' cha'xe' l'a nn'a' Israel quia tyola'wendyena nacjoom'm.

¹⁶ ¿Cwaa' nn'a' na tyola'wendye jnda na jndyena jndyee' Ty'oots'om? Manquieeti nn'a' na tjei' Moisés ndyuua Egipto. ¹⁷ Mawax'atya, ¿ñee na'ñee' na tyotseiw'ee' joona wenn'aa' ndyu? Ñequio joo na tyolaxma' jna' na tja ndyuua yuu tjaa nn'a' c'om. ¹⁸ Ndo' ¿ñee' na'ñee' na tso Ty'oots'om ñ'oomtye' na w'iina' na tijoom xuee nnc'ooquiee'ndye yuu na ñeiquiaa' na nnta'jndyeena? Tsoom na ljo' ndaa joo nn'a' na tícalacanda'ndye. ¹⁹ Ndo' na luaa' waa, ma'mo'tye'nquiona' ndaaya nc'e na tícala'yu' na'ñee', jo' na seicu'na' na nnc'ooquie'na ndyuua'ñee'.

4

Waa na nta'jndyee nn'a' cwentaa' Ty'oots'om

¹ Jo' chii ndicwa' waa ñ'oom na tso Ty'oots'om na wanaa' na nntsaquiaa'a na nnta'jndyaaya na m'aa'. Jo' chii call'aaya cwenta na tintseicu'na' na nt'omndyo' to taxocanda' nlajomndyo' cantyja 'naa' jo'.

² Ee je' macwindyaaya ñ'oom naya 'naa' Ty'oots'om cha'na joo nn'a' Israel. Saa tjaa'na' na teijndei' ñ'oom'ñee' joona, ee tícala'yu'ya n'omna quia tyondyena juuna'. ³ Saa jaa na cwila'yuu'a nntsaquiaa'a yuu na nnta'jndyaaya cha'xe' jnda tso Ty'oots'om:

Xje' na w'liiya joona tsjoo

na tijoom ñequia na nnc'ooquiee'ndyena yuu na tsjoo na nnta'jndyeena. Waa cwii ta' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matseinei'na' cantyja 'naa' xuee na jnda ntquiee':

Xje' na tquee' tsjoomnancue tjacanda' ts'iaa' na s'aa'.

⁴ Saa waa cwiche' ta' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii cantyja 'naa' xuee na jnda ntquiee'. Matsona':

Xuee jnda yom tjacanda' cha'tso ts'iaa' na s'aa Ty'oots'om.

Xuee jnda ntquiee' taca'na' na nnts'aatyee' ts'iaa', tajñee'.

⁵ Ndo' mati waa cwiche' ñ'oom'm na teiljeii na ma'mo'na' cantyja 'naa' juu ñ'oom'ñee'. Matsona':

Tijoom xuee ñequia na nnc'ooquie'na ndyuua yuu na mats'aa naya na nnta'jndyeena cantyja 'na'ya.

⁶ Ndicwa' wanaa' na nt'om nn'a' nnc'ooquiee'ndyena yuu na nnta'jndyeena ee nn'a' na tyondye jndyee ñ'oom na macwji'n'maa'ñee Ty'oots'om nn'a' tíc'ooquiee'ndyena jo' jo' nc'e na tyola'tjoondyena.

7 Nc'e naljo' ma'moⁿxco Ty'o^ots'om cwiicheⁿ xuee na matseicajndyuna' xuee je'. Tjacaajndye ndyu quia jo' ñequio 'ndyoo David seineiⁿ ñ'oom'm na jnda teiljeii:

Xuee je' xeⁿ ndye'yo' jñeeⁿeⁿ,
tilaquie' n'om'yo'.

8 Ee xeⁿ jnda^q tquiaa Josué yuu na nnta'jndyee nn'aⁿ Israel, tixocatseineiⁿ Ty'o^ots'om cantyja 'naaⁿ cwiicheⁿ xuee. 9 Jo' chii nn'aⁿ cwentaa' Ty'o^ots'om ndicwaⁿ waa na nnta'jndyeena cantyja 'naaⁿaⁿ, 10 ee ts'aⁿ na nncjaquiee' yuu na mawajndye Ty'o^ots'om, nncwajndye cantyja na mach'ee cha'xeⁿ nqueⁿ tajñeeⁿ ts'iaaⁿ na s'aaⁿ. 11 Jo' chii matsona' na calajnda^qya na nntsaquia^qa yuu na nnta'jndya^qya cha tjameiⁿcwii ts'aⁿ na nntseijomna' na tintseyoom'm cha'na nn'aⁿ Israel.

12 Ee juu ñ'oom' Ty'o^ots'om wando'na' ndo' waa najndeii na matseixmaⁿ'na'. Taaticheⁿ juuna' nchiiti cwii xjo na we ntyja ta^q. Mawindi' juuna' na matooⁿñena' añmaaⁿ ts'aⁿ ñequio espíritu 'naaⁿ ts'aⁿ. Matseicanooⁿ'na' ñ'oom na ñjoomticheⁿ na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ ndo' macu'xeⁿ'na' ñomtiuu na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ. 13 Na cha'tso na jnda tqueⁿ Ty'o^ots'om, tjaa meiⁿcwii na nnda^q nncwanti'yo jo nnoom, ee cha'tsoñ'eⁿ m'aⁿ xueena' jo nnom nqueⁿ na ññequiandyo cwenta.

Jesús cwiluiiñe tyee na tjacantyja na cwiluiit'mañe

14 Nquii Jesús Jnda Ty'o^ots'om cwiluiiñe tyee na tjacantyja cwentaaya. Jnda tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee, jo' chii macaⁿ'na' na caljoo'ndyotyaaⁿya cantyja 'naaⁿ na cwila'yulya n'ooⁿya ñ'eⁿñê. 15 Ee m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa cha'tso na tijo'ndyo na la'xmaaⁿya. Ee teinoom cha'tso na mach'eena' xjeⁿ jaa na cwila'tjoondyo nnom Ty'o^ots'om, sa^q meiⁿcwii t'icatseitjooñê. 16 Jo' chii ñequio na t'maⁿya n'ooⁿya calacandyoo'ndyo tio 'naaⁿ Tsotyaaⁿya Ty'o^ots'om cha nnto'ñooⁿya na wi' ts'oom jaa ñequio naya na matseixmaaⁿ na nnteijndeina' jaa quia na macaⁿ'na'.

5

1 Cwitjeii'ndye nn'aⁿ cwii ts'aⁿ na nluiiñe tyee na tjacantyja cwiluiit'mañe quii'ntaaⁿ'na. Cwity'iomna ts'iaaⁿ jom na meiⁿntyjeeⁿeⁿ jo nnom Ty'o^ots'om cwentaana, na ññequiaa tsaⁿ'ñeeⁿ 'na' na cwíñequiana nnoom ñequio quioo' na cwila'cwjeena na cwila't'maaⁿ'ndyena jom. 2 Ndo' nc'e juu tyee'ñeeⁿ ñecwiiⁿxjeⁿ matseitjooñe cha'xjeⁿ joona, jo' chii nnda^q nc'oom na wi' ts'oom nc'iaaⁿ'aⁿ na leicala'noⁿ'na chiuu waa na matsaⁿ'ntjom Ty'o^ots'om nc'e mati jom cwiluiiñe ts'aⁿ na matseitjooñe, 3 ndo' nc'e na matseixmaaⁿ na ljo', jo' chii matseicueⁿeⁿ quioo' na mañequiaaⁿ nnom Ty'o^ots'om cwentaa jnaaⁿ'aⁿ cha'xjeⁿ mati cwentaa nn'aⁿ tmaaⁿ na matseixmaaⁿ.

4 Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu na cwe' l'ue cheⁿnquii ts'om na caluiit'mañe na nnc'oom ts'iaaⁿ tyee'ñeeⁿ. Maxjeⁿ nquii Ty'o^ots'om nnty'ioom ts'iaaⁿ'ñeeⁿ juu cha'xjeⁿ na ty'ioom juuna' Aarón. 5 Maluaa' waa cantyja 'naaⁿ Cristo, nchii ty'iomñe cheⁿnqueⁿ ts'iaaⁿ na cwiluiiñe tyee na tjacantyja, nquii Ty'o^ots'om seit'maaⁿ'ñe jom na catseixmaaⁿ ts'iaaⁿ'ñeeⁿ, ee manquiiⁿtyeeⁿ tsoom:

'U cwiluiindyu' jndaaya.

Xuee je' majndaa' na cwiluiindyo tsotye'.

6 Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom'm na teiljeii na matsoom:

'U ñequii'cheⁿ na cwiluiindyu' tyee

cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.

7 Xjeⁿ na tando' Cristo nnom tsjomnancue jndei tyotseineiⁿ nnom Ty'oots'om, hasta tyoquiaa ndaannoom na tyoch'eeⁿ ty'oo nnom nquii na waa najndei na matseixmaⁿ na tintseicuee'na' jom na tyuaa', ndo' nc'e na tyotseicañaⁿ, jo' chii jndii Ty'oots'om ñ'oom ñ'om.
8 Ndo' nc'e na luaa', meiⁿ na cwiluiñe Cristo Jnda Ty'oots'om saa ljeiⁿ na tca'na' na catseicandaⁿñê jo nnom, 9 ndo' cwii na jnda tqueⁿna' na cwiluiñê na candaⁿñê, seijndaa'ñena' na cha'tso nn'aⁿ na cwila'candaⁿndye joo nnoom, mañequiaaⁿ na la'xmaⁿna na ticantycwii na cwicalui'n'maa'ndyena 10 ee tqueⁿ Ty'oots'om jom tyee na tjacantya na cwiluii'mañe, cha'na ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ juu tyee Melquisedec.

Waa na teincuu' xeⁿ macwji'ñe ts'aⁿ na matseyoom'm

11 Jndye ñ'oom niom na matsona' na catsjooya ndaa'yo' cantya 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿ tyee'ñeeⁿ saa mach'eenⁿ na jndei'na' na nntseieincoo'a juuna' ndaa'yo' ee 'o jeeⁿ nc'uaa' cwila'no'yo'. 12 Jaach'ee xuee cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, jo' chii matsona' na je' cwiluiindyⁿ nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oom' Ty'oots'om ndaa' nt'omcheⁿ, saa 'o ndicwaⁿ maca'na' na catseinei'xco ts'aⁿ ndaa'yo' ñ'oom'm na tijndei'tina' na nntsei'no' ts'aⁿ, 'o ndaatsuu maca'na' nchii nantquie na candaⁿ. 13 Ndo' nn'aⁿ na cwe' ndaatsuu maca'na' joo, matseijomna' jona cha'cwijom yo'ndaa na ndicwaⁿ cwintei', ti'naaⁿ na'ñeeⁿ na ntjei'na cwentⁿ cantya 'naaⁿ ñ'oom na jndei'tina'. 14 Saa nantquie na candaⁿ, tseixmaⁿ juuna' cwentaa nn'aⁿ na candaⁿ cwila'no' ñ'oom' Ty'oots'om. M'aa'na' cwentaa nn'aⁿ na ya cwitjei' cwentⁿ yuu na maty'iomyana' ndo' yuu na ticat'iomyana'.

6

1 Jo' chii tsatsatyaaya naquii' ñ'oom' Ty'oots'om cha nla'xmaa'ya nn'aⁿ na jnda tquiee n'om. Ca'ndyaaya cwii ntyja ñ'oom na cwe' we'yandyo na cwit'mooⁿ nn'aⁿ cantya 'naaⁿ Cristo, nchii macanda tomti nlanaa'ya ñ'oom na calcwe' ts'om ts'aⁿ jnaa'naⁿ, ndo' mati ñ'oom na cwji'ñe ts'aⁿ cantya na mach'eeⁿ na titseicantyaⁿ ts'oom na cantya 'naaⁿ jo' nlui'n'maa'ñê, ndo' ñ'oom na maca'na' na catseyu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oots'om, 2 ndo' ñ'oom cantya 'naaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ, ndo' ñ'oom cantya 'naaⁿ na cwitioo nn'aⁿ lueena nacjoo' x'iaana quia cwitaⁿ nn'aⁿ na cwil'uee'ñe Ty'oots'om juu, ndo' ñ'oom cantya 'naaⁿ na cwitando'xco nn'aⁿ na jnda tja' ndo' ñ'oom cantya 'naaⁿ na ticantycwii na nnt'uiwi'na' nn'aⁿ na nncu'xeⁿ Ty'oots'om. 3 Ndo' xeⁿ ñequeiaa Ty'oots'om na nnt'mooⁿya ndaa'yo' ñ'oom na nnteijndeiina' na nntseiquieeña' n'om'yo' cantya 'naa'naⁿ, maxjeⁿ nl'aayâ.

4 Ee nn'aⁿ na cwila'jomndye cantya 'naaⁿ nquii na cwiluiñe naxuee ndo' jnda jliuna na juu na mañequiaa Ty'oots'om na cwicandaana, jeeⁿ ya juu jo' ndo' cwito'ñoomna Espíritu Santo, 5 ndo' jnda jliuna na jeeⁿ ya ñ'oom' Ty'oots'om ndo' najndei na cwiluiñe cha'waa ndyu ndo' ndyu na cwindyona', 6 ndo' jnda na tajnaa'na cha'tso nmei', xeⁿ cwitjei'ndyena cantya 'naaⁿ Ty'oots'om, xondaⁿ nlcwe'nda' n'omna, ee na luaa' l'ana cwity'ioomxcona Jnda Ty'oots'om ts'oom'naaⁿ na cwilui'jnaa'ñê ndaa' cha'tso nn'aⁿ. 7 Nn'aⁿ na luaa' la'xmaⁿ, matseijomna' jona cha'na tyuaa na ya cwiwicandi' ndaaluaa na cwiquioo cjoona', xeⁿ ya cwiwe' ntjom na nlei'uee'ñe ts'aⁿ na tyoch'ee ts'iaaⁿ, ma'moⁿna' na matio'ñañe Ty'oots'om tyuaa'ñeeⁿ, 8 saa xeⁿ cwe' n'oomnioom ñequio

l'oonoom cwil'oom tyuaa'ñeeⁿ, cwiwitquioo' na maju'wi' Ty'oots'om tyuaa'ñeeⁿ ndo' na macanda njñom ts'aⁿ chom juuna'.

Mateijndei ñ'oom' Ty'oots'om na cwiljoo'ndyotyaaⁿya

⁹ Saa 'o nn'aⁿya na jeeⁿ wi' n'ooⁿya, meiiⁿ na luaa' waa ñ'oom na cwil'uuyâ ndaa'yo', jndaa'ya nquiuyâ na titseijomna' 'o cha'na tyuaa na til'uena'. Niom na cwit'mooⁿna' na m'aⁿyo' nato na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om nn'aⁿ. ¹⁰ Ee Ty'oots'om cwiluiñê na maty'iomyana', meiⁿ xocatsuu' ts'oom na jnda nquiuy'o' jom na ñeteijndei'yo' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê ndo' ndicwaⁿ cwil'a'yo' na ljo'. ¹¹ L'ue n'ooⁿya na cwii cwiindy'o' 'o hasta xuee na macanda ñequii'cheⁿ nnt'moⁿyo' na m'aⁿyo' na wi' n'om' ntyjee'yo' na cwila'yu' cha nnda'yo' juu na cwicantjaaa' n'om'yo' nnom Ty'oots'om. ¹² Til'ue n'ooⁿya na nnc'om'yo' na ntqueⁿyo' saa calajnda'yo' na nluii'ndyo'tyeⁿyo' cha'xjeⁿ tyol'a nn'aⁿ na tyoñ'omt'maaⁿndyena n'omna na nnto'ñoomna cha'tso na jnda tso Ty'oots'om na ñnequiaaⁿ ndaana.

¹³ Quia na tso Ty'oots'om ñ'oom nnom Abraham waa na nnts'aaⁿ, tjaa 'ñeeⁿ cwiicheⁿ na t'maⁿti cwiluiñe cha'na jom na cantyja 'naaⁿ xuee' juu nndaⁿ nntseyeⁿtyeeⁿ ñ'oom'm. Jo' chii tqueⁿtyeⁿñe cheⁿnqueⁿ ñ'oom'm nnom tsaⁿñeeⁿ.

¹⁴ Tsoom nnom: “Na mayuu'cheⁿ t'maⁿ nntioⁿnaaⁿndyo 'u ndo' nnts'aa na nleijndyendye nn'aⁿ tsjaaⁿ 'naⁿ na nncjawintyjoo'.” ¹⁵ Tyom'aaⁿ Abraham na jeeⁿ t'maⁿ ts'oom na ñeteinom'm na nluii na ljo', ndo' jnaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ na tso Ty'oots'om nnoom. ¹⁶ Quia na ntyjaa' ts'om ts'aⁿ na cala'yu' nn'aⁿ na nntseicandaaⁿñê ñ'oom na jnda tsoom nnom cwii x'iaaⁿaⁿ na nnts'aaⁿ, malcweeⁿeⁿ nquii Ty'oots'om na queⁿya cwenta na nchii cantu matseineiⁿ. Ndo' na ljo' mach'eeⁿ, meiⁿchjoo xonquiaana' na nntseineiⁿti ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ Jo' chii l'ue ts'om Ty'oots'om na nleitquioo'ya ndaaⁿ nn'aⁿ na manto'ñoomna juu na nndaana na jnda tsoom na nnto'ñoomna, ee na nntseicandaaⁿñê ñ'oom na jnda tqueⁿtyeeⁿ, meiⁿ xocatseichueeⁿeⁿ ñ'oom na jnda tsoom. Jo' chii cha na m'moⁿna' na mayuu' juu ñ'oom'ñeeⁿ, seityeⁿñê cheⁿnqueⁿ ñ'oom'tyeⁿ nacjoom'm. ¹⁸ Cantyja 'naaⁿ we nnom ñ'oommeiiⁿñe na xocwijndyoon'a meiⁿ xonquii'nn'aⁿ Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ joona', jaa cwito'ñooⁿya cwii na mañequiaana' na t'maⁿ n'ooⁿya na xotseichuii'na' nc'e cwila'quit'maⁿ n'ooⁿya juu na cwicantjaaa' n'ooⁿya jom. ¹⁹ Ndo' juu na m'aaⁿya na cwicantjaaa' n'ooⁿya jom, matseixmaⁿna' cwii na tyeⁿ matseiljona' añaⁿya cantyja 'naaⁿaⁿ. Juu jo' meiⁿ tixocatyuii'na', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna'. Macjaquiee'na' naxeⁿ liaa na ntyja quii' wats'om cañoom'luee, ²⁰ yuu na jnda tjaquiee' Jesús cantyja 'naaⁿya. Ndo' na luua', maqueⁿna' jom na cwiluiñê tyeⁿ na tjacantyja cantyja 'naaⁿya, na mañecwii ts'iaaⁿ matseixmaaⁿ cha'xjeⁿ ñeseixmaⁿ Melquisedec.

7

Jesús matseixmaaⁿ ts'iaaⁿ tyeⁿ cha'xjeⁿ Melquisedec

¹ Nquii Melquisedec tyom'aaⁿ rey ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoom Salem ndo' mati tyotseixmaaⁿ tyeⁿ cwentaa' Ty'oots'om na m'aaⁿ na ndyeticheⁿ. Quia na jndyolcwe' Abraham jnda na tantjoom tia' ñ'eⁿ n'tomcheⁿ nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom, tjacatjomñe Melquisedec jom, tcaⁿ tsaⁿñeeⁿ na catio'naaⁿñe Ty'oots'om jom. ² Ndo' cha'tso 'naⁿ na tjei' Abraham luee nn'aⁿ ñ'eⁿ na s'aaⁿ tia', tquiaaⁿ diezmo cantyja 'naaⁿ joo jo'

nnom Melquisedec. Xuee' Melquisedec ma'mo'na' na cwiluiiñê ts'a'n na matsa'ntjom cha'xje'n na maty'iomyana' ndo' xuee' tsjoom Salem ma'mo'na' na tjaa tia' nn'a'n tsjoom'ñee, jo' ma'mo'na' na tyoluiiñê ts'a'n na ya matsa'ntjoom na'ñee'n na tjaa tia' cachona. ³Tijndaa' mei'n tsotyee'n, mei'n tsoñee'n, mei'n cwaa'n nn'a'n tsjaa'n na tuiiñê. Tijndaa' cwaa'n na tuiiñê, mei'n cwaa'n na tuee'n'e'n. Ndo' na ljo' ñequii'che'n matseijomna' jom cha'na nquii Jnda Ty'oots'om, ñequii'che'n matseixmaa'n tyee.

⁴C'oom' n'om'yo' na jee'n t'ma'n tyoluiiñê Melquisedec na nquii weloo welooya Abraham, cha'tso na tjeii'n'e'n luee nn'a'n na ñequio s'aa'n tia', tquiaa' diezmo nnom. ⁵Cantyja 'naa'n' ljeii na tque'n Moisés, nquiee ntyee na cwiluiindy tsjaa'n Leví na jndyowicantyjoo', matsa'ntjom ljeii'ñee'n na quia nn'a'n judíos diezmo nda'ana, meii'n na nn'aa'ndyena ndo' mati cwiluiindy ntyee'ñee'n tsjaa'n 'naa'n' Abraham. ⁶Saa' juu Melquisedec, mei'n nchii cwiluiiñê tsjaa'n Leví jom, to'ñoom cwenta diezmo l'õ Abraham, tsa'n na jndã tso Ty'oots'om nnom chiuu nnts'aa'n. Ndo' tca'n Melquisedec na catio'naa'ñe Ty'oots'om Abraham. ⁷Ee ñ'oom na mayuu' ts'a'n na t'ma'ti cwiluiiñê matio'naa'ñê ts'a'n na cjeti tseixma'n. ⁸Cantyja 'naa'n' na waa quii'ntaa'n nn'a'n judíos, nn'a'n na cwito'ñoom diezmo, joona nn'a'n na cwiwje, saa' ñ'oom' Ty'oots'om na jnda teiljeii matseinei'na' cantyja 'naa'n' Melquisedec na cha'cwijom na ndicwa'n wanoom'm. ⁹Jo' chii nda'ã nntso ts'a'n na joo ntyee na la'xma'na tsjaa'n Leví na je' cwito'ñoomna diezmo, mati tquiana diezmo cantyja 'naa'na nnom Melquisedec nc'e nquii Abraham. ¹⁰Ee quia na tquiaa Abraham diezmo nnom Melquisedec xje'n na tjacatjomñe tsa'ñee'n jom, meii'n na tyooluiiñê Leví saa' cantyja na macwji' Ty'oots'om cwenta, nc'e nquii Abraham, jo' maty'iomna' na tquiaa Leví diezmo.

¹¹To'ñoom nn'a'n Israel ljeii na matsa'ntjomna' cantyja 'naa'n' ntyee tsjaa'n Leví na joona tsjaa'n Aarón na jndyowicantyjoo'. Quia jo' ts'iaa'n na ñel'a ntyee'ñee'n, xe'n nnda'ã nlque'na' ts'a'n na canda'ã'ñe jo nnom Ty'oots'om, maxje'n taxoca'na' na nnc'oom cwiiche'n tyee na nchii cha'na ts'iaa'n na ñeseixma'n Aarón saa' nlca'na' cwii tyee na nntseixma'n ts'iaa'n cha'na juu na ñeseixma'n Melquisedec. ¹²Ee quia na cwileijndyoo ts'iaa'n na la'xma'n ntyee, mati maca'na' na nleijndyoo ljeii na matseijndaa'ñena' ts'iaa'n na cwil'ana. ¹³Ndo' nquii na cwiluiiñê na matsa'ntjom jaa na cantyja 'naa'n' matseinei'n ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii, jom tuiiñê tsjaa'n cwiiche'n tmaa'n' nn'a'n Israel, ndo' cantyja 'naa'n' tmaa'n'ñee'n, tjaa mei'n ncwii ts'a'n na jnda' ñet'oom tyee. ¹⁴Ee maxje'n majndaa'ya na nquii na cwiluiiñê na matsa'ntjom jaa, tuiiñê tsjaa'n tmaa'n' Judá, ndo' quia seinei'n Moisés cantyja 'naa'n' ts'iaa'n ntyee, ticwjaa'ñê ñ'oom cantyja 'naa'n' nn'a'n tmaa'n'ñee'n.

¹⁵Ndo' majndaa'ya na ljo' quia cwiwitquioo' na juu tyee cantyja 'naa'ya matseijomna' jom cha'na Melquisedec, ¹⁶na nchii ñeseixmaa'n tyee nc'e na mawaa ljeii na matseijndaa'ñena' cwaa'n tsjaa'n nn'a'n nla'xma'na ntyee, saa' nc'e na waa najndeii na wando' na tijoom catyuii'. ¹⁷Ee matso Ty'oots'om na ljo' cantyja 'naa'n' Cristo:

'U ñequii'che'n matseixma'n' tyee

cha'xje'n ts'iaa'n na tyotseixma'n Melquisedec.

¹⁸Jo' chii ñ'oom na teijndaa'jndyee na tyotsa'ntjomna', 'ndiina', nc'e na tijndeina' na nlui'n'maa'ñe ts'a'n cantyja 'naa'n'na', ticwil'uena'. ¹⁹Ee ljeii na tque'n Moisés mei'ncwii ts'a'n tique'na' na canda'ã'ñe jo nnom

Ty'oqots'om. Saa waa cwiicheⁿ na matseinoomñe juuna' na la'xmaa^{ny}a cwii na candaq^{ti} na mañequiaana' na cwicantyyaa' n'oo^{ny}a na cantyya 'naaⁿ juu jo' matseicandyoo'ñena' jaa na m'aaⁿ Ty'oqots'om.

²⁰ Ndo' t'mooⁿ na mayuu' na ljo' nc'e ñ'oomtyeⁿ na seineiiⁿ. Nt'omcheⁿ ntyee na ñet'om, quia na t'omna ts'iaaⁿ, tjaa'naⁿ ñ'oomtyeⁿ tuaa cantyya 'naa^{na}. ²¹ Saa cantyya 'naaⁿ! Ta Jesús ty'iomna' ts'iaaⁿ tyee jom ñequio ñ'oomtyeⁿ ee matso ñ'oom' Ty'oqots'om na teiljeii:

Nquii na matsaⁿntjom seineiiⁿ ñ'oomtyeⁿ

meiⁿ xotseichueiiⁿeⁿ na seitioom:

“U ñequi'cheⁿ nntseixmaⁿ ts'iaaⁿ tyee cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na tyotseixmaⁿ Melquisedec.”

²² Nc'e juu ñ'oomtyeⁿwaa', ma'moⁿndyeyuna' na Jesús waa ñ'oom na candaq^{ti} cantyya 'naa^{na}, nchiiti juu na tyowaajndyee. ²³ Jeeⁿ jndyendye ntyee na tyom'aⁿ najndyee, ee leicaljooⁿndye ts'iaaⁿñeeⁿ nc'e na tyow-jena, ²⁴ saa nc'e na ticue' Jesús, jo' chii tjaa'naⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ tjaquiee' ts'iaaⁿ tyee na matseixmaaⁿ. ²⁵ Jo' chii candaq^{ya} ndaqⁿncwji'n'maaⁿñe cha'tsonde nn'aⁿ na cwila'candyooⁿndyena na m'aaⁿ Ty'oqots'om cantyya 'naa^{na}, ee ticantycwii na wanoom'm ndo' na macaaⁿ nnom cantyya 'naa^{na}.

²⁶ Jo' chii candaq^{ya} cwiluiñe Jesús tyee na tjacantyya na maca^{na} na jaa. Jom lju' ts'oom, tyootseitjooñe, juu na cwajndii tjaa'naⁿ na t'aa'na' jom, tiquich'eeⁿ cha'na cwil'a nn'aⁿ jnaⁿ, je' matseit'maaⁿñena' jom nandyeti cañoom'luee. ²⁷ Meiⁿ tica^{na} na cats'aaⁿ cha'na tyol'a nt'omcheⁿ ntyee na tjacantyya tyoluiit'maⁿndye, na 'io ndii 'io tyola'cwjeena quioo' na tyoñequiana jooyo' nnom Ty'oqots'om, najndyee cwentaa jnaaⁿ nquieena ndo' ndaⁿ jo' mati cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa xuii' na s'aa Jesús, ñejomndii' tquiaañe cheⁿnqueⁿ na tueeⁿeⁿ, cwii na macanda. ²⁸ Ljeii na tqeⁿ Moisés tqeⁿna' nn'aⁿ ts'iaaⁿ ntyee na ticandaq^{la}'xma^{na}. Saa ñ'oom na ndanquia tqeⁿtyeⁿ Ty'oqots'om maty'iomna' ts'iaaⁿ nquii jnaaⁿ na tjaa yuu ntycwii na tseixmaaⁿ na candaq^{ñe}.

8

Jesús cwiluiñe na matioom'ñe ñ'oom cwentaaya

¹ Cantyya 'naaⁿ ñ'oomwaa na matseinaⁿ cantyya 'naaⁿ ntyee, luua ñ'oom na t'maⁿti tseixma^{na} na cha'tso. Cristo matseixmaaⁿ tyee na tjacantyya na cwiluiit'maⁿñe cwentaaya. Jndaⁿ tjaaⁿ cañoom'lueecheⁿ. Je' mawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oqots'om ntyjaya na macwiluiit'maⁿñe, ² na mamandi'ntjoom naquii' yuu na tjacantyya na lju' tseixma^{na}, juu na s'aa nquii Ty'oqots'om, nchii nn'aⁿ l'a jo'.

³ Cwii cwii tyee na tjacantyya na t'maⁿ cwiluiñe cwity'ioomna ts'iaaⁿ jom na nntseicueⁿeⁿ quioo' ndo' na ñequiaaⁿ jooyo' nnom Ty'oqots'om cwentaa nn'aⁿ. Nc'e na luua', mati tca^{na} na waa na ñnequiaa Je-sucristo. ⁴ Xeⁿ na ndi m'aaⁿ tsjoomnancue, meiⁿ xoc'oomna' jom na nntseixmaaⁿ tyee, ee m'aⁿ ntyee ljooñe na cwinequia quioo' nnom Ty'oqots'om cha'xjeⁿ matseijndaa'ñe ljeii na tqeⁿ Moisés. ⁵ Wats'om yuu na cwindye'ntjom ntyee'ñeeⁿ, cwe' tseixma^{na} ncwaaⁿ na jlui'tsjaaⁿ juu na waa cañoom'luee. Nquiuuyaaya na cwe' ncwaaⁿ jo' ee quia to' Moisés na nnts'aaⁿ wats'omliaa, matso Ty'oqots'om nnoom: “Queⁿ queⁿ cwentaa na catsa' juuna' cha'xjeⁿ na t'mooⁿya njom' quia t'oom' sjo Sinaí.” ⁶ Saa nquii tyee na tjacantyya cwentaaya, mach'eeⁿ ts'iaaⁿ yuu

na xcweti cwiwit'maaⁿl, matseitjoom nn'aⁿ ñequio Ty'ooots'om nc'e cwii ñ'oomtyeⁿ na xcwetina^l, na cajndati ñ'oom chuuna^l na tso Ty'ooots'om na nntseicanaaⁿ.

⁷ Juu ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñie jndyee Ty'ooots'om, xeⁿ tqueⁿna^l na candaa'ndye nn'aⁿ, quia jo' tícaⁿna^l cwiicheⁿ ñ'oom. ⁸ Saa ljeii Ty'ooots'om na juu ñ'oom'ñeeⁿ tíqueⁿna^l nn'aⁿ na candaa'ndye jo nnoom, jo' chii tsoom:

Matso nquii Ta: Mancue'ntyjo xjeⁿ

na nlquaaⁿxcq ñ'oomtyeⁿ ñequio nn'aⁿ Israel ndo' ñequio nn'aⁿ Judá.

⁹ Juu ñ'oom'ñeeⁿ tixotseijomna^l ñequio ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ndyo ñequio weloona,

quia na t'uiya lueena

na tjeii'a jona ndyuaa Egipto;

saa nc'e na tícala'candaa'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ,

jo' chii 'ndiya jona, luaa' matso nqueⁿ na matsa'ntjoom.

¹⁰ Juu ñ'oomtyeⁿ na nntseijndaa'ndyo ñequio nn'aⁿ Israel

quia na nncue'ntyjo xjeⁿ,

luaa nntseixmaⁿna^l matso nquii na matsa'ntjom:

Ñ'oom 'naⁿya na matsa'ntjomna^l, nncwjaa'ndyo jona' naquii' nqueⁿna, ndo' nntseiljeiya jona' naquii' n'omna.

Ja nntseixmaⁿya Ty'ooots'om cwentaana

ndo' jona nla'xmaⁿna nn'aⁿya.

¹¹ Quia ljo'cheⁿ tixocaⁿna^l na ca'moⁿ cwii cwii ts'aⁿ ndaaⁿ nc'iaa^l,

oo ndaaⁿ nn'aaⁿaⁿ oo ndaaⁿ nt'omcheⁿ,

cha nnta'jnaaⁿna nqueⁿ na cwiluiiñeⁿ na matsa'ntjoom,

ee xjeⁿñeeⁿ cha'tsondye nn'aⁿ nnta'jnaaⁿna ja,

meiiⁿ ts'aⁿ na tit'maⁿ cwiluiiñeⁿ, meiiⁿ ts'aⁿ na tjacantyja na matsa'ntjom.

¹² Ndo' natia na cwil'ana nntseit'maⁿ ts'oqⁿ

ndo' xocañjomti ts'oqⁿya jnaaⁿna.

¹³ Quia na matseineiⁿ Ty'ooots'om cantyja 'naaⁿl cwii ñ'oomtyeⁿ xco, ma'moⁿna^l na jndaⁿ tqueeñeⁿ ñ'oom na tyowaa jndyee ndo' juu na jndaⁿ tquee tseixmaⁿna^l, mawaa xjeⁿ na nntsuuna^l.

9

Wats'om tsjoomnancue ndo' wats'om cañoom'luee

¹ Juu ñ'oomtyeⁿ na tqueⁿjndyee Ty'ooots'om ñequio nn'aⁿ Israel, jndaa' seijndaa'ñena^l chiuu nla't'maaⁿndyena jom ndo' na nl'ana cwii w'aaliaa.

² Juu cuarto na cwe^l we'yandyo cantyja 'naaⁿl w'aaliaa'ñeeⁿ tyomeintyjee^l xjo na tyocantyyoo chom ndo' ñ'eⁿ cwii meiⁿsa yuu na tyocantyyo ntyoo^l. Cuarto'ñeeⁿ jndyuna^l Cuarto Lju^l. ³ Naxeⁿl liaa na ntyja na jndaⁿ we, tyowaa cwiicheⁿ cuarto na jndyuna^l na Lju'ticheⁿ Tseixmaⁿ. ⁴ Naquii' cuarto'ñeeⁿ tyowaa tio s'om cajaanⁿ yuu tyola'co ntyee suu ndo' cwii castom

na tcweeñ'eⁿna^l s'om cajaanⁿ. Ts'om castom'ñeeⁿ tyowaa cwii xuaa na tuiina^l ñ'eⁿ s'om cajaanⁿ na too'cheⁿ ñjom maná ndo' mati ñ'eⁿ tsoom l'eii

'naaⁿl Aarón na jndei'na^l ndo' ñjom lcaa^l ljo^l na chona^l ljeii ñ'oomtyeⁿ na seijndaa'ñie Ty'ooots'om ñ'eⁿndyena. ⁵ Nacjoo^l castom'ñeeⁿ tyocantyyo we querubines na tuii ñequio s'om cajaanⁿ. Jona^l cwit'moqⁿna^l na m'aaⁿ

Ty'ooots'om ñequio nn'aⁿ. Ndyeyu nacjoo^l tscaa^l na ta^l 'ndyoo castom'ñeeⁿ, tjom lquii querubines'ñeeⁿ yuu cwíñequia ntyee nioom quioo^l na jndaⁿ jla'cwjeena cha catseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jaa nn'aⁿ Israel. Jndye

ñ'oom maniom na cwit'mooⁿ cwii cwii nmeiⁿ, saa ticaⁿna' na nlanaaⁿyaⁿ cantyja 'naaⁿ joona' na maje'ndyo.

⁶ Quia na jnda teijndaa' cha'tso nmeiⁿ, nquiee ntyee 'io ndi 'io tyo'ooquie'na cuarto na we'yandyo na tyol'ana ts'iaaⁿ na la'xmaⁿna. ⁷ Saa cuarto na jnda we, macanda tyojaaqueie' nquii tyeen na tja-cantyja cwiluii'tmaⁿñe, ndo' ñejom ndii' na cwii cwii chu. Tyojaachom niroom quioo' na cwila'cwjee nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om. Niom'ñeeⁿ tyoñequiaaⁿ cwentaa' jnaaⁿ nqueⁿ ndo' mati cwentaa' jnaaⁿ nn'aⁿ. ⁸ Ndo' na luaa' tuaa, ma'moⁿ Espíritu Santo na yocheⁿ na tyowaa wats'om liaa'ñeeⁿ, ticwanaaⁿ na nncjaquiee' meinquia ts'aⁿ cuarto na lju'ticheⁿ tseixmaⁿna'. ⁹ Cha'tso nmeiⁿ la'xmaⁿna' cwii na ma'moⁿna' ndaaya ncuue meiiⁿñe, ee 'naⁿ na tyoñequia nn'aⁿ ñequio quioo' na tyola'cwjeena na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om, ts'iaaⁿñeeⁿ ticandaⁿ nquieⁿna' joona na la'xmaⁿna na candaⁿndyena jo nnom Ty'oots'om. ¹⁰ Ñ'oom'ñeeⁿ cwe' t'uiina' cantyja 'naⁿ na cwicwa'na ndo' na cwiwena ñequio nt'omcheⁿ nnom na maque'lju'na' joona. Saa cwe' tomti la'xmaⁿna' cwii na matsa'ntjomna' chiuu na nc'omna, ndo' joo ñ'oommeiⁿ ñequii'cheⁿ tyowaa najndana' hasta xjeⁿ na seichuii' Ty'oots'om chiuu nla't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

Nioom' Cristo

¹¹ Saa jnda jndyo Cristo na cwiluiiñê tyeen na tjacantyja cantyja 'naaⁿ cha'tso naya na maniom. Juu wats'om yuu na mandi'ntjoom, yati ndo' candaⁿti tseixmaⁿna', meiiⁿ nchii nn'aⁿ l'a juuna' ee nchii tseixmaⁿna' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue. ¹² Jnda tjaqueⁿeⁿ yuu na lju'ticheⁿ wats'om cañoom'luee, saa nchii cha na ñequiaaⁿ niroom canch'ioo ñequio niroom quioo'ndyo nch'u, jom tquiaaⁿ niroom' nqueⁿ, meiiⁿ ticaⁿna' na nnts'aannaⁿaⁿ na ljo' ndo' nc'e jo', seijndaa'ñê na la'xmaaⁿya na ticatycwii na cwicalui'n'maaⁿndyo. ¹³ Ñ'oom na mayuu' quia tyolacandaⁿndye ntyee niroom quioo'ndyo ñequio niroom canch'ioo nacjoo nn'aⁿ ñequio tsjaa' na tcoñe casondyecu, tyowaa najndei na tyola'xmaⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ na tqueⁿ lju'na' nn'aⁿ cha nndaⁿ nla't'maaⁿndyena Ty'oots'om. ¹⁴ Ndo' nc'e na luaa' waa, juu niroom' Cristo mat'maⁿti waa najndei na matseixmaⁿna', ee cantyja 'naaⁿ najndei na matseixmaⁿ Espíritu Santo na ticantycwii na m'aaⁿ, Cristo tquiaaⁿñe cheⁿnqueⁿ nnom Ty'oots'om na seijomna' jom cha'na quioo' na candaⁿñe ndo' niroom' jom matseilju'na' na m'aaⁿtyeⁿ n'ooⁿya cantyja 'naaⁿ joo ts'iaaⁿ na wjaachu-una' jaa na nncwjaaya cha nndaⁿ ndya'ntjooⁿya nnom Ty'oots'om na wando'.

¹⁵ Nc'e na luaa', tquiaaⁿñe Cristo na tueeⁿeⁿ cha cantyja 'naaⁿ cwii ñ'oom xco na matseijndaa'ñê nndaⁿ nntseitjoom nn'aⁿ ñequio Ty'oots'om, ndo' na ljo' nndaⁿ nntseit'maⁿ ts'oom nn'aⁿ jnaaⁿna na ñel'ana quia tyom'aⁿna nacje 'naaⁿ ñ'oomtyeⁿ na tyowaajndyee ndo' cha joo nn'aⁿ na ma'maⁿ Ty'oots'om nndaⁿ nnto'ñoomna juu naya na tijoom ntycwii na jnda tsoom na ñequiaaⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Quia matseiljeii ts'aⁿ tsoom na matseijndaa'ñena' cwii na l'ue ts'om, ñ'oom na chuu tsoom'ñeeⁿ, tjaa'naⁿ najndeiina' yocheⁿ na ndicwaⁿ wando' tsaⁿñeeⁿ. ¹⁷ Ee tsoom na seiljeii ts'aⁿ na ma'moⁿna' chiuu waa na matseijndaa'ñe, tjaa'naⁿ najndei tsoom'ñeeⁿ yocheⁿ na wando' tsaⁿñeeⁿ, xeⁿ jnda tueeⁿeⁿ quia jo' waa najndei na matseixmaⁿna'. ¹⁸ Nc'e na ljo', ñ'oom na teijndaa' najndyee mati tqueⁿtyeⁿna' cwe' ñ'eⁿ niroom quioo'. ¹⁹ Ee quia na jnda

sei'naaⁿ Moisés cha'tso ljeii na matsa'ntjomna' ndaa nn'aⁿ Israel, quia jo' seityeeⁿ soo wee cwii ts'oom hisopo, seicanaⁿaⁿ soo'ñeeⁿ quii' nioom catsondyench'u ñequio nioom canch'ioo na tjoom'na' ñ'eⁿ ndaatioo, jnda jo' seicandaañê niom'ñeeⁿ tsom na chuu ljeii'ñeeⁿ ndo' mati nn'aⁿ Israel. ²⁰ Ndo' tsoom ndaana: "Cantyja 'naaⁿ niom'waa ma'moⁿ'na' na cwiljotyeeⁿ ñ'oom na matsa'ntjomna' na matseijndaa'ñe Ty'ooots'om ñ'eⁿndyo'." ²¹ Ndo' mati seicandaañê niom'ñeeⁿ wats'omliaa ñequio cha'tso 'naⁿ na cwiwil'ue jo' jo' na cwila't'maaⁿndyena Ty'ooots'om. ²² Cantyja 'naaⁿ ljeii na matsa'ntjomna', mandyo na cha'tsoti 'naⁿ maqueⁿlju'na' ñequio niom', ndo' xeⁿ ticwe' niom', ticatseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jnaaⁿ nn'aⁿ.

Tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ, jo' na matseiljoom'm jnaaⁿya

²³ Ndo' na luaa', jo' chii tcaⁿ'na' na cwe' nioom quioo' cha queⁿlju'na' joo 'naⁿ na teil'ue quii' wats'omliaa na joona' jlui'tsjaaⁿ'na' joo 'naⁿ na niom cañoom'luee, saa joo 'naⁿñeeⁿ tcaⁿ'na' na cue' cwii na candaⁿ'ti. ²⁴ Ee Cristo, nchii tjaqueⁿeⁿ wats'om na ñel'a nn'aⁿ, cwii na cwe' jlui'tsjaaⁿ'na' wats'om na mayuu'cheⁿ na waa cañoom'luee. Jom tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee yuu na matioom'ñê ñ'oom 'naaⁿya jo nnom Ty'ooots'om. ²⁵ Nchii tjaqueⁿeⁿ cañoom'luee na jndye ndii' na nncueeⁿeⁿ cwentaa nn'aⁿ, cha'xjeⁿ quich'ee tyee na cwiluiitquieñe jo ndaa nn'aⁿ judíos na chu ndo' chu mawjaaqueⁿeⁿ cuarto na macanda na lju' tseixmaⁿ'na' na ñequiaaⁿ nioom quioo'. ²⁶ Ee xeⁿ na ljo' tcaⁿ'na', quia jo' jndye ndii' xjeⁿ na tqueⁿ Ty'ooots'om tsjoomnancue, nlcaⁿ'na' na cue' Cristo. Saa nncueemeiiⁿ na mawjaantycwii cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñejomndii' teitquioo'ñe Cristo, na tquiaañê na tueeⁿeⁿ na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. ²⁷ Ndo' cha'xjeⁿ na majndaa' na ñejom ndii' nncwjaaya na cha'tsondyo, ndo' jnda jo' nncu'xeⁿ Ty'ooots'om jaa, ²⁸ maluaa' ñejomndii' na tquiaañe Cristo na tueeⁿeⁿ cha ntseinoom'm jnaaⁿ jndyendye nn'aⁿ. Nda jo' nleitquioo'ñê na nda we, nchii cwe' na nntseijndaa'ñê cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ nn'aⁿ, saa na nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ na cwicantyjaa' n'om jom.

10

Ñejom tue' Cristo cwentaa cha'tsondye nn'aⁿ

¹ Juu ljeii na tqueⁿ Moisés matseijomna' juuna' cwe' cwii ncwaaⁿ joo naya na tseixmaⁿ Cristo na quia nnto'ñooⁿya, nchii tseixmaⁿ'na' cwii na nlqueⁿ'na' ts'aⁿ na candaⁿ'ñe jo nnom Ty'ooots'om. Nc'e na luaa', juu ljeii'ñeeⁿ tijoom candaⁿ nlqueⁿ'na' na candaⁿ' la'xmaⁿ nn'aⁿ na chu ndo' chu cwilacandyoo'ndyena na m'aaⁿ Ty'ooots'om. ² Ee cantyja 'naaⁿ ljeii'ñeeⁿ, xeⁿ waa na ndaaⁿ nlqueⁿ'na' ts'aⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaaⁿ, quia jo' jnda 'ndye nn'aⁿ Israel na cwila'cwjeena quioo' cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om joona. ³ Saa nc'e na chu ndo' chu ñeja'cwjeena quioo' cha catseit'maⁿ ts'om Ty'ooots'om jnaⁿ na laxmaⁿ'na, na luaa' ñel'ana yacheⁿ s'aana' na tjañjoom' n'omna na ndicwaⁿ laxmaⁿ'na jnaⁿ, ⁴ ee tijoom jndaa nlju'ñe ts'aⁿ jnaaⁿ'na cwe' ee na cwiquioo nioom quioondyo ñequio canch'ioo.

⁵ Macwe' jo' quia jndyo Cristo tsjoomnancue, tsoom nnom Ty'ooots'om: Tileiquiaana na nljoya ntyji' na cwe' quioo' cwila'cwjee nn'aⁿ, ñequio 'naⁿ na cwiñe'quiana na cwila't'maaⁿndyena 'u.

Jo' chii tquiaa' na ts'aⁿ ja cha nnc'io cwentaa nn'aⁿ cha nntseit'maⁿ ts'om' jnaⁿ na la'xmaⁿ'na.

⁶ Tineiⁿ na cwila'cona quioo' ñequio nt'omcheⁿ na cwil'ana naya 'U cha nnda^a nntseit'maⁿ ts'om' jnaaⁿna.

⁷ Jo' chii tsjoo:

“Luaa ja Ta, waa ñ'oom na teiljeii cantyja 'naⁿya na matsona': 'U Ty'oots'om, jnda jndyoo na nnts'aaya yuu na l'ue' ts'om', cha'xjeⁿ ñ'oom na teiljeii cantyja 'naⁿya nacjoo' libro.”

⁸ Najndyee tso Cristo na tineiiⁿ Ty'oots'om quioo' na cwila'cwjeena na cwila'cona nnom tio, ñequio nt'omcheⁿ nnom na cwil'ana naya jom meiiⁿ juu ljeii na matsa'ntjomna' ñequio najndei'na' matsona' na cal'ana naljo'. ⁹ Jnda jo' tsoom: “Jnda jndyoo na nnts'aa yuu na l'ue' ts'om'.” Ñ'oomwaa' ma'moⁿna' na matseyueeⁿeⁿ ñ'oom na cwila'cwjee nn'aⁿ quioo' cha nntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna ndo' macwjaa'ñê ñ'oom xco na jnda we na ñejom ndii' nncue' Cristo cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁰ Jnda tqueⁿ Ty'oots'om jaa na lju' n'ooⁿya nc'e s'aa Jesucristo cantyja na l'ue' ts'oom, na tquiaañe cheⁿnqueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaya, ñejom tuui na ljo' cwentaa cha'tsondyoñ'aaⁿ.

¹¹ Ntyee cwentaa nn'aⁿ judíos na ñet'om nacje 'naaⁿ ñ'oom najndyee na tacatyeeⁿtyeⁿ, 'io ndi 'io mañe'joo mañe'joo ts'iaaⁿ tyol'ana na tyola'cwjeena quioo' cha nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jona. Saa tijoom canda^a na nntseicanduu' Ty'oots'om jnaaⁿ nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ jo'. ¹² Saa Cristo ñejom ndii' tquiaañe nnom Ty'oots'om na cueeⁿeⁿ cha nnda^a nlju'ndyoo cantyja 'naaⁿ jnaaⁿya. Jnda jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oots'om ntyjaya yuu na matseit'maaⁿñena' jom. ¹³ Je' meinom'm hasta xjeⁿ na nnts'a' Ty'oots'om nn'aⁿ na jndoo jom na nntseijomna' naⁿñeeⁿ cha'cwijom ts'oom na ntyjo nc'eeⁿ, ¹⁴ ee ñejom ndii' na tquiaañe na tueeⁿeⁿ, ndo' nc'e na ljo', juu na canda^a na maqueⁿna' na lju' n'om nn'aⁿ na cwicantyyaa' n'omna jom, ticantycwiina'. ¹⁵ Ndo' mati nquii Espiritu Santo macwji'yuu'ñê na ljo' nda^aya, na tsoom:

¹⁶ Nqueⁿ na matsa'ntjoom tsoom:

“Luaa ñ'oom na nlquaaⁿxco ñ'eⁿ nn'aⁿ Israel jnda na tjacaa jndye ntyu. Nlquaaⁿya ñ'oom na matsa'ntjomna' quii' n'omna, ndo' nntseiljeiya jona' naquii' nqueⁿna.”

¹⁷ Jnda jo' tsotyeeⁿcheⁿ:

Meiⁿ xocjaañjoom'ti ts'ooⁿya jnaaⁿna ñequio natia na cwil'ana.

¹⁸ Jo' chii quia jnda seit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿ nn'aⁿ, tacaⁿtina' na cwiicheⁿ nncue'ⁿnda'.

Calacandyoo'ndyoo na m'aaⁿ Ty'oots'om

¹⁹ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yuyoo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, cwiñ'ooⁿt'maaⁿndyoo n'ooⁿya na ndyeyu macwitsaaquiaa'a yuu na tseixmaⁿ na lju'ticheⁿ na m'aaⁿ. Ee nioom' Jesucristo mañequiaana' na wanaaⁿ na cal'aaya na ljo'. ²⁰ Cwitsquiaaya jo' jo' cantyja 'naaⁿ nato xco. Juuna' mañequiaana' na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Cristo seijndaa'ñê natowaa' quia na tjaa'ñe ts'aⁿ lantsa tseintsqueeⁿeⁿ. Na luaa' tjoom matseijomna' cha'cwijom quia na t'ioo' liaa tco na ñentyja yuu na tyowjaaquiee' tyee cuarto na macanda na lju'ticheⁿ. ²¹ Jesús cwiluiiñê tyee cwentaaya na tjacantyya na cwiluii'tmaⁿñê na matsa'ntjoom nn'aⁿ na cwiluiindyee cwentaa' Ty'oots'om. ²² Jo' chii jndei'na' na cala'candyoo'ndyoo na m'aaⁿ Ty'oots'om ñequio na xcwee'ya n'ooⁿya, ñequio na canda^aya na cwila'yuyoo' n'ooⁿya ñ'eⁿñê, ee jnda seiljoom'm jaa naquii' n'ooⁿya cha tinc'ooⁿya na maco'tiana' nquiuuya

na nntsaantyyaa'a jom, na jnda tmaaⁿ jaa na cha'waandyo ñequio cwii na matseijomna' ndaatoo lju'. ²³ Caljoo'ndyotyaaⁿya ñequio ñ'oom na cwicantyyaa' n'ooⁿya. Til'aaya na we waa cantyya 'naaⁿna'. Ee ñ'oom na jnda tso Ty'ooots'om ndaaya na nnts'aaⁿ, maxjeⁿ nntseicandaⁿñê. ²⁴ Mati la'xmaaⁿya na cateijndeiya nn'aaⁿya na cwila'yuu' cha na cantyya 'naaⁿ jo' nntseiqueeⁿna' n'omna na mati nnc'omna na wi' n'omna nc'iaana, ndo' na cal'ana yuu na ya. ²⁵ Tacal'aaya na ticala'jomndyo quia cwitjomndye nn'aⁿ na cwila'yuu'. M'aⁿ nn'aⁿ na cwil'a na ljo' saa jaa quiaaya na t'maⁿ n'om cha'tsondye nn'aⁿ na cwila'yuu'. Majndeiiticheⁿ je' na cwintyyaaya na wjaawindyoo' na nncwjee'nnda' nquii Ta Jesús.

²⁶ Ee xeⁿ cwil'aayaaya na nla'tjoondyo nnom Ty'ooots'om ndo' macwita'jnaaⁿa ñ'oom na mayuu', tjaa'naⁿ cwiicheⁿ nnom na nnc'o juuna' ñequiondyo cantyya 'naaⁿ jnaⁿ na cwil'aatyyaaya. ²⁷ Xeⁿ cwil'aaya na ljo', macanda mei'ndoo'na' na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om jaa, ee waa cwii na matseicaty'ueña' ee ncuua chom na jeeⁿ w'ii na nnt'uiina' nn'aⁿ na cw'oo nacjoom'm. ²⁸ Tyowaa na teyo na mei'quia ts'aⁿ na tiñe'catseicanda ñ'oom na tqeⁿ Moisés, cwe' ñequio ñ'oom 'ndyoo meiiⁿ ñe'we ndyee ts'aⁿ na ntyjii na ljo' mach'ee tsaⁿñeeⁿ, seijndaa'ñena' na cueeⁿe. Maxjeⁿ tjaa 'ñeeⁿ nnc'oom na wi' ts'om tsaⁿñeeⁿ. ²⁹ Nc'e na luaa' waa, c'oom'ya n'om'yo' cwanti na wi'ti nntjom cwii ts'aⁿ na matseyuu' na mach'eeya jnaaⁿ. Cha'cwijom macandyueeⁿ Jnda Ty'ooots'om. Mach'eeⁿ na ticuee' ts'oom na juu niroom' Jesús na maque'tye'na' ñ'oom xco na matseijndaa'ñê, s'aaⁿ na cwe' cwantindyo niom'ñeeⁿ ndo' juuna' maque'na' jom na tseixmaaⁿ cwentaa' Ty'ooots'om. Matseijnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ nquii Espiritu na cwiluiñe Ty'ooots'om na jom jeeⁿ wi' ts'oom juu. ³⁰ Ee manquiuuya na tso Ty'ooots'om: "Ja tseixmaⁿya na nntioom nn'aⁿ nooⁿya cantyya na cwila'tjoondyena. Cha'tso na nnjoom, nnc'o nnts'aa na nntioomna." Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na tsoom: "Nquii Ta Ty'ooots'om nncu'xeeⁿ nn'aaⁿaⁿ cantyya na jnda jla'tjoondyena nnoom." ³¹ Jeeⁿ cwajndii nlco'wi'na' ts'aⁿ na nncju'na' juu l'o Ty'ooots'om na wando'.

³² Cjaañjoom'ya n'om'yo' ncuee na ñejndyocaana', quia na to'yo' na cwila'yuu'yo' ñ'eⁿ Ty'ooots'om, tyola'quiiyaya n'om'yo' na jeeⁿ wi' tyotjom'yo' na la'xmaⁿyo' cwentaaⁿaⁿ. ³³ Ñ'eeⁿndyo 'o na tyocalui'jnaaⁿndyo' l'a nn'aⁿ ndo' na tyota'wi'na 'o jo ndaa nt'omcheⁿ, ndo' nt'omndyo' 'o tyoteijndei'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yuu' na teinomna nawi'ñeeⁿ. ³⁴ Mati t'om'yo' na wi' n'om'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yuu' na too'ndyena w'aancjo, teijndei'yo' joona 'na' na ñetcaⁿna'. Ndo' quia tjeii' nn'aⁿ 'na'yo' nc'e na cwila'yuu'yo', tyom'aⁿyo' na nei'yo' meiiⁿ na tjom'yo' na ljo'. Ee cwila'noⁿyo' na cañoom'luee waa cwii nnom na jndati tseixmaⁿna', na tixontycwiina'. ³⁵ Jo' chii nc'e na nmeiⁿ jnda teinom'yo', tica'ndyenc'uaa'ndyo' na cwicantyyaa' n'om'yo' Ty'ooots'om, ee juuna' matseijndaa'ñena' na nnto'ñoom'yo' cwii na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ. ³⁶ Maca'na' na cala'quii n'om'yo' nawi' na cwiwinom'yo'. Ee na nl'a'yo' na ljo', nla'jomndyo' ñequio na l'ue ts'om Ty'ooots'om ndo' na nndaⁿ ñequiaaⁿ na nnto'ñoom'yo' cha'tso na jnda tsoom na nnts'aaⁿ. ³⁷ Ee waa ñ'oom'm na teiljeii cantyya 'naaⁿ Cristo na matsona':

Nqueⁿ na waa ñ'oom na nncwjeeⁿeⁿ,
mawaa mawaa xjeⁿ na nncwjee'cañoom.
Tayo mancwjeeⁿeⁿ.

38 Ts'aⁿ na maquaⁿ na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ,
nnc'oom cantyja 'naⁿya nc'e na matseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿndyo;
saa xeⁿ lcwe'ntyaaⁿaⁿ cantyja 'naⁿya,
xoc'ooⁿya na neiⁿya jom.

39 Saa jaa ticalaxmaaⁿya cha'na nn'aⁿ na cwitjeii'lcwee'ndye na cantyja
'naaⁿ jo' cwitsuundy. Jaa la'xmaaⁿya nn'aⁿ na cwila'yuu'ya n'ooⁿya ñ'eⁿ
Ty'oqots'om, ndo' na ljo' maqueeⁿ jaa na cwicalui'n'maaⁿndyo.

11

Matsona' na catseyiu'ya ts'om ts'aⁿ ñ'eⁿ Ty'oqots'om

1 Ts'aⁿ na matseyiu'ya ts'om ñ'eⁿ Ty'oqots'om, majndaa'ya ntyjii na
nlo'ñom ljo' na macantyyaa' ts'om jo nnoom. Ndo' mati maniom 'naⁿ
meiiⁿ na tyoonty'iaa ndaaya. 2 Nc'e na tyola'yuu'ya n'om weloo nn'aⁿ
Israel, jo' chii tjawee' ntyjii Ty'oqots'om ñ'eⁿndyena.

3 Cantyja na cwila'yuu'ya n'ooⁿ ñ'eⁿ Ty'oqots'om, cwila'nooⁿa na tqueeⁿ
tsjoomnancue ñequio tsjo'luee. Ndo' teil'uee'ñê 'naⁿ na xocandaq nty'iaa'
ts'aⁿ jooa' na tqueeⁿ 'naⁿ na niom na cwinty'iaaya je'.

4 Abel tyotseyiu'ya ts'oom. Nc'e na ljo' xcweti seit'maaⁿñê juu, nchiiti
Caín. Ndo' nc'e na ljo' tyotseixmaaⁿ, tso Ty'oqots'om na tjaa jnaaⁿaⁿ ndo'
'naⁿ na tyoñequiaaⁿ tjawee' ts'om. Ndo' na tyotseyiu'ya ts'oom, meiiⁿ na
jnda tueeⁿeⁿ ndicwaⁿ matseijnooⁿoⁿ n'ooⁿya.

5 Mati Enoc tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oqots'om. Wanoom'm quia
na tjañ'oom jom cañoom'luee, ticueeⁿ. Taticaliu nn'aⁿ jom, ndo'
cwitjoocheⁿ na nncjaañ'oom jom, ñ'oom' Ty'oqots'om na teiljeii matsona'
na tjaawee' ntyjii ñ'eⁿñê. 6 Xocjaawee' ntyjii Ty'oqots'om ñ'eⁿ ts'aⁿ xeⁿ
ticatseyiu'ya ts'om ñ'eⁿñê, ee cha na nntseicandyoo'ñena' ts'aⁿ ñ'eⁿñê,
macaⁿna' na catseyiu' na m'aaⁿ ndo' na t'maⁿ naya nnts'aaⁿ juu na xcweti
mal'ue jom.

7 Nquii Noé, nc'e na tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oqots'om, quia na
seicandii jom na nluii cwii na tijoom ñenty'iaa nn'aⁿ na tuii, seicandaq'ñê
ndo' s'aaⁿ w'aandaa cha nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ waⁿaⁿ. Ndo' nc'e na
tyotseyioom'm, t'mooⁿ na nn'aⁿ tsjoomnancue la'xmaⁿ jnaⁿ saa nqueⁿ
jlui'n'maaⁿñê nc'e na tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿñê.

8 Mati Abraham tyotseyiu'ya ts'oom ñ'eⁿ Ty'oqots'om. Jo' chii quia na
t'maⁿ jom, seicañaqⁿ. Jluueⁿeⁿ tsjom'm na wjaⁿ ndyuaa na macanaaⁿaⁿ.
Tjaaⁿ meiiⁿ ticaljeiiⁿ yuu wjaayom. 9 Ndo' nc'e na tyotseyiu'ya ts'oom,
ñeseijomna' jom na tyom'aaⁿ tyuaa'ñeeⁿ cha'na ts'aⁿ na cwe' tyjee'ya,
ndo' juuna' tyuaa na macanaaⁿaⁿ na tquiaa Ty'oqots'om. Cwe' la'aliaa
tyom'aaⁿ jo' jo' ndo' majo'ti Isaac ñ'eⁿ Jacob na mañeejuu ñ'oom tsoom na
nndaana na nnts'aaⁿ. 10 Ee tyomeindoo'nty'iaañe Abraham na nncjaⁿ
yuu waa tsjoom na jeeⁿ tyeⁿ tsiaⁿtsjo' ñ'eⁿ tuiina' na seijndaa'ñe nquii
Ty'oqots'om ndo' ñenqueⁿ s'aaⁿ juuna'.

11 Mati nc'e na tyotseyiu'ya ts'om Sara, meiiⁿ na jnda teinoom' xjeⁿ
na nc'oom jnaaⁿ, ndo' mati nquii Abraham jnda tqwieñ'ñ'eeⁿ, ty'oom
Sara najneiⁿ na nnc'oom jnaaⁿ nc'e na tyotseyioom'm na tixotseitjooñe
Ty'oqots'om na nntseicandaq'ñe ñ'oom na tso nnoom na nnts'aa. 12 Nc'e
na jeeⁿ ndya' tqwieñe Abraham matseijomna' jom cha'cwijom cwii ts'oo.
Saa meiiⁿ na ljo', tue'ntyjo na jndyendye nda ntseindacantyyoom cha'na
jndyendye canjuu na m'aⁿ tsjo'luee, oo cha'na tei' ndyoo ndaaluee, cwii
na xocandaq nncuncho ts'aⁿ.

13 Cha'tsondye na m'a'na tjana mei' t'icato'ñoomna na jnda tso Ty'oots'om ndaana na ndaana, saã nc'e na tyola'yuya n'omna, nty'iaatquiana jona' na jnda tso Ty'oots'om na ndaana ndo' tyom'a'na na nei'na ee jla'no'yana na la'xma'na nn'a'na na cwe' m'a'yana ljoofie, cwe' cwiwinomyana tsjoomnancue. 14 Ndo' nn'a'na na cwilue na ljo', cwit'moo'ndyeyuna na cwil'ueena cwii joo na tseixma'na' tsjoomna. 15 Ee xe' cwe' na tye' ñjom n'omna ndyuaa yuu na jna'na, tijndeina' na nnc'oolcwee'na jo' jo'. 16 Saã tyola'quee' n'omna na lquiena cwii joo na yati yuu na m'aa' Ty'oots'om. Jo' chii tijnaa'a'na na cwiluena na cwiluiñê Ty'oots'om cwentaana, ee jnda seijndaa'ñê cwii tsjoom yuu na nnc'omna.

17 Tue'ntyjo na ñe'caljeii Ty'oots'om chiuu ts'om Abraham ñ'e'ñê. Jo' chii nc'e na matseyu'ya ts'oom ñ'e'ñê, tjañ'oom jnaa' na ñecwiiñê na nnts'aa' ñ'e'ñê cha'xje' cwila'cwjee nn'a'na quioo' na cwila't'maa'ndyena Ty'oots'om. Ljoya ts'oom na s'aa' naljo' ee ntyjii jndaa'ñê na jnda tso Ty'oots'om nnoom chiuu nnts'aa'. 18 Ñ'oom na jnda tso nnoom: "Cantya 'naa' Isaac jee' ndya' jndyendye nda ntseindacantyo' nnc'om." 19 Ee sei'no' Abraham meii' na cue' Isaac, saã waa najndeii na matseixma' Ty'oots'om na nncwando'xco juu. Ndo' cantya na seicandaã'ñê, maty'iomna' na to'ñomnaa'a'na jnaa', cha'cwijom na tue' tsa'ñee', jnda chii tando'nda'.

20 Mati tyotseyu'ya ts'om Isaac ñ'e' Ty'oots'om. Ndo' tio'naa'ñê ntseinaa' Jacob ñ'e' Esaú cantya 'naa' ndyu na wjaa wjaatina'. 21 Mati Jacob tyotseyu'ya ts'oom ñ'e' Ty'oots'om ee quia na mawaa xje' na nncuee'ne', seit'maa'ñê Ty'oots'om xje' na tio'naa'ñê we ntseinda José cwe' ts'ooml'eii cwintyjee'ñê. 22 Mati José tyotseyu'ya cwii ts'oom ñ'e' Ty'oots'om. Quia na mancuee'ne' seineii' ndaa' nn'aa'a'na nn'a'na Israel na nncwji'lcwe' Ty'oots'om jona ndyuaa Egipto. Ndo' sa'ntjoom quia na nlui na ljo', c'oochona ndei' sei'ts'o 'naa'a'na.

23 Ndo' mati nn'a'na ndana Moisés tyola'yuya n'omna ñ'e' Ty'oots'om. Jo' chii jnda na tuiñê, tanty'iuuna jom ndyee chi', ee tqe'na cwenta nchii cwe' mei'quia ts'a'na ndana, mei' t'icatyuena na sa'ntjom rey na cwje cha'tsondye yo'ndaa na na'nom. 24 Ndo' mati nguii Moisés tyotseyu'ya ts'oom ñ'e' Ty'oots'om. Ee quia na jnda tue'ntyjo choom'm tatinguaañê na nlue nn'a'na na jom tsoñee' yuscu jnda Faraón'ñee'. 25 Ee tjawee'ti ts'oom na matseijomñê ñequio nn'a'na na cwiluiindyee cwenta' Ty'oots'om meii' wi' tyotjoomna, nchiiti na nntseijomñê cantya 'naa' jna' na cwila'nei'ndyee nn'a'na. 26 Ee sei'noo'o'na na jndati tseixma'na' quia cwicalui'jnaa'ñê ts'a'na nc'e na matseixma' cwenta' Cristo, nchiiti na jnda la'xma' s'om cajan' ñequio nt'omche' na jee' cajnda na tyoniom Egipto quia jo'. Jom tyoque'ntyee' cwenta juu na jndati na nnc'o'ñoom na ñnequiaa Ty'oots'om nnoom.

27 Ndo' nc'e na tyotseyu'ya ts'om Moisés, jluee'ne' ndyuaa Egipto, mei' tinguia'a'na na matseiw'ii tyo na matsa'ntjom ndyuaa'ñee' jom, t'indiinc'uaa'ñê ee nty'iaa'a'na nguii na ñnequiaa naya na nnaa'a'na. 28 Nc'e na tyotseyu'ya ts'oom ñ'e' Ty'oots'om, tqee'na xuee Pascua ndo' santjoom na cala'candaandyee nn'a'na Israel niom' we ntyja ndyueel'a la'ana cha tintseicuee' ángel mei'cwii tsa's'a na tuiñejndyee w'aa'ñee'nda nn'a'na Israel. 29 Nc'e na tyola'yuya n'om nn'a'na Israel ñ'e' Ty'oots'om,

jo' chii teinomna Ndaaluee Wee na s'aana' cha'cwijom tyuaatcwii. Saa nn'a^n Egipto quia na l'ana na ljo', seitjomnnda'na' ndaa, mana tjana.

³⁰ Macantya 'naa^n na tyola'yu'ya n'om nn'a^n Israel, jo' chii tania'ljo' tsjoom Jerico tquiaana' jo ndaana jnda na tyowintcoomndyena ndioche^n tsjoom'ñee^n ntquiee' xuee. ³¹ Mati sculjaa' Rahab tyotseyu'ya ts'om ñ'e^n Ty'oots'om. Nc'e na teijnei^n nn'a^n Israel na ty'equen cwenta chiuu waa tsjoom'ñee^n, jo' chii ticuee'^en quia tja nn'a^n tsjoom'm na tyoola'yu'.

³² Ndo' cwaa^n nt'omche^n nn'a^n na jotseina^tya cantya 'naa^n na cwila'yu'ya n'om ñ'e^n Ty'oots'om. Ee tileicju'naa^nñena' na nntseina^ya cantya 'naa^n Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, ndo' ñequio joo profetas. ³³ Ee na tyola'yu'ya n'om na^nñee^n ñ'e^n Ty'oots'om, jo' chii tyola'tyuii'na n'iaa^n nt'omche^n ndyuaa, tju'cjena' na^nñee^n nacje 'naa^n nn'a^n Israel. Nt'omndye joona tyotsa'ntjomna nn'a^n ndyuaa'ñee^n cantya na maty'iomyana'. Nt'omndye joona na tyola'yu'na ñ'e^n Ty'oots'om jndaana na seicandaa^nñê ñ'oom'm na jnda tsoom na nnts'aa^n. Ndo' juu Daniel na tyotseyu'ya ts'om ñ'e^n Ty'oots'om, jndyaañê na tícatquii liom jom quia tuee' nn'a^n jom ts'om tsue'w'aa quioo'ñee^n, ³⁴ ndo' nt'omndye joona nc'e na tyola'yu'ya n'omna, jo' chii tícwjena quia tioom nn'a^n joona ntom' na waljoo'che^n na jmei'^ chom, jlui'n'maa^nndyena. Nt'omndye joona jndyaandyena quia teijndaa' na nla'cwjee nn'a^n joona ñequio xjo. Ndo' nt'omndye na^nñee^n na ñeteiwiina s'aana' na tco'yana' joona nc'e na tyola'yu'ya n'omna ñ'e^n Ty'oots'om. Ndo' nt'omche^n nn'a^n jndaana na jee^n jdana quia tyowaa ndia', hasta jleintyjoña mei^nche^n sondaro nc'e na tyola'yu'ya n'omna ñ'e^nñê. ³⁵ Nt'om yolcu nc'e na tyola'yu'ya n'omna ñ'e^n Ty'oots'om, tando'nnda' nn'aa'na na jnda tja.

Saa nt'om nn'a^n na tyola'yu'ya n'omna ñ'e^nñê, l'a nn'a^n na tjanioomndyena ñequio na cwajndii tyoquiina' joona. L'ona meii^n tyolue na^nñee^n ndaana na nndyaandyena xe^n nntjeii'ndyena cantya 'naa'^a^n. Ee jla'no^n na meii^n na nncwjena, saa ntyjaa' n'omna na nlcwinnda'na na xcweti na nnta'ndo'na ñ'e^nñê. ³⁶ Ndo' nt'om nn'a^n jee^n tyolajnaa'^ nn'a^n joona na quit'ma^n n'omna Ty'oots'om, nt'om tyola'sei'yaya nn'a^n jnaa'^ na tyolayu'ya n'omna ñ'e^n jom, ñ'ee^nndyena na tyochu'tye'^ndye l'uaancjo ndo' ñ'ee^nndyena na tyotioom nn'a^n joona l'aancjo. ³⁷ Ndo' nt'om nn'a^n na tyola'yu'ya n'omna, tyola'cwjee nn'a^n joona ñ'e^n ljo'. Nt'om joona to'^ndyexcwena l'a nn'a^n ñ'e^n xjo sierra, oo ñ'e^n xjo espada. Nt'omndye joona cwe' ntja^n canma^n ñequio ntja^n canch'ioo tyocwee'na. Tyom'a'^na na nty'iaandyeñ'e'^na, wi' tyotjoomna ndo' cwajndii tyol'a nn'a^n ñ'e^nndyena. ³⁸ Nn'a^n tsjoomnancue mei^nchjoo ticala'xma'^na na nnc'om na^nñee^n quii'ntaa'^na, cwe' jnaa'^ jo' joona mei^n cwe' tijndaa' yuu nnc'omna, aa quii' ntsjo, aa ndyuaa yuu tjaa nn'a^n c'om, aa quii' lue'ljo' ñequio lue'^ndyuaa. ³⁹ Cha'tsonde na'm'a'^ na tyola'yu'ya n'omna ñ'e^n Ty'oots'om jndaa' na tjawee^n ntyjee^n ñ'e^nndyena. Saa tícandaana ñ'oom na jnda tsoom ndaana na nnts'aa'^, ⁴⁰ ee waa cwii na yati na jnda seijndaa'ñe Ty'oots'om na nla'xmaa'^ya cha ñequii'che^n nla'xma'^na na candaa'^ndyena ñ'e'^ndyo.

12

Canty'iaatyaq^n nnom Jesús

¹ Jee^n t'ma^n tmaa'^ na^nñee^n na jnda t'moo'^ndyena na cwila'yu'ya n'omna ñ'e^n Ty'oots'om. Jo' chii catjei'^ndyo cantya 'naa'^ cwii cwii nnom

na matseitsaaⁿñena' na tsantyooya cantyja 'naaⁿaⁿ ndo' mati cantyja 'naaⁿ jnaⁿ na maju'tya'na' jaa. Ñequio na t'maⁿya n'ooⁿya cjoo' n'ooⁿya na nntsantyooya naxeⁿ Jesucristo. ²Ñequiicheⁿ canty'iaatyaaⁿya nnom Jesús ee cantyja 'naaⁿ jom cwinaⁿ na cwila'yuya n'ooⁿya ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' juu jo' nntseicandañena' cantyja 'naaⁿ jom. Cwajndii tjoom na ty'ioom nn'aⁿ jom ts'oom'naaⁿ, saa ticwjaañê cwenta na seijnaaⁿna' jom na tueeⁿeⁿ jo' ee ntyjiicheeⁿ xeⁿ jnda teinom nawi'ñeeⁿ, nnc'oom na neiiⁿeⁿ. Jnda jo' tjawacatyeeⁿ ntyjaa' tio 'naaⁿ Ty'oots'om ntyjaya.

³Jo' chii c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿ na s'aa Jesús na tyotseiⁿqui t'soom ñequio nn'aⁿ jnaⁿ na tyo'oo nacjoom'm cha tila'nchqueeⁿndyo' meiⁿ ticantycwii na t'maⁿ n'om'yo' na wi' na cwiwinom'yo'. ⁴Ee meiiⁿ na cwila'jnda'yo' nacjoo jnaⁿ, saa tyootjom'yo' na nla'cwjee nn'aⁿ 'o. ⁵¿Aa jnda tsuu' n'om'yo' ñ'oom na matseijndo' Ty'oots'om n'om'yo' na cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ? Ee naquii' n'oom'm na teiljeii matsona':

'U jndaaya, tintiom ts'om' quia macwja' Ty'oots'om 'u, tintycwii na t'maⁿ ts'om' quia matseitaaⁿaⁿ 'u.

⁶Ee matseijnooⁿoⁿ n'om nn'aⁿ na wi' ts'oom, ndo' ts'aⁿ na macwjaa'ñê cwentaaⁿaⁿ na cwiluiñe jnaaⁿ, matseiseiiⁿeⁿ tsaⁿñeeⁿ.

Luaa' ñ'oom tso Ty'oots'om. ⁷Jo' chii cala'quii n'om'yo' quia matseiseiiⁿeⁿ 'o ee na nl'a'yo' naljo' m'moⁿna' na macwjaa'ñê na 'o cwiluiindyoy' ntseinaaⁿ, ¿aa m'aaⁿ 'ñeeⁿ tiqui'maⁿ jnda? ⁸Ee xeⁿ tiqui'maⁿ Ty'oots'om 'o cha'xjeⁿ quich'eeⁿ ñequio nt'omcheⁿ ntseinaaⁿ, ma'moⁿna' na nchii ntseinaaⁿ 'o, la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na tijndaa' tsotyena. ⁹Ee quia ñet'ooⁿya na nch'uuindyoy, tyo'maⁿ lotyaaya jaa saa tyotue'ndyocjaa ndaana. Ndo' na luaa', chiuuti nntue'ndyocjaa jo nnom Tsotyaaaya na m'aaⁿ cañoom'luee cha nntandoo'a cantyja 'naaⁿaⁿ. ¹⁰Nquiee lotyaaya cantyjat na jla'noⁿna tyo'maⁿna jaa quia na tca'na', ndo' mati nquii Ty'oots'om ma'maaⁿ jaa cha nlco'yana' jaa ndo' na nlqueⁿna' na lju' n'ooⁿ cha'xjeⁿ nqueⁿ. ¹¹Ñ'oom na mayuu' ticjaawee' n'ooⁿya quia matseiseiiⁿeⁿ jaa, wi' nquiuuya, saa xeⁿ cwila'nooⁿa chiuu waa na ñeca'mooⁿ ndaaya, nntantyooya na ya m'aaⁿya jo nnoom.

Teincuu' na nts'oo ts'aⁿ na macwaⁿ Ty'oots'om jom

¹²Jo' chii yuu na teijndyaa luee'yo' ñequio ndei'cantye'yo', c'om'yo' na jnda'yo'. ¹³Cala'jnda'yo' na nnc'om'yo' nato yuu cha juu ts'aⁿ na jnda t'uoⁿ x'ee ndaa nlco'xcwena' jom, meiⁿ ticwinioom'm.

¹⁴Cjoo' n'om'yo' na tinc'om'ndiaa'ndyo' ñequio meiⁿcwii ts'aⁿ. Mati c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnom Ty'oots'om, ee ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ na lju' ts'om, tixocuee' na m'aaⁿ. ¹⁵Queⁿndyo'ya'yo' cwenta na tjaa 'ñeeⁿ 'o na titseijomñe cantyja 'naaⁿ naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, tints'aana' na nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ cwii ts'oo na jana' na matseindaⁿna' nn'aⁿ xeⁿ nleil'uee'ndyena juuna', hasta nndaⁿ nncwjena. ¹⁶Meiⁿcwiindyoy' 'o tinc'oom'ñe ñequio cwicheⁿ ts'aⁿ na cwe' luaa' meiⁿ ticats'aa ts'aⁿ na ticajnda ntyjeeⁿ joo naya na seijndaa'ñe Ty'oots'om cha'xjeⁿ s'aa Esaú, ee na jom tuiiñejñeeⁿ, jo' chii we ndii' 'naaⁿ tsotyeeⁿ nnaaⁿaⁿ saa cwe' cwii nantquia ñ'eⁿ seijndyooñê juu naya'ñeeⁿ. ¹⁷Ndo' manquiu'yo' na ndañquia quia na tcaaⁿ na catio'naa'ñe tsotyeeⁿ jom, t'icatseyu' tsotyeeⁿ. Taticatseichuii' tsotyeeⁿ ñ'oom na tso meiiⁿ na jeeⁿ tyot'ioom.

¹⁸ 'O tyootjom'yo' cha'na tjoom nn'aⁿ Israel. Joona ty'entyjaa'na sjo Sinaí quia tquiaa Ty'oots'om ljeii naqui ndaana. Juu sjo'ñeeⁿ tyowaa chom na tyo'owandii'ndye. Quia waa cwe' na joo'ñe, quia waa jaaⁿ ntom ndo' jndei tyom'aaⁿ jndye, ¹⁹ meiⁿ tyoondye'yo' jndyee' ntu na tyondye na'ñeeⁿ meiⁿ jndyee' nquii Ty'oots'om. Quia na jndye na'ñeeⁿ jñeeⁿeⁿ, l'ana ty'oo na tintseineiⁿtyeeⁿ ndaana. ²⁰ Ee tileicala'ñ'oom'ndyena ñ'oom na saⁿntjom Ty'oots'om, na tsoom: “Meiiⁿ ts'aⁿ ndo' meiiⁿ quioo', xeⁿ nnto' na nncjaawa sjowaañe, cala'cwje'yo' joo ñ'eⁿ ljo' oo ñ'eⁿ lantsa.” ²¹ Juu na teitquioo' ndaana, jeeⁿ cwajndii seicaty'uená hasta tso nquii Moisés: “Cwiteindyó na jeeⁿ macaty'ua.”

²² Saá 'o cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Sjo Síón, tsjoom' nquii Ty'oots'om na wando', juu Jerusalén na m'aa'na' cañoom'luee, ndo' m'aⁿ meiⁿ meiⁿcheⁿ ángeles na cwila'jomndyena na cwila't'maaⁿndyena jom, ²³ Cwila'candyoo'ndyo' na m'aⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaa' Ty'oots'om na jnda teiljeii ncueena libro cañoom'luee. 'O cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ nqueⁿ na cwiluiñé na macu'xeeⁿ cha'tsondye nn'aⁿ, cwila'candyoo'ndyo' na m'aⁿ espíritu na laxmaⁿ nn'aⁿ na jnda tqueeⁿ na tjaa jnaⁿ la'xmaⁿna. ²⁴ 'O cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Jesús na sei jndaa'ñé ñ'oomtyeⁿ xco, 'o cwila'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ niom' na maqueⁿlju'na' jaa, na juuna' yati waa ñ'oom cantyja 'naaⁿna', nchiiti nioom' Abel na tcwe'.

²⁵ Jo' chii cal'andyo' cwenta na nchii na ticala'ñ'oom'ndyo' nqueⁿ na matseineiⁿ ndaaya. Ee xeⁿ ticandyaandye na'ñeeⁿ na jndyena na sei neiⁿ Ty'oots'om ndaana xjeⁿ ljoocheⁿ tsjoomnancue, majndeiticheⁿ jaa na cwindyaa na matseineiⁿ nqueⁿ na m'aaⁿ cañoom'lueecheⁿ, tixocandyaandyo. ²⁶ Xjeⁿñeeⁿcheⁿ jndyee' Ty'oots'om s'aana' na teincwii' tyuaa saá je' matsoom: “Cwiicheⁿ cwii ndii' nchii cwe' nntseit-eincwii'a tyuaa, mati tsjo'luee.” ²⁷ Ñ'oom'ñeeⁿ “cwiicheⁿ cwii ndii'” ma'moⁿna' na nquiñooⁿ tsjoomnancue ñequio tsjo'luee na tqueeⁿ cha nljoo'ndyetyeⁿ cha'tso na maqueeⁿ na tixocateincwii'na'. ²⁸ Juu na matsaⁿntjom Ty'oots'om na cwila'jomndyo, tjaa'naⁿ cwii nnom na nntseiteincwii'na' juuna'. Cwa quiaaya na quian'l'uaaⁿna' cantyja 'naaⁿ jo' ndo' cala't'maaⁿndyo jom ñequio na xcwee' n'ooⁿya ndo' mati ñequio na jnda nquiuyu. ²⁹ Ee nquii Ty'oots'om na cwila't'maaⁿndyo, cwiluiñé chom na matseindyueñena' cha'tso.

13

Nmeiiⁿ nncjaawee' ntyjii Ty'oots'om ñ'eⁿndyo

¹ Ñequii'cheⁿ c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo' na cwila'yú' nc'e cwilui-indyo' na nn'aaⁿndyo'. ² Tintsuu' n'om'yo' na nntei'xe'yo' nn'aⁿ na cwila'yú' na cwe' cwiquieya na m'aⁿyo'. Ee nt'om nn'aⁿ na jnda ñel'a na ljo', maángeles jnda ñetei'x'eena, meiiⁿ ticaliuna na ljo'.

³ Cjaañjoom' n'om'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yú' na m'aⁿna w'aancjo. C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿna na cha'cwijom ncjo'yo' m'aⁿyo' jo' jo' ñ'eⁿndyena, mati cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na wi' cwiwinomna na cha'cwijom nncjo'yo' wi' cwiwinom'yo'.

⁴ Calacanda'yo' cantyja na tma'co'yo'. Nquii tsaⁿs'a c'oom na macanda ñequio scoom'm. Nquii yuscu macanda c'oom ñequio saaⁿaⁿ. Quia jo' m'aⁿ lju'na jo nnom Ty'oots'om cantyja na m'aⁿna na we ca'na. Ee nncu'xeeⁿ joo nn'aⁿ na cwe' cwim'aⁿya ñequio nc'iaa.

5 Tila'queeⁿ n'om'yo' s'om. Caljoya n'om'yo' cwanti na cwileiñ'om'ti'yo'. Ee manquiti Ty'oots'om jndaⁿ tsoom: "Tijoom nntseitjoo na ñequeiaya na macaⁿna' 'u. Tijoom 'ndiya 'u." 6 Manc'e na luua' cwif'ooⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya na cwila'jomndyo na cwil'uuya ñ'oom na tso juu ts'aⁿ na seiljeii Salmos. Tsoom:

Nquii Ta Ty'oots'om mateijneiⁿ ja.

Jo' chii tixocaty'ua ljo' cwii nnom na ndaaⁿ nnts'aa ts'aⁿ ñ'eⁿndyo.

7 Cjaañjoom' n'om'yo' nquiee nn'aⁿ na ñetuiitquiendye na tyot'mooⁿna ñ'oom' Ty'oots'om ndaaⁿ'yo'. C'oom' n'om'yo' cantyja 'naaⁿ' na tyola'candaⁿndyena ndo' cala'yuy'a n'om'yo' ñ'eⁿñe cha'xjeⁿ tyol'a joona.

8 Jesucristo ñecwii xjeⁿ cwiluiiñe xuee wja, je' ndo' cha'tsoti ndyu.

9 Tiñequiandyo' na nt'omcheⁿ nnom ñ'oom na ñomquiana' na cwifnequia nn'aⁿ na nnc'oochoondyena' 'o xjeⁿ 'naaⁿna'. Ee xcweti na nntsana-jndaⁿya cantyja 'naaⁿ' naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, nchii cwe' aa cwicwaa'a oo aa ticwaa'a cwii nnom nantquie, ee joo jo' meiⁿ ticateijn-deiina' nn'aⁿ jo nnoom.

10 'O manquiu'yo' naquii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos waa tio yuu na cwindye'ntjom ntyee. Cwicwa'na cantyja 'naaⁿ' jo', saaⁿ jaa xuii', cwila't'maaⁿndyo cantyja na jñoom Cristo ts'oom'naaⁿ, juuna' tseixmaⁿna' tio cwentaaya, ndo' nquiee ntyee'ñeeⁿ, tila'xmaⁿna na nlcwa'na cantyja 'naaⁿna'. 11 Juu tyee na tyoluiitquieñe na tyoch'ee ts'iaaⁿ wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, tyojaachom nioom quioo' na jnda seicwjeⁿ. Tyojaaqueⁿeⁿ ñ'eⁿ juuna' naquii' cuarto na tjacantyja na lju' tseixmaⁿ, cha ndaaⁿ nntseit'maⁿ ts'om Ty'oots'om jnaaⁿ cha'tsondye nn'aⁿ judíos. Saaⁿ jo ndo' nnom tsjoom tyola'coñ'eⁿna joo quioo'ñeeⁿ.

12 Jo' chii mati Jesús tquiaañe na jla'cuee' nn'aⁿ jom jo ndo' nnom tsjoom Jerusalén. Tioo nioom'm jo' jo' cha queⁿlju'na' jaa jo nnom Ty'oots'om.

13 Manc'e jo' catsaaya na m'aaⁿ Jesús nnom tsjoom na cwila'jomndyo juu na jlui'jnaaⁿñe. 14 Saaⁿ jaa na m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, tjaa'naⁿ cwii tsjoom na m'aaⁿtyeⁿna' yuu ya nnc'ooⁿtyaaⁿya. Jaa cwil'uaatcuundyoo juu tsjoom na quia nncwjee'.

15 Jo' chii ñequii'cheⁿ la'xmaaⁿya na cala't'maaⁿndyo Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ' Jesucristo, cwii na jeeⁿ cjaawee' ntyjeeⁿ na nl'uuya: Caluiit'maⁿndyu'. 16 Tintsuu' n'om'yo' na nl'a'yo' naya nt'omcheⁿ nn'aⁿ. Cateijndei'yo' nt'om nc'iaa'yo' 'naⁿ na matsei'tjooⁿna' joona. Ee na mach'ee ts'aⁿ nmeiⁿ jndati ntyjii Ty'oots'om, nchiiti quia matseicuee' ts'aⁿ quioo' na matseit'maaⁿñe jom.

17 Cala'candaⁿndyo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluiitquiendye jo ndaaⁿ'yo'. Cala'ñ'oom'ndyo' na cwitsaⁿntjomna ee cwiqueⁿna cwenta cantyja 'naaⁿ'yo' ndo' ñequeiana cwenta nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ' ts'iaaⁿ na cwil'ana. Na nla'candaⁿndyo' jo ndaaⁿna nquioo na neiⁿna ts'iaaⁿ na cwil'ana, nchii na nnc'omna na chjoo' n'omna.

18 Calaneiⁿyo' nnom Ty'oots'om cantyja 'naaⁿya. M'aaⁿya na titia nquiuuyâ jo nnoom ndo' l'ue n'ooⁿya na ñequii'cheⁿ cal'aayâ cha'tso cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. 19 Cataⁿ'yo' nnom Ty'oots'om na ñequeiaaⁿ na tyuaa' ndaaⁿ nncjocandooⁿnda'a 'o.

Naya na macaⁿ ts'aⁿ na seiljeii cartawaañe

20 Nquii Ty'oots'om na mañequiaaⁿ na meiⁿcwii ñomtiuⁿ tic'ooⁿya jo nnoom, na tquiaaⁿ na tando'xco Ta Jesucristo, nqueⁿ na cwiluiiñe na mateix'eeⁿ canmaⁿ ntsmeiⁿeⁿ na tqueⁿtyeeⁿ ñ'oomxco ñ'eⁿ nioom'm, 21 quiaaⁿ cha'tso na macaⁿna' 'o cha nla'xmaⁿ'yo' na candaⁿndyo' jo

nnoom na nl'a'yo' yuu na l'ue ts'oom. Cats'aaⁿ ñequiondyô yuu na l'ue ts'oom nc'e Jesucristo. Ñequii'cheⁿ catseit'maaⁿñena' jom. Caluii na ljo'.

²² 'O nn'a^{ny}a na cwilayu'yo', macaⁿa na candye'yo' ñ'oommeiⁿ na mañequiaana' na t'maⁿ n'om'yo'. Ee chjoowi' ñ'oomwaañe na matse-icwanô^{ny}a na m'aⁿ'yo', titco juuna'. ²³ Caliu'yo' na m'aaⁿcandyaañe juu nn'aa^{ny}a Timoteo. Xeⁿ nleityuaaⁿ'aⁿ na nncwjee'cañoom ja, nntsaaya ñ'e'cwi ñ'eⁿñê quia na jocandôô'a 'o.

²⁴ Candu'yo' na xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiitquiendye tmaaⁿ na cwitjomndyo'. Mati xmaⁿndye cha'tso nn'aⁿ na cwiluiindye cwentaa' Ty'ôots'om jo' jo'. Joo nn'aⁿ ndyuaa Italia na cwila'yu' cwila'cwanomna na xmaⁿndyo'.

²⁵ Quiaa Ty'ôots'om na candaä' na nto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ.

Carta na seiljeii Santiago

Xmaⁿndye nn'aⁿ na cwila'y^u na jleinom

¹ Ja Santiago na cwiluiindyō mosoo' Ty'oōts'om ndo' Ta Jesucristo. Matseicwanoⁿya na xmaⁿndyo' 'o nn'aⁿ na canchoo'we ntmaaⁿ jaa nn'aⁿ Israel na jndā t'oōm'ndyo' cha'waa tsjoomnancue.

M'aaⁿc'eeñe Ty'oōts'om na nntseijnōōⁿqⁿ ts'om ts'aⁿ

² 'O nn'aⁿya na cwila'y^uyo', matsona' na c'om'yo' na neiⁿyo' cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom nawi' na cwiwinom'yo'. ³ Ee manquiu'yo' quia maqueⁿna' xjeⁿ juu na cwila'y^uya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oōts'om, matseijndaa'ñena' na nnc'om' niom'cheⁿ n'om'yo'. ⁴ Ndo' quiandyo' na juu na m'aaⁿ niomcheⁿ n'om'yo', cats'aana' na candaa'ndyo' jo nnom Ty'oōts'om cha nla'xmaⁿyo' nn'aⁿ na wjaaqueendye cantyja na cwila'y^u na meiⁿncwii titseitjōona' 'o.

⁵ Xeⁿ m'aaⁿ cwiindyō' 'o na matseitjōona' na jndo' ts'om, caⁿ juuna' nnom Ty'oōts'om, ee jom nchii cwe' xjeⁿ ñequiaaⁿ ndaa'yo' meiⁿ tiq-uitseitiaaⁿa' ts'aⁿ na macaⁿ. ⁶ Ndo' quia cwitaⁿyo' nnoom, cal'a'yo' naljo' na cwila'y^uya cwii n'om'yo' ñ'eⁿñê tinc'om'yo' na we waa m'aaⁿ n'om'yo', ee ts'aⁿ na luaa' m'aaⁿ ts'om, matseijomna' juu cha'cwijom nmoⁿ ndaaluee, na lomañjaaⁿ maleiñ'oomñe jndye juuna'. ⁷ Ts'aⁿ na laa'ti' m'aaⁿ ts'om tintseituu na ñequiaa Ty'oōts'om ñ'oom na macaⁿ. ⁸ Ee jom xuee je' matseitoom cwii nnom, saa 'io jndā xuii' na m'aaⁿ ts'oom, jo' chii tiñe'cwii nnom na wjaam'aaⁿ.

Cantyja 'naaⁿ ts'aⁿ na nty'iaa'ñe ndo' ts'aⁿ na tyañe

⁹ Nn'aaⁿya na nty'iaa'ñe macaⁿna' na c'oom na neiiⁿeⁿ na matseiwendye Ty'oōts'om jom. ¹⁰ Ndo' tsaⁿtya na matseyu' macaⁿna' na c'oom na neiiⁿeⁿ xeⁿ na maju'cje Ty'oōts'om jom. Ee tsaⁿtya matseijomna' jom cha'na ljaa' 'naaⁿ tscojndaa' na tiyo ntyjana'. ¹¹ Ee quia na nlu' ñe'quioom' ndo' xeⁿ jndā teijmeiⁿya, nlcaaⁿ tscojndaa' ndo' mati ljaa' 'naaⁿna' cwiquiaa, mana cwintycwii na jeeⁿ neiⁿncoo'na'. Maluaa' matseijomna' cwii tsaⁿtya, cwintycwiiñe naquii' cha'tso ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ.

Cana'ñe ts'aⁿ quia na ñe'cats'aana' xjeⁿ jom

¹² Mañequiaana' na neiiⁿ ts'aⁿ quia na cwina'ñe na maqueⁿna' xjeⁿ juu ndo' ticats'aa jnaⁿ. Ee quia na jndā jna'ñe nncō'ñom na ticantycwii na nncwando' ee jndā tso Ty'oōts'om na ñequiaaⁿ jo'. Matseijomna' juuna' cha'cwijom corona na nnto'ñoom nn'aⁿ na wi' n'om jom. ¹³ Quia na mach'eena' ts'om ts'aⁿ na ñe'cats'aaⁿ cwii nnom natia, tintseitoom na Ty'oōts'om mach'ee na ljo' ee jom tyooch'eena' ntyjeeⁿ na ñe'cats'aaⁿ natia, meiⁿ titseijndaa'ñe na cats'aa ts'aⁿ naljo'. ¹⁴ Saa mach'eena' xjeⁿ ts'aⁿ quia na mañequiaaⁿñe nnom juu natia na matseiqueeⁿ ts'oom, ndo' juu na matseiqueeⁿ ts'oom mawjaañ'oomna' jom xjeⁿ 'naaⁿna'. ¹⁵ Ndo' quia na jndā jndā s'aa ñ'omtiuu ñ'aaⁿ ts'aⁿ na cats'aaⁿ yuu na l'ue ts'omna', quia jo' mana wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe.

¹⁶ 'O nn'aⁿya na cwila'y^uyo' na jeeⁿ wi' ts'oōⁿya 'o, tañequiandyo' na ñequiunna'na' 'o na nla'tiuu'yo' na nquii Ty'oōts'om mach'eeⁿ na cwila'tjōōndyo' nnoom. ¹⁷ Nquii Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om na m'aaⁿ nandye mañequiaaⁿ cha'tso nnom na cwito'ñōōⁿya na jeeⁿ ya laxmaⁿna' ndo'

candaꝯ'na'. Jom ñecwii xjeⁿ cwiluiñê, meiⁿ tyootseichuiiñê cha'xjeⁿ cwichuii'ncwaⁿ!. ¹⁸Nqueⁿ nc'e na l'ue ts'oom, tqueeⁿ jaa na tuiindyoxcoo quia jla'yuu'a ñ'oom'm na cwiluiñena' na mayuu'. S'aaⁿ na ljo' cha nlqueⁿ'na' jaa cha'cwijom ntjom na cwiwe'jndyee quii'ntaaⁿ cha'tso na jnda tqueeⁿ.

Calacandaꝯ'ndyo cha'tso na matsa'ntjom ñ'oom' Ty'oots'om

¹⁹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyoyo' na wi' ts'oꝯ'ya, ticwiindyoyo' 'o cateiqueeⁿ'na' ts'om na candiyya ñ'oom' Ty'oots'om. Tinc'oom na jeeⁿ cjee 'ndyoo na ndoo' mantyjii ljo' ma'moⁿ'na'. Meiⁿ nchii na nntseit-eincuu'ñe na nntseiw'ii x'iaa'. ²⁰ Ee quia na matseiw'ii ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ, tyooch'eeⁿ yuu na maty'iomyana' na l'ue ts'om Ty'oots'om na cal'aaya. ²¹ Cwe' nc'e jo', cha'tso na cwajndii na la'xmaⁿ nn'aⁿ ñequio cha'tso na waljoo'cheⁿ na tia na cwil'ana, catjei'ndyoyo' cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ!. Ndo' ñequio na cwitue'ndyoyoyo' jo nnom Ty'oots'om, cala'ljyoyo' ñ'oom'm na jnda jnoom'm naquii' n'om'yo', na cantyja 'naaⁿ juuna' nndaꝯ nluin'maaⁿndyoyo'.

²² Saꝯ tjaa yuu mateijndeiina' na cwe' mandii ts'aⁿ ñ'oom naya, xeⁿ nchii macaⁿ'na' na nnts'aaⁿ ljo' na matsona', ee xeⁿ tical'a'yo' naljo' cwinquio'nn'aⁿndyoyo' cheⁿncjyoyo'. ²³ Ee ts'aⁿ na cwe' tomti mandii ñ'oom'ñeeⁿ ndo' ticats'aa ljo' na matsona' matseijomna' tsaⁿ'ñeeⁿ cha'na ts'aⁿ na manty'iaa' nnom ñ'eⁿ tsjo'jnom. ²⁴ Tsaⁿ'ñeeⁿ ntyjeeⁿ chiuu waaⁿ xjeⁿ na manty'iaaⁿ'aⁿ tsjo'jnom, saꝯ quia na n'ñeeⁿ na manty'iaaⁿ'aⁿ juuna' mana cwitsuu' ts'oom chiuu waaⁿ. ²⁵ Saꝯ tsaⁿ na tyeⁿ ñjom ts'om ñ'oom na mandii, ndo' maqueⁿ'ya cwenta chiuu xcwe matsa'ntjom ljeii na matseicandyaañena' jaa ndo' tyeⁿ meiⁿntyjee' na matseicanda chiuu matsa'ntjomna', tsaⁿ'ñeeⁿ nnc'oom na neiiⁿ'eⁿ cantyja 'naaⁿ cha'tso na mach'eeⁿ.

²⁶ Xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na matseituu na macanda juu jeeⁿ xcwe mach'ee saꝯ ticats'aa xjeⁿ tsa, quia jo' manquiu'nn'aⁿñe cheⁿnquii, ndo' ñ'oom na matseituu jo' tjaa yuu l'uena'. ²⁷ Jo nnom Ty'oots'om, ñ'oom na xcweti ndo' lju' tseixmaⁿ na cwila'yuu'a, luaa matsona': Cateijndei ts'aⁿ ndyeñeeⁿ na jnda tja tyendyee, ndo' yolcu na jnda ljondye na tja s'aa, cateijndei ts'aⁿ joona nawi' na cwitjoomna ndo' tintseiquii'ñe ñequio natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

2

Tical'a'yo' na cwe' jndaa' nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyoyo'

¹ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyoyo' ñequio Ta Jesucristo, jom tjacantyja na cwiluiit'maⁿñê. L'ue ts'oom na til'a'yo' na cwe' jndaa' nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyoyo'. ² Nnts'aana' na wjaaqueie' cwii ts'aⁿ yuu na cwitjomndyoyo' na ndii' tseix'ii s'om cajaan' ts'oⁿ ndo' cwee liaa na ya. Ndo' mati wjaaqueie' cwii ts'aⁿ na cwee liaa na cwantindyoyo, ³ saꝯ 'o nla'ñ'oom'ndyoyoyo' ts'aⁿ na cwee liaa na ya, ndo' nndu'yo' nnoom: "Cajmaⁿ ljooyuu na yati", saꝯ nnom ts'aⁿ na jñeeⁿ'ñe nndu'yo': "Luaa' cwin-tyje!", oo "Luaa' cajmaⁿ nomtyuaa", ⁴ ndo' na luaa' cwil'a'yo' cwit'moⁿ' cheⁿncjyoyo' na cwe' jndaa' 'ñeeⁿ na cwiluiit'maⁿñeti quii'ntaaⁿ'yo', ndo' naljo' ma'moⁿ'na' na tis'a cwila'tiuu'yo', tixcwe cwitjei'yo' cwenta.

⁵ 'O nn'aⁿya na cwila'yuyoyo' na jeeⁿ wi' ts'oꝯ'ya, candye'yo' ñ'oomwaa: Nn'aⁿ tsjoomnancue na nty'iaandye, jnda tjei' Ty'oots'om joona na laxmaⁿ'na na tyandyena nc'e na cwila'yuyoyo' n'omna ñ'eⁿñê, nc'e na

candya' n'omna jom, nnto'ñoomna cantyja na matsa'ntjoom cha'xje' na jnda tquee' na nnts'aa'. ⁶ Saa 'o je', yache' cwil'a'yo' na catseijnaa'na' ndyeñee'ndo' ¿aa nchii mana'tya cwinchjeena 'o? Ndo' jona cwilei'cho xje'naa'na 'o jo ndaa na'ma'n'iaa'. ⁷ Ndo' aa chii majoo na'tya cwila'nei'na ñ'oomntjei' nacjoo' xuee nque' na jee' jnda tseixma'na' na cantyja 'naa' juu jo' matseicajndyuna' 'o.

⁸ Waa ljeii na tjacantyja na matsa'ntjomna'. Luaa matsona': "C'oom' na wi' ts'om' x'ia' cha'xje' na jnda ntyji' ñequio nncu'." Xe' na mayuu'che' cwila'canda'yo' ljeii'ñee', quia jo' ya cwil'a'yo'. ⁹ Saa xe' cwe' jnda' ñee' na cwila't'maa'ndyo'ti'yo', mach'eenal' na waa jna'nyo' ee cwila'tjoo'ndyo' jo nnom ljeii 'naa' Ty'oots'om na matsa'ntjomna'. ¹⁰ Ee xe' matseicandaa'ñe ts'a' cha'tso ljeii'ñee', saa matseitjoo'ñe cantyja 'naa' cwii jona', matseijndaa'ñena' na waa jnaa'na' jo ndaa cha'tso ljeii'ñee'. ¹¹ Ee nquii Ty'oots'om na tso: "Tinc'oom'ya' ñequio cwiiche' ts'a'", majom matsoom: "Tintseicue' ts'a'." Jo' chii xe' na tyooche' na cwe' m'aa'ya' ñ'e' cwiiche' ts'a', saa nntseicue' ts'a', maxje' jnda seitjoo'ndyu' nnom cha'waa ljeii'ñee'. ¹² Jo' chii maca'na' na cal'andyo' cwenta ñ'oom na cwila'nei'nyo', ndo' ljo' na cwil'a'yo', cha'xje' cwil'a'nn'a' na maxje' nquiu na mei'chiiuuche' nleijndaa' ñ'oom 'naa' nnts'aa ljeii na matseicandyaañena' jaa. ¹³ Ndo' nn'a' na tîc'om na jnda nquiu nc'iaa, quia na nntu'xe'ndye nn'a', tjaa'na' ñee' nnc'oom na wi' ts'om jona. Saa nn'a' na t'om na wi' n'om nc'iaa, na'ñee' nlu'iyana quia na nntu'xe'ndye nn'a'.

Cal'aaya yuu na maty'iommyana' nc'e na cwilayuu'a

¹⁴ 'O nn'a'ya na cwila'yu'yo' na jee' wi' ts'oonya, ¿yuu l'ue na nntso ts'a' na matseyu'ya ts'oom ñ'e' Ty'oots'om, saa tjaa na mach'ee' na ma'mo'na' na ljo'? Na luaa' ts'oom, ¿aa ndaa nlu'ina'ñe? ¹⁵ Cal'uu, xe' m'aa' cwii nn'a'ya na tsa's'a oo tsa'ncu na matseitjoo'na' liaana ndo' nantquie na nlcwa'na na ticwii xuee, ¹⁶ ndo' cwiindy'o' 'o nntso ndaana: "Catsa'to'yo'." Ty'oots'om catio'naa'ñe 'o na nlcwee'yo' liaa ndo' na nlcwa'cjaacjo'yo', saa xe' tinquiaa' ljo' na maca'na' jona, ¿yuu nnteijndei' ñ'oom na luaa' tsu'ndaana? ¹⁷ Maluaa' cantyja 'naa' ñ'oom na matseyu'ya ts'om' ñ'e'ñe xe' tjaa'na' ts'iaa' coch'eenal' ñ'e'ndyu' quia jo' ma'mo'na' na ticwando'na' naquii' ts'om'.

¹⁸ Nnts'aache'na' na cwiindy'o' 'o nntso: "U matseyu'ya ts'om' ñ'e' Ty'oots'om ndo' ja mats'aa yuu na maty'iommyana'." Xe' na ljo', ca'mo'na' na matseyu'ya ts'om' ñ'e'ñe mei' tyoowitquioo' ñequio na mache', ndo' ja ñequio ljo' na mats'aaya m'mo'ya na matseyu'ya ts'oonya ñ'e'ñe. ¹⁹ 'U matseyu' na ñecwii Ty'oots'om m'aa', ya na ljo' mache', mati na'jndii maluaa' cwila'yu'na ndo' cwhiteindyena na nquiaana. ²⁰ Tintsa' na cwe' ntjei'ndyu'to', que'nyo' cwenta. Na cwe' na nntso ts'a' na matseyu'ya ts'oom ñ'e' Ty'oots'om, saa cantyja na mach'ee' tyoowitquioo' na mayuu' na ljo', quia jo' juu na matseyu'ya ts'om', matseixma'na' ts'oo. ²¹ Cjaañjoom' n'om'yo' ljo' na s'aa welooya Abraham, jo' na tquee' Ty'oots'om jom na tacatseixmaa' jna' ee na tquiaa' til'jnaa' Isaac na cue' cwenta' Ty'oots'om. ²² Que' cwenta ñ'oomwaa' cantyja 'naa' Abraham, cantyja na s'aa' ma'mo'na' na tyotseyu'ya ts'oom ndo' juu jo' matseicandaa'ñena' cantyja na luaa' s'aa'. ²³ Ndo' na luaa' s'aa' seicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona': "Tyotseyu'ya ts'om' Abraham ñequio Ty'oots'om, jo' na tquee'na' jom na tjaa jna'

cwicotseixmaaⁿ, ndo' seicajndyuna' jom ts'aⁿ na jeeⁿ ya ñ'oom juu ñequio Ty'oots'om."

²⁴ Ndo' na ljo', ¿aa cwiqueⁿ'yo' cwenta? Nchii tomti maco'ñom Ty'oots'om ts'aⁿ cwe' cantyja na matseyu'ya ts'om ñ'eⁿñê sãã mati cantyja na mach'ee. ²⁵ Majo'ti tuii ñequio sculjaa' na jndyu Rahab, tqueⁿ Ty'oots'om jom na tacatseixmaaⁿ jnaⁿ nc'e ljo' na s'aaⁿ, na tquiaaⁿ waⁿ'aⁿ na ljoo'ndye nn'aⁿ na ty'equeⁿ cwenta chiuu m'aⁿ nn'aⁿ tsjom'm, ndo' jñoom joona cwiicheⁿ nato. ²⁶ Ee cha'xjeⁿ cha'waa seii' ts'aⁿ xeⁿ ticuaa espíritu 'naaⁿ'na', maxjeⁿ ts'oo juuna', majo'ti matseijomna' na matseyu'ya ts'om ts'aⁿ, ts'oo juuna' xeⁿ ticañ'eⁿ na mach'ee ts'aⁿ.

3

Cantyja 'naaⁿ' tsaa ts'aⁿ

¹ Tinc'om'yo' na jeeⁿ jndyendyo' na ñe'cat'moⁿ'yo' ndaaⁿ nn'aⁿ, ee manquiuy'yo' na jaa na cwit'moⁿ'ya majaati m'aaⁿ'na' nacjooya quia na nleijndaa' jnaaⁿ'ya ñ'eⁿ nn'aⁿ. ² Cha'tsondyo jndye nnom niom na ticjaacanjoom' na cwil'aaya, sãã xeⁿ m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na maqueⁿñe xjeⁿ cha'tso na matseineiⁿ, tsaⁿ'ñeeⁿ matseixmaaⁿ ts'aⁿ na yañe jom, ee maqueⁿñe cheⁿnqueⁿ xjeⁿ cantyja 'naaⁿ'aⁿ. ³ Cwitjaa'ndyo xjo frenom naquii' ndyoo caso cha ññequiaañeyo' cantyja na cwitsa'ntjooⁿ'ya. Ndo' na luaa' cwil'aaya nndaã nlcuaaⁿ'ya xjeⁿ cha'waañeyo'. ⁴ Mati queⁿ'yo' cwenta cantyja 'naaⁿ' w'aandaa, meiiⁿ na jeeⁿ t'maⁿ'na' ndo' jeeⁿ jndei jndye na mantquie juuna', ndo' ts'oom pala' na ñequio wjaañ'oom ts'aⁿ juuna' jeeⁿ cachjoona', sãã nndaã nncjaañ'oom ts'aⁿ w'aandaañeeⁿ meiⁿ'yuucheⁿ na l'ue ts'om ts'aⁿ. ⁵ Maluaa' mach'eena' ñequio tsaa ts'aⁿ na matseixmaⁿ'na' cwii na tjacañjoom'ñe ts'aⁿ, meiiⁿ na jeeⁿ cachjoona' sãã teinom'na' na jndye ljo' nndaã nnts'aana'. Cwii chom cachjoo sãã nndaã nntseicona' cwii jndaã t'maⁿ. ⁶ Ndo' tsaa ts'aⁿ tseixmaⁿ'na' ntsaa-chom. Juuna' too'cheⁿ'na' ñequio cha'tso nnom natia ndo' waa najndei na matseixmaⁿ'na' na matsei'ndaa'na' cha'waa cantyja na wjaam'aaⁿ ts'aⁿ. Juuna' nndaã nncju'na' na nlei'ndaa'ñ'eⁿ chiuu ya na m'aaⁿ ts'aⁿ, ee chom b'io matseic'uaa juuna'. ⁷ Ts'aⁿ nndaã nntseixiom'm cha'tso quioo', cha'na: quioo' quii'jndaã na wjee, cantsaa, canduu, ndo' quioo' na m'aⁿ ts'om ndaaluee, ndo' maxjeⁿ macwila'xiom' nn'aⁿ quioo'm'aⁿ. ⁸ Sãã tsaa ts'aⁿ meiⁿ'cwii ts'aⁿ xocandaã nntseixiom' juuna', ee juuna' matseixmaⁿ'na' cwii natia na xondaã nts'aa ts'aⁿ xjeⁿ. ⁹ Ñequio juuna' cwila't'maaⁿ'ndyo Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' mañ'eⁿ juuna' cwituaaⁿ'a ñ'oomwi' nacjoo nn'aⁿ na s'aaⁿ na tuiindy e cha'xjeⁿ na waa nqueⁿ. ¹⁰ Ñequio 'ndyoo ts'aⁿ matseit'maaⁿ'ñê Ty'oots'om ndo' mañequio juuna' majoom'm n'oomwi' nacjoo' ts'aⁿ. 'O nn'aⁿ'ya na jeeⁿ wi' ts'ooⁿ'ya, meiⁿ'chjoo ticaty'iomyana' na luaa' cwiluii. ¹¹ ¿Aa nndaã nnts'aana' cwii xq' na cwinaaⁿ' ndaatiooya majo' jo' cwinaaⁿ' ndaatioo na ja? ¹² 'O nn'aⁿ'ya na cwila'yuy'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿ'ya, cwii ts'oom higuera xocandaã nnaⁿ' tã aceitunas juuna', meiⁿ ts'oo tãuva xonnaⁿ' tã higos juuna'.

Na m'aaⁿ Ty'oots'om cwinaⁿ na jndo' ts'om ts'aⁿ

¹³ Xeⁿ na m'aaⁿ cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na jndo' ts'om, ndo' t'maⁿ matsei'noⁿ' na ca'moⁿ' na ljo' ñequio na c'oom na yats'aⁿ'ñê, c'oom na nioom' ts'oom ee jo' na m'moⁿ'na' na jndo' ts'oom. ¹⁴ Sãã xeⁿ quii' n'om'yo'

laxmaⁿyo' cwii na matsei'ndaa'na' 'o cha'cwijom cwii na ja jnaaⁿ na jeeⁿ xuee'yo' ndo' jeeⁿ cwila'jnda'yo' na nluui t'ma'ndyo', quia jo' tintjei'yo' cwenta na jndo' n'om'yo', ee na cwilaxmaⁿyo' na ljo' maty'iomna' na cantundyo' ndo' cwitjei'ndyo' ñequio ñ'oom na mayuu'. ¹⁵ Ee ts'aⁿ na luaa' waa na jndo' ts'om nchii na m'aaⁿ Ty'oots'om cwinaⁿna', m'aaⁿna' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, tseixmaⁿna' na jndo' n'om nn'aⁿ, laxmaⁿna' cwentaa' tsa'jndii. ¹⁶ Ee yuu na m'aⁿ nn'aⁿ na taa' n'om nc'iaa, ndo' jeeⁿ xueena, jo' jo' cwe' cañ'eeⁿto m'aⁿna, ndo' niom cha'tso nnom natia. ¹⁷ Saa juu na jndo' n'om nn'aⁿ na mañequiaa Ty'oots'om, m'aⁿ nn'aⁿ na lju' n'omna jo nnoom ndo' ndaa nn'aⁿ, m'aⁿna na tjaa'na' tia' cachona, m'aⁿna na yann'a'ndye ñequio nc'iaana, ndyaandyena, wi' n'omna nt'omcheⁿ nn'aⁿ, cwil'ana yuu na ya, jndaa' m'aaⁿ n'omna chiuu cwi'oom'aⁿna, ndo' xcwee' n'omna ljo' cwil'ana. ¹⁸ Ndo' nn'aⁿ na cwita'ya nc'iaa na cho tia', na luaa' cwil'ana cwinomna cwii na nnts'aana' cha'cwijom cwiwe' ntjom ndo' cantyja 'naaⁿ naljo', jndye ncue' nnts'aana' na maty'iomyana'.

4

Tacatseix'iaa'ñe ts'aⁿ na matseyu' ñequio tsjoomnancue

¹ ¿Yuu cwinaⁿ ndia', ndo' yuu cwinaⁿ na cwila'ntja'ndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo'? Cwinaⁿ joona' naquii' n'om'yo' nc'e natia na queeⁿ n'om seii'yo'. ² 'O tjoondyo' cwii nnom, saa tileicuaana' luee'yo', jo' na nla'cue'yo' ts'aⁿ, ndo' queeⁿ n'om'yo' na nncuaa cwii nnom 'naⁿ luee'yo', saa tileicuaana', jo' na cwingⁿyo' mana matseiwena' tia'. Tileicuaa ljo' na l'ue n'om'yo' ee na tyootaⁿyo' nnom Ty'oots'om. ³ Ndo' xeⁿ na cwitaⁿyo' saa tileicato'ñoom'yo', mach'eenaa' na ljo' ee tixcwe cwitaⁿyo', ee 'o ñe'quiom 'naⁿ luee'yo' cha na nla'catsuu'yo' joona' yuu na queeⁿ n'om seii'yo'. ⁴ Nty'iaandyo' 'o nn'aⁿ na tixcwe cwil'a'yo'. ¿Aa ticaliu'yo' na ts'aⁿ na m'aaⁿ na ya ñ'oom juu ñequio tsjoomnancue mach'eenaa' na jnoom'm Ty'oots'om? ⁵ Manc'e jo' chii luaa tso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii: “Nquii Espiritu na jnda' tqiaa Ty'oots'om na c'oomñe quii' n'oo'ya na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, canda'ya waa na xueeⁿ jaa.” ⁶ Saa Ty'oots'om mateijndeiityeeⁿ jaa ñequio naya na matseixmaaⁿ. Ee cha'na matso ñ'oom'm na teiljeii: “Ty'oots'om m'aaⁿ nacjoo nn'aⁿ na cwilas'andye, cwila'lcundye, saa mateijneiⁿ nn'aⁿ na cwituee'ndyecje.” ⁷ Jo' chii catue'ndyo'cje'yo' jo nnom Ty'oots'om cha nna'ndyo' ñequio tsa'jndii ndo' nleinoom 'o. ⁸ Cala'candyoo'ndyo' na m'aaⁿ Ty'oots'om quia jo' nntseicandyoo'ñe na m'aⁿyo'. 'O na laxmaⁿyo' jnaⁿ, calalju'yo' luee'yo' ndo' 'o na ñe'c'om'yo' na wi' n'om'yo' Ty'oots'om ndo' mañejuu xjeⁿ mati cwila'candya' n'om'yo' tsjoomnancue, na luaa' laxmaⁿyo', calalju'yo' n'om'yo'. ⁹ Co'tiana' nquii'yo', catyuee'yo' ndo' cata'tio'yo' na cwila'tjoondyo'. Na cwinco'yo' na neiⁿco n'om'yo', catseicwaqueⁿna' jo' na chjoo' n'om'yo' na cwila'tjoondyo'. ¹⁰ Catue'ndyo'cje'yo' jo nnom Ta Ty'oots'om cha na jom nnts'aaⁿ na nntseiwendyena' 'o.

Tantu'xqa'ya nn'aa'ya na cwila'yu'

¹¹ 'O nn'aⁿya, tintio'ñ'oom'yo' ntyjee'yo'. Ee ts'aⁿ na nntio'ñ'oom oo matseijndaa'ñe jnaaⁿ x'iaa', wjaⁿ nacjoo' ljo' na ma'moⁿ ljeii, ndo' matseijndaa'ñe ljo' tis'a matseixmaⁿ ljeii. Ee xeⁿ na 'u matseijndaa'ndyo' na tijo'ndyo ljo' matso ljeii quia jo' mach'eenaa' na 'u cwiliindyuu' ts'aⁿ na matseijndaa'ñe ljo' tijo'ndyo matseineⁿ ljeii, nchii cwiliindyuu' ts'aⁿ

na matseicandaa'ñe ljo' na matsona'. ¹² Ee ñecwii m'aaⁿ na tquiaa ljeii na matsa'ntjomna' ndo' manquityeeⁿ tseixmaaⁿ na nncu'xeeⁿ na aa cwila'tjoondye nn'aⁿ cantya 'naa'na' ndo' manquityeeⁿ ndaaⁿ nncwji'n'maa'ñe oo nncu'xeeⁿ 'u. Saa 'u je', ¿ljo' cwiluiindyu' na jeeⁿ ñe'cu'xeⁿ x'ia'?

Ticatseit'maa'ñe che'nquii ts'aⁿ cantya chiuu nnts'aaⁿ

¹³ Candye'yo' ñ'oom na matsjoo luaa, 'o nn'aⁿ na quindu'yo': "¡Ocha luaa!, nntsaaya tsjoomwaa oo tsjoomwaa', jo' jo' nnc'ooⁿya cwii chu na nla'jndaa ndo' ndaaⁿ na nntantjooⁿ s'om." ¹⁴ Ndo' meiⁿ cwe' ticaliu'to'yo' aa cwintando'yo' 'iochati. 'O matseijomna' cha'na nchquiuts'o na chjoowi'taⁿndyo na cwiwitquioo'na' xeⁿ jnda mana cwitsuna'. ¹⁵ 'O luaa maca'na' ndu'yo': "Xeⁿ Ty'ooots'om l'ue ts'oom na ndicwaⁿ tandoo'tyaaya, quia jo' nl'aaya nmeiiⁿ oo nt'omcheⁿ." ¹⁶ Saa 'o nchaa l'uu ljo' cwindu'yo', 'o ndicwaⁿ cwilanein'yo' ñ'ooms'a, ñ'oomscu, ndo' cha'tso ñ'oom na macwji's'añe oo na macwji'scuñe ts'aⁿ tia laxma'na'. ¹⁷ Jo' chii meiⁿquia ts'aⁿ na mantyjii na cats'aa yuu na maty'iomiana', ndo' ticats'aa, maxjeⁿ jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

5

Waa na nnt'uiina' na'tya

¹ ¡Candye'yo' ñ'oommeiiⁿ 'o na'tya! ¡Catyuee'yo' ndo' cala'xua'yo' cantya na cwajndii nntjom'yo' na nlco'wi'na' 'o! ² Ee 'na' na tyandyo', jnda tei'ndaa'na', ndo' lia'yo' na jndati jnda tcwa' canty'ua. ³ S'om cajan' ndo' s'om xuee 'na'yo' jnda t'oom ntsaana', ndo' joo tsaa'ñeeⁿ nntjei'yuu'ndyena' na tia na cwil'a'yo', ndo' nla'tyuii'ñ'e'na' 'o cha'xeⁿ mach'ee chom. Ñeja't'ue'yo' 'na'yo' na ñ'eⁿ cwileityandyo' cwentaa' ndyumeii'ñe. ⁴ S'om na t'atiation'l'ua'yo' nn'aⁿ na ñel'a ts'iaaⁿ 'na'nyo' cwiñequiana' jna'yo' na tis'a cwil'a'yo'. Ndo' Ta Ty'ooots'om jnda jñeeⁿ ñ'omndyuee na nntjoom'yo' na ñel'a ts'iaaⁿ 'na'nyo'. ⁵ Nnom tyuaawaa jeeⁿ nei'ncoo' m'a'nyo' ndo' cwil'a'yo' cha'xeⁿ na 'o l'ue n'om'yo', cwila'ca'meii'ndyo' cha'cwijom quioo' na nntseicuee' ts'aⁿ. Ndo' jnda tue'ntyjo xuee na nncwje'yo'. ⁶ Cwil'a'yo' na cat'uiityeⁿ w'aancjo nn'aⁿ na tjaa jnaaⁿ hasta cwil'a'yo' na cwjena, ee na tjaa'na' ljo' ya ndaaⁿ nl'ana ñ'e'ndyo'.

C'om't'maa'ndyo' n'om'yo' ndo' calanei'yo' nnom Ty'ooots'om.

⁷ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' c'om't'maa'ndyo' n'om'yo' hasta na nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. Cha'xeⁿ na t'maⁿ ts'om cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ jndaaⁿ, na xjeⁿ na tyjee'cheⁿ ndaalua' hasta xjeⁿ na nnma'cheⁿ na mei'nom'm na nlquie ntjoom'm. ⁸ Mati 'o c'om't'maa'ndyo' n'om'yo' ndo' cwintyje'tye'nyo', ee mandyoo' nncwjee'nnda' Ta Jesucristo. ⁹ 'O nn'aⁿya, tila'ncjoo'ndyo' che'ncjo'yo' nacjoo nc'iaa'yo' cha tica'na' na nncu'xeⁿ Ty'ooots'om 'o ee nqueⁿ cwiluiiñe na macu'xeeⁿ nn'aⁿ, ndo' mam'aa'c'eeñe na nnts'aaⁿ naljo'. ¹⁰ 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', c'om't'maa'ndyo' n'om'yo' cha'xeⁿ nquiee profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'ooots'om na jeeⁿ wi' tyotjoom. ¹¹ Jaa manquiuuya na nei'nco n'om nn'aⁿ na cwina'ndye nawi' na cwitjoom. 'O manquiu'yo' chiuu jna'ñe Job nawi' na tyotjoom ndo' manquiu'yo' chiuu s'aa Ty'ooots'om ñ'e'ñe na cwimacanda, ee Ty'ooots'om matsei'noo'ñe ljo' cwitjoo'nyo' ndo' m'aaⁿ na wi' ts'oom jaa.

12 Ñ'oom na macaⁿtyaya ndaaⁿyo' 'o nn'aⁿya, na tilcwi'yo' meiⁿ cañoom'luee, meiⁿ tyaaa ndo' meiⁿcwii nnom 'naⁿ, macanda candu'yo' na mayuu' ñ'oom na nquiu'yo' na mayuu' ndo' ñ'oom na nquiu'yo' na tiyuu', candu'yo' na tiyuu' jo' cha na tint'uii Ty'o^oots'om 'o cantyja 'naaⁿ jnaⁿyo'.

13 Xeⁿ m'aaⁿ cwiindyo' 'o na manchje nawi' juu, catseineiⁿ nnom Ty'o^oots'om. Ndo' xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na neiⁿncō ts'om cata luantsa. 14 Xeⁿ m'aaⁿ cwiindyo' 'o na wii', queeⁿñe nn'aⁿ na cwiluiitquiendye nnom tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ cha na cala'neiⁿ naⁿñeeⁿ nnom Ty'o^oots'om cwentaaⁿaⁿ, ndo' caty'oomndyena seitye nacjoom'm ñequio xuee' Ta Ty'o^oots'om. 15 Quia na cwilaneiⁿyo' nnom Ty'o^oots'om ñequio na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê, nntsein'maaⁿ ts'aⁿ na wii', ndo' xeⁿ na seitjooñe tsaⁿñeeⁿ nnoom nntseit'maⁿ ts'oom juu. 16 Jo' chii ticwiindyo' 'o catjei'yuu'ndyo' jnaⁿyo' ndaaⁿ nc'iaa'yo', cha na nn'maaⁿyo'. Ee ts'aⁿ na cwiluiiñe cantyja na maty'iomyana', quia matseineiⁿ nnom Ty'o^oots'om ñequio na jndaya ntyjii, jndye waa na nnts'aana'. 17 Profeta Elías tyotseixmaaⁿ cha'xjeⁿ jaa nmeiiⁿ, saaⁿ quia na seineiiⁿ nnom Ty'o^oots'om ñequio na seicantyyaa'ya ts'oom na tcaaⁿ na ticua', ndyee chu waljoo' xcwe taticua'. 18 Jnda jo' tcaⁿnnaaⁿaⁿ na cua', quia jo' s'aa Ty'o^oots'om na jnaⁿnnda'na' na tyowa' ndo' tue' ntjom.

19 'O nn'aⁿya, xeⁿ ma'ndii cwiindyo' 'o ñ'oom na mayuu', ndo' cwii x'iaaⁿaⁿ mach'ee na calcwe'nnaaⁿaⁿ, 20 caliu'yo', ts'aⁿ na nnts'aa na calcwe' ts'aⁿjnaⁿ nato na tijo'ndyo', macwji'n'maaⁿñê tsaⁿñeeⁿ na nntsuuñe añmaaⁿ, ndo' mach'eeⁿ na jndye jnaaⁿ tsaⁿñeeⁿ matseit'maⁿ ts'om Ty'o^oots'om.

Carta najndyee na seiljeii Pedro

Pedro seicwanoom carta na m'aⁿ nn'aⁿ na t'oom'ndye

¹ Maja Pedro na cwiluiindyō apóstol, ts'aⁿ na majñom Jesucristo ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ matseiljeiya ñ'oomwaa na matseicwanoⁿya juuna' ndaaⁿ 'o na jnda t'oom'ndyo', na m'aⁿyo' l'ondaa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ñ'eⁿ Bitinia, ² ndaaⁿ 'o na jaach'ee xuee tjeii'ñe Tsotyaaⁿya Ty'oots'om 'o na laxmaⁿyo' cwentaaⁿaⁿ cha'xjeⁿ na seijndaa'ñê. Cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo tqueⁿñooⁿ 'o na nlaxmaⁿyo' na calacanda'yo' jo noom ndo' na nlaxmaⁿyo' na lju' n'om'yo' ñequio nioom' Jesucristo. Quiaa Ty'oots'om na candaⁿya nnto'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ ñequio na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo nnoom.

Cwicantyyaa' n'ooⁿya na nntandoo'nnda'a

³ Catseit'maaⁿñena' nquii Ty'oots'om na cwiluiiñê Tsotye Ta Jesucristo cwentaaya. Jom nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom jaa jnda s'aaⁿ na cwiluiindyoxcoo nc'e na tando'xco Jesucristo. Cantyja 'naaⁿ jo' m'aaⁿya na cwicantyyaa' n'ooⁿya na ndaaya na nntandoo'a. ⁴ Cantyja 'naaⁿ Jesucristo nnts'aa Ty'oots'om na nnto'ñoom'yo' juu na nda'yo' na cwileiwe cañoom'luee na lju' tseixmaⁿna' na tijoom cwi'ndaa' meiⁿ xoc'uaana' cha'na ljaa'. ⁵ Nc'e na cwilayu'ya n'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om mawañoom'm 'o ñequio najndeii na matseixmaaⁿ. Nnts'aaⁿ na ljo' hasta ncuee na macanda quia na nleitquioo' na nncwji'n'maaⁿñê 'o.

⁶ Nc'e na manquiu'yo' na macwji'n'maaⁿñê 'o, t'maⁿ cwiquioo na neiⁿyo', meiiⁿ mach'eeⁿna' maniom jndye nnom nawi' na cwiwinom'yo' je'. Saaⁿ tiyo macaⁿna' na nntjom'yo' nmeiⁿ, ntyja nncwinomna'. ⁷ Juu na cwila'yuy'a n'om'yo' matseijomna' juuna' cha'cwijom s'om cajaan, juuna' macaⁿna' na nncwinom'yo' nawi' cha nleitquioo' cwanti na jdana'. Juu na mateiyu'ya ts'om ts'aⁿ na ya nncwinomna' nawi', jndati tseixmaⁿ jo' nchiiti s'om cajaan na cwintycwiina'. Ndo' naljo', juu na cwila'yuy'a n'om'yo', jnda teitquioo' na ya jlui'yo', quia na nncwjee'nnda' Jesucristo, nluui't'maⁿndyo' cantyja 'naaⁿ juu jo'.

⁸ 'O meiiⁿ tyoonty'ia'yo' jom, saaⁿ candya' n'om'yo' ñ'eⁿñê. Meiiⁿ na nchii cwinty'ia'ndaⁿyo' jom, saaⁿ nc'e na jom quit'maⁿ n'om'yo', mañequiaana' na t'maⁿ waa na neiⁿyo'. Meiⁿ tileicaliu'yo' cwaanⁿ ñ'oom na nndu'yo' na neiⁿyo'. Ndo' juu na neiⁿyo' matseit'maaⁿñena' Ty'oots'om. ⁹ Ee nc'e na cwila'yuy'yo' ñ'eⁿ Jesucristo, cwito'ñoom'yo' na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om añmaⁿ 'na'yo'.

¹⁰ Ncuee na teinom nquiee profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om cantyja 'naaⁿ na quia nluui, tyola'naaⁿna ñ'oom'm ndo' tcuu tcuu ñe'cala'noⁿna cantyja 'naaⁿ na nncwji'n'maaⁿñê nn'aⁿ, ndo' nc'e naya na matseixmaaⁿ ñejlaneiⁿna cantyja 'naaⁿna'. ¹¹ Nquii Espíritu na matseixmaⁿ Cristo na tyom'aaⁿ quii' n'omna, tyuaa' t'mooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ nawi' na ntjom Cristo ndo' na ndaⁿquia nntseit'maaⁿñena' juu. Tcuu tcuu tyol'ueena 'ñeeⁿ ts'aⁿ tsaⁿñeeⁿ na t'moⁿ Espíritu ndaⁿana ndo' cwaanⁿ xjeⁿ nncwjee'. ¹² Naⁿñeeⁿ t'moⁿ Ty'oots'om ndaⁿana na tixocaluiiñe Cristo xjeⁿ na cwita'ndo' nquieena. T'mooⁿ ndaⁿana na nnc'oom juu xjeⁿ na m'aaⁿ jaa. Jo' chii ndyumeiiⁿñe, ñequio na mateijndeii Espíritu Santo na jñom Ty'oots'om, cwiñe'quia nn'aⁿ ñ'oom naya ndaaⁿyo' cantyja 'naaⁿ

Jesucristo. Jeeⁿ cajnda ñ'oom nayawaañe hasta matseiqueeⁿna' n'om ángeles na ñecala'noⁿna juuna'.

Ty'oots'om maqueeⁿñê na c'oqⁿ na lju' n'oqⁿ

¹³ Queⁿtyeⁿyo' cantyja na cwila'tiuu'yo'. Cal'a' cheⁿncjo'yo' xjeⁿ na ñe'cwii n'om'yo'. C'om'yo' na ñe'cwii waa na quit'maⁿ n'om'yo' cantyja naya na nnts'aa Ty'oots'om 'o quia na nndyonnda' Ta Jesucristo. ¹⁴ Nc'e na cwiluiindyoy' ntseinda Ty'oots'om na cwila'candaⁿndyo', catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ joo ts'iaaⁿ na ñe'jla'jomndyo' cwiitjoocheⁿ na ta'jnaⁿyo' jom. ¹⁵ Nquii Ty'oots'om na t'maaⁿ 'o cwiluiiñê na lju' ts'oom. Jo' chii mati 'o c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnoom cantyja cha'tsoti na cwiitsam'aⁿyo'. ¹⁶ Ee teiyo teiljeii ñ'oom' Ty'oots'om na matsona': "Nc'e na ja cwiluiindyoy' na lju' ts'oqⁿya, mati 'o c'om'yo' na lju' n'om'yo'."

¹⁷ Nc'e na cwilcwi'yo' Tsotye'yo' na nqueⁿ xocats'aaⁿ na neiiⁿeⁿ cwii ts'aⁿ saⁿ cwiicheⁿ tineiiⁿeⁿ, jo' chii c'om'yo' na nquia'yo' jom yocheⁿ na m'aⁿyo' ljoonê cha'cwijom nn'aⁿ na cwe' cwiqweya. ¹⁸ Juu na ñet'om'yo' cwiitjoocheⁿ na jla'yuy'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om na jeeⁿ cwe' ts'iaaⁿndyo' jo', tjei'ñ'maaⁿñê 'o cantyja 'naaⁿna', joo jo' t'moqⁿ welo'yo' ndaaⁿyo'. Manquiu'jndaa'ndyo' na juu na tjei'n'maaⁿñê 'o, nchii ñjoml'ua juuna' ñequio 'naⁿ na cwindyue, cha'na s'om cajaan oo s'om xuee, ¹⁹ 'o ñjoml'uandyoy' ñequio nioom' Cristo na jeeⁿ ndya' jnda, na tquiaañe cheⁿnqueⁿ na jla'cuee'na jom cha'cwijom cwii catsmaⁿ na cwiñe'quia nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndyena Ty'oots'om, na meiⁿcwii ticatseixmaaⁿ na ticandaⁿñê, cha'cwijom catsmaⁿ na canchii'ñeñ'eⁿ. ²⁰ Cwiitjoocheⁿ na nlqueⁿ Ty'oots'om tsjoomnancue, saⁿ jnda tqueeⁿ na nntjom Cristo na ljo'. Saⁿ hasta ndyumeiiⁿ tquiaa Ty'oots'om na teitquioo'ñê cha nnteijndeina' 'o. ²¹ Je' cantyja 'naaⁿ Jesucristo m'aⁿyo' na cwila'yuy'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om. Manquiiyeeⁿ tquiaaⁿ na tando'xco juu jnda na tue', ndo' seit'maaⁿñê juu. Ndo' nc'e na ljo' cwila'yuy'ya n'om'yo' ñ'eⁿñê, ndo' cwicantyyaa' n'om'yo' jom.

²² Ndo' je', nc'e na cwito'ñoom'yo' ñ'oom na mayuu', jo' na lju' añmaaⁿyo' cha xcwee' n'om'yo' cwil'a'yo' na cwilawi' n'om'yo' nn'aⁿyo' na cwila'yuy'. Ndo' matsona' na c'om'yo' na wi' n'om'yo' cwii ndo' cwiindyoy' ñequio na lju' n'om'yo' ndo' ñequio cha'waa na jnda'yo'. ²³ Ee jnda tuiixcondyoy' cwe' nchii cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na cwiwje'. 'O jnda tuiixcondyoy' cantyja 'naaⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na wando', cwii na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ.

²⁴ Ee ñ'oom' Ty'oots'om na seiljeii Isaías, matsona':
Cha'tsondye nn'aⁿ matseijomna' joona cha'cwijom tscyo jnda.
Ndo' juu na t'maⁿ na cwiluiindyena matseijomna' juuna' cha'cwijom
ljaa' tscyo jnda.

Saa quia na cwicaaⁿ tscyo jnda, cwiquiaa ljaa'na',

²⁵ saa ñ'oom' Ty'oots'om ticantycwii na m'aaⁿna'.

Ndo' juu ñ'oom'ñeeⁿ na tyoñequia nn'aⁿ ndaaⁿyo' tseixmaⁿna' ñ'oom na nlui'n'maaⁿndye añmaaⁿ nn'aⁿ.

2

¹ Nc'e na luua', catjei'ndyo' cantyja 'naaⁿ cwii cwii nnom natia, cha'tso na maquiu'nn'aⁿna', cha'tso na we waa na mach'ee ts'aⁿ, cha'tso na cwila'taa' n'om nn'aⁿ nc'iaana, cha'tso na cwitio'ñ'oom nn'aⁿ nt'omcheⁿ.

² Cha'xjeⁿ yo'ndaa na 'ndaandyey' cwil'ueena ndaatsuu' tsondyena, cjoo'

n'om'yo' na cal'ue'yo' ndaatsuu ñequii' cantyja 'naaⁿ Espíritu, cha cantyja 'naaⁿ jo' nntsanajnda'yo' na laxmaⁿ'yo' nn'aⁿ na macwji'n'maaⁿñe Ty'oots'om, ³ xeⁿ na aa mayuu'cheⁿ jnda cwiqueⁿ'yo' cwenta na jeeⁿ ya cwiluiñe nqueⁿ na matsa'ntjoom 'o.

Cristo cwiluiñê tsjo' na wando'

⁴ Jo' chii cala'candyoo'ndyo' jo nnom nqueⁿ na cwiluiñê tsjo' na wando', nqueⁿ na tjeii' nn'aⁿ cwenta na xocwil'ueñê, saã tjei' Ty'oots'om jom na l'ueñê ndo' jnda ntyjii jom. ⁵ Ndo' mati 'o, na cwiluiindyoy' ljo' na cwita'ndo', quiandyoy' na mawil'uee'ñe Ty'oots'om 'o na cwiluiindyoy' wats'om yuu na m'aaⁿ Espíritu, cwiluiindyoy' cwii tmaaⁿ ntyee na lju' n'om, na cantyja 'naaⁿ Jesucristo cwila't'maaⁿndyo' Ty'oots'om, ts'iaaⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu na jeeⁿ cwijaawee' ts'oom.

⁶ Ee naquii' ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii matsona':

Quii' tsjoom Sión maquaⁿya cwii tsjo' na tseixmaⁿ'na' tsjo' nquii tsiaⁿtsjo'
w'aa.

Matso Ty'oots'om:

Ja tjeii'a jom cwentaya ndo' jeeⁿ ndya' jnda cwiluiñê;

Meiⁿñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñ'eⁿñê,

tijoom xuee nnts'aana' na cwe' ts'iaaⁿndyo na ñentyjaa' ts'om jom.

⁷ Cantyja 'naⁿ 'o na cwila'yuy'yo' ñ'eⁿ nqueⁿ na cwiluiñê tsjo'waa, jeeⁿ jnda cwiluiñê saã cantyja 'naaⁿ joo nn'aⁿ na ticalayu' ñ'eⁿñê, matse-icandaã'ñena' na matso ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii:

Juu tsjo' na tqiiee' luañê na cwil'a w'aa,

tseixmaⁿ'na' tsjo' nquii tsiaⁿtsjo'.

⁸ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom na matseineiⁿ'na' cantyja 'naaⁿ'aⁿ:

Jom matseijomna' cha'cwijom cwii tsjo' ty'a, cwii tsjo' na matseiquiaana'
nn'aⁿ.

Tquiaandyena ee tilañ'oom'ndyena ñ'oom cantyja naaⁿ'aⁿ ee luaa' tei-
jnoomna.

Nn'aⁿ na cwiluiindyey cwentaa' Ty'oots'om

⁹ Saã 'o cwiluiindyoy' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ, cwii tmaaⁿ ntyee na cwindye'ntjom'yo' nnom nqueⁿ na tjacantyya cwiluiñê na matsa'ntjoom, cwiluiindyoy' nn'aⁿ cwii tsjoomnancue na lju' ts'om, cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ'yo' cwentaaⁿ'aⁿ, nmeiiⁿ laxmaⁿ'yo' cha nntjei'yuu'ndyo' na jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ mach'eeⁿ ñ'eⁿndyo', nqueⁿ na t'maaⁿ 'o na calui'yo' naquii' najaaⁿ ndo' na nlajomndyo' ñequio na neiⁿncoo' naxuee na cwiluiñê. ¹⁰ Ñet'om'yo' na tilaxmaⁿ'yo' tmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om, saã je' je' cwila'xmaⁿ'yo' juuna'. Jaach'eeti xuee ticaliu'yo' na candya' ts'oom 'o, saã je' je' cwiliu'yo' na ljo' jom ñ'eⁿndyo'.

Xcwe c'om'yo' cha nndaã ndyey'ntjom'yo' nnom Ty'oots'om.

¹¹ O nn'aⁿ'ya na jeeⁿ wi' ts'oõⁿya, nc'e na cwiluiindyoy' cha'cwijom nn'aⁿ na cwe' cwiquieya, ndo' cwe' cwiwinom'yo' tsjoomnancue, macaⁿ'a ndaaⁿ'yo' na tañequiandyoy' na joo na l'ue n'om seii'yo' na nnc'oochona' 'o xjeⁿ 'naaⁿ'na'. ¹² Xcwe c'om'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'oots'om, ee na nl'a'yo' na ljo' meiiⁿ na tia ñ'oom cwilaneiⁿ'na nacjo'yo' na cha'cwijom tiann'aⁿndyo', nlqueⁿna cwenta naya na cwil'a'yo' ndo' xuee quia na ñequiana cwenta nnom Ty'oots'om, nla't'maaⁿndyena jom cantyya 'naⁿ'yo'.

13 Ndo' cwe' nc'e na cwiluiindyoy' cwentaa' nquii Ta Jesús, jo' chii catue'ndyoy'cye'yo' ndaa cha'tso nn'a'n na m'a'n n'iaa'n. Najndyee nnom nquii tsa'ma'nts'iaa'nt'ma'n, 14 ndo' mati ndaa nn'a'n na matsaa'n'a'n nacje 'naa'n'a'n na cwic'ee'n n'iaa'n. Ee joona cwito'ñoomna ñ'oom na catu'xe'nna nn'a'n na cwil'a natia. Ndo' mati cwila't'maa'ndyena nn'a'n na cwil'a yuu na maty'iomya'na'. 15 Ee l'ue ts'om Ty'oqots'om na cal'a'yo' yuu na maty'iomya'na' cha cantyja 'naa'n' jo' nntseiche'na' nn'a'n na tijndo' n'om na ntjei'n ljo' cwil'a.

16 'O cwiluiindyoy' nn'a'n na jnda seicandyaañe Ty'oqots'om naquii' natia. Saa ticala'tiuu'yo' na ljo' s'aa'n ñ'e'ndyoy' cha nncju'naa'ñena' na nl'a'ti'yo' na ticaty'iomya'na'. Cal'a'yo' cha'xje'n na maca'na' na cal'a nn'a'n na cwiluiindyey moso jo nnoom. 17 C'om'yo' na cwila't'maa'ndyoy' cwii cwii ts'a'n cantyjati na matsona'. Mati c'om'yo' na jnda nquii'yo' nn'a'n na cwila'yu'. Cala't'maa'ndyoy' Ty'oqots'om ñequio na jnda nquii'yo' jom. Mati tsa'ma'nts'iaa'n t'ma'n, cala't'maa'ndyoy' jom.

Juu na tjom Cristo na wi' t'ma'n, luaa ma'mo'na'.

18 'O na tye'n m'a'n'yo' moso ndaa patrom 'na'n'yo', catue'ndyoy'cye'yo' ndaa joona meii'n aa ya nn'a'ndyena oo aa tiann'a'ndyena. 19 Ee jee'n ya cantyja 'naa'n' ts'a'n quia mañequiaañe na ñecuaa na ticaty'iomya'na' ljo' matjoom ee ntyjee'n xcwe m'aa'n jo nnom Ty'oqots'om. 20 Ee xe'n cwila'sei'na 'o nc'e cwii nnom na tia na jnda l'a'yo', ¿yuu waa naya 'na'n'yo' meii'n na m'a'n'yo' na cwiljo'ya n'om'yo' na cwicacho'yo'? Saa xe'n cwila'quii n'om'yo' quia na cwicacho'yo' jnaa'n na l'a'yo' yuu na ya, luaa' jee'n xcwe jo nnom Ty'oqots'om. 21 T'ma'n Ty'oqots'om 'o na caljo'ya n'om'yo' meii'n na nntjom'yo' nmei'n, ee teinom Cristo na wi't'ma'n, cwii na nlui'ndyoy' jom na ntsantjyo'yo' 'naa'n' nc'ee'n. 22 Ee mei'n cwii t'icatseitjooñe meii'n t'iquinui'nn'aa'n. 23 Quia na jla'jnaa'n nn'a'n jom, t'itseilcwee'n'e'n ñ'oom jnaa'n' nda'ana. Quia na ta'wi'na jom, saa t'ico'wee'n'e'n joona, cwe' 'ndiiñetoom ñequio l'o Ty'oqots'om na xcwe macu'xe'n. 24 Ñequio sei'n'e'n tjachom jnaa'ya nacjoo' ts'oom'naa'n cha nla'xmaa'ya l'oo jo nnom jna'n ndo' quii'ntaa'n nn'a'n nc'oo'ya cha'xje'n na maty'iomya'na'. 25 Ee cwitjooche'n na tajna'nyoy' Cristo, ñeseijomna' 'o cha'na canma'n na jnda tsuundyeyoo', saa je' na jnda l'cwe'yo' cantyja 'naa'n' Cristo, mach'ee'n cwenta aña'nyoy' cha'xje'n mateix'ee sto quioo'ñee'n ndo' na mawañoom'm 'o.

3

Luua matsona' na c'om nn'a'n na jnda tunco

1 'O yolcu na m'a'n s'aa'yo', mala'ti' catue'ndyoy'cye'yo' nda'ana cha ñ'ee'n joona na tyoola'yu' ñ'oom naya 'naa'n' Ty'oqots'om, nc'oola'no'n'na na mayuu' juuna' nc'e na cwique'na' cwenta chiuu m'a'n'yo' joo nda'ana meii'n tyoonduyoy' nda'ana, 2 ee na cwique'na' cwenta na xcwe tsam'a'n'yo' jo nda'ana ñequio na cwila't'maa'ndyoy'. 3 Juu na cwilatycwi'ndyoy' cantyja 'na'n'yo' til'a'yo' cwe' ñequio 'na'n' na cwiwitquioo' cha'na cwila'tycwi'yo' soonque'nyoy', 'na'n' na tuiina' ñequio s'om cajaan oo liaa na jee'n chjoom. 4 'O calaxma'nyoy' na tycwi'ndyoy' naquii' n'om'yo', na juu na nei'ncoo'ndyoy' xocantycwiina', na nleitquioo' jo' laxma'nyoy' quia na ya nn'a'ndyoy' mei'n titsei'ndaa'na' 'o ljo' na cwitjom'yo'. 5 Ee yolcu na tyom'a'n na tandyo xuee na tyoluiindyey na lju' n'om, maluaa' tyola'xma'na, tyocantjyaa' n'omna Ty'oqots'om ndo' tyotuee'ndyecjena

ndaꝯ s'aana. ⁶ Maluaa' tyotseixmaⁿ Sara. Tyotseicandaꝯ ñê nnom Abraham, ndo' tsoom nnom saaⁿaⁿ Ta.

⁷ Ndo' mati 'o naⁿnom na m'aⁿ lcuu'yo', c'oom'ya n'om'yo' cantyja 'naaⁿna, cala't'maaⁿndyo' jooⁿa na ticwe'ntyjo na jndaⁿa cha'na 'o, saa mati nc'e juu naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om na ñecwii xjeⁿ mañequiaaⁿ na laxmaⁿna na ticantycwii na cwita'ndo'na cha'xjeⁿ 'o. Luaa' cal'a'yo' cha tintseicu'na' na ñeeⁿ ñ'oom na cwitaⁿ'yo' nnoom.

Cwitjoom nn'aⁿ nawi' na cwil'ana na maty'iomyaⁿ

⁸ Ndo' cha'tsondyo' c'om'yo' ñequio nn'aⁿ na cwila'y^u' na ñecwii cwila'tiuu'yo' na jnda nquiu'yo' jooⁿa. C'om'yo' na wi' n'om'yo' cha'cwijom ñenquii ts'aⁿ ntseinda 'o. Cal'a'yo' na jndati nquiu'yo' nt'omcheⁿ ñequio na nty'iaandyo' ñ'eⁿndyena. ⁹ Ts'aⁿ natia mach'ee 'o, tilalcwe'yo' nawi' nacjoo' tsaⁿñeeⁿ. Xeⁿ na matseijnaaⁿaⁿ 'o, 'o tila'jnaⁿ'yo' jom. 'O cwiicheⁿ ljo cal'a'yo', cataⁿ'yo' na catio'naaⁿñe Ty'oots'om ts'aⁿ na nmeiiⁿ mach'ee, ee jnda seijndaa'ñê na 'o nnto'ñoom'yo' na nntio'ñaⁿñê 'o. ¹⁰ Ee waa ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona':

Meiⁿquia ts'aⁿ na ñe'c'oom na ya quii'ntaaⁿ nc'iaa', xeⁿ ntyjaa' ts'om na cha'tso xuee na wando' nnc'oom na neiiⁿ, quia jo' cats'aañe cheⁿnquii xjeⁿ tsaⁿ.

Tantseineiⁿ ñ'oom na tia, meiⁿ tañe'quiaañe na nntseineiⁿ cantu.

¹¹ Cwji'ñê cantyja 'naaⁿ natia, cats'aaⁿ yuu na ya, cal'ueeⁿ na caljyaandy^e nn'aⁿ ñ'eⁿ nc'iaana.

Queⁿñê na cats'aaⁿ naljo'.

¹² Ee maqueⁿ Ty'oots'om cwenta nn'aⁿ na cwiluiindy^e cwentaⁿaⁿ, ndo' mañeeⁿ ñ'oom na cwilaneiⁿna nnoom, saa nn'aⁿ na cwil'a natia, m'aaⁿ nacjoo naⁿñeeⁿ.

¹³ Ee xeⁿ ñequii'cheⁿ cwil'a'yo' na ya, ¿ñeeⁿ nndaꝯ nnts'aa nawi'ñe ñ'eⁿndyo'?

¹⁴ Saa meiiⁿ xeⁿ cwiwinom'yo' nawi' na jnda l'a'yo' naya, matio'naaⁿñe Ty'oots'om 'o. Meiⁿ ncwii ts'aⁿ tinc'om'yo' na nquia'yo' juu, tila'catyuendyo'. ¹⁵ 'O naquii' n'om'yo' cala't'maaⁿndyo Cristo na cwilui-ñê na matsa'ntjoom 'o. Ñequii'cheⁿ c'omc'eendyo' na nt'o'yo' nnom ts'aⁿ na mawax'ee chiuu waa na cwicantyyaa' n'om'yo' jom, ¹⁶ c'om'yo' cha'xjeⁿ na maca'na' cha meiⁿcwii ñomtiu tacandii' nquiu'yo' cha joo nn'aⁿ na tia cwilaneiⁿna cantyja chiuu cwitsaam'aⁿ'yo' na cwilayu'yo' ñ'eⁿ Cristo, nc'omna na jnaaⁿna cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwilaneiⁿna.

¹⁷ Ee xeⁿ na l'ue ts'om Ty'oots'om, yati na co'wi'na' ts'aⁿ nc'e mach'ee yuu naya, nchiiti na co'wi'na' juu na mach'ee natia. ¹⁸ Cristo ñejom tjoom nawi' nc'e jnaaⁿ jaa, tacaⁿna' na cue'naaⁿaⁿ. Jom na ticatseixmaaⁿ jnaⁿ tueeⁿeⁿ cwentaⁿ jaa nn'aⁿ jnaⁿ, cha nndaꝯ nncwjaa'ñê jaa cwentaⁿ Ty'oots'om. Cantyja 'naaⁿ seiiⁿeⁿ tueeⁿeⁿ, saa nc'e espíritu 'naaⁿaⁿ tando'xcoom. ¹⁹ Ndo' cantyja 'naaⁿ espíritu na tseixmaaⁿ, tjanquiaaⁿ ñ'oom ndaaⁿ espíritu 'naaⁿ l'oo na m'aⁿ jnaⁿ, ²⁰ na jooⁿa xuee'ñeeⁿcheⁿ ñejla'tjoondyena yocheⁿ na tyom'aaⁿ Noé. Xjeⁿñeeⁿ tyomeiⁿndoo'nty'iaañe Ty'oots'om na calcwe' n'omna' yocheⁿ na tjaluii w'aandaa, na cantyja 'naaⁿ juuna' ñe'ñeeⁿ ts'aⁿ jlui'n'maaⁿñe naquii' ndaatioo'ñeeⁿ. ²¹ Ndaatioo'ñeeⁿ matseijomna' juu ndaa na cwiwits'oomndyo, na cantyja 'naaⁿ jo' laxmaaⁿya nn'aⁿ na cwilui'n'maaⁿndyo je'. Na cwiwits'oomñe ts'aⁿ tica'moⁿ'na'

cantyja 'naaⁿ na nlu'ñê, cantyja 'naaⁿ juuna' ma'mqⁿna' na macaⁿ ts'aⁿ na tic'oom na m'aaⁿ m'aaⁿ ts'oom jo nnom Ty'oqots'om ndo' na tseixmaⁿ ts'aⁿ na cwilui'n'maaⁿñe nc'e na tando'xco Jesucristo. ²² Tjalcweeⁿeⁿ cañoom'luee ndo' wacatyeeⁿ ntyjaa' ts'o Ty'oqots'om ntyjaya yuu cwituee'ndyecje cha'tso ángeles ñequio nt'omcheⁿ nnom na cwiluiitquiendye ndo' m'aⁿ nt'omcheⁿ na waa na jnda' la'xmaⁿ.

4

Candyq'ntjooⁿya cantyjati naya na cwicandaaya nnom Ty'oqots'om

¹ Jo' chii, cha'xjeⁿ na tco'wi'na' Cristo ñequio seiiⁿeⁿ, mati 'o la'xmaⁿyo' na ñequiandyo' na co'wi'na' 'o, ee ts'aⁿ na maco'wi'na' juu ñequio seii', jnda' ty'loo'ñê na ñe'queⁿ jna' xjeⁿ jom, ² cha cantyjati xuee na wañoom'm nnc'oom cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'oqots'om, nchii cha'xjeⁿ na queeⁿ ts'om seii' ts'aⁿ. ³ Tco xuee na ñel'a'yo' cha'xjeⁿ cwil'a nn'aⁿ na tic'om nacje 'naaⁿ Ty'oqots'om, ñel'a'yo' natia na cwil'a naⁿñeeⁿ, tyom'aⁿyo' na queeⁿ n'om'yo' nt'omcheⁿ, ñe'la'xmaⁿyo' nn'aⁿ candyee, tyocwa'jndoo'ndyo' ndo' tyowe'yo', ndo' tyola't'maaⁿndyo' joo na cwe' nn'aⁿ l'a. ⁴ Saq je' nc'e na ticalajomndyo'ti'yo' ñequio na mawinom'na' natia na cwil'a naⁿñeeⁿ, jo' matseñ'eeⁿñena' joona ndo' tia ñ'oom cwilaneⁿna cantyja 'naⁿyo'. ⁵ Saq ncue'ntyjo xjeⁿ na nlcaⁿna' na ñequiana cwenta nnom Nqueⁿ na m'aaⁿc'eeñê na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ na cwita'ndo' ndo' nn'aⁿ na jnda' tjā. ⁶ Jo' chii ndāā l'oo jnda' teineiⁿ ñ'oom' Ty'oqots'om cha cha'xjeⁿ jom wanoom'm, mati nndaā nnta'ndo'na meiiⁿ jnda' tu'xeⁿndyena cha'xjeⁿ cwitu'xeⁿndye cha'tso nn'aⁿ.

⁷ Jnda' wjaawindyoo' na nntycwii cha'tso. Nc'e na ljo' catjei'ya'yo' cwenta chiuu cwitsam'aⁿyo', ndo' calaneiⁿyo' nnom Ty'oqots'om ñequio na xcwee' n'om'yo'. ⁸ Ndo' na t'maⁿti c'om'yo' na xcwe na m'aⁿyo' na jnda nqui'yo' nc'iaa'yo' na cwilayu' ee quia na m'aaⁿ ts'aⁿ na jnda ntyjeeⁿ x'iaaⁿaⁿ, matseit'maⁿya ts'oom ts'aⁿ na matseitjooñe nnoom. ⁹ Cateix'ee'yo' nn'aⁿ na cwe' cwiquieya l'a'yo', meiⁿ tila'ncjoo'ndyo' ñ'eⁿndyena. ¹⁰ Cwii cwiindyoo' cwicanda'yo' cwii nnom na nddaā nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oqots'om. Cha'xjeⁿ mach'ee cwii ts'aⁿ na matōⁿ ts'iaaⁿ, jo' cwil'uee'ndyo'ya'yo' jndye nnom naya na matseixmaⁿ Ty'oqots'om. ¹¹ Xeⁿ macandaa' ts'aⁿ na catseineiⁿ, ñ'oom na mañequiaaⁿ cats'aana' cha'cwijom nquii Ty'oqots'om matseineiⁿ. Xeⁿ macandaa' ts'aⁿ na matei-jneiⁿ nn'aⁿ, cats'aaⁿ naljo' ñequio najndeiⁿ na matseixmaaⁿ na mañequiaa Ty'oqots'om. Cha'tso na cwil'a'yo' cal'a'yo' juuna' cha caluiit'maⁿñe Ty'oqots'om nc'e Jesucristo, ee jom tseixmaaⁿ na caluiit'maⁿñê, ticantycwii najndeiⁿ na matseixmaaⁿ. Amén.

Xeⁿ cwita'wi' nn'aⁿ 'o, nmeiiⁿ cal'a'yo'

¹² 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', tints'aana' na tileicala'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ juu na wi' na cwiwinom'yo' na juuna' matseijomna' cha'cwijom mawinom ts'aⁿ quii' chom, tinc'oom' n'om'yo' na juu jo' t'maⁿ waa na cwichuii'na' ñequio na cwitjoom nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¹³ Nchii jo' na nl'a'yo'. 'O c'om'yo' na neiⁿyo' na cwitjom'yo' na ljo' ee cantyja 'naaⁿ jo' cwilajomndyo' na tco'wi'na' Cristo cha mati candaā na neiⁿyo' quia na nleitquioo'ñê na nluui't'maⁿñê. ¹⁴ Xeⁿ na cwitio'ñ'oom nn'aⁿ 'o ee na cwiluiindyoo' cwenta' Cristo matio'naaⁿñe Ty'oqots'om 'o. Mach'eeⁿ na ljo' ee nquii Espiritu na cwiluiñê m'aaⁿ naquii' n'om'yo'. Mayuu' na cwilaneⁿna ñ'oom ntjeiⁿ nacjoo' Cristo saq cwiluiit'maⁿñê cantyja

'naⁿyo'. ¹⁵ Xeⁿ na m'aaⁿ cwiindyo' 'o na wi' matjom, nchii cats'aana' na ljo' nc'e na seicuee' ts'aⁿ, oo na mach'uee, oo cwiicheⁿ nnom natia, meiⁿ nchii nc'e na matii'ñe cwii nnom ñ'oom 'naaⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ. ¹⁶ Saaⁿ xeⁿ maco'wi'na' 'u nc'e na matseijomndyu' ñequio Cristo, ticatsona' na c'oom' na jnaⁿ, 'u catseit'maaⁿndyu' Ty'oots'om na matjom' naljo'.

¹⁷ Ee jndā tue'ntyjo xjeⁿ na juu na macu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ nnaⁿna quii'ntaaⁿ jaa na laxmaaⁿya nn'aⁿ 'naaⁿaⁿ. Ndo' xeⁿ mana'na' ñequiindyō jaa majndeiticheⁿ nn'aⁿ na tilacandaaⁿndye ñ'oom'm. ¹⁸ Ndo' xeⁿ nc'uaa' nluin'maaⁿndye nn'aⁿ na maqueⁿna' joo na tjaa jnaⁿ laxmaⁿ, ¿chiiu nluuiyu na nluin'maaⁿndye nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye ñequio nn'aⁿ jnaⁿ? ¹⁹ Jo' chii nn'aⁿ na wi' cwitjoomna nc'e na l'ue ts'om Ty'oots'om, ñecwitco cal'ana na maty'iomyaⁿ, ndo' catioona añmaaⁿna l'o Ty'oots'om na s'aa joona, ee cwiluiñê na mayom'm.

5

Ñ'oom na matseijndo'na' n'om nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om

¹ Nncō na cwiluitquiendyo, waa na ñe'catseijndo'a n'om' 'o na cwiluitquiendyo' quii' ntaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, ja na ndoō'noō' na wi't'maⁿ na teinom Cristo, ndo' na mati nntseijomndyo na nluuit'ma'ñê quia na ndyonnaaⁿaⁿ ndo' mati 'o. ² Nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmeiⁿ Ty'oots'om cal'a'yo' cwenta joona, nchii ñequio najndeina' na nl'a'yo' ts'iaaⁿñeeⁿ, meiⁿ nchii na queeⁿ n'om'yo' s'om, saa ñequio na xcwee'ya n'om'yo' cha'xjeⁿ nquii Ty'oots'om l'ue ts'oom, ³ Ty'oots'om ty'ioom ts'iaaⁿ 'o, meiⁿ nchii nlqueⁿndyo' na nluuit'maⁿndyo' ndaa joo nn'aⁿ na cwilayu'. 'O xcweya c'om'yo' jo ndaana cha ndaa nluin'ndyena 'o. ⁴ Ndo' na luua', nqueⁿ na cwiluitquieñê na mateix'eeⁿ tmaaⁿ cwentaaⁿaⁿ, quia na ndyonnaaⁿaⁿ, nnts'aaⁿ na nnto'ñoom'yo' cwii corona na tijoom nc'uaana' na cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñena' 'o.

⁵ Ndo' mati 'o nn'aⁿ na cjeti m'aⁿyo', catue'ndyo'cje'yo' ndaa nn'aⁿ na cwiluitquiendye naquii' ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om. Matsona' na cha'tsondyo'ñ'eⁿyo' catue'ndyo'cje'yo' ndaa nc'iaa'yo' na cwila'yu' ñequio na nioom' n'om'yo', ee waa ljeii na matsona':

M'aaⁿ Ty'oots'om nacjoo nn'aⁿ na cwitjeii's'andye, cwitjeii'lcundye,

saa ndaa nn'aⁿ na cwituee'ndyecje mañequiaaⁿ naya na matseixmaaⁿ.

⁶ Jo' chii catue'ndyo'cje'yo' nacje 'naaⁿ ts'o Ty'oots'om na tjacantyja najndeii cwiluiñê cha quia nncue'ntyjo xjeⁿ ntyjeeⁿ nntseit'maaⁿñê 'o.

⁷ Catue'yo' nacjoo' nqueⁿ cha'tsoñ'eⁿ na matseñ'eeⁿñena' 'o ee m'aaⁿ m'aaⁿ ts'oom' 'o.

⁸ C'om'yo' na jndo' n'om'yo' ndo' cal'a'yo' cwenta, ee m'aaⁿ tsaⁿjndii na jnoom'm 'o. Matseijomna' jom cha'cwijom catsiaⁿ liom na manom manomyo' na mal'ueyo' quioo' na nlquiiyo'. ⁹ Calajnda'yo' na cwitsa'yo' nacjoom'm ñequio na cwila'yu'ya ñ'om'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om ee manquiu'yo' na cha'waa tsjoomnancue nquiee nn'aⁿyo' na cwila'yu', maljoyu na wi' cwiwinomna cha'xjeⁿ na cwitjom'yo'. ¹⁰ Ndo' ndanquia cwantindyo xuee na cwiwinom'yo' nawi'meiⁿ, manquiiⁿ Ty'oots'om nnts'aaⁿ na laxmaⁿyo' na candaⁿndyo', na nncwintyje'tyeⁿyo' cantyja 'naaⁿaⁿ, na nc'om'yo' na jnda'yo' jo nnoom, na tjaa'na' na cwii nntseits'eina' 'o. Nnts'aaⁿ na nmeiⁿ nc'e naya na matseixmaaⁿ na m'aaⁿ na

candya' ts'oom 'o. Jnda maquee'nê 'o na nla'jomndyo' yuu na caxuee na ticantycwii na cwiluiñê nc'e Jesucristo. ¹¹ Ñenqueⁿ tintycwii na tseixmaaⁿ najneiⁿ na catsa'ntjoom. Amén.

Matseicwanom Pedro na xma'ndye nn'aⁿ na cwila'yu'

¹² Mateijndeiⁿ Silvano ja na teiljeiⁿ carta chjoowaañe. Macwjiⁿ'a cwenta na cwiluiñê ts'aⁿ na matseyu' na xcwee' ts'oom. Cantyja 'naaⁿ juuna' mañequiaya na t'maⁿ n'om'yo' ndo' macwji'yuu'ndyo na juu naya na matseixmaⁿ Ty'oots'om, cwiluiñena' na mayuu'.

¹³ Tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaa'aⁿ na m'aⁿna Babilonia, na ljo'yu macwjeeⁿ'eⁿ joona cwentaa'aⁿ cha'xeⁿ macwjeeⁿ'eⁿ 'o, cwila'cwanomna na xma'ndyo'. Ndo' mati maljo' mach'ee jndaaya ti'Marcos. ¹⁴ Cwii cwiindyo' ñequio luee'yo' quia'yo' na xma'ndye ntyjee'yo'.

Ndaa cha'tsondyo' na laxma'yo' cwentaa' Cristo, quiaa Ty'oots'om na nnto'ñoom'yo' na meiⁿcwii ñomtiuu tinc'om'yo' jo ndaana.

Carta na jnda we na seiljeii Pedro

Carta na seicwanom Pedro ndaa nn'a na cwilayu'

¹ Ja Simón Pedro cwiluiindyō moso 'naa' Jesucristo ndo' apóstol na majñoom na mañequiaya ñ'oom naya ndaa nn'a. Matseiljeiia ndo' matseicwanō'ya cartawaañe ndaa 'o na mati laxma'yo' juu na cwila'yu'ya n'om'yo' cha'xeⁿ jâ, na juu jo' jeeⁿ ndya' jnda tseixma'na'. Laxma'yo' juuna' nc'e nquii Ty'oōts'om na cwila't'maa'ndyo ñequio Jesucristo na macwji'n'maa'ñê jaa cwiluiñê na maty'iomyana'. ² Nc'e na cwita'jna'yo' Ty'oōts'om ñequio Jesús na cwiluiñê na matsa'ntjom jaa, cwijndye naya na cato'ñoom'yo' na la'xma'na ñequio na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana.

Jndaa' chiuu l'ue ts'om Ty'oōts'om na calaxmaa' jaa

³ Nquii Ty'oōts'om, cantyja 'naa' najndei na cwiluiñê, mañequiaaⁿ na cwicandaaya cha'tso na maca'na' jaa cha nndaā nnc'oo'ya jo nnoom ndo' cha nndaā nlajomndyo cantyja na cwiluiñê. Mach'eeⁿ na ljo' nc'e nqueⁿ na maquee'ñê 'o na jeeⁿ ndya' t'ma' cwiluiñê ndo' mati ñequio cha'tso naya na t'ma' na mach'eeⁿ. ⁴ Cantyja 'naa' nmeiⁿ, jnda tqúiaaⁿ ñ'oom ndaāya chiuu na nnts'aaⁿ, na joo ñ'oom'ñeeⁿ jeeⁿ jnda laxma'na', cha cantyja 'naa' joona' 'o nndaā ntsalajomndyo' na jom Ty'oōts'om teincooñe ndo' cha nndaā nndyaandyo' natia na cwajndii na chuu tsjoomnancue na matseiquee'na' ts'om ts'aⁿ. ⁵ Nc'e na luaa', juu na cwilayu'ya n'om'yo', maca'na' na c'om'yo' na xcwe cantyja 'na'yo' ñequio nn'aⁿ, ndo' ñequio juu jo' c'om'yo' na xcwe cala'nō'yo', ⁶ ndo' quia cwilaxma'yo' jo' c'om'yo' na que'ndyo' che'ncjo'yo' xjeⁿ, ndo' ñequio juu jo', c'om'yo' na niom'cheⁿ n'om'yo', ndo' ñequio juu jo', quiandyo' na nleitquoo' na m'a'yo' cantyja 'naa' Ty'oōts'om, ⁷ ndo' quia laxma'yo' jo', c'om'yo' cha'xeⁿ ñequii ts'aⁿ ntseinda, ndo' na ljo', c'om'yo' na jnda nquii'yo' nn'aⁿ.

⁸ Ee xeⁿ cwila'xma'yo' cha'tso nmeiⁿ ndo' cwileijndye joona' cantyja 'na'yo', xocats'aana' na ticwil'uendyo' meiⁿ ticwe' ts'iaa'ndyo na cwilaxma'yo' cwentaa' Ta Jesucristo. ⁹ Saa ts'aⁿ na ticatseixma' nmeiⁿ, cwiluiñe ts'aⁿ na tsā manty'iaa' oo nchjaaⁿ. Jnda tsuu' ts'oom na seilju' Ty'oōts'om jom jnaa'na na ñeseixmaaⁿ. ¹⁰ Jo' chii 'o nn'a'ya na cwila'yu'yo' ñ'eⁿ Ty'oōts'om nc'e na tquee'ñê 'o ndo' tjeii'ñê 'o cwentaa'na', cjoo' n'om'yo' na calaxma'yo' nmeiⁿ, ee xeⁿ na nmeiⁿ cwil'a'yo' quia jo' tijoom nntseilcwe'tya'na' 'o cantyja 'naa'na. ¹¹ Ndo' xeⁿ nmeiⁿ nl'a'yo', jeeⁿ tinc'uaa' nñequiaaⁿ na nntsaquiee'ndyo' yuu na ticantycwii na matsa'ntjom nquii na tjacantya na t'ma' cwiluiñe ndo' na macwji'n'maa'ñe jaa, juu Ta Jesucristo.

¹² Jo' chii ñequii'cheⁿ na matseilcwii'ndyo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' meiiⁿ na manquiu'ya'yo' joona' ndo' mantyjiia na 'o m'aa'ntyeⁿ n'om'yo' ñ'oom na mayuu' na jnda to'ñoom'yo'. ¹³ Ee maxjeⁿ ntyjii na maty'iomyana' na matseilcwii'ndyo ñ'oommeiiⁿ ndaa'yo' yocheⁿ na wa'ndo'a. ¹⁴ Ee ntyjiia na mawaxjeⁿ na nnc'io, cha'xeⁿ t'mōⁿ Ta Jesucristo nōōⁿ. ¹⁵ Saa nnts'aa cha'tso na nndaā nnts'aa cha meiiⁿ na jnda ty'io nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oommeiⁿ.

Ñ'e'n Pedro quia seit'maa'n'ñe Ty'oots'om Jesucristo

¹⁶ Quia na t'moo'nyâ ndaa'yo' cantyja 'naa'n' najndeii na matseixma'n Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa, ndo' cantyja 'naa'n' na nntseixmaa'n quia na nndyonnaa'n'a'n, nchii cwe' cuento ñ'oom'ñee'n, ee jndoo'ndaayâ na tjacantyja na t'ma'n seit'maa'n'ñe Ty'oots'om jom. ¹⁷ Ee nty'iaandaayâ xje'n na nquii Tsotyaa'ya Ty'oots'om t'ma'n seit'maa'n'ñe jom, tso: "Luaa nquii ti'Jndaaya na jee'n candya' ts'oo'nyâ jom, ñ'e'n jom jee'n nei'nyâ." ¹⁸ Mancjootyaayâ jndyaayâ ñ'oom'ñee'n na tso na jna'n'a' nandye cañoom'luee, xje'n na t'oo'nyâ ñ'e'n'ñê sjo'ñee'n na lju' tseixma'n'a'.

¹⁹ Ndo' mati waa na cwileiñ'oo'nyâ na majndaa'ya, juu ñ'oom na tyolane'i'n profetas na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om tandyo xuee, 'o jee'n xcwe n'l'a'yo' xe'n cwilañ'oom'ndyo' ñ'oom'ñee'n na laxma'n'a' cha'cwijom lámpara na matseixuee'ña' yuu na jaa'n'ñe, hasta nquii na cwiluiiñe caxjuuncoo matseixuee'ña' naquii' n'om'yo'. ²⁰ Saq najndyee maca'n'a' na catsei'no'ñ' ts'a' na tjaa'n'a' cwii ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii nc'e na seijndaa'ñe nquii na seiljeii juuna', ²¹ ee profetas na tyoñequia ñ'oom cantyja 'naa'n' 'naa'n' na quia nluui, tícalane'i'n'a' chiuu tyom'aa'n' n'om nquieena. Jona tyolaxma'n na n'a'n na tyolane'i'n cwentaa' Ty'oots'om chiuu t'mo' Espíritu Santo ndaana.

2

M'a'n nn'a'n na tiyuu' ñ'oom cwit'moo'
(Jud. 4-13)

¹ Mati tiemp'o'ñee'n tyom'a'n profetas na tiyuu' ñ'oom tyoñequia ndaa nn'a'n Israel, ndo' majo'ti nnts'aana' quii'ntaa'nyo'. Jona cwe' nty'iu nt'moo'na ñ'oom na nntsei'ndaa'na' 'o, hasta nluena na tiyuu' ñ'oom cantyja 'naa'n' nque'n na macwji'n'maa'n'ñê jona, ndo' na luaa' n'omna tyuaa' nnt'uiwi'na' jona. ² Jndye nn'a'n nla'jomndye natia na jee'n wi' laxma'n'a, ndo' jnaa' na luaa' laxma'n na'ñee'n, tis'a' ñ'oom ncwine'i'n cantyja 'naa'n' ñ'oom naya 'naa'n' Ty'oots'om. ³ Nc'e na jee'n quee'n n'omna s'om, jo' na n'l'ana nawi' 'o ñequio ñ'oom na cwit'moo'na ndaa'yo' na tiyuu' saq Ty'oots'om teiyo seijndaa'ñê na nnt'uiitye'n'a' jona, ndo' maxje'n nluui cha'xje'n na jnda seijndaa'ñê.

⁴ Ee ángeles na l'a jna'n tícatseit'ma'n ts'om Ty'oots'om. Tioom jona naquii' b'io yuu na jaa'n'ñe, na chu'tye'ndyena l'uaancjo na caljoo'ndyetye'n'a jo' jo' na nncwindoo'na hasta quia na nncu'xee'n cha'tso. ⁵ Mei'n nn'a'n na tyom'a'n tsjoomnancue teiyo, tícatseit'ma'n ts'om Ty'oots'om jona quia seiquoom ndaalua'nty'a nacjoona na tia nn'a'ndyena. Mandá tjei'n'maa'n'ñê Noé, ndi ñ'ee'n ntquiee' nn'aa'n' tsa'n'ñee'n. Jom tsa'n na tyoñequiaa' ñ'oom ndaa' nn'a'n na c'omna cantyja na maty'iomyana'. ⁶ Ndo' mati seijndaa'ñe Ty'oots'om na tyuii' tsjoom Sodoma ñ'e'n Gomorra na tco ñ'e'n'a' cwe' tsjaa' 'ndiina'. S'aa' na ljo' cha na m'mo'na' ndaa' nn'a'n na quia nnc'om na tal'ana cha'xje'n tyol'a na'ñee'n. ⁷ Saq seicandyaañê Lot na tyom'aa'n' tsjoom'ñee'n ee tyotseixma'n cantyja na maty'iomyana'. Tyotsei'ndaa'na' ntyjee'n na tyonty'iaa'n'a'n na cwajndii natia na tyol'a na'ñee'n. ⁸ Juu Lot'ñee'n tyoluiiñê cantyja na maty'iomyana'. Jo' chii 'io ndi 'io tyotsei'ndaa'na' ntyjee'n na tyonty'iaa'n'a'n ndo' tyoñee'n cha'tso nnom natia na tyol'a na'ñee'n. ⁹ Jo' chii nn'a'n na cwíñequiandyeñ'e'n cantyja na l'ue ts'om Ty'oots'om, man'tyjiijndaa'ñê chiuu nntseicandyaañê ts'a'n quia na maque'n'a' xje'n juu.

Ndo' mati nn'aⁿ na cwiñequiandyey cantyja 'naaⁿ natia, nljoo'ndyena nacje 'naaⁿ nawi' na nt'uiityeⁿ na' jooa xuee na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ.

¹⁰ Maluaa' nnts'aaⁿ ñequio nn'aⁿ na cwe' cwiñe'quiandyeto cantyja na neiⁿnco nquiu nn'aⁿ tsjoomnancue, ndo' na ticuee' n'omna na nntsā'ntjom Ta Jesús jooa. Tjaa na matseicaty'uenā' jooa na cwiñe'quiandyetona cantyja na l'ue n'om nquieena. Meiⁿ tinguiaana na nluena cwii ñ'oomntjeiⁿ nacjoo joo na jndaⁿti na t'maⁿ cwiluiindyey na m'aⁿ yuu na jeeⁿ neiⁿncoo', ¹¹ sãã wandyo' waa cantyja 'naaⁿ ángeles ee meiiⁿ na jndaⁿtina ndo' t'maⁿti laxmaⁿna, sãã tiquila'jnaaⁿna joo na jeeⁿ t'maⁿ cwiluiindyey jo nnom nquii na matsā'ntjom.

¹² Sãã joo nn'aⁿ na tiyuu' ñ'oom na cwiñequia matseijomna' jooa cha'cwijom quioo' na tijndo' n'om. Ee quioo' cwe' cwil'atoyo'. Tui-indyeyo' na ndãã nnt'ue nn'aⁿ na nla'cwjeena jooyo'. Naⁿñeeⁿ meiiⁿ ñ'oom na ticala'noⁿna sãã cwilaneiⁿna ñ'oom ntjeiⁿ cantyja 'naaⁿna', ndo' nncwjena cha'xjeⁿ cwíwje quioo', ¹³ nnt'uiiwi'na' jooa nc'e na jnda ta'wi'na nt'omcheⁿ. Jooa m'aⁿna na neiiⁿna na cwiñequiandyena cantyja 'naaⁿ joo na neiⁿnco nquiu nn'aⁿ tsjoomnancue. Matseijnaaⁿna' 'o na cwilajomndyena ñ'eⁿndyo' quia cwicwa'yo' na cwila't'maaⁿndyo' xjeⁿ na cwila'neiiⁿndyena na cwiñequiandyena ñequio na neiⁿnco n'omna na manquiu'nn'aⁿna' jooa.

¹⁴ Na nty'iaana cwii yuscu, queeⁿ n'omna jom, tyoojaacjooa na cwila'tjoondyena. Nn'aⁿ na tityeⁿ cwila'yu', cwi'oochoondyena naⁿñeeⁿ na n'ndye ñ'oom' Ty'oots'om. Laxmaⁿna nn'aⁿ na queeⁿ n'om 'naaⁿ cwi-icheⁿ ts'aⁿ na ñe'cuaana' lueena. Laxmaⁿna nn'aⁿ na nlco'wi' Ty'oots'om. ¹⁵ La'xmaⁿ naⁿm'aⁿ! nn'aⁿ na jndaⁿ tsuundyey ee jndaⁿ ndyena nato na yuu. Jooa cwila'jomndyena ñ'oom na tyoñequiaa profeta Balaam jnda Beor na tyoqueⁿ ts'oom na nncwantjoom s'om cantyja 'naaⁿ natia na nnts'aaⁿ. ¹⁶ Sãã na tia na s'aaⁿ, jndi'tiaaⁿna' ñ'oom 'ndyoo ts'aⁿ na seineiⁿ snom tsmeiiⁿeⁿ, ndo' na ljo' seitsaaⁿñena' na ntjeiⁿ ljo' wjacats'aaⁿ.

¹⁷ Naⁿm'aⁿ! na cwit'mooⁿ ndaaⁿyo', la'xmaⁿna cha'cwijom lui' na jnda tcaaⁿ, cha'cwijom nchquiu na lomañjaaⁿ mantquiejndyey. Ndo' jndaⁿ teijn-daa' cantyja 'naaⁿna na ticantycwii na ljoo'ndyetyeⁿna yuu na jaaⁿ ntom. ¹⁸ Naⁿm'aⁿ! s'a ñ'oom cwilaneiⁿna na tixocateijndeiiⁿna' ts'aⁿ na c'oom cha'xjeⁿ na l'ue ts'om Ty'oots'om, cantyja 'naaⁿ natia na cwiluii ndo' na queeⁿ n'om nn'aⁿ, cwil'a naⁿm'aⁿ! na joo nn'aⁿ na quia jna'cheⁿna' na cwindyaandyey natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue, quiandyey naⁿñeeⁿ cantyja na l'ue n'omna. ¹⁹ Cwiluena xeⁿ nntseijomñe ts'aⁿ ñequio ñ'oom na cwiñequiana, nnc'oom candyaañe ts'aⁿ sãã nquiee tquiena laxmaⁿna na cwindyey'ntjomtyeⁿna ndãã natia, ee meiⁿquia na maqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' ts'aⁿ, tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na mandi'ntjomtyeⁿ nnom juuna'. ²⁰ Ee quia matseyiu' ts'aⁿ ñequio nquii na cwiluiiñe na matsā'ntjom, nquii Jesucristo na macwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ, ee na matseyiu' ts'aⁿ jo' jnda jndyaañe natia na matseixmaⁿ tsjoomnancue ndo' ndaquia xeⁿ nntseijomñennaⁿna' ñequio natiameiⁿ!, cwajndiiti nntjoom, nchiiti na tjom jñeeⁿ. ²¹ Tit'maⁿti nnt'uiina' naⁿm'aⁿ! xeⁿ tyootajnaaⁿna ñ'oom na mayuu', sãã nc'e na ta'jnaaⁿna juuna' ndo' ndaquia tjeii'lcwe'ndyena, tyeⁿti nt'uiina' jooa nc'e ta'jnaaⁿna ñ'oom na lju' na matsā'ntjomna'. ²² Ndo' na luua' waa ma'moⁿna' na mayuu' ñ'oom na tjañoom'. Matso ñ'oom'ñeeⁿ: "Juu catsue' wjaacwa'nnaaⁿna' na'na' na jndaⁿ toqⁿ. Ndo' catscu

na jndā seicandaa' ts'a'n, wjaalcwe'yo', nntseicantyeenñenna'yo' quii' tsoo'."

3

Nndyonnda' Jesucristo

¹ O nn'a'ya na jee'n jnda ntyjiiya, cartawaañe carta jndā we matseicwano'ya na m'a'nyo'. Ntyjaa' ts'oo'n na nnc'oom'ya n'om'yo' ñequio we jona'. ² L'ue ts'oo'n na cjañjoom' n'om'yo' ñ'oom na tandyo xuee tyoñequia profetas na lju' n'om. Ndo' mati cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na t'mo'n nque'n na cwiluiñê na matsa'ntjoom jaa ndo' macwji'n'maañê jaa, ñ'oom na tyoñequia apóstoles 'naa'n'a'nda'yo'.

³ Najndyee c'oom' n'om'yo' ncuee na macandā nnc'om nn'a'n na nnei'n'cona nn'a'n na cwila't'maa'ndye Ty'oots'om. Macandā nnc'om na'ñee'n cantyja 'naa'n' natia na cwila'quee'n n'omna. ⁴ Nluena: “¿Yuu waa na ma'mo'na' na matseicandaa'ñena' ñ'oom na seinei'n Ta Jesús na nncwjee'nnaa'n'a'? Ee cantyjati xje'n na tjā nn'aa'ya na tyolayu'jndyee, ñecwixje'n m'a'n cha'tsoñ'e'n cha'xje'n quia na tqe'n Ty'oots'om joo jo'.” ⁵ Na'm'a'n' cwil'ayana na cwitsuu' n'omna quia to' Ty'oots'om na maquee'n cha'tso, nc'e ñ'oom 'ñom, teitquioo' cha'tso na niom jo nandyee mati jlui' tsjoomnancue quii' ndaa ndo' cantyja 'naa'n' ndaa'ñee'n. ⁶ Ndo' mati cantyja 'naa'n' ndaa, juu tsjoomnancue na tyowaa, tyuii' juuna' ñ'e'n ndaalua'nty'a. ⁷ Ndo' mati nc'e ñ'oom 'ndyoo Ty'oots'om, joo ljo'luee ñequio tyuaa na waa je', cwileiwena' na lcona' juu xuee quia na nncu'xee'n nn'a'n. Xje'ñee'n nn'a'n natia nn'a'ndye nntsuundye. ⁸ Saā 'o nn'a'ya na cwila'yuy'yo' na jee'n wi' ts'oo'ny'a 'o, tintsuu' n'om'yo' na ntyjii Ty'oots'om cwii xuee matseijomna' cha'na cwii mei'n ndyu ndo' cwii mei'n ndyu laxma'na' ntyjee'n cha'cwijom cwii xuee. ⁹ Saā nchii cwe' na jee'n niomñe Ty'oots'om na nntseicañaa' ñ'oom na jndā tsoom na nnts'aa'n cha'xje'n cwila'tiuu nt'omche'n nn'a'n, saā m'aa'n niomche'n ts'oom, ee tical'ue ts'oom na nntsuuñe mei'ncwii ts'a'n. Jom l'ue ts'oom na cha'tsondyee nn'a'n calcwe' n'omna jnaa'na.

¹⁰ Saā nncue'cañoom xuee quia na nndyonnda' Nquii na matsa'ntjom quia na tic'omc'ee nn'a'n. Nntseijomna' cha'cwijom quia na nncwjee'cañoom tsa'nch'ue natsjom. Jee'n nntseicaty'ueña' nn'a'n na jndei nleic'uaa ljo'luee na nntsuuna', ndo' cha'tso na teil'uee'ñe Ty'oots'om na tqee'n tsjoomnancue nlcoñ'e'na' ñequio chom.

¹¹ Nc'e na luaa' waa na jndā teijndaa' na nntyuii' cha'tso nmei'n, maty'iomna' na c'om'yo' na lju' n'om'yo' jo nnoom ndo' na xcwee' n'om'yo' na cwila't'maa'ndyo' jom. ¹² Cwindo'nty'iaandyo' na nncue'ntyjo xuee quia na nncwjee' Ty'oots'om. Cal'a'yo' cha'tso na ndaa' nl'a'yo' cha nntseityuaa'na' na nncuee' xuee'ñee'n. Quia jo' nntyuii' ljo'luee ñequio chom ndo' 'na' na ñequio tuii tsjoomnancue nndi' jona' ñequio ntsaachom. ¹³ Saā jaa mei'ndoo'a na nnc'om ljo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco na jndā tsoom na nncuaa na cantyja 'naa'n jona' ñequii'che'n nncuaa na maty'iomyana', ndo' cha'tso ya.

¹⁴ Nc'e na luaa', 'o nn'a'ya na jee'n wi' ts'oo'ny'a, yoche'n na cwime'ndoo'a nmei'n, cal'a'yo' cha'tso na ndaa' nl'a'yo' cha na nljeii Ty'oots'om na ya m'a'nyo' jo nnoom, na tjaa'na'n na cwajndiindyoy' mei'n tacolatjoandyoy' jo nnoom. ¹⁵ Tintsuu' n'om'yo' na juu na mei'ndoo'nty'iaañe Ta Jesús, luaa' tseixmaa' cha wanaa' na

nlui'n'maaⁿndye nn'aⁿ. Mati ti'nn'aaⁿya Pablo na jeeⁿ jnda nquiuyya, luaa' waa ñ'oom na seiljeiⁿ na seicwanoom ndaa'yo' cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'o^ots'om ts'oom. ¹⁶ Ñequio cha'tso carta na matseiljeiⁿ, matseineiⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oommeiⁿ!. Nacjoo' carta'ñeeⁿ ñ'eeⁿ ñ'oom na jndei'na' na nntsei'no'ⁿ ts'aⁿ, na joo nn'aⁿ na tyoola'yu'ya n'om ndo' na tijndo' n'om, tixcwe cwila'teincoo'na jooa' cha'xjeⁿ mati cwil'ana ñequio nt'omcheⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na jnda teiljei, ndo' wi' ntjoomna na cwil'ana na ljo'.

¹⁷ Jo' chii 'o nn'aⁿya na wi' ts'o^oya, nc'e na manquiu'ti'yo' ñ'oommeiⁿ, cal'andyo' cwenta, tints'aana' na joo ñ'oom na cwinguio'nn'aⁿ naⁿñeeⁿ na tia nn'aⁿndye, nnc'oochona' 'o na nncju'tya'na' 'o na xcwe m'aⁿyo' jo nnom Ty'o^ots'om. ¹⁸ Jo' chii catsata'jna'ti'yo' Ta Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa ndo' na macwji'n'maaⁿñê jaa. Jom candya' ts'oom 'o, catsana'jnda'yo' cantyja 'naaⁿ juu jo'. Ticantycwii na cwiluiit'maⁿñê. Amén.

Carta najndyee na seiljeii Juan

Nquii na cwiluiiñe ñ'oom na mañequiaa na wando' ts'aⁿ

¹ Cwilaljeiiyâ ñ'oom na cwilacwanooⁿyâ ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ nqueⁿ na maxjeⁿ m'aaⁿ cwitjoocheⁿ na jnaⁿ cha'tso. Jnda jndyaayâ na seineiiⁿ ndo' jnda nty'iaa ndaayâ jom. Nty'iaayaayâ jom ndo' jnda t'uaa ntyjaayâ luaayâ ñ'eⁿñê, nqueⁿ na cwiluiiñe Ñ'oom na mañequiaa na cwitandoo'a. ² Ndo' jom na mañequiaaⁿ na wando' añaⁿ ts'aⁿ, teitquioo'ñê ndo' jnda nty'iaa ndaayâ jom ndo' cwitjei'yuu'ndyô ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ na matseixmaaⁿ. Cwiñequiaayâ ñ'oom ndaaⁿ'yo' na mañequiaaⁿ na ticantycwii na wando' añaⁿ ts'aⁿ. Tyom'aaⁿ ñequio Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' tyjee'cañoom jaa. ³ Ndo' cwit'mooⁿyâ ndaaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ na tyonty'iaa ndaayâ na tyoch'eeⁿ, ñequio ñ'oom na tyoñequiaaⁿ na tyondyaayâ, cha ndaaⁿ nla'jomndyo' ñ'eⁿndyô ee juu na cwilajomndyô m'aaⁿ'na' ñequio Tsotyaaⁿ Ty'oots'om ndo' ñequio Jnaaⁿ Jesucristo. ⁴ Nc'e na luaaⁿ, cwila'ljeiiyâ ñ'oommeiiⁿ cha candaⁿ' nnc'om'yo' na neiⁿ'yo'.

Ty'oots'om cwiluiiñe naxuee

⁵ Luaa waa ñ'oom na tyondaayâ na tyoñequiaa Jesucristo na cwit'mooⁿyâ ndaaⁿ'yo', cwiluiiñe Ty'oots'om na xueeñe meiⁿ tjaa'naⁿ na matseixmaaⁿ na jaaⁿ. ⁶ Xeⁿ cwil'uuya na cwilajomndyo' ñ'eⁿ Ty'oots'om, ndo' mati cwitsaam'aaⁿya cantyja 'naaⁿ na jaaⁿñe, cantu cwilanaaⁿya meiⁿ tic'oⁿ'ya nacje 'naaⁿ ñ'oom na mayuu'. ⁷ Saaⁿ xeⁿ cwiljoo'ndyo nacje 'naaⁿ na cwiluiiñe naxuee cha'xeⁿ nqueⁿ cwiluiiñe naxuee, jeeⁿ xcwe cwilajomndyo' ñequio nn'aaⁿya na cwila'yu', ndo' juu niom' Jnaaⁿ Jesucristo matseilju'na' jaa cha'tso jnaⁿ na laxmaaⁿya.

⁸ Saaⁿ xeⁿ cwil'uuya na tjaa jnaⁿ laxmaaⁿya, cwinquio'nn'aⁿndyo cheⁿncjooya, meiⁿ tilaxmaaⁿya cantyja 'naaⁿ na mayuu'. ⁹ Xeⁿ cwitjei'yuu'ndyo na laxmaaⁿya jnaⁿ, jom cwiluiiñe na mayoom'm. Mach'eeⁿ na maty'iomyana' na matseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya ndo' na matseiljoom'm jaa cha'tso na laxmaaⁿya na ticaty'iomyana'. ¹⁰ Saaⁿ xeⁿ cwil'uuya na tyool'aaya jnaⁿ, cwil'aaya na ndoo' nquiuya cantuñe Ty'oots'om, meiⁿ tyoñequiaaya na nntsa'ntjom ñ'oom'm jaa.

2

Matioom'ñe Cristo ñ'oom 'naaⁿ ts'aⁿ jo nnom Ty'oots'om

¹ O na laxmaⁿ'yo' ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oommeiiⁿ cha' tal'a'yo' jnaⁿ, saaⁿ xeⁿ m'aaⁿ 'neeⁿ juu na mach'ee jnaⁿ, m'aaⁿ cwii na matioom'ñe ñ'oom 'naaⁿya jo nnom Tsotye, nquii Jesucristo na cwiluiiñe na maty'iomyana'. ² Cantyja na tueeⁿ'eⁿ jo' chii cwiljoya ts'om Ty'oots'om ñ'eⁿndyô ndo' nchii macandaⁿ cwentaa jnaaⁿ jaa, mati cwentaa jnaaⁿ nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue.

³ Cwila'nooⁿ'a na cwila'xmaaⁿya cwentaaⁿ'aⁿ quia cwila'candaⁿ'ndyo ñ'oom na matsa'ntjoom jaa. ⁴ Saaⁿ xeⁿ nntso ts'aⁿ: "Ja mam'aaⁿya cwentaaⁿ'aⁿ", saaⁿ titseinda ñ'oom na matsa'ntjoom, tseixmaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ tsaⁿ'cantu meiⁿ tic'oomñe cantyja 'naaⁿ na mayuu'. ⁵ Saaⁿ xeⁿ matseicandaⁿ ts'aⁿ ñ'oom'm ma'moⁿ'na' na juu na candya' ts'om Ty'oots'om juu, candaⁿ' m'aaⁿ'na' naquii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ maluaa' waa na cwila'nooⁿ'a

na cwiluiindyō cwentaaⁿaⁿ. 6 Juu ts'aⁿ na matso na cwiluiiñe cwentaa' Ty'oōts'om, matsona' na c'oom cha'xjeⁿ ñet'oom Jesucristo.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

7 'O nn'aⁿya na cwila'yu'yo', nchii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' na matseiljeiya ndaa'yo', ñ'oomwaañe ñ'oom teiyo, juuna' waana' jo ndaa'yo' xjeⁿ na jnaⁿ jndyeecheⁿ na cwila'yu'yo'. Juuna' mañejuutina' na jnda ñejndye'yo'. 8 Saa ñ'oom na matseiljeiya cwenta'yo' tseixmaⁿna' ñ'oom xco ndo' cantyja 'naaⁿ' Cristo cwiwitquioo' na mayuu' juuna' ndo' mati cantyja 'naⁿ'yo' ee jnda wjaawinom na juu najaaⁿ maqueⁿna' xjeⁿ ndo' juu naxuee mamatseixueeñena'.

9 Xeⁿ m'aaⁿ ts'aⁿ na tso na matseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ' naxuee, saa jnoom'm cwii nn'aaⁿaⁿ na matseyu', tsaⁿ'ñeeⁿ ndicwaⁿ matseijomñe ñequio najaaⁿ. 10 Juu ts'aⁿ na wi' ts'om x'iaaⁿ na matseyu', matseijomñe cantyja 'naaⁿ' naxuee ndo' tjaa'naⁿ na matseixmaaⁿ na nncju'cje jnaⁿ jom. 11 Saa ts'aⁿ na jndoo' cwii nn'aaⁿ' na matseyu' ndicwaⁿ m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ' najaaⁿñe, matseijomñe ñ'eⁿ juuna', meiⁿ ticaljeiiⁿ yuu wjaⁿ, ee juu najaaⁿ matseinchjaaⁿ'na' jom.

12 'O ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oomwaañe ndaa'yo' nc'e jnda seit'maⁿ ts'om Ty'oōts'om jnaⁿ'yo' cwe' ee Jesucristo. 13 Matseiljeiya ñ'oomwaa cwentaa' 'o ta na ncjo'tquie'yo' nc'e jnda macwila'jomndyo' ñequio Cristo na m'aaⁿ xjeⁿ na jnaⁿ'jndyeecheⁿ cha'tso. 'O na titquiendyo' matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e jnda macwinaⁿndyo' nacjoo' tsaⁿ'jndii.

'O ntseindaaya, matseiljeiya ñ'oomwaa nc'e macwita'jnaⁿ'yo' nqueⁿ na cwiluiiñe Tsotyaaⁿya. 14 Matseiljeiya ñ'oomwaa cwenta' 'o ta na ncjo'tquie'yo' nc'e jnda macwita'jnaⁿ'yo' nqueⁿ na mam'aaⁿ xjeⁿ na jnaⁿ'jndyeecheⁿna' cha'tso. Mati matseiljeiya ñ'oom cwenta' 'o na titquiendyo' nc'e laxmaⁿ'yo' na jnda'yo' ndo' jnda mam'aaⁿ ñ'oom' Ty'oōts'om quii' n'om'yo' ndo' jnda macwinaⁿndyo' nacjoo' tsaⁿ'jndii.

15 Tilacandya' n'om'yo' na matseixmaⁿ tsjoomnancue meiⁿ ts'iaaⁿ na matseixmaⁿna'. Cwii ts'aⁿ na candya' ntyjii na matseixmaⁿ tsjoomnancue, titseixmaaⁿ juu na candya' ts'om Ty'oōts'om nn'aⁿ. 16 Ee tjaameiⁿcwii na matseixmaⁿ tsjoomnancue na jnaⁿna' na m'aaⁿ nquii Tsotyaaⁿya Ty'oōts'om, ñequii'cheⁿ cwinaⁿ joona' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue, cha'na natia na queeⁿ ts'om ts'aⁿ na macanda laxmaⁿ joona' na teincooñe na ts'aⁿ jnaⁿ jom, na queeⁿ ts'oom na jndyeti 'naⁿ na nty'iaaⁿaⁿ cuaana' l'ooⁿ, ndo' na macwji's'añe macwji'scuñe nc'e 'naⁿ na maleichom. Cha'tso nmeiiⁿ' laxmaⁿna' cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue. 17 Ndo' joo na matseixmaⁿ tsjoomnancue na cwilaqueeⁿ n'om nn'aⁿ, mawjaatseicjena', ñequio cha'tso natia na queeⁿ n'om nn'aⁿ na matseixmaⁿna'. Saa ts'aⁿ na mach'ee yuu na l'ue ts'om Ty'oōts'om, ticantycwii na wando'.

Ñ'oom na mayuu' ndo' ñ'oom cwe' cantu

18 'O ntseindaaya, je' m'aaⁿya ncuee na macanda. Jnda jndye'yo' na nleitquioo'ñe cwii na m'aaⁿ nacjoo' Cristo, ndo' nc'e na cwiwitquioo' jndye nn'aⁿ na cwiloona nacjoom'm jo' chii cwila'nooⁿ'a na je' m'aaⁿya ncuee na macanda. 19 Naⁿ'ñeeⁿ tjeii'ndyena quii' ntmaaⁿ na cwila'xmaaⁿya cwe' ee tiyuu' na ñejla'xmaⁿna cwentaa' Ty'oōts'om. Ee xeⁿ na mayuu' na ñejla'xmaⁿna cwentaaⁿaⁿ, maxjeⁿ xocatjeii'ndyena. Saa jnda l'ana na ljo' cha nleitquioo'ya na tiyuu' na la'xmaⁿna cwentaa' Ty'oōts'om.

²⁰ Saa jnda tquiaa Cristo Espíritu Santo naquii' n'om'yo'. Jo' chii cwila'noⁿ'yo' cha'tso ñ'oom na cwiluiiñena' na mayuu'. ²¹ Jo' chii matseijeiya ñ'oomwaa nc'e cwila'noⁿ'yo' ñ'oom na mayuu', nchii nc'e na ticala'noⁿ'yo' juuna', ndo' manquiuya'yo' na cwii ñ'oom cantu tijoom nnaⁿ'na' naquii' ñ'oom na mayuu'.

²² ¿Ñeeⁿ juu cwiluiiñe na cantuñe? Nquii ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom na nquii Jesús nchii cwiluiiñe Cristo. Tsaⁿ'ñeeⁿ cwiluiiñe ts'aⁿ na m'aaⁿ nacjoo' Cristo ee maljo'yu macwji'ñe cantyja 'naaⁿ' Tsotyaaⁿ Ty'ooots'om cha'xjeⁿ cantyja 'naaⁿ' Jnaaⁿ Jesucristo. ²³ Cha'tsondye nn'aⁿ na cwitjeii'ndye cantyja 'naaⁿ' Jnda Ty'ooots'om, tilaxmaⁿ na cwentaa' Tsotyaaⁿ Ty'ooots'om, saa ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ Jnaaⁿ, mati matseijomñe cwentaa' Tsotyaaⁿ Ty'ooots'om.

²⁴ Jo' chii ñ'oom na tyondye'jndyee'yo' caljoo'na' quii' n'om'yo' ee xeⁿ cwiljoo'na' naquii' n'om'yo', mati cwiljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ' Jnda Ty'ooots'om ñequio Tsotyeeⁿ. ²⁵ Ndo' luaa waa ñ'oom na matseineiⁿ ndaaⁿya na nntseicañaaⁿ na laxmaaⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a.

²⁶ Matseijeiya ñ'oommeiⁿ' ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ' nn'aⁿ na ñequio'nn'aⁿ na 'o. ²⁷ Saa 'o laxmaⁿ'yo' Espíritu Santo na jnda tquiaa Jesucristo naquii' n'om'yo', jo' chii meiⁿ taca'na' ts'aⁿ na m'moⁿ' ndaa'yo', ee nquii Espíritu ma'mooⁿ cha'tso ñ'oommeiⁿ' ndaa'yo', ndo' jona' laxmaⁿ'na' ñ'oom na mayuu' nchii cwe' cantu. Jo' chii ñequii'cheⁿ calajomndyo'tyeⁿ'yo' ñequio Cristo cha'xjeⁿ na ma'moⁿ' Espíritu ndaa'yo'.

²⁸ Jo' chii 'o ntseindaaya, ñequii'cheⁿ calajomndyo' ñ'eⁿ'ñeⁿ cha quia na nleitquioo'ñeⁿ na ndyonnaaⁿ'aⁿ, ñequii'cheⁿ m'aⁿ'yo' na cwila'qui t'maⁿ n'om'yo' jom. ²⁹ Nc'e na manquiuyu na Cristo cwiluiiñe na maty'iomyaⁿ'a', jo' chii cwila'nooⁿ'a na cha'tso nn'aⁿ na cwil'a na maty'iomyaⁿ'a' cwiluiindyena ntseinda Ty'ooots'om.

3

Cwiluiindyó ntseinda Ty'ooots'om

¹ Queⁿ'yo' cwentá na jeeⁿ ndya' t'maⁿ waa na candya' ts'om Tsotyaaⁿ Ty'ooots'om jaa. Manc'e jo' maqueeⁿ jaa na cwiluiindyó ntseinaaⁿ, ndo' je' majo' jaa. Ndo' nc'e na luaa' waa joo nn'aⁿ na tic'om cantyja 'naaⁿ'aⁿ tileicala'noⁿ'na cantyja 'naaⁿ'ya, jnaaⁿ' na ticata'jnaaⁿ'na nqueⁿ. ² 'O nn'aⁿ'ya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ wi' ts'ooⁿ'ya, je' cwiluiindyó ntseinda Ty'ooots'om. Ndo' meiiⁿ na ticala'nooⁿ'a je' chiuu mmaaⁿ'a nndanquia saa cwila'nooⁿ'a quia na nleitquioo'ñennda' Jesucristo, n'laxmaaⁿ'ya cha'xjeⁿ nqueⁿ, ee nnty'iaa ndaaⁿya jom cha'xjeⁿ waaⁿ. ³ Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na luaa' macantyjaa' ts'om jom, maqueⁿ'lju'ñe cheⁿ'nquii jo nnoom cha'xjeⁿ nqueⁿ cwiluiiñe na lju'ñe. ⁴ Ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee jnaⁿ, matseijndaa'ñena' na chujnaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ nnom ljeii na matsa'ntjom Ty'ooots'om, ee cha'tso jnaⁿ ma'moⁿ'na' na matseitjooⁿ'ñe ts'aⁿ nacjoo' ljeii na matsa'ntjoom. ⁵ Saa manquiuya'yo' na tyjee'cañoom Cristo na nntseicanoom'm jnaⁿ na laxmaaⁿ'ya. Ndo' jom meiⁿ'cwii nnom jnaⁿ t'icatseixmaaⁿ. ⁶ Jo' chii cwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ'ñeⁿ, tiquich'eeya jnaⁿ, saa ts'aⁿ na mach'eeya jnaⁿ, meiⁿ tyoonty'iaa' jom, meiⁿ ticwajnaaⁿ' jom. ⁷ 'O na cwiluiindyó' ntseindaaya, meiⁿ'cwii ts'aⁿ tiñenquiandyo' na ñequii'nn'aⁿ 'o, ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyaⁿ'a, ya ts'aⁿ'ñe cha'xjeⁿ nquii Cristo cwiluiiñe na ya ts'aⁿ'ñe. ⁸ Saa juu ts'aⁿ na ñequii'cheⁿ matseitjooⁿ'ñe, matseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ' tsaⁿ'jndii. Ee cantyjati xjeⁿ na

jnaⁿjndyeecheⁿna' cha'tso, tsaⁿjndii jnaⁿ matseixmaaⁿ. Ndo' jnda jndyo Jnda Ty'oqts'om na nntseyueeⁿeⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ tsaⁿjndii.

⁹ Tjaa 'ñeeⁿ c'oom na cwiluiiñe jnda Ty'oqts'om na mach'eeya jnaⁿ ee jnda tquiaaⁿ na catseixmaⁿ na wando' ndo' nc'e jo' tiñecats'aa jnaⁿ nc'e cwiluiiñe jnaaⁿ. ¹⁰ Luaa waa na cwila'nqooⁿa 'ñeeⁿ cwiluiindyentseinda Ty'oqts'om ndo' 'ñeeⁿ cwiluiindyentseinda tsaⁿjndii, meiⁿ quia ts'aⁿ na tiquich'ee na maty'iomyana' ticaluiiñe jnda Ty'oqts'om ndo' mati ts'aⁿ na tiwi' ts'om x'iaa' na matseyu'.

C'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nc'iaaya na cwila'yu'

¹¹ Ñ'oom na macwindye'yo' xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna' na cwila'yu'yo' matsona' na c'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nn'aaⁿya na cwila'yu'. ¹² Caín tyotseixmaaⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii. Ticaty'iomna' na nl'aaya cha'na s'aaⁿ na seicueⁿeⁿ tyjeeⁿ. Ndo' ¿chiuu na s'aaⁿ na luaa'? S'aaⁿ na ljo' ee tyotseijomñe cantyja na ticaty'iomana', saq juu tyjeeⁿ tyoch'ee na maty'iomyana'.

¹³ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo', nc'e na luaa' waa tintseñ'eeⁿñena' 'o na joo nn'aⁿ na tyoola'yu' m'aⁿna na jndooⁿ 'o. ¹⁴ Jaa na cwilayuu'a ñet'ooⁿya nacje 'naaⁿ na cwitsuundye nn'aⁿ saq je' laxmaaⁿya na ticantycwii na cwitandoo'a. Cwila'nqooⁿa na ljo' nc'e na jnda nquiuuya nn'aaⁿya na cwilayu'. Ts'aⁿ na ticajnda ntyjii x'iaa' na matseyu', ndicwaⁿ m'aaⁿ nacje 'naaⁿ na cwitsuundye añmaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁵ Mei'quia ts'aⁿ na jndoo' x'iaa' na matseyu' cwiluiiñe ts'aⁿ na matseicwjee nn'aⁿ ndo' manquiu'yo' ts'aⁿ na matseicwjee nn'aⁿ ticatseixmaⁿ na tintycwii na wando'. ¹⁶ Luaa waa na ma'moⁿna' ndaaya chiuu tseixmaⁿna' na m'aaⁿ ts'aⁿ na wi' ts'om x'iaa'. Nquii Jesús tquiaañe cheⁿngueⁿ na tueeⁿeⁿ cwentaaya. Ndo' na ljo', juu na cwitandoo'a laxmaaⁿya na ndya'ntjooⁿya ndaa nn'aaⁿya na cwilayu'. ¹⁷ Ndo' mati quia m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseyu' ndo' maya 'naⁿ na maljeii, ndo' meiiⁿ na maqueⁿ tsaⁿñeeⁿ cwenta na matseitjooⁿa' cwii x'iaaⁿ na matseyu', saq tiquioo na wi' ts'oom juu, ¿yuu waa na ma'mooⁿ na jnda ntyjeeⁿ Ty'oqts'om? ¹⁸ 'O ntseindaaya, juu na m'aaⁿya na jnda nquiuuya nn'aⁿ, xocwitquioo' na ljo' cwe' ñ'oom na cwilanaaⁿya, ma'moⁿna' na ljo' nc'e chiuu na cwil'aaya.

C'ooⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya jo nnom Ty'oqts'om

¹⁹ Quia jo' luaa waa na nndaq nla'nqooⁿa na laxmaaⁿya cantyja 'naaⁿ na mayuu' ndo' na tjaa'naⁿ na cañ'eeⁿ jo nnom Ty'oqts'om, ²⁰ ee xeⁿ maco'tiana' nquiuuya naquii' n'ooⁿya, jom cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ, nchiiti juu na luaa' mach'eena' naquii' n'ooⁿya ndo' tcuu mantyjeeⁿ cantyja 'naaⁿya. ²¹ Jo' chii 'o nn'aⁿya na cwila'yu'yo' na jeeⁿ jnda ntyjiiya, xeⁿ tjaa'naⁿ na maco'tiana' nquiuuya jo nnoom, quia jo' cwiñ'oⁿt'maaⁿndyo n'ooⁿya, ²² ndo' cha'tso na cwitaaⁿya nnoom, nñequiaaⁿ na nnto'ñooⁿya jo' nc'e na cwila'candaqⁿndyo ñ'oom na matsaⁿntjoom jaa ndo' na cwil'aaya yuu na cjaaweeⁿ ntyjeeⁿ. ²³ Ndo' ñ'oom na matsaⁿntjoom jaa matsona' na calayuu'a ñequio Jnaaⁿ Jesucristo ndo' na c'ooⁿya na wi' n'ooⁿya nc'iaaya na cwilayu' cha'xjeⁿ na matsaⁿntjoom. ²⁴ Nn'aⁿ na cwila'candaqⁿndye ñ'oom na matsaⁿntjoom, m'aⁿna quii' ts'oom ndo' jom m'aaⁿ naquii' n'omna.

4

Cal'aaya xjeⁿ ñ'oom na cwindyaa

¹ O nn'a^{ny}a na cwilayu'yo' na jeeⁿ jnda ntyjiiya, m'aⁿ nn'aⁿ na cwiluena na ma'moⁿ Espíritu Santo ñ'oom na cwiñequiana, saã tilayu'yo' cha'tso ñ'oom'ñeeⁿ. 'O queⁿiyaya'yo' cwenta ñ'oommeiⁿ cha nliu'yo' aa laxmaⁿ naⁿñeeⁿ Espíritu na cwiluiñe Ty'oqots'om ndo' aa nchii cwiicheⁿ espíritu laxmaⁿna. Ee tsjoomnancue jndyendye nn'aⁿ m'aⁿ na cwe' cwilueya na ñ'oom' Ty'oqots'om cwiñequia saã cwe' cantu. ² Luaa waa na nndaã nla'noⁿ'yo' aa ndya' mayuu' na nquii Espíritu Santo ma'mooⁿ ñ'oom na mañequiaa ts'aⁿ. Ticwii cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe na nquii Jesús na cwiluiñe Cristo tuiñe na ts'aⁿ jom, tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ Espíritu na mañequiaa Ty'oqots'om na c'oomñe quii' n'oq^{ny}a. ³ Ee ts'aⁿ na ticwji'yuu'ñe na ljo', titseixmaⁿ nquii Espíritu na cwiluiñe Ty'oqots'om, tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ espíritu na m'aaⁿ nacjoo' Cristo. Ndo' 'o jnda jndye'yo' na nncwje'cañoom espíritu'ñeeⁿ ndo' je' maxjeⁿ mam'aaⁿ tsjoomnancue.

⁴ 'O ntseindaaya, 'o laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ Ty'oqots'om ndo' jnda tantjom'yo' naⁿñeeⁿ na cwe' cantu ñ'oom cwiñequia, ee nqueⁿ na m'aaⁿ naquii' n'om'yo' jndeityeeⁿcheⁿ nchiiti juu na m'aaⁿ naquii' n'om nn'aⁿ na laxmaⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue. ⁵ Naⁿñeeⁿ cwilaxmaⁿna cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, nc'e na ljo' ñ'oom na cwilaneiⁿna laxmaⁿna cantyja 'naaⁿna'. Ndo' nn'aⁿ na cwilajomndye cantyja 'naaⁿna' cwindyena ñ'oom na cwiñequia naⁿñeeⁿ. ⁶ Saã já laxmaaⁿyâ cwentaa' Ty'oqots'om. Ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ matseiwe ñ'oom na cwiñequiaayâ, saã ts'aⁿ na titseixmaⁿ cwentaaⁿaⁿ ticatseiñ'oom'ñe ñ'oom na cwiñequiaayâ.

Ty'oqots'om cwiluiñe na candya' ts'oom

⁷ 'O nn'a^{ny}a na cwila'yuy'yo' na jnda ntyjiiya, matsona' na c'oq^{ny}a na jnda nquiuuya nc'iaaya na cwila'yuy'. Juu jo' cwinaⁿna' na m'aaⁿ nquii Ty'oqots'om. Jo' chii cwii cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ na jnda ntyjii nc'iaa' na cwilayu', cwiluiñe jnaaⁿ ndo' mawajnaaⁿ jom. ⁸ Ts'aⁿ na tic'oom na jnda ntyjii x'iaa' na matseyu' tic'oom tsaⁿñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oqots'om ee jom cwiluiñe na candya' ts'oom nn'aⁿ. ⁹ T'moⁿ Ty'oqots'om na candya' ts'oom jaa ee Jnaaⁿ na ñecwiiñe jñoom juu tsjoomnancue cha nndaã nntandoq'a cantyja 'naaⁿ. ¹⁰ Juu na m'aaⁿ Ty'oqots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, luaa waa cantyja 'naaⁿna'. Nchii jaa ty'oq^{ny} na jnda nquiuuya jom, jom ty'oom na candya' ts'oom jaa ndo' jñoom Jnaaⁿ cha cantyja 'naaⁿ juu nndaã ntseit'maⁿ ts'oom jnaaⁿya.

¹¹ 'O nn'a^{ny}a na cwila'yuy'yo' na jeeⁿ jnda ntyjiiya, nc'e na luaa' waa na candya' ts'om Ty'oqots'om jaa, mati matsona' na c'oq^{ny}a na jnda nquiuuya nn'aa^{ny}a na cwilayu'. ¹² Mei'jom ndii' tyoonty'iaa' nnom ts'aⁿ Ty'oqots'om saã quia cwit'moo^{ny}a na wi' n'oq^{ny}a nn'aa^{ny}a, jom m'aaⁿ quii' n'oq^{ny}a ndo' juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, mamatseicandaã'ñeñ'eⁿna' cantyja 'naaⁿya. ¹³ Luaa waa na ma'moⁿna' na m'aa^{ny}a cantyja 'naaⁿa' ndo' na m'aaⁿ quii' n'oq^{ny}a, na jnda tquiaaⁿ Espíritu Santo naquii' n'oq^{ny}a. ¹⁴ Já jnda nty'landaayâ jom ndo' cwitjei'yuu'ndyô ndaa'yo' na nquii Tsotyaaⁿ Ty'oqots'om jnda jñoom Jnaaⁿ tsjoomnancue na nncwji'n'maaⁿñe añaⁿ nn'aⁿ. ¹⁵ Ee meiⁿquia ts'aⁿ na macwji'yuu'ñe na Jesús cwiluiñe Jnda Ty'oqots'om, m'aaⁿ Ty'oqots'om quii' ts'om ndo' tseixmaⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹⁶ Luaa waa na cwita'jnaaⁿa Ty'oqots'om ndo' cwilayuu'a na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa. Cwiluiñe Ty'oqots'om na candya' ts'om nn'aⁿ. Juu na cwiluiñe na candya' ts'oom, ts'aⁿ na matseixmaⁿ jo', wando' cantyja

'naaⁿ'aⁿ ndo' m'aaⁿ quii' ts'om tsaⁿ'ñeeⁿ. ¹⁷ Luaa waa na ma'moⁿ'na' na juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa matseicandaⁿ'ñena' na tixola'catyuendyo juu xuee quia na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ, nc'e na m'aaⁿya tsjoomnancue cha'na Jesucristo. ¹⁸ Quia na matseixmaⁿ ts'aⁿ juu na m'aaⁿ Ty'o^oots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ ticaty'ue na nncu'xeeⁿ juu ee juu macandaⁿ' na matseixmaⁿ na m'aaⁿ na candya' ts'oom, macwji'na' na nquiaa'. Xeⁿ na m'aaⁿya na nquiaaⁿ, luaa' waa nc'e na m'aaⁿ n'o^ooⁿya na nncu'xeeⁿ jaa. Ndo' na ljo' ma'moⁿ'na' na juu na m'aaⁿ na candya' ts'oom jaa, ticandaⁿ' laxmaaⁿya juu jo'.

¹⁹ Jaa m'aaⁿya na candya' n'o^ooⁿya Ty'o^oots'om nc'e jom ty'oomjñeeⁿ na candya' ts'oom jaa. ²⁰ Xeⁿ na nntso ts'aⁿ: "Ja candya' ts'o^ooⁿya Ty'o^oots'om", saⁿ m'aaⁿ na jnoom'm cwii x'iaaⁿ'aⁿ na matseyu', cwe' tsa'cantu jom. Ee xeⁿ tic'oom na jnda ntyjeeⁿ x'iaaⁿ'aⁿ na manty'iaaⁿ'aⁿ xondaⁿ nnc'oom na candya' ts'oom Ty'o^oots'om na tyoonty'iaaⁿ'aⁿ. ²¹ Luaa waa ñ'oom na matsa'ntjomna' na mañequiaaⁿ ndaⁿya na c'o^ooⁿya na wi' n'o^ooⁿya nn'aaⁿya na cwila'yuu'.

5

Luaa cal'aaya cha nnaⁿndyo ñequio tsjoomnancue

¹ Ticwii cwii ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om na Jesús cwiluiiñe Cristo, macwiluiiñe cwii jnda Ty'o^oots'om. Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na candya' ts'om nqueⁿ na cwiluiiñe Tsotyaaⁿya, mati matsona' na c'oom tsaⁿ'ñeeⁿ na jnda ntyjii nn'aⁿ na cwiluiindy ntseinaaⁿ. ² Quia laxmaaⁿya na candya' n'o^ooⁿya Ty'o^oots'om ndo' cwila'candaⁿ'ndyo yuu na matsa'ntjoom jaa, quia jo' mati cwila'no^o'a na m'aaⁿya na wi' n'o^ooⁿya ntseinaaⁿ. ³ Luaa waa na ma'moⁿ'na' na candya' n'o^ooⁿya Ty'o^oots'om na cwila'candaⁿya ñ'oom na tqueeⁿ na matsa'ntjoom, ndo' joona' nchii cwii na xocandaⁿ nla'candaⁿ'ndyo, ⁴ ee cwii cwii ts'aⁿ na cwiluiiñe jnda Ty'o^oots'om cwii candaⁿ manaⁿ'ñe ñequio na tixcwe na matseixmaⁿ tsjoomnancue. Cwinaⁿndyo nc'e na cwila'yuu'ya n'o^ooⁿya ñ'eⁿ Cristo. ⁵ Macandaⁿ ts'aⁿ na matseyu'ya ts'om na nquii Jesús cwiluiiñe Jnda Ty'o^oots'om nndaⁿ nnaⁿ'ñe ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

Ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'naaⁿ' Jnda Ty'o^oots'om

⁶ Cantyja na jndyo Jesucristo tsjoomnancue, niom we nnom na ma'moⁿ'na' cantyja 'naaⁿ' jo', ndaatioo ndo' niom', nchii ñequii'cheⁿ cantyja 'naaⁿ' ndaatioo saⁿ ñ'eⁿ ndaatioo ndo' niom'. Nquii Espíritu macwji'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ' na ljo' ndo' jom cwiluiiñe ñ'oom na mayuu'. ⁷ Caño^om'luee m'aⁿ ndyee na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ' ñ'oomwaa': Nquii Tsotyaaⁿya, ndo' Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'o^oots'om ndo' Espíritu Santo. Ndo' ndyeendye joona ñecwii cwiluiindyena. ⁸ Ndo' nnom tsjoomnancue m'aⁿ ndyee na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ' ñ'oomwaa': Nquii Espíritu, ndaa ndo' niom', ndo' ndyeendye joo ñecwii ñ'oom cwila-jomndye. ⁹ Ndo' nc'e na cwito'ñ'o^o'ya ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ, majndeiti nndaⁿ nnto'ñ'o^o'ya ñ'oom na macwji'yuu'ñe Ty'o^oots'om na juuna' jndati tseixmaⁿ'na', ee tseixmaⁿ'na' ñ'oom na jnda tjei'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ' Jnaaⁿ. ¹⁰ Ee ts'aⁿ na matseyu' ñequio Jnaaⁿ, mawaa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' quii' ts'om, saⁿ ts'aⁿ na ticatseyu' ñequio Ty'o^oots'om mach'ee na cantuñe ee ticatseyu' ñ'oom na jnda tjei'yuu'ñe cantyja 'naaⁿ' Jnaaⁿ. ¹¹ Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ, luaa waa na macwji'yuu'ñena', jnda

tquiaa Ty'oots'om na laxmaa^{na} na ticantycwii na cwitandoo'a, ndo' na laxmaa^{na} juuna' nc'e Jnaaⁿ. ¹² Jo' chii ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaa' nquii na cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om matseixmaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ, sãã ts'aⁿ na ticatseixmaⁿ cwentaa' Jnaaⁿ, ticatseixmaⁿ na wando' añmaaⁿ.

Ñ'oom na macandã na chuu tsomwaañe

¹³ Matseiljeiya cartawaañe cwenta' 'o na cwilayu'yo' ñ'eⁿ Jnda Ty'oots'om cha cala'nõ^{na}'yo' na laxmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitandoo'yo'.

¹⁴ Cwiñ'oõ^{nt}'maaⁿndyo n'oõ^{na} Ty'oots'om ee cwila'nõõ^{na} quia cwitaa^{na} cwii naya nnoom cha'xjeⁿ na l'ue ts'oom, mañeeⁿ ñ'oom na cwitaa^{na}. ¹⁵ Ndo' cha'xjeⁿ cwila'nõõ^{na} na mañeeⁿ ñ'oom na cwitaa^{na} nnoom, mati nquiuuya na cwito'ñõõ^{na} ñ'oom na jndaⁿ taa^{na} nnoom.

¹⁶ Cwii ts'aⁿ na matseyu', quia nljeii cwii x'iaa' na matseyu' na matseitjõñe tsaⁿ'ñeeⁿ cwii nnom jnaⁿ na nchii wjaañ'oomna' juu na nntsuuñe, maca^{na}' na caⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ cwii naya nnom Ty'oots'om ndo' jom nñequiaaⁿ na nncwando' añmaaⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ. Waa jnaⁿ na wjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe, tjaa^{na}' nasei meⁿ cwii caⁿ ts'aⁿ ñ'oom cantyja 'naaⁿ' tsaⁿ'ñeeⁿ. ¹⁷ Cha'tso nnom natia, laxma^{na}' jnaⁿ ndo' waa jnaⁿ na ticjaañ'oomna' ts'aⁿ na nntsuuñe.

¹⁸ Manquiuuya na ts'aⁿ na matseixmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om tiquich'eeya jnaⁿ ee Jnda Ty'oots'om mach'ee cwenta, meⁿ ticwanaaⁿ na ntsei'ndaa' tsaⁿ'jndii juu.

¹⁹ Manquiuuya na cwiluiindyõ cwentaa' Ty'oots'om ndo' cha'tsondye nn'aⁿ na laxma^{na} cantyja 'naaⁿ' tsjoomnancue m'a^{na} nacje 'naaⁿ' tsaⁿ'jndii.

²⁰ Ndo' mati manquiuuya na jndaⁿ jndyo Jnda Ty'oots'om ndo' jndaⁿ teijndo' n'oõ^{na} na cwila'nõõ^{na} na cwitajnaa^{na}' nquii Ty'oots'om na cwiluiiñe na mayom'm. Tjoom' cwitsaam'aa^{na} cantyja 'naaⁿ' nquii na cwiluiiñe na mayu', juu Jnaaⁿ Jesucristo. Ñ'oomwaa' ma'mõ^{na}' cantyja 'naaⁿ' Ty'oots'om na cwiluiiñe na mayom'm ndo' mati mañequiaa ñ'oom'ñeeⁿ na tseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. ²¹ O ntseindaaya, macandã Ty'oots'om cala't'maaⁿndyo', nchii cwe' cwii na l'a nn'aⁿ na cwiluena na jeeⁿ t'maⁿ ñ'oom. Mantyjati luaaⁿndyo matsjõõ.

Carta na jnda we na seiljeii Juan

Cantyja 'naa'ñ'oom na mayuu' ñequio na wi' ts'om ts'a'n x'iaa'

¹ Maja na cwiluiitquiendyo, matseiljeiya cartawaañe na matseicwano^{ya} na m'aaⁿ 'u nomnn'a^{ya} na macwji' Ty'o^{ots}'om cwentaaⁿaⁿ ñequio ntseinda'. Ñ'oom na mayuu' na jeeⁿ wi' ts'o^o'ya 'o na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mayuu'. Ndo' nchii macanda ja wi' ts'o^o'ya 'o mati cha'tsondye nn'aⁿ na cwita'jnaaⁿ'na ñ'oom na mayuu'. ² Wi' ts'o^o'ya 'o nc'e ñ'oom na mayuu' na waana' quii' n'o^o'ya na ñequii'cheⁿ nnc'oomna' ñ'eⁿndyo. ³ Nquii Ty'o^{ots}'om na cwiluiiñe Tsotyaa^{ya} ñequio Jnaaⁿ Jesucristo quiana naya na la'xmaⁿ'na naquii' n'om'yo' ñequio juu na m'aaⁿ na wi' n'omna 'o ñequio juu na tjaa ñomtiuu c'om'yo' jo ndaana nc'e ñ'oom na mayuu' ndo' na candya' n'omna 'o.

⁴ Jeeⁿ nei^{ya} na ljeiya nt'om ntseinda' cwilajomndyena ñequio ñ'oom na mayuu' cha'xjeⁿ nquii Tsotyaa^{ya} Ty'o^{ots}'om jnda sa'ntjoom. ⁵ Ndo' je' 'u nomnn'a^{ya} na matseyu', macaⁿ'a njom' na c'o^o'ya na jnda nquiuuya nn'aa^{ya} na cwilayu'. Ñ'oomwaa' na matseiljeiya nchii ñ'oom xco na matsa'ntjomna', ñecwii xjeⁿ juuna' cha'xjeⁿ ñ'oom na ñejndyaa najndyee. ⁶ Luaa waa na ma'moⁿ'na' na jnda nquiuuya nt'omcheⁿ, na c'o^o'ya na cwila'canda^ñ'ndyo ñ'oom'm na cwitsa'ntjomna' cha'xjeⁿ ñ'oom na tyondye'jndyee'yo' na c'o^o'ya na wi'n'o^o'ya nn'aⁿ na cwila'yu'.

M'aⁿ nn'aⁿ na cwinquio'nn'aⁿ

⁷ Jndye nn'aⁿ m'aⁿ tsjoomnancue na cwinquio'nn'aⁿ na cwiluena na tiyuu' na jndyo Jesucristo na ts'aⁿ jom. Ts'aⁿ na luaa' mach'ee cwiluiiñe ts'aⁿ na manquiu'nn'aⁿ, ndo' ts'aⁿ na wjaa nacjoo' Cristo. ⁸ Jo' chii cal'a'yo' cwentana juu ts'iaaⁿ na jnda ñel'a'yo' titseicwaqueⁿ'na' na cwe' ts'iaaⁿ'ndyo cha canda^ñ' nnto'ñoom'yo' na nntantjom'yo'.

⁹ Meiⁿquia ts'aⁿ na nncwinom' ñ'oom na waa cantyja 'naaⁿ Cristo, ticaljoo'ñe ñequio ñ'oom na t'mo^o'n, tic'oom tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿ Ty'o^{ots}'om. Sa^ñ ts'aⁿ na cwiljoo'ñe ñequio ñ'oom na ma'moⁿ'na' cantyja 'naaⁿ Cristo, tseixmaⁿ tsaⁿ'ñeeⁿ cwentaa' Ty'o^{ots}'om ndo' ñequio Cristo. ¹⁰ Xeⁿ nncwjee'cañoom ts'aⁿ 'o ndo' nchii mañequiaaⁿ ñ'oom na mayuu' cantyja 'naaⁿ Cristo, meiⁿ tilaljo'yo' jom l'a'yo' meiⁿ na ññequia'yo' na xmaⁿ'ñê. ¹¹ Ee ts'aⁿ na mañequiaaⁿ na xmaⁿ'ñê, matseijomñe ñequio natia na matseixmaaⁿ.

Ñ'oom na macanda na matseineiⁿ Juan nacjoo' cartawaañe

¹² Jndye ñ'oom maniom na mañe'catseinaⁿ'tyaya ñ'eⁿndyo'. Sa^ñ ticatseitiuuya na nncwil'uee'ndyo tsom canchii' ñequio ndaantom. Ee ntyjaa'ya cwii' ts'o^o' na nncjocandoo'a 'o na nlanaaⁿ ntyjaaⁿ ndaaya. Ndo' ntyjiia na t'maⁿ nquioo na neii^{ya} xjeⁿ na nl'aaya na ljo'.

¹³ Joo ntseinda nomnn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ na macwji' Ty'o^{ots}'om cwentaaⁿaⁿ cwila'cwanomna na xmaⁿ'ndyu'. Mantyja luaa' ñ'oom na matseiljeiya.

Carta na jnda ndyee na seiljeii Juan

Ñoom na seicwanom Juan na m'aaⁿ Gayo

¹ Ja na cwiluiitquiendyo, matseiljeiya cartawaa na wjaana' na m'aaⁿ Gayo na mayuu'cheⁿ jeeⁿ wi' ts'ooⁿya 'u.

² 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya macaⁿa nnom Ty'oots'om na cha'tso cantyja 'naⁿ ya wja'm'aaⁿ, ndo' ya nc'oom' na tiwi' cha'xjeⁿ ya wjaaquiendyu' na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ Espíritu. ³ Ee tquiecañom nt'om nn'aaⁿya na cwila'yuu' na m'aaⁿya, ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiⁿya na jlueña nooⁿ na jeeⁿ xcwee' ts'om' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' ndo' cantyja na wjaam'aaⁿ, mache' na juu ñ'oom naya maqueⁿ'na' xjeⁿ 'naaⁿ'na' 'u. ⁴ Ee tjaa'naⁿ cwiiicheⁿ nnom ñ'oom na mañequiaatina' na neiⁿya cha'xjeⁿ quia na mandiiya na joo nn'aⁿ na cwiluiindyee ntseindaaya tyeⁿ cwiljoo'ndyena naquii' ñ'oom na mayuu'.

Juan matseit'maaⁿñê Gayo

⁵ 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, jeeⁿ xcwee' mache' na mateixe' nn'aaⁿya na cwe' cwiqúieya na m'aaⁿ, meiiⁿ jooña nn'aⁿ na ticwajnaⁿ. ⁶ Jo ndaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yuu' ljooñe, jlueña na jeeⁿ wi' ts'om' jooña. Cwii naya'ñeeⁿ catejindei' jooña 'naⁿ na macaⁿ'na' cha ndaaⁿ nc'ootina ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om, ee jeeⁿ cjawee' ntyjeeⁿ na mache' naljo'. ⁷ Ee jooña macwi'ooñ'omna ñ'oom naya 'naaⁿ Jesucristo jo ndaaⁿ nn'aⁿ, ndo' tícato'ñoomna s'om ndaaⁿ nn'aⁿ na tyoolayu'. ⁸ Nc'e na ljo', jaa nn'aⁿ na cwilayuu'a la'xmaaⁿya na cateix'aaya jooña na nnteijndeiya na cwi'oonquia ñ'oom na mayuu'.

Tixcwe s'aa Diótréfes

⁹ Seiljeiya cwii carta cwentaa' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ yuu na m'aⁿ'yo' saaⁿ juu Diótréfes ticwancueⁿ'eⁿ na ja nntsá'ntjoⁿ ee ñecuaa xjeⁿ 'naaⁿ'aⁿ. ¹⁰ Nc'e na luaa', quia na nncuacañooⁿya 'o, quia jo' ncwaⁿya jom na mach'eeⁿ na luaa' na matseineiiⁿ ñ'oom cantu nacjooyâ. Ndo' nchii macandá nmeiⁿ mach'eeⁿ, mati nn'aⁿ na cwi'oonquia ñ'oom' Ty'oots'om, tiñe'coñoom jooña, ndo' nn'aⁿ na ñe'cala'ljo naⁿ ñeeⁿ, macwjeeⁿ'eⁿ jooña quii' tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ.

¹¹ 'U re nn'aⁿya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, tintseijomndyu' ñequio ts'iaaⁿ natia, 'u cateijomndyu' ts'iaaⁿ na ya. Ee ts'aⁿ na matseijomñe ts'iaaⁿ na ya tseixmaaⁿ cwentaa' Ty'oots'om, saaⁿ ts'aⁿ na wjaantyjo ñequio natia, tic'oomñe cwentaaⁿ'aⁿ.

Ya mach'ee Demetrio

¹² Cha'tsondyee nn'aⁿ ya ñ'oom nquiuna cantyja 'naaⁿ nn'aaⁿya Demetrio, ndo' manquiiⁿ ñ'oom na mayuu' macwji'yuu'ñena' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Mati já cwitjei'yuu'ndyô na ljo' ndo' 'o manquiu'yo' na cwilanaaⁿya ñ'oom na mayuu'.

Ñoom na macandá na seiljeii Juan

¹³ Jndye ñ'oom niom na ñe'catseiljeiya cwentaa' saaⁿ tiñe'cats'aa naljo' ñequio tsom ñequio ndaantom, ¹⁴ ee ntyjaaⁿya ts'ooⁿ na tyuaa' nnty'iaya 'u quialjo'cheⁿ nlanaaⁿ ntyjaaⁿ ndaaya.

¹⁵ Quiaa Ty'oots'om na tjaañomtiuu c'oom'. Nn'aⁿ na m'aⁿ ñjaaⁿ na ya ñ'oom ñequiondyu' cwila'cwanomna na xmaⁿndyu', ndo' 'u je', quiaa' na xmaⁿñe cwii cwii ts'aⁿ na matseyu' yuu na m'aaⁿ'.

Carta na seiljeii Judas

Xma'ndye nn'a'n na m'a'n cwentaa' Ty'oots'om

¹ Ja Judas matseiljeiya cartawaañe. Cwiluiindyö ts'a'n na mandi'ntjomtye'n nnom Jesucristo. Ti'xiööya jndyu Jacobo. Cartawaañe matseicwanö'ya juuna' ndaa' nn'a'n na ma'ma'n Tsotyaaya Ty'oots'om na macwji'ñöo'n joona na macwjaa'ñê cwentaa'n'a'n, nc'e na matseitjoom'na' joona ñequio Jesucristo. ² Quiaa Ty'oots'om na nleijndyeti na nnto'ñoom'yo' na wi' ts'oom 'o, ñequio na mei'cwii ñomtiuu tic'om'yo' ñequio na candya' ts'oom 'o.

M'a'n nn'a'n na cwinquio'nn'a'n

(2 P. 2:1-17)

³ 'O nn'a'ya na wi' ts'öo'ya, jnda seiquee'na' ts'öo'n na nntseiljeiya cwii ñ'oom cwenta'yo' cantyja 'naa' juu na tjoom' na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om jaa, saa' je' maqua'ya cwenta na maca'na' na catseijndo'a n'om'yo' na cjoo' n'om'yo' cantyja 'naa' juu na cwilayu'ya n'öo'ya na juuna' ñejom tquiaa' na laxma' nn'a'n cwentaa'n'a'n. ⁴ Ee m'a'n nn'a'n quii'ntaa'yo' na cwilajomndyena ñ'e'ndyo' saa' cwinquio'nn'a'na 'o. Ñ'oom' Ty'oots'om na jach'ee xuee teiljeii ma'mo'na' cantyja 'naa'na na nnt'uiiwi'na' joona cha'xje' laxma'na na nntjoomna. Joona tic'omna cantyja 'naa'n'a'n, ee cwiwil'uee'ndyena juu naya na matseixmaa' na wanaa' na nnc'omyana ñequio nn'a'n ndo' naljo' cwil'ana cwiitjeii'ndyena cantyja 'naa' Jesucristo na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa ndo' macanda' nque' njacantya na t'ma' cwiluiiñê jo ndaa'ya.

⁵ Meii' na ntyjii na manquiu'yo' ñ'oomwaa saa' l'ue ts'öo'n na cjaañjoom' n'om'yo' na ya tjei' Ty'oots'om nn'a'n Israel ndyuaa Egipto saa' jndanquiache' s'aa' na tja' nt'omndye joona na ticala'yu'na ñ'e'ñê. ⁶ Ndo' mati cjaañjoom' n'om'yo' nquiee ángeles na ticaljoo'ndyena ts'iaa' na laxma'na, hasta 'ndyena yuu na seijndaa'ñe Ty'oots'om cwentana, maleichom joona na praso mei' xocantycwii na chu'tye'ndyena l'uaancjo yuu na jaa'ñeñ'e' hasta juu xuee quia na nncu'xee' cha'tso. ⁷ Mati nn'a'n tsjoom Sodoma ñequio Gomorra ñequio nn'a'n nt'omche' njoom ndioche', tquiandyen'e'na na l'ana mei'nquia nnom na quee' n'om seiina nchii cha'xje' na seijndaa'ñe Ty'oots'om na nnc'om nn'a'n, ndo' na luua' tyol'a nn'a'n njoom'ñee' tseixma'na' cwii na ma'mo'na' na nnt'uiiwi' chom na tijoom canduu' nn'a'n na nmeii' cwil'a.

⁸ Na'ñee' na m'a'na quii'ntaa'yo' meii' na manquiuna na tuii na ljo', saa' laxma'na nn'a'n na cwicatsoona ndaa', cwila'ndaa'ndyena seiina, l'ona na nlque' Ta Jesús xje' joona, cwila'jnaa'na ángeles na t'ma' cwiluiindyö cañoom'luee. ⁹ Saa' ángel na cwiluiitquieñe na jndyu Miguel quia na seijmei'ñê nnom tsa'jndii cantyja 'naa' sei'ts'o' 'naa' Moisés, t'icatseijnaa'n'a' cwe' tsoom nnom juu: "Nquii Ta Ty'oots'om catseitaa'n'a' 'u." ¹⁰ Saa' na'm'a'n' wi' ñ'oom cwila'nei'na nacjoo' mei'nquia na ticala'no'na, ndo' chjoowi' na ndya' cwila'no'tina, cwila'no'na jo' cwe' na c'ee' n'omna, cha'cwijom quioo' na cwe' mach'etoyo'. Ndo' cantyja 'naa' jo' cwila'ndaa'ndye che'nquieena.

11 Nlco'wi'na' na^m'aⁿ' ee cwil'oontyjoⁿa cha'xjeⁿ na s'aa Caín. Cha na nnta'ntjomna s'om cwila'jomndyena na tis'a s'aa Balaam ndo' cwilawendyena nacjoo' Ty'oots'om cha'xjeⁿ seiweñe Coré ndo' nc'e na ljo' s'aaⁿ seicuee' Ty'oots'om jom. 12 Matseijnaaⁿ'na' 'o na ñ'eeⁿ na^m'aⁿ' quia na cwilajomndyo' ñ'eⁿ nc'iaa'yo' na cwilayu' na tjoom' cwicwa'yo' na cwicañjom n'om'yo' Ta Jesús ndo' na^m'aⁿ' ñequio na neiiⁿ'na cwicwa'na ndo' cwiwena ñ'eⁿndyo' meiⁿ tico'tiana' nquiuna. Matseijomna' joona cha'cwijom ts'aⁿ cwe' m'aaⁿ' ts'om cantyja 'naaⁿ' nquii meiⁿ ticateix'ee canmaⁿ. Joona laxmaⁿ'na cha'cwijom nchquiu na wjaachuu jndye na tjaa ndaluaa' cachona'. Matseijomna' joona cha'na n'oom na meiiⁿ na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nl'ana' ta, saa tjaa ta col'ana', na we ndii' tjana' ee na jnda tyena' xeⁿ quii' nch'ioona'. 13 Cantyja na cwil'a na^m'aⁿ' la'xmaⁿ'na cha'na nmoⁿ' t'maⁿ' ndaaluee na mandyontquiena' chom' na tjoom' na cwajndii nt'a, la'xmaⁿ'na cha'na cancjuu na tijndaa' cwaaⁿ ntyja cwi'oona'. Majndaa' na ticantycwii na njoo'ndyetyeⁿ na^m'aⁿ' yuu na ntomñ'eⁿ najaaⁿ.

14 Mati Enoc, tsaⁿ na jnda ntquiee' ndii' na tei'cantyjoⁿ' tsjaaⁿ 'naaⁿ' Adán, tyotseineiⁿ ñ'oom na t'moⁿ' Ty'oots'om naquii' ts'oom cantyja 'naaⁿ' na^m'aⁿ'. Tsoom: "Nt'iaya nquii' na cwiluiñe na matsa'ntjom cha'tso na macwjee'cañoom ñequio meiⁿ mei'cheⁿ nn'aⁿ' na lju' n'om, 15 na nncu'xeeⁿ cha'tso nn'aⁿ' ndo' na nnt'uiiweeⁿ'eⁿ cha'tsondye joona cantyja natia na jnda ñel'ana ndo' na nnts'aaⁿ' na nnt'uiityeⁿ'na' nn'aⁿ' na jeeⁿ tia ñeja'xmaⁿ' cantyja 'naaⁿ' cha'tso nnom natia na jnda ñel'a, ndo' cantyja 'naaⁿ' cha'tso ñ'oom wi' na jnda ñeja'neiⁿ'na nacjoom'm." 16 Na^m'aⁿ' ñequii'cheⁿ cwilancjoo'ndyena ljo' cwilui na ticjaawee' nquiuna na cwil'a nt'omcheⁿ, ljo' na cwil'a nc'iaana cwiluena xocwil'ue jo'. Ñequii'cheⁿ l'ue n'omna na calui natia na queeⁿ n'om seiina. S'a ñ'oom cwilaneiⁿ'na ndo' ca'naaⁿ'ndyena cha nquiuo s'om lueena.

Matseijndo' Judas n'om nn'aⁿ' na cwilayu'

17 Saa 'o nn'aⁿ'ya na cwila'yu' na jnda ntyjiiya 'o, cjaanjoom' n'om'yo' ñ'oom na jaach'ee xuee tyoñequia apóstoles cwentaa' Ta Jesucristo, 18 na tyoluena ndaa'yo': "Joo ncuee na macanda nnc'om nn'aⁿ' na nla'neiⁿ' ñ'oom ticuee' ts'om nacjoo' ñ'oom naya 'naaⁿ' Ty'oots'om. Ndo' nl'ana cha'tso nnom na tilju' na cwila'queeⁿ n'omna." 19 Jnaaⁿ' joona na cwit'oⁿ'ndye nn'aⁿ' na cwila'yu'. Cwila'ñ'oom'ndyena cantyja 'naaⁿ' joo na queeⁿ n'om seiina, meiⁿ ticalaxmaⁿ'na Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om.

20 Saa 'o je' nn'aⁿ'ya na jeeⁿ jnda ntyjiiya, caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' naquii' juu na cwila'yu'ya n'om'yo' na lju' tseixmaⁿ'na'. Calaneiⁿ'yo' nnom Ty'oots'om ñequio juu najndeiⁿ'na matseixmaⁿ' Espíritu Santo. 21 'O caljoo'ndyo' cantyja na m'aaⁿ' Ty'oots'om na candya' ts'oom 'o ndo' cwindo'yo' juu xuee quia nquii' Jesucristo na cwiluiñe na matsa'ntjoom jaa nncwjee'nnaaⁿ'aⁿ, xjeⁿ'ñeeⁿ nc'e na wi' ts'oom jaa ñnequiaaⁿ' na nnto'ñooⁿ'ya na ticantycwii na nntandoo'a.

22 Nn'aⁿ' na we waa na m'aaⁿ' n'om cantyja 'naaⁿ' ñ'oommeiiⁿ, cat'moⁿ'yo' ndaana cha ñecwii nla'tiuuna. 23 Ndo' nt'omcheⁿ nn'aⁿ' na jnda tjachuuna' joona cantyja 'naaⁿ' ñ'oom na cwit'mooⁿ' na^m'aⁿ', cat-jei'n'maaⁿ'ndyo' joona' cha'cwijom na macwji' ts'aⁿ x'iaaⁿ'aⁿ' quii' chom. Ndo' ñequio nt'omcheⁿ c'om'yo' na wi' n'om'yo' joona saa c'om'yo' na nquia'yo' na jtu natia na laxmaⁿ'na tincw'uaa'ndyo' joona'.

Ñ'oom na macandq na matseit'maa'ñena' Ty'oots'om

²⁴ Nnom Nqueⁿ na waa najndei na cwiluiiñê na nncwañom'm 'o na tincju'cjena' 'o na ñequio na neiiⁿeⁿ nnts'aaⁿ na nncwintyje'yo' jo nnoom yuu na jeeⁿ caxuee na m'aaⁿ na meiⁿcwii tila'tjoondyo' jo nnoom, ²⁵ nnom Nqueⁿ na ñequii'cheⁿ cwiluiiñê Ty'oots'om na macwji'n'maaⁿñê jaa cantyja 'naa^m Jesucristo na jom cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa cala't'maaⁿndyo jom, jom cwitaa'jndyaaya jo ndaaya, jom cha'tso najndei matseixmaaⁿ, ndo' na maqueeⁿ xjeⁿ cha'tso, cha'xjeⁿ tyoontycwii na ñejndyowana', na waa na je', ndo' na ticantycwii na cwiwjaatina'. Amén.

Ñ'oom cantyja na tco'na' nty'iaa' Juan

'Naa' na t'mo' Jesucristo na quia nluui

¹ Ñ'oommeiiⁿ tquia Ty'oots'om nnom nquii Jesucristo na jom ca'mooⁿ joona' ndaa nquiee nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom. Ñequio 'ndyoo ángel cwentaaⁿ seica'mooⁿ ñ'oom'ñeeⁿ nooⁿ ja Juan na mandi'ntjoⁿya nnoom. Ee joo ñ'oommeiiⁿ cwila'neiⁿna' cantyja na jnda teicandyoo' na nluui. ² Jo' chii macwji'yuu'ndyo ñ'oommeiiⁿ na t'mo' Ty'oots'om nooⁿ ñequio Jesucristo. Macwji'yuu'ndyo cha'tsoti na tco'na' na nty'iaya ndo' na jndiia.

³ Matio'naaⁿñe Ty'oots'om juu ts'aⁿ na matsei'naaⁿ ñ'oommeiiⁿ cantyja chiuu cwii ndyona', ndo' mati joo nn'aⁿ na cwindye ndo' cwila'we joona' naquii' n'om. Ee jnda mawaa xjeⁿ na nluui cha'xjeⁿ na cwit'mooⁿ ñ'oommeiiⁿ.

Ñ'oom na to'ñoom ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ

⁴ Ja Juan matseicwanoⁿ ñ'oommeiiⁿ ndaa' 'o na cwiluiindyoy' ntquiee' ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ na m'a'yo' ndyuaa Asia. Cato'ñoom'yo' naya na matseixmaaⁿ ñequio juu na tjañomtiuu na mañequiaaⁿ quii' ts'om ts'aⁿ. Nqueⁿ na m'aaⁿ ndo' m'aa'ñê ndo' tyom'aaⁿ cwitjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' nncwjee'naaⁿ ndo' mati cantyja 'naa' ntquiee' Espíritu na m'a'na jo nnom tio na wacatyeeⁿ. ⁵ Ndo' mati quiaa Jesucristo na nla'xma'yo' joo naya'ñeeⁿ. Jom cwiluiiñê na macwji'yuu'ñê ñ'oom na mayuu' ndaaya, ndo' jom ts'aⁿ najndyee na tando'xco na tue'. Cwiluiiñê na matsa'ntjoom cha'tsondye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Nqueⁿ na jeeⁿ candya' ts'oom jaa ndo' ñequio nioom'm na tcwe' tmaaⁿ jaa jnaa'ya na waa. ⁶ Jnda tqueeⁿ jaa na t'maⁿ cwiluiindyoy na m'aa'ya nacje 'naa' Ty'oots'om. Ndo' tqueeⁿ na cwiluiindyoy ntyee na cwindya'ntjooⁿya nnom Ty'oots'om na juu cwiluiiñê Tsotyeeⁿ. Catseit'maaⁿñena' jom ndo' caluii'tma'ñê cantyjati najndeii na matseixmaaⁿ cha'waati na yo. Amén.

⁷ Queⁿyo' cwenta, manncwjee'cañoom Cristo ñequio nchquiu. Ndo' cha'tsoti nn'aⁿ nnty'iaa jom, ndiñ'eeⁿ nn'aⁿ na jla'jomndye na tueeⁿeⁿ. Ndo' cha'tso ntmaaⁿ na cwii cwii nnom nn'aⁿ, jndeii nla'xuaana na chjoo' n'omna quia na nnty'iaana jom. Maxjeⁿ nntseicandaⁿñena' na ljo'. Amén.

⁸ "Ja cwiluiindyoy Alfa ñequio Omega. Ja maxjeⁿ m'aa'ya najndyee ndo' na macanda." Luaa' matso nqueⁿ na matsa'ntjoom cha'tso. Nqueⁿ na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ ndo' maxjeⁿ ñet'oom ndo' nncue'ntyjo na nncwjee'cañoom. Nqueⁿ na cwiluiiñê na cha'tso najndeii matseixmaaⁿ.

Tco'na' nnom Juan na nty'iaa'a' Cristo

⁹ Ja Juan na cwiluiindyoy nn'a'yo' tjom na cwiwinooⁿya nawil' ñ'e'ndyoy', ndo' tjom na cwitue'ndyocjaaya nnom Ty'oots'om. Ee nquii Jesucristo mañequiaaⁿ na tjom m'aa'ya na tatication n'ooⁿya. Ja tyom'aa'jna'ya ndyuaaxeⁿcwce na jndyuna' Patmos nc'e na tyoñequia ñ'oom' Ty'oots'om ndo' na tyocwji'yuu'ndyoy cantyja 'naa' Jesús. ¹⁰ Juu xuee na cwila't'maaⁿndyoy nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom jaa,

m'aa'ya nacje 'naaⁿl Espíritu Santo ndo' t'mooⁿ cwii na tco'na' nooⁿya. Jndiia na jndei teic'uaa na seinei' ts'aⁿ jo naxaⁿa cha'cwijom jndyee' ntu. ¹¹ Tso nooⁿ:

—Ja maxjeⁿ m'aa'ya najndyee cwii tjooc^heⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' jom'aaⁿtyaya meiiⁿ na tacuaana'. Cwa, catseiljei'tcuundyu' cantyja na manty'ia' njom'. Catsa' libro, ndo' catseicwanom' juuna' ndyuaa Asia ntquiee' tsjoom na m'aⁿ ntmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Cjaana' tsjoom Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ñequio Laodicea.

¹² Quia jo' taquaⁿxaⁿa' cha ya nnty'iaya 'ñeeⁿ juu matseineiⁿ ñ'eⁿndyo. Ndo' quia na jndaⁿ taquaⁿ, nty'iaya ntquiee' xjo s'om cajaan' na cwicañjoom' nlca. ¹³ Xcwe quii'ntaaⁿ ncjo'ñeeⁿ nty'iaya meintyjee' nqueⁿ na matseijomna' cha'cwijom ts'aⁿ jom. Cweⁿ cwii liaatco xjeⁿ nomtyuaacheⁿ. Ndo' tsei'jñaⁿ chu'tyeⁿ cwii 'naⁿ na tuii ñ'eⁿ s'om cajaan'. ¹⁴ Sooxqueeⁿ canchii'na' cha'cwijom soo' catsmaⁿ canchii', ndo' cha'na canchii' tsaaⁿ. N'omnnoom xueena' cha'cwijom chom. ¹⁵ Nc'eeⁿ caxueena' cha'na colo na matseixmaⁿ s'om wee quia na je'ndyo jlui'na' naquii' chom, ndo' seilju'ya ts'aⁿ juuna'. Ndo' c'uaa na matseineiⁿ cha'cwijom c'uaa quia na cwicwjee' jndaa. ¹⁶ Ts'oⁿ ntyjaya too'ndye ntquiee' cancjoo ndo' quii' 'ñom macalui'nom cwii xjo na we ntyja taⁿ. Ndo' jeeⁿ caxuee nnoom cha'na xueeñe ñe'quioom' na quiajmeiⁿl.

¹⁷ Quia na nty'iaya jom, tioondyo jo nc'eeⁿ cha'cwijom ts'oo ja. Ndo' teicaljoom ts'oⁿ ntyjaya nacjoya, tsoom nooⁿ:

—Tinty'ue'. Ee maja na m'aa'ya najndyee cwii tjooc^heⁿ na nncuaa tsjoomnancue ndo' jom'aaⁿtyaya meiiⁿ na tacuaana'. ¹⁸ Ja cwiluiindyⁿ na wandⁿa. Ndo' meiiⁿ na jndaⁿ t'iⁿo saⁿ je' m'aa'ya na ticantycwii na wandⁿa. Cha'tso nn'aⁿ na cwijwe m'aⁿna nacje 'na'ya ndo' mati Hades yuu meindoo' l'oo. ¹⁹ Cwa catseiljei' cha'tso na maco'na' njom' na manty'ia', ñequio cha'tso na nlco'na' nnty'ia' na cwiluii je' ndo' na cwii nncjaaluii. ²⁰ Je' nntsjoⁿ ljo' ma'moⁿ ñ'oom wanty'iuu'waa cantyja 'naaⁿ ntquiee' cancjoo na nty'ia' na too'ndye ts'oⁿ ntyjaya, ndo' ntquiee' xjo s'om cajaan' na cwicañjoom' nlca. Joo ntquiee' cancjoo'ñeeⁿ, jo' jo' ntquiee' ángeles na cwil'a cwenta ntquiee' ntmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Ndo' joo ntquiee' xjo s'om cajaan' na cwicañjoom' nlca, jo' jo' ntquiee' ntmaaⁿl na'ñeeⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om.

2

Ñ'oom cwentaa ntquiee' ntmaaⁿnn'aⁿ: Ñ'oom na tja tsjoom Éfeso

¹ Tsoti Jesús nooⁿ:

—U Juan, catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿl nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Éfeso. Catsu': “Nmeiiⁿ ñ'oom na matseinaⁿ nncⁿo na too'ndye ntquiee' cancjoo ts'oⁿ ntyjaya. Ja m'aa'ya quii'ntaaⁿ ntquiee' xjo s'om cajaan' na cwicañjoom' nlca: ² Mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'na'ya na cwil'a'yo', ndo' cantyja na cwila'jnda'yo' na tica'ndyenc'uaa'ndyo'. Mantyjiiya na ticuaaya nquiu'yo' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ na tia nn'aⁿndye. Ndo' jndaⁿ jliu'yo' chiuu laxmaⁿ nn'aⁿ na cwe' cwil'aya na cwiluiindyⁿ apóstoles, jndaⁿ jliu'yo' na cantundye na'ñeeⁿ. ³ Ntyjiiya na t'maⁿ n'om'yo' ndo' na cwila'quii n'om'yo' meiiⁿ t'maⁿ nawi' cwiwi'nom'yo'. Meiⁿ t'cwintqueⁿ'yo' na cwila'jnda'yo' na cwindye'ntjom'yo' nooⁿ. ⁴ Saⁿ waa

na ntyjiiya ñ'e'ndyo': tacantyjaa' n'om'yo' ja cha'xjeⁿ quia to'jndyee'yo' na jeeⁿ jnda nquiu'yo' ñ'e'ndyo. ⁵ Cjaañjoom' n'om'yo' cha'tso na ñel'ajndyee'yo' ndo' je' tacol'a'yo', calcwe' n'om'yo'. Cal'a'nnda'yo' yuu na ya cha'xjeⁿ na ñel'a'jndyee'yo', Ee xeⁿ tical'a'yo' na ljo', quia jo' nnucañañoⁿya 'o ndo' nncwji'a xjo na ñjoom' sca quii'ntaa'yo'. ⁶ Saa waa cwii na jeeⁿ majo'ndyo cantyja 'na'yo'. M'a'nyo' na jndoo'yo' ts'iaaⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ tmaaⁿ na jndyu nicolaítas, ndo' mati nncō jndoya ljo' na cwil'ana. ⁷ Ñeeⁿ 'o na ñe'candy'e'yo', candy'e'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om quia tso: Ñeeⁿ juu na jndaⁿ jnaⁿñe ñequio natia, ññequiaya na nlquii taa' ts'oom na mañequiaana' na wando' ts'aⁿ. Juu ts'oom ñeeⁿ meintyjee'na' xcweya paraíso cwentaa' Ty'oots'om.”

Ñ'oom na tja tsjoom Esmirna

⁸ Tsoti Jesús noqⁿ:

—Catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ na m'aⁿ na tsjoom Esmirna. Catsu': “Ñ'oommeiiⁿ matseinaⁿ ja, na m'aaⁿ ya najndyee ndo' m'aaⁿ ya na macanda. Ja meiiⁿ na jnda t'io saa je' jnda mawando'xcō. ⁹ Mantyjiiya chiuu waa na m'a'nyo' ndo' nawi' t'maⁿ na cwiwinom'yo'. Ndo' ntyjiiya cantyja na wanty'iaandyo m'a'nyo' saa jo nnom Ty'oots'om laxma'yo' na tyandyo'. Ntyjiiya ñ'oom wi' na cwilue nn'aⁿ nacjo'yo'. Naⁿñeeⁿ tuiindyena na judíos saa cantyja na cwil'ana mach'eena' na meiⁿchjoo nchii jo' joona. Joona la'xmaⁿ na tmaaⁿ nn'aⁿ na matseitjom Satanás cwentaaⁿ na. ¹⁰ Tintyue'yo' cwii nawi' na manntjom'yo'. Ee queⁿyo' cwenta, mawaa xjeⁿ na cwantindyo' 'o nntsa'yo' w'aancjo nc'e na taa' ts'om tsaⁿjndii. Ee ñe'caljeiⁿ chiuu n'om'yo'. Nntjom'yo' nawi'ñeeⁿ cwii qui xuee saa caljoo'ndyo'tyeⁿyo' na ñe'cwii cala'tiuu'yo' meiiⁿ ñequio jo' cwje'yo', quia jo' ja ññequiaya na nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. ¹¹ Ñeeⁿ 'o na ñe'candy'e'yo', candy'e'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ na: Ñeeⁿ juu na jndaⁿ jnaⁿñe ñequio natia, juu na jndaⁿ we ndii' na nncue' ts'aⁿ, xocat'uiina' jom.”

Ñ'oom na tja tsjoom Pérgamo

¹² Tsoticheⁿ Jesús noqⁿ:

—Catseiljei' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om na m'aⁿ tsjoom Pérgamo. Catsu': “Luaa ñ'oom na matsjoo nncō na maleiñ'oⁿya xjo na taaⁿ we ntyja: ¹³ Mantyjiiya chiuu waa na m'a'nyo' ndo' na majo'to cwic'eⁿyo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na matsa'ntjom tsaⁿjndii. Ntyjiiya na tyeⁿ cwilei'ñ'om'yo' xueya ndo' tyootjei'ndyo' cantyja na cwila'yu'yo' ñ'e'ndyoⁿ meiiⁿ na xcwe quii' tsjom'yo' jla'cuee' nn'aⁿ ti'x'iaa'yo' Antipas. Jom ñequio na xcwee' ts'oom tyocwji'yuu'ñê cantyja 'na'ya ndaaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom tsaⁿjndii na maxjeⁿ mac'eⁿ jo' jo'. ¹⁴ Saa niom nt'om na ntyjiiya ñ'e'ndyo', ee m'aⁿ cwantindyo' 'o na cwilei'ñ'om'tyeⁿyo' ñ'oom na t'moⁿ Balaam. Jom t'mooⁿ nnom Balac ñ'oom na s'aana' na jla'tjoondye nn'aⁿ Israel nnom Ty'oots'om. Ee tsoom na ya na cala't'maaⁿndyena 'na' na cwe' nn'aⁿ nl'a. Ndo' ya na nnc'oocatsa'na seii quioo' jo ndaana', jnda jo' nntquiiina sei'ñeeⁿ. Ndo' tsoom na

maxjeⁿ ya na cwe' nc'omyana ñequio nc'iaana. ¹⁵ Mati waa cwiicheⁿ na ntyjiya ñ'eⁿndyo' na m'aⁿ nt'omndyo' 'o na cwilei'ñ'om'tyeⁿ'yo' ñ'oom na cwit'mooⁿ tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyu nicolaifitas, ndo' ñ'oom'ñeeⁿ jeeⁿ jndoya. ¹⁶ Jo' chii calcwe' n'om'yo'. Ee xeⁿ tical'a'yo' na ljo', tyuaa' nncuacañoⁿ'ya 'o ndo' ñequio xjo na macalui' quii' 'ndyo nnts'aaya tia' ñ'eⁿ cwantindyo' 'o na cwito'ñoom'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁷ 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na jndaa jnaⁿ'ñe ñequio natia, ññequiaya maná na nlcwa' na ticata'jnaaⁿ nn'aⁿ. Ndo' ññequiaya cwii tsjo' canchii' nnom. Nacjoo' juuna' nntseiljeixco xueya ndo' meiⁿcwii ts'aⁿ ticaljei ljo' matso ljeii'ñeeⁿ, macandaⁿ nquii ts'aⁿ na nnco'ñom juuna' ntyjii."

Ñ'oom na tja tsjoom Tiatira

¹⁸ Tsoticheⁿ Jesús nooⁿ:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' na m'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'oots'om na m'aⁿ tsjoom Tiatira. Catsu': "Luua ñ'oom na matseinaⁿ nncō na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om. N'omnooⁿ jeeⁿ xueena' cha'cwijom chom, ndo' nc'aⁿ caxueena' cha'cwijom s'om wee na jnda seilju'ya ts'aⁿ. ¹⁹ Tcuu mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo' ndo' na wi' n'om' nc'iaa'yo' na la'xmaⁿ'yo' na cwila'yuy'a n'om'yo'. Ndo' ntyjiya na ya cwindye'ntjom'yo' nooⁿ ndo' na tica'ndyenc'uaa'ndyo'. Ndo' je' candaa'ti waa na cwil'a'yo' naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿya nchiiti quia to'jndyee'yo'. ²⁰ Saa waa na ntyjiya ñ'eⁿndyo' ee cwiñe'quiandyo' na ma'moⁿ cwii yuscu ñ'oom na tis'a quii'ntaaⁿ'yo'. Jom cwe' matsoyaaⁿ na cwiluiñê ts'aⁿ na mañequiaa ñ'oom' Ty'oots'om, saa mach'eeⁿ cha'na tyoch'ee yuscu na jndyu Jezabel. Manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjom nooⁿ. Ee ma'mooⁿ na wanaaⁿ na cwe' c'omyana ñ'eⁿ nc'iaana, ndo' na cala't'maaⁿndyena 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' ya na catquiina sei' na ty'equeⁿ nn'aⁿ jo ndaa joona'. ²¹ Ndo' jnda tquiaya na wanaaⁿ na calcwe' ts'oom jnaaⁿ'aⁿ, saa tiñe'calcwe' ts'oom na cwe' m'aaⁿyaaⁿ ñequio nn'aⁿ. ²² Queⁿ'yo' cwenta, ja nntseiquioo cwii tycu w'ii nacjoom'm. Ndo' mati nquiee nn'aⁿ na cwe' m'aⁿya ñ'eⁿñê, nnts'aa na nntjoomna cwii nawi' t'maⁿ xeⁿ na ticalcwe' n'omna na cwila'jomndyena natia na mach'eeⁿ. ²³ Ja nntseicwjaya cha'tso nn'aⁿ na cwi'oontyjo naxeeⁿ'eⁿ na cwiluiindyē cha'cwijom ntseinaaⁿ. Ndo' na ljo' cha'tso ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwjii'a cwentaya nliuna na ja ntyjiitcuundyō chiuu waa na matseitiuu ts'aⁿ ñequio chiuu waa na m'aaⁿ ts'om ts'aⁿ. Ndo' cantyjati na jnda ñel'a'yo', malaa'ti' ññequiaya na nlo'ñom ticwiindyō 'o. ²⁴ Saa nt'omndyo' 'o na m'aⁿ'yo' Tiatira na tyoolajomndyo' ñ'oom na cwindye naⁿ'ñeeⁿ, meiⁿ tyoowijndo' n'om'yo' ñ'oom'ñeeⁿ na cwiluena la'xmaⁿ'na' ñ'oom wanty'iuu' cantyja 'naaⁿ Satanás. Ndo' na luua' waa ticatiootya xuu nacjo'yo'. ²⁵ Saa macanda matsjoo na caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mayuu' na cwilei'ñ'om'yo', hasta xjeⁿ na nncuaya. ²⁶ Ndaa joo nn'aⁿ na cwita'ntjom na ñe'cats'aa Satanás xjeⁿ joona ndo' cwiljoo'ndyetyeⁿ'na cantyja 'naⁿya hasta na macanda, ññequia najndei na matseixmaⁿ na nnts'a'ntjomna nn'aⁿ na cwii cwii ndyuaa. ²⁷ Jnda tquiaa Tsotyaya na nntseixmaⁿ'ya na nnts'a'ntjoⁿ'ya. Cha'xjeⁿ na nntiujndaaⁿ xuaa na nmeiⁿ ts'aⁿ

ts'ooml'eii'xjo, maluaa' nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. ²⁸ Ndo' ññequiaya caxjuuncoo nnom tsa'ñeeⁿ. ²⁹ Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ."

3

Ñ'oom na tja tsjoom Sardis

¹ Tsoticheⁿ Jesús nqoⁿ:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Sardis. Catsu': "Luua matsjoo nncq na matseixmaⁿya ntquiee' Espíritu cwentaa' Ty'oqots'om ndo' ntquiee' cancjuu: Tcuu mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo' na m'aⁿ'yo' ndo' na waa ñ'oom cantyja 'naⁿ'yo' na jeeⁿ tando' n'om'yo', saqⁿ tiyuu'. 'O cwilaxmaⁿ'yo' cha'cwijom l'oo. ² 'O na m'aⁿ'yo' cha'cwijom na cwind'a'yo', calcwiiya n'om'yo'. Juu chjoowi' na ndi cwileiñ'om'yo', calajnda'yo' na nncjaana-jndeina'. Ee mawaa xjeⁿ na ñe'cantycwii naya'ñeeⁿ naquii' n'om'yo'. Ee maljeiya na tixcwe cwil'a'yo' jo nnom Tsotyaya Ty'oqots'om. ³ Quia jo' tyeⁿ cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom naya na jndaⁿ to'ñoom'yo'. Calawe'yo' joona' ndo' calcwe' n'om'yo'. Ee xeⁿ ticalajndaa'ndyo' na nnc'om'c'eendyo', mats'ia jo' nncuaçañoⁿya 'o cha'cwijom macwjee'cañoⁿ tsaⁿcanch'ue quia tic'omc'eeñe ts'aⁿ. Meiⁿ xocala'noⁿ'yo' ljo' xjeⁿ nncuaçañoⁿya 'o. ⁴ Saqⁿ m'aⁿ cwantindyo' 'o tsjoom Sardis na tyoolacwajndiindyoy' lia'yo' ñequio natia. Jo' chii ññequiaya liaa canchii' na nlcwee'yo' ndo' nnc'om'yo' ñ'e'ndyo ee la'xmaⁿ'yo' na nnda'yo' joona'. ⁵ Ñeeⁿ joo na jndaⁿ jnaⁿndye ñequio natia, nntseicwaya liaa canchii' na'ñeeⁿ. Meiⁿ tijoom catseicanduu'a ncueena nacjoo' libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'. Ndo' nncwji'yuu'ndyo na cwiluiindyena cwentaya jo nnom Tsotyaya ndo' mati jo ndaaⁿ ángeles cwentaaⁿaⁿ. ⁶ Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaaⁿ ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ."

Ñ'oom na tja tsjoom Filadelfia

⁷ Tsoticheⁿ Jesús nqoⁿ:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oqots'om cwentaaⁿaⁿ na m'aⁿ tsjoom Filadelfia. Catsu': "Ja cwiluiindyoy na lju' ts'oqⁿ ndo' cwiluiindyoy ñ'oom na mayuu'. Cha'xjeⁿ David tyowaa najneiⁿ na tyotsaⁿntjoom cha'waa ndyuaaⁿaⁿ, mati ja matseixmaⁿya juu najndeiⁿ na matsaⁿntjom Ty'oqots'om. Ee ja tseixmaⁿya na ññequiaya na wanaaⁿ na nncjaaquiee' ts'aⁿ cañoⁿmluee oo na ticwanaaⁿ. Nncq matseicanaaⁿndyoⁿ ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nndaⁿ nntseicu'tyeⁿ. Oo matseicu'tyaⁿya ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nndaⁿ nntseicanaaⁿñe. Luua waa na matsjoo nncq: ⁸ Mantyjiiya chiuu waa ts'iaaⁿ 'naⁿya na cwil'a'yo'. Canty'ia'yo', jndaⁿ seicanaaⁿndyoⁿ cwii cha'cwijom 'ndyoots'a jo ndaaⁿ'yo' cha nndaⁿ nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya, ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu nndaⁿ nntseicu'. Ee meiⁿ tit'maⁿ waa na jndaⁿ'yo', saqⁿ cwilacanda'yo' ñ'oomya meiⁿ tyootjei'ndyo' cantyja 'naⁿya. ⁹ Luua waa na nnts'aaya. M'aⁿ nn'aⁿ tsjom'yo' na cwiluena na joona na mayuu'cheⁿ judíos na wi' ts'om Ty'oqots'om. Saqⁿ cantyja na cwil'ana mach'eena' na tiyuu' na ljo'. Ñenquii'cheⁿ

cantu cwila'neiⁿna, ee la'xmaⁿna tmaaⁿl cwentaa' Satanás. Jo' chii queⁿyo' cwenta, nnts'aaya na nnc'oontyjaa'na 'o na nnta'na cantyena jo ndaa'yo'. Ndo' na nnc'oola'noⁿna na ja m'aaⁿya na candya' ts'ooⁿya 'o.¹⁰ Nc'e na cwiqueⁿyo' cwenta ñ'oom na tsjoó na tica'ndyenc'uaa'ndyo' meiⁿchiuucheⁿ na cwitjom'yo', jo' chii mati ja nnts'aa cwenta 'o juu xjeⁿ quia na nlco'wi'na' cha'tsondye nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue.¹¹ Queⁿyo' cwenta, matyuaa' nncuacañoⁿya 'o. Cha'tso naya na tseixmaⁿya na jnda to'ñoom'yo', tila'candyaandyo' joona', cha'tints'aana' na ticanda'yo' cwii corona.¹² 'Ñeeⁿ juu na cwinaⁿñe ñequio natia, ja nnts'aa na nljoo'ñetyeⁿ nacañoom' Ty'oóts'om. Nntseijomna' tsaⁿñeeⁿ cha'cwijom cwii ta ts'oomx'ee wats'om cañoom'luee. Ndo' tijoom cwinncwji'na' juu jo' ee nquii Ty'oóts'om cwentaya cwiluiñê wats'om'ñeeⁿ. Ndo' nntseiljeiya xueⁿeⁿ nacjoo' tsaⁿñeeⁿ ñequio xuee' tsjoom 'naaⁿaⁿ, majuu tsjoom Jerusalén xco. Tsjoom'ñeeⁿ nddyocuena' na nnaⁿna' cañoom'luee yuu na m'aaⁿ nqueⁿ na cwiluiñê cwentaya. Ndo' mati nntseiljeiya cwiiⁿcheⁿ xueya na xcona' nacjoo' tsaⁿñeeⁿ.¹³ 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candye'yo', candye'ya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaa' nntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oóts'om cwentaaⁿaⁿ.”

Ñ'oom na tja tsjoom Laodicea

¹⁴ Tsoticheⁿ Jesús noqⁿ:

—Catseiljei'ti' ñ'oommeiiⁿ, catseicwanom' joona' nam'aaⁿ ángel na mach'ee cwenta tmaaⁿ nn'aⁿ cwentaa' Ty'oóts'om na m'aⁿ tsjoom Laodicea. Catsu': “Luaa matsjoó nncó na cwiluiindyó ñ'oom na mayuu' ndo' ñequii'cheⁿ macwji'yuu'ndyo' ñ'oom na candaá'. Ñ'e'ndyo' ja s'aa Ty'oóts'om cha'tso na tuii.¹⁵ Ja mantyjiiya chiuu waa na la'xmaⁿyo'. Ticatseijomna' 'o meiⁿ cha'na ndaatioo teiⁿ, oo meiⁿ cha'na ndaatioo jmeiⁿ. Toom cwe' m'aⁿyo' na queeⁿya n'om'yo' cantyja 'naⁿya quia jo' nntseijomna' 'o cha'na ndaatioo jmeiⁿ. Oo toom cwe' canda'ñ'eⁿ na l'o'yo' ja quia jo' nntseijomna' 'o cha'na ndaatioo teiⁿ.¹⁶ Saa nc'e na cwe' cwiljoyato n'om'yo' chiuu waa na m'aⁿyo', jo' chii matseijomna' 'o cha'cwijom ndaa na cwe' tue'ncue, meiⁿ tijmeiⁿ ndo' meiⁿ titeiⁿ. Na luaa' waa na cwila'xmaⁿyo', maxjeⁿ nncwjiia' 'o cantyja 'naⁿya cha'xjeⁿ na macwji' ts'aⁿ ndaa'naⁿ quii' ndyoo.¹⁷ Ee cwindu'yo': Já tyandyô, jnda teit'aa' 'naaⁿyâ. Meiⁿ cwii tjaa na cwimatseitjoona' já. Saa ticaliu'yo' na 'o la'xmaⁿyo' nn'aⁿ na nty'iaa'ndye. La'xmaⁿyo' nn'aⁿ na wi' cwitjoom, ndo' nn'aⁿ na jñeeⁿndye. La'xmaⁿyo' na nchjaaⁿyo' ndo' na ñecantsei'ndyo'.¹⁸ Jo' chii matseijndo'a n'om'yo' na cal'uee'ndyo' naya na m'aaⁿya na matseijomna' juuna' cha'na s'om cajaan na cajndati, quia jo' nnc'om'yo' na mayuu'cheⁿ na tyandyo' jo nnom Ty'oóts'om. Ndo' cal'uee'ndyo' liaa canchii' na m'aaⁿya na nlcwee'yo', quia jo' nntseicu'na' na jnaaⁿyo' na m'aⁿyo' na ñecantsei'ndyo'. Ndo' cal'uee'ndyo' ncheⁿ nasei na nnc'oocue n'omndaá'yo' quia jo' nleitquoo'yo' na nla'noⁿyo' chiuu waa cantyja na m'aⁿyo'.¹⁹ Cha'tso nn'aⁿ na candya' ts'ooⁿya, quia cwila'tjoondyena macwaⁿya joona, ndo' matseisei'a joona quia na macaⁿna'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' na cjoo' n'om'yo' cantyja 'naⁿya, ndo' calcwe' n'om'yo'.²⁰ Queⁿyo' cwenta, meintyjaá'a 'ndyoots'a ndo' macjoo'a juuna'. Xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na ndiia na macwaⁿya, ndo' nntseicanaaⁿñe 'ndyoots'a, nncjoquia'a na nntseijomndyo' ñ'eⁿñê. Nl-cwaa'a ñ'eⁿñê ndo' mati nlcwaaⁿaⁿ ñ'eⁿndyo'.²¹ 'Ñeeⁿ juu na jnda jnaⁿñe

ñequio natia, quia mawa'catyaⁿ tio 'naⁿya, ñnequia na nncwa'catyeeⁿ na cañomya, cha'xjeⁿ ja jnda jnaⁿndyo ñequio natia ndo' jnda jndyoca-jmaⁿya nacañoom' Tsotyaya tio 'naaⁿ'aⁿ. ²² 'Ñeeⁿ 'o na ñe'candyeyo', candyeya'yo' ñ'oom na matseineiⁿ Espíritu Santo ndaā ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿ'aⁿ."

4

Cwiwit'maaⁿ'ñe Ty'oots'om cañoom'luee

¹ Jnda jndii ñ'oommeiⁿ, quia jo' tco'nnda'na' nooⁿ na nty'iaya cwii 'ndyoots'a na wanaaⁿ cañoom'luee. Ndo' jndiinnda'a na seiⁿeⁿ juu na jndiijndyaa na teic'uaa jndyee' cha'cwijom ntu, tso nooⁿ:

—Candyo'waa' ñjaaⁿ, ndo' m'mooⁿya njom' chiuu waa na quia wjaaluiti.

² Ndo' juu xjeⁿ'ñeeⁿ m'aaⁿya nacje 'naaⁿ Espíritu Santo. Quia jo' nty'iaya na meintyjee' cwii tio cañoom'luee, wacatyeeⁿ cwii ts'aⁿ nacjoo' juuna'. ³ Jeeⁿ neiⁿncoo' caxueñê. Juu jo' matseijomna' cha'cwijom tsjo' jaspe ñequio cornalina na jeeⁿ wando' colo 'naaⁿ'aⁿ. Tio'ñeeⁿ ndii'na' catsuutsoom'naⁿ na tseijomna' cha'na tsjo' esmeralda na jeeⁿ neiⁿncoo'na'. ⁴ Ndo' ndiocheⁿ tio'ñeeⁿ meintyjee' nt'omcheⁿ ntquiuu nchoo' ñequiee ntio. Jo' jo' meindyuaandye ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluitquiendye. Cwee'na liaa canchii' ndo' ñjom corona s'om cajaⁿ nqueⁿ'aⁿ. ⁵ Juu tio'ñeeⁿ na meintyjee' xcwe cwicalui' chom ntsuee ndo' c'uaa cwila'na'na'. Ndo' jo' nnom tio'ñeeⁿ meintyjee' ntquiuee' sca catsuu na cwiwixuee chom. Joo chom'ñeeⁿ cwiluiindyue ntquiuee' Espíritu na cwiluiñe Ty'oots'om. ⁶ Ndo' jo' nnom tio'ñeeⁿ waa cwii ndaaluee na jeeⁿ caxuee cha'na tsioo.

Ndo' ndiocheⁿ tio'ñeeⁿ m'aⁿ ñequiee naⁿ na ta'ndo' na niom n'om ndaāna jo nanqueⁿ'aⁿ ndo' jo ndaāna. ⁷ Juu tsaⁿ na wando' na nty'iajndyaa, matseijomna' jom cha'cwijom liom. Ndo' tsaⁿ na jnda we, matseijomna' jom cha'cwijom quioo'jndyo. Tsaⁿ na jnda ndyee, matseijomna' nnom cha'na nnom ts'aⁿ. Ndo' tsaⁿ na jnda ñequiee, matseijomna' jom cha'cwijom cachi na mantya. ⁸ Ndo' cha'tsondyee joo na'ñeeⁿ na ta'ndo', niom yom yom lquiina. Cha'waandyena ñ'eⁿ lquiina chuu' n'om ndaāna. Naxuee natsjom tic'oomeintyjee'na na cwiluena: Nquii Ta Ty'oots'om matseixmaⁿ'ñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda.

Lju'. Lju'. Lju' cwiluiñê.

Nqueⁿ m'aaⁿ nacjee' na jnaⁿjndyeeⁿ'aⁿ.

Maxjeⁿ m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ ndo' nncue'ntyjo na nncwjee'cañoom.

⁹ Joo ñequiee na'ñeeⁿ na ta'ndo', cwilcwii'na nquii Ty'oots'om na wacatyeeⁿ tio, jom na tjaa yuu cantycwii na wanoom'm. Cwila't'maaⁿ'ndyena jom ndo' cwiñe'quiiana na quian'l'uaaⁿ'aⁿ. ¹⁰ Quia na cwil'ana na ljo', quia jo' cha'tso ntquiuu nchoo' ñequiee naⁿ na cwiluitquiendye cwita'na cantyena jo nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio. Cwila't'maaⁿ'ndyena jom na tjaa yuu cantycwii na wanoom'm. Cwitsa'na corona 'naaⁿ'aⁿ jo nnom tio. Cwiluena:

¹¹ 'U Ta Ty'oots'oomyâ na t'maⁿ cwiluiindyu',

jeeⁿ matsona' na cwit'maaⁿ'ndyu'.

'U tijoom cantycwii cantyja najndu'.

'U sa' cha'tso na niom.

Tuina' nc'e na l'ue ts'om' ndo' ndim'aⁿ'aⁿ' nc'e 'u.

5

Tsom na to'ñom Catsma

¹ Ndo' nty'iaaya cwii tsom na chu'lcwiina' na maleiñ'oom nqueⁿ na wacatyeeⁿ nacjoo' tio. Ndiina' ts'ooⁿ ntyjaya ndo' we ntyja teiljeiina'. Ndo' ntquiee' joo na tjata'tyeⁿna'. ² Ndo' nty'iaaya cwii ángel na jeeⁿ jndei ndo' jeeⁿ c'uaa 'ndyoo na matseineiⁿ. Mawax'ee:

—¿Ñeeⁿ juu tseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe yuu na ta'tyeⁿ tsomwaa ndo' na nntseicanogⁿ juuna'?

³ Saa meiⁿ cwii tjaa 'ñeeⁿ c'oom na matseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe tsom'ñeeⁿ, meiⁿ ángeles cañoom'luee, meiⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, meiⁿ añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tjā na m'aⁿ tsjoom l'oo. Meiⁿ cwii na ndyee ndii'ndye jooa tīcandaa nty'iaa' naquii' tsom'ñeeⁿ. ⁴ Jo' chii jeeⁿ tyot'ioo cwe' nc'e na meiⁿ cwii tjaa 'ñeeⁿ tseixmaⁿ na nntseicanaaⁿñe tsom'ñeeⁿ, meiⁿ na nnty'iaa' naquii'na'. ⁵ Ndo' cwii nquiee naⁿñeeⁿ na cwiluitquiendye tso nooⁿ:

—Tant'ioo' ee m'aaⁿ nqueⁿ na jnda seityueeⁿ juu natia. Jom tseixmaaⁿ na nntseicanaaⁿñe cwii ndo' cwii ntquiee' joo na tjata'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ ndo' nntseicanogⁿ juuna'. Jom matseicajndyuna' Liom cwentaa' tmaaⁿ nn'aⁿ Judá na cwiluiiñe tsjaaⁿ David na jndyowicantyjoo'.

⁶ Quia jo' nty'iaaya cwii ts'aⁿ cha'cwijom catsmaⁿ na jnda jla'cuee' nn'aⁿ. Meintyjeeⁿ nacañoom' tio quii'ntaaⁿ ñequiee na'ta'ndo' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Jom niom ntquiee' ndei'jñeeⁿ ndo' niom ntquiee' n'omnnoom. Joo n'omnnoom cwiluiindyena' ntquiee' Espíritu na cwiluiiñe Ty'oots'om na jñoom cha'waa tsjoomnancue. ⁷ Ndo' tjan-tyjaaⁿ nquii na wacatyeeⁿ tio. To'ñoom tsom na ndii' ts'o ntyjaya. ⁸ Ndo' jom na matseicajndyuna' Catsmaⁿ quia jnda to'ñoom tsom'ñeeⁿ, quia jo' ñequiee naⁿ na ta'ndo' ta'na cantyena jo nnoom ndo' majo'ti l'a ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ticwiindyena'ntquie'ñeeⁿ maleiñ'oom arpa ñequio waso s'om cajaan' na too'cheⁿna' ñjom suu. Suu'ñeeⁿ tseixmaⁿna' ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na cwiluiindyena' cwentaa' Ty'oots'om quia na cwila'neiⁿna nnoom. ⁹ Ndo' cwitana cwii luantsa xco. Cwiluena:

'U tseixmaⁿ na nnc'o'ñom' tsomwaa' ndo' nntseicanaaⁿndyu' yuu na tjata'tyeⁿ juuna'.

Ee jla'cuee' nn'aⁿ 'u ndo' ñequio niom' tioml'ua' jnaaⁿ nn'aⁿ cha nla'xmaⁿna cwentaa' Ty'oots'om.

Jooa cwiluiindyena nn'aⁿ na ticwii cwii ntmaaⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom ñ'oom na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa.

¹⁰ Jnda tqueⁿ na cwiluiindyena tmaaⁿ nn'aⁿ na matsa'ntjom Ty'oots'oomya.

Ndo' jnda tqueⁿ jooa na cwiluiindyena ntyee na cwindye'ntjomna nnoom.

Ndo' nntsa'ntjomna nn'aⁿ tsjoomnancue.

¹¹ Quia jo' cwicheⁿ cwii ndii' nty'iaaya ndo' jndiia na c'uaa ndyuee jndye ángeles na m'aⁿ ndiocheⁿ yuu na wacatyeeⁿ tio ñequio ñequiee naⁿ na ta'ndo', ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ndo' tue'ntyjo na jndyendye ángeles'ñeeⁿ cha'na nqui meiⁿ ndii' na nqui nqui meiⁿ. ¹² C'uaa cwiluena: Juu Catsmaⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ,

t'maⁿ cwiluiñê cantyja najneiⁿ,
ndo' tseixmaaⁿ na tyañê.

Macandá jom cwiluiñê na jndó' ts'oom ndo' cha'tso nndaá nnts'aaⁿ.

Jeeⁿ maty'iomna' na cal'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿa', ndo'
calawaandyáya jom ndo' cala't'maaⁿndyó jom.

¹³ Ndo' mati jndiia na teic'uaa ndyuee ticwii cwii nnom na s'aa
Ty'oqts'om jo cañoom'luee, ñequio nnom tsjoomnancue, ñequio tsjoom
l'oo, ñequio naquii' ndaaluee. Cha'tso na m'aⁿ jo' jo' luaa tyolue:

Cantyjati na tjaa yuu cwintycwii xuee,
cala't'maaⁿndyó nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio ñequio juu Catsmaⁿ.

Maty'iomyana' na cal'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿna, ndo'
calawaandyáya joona,

ee t'maⁿ waa najndeii na la'xmaⁿna.

¹⁴ Ndo' ñequieendye naⁿ na ta'ndo', tyolue:

—Amén.

Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ta'na
cantyena, tyola't'maaⁿndyena nqueⁿ na tjaa yuu nntycwii na
wanoom'm.

6

Ntquiee' joo na tjatá'tyeⁿ tsom

¹ Quia jo' nty'iaya nquii Catsmaⁿ seicanaaⁿñê yuu najndyee na ntquiee'
joo na tá' tsom'ñeeⁿ. Ndo' jndiia na matseineiⁿ cwii tsaⁿ najndyee na
ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. C'uaa seineiⁿ cha'cwijom c'uaa 'ndyoo
tsuee. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

² Quia jo' jleity'iom nõoⁿ ndo' queⁿ cwenta, nty'iaya cwii caso can-
chii'. Ndo' wa'ljoo ts'aⁿ naxeⁿ'yo'. Maleiñ'oom casa' ndo' jndá to'ñoom
corona na ñjom xqueeⁿ. Tyomanoom na jndá jnaⁿñê ñ'eⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ
nacjoom'm ndo' mal'ueeⁿñê yuu na nnaⁿjndeiityeeⁿ.

³ Jndá na seicanaaⁿñê yuu na jndá we na tá'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ quia jo'
jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jndá we na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'.
Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

⁴ Ndo' jlui'nom cwiicheⁿ caso wee. Ndo' juu ts'aⁿ na wa'ljoo, to'ñoom
najneiⁿ na nncwjaaⁿñê tia' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha cantycwii na ya m'aⁿna
ñ'eⁿ nc'iaana tsjoomnancue, cha yacheⁿ cala'cwjeendyena. Ndo' to'ñoom
cwii xjo espada na jeeⁿ t'maⁿ.

⁵ Jndá na seicanaaⁿñê yuu na jndá ndyee na tá'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ quia
jo' jndiia na matseineiⁿ tsaⁿ na jndá ndyee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na
ta'ndo'. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

Ndo' nty'iaya cwii caso ntoom ndo' ts'aⁿ na wa'ljoo maleichom
lua'ncjeⁿ. ⁶ Ndo' jndiia teic'uaa quii'ntaaⁿ ñequiee naⁿ na ta'ndo' na
catseineiⁿ ts'aⁿ, tso:

—We tsua'xjo lqueeⁿ trigo, na jndana' cwii denario, cha'xjeⁿ na
mawantjom ts'aⁿ na cwii xuee. Ndo' yom tsua'xjo lqueeⁿ cebada na
jndana' cwii denario, sáá tinsa' na nntseitjoona' seitye ñequio winom.

⁷ Quia na seicanaaⁿñê yuu na jndá ñequiee na tá'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ, jndiia
na matseineiⁿ tsaⁿ na jndá ñequiee na ñequieendye naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. Tso:

—Candyo' ndo' canty'ia'.

⁸ Quia jo' jleity'iomnnda' nqoⁿ ndo' queⁿ cwenta nty'iaya cwii caso tsjaa'. Ndo' ts'aⁿ na wa'ljoo, matseicajndyuna' jom nquii na waa najndei na cwiwje nn'aⁿ. Ndo' jo naxeeⁿeⁿ jndyontyjo tsaⁿ na cwentaa' yuu na meindoo'l'oo. To'ñoomna najndana na nla'cwjeena xcwee' na xcwe nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Nl'ana na nla'cwjeendye nn'aⁿ ñ'eⁿ ncjo, ndo' ñequio jndo' t'maⁿ, ndo' ñequio ntycu, ndo' ñequio quioo' wjee.

⁹ Quia na seicanaaⁿñê yuu na jnda 'om na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ quia jo' teitquioo' nty'iaya tio t'maⁿ. Ndo' jo ndo' x'eena' m'aⁿ añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda tja na jla'cwjee nn'aⁿ joona nc'e na tica'ndyena ñ'oom' Ty'oots'om, meiⁿ tica'ndyena na tyotjeii'yuu'ndyena ñ'oom'ñeeⁿ. ¹⁰ Joo naⁿñeeⁿ jndei jla'xuaana, jluena:

—U Ta na macanda nncu' matsa'ntjom' cha'tso, 'U tseixmaⁿ na lju' ts'om' ndo' na matsei'canda' ñ'oom' ndyo'. ¿Cwanti cwiyo m'aaⁿna' ndo' nncue'ntyjo na nncu'xeⁿ naⁿñeeⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na waa jnaaⁿna jnaaⁿ na tjaā jā? ¿Cwaaⁿ nntsa' na nntioomndyena nioomyâ na tcwe'?

¹¹ Ndo' cwii cwiindy yooa to'ñoomna liaa canchii' na tei'ncoona'. Ndo' matsoom ndaana na cwindo'yana chjootindyo hasta quia nntseicandaā'ñena' na nncwje nt'om nn'aaⁿna na cwindye'ntjom nnoom, ee majndaa' na nla'cwjee nn'aⁿ naⁿñeeⁿ cha'xjeⁿ na tja joona.

¹² Seicanaaⁿñê yuu na jnda yom na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ. Ndo' queⁿyo' cwenta jeeⁿ jndei s'ei. S'aana' na teintomñe ñe'quioom' cha'na cwii liaa na ntom ndo' s'aana' na teiweeñe chi' cha'cwijom niom'. ¹³ Ndo' cancjuu jnaaⁿndyena tsjo'luee, tquiaandyena tsjoomnancue. Cha'xjeⁿ na cwiquiaa ta'ndaa xqueⁿ ts'oom higuera quia na jndei m'aaⁿ jndye, maluaa' matseijomna' tquiaandyena cancjuu. ¹⁴ Ndo' tjatseilcwiiñena' tsjo'luee cha'na matseilcwiiñe cheⁿnquii tsuee mana teindyooⁿa'. Ndo' cha'tso ntsjo ñequio ndyuaaxeⁿncwe, tei'ndyooⁿa'. ¹⁵ Quia jo' nty'iaya nquiee nn'aⁿ na cwitsa'ntjom ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, ty'elei'nomna ñequio nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindy tsjoomnancue, ñequio nn'aⁿ na cwitsa'ntjom sondaro. Ndo' ñequio nn'aⁿ na tyandy, ñequio nn'aⁿ na waa najndei na cwila'xmaⁿ, ñequio nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ, ñequio nn'aⁿ na m'aⁿ xjeⁿ 'naaⁿ. Cha'tso naⁿñeeⁿ ty'eta'nty'iuuna naquii' ntsjo, quii'ntaaⁿ ljo'nty'a ndo' naquii' lue'ljo'. ¹⁶ Tyola'xuaana ndaaⁿ ntsjo ñequio ljo'nty'a, jluena:

—Cwa, quiaandyo' nacjooyâ cha nndaā nnta'nty'iuuyâ nnom nqueⁿ na mawacatyeeⁿ tio ñequio nnom nquii Catsmaⁿ na t'maⁿ nlco'weeⁿeⁿ jā. Ee nnts'aaⁿ na catioqⁿndyô.

¹⁷ Ee jnda tue'ntyjo juu xuee na t'maⁿti na matseiw'iityeeⁿ jā cantyja 'naaⁿ jnaaⁿyâ. Ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nndaā nluii'ñe na ticat'uiina' juu jo'.

7

Tioo ángeles sayo cantaa nn'aⁿ Israel

¹ Nquii Catsmaⁿ, jnda teinom na seicanaaⁿñê yom joo na tjata'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ quia jo' nty'iaya ñequiee ángeles na meiⁿntyjee' ñequiee nqui tsjoomnancue. Cwila'cu'na jndye cha tancjaana' nnom tsjoomnancue, meiⁿ nnom ndaaluee, meiⁿ nacjoo n'oom. ² Joona jnda tquiaa Ty'oots'om na waa najndana na nl'ana nata' tsjoomnancue ñequio ndaaluee. Mati nty'iaya cwiiñe' ángel na jnaⁿ jo yuu na macalui' ñe'quioom', juu maleiñ'oom sayo 'naaⁿ Ty'oots'om na wando'. Jndei seixuaa ndaaⁿ ñequiee ángeles'ñeeⁿ. ³ Tso ndaāna:

—Nntioogjndyaa sayo cantaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnom Ty'oots'oomya, nda jo' wanaaⁿ na nla'nda'yo' tsjoomnancue ñequio ndaaluee ndo' n'oom.

⁴ Ndo' jndiia cwanti nn'aⁿ na tiao ángeles'ñeeⁿ sayo cantaa. Naⁿñeeⁿ tue'ntyjo cwii siaⁿnto meiⁿ waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meiⁿndyena na cwiluiindyena canchoo'we ntmaaⁿ nn'aⁿ Israel. ⁵ Na cwii cwii tmaaⁿñeeⁿ jndaⁿti canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ na tiao ángeles saayo cantaa. Tioona saayo canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Judá, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Rubén, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Gad, ⁶ canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Aser, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Neftalí, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Manasés, ⁷ canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Simeón, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Leví, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Isacar, ⁸ canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Zabulón, canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ José, ndo' canchoo'we meiⁿ nn'aⁿ tsjaaⁿ Benjamín.

Tmaaⁿ nn'aⁿ na cwee' liaa canchii'

⁹ Ndo' quia na jnda teinom cha'tso nmeiⁿ, nty'iaya cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye na meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaⁿ nncuncho. Jnaⁿ naⁿñeeⁿ ticwii cwii ndyuaa, ndo' la'xmaⁿ na ticwii cwii tmaaⁿ nn'aⁿ, ñequio ticwii cwii nnom na tjachui'ndye, ñequio ticwii cwii nnom ñ'oom na cwila'neiⁿna. Meiⁿntyjeeⁿ na jo nnom tio yuu na m'aaⁿ Ty'oots'om ndo' na m'aaⁿ Catsmaⁿ. Cwee'na liaa canchii' teincoo ndo' too' njom n'oom tanc'a lueena. ¹⁰ C'uaa cwila'neiⁿna, cwiluena:

Nquii Ty'oots'om cwentaaya na wacatyeeⁿ tio, ñ'eⁿ nquii Catsmaⁿ,

macanda joona nquiuna cantyja na cwicalui'n'maaⁿndyo.

¹¹ Ndo' meiⁿntyjee' cha'tso ángeles ndiocheⁿ nacañoom' tio yuu na meindyuaandye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio ñequiee naⁿñeeⁿ na ta'ndo'. Ty'etanquio ángeles nnomtyuaa jo nnom tio na wacatyeeⁿ nquii Ty'oots'om na tyola't'maaⁿndyena jom. ¹² Tyoluena:

Amén. Maty'iomna' na ticantycwii na cwila't'maaⁿndyo Ty'oots'oomya ndo' na cwilawaⁿandyaaya jom.

Macanda jom tseixmaaⁿ cha'tso na jndo' ts'oom.

Cwil'uuya na quianl'uaaⁿaⁿ ndo' cwil'uuya ñ'oom ya cantyja 'naaⁿaⁿ, ee jom t'maⁿ cwiluiiñe cantyja najneiⁿ ndo' cha'tso nndaⁿ nnts'aaⁿ.

Tijoom cwintycwii cantyja 'naaⁿaⁿ. Amén.

¹³ Quia jo' cwii naⁿñeeⁿ na cwiluiitquiendye, tso nooⁿ:

—Joo naⁿm'aⁿ na cwee' liaa canchii' teincoo, ¿aa matsei'nogⁿ ljo' cwilui-indyena, ndo' yuu jnaⁿna?

¹⁴ Ndo' tsjooya nnom tsaⁿñeeⁿ:

—'U ta, mantyji'.

Ndo' jom tsoom nooⁿ:

—Nmeiiⁿ joo nn'aⁿ na jnda jnaⁿndye nawi' t'maⁿ na tei'nom. Jnda jla'yutyeⁿna ñ'eⁿ nqueⁿ na jñoom Catsmaⁿ na seiljoom'm n'omna ñequio niroom'm. Jo' na cwee'na liaa canchii'. ¹⁵ Manc'e jo' m'aⁿna jo nnom tio yuu na wacatyeeⁿ Ty'oots'om. Naxuee natsjom cwindye'ntjomna wats'om cañoom'luee. Ndo' nqueⁿ mach'eeⁿ cwenta joona. ¹⁶ Taxoc'omna na ñe'lndo'tina, meiⁿ na ñe'cwetina ndaa. Taxocanty'iaa'ti ñe'quioom' nacjoona, meiⁿ na nntseicoofetina' joona. ¹⁷ Ee nquii Catsmaⁿ na meintyjee' ndeyeu jo nnom tio, jom nnteix'eeⁿ joona. Cha'na ts'aⁿ na maleichuu canmaⁿ, nncjaachom joona yuu waa

xo'tyeⁿ na xocantquiee' ndaatoo na mañequiaana' na ticantycwii na wando' ts'aⁿ. Ndo' nquii Ty'oots'om nncuee'ñê ndaandaana.

8

Sayo na jnda ntquiee'

¹ Nquii Catsmaⁿ, quia na seicanaaⁿñê cwiicheⁿ joo na jnda ntquiee' na ta'tyeⁿ tsom'ñeeⁿ, quia jo' teicheⁿ cañoom'luee cha'na xcwe hora. ² Jnda jo' nty'ia ntquiee' ángeles na meiⁿ'ntyjee' jo nnom Ty'oots'om. To'ñoomna ntquiee' ntu. ³ Ndo' tue'cañoom cwiicheⁿ ángel. Tjameintyjeeⁿ'eⁿ ndyeyu nomts'om na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ. Maleiñ'oom xo' cwentaa' tsioomsuu na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ. Ndo' to'ñoom cwenta jndye suu na nntse-icoom nacjoo' nomts'om na meintyjee' jo nnom tio yuu na wacatyeeⁿ Ty'oots'om. Seitjoom suu'ñeeⁿ ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ cha'tso nn'aⁿ nnom Ty'oots'om, majoo nn'aⁿ na cwiluiindyena cwentaaⁿ'aⁿ. ⁴ Jnda jo' seicoom joona'. Tjawa tsioomsuu'ñeeⁿ jo nnom Ty'oots'om na tjoom'na' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ nnoom na la'xmaⁿ cwentaaⁿ'aⁿ. ⁵ Ndo' juu ángel'ñeeⁿ seicatom'm xo' 'naaⁿ'aⁿ ñequio ñoom na ntyjo nomts'om. Jnda chii tjoom'm juuna' xjeⁿ tsjoomnancuecheⁿ. Mañoom' teic'uaa na jndei cwila'xuaa ntsuee. Jndye nnom na tyowic'uaa. Tco'na' chom tsuee, ndo' s'eii.

Ntquiee' ntu na cwilei'cho ntquiee' ángeles

⁶ Quia jo' joo ntquiee' ángeles na cwilei'cho ntquiee' ntu, jla'jndaa'ndyena na nntjoo'na.

⁷ Juu ángel najndyee tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ. Ndo' jnaⁿ'na' na tua' tsaⁿ, tua' chom, na tjoom'na' niom'. Tquiaana' tsjoomnancue. Ndo' tco manndyoo' xcwe tsjoomnancue mati tco manndyoo' xcwe n'oom na meiⁿ'ntyjee', ndo' tco cha'tso jnda ndei.

⁸ Ángel na jnda we tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' ty'oom chom cwii cha'cwijom sjo t'maⁿ, jnda chii tju'na' jo' ts'om ndaaluee. Ndo' manndyoo' xcwe na cha'tso ndaaluee seicwaqueⁿ'na' niom'. ⁹ Jo' chii s'aana' na manndyoo' xcwe na cha'tso quioo' na m'aⁿ ndaaluee, tjayo'. Ndo' manndyoo' xcwe l'aandaa seityuii'na'.

¹⁰ Ángel na jnda ndyee tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' jnaⁿ cwii caxjuu t'maaⁿ tsjo'luee. Cwicoñê cha'cwijom chom scacatsuu ndo' tíoñê nacjoo manndyoo' xcwe candaa ñ'eⁿ lui'xo'. ¹¹ Ndo' s'aana' jeeⁿ ja ndaatoo'ñeeⁿ cha'cwijom tso tjacanoom. Jo' chii caxjuu'ñeeⁿ seicajndyuna' tso tjacanoom. Ndo' jndye nn'aⁿ na teil'uee'ndye ndaa'ñeeⁿ, tjana ee jeeⁿ jana'.

¹² Ángel na jnda ñequiee tjooⁿ'oⁿ ntu 'naaⁿ'aⁿ, quia jo' manndyoo' cha'na xcwe ñe'quioom' ñ'eⁿ chi' sei'ndaa'na'. Teintomna'. Ndo' majo'ti cancjuu tei'ndaa'. Taticwixueena'. Mati ñe'quioom' seitjooⁿ'na' cha'na ñequiee hora na taticwixueeñê. Ndo' mati natsjom, seitjooⁿ'na' cha'na ñequiee hora na taticwixueeñê chi' ñequio cancjuu.

¹³ Quia jo' nty'iaya, mantya cwiicheⁿ ángel nandyee. Ndo' jndiia na jndei matseixuaa, tso:

—Jeeⁿ wi' nntjoom nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue, quia na nleic'uaa ntu na cwinntjoo' ndyee ángeles'ñeeⁿ.

9

¹ Ángel na jndá 'om tjooⁿoⁿ ntu 'naaⁿaⁿ. Quia jo' nty'iaya cwii caxjuu na jnaⁿ tsjóluee, tíoohé tsjoomnancue. Ndo' caxjuu'ñeeⁿ tquiaa Ty'oqots'om ts'ow'aa nnoom cwentaa' cwii tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom. ² Seicanaa'ñê 'ndyoo tsue'ñeeⁿ. Quia jo' jlui' ndioom jo' jo' cha'cwijom ndioom na cwicalui' ntom' t'maⁿ. Ndo' nc'e na jeeⁿ 'aa ndioom'ñeeⁿ, seijaa'ñena' tsjoomnancue hasta tatquioo' na manty'iaa' ñe'quioom'. ³ Naquii' ndioom'ñeeⁿ jnaⁿ ndye jndye calcaa. Ty'entyjajo' nnom tsjoomnancue. To'ñoomyo' na wjeeyo' cha'na w'ii catsjo. ⁴ Ndo' Ty'oqots'om tñquiaaⁿ na wanaaⁿ na nlcwa'yo' jndá na niom nnom tsjoomnancue, meiⁿ tscó jndáa, meiⁿ tscó n'oom. Macandá wanaaⁿ na nnta'wi'yo' joo nn'aⁿ na tícañoom sayo 'naaⁿaⁿ cantaana. ⁵ To'ñoomyo' ñ'loom na cha'waa 'om chi' wanaaⁿ na nl'ayo' na nlquiina' na ñ'ñeeⁿ cha'na maquiina' ts'aⁿ quia na tco' catsjo. Saa ticwanaaⁿ na nla'cwjeeyo' na ñ'ñeeⁿ. ⁶ Ncuae'ñeeⁿ yocheⁿ na wi' cwitjoomna nl'uee'ndye cheⁿnquieena na cwjetona, saa xocaliuna chiuu ya nl'ana. Nnc'omna na queeⁿ n'omna na ñe'cwjena, saa xocaliuna chiuu ya na nncwjena.

⁷ Calcaa'ñeeⁿ matseijomna' jooyo' cha'cwijom catso na m'aⁿc'eeyo' na nnc'ooyo' ntia'. Nqueⁿyo' ñjom cha'cwijom corona na tuiina' s'om cajaⁿ ndo' ndaayo' matseijomna' cha'cwijom nnom ts'aⁿ. ⁸ Ndo' soonqueⁿyo' cha'cwijom soonqueⁿ yolcu, ndo' ndei'n'omyo' cha'cwijom ndei'n'om liom. ⁹ Tsuaayo' cha'cwijom ñ'eⁿ xjo tuiina'. Jeeⁿ c'uaa lquiiyo' cha'cwijom c'uaa ndyuee tornom quia na jndei' oontyjaandye catso na cwi'ooyo' tia'. ¹⁰ Ndo' n'aaⁿ calcaa'ñeeⁿ matseijomna' cha'na n'aaⁿ caljo, ee mati jeeⁿ wjee ndaa xioomyo'. Ndo' cha'waa na 'om chi' wanaaⁿ na nnta'yo' xioomyo' nn'aⁿ. ¹¹ M'aaⁿ cwii ángel na matsá'ntjoom calcaa'ñeeⁿ. Jom tseixmaaⁿ na mach'eeⁿ cwenta tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom. Jom jñoom Abadón ñequio ñ'oom hebreo ndo' ñ'oom griego Apolión. Ma'moⁿ xueⁿeⁿ tsaⁿ na matseicwjee nn'aⁿ.

¹² Jndá teinom na tco'na' nty'iaya cwii nawi' na quia nntjoom nn'aⁿ. Saa canty'ia', ndicwaⁿ waa we nawi' na quia nncue'ntyjo.

¹³ Ángel na jndá yom tjooⁿoⁿ ntu 'naaⁿaⁿ, quia jo' quii'ntaaⁿ ñequiee nqui nomts'om na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaⁿ na meiⁿntyjee'na' jo nnom Ty'oqots'om, jndiia na teic'uaa seineiⁿ. ¹⁴ Tso nnom ángel na jndá yom na maleiñ'oom ntu:

—Cja'tseicanaⁿ joo ñequiee ángeles na chu'tyeⁿndye na m'aⁿ joo jndaa t'maⁿ Eufrates.

¹⁵ Quia jo' tjatseicanaaⁿaⁿ ángeles'ñeeⁿ na c'oola'cwjeena nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Manndyoo' cha'na xcwe nn'aⁿ tsjoomnancue nla'cwjeena. Ee ángeles'ñeeⁿ majndaa' na m'aⁿc'eendyena na nl'ana ts'iaaⁿñeeⁿ chuwaa, ndo' chi'waa, ndo' xueewaa, ndo' horawaa. ¹⁶ Ndo' jndiia cantyja 'naaⁿ sondaro 'naaⁿna, na ntyjondye catso, tue'ntyjo cha'na ntquiuu meiⁿ ndii' na nqui nqui meiⁿndyena.

¹⁷ Luaa' waa na tco'na' nooⁿ na nty'iaya catso'ñeeⁿ ñequio sondaro na ntyjondye jooyo'. Naⁿñeeⁿ cwee'na ncjo candyaana na mawañoom'na' joona na tilquiee'ndyena. Ndo' ncjo'ñeeⁿ chona' colo wee ñequio colo tsá, ñequio colo cajaⁿ. Ndo' matseijomna' nqueⁿ catso'ñeeⁿ cha'na nqueⁿ liom. Ndo' naquii' ndyueeyo' cwicalui' chom ñequio ndioom ñequio sufrá. ¹⁸ Ñequio ndyee nnom nawi'ñeeⁿ na jlui' quii' ndyueeyo', chom ñequio ndioom ñequio sufrá, jo' na tjá manndyoo' xcwe nn'aⁿ na m'aⁿ

tsjoomnancue. ¹⁹ Catso'ñeeⁿ we ndii' waa na jndayo' na cwita'wi'yo' nn'aⁿ, naquii' ndyueeyo' ndo' n'aa'nyo'. Ee yuu na tjacantycwii n'aa'nyo' jo' ntyjoo nqueⁿ canduu. Ndo' canduu'ñeeⁿ niroom tyotquiiyo' nn'aⁿ.

²⁰ Saa nn'aⁿ na 'ndiina' na tícwje ñequio nawi'meiⁿ, tícalcwe' n'omna. Tíca'ndyena natia na cwil'ana, meiⁿ tí'coomeintyjee'na na cwila't'maaⁿndyena na'jndii ñequio 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a na tuii ñ'eⁿ s'om cajan, ñ'eⁿ s'om xuee, ñ'eⁿ s'om wee, ñ'eⁿ ljo', ndo' ñ'eⁿ n'oom. 'Naⁿmeiⁿ' tilei'canty'iaana', meiⁿ na ndyena', nmeiⁿ na nnc'ooca'na'. ²¹ Ndo' tícalcwe' n'omna na cwila'cwjeena nc'iaana. Meiⁿ tíca'ndyena cantyja na cwila'calua'ndyena, meiⁿ cantyja na cwe' cwim'a'nyana ñ'eⁿ nc'iaana, meiⁿ cantyja na cwinty'ueena 'naⁿ.

10

Ángel na maleiñ'oom cwii libro chjoo

¹ Quia jo' nty'iaaya cwíicheⁿ ángel na waa najndeii na tseixmaⁿ. Jndy-ocueeⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee. Cha'waañê wandi' nchquiu ndo' nty-jaty'io catsuu tsoom'naⁿ jo ts'om xqueeⁿ. Caxuee nnoom cha'cwijom ñe'quiom', ndo' nc'eeⁿ cha'cwijom ntsaachom na teincoo. ² Cwii ts'ooⁿ ndii' libro chjoo na jndá n'meiⁿ!. Tcoom'm x'eeⁿ ntyjaya nnom ndaaluee, ndo' x'eeⁿ ntyjatymaaⁿ nnom tyuaatcwii. ³ Jndeií seixuaⁿ cha'na na mat-seixuaa liom. Quia na jndá seixuaⁿ, quia jo' teic'uaa ndyuee ntquiee' ntsuee. ⁴ Quia na jndá teicheⁿ ndyuee ntquiee' ntsuee'ñeeⁿ, quia jo' seijndaa'ndyo na nntseiljeiya ñ'oom na jluena, saa jndiiaa cwii jndyee na tejc'uaa cañoom'luee. Matso:

—Ñ'oom na jndi' na jlue ntquiee' ntsuee'ñeeⁿ cwanty'iuu'ndyu' joona', tintseiljei'.

⁵ Ndo' juu ángel na nty'iaaya na meintyjee' nnom ndaaluee ndo' nnom tyuaatcwii, seiweeⁿ ts'ooⁿ ntyjaya jo cañoom'luee. ⁶ Tyeⁿ ñ'oom tjoom'm na cjoom'm na malcweeⁿeⁿ xuee' Ty'ooqts'om na tjaa yuu nty-cwii na wando', nqueⁿ na s'aaⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue ñequio ndaaluee ñequio cha'tso nnom na niom jo' jo'. Luaa ñ'oomtyeⁿ na seineiⁿ, tsoom:

—Taxocwindoo'ti Ty'ooqts'om. ⁷ Ee jndá tue'ntyjo xjeⁿ na juu ángel na jndá ntquiee' nnc'jooⁿoⁿ ntu 'naaⁿaⁿ. Xjeⁿñeeⁿ matseicandaq'ñena' ñ'oom na ntyjii nquii Ty'ooqts'om. Majuu ñ'oom'ñeeⁿ na jndá tqeⁿtyeⁿ ndaaⁿ nquiee profetas na cwindye'ntjomtyeⁿ nnoom.

⁸ Quia jo' juu na jndiiaa na seineiⁿ cañoom'luee, seineiⁿnnda' nooⁿ. Matso:

—Cja'co'ñom' libro chjoo na mein'meiⁿ! na ndii'na' ts'o ángel na mein-tyjee' nnom ndaaluee ñequio nnom tyuaa.

⁹ Jo' chii tjontyjaa'a ángel'ñeeⁿ, tsjoo nnoom na ññequiaaⁿ libro chjoo'ñeeⁿ nooⁿ. Tsoom nooⁿ:

—Luaa libro. Qui'ñom', cwa' juuna'. Nnts'aana' na jeeⁿ chi quii' 'ndyo' cha'cwijom tsiom' canty'i saa ts'om tsia' nnts'aana' na jeeⁿ ja.

¹⁰ Quia jo' to'ñoⁿ libro chjoo'ñeeⁿ na ndii' ts'o ángel, ndo' tcwaa'a juuna'. Ndo' quii' 'ndyo' s'aana' na chi ntyjii cha'cwijom tsiom' canty'i saa ts'om tsia' jeeⁿ ja s'aana'. ¹¹ Quia jo' tso ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—Maxjeⁿ macaⁿna' na cwíicheⁿ cwii ndii' nntseineiⁿ ñ'oom na ma'moⁿ Ty'ooqts'om njom'. Ññequiaa' ñ'oom chiuu nntjoom nn'aⁿ jndye ndyuaa, ndo' ñequio jndye nnom ñ'oom na cwila'neiⁿna ndo' ndaaⁿ nn'aⁿ na cwiluitquiendye ndaaⁿ.

11

We nn'a^n na cwitjei'yuu'ndye

¹ Quia jo' to'ñō^n cwii tsmā^n, cha'cwijom ts'loomxje^n juuna'. Ndo' tso ángel nōō^n:

—Quicantya', cwji' xje^n wats'om cwentaa' Ty'oōts'om ñequio nomts'om. Ndo' quincho' cha'tsondye nn'a^n na cwila't'maa^n'ndye jom jo' jo'. ² Quia macwji' xje^n wats'om, tincwji' xje^n tach'ee^n'na'. Ee jndā tquiaya na cha'waa wen'aa^n nchoo' we chi' na joo nn'a^n na nchii judíos wanaa^n na ñequioquie'na jo' jo'. Ndo' nlque^n'na xje^n 'naa^n'na tsjoom cwentaya na lju' cwiluiñena' yuu na meintyjee' wats'om'ñee^n. ³ M'a^n we nn'a^n 'na^n'ya na cwitjei'yuu'ndye cantya 'na^n'ya. Jona nlquaa^n'ya na nñe'quiana ñ'oom ndāā nn'a^n cwii mei^n xuee waljoo' we sia'nto waljoo' ndyeen'aa^n xuee. Ndo' nlcwee'na liaa ntom na cwantindyo.

⁴ Wendye joona meintyjee'tye^n na jo nnom nquii Ta Ty'oōts'om na matsā'ntjom cha'waa tsjoomnancue. Cwiluiindyena we n'oom olivos ñequio we 'na^n na cwicañjoom' nlca. ⁵ Ndo' xe^n m'aa^n 'ñee^n juu na ñecats'aa nata' wendye na'ñee^n, quia jo' nluí' chom ndyueena na nlcoñe tsa'ñee^n. Mei'ncwi'ñee^n'che^n ts'a^n na ñe'cats'aa nata' joona, majndaa' na laa'ti' nncue'. ⁶ Wendye joona nñequiaa Ty'oōts'om na nla'xma^n'na najndāna na nla'cata'na tsjō'luee cha tincua' cha'tsoti xuee na cwiñequiana ñ'oom 'naa^n'na. Ndo' mati nñequiaa^n najndei na nla'xma^n'na na nla'cwaque^n'na ndaatioo na nnts'aana' niom'. Ndo' cwanti ndii' na l'ue n'omna ndāā nla'quioona mei'nquia nnom nawi' nacjoo nn'a^n tsjoomnancue. ⁷ Quia na jndā jndāā' na cwitjei'yuu'ndyena, quia jo' juu quioo' jndii na m'aa^n'yo' ts'om tsue' na tjaa yuu ntycwii na njoom, nluí'yo' nnts'aayo' tia' nacjoo wendye na'ñee^n. Nna'ñeyo' ñ'e'ndyena ndo' nntseicwjeeyo' joona. ⁸ Ndo' sei'ts'o 'naa^n'na nncwindyuaana' ts'om nataa naquii' tsjoom t'ma^n yuu na ty'ioom nn'a^n nquii Ta Jesucristo cwentāaya nacjoo' ts'oom'naa^n. Ndo' ñequio ñ'oom na cwe' tjañoom' matseicajndyuyana' tsjoom t'ma'ñee^n Sodoma ñequio Egipto. ⁹ Ndyee xuee waljoo' xcwe nncwindyuaa sei'ts'o 'naa^n'na jo' jo'. Ndo' nn'a^n na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye, ñequio nn'a^n na la'xma^n cwii cwii tmaa'ndye, ñequio nn'a^n na cwichuii' ñ'oom na cwila'nei^n, ñequio nn'a^n na nna^n ticwii cwii tsjoomnancue, nnty'iaana sei'ts'o 'naa^n'na'ñee^n, sãā tixonquiana na nnc-jaacant'iuu'ndye na'ñee^n. ¹⁰ Nn'a^n tsjoomnancue nla'nei^n'ndyena quia na jndā tja wendye na'ñee^n. Nnts'aana' na jee^n ya nquiuna hasta nl'ana naya nc'iaana. Ee jee^n tyoco'wi'na' joona nquiuna cantya 'naa^n' ñ'oom na ñetjei'yuu'ndye wendye na'ñee^n na jndā tja. ¹¹ Sãā quia jndā jndāā' ndyee xuee waljoo' xcwe na nncwindyuaa sei'ts'o 'naa^n'na'ñee^n, quia jo' nñequiaa Ty'oōts'om na nnquioonnda' jndyena, nnta'ndo'nnda'na. Mantya nncwintyjee'yuna ndo' jee^n ndya' nntyue nn'a^n na nnty'iaa na ljo' nluí. ¹² Quia jo' wendyena nndyena na nleic'uaa jndei cañoom'luee. Nntsoom:

—Quio'wa'yo' ñjaa^n.

Quia jo' nnc'oowana cañoom'luee ñ'e^n cwii nchquiu ñequio na jndoo' joo nn'a^n na ñel'awi' ñ'e'ndye joona. ¹³ Ndo' majo'to xje'ñee^n jndei nnts'eii. Quii'ntaa^n qui wario na tseixma^n tsjoom t'ma'ñee^n, nntse-ityuii'na' cwiina'. Ndo' ntquiee' mei^n nn'a^n nncwje cantya na nnts'eii. Ndo' nn'a^n na cwin'ndiina', nla'catyundyena, nntō'na na nlcwii'na Ty'oōts'om na m'aa^n cañoom'luee.

14 Juu nawi' na jndā we, jndā teinomna'. Canty'ia', manncue'ntyjo nawi' na jndā ndyee.

Ntu na jndā ntquiee'

15 Quia jo' ángel na jndā ntquiee' tjoo'no' ntu 'naa'na'. Ndo' teic'uaa na jndei' cwila'nei' nn'a'na' cañoom'luee. Cwilue:

Ticwii cwii ndyuaa na ñesa'ntjomndye che'nquieena', je' m'a'na' nacje 'naa' Ta Ty'oqots'om cwentaaya ñequio Jnaa' Cristo. Jom ticantycwii cantyja na matsa'ntjoom.

16 Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'a'na' na cwiluiitquiendye na meindyuaandy nio ndioche' nacañoom' Ty'oqots'om, ty'eta'nquiona, tye'nquiuuna nomtyuaa na tyola't'maa'ndyena jom. 17 Tyoluena:

Cwiñe'quiaayâ na quian'ua' 'u Ta Ty'oqots'om na matsei'xma'ñ'e' cha'tso nnom najndā.

'U m'aa'ndo' m'aa'ndyu',

nacjee' na jna'jndyeena' mam'aa'ndyu' ndo' ticantycwii cantyja 'na'.

Mama'moq' chiuu waa najndu' na matsei'xma',

ndo' je' jndā t'mo'na' na matsa'ntjom'.

18 Nn'a'na' tsjoomnancue cwila'jndoona 'u,

saa' je' jndā tue'ntyjo xje' na matsei'w'ii' joona.

Jndā tue'ntyjo xje' na nncu'xe' nn'a'na' na jndā tja,

ndo' na ñequiaa' juu na cwita'ntjom nn'a'na' na tyondye'ntjom njom' na tyoñequia ñ'om'.

Ndo' mati ñequiaa' na cwita'ntjom cha'tso nt'omche' nn'a'na' la'xma' cwenta' na cwila't'maa'ndye xue',

meii' nn'a'na' t'ma' la'xma', ndo' meii' nn'a'na' tit'ma' la'xma'.

Ndo' na nntseicandu' nquiee nn'a'na' cwila'ndaa' n'om nn'a'na' cha'waa tsjoomnancue.

19 Jndā jo' juu wats'om cwentaa' Ty'oqots'om na waana' cañoom'luee, jnaa'na'. Ndo' jo' jo' nty'iaya juu castom na ñjom ñ'oom na seitye'ntyee' ndāā nn'a'na' Israel. Quia jo' jnaa' chomntsuee ndo' teic'uaa na tyola'xuaana', tyots'eii, ndo' jndei' tua'tsaa'.

12

Yuscu ñequio catsoomjndii wee

1 Quia jo' teitquioo' cwii 'naa'na' t'ma'na' tsjo'luee na ma'mo'na' chiuu cwintluii. Nty'iaya cwii yuscu cwe' ñequioom' cha'cwijom lia'na'. Meintyjee'ntyee' nacjoo' chi' ndo' ñjom cwii corona xquee' na chuu' canchoo'we cancjuu. 2 Ndo' jndei'ñe. Tyotseixua' na maquiina' jom, ee mantseincue'. 3 Jndā chii teitquioo'ti cwiiche' 'naa'na' tsjo'luee. Nty'iaya cwii catsoomjndii na t'maa'ñe ndo' wee' cha'na chom. Juuyo' niom ntquiee' xque'yo', ndo' nqui ndei'jndyee'yo'. Ndo' cha'tso na ntquiee' xque'yo', jo' ñjom cwii cwii corona. 4 Quia tmeii'ñeyo' ts'aa'yo' mandyoo' cha'na xcwe cancjuu na ntyja tsjo'luee tei'caljoona', tquiaandy cancjuu'ñee' nomtyuaa. Ndo' juu catsoomjndii'ñee' tjameintyjee'yo' jo' nnom yuscu'ñee' na mawaa xje' na nntseincuii cha' mantyjache' nlquiiyo' jnda x'e' jndā tuiiñe. 5 Quia jo' seincuii yuscu'ñee' yu'ndaa na tsa'na. Jndā tque' Ty'oqots'om yu'ndaa'ñee' na nluiit'ma'ñe, ndo' jndei' ñ'oom na nntsa'ntjom cha'tso nn'a'na' njoomnancue. Ndo' tjei'na' juu quii'l'o yuscu'ñee'. Tjañ'oom Ty'oqots'om juu yuu waa tio 'naa'na'. 6 Ndo' juu yuscu'ñee' tjaleinoom cwii joo yuu na nncwaañoom'na' juu yuu na

jndā seijndaa'ñe Ty'oots'om na nljoo'ñê. Jo' jo' m'a'n nn'a'n na nnteix'eena jom cwii meï'n waljoo' we sia'nto waljoo' ndyeen'aa'n xuee.

⁷ Quia jo' jna'n tia' cañoom'luee. Juu Miguel ñequio ángeles 'naa'n'a'n tyol'ana tia' nacjoo' catsoomjndii. Ndo' catsoomjndii'ñee'n ñequio na'jndii 'naa'n'a'n tyola'jndāna, tyol'ana tia' ñ'e'n joo ángeles'ñee'n. ⁸ Saa ticanajndāna ndo' tacwanaa'n na nljoo'ndyena cañoom'luee. ⁹ Jo' chii tjeii'na jom. Jla'cwatyu'na jom cañoom'luee, tíoñê tsjoomnancueche'n. Mati jla'quiaana ángeles tia' ñ'e'n'ñê. Ee cantyjati na jna'jndyeena' matseicajndyuna' jom catsuu tquiee, tsa'jndii ndo' Satanás. Majom na manquiu'nn'aa'n cha'tso nn'a'n tsjoomnancue.

¹⁰ Quia jo' jndiia na teic'uaa cwii jndyee jndei cañoom'luee. Matsona': —Je' je' yuu', juu na macwji'n'maa'ñe Ty'oots'om nn'a'n, jndā matseicandaa'ñena', ndo' ma'moo' juu najndei na matseixmaa'n. Jndā tue'ntyjo na macandā jom matsa'ntjoom ndo' mati cwiluiitquieñe Jnaa'n Cristo. Ee juu naxuee ndo' natsjom mañequiaa jnaa'n nn'aa'nya jo nnom Ty'oo'ts'oomya, jndā jla'cwatyu'na juu. Manquiiti na tyoñequiaa jnaa'n nn'aa'nya. ¹¹ Saa joona jndā jna'ndyena ñ'e'n tsa'jndii'ñee'n nc'e nioom' Catsma'n ndo' nc'e ñ'oom na tjei'yuu'ndyena cantyja 'naa'n'a'n ndaa' nn'a'n. Ee joona tyom'a'na na ticajnda nquiuna meii' cwjena cantyja na cwitjei'yuu'ndyena. ¹² Nc'e na luaa' waa, c'om'yo' na nei'yo' cha'tsondyo' na m'a'nyo' cañoom'luee. Saa jee'n nty'iaa'ndyo' 'o nn'a'n na m'a'nyo' tsjoomnancue ñequio 'o na m'a'nyo' ndaaluee, ee juu tsa'jndii jndā tíoñê na m'a'nyo' na jee'che'n ndya' w'ee'n. Ee ntyjee'n na jndā teitsioo' m'aa'na' cantyja 'naa'n'a'n.

¹³ Ndo' quia na ljeii catsoomjndii'ñee'n na jndā tuee'na jom nnom tsjoomnancue quia jo' tyontyjoq' yuscu na seincui tyochjoo na tsa's'a. ¹⁴ Saa tquiaa Ty'oots'om we ntsquii cachi t'maa'n nnom yuscu'ñee'n cha nndā nncuaa'n na nleinoom catsuujndii'ñee'n. Jo' chii tjaa'n yuu na nncwañoom'na' jom yuu na taxondā nnts'aa catsuu tquiee'ñee'n nata' jom. Jo' jo' nntei'x'ee Ty'oots'om jom ndyee chu waljoo' xcwe. ¹⁵ Ndo' juu catsuu tquiee'ñee'n ñequio 'ñom tyojoom'm ndaa jo naxe'ni yuscu'ñee'n. S'aana' cha'jom cwii jndaa, cha nncjaawjaañe yuscu'ñee'n. ¹⁶ Saa teijndei tyuaa yuscu'ñee'n ee seintquioñena' 'ndyoona' ndo' t'uuna' jndaa'ñee'n na tju' catsoomjndii ñequio 'ñom. ¹⁷ Jo' chii jee'n t'ma' seiw'li catsoomjndii yuscu'ñee'n. Tjaa'n, tjacats'aa'n tia' nacjoo cha'tso nn'a'n tsjaa'n yuscu'ñee'n na cwila'candā ñ'oom na matsa'ntjom Ty'oots'om ndo' na tica'ndye na cwitjei'yuu'ndye cantyja 'naa'ni Jesucristo.

13

¹ Quia jo' tjomeintyjaa'a nacjoo' tei' ndaaluee ndo' nty'iaya cwii quioo' na cwajndii waa na macalui' quii' ndaaluee. Niom ngui ndei'jndyee'yo' ñequio ntquiee' xque'yo'. Ndo' ticwii cwii tsei'jndyee'yo' ñjom cwii cwii corona. Ndo' cjoo' cwii cwii xque'yo' teiljei ñ'oom ntjei' na matseijnaa'n'na' Ty'oots'om. ² Ndo' juu quioo'jndii'ñee'n na nty'iaya, matseijomna' juuyo' cha'cwijom cwii catsia'n ljeiia, ndo' nc'eeyo' cha'cwijom nc'ee oso ndo' 'ndyooyo' cha'cwijom 'ndyoo liom. Ndo' juu catsoomjndii tquiaa'n cantyja najnei'n nnom quioo'jndii'ñee'n. Ndo' tquiaa'n na nncwacatyee'yo' ndio 'naa'n'a'n ndo' nntsa'ntjomyo' cha'xje' na matsa'ntjoom. ³ Mati nty'iaya na cwii xque'yo' jee'n niom jndā tquiee', mach'eena' tjaa chiuu cwii ya saa jndā chii n'ma'nyo'. Ndo' cha'tsoti nn'a'n tsjoomnancue

ty'entyjona naxeⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ. Jeeⁿ tjawee' n'omna na n'maⁿyo'.
 4 Tyola't'maaⁿndye nn'aⁿ juu catsoomjndii nc'e na jnda tquiaaⁿ cantyja najneiⁿ nnom quioo'jndii. Mati quioo'jndii'ñeeⁿ tyola't'maaⁿndyena juuyo'. Tyoluena:

—¿Ñeeⁿ juu cwiluiit'maⁿñe cha'na quioo'jndii'aaⁿ? Ndo' ¿ñeeⁿ juu nndaⁿ nnaⁿñe na nnts'aa tia' ñ'eⁿñeyo'?

5 Ndo' tquiaa Ty'oots'om na wanaaⁿ na catseineiⁿyo' ñ'oom ntjeiⁿ nacjoom'm ñequio ñ'oom na matseit'maaⁿñe cheⁿnquiiyo'. Mati tquiaaⁿ na wanaaⁿ na caluiit'maⁿñeyo' wen'aaⁿ nchoo' we chi'. 6 Quia jo' jnaⁿna' na matseineiⁿyo' ñ'oom cwajndii na ntjeiⁿna' nacjoo' Ty'oots'om, ndo' seijnaaⁿyo' xueⁿeⁿ, ñequio cañoom'luee yuu na mac'eeⁿ, ndo' ñequio cha'tsondye joo na m'aⁿ jo' jo'. 7 Mati tquiaaⁿ na wanaaⁿ na cats'aayo' tia' nacjoo nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaaⁿaⁿ, ndo' nnaⁿñeyo' ñ'eⁿndyena. Ndo' tquiaaⁿ na wanaaⁿ na catsaⁿntjomyo' cwii cwii ndyuua, ñequio cwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii'ñ'oom na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ ticwii cwii tsjoomnancue. 8 Cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na ticala'xmaⁿ cwentaa' Ty'oots'om jla't'maaⁿndyena juuyo'. Naⁿñeeⁿ tícwiljeii ncueena naquii' libro cwentaa' Catsmaⁿ na jla'cuee' nn'aⁿ. Ee cantyjati na tqueⁿ Ty'oots'om tsjoomnancue, waa libro 'naaⁿaⁿ na chuu ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'.

9 Ñeeⁿ juu na ñe'candii, cwa candii. 10 Ts'aⁿ na matseijndaa'ñe na nt'ueeⁿ nn'aⁿ na ncjaachom joona ndyuuaⁿaⁿ, majo'ti nntjoom. Ndo' xeⁿ m'aaⁿ 'ñeeⁿ juu na nntseicuee' x'iaa' ñ'eⁿ xjo, mañ'eⁿ xjo nncue'. Nc'e na luaa' waa macaⁿna' na nquiee nn'aⁿ na maqueⁿ Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ, cwintyjee'tyeⁿna cantyja na cwila'yuya n'omna meiⁿ tica'ndyenc'uaa'ndyena meiiⁿ wi' cwiitjoomna.

11 Jnda jo' nty'iaaya cwiicheⁿ quioo'jndii na jlui'yo' quii' tyuaa. Ntyjoo we ndei'jndyee'yo' cha'na ndei'jndyee' cwii catsmaⁿ chjoo, saⁿ seineiⁿyo' cha'na matseineiⁿ catsoomjndii. 12 Ndo' cha'tsoti najndeii na tyotseixmaⁿ juu quioo'jndii najndyee, majo'ti matseixmaⁿ quioo'jndii na jnda we nc'e ñ'oom 'ndyoo quioo'jndii tquiee'ñeeⁿ. Ndo' ñequio na jndei'na' mach'eeyo' na cala't'maaⁿndye cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue juu quioo'jndii tquiee, tsaⁿ na jnda n'maⁿ na jeeⁿ nioom tquiee' xqueⁿ. 13 Ndo' jndye ts'iaaⁿ tyoch'eeyo' na xocandaⁿ nnts'aa na cwe' najndeii nquii ts'aⁿ. Ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyoch'eeyo' na cwiquiaa chom nomtyuaa na cwinaⁿna' tsjo'luee. 14 Wanaaⁿ na cats'aayo' na nmeiiⁿ nc'e ñ'oom 'ndyoo quioo'jndii tquiee. Jo' chii tquiu'nn'aⁿna' nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Saⁿntjomyo' na cal'ana cwii na nlui'tsjaaⁿñe quioo'jndii tquiee, juu tsaⁿ na jeeⁿ nioom tquiee' xqueⁿ ñ'eⁿ xjo, saⁿ ndicwaⁿ wando'. 15 Ndo' to'ñomyo' na nndaⁿ nnts'aayo' na juuna' na jlui'tsjaaⁿñe quioo'jndii tquiee nndaⁿ nncwja jndye ndo' nndaⁿ nntseineiⁿ. Ndo' hasta na nndaⁿ nnts'aⁿntjomna' na cwje nn'aⁿ na ticala't'maaⁿndye juuna'. 16 Ndo' juu quioo'jndii na nda we s'aayo' na jndei'na' na cha'tso nn'aⁿ ñ'oom ljeii lueena ntyjaya oo cantaana. Luaa' s'aayo' ñequio meiⁿnquia nn'aⁿ, meiiⁿ nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na cwe' cwi'oontyjo, oo meiiⁿ nn'aⁿ na tyandye ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na nty'iaandye, oo meiiⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndo' meiiⁿ nn'aⁿ na m'aⁿ xjeⁿ 'naaⁿ. 17 Quia jo' s'aayo' na meiⁿcwii ts'aⁿ xocandaⁿ na nntseijnda 'naⁿ oo na njndaⁿ 'naⁿ xeⁿ ticañom ljeii'ñeeⁿ nacjoo'. Ee ljeii'ñeeⁿ ma'moⁿna' xuee' quioo'jndii

tquiee oo juu número na tseixmaⁿ xuee'yo'. ¹⁸ Luaa macaⁿna' na c'oom ts'aⁿ na jndo' ts'om. Cwii cwii ts'aⁿ na matsei'noⁿ cwiji' cwenta cantyja 'naaⁿ número' na tseixmaⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ ee ma'moⁿna' xuee' ts'aⁿ. Ndo' juu número'ñeeⁿ yom siaⁿnto waljoo' ndyeeⁿaaⁿ nchoo' yom.

14

Na cwita nn'aⁿ na jnda jlui'n'maaⁿndye

¹ Jnda jo' nty'iaaya na meintyjee' Catsmaⁿ xqueⁿ ta Sión. Ndo' ñeⁿ'naaⁿ nacañom'm m'aⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Tuee' cwii siaⁿnto meiⁿ waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meiⁿ joona. Ndo' cantaana jnda teiljeii xuee' nguii Catsmaⁿ ñequio xuee' Tsotyeenⁿ. ² Ndo' jndiiaa na c'uaa nandyee cañoom'luee cha'cwijom c'uaa na maco'na' ndaa, oo cha'cwijom najndeii matseixuaa tsuee. Jo' jo' jndiiaa na jndye arpa cwtjoo' nn'aⁿ. ³ Cwitana cwii luantsa xco jo nnom tio na wacatyeeⁿ Ty'oots'om, ndo' jo ndaa ñequiee naⁿ na tando', ndo' jo ndaa ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye. Ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na ndaa nntsei'naaⁿ luantsa'ñeeⁿ, macanda nquiee nn'aⁿ na cwii siaⁿnto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' ñequiee meiⁿndye. Ee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, macanda joona na jnda tjei'n'maaⁿñe Ty'oots'om. ⁴ Joo na'm'aⁿ tyoo'ndyena Ty'oots'om. Macanda jom cwila't'maaⁿndyena. Cwi'oontyjoona naxeⁿ Catsmaⁿ meiⁿyuucheⁿ na wjaⁿ. Tiom'l'ua Ty'oots'om jnaaⁿna na tjeii'ñe joona quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha macanda nla'xmaⁿna cwentaaⁿ'aⁿ ndo' cwentaa' juu na matseicajndyuna' Catsmaⁿ. ⁵ Meiⁿcwii ñ'oom na cwe' cantu ticaljeii' ndyueena. Ndo' meiⁿcwii tyoola'tjooⁿndyena nnom Ty'oots'om.

Ñ'oom na cwilue ndyee ángeles

⁶ Quia jo' nty'iaaya cwiicheⁿ ángel na mantyja nandyee cañoom'luee. Mañequiaaⁿ ñ'oom naya na m'aaⁿ ndo' m'aaⁿna' ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue. Matseicañeeⁿ nn'aⁿ ticwii cwii tsjoomnancue, ñequio ticwii cwii ndyuua nn'aⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii ñ'oom na cwichuii' na cwila'neiⁿ, ñequio nn'aⁿ na ticwii cwii nnom na tjachuii'ndye. ⁷ C'uaa 'ñom matseineiⁿ, tsoom:

—Calcwi'yo' Ty'oots'om ñequio na nquia'yo' jom ee na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ. Cala't'maaⁿndyo' nqueⁿ na s'aaⁿ cañoom'luee ñequio tsjoomnancue, ñequio ndaaluee, ndo' ñequio cha'tso nqueⁿljo' yuu na cwinaaⁿ ndaa.

⁸ Ndo' tjantyjo cwiicheⁿ ángel na jnda we naxeⁿ ángel'ñeeⁿ. Matso:

—Jnda tyuii' tsjoom Babilonia. Jnda tyuii' tsjoom t'maaⁿñeeⁿ. Ee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jnda jla'ndaa'na n'om nn'aⁿ ticwii cwii ndyuua ñequio natia na cwil'ana na juu jo' matseijomna' cha'cwijom cwila'cwena nn'aⁿ winom cha candyee naⁿñeeⁿ.

⁹ Ndo' tjantyjo cwiicheⁿ ángel na jnda ndyee. Jndeiⁿ matseineiⁿ, matso:

—Nty'iaa'ndye joo nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye quioo'jndii' tquiee ñequio juu na jlui'tsjaaⁿñeyo'. Ndo' nty'iaa'ndye joo nn'aⁿ na tquiandyee na tjacañoom ljeii cwentaa' quioo'jndii'ñeeⁿ cantaa oo luee. ¹⁰ Naⁿñeeⁿ maxjeⁿ jndei'na' na nncwena winom 'naaⁿ Ty'oots'om na juu jo' ma'moⁿna' na matseiw'iyyayaaⁿ joona. Nntseicatom'm waso ñ'eⁿ winom'ñeeⁿ na meiⁿchjoo tjaa ljo' tjoom' nc'e na tyeⁿ waa na matseiw'eeⁿ. Ndo' t'maⁿ nlc'o'wi'na' joona naquii' chom ñequio sufraⁿ na cwico. Joo ángeles na lju' n'om ñequio Catsmaⁿ nnty'iaana na wi' nntjoom naⁿñeeⁿ. ¹¹ Tixocjaameintyjee' na cwi'oowa ndioom na maco'wi'na'

naⁿñeeⁿ. Meiⁿchjoo tixocataⁿjndyeena naxuee natsjom ee joona ty-olaⁿt'maaⁿndyena quiooⁿjndii tquiee ñequio juu na jluiⁿtsjaaⁿñeyoⁿ ndoⁿ joona jñoomⁿ'naaⁿ cantaana na maⁿ'moⁿ'naⁿ xueeⁿ'yo'. ¹²Joⁿ chii joo nnⁿ'aⁿ na maqueⁿ Tyⁿ'ootsⁿ'om na ljuⁿ n'om macaⁿ'naⁿ na tyeⁿ cwintyjeeⁿ'na cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Calaⁿ'candana ñ'oom na matsaⁿ'ntjoom, ndoⁿ tyeⁿ calaⁿ'yuⁿ'ya n'omna ñ'eⁿ Jesús.

¹³ Quia joⁿ jndiia na teicⁿ'uaa jndye na jnaⁿ'naⁿ cañoomⁿ'luee. Tso nooⁿ:

—Luaa catseiljeiⁿ: “Juu xuee na cwiwjaanaⁿ, matioⁿ'naaⁿñenaⁿ joo nnⁿ'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ! Ta Jesucristo na quia nncwje.” Majoⁿ'ti matso Espírtu Santo, ee cañoomⁿ'luee ntaⁿ'jndyeena cantyja na ñejlaⁿ'jndana naquiiⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Tyⁿ'ootsⁿ'om. Ndoⁿ wjaañ'eⁿ ñ'oom ñ'eⁿndyena na maⁿ'moⁿ'naⁿ cantyjati na ya na jndaⁿ ñelⁿ'ana.

Na macoⁿ'wiⁿ'naⁿ nnⁿ'aⁿ tsjoomnancue

¹⁴ Quia joⁿ nty'iannda'aⁿ ndoⁿ ljei cwii nchquiu canchiiⁿ. Nacjooⁿ nchquiuⁿ'ñeeⁿ wacatyeeⁿ cwii na matseijomnaⁿ ts'aⁿ. Xqueeⁿ ñjom cwii corona na tuinaⁿ ñ'eⁿ s'om cajaⁿ, ndoⁿ t'ueeⁿ xjo carwato na taqⁿ 'ndyoo. ¹⁵Jndaⁿ joⁿ jnaⁿ cwiicheⁿ ángel watsⁿ'om cañoomⁿ'luee. Jndeiⁿ seineiⁿ nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ nacjooⁿ nchquiuⁿ'ñeeⁿ. Tso:

—Cwa, c'oomⁿ xjo carwato 'naⁿ, catyjeeⁿ ntjommeiⁿ ee jndaⁿ tueⁿ'ntyjo xjeⁿ na nntuⁿ'xeⁿndye nnⁿ'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue. Ndoⁿ joona matseijomnaⁿ chaⁿ'cwijom ntjom na jndaⁿ tmaⁿ.

¹⁶ Quia joⁿ jom na wacatyeeⁿ nacjooⁿ nchquiuⁿ'ñeeⁿ, tjoomⁿ'm xjo 'naaⁿ'aⁿ nnom tsjoomnancue chii tyjeeⁿ ntjom na niom nnom tsjoomnancue, joⁿ joⁿ nnⁿ'aⁿ joⁿ.

¹⁷ Ndoⁿ jnaⁿ cwiicheⁿ ángel watsⁿ'om cañoomⁿ'luee. Mati juu ñ'oom xjo carwato na taqⁿ 'ndyoo. ¹⁸Ndoⁿ cwiicheⁿ ángel na tseixmaⁿ na mandoⁿ chom na ntyjo nomtsⁿ'om joⁿ joⁿ, juu jluiⁿ'nom ndoⁿ jndeiⁿ seineiⁿ nnom juu ángel na maleiñ'oom xjo carwato. Tso nnom ángelⁿ'ñeeⁿ:

—Cwa, c'oomⁿ xjo taqⁿ 'naⁿ, catyjeeⁿ n'eiiⁿ uva l'ooⁿ na meintyjeeⁿ tsjoomnancue, ee jndaⁿ jndaaⁿ ta.

¹⁹ Quia joⁿ toⁿ ángelⁿ'ñeeⁿ tjoomⁿ'm xjo carwato 'naaⁿ'aⁿ nnom tsjoomnancue. Seitjoom n'eiiⁿ uva l'ooⁿ na meintyjeeⁿ joⁿ joⁿ. Tioom taⁿ'ñeeⁿ ts'om cwii catsiuuⁿ tsjoⁿ yuu na nluiiⁿ ndaaⁿ'naⁿ. Ts'iaaⁿ'ñeeⁿ maⁿ'moⁿ'naⁿ cantyja na cwajndii nntjoom nnⁿ'aⁿ na matseiwⁿ'ii Tyⁿ'ootsⁿ'om joona. ²⁰Jo nnom tsjom tuii ts'iaaⁿ'ñeeⁿ na tyonchjeena uvaⁿ'ñeeⁿ. Joⁿ joⁿ jluiiⁿ nioom nnⁿ'aⁿ hasta seijomnaⁿ chaⁿ'cwijom cwii jndaaⁿ niomⁿ!. Njoom m'aaⁿ niomⁿ hasta tueⁿ'cañoomnaⁿ frenom ndyuee catso. Ndoⁿ tquia tjanoomnaⁿ, tueeⁿ'naⁿ chaⁿ'na ndyee siaⁿ'nto kilómetros.

15

Ntquieeⁿ ntycy na cwilaⁿ'quiaaⁿ ángeles

¹ Quia joⁿ nty'iaya cwiicheⁿ 'naaⁿ t'maⁿ cañoomⁿ'luee na seicaty'uenaⁿ ja. Nty'iaya ntquieeⁿ ángeles na cwileiⁿ'cho ntquieeⁿ nnom nawiⁿ na nntjoom nnⁿ'aⁿ. Joonalⁿ la'xmaⁿ'naⁿ nawiⁿ na macandaⁿ ee quia na jndaⁿ teinom cantyja 'naaⁿ joonalⁿ, mana cwintycwii na matseiwⁿ'ii Tyⁿ'ootsⁿ'om nnⁿ'aⁿ.

² Ndoⁿ mati nty'iaya cwii na matseijomnaⁿ ndaaluee na jeeⁿ caxuee chaⁿ'na tsioo jndaⁿ'jom chaⁿ'cwijom tooⁿ chom. Jndye nnⁿ'aⁿ meintyjeeⁿ 'ndyoo ndaalueeⁿ'ñeeⁿ, joⁿ joⁿ nquiee nnⁿ'aⁿ na jndaⁿ jnaⁿ'ndye ñequio quiooⁿ'jndii, ñequio juu na jluiⁿtsjaaⁿñeyoⁿ, ñequio númeroⁿ na maⁿ'moⁿ'naⁿ xueeⁿ'yo'. Tooⁿ arpa lueena na jndaⁿ tquiaaⁿ Tyⁿ'ootsⁿ'om. ³Cwitana luantsa

cantyja na tjei'n'maaⁿñe Ty'oots'om joona ñequio l'q Moisés, tsaⁿ na ñejndi'ntjom nnoom, ndo' mati tana luantsa na cwila't'maaⁿndyena Catsmaⁿ na tjei'n'maaⁿñe joona. Matsona':

'U Ta Ty'oots'om matsei'xmaⁿñ'eⁿ cha'tso nnom najnda.

Jeeⁿ t'maⁿ ts'iaaⁿ mache', tjacantyja na ya joona'.

'U cwiluiindyu' na matsa'ntjom' cha'waa tsjoomnancue.

Cha'tso cantyja 'naⁿ matsei'xmaⁿ na maty'iomyana' ñequio na mayuu'.

⁴'U Ta, tjaa'naⁿ ts'aⁿ c'oom na tinquiaa' 'u,

ndo' tjaa'naⁿ ts'aⁿ c'oom na xocatseit'maaⁿñe xue'.

Ee mañencu'cheⁿ tseixmaⁿ na lju' ts'om'.

Cha'tso nn'aⁿ cwii cwii ndyuaa ñequiona na nla't'maaⁿndyena 'u,

nc'e na jnda tjanty'ee ñ'oom cantyja 'naⁿ na cha'tso na mache' maxjeⁿ maty'iomyana'.

⁵Jnda teinom na nmeiiⁿ, quia jo' nty'iaya wats'om cañoom'luee, na jnda jnaⁿ nacañoomticheⁿ yuu na m'aaⁿ nquii Ty'oots'om. Juu jo' yuu na tyola'we nn'aⁿ Israel ljo' na teiljeii ljeii naqui quia na tyolei'ñ'omna wats'omliaa. ⁶Ndo' jo' jo' jlui' ntquiee' ángeles. Cwilei'chona ntquiee' nnom nawi' na nntjoom nn'aⁿ. Cwee'na liaa lino na canchii', na jeeⁿ caxueena'. Ndo' cwii cwiindyena chu'tyeⁿ tsei'jndya cwii 'naⁿ na tuii ñ'eⁿ s'omcajaⁿ. ⁷Quia jo' cwii tsaⁿñeeⁿ na ñequiee na cwita'ndo' tquiaa ntquiee' watso na tuiina' s'omcajaⁿ ndaa ángeles'ñeeⁿ. Joonaa' too'cheⁿ ñjom nawi' na jeeⁿ cwajndii na nntjoom nn'aⁿ ee juu Ty'oots'om na ñequi'cheⁿ na wando', matseiw'eeⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. ⁸Ndo' ndiocheⁿ yuu na m'aaⁿ Ty'oots'om seintyjana' ndioom nc'e na jeeⁿ neiⁿncoo' caxueeñe ndo' tjacantyja najneiⁿ. Meiⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nndaⁿ nncjaaquiee' jo' jo' hasta na jnda teinom ntquiee' nawi' na nntjoom nn'aⁿ na cwilei'cho ntquiee' ángeles'ñeeⁿ.

16

Ntquiee' watso na ñjom nawi' na nntjoom nn'aⁿ

¹ Quia jo' jndiia najndeii teic'uaa naquii'cheⁿ cañoom'luee, tso juu ndaa ntquiee' ángeles'ñeeⁿ:

—Nmeiiⁿ ntquiee' watso na ñjom na cwajndii na matseiw'ii Ty'oots'om nn'aⁿ. Catsa'yo', catsatu'nquio'yo' joona' nnom tsjoomnancue.

² Quia jo' juu ángel najndyee tjaaⁿ, tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nnom tsjoomnancue. Ndo' jnaⁿ ntyje' nn'aⁿ na cho ljeii cwentaa' quioo'jndii tquiee, ñequio nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye na jlui'tsjaaⁿñeyo'. Cwajndii ntyje'ñeeⁿ ndo' tileicatsuuna'.

³ Quia jo' juu ángel najnda we tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nnom ndaaluee. Ndo' seicwaqueⁿ na ndaaluee cha'cwijom ntycwe niom'. Ndo' tjā cha'tsoti na tando' naquii' ndaaluee'ñeeⁿ.

⁴ Jnda jo' juu ángel na jnda ndyee tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ n'om candaa ñequio cha'tso joo yuu na cwinaaⁿ ndaa. Ndo' seicwaqueⁿ na joona' niom'. ⁵ Quia jo' jndiia na matseineiⁿ ángel'ñeeⁿ na mach'ee cwentaa ndaa. Matsoom nnom Ty'oots'om:

—'U Ta cwiluiindyu' na lju' ts'om', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ, ndo' nacjee' na jnaⁿjndyena' maxjeⁿ m'aaⁿ. Mache' cantyja na maty'iomyana' na laa'ti' macu'xeⁿ nn'aⁿ na tícatuee'ndyecje njom'. ⁶ Ee naⁿñeeⁿ jnda jla'cwjeena nn'aⁿ na tqeⁿl'ju' n'om, mati profetas. Ndo' je' je' mache' na joona cwiwena niom', ee maty'iomyana' na catjoomna na ljo'.

7 Ndo' jndiyya na matseineiⁿ ángel na mach'ee cwenta chom na ntyjo nomts'om, matso:

—Mayuu' na ljo', 'U Ta Ty'oqots'om na matsei'xmaⁿñ'eⁿ cha'tso nnom najnda, mache' cantyja na maty'iomyyana' ndo' majo'ndyo' na macu'xeⁿ nn'aⁿ.

8 Jnda jo' juu ángel na jnda ñequiee tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nacjoo' ñe'quioom'. Ndo' tquiaana' najndei ñe'quioom' na nntseiconá' nn'aⁿ. 9 Nioom tcondye nn'aⁿ nc'e na jeeⁿ jmeiⁿ ñe'quioom'. Saa tícalcwe' n'omna, meiⁿ tícala't'maaⁿndyena Ty'oqots'om. Yacheⁿ tyotjeiⁿ na ñ'oom ntjeiⁿ na wi'na' nacjoo' xuee' nqueⁿ na waa najneiⁿ na tjoom'm cha'tso nawi'ñeeⁿ nacjooa.

10 Jnda jo' juu ángel na jnda 'om tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nacjoo' tio yuu na wacatyeeⁿ quioo'jndii tqúiee. Ndo' seijaa'ñena' cha'tso ndyuaa na m'aⁿ nn'aⁿ na matsa'ntjoom. Ndo' joo nn'aⁿñeeⁿ tyondá'na tsaana na jeeⁿ cwajndii tyoquiina' jooa. 11 Saa meiⁿ na luaa', tícalcwe' n'omna natia na cwil'ana. Yacheⁿ tyoluena ñ'oom ntjeiⁿ na wi'na' nacjoo' Ty'oqots'om na m'aaⁿ cañoom'luee nc'e na chona ntyje'ñeeⁿ ndo' jeeⁿ maquiina' jooa.

12 Jnda jo' juu ángel na jnda yom tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ ts'om jndaa t'maⁿ Eufrates. Mana seicaaⁿna' jndaa'ñeeⁿ, cha nntseicanaa'ñena' cwii nato ndyuaa'ñeeⁿ na nncwinom nt'om nn'aⁿ. Naⁿñeeⁿ cwiluiindy e nn'aⁿ na cwitsa'ntjom ndyuaa jo ndo' na mandyowa ñe'quioom'.

13 Quia jo' nty'iaya ndyee espíritu na cwajndiindy e. Cwii jlui'nom naquii' 'ndyoo juu catsoomjndii, cwiiche' jlui'nom 'ndyoo quioo'jndii tqúiee, ndo' cwiiche' jlui'nom 'ndyoo tsaⁿ na mañequiaa ñ'oom cantu. Matseijomna' espíritu'ñeeⁿ cha'cwijom quioo' candaa. 14 Joo espíritu'ñeeⁿ cwiluiindyena na'jndii. Jndye nnom 'naaⁿ cwil'ana na xocandaa nnts'aa na cwe' ts'aⁿ. Cwi'ooontyjaa'na nn'aⁿ na cwitsa'ntjom cha'waati tsjoomnancue, na nla'tjomna naⁿñeeⁿ na nl'ana tia' nacjoo' Ty'oqots'om, nqueⁿ na matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda, jnda tqúeⁿ xuee na nncuaa tia'. 15 Matso nquii Jesucristo: “Queⁿyo' cwenta, majndeiito mancuacañoⁿya 'o cha'na quich'ee tsaⁿcanch'ue. Jeeⁿ neiⁿ juu ts'aⁿ na m'aaⁿc'eeñe xjeⁿñeeⁿ na cwee liaa', ee xocalui'jnaaⁿñê na ñecasei'ñê.” 16 Quia jo' ndyee na'jndii'ñeeⁿ jla'tjomna cha'tso nn'aⁿ na cwitsa'ntjom cwii joo yuu na jndyu Armagedón ñequio ñ'oom hebreo. Jo' jo' nl'ana tia' nacjoo' Ty'oqots'om.

17 Jnda jo' juu ángel na jnda ntquiee' tjacu'nquioom nawi' na ñjom waso 'naaⁿaⁿ nacjoo' jndye. Ndo' naquii'cheⁿ wats'om cañoom'luee teic'uaa jndyee' nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio 'naaⁿaⁿ. Tsoom:

—Cha'tso jnda tuii.

18 Quia jo' teitquioo' chom ntsuee, jndei teic'uaa, ndo' jeeⁿ tyola'xuaa ntsuee. Jndei tyots'eii. Cantyjati na m'aⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue, tijoom ñes'eii cha'na s'eii luaa'. 19 Seityuii'ñ'eⁿna' tsjoom t'maⁿ Babilonia, ndo' sei'ndaa'na' jndye njoom cha'waa tsjoomnancue. Ee Ty'oqots'om ticatsuu' ts'oom nn'aⁿ na la'xmaⁿ cwentaa' tsjoom t'maⁿ Babilonia na njoom cantyja na ñel'ana. S'aaⁿ na jndei'na' cweñ'eⁿna na ñjom waso 'naaⁿaⁿ na jeeⁿ matseiw'eeⁿ jooa. 20 Quia jo' macandá tsuu cha'tso ndyuaaxeⁿncwe, ndo' meiⁿ cwii sjo tatquioo'. 21 Tquiaa t'saaⁿ t'maⁿ cjo

nn'aⁿ na jnaⁿna' tsjo'luee. Jaa'na' cha'na wen'aaⁿ kilos na cwiina'. Ndo' jnaaⁿ jo' tyolue nn'aⁿ ñ'oom wi' na ntjeiⁿ nacjoo' Ty'o^oots'om.

17

Na maco'wi'na' sculjaa'

¹ Quia jo' cwii na ntquiee' ángeles'ñeeⁿ na tyolei'cho ntquiee' watso, tyje'cañoom ja. Tsoom no^o:

—Candyo' luaa ndo' m'mooⁿya njom' na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ tsjoom t'maⁿñeeⁿ na wacatyeeⁿna' cjoo' jndye ndaa. Juu tsjoom'ñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwii sculjaa'. ² Cha'na cwila'ntjeiⁿndye nn'aⁿ na cwe' luaa' m'aⁿ ñ'eⁿ sculjaa', maluaa' cwil'a nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom tsjoomnancue, na cwilajomndye cantyja 'naaⁿ tsjoom t'maⁿñeeⁿ. Ee cwii'oontyjoⁿa cha'tso nnom jnaⁿ na cwinty'iaana na cwiluii tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' jndye nn'aⁿ na cwinaⁿ cha'waa tsjoomnancue, cha'cwijom cwindyeena cantyja 'naaⁿ winom na matseixmaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Juu na cwila'jomndyeñ'eⁿna na matseixmaⁿna', matseijomna' cha'cwijom na matseitjomñe ts'aⁿ ñequio sculjaa'.

³ Quia jo' tco'na' no^o cwii na t'moⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom ángel'ñeeⁿ ja cwii joo yuu na tjaa'naⁿ nn'aⁿ c'oom. Jo' jo' nty'iaya cwii yuscu na wa'ljoo nacjoo' quioo'jndii na weeñe. Cha'waañeyo' teiljei ñ'oom ntjeiⁿ na matseijnaaⁿna' Ty'o^oots'om. Ndo' niom ntquiee' xque'yo' ndo' nqui ndei'jndyee'yo'. ⁴ Cwee yuscu'ñeeⁿ liaa colo catsioo' ñ'eⁿ colo wee, ndo' tycwi'ñe ñequio s'omcajaⁿ, ñequio jndye nnom ljo' ñ'eⁿ ta' na jeeⁿ jnda. Ndiⁱ waso na tuii ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ts'o^o. Waso'ñeeⁿ too'cheⁿ ñjom na cwajndii na matseijomna' natia na mach'eeⁿ na matseitjeiⁿ nn'aⁿ. ⁵ Ndo' staaⁿ teiljei ñ'oom na cwe' tjañoom' na matseicajndyuna' jom. Matsona': "Luaaⁿ tseixmaⁿ tsjoom t'maⁿ Babilonia. Cwiluiiñe tsondyee lculjaa', ndo' x'ee cha'tso na cwajndii na cwiluii tsjoomnancue." ⁶ Ndo' nty'iaya yuscu'ñeeⁿ, cha'cwijom na cañeⁿ na jeeⁿ neiiⁿeⁿ matseicwjeⁿ nn'aⁿ na cwiluiindy^e cwentaa' Ty'o^oots'om, na tyotjei'yuu'ndye cantyja 'naaⁿ Jesús. Quia na nty'iaya jom jeeⁿ seitsaⁿna'ja. ⁷ Saa matso ángel'ñeeⁿ no^o:

—¿Chiuu na jeeⁿ m'aaⁿ ts'om'? Ja m'mooⁿya njom' ñ'oom wanty'iuu' cantyja 'naaⁿ yuscum'aaⁿ, ndo' cantyja 'naaⁿ quioo'jndii tquiee na chuu jom luaa', na niom ntquiee' xqueⁿ ndo' nqui ndei'jndyee'. ⁸ Juu quioo'jndii'ñeeⁿ na jnda tco'na' na nty'ia' ñetando'yo' ndo' je' tacwando'yo' saa quia nlui'nnda'yo' yuu na ticantycwii na njoom. Jnda chii nncju' Ty'o^oots'om juuyo' yuu na nntsuuñeyo'. Cantyjati na tuii tsjoomnancue maxjeⁿ waa cwii libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'. Saa nquiee nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tyoowiljei ncueena nacjoo' libro'ñeeⁿ, jeeⁿ nntseitsaⁿna' jona quia na nnty'iaannda'na quioo'jndii'ñeeⁿ. Ee teiyo ñet'oomyo' ndo' je' tac'oomñeyo' saa quia nncwje'nnda'yo'.

⁹ Ts'aⁿ na jndo' ts'om macaⁿna' na catsei'no^oñeⁿ ñ'oomwaa: Ntquiee' xqueⁿ quioo'jndii'ñeeⁿ cwit'mooⁿna' ntquiee' ta yuu na wacatyeeⁿ yuscu'ñeeⁿ. ¹⁰ Ndo' mati joo ntquiee' xque'yo' cwit'mooⁿna' ntquiee' nn'aⁿ na cwitsaⁿntjom. 'Omndye jona jnda tja, ndo' cwii jona mam'aaⁿ ts'iaaⁿ je', ndo' cwii quia nnc'oom. Saa quia na nncwjeeⁿeⁿ matsona' na tijndye xuee nnc'oom. ¹¹ Ndo' quioo'jndii'ñeeⁿ na ñetando' ndo' je' tacwando', juuyo' cwiluiiñeyo' cwiicheⁿ ts'aⁿ na matsaⁿntjom na jnda

ñeeⁿ ndo' matseix'iaa'ñe ñequio ntquiee' naⁿñeeⁿ. Saa xeⁿ jnda nncju' Ty'oots'om jom yuu na cwitsuundye nn'aⁿ.

¹² 'Ndo' nqui ndei'jndye na tco'na' na nty'ia' na ntyjoo xqueⁿyo' cwit'mooⁿna' nqui nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye saa tyoonaⁿna' na nntsa'ntjomna. Quia nnto'ñoomna na nntsa'ntjomna cwe' cwii taⁿndyo ñequio juu quioo'jndii. ¹³ Naⁿm'aⁿñe'cwii ñ'oom joona, ndo' cantyati najnda na la'xmaⁿna ñequio na cwitsa'ntjomna ññe'quiiana jo' nnom quioo'jndii'ñeeⁿ. ¹⁴ Nqui naⁿñeeⁿ nl'ana tia' nacjoo' Catsmaⁿ, saa jom nnaⁿñê ñ'eⁿndye joona ee cwiluiiñê Ta jo ndaa cha'tso nn'a na cwiluiitquiendye ndo' na cwiluiiñê na matsa'ntjoom cha'tsondye nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. Ndo' mati nquiee nn'aⁿ na t'maⁿ Ty'oots'om, joona nla'jomndyena ñ'eⁿ nquii Catsmaⁿ, ee cwiluiindyena nn'aⁿ na jnda tjeii'ñê cwentaaⁿaⁿ ndo' cwila'candaⁿndyena jo nnoom.

¹⁵ Quia jo' tsoi ángel'ñeeⁿ nooⁿ:

—Ndaa na tco'na' na nty'ia' na cwitjom yuu na wacatyeeⁿ sculjaa'ñeeⁿ, jo' jo' ma'moⁿna' nn'aⁿ na jndyendye na jnaⁿ ticwii cwii ndyuua, ndo' ticwii cwii nnom nn'aⁿ na tjachuii'ndye, ñequio ticwii cwii nnom na tjachuii' ñ'oom na cwila'neiⁿna. ¹⁶ Ndo' joo nqui ndei'jndye na nty'ia' na ntyjoo xqueⁿ quioo'jndii na cwit'mooⁿna' nqui nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye, nncue'ntyjo na joona nnc'omna na jndooona sculjaa'ñeeⁿ. Nla'tyuii'na jom ndo' cha'cwijom nl'ana na nljoo'ñê na ñecasei'ñê. Nntquiina seiiⁿeⁿ ndo' nla'cona jom ñ'eⁿ chom. ¹⁷ Ee s'aa Ty'oots'om naquii' n'omna na cal'ana cantyja na seijndaa'ñê hasta nnt-seicandaⁿñeñ'eⁿna' ñ'oom na tqueⁿtyeeⁿ. Jo' chii nnc'omna na ñecwii ñ'oom joona ndo' ññe'quiiana najndei na la'xmaⁿna nnom quioo'jndii. ¹⁸ Ndo' juu sculjaa'ñeeⁿ na tco'na' na nty'ia' ma'moⁿna' tsjoom t'maⁿñeeⁿ na maqueⁿna' xjeⁿ cha'tso nn'aⁿ na t'maⁿ cwiluiindyeye tsjoomnancue.

18

Na tyuii' tsjoom Babilonia

¹ Quia jnda teinom na tuii na luaa', nty'iaya cwiicheⁿ ángel na jnaⁿ cañoom'luee na jndyocue. Jeeⁿ t'maⁿ najndei tseixmaaⁿ ndo' juu na caxueeñê seixueeñena' cha'waa tsjoomnancue. ² Ndo' teic'uaa jndei seixuaⁿ, tsoom:

—Jnda tyuii', jnda tyuii' tsjoom t'maⁿ Babilonia. Tsjoom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' w'aa na'jndii ñequio yuu cwic'eeⁿ cha'tso espíritu na cwa-jndiindyeye. Ndo' tseixmaⁿna' yuu cwentaa' ticwii cwii nnom cantsaa na cwajndiindyeye ndo' ts'iaaⁿndye. ³ Ee cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue jnda jla'ntjeiⁿndyena cantyja 'naaⁿ tsjoom'ñeeⁿ, cha'cwijom cwican-dyeeⁿna mach'ee sculjaa' na matseijnooⁿoⁿ n'omna. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye na cwitsa'ntjom tsjoomnancue jnda jla'ndaa'ndye cheⁿnquiee cantyja 'naaⁿ tsjoom'ñeeⁿ, cha'cwijom cwe' m'aⁿyana ñ'eⁿ sculjaa'. Ndo' nn'aⁿ nt'omcheⁿ njoomnancue na cwila'jnda ndo' cwindaa teityandyena nc'e nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha'tso na queeⁿ n'omna, t'cal'ana xjeⁿ na jla'catsuuna s'om 'naaⁿna.

⁴ Jnda jo' jndiia cwiicheⁿ jndyee na teic'uaa cañoom'luee. Matso:

—'O nn'aⁿya na la'xmaⁿyo' cwentaya, calui'yo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha tints'aana' na mati 'o nla'jomndyo' jnaaⁿna, ndo' jo' jo' nntjom'yo' nawi' t'maⁿ na nntjoomna. ⁵ Ee jnda teicanto' jnaaⁿna hasta cañoom'lueecheⁿ ndo' Ty'oots'om ñjom ts'oom natia na la'xmaⁿna.

⁶ Jo' chii cal'a'yo' nawil' ñ'eⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ cha'xjeⁿ ñel'a joona ñequio nt'omcheⁿ. We ndii' nnjoom nl'a'yo' cha'cwijom cwila'c'u'yo' joona 'naⁿ na ñjom waso, jo' jo' nawil' na nntjoomna, cha'xjeⁿ na l'a joona ñ'eⁿ nt'omcheⁿ. We ndii' najndaⁿ nawil'ñeeⁿ nñe'quia'yo' ndaana. ⁷ Cautyjati na tyola't'maaⁿndye cheⁿnquiee nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ ndo' tical'ana xjeⁿ cantyja na ya tyom'aⁿna, malaa'ti' cal'a'yo' na nlquiina' joona ndo' na cwajndii nntjoomna. Ee na jla'tiuuna naquii' n'omna: “Jaa m'aaⁿtyaaⁿya na cwitsaⁿntjooⁿya. Tyoo'ndiina' jaa na nnc'ooⁿya cha'na cwii yuscu na jnda ljoñe. Jaa xocatjooⁿya na nnc'ooⁿya na cwityuaaya.” ⁸ Manc'e na luaa' waa, jo' chii majndeito t'maⁿ nlco'wi'na' nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Nncwje nn'aⁿ ndo' nnquioo jndo' t'maⁿ ndo' t'maⁿ nntseichjoo'na' n'om nn'aⁿ. Ndo' nlco tsjoom'ñeeⁿ ñ'eⁿ chom. Ee nquii Ty'oⁿots'om na macu'xeeⁿ nn'aⁿ, t'maⁿ waa najndei na cwiluiiñê.

⁹ Ndo' nquiee nn'aⁿ na cwiluiindyena na cwitsaⁿntjom njoomnancue, t'aa'ndyena ñequio natia na tseixmaⁿ tsjoom'ñeeⁿ, na tical'ana xjeⁿ, jla'cona 'naaⁿna ñ'eⁿ natia na tyol'ana. Naⁿñeeⁿ nntyueena ndo' nla'xuaana quia na nnty'iaana na cwi'oowa ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ. ¹⁰ Tquia nncwintyjee'na na nquiaana nawil' t'maⁿ na cwtjoom nn'aⁿ. Nluena:

—Wi', wi' matjom tsjoom t'maⁿ, juu tsjoom Babilonia na t'maⁿ cwiluiiñena'. Ee ñejomto tyjee'cañoom na macowi'na' juuna'.

¹¹ Mati nn'aⁿ nt'omcheⁿ ndyuaa na cwila'jnda ndo' cwindaaⁿ nntyueena ndo' nntseichjoo'na' n'omna cantyja 'naaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ee tjaa ñeeⁿ cwii 'ndiina' na ñe'catseijndati 'naⁿ na cwindaaⁿ. ¹² Joona cwilei'chona canchuu s'omcajaⁿ, s'omxuee, ljo' na jeeⁿ jnda, ta' perlas, liaa lino na jeeⁿ ya, liaa seda, liaa colo catsioo' ñequio colo wee. Ndo' cwindaaⁿ cha'tso nnom n'oom na jeeⁿ cachina', ñ'eⁿ cha'tso 'naⁿ na tuiina' ñ'eⁿ tsei'jndyee' elefante, ñ'eⁿ jndye 'naⁿ na tuiina' ñ'eⁿ n'oom na jndati, ñ'eⁿ 'naⁿ na tuiina' s'omwee, ñ'eⁿ xjo hierro, ndo' ñ'eⁿ tsjo' mármol. ¹³ Mati cwilei'chona canchuu tscwaa canela, ñ'eⁿ jndye nnom 'naⁿ na cachi, ñ'eⁿ suu, ñ'eⁿ ntsuee' ts'oom mirra na cwiluii ndaaljaa', ñ'eⁿ cwiicheⁿ ntsuee' ts'oom na cwiluii nasei. Ndo' ñ'eⁿ canchuu winom, seitye, jndaⁿ tyoo' ya, ñ'eⁿ lqueeⁿ jndaⁿ tyoo'. Mati ntmaaⁿ catsondye, ñ'eⁿ canmaⁿ, ntmaaⁿ catso, ñ'eⁿ tornom na cwicantyjandyeyo', ndo' ñ'eeⁿ jndye nn'aⁿ na cwiwil'uandye na candye'ntjomtyeⁿ, na juu ts'iaaⁿñeeⁿ matseijomna' cha'cwijom cwiwil'ua añmaaⁿ nn'aⁿ. ¹⁴ Ndo' nlue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ:

—Cha'tso 'naⁿ na tyolaqueeⁿ n'om'yo', jnda ntycwii cantyja 'naaⁿna'. Ndo' cha'tsoti 'naⁿ na yati na quit'maⁿ n'om'yo' ñequio cha'tso na nei'nco nquiu'yo', jndaⁿ tsuundyoy' cantyja 'naaⁿna'. Tajom nnts'aannda'na' cha'xjeⁿ na ñet'om'yo'.

¹⁵ Ndo' joo nn'aⁿ na cwila'jnda ndo' cwindaaⁿ, cantyja 'naaⁿ nmeiⁿ jnda teityandyena. Tquia nncwi'ntyjee'na na mati joona nquiaana nawil' t'maⁿ na nntjoom nn'aⁿ. Nntyueena ndo' nla'xuaana na matseichjoo'na' n'omna. ¹⁶ Nluena:

—Wi', wi' matjom tsjoom t'maⁿ. Ee tsjoom'ñeeⁿ tyocwee' nn'aⁿ liaa lino na yati, ñequio liaa colo catsioo', liaa colo wee. Tyola'tycwi'ndyena s'omcajaⁿ, ta' ljo' na jeeⁿ jnda, ndo' ta' perlas. ¹⁷ Saaⁿ ñejomto mana ntycwii cantyja na tyandyena ñ'eⁿ.

Ndo' cha'tso nn'aⁿ na cwilei'cho l'aandaa, ñequio nn'aⁿ na cwi'ooñjomndye joona', ñequio naⁿntjom na cwil'a ts'iaaⁿ naquii' l'aandaa, ñequio cha'tsondye nn'aⁿ na cwita'ntjom cantyja 'naaⁿ joona', tquia tyomei'ntyjee' naⁿñeeⁿ. ¹⁸ Yocheⁿ na nty'iaana ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ, tyola'xuaana, tyoluena:

—Tijoom ñetuaa cwii tsjoom na jeeⁿ tyañe cha'na tsjoomwaa'.

¹⁹ Tyotioona ts'oⁿndaq nqueⁿna, tyotyueena na chjoo' n'omna. Tyola'xuaana, tyoluena:

—Wi', wi' matjom juu tsjoom t'maⁿ. Cha'tsondyo jaa na cwita'ntjooⁿya ñequio l'aandaa, juu na tyañe tsjoom'ñeeⁿ seityana' jaa. Saq ñejomto tyuii'ñ'eⁿna'.

²⁰ 'O na m'aⁿ'yo' cañoom'luee, c'om'yo' na neiⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' mati 'o nn'aⁿ na tqueⁿlju' Ty'oⁿots'om n'om'yo', ñequio 'o apóstoles ñequio 'o profetas, je' je' c'om'yo' na neiⁿ'yo'. Ee na jndaⁿ tioomndyena s'aa Ty'oⁿots'om na tyota'wi'na 'o.

²¹ Jndaⁿ jo' nty'iaya cwii ángel na jeeⁿ jndei, seiweeⁿ cwii tsjo' t'maⁿ cha'cwijom tsjo'suu na cwitua. Tjoom'm juuna' ts'om ndaaluee. Tsoom:

—Maluaa' matseijomna' na cwityuii' tsjoom t'maⁿ Babilonia. Tajom nleitquioo'nnda'na'. ²² Ndo' naquii' tsjoom'ñeeⁿ tajom nndiinnda' ts'aⁿ na c'uaa cwitjoo' música, cha'na arpa, tsmaaⁿ, ntu. Mati tajom nleitquioo'ñennda' cwii ts'aⁿ na sei'naaⁿ'ya cwii nnom ts'iaaⁿ, meiⁿ tajom nleic'uaannda' na nntua ñ'eⁿ tsjo'molinom. ²³ Naquii' tsjoom'ñeeⁿ tajom nleixueennda' chom lámpara. Ndo' tajom nleic'uaannda' na cwi-wit'maaⁿ na macoco ts'aⁿ. Nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ na tyola'jnda ndo' tyondaq ñet'oomna' na tyoluiit'maⁿndyetina quii'ntaaⁿ cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' ts'iaaⁿ calua' na l'a nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ, tquii'nn'aⁿna' nn'aⁿ cha'waa tsjoomnancue.

²⁴ Ndo' seicanooⁿna' na nn'aⁿ tsjoom'ñeeⁿ jla'cwjeena profetas ñequio nn'aⁿ na jndaⁿ tqueⁿljoom'm n'om. Mati waa jnaaⁿna na tcwe' nioom cha'tso nn'aⁿ tsjoomnancue na jndaⁿ tjā nc'e na cwila'yu'.

19

¹ Jndaⁿ teinom na nmeiiⁿl, jndiia na teic'uaa jndyee cwii tmaaⁿl nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿ cañoom'luee. Cwiluena:

Aleluya. Nquii Ty'oⁿots'om cwentaaya tseixmaaⁿ na cwilui'n'maaⁿndyo. Maty'iomna' na calawaⁿandyaⁿaya jom, ee nqueⁿ tseixmaaⁿ najneiⁿ.

² Macu'xeeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ndo' ñequio ñ'oom na mayuu'.

Ee jndaⁿ tu'xeeⁿ juu sculjaa' na jndye ñ'oom niom cantyja 'naaⁿl, tsaⁿ na sei'ndaa' nn'aⁿ tsjoomnancue na cwe' tyom'aⁿyana ñ'eⁿñe.

Ee jnaaⁿl juu na tjā nn'aⁿ cwentaa' Ty'oⁿots'om na tyondye'ntjom nnoom, jo' chii s'aaⁿ na tioomñe tsaⁿl'ñeeⁿ.

³ Ndo' cwiicheⁿ cwii ndii' jluena:

—Aleluya. Ticantycwii na cwi'oowa ndioom na cwico tsjoom'ñeeⁿ.

⁴ Ndo' joo ntquiuu nchoo' ñequiee nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ñequio joo ñequiee naⁿ na ta'ndo', ty'eta'nquiona nnom nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio. Tyola't'maaⁿndyena jom, tyoluena:

—Aleluya. Amén.

⁵ Quia jo' teic'uaa cwii jndye nacañoom' tio, tso: Cha'tsondyo' 'o na cwindye'ntjom'yo' nnom Ty'oⁿots'oomya,

cala't'maaⁿndyo' jom.

'O nn'aⁿ na cwicatyue'yo' jom, meiiⁿ na cje cwil'a'yo', meiiⁿ na t'maⁿ cwiluiindyo', cala't'maaⁿndyo' jom.

Na nncoco juu na cwiluiiñe Catsmaⁿ

⁶ Quia jo' jndiia na teic'uaa cha'cwijom na cwila'neiⁿ jndyendye nn'aⁿ, cha'cwijom na c'uaa 'ndyoo jndaa, ndo' cha'cwijom na jndei cwila'xuaa ntsuee. Tyoluena:

Aleluya. Nquii Ta Ty'oqots'om cwentaaya, cha'tso nnom najndei matseixmaaⁿ, m'aaⁿ na matsa'ntjoom.

⁷ C'ooⁿya na neiⁿya. Cats'aana' na t'maⁿ na neiⁿ n'ooⁿya, ndo' calawaⁿandyaaya jom.

Ee jnda tue'ntyjo na manncoco nquii Catsmaⁿ.

Ndo' tsaⁿ na nluuiñe scoom'm mam'aaⁿc'eeñe.

⁸ Macwee liaa lino na jeeⁿ ya na jnda jndaa', caxueena' ndo' lju'na'.

Juuna' tseixmaⁿna' cha'tso nnom ts'iaaⁿ na maty'iomyana' na ñel'a nn'aⁿ na tqeⁿ Ty'oqots'om na lju' n'om.

⁹ Quia jo' tso ángel noqⁿ:

—Luaa catseiljei': "Jeeⁿ neiⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ Ty'oqots'om na cala'jomndye nantquie na macoco juu Catsmaⁿ."

Jnda chii tsoom noqⁿ:

—Ñ'oommeiⁿ la'xmaⁿna' ñ'oom na mayuu' na matseineiⁿ nquii Ty'oqots'om.

¹⁰ Quia jo' tcoo'a xtya jo nc'ee ángel'ñeeⁿ na nntseit'maaⁿndyo jom. Saa tsoom noqⁿ:

—Tintsa' na luaa' ee tjom na cwindya'ntjooⁿya nnom Ty'oqots'om ñ'eⁿndyu' ñequio nquiee nc'ia' na cwiljoo'ndyetyeⁿ cantyja 'naaⁿ ñ'oom naya na t'moⁿ Jesús. Macanda nquii Ty'oqots'om catseit'maaⁿndyu'.

Ee ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ Jesús, ljo'yu la'xmaⁿna' ñequio ñ'oom' Ty'oqots'om na tyoñequia profetas.

Ts'aⁿ na ljo caso canchii'

¹¹ Quia jo' nty'iaya na wanaaⁿ cañoom'luee. Teitquioo'ñe cwii caso canchii' ndo' nqueⁿ na lloom juuyo' matseicajndyuna' jom tsaⁿ na ñe'cwii na mach'eeⁿ ndo' na mayom'm. Macu'xeeⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana' ndo' mach'eeⁿ tia' nacjoo nn'aⁿ na cwi'oo nacjoom'm.

¹² N'omnnoom matseijomna' cha'cwijom ntsaachom ndo' jndye corona ñjom xqueeⁿ. Waa xueⁿeⁿ na teiljeiina' nacjoom'm na macanda nqueⁿ ntyjeeⁿ, tjaa'naⁿ ñeeⁿ caljeii. ¹³ Cweⁿ cwii liaatco na teicoo'ñ'eⁿna' niom'.

Ndo' xueⁿeⁿ na nquii nn'aⁿ, jo' jo' Ñ'oom' Ty'oqots'om. ¹⁴ Ndo' joo na cwiluiindye sondaro cañoom'luee, ty'entyjona naxeeⁿeⁿ na ntyjondyena catso canchii'. Cwee'na liaa canchii' na lju'na' na tuiina' ñ'eⁿ lino na jeeⁿ ya. ¹⁵ Quii' ñom ndii' cwii xjo na jeeⁿ taq. Juuna' ma'moⁿna' na nncu'xeeⁿ nn'aⁿ njoomnancue. Ndo' juu na nntsa'ntjoom t'maⁿ nlco'wi'na' joona. Cha'xjeⁿ cwinchjee nn'aⁿ tauva na nluui' ndaa'na', maluaa' matseijomna' na nnts'aaⁿ joo nn'aⁿ na tiñe'quiandye cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee nquii Ty'oqots'om na matseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom na jnda, cantyjati na matseiw'eeⁿ, maluaa' nnts'aaⁿ na nlco'wi'na' na ñ'eeⁿ.

¹⁶ Cjoo' liaⁿaⁿ ndo' cjoo' tcweeⁿeⁿ jnda teiljeii xueⁿeⁿ na matsona': "Ja

cwiluiindyō na matsa'ntjōⁿya cha'tsondye nn'aⁿ na cwitsa'ntjom. Ja t'maⁿ cwiluiindyō jo ndaā cha'tso nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndye.”

¹⁷ Jnda chii nty'iaya cwii ángel na meintyjee' naquii' ñe'quioom'. Jndei matseixuaⁿ na maqueⁿeⁿ cha'tso cantsaa na ma'ntyja tsjo'luee. Matsoom:

—Quio'yo' cala'jomndyo' nantquie t'maⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om. ¹⁸ Quio'yo' na nntquie'yo' sei'ts'o 'naaⁿ nn'aⁿ na t'maⁿ n'iaaⁿ cwila'xmaⁿ, nn'aⁿ na cwitsa'ntjom sondaro, nn'aⁿ na cwiluiindyē sondaro, sei'ts'o 'naaⁿ catso, mandíñ'eeⁿ nn'aⁿ na ñentyjondye jooyo'. Jndyendye nn'aⁿ nntquie'yo' sei'ts'o 'naaⁿna, mati ñ'eeⁿ nn'aⁿ na cwindye'ntjomtyeⁿ ndo' nn'aⁿ na m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ ñ'eⁿ nn'aⁿ na cje m'aⁿ, ndo' nn'aⁿ na jnda tquiendye.

¹⁹ Ndo' nty'iaya juu quioo'jndii tquiee ñequio cha'tso nn'aⁿna cwiluitquiendye na cwitsa'ntjom tsjoomnancue ñequio sondaro 'naaⁿna. Tjomndyena na n'l'ana tia' nacjoo' nqueⁿ na lloom caso canchii' ndo' nacjoo sondaro 'naaⁿaⁿ. ²⁰ Ndo' nqueⁿ na lloom caso canchii' ñequio sondaro 'naaⁿaⁿ jnaⁿndyena tia'ñeeⁿ. T'uena quioo'jndii tquiee ñequio quioo'jndii na jnda we. Juu tsaⁿ na jnda we jo', tyoñequiaa ñ'oom cantu, tyoch'ee 'naaⁿ t'maⁿ cantyja najndei quioo'jndii tquiee. Tyonquiu'nn'aⁿ tsaⁿñeeⁿ cha'tso nn'aⁿ na tquiandye na tyocañoom ljeii 'naaⁿ quioo'ñeeⁿ lueena oo cantaana, ndo' tyola't'maaⁿndyena na jlui'tsjaaⁿñe juuyo'. Quia jo' nqueⁿ na lloom caso canchii' tjoom'm wendye naⁿñeeⁿ na tando' naquii' ndaaluee chom yuu na cwico ljo' sufra. ²¹ Ndo' cha'tsondye sondaro 'naaⁿ naⁿñeeⁿ na cwi'ndiina' tjana. Ee nqueⁿ na lloom caso canchii', seicwjeⁿ joona ñ'eⁿ xjo na macalui'nom quii' ñ'om. Ndo' cha'tso cantsaa tcwa'caxii'ndyeyo' sei'ts'o 'naaⁿ naⁿñeeⁿ.

20

Cwii meiⁿ ndyu

¹ Jnda chii nty'iaya cwii ángel na jnaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ. Ñ'oom ts'ow'aa na nnaaⁿ yuu na ticantycwii na njoom ndo' ñ'oom ts'uaaxjo ta. ² T'ueeⁿ catsoomjndii, juu catsuu tquiee na maxjeⁿ teiyo m'aaⁿ, juu na cwiluiñe tsaⁿjndii ndo' Satanás. Seityeeⁿ juu na cwiljoo'ñetyeⁿ cwii meiⁿ ndyu. ³ Ndo' tjoom'm tsaⁿñeeⁿ naquii' yuu na ticantycwii na njoom. Jnda jo' seicoom'm ndo' tuaa teincuu' na nnaaⁿ jo' jo', cha tacalui' tsaⁿñeeⁿ na ññequiu'nn'aⁿtyeeⁿ nn'aⁿ njoomnancue. Quia jnda jndaā' cwii meiⁿ ndyu'ñeeⁿ maxjeⁿ matsona' na nnaⁿñeyaaⁿ cwe' tiyo.

⁴ Jnda chii nty'iaya jndye ndio na meindyuaandyē nn'aⁿ na jnda to'ñoom ts'iaaⁿ na nntu'xeⁿna nn'aⁿ. Ndo' mati nty'iaya añmaaⁿ nn'aⁿ na jnda jnoⁿ cantyo' cwe' nc'e na tjei'yuu'ndyena cantyja 'naaⁿ Jesús, ndo' na tyoñe'quiiana ñ'oom' Ty'oots'om. Naⁿñeeⁿ tícala't'maaⁿndyena quioo'jndii, meiⁿ juu na jlui'tsjaaⁿñeyo'. Tínguiandyena na nluui ljeii 'naaⁿyo' cantaana meiⁿ lueena. Naⁿñeeⁿ nty'iaya na tando'nnda'na na jnda tjana ndo' sa'ntjomna ñequio Cristo cwii meiⁿ ndyu. ⁵ Jo' luaa' najndyee na cwitando'xco nn'aⁿ. Saaⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tja, ticatando'nnda'na hasta quia jnda jndaā' cwii meiⁿ ndyu'ñeeⁿ. ⁶ Matio'naaⁿñe Ty'oots'om joo nn'aⁿ na cwila'jomndye na cwitando'nnda' najndyee, ee cwiluiindyena na lju' n'omna. Juu na nncwje nn'aⁿ na jnda we, xocat'uiina' joona ee tjaa najndei na matseixmaⁿna' ñ'eⁿndyena. Nla'xmaⁿna ntyee cwentaa' Ty'oots'om ndo' Cristo. Ndo' nntsa'ntjomna ñ'eⁿñeⁿ cwii meiⁿ ndyu.

⁷ Quia na jndā jndāa' cwii mei' ndyu'ñeeⁿ, nndyaañe Satanás yuu na chu'tye'ñê ⁸ cha nlueeⁿeⁿ na nncjaanquiu'nn'aaⁿ Gog ñ'eⁿ Magog, jo' jo' nn'aⁿ na m'aⁿ cha'waa tsjoomnancue. Ndo' nntseitjoom sondaro 'naaⁿ na'ñeeⁿ na nl'ana tia'. Jndyendyena hasta matseijomna' cha'na jndye tei' ndyoo ndaaluee. ⁹ Ndo' nty'iaya na jnaⁿna cha'waa tsjoomnancue. Ty'etcuundyena cha'waa ndyuuaa ndo' tjaa'ndyena tsei juu tsjoom na jeeⁿ candya' ts'om Ty'oots'om, yuu na cwic'eeⁿ nn'aⁿ na maqueeⁿ na lju' n'om. Saa seiquoom chom nacjoo sondaro'ñeeⁿ, seicoñ'eⁿna' joona. ¹⁰ Ndo' juu tsaⁿjndii na tquiu'nn'aⁿ joona, tju'na' jom naquii' ndaalueechom yuu na cwico ljo' sufrā. Jo' jo' m'aaⁿ quioo'jndii tquiee ñequio ts'aⁿ na tyoñequiaa ñ'oom cantu. Naxuee natsjom ticantycwii na maco'wi'na' joona jo' jo'.

Cwitu'xe'ndye nn'aⁿ mach'ee Ty'oots'om

¹¹ Jndā jo' nty'iaya cwii tio canchii' na jeeⁿ t'maⁿna' ndo' nty'iaya nquii Ty'oots'om na wacatyeeⁿ nacjoo' juuna'. Tsjoomnancue ñ'eⁿ tsjo'luee jndā tsuuñ'eⁿna' jo nnoom. ¹² Mati tco'na' nooⁿ na nty'iaya l'oo, joo nn'aⁿ na tyoluii'tma'ndye ñequio nn'aⁿ na tjaa ljo' tyola'xmaⁿ. Meintyjee' na'ñeeⁿ jo nnom tio canchii'ñeeⁿ. Jndā chii sein'meiiⁿ Ty'oots'om cha'tso libro na chona' ljeii na matseicanooⁿna' cantyjati na ñel'a l'oo'ñeeⁿ. Cantyja 'naaⁿ joo ñ'oom'ñeeⁿ tu'xe'ndyena. Ndo' mati waa cwiicheⁿ libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na la'xmaⁿ na cwita'ndo', jndā sein'meiiⁿeⁿ. ¹³ Ndo' sei'ts'o 'naaⁿ nn'aⁿ na tjā naquii' ndaaluee, jndyaandyena jo' jo'. Ndo' añaⁿaaⁿ nn'aⁿ na jndā tjā na m'aⁿ yuu na meindoo' l'oo, jndyaandyena jo' jo'. Quia jo' cha'tsondye na'ñeeⁿ tu'xeeⁿ joona canty-jati na jndā ñel'ana. ¹⁴ Xjeⁿ'ñeeⁿ juu na mach'ee na cwiwje nn'aⁿ ndo' ñequio tsjoom l'oo, tjoom'm joona' ndaaluee chom. Juu ndaaluee chom tseixmaⁿna' na jndā we na cwiwje nn'aⁿ. ¹⁵ Ndo' 'ñeeⁿ juu na tūcwiljeii xuee' nacjoo' libro na chuuna' ncuee nn'aⁿ na la'xmaⁿ na cwita'ndo', tsaⁿ'ñeeⁿ tjoom'm juu naquii' ndaaluee chom. Luaa' waa na tco'na' nooⁿya.

21

Tsjo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco

¹ Quia jo' nty'ianooⁿ tsjo'luee xco ñequio tsjoomnancue xco. Ee jndā ntycwii cantyja 'naaⁿ tsjo'luee najndyee ñequio tsjoomnancue najndyee. Ndo' tatjaa'naⁿ ndaaluee cwii cuaa. ² Ndo' nty'iaya tsjoom Jerusalén xco, tsjoom na lju' cwiluiiñe. Jnaⁿna' cañoom'luee na m'aaⁿ Ty'oots'om, tycwi'na' cha'cwijom cwii yuscundyua na manncoco ñ'eⁿ saa'. ³ Quia jo' jndiia na jndei teic'uaa matseineiⁿ ángel cañoom'luee na m'aaⁿ Ty'oots'om, matso:

—Je' mam'aaⁿ Ty'oots'om ñ'eⁿ nn'aⁿ. Jndā ljoo'ñetyeeⁿ ñ'eⁿndyena ee maqueeⁿ joona na nn'aaⁿaⁿ. Nqueⁿ nnc'oomñê ñ'eⁿndyena ndo' nntseix-maaⁿ Ty'oots'om cwentaana. ⁴ Ticwii cwii ndaandaāna nncuee'ñê. Tax-ocwjena jo' jo'. Taxoc'omna na chjoo' n'omna, meiⁿ taxocatyueena, meiⁿ na taxoquiitina' joona. Ee jndā teinom cantyja na ñetjoomna najndyee.

⁵ Quia jo' nqueⁿ na wacatyeeⁿ tio, tsoom:

—Queⁿl cwenta, mats'aa na caluiixco cha'tso.

Mati tsoom nooⁿ:

—Luaa catseiljei' ee ñ'oommeiiⁿ, ñ'oom na mayuu' joona'. Nndaā ntyjaa'tyeⁿ ts'om ts'aⁿ joona'.

⁶ Ndo' tsoticheⁿ nooⁿ:

—Jnda jndaꝓ' cha'tso. Ja m'aa^{na}ya cwii tjoꝓcheⁿ na nluui cha'tso, ndo' maxjeⁿ nnc'oꝓ^{na}ya quia na jnda ntyue cha'tso. Cwiluiindyꝓ x'e cha'tso ndo' mati ntyjii chiuu cwintycwiina'. Juu ts'aⁿ na ñe'c'uu ndaa, ja cwe' yuu ñnequia ndaa xo' nc'uu, ndaa na mañequiaana' na wando' ts'aⁿ. ⁷Ñeeⁿ juu na jnda jnaⁿñe nacjoo' natia, cha'tso nayameiⁿ nndaa'. Ndo' ja nluuiindyꝓ Ty'oꝓts'om cwentaa^{na} ndo' jom nluuiñe jndaaya. ⁸Saa nn'aⁿ na cwtjieiⁿndye cantyja 'na^{na}ya ee na cwicatyuena, ndo' nn'aⁿ na ticala'yui', ñequio nn'aⁿ na jnda jlui' cha'tso nnom natia l'a, nntiomna' jooona naquii' ndaalueechom. Ndo' mati nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa, nn'aⁿ na cwe' m'a^{na}ya ñ'eⁿ nc'iaa, nn'aⁿ na calua'ndye, nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ñequio naⁿcantu, maxjeⁿ cha'tsondyena jnda teijndaa' na nntiomna' jooona naquii' ndaalueechom na cwico ljo' sufra. Jo' jo' yuu na jnda we na cwiwje nn'aⁿ.

Tsjoom Jerusalén xco

⁹ Quia jo' tyjee'cañoom cwii na ntquiee'ndye ángeles na ñejleicho ntquiee' waso na too' ntquiee' nnom nawi' na macanda. Tqueeⁿ tsaⁿñeeⁿ ja, tsoom:

—Candyo' ndo' m'moꝓ^{na}ya njom' yuscu na waa ñomcaa', juu nluuiñe scuu' nquii Catsmaⁿ.

¹⁰ Quia jo' tco'na' noꝓⁿ na nty'iaya cantyja na t'moⁿ Espíritu Santo. Tjañ'oom ángel'ñeeⁿ ja yuu waa cwii sjo' t'maⁿ na ndye. Jo' jo' t'moⁿ noꝓⁿ tsjoom t'maⁿ Jerusalén, tsjoom na lju' cwiluiñena'. Jnaⁿna' cañoom'luee na m'aaⁿ Ty'oꝓts'om, jndyocuenta'. ¹¹Ñ'oomna' nacaxuee na tseixmaⁿ nquii Ty'oꝓts'om. Maco'na' lui' cha'cwijom cwii tsjo' na jeeⁿ ndya' jnda, cha'na tsjo' jaspe, ndo' xueena' cha'cwijom tsioo. ¹²Ndiocheⁿ tsjoom'ñeeⁿ meintyjee' tatiom t'maⁿ na jeeⁿ ndye. Niom canchoo'we ndyueel'a tatiom'ñeeⁿ, ndo' meintyjee' cwii cwii ángel na cwii cwii 'ndyoots'a. Mati ncuee canchoo'we ntmaaⁿ ntseinda Israel teiljeii cwii cwiina' nacjoo' cwii cwii 'ndyoots'a. ¹³Ndyee ndyueel'a niom jo ndo' na macalui' ñe'quioom', ndyee ndyueel'a niom jo ndo' na m'aⁿ canjuiu ntquiee', ndo' jo ndo' na m'aaⁿ caxjuu tsoom'naaⁿ, ndo' cantyja na majaacue ñe'quioom'. ¹⁴Tuii tsiaⁿtsjo' tatiom tsjoom'ñeeⁿ ñ'eⁿ canchoo'we ljo' na jeeⁿ nt'maⁿ. Ndo' canchoo'we apóstoles, teiljeii xuee' cwii cwii jooona nacjoo' cwii cwii tsjo'ñeeⁿ.

¹⁵ Nquii ángel na seineiⁿ ñ'eⁿndyꝓ maleiñ'oom cwii ts'oomxjeⁿ na tuiina' ñ'eⁿ s'om cajaan'. Ñ'eⁿ juuna' nncwjeeⁿeⁿ xjeⁿ tsjoom'ñeeⁿ, ñequio tatiom na meintyjee' ndiocheⁿ ndo' ñequio ndyueel'a tatiom'ñeeⁿ. ¹⁶Juu tsjoom'ñeeⁿ ljo'yui xjeⁿ nquina', ñe'cwii xjeⁿ cantyja na tmeiⁿna' ndo' cantyja na tcona'. Quia jo' tjeiiⁿeⁿ xjeⁿ cwii ntyjaa' tsjoom'ñeeⁿ ñequio ts'oomxjeⁿ 'naa^{na}'. Tue'ntyjꝓ cha'na we meiⁿ waljoo' we siaⁿto kilómetros na tco juuna'. Ñe'cwii xjeⁿ cantyja na tcona' ñequio na tmeiⁿna' ñequio na ndyena'. ¹⁷Mati tjeiiⁿeⁿ xjeⁿ tatiom cwanti na ndyena'. Tue'ntyjꝓ cha'na ndyeeⁿaaⁿ nchoo' qui nchoo' ñequiee metros na ndyena'. Ndo' ts'oomxjeⁿ na teil'uee'ñe ángel matseijomna' cha'xjeⁿ na tco ts'oomxjeⁿ na cwiwil'uee'ndye nn'aⁿ.

¹⁸ Tatiom'ñeeⁿ tuiina' ñ'eⁿ ljo' jaspe, ndo' juu tsjoom tuiina' ñ'eⁿ s'omcajan' ya. Maco'na' lui' cha'na mach'ee cwii tsioo na caxuee. ¹⁹Teichjoom tsiaⁿtsjo' tatiom tsjoom'ñeeⁿ ñequio cha'tso nnom ljo' na jnda. Tsjo' t'maⁿ najndyee, tsjo' cachuii' na jndyui jaspe, tsjo' na jnda we,

na jndyu zafiro. Tsjo' na jnda ndyee, cachuii' na jndyu ágata. Tsjo' na jnda ñequiee, mati cachuii' na jndyu esmeralda. ²⁰Tsjo' t'ma' na jnda 'om, colo wee na caljeii na jndyu ónice. Tsjo' na jnda yom, tsjo' wee na jndyu cornalina. Tsjo' na jnda ntquiee', caja'na' na jndyu crisólito. Tsjo' na jnda ñeeⁿ, cachuii'na' cha'na ndaaluee na jndyu berilo. Tsjo' na jnda ñjeeⁿ, colo tscó'ndaa na jndyu topacio. Tsjo' na jnda nqui, colo wii na jndyu crisoprasa. Tsjo' na jnda canchoo'cwii, colo tsá na jndyu jacinto. Ndo' tsjo' na jnda canchoo'we, colo catsioo' na jndyu amatista. ²¹Canchoo'we ndyueel'a na niom tatiom, tuiina' ñ'eⁿ tá' perlas. Cwii cwii 'ndyoots'a tuiina' ñ'eⁿ cwii tá' perla t'maⁿ. Ndo' nataa t'maⁿ tsjoom'ñeeⁿ tuiina' ñ'eⁿ s'omcajaⁿ ya. Maco'na' lui' cha'na mach'ee cwii tsioo na caxuee.

²²Ndo' tjaa'naⁿ wats'om nty'iaya tsjoom'ñeeⁿ, ee nquii Ta Ty'oots'om na tseixmaⁿñ'eeⁿ cha'tso nnom najnda, ñequio nquii Catsmaⁿ, joona cwiluiindyena wats'om cwentaa' tsjoom'ñeeⁿ. ²³Ndo' jo' jo' tica'na' ñ'e'quioom', meiⁿ chi' na nla'xuee. Ee cantyja na caxueeñe Ty'oots'om ñequio juu Catsmaⁿ, jo' naxuee jo' jo'. ²⁴Nn'aⁿ njoomnancue na jnda jlui'n'maaⁿndye nnc'omna cantyja naxuee tsjoom'ñeeⁿ. Ndo' nn'aⁿ na cwiluiit'maⁿndyeti tsjoomnancue, juu na matseit'maaⁿñena' joona, nnc'oon'omna juuna' tsjoom'ñeeⁿ ndo' nla't'maaⁿndyena nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. ²⁵Tsjoom'ñeeⁿ tjaa'naⁿ natsjom. Jo' chii ticatá' ndyueel'a tatiom ndiocheⁿ ee ñ'eⁿnquii'cheⁿ naxuee. ²⁶Nn'aⁿ njoomnancue nnc'oochona cha'tsoti na ya na la'xmaⁿna ndo' nla't'maaⁿndyena nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo'. ²⁷Tsjoom'ñeeⁿ tijoom nnc'jaaquiee' meiⁿnquia na tilju', meiⁿ nn'aⁿ na cwajndii cwil'a, meiⁿ nn'aⁿ na cwila'neiⁿ cantu. Macandá nnc'ooquie' nn'aⁿ na teiljeii ncuee nacjoo' libro cwentaa' juu Catsmaⁿ. Naⁿñeeⁿ ticantycwii na cwita'ndo'na.

22

¹⁻²Jnda jo' t'moⁿ ángel'ñeeⁿ cwii jndaa na cwina'na' x'ee tio na wacatyeeⁿ Ty'oots'om ñequio Catsmaⁿ. Macaana' xcwe ts'om nataa t'maⁿ tsjoom'ñeeⁿ. Ndaa na cwinaaⁿ jo' jo' jeeⁿ xueena' cha'cwijom tsioo ndo' juuna' mañequiaana' na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ. Mati we ntyja 'ndyoo jndaa meintyjee' n'oom na cwiñe'quia na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ntyja canchoo'we nnom tá' n'oom'ñeeⁿ, ndo' cwii cwii nnom tá' cwiqúiena' tincwii chi'. Mati tscóo n'oom'ñeeⁿ la'xmaⁿna' nasei na matsein'maⁿna' nn'aⁿ njoomnancue. ³Meiⁿcwii nnom nawi' na cwiitjoom nn'aⁿ taxocanty'iaana jo' jo'. Macandá nquii Ty'oots'om nncwacatyeeⁿ tio 'naaⁿna' jo' jo' ñequio Catsmaⁿ ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom nnoom nla't'maaⁿndyena jom. ⁴Nnty'iaandaana jom ndo' nñoom xueⁿeⁿ cantaana. ⁵Taxocuaa natsjom ndo' taxoca'na' chom lámpara, meiⁿ ñe'quioom' ee nquii Ta Ty'oots'om cwiluiiñê naxuee ndaana. Ndo' ticantycwii na cwitsa'ntjomna.

Manndyoo' na nndyonnda' Jesucristo

⁶Jnda jo' tso ángel'ñeeⁿ noqⁿ:

—Cha'tso ñ'oommeiiⁿ tjacantyja na mayuu'na', jo chii ndaa ntyjaa'tyeⁿ ts'om ts'aⁿ joona'. Nquii Ta Ty'oots'om cwiluiiñê na matseijnqoⁿoⁿ n'om nn'aⁿ na cwiñe'quia ñ'oom'm. Jo' chii jnda jñoom ángel cwentaaⁿaⁿ na ca'moⁿ ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjomna nnoom ljo' na mawaaxjeⁿ na nluii.

⁷Matso Jesucristo:

—Queⁿyo' cwenta, matyuua' nncua'cañooⁿya na m'aⁿyo'.

Neiiⁿ ts'aⁿ na matseicandā ñ'oom na chuu librowaa cantyja chiuu cwindyona'.

⁸ Ja Juan nty'iaya cha'tso nmeiⁿ ndo' jndiia cantyja 'naaⁿna'. Ndo' quia na jndā nty'iaya ndo' jndā jndiia ñ'oommeiⁿ, quia jo' tcoo'a xtya jo nnom ángel'ñeeⁿ na nntseit'maaⁿndyo jom na t'mooⁿ nmeiⁿ nooⁿ. ⁹ Saa tsoom:

—Tintsa' na luaa', ee tjom na cwindya'ntjooⁿya nnom Ty'oots'om ñ'eⁿndyu', ñequio nc'ia' na cwiñe'quia ñ'oom'm, ndo' ñequio joo nn'aⁿ na cwila'candā ñ'oom na chuu librowaañe. Macandā nquii Ty'oots'om catseit'maaⁿndyu'.

¹⁰ Mati tsoom nooⁿ:

—Joo ñ'oom na chuu librowaa cantyja chiuu cwindyona', tintseicu' jona' na ticandye nn'aⁿ ee nc'e na jndā teinndyoo' xjeⁿ na nntse-icandāñena' jona'. ¹¹ Juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na ticaty'iomzana' cats'aato na ljo'. Ndo' juu ts'aⁿ na tilju' matseitiuu, caljoo'ñeto na ljo'. Saa juu ts'aⁿ na matseijomñe ñequio na maty'iomzana', c'oomticheⁿ na ljo'. Ndo' juu ts'aⁿ na jndā tqueⁿlju' Ty'oots'om ts'om, caljoo'ñetyeⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹² Matso Jesucristo:

—Mayuu'cheⁿ matyuua' nncua'cañooⁿya. Nndyoñ'oⁿya naya na maty'iomna' na nnto'ñoom nn'aⁿ, ndo' ññequiaya jo' nnom cwii cwii ts'aⁿ cantyjaⁿ na s'aa. ¹³ Ja m'aaⁿya cwitjoocheⁿ na nluui cha'tso, ndo' maxjeⁿ nnc'ooⁿya quia na jndā ntycwii cha'tso. Ja m'aaⁿya najndyee ndo' m'aaⁿya na macandā. Cwiluiindyō x'ee cha'tso ndo' mati ntyjii chiuu cwintycwiina'.

¹⁴ Mañequiaana' na neiiⁿ nn'aⁿ na cwitmaⁿlju' naquii' n'omna ñequio nioom' Jesucristo. Ee jona wanaaⁿ na nncwinomna ndyueel'a na nnc'ooquie'na quii' tsjoom Jerusalén xco. Ndo' nndaā nlquie'cañomna ts'oom na nntquiina tā na mañequiaana' na cwita'ndo' nn'aⁿ. ¹⁵ Saa naxeⁿ tatiom nnom tsjoom'ñeeⁿ cwiljoo'ndye nn'aⁿ na tilju' laxmaⁿ ñequio naⁿcalua', nn'aⁿ na cwe' cwim'aⁿya ñequio nc'iaa, nn'aⁿ na cwila'cwjee nc'iaa, nn'aⁿ na cwila't'maaⁿndye 'naⁿ na cwe' nn'aⁿ nl'a, ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na neiiⁿ cantu ndo' majo'to mach'ee.

¹⁶ —Nncō Jesús jndā jñooⁿya ángel cwentaya na m'aⁿyo' na macwji'yuu'ñe cha'tso ñ'oommeiiⁿ ndāa' 'o, ntmaaⁿ nn'aⁿ na macwji' Ty'oots'om cwentaaⁿaⁿ. Ja cwiluiindyō x'ee ñ'oom cantyja 'naaⁿ David, ndo' tsjaaⁿ 'naaⁿ jom na jndyowicantyjoo'. Ja cwiluiindyō caxjuuncoo.

¹⁷ Nquii Espíritu Santo ñequio joo nn'aⁿ na cwiluiindyō scuu' Catsmaⁿ cwiluena:

—Ta Jesús, candyo'.

Ndo' ñeeⁿ juu na mandii na matsei'naaⁿ ts'aⁿ ñ'oommeiiⁿ, catso:

—Candyo', Ta Jesús.

Ndo' ñeeⁿ juu na ñe'c'uu ndaa, candyontyjaa' jom. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjaa' ts'om na nlu'i'n'maaⁿñe, candyoc'uu ndaa na cwe'yu na mañequiaa na cwita'ndo' nn'aⁿ.

¹⁸ Ticwii cwii ts'aⁿ na mandii ñ'oommeiiⁿ cantyja chiuu cwindyona' na teiljeii tsomwaañe, ja Juan mañequiaya na caljeii tsaⁿñeeⁿ na waa na teincuu'. Ee xeⁿ nntseicwaljoo' ts'aⁿ ñ'oom nacjoo' ñ'oommeiiⁿ, quia jo' nacjoom'm nntseicwaljoo' Ty'oots'om cha'tso nawi' t'maⁿ na teiljeii naquii' librowaa. ¹⁹ Ndo' mati ñeeⁿ juu na nncwji' nt'om ñ'oom na teiljeii

librowaa cantyja chiuu cwindyona', Ty'oots'om nncwji' na wanaaⁿ na nlquii tsaⁿñeeⁿ taa' ts'oom na mañequiaa na cwita'ndo' nn'aⁿ. Ndo' nnts'aaⁿ na ticwanaaⁿ na nncjaaquiee' tsaⁿñeeⁿ naquii' tsjoom na lju' cwiluiiñena'. We ñ'oommeiⁿ matseineiⁿ librowaa chiuu la'xmaⁿna'.

²⁰ Manquiiiti Jesús na macwji'yuu'ñe ñ'oommeiⁿ, matsoom:

—Mayuu'cheⁿ tyuaa' nncua'cañooⁿya na m'aⁿ'yo'.

Ndo' jaa cwit'ooⁿya nnoom, cwil'uuya:

—Mayuu'. Candyo' 'u Ta Jesús.

²¹ Catio'naaⁿñe Ta Jesús cha'tsondyo' 'o na macwji' Ty'oots'om cwen-taaⁿ'aⁿ. Amén.